1858 i
21-23

Ч. 1. (9.832) Львів, пятниця 1. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мк. Зміна адреси 100 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ЧИСЛА 80 Мк.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

БІБЛІОТЕКА

Львів, 31. серпня 1922.

„Діло" Після чотиролітньої мовчанки знову на сторожі прав нашого народу стає „Діло". Відновлення цього старого, випробованого, з світлою традицією органу,—не потребує ні для кого ніякої рекомендації. Від 1879 року до 29. листопада 1918 р., отже 39 літ було „Діло" маяком для наших батьків та політичною, економічною й культурно-освітньою трибуною нашого покоління.

Істнування „Діла" припинено насильно. Дня 29. листопада 1918 р. в редакції явились польські військові жандарми з письменним припорученням ген. Розвадовского газету закрити, редакторів придержати до дальшого зарядження, друкарські черенки забрати в користь польських вісок, а машини здемонтувати. Від тої хвилі, мимо всіх старань і заходів, не повелося нам відновити „Діла". Треба було послугуватися заступними органами.

З теперішним відновленням вступає „Діло" в 40 рік свого істнування, вступає з гордістю на свою минулу працю. Тому 40 літ взад „Діло" під проводом незабутньої памяти Володимира Барвінського доперва протиставлялося москвофільському „Слову", клало підвалини під народньо український рух, започатковувало тісні організаційні комірки організаційної праці. Розвиток і розмах українського життя у великій мірі був заслугою цього органу, цей загально-національної трибуни, — особливо з хвилею організації національно-демократичної партії. „Діло"—без сумніву—було відзеркаленням цілости нашого життя наших думок і сподівань в Галичині та чутким резонатором подій на сповитій царськими пеленами Великій Україні. Великий земельний страйк, боротьба за український університет, боротьба за загальне голосування в Австрії і до галицького сойму, пособлювання освітній праці, економічній організації, культурним здобуткам, пропаганда поступових кличів, обороні цілої нації і всіх її інституцій,—ось заслуга і почесне звання „Діла".

Правда, не велике історичне посланництво „Діла" в центрі Західної України перервала велика війна і російська окупація: Але й на еміґрації „Діло" не припинило свого істнування. Навпаки, в ще більшій мірі, на стільки то було можливе, воно піддержувало зосередження всіх українських змагань. А те зосередження цеж ніщо инше, лиш зовнішні мрії наших дідів і прадідів, батьків і окрівавленого сучасного покоління — власна державність. І вже небавом „Діло" могло подавати до відома широкому громадянству вісти про велико-український державний центр у Київі, а через півтора року могло друкувати перші прикази галицької армії і перші розпорядки західно-українського уряду. Яким ентузіязмом і яким божеським світлом булаб переповнена душа першого редактора „Діла", пок. Володимира Барвінського, того самого, що скликував перше руське віче до Львова, колиб він те все бачив!

Який великий крок, який гігантний поступ!

А які люде стояли на чолі редакції, які каменярі бралися за важку працю, розбиваючи тверду скалу рабства, заскоруялости, темноти, нужди, несвідомости! Ось їх імена гідні всенародньої пошани і загального признання: пок. Володимир Барвінський, д-р Антін Горбачевський, пок. Іван Белей, д-р Евген Левицький, д-р Володимир Охримович, д-р Льонгін Цегельський, д-р Володимрр Кушнір і д-р Василь Панейко. А які імена украшували сторінки „Діла", — от хочби згадати: през. Юліяна Романчука, пок. Олександра Борковського, пок. д-ра Евгена Олесницького, пок. д-ра Івана Франка, пок. Михайла Павлика, проф. Михайла Грушевського, д-ра Костя Левицького, д-ра Михайла Лозинського, пок. Ярослава Веселовського, д-ра Осипа Назарука і б. ін.

„Діло" ніколи не було виключно партійним органом, ніколи не заступало суто партійних інтересів, тільки оборояло націю як цілість, стояло на сторожі прав цілого національного організму. Те саме завдання сповнятиме „Діло" й тепер. І тому сподіється радісного, одушевленого принятя з боку усього громадянства та видатної підмоги і піддержки у важкій, просто непосильній праці.

У важку хвилю вертає „Діло" на свою відповідальну станицю, але з непохитною вірою в побіду правди, добра і справедливости, в побіду неспірно справедливих змагань цілої української нації.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

:: УЧЕНИКИ ::
вищих і середніх шкіл,
що хотять заосмотритися у всілякі прилади до писання і рисованя купують найдешевше лише в складі паперу 1—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

Союз Народів і галицька справа.

На днях збирається в Женеві на третю сесію повний збір Союза Народів. Генеральний секретаріят Союза поставив на дневнім порядку нарад сесії дві важні справи: справу ненарушування границь держав, які є членами Союза Народів і справу уневажнення всіх договорів, яких не зареєстрував Союз Народів.

Обі сі справи своїм змістом безпереччо доторкають східно-галицької проблеми. Хоча Східна Галичина безпосередньо не є членом Союза Народів, але її суверенні права застерегли собі держави Антанти, які є не тільки дійсними членами Союза Народів, але й силою свого велико-державного становища надають його діяльности напрям і тон. Держави Антанти, беручи на себе в сен-жерменськім мировім договорі суверенні права над Сх. Галичиною, взяли на себе також обовязок береження державно-правного становища Сх. Галичини аж до окончного вирішення нашої справи. А тимчасом Польща, також дійсний член Союза Народів, якій держави віддали Східну Галичину лише в тимчасову військову обсаду, нарушила границі хвилево нею обсядженої, але правно не приналежної державної території. Польща, член Союза Народів, через поділ Сх. Галичини на воєвідства, з яких одно обіймає своєю адміністративною діяльністю повіти польської держави, самовільно знесла границю між Сх. Галичиною і Польщею, не питаючи про дозвіл держав Антанти, по мировим договорам суверенів Галичини. Таким чином фактично доконано інкорпорації сх.-галицької території. Тому Антанта — член Союза Народів — повинна запитати Польщу, також члена Союза Народів, яким правом нарушує вона границі Сх. Галичини. Се є перша причина, чому Союз Народів повинен на своїй сесії занятися справою Східної Галичини.

При другій головній точці нарад Союза Народів, а саме при обговоренню справи уневажнення всіх договорів, яких не зареєстрував Союз Народів, повинна вирінути справа мира між Польщею і совітськими державами. Польща як член Союза Народів поза його плечима й поза плечима держав Антанти заключила в 1920, згідно 1921 р. в Ризі мир з большевиками. Польща інтерпретує риський договір в той спосіб, що покликується на нього як на договір, який віддає їй Східну Галичину, не зважаючи на се, що Сх. Галичина до Росії не належала, що совітські держави не мали права нею розпоряджати і вкінці мимо того, що саме совітські держави заявилися за незалежністю Східної Галичини. Совітські держави інтерпретують риський договір в той спосіб, що вони сим договором означили тільки свою західну границю по Збруч, як вислід війни 1920 р., а не заявилися за віддаванням Сх. Галичини Польщі. Навпаки — саме в Ризі представники Совітів высказалися за незалежністю Східної Галичини. Держави Антанти риського договору не признали (хоча в Генуї домагався мін. Скірмунт визнання його) між иншим з тої причини, що Польща підважилася всупереч мировим договорам розпоряджати територією Сх. Галичини, якої суверенні права вони застерегли собі. Польща пробувала легалізувати сей договір таким чином, що хотіла зареєструвати його в Союзі Народів. Та Союз Народів наслідком протестів Галицького Уряду до держав Антанти й Союза Народів не взяв під увагу просьби Польщі в справі зареєстрования риського мира. І таким способом риський мировий договір між Польщею і совітськими державами не істнує для держав, заступлених у Союзі Народів, як се заявив між. Шанцер на конференції в Генуї.

Коли ж на денний порядок теперішніх нарад Союза Народів поставлено як другу важну справу уневажнення договорів незареєстрованих Союзом Народів, то там повинна бути мова про уневажнення риського договору, а при тій нагоді повинна бути порушена та кож справа територіяльного становища Сх. Галичини. Бо Польща нарушила територіяльну суцільність Східної Галичини своїми вчтами: поділом на воєвідства і розписанням виборів до варшавського сойму. Що більше! — Польща задумує анулювати суверенні права Антанти до Сх. Галичини, накидуючи їй якусь автономію.

Тому український нарід Східної Галичини домагається від Антанти й Союза Народів видання окончного рішення згідно з правом про самоозначення народів, себ то згідно з волею величезної більшости східно-галицького населення.

Дві інтерпеляції про Галичину.

Льондон, 22. серпня 1922.

Вам відомий зміст двох інтерпеляцій про Східну Галичину, поставлених в палаті громад підчас останньої її сесії. Відповідаючи на першу з них, англійське правительство стверджує, що воно переслало польському урядови запит, чи він справді задумує перевести вибори до польського сойму у Східній Галичині. У відповіди державного підсекретаря для закордонних справ Harmsworth-а на другу інтерпеляцію, поставлену послом Coote, особливо важна заява, що англійське правительство має на увазі те, щоби польська окупація не перейшла (зокрема шляхом намірених польських виборів) у польську анексію.

Як сказано, безпосередно перед поставленням першої згаданої інтерпеляції послом Mosley англійське міністерство закордонних справ відносилося до варшавського уряду із запитом, чи польськими виборами буде обнята й Східна Галичина. Хоч польська преса чванькувато до нескочу повторяє лихий дотеп якогось польського журналіста, що англійські кораблі не заходять на Дністер і тим-то вони не страшні для Польщі, то тим разом обійшлося без клопоту для англійської фльоти. Поки-що (на щастя!) цілі телеграфічні дроти між Варшавою і Льондоном і правильно курсує на тім шляху почта. А того способу комунікації доволі, щоби польському урядови у Варшаві дати зрозуміти волю Англії відносно Східної Галичини.

Мимоходом кажучи, польська пропаганда тут в повнім ході. Її кошти обчислюють в англійських політичних сферах на пятьдесять тисяч фунтів стерлінгів в місяць. Одним з головних аргументів, якими вона тут послугується—то перспектива відновленої (завдяки Східній Галичині) України і разом з нею великої й богатьої Росії. Польські пропагандисти тут завсіди повторяють, що залишення Східної Галичини при Польщі потрібне інтересам англійської політики, бо Східна Галична могла би відограти як незалежна держава надто велику волю у відбудові ев-

477

ропейського сходу. Від Східної Галичини—торочать польські політики—почалась би відбудова України, а за нею пішла би реставрація єдиної Росії, небезпечної Великій Британії. Безглуздість того аргументу на стільки очевидна, що на нім мі чим шкода з ним розправлятися.

Наслідком згаданої в горі англійської інтервенції з приводу на мірених польських виборів у Східній Галичині заметушились польські правлячі круги на добре. Польська преса повна міркувань про нові благодати для східної „Малопольщі", а новий польський кабінет заходиться біля проєкту статута для нашої країни. Польські газети доносять, що його навіть вироблено і відслонює нам. зрештою не цікаву таємницю, якою сповитий був зміст „статута". Відношення всеї нашої суспільности супроти польських виборів у Східній Галичині і супроти всякої автономії для нашої країни, звязаної з Польщею, якаб не була та автономія, надто ясне, щоби воно потребувало коментарів. Від дальшої постави нашого народу залежить, щоби ті нові польські міри зустріла сутьба, яка їм належиться.

Д-р Степан Витвицький.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-ва Кредитового „Віра" в Рава Руській.

Галицька справа.

Недалека розвязка?

Льондон, дня 24. серпня.

З урядових кругів інформують, що галицькою справою займеться конференція Амбасадорів з кінцем вересня або з початком жовтня ц. р. Для розгляду справи буде установлена окрема, галицька комісія.

Українські справи.

Український Національний Хор в Америці.

Український Національний Хор під проводом дірігента Кошиця, котрий обїхав за останні три роки всі столиці Европи, сей осени виїздить до Америки на цілий ряд концертів в Ню Йорку і инших містах.

Перший концерт буде в Ню Йорку, в Карнегі Гол, дня 5. жовтня ц. р.

Обєднання українських організацій в Америці.

Згідно з ухвалою зїзду Ліги Американських Горожан українського роду, який радив у Вашінгтоні в днях 6., 7., 8. червня 1922. скликано до Філядельфії Па на день 30. червня ц. р. наради представників українських організацій в Америці, щоби зорганізувати і поширити матеріяльну і політичну допомогу рідному краєви.

Після переведення основної на цю тему дискусії вирішено одноголосно слідуюче:

Вважаючи під увагу велику вагу сучасного моменту в національній визвольній боротьбі українського народа і в звязку з цим крайню потребу консолідації національних сил не тільки в краю, але і тут на еміграції та з огляду на конечну потребу загальцого обєднання для негайного поширення політичної і матеріяльної допомоги рідному краєви — представники українських організацій в Америці згодилися утворити: Обєднання Українських Організацій в Америці, як громадянську репрезентацію українського народу в Америці, на таких основах:

Ціль: 1) Оборона державної самостійности українських земель.

2) Зєднення поодиноких українських земель в одноцільній українській, народоправній державі, якої державний устрій має остаточно установити національне зібрання, вибране на підставі загального, рівного, тайного, безпосереднього і пропорціонального голосования.

3) Матеріяльна допомога рідному краєви.

Способи осягнення цілі: Для осягнення зазначеної цілі Обєднання Українських Організацій в Америці вверне свою діяльність в тім напрямі, щоби:

1) Підпирати змагання українських державних органів до звільнення українських земель від окупацій.

2) Добути признання самостійної державности на українських землях.

3) Поширити та запевнити матеріяльну допомогу рідному краєви, а особлива живучим на еміграції жовнірам українських армій та політичним емігрантам, як також підпирати матеріяльно і морально ті українські центри, яких діяльність йде з духом сеї програми.

4) Обєднювати та охоронити українську еміграцію в Америці.

Подібний плян діяльности на основі цеї загальної програми буде належати до загального народнього зїзду та його органів згідно зі статутом Обєднання Українських Організацій в Америці.

Цею злукою змагають українські організації до цього, щоби скріпити наш одноцільний національний фронт в Америці, дати тривку та сильну допомогу рідному краєви в його боротьбі проти наїздників, вкінці українському громадянству в Америці на те, що тільки в єдности, завзяттю і посвяті наша сила, а наших братів в краю піддержати на дусі та запевнити їх, що як довго наш край в ярмі, так довго не устане і наша праця над визволенням рідного краю.

О. У. О. А. ухвалило рівночасно поручити всім організаціям повести як найширшу акцію за негайною допомогою нашим голодним братам на Великій Україні, а з огляду на конечну потребу піддержання Галицького Правительства, а в осібна активної оборони в найкоротшім часі зложити фонд негайної допомоги Рідному Краєви. Переведення збірки цього фонду передати Місії Галицького Правительства у Вашінтоні.

Ухвалено також припоручити Тимчасовому Зарядови О. У. О. А. скликати в якнайкоротшому часі загальний зїзд О. У. О. А.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

„У волинській тихій стороні".

Волинська Україна в межах польської експанзії ще й досі не має свого осередка, хоч — по правді — вона ще й зовсім не зорганізована. Рівне, Луцьк, Кремянець, Володимир чи Ковель — всі вони менш-більш однакові кандидати на волинську столицю. Рівне і Луцьк мабуть серед них найбільші. Число душ в обох певно виносить коло 40.000 Між тим Володимир мав би на ту почесть ставу історичну легітимацію, Кремянець — дієцезіяльну, а Ковель — комунікацийну.

Серед цього спору волинських міст за первенство, вист пає тимчасом Луцьк фактично як їх осередок і столиця. Його велика хиба, що не має доброго комунікацийного сполучення, що лежить на стороні від головної лінії Київ-Житомір-Холм (а в чому поконує його Ковель), якось змаліла при цій обставині, що тільки Луцьк має відповідні будинки, в яких могли розташуватися польські адміністрацийні інституції. І справді, в тому одному вже похонує Луцьк решту міст. А коли вже осілися де адміністрацийні установи, тоді і все инше змірче туди і таке місто скоро стає осередком цілого життя в краю.

Тепер все зміряє до Луцька, головним чином те, що напливає з

МИКОЛА ГОЛУБЕЦЬ.

Криза футуризму.

(АРХИПЕНКО).

„Всяка мистецька критика, що до байдужих чи ненависних собі творів підходить єдино з острим знаряддям науки, є шуканням на потемки. Бо тільки той, що любить, розуміє улюблене в повні, він тільки може щонебудь сказати про останнє і найглибше".

З повищим цитатом з Кіперса треба згодитися кождому, хто володіючи рідною мовою до нюансів, найде себе нечайно приймушеним засвоювати собі азбуку чужої, до тепер невідомої йому мови. Так більш-менш мається справа відношення українського мистецтва до зусиль тої групи европейських художників, яких хрестним батьком був Марінетті. Уже в основу психольогії людини лягло почування тривоги і упередження до усего, що чуже і невідоме і з тим моментом упередження треба рахуватися всякому, хто має якенебудь відношення до людської душі. Бо перегляньмо собі тільки альбом творів Архипенка. (Потсдам 1921.)

На порозі привитає нас відражаюче погане але в якійсь з асирійська архаїчній стилізації виведене п о г р у д д я п а н і К а м е н е в. В слід за ним в муринська стилізований „П о ц і л у й" (1910). Два твори, які так чи инакше в всеж таки базують на реалістичній обсервації хоч і закрашеній стилізацією. Раз іще чи двічі поперне Архипенко до по своїому пониманої „природи" в тому чи другому „Жіночому акті" але хиба на те тільки, щоби переконати тих, що сумніваються в справність його долота і пластичне почуття його ока. На всякий випадок ні стилізована „натура" ані як хтось їх назвав „мисльанджелійські" рисунки не є тою обітованою землею, куди нас хоче запровадити Архипенко. Вірний кличеви нового мистецтва, який для нього стає імперативом безупинного шукання нового виразу, він зразу таки обезоружує нас своїм „Г о н д о л і є р о м" (1914.) і „П е р о к а р у з е л е м" (1913) творами, на яких ляпідарність дуже вже слабо натякає „Т а н е ч н и ц я М е д р а н о (1914.)

Мені рішуче не промовляє до переконання Голь, який таким уже в повні не „футуристичним" способом поділив творчість Архипенка аж на пять періодів. На мою думку протягом цілого десятка літ від коли Архипенко працює на очах Европи, він ні кроком не виходив з першої і одинокої епохи шукання. Про це переконує нас не тільки хронольогічне віставлення його креацій, в якому характер його творів уявляє собою нерозривно ломану лінію усе нових вибухів його неприборканого темпераменту.

Загально захоплюються його гелленським в характері „Т о р с о м". І рішуче не без рації. Цей фрагмент богині без голови, без рамен, з одною тільки грудю, без кінців ніг, які в консеквентному продовженню далиб р-ч до неможливости перестрашну, в такому виді, в якому Архипенко нам його подав, є безумовним архітвором. Тут як і всюди Архипенко абстрагує від анатомічно. вірности для чару пливкої лінії але в парі з тим дає доказ на те, що й він коли хоче, може викликати вражіння не тільки „силою і скорістю", але й тим, проти чого революцував Марінетті.

Я хочу бути щирим і признати, що з усіх творів Архипенка, які мені доводилося бачити я „розумію" тільки ті, в яких основу лягла бодай одна з психольогічних чи динамічних функцій людської істоти, без якої всяка пластична концепція позбавлена в моїх очах провідного, контрольного моменту. Правда, Архипенко впевняє, що „кубізм сотворив новий спосіб думання перед картиною", що можнаб розтягти на шість „молодого мистецтва", але я позволю собі сумніватися в правду тої фрази. Кубо футуризм ставить до нас того рода вимоги, але не в його силі було перетворити нашу істоту. І тому я „розумію" рух „Гондоліера", двічі зазначений оборот „Перокарусели", мірний крок „М а ш и р у ю ч о г о ж о в н і р а" (1917), а навіть поодинокі, хоч і слабо скоординовані рухи ріжних більше чи менше чоловікоподібних статует. Все те я „розумію" а в найгіршому випадку більше чи менше виразно сформулую своє відношення до твору, в якого основу лягла „естетика сили і молодости". Але абстрагуючи від наївних, ребусових спроб розвязки ріжних „трехвимірних" комбінацій Архипенка, які мають бути „вивернеными підшевкою на верх жінками", я ніколи не погоджуся з тими, хто ті здецидовані вияви горечки і перевтоми вичисляє в круг мистецьких творів.

Коли першим муситься признати цінність коли вже не нового слова то бодай ініціятиви, яка може заплоднити нове, народжуючеся мистецтво нерозгадуваними до тепер проблемами, то другі не можна назвати нічим иншим, як спробами, що заломилися самі в собі.

Те саме можна сказати так про „скульпто-малюнки", в яких основі не лячна ніяка новість, як і про „скульпто машини", в яких „махінальність" кубізму доведено, без потреби, до абсурду. Впрочім більш-менш те саме відчуває сам Архипенко, раз він відважився на таку самоваперечуючу сповідь.

Попробуймо зрекапітулювати усе про Архипенка сказане.

Українець Архипенко, уроженець Київа, але дитина ярко російської, дореволюційної атмосфери, яка, як ніодна друга, вичавила себе спроможною принати в себе кожен подув, що залітав бунтом і переворотом. Затронутий подихом мистецької революції ще на ґрунті Київа, формував свою душу в Москві, яка протягом свого тисячелітнього істнування ніколи не здобулася на еволюцію, переносячи на собі урагани виключаючих себе взаїмно екстремів. Пригадаймо собі хоч би старо-московську іконопись і... мистецтво часів Олексія, а згодом Петра, що в цілі століття позбавили Росію свого обличя.

Безумовний талан і темперамент видвигнули Архипенка на чоло революції, яка почалась з футуристичного маніфесту, але щойно в його творах розлилася сто ріками непередбачених можливостей. Пікассо, вичерпавши усі варіації найденого собою мотиву, опинився в глухій улиці і затрубів до відвороту. Архипенко перепробував усі системи на те тільки, щоб заєдно кликати: „Шукаймо!"

І може Архипенкови не судилося як Мойсеєви, увійти в обітовану землю, але йому було даним проверстати добру частину шляху до неї.

залекої і найдальшої Польщі. За тождим разом поїзд в Ківерцях викидає масу чужинців, що налітають сюди як птиці на багатий кор. Ідуть виключно Поляки: урядовці, купці, промисловці, фаховці і кольоністи з торбами й костурами в руках. Поки сядуть на трапезу свого жировиска, їдуть перше в Луцьк.

Там здалека від двірця усміхається до них принаднвий напис великими буквами на стіні: „Parcelacja! Two parcelacyjne ziemi na Wołyniu" і т. д. Подібні написи впадають скрізь в око по місті: то всякого рода парцеляційні бюра, то парцеляційні банки, то вільно практикуючі геометри і землеміри, які предкладають свої услуги в обсягу парцеляції. І наїхала вже їх сила силенна! Вже більше там чужинців, як корінного українського населення. Бідна безталанна, царською неволею і сліпотою прибита земля українська! Не відомо, як тепер видержить вона цю другу під часів Казимира і Ягайла добу, тріснійшу за першу свідомістю своєї мети та організованністю.

Наслідки цієї другої доби нашої землі вже тепер наглядні та очевидні. Добре прибраний, ситий і гладкий чужинець сидить собі у кавярні, розуміється польській, і безжурно в клубах диму снує на далі плани свого щастя. А звільнений з посади тубілець примирає з голоду враз з своєю родиною. Половина склепів та промислових інтересів вже тепер в польських руках. Переслідування місцевих промисловців і підприємців мають на меті тільки те, щоби до решти позбутися місцевого елєменту, а концесіями обділити на їх місце пошукувачів щастя.

Розпирається пришелець із своєю культурою. Чисто українські села дістають чисто польські школи. Де є Українці учителями, там їх усувається з посад, а на їхнє місце призначуються Поляків, непокликаних до цього звання і зовсім неукваліфікованих. Не можна добитися ніякої української школи, але польських шкіл всякого рода намножується понад фактичну потребу і рахується все при тім на неосвідомлену місцеву людність. Всі написи й оголошення виключно польські. Скрізь носяться рогаті кашкети. Їх носять не тільки уніформовані і вільноопреділені пришелці, але і жидівочки та „православні барішні" нпр, гімназистки. При тім благочестиві православні діви доволі ласі і на конкури кантоватих аморів.

Куди не ступите, скрізь наткнетися на польські газети. Вас прямо обкидають ними. Але українських газет, (а вони виходять лише в Галичині) не дістанете ніде ані на лік. І скільки не питаєш за „Вістником" чи „Українським Голосом", скільки не подаєш їхніх адрес, все одно, годі допроситися. Газетчики мають якусь в тім тайну. Гим... яку би то?... Волинська публика не любить розвязувати ребуси, вона неперебірчива і страх, яка жадна вістей... з Варшави. Купує польські газети, хоч не вміє їх читати, або тягнеться за „За свободу!" Але щоби домагатися вперто від газетчиків рідної преси, щоби своїм грошем спомагати не ворожу, але свою рідну пресу і причинятися до її розвою, на це волинська публика ще малолітна, бо її що йно другий-третій рочок.

На місце московської кавьонщини, прийшла польщина. Сол дно й вірно ця друга замінює першу. Ніде ні одної букви не знайдете на Волині в українській мові. Всі вивіски, написи, оголошення та розпорядки видаються виключно на польській мові. Значиться „kresy — земля польська. Приходиться отже говорити всім по польськи. І що гадаєте? Жидки ще й як цвенькають „по польськи". По російськи немов забули, хіба де вирветься їм знехотя по щирости. Колишня хахлаччина одержала, правда, вже „passer" українщини, достойної „дбикновенного розговора", але поки що „опасна". Тому всі муєть цвенькати по польськи. Пробує цвенькати і мовчазний волинський мужик. Він відчуває інстинктивно слова Франка, що годі инакше: „Tu polski kraj. I polski Bóg i król, po polsku gadaj albo mordesiu!"

В цій другій добі проявляється тісно означена система. Тим разом на вкраїнську землю йдуть Поляки, спираючись виключно на свій власний промисл, купецтво і підприємчивість аж до найдрібнійшого крамаря і будкаря; на своїх урядовців і службовців до останнього екзекутора і надорожника; на доставі щоденних поодуктів в власних кольоній. А всі разом, економічно звязані, послугуються своєю культурою і релігією, своїм Богом...

Це образок не одного тільки Луцька, а всіх міст, навіть сел, образок цілої Волині. Всякого рода „осадніки", державні урядники, інваліди, хлопи мазури, всі вони мають тут на віки вічні боронити „кресів" і їх „стану посядання". І не вільно, як толкував старий Будрис своїм трьом синам в одній кавярні, щоби „осадник" виарендував „свойон дзялкен" другому осадникови, бо може так бути, що десять „дзялек" опиниться в руках одного осадника і буде „на кресах" лиш оден Поляк, а Полякам ходить, щоби всі десять сиділи на „кресах".

Сам Луцьк, місто серед оболонь, на видовженім сугорбі, який здалека опливає ріка Стир, розположене здовж дороги Староковельської (тепер Ягайлонської!), і другої дороги передмістя „Красне" (тепер Варшавської!). Обі ці дороги густо забудовані, особливо Староковельська з двоповерховими домами і майже великоміським оживленням, тягнуться на 2—3 версти з передмістями і спрямовують до себе під простим кутом при Василіянськім мості, поза котрим знаходиться площа Василіянська. Та площа становить базар, ринок, ніби осередок міста, доволі густо забудований, з зацілівшими мурами і вежами замку, з давною латинською катедрою, з новим протестантським костелом, і старими церквами: Воздвиженською і Покровською. Ця остання стоїть при площі Василіянській, (як звичайно прозваній злобно Москалями „Базилянською", бажаючи тим українські монастирі отця церкви св Василія Великого спарувати з польськими кляшторами), з чого можна заключати, що церква Покровська була колись василіянською. При тій церкві садок з приходством і українською народньою школою.

Луцьк має тепер три гімназії: польську, прив. українську і прив. жидівську; польську школу кравецтва і робіт жіночих; ще народні школи польську і жидівську і т. п. Незабаром після висвячення архимандрита о. Громадського, родом Холмщака, а теперішнього помічника епископа кремянецького Дениса, на епископа вікарного з осідком в Луцьку — Луцьк буде осідком аж трьох епископів: латинопольського і двох українських — православного і уніятського. Третього епископа д-ра Боцяна, здавна призначеного, польські власти сюди не пускають подібно, як і всіх уніятських священиків і Рим при тій нагоді повинен пізнати правдиве лице фарисеїв.

На другому кінці міста при головнім тракті, напроти міського доволі старанно удержаного огорода, стоїть собор св. Тройці. Він обведений великим катедральним будинком в виді підкови (колись гімназія тепер воєвідство) і просторим парком-цвинтарем. В окремім домі живе соборний протоєрей. Для епископа вже поміщення немає, тому, як зачувати, буде він перебувати в недалеким монастирі під містом.

Й. П.

Американські москвофіли проти Марк'ва.

Американська „Свобода" пише: Відомий провідник галицьких москвофілів, бувший посол до віденського парляменту, д-р Дмитро Марков, написав до своїх партійників, москвофілів в Зєдинених Державах, що: „Д р Евген Петрушевич прекрасно боронив наше народнє діло в Генуї".

Се дуже обурило редактора москвофільської газети „Свєт", яка виходить у Вилкс-Беррі, Па.

Та газета питається: „Куди перекинувся нині д р Марков, котрого ми (то є, москвофіли) на руках носили на З їм карпаторусскім конгресі в Ню Йорку?"

„Свєт" каже далі, що Маркова недавно говорив про конечність провірення ідеольогії русофільського руху.

Опісля містить ще допись з Праги, в якій дописувач жалується, що д-р Марков підпирає народню політику і признання народньої мови на Угорській Руси, а в Галичині політику д-ра Петрушевича.

Дуже заболіло редактора „Свєт-а" признання Маркова для през. Петрушевича, тим більше, що він рівночасно докоряє „Карпаторусскому Совєтови" в Ню Йорку, що дурив своїх людей, а нічого путнього не зробив.

Закинути Маркову з того приводу „Свєт" не мав що, отже лише пустив свій дешевий докір, що Марков буцімто тому так пише, бо хоче бути міністром в кабінеті Петрушевича.

*

А процінь ся справа є настільки важна, що слід над нею воаажно застановитися.

Своїм признанням для през. Петрушевича сказав Марков тільки правду. Не треба далеко йти. Пійдім до ворогів, до Варшави. Коли там остро судили польського міністра заграничних справ Константина Скірмунта за програну польську політику у справі Східної Галичини, то се найкращий доказ, що уряд през. Петрушевича справді добре боронив в Генуї наш край.

Докір Маркова, що „Карпаторусский Совєт" з Ню Йорку годував своїх людей блофами, таксамо правдивий. Бо він писав глупі і недоладні протести (дуже злою англійщиною), які лише шкоду приносили справі, котру буцімто мали обороняти. У Вашінґтоні сміються з цілої нещасної „Карпаторосії", бо кождий в державному департаменті знає, що ані такого краю, ані такого народу немя. (Також сміються Американці з „карпаторусскої" „англійщини"; „карпаторосси" глядять, що по англійськи можна писати язичєм таксамо, яке і по „карпаторусски".)

На ділі, „карпаторусскі" протести приносять лише користь Полякам, бо вони покликуються на них, яко на „доказ", що часть народу в Галичині не признає укр. політичного правительства.

Отже чи се не блоф і чи не краще ті блофи покинути і не шкодити далі старому краєви?

Щодо провірення „русофільської ідеольогії", то вже давно слід було москвофілям се зробити. Вони повинні знати, що: 1) загал населення Галичини є проти сеї ідеольогії; 2) ціла Україна не тільки є проти сеї ідеольогії, але там русофільська агітація є просто неможлива, таксамо як польонофільська в Галичині; 3) російський (московський) нарід, російська інтеліґенція, російська наука відкинули русофільську ідеольогію, в значінню „одного русского народу", як се голошено урядово за владі царів.

Осталася горстка галицьких москвофілів, і то вже головно тільки в Зєдинених Державах Америки, яка намагається наївно вірити, що вона ще переклонить на свій бік 40,000.000 Українців, 65.000 000 Москалів і навіть 10,000.000 Білорусинів, які теж з „общерусскою" ідеольогією не хотять мати нічого спільного, а яких для неї було би теж потрібно.

Є крайним дитинством і божевіллєм вірити в можливість такої переміни.

Може вже не вірить в неї Марков, то був би знак, що розумний чоловік і глядить розумно на світ. Але чи нема вже більше розумних серед москвофілів?

Коли Марков годиться з українською політикою в Галичині і на Угорській Руси, то тільки ідє за голосом розуму.

Таксамо за голосом розуму пішли би і другі москвофіли, котрі пішли би за ним.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Після берлінської конференції.

Німеччина одержить мораторію?

„Н. фр. Пр." доносить з Парижа: Репараційна комісія розпочала 28 серпня ц. р. наради, які тревають до тепер. Легкий оптиміам, який можна завважати серед компетентних кругів дає надію на бажаний успіх. Загально переважує переконання, що Німеччина одержить мораторію.

Гроза нової війни.

Обговорюючи теперішне критичне положення Німеччини, „Таймс" пишуть: Страшенна фінансова небезпека висить над світом. Німеччина находиться по всякій правдоподібности на передодні економічної катастрофи, себто в такому періоді, який можна числити на тижні коли вже не на дні. Коли Німеччина не одержить ні часу, ні змоги виконати свої зобовязання, то в дуже короткому часі можна надіятись катастрофи. Французькі і Італійські делєгати прийшли на кінець до висновку, що положення Німеччини є страшне. Губернатор Кокс, який за два роки буде правдоподібно знов демократичним кандидатом на президента, є того самого погляду. Він заявив, що німецький уряд, про якого чесність ніхто не може сумніватись, впаде також з приходом економічної катастрофи Німеччини. Заворушення, які відтак слідували би, знищилиб на довгий час всяку надію на репарації. Це не булоб однак одинокою катастрофою. Дуже можливо, що прийшло би також до нової війни, від якої потерпілиб в першу чергу головні вірителі Німеччини. Денник висказує надію, що державні мужі Европи головно англійські і французькі, візьмуть під увагу всі ті можливости і витягнуть з того практичні висновки.

З польських справ.

Рішення в справі Ґданська.

Високий Комісар Союза Народів оголосив в справах порушених ґданським сенатом і польським урядом своє рішення такого змісту:

1) Згідно з версайльським договором або конвенцією з дня 7. падолиста 1920 р. Ґданськ не має права до особистого представництва і осібного голосу на міжнародніх конференціях, натомість має право висилати одного або кількох делєгатів на такі конференції, яким без права голосування, вільно бра-

ти участь в економічних дискусіях та тих, що доторкаються добробуту вільного міста Гданська.

2) Компетенція Гданська є очеркнена в 1. статі конвенції з дня 9. листопада 1920 р. і ніодна інша стаття ані версайльського договору ані конвенції не дає йому ніякої дальшої влади.

3) Польський уряд не має права ані посередництвом свого дипльоматичного представника в Гданську ані иншою дорогою офіціяльно витати на гданських водах чи землі чужої фльоти, яка складає візиту вільному місту. Коли польський уряд бажає собі витати чужу фльоту на гданських водах і землі, мусить віднестися в тій справі до гданського уряду з бажанням, але не домаганням

Польсько-японський договір.

Варшавські часописи дочекались, що в урядових кругах розглядається проект торговельного договору Польщі з Японією. Переговори мають вестися у Варшаві.

Різні вісти.

Кореспондент „Слова Польского" доносить з Варшави:

Уряд находиться над відложенням осінної сесії польського сойму. Премієр Новак уже двічи конферував з маршалком Тромпчиньским, пропонуючи в дотичній сесії зворот Пілсудского з Букарешту.

Стануло на компромісі Маршалок має скликати сойм згідно з первісними замірами дня 14. вересня, але тільки для формального відкриття сесії, пленарне засідання почалобся щойно 19. вересня. Між тим, то є в днях 15, 16, 17 і 18 вересня радитиб комісії конституційна і скарбова над законом про автономію Східної Галичини, над законом водним, кількома фінансовими законами та над законом про охорону льокаторів. Найпізнійше 23. вересня, уряд покінчив би працю.

Цей компроміс не найшов популярности в кругах Бельведеру, супроти чого п. Новак має знову конферувати з маршалком Тромпчиньским в справі відложення осінної сесії.

Поінформовані круги впевняють що причиною проволікання сесії є охота відложення виборів. Не є виключене — пише далі кореспондент „Слова Польского", що урядові круги, подібно як у виленській справі — спровокують якусь інтервенцію напр. англійського посла, щоби тільки не допустити до виборів в означеному соймом речинці.

Блюк національних меншостий.

„Дайтше Рундшав із Полєн" пише з приводу утворення блюку національних меншостий, що факт поєднання елементів суперечних під оглядом економічним, релігійним і расовим є чимсь надзвичайним. Часопис висловлює певного рода здивування, що можливим було при утворенню блюку, щоби з одного боку приборкати антисемітизм а з другого боку переломити панславістичні змагання. Вибори є тільки зовнішною причиною, яка примусила до спільної акції. Нема ніяких окремих виборчих ліст Німців, Жидів чи Українців. В усіх округах мати муть вони тільки одну листу, яка відповідно до обставин матиме силу певних місцевих умов.

Представник Москалів про блюк нац. меншостий.

Співробітник варшавського відділу „Русспресс-у" мав з представником Москалів в блюці національних меншостей розмову про вибори до польського сойму.

Він сказав: Після розмови з представниками фракцій нинішнього сойму лідери національних меншостей прийшли до переконання, що числити на підтримку яких небудь польських партій в справі здійснення домагань громадян непольської національности не можна. Тому питання про проведення власних кандидатів в новий сойм набирає великого значіння, а разом з цим першорядне значіння має виборчий закон.

Перший проект, який пройшов у двох читаннях через пленум сойму, в головних зарисах вдоволяв нас, він давав змогу справедливого, пропорціонального представництва, хоча розділ виборчих округів був штучний иншу мірку приноровлювано в Польщі, иншу на непольських землях. З цим ще можна би було помиритися, тому, що все таки в місцевостях з компактною більшістю національних меншостей штучність виборчих округів мало їх стісняла, а існування державних списків гарантувало, що ні єдин голос не пропаде.

Одначе в третьому читанню пріоріт розділу мандатів по державним списках основно змінено і 72 місця в новім соймі будуть премією для тих партій, по списках яких пройде найбільше число послів. Ясне, що при иншім положенню національні меншости не виграють від такого розділу мандатів по державним списках.

Коли ми обговорювали виборчий закон в першій його редакції, так переходячи до питання про практичне приноровлення, ми розуміли, що не слід робити ріжниць між славянськими меншостями — Москалями, Білорусинами і Українцями, які находяться в теперішних межах Польщі. Ніяких національно-державних завдань ми собі не ставили, відносячись льояльно до польської державности. Ми хотіли тільки забезпечити культурно національні і релігійні інтереси наших одновірців.

Все це взято під увагу національними організаціями і це довело їх до створення на час виборів російсько українсько-білоруського блюку. Скликаний у Варшаві зїзд дня 7. серпня оформив угоду.

Питання про Східну Галичину при творенню передвиборчого блюку не підносилося зовсім. Там існують окремі інтереси. Входяча в блюк українська організація обіймає тільки Холмщину, Підляшшя і Волинь.

Для технічного переведення виборів було рішено сотворити два виборчі фронти — український і білоруський, з тим, що Москалі, розсіяні серед Білорусинів і Українців, прийняли би участь у виборчій кампанії на рівних з ними правах. Запропоновано, що українська організація підчас виборів буде працювати на Холмщині, Підляшшу, Волині і Поліссю, а білоруська — в Городненщині і воєвідствах виленськім і новгородськім.

У Варшаві утворився обединний комітет для кермования діяльністю місцевих організацій підчас передвиборчої кампанії і підчас виборів.

Коли цей блюк оформився, ми дістали пропозицію взяти участь в спільній конференції національних меншостей. Конференція відбулася дня 17. серпня.

Сондованння грунту на місцях окремими національностями показало, що створення спільного блюку всіх національних меншостей, може до певної степені бути корективом виборчого закону, творячи більші шанси як і при проведенню кандидатів на місцях, так і при проведенню по державним спискам.

17. серпня основано загальний центральний комітет, в який війшло по 3 представники від кождої національности. Коли вибори пройдуть в нормальних умовинах, так славянський блюк міг би числити на проведення в сойм 60 до 70 кандидатів, очевидно без Східної Галичини.

Загальними інтересами національних меншостей являються по перше можливо повне проведення в життя конституційних гарантій, охорона релігійних, освітних, політичних і суспільно-філянтропійних прав національних меншостей і можливо позне проведення автономії для областей з мішаним населенням.

З окрема для східних окраїн пекучим питанням зміна системи военних осель. Питання про горожанство повинно бути унормоване перед виборами. В тій цілі представники національних меншостей мають намір поробити рішучі кроки, щоби забезпечити участь у виборах усіх, що на це мають право".

Дописи з краю.

Добромиль.

Добромильський староста „приготовляє" вибори!

В Добромилі вибори вже „робляться". Староста добромильський в середу, дня 23. ц. м. давав поучення війтам, писарям та обшарникам про вибори. Тенор цего поучення був такий: Не дайтеся баламутити агітаторам і всі голосуйте, бо агітації не знесу. Підчас конскрипції мусіли ми карати опірних, а тепер буде ще гірше. А пп. обшарників просив, щоби наглядали над виборчою акцією по селах.

На вакінчення виступив з промовою налоговий кандидат на посла п. Нездропа — менш більш ось такою:

„Хлопи, всю біду теперішну терпите через попів і инших агітаторів українських. Кілько буків дістали ми підчас конскрипції, а через кого? Тепер голосуйте всі — а буде вам добре!"

Може ще не всі читачі знають, хто такий п. Нездропа? Давний горальник — вічний кандидат на посла за Австрії, арендар Новосілок під Кальварією. Сей панок в часі, коли лилася кров українських борців, спросив на весілля своєї доньки 18 польських офіцирів і з ними запивав братерство.

Сей пан тепер спекулює на парцеляції, щоби в урядах земських мати поперте — звязався з Вітосом. Обіцяв Вітосови, що при надходячих виборах згуртує українських хлопів спільно з Поляками. А за се Вітос обіцяв йому поперте при парцеляції та мандат з Добромильщини.

Коли п. Нездропа має ще хоть трошка чести, то після тих обявів обурення та погорди зі сторони війтів і писарів, з якими стрінувся, повинен би шукати щастя де инде.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви просяться слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

РІЖНІ ВІСТИ.

Політична нарада у пр. Масарика.

„Трібуна" подає: У второк президент Масарик прийняв на авдієнції посла А. Швеґлю. Авдієнція тривала довго. Це початок нарад президента з провідними політичними діячами. Наради торкалися внутрішнього політичного положення, а головно реконструкції кабінету. Одначе реконструкція кабінету не поставлена ще на черговий порядок, так що можна надіятися, що в женевських засіданнях Союза Народів д-р Бенеш візьме участь в ролі премієра чехословацького правительства.

На Прикарпатській Україні.

„Русспресс" подає: З Ужгорода подають, що з початком вересня прикарпатська українська соціялдемократична партія має відбути зїзд, на якому — по донесенням деяких газет — буде поставлена справа кооперації з чеськими соціялдемократами. В цім напрямі висловлюється орган партії „Вперед".

Обмеження числа посольств.

„Лідове Новіни" подають, що чеське посольство в Бразилії буде звинене і посол Гавляса верне до Праги.

Поїздка чеських журналістів в Югославію.

Чеські журналісти вибираються на югославянський зїзд журналістів, який відбудеться в днях 7.—11. вересня в Суботиці.

Комуністична агітація в Чехословаччині.

Виконуючий комітет чехо-словацької комуністичної партії розглянув питання міжнародньої комуністичної федерації залізничників. Рішено пособляти основанню такої організації.

Положення на Далекому Сході.

Радник японського посольства у Варшаві, Ушіямі, в розмові з представником „Русспресс-а" подав отсі інформації про положення на Далекому Сході: Потвердив вістку про евакуацію японських військ з Далекого Сходу. Евакуація розпічнеться 28. серпня і закінчиться під кінець жовтня. В цім часі японські війська кинуть всю територію Далекого Сходу з гирлом ріки Амур включно залишаючи за собою тільки північну половину острова Сахаліну.

Японське правительство має намір зберегти окупацію російської частини Сахаліна, як довго не буде вирішене і унормоване питання знищення Читинцями м. Миколаєвська на Амурі. Евакуація японських військ з Сибірі і Владивостока спонукала японське правительство — по словам Ушіямі — відновити переговори з большевиками і правительством Далеко-Східної Республики. Питання про скликання нової японсько-совітської конференції вже вирішене, лишається тільки до вирішення час і місце конференції.

Японське правительство числиться з фактом, що залишення Приморської Области японськими військами може потягнути за собою обнову военних кроків між большевиками і військами приморського правительства. Тому, що вислід цеї боротьби може бути двоякий, японське правительство числячся з можливістю переходу влади на Приморю в руки большевиків, входячи в переговори з совітами, прийме міри для гварантования японських інтересів на російськім Далекім Сході.

Ушіямі є тої думки, що майбутня конференція не включить в програму своїх праць якінебудь инші питання, а зокрема питання про навалу совітських військ в Монголії. Ушіямі заявив, що японське правительство буде змагати до позитивного висліду конференції, що у всякому разі питання евакуації японських військ вирішене. Одиноке питання, що ускладнює положення, це доля Сахаліна, який Японці привичаїлись уважати корінно японською землею.

Засідання в справі охорони німецької республики.

Пат доносить з Берліна: Провідник контрольної комісії скликав на 1. вересня ц. р. засідання в справі нарад над охороною німецької республики.

Англійсько-французький спір на денному порядку Союза Народів.

Аг. Райтера доносить з Льондону, що англійський уряд внесе на денний порядок Союзу Народів свій спір з Францією в справі проголошених національних декретів в Тунісі і Марокко.

Автономія німецьких громад в Росії

До паризьких денників лоно

сять з Москви, що совітський уряд надав німецьким громадам в надволжанських областях майже повну автономію.

Мала Антанта за удержанням в Европі політичного „status quo".

Аг. Аваса доносить з Парижа: Чехословацький премер д-р Бенеш розмовляючи з представником агенції на тему конференції Малої Антанти завважив, що Мала Антанта рішила співпрацювати в Женеві з великодержавами і стояти на становищі удержання в Европі політичного „status quo".

Італійський кредит для Австрії.

Аг. Стефані доносить з Риму, що італійський міністр фінансів Параторе відбув 29. серпня конференцію з австрійським делегатом Шілером і польським послом Квятковским. Шілер повідомив, що віденський кабінет просить о скоре отворення обіцяного кредиту у висоті 70 мільонів лірів.

Відкрий овтає в Союзі Народів.

Аг. Аваса заперечує поголоскам про уступлення Вівіані зі становища французького члена Союзу Народів. Вівіані остане на далі в складі французької делегації і тільки зі взглядів, які не стоять в нікакому відношенню до Союзу, не візьме участи в черговім засіданню.

Англійська політика взглядом Ірландії без змін.

ПАТ. доносить з Лондону: Смерть Гріфіта і Колінса не вплинула зовсім на зміну англійської політики взглядом Ірландії. Також голова тимчасового ірляндського уряду стоїть на становищі додержати умов договору підписаного обома вбитими попередниками. В цему дусі наступила також вимина депеш між міністром кольоній Черчілем і головою тимчасового ірляндського уряду.

Турецькі екстремісти проти Англії.

Аг. Райтера доносить з Лондону, що турецькі екстремісти влаштували в Багдаді 23 ц. м. велику маніфестацію в хвилі, коли англійський високий комісар входив до палати короля Фейдаля. Деннікі доносять, що в часі цеї маніфестації промовляли численні бесідники, які домагалися усунення теперішнього уряду і англійських впливів.

Перед конференцією у Венеції.

Польрадіо доносить з Ліфилду: Запрошення урядів грецького, константинопільського і ангорського на конференцію у Венеції містить в собі дві точки, над якими ведеться ще й дотепер дискусія між французьким і англійським урядами. Що до инших точок, то осягнено вже повне порозуміння. Високі комісарі союзних держав дістануть повноваснть представити делегатам Греції і Туреччини умови розвязки східнього питання при чому візьмуть під увагу домагання інтересованих урядів. Не будуть однак управнені годитися з власної ініціятиви на які небудь предложення.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ТЕЛЄҐРАМИ.

І. Джордж їде до Женеви.

Відень (ПАТ.) З Парижа звідомляють: „Пті Парізієн" доносить з Женеви: Потверджується, що Л. Джордж постановив виїхати до Женеви, щоби на сесії С. Народів забрати голос у справі розоруженим. Одначе приїзд Л. Джорджа залежить від цього, чи англійські делегати, а головно Бальфур заакцептують його проект. В кождому разі приїзд Л. Джорджа послідував би щойно в другій половині сесії.

Здержання демобілізації української армії.

Рига (ПАТ.) На військовій конференції керманичів української армії, шеф військових заведень Айдеман заявив, що дальшу демобілізацію української армії муситься здержати, бо це обезсилило би технічний рівень армії.

Сесія Австрії.

Рим. (ПАТ.) Стефані. На засіданню Ради міністрів мін. Параторе виголосив звіт з переговорів з австрійськими делегатами. Кабінет прийняв цей звіт до відома й уповажнив мін. скарбу континуувати студії над положенням Австрії й при участи австрійських делегатів.

Женева (ПАТ.) БХ. По донесенням секретаріяту С. Народів, австрійську справу постановиться офіціяльно на денному порядку сесії С. Народів, яка вачинає свої наради в четвер. Австрійське правительство вислало до секретаріяту Союза телеграму, в котрій, покликуючися на відносне рішення лондонської конференції, каже: Вірючи в справедливість Союза, австрійське правительство переконане, що Союз дасть безпроволочно успішну поміч, щоби не допустити до можливого упадку Австрії, що викликало би фатальні наслідки для Европи.

Прага (ПАТ.) „Пр. Тгг." доносить з Відня, що сьогодні обсада Австрії коаліційними військами сталася правдоподібною.

Концентрація югославянських військ.

Рим (ПАТ.) ТК. По інформаціям кругів близьких мін. війни, мали сконстатувати присутність неправильних відділів над югославянською границею. Мін. війни відбув з мін. Шанцером конференцію в справі положення, потім виїхав до Риму, куди відїхав також премієр Факта.

Відень (ПАТ.) „N. Вr. Аbt." повторює вістку за „Дейли Мейл", що по вчорашньому засіданні італійської Ради мін., на котрім займалися також справою концентрації югославянських військ над австрійською границею, можна було сконстатувати, що італійське правительство не думає висилати військ до Австрії, поки не буде нарушено австрійську територію. Колиб Югославія хотіла вийти до Австрії, тоді італійське правительство предложить великодержавам спільну акцію, а колиб вони відмовили, зажадає позволи до акцій на власну руку.

Стріча Шанцера з Ніщічем.

Рим (ПАТ.) Одна з агенції доносить, що небавом відбудеться стріча мін. Шанцера з югославянським мін. Ніщічем.

Чеська делєґація.

Прага (ПАТ.) По донесенням часописів мін. Бенеш виїде 2. IX. до Женеви, щоби взяти участь в сесії С. Народів. Крім Бенеша, Чехословаччину заступатимуть на сесії С. Народів повновласні мін. в Парижі Осуски, мін. Швайцарії Флідер і мін. Госачек та нач. дир. Поспішіль. По донесенням „Трібуни" побут Бенеша в Женеві потривае 3 тижні.

Латвійська делєґація.

Рига (ПАТ.) Вчера виїхала до Женеви латвійська делегація на конференцію С. Народів. На чолі делегації стоїть віцемін. загр. справ Альбат.

Виїзд мін. Банфі.

Будапешт (ПАТ.) Мін. загр. справ Банфі виїхав до Женеви, щоби взяти участь в зборі С. Нар.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (154) число „Гром. Вістника" сконфіскувано за кілька місяць вступної статті і за рубрику „З преси".

— **Справа Стефана Федака і тов.** Польські часописи донесли, що розправа Федака, призначена на день 6. вересня, не відбудеться але буде відложена на пізнійший час. З достовірного жерела інформують нас, що ся вістка видумана для змилення публичної опінії. Розправа розпічнеться невідклично дня 6 вересня ц. р.

— **В справі динамітового замаху в Яворові.** Як доносить „Gazeta Codzienna", окрім замаху на поліцію в Яворові, тогож самого дня підложено динаміт під залізничі шини на стації. Наступив вибух, який знищив шини. Та сама газета доносить, що на лінії Львів-Жовква перервано телеграфічні дроти. Редакція „Gazety Codziennej" висловлює свій жаль, що до тепер не викрито ні одного організатора замахів.

— **Знову бомби.** В Стрільчинках коло Мостиск поліція арештувала Фрачка Калимона в хвилі, коли він підкладав дві бомби під місцевий польський млин.

— **Арештування у Львові.** Дня 29. серпня у Львові переведено ревізію з помешканнях д-ра Курцеби, Володимира Целевича, д-ра Василя Кіцули, Юліяна Васихана, Василя Вербового, С. Івасечка, Демчука, Миколи Бужора, Михайла Дзіковського, Стефана Терлецького, Володимира Мартинця і Ол. Моха. Після ревізії всіх вище названих відставлено на поліцію, де ведеться слідство. На стації арештовано студ. Кухту.

— **Володимир Павлович Пещанський** інжинір-архітект, відомий український музеолог і збирач української старовини в области килимарства, гафту і ікони Придніпріва, прибув дня 29. ц. м. до Львова з Херсону як репатріянт. В виду цего Управа Національного Музею дістала право використати його збірки, набуті нею ще 1914. р. і виставити їх до прилюдного ужитку, до чого вона й приступила в надії закінчити виставочні роботи до дня 15. вересня. — Після спалених в січні 1918. р. в часі наступу большевиків на Київ найбільших приватних українських збірок В. Г. Кричевського і проф. М. С. Грушевського, збірка килимів Пещанського, що входить в склад збірок Національного Музею, єсто одинокою на всій Україні підбороь і якістю після збірок Київського Музею.

— **Кат українських дітей.** В с. Кілів п. Камінка струмілова від кількох літ панує всевладно учитель, Поляк Владислав Якубовскі, правдивий кат українських дітей. Цей добродій не учить нічого кромі польських пісень, а українського слова в школі ніхто не чує. За найменшу дрібницю побиває дітей. Так на приклад синови Зофії Коверко так побив плечі, що він повернув до дому цілий залитий кровю. Дітям Анни Козуб і Марини Дзюби обірвав вуха. Підчас науки цей ширитель освіти і апостол вищої культури на „кресах" лає дітей останніми словами, яких соромився би і сільський пастух, а в приступі гніву на павзі инакше не кличе дітей, тільки: „chodźcie tu s. syny!" Діти, вернувши зі школи до родичів, не в силі оповісти тих страхіть і знущань, які доводиться їм переживати під опікою цего педагога. Той самий учитель був колись управителем школи в Бездродах, звідки його селяне прогнали буками. В цілому селі панує страшне обурення проти звірства Якубовского, але селяне безрадні і безсильні супроти інспектора і старостваа, яке стоїть в обороні ката українських дітей. Якубовскі вигідний своїому начальству тим, що вчить виключно по польськи, переслідує Українців і виховує кількоро польських дітей в шовіністичному дусі. А місцевий священник Українець замість стати в оборону катованих дітей, робив старання і голосив в церкві, що дім української читальні треба дати на польську школу, на що ніхто не згодився. Можеб так повітова шкільна рада в Камінці струмиловій вглянула в цю справу і припинила насильство учителя Якубовского. Бо хоч він дскому вигідний, то всеж таки бух має два кінці, а терпеливість селян не треває вічно. Тимбільше, що учитель Якубовскі тероризує населення з цілою кліков своїх товаришів і братів. Рідний брат Якубовского, ксьондз із сусідного села цькував мазурів проти українських селян і коли прийшло до бійки, то цей слуга божий викликав: „Bijcie kabanów co żyd!" Того рода учителі і священики не причиняться до привернення нормальних відносин в нашому краю.

— **Відділ товариства тихозвинених** в околиці Малоберестецької. Коли члени „Сокола" в Семигенові робили рухові вправи, розігнав їх жандарм (здається з постерунку в Жулині) словами: „Тепер Польска, України еще нема, Вам вольно тылько дыхаць". Супроти цього що семигенівський „Сокіл" робив вправи зі сикавкою і для пожарних цілей, а рухові вправи і забави є передбачені статутом, затвердженим б. Намісництвом і обовязуючим і досі, та що „Сокіл" в Семигенові відновлено якраз на основі цього статуту з дозволу Староства в Стрию — ми спитаємо, чи п. Староста Новак апробує поведення „піоніра" з Жулина?

— **Трамвайний білет 1000 кор.** На днях у Відні коштує трамвайний білет 1000 корон.

— **Заборона продажі словацьких газет на Мадярщині.** Мадярський уряд заборонив поширювати на Мадярщині словацькі газети.

— **10-ліття Аверченка.** В місяці вересні цего року відомий російський письменник-гуморист Аверченко святкує 15-літній ювілей своєї літературної праці.

— **Велика пожежа в Букарешті.** Дня 20. серпня в магазинах головної залізничої стації в Букарешті вибухла пожежа, яка знищила цілий магазин повний ріжного приладдя, 50 нових вагонів, кілька паровозів, 500 вагонів деревляного матеріалу і т. д. При гашенню пожежі працювало безуспішно 2000 залізничих робітників і пожарні сторожі, при чому 40 осіб потерпіло рани від попечення і удару. Підчас пожежі місцева населення грабило і крало, що дісталося до рук. Втрати виносять 450 мільонів лей.

— **П. Коравцівна Соня**, дочка о. Александра, професора учительського семинара і письменника в Тернополі, покінчила Музичну Академію у Відни з відзначенням і добула степень доктора фільософії на віденськім університеті.

— **Дирекція почт і телєґрафів** подає до відома, що уживання телефонів і телеграфів для розмов, які могліб шкодити справам польської держави є заборонене. Телеграм подібного змісту почтові уряди не будуть приймати, а їх надавці будуть потягнені до відповідальности.

— **Особисте.** Адвокати: д-р В. Охримович і д-р О. Надрага почавши від 1. вересня с. р. ведуть спільну адвокатську канцелярію у Львові при ул. Домініканській ч. 11.

— **Футра**, також уживані всякого рода продавайте або замовляйте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 452 1—10

„ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ!" Д-ра Фестера (Lebensführung) в перекладі Юрія Кміта, вже вийшла з печати і буде висилана на всі відомі адреси. Кожда інтелігентна людина повинна обовязково цю книжку мати і прочитати. Замовлення приймає: А. ОКПИШ, Львів, Кадецька 4. Ціна з пересилкою 1000 Мп. 265 6—10

✝ Посмертні згадки.

Дідочка, найдорожша донечка о. Івана і Анни Грабовецьких упокоїлася дня 18. серпня с. р. в першій весні життя. В. Т П.! 537 1-1

ЖЕРТВИ

Просітне організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

286. Анна Іванець Станиславів 2000, кличе: Олю Брикову Львів і Олю Якимову Коломия. 394. Іван Комаринський Густ 3000, кличе: М. Ліськевича надрадн. суду Кошиці, М. Станька Густ і д-ра Ю. Комаринського Терешва. 395. Михайло Шевців Стрілиська нові 1000, кличе: Вас. Витицького Подусільна, Федя Мацьківа Бертешів і Дмитра Герича Кнісело. 396. Читальня „Просвіта" Семирівці 1000. 397. о. Михайло Давидович Поріче-грунт 1000, кличе: о. Теодора Білевича Жовтанці, о. Йосифа Коленського Ветлин і о. Юрія Метика Крупще. 398. о. Олекса Шараневич Гнильче 1000. 399. о. Коделъський Збараж 1000, кличе: д-ра А. Гаврилюка, Осипа Ванкевича і Івана Зячківського, всі зі Збаража. 400. Людвика Серафинова Жидачів 1000, кличе: Ольгу Стасинівну, Марію Матурову і Юлію Малинович, всі зі Жидачева. 401. о. Іван Крук Керниця 300, кличе: о. Онуфрія Сеньчука Куликів ад Радехів, о. Мих. Чорнігу Студінка і о. Корнила Строцького Добрянчі. 402. о. Малик Бортятин 1000, кличе: Льва Чомкевича нот. Обертин, о. Мих. Телепа Рогізна, о. д ра Романа Винницького Ожомля. 403. Юлія Мільська Жидачів 1000, кличе: Катерину Гловацьку, Анну Серафинівну і Катерину Лукавецьку, всі зі Жидачева 404. Міся Калужняцька Сороки 1000. 405, Іван Чачковський Дрогобич 1000. 406. Осип Скорик Носів 1000. 407. Володимир Радзикевич проф. гімн. Львів 1000, замість желань з нагоди вінчання ред. Струтинського з п-ною М. Навроцькою. 408. Уляна Кордубільна Сушно 1000, кличе: Семена Плійника Сушно, Савину Поповичівну Павлів і Геню Кордубову Львів. 409. Осип Галущак Сушно 1000, кличе: Павла Галущака Опліцкс, Клявдію Галущак Опліцко і Вас. Онищука Тетевчиці. 410. Проф. Юліян Чайківський Станиславів 1000, кличе: о. Олександра Гутковського Бурштин і Олександра Радзикевича Львів. 411. Лукіян Січинський Мшана 3000. 412. о. Вас. Загаєвич Вовчухи 2000, кличе: Омеляна Кравича Отиневичі, о. Козака Добрячи і о. Стеблецького Городок. 413. Іван Паляниця Терпилівка 1000, кличе: Романа Перницького Токи. 414. о. Вол. Герасимович Терпилівка 1000, кличе: Миколу Фліпту, Олексу Бомбу і Степана Камянецького, всі з Терпилівки. 415. Луця Шпондерівна Підгайці 1000, кличе: Галю Сроковську, Мирона Головінського, Дарусю Ловицьку і Юрчика Малися, всі з Підгаєць і Галю Габрусевичівну Годів к. Поморян. 416. Читальня „Просвіти" Тисьменичани 1000, кличе: Вас. Шаламая, Юрка Сікача і Дмитра Фучка, всі з Тисьменичан. 417. Читальня „Просвіти" Братківці 1000, кличе: проф. Олеся Савюка, Юрка Качура і Федя Хічія, всі Братківці. 419. Читальня „Просвіти" Єзупіль 1000, кличе: Мик. Шкавритка, Осипа Вівчаря і Мих. Остановича, всі Єзупіль. 419. Читальня „Просвіти" Павелче 1000, кличе: Мик. Шкляра с. Дмитра, Онуфрея Шкляра і Олексу Шкандрія, всі з Павелча. 420. Читальня „Просвіти" Опришівці 1000, кличе: Луця Когутяка, Івана Тимчишина і Івана Когутяка, всі з Опришівець. 421. Ілько Фенцошин Опришівці 1000, кличе: Осипа Яворського Семиківці, Миколу Мелинишина Палагичі і Семена Бужанка Ямниця. 422. о. Вол. Чайковський Загачани 1000, кличе: о. Мирослава Устияновського Смереки, о. Теодора Ярка Боратин і о. Андр. Кочиркевича Брухналь. 423. Григорій Рефей Єзупіль 1000, кличе: Івана Боришкевича, Мих Тепиногу і Павла Чеверду, всі з Єзуполя. 424. Михайло Кудла Єзупіль 1000. кличе: Мих. Кавку, о. Дм. Стека і Мафтія Кудлу, всі з Єзуполя. 425. Др Юліян Олесницький Станиславів 10 0, кличе: д-ра Ярослава Шипайла Тисьменица і о. Ярослава Шарка Журавки. 426. о. Єронім Моравський Орове 1000, кличе: Товаришів недолі з Дембліна: о. крил. Франца Рабія Самбір, о. кан. Льва Левицького Яворів, Волод. Пазра Яворів і Ярослава Моравського Яворів. 427. о. Аполінарій Осадца Новосілки 1000. 428. Дмитро Легкун Видинів 2000, кличе: дир. Гавдуника Волчківці, дир. Петра Різуна Залуче і дир. Федорака Русів к. Снятина. 429. Онуфрій Яківчик Серафинці 1000. 430. Теодор Турчан Горожанка 1000, кличе: Каролл Попеля Семиківці, Якова Попеля Довгополе, Андрія Пасіку Ласківці, Павла Демідаса Будзанів, о. Придаткевича Горожанка і Анну Филясову Завалів. 431. о. Олександер Тимкевич Рибник 1000. 432. Федір Глум Викторів 2.00, кличе: о. Анатоля Навроцького, проф. Волод. Величка, проф. Волод. Козака, Семена Селигу, Семена Сербина і Олексу Селигу, всі з Викторова. 433. Евген Білинський Збараж 1000. 434. Семен Кондур Збараж 2000, кличе: Семена Дідика Лубянки низші, Василя Черняївського Збараж, Петра Шумського Броди, Єроніма Білинського Красносілці, Дмитра Іваськевича Збараж і Петра Гаврилюка Збараж. 435. Анізія Раковська Жидачів 1000. 436. о. Василь Глуховецький Острів к. Тернополя 1000, кличе: о. Івана Заверуху Жуків, о. Мих. Осадцу Ходачків і о. Андр. Стасюка Тернопіль, всіх на довільну квоту. 437. Іванна Пелехатова Кудерявці 1000, кличе: Сидонію Теслеву і Омеляна Весоловського Королівка п. Товмач. 438 Геня Косоноцька Никловичі 500, кличе: Романа Онишкевича Купновичі, Івана Сірия Ляшки і Ромця Гарасимчука Торки, всіх на довільну квоту. 439. Онуфрій і Анна Остапчуки Кгивеньке 2000, кличуть: Вас. Шмату Кривеньке, Юліяна і Катерину Гевяніцьких Чорнокінці і Семка Мушія Кривеньке. 440. о. Стефан Онишкевич Купнозичі 1000. 441. Стефан Стефанишин Бовшів 1000, кличе: Романа Коханкевича Бовшів, Леонтія Сенюка Бовшів, Теодора Гетьмана Бовшів, Ефросину Царук Лосяч, Олю Терпиливець Цигани, Антона Волохатюка Цигани. 442. Розалія Іванчуківна Мразниця 1000, на довільну квоту кличе: інжинєрову Кулицьку Мразниця, о. кан. Ліщинського Борислав і С. Максимовича Борислав. 443. Читальня „Просвіти" Чернилява 1000, кличе: Читальні „Просвіти" в Шеплотах, Курниках і Ольшаниці. 444. Михайло Ломацький Голови 2000. 445. Др Йосиф Партицький Станиславів 3000, кличе: о. Северина Ступницького Торговиця, д ра Миколу Желеховського Калуш і Миколу Коцана Буршгин. 446. Микола Рогуцький Купновичі 2000, кличе: Івана Роздольського Рудки, Івана Блозецького Болозва, Івана Стаховича Довгомостиська. 447. Ярослав Моравський Яворів 1000, кличе: Василя Яргимця Немирів, о. Волод. Матяка, о. Петра Каблака Лисиця і о. Зенона Флюнта Граб к. Коемпни. 448. Йосиф Малець Львів 1000, кличе: Івана Дмитришина, Стефана Коцюмбаса, Тимотея Змію, Івана Коцуру, Олекса Карпова, Мих. Шовдрака, Дмитра Баранлія, Михайла Скалецького, Теодора Лучку і Григорія Сенькова, всі зі Львова.

Рідна Школа:

На Рідну Школу вложили в Ляшках долішних в мп. громадяни: Іван Спас 1000, Петро Звозда 500, Андрій Карпин 200, Олекса Бобак 200, Андрій Наконечний, Дм. Вей, Ан. Шаран, Ф. Юрків, Мих. Білич, Ан. Бариляк, Андрій Байла, Дм. Сорока, Гар. Слободян, Яць Сорока молод., Яць Сорока стар., Дан. Дмитрах по 100; менші датки дрібні 200 — разом 3300 мп. Вп. Жертводавці кличуть других громадян обох сіл Ляшки дол. і гор., щоби на заклик свого о. пароха сповнили громадянський обовязок і дали відповідну квоту на „Рідну Школу", а не втікали з церкви. — В громаді Москалівка: 1000 Павло Мудрий, по 500: М. Кошак, Стефан Киящук с. Івана, Стефан Киящук с. Вас., Стефан Киящук с. Мих., П. Шведюк: по 300: О. Абрисовський, Мих. Лелет, Мих. Тимків, О. Кошакова, Мих. Дзюбей; по 200: І. Феркунак, Молько, Мих. Кошак, П. Вінтоняк, Мих. Богонес, Н. Зіняк, В. Фокшей, Юра Кабин, Н. Сенкевичева, К. Горбовий; 150: М. Сорохан; по 100: В. Балагурак, І. Кабин, М. Балагурак, Н. Сорохан, П. Фокшей, І. Фокшей, Д. Фокшей, І. Сорохан, В. Лопатинський, Д. Боєчко, Д. Яремійчук, П. Тимчук, В. Романюк, М. Романюк, І. Балагурак, М. Юсипчук, М. Бабчук, Ю. Соколюк, М. Мартинюк, І. Боєчко, М. Стрипадюк, М. Киящук, Мик. Киящук, С. Яремійчук 50. Впов. жертводавцям складаємо щиру подяку.

Головна Управа УПТ.

Голодній Україні.

С. Рожиська пов. Скалат через о. Зазуляка І. 2000 о. Зазуляк І.; по 1000: П. Д., Левицька А. Пшоновський А., О. А. Яновичі, Суходольський А., Церков, Куль Т., Майор І., Пастир С.; по 500: Липка І., Саган І., Олексюк В., Ковальчук П., Поперечний І., Пастир В., Загребельна Н., Липка Д., Липка С., Осовий Т., Галоха С., Бернадин В., Липка Стефа Загр., Ковальчук Ю.; 400 Яцків М.; по 300: Пастир В., Левицький С., Липка П.; по 200: Гораль І., Боднар П., Лукасевич П., Мархивка Г., Конопацький С., Поперечний А., Гроховська Ю., Загребельська Я., Вовна А.; 150 Головка П.; по 100: Пелих І., Борикайло І.,

ОПОВІСТКИ.

Всіх членів товариства кандидатів нотаріяту проситься безумовно прийти на загальні збори товариства в дни 3 вересня 1922. Збірка в Народній Гостинници о 8-ій год. рано. 527 1—1

Бажане для семінаристок! З причини заснення одної паралєльки в держ. семинарії у Львові, оказується потреба отвирання нових приватних семінарій. СС. Василіянки отварають тому І. рік дівочої семінарії в своїй домівці при вул. Потоцького ч. 95. Науку будуть вести самі фах ві сили. Оплата можливо найнижша. Вписи дня 1.—3. вересня.

Вписи до семинарясової всенародньої школи СС. Василіянок у Львові при вул. Потоцького ч. 95. відбудуться в днях 29., 30. і 31. серпня с. р. рано і по полудни, в канцелярії школи. 504 2—2

Подяка. Отсею дорогою складають зарештовані студенти в Тернополі щиру подяку всім П. Т. Громадянам і Гр. мадянкам за поміч, яку дали ім в часі їх арештованя. — Студенти. 528 1—1

Евген Коновалець складає замість бажань з приводу вінчання ред. Струтинського 2.000 мар. п. на Народний Фонд. 525 1—1

„Подаю до відома, що дня 9. липня б. р була переведена збірка грошей на потреби Української приватної гімназії в Луці, при чому були зібрані нище подані суми слідуючими селами: 1) с. Бізнія Велика — 20.417 мп., 2) с. Лєка — 41.490 мп., 3) с. Татари — 11.009 мп., 4) с. с. Бишів і Пруси — 15 170 мп., 5) с. Д рожів — 13 125 мп., 6) с. Ортиничі — 6.245 мп. і 7) с. Волиця — 13 075 мп., а разом — 150 531 мп. — Всім жертводавцям приношу в імени гімназії найсердечнійшу подяку". — Л. Баницький — директор гімназії. 534 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знає, де находиться **п Германович і п Рена і Зося Кутиковські** прибувші з Великої України грошу подати відомости на адресу: Е. Кадлубівська. Шияа п. Нове Село ад Підволочиска. 521 1-1

Хто знав би де перебуває **Юліян Галат**, бувший четар У. Г. А. буде ласкавий подати на адресу: Семен Ліся, в Волощи п. Лука к. Самбора. 524 1—1

Дрібні оголошення.

ФОРТЕПІЯНИ і піяніна, солідне строєння лагодження, відновлення, купівля, продаж сєнка. Замовлення до Адміністрації під „Строітель Б". 401 2—3

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, рольні мотори, льокомобілі, гатри, по конкуренційних цінах поручає „ПОЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277(в) 23—39

ІНСТРУКРОРА на цілий рік для 2 уч. з IV. кл. гімн. і дня 1-го з І. приїме гр. кат. уряд парох. в Лавіщах почта Озеряни. — Врах з оголошенням проситься о услівя. 478 2—3

ШОШУКУЮ лекцій з нищих клас у Львові. Зголошення проситься слати на адресу п-ні Гузь, Львів вул. Понятовського ч. 8. партер. 516 2—2

ДЕРЕН в кождій кількости купує Й. А. Бачевскі. Знесіння. Зголошення в фабриці Знесіння біля Львова. 514 2—2

СЯЩЕНИК пошукує станції для сина тепля умова. Ласкаві зголошення до портієра Народної Гостинниці дня 30. серпня по полудни і 31. цілий день. 500 2—2

ПРАКТИЧНИЙ, найрадше з відзначаючим свідоцтвом інструктор, найде сейчас лекцію на цілий р'к для чотирох учеників: одного пятої, одного третої, двох другої гімназіяльної за винагородою півтора кіпи жита місячно і удержання. — Уряд парохіяльний в Скалаті старим, п. Скалат. 505 2—2

ПРИЙМЕ лекцію Сидорович — Ушиця п Сасів. 508 2—3

УЧЕНИКИ ПОЗІР! Коли Ви вертаєте з вакацій до Львова з назбираними пічними зелами, то вступіть до відділу „Зілля", Спілка українських Кооператив Галичини, при вул. Зіморовича ч. 20., бо там же Вас сподівана користь. 474 4—4

28-ЛІТНІЙ МУЩИНА з універ. студіями, бажав би пізнати в матримоніяльних цілях панночку від 17—27 літ або вдову, котра мала би більше сільське господарство або яке инше майно. Фотографія пожадана. Зголошення до Адміністрації під „Солов'йко". 486 3—4

АДВОКАТ Д-р ЧОРНЕНКО в Солотвині пошукує сейчас рутиновапого концепіста. 405 4—5

ПОМЕШКАННЯ і харч дам для учениці нищих клас. Вул. Кордецького ч. 5., І. поверх, ганок на право. 520 1-1

БЕЗДІТНІ люде приймуть на помешкання одного або двох хлопців за харчі. Сьмішко, Голуба 11. 518 1—1

УРЯДНИК кред. і торгов. товариства глядає посади в більшій торговельній інституції. Може зложити кавцію або уділ як спільник. Зголошення слати до Уряду парохіяльного в Дуваєві пов. Перемишляни. 522 1—3

ІНТЕЛІГЕНТНА женщина прийме місце до науки дітий з народних шкіл і поможе в домашнім господарстві, рідо на провінції. Услівя приступні. Зголошення: Осоховська, Болотня п. Янчин. 439 1-1

ШУКАЮ інструктора на цілий рік до двох хлопців з II. кл. української гімназії від дня 1. вересня 1922. Гонорар після умови. Зголошення слати під адресою: Дмитро Литвин в Рихвалді, почта Рогізна Руська ад Горлиці. 523 1—3

ПОШУКУЮ 14—17 л. дівчини до дитини сейчас. Біженки з України мають первенство. Зголоситись: Гуляний Осип, Любінь великий, ч. 129, пов. Городок (ст. зал. Любінь великий). 536 1—2

АБСОЛЬВЕНТ торг. курсів з канцелярійною практикою пошукує відповідної посади у Львові або на провінції. Зголошень прошу слати до Адміністрації під „Абсольвент". 538 1—1

ВПРАВНОГО ІНСТРУКТОРА для двох учеників з II. і III. кл. гімн. приїму сейчас по умовним услівям. Петро Смаль, канд. нотар. Лопатин. 529 1—2

НА ПРОДАЖ СІЛЬСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ на Покутю, обіймає в собі весь хату, 7 комнат з кухнею, пивницею і просторою верандою, господарський будинок, 4 морги вуже урожайного огороду і прекрасного парку, 4 морги найліпшої ріли, 3 і пів морга гарного саду, все разом в одноцільним комплексі при гостинці, а кромі того 3/4 лугу (сіножаті), коло хати здорова жерельна вода, чудовий, широкий краєвид, за 10 хвиль ходу знаменита річка купіль, за два кільометри станція залізниці, пряме по учення з Коломиєю, Станиславовом і Львовом, здоровий і принадний клімат, знаменито надається на осеню для багатої родини, або на уладження літовиска або санаторії. Посередництво виключене. Бажану відомість можна дасягнути в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10 502 1—3

Повідомляю, що я вже повернула з заграниці та привезла моделі як і найновіші додатки. - - - Марія Павлюк

робітня жіночих суконь і костюмів
ЛЬВІВ,
Собіского 12.
25 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАПАПОРТА
Львів, вул. Сикстуська, 17.,
без болю пльомбування і вирівнання зубів, штучні зуби в кавучук і золоті по дуже приступній ціні. — П. П. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 7—10
417

СПЕЦІЯЛІСТ ОКІРНИХ І ВЕНЕР. НЕДУГ
Д-р Н. Ґольдштайн
о. елек від. і бегл. клінік ординує для жінок 10—12, для мущин 2—5 **ЛЬВІВ, вул КРАШЕВСЬКОГО 3.** 14—16
155

Ширіть наш часопис!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства Кредитового
„СВОЯ ПОМІЧ"
стов. зареєстр. з обм. порукою
в Миколаєві

відбудуться дня 29. вересня 1922 р. в льокалі Товариства о год. 3. з полудня з слідуючим денним порядком:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання протоколу з попередних Загальних Зборів.
3) Звіт Дирекції з діяльности і рахунків за р. 1921.
4) Звіт Контрольної Ком'сії з внесенням на уділення абсолюторії Дирекції за р. 1921.
5) Зміна §§. 8. і 16. статута
6) Вибір двох членів Надзірної Ради.
7. Затвердження вибору одного члена Дирекції і двох заступників.
8) Внесення членів.

На случай браку комплету відбудуться другі Загальні Збори о год. 4. з пол. того самого дня, а тим самим денним порядком і в тім самім льокалі без огляду на число присутних членів.

519 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

Зефір и, полотна в найлішій якости та по дешевій ціні. 1-10 шевських цінах. XXIV.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ
І гафтамовлення пісячміни
в власній фабриці білля
ШИМОНА РАДА
Львів, Словацького 2

Присилайте передплату!

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ТОВ-А КРЕД.
„НАРОДНИЙ ДІМ" в ЖОВКВІ

відбудуться 15. вересня 1922 о год. 2-ій на случай браку комплету о 3-тій по пол. у власнім льокалі в Жовкві з порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з попередніх Зборів.
2) Звіт Дирекції з діяльности і рахунків за літа 1918. до 1921.
3) Розділ зисків.
4) Вибір Надзірної Ради.
5) Внески і запити.

Бізнес виложено в льокалі Стовар. 497 1—3 *Надзірна Рада.*

Не лише реклама, але таки дійсність!!

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКРОЮ у Львові при вул. Вірменській ч. 1. (в Народнім Домі) поручає Спілкам, Кооператівам і П. Т. Публиці **всякого рода шкіри на чоботи, черевики і підошви** по умірковій ціні. Укр. публіка дбаючи о те, що гроші викине на у чужу торговлю не дає нам змоги економічно розвиватися. — Тому купуйте лише у XXVI. своїх. — На складі товари лішої якости. 1—5

ЩЕ ДВА ДНІ т. є. від середи 30. до четверга 31. серпня ц. р. включно висвітлюють кінотеатри

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

велику сенсаційно-циркову драму на 6 дій п. з.:

◇ В ІМЕНИ ПРАВА ◇

СЕРІЯ IV. американського архитвору **„ЦИРК КІНҐ".**

533 1-3
УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ І АНТИКВАРНЯ
ЛЬВІВ, вул. Рутовського ч. 22.
(„Народний Дім")
поручає шкільні підручники: нові й ужиткані, великий та найдешевший склад паперу і приладів до писання

КУПУЙТЕ! КУПУЙТЕ!
„ОГЛЯД БУВАЛЬЩИНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА"
І. В. АНДРІЄНКО.
Книжочка з образками і мапами. Надається до науки на 3. і 4 степень народних шкіл після нової програми науки. Ціна примірника 300 мк. — Продається в українських книгарнях. Замовляти в Повіт. Т-ві Кредитовім 536 у Львові, Ринок 10. 1—2

ДІМ ТЕХНІЧНО-ТОРГОВЕЛЬНИЙ
Бівеґарін і Вайґман
ЛЬВІВ, Крашевського ч. 15
ГЕНЕРАЛЬНЕ ЗАСТУПНИЦТВО ПЕРШОРЯДНИХ КРАЄВИХ І ЗАГРАНИЧНИХ ФАБРИК, МЛИНСЬКИХ МАШИН, МОТОРІВ, поручає 1—1
530
КОМПЛЕТНЕ МЛИНСЬКЕ УРЯДЖЕННЯ.
НА СКЛАДІ БІЛЬША КІЛЬКІСТЬ МЛИНСЬКИХ КАМЕНІВ ЧЕСЬКИХ І НІМЕЦЬКИХ ФАБРИК.

ПЕЧІ І КАФЛЕВІ КУХНІ
ставить нові, старі направляє швидко і дешево так в місці як і на провінції — —
:: Михайло Галібей ::
кафлярський майстер
ЛЬВІВ, вул. Петра Скарги ч. 5.
1851 11—?

Важне для Американців.
50 моргів глибокого чорнозему о високій господ. культурі в околиці Чорткова — близько залізниці з новими будинками, хата з 4 убікаціями, стайня на 14 штук, хлів, курник, бляхою крита стодола Зголошення М. Сайовський, Чортків, Народний Дім. 491 2—4

ЦЕРКВИ

будинки. млини, домн. фабрики, камяниці і т. д.
4—20 XVI.
проектує і будує — а також :: :: доставляє увесь потрібний :: ::
БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ
„УБУС"
(Український Будівельний Союз)
ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК

у ЛЬВОВІ, при вул Осолінських ч. 8. — має на складі:

шкільні друки, зошити, всі шкільні та рисункові прибори.
ДОСТАВА ТОВАРІВ ГУРТІВНО для Учительських Спілок в краю і для Окружних Відділів В. П. У. почтою і залізницею.

Всі шкільні підручники для народних шкіл.

Новий „БУКВАР" М. Матвійчука, затверджений шкільними властями до шкільного вжитку, **на склад!!** 2—2
495

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, — ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ ГРОМОВІДВОДИ, ВІКНА, СХОДИ ОГОРОДЖЕННЯ. ЗАЛІЗНІ ЛЯЖКА ДЛЯ БУРС. ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарський виробів виготовляє 2—10
490
Михайло Стефанівський
у ЛЬВОВІ, вул. Вартатових ч. 10.
(між вул. Рицерською а Кортенгка).

Прекрасний образ
Тараса Шевченка
в олійній красці на картоні величини 20×28 продає „УМНА", Wien, VIII., Lederergasse 20. — Для книгарень і читалень значний опуст. — 5% на „Рідну Школу" від продажі. — Замовляти просимо:
Kunst-Verlag „U M N A"
1784 **Wien, VIII., Lederergasse 20.** 11—?

ВУГОЛЬ горішно-шлеський
ДЕРЕВО окрилоте — вагонами продає з сейчасовою доставою за готівку або післяплатою: 1—5
532б
„МЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торгівлі зі Сходом, Сп. з обм. пор.
Львів, вул. Зибліковича 24.

ЦЕМЕНТ марки „ПЕК", „ВИСОКА" і „ЛАЗИ" з сейчасовою доставою — вагонами продає під корисними услівями:
„МЕЛЬМА"
Спілка торговельно-промислова для торгівлі зі Сходом
532а 1-5 Сп. з обм. пор.
Львів, Зибліковича 24

:-: ДАХІВКУ ПАЛЕНУ, АСБЕСТОВО-ЦЕМЕНТОВИЙ ЛУПОК :-:
„ЕТЕРНІТ"
ґонти, дахову папу, пісковану, спеціяльну, вапно, ґіпс — — і т. п. будівельні матеріяли кождої ількости — — сейчас доставляє
XX. 9—12 **Горшовскі і С-ка**
СКЛАД БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ
ЛЬВІВ, вул. БУЛЯРДА ч. 3. (бічна вул. Баторого).

Земельний Банк Ґіпотечний Сп. Акц. у Львові
відкрив дня 10. серпня свою
:: Аґенцію в Станиславові ::
345 3—4 **при площі Пілсудского ч. 4.**
Купно і продаж всіляких валют, девіз (чеків) і переказів по денному курсі. **Купно американських чеків без огляду на авізо.**

Не лякайтеся приглянутися - страшній - дійсности, та прочитайте книжку про

Земельну справу у Сх. Галичині

ЮЛІЯНА ПАВЛИКОВСЬКОГО,

яку можна набути в Адм. „Літ.-Наук. Вістника", Львів, Руська 18, в ціні 200 мп. за прим., з перес. 230 мп. Небезпека тим грізнійша, коли її не прочувається. 453 1—1

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірми:

А. Круман і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі
473 Академічного 2-16

Остерігаємо

перед Волосевичем Іваном, Придніпрянцем, бувшим урядовцем фірми „Мельма", котрий без ніякого уповажнення фірми побирає задатки на ріжні товари, а навіть стягає претенсії фірми від довжників і звичайно виказується фалшивими документами фірми „Мельма" і „Народної Торговлі" у Львові. За його діла не беремо ніякої відвічальности, а притриманого просимо віддати поліційним властям. — „МЕЛЬМА" Спілка торгов.-промислова для торговлі зі Сходом сп. з обм. пор.
531 1—1

Уладове уповноваження до парцеляції одиноке українське

ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ"

стов. вар. з обм. порукою

у ЛЬВОВІ, Ринок 43,

ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає **вкладки** до обороту на 10% і вище 724 після умови. 1—7

CUNARD

ЛЬВІВ,
Сикстуська 37.

До Америки і Канади

найбільші і найскорші кораблі — на світі.

Львів, вул. Сикстуська ч. 37.

(напроти почти).

Уважайте на число 37.!!!

Тернопіль, вул. Ґолуховського ч. 19. Станиславів, вул. 3. Мая ч. 12.

458 2—4

Збірник літургічних і других церковних пісень на мішаний хор д-ра Ст. Людкевича.

Одержати можна в книгарні
Ставропиґійського Інститута

401 **Ціна 1500 мп., порто 100 мп.** 6-6

:: ДЕРЕВОСТАНИ ::

дубові — букові — ялово-смерекові купує і приймає оферти **„МЕЛЬМА"**, Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом. Сп. з обм. пор. 532a **Львів, Зибліневича 24.** 1—5

СОЮЗ Українських ІНВАЛІДІВ

веде ПЕРШОРЯДНУ

:: кравецьку робітку ::

під проводом доброго віденського майстра.

Приймає замовлення після найновійших мод, зимові пальта, футра, українки, студентські мундури і шапки після найновійшого стрілецького крою.

Для П. Т. Священників реверенди і паністички, як також дівочі зимові пальта і XXI. футра. 6—6

РОБІТНЯ МІСТИТЬСЯ

при вул. св. Софії 25. — в домі Українських Інвалідів.

Під новою управою зреорганізована фабрика тоалетного і зернистого (до прання) **МИЛА**

„ВІЛЬМА"

Львів, Ліндого 6. (пасаж Миколяша)

Вироблює:

Найліпшої якости тоалетні мила до голення і до прання 65%.

Ціни конкуренційні!

Замовлення полагоджується відворотно, на провінцію за почтовою **післяплатою.**

Цінники на бажання висилається - відворотно.

3-4 456

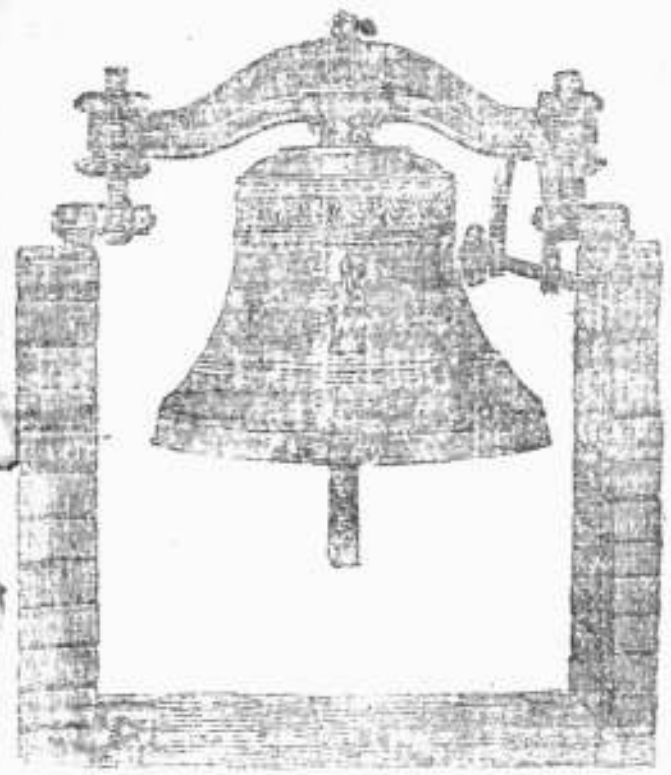

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 4—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ.
ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

: СОЛОНИНУ : і вудженину

спілкам і кооперативам

поручає

ФАБРИКА ВУДЖЕНИНИ

Петро Майка

344 **в ТЕРНОПОЛИ.** 3—3

Накладом У. П. Т. вийшов з друку — укладу ВОЛОДИМИРА КАЛИНОВИЧА

Lehrbuch der deutschen. Sprache

für ukrainische Mittelschulen. — Erster Teil.

Головний склад — **КНИГАРНЯ** Ставропиґійського Інститута в підвалі **Українського Педаґоґічного Товариства, Львів, Руська ч. 3**

За редакцію відповідає Володимир Цяпович. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 2. (9.833) Львів, субота 2. вересня 1922. Почтова належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мк.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 330 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 20 левів, Австрії 2500 мк. Зміна адреси 10.0 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мк.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

ВІЧЕ.

В неділю 3. вересня с. р. о годині 12. в полудне

відбудеться

в салі Товариства ім. Лисенка

ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ.

Порядок денний:

1) Політичний реферат — реф. В. Целевич.
2) Нищення українського шкільництва у Львові — реф. І. Ліщинський.

Львів, дня 1. вересня 1922.

За Народній Комітет:

Володимир Целевич, Михайло Струтинський.

Львів, 1. вересня 1922.

Середньо-европейська криза. Невдача лондонської конференції млинським каменем звалилася на Середню Европу. Спадок німецької марки за цілий минулий рік не був так діймаючий, як на протязі кількох останніх тижнів. Рівнобіжно з тим з головокружною бистрістю росла дорожнеча. Серед небувалих розмірів економічно-фінансового заворогу й хаосу, всі рахунки й бюджети втратили реальну основу. Все більше зарисовуються контури близької катастрофи, а німецьку націю проймає жах, що їх недавно ще могутня вітчина з несподівано скорою бистротою може скотитися в пропасть.

Та в ще гіршому, ще більш безвихідному положенню найшлася мала австрійська республика, ця жертва сен-жерменського договору. Поїздка австрійського канцлера пралата Зайпеля до Праги, Берліна і Верони виявила цілому світови розпучливе положення держави. Покищо ця поїздка не дала ніяких позитивних вислідів, що помічається по приспішеним зрості цін на артикули першої необхідности. Австрійські ціни з самопевною скорістю зближуються до астрономічних большевицьких цифр. Державні розходи Австрії з кождим днем прибирають просто казочні розміри.

Австрія намагалася ратуватися. Випродавши все цінніше, просить о милостиню то тут, то там. На лондонській конференції вирнуло прохання Австрії о позичку у висоті 15 мілионів ф. ст. Та конференція замісць позички передала вирішення австрійської проблеми Раді Союза Народів, що є рівнозначне з відсилкою від Анни до Каяфи. Супроти того канцлер Зайпель постановив зговоритися з безпосередніми сусідами про ратунок Австрії. В свій рахунок взяв він всі можливі комбінації. Перш усього удався він до Праги, найсильнійшої економічно держави, що повстала на руїні б. австро-угорської монархії. До тогож Чехословакія творить хребетний стовп Малої Антанти.

Економічне зближення Австрії з Чехословаччиною тим самим становилоб тіснійше зближення з Малою Антантою. Иншими словами: під проводом Чехословаччини прийшло би в значній мірі до віднови економічної єдности б. дунайської імперії. Поділена Австрія в наслідок висліду війни приноровленням національного принципу моглаб зєднатися до певної міри на економічнім підкладі.

Другу можливість свого ратунку добачує Австрія в економічнім обєднанню з Німеччиною В користь цього обєдинання промовляє іще національна й культурна єдність обох країв. Після покінчення війни змагання до обєднання не лиш під економічним, але й політичним оглядом було загальне і в Австрії і в Німеччині. І тепер, хоч економічний стан Німеччини не має вже занадто притягаючої сили, те змагання не дуже ослабло. До цеї пори на шляху до обєднання стоїть гріана Антанта, котра всупереч відомим тезам Вільзона в §. 80 версайльського і в §. 88 сен-жерменського трактатів проголосила незайманність незалежности Австрії без згоди Ради Союза Народів. Одночасно й Німеччина під кінець 1919 р. під натиском Антанти була приневолена викинути другу частину §. 61 ваймарської конституції, на основі котрої предвиджувано участь Австрії в німецькім парляменті після її зєдинення з Німеччиною. До того часу представники Австрії мали мати дорадний голос в німецькім парляменті. Також всенародне голосования в деяких частинах Австрії виявилося за зєдиненням з Німеччиною. Та такі акти в користь зєдинення постійно стрічалися з різким протестом Антанти. І тепер держави Антанти, а перш усього Франція глядить на австрійсько- німецьке економічне зближення як на підготовний крок до політичної єдности. Тому в теперішній хвилі не приходиться говорити про зближення, а тим менше про зєднення Австрії з Німеччиною.

Третя можливість ратунку Австрії бере в рахубу Італію. І тут вдавався за допомогою канцлер Зайпель. В інтересі Італії є збереження Австрії, а властиво підчинення її своєму впливови. Тим більше тепер, коли в Марієнбаді прийшло до тісного союза між Чехословаччиною й Югославією. Цей союз звертається не лиш проти Мадярщини, проти реституції династії Габсбургів, але й проти Італії. Чехословаччина, підчинивши собі Австрію, занявши Відень, думає про коритар до Адріятику. Тим самим сильно зміцнюється італійський противник на Адрійському Морі — Югославія. Італія не може до того допустити. Але вже перші балачки про митову і монетарну унію Італії з Австрією викликали майже воєнні заклики і погрози Малої Антанти. Поки-що Італія як член Великої Антанти, хоч член не дуже голосистий, може взяти на себе обовязок піддержувати Австрію на Раді Союза Народів.

Власне тепер над австрійським проблемом радить Рада Союза Народів. Її постанови ледви чи вратують Австрію, але певно дадуть ясно означений напрям австрійській політиці.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Велика Україна.

Італійська місія на Україні.

З Харкова подають, що український рад. нар. комісаріят дістав від італійського правительства повідомлення, що до Харкова приїде італійська торговельна місія. На чолі місії стоятиме Амадорі.

Криза донецького басейну.

З донецького басейну доходять що раз більш тривожливі вісти. В Бахмуті відбувся зїзд совітів донецької губернії. Вислухано рефератів, в яких зображено різкий упадок продукції донецького басейну.

В Бахмутській газеті „Всероссійская Кочегарка" надрукована стаття вищого совнархоза, що влада винна робітникам донецького басейну девять триліонів рублів.

Довкола репараційного питання.

Перед розвязкою питання про мораторію.

Аг. Аваса доносить з Парижа: У французьких політичних кругах надіються на днях вирішення справи відшкодовань. Рішення в справі німецьких предложень надіються на день 31. серпня. Згода Німеччини на гарантії, яких домагається Франція, усунула би всі трудноші. На випадок відмови зі сторони Німеччини, одинокою розвязкою згідною з договором було би відмовлення Німеччині мораторії і ствердження, що Німеччина ухилюється від виконання зобовязань. Важко передбачити, який буде кінець голосования. В разі уділення Німеччині мораторії без гарантій, яких домагається Франція, одержав би французький уряд вільну руку. Супроти того, що французький і англійський уряди згодилися в Льондоні на засаду контролі німецьких фінансів, предложення Брендбері, які торкають цеї контролі, не внесуть до справи нічого нового.

Дібоа у Поанкаре.

„В. К. Б." доносить з Парижа: Поанкаре прийняв оноді на довшій конференції французького делегата і провідника репараційної комісії п. Дібоа. Засідання репараційної комісії розпочалися дня 30. м. м. в присутности німецьких делегатів, серед яких находяться також Шредер і Бергман.

Гарантійні домагання Франції.

„Матен" пишучи про останне засідання репараційної комісії завважує, що надія на одноголосне вирішення репараційного питання є дуже мала. Брендбері розмовляючи з представником „Матена" заявив, що не буде голосувати ні за мораторією, ні за мораторією з гарантіями, яких домагається Поанкаре.

Брендбері думає, що Німеччині треба лишити що найменше 18 місяців часу. „Матен" подає дальше, що на останній конференції Поанкаре з провідником репараційної комісії Дібоа піднесено ще раз справу конечних німецьких гарантій на випадок признання мораторії.

Предложения Шредера.

Аг. Аваса доносить, що репараційна комісія вислухала дня 30. м. м. звіт німецького державного секретаря Шредера. „Тан" доносить, що Шредер предложив комісії два проекти. Перший передбачує утворення депозиту в золотих марках, як запоруку достав дерева і угля для Франції, другий заключення контракту, силою якого німецькі достави були би зобовязані додержати умов достави.

Остереження Брендбері.

„Дейлі Телєграф" доносить, що на останнім засіданню англійського кабінету обговорювано справу відшкодовань. Предметом конференції був звіт Брендбері, що до висліду берлінських нарад. Співробітник „Дейлі Телєграфу" пише, що звіт Брендбері викликав велике пражіння. Брендбері звернув увагу на погубні наслідки, які може викликати затвердження контрольних зарядженъ, або карні зарядження проти Німеччини.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Перші подуви автономії.

Як вже коротко згадували ми в однім із останніх чисел „Гром. Вістника" шкільна кураторія львівського округа завзялася за всяку ціну prawem і lewem знищити одиноку українську семинарію в Галичині т. зв. українські семинарійні курси у Львові. Нині одержуємо від одного з наших громадян, що має свою дитину у сій школі кілька точніщих даних до цеї справи, що свідчать про безпримірний прямолінізм, з яким урядові чинники трактують сю українську школу у Львові.

Українська учительська семинарія у Львові повстала 1919 р. через помилку тодішного віцепрезидента Ради Шкільної Краєвої д ра Цолля, бо справді помилкою являється його зарядження серед істнуючого режіму у Львові і в Галичині, що панує від 1919 р. Той чоловік, професор краківського університету не зорієнтувався добре в догмах „кресової віри", бо коли 1919 р. польська молодіж в обох львівських, утраквістичних семинаріях жіночій і мужеській викинула нашу молодіж з клас мовляв з „hajdamaczkami i kabanami nie będą siedzić" — утворив для нього сурогат семинарій т. зв. коедукаційні семинарійні курси. Сталася помилка, чого болючо жаліли кресові просвітителі та брали сему австрійському урядникови як важкий на родовий гріх, за збільшенни „зро-

того стану посідання в польскім Львові". При культурнім підйомі серед української людности Галичини в нашім часі і муравлиний праці управителя заведення і збору учителів т. зв. курси зростали скоро і що до якости науки і що до числовости учеників мимо ріжних шикан так, що вони стали найбільшим заведенням сього роду в цілій Галичині. Курси переняли і кандидатів і школи вправ хлопчу і дівочу з двох семинарів, тому ясним стало, що треба буде завести на курсах окремі відділи для дівчат а окремі для хлопців тим більше, що наплив молодіжи був так великий, що навіть до трьох відділів, на які шкільні власти з конечности згодилися, всіх принять було годі. Тим чином вже два роки побіч коедукаційних вищих років, існували побіч себе на двох ниших курсах по два відділи жіночі і по одному мужескому. Те саме зроблено і сього року, бо перед феріями переведено вступні іспити і вписи на перший рік знов на два жіночі а один мужеський відділ. Діти повишукували собі станції, позвозили харчі та стягаються до Львова не переживаючи, що на політичнім горизонті зближається „автономія", а першим її вістуном указ, яким два відділи І. курсу розвязується, мало не сто дітей усувається зі школи а принимається лиш 50 поіменно виказаних, при чім саме всі найбідніші діти робітників, сторожів каменищ та селян остали поза тою щасливою пятьдесяткою. Правовірні кресовяки зрозуміли, що само життя зробило із „курсів" не одну, а дві справдішні учительські семинарії жіночу та мужеську і взялися се діло нищити добираючися до самого коріня сьої інституції.

Та ілюстрацією до сього факту хай послужать факти, які переживає ця школа, під благодатними подувами модної тепер „воєвудзької автономії". На поміщення для цеї школи віддав „ржонд" аж 5 саль і 1 кухню в домі при вул. Ісаковича. Що правда у сій школі не учать кухарства, ані ніхто не варить харчів, та все таки використано і сей льохаль вповні достойно, бо призначено його на конференційну салю для учителів. Та коли таке поміщення вже відразу показалося за малим на поміщення тої школи, то тепер при її зрості коли є аж 19. відділів, таке поміщення є прямо злобним жартом з української інституції. По перше, що обі школи вправ, котрі повинні конечно бути при курсах з огляду на практичні лекції, в яких беруть участь кандидати(тки) двох найвищих років — вандрували по цілім великім городі Льва, аж доки, як минувшого року не зайшла конечність науку хлопців перенести на пополудне а дівчатка учились в дома в учительок. Так три роки мучиться і молодіж і учителі працюючи серед відносин, які деинде уанали би за такі, що переходять границі можливости. Управа відразу зачала пошукувати за иншими помешканями, та вже від двох літ шукає без успіху і треба сконстатувати, що всі заходи розбиваються не о брак льокалю, але виразно о злу волю урядових чинників. Спершу бралося під увагу льокаль бурси „Народнього Дому" при вул. Курковій і справа була близька реалізації, та від коли в канцелярії „Народного Дому" засіла фарбована на червоно-біло птичка, що оплигає в ласках своїх хліборобавців, справа упала, бо мовляв — „сього дому потребує він для чиновників Народнаго Дома" і се вповні переконало його протекторів. Прийшов під увагу духовний семинар, його крило від вул. Сикстуської заняте військом.

Власники сього дому митрополичій Ординаріят і Ректорат семинара пішли на зустріч управі, та хоч військових бюр там мінімально його передання і до нині не переведене. Куди та справа не ходила, хто нею не займався, навіть Папський нунцій інтервенював у польськім міністерстві заграничних справ і під впливом сього появилося навіть зарядження польського міністерства військових справ будинок безпрозволочно опорожнити, та се і доси не сталося. Мов на глум передано лиш 4 комнати, де приміщено дівочу школу вправ, та для ужитку школи не відступлено навіть окремо відділених уступових місць. У прочій части сидить військо так, що колиб семинаристки хотіли ходити до школи вправ на практичні лекції, то мусіли би ходити до сеї касарні між жовнірів, знаних із непошанования української процесії з обходом Найсв. Тайн, про що була свого часу допись у „Гром. Вістнику". На що були би наші кандидатки наражені і як до сього поставилася би педагогічна опінія не говоримо вже якоісь культурної, але навіть напів культурної країни, кождому є ясним. Та тепер коли здавалося, що вже нема перешкод і військо 1. серпня забереться, винайшли нову перешкоду. Найшовся другий Лісковацький в особі ренегата Маркова з Беневи, тепер Бенявського, президента краєвої почти і йому то забажалося там помістити почту а як говорять і як розлапляли по Львові недискретні цьоці і бабці кресовця з Беневи, мав він сам винбиратися від 1. вересня мешкати у сій части духовного семинара. Річ природна, що се вповні вистарчаюча причина, щоби не пустити української школи до українського дому, бо мовляв — відносний військовий комендант, ми не знаємо кому передати будинок почті чи школі (!) так немов би не було господаря дому Ректора духовної семинарії, як одиноко компетентного переняти свій дім від війська. Тим чином з першими днями вересня українська школа о 19. відділах, потребуюча саль на практичні роботи, руханку і кабінети остала при своїх 5. салях і кухні на Ісаковича і 4. салях в касарні при вул. Сикстуській. Не диво проте, що печалізі панове з кураторії шкільної поступають так як співається у нашій гумористичній співанці — про короткі канці. Канці були за короткі, треба обтяти пальці, і сі пальці стараються нам обтяти, замикаючи відразу два відділи нашої школи.

Ось серед яких обставин приходиться нашій молоді здобувати собі освіту. Ми переконані, що молодь вихована серед таких обставин стане справді патріотичною, а колись у вільній вітчині буде знала оповідати своїм дітям про минуле лихоліття. Та ми сповняючи громадянську службу, подаємо сей жмут фактів до публичного відома не в надії, що ся дорога може тут богато помогти, бо ми вже привикли до ріжних автономій на Бригідках і Баторія, Дембю і Пикуличах та других місцях страждання, тому і ся „автономія" на культурнім полі не є нїякою новістю.

Ми подаємо ці факти перед публичне форум в надії, що чейже вони дійдуть до відома людей в культурних країнах і хоч частинно обяснять їм серед яких обставин борється український нарід в Галичині за свої духові вартости. Університет в підземлях, жіноча школа в касарні, народна школа розігнана поліцією під голим небом (на Левандівці), отсе причинки до теперішнього нашого культурного життя у се важке лихоліття, про яке будучий історик українського народу в Галичині буде колись писати: ці дні і ці обставини були важним чинником виховання чергового покоління Галицької України на вільних горожан Соборної Української Держави". *Катон.*

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.* 1—4

В шкільній справі.

В маю ц. р. вибралася в імени львівських родичів і громадян депутація до шкільного куратора д-ра Собінського, щоби перед початком нового шкільного року представити йому найконечнійші потреби. Именно домагалася: 1) щоби розділено в школі ім. Шашкевича мужеські і дівочі відділи на дві окремі школи, а заразом постарачося для них о відповідне поміщення, 2) щоби призволено приймати до висших (виділових) кляс тої школи також молодь з поза Львова, 3) щоби отворено для численних українських ремісничих учеників доповняючі курси з українським викладом, 4) щоби в браку українських виділових шкіл в краю доповнено (по думці нової управи) всі українські семинарійні школи вправ до семи кляс.

Пан куратор приняв депутацію дуже холодно і здержливо. Що до перших двох точок заявив, що справа належить до компетенції міської ради, а третя ще і до ресорту виділу краєвого, і що нічого тут вділяти не може. Тільки над справою самостійних шкіл вправ обіцяв застановитись.

Розуміється, ці виводи куратора не могли вдоволити депутацію. Вони й звернули його увагу, що власне для того, що від ради міської не сподіються сповнення своїх потреб, звертаються з своїми ділами до него,—а дальше, що статут міста Львова означує виразно, що коли би рада міста не сповнила якогось обовязку, має висша власть право зарядити сю річ на кошт міста. З окрема піднесли, що в теперішнім часі горнеться молодь до практичних звань і потребує як підготовления до сего висших народніх (виділових) шкіл, — а тимчасом істнує для українського населення краю лише одна українська виділова школа у Львові і до тої не допускається молодь з провінції. Тим способом не має наша провінціональна молодь змоги приспособлюватись до практичних звань. Се річ нечувана в культурнім світі і ніякий чужинець не повірив би, щоби національна більшість краю не мала ні одної виділової самостійних шкіл вправ обіцяв застановитись.

Розуміється, ці виводи куратора не могли вдоволити депутацію. Вони й звернули його увагу, що власне для того, що від ради міської не сподіються сповнення своїх потреб, звертаються з своїми ділами до него,—а дальше, що статут міста Львова означує виразно, що коли би рада міста не сповнила якогось обовязку, має висша власть право зарядити сю річ на кошт міста. З окрема піднесли, що в теперішнім часі горнеться молодь до практичних звань і потребує як підготовления до сего висших народніх (виділових) шкіл, — а тимчасом істнує для українського населення краю лише одна українська виділова школа у Львові і до тої не допускається молодь з провінції. Тим способом не має наша провінціональна молодь змоги приспособлюватись до практичних звань. Се річ нечувана в культурнім світі і ніякий чужинець не повірив би, щоби національна більшість краю не мала ні одної виділової

Д. БІЛЕЦЬКИЙ.

„Отаман Зелений".

СУЧАСНИЙ РОМАН КЛИМА ПОЛІЩУКА. ЛЬВІВ КИЇВ 1922. Р.

I.

Серед творів західно-европейської поезії одною із популярних тем була та, що творила найбільш сприятливий грунт задля художнього змальования ідеї бунтарської душі українського народа.

В цім змислі образ Мазепи робиться темою мандрівною (Вольтер, Байрон, Словацький, Пушкін, Булгарін і низка українських поетів), образ Гонти, Залізняка і взагалі герої Коліївщини, образ Кармелюка, Довбуша і багато инших стають традиційними і багато неукраїнських поетів з того чи иншого художнього погляду підходять до них і роблять їх героями своїх творів. Навіть такі недавні очришки, як Савицький, що літ 10—15 т му назад оперував на Чернигівщині і той пригадав до себе увагу одного із кращих російських письменників.

На своїх, так сказати, народніх героїв найбільшу увагу звертали українські письменники Шевченко, П. Куліш, М. Вовчок, П. Мирний О. Федькович, Ів. Франко, Г. Хоткевич і б. инш. другорядних поетів для своїх найліпших творів брали сюжети із українських народніх рухів або їх окремих героїв. Сучасна українська революція і боротьба українського народу за власну державність висунула не одного героя, що привабював до себе увагу декого із сучасних письменників. Одною в найвидатнійших постатей, яких видвигнула народня воля на становище проводиря українського народнього руху певної місцевости, був „отаман" Зелений із Трипілля на правому березі Дніпра. Про ролю цього героя і значіння в історії української революції та в історії українського державного будівництва історія скаже своє слово, а поки що слово належить мемуаристам, історіографам, археольогам та письменникам.

Перша спроба художнього змальования цієї цікавої постаті належить молодому сучасному письменникови, що перебуває зараз у Львові — Климови Поліщукови під вище наведеною назвою. Роман Поліщука вийшов на початку 1922. р. а був написаний за літо й осінь 1921 р. Складає він другу частину „трильогії українського визволення" якби другий етап в художній концепції автора українського визвольного руху.

У денникарській критичній літературі про роман Поліщука склалася вже певна опінія надзвичайно прихильна для автора. Так д. А. К. у своїй короткій і поверховній рецензії на книжку пише: „Надзвичайно гарна річ — новий твір нашого молодого письменника К. Поліщука"... Роман дає майстерну картину наших визвольних змагань не тільки в сучасности, а і в минувшині, я певен, що і в грізному майбутньому".[1]) Більш критично, але всеж таки прихильно до твору Поліщука поставився д-р Остап Грицай на сторінках „Українського Прапору"[2]). „Та хоч і приходиться критикови зі становища вищої романової драматики та композиції дещо закинути сій новій праці нашого високоталановитого автора, то проте його оповідання розбуджує від самого початку сердечне, иноді глибоке співчування й доказує на кождім місці, що Поліщук — справжній поет і справжній артист. Духовість Поліщука визвляється щораз замітнійша великою тонкістю та благородністю чуття. Кожда картина в нього надихана глибокою, передуховленою любовю до життя й людини. Малюнки природи в нього — се жемчуги, яких краса довго пригадується. І тому Поліщук, як і кождий справжній артист, творить найкращі річи там, де йому доводиться малювати людину на тлі природи, та не в її противенстві до инших людей, а навпаки: в її найтіснійшій злуці з душею другої людини". „Словом — в сім оповіданню про Зеленого стільки порываючо гарних малюнків і стільки вражаючих думок..., що критикови знову приходиться тішитися великим талантом автора".

До безкритичної і безглядної прихильности до роману Поліщука постановився д-р Осип Турянський.[3])

„Мусить кожда чутлива людська душа в сучасности відчувати, як цілющий лік, добре, безкорисне діло другої людини. А вже просто якимось чудом, смугою ясного сонячного неба на захмареним овиді являється зболілій душі ця людина, що не затратила віри в людського духа й має у своїй голові (!) талан у своїм серці силу вивести нас своїм живим, творчим, сонцем осяяним словом із темної западні сьогоднішньої хвилі та з душливих нетрів су-

[1]) „Русалка", в І. 1922 р. під ред. К. Поліщука.

[2]) „Український Прапор" 1922 р. ч. 14, Відень.

[3]) „Веселка" 1922 р. вип. 3, Київ (табор інтервов.).

школи і не мала змоги виховувати своїх дітей відповідно до потреб теперішнього часу! Кураторія має повне право зажадати від міста Львова принимання до виділових кляс школи ім. Шашкевича також дітей поза-львівських, бож місто одержує на свої школи значні субвенції від держави, яка стягає зі Східної Галичини податки і має тому певні обовязки для краю; — а коли кураторія не хоче нарушувати привілею міста, то нехай заложить для українського народа виділові школи з фондів краєвих. На се не відповів п. куратор нічого. Видно було, боявся таки тикати мнимого права міста, а з другого боку не міг заперечити великої аномалії, що український народ не має в краю виділових шкіл.

Такий вислід депутації. Ще оставала одна надія на українські школи вправ, що будуть автоматично піднесені до семи кляс і зарадять бодай в дрібній части бракови українських виділових шкіл. Але і ця надія розвіялась, бо в початках липня п. р. на повнім засіданню кураторії відкинено цей проєкт по причині, що в такім разі належало би доповнити рівномірно також польські школи вправ, а се навело би великі кошти. Розуміється, панове ті знали добре, що в кождім місті, в якім істнує учительська семинарія, є вже польська виділова школа міська, отже творення з польської школи вправ ще одної виділової школи було зовсім безпотрібне. Та їм ходить головно о те, щоби не допустити до творення українських виділових шкіл в краю!

Зайвий докав, що нам від польської влади не надіятись сповнення хочби наших найживотнійших потреб. Це розуміли від разу наші промисловці і тому поробили рівночасно поважні заходи о отворення приватного доповняючого курсу для ремісничої молоді. Що створимо самі, те і будемо мати.

Відтак довідалися ми ще, що опісля вніс ординаріятський делегат до ради шкільної міської окремий меморіял до кураторії, в котрім виказав: що на городецькім передмістю живе найбільша часть української людности, що до приватної української школи ім. Грінченка ходить тисячка дітей і що рада міська повинна була вже давно отворити там українську народну школу. Певно, що з цего представления не вийде на разі нічого. Але це була добра пригадка і сконстатування від компетентного чинника: що рада міста Львова не сповняє в рязячий спосіб своїх обовязків супроти місцевої української людности. Та сподіємося, що прийде не бавом і на цю справу час...

Громадянин.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

З хроніки лихоліття.

На громади львівського округа спала нова благодать. Населенн“ ще не отямилося по „добровільній данині, а вже накладають на його нову пеню т. зв. примусові складки огневі. Львівська експозитура варшавської Дирекції асекураційної в супереч законови з дня 23. VI. 1921 і Міністеріяльному розпорядкови з дня 20 червня 1922 не ждучи вибору і уконституування надзірної Ради, на власну руку вводить примус на ві. селянські будинки, не виключаючи обезпечених перед тим в инших Товариствах асекураційних.

На днях розіслала експозитура урядам громадським реєстри побо-рові з ось такими указами:

„P. D. U. W. oddział lwowskt. Nr. 2507/IV. 14. VIII 1921. Do pana Naczelnika gminy w... powiat lwowski. Przesyłając w załączeniu rejestr pobo-rowy składki ogniowej za czas od 1 lipca 1922 do 31 grudnia 1922 na ogólną sumę mp. 626. 212. Oddział lwowski P. D. U. W. zleca Panu, w myśl art. 35 ustawy sejmowej z dnia 23 VI 1921 (Dzien. ust. N. 64 P. 395. 1921 r.) przystąpić niezwłocznie do p boru składek od poszczególnych właścicieli nieruchomości. Na całkowite dokonanie poboru bez grzywny, wyznacza się termin nieodwołalny 2 miesięczny od daty otrzymania rejestru, po którom to czasokresie, jeżeli ktokolwiek wyznaczonej mu w załączonym rejestrze składki n e wpłaci winien Pan pobrać ją w drodze przymusu egzekucyjnego (: Rozprz. min. skarbu z dnia 23. XII 1921) z doliczeniem 1 proc. grzywny za każdy miesiąc opóźnienia (:kilka dni miesiąca, przyjmuje się jako pełny miesiąc:) Za pobór składki, oczywiście po całkowitym ukończeniu otrzyma urząd gminny przewidziany ustawą zasiłek 2 proc. w wysokości mk. 12.524.

Jeżeli pobór z stanie dokonany w ciągu jednego m esąca to niezależnia od us'awowego 2 proc. zasiłku urzędowi gminnemu zostanie wypłacony d datkowo 1 proc t. j. 6.262 m.

Prócz wynagrodzenia za pobór składki, otrzyma urząd gminny za przeprowadzienie rejestracyi budowli po 40 mk. za każdą nieruchomość.

W powierzonej Panu Naczelnikowi gminie przymus ubezpieczeniowy rozpoczął się od dnia 1 lipca 1922 a przeto od tej daty każda nieruchomość ubiezpieczona jest w wysokości podanej w zeszycie do Polskiej Dyrekcji ubezpieczeń wzajemnych.“

На кожду громаду наложили пеню у висоті від 500.000 мп. до 1.000.000 мп. і вище і ця нова драча має бути в двомісячнім реченци з населення стягнена евент. дорогою екзекуції, ще й з дочисленням 1 проц. кари за кождий дальший місяць проволоки чи хочби й кілька днів поза реченець.

Декотрі війти при акомпаніяменті людських проклонів вже стягають цю нову данину, инші покликуються на закон і міністеріяльні розпорядки, де сказано: „dostarczenie gminom rejestrów poborowych może nastąpić dopiero na zasadzie decyzji Rady Nadzorczej uzupełnionej członkami wybranymi przez Radców ubezpieczeniowych z Małopolski — звертають реєстри, мотивуючи що такі вибори у Сх. Галичині до тепер ще не переведені. Ще инші звертають з допискою, що селяни на одностороннюю нефахову оцінку їх будинків не годяться і домагаються нового оцінення урядовими оцінителями.

Пригадуємо що будинки обезпечені в „Дністрі“ чи в иншім Товаристві асекураційнім по думці арт. 42 закона з 23. VI 1921 примусови не підлягають і ніхто не має права силувати їх власників до примусового обезпечення у варшавській асекурації ані стягати від них складок огневих. Кождому власникови необезпечних будинкі вільно ще тепер обезпечити їх де йому подобається. Поки у Сх. Галичині не будуть переведені вибори до Надзірної Ради а відтак оцінка будинків не буде переведена урядовими (не сільськими:) оцінителями, так довго примус не може бути введений в життя.

Я. К.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

З польських справ.

Осінна сесія сойму.

В ендецьких кругах уде жується далі чутка, що осінна сесія польського сойму буде відложена. Польський уряд заєдно заслоніється справою Східної Галичини.

Тертя в блоку меншостей.

Блок національних меншостей вирядив до фолькістів письмо, в якому звертає їх увагу на повагу ситуації, та висловлює охоту зроблення далекосяглих уступств в користь фолькістів за ціну їхньої солідарности. Мають бути всякі дані до припущень, що фолькісти не зломлять одностайного жидівського фронту.

Клопіт з Жидами.

У варшавському „Нашому Курієрі“ помішує п. Гіршгорн ряд спостережень на тему дальшого істнування блоку національних меншостей. Він впевняє, що в імени Жидів приступили до блоку тільки партії жидівських людовців і сіоністів, неуповажнені перед тим до репрезентації цілого жидівського табору. Робітничі жидівські партії відразу відмовили свого попертя блокови, який таким чином мав угуртувати з жидівського боку тільки міщанські партії. Але навіть ті останні не здобулися на солідарність і зачинають шораз поважніше думати над вицофанням з блоку. Ідею блоку найзавзятійше підтержують людовці Прілуцкого. Поміж сіоністами погляди дуже зріжничковані; одні з Грінбавмом на чолі хотіли би остати в блоку, другі з Томом є йому рішуче противні. Нарешті ортодокси виступили з поважними застереженнями, звертаючи увагу на те, що спільна виборча акція Жидів з Німцями і Українцями може тільки поглибити неохоту польської суспільности, а навіть викликати економічний бойкот. Гіршгорн доказуючи, що більшменш подібне становище заняли і другі національні меншости, приходить до переконання, що блок меншостей може скінчитися в соймі комплетним фіяском, о скільки взагалі дасться удержати в передвиборчому періоді.

„Масло масляне“.

„Пшегльонд Вечорни“ доносить: Дня 30. серпня відбулися в міністерстві фінансів під проводом міністра Ястшембского наради дорожняної комісії над дорожняною ситуацією.

часної чорної дійсности. Таку людину мусимо шанувати і любити, бо вона несе світло добра в життя та окрилює своїм одуховленим словом надію на ліпшу ясну будучність. Такою людиною являється Клим Поліщук у своїм романі „Отаман Зелений“.

„Основна підвалина світогляду Поліщука — „боротьба й віра в перемогу добра над злом“; через те його герой Отаман Зелений являється символом, виразником боротьби й віри в остаточну перемогу“.

Ця „ідея боротьби й віри“ „має не тільки загально-людське, але також незвичайно велике значіння для українського народу“. „Через те Поліщук являється справжнім артистом, бо жадний твір не може мати дійсної літературної вартости, коли він робить враження тільки на один народ, а рівночасно є незрозумілий із загально-людського становища.

Клим Поліщук йде до такої, на думку критика, літературно-естичної правди: „загально-людський ідейний зміст, національно український дух“.

Від ідеольогії автора критик переходить до зясовання психольогічних моментів його творчости і каже: „Поліщук малює з хистом справжнього психольога розвиток душі Зеленого, його задумливість, незрозуміння його душі з боку його матері Оксанни, його конфлікт із московським попом, його діяльність у Трипіллі, його воєнну службу, — коротко, всі ті моменти, які пізнійше зробили з сільського хлопчини, з невченого парубка стихійного бунтівника-революціонера й борця за селянський народ і за незалежну Україну. Вибором Зеленого на Отамана з волі селянських мас кінчається перша частина роману. На мою думку, пише далі Турянський, ця перша частина виказує таке богатство Поліщукової психоаналізи, так глибоко уводить нас у таємні стремління душі Зеленого, так льогічно і послідовно розвиває її перед нашими очима, що ми неначе бачимо, як Зелений, це самітне деревце серед хащів буденщини, так і росте чимраз у гору, в шир і в глуб, аби стати тим могутним дубом, яким він являється пізпійше.

„Що до зовнішної форми роману, то на думку шановного критика, „форма „Отамана Зеленого“ вражає нас дуже передовсім своєю свіжістю, Так і здається, що ціла повість пахне животворним подихом чорнозему“..

„Глибоким ліричним чуттям овіяні Поліщукові картини з природи та з семейного життя“.... „Вони визначаються великою оригінальністю живописної фантазії, живістю й короткістю“...

„Поліщук уміє по мистецьки малювати невловимі почування таємної трівоги, гнітючої змори, що ось-ось навалиться на груди людини, почуття неспокою та бажання обізватися, крикнути, зробити щось у понурій ночі, непевности і жаху“...

„Поліщук не надуживає описів природи так, як напр. навіть такий мистець слова, як Коцюбинський“...

„Якраз тому, що Поліщук обзиває своє епічне оповідання ніжною тонесенькою пряжею ліризму, саме, тому воно робить таке глибоке враження“.

„І якраз тому, шо Клим Поліщук має дар психо аналізи, він являється одним із найповажнійших талянів сучасної української літератури“ .

„В Клима Поліщука без порівнання могутнійший модерний талан, ніж у нашого „гіпермодерного Винниченка... Коротко сказати, Винниченко — це по своїй артистичній культурі та по своєму світогляду Москаль, який пише по українськи.

Якже гарно відбиває від нього наш Клим Поліщук! Його „Отаман Зелений,“ це промінь українсько весняного сонця після зледенілих, розумово холодних „проблєм в“ Винниченка та після його сексуальної пристрасті, яка ніби має уходити за любов... Винниченко творить розумом і нездоровими половими поривами, Клим Поліщук творить серцем і одуховленою любовю“.

„Мова Поліщука гарна. Про неї можна сказати те саме, що про мову Коцюбинського“...

„Зібравши до купи все вказане, закінчує Турянський свою статтю, будемо мати ось яке літературне облича Клима Поліщука: Оригінальний психольог, могучий маляр тайних тремтінь людської душі, пост боротьби й віри в сонце. Ця віра в сонце відріжняє його від московських письменників нігілістів і робить його близьким і рідним українському серцю. Клим Поліщук переможе своїм дужим талаком архітектонічні трудноші та буде в силі дати нам перлини українського творчого духа“... Така до сього часу склалася загальна літературно-критична опінія про роман „Отаман Зелений“ та про його автора. Як бачимо, надзвичайно щасливо для письменника. Наше слово, на жаль, буде великим дісонансом в оптимістичному хорі дотеперішніх критиків романа К. Поліщука, хоч відносимося до твору цілком об'єктивно без жадних упереджень, а лише з обовязку в інтересах кращої долі розвитку української поезії та її творців.

(Продовження буде.)

Нові кандидати *на початках пресекуції.*

В Познані почалася на днях розправа проти відомого на терені Великопольщі комуністичного діяча Вацлава Пораєкевича і його товаришів Потоцкого і Шваба. Акт обжалування закидує їм, що вони змагали до прилучення Польщі до III інтернаціоналу. Розправа потреває кілька днів.

Польський епіскопат супроти виборів.

Варшавський „Курієр Поранни" доносить, що польський епископат видав до вірних пастирський лист, в якому наклик є до сповнення горожанських обовязків при виборах. В листі зазначено, що невиповнення того обовязку може наразити польську державу на шкоду. До листа долучене окреме письмо до парохів з закликом, щоби вони вдержалися в костелі від виборчої агітації.

Комунікат блоку національних меншостей.

Супроти появляючихся в пресі суперечних відомостей про виборчий блок національних меншостей, Пресове Бюро блоку подає до відома таке:

Блок національних меншостей повстав як неминуча консеквенція виборчої ординації, яка змагає до штучного поменшення скількости мандатів, які належаться національним меншостям по думці принципів демократії.

В блоці репрезентовані такі національні меншости: 1) білоруська, 2) німецька, 3) російська, 4) українська і 5) жидівська. Блок має на скрізь технічний характер, на час виборів.

В супереч злобно розсіяним, невірним чуткам, блок стоїть безоглядно на становищі польської державности, тому не може бути мови про ніяку ірредепду.

Покликуючися на комунікат білоруського комітету, Пресове Бюро стверджує, що свідомою брехнею є лянсована в деяких часописах відомість, будьто би Білорусини, які приєдналися до блоку, не репрезентували білоруського населення, а були тільки групою інтелігентів, удержуваною за чужі гроші. Противно — вони є репрезентантами усіх без винятку існуючих партій, власне крім тих, які сотворено за чужі гроші.

Також невірною є відомість, що соціялістичні партії меншостей відхилилися від блоку; Українці і Білорусини репрезентують усі свої соціялістичні угрупування так само як і все сільське населення, про що свідчить хоч би склад центральних комітетів тих репрезентацій. З боку німецької національности, до блоку належить соціялістична німецька партія в Лодзі, та соціял-демократична партія в Бидгощі.

Усі ті брехливі чутки мають на меті введення публичної опінії в блуд і розбиття блоку. До того рода відомостей належить також політика „Курєра Поранного" про протест Жидів проти Петлюріяди, який має руки поплямлені жидівською кровю, а увійшов в склад української делегації.

Правдою є, що ані такого „Петлюріяда" нема, ані не було подібного протесту.

Склад білоруського центрального виборчого комітету.

Орган білоруського центрального виборчого комітету „Білоруський Дзвін" оповістив заклик до білоруського населення в звязку з виборами до польського сойму і сенату, в якому приймає на себе обовязки боронити прав білоруського народу і дбати про забезпечення його релігійних і культурних окремішностей. Заклик підписав голова комітету Луцкевич, його заступник Тарашкевич, касієр Станкевич і секретарі Коханович і Родзевич, та члени — Яремич, Красінський, Богданович, а від московської меншости Володимир Самойло і Сергій Качановський.

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіжа і пашу в Товаристві Вза-ємних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

Совітська Росія.

На Далекім Сході.

Совітські газети подають вістку про вибір ген. Дідеріхса председником Приморського правительства після відмови Гондаті прийняти сю гідність. Бувший председник правительства Меркулов назначений представником приморської области в Зєдинених Державах. Земський Собор поставив комуністів поза законом. В розмові з представниками преси ген. Дідеріхс заявив, що він відкидає метод „мирного изживания" большевизму і является прихильником активної боротьби з червоними.

Большевики і церква.

„Рабочая Москва" в передовиці пише: „Треба добити церковну контрреволюцію. Вона останній бастіон буржуазно поміщицької реакції. Стара, середновічна, кріпацька, монархістична церква переживає свої останні дні. Ми повинні прискорити її загин, щоби розвалити останню контрреволюційну організацію на терені совітської республики. На цім, очевидно, не можемо спинитися. Ми будемо продовжувати боротьбу з усіма релігійними пересудами і забобонами. Наше завдання — не „обновляти", а усувати всяку церкву, всяку релігію. Та це завдання може бути доконечно вирішене в майбутній комуністичній суспільности. Перед нами довгий шлях. „Обнова церкви", яка проводиться тепер прогресивно і демократично настроєною частиною духовенства і вірних — тільки один з перших етапів на шляху визволення трудових мас Росії з під власти церкви і релігійного дурмана. Воно прочищує нам дальший шлях. І ми зацікавлені в побіді „Живої церкви". Одначе проголошена мертвою стара церква поки що зовсім не мертва. І треба доконечно добити.

Німці в Росії.

В Петроград причалив з Штеттина німецький корабель „Піонір", який намічає Маріїнською системою каналів і Волгою дістатися на Каспійське море і в Перзію. На випадок вдачі першої поїздки буде управильнена постійна комунікація цим шляхом.

Новий церковний процес.

„Русспресс" подає з Москви: Петроградський трибунал розглядає справу більшої групи робітників путилівського заводу, яких обвинячується в спротивлюванню конфіскаті цінностей церкви путилівського заводу.

Відмова засилання.

З Москви подають вістку про оповіщення декрету ВЦІК а про заслання „внесудебнымъ порядкомъ". Засланню підлягають особи, яких підозрівається о контрреволюційну діяльність, яких арештувати не має необхідности. Предвиджене заслання в подальші губерії і виселення за границю на час не більше трьох років. „Русспресс".

Шість жертов на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. То.-ва Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Дописи з краю.

Скалат.

Занепад і безробіття.

В 14-ч. „Громадського Вістника" подав д. Т. образ занепаду в Скалаті, який треба ще в дечім доповнити.

Правда, що в місті знайшовся би добрий матеріял до просвітно-організаційної роботи, а навіть не бракує чільніших міщан, які могли би таку роботу як слід повести. Не бракує також інтеліґенції, яка могла би взяти як вже не провід в роботі над народньою справою, то бодай прийти з великою поміччю одиницям у сій роботі. Але на жаль ні в міщанстві ні в інтеліґенції того не видно. Із згаданої статті виходить, що всі чекають, щоби оден чоловік „якийсь добродій" зачав роботу в місті, а забувають, що „добродій" без помочи загалу жителів міста нічого не вдіє. Мабуть відомо, що оден добродій не може бути головою всіх місцевих товариств, ані не вспіє вести народньої роботи у всіх її напрямах, бо тоді він ніде нічого не зробить, а на дармо розсіває силу свою енергію. До праці в кількох товариствах повинно стати кількох таких добродіїв як провідники. Тоді енергія кождого голови товариства буде зужиткована виключно для того товариства і робота в нім не заснітиться. Це повинен мати на увазі кожний, хто приступає до якої-небудь праці над народньою справою.

На весні ц. р. поробив передвоєнний голова читальні „Просвіти", тутешній парох, заходи у старостві біля відновлення читальні, одначе ціла справа припинилася з браку льокалю. Справа є на добрій дорозі і як тільки хто з міщан віднайме комнату для читальні, то можна буде скликати її загальні збори.

Також відновлено ще в осени минулого року Українське Педагогічне Товариство. Провід у нім веде таксамо місцевий парох. Але дивне, що крім учителів і кількох священників загал мало інтересується цим товариством. Робота зводиться лише до збирання складок на Рідну Школу, які пливуть досить пинявo: міщане складають їх дуже мало і то нерадо, а навіть пишуть парохови анонімн, в яких називають складки Рідної Шк. даниною.

Як всюди буває, так і в Скалаті є гурток трох чотирох вічно невдоволених людей, які хотіли би все реформувати і зробити щось небувалого. Та все те кінчиться у них на словах, а часом на обмові инших при склянці пива. Цей гурток все знає; грозить, що на кожнього щось має, що може напятнувати у часописях; хвалиться, що вже не одно туди було би написалось, тільки, як самі говорять, бояться, щоби за це в арешті не сидіти. Цему гурткови не ходить о ніяку просвітно-організаційну роботу, але хиба о кириню в роботі і розбиття завязків всякої організації.

Робота в місті і на повіті пішла би скорше, як би була своя хата. Перед війною містилися всі товариства в домі „Кредитового Товариства", о якім згадує д. Т. При відвороті російських військ зчищили його салдати так, що тільки мури остались. І дивне, ніхому не прийде на думку, що цей дім треба конечно відбудувати та оживити Кредитове Товариство перенісши його на кооперативу. Дирекція звалює вину на надзірчу раду. В місті навіть не знають, хто голова надзірної ради. Старенький патріот, безпосередний сусід звалищ дому Т-ва мабуть забув, що він голова надзірної ради Товариства і досі не скликав ще ні одного засідання від 1914 р., щоби бодай застановитися над судьбою Т-ва і відбудовою його дому. Здається, що всі ждуть аж сусіди розвезуть цеглу мурів а площу куплять вороги на ліцитації.

Як можуть відживати на новo читальні „Просвіти" в повіті, коли сама філія „Просвіти" ще не пробудилася. Її голова, це не той добродій, о якім думав д. Т.; це один з передвоєнних організаторів повіту, котрий дістався в сусідстві добру парохію, має на чім господарити і від часу до часу, як найде в місто, шукає тільки ініціятиви до народньої роботи, замість поробити серіозні заходи для скликання загальних зборів філії „Просвіти" в Скалаті.

Перед війною співав в церкві міщанський хор, яким управляв дяк, який з огляду на свою недугу і старість уступив з посади ще в 1918 р. З його уступленим зник й хор в церкві. Але між міщанами є одиниці, члени хору, які знають нотний спів добре і могли би обняти управу церковного хору.

Брак церковного хору хотів парох заступити бодай добрим дяком; однак покликаний заміщений дяк не мав би покищо хати, бо дяківка віднаймлена.

Перед війною дарувала громадська рада площу під читальню „Просвіти"; чекаємо, коли на ній стане дім „Просвіти".

Д—к.

Данів (пов. Березів).

Сталінські полює на українських хлопів!

Тому два тижні запросив Сталінські до Варшави 25 наших селян і одного священника з виборчого округа Перемишль Добромиль-Сянік-Березів. Переконував їх там, що „русіньскому" хлопови треба йти разом з польським проти панів, що треба вже раз самим хлопам без панів зробити згоду і намовляв, щоби наші селяни зголосили кандидатів на листу Сталінського. Опісля предложив до підпису якусь декларацію. 15 селян і священник підписали, а міщанин з Динова Кава і инші селяне не згодилися підписати. Тим що підписали, зараз звернено кошти подорожі, прочим обіцяли заплатити пізнійше.

За кілька днів подамо імена хрунів до публичного відома.

РІЖНІ ВІСТИ.

Вихід Англії з Антанти?

Льондонський кореспондент „Ню Йорк Геральда" доносить, що Льойд Джордж рішив зголосити формальний вихід Англії з Антанти на випадок, коли би Франція повела акцію на власну руку. Англія примінила би тоді ту саму засаду, якою руководиться Америка у відношенню до Европи.

Нежелезний перебіг австрійсько-італійських переговорів.

„Фос. Цайт." доносить з Риму, що на нежелезний перебіг австрійсько-італійських переговорів вплинула вістка про мінну мобілізацію югославянської армії. Італійський міністер війни зложив в тій справі окремий доклад королеви і конферував відтак зі Шанцером.

Чехословаччина хоче удержати независимість Австрії.

Пражський „Час" стверджує, що поголоски про імперіялістичні тенденції Малої Антанти а в першій мірі Чехословаччини, які зміряли би до розібрання Австрії, не мають нічкої підстави. Закордонна преса поширює на жаль ті поголоски, не беручи під увагу, що позичка Чехословаччини для Австрії є найліпшим доказом, що Чехословаччина хоче удержати независимість Австрії.

Заворушення в Ірляндії.

Аг. Аваса доносить, що 70

жовнірів неправильної ірляндської армії, які були інтерновані в тюрмі в Мерібореї підпалили сінники, на яких спали. В короткі цілий будинок стануя в огні. Сторожа мусіла стріляти до вязнів, щоби вдержати лад. Щойно на другий день зайняли національні війська будинок і привернули порядок.

Наступ Турків.

З Адани доносять, що турецькі війська зайняли після завзятої боротьби Ескіджe. Турки наступають далі у всіх напрямках.

Бої в Малій Азії.

„Дейлі Мейл" пише що в хвилі, коли розпочалися приготовання до конференції у Венеції, повели турецькі націоналісти наступ проти Греків в Малій Азії. Сильні відділи Турків зачатакували Греків в місцевости, положений на 200 анг. миль на схід від Смирни. Греки перевели концентрацію своїх військ на лінії Чатальджі.

Конгрес німецьких католиків.

В Мінхені отворено конгрес німецьких католиків. В конгресі беруть участь члени був. баварського королівського дому. Папа прислав конгресови своє благословення.

Фінансова і мецька криза і преса.

Пат. доносить з Айльвезе, що в наслідок фінансової кризи около 40 щоденників перестало зовсім виходити.

Еміграція до Америки.

В останніх часах еміграція з Бесарабії до Америки прийняла великі розміри. За останній місяць з Бесарабії виїхало понад 4 тисячі емігрантів.

Поїздка румунського прем'єра до Атен.

Газети подають, що після конференції в Мерієнбаді румунський премієр Братіяну виїзджає до Атен, де підпише греко-румунську конвенцію. Говорять, що конвенція буде мати поруч торговельних точок і політичні.

Стріча Братіяну з угорським премієром.

В Дорна Ватра відбулася стріча Братіяну з угорським премієром гр. Бетленом. Обговорювано питання про румунсько-угорський союз. Висліди розмов дають змогу продовжувати переговори.

Арешти большевиків в Бухарі.

Німецька преса подає, що бухарське національне правительство арештувало понад 100 людей, обвинених в агітації на користь большевиків. Арештованих висилають в совітську Росію.

ТЕЛЄГРАМИ.

Рада С. Народів.

Женева. (ПАТ.) Рада С. Народів почала нині засідання під проводом Хінонеса де Лео. Обговорювано справу святих місць в Палестині. Під проводом бразилійського дел. Дегана зачалася звичайна сесія. На її порядку є справа Гданська, окр. Сари, питання німецької нац. меншости в Польші і справа Австрії. Крім цього мають розглядати справи границь австр.-уг. і югославянської і справи нац. меншостей Альбанії й Естонії, звіт сталої манд. комісії. Сподіються, що справи ці полагодяться до суботи. В понеділок отвориться Збір С. Народів, що потриває 3—4 тижні.

Болгарська делєгація.

Софія. (ПАТ.) В склад болгарської делегації на сесію С. Народів увіходять: Стамболійський, повновл. мін. в Парижі ген. Савов, повн. мін. в Білгороді Теодоров і два знатоки. Делегація виїхала нині до Женеви за виїмкою през. мін., котрий виїде в найблизшому часі.

Чехсько-югославянський договір.

Прага. (ПАТ.) ЧПБ. Презид. мін. д-р Бенеш прибув у середу до Марієнбаду, де стрінувся з презид. мін. Пасічем і обговорив з ним останні точки чехословацько-югославянського договору. Договір підписано нині о 10. год. перед пол.

Справа Австрії.

Берлін. (ПАТ.) ТК. Тут. австрійський посол Ріґль переслав своєму правительству звідомлення, що німецьке правительство готове розпочати переговори з Австрією в економічних справах. Нім. правительство просить Австрію сформулювати свої економічні бажання.

Рим. (ПАТ). Стефані. Шеф секції Шілєр переговорюватиме з ген. директором мит Люцінєм і з дир. уряду для загр. торговлі Піполею відносно торг. авст.-італійського договору. Переговори ці навязано було свого часу, потім перервано наслідком італійської мін. кризи.

Переговори в справі сконфіскованих кораблів.

Берлін. (ПАТ). Совітська торговельна делєгація в Льондоні звідомляє про континування в Льондоні переговорів з англійським правительством у справі сконфіскованих Англією російських кораблів.

Розоружування англійських кораблів.

Ліфилд. (ПАТ). Радіо. Згідно з вашінґтонським договором, англійська адміралиція призначила шість воєнних кораблів, які брали участь у славній морській битві на Доджер Бенк, до повної розбірки.

Греція мобілізує.

Бордо. (ПАТ.) Радіо. З Атен звідомляють, що на области М. Азії, окупованій Грецією, покликано під оружє грецьких горожан, що належать до річника 1913. Річник 1912. уже змобілізовано.

Турецька офензива.

Бордо. (ПАТ.) Радіо. Як звідомляють із Царгорода, в теперішній турецькій офензиві бере участь 10 дивізій добре заосмотрених в оружє всякого калібру та в величезні засоби муніції.

Бордо. (ПАТ.) Радіо. Урядове грецьке звідомлення подає, що біля місцевости Ельвальнар відперто наступи турецької кінноти і артилєрії.

В справі садівничої культури.

Голос до українського громадянства.

Відчуваючи потребу дати в руки прихильників садівничої культури нашої країни всесторонно опрацьований і на нових дослідах опертий научний підручник, відповідаючий вповні вимогам цеїж культури у Східній Галичині, взявся я ще в 1918 р. до цего діла і вислідом моєї праці являється приготований до друку д вотомовий твір, в якім обговорив я систематично і як найдокладнійше садівничу культуру і подав вказівки належитого використування та зужиткования овочів.

Перший том обіймає отсі справи: 1) Опис найважнійших родів овочевих дерев. 2) Управа овочевих дерев в шкілці. 3) Плекання овочевих дерев, то є закладання овочевих садів, саджения дерев, обтинання, гноєння і т. п. 4) Збірка, опакування і переховування овочів. 5) Шкідники і недуги овочевих дерев. 6) Які відміни овочевих дерев надаються найкраще до плекання винної лози в полудневій части Східної Галичини і 8) Додаток: Календар садівничих робіт.

Другий том обнимає:

1) Виріб овочевих вин. 2) Виріб мусуючих вин. 3) Виріб безалькогольних напитків. 4) Овочеві сиропи 5) Компоти. 6) Стерилізація овочевих консерв. 7) Виріб мармеляд. 8) Варення повил зі сливок. 9) Перерібка овочів на галярету, овочевий хліб і „джемс". 10) Виріб сушениць. 11) Виріб оцту. 12) Виріб горівок з овочів і 13) Виріб овочевих лікерів.

Обидва томи заосмотрені численними ілюстраціями, обіймативуть около 400 сторін друку формату шіснайцятки і кождий із цих томів є для себе окремою цілістю. Ціна одного тому буде виносити около 1000 Мп.

Щоби не проволікати дальше него видання — очивидна річ — з необчислимими стратами для садівничої культури нашого краю, рішився я на власне ризико цю працю видати друком в надії, що загал українських прихильників садівництва прийде мені з матеріяльною допомогою на цю ціль.

В тій цілі розписую отсим пренумерату на це видавництво і позволяю собі звернутися з горячим проханням до нашого громадянства, щоби піддержало мої наміри. А ця підмога наступить тоді, коли кождий прихильник садівництва запренумерує для себе по одному примірникови обох томів та заохотить до цього других громадян своєї місцевости, які інтересуються садівництвом.

Цего видавництва піднявся я як садівничо-городничий інспектор Краєвого Товариства господарського „Сільський Господар" у Львові, тепер приділений до філії цегож Т-ва в Заліщиках і піднявся прямо з морального обовязку, щоби при помочі друкованого слова улекшити собі та названому Товариству дальшу діяльність в цім напрямі.

Пренумерату прошу слати на адресу: Вячеслав Кучера, інспектор садівництва „Сільського Господаря" в Заліщиках (з листами п. Дембіцької).

Вкінці замічаю, що колиб знайшовся охочий співвидавець цего твору, я дуже радо ввійду з ним в переговори.

Вячеслав Кучера.

НОВИНКИ.

— **Процес Федака не відбудеться?** Вчорашні польські газети почали вперто повторювати, що процес проти Ст. Федака, назначений на 6. ц. м. має бути з технічних оглядів (?!) відложений на кінець вересня. Що до цього відложення, як нас інформують з адвокатських кругів, то справа мається так: Початково процес мав становити головну атракцію „східних торгів". та в останнім часі компетентні чинники прийшли до переконання, що цей помисл може мати небажані наслідки, тим більше, що переведення процесу проти Ст. Федака має мати чисто мілітарну обстановку. Вулиця Батория має бути замкнена військовим кордоном, на судовім подвірю має бути сконсигноване військо, на коридорах має стояти потрійний військовий кордон для перегляду білєтів і легітимацій. Очевидно, така „парада" могла би неприємно відділовувати на заграничних гостей. Супроти того вирнула думка відложити процес. Тому говориться вже про відповідні вказівки з Варшави (з прокураторії), можливо також, що предсідник трибуналу п. Маєр захорує на нирки. А опісля з кінцем вересня уложиться, виздоровіє, заграничні гості відплинуть зі Львова, і „парада" відбудеться зі всіми мілітарними акцесоріями.

— **Напад на міст в Коломиї.** Як нас повідомляють, дня 28. серпня о год. 3 в ночи якийсь узброєний відділ напав на варту, яка стояла на мості над Прутом і розпочав стрілянину. Вся польська варта втікла в переполосі до міста, алярмуючи гарнізон. Заалярмоване військо виступило з міста, але таємничий відділ зник. В звязку з тим в Коломиї переведено ряд ревізій між Українцями.

— **Пожежі.** Доносять нам, що в ночі з 27. до 28. серпня вибухла пожежа в Нестаничах, радехівського повіту, в забудованнях війта Галушака. Рівночасно і в сусідньому судовому лопатинецькому повіті в місточку Станиславчик згорів до тла тамошній війт.

— **Перевиборчі дурійки.** Минулого тижня відбулася в Коломиї сесія війтів, на якій комісар Пйонтак пояснював виборчу ординацію. На сесії запротестував проти виборів у Східній Галичині війт зі Слободи лісної, але комісар загрозив, що його усуне, а війтом в селі назначить Поляка. Інформуючи, як виповнити виборчі листи, подав комісар імена чотирох присутних, іменно: Василя Букатовича, Сіщука, І. Ткачука і М. Лаврука, котрим в цей спосіб зневажено національну гідність, яка наказує в справі виборів що иншого, як балакав комісар.

— **Неправне асентирование Українців.** Дня 26. серпня ц. р. спроваджено під ескортою Ізидора Свідзінського, сина Томи і Юлії, коваля, ур. 29. мая 1898 в Фельштині до асентирункової комісії, повітової команди в Стрию. Хоч Свідзінський виказувався метрикою уродження, що він є гр. кат. обряду і української народности, то одначе майор і лікар заявили, що таку метрику можна в Польщі за кілька марок дістати, а Свідзінський є народности польської, бо назвиско його кінчиться на „ский" і примусово асентирували, виставляючи йому карту покликання ч. 26, в котрій безправно виписано, що Свідзінський є рим. кат. релігії. Проти такого поступования польських військових властей внесено представлення, в якім покликується на посвідчення уряду громадського в Фельштині, ствердженого через повітове староство в Старім Самборі, в котрім заподано, що Свідзінський є гр. кат. обряду і української народности. Насувається мимохіть питання, що Повітова Команда Узуповнень в Стрию також повисшу посвідку староства буде уважати публичним документом, котрим є рівнож метрика уродження, а який можна дістати за кілька марок п.

— **Ревізії.** Дня 30. серпня львівська поліція перевела ревізію в домі Нестора Пшепюрського. Пошукувано за студ. Ганилевичем. При ревізії не найдено нічого.

— **Права української мови в громадських урядах.** Староство турчанського повіту заборонило громадському секретареві з Тарнави Венгриновичеви провадити дальше канцелярію за те, що в громадських документах уживав української мови. Так само усунено писаря Українця Ів. Івана, а ведення канцелярії поручено Полякови із сусідного села.

— **З кадрові нашого шкільництва.** Польська шкільна повітова рада в Коломиї заборонила управі приватної української школи ім. Ольги вписувати дітей римо католицького обряду, навіть тих, які почувають себе Українцями і їх родичі є української народности. Заборонено також приймати дітей із села та з инших міських шкіл.

— **Промоція.** На віденськім університеті відбулася дня 22. червня ц. р. промоція п-ни Софії Коренець на доктора фільософії. Одночасно годиться зазначити, що п-на Коренець скінчила віденську консерваторію співу. На жаль, завангажовано її до німецького театру в Познані, де розпічне незабаром свої оперові виступи.

— **Патріотичність.** Нам пишуть з Тернополя: За загальною порадою між собою всі договори купна продажі як з посілостей ерекціональних, так і церковних поробило українське духовенство тернопільського повіту в переважній скількости, майже в 90 процент у адвоката д-ра Ямполєра, до якого пішло за порадою одного з панів комісарів староства або частинно тут і там

у нотара Поляка і, розуміється, всі контракти з наших національних дібр є пороблені в польській мові. Не знаю, як назвати такий поступок, тим більше, що в Тернополі є чотирьох українських адвокатів, а між ними навіть деякі визначні сили. Дуже часто на Тернопіль привикли нарікати інтелігенти, що тут не діється під взглядом суспільної і громадянської роботи, як в инших повітах, а самі інтелігенти, почавши від села, а в першій мірі духовенство відємно впливає на народ. Нехай для тернопільського духовенства послужить приклад священиків зі Самбірщини, які на соборчику розділили громадами договори поміж всіх українських адвокатів в Самборі, щоби грошем нашого селянина не наживалися чужі — *С. Б.*

— **Смерть бойкотованого** Дня 22. *серпня* ц. р. *помер в Тернополі* Витовт Янкевич, студент польського університету у Львові, на якого наложено товариський бойкот. На похороні його не було ні одного українського громадянина, а навіть замовлений церковний хор не взяв участи в похороні. Замітним є тільки одно, що всі подібні йому люди одни по другім сходять з цього світа. Якесь фатум переслідує їх.

— **Нові парентези проф. І. Огієнка.** Професор І. Огієнко розпочав друком „Службу Вечірню й Ранню". Друкується словянськими буквами з зазначенням наголосів. До книжки увійдуть: Вечірня Повечірня, Північна Служба, Рання, Цілонічна Служба, Години перша та девята, Ранні недільні евангелії, Відпусти і прокимни. *Книжка буде до десяти* аркушів друку. В продаж поступить десь за 1—2 місяці.

— **Допомога дітям українських емігрантів.** В. Королів і п. Н. Королівa зібрали серед Чехів 36000 м. польських і переслали їх до розпорядимости професора І. Огієнка на користь дітей українських емігрантів.

— **Метрики і жандармерія.** Стрийське староство наказало війтам дати метрикальні виписи 21 літних хлопців, але священники відмовились видати метрики. Пішла в рух жандармерія. Дня 29. м. м. комендант постерунку в Лисятичах явився у місцевого пароха і зажадав метрик. Парох о. Пеленський заявив, що метрик не видасть без дозволу консисторії. Тоді жандарми силою забрали метрики і при помочи Поляка студента зробили самі витяги. Не знаючи латинської мови, якою писані старі метрики жандарми записали між „поборових" навіть „abbe-ріх" цеб то усіх баб-повитух.

З Клеспарова. В неділю 3. вересня 1922. р. відбудеться з нагоди викінчення власного дому Читальні „Просвіти" торжественне посвячення дому: 1) О год. 10. перед пол. полева Служба Божа і посвячення дому. 2) Безпосередно по Службі Божій сходини членів і запрошених гостей. Виділ Читальні запрошує до участи всіх Українців Львова і передмість. 1—2

— **Сирі шкіри з кун, видер, тхорів, заяців і т. п.** продавайте лишень Українській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 332 2—10.

Свій до свого!

:: АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА РЕБІТНЯ ::

ПЕТРА СЕНЮТИ

Львів, вул. Петра Скарги ч. 10.

Приймає всякі роботи вхідні в обсяг малярства, т. є. малярє образів, церквей, театральні сані, декорації, комнат, також писання дахів. Вироб виконує солідно і по конкурентних цінах. Приймає також хлопця найрадше сироту до науки декораційного малярства до лі 113 16 і кімнатного чоловіка. 6—?

Памятайте про посовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

В'дзва!

(В справі політичних вязнів).

Нема добра над свободу. Ніяке горе не знищить життя людини, не зломить фізичні, а деколи і психічні сили в тій мірі, як заперті двері холодної келії-тюрми. З жахом і співчуттям приходиться нам диватина виблідлі обличя, мелянхолійні очі, виглядаючі тоскно крізь залізні крати тюремних вікон.

На вид цих людських постатей здрігається в наших серцях почуття жалю і болю! В уяві стає картина їх нужденного життя. Мрачна келія, сірі, вохкі стіни, задушливе повітря, груба плетінка полотняних свит, нехарні ведра водянистих страв... і той бренькіт тюремних ключів, що зловіщо пригадує затертий шлях до життя...

Співчуємо з кождим, що його доля загнала в царство муки. Але поруч вязнів, що терплять за свої прогріхи, в тюрмах томиться неодна людина, що муку приносить в жертву за долю братів на волі. Кілька сот таких українських вязнів і арештантів томиться в мрачних катакомбах тюремних замурувань. Хто вони і чим вони для нас, за що зносять терпіння, на ці питання відповість кожда українська дитина. На згадку про їх долю відзивається кожде українське серце бездонним почуттям спільного болю і в слід за тим родиться і бажання перш усього їм подати поміч.

З закриттям Українського Горожанського Комітету не стало інституції, що реалізувала ці бажання Громадянства. Та з хвилею цією і погіршала доля політичних вязнів і арештантів. Не стало кормителя і оборонця, не стало речника, який пригадував Громадянству, яким шляхом реалізувати ідеї помочі нашим безвольним Браттам. Вже кільха разів піднімав я голос за тих, яким відобрано остою життя закриттям Українського Горожанського Комітету. І ось це знову простягаю руку до Громадянства. Кличу: поможіть цим вязням і арештантам, скиньте жертву на харч, на одіння. Пора це властива, бо фонди для цеї цілі вже вичерпалися. Нема гроша на купно харчів, одіння, а холод осени і жорстокої зими грозить тюремникам новою мукою. Як зараз не подбаємо, прийдеться їм загибати.

Добровільні жертви прошу слати до Тов. „Дністер" Львів, Руська ч. 20. на кн. ч. 13258.

Львів, дня 20. серпня 1922.

о. Леонтій Куницький.

✝ Посмертні згадки.

Ольга з Куницьких Шашкевич вдова по бл. п. о. Михайлі, парохови Полтви упокоїлася по довгій а тяжкій недузі в 68. році життя дня 19. м. м. в Задвірю. — Тлінні останки Покійної відпроваджено урочисто на вічний супокій дня 22. м. м. до родинної гробниці в Полтві при численній участи чесних громадян Задвіря і Полтви.

Покійна полишила по собі глубокий жаль серед опечаленої родини та посеред селян Полтви, з котрими ділила вона половину свойого віку, долю і недолю свойого народа.

Нехай земля буде Їй пером!

546 1—1

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

С. Рожиська пов. Скалат через о. Зазуляка зложили по 100 мп. Ковель Г., Кашарапів Д., Кашарапів А., Коваль М., Хмура Ф. Яцків С., Левицький С., Мархивка М., Патрило Н., Ковальчук М., Конопацький С., Яблонський Ф., Гроховецький С., Волчиньский М., Мокрий Г., Левицький М., Гораль І., Бойко М., Поперечний В., Нагірний М Инші нище 100 мп.

С. Худиківці п. Мельниця. 10 дол. амер. Криська Михайло, 5000 мп. о. Іскович С., 2000 Ткачик Ф., 1500 Франкевич І. і М., по 1000 Шишкевич Т., Керилів Д., Каменецький М., Мойсюк М., Криська Д. Пакославський Н., Берник Б., Віщук І., Батчук М. ж. Онуфрія. Мойсюк Д., Баранюк М., 650 дрібні жертви, 600 Ковальчук І. с. Івана, по 500 Герасимчук І., Тимчук В. Дмитра, Лярійоник О., Андруник Д. Ілька, Андруник Н. Ілька, Волошин О., Фенюк В., Тимчук В., 300 Денидасюк Г., 250 Ковальчук Ю. Василя (за 1 гарнець пшениці), 230 Андруник Н. Кирила, по 200 Кагуляк В., Тодорук М., Андруник І., Тустановський В., Фенюк П. ж. Дмитра, Голик І., 180 Тимчук Д., по 140 Бернак П., Боднарук О., 105 Ковальчук Д., по 100 Ковальчук І., Федориньчук Т., Лазенків В., Чорней А. ж. Михайла, Лярга І., Равлусик Н., Савчук М., Ткачик Н. Панаса, Боднарук М., Савчук Н., Керилів П., Зінкевич. Волошин Н., Ковальчук М., Ковальчук М. ж. Івана, Грегорійчук Г., Ковальчук І., Франкевич Д., Боднарук Е., Погорецький П., Мойсюк І., Боднарук Н., Савчук І., Гнатчук В., Тимчук П., Тимчук Г., Волошин О. Василя, Дідич П., Дідич М., Андруник А., Волошин С., Боднарук Ю. ж. Дмитра, Ковальчук М., Тодорук Н., Воронський П., Юрійчук О., Тодорів Яків, Тимчук Д. Осипа, Гнатчук В., Семенів Г., Андруник Н. Разом 31.615 мп. і 10 дол. амер.

Бучач: 66000 Комітет фестиновий молоді, Анна Рогозинська, Ольга Григорович, Зенон Кізінович, Олесь Кузів, 23000 „Жіноча Громада" збірка з нагоди відпусту в церкві оо. Василіян, 2000 Григорович Р.

Повіт. ком. на суд. п. Войнилів (через д-ра Стефановича Р.) друга збірка: 5000 о. Миндюк М. збірка в Нетівцях, 4145 від громад. Неговець і Гуменова на голод. діти придніпр., 2855 громад. Долги войнилівської, гр. Войнилова, по 1000 Трач І., Мокрецький І., 500 о. дек. Заричький Л., 205 Андрусів В., по 200 Андрусів М., Бортник М., по 100 Кушлик С., Тимків С., Мурин В., Теліхович М., Зелик Ф., Тимків М., Барвінівська Н. Прочі нище 100 мп., разом 15580 мп.

М. Калуш і повіт: 21268 церков, по 2000 о. Олексій Довга Калуська, Загаєвич Стефа, по 1000 Браковський А., Бірановська Е., Сембратович Т., 500 церков Хотінь.

Село Тюдів, п. Косів: 3000 Луканюк Ф. Тимофія, 2000 Гурей Т. Василя, церк. каса в Тюдеві, 1200 Дутчук Г. Петра, 1100 Гурей Д. Василя, по 1000 Луканюк Д., Рудницький М., Додек Г. Василя, Воротнік М., Дутчак І. Онуфрія, Гурей І. Василя, Гурей Г. Василя, Гурей В. Семена, Фірчук П., Гурей І. Анни, Луканюк І. Федора, Гурей І. Луки, Гурей Д. Грицька, Яремчук В. Дмитра, Якимюк Ю., Івасюк І. Юрка, Івасюк В., Тисякова М., 700 Івасюк І. Олекси, 581 дрібні датки від 17 жертводавців, по 500 Чоборяк Ю Івана, Івасюк М. Дмитра, Воротняк І. Семена, Лівак І. Палія, Гурей Ф. Степана, Додяк Д. Василя, Друк Шльома, Буряк Ю. Федора, Шмерц Салямон, Довганюк Д. Андрія, Яремчук Ф. Дмитра, Гурей В. Анни, Тисяк О., Яворек В., Яремчук Л. Семена, Луканюк Л., Яремчук С. Грицька, Климюк Л. Василя, Івасюк П. Юрка, Іванчук В. Дмитра, Довганюк І. Танасія, по 400 Яремчук В. Павла, Маковійчук У., 390 Фірчук Ф. Василя, по 300 Климюк Л. Михайла, Фірчук Ю. Василя, Івасюк І. Якова, Воротняк Ф., 220 Додяк С., по 200 Гурей М. Федя, Бісюк Р., Яремчук С. Дмитра, Скулебюк Ю., Яремчук М., Яремчук О. Андрія, Яремчук Ф. Леся, Бісюк М. Степана, Марчук Н., Лівак Д. Палія, Івасюк Д. Федора, Довганюк Д., Довганюк П., Іванчук І., Буряк М. Юрка, Слижук І. Семена, Івасюк Л. Івана, Чоборяк Я. Дмитра, Довганюк Ф., Чоборяк Л., Миронюк Н., Буряк І., Миронюк С., Додяк Ю., Додяк К., по 150 Довганюк А. Дмитра, Бісюк Ю., 140 Чоборяк Л. Миколи, 130 Дарійчук М., 125 Іванчук В., 120 Гнатюк Д., 105 Чоборяк Т., по 100 Дутчук М. Андрія, Климюк Г. Олекси, Климюк Л. Гриця, Довганюк І. Дмитра, Яремчук Ф. Івана, Климюк М., Климюк Ю., Воротняк М., Додяк Л., Чоборяк І. Іллі, Артимюк Л., Вашковіцер Шимон, Івасюк І. Семена, Геруля С., Фірчук М. Семовендюк Ф., Лівак П., Лівак Л. Андрія, Ілюк Костин, Ілюк П., Фірчук Ю. Якова, Додяк П. Іллі, Варварчук М., Лівак І., Климюк І., Климюк П., Кобзюк К., Гурей Т. Леся, Гурей П., Яремчук М., Яремчук Д. Грицька, Яремчук І., Фірчук В., Мельник С. Василя, Воротняк І. Юрка, Семовендюк М., Яремчук І. Дмитра, Равлюк К., Марчук М., Фірчук К., Климюк Д., Воротняк К. Дмитра, Яремчук І., Яремчук Ф. Андрія, Чоборяк М., Слижук Я., Довганюк Г., Татарчук А., Довганюк В., Дутчук А., Буряк К., Буряк Л., Мельник С., Миронюк М., Миронюк Мих., Івасюк І. Леся, Миронюк Д., Миронюк Ю., Чоборяк Г., Чоборяк Д., Марчук І., Слижук Д., Чоборяк Д. Разом 53650 мп.

Село Рудно п. Львів (через Панкевича П.): по 1000 о. Загайкевич К., Зелинський А., 400 Солук Ф., 350 Зелинський Д., по 300 Галушевський О., Коваль І., Гадупяк В., по 200 Кулик М., Панкевич І., Гайдар М., Будзан Т., Гадупяк А., Петрушка П., Кончицька К., Панкевич С., Лучка М., Іващишин М., Ладика П., Козак І., Гадупяк М., Гадупяк П., Горбулевич Т., Земба А., Дмитрович П., Сеницька М., по 150 Кулик С., Олинець М., Грень К., Олинець П., по 100 Будзан С., Байцарева Т., Сеницький Е., Олинець Я., Олинець З., Костишин Л., Руденська З., Руденський П., Кулик М., Петрушка Т., Панкевичівна Ю., Панкевичівна Н., Гадупяк П., Гадупяк С., Кулик С., Кулик М., Максимович К., Максимович М., Федчишин К., Яцишин А., Матура Г., Ярош С. Разом 1050 мп.

Село Геленків п. Бережани (через Грамяка М. с. Федька): по 400 мп. Кавка І., Кавка П., Гримач А., Грамяк М., Зілинський А., Грамяк І. Атанасів., Сливка М., Грамяк І. Яцків, Сітарський Г., по 200 Засідка Г., Божик С., Засідка О., по 100 Божик М., Дядьо Г., Ремінник М. Разом 4500 мп.

Місцев. комітет с. Русів, пов. Снятин через Стефаника В.: 10000 Стефаник Василь, по 5000 Дідух М. Федора, Дідух К. Федора, Дідух І. Осипа, Дідух М. Онуфрія, Тофан В. Павла, Проскурняк І., Н. Н., Дідух Т., по 3000 Дідух В. В., Дідух А. Т., Ленько М., Проскурняк В., 2500 Дідух П. Федора, по 2000 Стефаник М., Стефаник Г. Івана, Дідух М. Осипа, Вахнюк Ф. Якима, Лазоренко М. Василя, Вахнюк О., Тофан Н., Ленько І. Якима, Дідух І., Корчак Н., Лушик І., Кіяшко І., Дідух В. с. Т., Гавенчук Н., Лазаренко І., Дідух І. Василя, по 1000 Стефаник І. Василя, Лазоренко М. Юрка, В. Дідух П., Вахнюк В. Іляша, Плавюк І., Гуменюк А., Гуменюк Ю., Асентійчук С., С. Дідух Ів., Федорак І., Дідух Я., Кіяшко Ів., Ахтемійчук І., Фролек М., Павлусевич М., по 500 Стефаник В., Мелничук Г.

ОПОВІСТКИ.

„Забавний Куточок" чит. „Просвіти" Жовк. передмістя улаштовує в суботу, дня 2 вересня 1922 в Салі Української Бесіди — Народний Дім Львів вул. Руговського І. ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ. Музика сальонова. Початок год 9 вечер. Вступ за запрошеннями, які можна вже набути в „Доставі" від 3 — 6. Весь дохід призначений на фонд будови власної домівки. 541 1—1

Лекції співу уділяє

ІРИНА РОЖАНКОВСЬКА

кождого дня від 3—6. Львів, Собіщина ч. 490 2—4

Вписи до Української Захоронки у Львові відбудуться дня 2. і 4. вересня від год. 9—12 і 4—6. 1—2

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Дещо рефлексій з нового шкільного року.

Останні часи зглядного супокою після довгих років світової хуртовини виказують живійший рух на полі шкільництва. Здається, ніколи передше не горнувся так народ до науки, як саме тепер. Немов надолужити хоче потрачені літа, вихіснувати хвилину затишна, немов по пережитих важких невзгодинах глибше відчуває, як инакше стоялаб нині наша справа, колиб в свій час ми вчилися, як треба і розум мали свій.

Передовсім слідно це поміж старшою молодію обох полів, якій воєнні події завдали либонь, чи не найтяжший удар, заївши найкращі їх „юні дні, дні весни" саме ті, коли душа найживійше рветься вперед до світла знання, а молодий ум так легко його принимає. Але ті дни весни у нашої молоді минулися серед кровавих картин воєнного лихолітя, серед гуку гармат. Замісць книжки приходилося хопити за кріс — замісць тихої творчої праці в семейнім кружку богатьом доля судила скитання по чужині і там казала вчитися великої штуки: вміти жити. А нині вони, ті наші дівчата і хлопці, немов припізнені гості весільні, Загачений на часок потік життя рванув вперед тим самим руслом, але вони не можуть з ним поспіти. І відсіля те горячкове бажання зрівнатися з другими за, рік-два відробити те все, що в нормальному стані вимагає років праці, відтіля потреба всякого рода доривочних курсів, які мають заповнити хоч здебільша прогалини в знанню і дати старшій молоді хліб в руки.

Хлопці дають собі якось раду. Більш меткі, стукають у всі двері широко відчиненого їм світа, кидаються на всі поля освіти, находять і нові шляхи заробітку і вилливають щасливо на верх. Инакше з дівчатами. Ще ось недавни, в 1919 і 1920 роках в провінції небогато було зголошень до міських шкіл. Важкі економічні умовино по селах не позваляли зруйнованому селянинови, учителеви чи священикови вислати доньки до міста — на хлопця ще стяглося з послідньо го, а дівчата нехай підіждуть. І ждали вони сердешні, поки й на їх вулиці настане свято, а бодай надія кращого майбутнього і вони впімнулися о свої права. „Всіх хлопців тато „школували" — скаржилося мені 12-літне дівчатко зі села — а я що йно сього року побачила школу".

Очевидно, приватна наука дома, ведена найчастійше нефаховими силами, слабі дає результати і матеріял, який послідними часами приходить до шкіл, все ще дуже мізерний. Але треба з ним числитися, бо сеж перші наші повоєнні авангарди і попри всі хиби і недостачі є в них одна цінна прикмета: всі хочуть вчитися, мимо всього вчитися, пробоєм добувати собі дорогу у світ. Це вже не родичі пхають дітей до школи, щоб вивести їх на людей, а самі діти хочуть стати людьми, незалежні, свобідні, в повнім того слова розумінню.

У послідним році замітний по міських школах приріст жіноцтва з провінції, а именно зпоміж селянства і дрібного мішанства. Наш селянин, скріплений економічно, забажав своїй дитині освіти і то освіти на рідній мові. Тимто, маючи навіть у себе дома школу вищого типу, але чужу, пішле дитину подальше до міста до с в о є ї рідної. І діти заявляють в таких разах сильно свою волю. „Є і в нас школа, але дівчина не хоче в ній вчитися" — кажуть батьки при вписах. „Таки вона тут чогось більше навчиться" — додають від себе. Цей б'к теперішнього світопогляду нашого громадянина з провінції дуже цінний для нас під сучасну хвилю; на нім можемо безпечно будувати наше найблизче майбутнє. І справді коли розходиться о початкову школу чи середню, тут вже у нас проясьнена думка: „в своїй школі своя правда". Але инакше представляється річ, коли дівчина, скінчивши основну науку, стає перед питанням: що дальше? Більшість з них мусить дбати про забезпечення своєї будуччини, про добуття способів удержання себе, а то й цілої родини. Тут вже ясна думка затрачується, а виринає клич: як найскорше і найпевнійше.

А певним видається тільки те, що вже другі випрібували — протерті сотками шляхи манять найсильнійше. А таких доріг у наших дівчат було досі дві: учительська семінарія, а в послідніх часах і гімназія. По мірі їх новости кидалося то на одну, то на другу, на першу ще більше, бо вона коротша, а результат, хоч скромнійший, зате безпосередній. До гімназії не все йшли спосібнійші дівчата, а часто такі, що бачили в ній тільки заспокоєння своєї амбіції і вже по двох-трьох роках покидали науку ізза її трудношів і переписувалися до иншої школи. С в о ї жіночі гімназії маємо не від так давна і вони небагато видали нам таких одиниць, які в громадянськім житю відіграли важнійшу ролю, бо якраз такі переходили не через гімназії, а принайменше не через наші. До учительських семінарій ми на протязі десяток літ мали по всяк час богато кандидаток, а хоч передше своїх семінарій ми не мали, треба одначе признати, що ті чужі передвоєнні приймали наших Українок мало, дуже мало, але зате сам добірний матеріял. З відкриттям власних жіночих семінарій ми зискали квантитативно, зате втратили квалітативно. Ми дбаємо, щоби продукувати як найбільше і це обнижає степень вимогів в приниманню кандидаток на будучі учительки і спричинює свого рода легковаження учительського звання. В послідні особливо роки, коли матеріяльне положення учительства стануло на міцнійших основах, наплив кандидаток до семінарії зростає постійно. Про замилування до самого звання нема тут що й казати — мало є таких, що йдуть з ідейних почук, а більше ізза звичаю, щоби осягнути патент, з якого може і не прийдеться ніколи користати, а при першій нагоді перекине на инше поле заробітку. У дівчат, а то й в родичів виробилося переконання, що одинокою вповні вистарчаючою рекомендацією до семінарії є укінчений 14 рік життя. До нас зголошувалися прямо каліки: одна сильно загикуючася, друга зі спаралїжованою правою рукою, трета глуха і кандидаткам і родичам не можна було вияснити, що при таких фізичних хибах годі бути учителькою.

„Вона має дуже велику охоту дальше вчитися — каже батько про иншу, яку за всяку ціну хоче випхати до семінарії, тільки до семінарії, хоч по думці учительки у дівчини нема ніяких спосібностей до науки, ні пильности, ні витревалости, щоби пять літ продовжати ще студії. „Краще віддалиб ви її до якої практичної роботи, напр. кравецтва, за рік за два буде мати гарний кусок хліба". — „Кравецтва? це пахне ремеслом! — мамуня таки справді обиджається. — „Ну, не хочете кравецтва (нині добра шевкиня краще забезпечена, чим найвищої ранги учителька), так маєте другі, більш артистичні галузи промислу: моднярство, виріб цвітів, галянтерійне переплетництво, декораційне малярство, кошикарство, шкірництво, коронкарство, огородництво. У инших народів жіноцтво в тих областях дійшло до справжнього мистецтва. А в нас в краю є такі курси — хоч і не свої, які в короткому часі дають фахове підготовання. Не хочете „ремесла", маєте „школи господарські і торговельні". — „Торговельна? яка з неї користь? чим буде моя донька торгувати? Я хочу такої школи, щоби з неї винесла свідоцтво і дістала зараз посаду". — „Є ще курси стенографії і писання на машині, є курси чужих мов, курси плекання хорих і такі инші, тільки ради Бога, нехай дівчина одного вивчиться о с н о в н о і з а л ю б к и, а дасть воно їй і вдоволення внутрішнє і матеріяльний добробут, а найпаче повну незалежність".

Але якраз тої свободи в науці і дальшому житю люде бояться. По їх розумінню тільки сфіціяльна школа з печаткою може дати і ширше образование і запоруку запевненої, загрунтованої будуччини. Забувають, що навіть у таких державно сильних народів, як Німці, Англійці, Американці, усякі реформи і здобутки на полі навчання, виховання, фахового образования виходять якраз із приватних шкіл. А так званого ширшого образования, про яке так залюбки у нас говориться — ніяка теперішня школа не дає. Вона — хоч видається це парадоксом — якраз своїми установами спиняє усякий вільнійший порив думки. І правдиво каже Уайльд: „Те, що справді варте пізнання, ніколи не може бути вивчене". Або по иншому вислову: „Знання це те, що остане, коли забудемо те, що вивчилися".

Та в нас привичка цінити тільки офіціяльне знання, офіціяльну посаду, так закорінилася в народньому організмі, що чоловік не припечатаний якою небудь рангою, ледви чи варт зватися чоловіком. Відсіля й те побоювання при всяких політичних переворотах. „Храни Господи, щоби держава влада провалилася, а то хто нам на першого виплатить пенсію?"

Ця вічна залежність від форми, в якій сповняємо свої обовязки, деморалізує характери, а масово явята чинять нашу суспільність неспособною до яких-небудь спонтанічних зривів, бо перед стадом в ярмі стоїть по всяк час грізне мементо: „Утратиш місце при жолобі".

Досі офіціяльними формами дорожили звичайно мущини — в послідних часах починають і жінки їх цінити. Дівчата, які покінчили вищі школи і одержали патент на державну службу, воліють роками сидіти без посади на карку родини чим піти на приватну лекцію, до приватної школи чи хопитися иншого якого самостійного заняття. І не треба казати, що при цьому вище ставлять себе від самостійно працюючої робітниці машиністки, властительки торговлі, моднярки чи других трудових жінок.

І в цім велике лихо і небезпека для нас, яким мусимо завдалегідь зарадити. Ми мусимо подбати, щоби наше жіноцтво не йшло виключно одним шляхом чисто формального образования, а опанувало — як це діється у инших народів — і нові терени практичного звання — щоби навчилося цінити сам труд, а не його форму, піднесло його в своїх і чужих очах совісним сповнюванням і постійним досконаленням, щоби економічно і духово незалежна жінка змогла того духа свободи вщіпити і в молоде покоління — те, якому судилося писати рабам волю.

К. Малицька.

З міжнародньо г о жіночого руху.

Від 6-го до 13-ого вересня відбудеться в Німеччині в місті Фрайбурзі (провінція Баден) зібрання екзекутивного комітету міжнародньої жіночої Ліги мира і свободи. На порядку нарад стоїть також ж. и. справа України. Представниці української секції при екзекутивному комітеті пп. Донцова і Рудницька Лисяк, які з причини пашпортових перепон не могли виїхати на зїзд, передали свої повноваства товаришкам, що перебувають на еміграції.

З життя товариства „Союз Українок"у

Після літних ферій відбудеться перше засідання Головного Виділу в четвер дня 7. вересня с. р. о год. 6. вечером в домівці Союза. Головки секцій предложать плян роботи на найблизші місяці, — кромі цього стоять на порядку нарад инші дуже важні справи. Прохається всіх членів безумовно явитися.

Заупокійна Служба Божа за бл. п. проф. **Василя і Матильду Тисовських** відбудеться в суботу, 2. вересня о год. 9. рано в церкві св. Юра. 547 1—1

ПОДЯКА.

Складаю горячу подяку всім, що виявили нам своє співчуття в горю, яке зіслав нам Вседержитель забираючи нашу найлюбішу доньчку Лідочку. Найщирійші проте слова подяки Вар. Отцям Палагійському, Лабенки і Царухови за провід в похоронному обрядови і теплі слова розради в проповіди, а також всім парохіянам, що численною участю виявили нам свою щирість і зокрема Вп. дир. Козакови і пп. студентам Матієєвому, Ковальчукови і Шумлеєви, які так гарно оказали нам своє співчуття.

Глибоким смутком прибиті

о. Іван і Анна Грабовецькі
з донечкою.

537а

Дрібні оголошення.

ОЖЕНЮСЬ з панною або вдовою до л. 30, котра допоможе через рік до матури семинар. — І. К. Адміністр. 545 1—1

НАРОДНИЙ учитель прийме лекцію за кляс норм., ваділ. і инших гімн. в місці евентуально на селі. О. Л. Адміністр. 544 1—1

ПОШУКУЮ від 1. IX. 1922. вправного інструктора до двох хлопців з II. і III. кл. гімн. на цілий шкільний рік. Платня і удержання після умови. Зголошення до 15. IX. слати на адресу: о. Петро Андрейчик, парох в Залужу п. Іоco ad Скнів. 543 1—2

ПОШУКУЮ інтелігентної старшої женщини, котра занялася би домом і дітьми у Львові. Зголошення слати уряд парохії Печеніж п. Куровичі. 540 1—2

ПОШУКУЮ 14—17 л. дівчини до дитини сейчас. Біженки з України мають першенство. Зголоситись: Гулящий Осип, Любінь великий, ч. 129, пов. Городок (ст. зал. Любінь великий). 536 2—2

АДВОКАТ Д-р ЧОРНЕНКО в Солотвині пошукує сейчас рутинованого конціпієнта. 405 5—5

28 ЛІТНІЙ МУЩИНА з універ. студіями, бажав би пізнати в матримоніяльних цілях панночку від 17—27 літ або вдову, котра мала би більше сільське господарство або инше майно. Фотографія пожадана. Зголошення до Адміністрації під „Соловейко". 486 4—4

ІНСТРУКРОРА на цілий рік для 2 уч. з IV. кл. гімн. і для 1-го з I. приймe гр. кат. урад парох. в Ланівцях почта Озеряни. — Враз з зголошеннями проситься о условя. 478 3—3

ВАЖНЕ для Пань і Панів! Приймаю жіночі і мужеські капелюхи до перефасонування по найновішим віденським моделям в великім виборі. Для переїздних виконую в 24 год. — Фабрика капелюхів Й. Готтліба, Львів, пл. Стрілецька ч. 15. 513 2—3

СКЛАД нот Романовича 11. бічна вхожі Академічної. Висилка на провінцію. 406 4—4

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, пасп по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4. 21—30

ШУКАЮ інструктора на цілий рік до двох хлопців з II. кл. української гімназії від дня 1. вересня 1922. Гонорар після умови. Зголошення слати під адресою: Дмитро Литвин в Рихвалді, почта Ропиця Руська ad Горлиці. 523 2—3

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірмі:
А. Круман і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Дворського 473 2-16

ПОШУКУЄТЬСЯ служниці, що вміє добре варити. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „Кушеть". 533 1—2

Я ПОВЕРНУЛА і дальше уділяю лекції англійської мови — Седі Сільвер-Френкльова, вул. Рея 5., від год. 2—4. 551 1—1

СТУД. ТЕХНІКИ глядає помешкання при українській сім'ї. Зголошення слати до Адмін. „Діла" під „Глядач". 550 1—1

ПОМІЧНИК торговельний з ділу корінних товарів, обзнайомлений з виробом пошукує зараз посади. Ласкаві зголошення до Адміністрації під „Торговельник". 549 1—1

ПРИЙМЕ лекцію Сидорович — Ушиця п. Сасів. 508 3—3

ПОШУКУЮ вправного інструктора до навчки III-го року і ученика V. гімн. Услівя після умови. Роман Михайлович. Бужин, Журавно. 553 1—2

ДМИТРО ВАЙДА син Івана з Кривого, повіт Ліско, згубив військовий документ. Хто знайшов би, зволить зголоситися у нього за винагородою — почта Хревт. 552 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА
Львів, вул. Сикстуська, 17.,
без болю пльомбовання і вирівнання зубів, штучні зуби в каучуку і золоті по дуже **приступній ціні.** — П. П. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 417 8—10

МЕД. РАДНИК
Д-р Іван Бережницький
зубний лікар
ЛЬВІВ, ПІДВАЛЄ 7.
повернув і приймає як перед феріями. 335а 1—1

АДВОКАТИ
Д-р В. Охримович
і
Д-р О. Надрага
ведуть спільно адвокатську канцелярію 542 1—3
у Львові, вул. Домініканська 11.

АВТОРИЗОВАНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ГЕОМЕТЕР (землемір) 548 1—2
Інж. Іван Свірський
веде помірове бюро
у ЛЬВОВІ, вул. ЧАРНЕЦЬКОГО 24.

Важне для Американців.
50 моргів глибокого чорнозему о високій господ. культурі в околиці Чорткова — близько залізниці з новими будинками, хата з 4 убікаціями, стайня на 14 штук, хлів, курник, бляхою крита стодола. Зголошення М. Сайовський, Чортків, Народний Дім. 491 3—4

Для Читалень „Просвіти"
III. 1-3 **й аматорських театрів**
дві книжки театральної бібліотеки Тов-а „Просвіта":
1) М. Старицького: „ЗИМОВИЙ ВЕЧІР" на 2 дії дозв. 23/2 905 і Дир. львів. пол. ч. 42930/905. — 6 муж. і 5 жін. роль, декорація: хата в середині — ціна 250 мп.
2) І. Тобилевича: „БЕЗТАЛАННА", драма на 5 дій дозв. През. Нам. 13./8. 1889 і Дир. пол. ч. 20957 899. — 5 муж. і 5 жіноч. роль — декорації: вулиця, хата в середині, — ціна 500 мп.
На замовлення висилає **канцелярія тов-а „Просвіта", Львів, Ринок 10.**

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
ТОВ-А КРЕД.
„НАРОДНИЙ ДІМ" в ЖОВКВІ
відбудуться 15. вересня 1922. о год. 2-ій на случай браку комплету о 3-тій по пол. у власнім льокалї в Жовкві з порядком нарад:
1) Відчитання протоколу з попередних Зборів.
2) Звіт Дирекції з діяльности і рахунків за літа 1918. до 1921.
3) Розділ зисків.
4) Вибір Надзірної Ради.
5) Внески і запити.
Білянс виложено в льокалї Стовар. 492 3—3 *Надзірна Рада.*

:: КООПЕРАТИВА ::
УКРАЇНСЬКИХ СЛУЖБОВИЦІВ
Львів, Велова 31.
XXI. поручає 1—3
всі консумційні товари в найліпшій якости по конкуренційних цінах.
Свідомий Українець і Українка купують лише в тій Кооперативі, бо дохід іде на Українських Інвалідів.

САЛЬОН МОД
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
Львів, вул. Пекарська 47/1.
поручає на осінний сезон готові дамські капелюхи. Приймає всякого рода перерібки. 469 3—3

ПОЗІР! Родичі й ученики!
Найдешевше і найсолідніші
УБРАННЯ, ОБУВ І ШАПКИ
виконують робітні
„Союза Українських Інвалідів"
під фаховим проводом віденських майстрів, **Львів, вул. св. Софії 25.**
Ближші Інформації: Руська 3., II. пов.
Памятайте на обовязок дати наших 1—3 шим інвалідам працю! XXI.

Репараційний варстат
фортепянів, піяніно, гармоній, органів, самограючих, автоматичних, пружинових і вагових інструментів найріжнороднійших фірм, також їх строєння відсвіжування, доповнення всяких бракуючих частий як рівнож найріжнороднійші струни в цілих матигах або детайлично поручає
Жигмонт Боровський
Станиславів вул. Романовського ч. 7.
465 3—3

ТАПЕТИ в наиб. лшім виборі
ЦЕРАТИ відпасовані і на метри,
фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум, капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, сінники росгарові, матераци і т. п.
Е. КІЧАЛЕС і А. МАРҐУЛІЄС
245 **Львів, Синстуська 18.** 7—8

СІЧКАРНІ, МАШИНКИ до збіжа, БИТИСКАЧІ І ПРАСИ до олію, НАГРОБНІ ХРЕСТИ МАЙНАРСЬКІ УРЯДЖЕННЯ, НАСІКУВАННЯ ПИЛЬНИКІВ, ВІДЛИВИ ЗАЛІЗА і металю після власних і надісланих моделів достарчає і поручає
ФАБРИКА МАШИН І ВІДЛИВАРНЯ
БРАТІВ БІЄЛУПСЬКИХ С. А.
3—6 **в ноломит.** 484
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!
Заступник фірми: **Марко Фаєнштайн, Львів — Городецька 89.**

ПОЗІР! Нововідкрита в Галичині КООПЕРАТИВИ!
Фабрика гребенів і рогових артикулів
„КЕРАС" виробляє товари, що під зглядом якости стоять вище заграничних товарів і в порівнанню з заграничними цінами калькулюються значно дешевше з тої причини, що відпадає вартість пла і коштів транспорту.
Фабрика приймає замовлення лише **ГУРТОВО.** Мета фабрики — вдоволити під кождим зглядом своїх відборців. 336 6—10
Замовлення просимо надсилати до БЮРА ФАБРИКИ:
ЛЬВІВ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА ч. 75.
ВОЛЬ. КУРЦ І С-ка Фабрика гребенів і рогових артикулів **„КЕРАС".**

:: ДЕРЕВОСТАНИ ::
дубові — букові — ялово-смерекові купує і приймає оферти **„МЕЛЬМА"**, Спілка торг.-пром. для торгівлі зі Сходом, Сп. з обм. пор. 532а **Львів, Зибликевича 24.** 2—5

Найбільше любленний і найбільше поширений часопис
для дітей і молоді
„Наш Приятель"
повинен бути в руках кождої української дитини.
Піврічна передплата 240 мп. (6 чеських кор. 30 центів).
Адреса Редакції і Адміністрації:
Львів, вул. Коперника 36.
Замовлення в Америці: Orphange Book Store, 832 N. 7-th Str. Philadelphia, Pa. 507 2—6

:СТАЛЬ: ЗНАРЯДНУ
у всіх вимірах
поручає зі складу
М. Керкний
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗОМ
ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША,
філія: Тернопіль, готель Пункерта. 426 4—6

НИТКИ вс. рода, до шиття і плетення, гуртом і на дрібно тонше дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні сукна і біляни.
ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА **„ТРУД"** — ЛЬВІВ, — **Ринок ч. 39.** XV 4—7

Хто вникається змістом цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 пр. опусту.
:: Обуву люксусову і звичайну ::
в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок мущин і дітей по найдешевших цінах поручає
XXIV. **Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК** 1—5
Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коровами).

533 2-3 **УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ І АНТИКВАРНЯ**
ЛЬВІВ, вул. Рутовського ч. 22.
(„Народний Дім")
поручає шкільні підручники: нові й уживані, великий та найдешевший склад паперу і приладів до писання.

КУПУЙТЕ! КУПУЙТЕ!
„ОГЛЯД БУВАЛЬЩИНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДА"
В. АНДРІЄНКО.
Книжочка в образками і мапами. Надається до науки на 3. і 4. степень народних шкіл після нової програми науки. Ціна примірника 300 мп. — Продається в українських книгарнях. Замовляти в Повіт. Т-ві Кредитовім у Львові, Ринок 10. 526 2—2

Складайте жертви на Рідну Школу.

Капелюхи мужеські, жіночі і дітячі детайлично і гуртом по фабричних цінах продають складниці
пл. Марійська 8, Каамирівська 25, Фабрина Бальонова 3.
І. Краєва фабрика капелюхів **РУДОЛЬФА НАЙВЕЛЬТА**

ЦЕМЕНТ марки „ВЕК", „ВИСОКА" і „ЛАЗИ" з сейчасовою доставою — вагонами продає під корисними услівями:
„МЕЛЬМА"
Спілка торговельно-промислова для торгівлі зі Сходом
532в 2-5 Сп. з обм. пор.
Львів, Зибликевича 24.

ВУГОЛЬ горівно - шлесьний,
ДЕРЕВО опалове — вагонами продає з сейчасовою доставою за готівку або післяплатою: 532б 2—5
„МЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торгівлі зі Сходом, Сп. з обм. пор.
Львів, вул. Зибликевича 24.

ЛИШЕ ДВА ДНІ т. є. 1. і 2. вересня ц. р. висвітлюють кінотеатри
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
СЕРІЮ V. з циклю американського архитвору **„ЦИРК КІНҐ"**,
драму на 6 дій п. з.:
ГИРЛО СМЕРТИ
Для тих, котрі не бачили:
Серію I. і II. висвітлює кінотеатр „Люкс".
„ III. „ „ „Утіха".
„ IV. „ „ „Пасаж".

За редакцію відповідає **Володимир Целевич.**
З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 3. (9.834) Львів, неділя 3. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячна в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 2. вересня 1922.

Містерії з процесом. Наші вчорашні передбачування в значній мірі *сповнилися.* Сьогодні надійшла до оборонців Ст. Федака і тов. ухвала Радної Палати краєвого окружного суду у Львові, — розуміється — в польській мові, такого змісту: „Радна Палата краєвого окружного суду у Львові після вислухання прокуратора постановлює відкликати визначену на день 6. вересня 1922 год. 9. рано головну розправу в карній справі Степана Федака і тов. о злочин намаганого убийства і головної зради, бо призначений до тої розправи суддя захорував і невідомо, чи до дня розправи верне до здоровля, а приділення в теперішньому часі тої справи иншому судді з уваги на короткий протяг часу і дуже значний матеріял, а вслід за тим неспроможність відповідного приготування, виявляється *неможливим.* Про те повідомляється інтересованих з тим, що візвання до розправи, котру визначиться наново, буде їм доручене".

Як бачимо, справжні містерії! Обжаловані вже цілий рік сидять у слідчій вязниці, всякі дохождення, переслухання й комбінації перед пів роком покінчені, а переведення розправи постійно відкладається, саму справу кваситься і *продовжується* в безконечність. Вкінці після довгих підготовань призначено розправу на 6. ц. м., на другий день після отворення тзв. „східних торгів". Ясно, що в таку хвилю всі заграничні гості, кореспонденти світової преси, визначні промисловці й економісти звернулиб пильну увагу на цю справу. Розправа відбилась би широким відгомоном в цілім світі і звернулаб увагу міжнародніх чинників на нестерпні відносини у Східній Галичині.

Початково навіть зачислювано розправу проти Федака і тов. до головних атракцій сезону „східних торгів". Опісля прийшло до роздуми. Посідачі власти і сили вкінці здали собі справу, що процес Федака і тов. це не звичайна собі розправа за „намагане убийство" якої там і не булоб одиниці, це тим більше не процес за „державну зраду", але один акт з великої драми, початої польським воєнним виступом проти Сх. Галичини і її населення в листопаді 1918 р. Державці власти прийшли до пересвідчення, що така атракція може мати для них небажані наслідки, бож тут прийде до генерального обрахунку совісти, всіх діл і вчинків, всіх прогріхів і всіх злочинів, що мимо всяких параграфів муситься обєктивно усталити вину. Взаємини між виною і карою лишаємо на боці.

Не улягає сумніву, що переведення розправи на очах представників иншого світа, неполького, але европейського, було головним товчком до відложення розправи. Це видно з того, що польська преса вже від тижня, ще заки вспів захорувати п. радник Маєр, вперто прононсувала відложення розправи. З трепетом душі гіпнотизувала місцева польська преса Варшаву, щоби звідти добути відложення розправи, щоби винайти якісь „вищі причини". Одначе з Варшави не надійшли ніякі поручення. На щастя, пригодилася хороба призначеного предсідника розправи п. Маєра. Певно, захорувати може кождий чоловік, а тим більше предсідник розправи, яка мала бути переведена в такім важливім часі. Але всюди водиться так, що на всякий випадок мається приготованого заступника. Зрештою, є ще досить часу, щоби инший суддя переглянув матеріял і приготовився до розправи. Ухвала Радної Палати про відложення розправи має дату 31. серпня. Чи справді вмілий суддя не може на протязі п я т и днів переглянути матеріялу і приготозитися до розправи? Подана причина не видержує річевої критики. Не хороба п. Маєра грає тут ролю, але инші причини, про котрі ми вже згадували.

Взагалі не маємо щастя до процесів. Розправа проти д-ра Петра Петрушевича, „косачівського ката", покінчилася виказанням, що він був прикладним лікарем, нічим покінчилася розправа проти д-ра Теодора Ваня і п. Тимотея Старуха, а започаткований процес о. шамб. д-ра Степана Юрика став компромітацією, але не його. А вже вершком браку щастя до процесів являється історія з Гуцулами, котрих держать півтора року у вязниці на те, щоби не перевести процесу.

Починаються містерії і з процесом Федака і тов. Держиться цілий рік в тюрмі кільканайцять молодих людей. Вони нетерпеливо дожидають суду, і в останній хвилі наступає відложення розправи через... хоробу одного судді. Оборонці обжалованих удаються до п. през. суду Червіньского, щоби протестувати проти процесових містерій. Протест оборонців буде протестом цілого українського громадянства. Найвищий час вивести справу Ст. Федака і тов. на денне світло.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Зноа одна нарада Дібоа з Поанкаре.

Аг. Аваса доносить, що Дібоа відбув ще одну конференцію з Поанкаре, після чого взяв участь в офіціяльнім засіданню репараційної комісії.

Нова спроба розвязки.

„Н. фр. Пр." доносить з Парижа, що в деяких кругах уважають як можливу таку розвязку справи німецьких відшкодовань: Жадання Німеччини, щоби признати їй мораторію на оден рік буде відкинене, натомісць комісія репараційна моглаб згодитися, щоби найблизшу рату для Бельгії виплачено в скарбових бонах замість в готівці. В тому випадку була би злишня всяка гарантія.

В обороні тактики Поанкаре.

„Нейшенел Ревію" стверджує, що Німеччина спричинила тенденційно спадок нім. марки, щоби тільки звільнитися від обовязку плачення відшкодовань. Денник заявляє, що вину за світовий хаос поносять виключно англійські державні мужі, з котрих богато шкодить Англії і її союзникам, помагаючи натомісць Німеччині. Одиноким способом для уздоровлення Німеччини і усунення агресії з її сторони є приневолити Німеччину до заплачення коштів війни даючи їй рівночасно до зрозуміння, що війна перестала вже бути дорогоцінною забавкою. Тимчасом ціла енергія на Даунінг Стріт була вихіснувана на те, щоби заощадити Німеччині пораження і звільнити її від санкції. О много більші булиб тепер надії на мир, колиб Англією кермував Поанкаре. Всі зусилля Клемансо на конференції у Версалі, що мали на меті вратувати ситуацію, розбивалися об опір Льойда Джорджа. Теперішнє становище Поанкаре, який не дає зводитися Л. Джорджови і дивиться на положення холоднокровно і тверезо, приписують йому як злочин. Однак Поанкаре знає аж надто добре Німців, щоби можна було вивести його в поле.

Уступки Бріяндбері.

Паризький кореспондент „Морнінг Пост" доносить, що Брендбері є схильний згодитися на проєкт бельгійських делегатів і що на тій підставі буде можна дійти до порозуміння.

Англійські побоювання.

„Уестмістр Газ." пише, що на випадок розлому у нутрі репараційної комісії, або коли би Франція хотіла повести акцію на власну руку, Льойд Джордж поверне негайно до Льондону і скличе кабінетну раду.

Проєкт мораторії відкинений?

ПАТ. подає:

Останні телеграми з Парижа доносять, що проєкт мораторії для Німеччини відкинено.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Австрійська кріза.

Звіт премієра Зайпля.

Пат. доносить з Відня:

На останнім засіданню комісії для справ заграничних, зложив премієр Зайпль звіт зі своєї подорожі до Праги, Берліна і Верони. Премієр підчеркнув, що його подорож була виключно інформаційною і заявив, що Австрію може вратувати тільки економічне опертя об одну або більше сусідних держав.

Продовження австрійсько-італійських переговорів.

Австрійські дипльоматичні круги дементують поголоску про розбиття пляну митної і монетарної уніі між Австрією і Італією. Згадані круги твердять, що переговори між обома державами продовжуються.

Кредит для Австрії.

Б. К. доносить з Риму: Голова секції Шілєр обговорював з генеральним секретаром міністерства фінансів гр. Россіні, справу реалізації кредиту на 70 міліонів ліріа.

Комітет помочі для Австрії.

Аг. Стефані доносить, що в Римі утворився міжнародний комітет несення помочі для Австрії. Головою комітету є кн. Фелічіо Массімо.

Справа участи Угорщини у відбудові Австрії.

Римська „Трібуна" подає, що італ. мін. фінансів Параторе, представляючи на засіданню Ради міністрів конечність участи Угорщини у відбудові Австрії заявив, що до цеї справи можна перейти щойно після точної провірки фінансового положення Австрії.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Довкола репараційного питання.

Участь Америки в нарадах репараційної комісії.

Аг. Аваса доносить з Парижа: На останнім засіданню репараційної комісії взяв також участь в нарадах півурядовий представник Зєдинених Держав Льоган.

Полякші в сплатах.

Аг. Аваса доносить з Парижа:

Дня 31. серпня п. р. закінчено півофіціяльні наради репараційної комісії. — Кружляють поголоски, що більшість є за посереднім бельгійсько-італійським проєктом, на підставі якого комісія не прийнялаб ніяких зобовязань, але признала би Німеччині полекші в сплатах.

Так каже народня честь.

Зі Стрия одержуємо слідуючий комунікат:

Письмом з 30. серпня б. р. ч. 1 повідомив підписаних предсідник окружної комісії виборчої в Стрию, що на сесії війтів повіту стрийського з 25. серпня б. р. вибрано нас, а то: адв. д-ра Антона Гарасимова і адв. д-ра Єроніма Калитовського членами, а адв. д-ра Ілярія Бачинського і адв. д-ра Вол. Калуського заступниками членів окружної виборчої комісії в Стрию для переведення виборів до польського сойму у Варшаві.

Заразом запрошено нас на перше засідання окр. комісії виборчої, яке мало відбутися тогож дня т.

60/8 о год. 7 вечером в окружнім суді.

Перед початком засідання внесли ми на руки предсідника окр. комісії спільну писемну заяву, що вибору на членів зго заступників членів окр. комісії виборчої приняти не можемо і з того уряду резигнуємо, а то з огляду, що становище правне Східної Галичини ще не вирішене, а так Ширший Народній Комітет на зїзді у Львові як і вся українська суспільність постановили з тої причини у виборах до держ. сойму у Варшаві ніякої участи не брати. Тому що наш вибір на членів окр. комісії виборчої міг би бути тимчасом в якихсь уряднових часописях оголошений без рівночасного додатку, що ми його не приняли, проте для запобіження якомусь збалаганенню опінії публичної просимо о поміщення сього комунікату в найближчім числі „Діла".

Стрий, дня 30. серпня 1922 р.

Д-р Антін Гарасимів, д-р Євгеній Калитовський, д-р Ілярій Бачинський, д-р Вол. Калуський.

При зміні адреси просимо не забувати платити і попередню свою адресу.

Визиваючий цинізм.

Поміщення т. зв. українських семінарійних курсів і дівочої та хлопячої школи вправ у Львові.

(До в'дома й під розвагу шкільним властям, педагогам і родичам.)

Ще перед покінченням шкільного року дирекція т. зв. українських семен. коедукаційних курсів поробила заходи в шкільній куратерії льв'ївського округа що до уміщення сих курсів, котрі містилися в спільнім будинку учит. семінарії в улиці Ісаковича і обох шкіл вправ, (наука дівчат відбувалася в приватних мешканнях учительок). Куратерія обіцяла дирекції приміщення в будинку дух семінарії, в крилі від Сикстуської вулиці, з котрого мало уступитися поміщене там польське військо. І дійсно віддано дирекції курсів деякі салі, одначе військо і досі не уступилося в будинку, хоч за тим побивався у Варшаві папський нунцій, котрого й архиеп. Більчевскі під час побуту у Варшаві запевняв, що польське військо вже опорожнило будинок духовної семінарії. Тимчасом варшавське міністерство внут. справ призначило iure caduco будинок духовної семінарії міністерству почт і телеграфів і шкільна куратерія опинилася знов у такім положенню, що українські семінарійні курси і обох шкіл вправ не могли досі найти повного приміщення всіх кляс, канцелярії, конференційної салі, кабінетів і т. п., а хоч варшавське міністерство, як вчуваємо, залишило думку загарбання будинку духовної семінарії на приміщення почти, то сеї думки держиться упертo тутешній директор почт, бажаючи в семінарійнім будинку мати для себе просторе приватне мешкання. Сьогодня (1 вересня) починається вже шкільний рік богослуженням для молодіжи, а в суботу мала б розпочатися шкільна наука. А тим часом семінарійні коедукаційні курси ще висять з канцелярією дирекції в будинку в ул. Ісаковича, а вписи до хлопячої і дівочої школи вправ переводжено вже вчера в будинку духовної семінарії.

Але який страшний вид на сором усьому культурному світови представляє се приміщення! Годилось би, щоби п. Куратор в товаристві візитатора, санітарного референта і начальника народного шкільництва особисто потрудився до сеї школи і наглядно переконався, що все, що в тім напрямі зроблено, се хиба на глум та на сором усяким вимогам гигієни, педагогіки, етики і простого, здорового розуму.

Вхід до тих шкільних кляс, котрим мають переходити малі діти, хлопці і дівчата, кандидати й кандидатки, учителі й учительки, веде з Сикстуської вулиці брамою, а опісля сходами на ліво на 1 ий поверх, на коритар, котрим пештаються жовніри. Орієнтаційних таблиць і написів нема ніяких, так що не тільки діти, але й старші люде мусять блукатися, бо жовніри в почуванню вищої культури виписки подирали, а натомість полишили на стінах коло сходів порнографічні простацтва на соблазнь і сором!

На 1-ім поверсі містяться кляси, призначені для шкільної науки, обдерті, занехлюєні до огидности. В тім самім коридорі лівобіч від кляс міститься виходок, до котрого ходять жовніри. Він призначений також для дітей і для дівчат! Запрошуємо всіх, що бажають переєвідчитися про се приміщення українських семінарійних коедукаційних курсів і обох шкіл вправ (хлопячої і дівочої), а передовсім шкільну Куратерію з візитатором, санітарним референтом і начальником народнього шкільництва, всіх педагогів і родичів, щоби особисто приглянулися всьому тому і переконалися, чи в таких обставинах може відбуватися шкільна наука і чи шкільна молодіж в прямій стичности з жовніром може виховуватися моральностию. Слід також поробити старання, щоби з нагоди т. зв. „східних торгів" чужинцям, а особливо кореспондентам світової преси варепрезентувати це приміщення для української школи.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.006 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З польських справ.

Нота в справі Східної Галичини.

До „Н. фр. Пр." доносять з Парижа, що польський уряд доручив послам акредитованих у Варшаві держав ноту, в якій просить о негайне управильнення правного стану Східної Галичини. Польський уряд вказує на близькі вибори до польського сойму і додає, що польська публична опінія не допустить до того, щоби Східну Галичину при тій нагоді вилучено. Згадана нота подає також проєкт автономічного статута, яким польський уряд хоче ущасливити Східну Галичину.

Польські часописи, які подають цю відомість за „Н. фр. Пр." обурюються на те, що уряд не вважає за відповідне інформувати польську пресу про такі важні кроки безпосередно.

Премієр Новак і Жиди.

Співробітник „Наєр Гайнт" звернувся до польського премієра Новака з просьбою о інтервю, яке йому було уділене. Співробітник Гайнту" замітив:

П. Президент в своїому експозе говорив про рівноуправнення національних меншостей в Польщі, в який спосіб задумує уряд п. премієра здійснити ті постуляти, особливо, о скільки ходить о відношення до Жидів. Чи уряд задумує узгляднити постуляти жидівського населення а коли так, то в який спосіб.

На це відповів премієр Новак: До здійснення тих постулятів прямує уряд двома дорогами: позитивно і негативно. Негативно через уникання всяких актів виїмкових, які могли трактувати національні меншости відмінно. Позитивна дорога обіймає улегчення пекання індивідуальних окремішностей польських горожан непольської національности, чого ті останні можуть домагатися на основі конституції і договору про національні меншости. Остання децизія заведе в соймі, в якому посли національних меншостей - матимуть нічим незвязану свободу висловити свою думку. Закони в справі шкільництва готовляться.

Кореспондент: Чи відомо п. президентови, що Жиди у Східній Галичині є сильно занепокоєні чуткою, будьтоби урядовий проєкт автономії для Східної Галичини передбачував тільки два катастри, що може потягти за собою те, що східно-галицькі Жиди впишуться на український катастер.

Новак: Уряд задумує відповідно змінити проєкт. Справа самоуправних уладжень находиться під теперішню пору в підготовчій стадії: важко тепер говорити про окремі точки проєкту, які щойно в звязку з дефінітивною формою проєкту наберуть властивого значіння. Уряд, вірний своїй програмі не задумує підіймати ніяких постанов, котрі ішли проти слушних постулятів жидівського народу. Розуміється, що й тут останнє слово матиме сойм.

Кореспондент: Відомі п. президентови антижидівські ексцеси, які мали місце 2. серпня на Горішньому Шлеську?

Новак: Ексцеси мали апровізаційний підклад. Горішньо-шлеські власти видали енергічні заряджения в цілі охорони жидівського населення.

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

„Отаман Зелений".

СУЧАСНИЙ РОМАН КЛИМА ПОЛІЩУКА.

Львів 1922. Р.

І.

Минули ті давні добрі часи, коли автор історичного твору перше аніж писати його, мусів потратити багато часу над підготовчою працею по збиранню для своєї теми історичних документів, мемуарів, історичних студій, народніх переказів, пісень і т. п.; студіювання цього матеріялу, студіювання того осередка, з якого вийшов головний герой майбутнього твору, того осередка, в якому він жив, з яким була звязана вся його праця, вся діяльність мусить бути першим кроком в творчій роботі письменника; далі наступає момент згармонізування життя, діяльности дієвих осіб, розвитку цілих подій із власним світоглядом, так сказати перетравлення всього матеріялу та його перетворення в лабораторії власного духа автора; нарешті переведення всіх подій, всіх ситуацій, субєктивного життя кожної дієвої особи окремо і в їх спільній діяльности через ідейний світ автора в його найголовніших поетичних рефлексіях і тенденції до цілого твору так би мовити через символізацію фільософічно-художніх концепцій поета у відношенню до реального світа, а також через призму власної творчої фантазії та свого індивідуального поетичного стилю. Лише після такого процесу одухотворення історичних фактів, подій, героїв автор описує їх в тій чи иншій формі поетичного зображення. Так писав Шевченко свою поему „Гайдамаки", так писав Куліш свої історичні повісти і драми, так писав Л Толстой свій роман „Война и мир", так нарешті писав П. Мирний свою повість „Хиба ревуть воли".

В подібній лабораторійно художній праці твори пишуться не одно „літо й осінь", а пишуть роками, а може а десятками років, як писав свій твір Л. Толстой. На жаль, видно ті часи минулися, як „все йде, все минає"... І в літературній практиці теперішніх часів, як і все инше для багатьох „модерних" поетів, вробилися зайвим забобоном, з яким можна і не рахуватися.

Не рахувався з цим забобоном і Клим Поліщук. Документами для його романа були чутки та випадкові, газетні повідомлення про діяльність Зеленого. Через те в ньому так мало справжніх історичних та реальних фактів, а більше фактів зі своєї власної фантазії. За те джерела під руками автора „Отамана Зеленого" були і одним із найбільших джерел був твір російського (на жаль!) письменника Леоніда Андреєва „Сашка Жегулев"*).

*) Собр-Соч. Леонида Андреева, видавництво Маркса, т. 5, 1913 р.

Правда, цей твір Андреєва високо художний, поетичний і в свій час (1912 р.) був надзвичайно популярний. Написаний по свіжих слідах діяльности sui generis опришка Савицького, що оперував на Лівоб. Україні, він відбиває в собі найкращі й найбільш поетичні риси сього молодого, учня старших класів реальної школи, розбійника-ідеаліста, яким він був у своїому життю і яким він залишився і під пером такого оригінального художника і етниста-лірика, яким вважається Андреєв у всіх своїх творах.

Під безоглядний вплив цього твору і попав „Отаман Зелений" в руках Клима Поліщука.

Сюжет роману Андреєва „Сашка Жегулев" розпадається на дві частині: в першій частині автор надзвичайно поетичними фарбами розповідає про дитячі й шкільні роки Саші Новікова і глибоко психольогічні, я би сказав містичні відносини його до матері й навпаки, крім того в цій частині поет змальовує знакомство Саші із своїми майбутніми товаришами по праці і вплив одного із них (Колеснікова) на підготовчі моменти в душі Саші та розвиток їх до свідомого рішучого кроку йти в розбійники з причин виключно ідейних. Моментом уходане Саші Новікова, але вже Саші Жегульова, ця перша частина закінчується.

Поет проводить яскраву тенденцію ідеї месіянізму, носителем якої стає Саша. Ідея понести на Голготу страждань свою чисту душу за гріхи цілого народа, понести з вірою в правоту свого діла і в боротьбі та в стражданнях вмерти і цим іскупити увесь тягар, всі нещастя попереднього життя є найголовнійша рефлексія поета в першій частині його роману і символом цієї рефлексії під впливом Колеснікова стає молодий гимназіст Саша.

„Кто я?" каже Саша. „Правда, мнѣ девятнадцать лѣт, и у нас было воспитаніе такое, и я... Иногда я себя чувствую мальчиком, а то вдруг так стар, словно мнѣ столѣт и у меня не черные глаза, а сѣрые. Усталость какая то... Оттуда усталость, когда я еще не работал?"

На це Колесніков врочисто відповідає:

— Народ, Саша, работал. Его трудом ты и утомился.

— А тоска, Василій?

—Его тоскою тоскуеш, мальчик! Я уже не говорю про теперешнее, ему еще будет суд! — а сколько позади — то печали да слез, да муки, того этого, мученической...

В дальшій розмові Саша каже: „Ничего я не сдѣлал, правда, а чувствую иногда так, будто волочится за мною грѣх, хватает за ноги, присасывается к сердцу! Ничего еще не сдѣлал, а совѣсть мучит.

— И грѣх не твой, того-этого. И грѣх позади.

— А если грѣх позади, то как же я могу быть чист!...

— Вадор! Ты чист. Недаром же я тебя как ягненочка, того-этого

Людовці за відложенням виборів.

У вступній статті останнього „Курєра Ходзєнного" говориться про те, що з огляду на цілий ряд завдань, які має перед собою теперішний польський сойм, а в першу чергу на евентуальні комплікації зі справою Східної Галичини, треба відложити вибори.

ВП Передплатників в Чехо-Словаччині присилає отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видави. Спілки „Діло" у Львові, в нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Совітська Росія.

Совітський рубель.

21. серпня совітський державний банк затвердив отсі ціни на заграничну валюту:

1 фунт стерлінгів —	10,900.000	руб.
1 амер. доляр —	2,400.000	„
1 канадійський дол.	2,200.000	„
1 французький фр.	200 000	„
1 „ „ зол.	450 000	„
1 шведська корона —	600.000	„
100 німецьких марок =	400.000	„
100 польських марок	35.000	„
100 естонських марок	500.000	„
100 лотишських марок	800.000	„
10 рублів золотом	12,000.000	„
1 золотник золота в штабках —	4,800.000	„
1 зол. платини в штаб.	16,000.000	„
1 „ срібла „	125.000	„
1 руб. банкового сріб.	500.000	„
1 „ розмінного „	200.000	„

Франція і большевики.

Паризькі „Паслєдніє Новості" подають, що крім Ерріо в совітську Росію їде б. міністр Люшер.

25. серпня виїхала в Москву група французьких фінансістів з Леллі на чолі.

Один з більших французьких банків набув у большевиків 4.8000 кг. платини, платячи по 38.000 фр. за кг. З цеї суми 8,000.000 франків піде на обнову копалень платини.

Большевики і Естонія.

Большевики запропонували естонському правительству обміняти засуджених у Москві членів естонської комісії на комуністів, засуджених в Ревлю на розстріл.

Підпільна діяльність.

Білгородське „Новое Время" подає, що в Калузі монархістична організація убила предсідника місцевого совдепу. Убийця арештований.

В Харкові красноармейці убили начальника гарнізона Лебедєва під час візитації казарм кавалєрійського полку.

В Грозним впав жертвою атентату совітський ділач на полі нафтового промисду Каханов.

Троцький про совітську політику.

До польської преси подають з Харкова, що Троцький в розмові з представником італійської преси заявив, що всесвітня революція на його думку вибухне нескоро. Всі надії на революцію в недалекій будучині показалися безосновними: і російський пролетаріят і пролетаріят світа показався за мало підготованим для зміни капіталістичного устрою шляхом революції. На думку Троцького і капіталізм показався неприготованим для реорганізації економічного і політичного життя при витворених умовинах і на ділі капіталізм збанкрутував, заки дозріла соціялістична система. І саме в банкроцтві капіталізму і не зрілости соціялізму коріняться всі труднощі, які переживає Европа.

На питання представника преси — чи совіти задумують змінити свій курс після невдач в Генуї і Газі, Троцький заявив, що останеться дотеперішний курс: совіти не підуть на ліво і не залишуть нової економічної політики, яка показалася необхідною для піддержки рівноваги між державним і селянським хазяйством. Совіти не пійдуть і на право, бо почуваються доволі сильними, щоби опертися у кождій хвилі на тривкі державні елєменти. Відносно західних держав, так совіти готові війти з ними в такі відношення, які можуть принести обостороннє користи, і вони будуть спиратися на холодний рахунок.

Виключення з комуністичної партії за шлюб в церкві.

Московська „Правда" подає, що губернська контрольна комісія тверської організації рішила виключити з комуністичної партії як „некомуністичний елемент" за вінчання в церкві цілу низку комуністів на видних становищах. „Замітна річ, пише „Правда", що всі виключені не бачуть в своїм поступку провини і поясняють свою участь в релігійнім обряді як „глупу формальність для батьків жінки", або „уступаючи перед сльозами перестаріло го батька". Йдучи в церкву для виповнення „глупої формальности", вони всі гарно тямили про батьків жінки, про свойого батька, про своє вдовілля. Забули тільки... партію. А для тих, що забули партію, не має місця в партії".

Дописи з краю.

Косівщина.

Брак кооперативного центра.

Від року починають основувати в косівськім повіті кооперативи. Повстало кілька кооператив, але вони дуже пиняво розвиваються. Причина в тім, що в самім Косові як повітовім місті нема інституції, яка булаб розсадником кооперативної думки в повіті. Вправді в марті ц. р. зорганізувався був в Косові повітовий комітет орган'зації кооператив, однак на жаль цей комітет дотепер є нечинний. Двічи скликувалось цей комітет на наради і двічи він не сходився. Нема в Косові кооперативи, що моглаб і хотіла бути прибіжищем кооперативної ідеї.

Була колись в Косові дуже поважна інституція „Народна Каса". Нині вона спить сном блаженних а її управі мабуть не залежить на тім, щоб її урухомити. Замісць того, щоб так поважну інституцію як „Народна Каса" відновити та оживити, деякі її бувші директори оснували в Косові „Гуцульський Базар". Гарна назва, але не гарна робота розбивати і так слабі сили. Можливо, що комусь з ініціяторів основання нової кооперативи ходило о посаду або о заспокоєння власних амбіцій, але колиб ті самі панове мали намір щиро працювати, то вложивши тепер трохи праці около відновлення „Народної Каси" в Косові, малиб у ній далеко краще поле до попису.

Взагалі брак солідної кооперативи в Косові даєсь болюче відчувати. Хто дивиться на справу безсторонно і знає добре відносини в повіті і в самім Косові, мусить признати, що одинокий вихід з теперішного занепаду є такий, що лише „Народну Касу" треба привернути до життя а вона через свою давну справу і поважне число членів зможе як слід відіграти ролю повітового кооперативного центра. Крайна пора взятись до цього необхідного діла.

РІЖНІ ВІСТИ.

Уступлення воєводи Юристовського?

У Львові кружляє вістка про близьке уступлення станиславівського воєводи п. Юристовського. Наслідником його мав би бути по всякій правдоподібности б. намісник Галичини п. Міхал Бобжиньскі.

Заворушення в Ірляндії.

Аг. Аваса доносить з Дебліна, що відділ національних в йськ, який йшов з Кілєрглєн до Трел впав кількакратно в засідку. Вбито двох старшин і одного жовніра. Одного старшину ранено.

За наслідника Ратенава.

„Н. В. Абендбл." доносить з Берліна: На питання в справі обсадження теки міністра закордонних справ, котрого аґенди веде від часу вбивства Ратенава канцлєр Вірт, заявляють з міродатних жерел, що канцлєр буде на далі вести ті справи. Сейчасового обсадження цего становища домагається вперто великий німецький промисл, а в першу чергу орган Штіннеса. „Д. Альг. Цтг."

„Тан" в оборонї Турків.

„Тан" обговорюючи грецько-турецьку війну пише м. и., що коли Франція домагається прискорити переговори в справі мира, то не робить цего з наміром експльоатації мира. Турки мають право відібрати втрачену територію і є в силі це зробити.

среди цѣлаго стада выбрал. Нѣт на тебѣни пятнишка. И что иконка у тебя над кроватью—молчи! и это хорошо. Сам не вірю, а чтоб ты вѣрил, хочу. А что грѣх на тебѣ отцов, так искупи! Искупи Саша!...

...Изступленно кричал Колєсников:

— Искупи Саша!

Он широким взмахом обвел рукою тьму:

— Смотри вот твоя земля, плачет вонавтемнотѣ. Брось гордых, смирись, как я смирился, Саша, ея горьким хлібом покормись, ея грѣхом согрѣши, ея слезами, того-этого, омойся!

За кілька днів до відходу з дому так Саша мучився, що покидає свою матір:.: „Как же она будет потом, когда он уйдет на всегда? Мать, мать! Одна ты и здѣсь можеш научить меня, когда о твоей душѣ состязаются жизнь и смерть. Мать, мать! На крови твоего сына созидается храм будущаго — раскрой же мнѣ серце твоей чудесной властью и благослови на смерть. Мать, Мать! И отвѣтила мать: „Ти же радовал меня сын? Порадуй и теперь. А когда пойдеш на муку, пойду и я с тобою; и не смѣеш ты крупинки горя отнять от меня в ней твое прощеніе, в ней жизнь твоя и моя. Развѣ ты не знаеш: кого любит мать, того любит и Бог! Радуй же, пока не настала мука" (72).

Після того при зустрічі з Колєсніковим так йому говорив:

— ...Знай, что... зовеш меня не ты, у тебя и голоса такого нѣт, — а... народ... И если это сон..., то не ты его навѣял, а народ...

— Но я отдам ему все, что имѣю: чистоту. С гордостью скажу тебѣ, Василій, что я чист... Если и есть грѣх, то не мой, и с тѣм иду, чтобы его сложить... Что будет, я не знаю. Но я люблю тѣх, к кому иду, и вѣрю... в правду. И если даже только то удастся мнѣ сдѣлать, чтоби честно умереть, тои тогда я буду счастлив. Не может быть, чтоби безплодною осталась моя крестная смерть! Не может быть, клянусь тебѣ, Василій, всея правдой, какая есть на землѣ... (74).

Цим словам і ідеї Андреєва відповідають такі тлова і анальогічні ідеї в романі К. Поліщука:

„Чудный якись був він: завжди сумний, замислений, поважний, наче старий. Не любив він тих забав, якими бавилися його ровесники. Було забереться десь у коноплі, насипле там невеличку могилку, поставить на ній маленького хрестика з лободи і молиться до нього...

Раз мати взяла його за руку і сказала:

— Що ти робиш дитино?...

Він залякано відповів:

— Голготу мамо!.. (6).

Перед відходом на повстання, так як і Саша перед відходом на розбій, Данило мучився анальогічними думками навіть вкладав їх в однакові фрази:

„Найбільш болючою думкою було те, що буде тоді, коли селянство знов буде позбавлене своїх прав... (у Андреєва це місце: „И одною из самых мучительных мыслей была та: как держат себя..." (72)

Мучився від цього день і ніч, не їв і не спав майже. Одного разу пішов до матері і сказав: Мамо! Не сила моя бути так далі! Благословіть за селянську волю встати!"

— Тиж уже вставав раз! Заспокойся і сиди тихо, бо як, не дай Боже, згинеш де, то що я тоді в світі Божому робитиму сама?...—заголосила мати.

І затих він і замкнувся в себе. На самоті, як молитву святу, думав про себе: „Для свого народу все віддам! Віддам йому свій розум, душу, серце, молодість, силу і всі свої надії. Піду на згубу... Зітру на порох все, що тільки поневолює нас, власною рукою душитиму гнобителів!... Боже великий, коли це не гріх, так поможи мені!..." (71—72).

Коли вмирав Данило, промовляв до своїх товаришів:

— Від колиски знаю. Сам від народу. Повстав і виріс з грунтів чорноземних. Слухав колискову під копою. Перші слова мої на свіжій, пекучій, родимій ріллі. Гречкосій батько мій. Притаманий син землі, як я, син віри...

— Чую... Знаю... — Не треба буде вже нам довго шукати, чого так безнадійно шукали... Я вже знайшов для вас...

— Віра!...

— Знаю, що досить з вас одної щирости моєї:

Від колиски для вас і до могили ваш...

. . . . . .

— Одинокі наші могили і хрести мовчазними свідками перед усім світом...

— Будуть свідчити про славу Вашого Терпіння, як я зараз свідчу про силу своєї нової віри у вашу гречкосійську непоборність.

. . . . . .

— Знаю гріхи і причини їх повстання.—Таке сумне пророчення Бога. — Коли, повні горя, ваші серця вивітрювалися по безконечних арештанських етапах і в понурих стінах московських касарень зраджував язик рідній мові, — тоді витворився тип раба і хама, підлість якого мусить навчити вас боротися із ним...

. . . . . .

— Ніякого знаку, крім зорі, нової віри, яка освітить шлях боротьби народа гречкосія... Від духа повстав з перед віків і з духом запанує на віки... Знаю, що скоро годинник світовий вибє дванадцяту годину вашої ночі і ви встанете до третіх півнів, щоб на ранох прийти до влади із своєю новою вірою...

. . . . . .

— Заки так станеться, спокутуйте терпеливо решту гріхів своїх прадідів. (137—138).

(Продовження буде.)

Штінес творить газетний трест.

„Н. В. Абендбл." доносить з Берліна, що Штіннес купив другий великий денник „Тегліхе Рундшав". Цей денник був дотепер власністю німецької людової партії. Одержить він тепер німецько-національну закраску.

Французи не беруть участи в акції Кемаліста.

Ат. Аваса доносить з Атен, що міністерство закордонних справ дементує донесення преси про участь французьких офіцирів в воєнній акції Кемалістів проти Греків.

Успіхи Кемалістів.

Ат. Аваса доносить з Анґори, що турецька кавалєрія ввійшла після завзятих боїв місто Ескі Шегір. Турецька армія пішла вперед на 70 км. в глибину краю.

Поворот Парменті'а.

Пат. доносить з Парижа, що директор департаменту міністерства фінансів Парментіє повернув з Америки і відбув негайно конференцію з міністром фінансів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Справа Австрії.

Рим. (ПАТ). Тріб'юна пише, що Россіні і Шілєр конферували в цілі усталення способу виплати 70 міліонів для Австрії, котрі мається уживти для створення емісійного банку і в цілі усталення поділу виплат ратами. Виплата зачету в висоті 15 до 20 міліонів має бути правдоподібна. Перед рішенням Ради Союза Народів в справі Австрії немає мови про економічну італійсько-австрійську унію.

Женева (ПАТ). Рада Союза Народів поручила фінансовому комітетови наново розглянути положення Австрії. В середу Рада вислухає експозе австрійських делєгатів.

Рим. (ПАТ.) Переговори між міністр. скарбу Піраторе й австрійським дел. Шілєром не дали досі ніякого висліду.

Париж. (ПАТ). (В. К Б.). Австрійський міністер заєгр. справ в інтервю з женевським представником Кабльограму заявив, що вступ Австрії до С. Народів, це її останній крок на шляху ратунку. Коли би і тепер поміч завела, не найдеться в Австрії правительство, котре взяло би відповідальність за комплікації, які можуть повстати з цього не лише в Австрії, але і в наддунайській Европі.

Рим. (Пат.). Тому, що проект митної унії з Австрією розбився наслідком фінансових, економічних і політичних трудноші, рішено дати австрійському емісійному банкови позичку 20 міліонів ліврів безпроволочно, а крім цього 50 міл. в місячних ратах по 10 міліонів. Мається також заключити торговельний договір, в справі котрого вже йдуть переговори.

Недуга Де Валєри.

Париж. (ПАТ.) По донесенням лєондонських часописів з Дебліна, Де Валєра тяжко недужий є в столиці Корку.

Рада С. Народів.

Женева. (ПАТ.) В пятницю Рада С. Народів розглядала справу адміністрації долін. Висли. Польща відкликалася до С Народів від рішення в цій справі в. комісаря Гакінга, яке віддає адміністрацію пристановій раді. На внесення справоздавця Іші, Рада С. Народів затвердила рішення в. комісаря Гакінга відносно правної сторони і перекавала управильнення практичної сторони переговорам між Польщею і гданською пристановою радою.

Турецька офензива.

Анґора. (ПАТ.) Греки старалися перейти ріку Меандер, але їх відкинено. Сильна діяльність турецької артилєрії на всіх відтинках.

Брендбері їде до Льондона

Льондон. (ПАТ.) „Таймс" пишуть, що Брендбері приїздить нині до Льондона, щоби ложити звіт із нарад комісії відшкодовань.

Гостина сербс кого короля у Масирика.

Прага. (ПАТ.) ЧПБ. Король Олександер відвідав приватно през. Масарика в його літній резиденції в Ляна. По конференції відбулося сніданя в тісному кругі. Крім кор. пари взяли участь лише през. міп. Бенеш і Янкович.

Совітсько-американські переговори.

Вашінґтон. ПАТ.) Переговори амер. правительства з совітами в справі висланя до Росії комісії Зел. Держав для розглянення положення можна уважати покінченими.

В справі студій над тканським промислом.

Останніми часами замітний є у нас нахил до економічних студій. Декуди бачимо початки ініціятиви тогровельно промислового характеру, а частинно і більші успіхи. Одначе не достає нам обдуманої систематичної і плянової праці на дальшу мету. Більшість одиниць промишляє на власну руку. При доброй волі і відповідному приготованню могліб вони розлочати більше реальну і тривку працю. Попри недостачу своєрідних зразків і проб та необзнакомлення з працею у чужих народів, одною з головних причин є недостача фахово образованих одиниць на полі промислу. Невелике число інжінєрів, розсіяне по краю і емґрації, провівши більшу частину життя при боровій праці і нею занято, не маючи відповідних капіталів і других середників, без помочи загалу, не в силі заміцнювати на більшу скалю двигнення промислового життя нашої країни. В західних краях велику ролю в промисловому житю відіграють одиниці з середно вищим технічним образованням, котрі попри теоретичні відомости, вже в часі студій є практично достаточно до тої праці приготовані. Людей тої категорії у нашій суспільности є дуже мало, головно недостає нам техніків будівництва, промислу керамічного, машинового, хемічного і т. д., а передовсім текстильного.

А праця же нас велика, тому мусимо заздалегідь до неї приготовитись! Оставляючи другим фаховцям справи инших галузей промислу, бажаю при надходячому новому шкільному році звернути увагу інтересованих на студії в промислі ткацькім, зовсім у нас занедбанім.

Існуюча від кількох десяток літ т. зв. висша школа „Інститут научний для промислу волокнаного в Берні" (Höhere Lehranst lt für Texill industrie Brünn) обходила ще перед війною двайцятьпятьлітний ювилей свойого істнування. Поміж прибувшими на свято делєгатами, як також в пропамятнім спису студентів — бачилося синів далеких земель сходу, як: Китайців, Арабів, Японців, Австралійців, не зважаючи про велике число Болгарів, Сербів і т. д., не було однак ані одного Українця, хочби на одним з численних низших відділів інституту. А школа ця була одна з перших в Австрії. Цю недостачу повинні ми направити нині, тимбільше, що багато з абітурієнтів не може користати зі студій на рідній землі. Кінчаючи інститут, можуть легко одержати хосенні місця в промислі чужім, або творити власний. Тип школи середно-вищий. Наука відбувається способом економічним, с піддержувана працями в лабораторіях і робітних практичних, а до кращого зрозуміння її потрібна (не конечно) практика відбута в ткальні, прядільні, або апретурі, залежно яку галузь бажається студіювати. Зазначу, що звичайними служачами можуть бути також абсольвенти учительських семинарів.

Для тих, котрі не мають матури (гімназія, реальна, семинар), наука триває чотири, для матуристів два роки і ділиться на відділи технічний і хемічний. Більша часть слухачів студіює відділ механічно технічний, який дає ширше знання і підставу до самостійної праці. В р. 1913/14 виготовлено пляни переміни Інституту на вищу школу інжинерів ткацтва. Однак Чехи не перевели мабуть того плану в життя і школа проспериє по давному плині.

Бажаючим посвятитись вищим студіям над промислом ткацьким, звертаю увагу на істнування вищої школи ткацтва в Бельгії (l'école supérieure des textiles à Verviers Belgique), котрої абсольвенти одержують званнє інжінєр в будови ткацьких машин і промислу. Наука триває чотири зал. чотири і пів року, відбувається в мові французькій і є безплатна.

Близші інформації може дати автор цих стрічок.

М. Кожушко
технічне Бюро „Текстиль"
Рава руська.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

По вакаціях.

Ти вертаєш із села до шкіл, дорога українська молодіже!

Кінчиться радісна вакаційна пора і відпочинок, минула воля і треба підняти наново тягар обовязку. Вулиці міст переповнені гамором і сміхом. Молодь вносить свіжість і рух в безсилі артерії міського життя. І мені хотілось би сказати якесь щире слово, кинути молоді на новий шлях якийсь привіт, не конвенансовий, не шабльоновий а щирий і сердечний, що плив би з глибини душі...

Бо і мені дорогі вакаційні спомини. Бо так любо згадувати ті часи, коли я за собою лишав с'льську хатину і йшов на зустріч таємничости міста...

Падали перші пожовклі листки, стелилося осінне павутиння... на полях мерехкотіли останні копи пшениці — як зорі... З широких піль віяло передосінним холодом і смутком... Осінне сонце цілувало своїм промінням наші молодечі, буйні голови... Ми покидали села, ми вертали до шкіл повні віри й надії в краще майбутнє. Ми мріяли, що здобудемо весь світ, що станемо на верхівях щастя і слави...

Минули роки...

Богато мрій розвіялося як сон... Богато надій розгублено на дорозі життя.

І ви, що вертаєте сьогодня до міст, глянете колись у вічі дійсности життя. І вам доля призначить немало боротьби і розчарування. І ви сьогодня йдете навмання на зустріч життю із питанням на устах: „Є в життю щастя і краса, чи нема їх?".

Хто з вас міцний, той побідить, хто з вас відважний — той переможе, хто з вас витревалий в шуканню — той найде все, чого шукає...

Щастя — це дрібне золото, змішане із землею, закрите в камяній скелі. І ви молоді найдете його, коли зуміете бути міцними каменярами, що скелі розбивають... Міцні мязи і дужу віру мусить мати той, хто добуває золото. Хто не вірить у свої сили, той не зможе підняти молота, а хто віруючий і сильний, тому й один удар не пропаде марно.

І не питайте ви молоді, чи в життю є краса; Життя, ані гарне, ані жорстоке. Воно так як безбарвне тло на якому мистець має сам малювати після власного духа, вичаровувати красу своєї душі. У кого є сила і хист — той на безбарвному тлі нарисує чудові картини, а хто без хисту і сил — тому остається сіре тло, марне, нецікаве. Як ви сильні і талановиті — то значить ви щасливі.

Богато труду і зусиль чекає наших наймолодших в тому році, але хто хоче побідити, мусить боротися.

Ніхто не сміє спинитися на половині дороги. Бо хто спиниться, цей уже впав другим, міцнійшим під ноги.

Українська молоді, ти переживаєш добу бурі... Зруйновано старих ідолів і не найдено нових. Молодь зійшла з утертих колиїв і хоче мандрувати невитоптаними стежками..

У нас, на жаль, богато таких, що не знають, де „мій дом, мій храм". Перевелено перевірку цінностей — і обезцінено всі цінности старі, а не створено нових. Душа молоді бродить серед темряви шукань і несвідомости...

Але ви, молоді, найдете себе.

Ви зрозумієте, що в добу, коли важиться доля міліонів, нам не вільно бути на бездорожах. В хвилі, коли весь нарід находиться в стані боротьби, між молодою не буде дезертирів. В шуканню нових цінностей, ми мусимо собі сказати: „Все, що служить справі народу, є святе і цінне, все, що шкодить ній — є безвартісне. Всі цінности, всіх проявів життя ми мусимо здести до одного бажання, до одного слова „воля".

Мусимо створити релігію волі, культ щастя народу. Все инше є марним маячінням недужих і втомлених. Воля — ось наш шлях, воля, ось наш храм, воля, ось наш престол...

На нашу молодь звернений зір України, в нашій молоді наше майбутнє. Старші наші глядять в могилу, ми дивимося в життя! Старші покоління охляли в боротьбі, а ми мусимо заповнити їх ряди і довершити діло тих, що його початок осятили своєю кровю. Нас наймолодших жде більший тягар боротьби, як наших батьків — але нам доля призначить і радість побіди.

І ті, що переступають перший раз шкільний поріг, хай западуть серця любов'ю народу, а кому призначено вести молодь до світла, хай знає що і найбільше загальнолюдський зміст може виявитись лиш у національній формі.

Обезцінення національного, це обезцінення загально людського. Хто голосить вам инші правди, той брехливий пророк. А хто з вас вірить, що можна покинути низини і злинути у підхмарні сфери, де нема боротьби, де нема народу, той змарніє як цвіт, що не запустив коріння у землю, а виріс на твердій скелі камяній і безводній. Хто схоче стояти самотний поза народом, той почує пустиню в душі, порожню і пекучу, де не живе радість і щастя не вітає. Бо не в силі ліс жити весною, відірваний від дерева, бо не зможе жити молода душа відірвана від збірної душі народу. А збірна душа нації напружена, як тятива лука, в одному, великому бажанню — волі. Ми молоді! Тож будьмо стрілами народнього лука, будьмо лицарями волі, а все инше буде нам дане. В осягненню волі кождий шлях добрий, коли веде до мети. Раб не має вибору! А хто, хоч молодий, уже схилився, нехай устане, а хто заблудив, нехай вернеться і шукає дороги. Не помиляється лиш той, хто нічого не творить, не блудять лиш ті, що стоять на місці. Ті слова я хотів сказати вам, молоді товариші, на порозі нового шкільного року. Я хотів сказати тому, бо знаю, що вся молодь бореться з тенетах суперечностей; що дня падуть тисячі кличів противних собі і всі вони трафлюють до серця молодого. Кожда нова книжка, кождий новий твір, кожда свіжа розмова хвилю

р'вновагу молодих душ. А молодь нехай тямить одно: Все розуміти, не всьому покорятися, до всіх кличів дослухуватися, в себе не згубити, всіх пророків слухати, а вірити лиш голосови своєї душі, рідної землі і голосу могил тих, що боролись за волю!

Щастя і успіху, бажаємо з новим роком нашим наймолодшим!

Чмелик.

НОВИНКИ.

— **Замордування агента поліції.** „Chwila" доносить, що недалеко Болехівського моста в Стрию замордовано поліційного агента. Хто замордував невідомо.

— **Ще один війт убитий.** „Dziennik Ludowy" доносить, що окрім випадку замордування війта в Дулібах, пов. Стрий, також в селі Підгірці в Стрийщині невідома рука застрілила війта Яна Скуру. Подаючи цю новинку „Dziennik Ludowy" коментує, що убийство виконала організація політична тому, що ті війти підписали протест проти автономії Східної Галичини. Поліція доказує, що там діяли емісари уряду Петрушевича, який хоче в краю викликати ірляндські настрої. На думку редакції, арештування у Львові стоять також у звязку з цею справою. „Chwila" помішує допись із Стрия, що згаданих війтів замордовано за участь у виборах до окружної виборчої Комісії.

— **Залізнича катастрофа.** Недалеко Устрик під Хировом з невідомих причин наступила катастрофа потягу, наслідком якої одна особа була ранена. Виявилось, що шини на тому місці були знищені, відчого вагони вискочили поза залізничий шлях.

— **Грозять терором!** Нам пишуть: В Долині перед трома тижнями явився у місцевого пароха Величковського секретар воєвідства при Старості Гурнісевіч і жадав урядово, щоби парох користуючися своїм авторітетом, вплинув на українську „боюфку" не нищити місцевих Поляків. Сього року згоріли три стодоли місцевих Поляків шовіністів, о що посуджують Поляки якусь „ukraińską bojowkę." Жадаючи сього заявив, що коли не вплине, місцеві Поляки ужнють терору проти Українців „aż do bagnetów". Два тижні по заяві, 24 м. м., вони виконали погрозу. Біля української гімназії напали якісь два незнані бандити на вертаючого вечером студента І. Мазуркевича, і один з них револьверовим вистрілом вранив його в голову. — Се наслідки заяви секретаря Староства.

— **„Точність" ешхольських інформацій.** „Курєр познаньскі" в телєграмі про зізд Ширшо о Народнього Комітету подає, що участь в зїзді взяло 8 делєгатів, 195 других членів Зїзду вшехпольський кореспондент зїв.

— **Арештування в Печеніжині.** Перед місяцем, 28 VI. арештовано в Печеніжині Марію Сметанюк, яка ще й досі сидить у слідчій вязниці в Станиславові. В дома лишилося шестеро дрібних дітей в шкільнім віці. Діти без ніякої опіки, бо муж згаданої жінки не знати де находиться. Печеніжинські люде оповідають, що згадану жінку побив в немилосерний спосіб жандарм Вечорек допитуючися „де твій чоловік". Причина арештування невідома. Наші адвокати в Станиславові повинні би ревніше занятися цею справою.

— **Ревізії у Львові.** Дня 1. вересня о 5. год. рано львівська поліція перевела ревізію в товаристві: „Взаімна поміч українського учительства". Чого шукали — годі збагнути. Не найдено нічого. Так само на днях переведено ревізію в домі Романа Купчинського підчас його неприсутности і в дові А. Окпища (у останнього сімнайцяте ревізія з ряду.)

— **Передвиборчі погрози.** В с. Коївка пов. Гусячин війт Маркушевскі грозить, що хто ухилиться від участи у виборах заплатить 50 тисяч кари.

— **Поліція гуляє!** В Стрілисках нових пов. Бібрка 27. серпня в читальні відбулися сокільські вправи членів читальні. Підчас вправ впали до читальні з вереском польські поліцаї, приказали піднести руки в гору і в ординарний спосіб лаючи присутних, перевели особисту ревізію. Поліцаї грозили карою за те, що їх не повідомлено про вправи.

Чи виїмковий стан для України знесено тільки на папері?

— **Відпусти в Милятині новім.** Кілька разів в Милятині новім відбуваються великі відпусти в польські і українські свята, на котрі прибуває богато і нашого народа. На ті відпусти приїзджають крім польських на жаль також і наші священики, парохи з милятинського і сусідних деканатів, полишаючи свою паству в українські свята без відправи. Службу Божу в польськім костелі в українські свята наш священик співав зі своїм хором.

Недавно тому шан. дописувач „Громадського Вістника" згадав в однім числі про участь в такім відпусті одного львівського священика та зажадав від нього 50.000 мп. на народні цілі. Чи другі наші священики не бувають на відпустах в Милятині, до того зі своїми вірними? Чи буває там лише один львівський наш священик? — *Сусід.*

— **Szlachcic na zagrodzie.** В селі Розворянах п. Перемишль адміністратор фільварку І. Пеньонжко використовує селян в нечуваний спосіб, головно тому, що село не має власного пасовиска. За винайом пасовиска цей адміністратор каже собі орати 3 морги поля. Як тільки худоба перейде поза межу, то адміністратор накладає кару, а пасовиско оре. Цей самий шляхтич стріляв з кріса до українських студентів Коваля і Кебала за те, що купалися в ріці, а до Дмитра Філяндарі, який гонив коні дорогою, стріляв з револьвера. Чи для таких панів нема влади, ані закону?

— **Жандарми бють.** В с. Дубаневичі п. Рудки було весілля в домі Антона Грабового. Підчас забави напали на безборонних жандарми, почали бити гостей і порозганяявши всіх забрали в музикантів інструменти. За хабаря в сумі 2000 мп. скрипку віддано. Взагалі в тому селі жандарми не дають українському населенню спокою. В селі майже нема одного селянина, якого би жандарми не били. Що на це староство в Рудках?

— **Метрикальні м'ясорії.** Турчанський староста Франковскі вже другий місяць не полагоджує просьби Миколи Ільницького, який старається о промислову карту. Староство відповіло письмом з дня 18. серпня, що просьба не буде полагоджена тому, що до просьби долучена метрика, писана по українськи.

— **До відома гімназійом.** Виїмки з українського народнього письменства XIX ст. III. часть, 4 видання (на 8 клясу) печатаються і в тих днях появляться.

— **Із сімейних трагедій.** В Плотичах коло Тернополя підчас забави прийшло до бійки між парубками. Тяжко поранений ножами Іван Птниса помер на місци. Поліція арештувала учасників бійки.

— **Жінка убила чоловіка.** Василь Чубатинський з Черн'єва жив у незгоді із своєю жінкою Оленою. Одного дня Чубатинський вернув пяний до дому, жінка при помочи сина звязала чоловіка мотузами і сокирою замордувала його. Трупа закопала разом із сином в городі. Сусіди найшли трупа, після чого жінку і її сина арештовано.

— **Свято на Шипці.** Дня 22.—24. серпня відбувалося свято 45-літних роковин шипківських боїв, підчас котрих болгарська армія при допомозі російської розбила туреньку армію. Свято мало загально національний характер. В святі взяли участь і деякі учасники шипківських боїв.

— **Коронація румунського короля.** Румунська преса доносить, що коронація румунського короля відбудеться 15. вересня.

— **Пожари в Бессарабії.** В Б[illegible] решті зліквідовано кілька нових випадків холери.

— **Нові збіги з Єгипту.** Болгарський уряд дав дозвіл на прийом нової партії російських збігців з Єгипту в числі 5000 осіб.

— **Великодушний Льойд Джордж.** Льойд Джордж продав недавно видавцям свої воєнні спомини за 100.000 фунтів стерлінгів. Англійська преса доносить, що ту суму призначив Льойд Джордж на допомогу для воєнних вдів і сиріт.

— **Огляд Гінденбурґом.** Як доносять, підчас переїзду Гінденбурга через Мінхен, тамошне населення за ініціятивою монархістів урядило йому величаву овацію. Місто було удекороване прапорами давнього цісарства, а товпа співала: „Deutschland über alles!"

— **Почтовий урядник дефравдантом.** В Мелиці арештовано почтового урядника В. Галецкого, який викрадав доляри в америк. листів. В його помешканню найдено богато розпечатаних, недоручених листів з Америки.

— **Російська Академія Наук.** З Петрограду прислала до професора Попруженка в Софії просьбу, щоби він згодився бути кореспондентом цеї академії і повідомляти її про праці болгарських та російських учених в Болгарії, в области археольогії та літератури.

— **Документ трагедії нашої інтелігенції.** До Львова доходять сумні звістки про трагічну долю члена Української Академії Наук професора М. І. Безбородько. М. І. Безбородько займав в 1920 р. в Кам'янецькому Українському Університеті катедру мінеральогії і петрографії. Повна руїна культурного життя в Совдепії і особисте положення професора змусили його в кінці липня б. р. переправитись через кордон. Разом з проф. Б. через кордон переправлялись його хора (на костилях) дружина, в котрої туберкульоз бедра (наслідок залізничої катастрофи) передався на легки, і її мати. Для лікування дружини і для наукової роботи професора конче було жити у відповідних культурних умовах. Із некультурної, дикої Совдепії Б. тікав до країн культурних, гуманних, але на своїм шляху передовсім попав в державу, обходження якої з ним стоїть життя його дружини. Як передає „Kurier Lwowski" від 26. VIII. проф. Б., висланий назад в Большевію, уже розстріляний в Виницькій Ч. К.; його дружина від тяжких умов подорожи вмерла в дорозі. Ми не хочемо вірити правдоподібности цієї звістки. Можливо проф. Б. ще живий. Але при радянських законах можливість смертельного закінчення справи, або в кожнім разі тяжкої кари — не виключена. І ніде инде як в Польщі, в Борщові, винесено цей суворий засуд проти проф. Б. По своїм переході кордону проф. Б. був доставлений в Борщів до старости Стрижовського, котрий не вважаючи на холод, відправив проф. з хорою дружиною на кордон для переправки назад. Ріякий, дикий той поводження в Борщові з професором і його дамами, нескільки не уступає самому жорстокому поводженню Ч. К. Проф. Б. не тільки не задержали на якийсь час для звичайного в таких випадках вияснення особи, не дали навіть змоги вислати повідомлень до осіб, які могліб виконити цю справу. І хоч проф. Б. предявив документи, що він вже відсидів недавно перед цим більш як 3 місяці в підвалі Ч. К. в Київі, і що зараз в разі висилки йому загрожує велика небезпека, — староста не вважаючи ні на що, відправив його сейчас же назад. Ні це не „назад". — Той хто зробив такий розказ не міг не знати, що, коли повертається назад якийсь робітник, він може обмежатись 2—3 місяцями арешту, а проф. Українського Університету, що вже сидів раз в підвалі, — може по повернению всім не бути в цьому „назаді". [illegible] старості бай-дуже до науки взагалі, нехай він недолюблює науки української зокрема — що йому до петрографії — але перед ним люде, поневірені нещасні люде. І він цілком спокійно, цілком свідомо відає їх на смерть. Думаю ні один культурний громадянин зробити цього не міг би. Можливо навіть і якийсь чекіст в подібних обставинах почув би голос свого людського сумління. А між тим цей прикрий випадок трапився в культурній Польщі. Ця сумна історія безумовно мусить стурбувати кожного без огляду на національність, але для Українців вона має більш глибоке значіння. В особі проф. Безбородька українська національна культура має дуже поважного представника точних наук. І коли не ціле культурне громадянство, то принаймні українські наукові організації повинні не лишити без уваги цей випадок і можливі йому подібні. —*О.*—

— **Склад комуністичних відозв у Варшаві.** Варшавська поліція викрила склад комуністичних відозв, які належали до тайної комуністичної організації в кругах молоді. Богато осіб арештовано.

— **Нові ціни папіросів.** З днем 1. вересня ціна папіросів буде така: 100 штук „Сфінксів" 4000 мп., „Дамесів" 3500 мп., „Єгипетських" 3000 мп. „Спортів" 2000 мп. Відповідно подорожіє і тютюн.

— **Румуни будують домів.** Цього року в Румунії має бути побудовано 10 тисяч нових домів, на 5000 кімнат. В самім Бухаресті побудовано 2000 домів на 35 тисяч кімнат.

— **Справлення похибок.** В ч. 149. „Гром. Вістника" була поміщена в новинках нотатка „Релігійна нетерпимість". в котрій говориться про самоволю жандарма супроти наших робітників в Микуличині. Однак через похибку зложено, що се сталося в Микулині.

— **Зривають українські відзнаки.** На днях напав польський поліцянт на студ. І. П. на залізничій станції Коршів і зірвав відзнаку (тризуб). При тім кричав, що „teraz niema Ukrainy".

— **Замордував мачуху.** В селі Щерчику пов. Рава руська мешкала вдова 63 літна Катерина Мамчур в домі пасерба. Пасерб невдоволений із своєї мачухи постановив замордувати її, щоби загарбати кілька морґів поля її власности. Дня 22. серпня в ночи злочинний тим ударив сплячу мачуху сокирою по голові, а опісля задушив її руками. Тіло убитої закопав на городі і приорав плугом цілий загін, щоби затерти сліди. Неприсутність старушки звернула увагу поліції, яка арештувала убийника. При слідстві злочинець признався до вини.

Курс гровой.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 1. вересня: американські доляри 8600—8650, одинки і двійки 8500—8550, канад. доляри 8550—8500, одинки і двійки 8350—8400, нім. марки 6·20 — 6·40, сотки 6·00—6·10, дрібні —·— — —·—, леї 54·00—55·00, дрібні 53·00-54·00, чеські корони 250·00—260·00, дрібні 240·00 до 250·00, рублі 5 сотки 140—150, сотки 140—150 25-рубл. 130—140, франц. франки 750 — 780, фунти штерлін. 36.000 — 37.000, швайц. франки 1.400·00 — 1.500·00 Золото: 20 кор. 31.000—31.500, 20-фр. 29.000—29,500, 20 марківки 35·500 — 37·000, 10-рубл. 3[illegible]·[illegible] — 99.000. — Срібло: Австр. корони 600—620, фльорени 1450 — 1500, рублі 2450—2520. Австр. тисячки новійшої емісії 600—650, старшої емісії 1600—1650, сотки новійшої емісії 600·—650·, стар. емісії 1600·00 — 1650·00, 50-коронівки 35·00—45·00, 20-коронівки 24—28, 10-коронівки 10—14, 1-ки і 2-ки 0·40—0·50, цар. 10-ки рубл. 1·25—135·00, решта дрібних 0·70 — 0,80 думські тисячки 20·00—30·00, думські 250-рубл. 15.00 до 22·00, кар-

бовянці 1·00—2·80, гривни 4·00—5·00, фунти шт. 30.000 — 31·000, дол. 5·850—5.950. 5-кор. 3850—3900, копійки 12·00—13·00, амер. доллари 7500—7600, половинки і чвертки 5.600—5.700, кан. дол. 6.400—6.500, дрібні 5.400—5.450, леї 740—750.

Рух в українських товариствах.

Рухливі філії „Сокола-Батька", а це: в Бережанах, Будзанові, Бучачи, Винниках жовківських, Городенці, Долині, Золочеві, Калуши, Каминці струм., Коломиї, Комарні, Кутах, Клепарові, Львів II. і III., Перемишли, Раві руській, Самборі, Сокали, Станиславові, Стрию, Теребовли, Тернополи, Ходорові, Яворові і Чорткові мають протягом 14 днів донести організаційній секції „Сокола-Батька" слідуюче:

1) Чи життя в товаристві відновлено і чи чергові загальні збори відбулися. 2) Якщо не відновлено життя, подати причину. 3) Подати склад старшини довоєнної, а якщо чергові загальні збори вже відбулися, то і склад нової. 5) Кілько членів числить Т-во і яке число є вправляючих, зглядно маючих охоту вправлятися в руханці. 6) Чи є провідник до вправ і відповідна сала до вправ. 7) Чи і які є прилади до рухankових вправ.

Всі вище вичислені філії мусять в означенім в горі речинци дати на ці питання відповідь, а то з огляду на анкету відпоручників філій, яка в місяци вересни відбудеться у Львові заходами секції організаційної „С.-Б."

Якщо в поданих вище місцевостях трапилося би і таке, що нема ні одного члена Старшини, що міг ті інформації подати, так просимо місцевих наших провідників народніх, щоби менше-більше подали нам деякі інформації, зглядно до кого по такі інформації маємо звернутися. Цей приказ відноситься і до тих філій, котрі вже в цім році звіти свої а зглядно повідомлення про віднову сокільсько-січового життя надіслали. Філії, які вже зробили заходи в ціли скликання чергових загальних зборів, зволять про це повідомити в час секцію організаційну „С.-Б.", котра вишле свого відпоручника в всілякими потрібними вказівками для обнови Товариства. Гаразд! — *Секція організаційна „С.-Б." у Львові, вул. Руська ч. 20.*

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Минулого тижня появилася у „Громадському Вістнику" допись з Коломийщини, в якій представлено мене, як „польсько-старостинського кандидата, „процесника" і людину, яка розшибається тільки „за гр ш-ми", та готова навіть чортови „служити". Згадана допись не відповідає дійсности. В імени правди і в оборони моєї чести прошу ласкаво помістити в найблизчім числі Вашої цінної часописи моє спростування. Неправдою і видумкою є, що я „стараюся" кандидувати до сойму у Варшаві. Із старостою чи там комісарем Пьонтком не маю нічого спільного, не старався, ані не стараюся о їх ласку що до кандидатури, ані не маю там ніякого попертя. Рівнож не веду ніяких процесів за „межі", ані ніяких меж не спростовую чи „випрацьовую". Неправдою рівнож є, що я виражуюся перед співгромадянами в той спосіб, як це написано в дописі.

Проте заявляю, що кандидувати на старостинську, ані на ніяку иншу хрунівську лісту навіть не думаю, о мандат не запобігаюся, а поступлю при виборах так, як всі инші політики і чесні люде. В кождім разі не инакше, як увесь український загал. Що до процесів висловлювань, то мене робить-ся смішно що аж такими „аргументами" стараються побивати мене мої особисті вороги.

На подібний спосіб полемізки і пашкалію я навіть не відповідав би, але що від якогось часу раз-у раз як не в „Землі і Волі", то в иншій часописі появляються дописи того самого пера, то щоби раз на все запобігти тим сплетням, заявляю, що в будуччині буду змушений, на превеликий жаль, потягнути шановного дописувача з Коломийщини до судової відповідальности за брехні і обиди, які він ширить проти мене.

Ще раз прошу Хвальну Редакцію не відмовити моїй просьбі і помістити отсю мою заяву, щоби між людьми не кружило баламутство, буцім то би я „схрунив" або „кандидував на польського посла".

Іспас, дня 30. 8. 1922.

Павло Лаврук

бувший посол до ради державної, сойму і член У. Н. Р., та член укр. радикальної партії.

✝ Посмертні згадки.

о. Антін Шебець парох Янова п. теребовельського, бувший курат військовий й довголітний сотрудник Кобиловолок, що пробував свого пера в перекладах (*книжкою вийшла* „Царица і Весталка" в накл. „Нар. Слова") помер майже нагло 27 серпня і оставив по собі великий *жаль, бо Янів наскрізь спольонізована парохія дочекалася в р. 1920 невтомимого робітника*, що перший по довгих літах зрозумів свою задачу і щиро заходився її виповнити. Честь Його памяти!

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

С. Підгородище, п. Бібрка: 13100 Чит. „Просвіти", по 1000 Гула К., Фіглєр С., Максимюк Ю., по 500 Драпака Д., Олійник Ф., Мисяк А., по 400 Війтович (Стефаник) І., Бойко Н., по 300 Боднар Ю., Гула І., Юфан А., по 200 Горішний І., Гоменчук К., Шмаленберг І., Гриновець Г., Жовнір Г., Царик С., Пліховська К., Бойко М., Війтович П., Баран В., Царик Д., Горішний Т., Ласів О., Богонос Я., Мох Н., Панчиняк Н., Війтович І. Михайла, Вуглевич А., Війтович С., Гула П., Війтович С., Курнявка Г., Пелюх П., Дзяний І., Боднар К., Цьвігун В., по 160 Футрик Д., Баран М., Йовчик А., Курнявка В., по 120 Пліховський А., Добровольський І., Задульський Ф., Війтович Ф., Дика А., по 100 Корбач Д., Баран О., Фіглєр В., Задульський В., Кузів Н., Данилик О., Березка І., Співак Д., Драпака І., Фіглєр П., Козак В., Лелюх О., Мох Г., Лелюх Олекс., Люлик С., Добуш Т., Гульовата А., Нічка І., Гула О., Шпитко І., Мірецький А., Прибила П., Боднар С., Слоцький М., Боднар Н., Багрій А., Гриновець М., Війтович О., Житніцький С., Дзяний О., Рій А., Нічка Ф., Багрій П., Мільга Ф., Паньків В., Мільсе Ф., Цвічун О., Березка І., Березка І. Прочі нище 100 мп. Разом 31860 мп.

Бориславщина (через п. Терлецьку М.) 43600 збірка коло церкви, 17000, зб. в церкві, 10000 Терлецький М., 5000 Штерн Сімон, 3000 Гловяк М., по 1000 Наменанюк Ф., Білий С., Юссіс О., Лінк Гейнріх, Кульчицький Ф., 500 Шур І. Разом 84100 мп.

С. Шоломиничі п. Рудки (через о. Хруща Г.): по 1000 о. Хрущ Г., Баранець І., 600 Попович Н., 500 Щепітка І., 200 Кравець М., 156 Горват Д., 150 Голубник Н., по 140 Щепітка С., Щепітка В., Попович С., 120 Гриньків І., по 110 Гриньків К., Попович С., Тимців І., Гриб П., по 100 Рондяк К., Мегалюс І., Мегалюс Г., Мегалюс К., Попович А., Уцінек П., Гриб М., Горак Г., Мегалюс П., Горват Н., Попович М., Білас С., Цигаль Я., Голубник І., Тимців М., Августинів, П., Костишин І., Довгун М., Голіян М., Білас І., Щепітка Ф., Іванчук С., Копачинський Х., Овчар Т., Іванчук В., Попович Ф., Гриб Ф., Таравський Г., Петричка С., Голіян І. (старш.) Прочі менше 100 мп. Разом 9286 мп.

Збірка в церкві в Завдрости (через о. Цегельського): 1952 дрібні жертви, по 1·00 Яцковська, Дичковський В., 500 Ухач П. Разом 4452 мп.

Німеччина - Берлін (через д-ра Кузелю З. і інж. Шепаровича Л.): 1000 мк нім. Василько Н., 500 д-р Смаль-Стоцький Р., по 200 Шепарович Л. і О., Бурбела Б., д-р Томашівський С., 155 д-р Кузеля З., по 150 інж. Молчко Я., інж. Капустяк Сидір, по 100 Герасимович І., Гектер М., Менціньский М., по 500 Юрас О., Тимчук О., 5000 мп. проф. Лепкий Б., 10000 К австр. Менціньский М. Разом 2955 мк нім. 5000 мп., 10000 К австр.

с. Староміщина, пов. Скалат (через Шевчука Т.) 1300 Мп. Осадчук П., по 1000 Гусак П., Перчишин П., Похвала Л., Осадчук Г., Татарин Д., по 500 Шевчук Т., Прокопчук М., Гусак Е., Татарин Г., Лаба Г., Лівкович І., Самборська А., Наконечний Ф., Білик В., Виницький Л., Даньчук П., Кухарський Г., Перчишин М., Свистун І., Саловський Т., Пащук Т., Хам М., Іщук Г., Когут І., Тимчук П., по 300 Хам М., Пастух С., Лука Д., Мотика А., Гусак В., Харчук Т., по 200 Мотика І., Осадчук С., Гусак І., Гусак В., Осадчук А., Гусак О., Перчишин Йосафат, Назар Г., Пастух М., Сторожишин Т., Мотика І., Шевчук Д., Рибак І. Тимка. Трипалюк І., Осадчук М., Рибак А., Перчишин Н., Андрушків О., Блажків М., Бабій М., Гусак С., Гусак Ю., Даньчук Ю., Лоба І., Притула А., по 150 Янковський М., Притула С., по 100 Люба М., Андрушків Я., Байда В., Бочарський А., Хома Д., Андрушків М., Будний П., Войтович П., Осадчук С., Гусак С., Татарин Я., Лубенецький Ф., Назар А., Юзвін І., Когут Г., Когут К., Перчишин К., Когут Г., Чирський В., Рапа Й., Покотило І., Покотило Ф., Зубатий А., Худик П., Перчишин Ф., Більський Д., Бабій П., Рибак А., Рибак С., Токарчук Ф., Кухарський П., Рибак І., Карий О., Шевчук П., Славків А., Перчишин М., Гусак К., Максимів С., Ткач С., Дацюк В., Богославець Ю. Прочі нище 100 Мп., разом 28.760.

с. Підберезці (через о. Березовського І.) 2000 Мп. Шарабуряк П., 1200 Іванюк Д., по 1000 Глодовюк П., Грималюк Г., Шарабуряк Т., Шарабуряк Д., Ватаманюк І., Лагодяк О., Пилипюк А., Ватаманюк Ю., Гайфер Ф., Кукурудза А., Єндик М., о. Березовський Й., 900 Дудидра І., 700 Пилипюк Д., 600 Пилипюк І., по 500 Дудидра А., Шарабуряк І., Джиголя Г., Сінютович Н., Ватаманюк М., Смолащук М., Шкрібляк Д., Дудидра О., Шарабуряк А., Ватаманюк Д., Мартинчук Ю., Маковійчук Н., Крильчук В., Вепрейчук В., Стефанович М., 400 Шарабуряк О., по 300 Губчак І., Ватаманюк В., Гайфер Г., Лукепчук В., по 200 Дудидра Г., Григорчук Ю., Мацоняк Ю., Сінютович М., Тетанюк А., Киращук М., Гайфер Ф., Доленчук А., Ватаманюк І., Ватаманюк В., Полєк Ю., Данилюк М., Шарабуряк А., Шарабуряк М., 137 Фотюк І., по 100 Скотюк І., Пилатюк В., Шарабуряк Я., Ілюк Н., Михайлюк Ю., Анущак Є., Тимофійчук П., Тимофійчук В., Тимофійчук Ю., Шарабуряк М. Прочі нище 100 Мп., разом 30.627 Мп.

с. Липиця долішна, пов. Рогатин (через о. Каблака Т.), 2000 Мп. і 20 кг. ж. о. Каблак П., по 1000 Рубаха І., Сторощук Я., жертви в збіжу: 27 кг. ж. Людкевич І., 25 кг. ж. Поливка М., 13 кг. ж. Коваль В., 8 кг. ж. Семеген П., 7 кг. ж. Іжицький Й., менші жертви зложили: Майка Т., Менчишин І., Уніцький І., Лесіцький І., Лесіцький П., Білик І., Лесіцький А., Урицький А., Лапчак І., Семеген Г., Рубінець І., Паламар С., Паламар П., Семеген М., Полиака П., Семеген Я., Семеген Ф., Ступницький І., Пишковський П., Ляпька Д., Семеген Д., Павчук А., Філько С., Гембарський М., Ф., Скобель П., Скульський Ф., Я-Сторощук Т., Шмігельський Ф., Ижицький І., Горлянський І., Ижицький В., Бойко М., Сторощук Л., Скобель М., Рубаха М., Турянська Ф., Ромах М., Коваль О., Лотоцький І., Лесіцький Т., Скочинський Я., Лесіцький І., Семеген І., Рибіцький Й., Малик А., Коптяк З., Людкевич І., Нижник О., Малик П., Хоптяк С., Лотоцький М., Полинка І., Зиковський Я., Турянський В., Скобель Ю., Гайда П., Людкевич Й., Гембарська З., Турянський Ю., Гайда М., Петричини Р., Гурянський Ф. — Разом вбіжем і грішми на 30.535 Мп.

ОПОВІСТКИ.

„Забавний Кружан" чит. „Просвіти" **Жовк. повіт міста** улаштовує в суботу, дня 2 вересня 1922 в Салі Української Бесіди — Народний Дім Львів вул. Рутовського І. ОСІННІ ВЕЧЕРНИЦІ. Музика сальонова. Початок год 9 вечер. Вступ за запрошеннями, які можна вже набути в „Доставі" від 3 — 6. Весь дохід призначений на фонд будови власної домівки. 511 2—2

Вписи до Української Захоронки у Львові відбудуться дня 2. і 4. вересня від год. 9—12 і 4—6. х 2—2

Замість повідомлень про своє вінчання, яке відбулося дня 8. серпня п. р., складають на „Голодну Україну" Іванна з Рудницьких і Володимир Кравич повітовий суддя в Яворові — квоту 5.000 мк. 1794 1—1

Позір! Позір!

Дня 3-ого вересня б. р. відбудеться на плящі С. Б. з богатою програмою великий сокільський фестин, який уряджує відновлене рухankове т-ство на Город. передмістю Сокіл III. дохід призначений на будову власної домівки. Початок о год. 3-ій по полудни, вступ 300 мп. Всіх радо витаємо. Гаразд! — Старшина. 536 1—1

Дрібні оголошення.

РЕАЛЬНІСТЬ в повітовім місті коло залізниці на продаж долярових. Д-р Бачинак, Львів, Театинська 31. 563 1—3

БЕЗДІТНІ люде приймуть на гонешкання одного або двох хлопців на харчі. Сьмішко, Годуба 11. 518 1—1

ПАВЛО ВОЛОШИН, хор. IV. гарм. п. С. С., прошу подати свою адресу. — Д-р Дашкевич Львів, Собщина 7. 551 1 1

СОЛІДНА НІМКА, вдова по У. Г. старшині, женщина інтелігентна з укінченим ліцеєм, добре володіє українською мовою, пошукує заняття в інтелігентнім домі найрадше як бона, потрафить також вести домашне господарство. Ласкаві заголошення з чемности приймає уряд парохіяльний при церкві св. Петра і Павла, Львів, Личаківська 82. 559 1—1

ПОШУКУЮ інтелігентної старшої женщини, котра занялася би домом і дітьми у Львові. Зголошення слати уряд парохії Печеніж п. Куровичі. 540 2—2

ДЯКІВ Григорій уч. II. гімн. пропав без вісти підчас прогульки в околицях Станиславова — хлопець малий, сухорлявий, блондин, має чорну підшіпку на лиці під лівим оком величини п'ятаку, пушок пальця, на носі, бороді і з заду на голові має шрам від розбиття. Хто знав би що небудь про него зволить ласкаво зголосити за великою винагородою до брата Йосифа Дяків Добровода п. Монастириска. 489 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАПАПОРТА

Львів, вул. Синстуська, 17.,

без болю пльомбования і викривання зубів, штучні зуби в каучуку і золоті по цуже **приступній цінї**. — П. П. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 417 9—10

Повідомляю, що я вже повернула з заграниці та привезла моделі як і найновіщі додатки. - - - **Марія Павлюк** 535 1—3 робітня жіночих суконь і костюмів **ЛЬВІВ,** Собіского 12

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК

Канова

Цього року минає сто літ з дня смерти великого італійського скульптора Канови, якого долото сотворило намогильник останнього в українських гетьманів Кирила Розумовського. Пізним літом 1822. р. помер у Венеції мужицький син — Marchese d' Isebia. Тепер така мистецька карієра — ледви чи можлива. Але колись, в краю, де Мікель Анджельо відважувався не слухати приказу всемогучого пани, в краю, де цісар Карло V. хилявсь підняти кисть, що випала з рук Тічіяна, не було це такою надзвичайністю, коли геніяльний мужицький син досягав суспільного становища, про яке на певне його батькам й не снилося. Помер Канова чоловіком не надто старим, коли врівняємо його 65 літ життя зі старістю сімдесятника Ліонарда да Вінчі чи Мікель Анджеля або Тічіяна, яким доходило до сотні. Алеж і того віку було Канові доволі, щоби засипати своїми творами, буквально цілий світ. Не було тоді ні одної більшої збірки, ні одної магнатської палати, деб не було хоч непомітного шматка мрамору обточеного долотом Канови. На горизонті світового мистецтва появився Канова в момент, коли чарівне, ніжне, химерне Рококо визначалося переситом. В Парижі малював тоді Давід, в Берліні будував Шінкель, у Венеції різьбив Канова. А всім їм, перетомленим і занудженим іграшковими спіралами рококових форм снилася строга, здецидована в лініях і пропорціях Гелляда.

Молодим, бо ледви 25-літним відважився Канова на великий розмірами і замислом твір, зображуючий „Боротьбу Тезея з Кентавром". Нині стоїть він в притворі віденського історичного Музея, куди дістався зі спеціяльно для тої цілі побудованого „Тезейону" в Фольксгартені.

Згодом, під вечір свого життя построїв собі Канова величавійший храм в своїому родинному селі Поссаньо, який хоч і прозваний божим храмом, був храмом мистецтва того клясицидуючого Італійця.

Античний світ перекладав Канова на мову сучасности. Але те саме робив він на оборот. Наполеона зобразив він в постаті нагого бога війни Марса. Нагою Венерою зобразив він двічи сестру Наполеона Павлину Боргезе. І треба сказати, що робив це в дусі своєї епохи. Бо коли приятелька звернула увагу високопоставленій модельці, як вона могла позувати скульпторови наго, вона з розброюючою простодушністю відповіла, що в ателіє було тепло...

Бібліографія.

М. Грушевський: ПОЧАТКИ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ (1638 – 1648) Історії України-Руси тому VIII. частина II. Видання друге. Київ-Відень 1922. Стор. 224. 8°.

„ЛІТЕРАТУРНО - НАУКОВИЙ ВІСТНИК". Львів. Вересень 1922. Кн. V. Зміст: *М. Черемшина:* Парасочка. *У. Кравченко:* Розсипаються ясні зорі. *Е. Желіскова:* Журба. *О. Баранів:* Замок. *К. Поліщук:* Із циклю „Еротези". *Др Я. Гординський:* Із сучасних історично-літературних розслідів. *А. Волощак:* Веснянки. *М. Пют:* Змагання модерного малярства. *Б. Гомзин:* Золототканий день. *І. Кревецький:* Українська Академія Наук в Київі. *О. В.:* Варшавська криза. *П. Карманський:* На рівнику. *Р. Шовірс:* Ірляндія перед льондонським договором. *Д-р М. Кордуба:* Про історичну повість а з окрема про повість О. Назарука: „Князь Ярослав Осмомисл". *П. Карманський:* Карнавал на рівнику. Бібліографія. Нові книжки. Оголошення.

Микола Марфієвич: МІЖ ВЕРХАМИ (Поезії). Чернівці 1922. Буковинська печатня і накладня. Ст. 48. 16°.

„СОНЦЕЦВІТ", Літературно-мистецький Альманах. Зміст: *Петро Тенянко:* Схрещені дороги — в паралєлі. Оголились синьокрилі, срібногруді небеса. Храм спопелілих богів. Я — стихія стихій. Київ, Карпати, Кубань. Із циклю „Інтимні фрагменти": Щоб частинно здійснити едем. Мільйони радісних стоять з лілеями. Тільки мети — горіть молодим. *Михайло Обідний:* Ранок весни. Ой у полі, полі, в січі боєвій. Нерозцвілі ранки. Повстанці. Згадаймо. Чи можна щастя уявить. Для всього час. *Евген Іваненко:* Далеко там. Так вабить далечінь. Із циклю „Коралі сліз". Забуте. Червоний жах. Скрівавлені лілеї. *Микола Ковальський:* Молись, душе, морським просторам. Я розглядав ваш силует. Підійшла. Травень. *Юрій Липа:* Князь половений. Час людини, як вовк, утікає. Пісенька. *Наталка Лівицька:* Жалібно стогнуть фльояри. До зір. Під темне склепіння зеленого бору. Лицарь (з Фернанда Мазада). Лебідь (з Бальмонта). *Борис Лисянський:* Ad coelum. Яблунька. Молодість. Перший поцілунок. Королівна. Я кохаю життя. *Павло Ковжун:* Малюнки: Місто (кольорова графіка). Вітряк (олій). Етюд (акварель). Nature morte (графіка). Обкладинка роботи Петра Холодного (сина).

І. Тобілевич (Карпенко Карий): БЕЗТАЛАННА. Драма на 5 дій. Видання „Просвіти" у Львові. Народня Бібліотека ч. 12. Театральна серія ч. 2. Львів, 1922. Ст. 55.

Мистецька хроніка.

„Розрада"

За старанням арт. Давидовича відновлено літер.-арт. сценку „Розрада". Перша вистава відбудеться дня 3. вересня в салі Лисенка, після чого „Розрада" виїздить до Бродів, Сокаля і Рудехова.

Для Читалень „Просвіти" ІІІ. 2-3 й аматорських театрів

дві книжки театральної бібліотеки Тов-а „Просвіта":

1) М. Старицького: „ЗИМОВИЙ ВЕЧІР" на 2 дії дозв. Пр. Нам. 23/2 905 ч. 13215 і Дир. львів. пол. ч. 42930/905. — 6 муж. і 5 жін. роль, декорація: хата в середині — ціна 250 мп.

2) І. Тобілевича: „БЕЗТАЛАННА", драма на 5 дій дозв. През. Нам. 13./8. 1889 і Дир. пол. ч. 20957 889. — 5 муж. і 5 жіноч. роль — декорації: вулиця, хата в середині, — ціна 500 мп.

На замовлення висилає **канцелярія тов-а „Просвіта", Львів, Ринок 10.**

ПОТРІБНА жінка до послуг (найрадше Наддніпрянка) до інтеліґентної родини. Зголошуватися: Потоцкого 58, портіер вкаже. 565 1—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Пов. Товариства госп.-торг.

„Народний Дім" в Ліску

відбудуться дня 19. вересня о год. 1. попол. згляднo о год. 2. попол. без огляду на число членів в салі магістрату зі слідуючим порядком дневним:

1. Відчитання протоколу з остатніх загальних зборів.
2. Відчитання звіту з ревізії Кр. Союза ревізійного.
3. Звіт Управи з діяльности з р. 1921.
4. Уділення Управі абсолюторії і затвердження рахунків.
5. Розділ зисків.
6. Зміна статута.
7. Вибір Ради Надзірної.
8. Вибір 3 членів Управи і 2 заступників.
9. Внески і інтерпеляції.

Замкнення рахунків і білянс виложені в льокали Товариства до перегляду членів.

560 1—3 **ДИРЕКЦІЯ.**

„ЗЕМЛЯ" - - Українське Акційне Видавниче Товариство - - **У ВІДНІ, IX., Alserstrasse 32.**

Вже вийшли тані шкільні підручники:

А. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ: **Друга і Третя Читанка** для народніх шкіл.
„ **Пята, Шоста, Сьома і Восьма Читанка для перших** чотирьох кляс середніх шкіл.
„ **Вибір з українського народного письменства І. і ІІ. том.** (1798—1876 і 1876—1920 рр.) для вищих кляс середніх шкіл і для бібліотек.
С. ЧЕРКАСЕНКО: „Початок". Граматка.
„ „Рідна Школа", читанка друга. Вид. 3-е.
„ **Коротний курс повопису** для нар. шкіл. Ч. І. і ІІ. Вид. 2-е.
Проф. ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКИЙ: **Економічна географія України для вищих** кляс гімназій реальних, комерційних і промислових шкіл.

Через В-во „Земля" можна набути й підручники „Рідна Школа", Читанка І. і ІІІ. а також инші книжки, видані у Відні. Ціни й ближчі умови продажу висилається негайно. 488 2—4

„ЗЕМЛЯ" українське акційне видавниче товариство. WIEN, IX. Alserstrasse 32.

МАЛИЙ ЗИСК ЗА СЕ ЧИСЛЕННА КЛІЄНТЕЛЯ!!

Проч з неправдивими оголошеннями та фалшивими цінами!

То не є баламучення П. Т. Публики, як деякі щоденні оголошення се роблять. — Наші числа говорять.

Сукні трик шовк. від 11.000	**Жакети вовняні від 7.500**
Сукні вовн. ґаб. від 7.000	**Блюзки маркіз. від 1.700**
Сукні маркізетові, модові від 8.500	Светри, плащі І-го сорта 25.000
Пледи вовняні найл. якости від 6.000	Светри муж. найл. якости 5.000

Комбінації, станички, люксусові ґарнітури і реформи в дуже великім виборі і знижених цінах. 557 1—1

Г. Л. ҐРІНШТАЙН ЛЬВІВ, Шпитальна 6.

проти товарового дому і залізничого бюра ОРБІС.

Для вигоди П. Т. Публики, відкритий оказіп і в суботу від 3 год. попол.

ПОЗІР! У власнім інтересі проситься затямити адресу Г. Л. Грінштайн.

533 3-3 **УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ І АНТИКВАРНЯ**

ЛЬВІВ, вул. Рутовського ч. 22. („Народний Дім")

поручає шкільні підручники: нові й ужиткані, великий та найдешевший склад паперу і приладів до писання.

Шануйте наш часопис!

Важне для Американців.

50 морґів глибокого чорнозему с високій господ. культурі в околиці Чорткова — близько залізниці з новими будинками, хата з 4 убікаціями, стайня на 14 штук, хлів, курник, бляхою крита стодола. Зголошення М. Сайовський, Чортків, Народний Дім. 491 4—4

:: Суконниця ::

476. Склад суконних товарів, 3—4

Львів, вул. Казимирівська ч. 18.

подає до загального відома, що має на своїм складі богатий вибір різнородних сукняних товарів так мужеських і жіночих та продає їх по дуже уміркованих цінах.

ЛИШЕ ДВА ДНІ т. є. 1. і 2. вересня ц. р. висвітлюють кінотеатри

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

СЕРІЮ V. з циклю американського архитвору **„ЦИРК КІНҐ".** драму на 6 дій п. з.:

ГИРЛО СМЕРТИ

Для тих, котрі не бачили:

Серію І. і ІІ. висвітлює кінотеатр „Люкс", ІІІ. — „Утіха", IV. — „Пасаж".

ПРАВДИВЕ
„МИЛО-ШІХТ“
МАРКИ „ОЛЕНЬ“

позискало собі від багато літ узнання за свою доброту і видатність. Мило Шіхт пере навіть в літній воді, ліпше як инші в горячій. — Звертай увагу на марку **Шіхт-Олень.**

564 **„САТУРНЯ“, Варшава, Королівська 138.** 1—2

Під новою управою зреорґанізована фабрика тоалетного і зернистого (до прання) **МИЛА**

„ВІЛЬМА“

Львів, Ліндого 6. (насеи Миколяша)

Вироблює:

Найліпшої якости тоалетні мила до голення і до прання 65%.

Ціни конкуренційні!

Замовлення полагоджується відворотно, на провінцію за почтовою **післяплатою.**

Цінники на бажання висилається відворотно.

4-4 456

„ЕАСТ“ збірні оголошення виконує успішно і дешево Станиславів, Астика 1. Львів, Театинська 3.

Балтійсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ПРАВИЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДКИ.

ДАНЦІҐ-НОВИЙ ЙОРК - - - - - ДАНЦІҐ-ГАЛІФАКС (Канада)

106 долярів (8 дол. за кожду голову) **(106 долярів)**

Централя: Варшава, вул. Маршалковська ч. 116.

Філії:
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Сапіжинська ч. 10.
Августів, Довга 6.
Бялисток, Липова 17.
Барановичі, Віленська 10.
Берестъ-Литовський, 3-Мая 27.
Гродно, Замкова 2.
Чижев.

Філії:
ЛЬВІВ,
вул. Косцюшка ч. 5.
Краків, Любіч 3.
Ковель, Луцька 126.
Люблин, Любартовська 18.
Вильно, Садова 7.
Рівне, Шосова 56.
Пинськ, Альбрестівська 65.

Кождий Реемігрант і Емігрант, котрий хоче їхати прямо до Америки і Канади, без переїзду чужими краями, без переїздних віз, без митної ревізії аж до порту, хай іде лишень кораблями Б. А. Л.

Реем'ґранти, в котрих є навіть польсько-американські пашпорти неважні, можуть тепер **вертати** до Америки.

Емігранти до Канади! Не треба ні афідавіту, ні грошей на показ.

Просимо звернутися до наших контор лично або листовно, а найточнійших пояснень уділиться Вам **безплатно.**

ЗАМІТКА! Нашим пасажирам переказуємо гроші без доплати від свояків в Америці.

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ і КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ і ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма

324 3—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і А. В. ЕННЕР
ЛЬВІВ, РИНОК 44.
Позір! на фірму і ч. дому.

ПОЗІР! Родичі й ученики!

Найдешевше і найсолідніші
УБРАННЯ, ОБУВ і ШАПКИ
виконують робітні
„Союза Українських Інвалідів“
під фаховим проводом віденських майстрів, **Львів, вул. св. Софії 25.** Ближші інформації: Руська 3., II. пов.

Памятайте на обовязок дати наш 2—3 шим інвалідам працю! XXI.

:: КООПЕРАТИВА ::
УКРАЇНСЬКИХ СЛУЖБОВЦІВ
Львів, Валова 31.

XXI. поручає 2—3

всі консумційні товари в найліпшій якости по конкуренційних цінах.

Свідомий Українець і Українка купують лише в тій Кооперативі, бо дохід іде на Українських Інвалідів.

Присилайте передплату!

ЕЛЕҐАНТНІ І ТРЕВАЛІ
Капелюхи
є від
ІРЕ Д. ФІШ
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Карпінського ч. 7.

Інж. Кравш і Ска

Фабрика виробів залізних і металевих.

Будівельне підприємство і технічно-торговельна контора. Ска з обм. пор. 1—2

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. 3-Мая 1.

Земельний Банк Іпотечний Сп. Акц. у Львові

відкрив дня 10. серпня свою

:: Аґенцію в Станиславові ::

345 4—4 **при площі Пілсудского ч. 4.**

Купно і продаж всіляких валют, девіз (чеків) і переказів по денному курсі. **Купно американських чеків без огляду на авізо.**

Перше Американське **ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ** **І. Вайнґартена**
Дент.-техніка,

орд. від 9—6 в **Станиславові,** вул. Липова 12. — Телєфон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вирвання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю“. — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

Спільника(ків) Українця
з більшим капіталом шукає

Першорядна столярня Ю. ПАВЛОВА
в Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 16.
до заложення столярської фабрики більших розмірів. — **Великий виск!**

ПРИЙМЕТЬСЯ учеників селян зі середніх шкіл на станцію. Зголошення: Львів, вул. Здоровє ч. 9, відомість у портіерки. 554 1—1

ДО СТАРШОГО бездітного українського дому вступить до обовязку дівчина 16-літна, умієча всі домові роботи. Ближші відомости у п. Вишиевського, Львів, Коперника 36. 558 1—1

ГЛЯДАЮ інструктора на цілий рік для доньки з II. кл. гімн. і сина з I. кл. гім. Услівя після умови. Зголошення: о. Еміліян Гомза, Бахнователь, п. Турка над Стрием. 555 1—2

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

У ЛЬВОВІ, РИНОК Ч. 10.

продає ВСІ ШКІЛЬНІ ПІДРУЧНИКИ, мапи, атляси, картини до наглядної науки і книжки на лектуру до всіх шкіл.

562 1—1

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 4. (9.835) Львів, второк 5. вересня 1922 Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 330 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

За права національних меншостей.

В будинку бувшого австрійського парляменту, де протягом десятиліть шаліла завзята політична боротьба, де обструкція представників національних меншостей потрясала в основах спорохнявілою габсбурською державою, що наділила одні свої народи привілеями, а другі як „меншевартні" трактувала по мачошиному, — зібралася на днях на наради міжпарляментарна унія европейських держав, щоб станути в оборонї національних меншостей, покривджених післявоєнним укладом політичних відносин в цілій Европі.

Нема сумніву, що в цілім світі, це лише не завмерло почуття права і справедливости, ведені тепер у Відні дебати мусять зробити глибоке враження. Коли понад Европою гомонів ще злощасний гук оружя, приречено збідканому людству, що мир принесе народам право самоозначення і що на світі настане демократичний лад, який не знає національного гнету. В десятій точці славних тез Вільзона сказано тоді виразно, що народам Австро-Угорщини належиться гідне місце біля инших вільних націй з повним забезпеченням їхнього національного розвитку. Та як инакше представляється сьогоднішня дійсність! На ріжних мировых конгресах і трактатах всі ті гарні тези лишилися невиконані, і ненависний дух насильства і самоволі завдає дальше важкі удари міжнародньому праву та справедливости. Поділ на народи упривілейовані і меншевартні безбатьченки з усіми найдальше ідучими консеквенціями лишився дальше, націоналістичний шовінізм і гнет слабших націй в нічім не змінився.

Проти таких анормальних міжнародніх відносин і виступив віденський конгрес міжпарляментарної унії. Варта було бачити і чути, як парляментарні представники ріжних націй різко осудили теперішнє післявоєнне положення, починаючи від Шведа, барона Адельсверда, що подав загальну характеристику політичних відносин в цілій Европі, та не поминаючи Мадяра, що вказав на сумну балканізацію центральної Европи, Німця із Чехо-Словакії, льорда Нютона, що передав свої вражіння із Семигороду, опісля Болгарина, Румуна, Німця з Італії і т. д. Ніхто в світі не сміє сьогодня перейти до порядку дня над тими протестами проти порядку, що не є ніяким порядком, проти права, що наносить тільки безправства, проти подвійної моралі, проти мірняння двоякою мірою, бо ніхто не може заперечити, що справдішнє визволення народів, за яке пролято стільки крови і понесено стільки матеріяльних жертв, инакше мусить виглядати. Що признається власній нації, сього не вільно заперечити всякій иншій нації. Національна рівноправність мусить стати правдою, мусить перейти в дійсність навіть для меншостей. Це необхідна умова самозбереження чових держав і запорука тривалого мира в Европі.

На особлившу увагу заслугує промова шведського заступника, барона Адельсверда, що подав найвлучнійші аргументи за визволенням національних меншостей з під гнету більшостей. Він вказав на те, що вже в перших місяцях великої війни деякі заступники поодиноких держав зажадали, щоб не вільно було загарбувати або відступати якісь землі проти волі інтересованого народу, та ствердив сумний факт, що все таки проблєма охорони національних меншостей щезла цілковито з мировых трактатів. Тому обовязком віденської міжпарляментарної конференції звернути особлившу увагу на охорону меншостей, бо відносини в тій ділянці сьогодня гірші, як перед війною. Мирові трактати в С. Жермен, Тріянон, Нейлі і Севр забезпечують національним меншостям право свобідного вживання їхньої мови в публичнім життю, одначе практика пішла в розріз з тими постановами і просто глумиться над ними. Дійшло до того, що змушується дітей в їхніх школах співати патріотичні пісні в мові національної більшости, почта відмовляється пересилати листи, адресовані мовою національної меншости і багато діється иншого такого, що суперечить мировим трактатам. Вкінці барон Адельсверд поставив внесення, щоб вибрати окрему комісію, яка має простудіювати цю справу і прийти перед найблизчу міжпарляментарну конференцію з проєктом міжнароднього закона, який нормував би права національних і релігійних меншостей у всіх державах. Внесення те очевидно принято.

В нарадах віденської (двайцятої з черги) конференції міжпарляментарної унії не взяли участи заступники деяких народів, а велика шкода, бо через те цей світовий парлямент має поважні щерби і не всі держави та народи будуть безпосередно поінформовані про вагу порушених там проблєм. Не взяли участи деякі держави, що найбільше прогрішилися і грішать дальше проти національних меншостей. Але чи поможе що струсеви, коли перед небезпекою вложить голову в пісок пустині? Дальша еволюція правних уладжень в напрямі справедливости, розвязка національних проблєм в дусі справдішньої демократії, охорона і забезпечення прав національних меншостей не дадуться нічим спинити. Можна стримати їхній льогічний розвиток, проволічи на якийсь час, але ніколи не дасться убити їхньої живої сили. Свобода, яка належиться всім народам, мусить прийти!

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу І „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Українська Національна Рада.

(Комунікат.)

В суботу 2. вересня відбулося у Львові засідання Української Національної Ради. В засіданню взяли участь члени Нац. Ради, що перебувають під цю пору в краю.

Засідання отворив урядуючий віцепрезидент д-р Лев Бачинський.

Після дискусії одноголосно затверджено в справі виборів до польського сойму і сенату та плянованої Польщею автономії становище яке зайняли українські партії Східної Галичини.

Рівночасно вислано в обох справах відповідно умотивовані протести до урядів і парляментів европейських держав, Зєднаних Держав, Канади та Японії.

Заборона віча.

Всенародне віче, яке мало відбутися в неділю в шкільній справі заборонила Дирекція поліції.

Довкола репараційного питання.

Вихід Брендбері з репараційної комісії

„Н. Фр. Пр." доносить з Парижа: Перша часть засідання репараційної комісії була незвичайно бурхлива так, що заходила можливість зірвання нарад. На початку засідання заявив Брендбері, що має припорученя залишити наради і що відповідальність за це паде на Францію, бо вона тільки нищить своїм поступованням одинокий орган, що міг би розвязати труднощі, які спричинив версальський договір. Провідник комісії Дібоа зарядив перерву нарад і відніссся негайно в тій справі до Поанкаре. Поанкаре предложив відбути негайно голосованія над англійським проєктом. На відбутому засіданню відкинено англійське внесення голосами Франції і Бельгії. Італія здержалась від голосования. Відтак голосовано над бельгійським внесенням. Перед голосованням вніс Брендбері запит, чи Франція прийме рішення репараційної комісії в тому напрямі. Дібоа відповів, що можливо. Бельгійське внесення принято 3 голосами. Брендбері заявив з черги, що має припорученя виїхати негайно до Льондону і супроти цего залишає засідання.

Французькі плями окупації басейну Рур.

Паріжський кореспондент „Берлінер Тгг." доносить, що французькі міністерства фінансів і війни мали одержати наказ виготовити пляни для обсадження басейну Рур. Денник доносить, що французький уряд запитав офіційно Брісселю, яке становище зайняла би Бельгія на випадок примінення Францією репресійних середників супроти Німеччини. В поінформованих кругах твердять, що Англія поставиться до такої акції дуже неприхильно.

Поготівля французьких військ.

„Ню Йорк Герельд" доносить з Парижа, що французькі війська в Надренії одержали наказ поготівля. Доносять також про пересунення французьких військ в Надренії.

Вдоволення французької преси

Паріжська преса приймає з вдоволенням рішення репараційної комісії підчеркуючи, що коли воно завело навіть надії на кращий оборот, то все таки французька теза побідила. Відкиненням мораторії стверджено вину Німеччини, яка цілево викликала у себе теперішне фінансове положення. Впрочім Франція може після примінення санкцій жадати від Німеччини нових гарантій.

Бельгійський проєкт прийнятий.

З Парижа доносять, що репараційна комісія згодилась на компромісовий бельгійський проєкт, який передбачує сплачування німецьких довгів за помічю скарбових бонів.

Голос німецької преси.

В справі рішення репараційної комісії пише „Фосіше Цтг.": Рішення це є побідою Бельгії як посередника, а тим самим пораженням Поанкаре, котрий ще перед переговорами виступав проти бельгійського проєкту. Мораторію відкинено формально, однак рішення комісії рівнається признанню мораторії. „Германія" пише, що це рішення є безперечно зменшенням тягарів для Німеччини.

Визиваючий цинізм.

Похід проти української школи.

Благодать, яка стрінула тзв. українські коедукаційні семинарійні курси у Львові, не обмежилася Львовом. Та сама доля стрінула також Перемишль, де обмежено число учениць І. кляси до 40 і не дозволено утворити рівнорядної кляси. Решта учениць в числі 46, що перед феріями вложили вступний іспит до І. кляси, викинуті поза брами школи, позбавлені спроможности вчитися, засуджені на освітну смерть.

Одночасно в польській учительській семинарії в Перемишлі отвирається аж 3 відділи І. кляси. Цей похід проти української школи, це намагання втиснути українське населення в безпросвітне гетто — з одночасним фаворитованням польського шкільництва коштом українського податника — викликали серед українського громадянства велике обурення. Як подає перемиський „Український Голос", до Львова вибирається депутація батьків учениць, щоби запротестувати проти цих антикультурних практик.

Як відомо, шкільництво підлягає тзв. Шкільній Кураторії у Львові, котра перед тим мала менше претенсійну назву: Шкільної Ради.

Отже перше тільки радженно над шкільними справами, а тепер ними журяться. Та журба йде в

напрямі культурного вандалізму супроти українського народу. Бо справді, в останніх трьох роках дві вищі семінарії (у Львові і Перемишлі, отже тільки дві школи цього типу для майже 4-мілионового українського населення) і українські приватні семінарії випродукували біля 3000 учительських сил, котрим польська Кураторія не хоче дати посад. Та Кураторія, котра журиться тим, аби в українських селах примістити учителя-Поляка, одночасно переповнена журбою, аби Українців лишити без посад, аби українську школу і українську дітвору позбавити широго до неї і вданого їй учителя-Українця.

Для переведення цього плану, себ-то плану духового й освітного зубожіння українського народу, робиться все можливе. Перш усього не дається посад фаховим учительським силам, переноситься їх до Польщі, виставляючи їх на мазурські докучливости і т. п. Та це не вичерпує журби Кураторії. Коли тільки українська молодь кінчатиме учительські семінарії, то ніколи не зникне журба журливої Кураторії. Тому слід поступити радикально: ступнево звинути українські школи, щоби мати чистий спокій.

Думка — без сумніву—хоч проста і варварська, але розумна і доцільна. Якаж відповідь на цей протикультурний похід може бути з боку українського громадянства?—бо сумніваємося, щоби делегація до Кураторії принесла якийнебудь успіх. Відповідь може бути тільки одна: Увесь український загал, поза стяганими польською владою податками і данинами, мусить з останнього стягнутися на піддержку українського приватного шкільництва. Жива нація не дасть себе умертвити! Поруч з тим мусимо протестувати перед цілим світом проти духової неволі, проти освітного зубожіння.

Кольонізація.

Орган Пасковістів „Piast" оголошує спис маєтків на Волині призначених на кольонізацію для здемобілізованих жовнірів і Мазурів: В пов. Луцьк в громаді Чарухів, 300 моргів першорядного чорнозему. Земля лежить 15 км. від стації, в селі є костел, польська школа на родина і середня.

Повіт Рівно, село Постійно, 1000 моргів поля, 200 моргів ліса, матеріял будівельний для кольоністів на місци.

Повіт Сарни, село Рафалівка, телеграф, стація, почта, костел, польська школа на місци, 1000 моргів для парцеляції, з чого 150 моргів ліса. Будівельний матеріял на місци.

В пов. Ковель, село Галуля, 300 моргів поля, будівельний матеріял на місци. Ціни як найнижші.

Інформації уділяє „Towarzystwo rolniczo-osadnicze" Львів, вул. Галицька 21 і його ёкції в инших містах.

Вибори.

Становище У. С. Д. П.

„Земля і Воля" доносить: В пятницю дня 25. серпня ц. р. відбулося засідання Головної Ради У. С. Д. П., на якому обговорювано становище партії по заряджении польським урядом виборів до варшавського сойму і сенату у Східній Галичині.

По переведеній дискусії, Головна Рада У. С. Д. П. рішила одноголосно, що так з принципіяльних як і тактичних взглядів український пролетаріят не приймє ніякої участи в тих виборах.

„Рішайте!"

Орган „Русскаго Исполнительнаго Комитета" — „Воля Народа" з дня 2. вересня ц. р. у вступній статті п. з. „Рішайте" пише між иншим: „Уже раз пробувала польська влада при помочі конскрипції добитися признання своєї верховної влади суверенности в Східній Галичині. Тепер пробує Польща ще раз при помочі заряджених виборів здобути волю нашого русского трудового люду для признання свого панування у Східній Галичині. Щоби якнебудь позискати населення Галичини, польське правительство на свою руку фабрикує статут якоїсь автономії для Східної Галичини і хоче нам її накинути.

„Стоячи на сторожі Твоїх прав ми кличем до Тебе наш хлопський і робітничий народе: Стій твердо на позиції народньої чести і своїх інтересів, не дай зломатися обіцянками і подарунками, борочи тверднні самоозначення народів."

Але щоб марно не пропав час виборів, який дає свободу зборів і віч, „Воля Народа" закликає до організаційної праці серед мас.

„Ми знаємо яка буде Твоя (народе) воля в справі виборів", пише „Воля Народа" далі: „А Твоя воля, Твій голос праці буде нашою волею, волею і ділом трудової інтеліґенції. Рішай!

Як постановиш, так буде!"

„Одендзе" п. Прушиньского.

Ославлений малопольскогот ерудиції кличуть тут і там на наради в справі „саможонду" оповістив тепер „оренадзе" до піданих собі органістів, в якого довідуємося багато цікавих річей.

І так п. Прушиньскі усвідомлює собі, що Польща помимо свого розмірно великого простору не має відповідного політичного значіння, що й економічне положення є гіпане в стан марки катастрофальний, шукає лікарства на цю „смертельну хоробу" в виборах. Хронічна кабінетна криза, яка була коштовною забавою правлячих польських кругів, останніми днями не повинна, на його думку, тревати далі. „Бо то є природне, що анархія, яка панує в соймі, потягає за собою анархію в уряді і в усіх державних інституціях, а за тим слідує і анархія і розклад в державі; а така держава, яка є в стані розкладу може бути в кождій хвилі нападена хоч би з боку слабшого ворога".

Щоби не стверджувати на будуче старої пословиці „Мондри Полак по шкодзе", п. М. Прушиньскі застановляється над хибами дотеперішної польської політики. Отже у дотеперішній вовнішній політиці пошкодили Польщі „федералістичні помисли радикальних послів, які змагали до того, щоби поруч Польщі сотворити окремі, нові держави, получені з нами союзом, та щоби тим державам: Литві, Білоруси і Україні дарувати (!) части Польщі, заселені мішаною людністю, то значить Вильно віддати Литві, білоруські території Білоруси, південно-східні — Україні."

А тимчасом разом з п. Прушиньским „правє цали наруд польскі" думає, що ті землі „треба просто прилучити до Польщі". Боротьба о Київ, в час якої большевики загнали польські війська мало не під Краків, знищила „креси всходнє" а велитенські воєнні видатки обезвартіснили польську марку.

„Колиж у Східній Галичині „Русіні нападлі на нас" (?!) „радикали хотіли відразу полишити той цілий край Українцям". На щастя таких, як п. Марцелі було більше і вони „задалі клам" твердженню, що „вистарчить мати Польшу по Буг".

Нещастям Польщі є влада „соціялістів" (?) хоч „огул польскі нема нїц вспулнего зе соціялізмом". Соціялісти до співки з людовцями завели панованнє страйків і лінивства, розріст непотрібної бюрократії, поширення корупції і пасказрства. Дотеперішня влада істнує на те, щоби не виконувати законів ухвалених соймом. Поза границі краю вивозиться харчі а до краю звозиться Жидів з Росії... Кінець кінців дійшло до того, що партійна боротьба довела в нутрі Польщі до війни всіх проти всіх і коли одні стараються, щоби „земя на кресах пшеховзіла в рёнце польске", то другі обмежуються до „вжаску і тшженя ненавісці".

Від виборів надіється п. Марцелі озлоровлення, відносни очевидно, коли голоси будуть віддані на ендецьких кандидатів.

Східні галицькі комуністи не беруть участи у виборах.

„Земля і Воля" доносить, що комуністична партія Східної Галичини вішла не брати участи в виборах до польського сойму.

Преса.

Terror.

Під таким заголовком містить „Kurjer Lwowski" свої рефлєксії на тему випадків, які скоїлись у Східній Галичині. Між иншим пише ця газета ось що: „Через землі Малопольські іде широка хвиля терору, в кождим днем множаться випадки замахів, нападів, підпалу. Терор спрямований виключно проти польського населення, проти поліції і військових відділів. Слідство за терористами зорганізованими в бойвки поступає пильно. До тепер не викрито ані одного злочинця. Розухвалені злочинці виконують замахи навіть в білий день. Подаємо ряд нових випадків: В повіті Камінка Струмілова від тижня палять українські бойвки зібране збіже, будинки війтів, які не солідаризуються в ідеольогією злочинців. В селі Тадані при помочи бензини спалено всі будинки тамошного війта Згоріли всі будинки і 12 штук худоби. В фільварках в селі Сілце і Неслуховичі згоріло кілька тисяч кіп збіжа. В Маєтрни підпалено ліснічівку.

Біль і страх перейнялі серця тамошного населення. Шкоди виносять десятки мілионів. В радехівському повіті згоріли будинки в війта".

Редакція кінчить свою статтю ось як: „Супроти такого стану річей і безсилля поліції тамошне населення жадає заквартерования військових відділів для оборони майна і життя. Теророви безборонного населення треба протиставити військову повагу і силу, а в остаточности здавити терористів насильно. Найвисший час, щоби влада зачала поважно думати над загоєнням зла, яке загрожує державі".

Справа національних меншостей.

Додатково до нашої передовиці на цю тему подаємо зміст передовиці „Нов-ої Реформ-и" (ч. 197.), поміщеної з того самого приводу.

В нарадах міжпарляментарної унії у Відні взяло участь понад 300 парляментаристів иїжних держав. Одною з найбільш пекучих справ сучасного европейського життя являється справа національних меншостей, справедлива розвязка котрої становить головну умову тривкої пацифікації Европи і усталенння справжнього братерства народів.

Ця квестія є дуже драглива — по думці „Нов-ої Реформ-и" — з огляду на всі ті нові держави, що повстали після війни, втягаючи в свої границі менші і більші національні меншости. На конгресі Ліги Союза Народів в Празі, відбутого в червні ц. р., прийшло до розколу між більшістю зїзду, котра ухваленою революцією обороняла національні меншости і делегаціями чеською, польською, румунською, югословенською і грецькою, проти котрих звертала ся та ухвала.

Тим разом наради, себ то гнобителі національних меншостей, не вробили вже тої помилки і мусіли вислухати обжалования про свій імперіялізм і шовіністичний гнет національних меншостей. Цікаво, що ніхто з делегатів тих держав, котрих обжалювано о гнет, не мав відваги забрати голосу, щоби боронити політичної системи своєї держави.

Згадавши важке обжалования бар. Адельсверда, зміст котрого подали ми на вступі і ухвали унії „Нова Реформа" пише під адресою своїх земляків і відповідальних мужів:

„Погляд, що ухвали такого тіла, як міжпарляментарна унія европейських народів, не мають практичного значіння, бо не можуть бути екзекковані, був би в грунту фальшивий. Ті ухвали прецінь сильно відділовують на громадську думку цивілізованого світа, котра вкінці є найвищою інстанцією у всім, що думають і що роблять народи та держави. З того погляду до тих постанов треба привязувати належню вагу, а не приноровлювати до них такий примітивний і безуспішний спосіб,—як промовчування.

З польських справ.

Литовські жалі.

Литовський уряд в звязку з засіданням Союза Народів, на якому має бути порушена справа Вильна, засипав секретаріят союза повінь жалоб на практики Польщі. Останнього тижня склав литовський уряд дві ноти, закидуючи польським властям в Гродненщині між иншим те, що вони кидають непольських горожан на жир собакам. До ноти долучено меморіяли 16 гродненських громад.

О адміністрацію долішної Вісли.

Минулої пятниці розглядала Рада Союза Народів справу адміністрації долішньої Вісли. Як відомо, Польща відкликалася до Союза Народів від рішення в тій справі високого комісаря Гекінга, яке віддає адміністрацію гданської Вісли пристанній раді.

Рада Союза потвердила рішення комісаря Гекінга дотично його правного боку і переказала йому практичне полагодження справи між Польщею а пристанною радою.

Важна новина.

Ча днях прибув з Москви до Варшави голова польської делегації в мішаній комісії для реевакуації і спеціяльний уповажнений міністр Олександер Ольшевскі, якого відправу приняв премієр Новак на більш як годину триваючій конференції.

Кандидат на польського амбасадора в Москві.

Кандидатура п. Рачкевіча нов городського „всєводи" на польського посла в Москві упала. Натомісць стала актуальною кандидатура теперішнього польського посла в Ризі д ра Йодко Наркевіча.

Уступленнє в міністра Дуніковского.

З Варшави доносять до польських часописів, що в найблизшому часі має уступити зі становища віцеміністра внутрішних справ д-р Ю. Дуніковскі. Одинокім кандидатом на його місце має бути директор департаменту публичного безпеченства Степан Урбанович.

Пільц покликаний до Варшави.

Делегат польського уряду на конференцію в Празі, уповноважнений міністр Пільц, одержав приказ негайного приїзду до Варшави.

Польські комуністи перед виборами.

Польські комуністи станули до виборчої кампанії під фірмою „Звйонзку пролетаріяту міст і сіл", до якого належать, між иншими, виключені з П. П. С. Ланьцуцкі, Гемпель, Варда і ин.

Комуністи виступають до боротьби о мандати самостійно, пропагуючи боротьбу в доріжнею і безробіттям дорогою „оподатковання посідаючих клас через частинну конфіскату їх движимостей і недвижимостей".

Дописи з краю.

Розворяни повіт Перемишлянщини.

(Організаційний рух.)

Село Розворяни пробудилось сего року до життя і стало одним з кращих громад Перемишлянщини. Хоч за війни спалене, дало сего року на ріжні добродійні цілі 7 і пів сотнарів збіжа та 32.582 мп. Населення горнеться до організації, хоч попадає на перешкоди ворожих чинників. Заходом кількох одиниць відновлено на весні ц. р. читальню „Просвіти". Вписалось 104 члени, які точно платили місячні вкладки. Запренумеровано „Український Голос", „Землю і Волю", „Письмо з Просвіти" і „Будяк", закуплено до бібліотеки книжки, одним словом читальня розвивалась дуже гарно. Та не довго, бо наслідком безпідставних доносів підлих людий, староста Блоцкі закрив дня 12. червня ц. р. читальню „Просвіти", закидуючи ініціяторови, що він без дозволу скликав загальні збори, та, що читальня буцім то не має статута. Як один так і другий закид не є правдивий, бо про скликання загальних зборів повідомлено староство 8 днів наперед і так само статут читальні затверджений намісництвом 1904 р. і находиться в старостві. В Розворянах заложено аматорський кружок, який на протязі 4 місяців дав три вистави, а саме: Вихованець", „Щасливий чоловік" і „Свідки". Дохід призначено на поправу дому і на будову сцени. Селянство, головно молодіж, горнеться радо до неї роботи, лише деякі інтеліґенти сплять сном блаженних та спокійно приглядаються праці других. Крайна пора, щоб всі без ріжниці взялись до діла, а робота в де скорше і лекше. — *Пригнибіда.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Ревізія версайльського договору.

З Льондону доносять до „Курієра Познаньского", що „Daily Mail" висловлює переконання, що ревізія версайльсього договору виявиться конечною для удержання постійного мира в Европі. Та ревізія не становила би обкроєння постанов договору. Похибкою з боку Европи було би жадати фінансової підмоги від Америки.

Справа Австрії в Союзі Народів.

„Н. Фр. Пр." доносить в Женеви: Перше засідання Ради Союзу Народів відбулося дня 31. м. м. В першу чергу обговорювано справу Австрії. Голова економічної секції Ради, бразилійський амбасадор в Льондоні Дагама, запросив представників Австрії гр. Менсдорфа і мін. Грінбергера зайняти місця в салі нарад. Дагама заявив, що фінансова Комісія Союзу одержала припорученя провірити негайно економічне положення Австрії. Рада Союзу вислухає ще в тій справі делегатів Австрії.

Справа „святих місць" в Палестині.

Пат. доносить з Бордо, що на останнім засіданню Ради Союзу Народів під проводом Хіноне де Лєо обговорювано справу охорони святих місць в Палестині. Льорд Бальфур пригадав резолюцію Ради Союзу Народів, яку винесено в липни підчас льондонської сесії. Чергове засідання визначено на сеґодну. На цему засіданню вислухає Рада звіт австрійських делегатів про положення в тій державі.

Німецький протест.

„Фос. Цтг." доносить, що німецький уряд вислав до мадярського уряду ноту, де протестує проти попирання німецьких монархістів через деякі мадярські круги. Дотеперішні пояснення і заяви мадярського уряду в справі вбивців Ерцбергера, вважає німецький уряд як недостаточні.

Шукають ратунку.

Аг. Вольфа доносить з Берліна, що політично-економічний виділ державної господарської ради рішив провірити причини і наслідки спадку німецької марки. Рішено приміняти середники, що зміряють до ратування ситуації.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Зед. Держави не визнають договору Ст. Жермен.

Женева (ПАТ.) Шв. Аг. Зед. Держави вислали до генер. секретаріяту Союза Народів письмо, в котрім заявляють, що не можуть згодитися на санжерменський договір, але запевняють, що зроблять усе що можливе, щоби перевести контролю фабрикації военних матеріялів у порозумінню з иншими великодержавами.

За участь Зед. Держав в відбудові Европи.

Вашінґтон. (ПАТ.) По інформаціям із Білого Дому, вважають там конечною участь Америки в міжнародній конференції для економічної відбудови світа. През. Гардінг має бути в плянї наладжання економічних взносин з Росією.

Льондон. (ПАТ.) Губернатор Кокс виголосив на банкеті промову, в якій заявив, що Америка не може стояти осторонь трудностів Европи. Всі економічні знатоки признають, що без участи Зед. Держав розвязка трудностів неможлива. Губернатор висловив вдоволення, що хвилево похінчено репарацийну кріву. Поки Америка не злучиться з иншими народами світа для вдержання мира, не має права говорити про розоруженя. Для уздоровлення відносин потрібна злука Зед. Держав Франції і Англії та вмішання де-кратичного устрою в Німеччині.

Справа Австрії.

Відень. (ПАТ.) „Н. Вр. Абдт." доносить з Риму, що рішення австрійської справи відложено до кінця сесії Союза Народів. Формально оставлено отворені двері для дальших переговорів.

Відень. (ПАТ.) „Н. Фр. Пр." доносить з Риму: Ніті в розмові з представником трієстенського „Пікольо" заявив, що вважає проект митної і монетарної унії невмісним. Природною розвязкою австрійського питання було би, коли б Австрія злучилася з Німеччиною. На його думку сукцесійні держави, отже також і Італія повинна утворити один великий економічний блюк, що числив би 120 міл. населення. Така розвязка не суперечила би постановам мирових договорів.

Англійська ескадра на Балтику.

Ревель. (ПАТ.) Вчера прибула до Ревля часть англійської ескадри, яка тепер кружляє по Балтійському морі. На адміральському кораблі є молодший син англійського короля, Юрій. З Ревля англійська ескадра відїздить до Гельсінґфорса.

Рига. (ПАТ.) До Риги прибула англійська ескадра, зложена з 7 кораблів. Латвійські власти приймають англійських моряків дуже торжественно. Завтра відбудеться у їх честь у президента міністрів великий рават.

Турецька офензива.

Париж (ПАТ.) ТК. З Анґори звідомляють, що похід турецьких військ відбувається дальше. На відтинку Афіюм Карагісар Турки посуваються рівнобіжно з залізничим шляхом. Греки відступають, причому понесть великі втрати. Тихож на відтинку Бруса турецькі війська йдуть вперед. Греки не сподіються вдержати це становище.

Париж (ПАТ.) Вольф. По зв'ідомленням з Адами Турки заатакували Греків між Думбіпінав і Улюдай. Бій, який вивязався в цій околиці, покінчився побідою Турків. Греків приневолено до відвороту в напрямі Ушата.

Льондон (ПАТ.) Райтер. „Дейлі елєґреф" пише, що нині вислано до Парижа англійську відповідь на ноту Пенкаре в справі конференції в Венеції. Тому що зачалися нові боротьби в Анатолії, англійське правительство не обстоює вже при цьому, щоби мир заключено за посередництвом конференції в Венеції.

Бельгійсько-Німецькі переговори.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр." доносить з Парижа: Бельгійський делегат у комісії відшкодувань Делякроа і Тені виїдуть в понеділок до Берліна для переговорів з берлінським правительством. Вони мають усі повновласти. Бельгія сподіється, що в Берліні прийде скоро до порозуміння і що оба делегати могтимуть вернути вже у второк.

Конеш у Женеві.

Женева (ПАТ.) ВКБ. През. мін. д-р Бенеш приїздить в понеділок до Женеви, щоби взяти участь в отворенню засідання Збору С. Народів, яке заповіджено на понеділок.

Монархістична агітація в Баварії.

Відень (ПАТ.) „N. Br. Tgbl." доносить з Берліна, що кружляють там алярмуючі поголоски о планах баварських монархістів. В одній з монахійських гімназій заквартеровано в послідних днях кількасот покликаних ком. бав. вінськ. ген. Мильом під оружє людей.

Курс грошей.

Курси заграничних валют. Львівська неофіціяльна біржа нотувала дня 4. вересня: американські доляри 8600—8650, одинки і двійки 8500—8550, канад. доляри 8550—8500, одинки і двійки 8350—8470, нім. марки 6·20—6·40, сотки 6·00—6·10, дрібні —·—— —·—, леї 54·00—55·00, дрібні 53·00-54·00, чеські корони 250·00—260·00, дрібні 240·00 до 250·00, рублі 5 сотки 140—150, сотки 140—150 25-рубл. 130—140, франц. франки 750—780, фунти штерліґ. 36.000—37.000, швайц. франки 1.400·00—1.500·00 Золото: 20 кор. 31.000—31.500, 20-фр. 29.000—29.500, 20-марківки 36·500—37·000, 10-рубл. 38.000—99.000. — Срібло: Австр. корони 600—620, фльорени 1450—1500, рублі 2450—2520. Австр. тисячки новійшої емісії 600—650, старшої емісії 1600—1650, сотки новійшої емісії 600—650, стар. емісії 1600·00—1610·00, 50-коронівки 35·00—45·00, 20-коронівки 24—28, 10-коронівки 10—14, 1-кн і 2-кн 0·40—0·50, нар. 10-кн рубл. 1·25—135·00, решта дрібних 0·70—0.80 думські тисячки 20·00—30·00, думські 250-рубл. 15·00 до 22·00 карбованці 1·00—2·80, гривни 4·00—8·00, фунти шт. 30·000—31·000, дол 5.950—5.950. 5-кор. 3850—3900, копійки 12·00—13·00, амер. доляри 7500—7600, половинки і чвертки 5.600—5.700, кан. дол. 6.400—6.500, дрібні 5.400—5.450, леї 740—750.

Шість жнитен на будову пам'ятника на могилі Анни Мостовичівни до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

НОВИНКИ.

— **Процес против Федака і тов.** Обороні Ст. Федака і тов. одержали в суботу офіціяльне звідомлення, що назначена на 6. ц. м.,—а опісля відложена через хоробу судді п. Маєра, розправа відбудеться 18. ц. м. на передодні закриття „східних торгів". Цікаво, що зараз після наглого і певно небезпечного захорованя п. Маєра найшлися пророчі люде, котрі повищійно обрахували, що якраз на 18. ц. м. п. Маєр буде зовсім здоровий. Як ми вже зазначили, перша половина наших передбачувань здійснилася, а тепер вийдемо на другу, котра обнимає мілітаризацію розправи.

Присилайте складки на пресовий фонд на ст. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

— **Пожежа.** В Підгородищу пов. Бібрка в ночи невідома рука підложила огонь під будинки Миколи Кузьова. Це вже третий випадок підпалу в того господаря.

— **Хтось нищить залізничі шляхи.** Як доносить „Gazeta Poranna" на днях наступила катастрофа потягу на лінії Львів-Підгайці, між стаціями Дунаїв-Буще. Паротяг того потягу вискочив із шин і скотився з насипу. На місце катастрофи виїхав віцепрезес дирекції залізниць, бо як доносить ця газетка, істнує підозріння, що катастрофа є наслідком замаху.

— **Як то було.** „Dziennik Ludowy" пише: „Вечером в четвер побачили поліційні агенти Стецула і Фарина на болехівському мості в Стрию трох підозрілих молодих хлопців. Агенти задержали їх і відібрали від них якийсь пакунок та зажадали легітимації. Один з них подав легітимацію, а рівночасно витягнув револьвер і стрілив до агента Стецули, трафляючи його в живіт. Заки товариш раненого витягнув револьвер, арештовані типи повтікали. Виявилося, що в пакунку був динаміт призначений на висадження моста, а легітимація була виставлена на імя одного українського студента. В звязку з тим арештовано двайнятьлітнього сина залізничника Березу і заряджено пошукування за втікаючими. Тої самої ночи о 12. год. напало двох людей на жандарма, який патролював коло почтового уряду в Стрию. Напасники почали стріляти до жандарма з револьверів, а жандарм відповів також стрілами. Заалярмовано поліцію. Стріляннина тревала з годину.

— **Ревізії на провінції.** Дня 28 серпня переведено ревізію в дом о. Трешневського і студ. Джуса в Хороброві та в домі студ. Осипа Каравана в Сокалі. В Сокалі відбулася також ревізія у о. Олійника. Дня 31. серпня в Бишеві арештовано студ. Михайла Мончака і двох його товаришів, що приїхали в Яворова.

— **Згорів збіжє.** В селі Переспі коло Сокаля згоріло 4 стирти збіжа власности ліднча Українського

— **Заборона відкриття українських шкіл.** Львівська куратория заборонила кружкови У. П. Т. в Сокалі за

кладати українські приватні школи в тому м'сті, мотивуючи це тим, що польські школи в Сокалі задоволяють місцеві потреби населення.

— **Заборона продажі українських газет.** Тернопільське воєвідство заборонило п. Світанюкови із Залішик продавати українські газети.

— **Новий замах в Яворові.** „Dziennik Ludowy" доносить, що на днях невідома рука підложила знов вибуховий набій під залізничий міст в Яворові. Набій експльодував і знищив міст. Це вже третій замах в тому місті.

— **Священики на варті.** Наслідком кількох випадків замахів на залізничі мости, львівське староство видало наказ, що кожде село мусить ставити варти біля мостів і залізничих насипів. В селі Бринці церковні сільська влада (польська) примушує українського священика о. Волод. Дороша стояти на варті і в ночи пильнувати мостів. Цего ще не бувало у нас за жадної влади.

— **Разїзд у Львові.** Дня 30. серпня о год. 6. рано львівська поліція перевела ревізію в редактора „Руханково-Спортового Вістника" і співробітника „Поступу" Костя Косаря. Також в инших співробітників тих органів переведено трус. При слідстві питали про звязки з Прагою і пошукували якихсь відозв. Нічого не найдено.

— **Кооперативний рух.** Організаційний комітет кооперативи розвинув свою діяльність на селах. На днях засновано кооперативи в селах Конотопи, Опільсько, Спаса, Перятичі і инших.

— **З під носа поліції.** З військової фабрики мундурів при вул. Яховича у Львові шваґкі викрали велику масу військового білля і сукна. Поліція, яка має напроти фабрики свою резиденцію, не вислідила злодіїв, що вкрали сукно їй з під носа. За те поліція звертає свою увагу в инший бік і слідить кождий крок, кождого Українця.

— **Похорон винахідника телєфону.** Помершого винахідника телєфону Ґрагам Беллі відбувся на високій горі Бейн Брег в Новій Шкоції. Тисячі людей з трудом вдиралося на шпиль цеї високої гори, щоби бачити похорон великого ученого.

— **Ціна хліба у Відни.** Дорожнеча у Відни росте. Один хліб коштує 5 670 корон, булка 2.980 к., рогальок 410 к.

— **Нагороди за участь у війні.** Уряд Злучених Держав Північної Америки асигнував 4 міліярди доларів на нагороди для американських учасників світової війни.

— **Футра,** також уживані всякого рода продавайте або замовляйте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 452 1—10

— **Сирі шкіри з кун, видер, тхорів,** заяців і т. п. продавайте лишень Українській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 332 2—10.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

м. Городок ягайл. і повіт (продовження) **місто Городок,** 2000 Мп. Мартинюк О., 1500 Процишин В., по 500 Кисіль П., Мицінський І., 240 Русин А. — Разом з міста 90 950 Мп., 1 ср. кор., 20 q 45 кг. бульби, 539 кг. ж., 149 кг. ячм., 27 кг. гречки і 15 кг. проса.

Повіт: с. Дроздовичі: по 1000 Мп. Мельник Т., Рудок, Захарчишин Н., Соловій, 600 Юсів М., 500 Максимович А., 400 Андріїшин, по 300 Яворська А., Савка П., по 200 Пенцак І., Захарчишин, Андрущишин, Боднар, по 100 Горошок О., Ярема М., Табака М., Соловій, Каратінка, Сльомська, Котиляк В., Андріїшин М., Ділай, Андріїшин Д., Андріїшин Г., Пенцак А., Пенцак З., Рудик, Захарчишин І., Шніцор, Рудикова, Монька, Яворський, Будзан, Кальшук, Пилат, Андріїшин, Баран, Соловій, Ділай, Пилат, Фостяк Я., Ділай, Гасюк, Боднар, Баран, Струс, Соловій, Каратінка. Прочі нище 100 Мп. разом 14.580.

с. Добрянн: 1600 Мп. Шегін В., 700 Мартин Г., 600 Онисько С., 500 Гук Г. Прочі нище 500 Мп., разом 5760 Мп., 450 кг. бульби 60 кг. ж. і 45 кг. ячменю.

с. Цунів: 500 Кіт В., по 100 Сарвас М., Снігур М., Пиріг Д., Бас Н., Босій Ю. Прочі нище 100 Мп. Разом 3268 Мп.

с. Угерці незабутівські: 1000 Мп. о. Саноцький В., 600 збірка в церкві.

с. Путятичі: по 500 Чоловський С., Дуркач М., Митюк А. с. Долиняни і парцелящія (через Когута М.), 150 Горошко С., по 100 Горошко І., Мороз Н., Зачинила Г., Когут М. Прочі нище 100 Мп., разом 670 Мп.

с. Стоділки: жертви в бароблях: 150 кг. Пайда Г., по 50 Хорос А., Муринець Г., 48 Мелець І., 45 Юринець І., 25 Мелець А., Кость Михай, Гурняк І., Портах І., 10 Муринець В., Прочі нище 10 кг. бульби, разом 450 кг. бульби. Разом з цілого повіту 152.822 Мп., 660 австр. кор., 1 срібна кор., 36 q бульби. 618 кг. жита, 191 кг. ячменю, 19 кг. проса, 25 кг. гречки.

Коломия: по 50.000 — Ученики мужеської гімназії, по 15.000 д-р І. Ганкевич д-р Козакевич з родиною, по 10.350 Діти школи ім. Ольги, по 10.000 д-р Ціпановський, Ціпановська, Капко И. з родиною, Чернявська, д-р З. Левицький, П. Витвицькі (Олена, Мирослава, Тарас, Василь, Ярослава, Святослава), по 7.000 Арсенич, по 5.000 Іван Ціпановський, Маруся Ціпановська, д р А. Чайковський, о. Мандрусяк (Камянки великі), Н. Н. Залеський, Кавалець, Куціль, Мудрий по 4.000 д-р Білозор, Вінтоняк, по 3.000 Добрянський, Ковбуз, Мостович, о. Сатурський, 2.500 Лукавецький, Глібовицький, 2.000 о. Гриньовський, Витвицька Ів. Н. Н., Войцеховський, Гаврилюк, Дольницький, Задорожний, Калитовський, Ковалів, Кузьма, Левицький, Микитюк, Николишин, д р Стасюк, Тимощук, Храхливий, Цісик, Чередарчук, Лепкий М., Лепківна Н. Думін, Тимкевич, Терпелюк В., Паланиця, Глинський (2.160). Істеревич, Кавалець, Познанський, по 1.700, Пасіка, по 1500 Стражник, Козакевич, о. Савчинський, 1400 Зражевський, 1300 Костецький, Алексевич, по 1.000 Лазаренкова, Стефанівна, Чубатівна, Гомик, Сем'он, Хоміцький, Кузьма, Недільський, Недільська О., Бобинська, Григорович, Кочій О., (Ліски), Мельничук (Годи) о. Войтіховський, Галібей, Лепкий, Роздольський, о. Станецький, Чайковський Й., Мардаровичівна, Бачинський, Копистянський, Стронціцький, д-р Лепкалюк, Мисевич, Слиж, Прокопович Т., Гнатковський, Дзюбінський, Біленький, Сіщук (Кременець), Барнич В., Миськів і Зощук по 1150, Віщун 900, Бойко 780, Яворський 700, Решитилович і Вилинська 500, Котовський 300.

Село Залучен. Пр. О. Гоянюк Н. 1000, Курліщук А., Янишенко, Кицюк В., Николайчук, Жолобайло Ів. по 200, Кицюк Д. 500, Курліщук Р., Загорняк, Волошук, Ендик, Кицюк Н., Янишенко К., Курліщук Ф., Шукаплюк, Кицюк О., Семюк, Павлик, Загорняк Г., Сайхер А., Курліщук М., Жолобайло, Готліб М., Шнебальг, Кицюк І., Волощук, Давід Шерль, Шавер А., Вербицький, Тимощук Т., Семенчук, Кіндрейчук, Ямберчук, Шафберг Ш. по 100 мп. Інші дали низше 100. Разом дало село 6.272.

Село Раківчик. Вишиванюк М., Григорців П., Попович, Вишиванюк І., Вишиванюк К., Вишиванюк М. по 1000, Бабійчук Н., Бабійчук С., Данилюк, Скварчинський В. 500, Березовський 400, Павлюк І. 320, Жолобчук, Кобилянський Я., Федасюк О. по 300, Кобилянський О., Микитюк М. 200, Микитюк Ю., Українчук, Григорчук, Вишиванюк, Семенюк Д., Гасюк, Стефанюк по 100. Інші зложили низше 100 мп. З продажі яєць зібраних 2.202. — Разом зложило село 13.072.

Село Годи. Гаєвий Н. 1000, Мельничук Петро, Мельничук Д., Мельничук В., Ткачук Д. по 500, Ткачук В. 200, Костюк В. 120, Мельничук Н. 111, Ткачук С. 110, Мельничук В. 109, Мельничук Параска 108, Семенюк П. 107, Камінська М. 106, Кваснюк І. 105, Венгринюк І. 104, Плищук С. 103, Плищук Ф. 102, Костюк Н. 101, Озаринський П., Пацак Ю., Дерехович Г., Луканюк, Семенюк С., Титик, Дерехович П. по 100. Прочі зложили низше 100 мп. — Разом дало село 7.608 мп.

Село Королівка. Ткачук 2000, Бабущак 1100, Курилюк, Жупанська А., Ткачук Ю., Жупанський Д., Дірило М., Григорчук, Томенчук по 1000, Драпчук 700, Гутулей Ю., Жупанська П., Бірчак, Ходзінський, Магас Ю., Магас М., Данилюк Я., Вашкурак С., Арсенюк, Федорчук, Гушулей Я. — по 500, Ваткурак І., Жупанський І., Ваткурак М. по 300, Писарчук М. 240, Жупанська 220, Магас В., Гутулей М., Гутулей, Паландюк Г., Гончарчук М., Магас Д., Пиьовський І., Чопак, Тимощук П., Данилюк по 200, Вашкурак М. 300, Лахнюк 185, Гутулей П., Магас Ю., Дутчак П. по 150, Магас Ф., Ославська, Загер Л., Загер Ш., Магас Д., Гнатюк В., Гутулей К., Василик, Гнатюк, Вейнберг Ш., Вейнберг С., Охоцький, Лібман, Самлєр Ейзик, Гроссер А. по 100. — Прочі дали низше 100. — Разом зложило село 22.015 мп.

Косів. Д-р Петро Рондяк 15.000, Богдан Лепкий, Д р Роман Присташевський, Стефани Григорцеві по 5000, Василь Цікалєк 1.500, Кулики, Лаврівські, Гулепчуки, Гелитовичі, Ясельський, Юрко Бович с. Івана, Петро Бовнч с. Івана, Василь Андрієвський, Петровський, Романів Михайло, Бойчук Грицько по 1000, Романів Павліна, Гавловський Михайло, Ілько Кресейчук, Довбеньчук Іван, Василь Павлик с. Миколи, Василь Шведюк, Йосиф Романів, Михайло Блолюк, Корник Константин, Онуфрій Штефуранчин, Бович Василь с. Дмитра, Олена Бович, Дмитро Бович с. Івана, Анна Довбеньчук ж. Івана, Дмитро Романів, Йосиф Приймак. Юрко Романів, Софія Коржинська, Марія Гошоватюкова, Курисленки, Сельські, Василь Тимяк по 500, Анна Васильків, Михайло Майданюк с. Николи, Никола Дроботюк с. Юрка, Іван Шковдеюк по 300, Іван Прухницький 250, Никола Майданюк, Михайло Процюк, Іван Кашелюк, Анна Лаврук, Василь Печижак, Микола Бович, Осип Ясельський, Іван Сеньчук, Катерина Процюк, Іван Феркуняк с. Юрка, Іван Павлик с. Йосифа, Николай Бович, Катерина Майданюк, Анна Довбеньчук ж. Юрка, старша, Михайло Бурдяк, Іван Проць, Лукашевські, Олена Гуковичева, Евстахій Крохмалюк, Шевчуки, Чорні, Романові, Саковські по 200, Василь Бович с. Михайла, Іван Дреботюк с. Михайла по 125, Никола Писарук, Семен Павлик, Василь Лаврук, Михайло Довбеньчук, Михайло Бозько, Никола Романів, Михайло Джуранюк с. Петра, Петро Лаврук, Ілько Феркуняк, Михайло Мокан, Николай Майданюк, Гринько Порчук, Дмитро Остапчук, Іван Мартинюк, Гаврило Григорчук, Герасим Бозько с. Калини, Іван Майданюк с. Михайла, Теодозий Джуранюк, Юзь Бович, Николай Майданюк с. Івана, Стефан Гринюк с. Николи Никола Павлик с. Михайла, Іван Близнюк, Іван Павлик с. Михайла, В. Ясельський, Марія Тимяк, Павло Бабчук, Н. Ясельський, Никола Острук, Корней Е., Юрко Павлик с. Михайла по 100, Петро Джуранюк 95, Дмитро Баранюк 60, Михайло Майданюк с. Василя і Василь Тинкалюк по 50. Дмитро Джуранюк 47, Юлія Лаврук 40, Дмитро Прощок с. Михайла 36, Калина Прощок, Михайло Пасайлюк, Іван Лаврук, Лесь Рибак по 20 мп.

Село Хоросно старе, п. Щирець коло Львова. Кася Чичкевич 3000, Гануся Данилів 2000, о. Стефан Йойко 1600, Анна Габалевич 1500, Василь Камінський, Антін Кульба, Марія і Ксеня Орищак, Іван Билинський, Талька Строцька, Рузька Чичкевич, Катерина Камінська, Стефан Буць, Василь Кузь, Василь Кузь по 1000, Петро Грухий, Іван Буць, Кася Фуртак, Гринько Чорній, Петро Романів, Михайло Ярем, Танька Романів, Юрко Дмитрах по 500, Теодозія Заторська 300, Стефан Заторський 400, Тома Данилів 200, Дмитро Ярем 300.

Урядники „Польонії" з нагоди іменин В. Назаря 3000, Володимир Назар 1500.

Парохіяне з Берлина, пов. Броди. Збірка в церкві 93.189. о. Климентій Базилсвич 1811.

Збірка в Страдчи 14.000 в церкві, о. Орест Коновалець 3000. Галя Коновалець 1000.

Велика Воля пов. Жидачів: о. Маріян Кузьмак, Стефанія Кузьмак, Софія Якубова, Стефан Лозінський, Парашка Горчин, Марія Бецкевич по 500 мп.

Громада Дубравка 30.000, громада Тарнавка 4.000 мп.

II. б. курс української державної семінарії у Львові 8.000, проф. Северин Левицький господар кляси 2.000 мп.

Болевичі, пов. Добромиль. Олійник Васько 25 кг. жита, Шмігельський Панько 6 кг. жита, Дмінський Михайло 3 кг. жита, Долгун Катерина 3 кг. жита. За жито взято 3.500 мп.

Новомиська посада пов. Добромиль, Стебельський 4.300, п. Вигнанець 200 мп.

Добромиль. Збірка від Українців Добромиля 7.250, Дм. Кацамай 1000, з забави по фестині в „Нар. Домі" 10.000 мп.

Громада Камінне пов. Надвірна: о. Володимир Самотулка, упр. школи М. Тимчина, Ів. Данилюк, Іван Бойчук, В. Данилюк, В. Богатчук, А. Тимчук, Вайц Мендель по 1000.

ВП. Передплатникнія в Чехо-Словаччині приснмо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ЗА УПОКІЙ ДУШІ БЛ. П.

Д-ра Ярослава Кравчковського

Директора „Дністра"

відправиться поминальне Богослужения в четвер, дня 7. вересня ц. р. о год. 9. рано в Церкві Успенія Пр. Богородиці, на яке запрошує

Дирекція Тов. „Дністер".

Памятайте про грошовий фонд „Діло"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

За редакцію відповідає Володимир Целевич. Друкарня Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 5. (9.836) Львів, середа 6. вересня 1922. Почтове маленність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Д'ло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

:: УЧЕНИКИ ::
вищих і середніх шкіл,
що хотять вдосконалитися у всілякі прилади до писання і рисования купують найдешевше лише в складі паперу І—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

Львів, 5. вересня 1922.

Нахабні „опікуни". Польська преса завелася в своїх імперіялістично - анексіоністичних сподіваннях. Коли польський сойм постановив перевести анексію Сх. Галичини шляхом розписання виборів також на области Сх.Галичини, була вона певна, що українське населення збитою лавою піде до виборів і тим чином дасть санкцію польським намаганням анектувати цей край.

Леліючи такі думки, польська преса спиралася мабуть на довоєнній психіці українського населення. Український громадянин має широко розвинуте почуття своїх політичних прав. Він не промине ніякого акту, котрим може висловити свою горожанську волю. Участь українського селянства у виборах загального голосования до австрійського парляменту була більша, як якогонебудь иншого з австрійських народів. Польська преса, котра у відношенню до українського народу орудує довоєнними, або навіть — як „Слово Польске" — передпотоповими категоріями, числила, що українське населення, не вдаючись в дійсний стан справи Сх. Галичини — як міжнародньої проблеми, зглядно не визнаючись в нюансах польських замірів — таки возьме участь у виборах. Очевидно польська преса забула, що Сх. Галичина була тереном найбільшої війни, що українське населення створило легіон Січових Стрільців для боротьби за українську державність, що воно пережило відновУ і трагедію тої державности над Дніпром і над Дністром, що в обороні української держави брав участь увесь український загал, а головно увесь загал Галичини, що над світом прогомоніли величні кличі про свобідне самоозначення народів, що те право — хоч ще вповні не здійснене, стало неписаним законом людськости. І як не сьогодня, то завтра той закон мусить бути здійснений, — так само, як після французької революції мусів бути зреалізований клич про права людини і громадянина. Український народ занадто багато жертв зложив на жертвеннику державности, щоби всякі ігноранти могли рахувати на його необережність. В психіці народу перейшла глибока, основна переміна. Він своїм терпінням, муками, стражданнями, жертвами і втратами, кровю і одчайною боротьбою став державною нацією. Колиб навіть не існували ніякі міжнародні акти про Сх. Галичину, як окрему державну одиницю, то й це в нічім не змінилоб державницької свідомости українського народу. Хто в те не вірить, може легко переконатися шляхом свобідного плебісциту.

Становище українського населення до польських виборів неприємно заскочило польську пресу і — розуміється — всі инші чинники польської політики. Не знаючи настрою наших мас, польська преса і польські посли розумували, що раз українське населенння піддалося частинно конскрипції, раз воно платило Польщі данину, то так само стане хоч в дрібній частині до виборів. Одно забули польські політики, що попередні акти були доконувані під примусом в асистенції війська й жандармерії під грозою багнетів. Виборчий акт важко перевести виключно багнетами і тяжко принаровити загальний примус.

Скоро тільки після деяких вагань польського уряду стало відомим, що вибори до польського сойму і сенату всупереч постановам міжнародніх договорів мають бути розписані і на території обсадженої Польщею Сх. Галичини, — українське селянство в один голос виявило свою думку. „На Польщу записуватися не будемо, до Варшави своїх послів не пішлемо!" — такі голоси роздалися в цілім краю. Тому не тільки огляди на міжнародню східно-галицьку проблему, але й голос українського населення рішив про становище до польських виборів. Ширший Народній Комітет, як вища інстанція української народньої трудової партії, опісля управа радикальної партії й християнсько-суспільної та соціяльно-демократичної постановили проголосити виборчу абстиненцію. На цьому самому становищі стоять і москвофіли, а навіть дрібна група комуністів Сх. Галичини виломилася в цій справі від варшавського центра і поставилася негативно до польських виборів.

Таким чином серед українського громадянства немає навіть ліліпутної політичної групки, яка поважилася би піти в розріз з голосом народу.

Мимо так ясно спрецизованого становища, польська преса не хоче розстатися з своїми анексійними мріями. Обманута своїми фантазіями, вона з піною на устах, накидується перш усього на трудову партію — як на виновника абстиненції, а одночасно стає в „обороні тероризованого селянства". Орган воюючого хамства „Курієр Львовскі" приписує непримиримість тільки українській інтелігенції, а „заступається за „влосцянством", що „хоче реальної праці, бажає мати в соймі оборонців його інтересів". Мовляв „українські шовіністи стараються відстрашити від участи у виборах тверезих і чесних своїх земляків". На той самий тон настроєна й шанталаса „Ржечпосполіта". В статті „Польска і Русіні" читаємо: „Відомо, що загал „рускего влосцянства в Малопольсці" східній є настроєний льояльно і що „руска весь" цікавим збігом обставин є сьогодня мабуть найспокійнійшою в цілій Річипосполитій". А вкінці така наука: „Ширші українські маси повинні зрозуміти, що Польща міцною стопою стоїть над Дністром і Збручем і що лиш в згідній і спільній праці з Поляками лежить добробит і щаслива будучність тої Руси, котра остає під крилами Річипосполитої".

Правда, можна захлиснутися з радости над тими перспективами добробуту і щастя!

Цікаве збочення виявляє польська преса. Давнійше лише спольонізована шляхта, котра все-таки підсвідомо відчувала свій звязок з народом, уважала себе „опікункою" українського селянства. Сьогодня та „опіка" значно поширилася. Не лиш польська адміністрація у Сх. Галичині запрятує собі голови тією „опікою", але і Вітос, і Домбскі, і Ямпольскі, і Бриль, і кс. Теодорович (той самий, що на льояльність „руского влосцяньства" має універсальний лік: тюрму і багнети) і багато, багато инших. А всі вони не дають жити нашому селянству, нахабно лізуть в „опікуни" в надії, що поведеться їм здійснити засаду „divede et impera" і привязати наш народ до свого воза. Та ця ганебна гра, не ординарне нахабство не відносить і не віднесе ніяких успіхів. Вбити клин між український народ і його інтелігенцію вам не вдасться. Шкода заходів, труду і грошей. За нашу випробовану, в боротьбі, терпіннях і крови загартовану масу ми спокійні.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.000. Жертводавці поніще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Визиваючий цинізм.

Нищення українського шкільництва.

(Власна телеграма.)

Добромиль, 3. вересня 1922.

Добромильське староство розігнало поліцією з наїженими багнетами учеників в приватної української гімназії в Добромилі, істнуючої вже два роки. Школу замкнено.

Справа Східної Галичини.

Інтерпеляція в Італійськім парляменті в справі виконування судівництва у Сх. Галичині іменем польської республики та конструування процесів о головну зраду.

Дня 28. серпня с. р. вніс посол Спартако Фаджарі (Spartaco Fazzari) — група Джоліттія — інтерпеляцію в італійськім парляменті в справі справованння судівництва у Східній Галичині іменем польської республики та конструування на тійже території процесів о головну зраду, яка в дослівнім перекладі звучить:

„Запитую міністра для закордонних справ, щоби знати:

чи італійське правительство є поінформоване, що польська держава виконує в часово мілітарно окупованій нею Східній Галичині судівництво в імени польської республики та що конструує проти горожан Сх. Галичини процеси о головну зраду;

чи італійське правительство має намір зрезигнувати з права суверенности, яке арт. 91 сан-жерменського трактату признає Італії разом з головними союзними і запризненими державами, — і стати спільником постійного нехтування Польщею арт. 91, — не інтервеніюючи в цілі усунення режиму, який представляє собою насильне нарушення міжнароднього права і глум з духа і тексту трактатів;

чи не уважає вказаним як раз під теперішню хвилю утвердити дійсне респектованнє сан-жерменського трактату супроти кождого, хто думав би, або показав би, що вважає його мертвою буквою.

Жадається відповіди на письмі".

Делегація ЗУНР. в Женеві.

30. серпня вечером виїхала делегація ЗУНР. до Женеви з находи Збору Союза Народів. В делегації беруть участь: д-р Кость Левицький, д-р Ст. Витвицький і о. Жан.

XX. Міжпарлямент. Конференція у Відні.

В дні 28. серпня с. р. з рамени Міжпарляментарної Унії розпочала наради у Відні XX. Міжпарляментарна конференція, в якій беруть участь 300 представників 24 парляментів Европи, Америки і Азії. Конференції проводить д-р Матая, голова австрійської групи. На деннім порядку конференції находяться отсі важнійші справи: ревізія статутів, охорона прав національних меншостей, економічна відбудова світа, обмеження зброєнь, парляментарна контроля закордонної політики, економічні і фінансові справи.

В неділю 27. серпня с. р. вечером витав австрійський уряд гостей приняттям на замку в Шенбруні, на яке одержали запрошення також члени Української Національної Ради: посол Володимир Сінгалевич, радник Лев Левицький і д-р Олександер Марітчак. Численно зібраних парляментаристів і членів дипльоматичного тіла витав президент австр. релубики Гайніш. Конференція покінчила свої наради в дні 30. серпня с. р.

Східна Галичина і заграничні апетити.

Ф. Кудрявцев в статті під наведеним заголовком в берлінськім „Накануне" пише:

На днях в „Накануне" появилась стаття, в якій поінформовано про долю одного з найбільш нещасливих закутків Европи — Східної Галичини, яку антанта провізорично віддала Польщі.

Галичане боролися з Поляками, Галичане приняли 13. марта 1919 предложення перемиря, яке їм запропонувала Найвисша Рада. Поляки відкинули це предложення і при помочи армії Галлера, яка щойно прибула уоружена Францією, нанесли Галичанам кілька тяжких ударів. Вони все ще держались, закликаючи Найвисшу Раду о поміч.

25. червня секретар Мировой Конференції передав галицьким представникам постанову Найвисшої Ради, яка довгі часи остане памятником самоволі володарів долі Ев-

ропи: „щоби забезпечити особисті права і майно мирного населення Східної Галичини перед небезпекою в боку большевицьких банд. Найвисша Рада рішила уповноважнити сили польської республики продовжувати свої операції по річку Збруч".

Галичане боролися з Поляками, а їх видавали на поталу ворогам, показуючи на небезпеку зі Сходу. Як вже сказано в статті І. Дунайського, повслі тягнулися переговори держав, які по думці трактату з Австрією взяли в свої руки рішення про майбутній статут Галичини. Між тим Поляки осідали і укріплювалися в побідженій країні.

Доля Східної Галичини будить богато апетитів. Покійний Таке Йонеску підняв завісу в своїй щирій статті про Малу Антанту. На основі повелінь своєї „совісти Европейця, який захищає европейську цивілізацію, він пробував доказати, яким „самовбійством для справді европейської Европи" було би допустити „сьогоднішну чи завтрішну Росію" станути на Карпатах. З другої стороны і створення маленької держави між Росією, Польщею і Румунією було би, на його думку, неможливе. Тому „в цій чи иншій формі" Галичина повинна бути віддана Польщі.

Було зовсім ясне, що творець Малої Антанти хотів недопустити до вбиття клину між Румунію і союзну з нею Польщу, щоби таким чином здійснити паризький пляи безперервного кордону і валу на Сході. Треба було створити останнє звено в ланцуху, через який варварська Росія не повинна продістатися в Европу.

Та були й більш прозаічні інтереси, які передрішали долю Східної Галичини. 17 мая в Генуї появилося офіціяльне французьке донесення в справі нафтової політики. „Франція, говорилося в ньому, сильно затвердила своє положення в Галичині, де більша частина підприемств находиться тепер під французькою контролею". Ще на початку лютого 1922 р. між Францією і Польщею заключено економічні договори, між якими є й в справі нафти (досі неопублікований!) Польща, як і Горішний Шлеськ, являється щитом, за яким монополько підходять французькі капіталісти.

Це викликує невдоволення Англії, і в англійськім парляменті часто підносяться запити в справі ненормального положення Галичини. Головно уважно слідить за цим питанням льорд Сесіль, який виступав і 30. липня 1920 р. і 13. марта 1922 р. 2. серпня товариш міністра Гармсворт знову потвердив послови Кутови, що польська воєнна окупація не має права передрішати долю Сх. Галичини, і признався, що британське правительство обдумує спосіб вирішення сього питання.

Тим більш недвозначно проявилися польські наміри в недавньому офіціяльному донесенню з Варшави („Temps" з 21. серпня). Проєкт кабінету Новака, показується, пропонує включення статуту галицької автономії в польську конституцію. „Русинський" (у Варшаві вперто придержуються сього штучного терміну!) міністр вводиться в склад польської ради міністрів. Чи не явний це атентат на чужу незалежність з боку людей, що так патетично обстоювали свої національні права?

В недовзі у Львові стане перед судом студент-Галичанин Федак, який 24. вересня м. р. стріляв у Пілсудского. „Голова держави" сам колись боровся проти тиранів: чи зрозуміє він почування Федака?

Росія, в особі адміністрації Бобрінського, наробила в Галичині масу помилок, та про цей час і Росіяне згадують з обуренням. Знову зачинати „присоединительную" політику було би божевіллям, і в цім напрямі краще хай Польща збирає обильне жниво ненависти. Одначе, не приучуючи Галичини, Росія буде завжди відчисгится з прихильністю до нещасної країни, яка являється жертвою інтриг політиканів і фінансістів. Незалежність Східної Галичини є простою справедливістю, якій там не винайдено єзуітські докази в стилю Таке Йонеску.

Східній Галичині ніщо не перешкаджає зберігти своє істнування у формі невтральної країни між трьома державами. Якщо Румунія хоче через неї комунікуватися з Польщею, як можна лишити Україну як часть російської федерації, мати одинокий вихід для зносин з Західною Европою? „Дійсним Европейцем" не до лиця бісмарківський проєкт загнати Росію в Азію".

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присилаємо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Українські справи.

Галицькі військові частини в Чехословаччині.

„Накануне" подає з Праги: В звязку з заключенням договору Р. С. Ф. С. Р. і Чехословаччини інтерновані по таборах Наддніпрянці будуть розпущені. Галицькі інтерновані частини остануть в Чехословаччині аж до вирішення східно-галицького питання. Ці частини будуть виділені і інтерновані в окремі галицькі бригади.

Митрополит Шептицький в Америці.

Філядельфійська „Америка" подає, що митрополит Шептицький, який приїхав до Гобокен в понеділок 7. серпня кораблем „Панамерікен" з Мунсон Ляйн, задержався через кілька днів в Ню-Йорку, де його відвідали місцеві й окольчні священики та визначні громадяне. Митрополит виглядає дуже добре і почувається вповні вдоволеним успіхами своєї подорожі. Особливо тішить його народня свідомість та солідарність бразилійських Українців, яка виявляється при виборах та иних нагодах. Митрополита радо витали тамошні епископи та вірні, лише Поляки відносилися ворожо. Підчас побуту в Аргентині відвідав митрополит міністра закордонних справ, а яким довше говорив про Україну.

Одночасно подає „Америка" інформації про місійну діяльність митрополита в південній Америці. Доводилося нераз побарювати незвичайно важкі комунікаційні трудноші. Прим. в Парані нема комунікації між кольоніями, залізниць мало, так що часто треба було їхати день—два фірою серед дощів, поганими дорогами, щоби на заповіджений час прибути на кольонію. Всі ці трудноші митрополит побарював в самозаперечениям.

На чужинців робив усюди дуже корисне враження.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Поз. Товариства Кредитового „Віра" в Раві Руській

Велика Україна.

Процес сіоністів у Києві.

В київськім ревтрибуналі розпочався процес 37 Жидів-сіоністів, яким закидується контрреволюцію. Всі обвинені передані судови за те, що приїхали на зїзд сіоністичної організації. Зараз після приїзду арештували їх чрезвичайка.

Терор в Київі.

В Київі закінчився процес проти відкритої в марті повстанчої організації „Козацька Рада". Поміж арештованими були й совітські урядовці, чекісти і офіцери червоної армії, які являлися конспіративними членами цеї організації і подавали їй військові і політичні інформації На чолі стояли — Гайдученко, Лововик, Бесарабенко, Гайгоренко і ін. Большевики заявили потягненим до відповідальности, що їх обвинюється за те, що на зїзді в січни ц. р. в Білій Церкві організація рішила викликати весною ц. р. повстання на Україні і в цім напрямі пороблено приготовання. З 100 обвинених 48 засуджено на розстріл. „Руспрес", за яким подаємо цю вістку, заявачує, що засуд викликав в українських кругах велике негодування, бо засуд противоречить проголошеній большевиками амнестії.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

За права національних меншостей.

Заїдомлення бар. Адельсверда на засіданню Міжпарляментарної Унії.

Право меншостей, обговорюване широко на засіданню міжпарляментарної унії у Відни, викликало велике заінтересування серед політичних кругів Европи. З огляду на цікавість цего питання подаємо пониже звіт реферату в тій справі, який виголосив бар. Адельсверд. Референт говорив таке:

Право національних меншостей має таке велике значіння, що шведська група вважала за вказане підняти це питання в першу чергу. Немає сумніву, що головною причиною непорозумінь і з цим вогнем між народами є різниця національностей. Першою отже умовою тривалого мира є в даному випадку те,

---

л. БІЛЕЦЬКИЙ.

„Отаман Зелений".

СУЧАСНИЙ РОМАН КЛИМА ПОЛІЩУКА-ЛЬВІВ КИЇВ 1922. Р.

(Продовження.)

Отже віра в правоту свого діла, жертва, якою необхідно спокутувати „гріхи своїх прадідів", обовязок перед народом, землею — ці найголовнійші рефлексії, що примусили „Сашу Жегульова" піти на смерть, стають найбільш ідейними рефлексіями і Данила „Зеленого". І коли п. Турянський цілком справедливо вважає їх найціннійшими в романі Поліщука, то — на жаль, вони належать не К. Поліщукови, а Л. Андрєєву.

К. Поліщук лише головну частину „літературно-естетичної правди" (термін О. Турянського) — „загально людський ідейний зміст" механічно пристосував до „національно українського духу". Лише в цьому виявляється оригінальність твору К. Поліщука.

В тій же послідовности художню концепцію першої частини свого роману розвиває і К. Поліщук: дитячі й юнацькі роки Данильця Терпила. Також претенсія містичного у відносинах матері й сина; аналогічні ситуації знайомства Данила зі своїми товаришами по майбутній праці, а тією лише ріжницею, що образ і функції Колесникова в житю Саші роспределюються в романі „Отаман Зелений" між трьома особами: Онуфрієнком, Супонею і Процем, любов Саші до Ксені Егмонт і навпаки у Поліщука виливається в любов між Даниллом і Марусею, яка невідомо з яких причин в другій частині перетворюється в „Отаманщу" Марусю. — Також як і Саша Новіков перед відходом стає Жегульовим, у Поліщука Данило Терпило стає Зеленим. Навіть кількість розділів першої частини „Сашки Жегульова" і „Отамана Зеленого" однакова, а власне по 16 розділів. Кожний розділ по своїй внутрішній структурі обох романів цілком відповідають один другому; в богатьох місцях запозичені: стиль, картини, образи, ситуації, навіть окремі вирази. Не говорю вже про ширші поетичні мотиви, картини й образи першої частини: батько Саші й Данильця; Губернатор Телепнев міста Н. в романі Андрєєва і піп трипільський у Поліщука; сни матері Сашки Ж. і сни Оксани, матері Данильця; схожість матері з іконою в церкві у Андрєєва і Поліщука, наприкл. у Андрєєва читаємо:

— А она похожа на гречанку.
— Мама?...
— Нѣт, не похожа! — рѣшила Линочка...

Нарешті після довгих пригадувань Ліночка проговорила:

— Сашенька! Я нашла!

И все болѣе таинственным голосом, округлив глаза, шептала:

— В нашей церкви... знаешь? — есть на лѣвой сторонѣ картина... знаешь? — И там нарисована одна святая, и ну вот! Она похожа на икону!

— Правда! — повѣрил Саша. — Нѣт ты подумай, как это страшно:

— На икону! Оба испугались. Мама, обыкновенная мама, такой живой человѣк, котораго только сейчас нѣт дома, но вот-вот он придет, — и вдруг похожа на икону! Что же это значит? И вдруг она совсѣм и не придет: Заблудится ночью, потеряет дом, пропадет в этом ужасном снѣгу и будет одна звать: — Саша! Линочка! Дѣти!...

— Куда ты Саша? — Встрѣчать маму.*)

У Поліщука читаємо:

— А наша мама дуже бідна? — спитався Олекса.

— Як і всі селяне! — сказав Данило.

— Алеж вона краща від усіх людей на селі...

— То тільки для нас вона така гарна... Є люде ще кращі від неї...

— Ні, не має! — рішучо заперечив Олекса. — Як я був у церкві, то бачив таку на образі...

— А й справді! — якось загадково скрикнув Данило і раз чогось замислився...

— Не знаєш, куди пішла мама? — спитався Олекса.

— Казали, що зайдуть до дячихи! — відповів той.

Данило встав, накинув на себе стару свиту і сказав:

Ти сиди собі, а я піду стрінути її — **)

А ось другий мотив цілком взятий у Андрєєва; у останнього читаємо:

„Года три жила Елена Петровна спокойно и радостно и уже перестала находить в Сашѣ то особенное и страшное; и когда первою в чредѣ великих событій, потрясших Россію, вспыхнула японская война, то не поняла предвѣстія и только подумала: „вот и хорошо, что я валла Сашу на корпуса". И многія матери в ту минуту подумали не больше этого, а то и меньше.

Но уже близилось страшное для матерей. Когда появились первыя подробныя извѣстія о гибели „Варяга", прочла и Елена Петровна

*) „Сашка Жегульов", ст. 15—16.

**) Отаман Зелений, ст. 17—18.

щоби приняти такі постанови, які на будуче ухилили би, а що найменше управильнилиб можливість конфліктів. В тому змислі мусять бути внесені рішення, які національним меншостям в поодиноких державах дали би достаточну охорону перед насильством. Питання меншостей є не тільки одним з найважнійших, воно є особливо пекучою проблемою, для якої не найдено до тепер розв'язки.

Не моя ще річ піддавати версайський трактат критиці, через що я обмежусь до ствердження кількох фактів. Тези Вільзона також передбачували охорону національних меншостей, але переведення його пропозицій натрапило на зовсім поважні труднощі. Щоби перевести пакт Союза Народів в діло, скривлено цілий ряд точок, через що пропала цілковито проблема охорони національних меншостей. Кожда з великих держав мала сама занятися цею справою, через що не могла принята цю основну думку в трактат. Уже при усталюванню нових границь висовувалася справа національностей на перший плян, але не можна сказати, щоб в тому напрямі мав хтось щасливу руку; що більше, до цього переконання прийшли навіть ті, що самі утворили нові границі. Повстали нові держави, повстало їх майже так багато, як багато національностей обіймали колишні держави, але ці нові держави з першого кроку загубили можність істнування.

Нова карта Европи далеко не додержала того, що запов дала. Вона виказує цілий ряд політичних, географічних і комерційних помилок. І так нові границі позбавили деякі промисли їхніх сирівців, широкі круги населення позбавлено хліба, так прийшло до того, що нові границі поперерізували не тільки поодинокі місцевости, але навіть доми. А чейже не можна посувати прінціпу за далеко і при усталюванню границь треба брати під увагу географічні і комерційні умови.

Уже з нагоди мирової конференції підніс американський державний секретар внутрішних справ Лянсінг важкі заміти проти тез Вільзона і означив самоозначення небезпечною фразою. Так далеко йдучий поділ на окремі держави, який бачимо в Европі, довів до того, що добре взаємновідношення поодиноких держав стрічається з великими труднощами. Такий стан міг би бути вдоволяючим тільки тоді, колиб усі держави були ідеальними державами, правленими політикою отворених дверей, в змислі Союза Народів. Але до цеї золотої доби нам ще дуже далеко.

Ще перед світовою війною виявилося, що сповнення цілого ряду бажань національних меншостей є нездійсниме, через що дуже часто доходило до зівсім поважних конфліктів.

Вільзон, Клємансо і Льойд-Джордж декретом з дня 1. мая 1919 р. поручили комісії новоосновання держав мандат виготовлення проекту охорони національних меншостей в Европі. Перший з проектів вийшов від Польщі і на його основі заключено цілий ряд умов. І мирові договори в Сан Жермен, Тріянон і Севр обіймають постанови, на основі яких національні меншости позискали право свобідного вживання рідної мови в публичному і приватному житю, а саме в пресі, школі, церкві і суді. Але хоч і видано такі приписи, то економічний бік питання полишено зівсім на боці. З прикрістю муситься ствердити, що сучасні умови є далеко некорисніщі аніж вони були до війни. Новоутворені держави построєні на зовсім відмінних основах, аніж це було в пляні. Очевидно, не можна було ждати того, щоби безпосередно після заключення мира поміж одинокими народами завелися блискучі взаємини. Але не повинно було дійти до того, щоби заводити міри, які є просто кпинами з інтенцій мирових договорів. І так переведено комічні переклади старих, давно засвоєних назв міст і областий, шкільних дітий примушено співати патріотичні пісні в мові більшости, почта пізнала цілий ряд труднощів в доручуванню листів адресованих мовою меншости, факти, які вповні противорічать постановам мирових договорів. Така політика не то що не приносить користий, але може замотати істнуючі труднощі в узол не до розв'язання.

Правда, не можна не бачити й того, як не легко даються переводити постанови мирових договорів. В богатьох державах стоять тепер на чолі уряду представники слабше вивінуваних кляс, які бажають впровадити нову систему правління на кошт колись пануючих груп. Приписи видані в справах національних меншостей хоч і справедливі, але вони не вистарчають хочби тому, що переведення їх в діло не йде рука в руку з добрими замірами.

Тут треба також звернути увагу на труднощі, які моглиб витворитися. З огляду, що Зєднінені Держави відмовились від участи в Союзі Народів, треба було покликати до життя Тов. Ліги Націй. До проекту цего Тов., який предложено в червни п. р. на конференції в Празі, поставилась неприхильно Чехословаччина, виходячи з заложення, що зміна дотеперішних приписів являється зовсім зайвою. По довгій дискусії прийнято всетаки проект Тов. Ліги Націй, однак Чехословаччина, Югославія, Румунія, Польща і Греція усунулись сейчас після голосования. Це поступовання є симптоматичне для теперішнього положення.

Опісля виявилася конечність дати меншостям спромогу передавати до секретаріяту свої жалоби в можливо короткій дорозі. Вправді з багато сторін підношувано закиди, що контроля над точним переведенням приписів є рівнозначна зі замахом на суверенність інтересованих держав, але коли в тому випадку будуть примінені засади справедливости, тоді закид цей буде нестійний. Тому виринула думка утворити для закріплення мира „заступництво меншостей", яке моглоб дораджувати і ділати посередно і яке увійшло би в склад Ради Народів під патронатом Міжпарляментарної Унії. Накінець поставив бесідник такі внесення:

А) Після вислухання реферату п. барона Адельсверда про права національних меншостей рішає 20. міжпарляментарна унія передати цю справу постійній комісії для національних і кольоніяльних справ. Згадана комісія має як завдання предложити на черговій конференції проект міжнародного правильника, який забезпечував би права національних релігійних меншостей у всіх державах.

Б) 20. міжпарляментарна конференція, маючи на увазі небезпеку, що з огляду на теперішне положення загрожує трівкому мирови, як також небезпеку спричинену непорозуміннями і боротьбою між національностями і меншостями країв висловлює бажання, щоби Союз Народів: 1) установив приділену до Союзу Народів надзвичайну комісію для розсліджування і стверджування справ національних меншостей; 2) щоби приклав усю свою увагу і енергію завданню переведення в життя усіх істнуючих законів в справі охорони меншостей

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіжа і пашу в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

Союз Народів.

Справа меншостей в Союзі Народів.

Обговорюючи справу національних меншостей, яка буде предметом окремих нарад Союзу Народів, стверджує „Пті Парізієн", що Союз займеться проектом поступования, який опирається на таких засадах: Охорону меншостей треба виконувати на основі окремої конвенції, яка буде долучатись як анекс до ріжних мирових договорів. Право Союзу Народів повинно ограничуватися до контролі над примінюванням згаданих рішень. Рада Союзу не повинна однак мішатися до взаємин між державами і їх піддаными чужої раси і віроісповідання. Треба утворити комітет зложений з президента Ради і двох членів, котрий буде розглядати надіслані протести зглядно пояснення урядів, проти яких спрямовано обвинуваченя. Денник зазначує, що останні наради відбудуться в часі виборів несталих членів Ради Союзу Народів. Мандати представників Бразилії, Еспанії і Бельгії продовжено на один рік. Одночасно однак домагаються місця в Раді держави Скандинавії і малої антанти. Актуальною стає отже справа кандидатури Бенеша. Важко булоб також лишити Полудневу Америку місця, яке осталo вільне після виходу Да Куги, а уступлення Іманса булоб безповоротною втратою.

Домагання малої антанти.

„Журналь" обговорюючи справу приступлення Угорщини до Союзу вповнює, що мала Антанта не противиться цему в засаді, але свою згоду дасть тільки тоді, коли Союз узгляднить становище малої антанти, яке противиться реституції монархії на Угорщині. Що торкається знов приняття Німеччини до Союза Народів, то становище малої Антанти є зовсім згідне зі становищем Франції.

В справі німецької меншости в Польщі

Одною зі справ, якими займалася тепер Рада Союза Народів, є справа німецьких меншостей в Польщі. В тій справі інформаційна секція Союза Народів подає такі подробиці:

В падолисті минулого року повідомлено генеральний секретаріят, що багато тисяч німецьких родин примушено кинути свої посілости до 1. грудня 1921. Згідно з приня-

---

и заплакала... „Прочту Сашѣ, пусть и он узнает", — подумала мать наставительно и спрятала листок. Но Саша и сам прочел.

— Отчего ты такой блѣдный, Сашенька? Устал в гимназіи? — Устал.

— Тебѣ не хочется говорить? А я думала прочесть тебѣ про „Варяга".

— Мы уже читали.

Она не раз слышала слова „мы" и видѣла только хмурую блѣдность, вдруг замѣтила, что обвод глаз стал словно чернѣе и сами глаза глубже И не успѣла еще осмыслить замѣченнаго, как поднял Саша эти самые свои пугающіе глаза і строго сказал:

— Ты не имѣла права. Зачѣм ты взяла меня из корпуса? Ты не имѣла права...

Она чуть не закричала, но сдержалась и сухо, избѣгая взгляда, сказала:

— Тебѣ четырнадцать лѣт! Этого слишком еще мало, чтобы судить о поступках матери...

Но он не стал говорить и ушел в сад, на узенькую дорожку в снѣгу, которую прочистил сам; и ходил до самых синих сумерек ранняго зимняго заката"...*)

У Поліщука читаємо: „Тихо й непомітно пройшло ще два роки і настав третій. Зразу-ж від Нового року, почалися якісь трівоги й неспокій. Спершу багато говорили про якусь війну десь аж на Далекому Сході...

В полукіпках на полі стали знаходити якісь листочки з червоними печатками...

Якось Оксана прийшля з поля і принесла з собою аж два таких листочки.

— А ну ко прочитай, сину! — простягла їх Данилови. Той тільки глянув і зараз же сказав:

— Це вже читали в нас!..

Вона якось не звернула уваги на те „в нас", а тільки пильно пильно подивилася йому в очі і побачила в них якісь чудні вогники. Хотіла спитатися — що з ним діється, але він раптом сказав:

— Книжки мої нащо спалили?..

Схопилася як опечена. Сама не своя, розлючено закричала:

— Як ти смієш так до матері казати? Ти... ти...

Опамяталася...

. . . Данило не підійшов до неї і не заспокоїв її, як то він робив завжди, а мовчки вийшов з хати і подавсь кудись **)

Далі зустрічаємо такі спільні мотиви, як підручна книга Сашки Ж. Байрон; Данила-Шевченко; пісня матері Данила „Ой, гай мати" і музична арія Єлени Петровни, матері Саші — „тренді бренді", що навівали анальогічні настрої в душі обох хлопчиків і т. д. цих не то спільних, а однакових мотивів так багато, що прийшлось би переписувати половину твору Андреєва і три четверті роману Поліщука.

Не в силі не все зробити, одсилаємо шановного читача до самих творів безпосередно; ми наводимо лише сторінки обох романів, які виявляють між собою повну залежність один від другого; на першому місці ставимо цифри сторінок із роману Андреєва, на другому — із „Отамана Зеленого" К. Поліщука: 3—6; 4—8; 7—9; 8, 9—12, 13; 11, 12—14, 15; 13—15, 16; 14, 15, 16—16, 17, 18; 18, 19—18, 19; 20—21; 24—24; 28—29; 27—29 (Колеснікова—Онуфрієнко); 29—29 (мисли Саши про Колеснікова, а Данила про Онуфрієнка); 31—29 (Колеснікові Онуфрієнко схвачуються і ходять по хаті); 32—30 (їх прохід); 30—34 („вы русскій?" — „ви українець?" про Греків, Байрон — Гарібальді); 32 35 (про минуле Колеснікова і Онуфрієнка); 33—36 (кінець 8 розділу в обох романах; про настрій Саші й Данила — початок 9 розд. обох романів); 37—41 (музика матері „тренді-бренді" — пісня матері Данила — „Ой гай мати!") 47—44 (фільософічні міркування Колеснікова і Супоні); 44—32 (вправи з револьвером); 48—51 (від слів: „Но все меньше спал Саша"... „І чим далі тим менше спав Данило"); 57—56 (14 розділ „Нельзя ждать" — „Годі терпіти" майже увесь розділ запозичений у Андреєва, в якому ролю Колеснікова виконує Прокіп Проць); 63—64 (Саша й Данило приходять до дому); 72—71 (майже увесь 16 розділ „Журо, моя журо" побудований до стилістичного запозичення так, як теж 16 розділ у Андреєва „Душа моя мрачна").

III.

Друга частина роману Поліщука значно коротша аніж перша і вдвоє по кількости розділів (10 розд.) коротша від другої частини (20 розд.) роману Андреєва, Мабуть джерело, з якого К. Поліщук черпав для першої частини свого роману в другій своїй частини значно розходилось і ідеєю, і подіями, а тим більш фактами в порівнанню з тим, що автор мусів далі викладати. Раз „основного джерела" не було, фактів про Зеленого в розпорядженню автора було мало, а щоби дістати фактів, треба було трохи попрацювати над їх збиранням, а також виявити талант письменника створити далі свій художній твір, задля чого треба було мати не лише охоту й терпіння ще й трохи власних творчих засобів, — зігнорувавши все це, автор об-

*) Сашка Жегульов. ст. 13—14.

**) „Отаман Зелений". ст. 15—16.

лом скорого полагодження справ меншостей а особливо наглих випадках, генеральний секретаріят закомунікував що відомість членам Ради. Після повідомлення про це представника польського уряду в Женаві, відповів останній, що речинець 1. грудня продовжено та що польський уряд рішив переводити видаліювання постепенно, але в ніякому випадку перед днем 2. мая 1923 р. Від того часу генеральний секретаріят одержав цілий ряд меморіялів від заінтересованих в тій справі Німців. Польський уряд зі свого боку представив свої виводи, складаючи між иншими меморіял в справі положення німецької меншости в Польщі і в справі німецьких кольоністів. Комітет Ради Союза Народів, в склад якого входять пп. Іман, Імперіялі і гр. Іші, розглянув цілу справу і предложив Раді Союза Народів звідомлення в справі положення національних меншостий.

Рада Союза Народів занялась справою німецьких меншостей в Польщі і рішила просити польський уряд, щоби він до часу, в якому Рада могтиме заняти становище в тій справі, відложив всякі адміністративні і судові заряджения, які могли би мати вплив на нормальне положення німецьких хліборобів, які вложили петицію. Крім цього Рада Союза звернулася до представника Польщі з просьбою о спільне провірення з генеральним секретаром ріжних правних квестій та фактів піднесених в звідомленню комітету Ради Союза підчас теперішної сесії. Завданням Ради буде переведення дискусії над результатами цих нарад.

Архіепис оп Кентербері в Женеві.

До Женеви прибув англіканський примас, архієпископ Кентербері і був присутний на нарадах Союзу Народів, в часі коли обговорювано справу Польщі і Данцігу. В неділю відбулося в костелі св. Петра англіканське богослужения, на якому примас виголосив проповідь з нагоди засідання Союзу. Примас вказав на вступі на спільність християнської науки з провідними ідеями Союзу Народів. Відтак бесідник кинув думку, що народи повинні понести жертви для цілей миру і що треба в тому дусі відділовувати на публичну опінію.

Обмеження збросі.

Пат. доносить в Женеви: Комісія розоружень розглянула справу заключену в рапорті, який предложено Раді Союза в понеділок 4. ц. м. Комісія стверджує, що Італія звільнила 88 курінів і обмежила час військової служби. Франція перевела редукцію армії до 200.000 і зменшила о половину час військової служби. Польща від 1920 р. зменшила чисельність армії о три четверті.

Виїзд австрійського канцлера до Женеви.

Делегат Австрії до Ради Союзу Народів мін. Грінбергер прислав на руки австрійського канцлера повідомлення, що деякі міродатні члени Ради висказали бажання, щоби канцлер виголосив особисто реферат в справі Австрії. На підставі цего візвання виїхав канцлер негайно до Женеви.

Ллойд Джордж на виїзді до Женеви.

Радіо доносить з Айльвезе: Англійські державні круги заперечують рішучо відомість неначеб Ллойд Джордж мав намір удатися особисто на засідання Союзу Народів до Женеви. Англійська делегація виїде на днях.

Невигідне жадання.

ПАТ. доносить з Женеви: З огляду, що Литовці зажадали розгляду виленської справи на Раді Союзу Народів, вніс польський делегат протестуючу ноту, яка домагається усунення цего питання з денного порядку нарад.

Справа західних границь Угорщини.

ПАТ. доносить з Женеви, що переговори в справі західних границь Угорщини, доходять до кінця. Пленарне засідання Ради Союзу Народів відбудеться за 8 день і на ньому буде ця справа окончено вирішена.

Японська евакуація.

Совнарком одержав з Пекіну вістку від Йоффе, що японські війська розпочали в означеному речинци евакуацію приамурського краю.

Самовбійство есера Тимофієва.

По донесенням преси в московській тюрмі 31. серпня повісився засуджений на смерть один з ліперів есерів — Тимофієв.

Приміщайте вкладки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

РІЖНІ ВІСТИ.

Чехословацька делегація в Женеві.

Головними делегатами Чехословаччини на Збір Союза Народів крім д-ра Бенеша будуть посол д-р Осуський і д-р Флідер, а також член генерального секретаріяту Союза Народів д-р Славік, котрий постійно перебуває в Женеві. Д-р Бенеш задержиться в Женеві що найменше 3 тижні.

Конференція церков в Копенгазі.

„Русспресс" подає: В Копенгазі закінчила свої наради конференція церков. На конференції болгарська делегація підняла справу положення православної церкви в Росії. З огляду на неприсутність представників російської православної церкви болгарська делегація предложила докладне звідомлення пропоположення православної церкви в Росії і положення еміграції, бажаючи загріти церкви до активної добродійности.

Одначе Англійці і Німці піддержані Американцями, відкинули болгарські пропозиції і ограничилися до платонічного вислову спочування для страдаючої православної церкви в Росії. Після сього представники східно-православних церков винесли окрему ухвалу, яку опісля прийняв виконуючий комітет. Ця окрема ухвала висловлює чотири твердження: ніяке християнське правительство не може визнавати чи входити у взаємини з большевицькою владою як антихристіянського; попрікує римо-католицьку церкву за її нічим не оправдане співробітництво з большевиками проти православної церкви; це поведення осуджує як антихристіянське і антигуманне; до всіх християнських церков звертається конференція з горячим зазивом працювати в користь релігійної свободи в Росії; Союз Народів повинен прийняти на себе фактичну опіку над збігцями з Росії.

Православні делегати ворганізувалися в окремий комітет і на черговій конференції виступлять спільно.

Італійсько-австрійський договір.

На днях підписано італійсько-австрійський договір. Італія уділяє Австрії деяку допомогу. Шіллер, який мав повернути до Відня від ложив свій поворот, щоби усталити ще деякі точки торговельного договору і митної унії.

Бої в Ірляндії.

ПАТ. доносить: Національна армія заскочила неправильні повстанчі війська недалеко Дон Гарвас. Було кількох забитих. Підчас нічної стрілянини в Дебліні згинуло 2 жовнірів повстанчих військ, а 15 попало до неволі.

Американська комісія для Росії.

З Вашингтону повідомляють, що на днях оголошено урядовим ну кореспонденцій між амбасадором Гудсоном і Красіном в справі висилання до Росії американської комісії для провірення економічного стану совітських республик. Уряд Зєднинених Держав заявляє, що цей крок не є ідентичним із визнанням совітського уряду.

Грецько-турецькі бої.

З Туреччини повідомляють що з хвилею оголошення турецької офензиви, в Туреччині панує велике заворушення. З фронту напливають нові транспорти ранених. Греки арештували багато осіб підозрілих в шпіонажі на користь Туреччини. Турецький генеральний штаб оголосив, що турецькі війська розбили грецьку армію під Аліо і обсадили залізничий шлях під тим містом.

Заряджения против напливу чужоземців.

На засіданню австрійської ради міністрів заявив канцлер, що австрійський уряд приготовляє розпорядок, який має припинити наплив чужоземців до Відня, в звязку з економічною катастрофою Австрії.

Совітська Росія.

Большевики і Достоєвський.

Совітська цензура заборонила перевидання „Бесів" Достоєвського.

Червоний терор

В Королівці, чернігівської губ., закінчився процес монахів рихлівського монастиря, які супротивлялися ограбленню монастиря. Ігумен монастиря Матвіїв і благочинний Ратченко засуджені на розстріл. Крім сього трибунал рішив закрити рихлівський монастир.

ежився трьома моментами письменницької праці: а) коротким перечисленням відомих йому подій про Зеленого, б) препарувавши їх фактами й подіями своєї власної фантазії, в) розробивши все це по плану будови, по картинам поетичних ситуацій, по характеру подій другої частини роману Андреєва, опоетизувавши це все поетичним стилем, запозиченим у творі тогож Андреєва. І ми маємо знов запозиченими з другої частини роману Андреєва: перший розділ цілком, 2 й значна частина з 2-го розд. „Сашки Ж". ст. 81. 82, 84, 85, 88; 3-й розділ „Ой гаю мій, гаю"... цілком збудований так, як третій розділ ром. Андреєва „Рябинушка"; 4-й розділ „Умань" і 5-й „Поразка" по формі своєї будови та стилю цілком вийшли із 4 — „Первая кровь" 6-го „Жегулевои", 7 — „Огонь" і 8 го „Смерть Петруши"; 6-й розділ „Товарищка Маруся" в багатьох місцях будови стилю вийшов із 9 го розділу „Сашки Жегулевова (ч. II) „Фома невѣрний"; 7, 8 розділи — моменти зневіри повстанців в свого отамана відповідають своїм характером 10 розд. 2 ч. романа Андреєва — група з „шайки" Жегулева на чолі з Ваською Соловєвим покинула свого проводиря і організувала свою шайку чисто розбійничу, 9-й розділ „Сумні дні" до стилістичних наслідувань наближається до 16 розділу твору Андреєва „Пробужденіе", перша частина 10 останнього розділу „Неминуче останне" цілком запозичений із 19 розділу Андреєва твору „Смерть Жегулева".

Далі, д-р О. Грицай і д-р О. Турянський в найбільшу заслугу художньому талантови К. Поліщука ставлять його поетичну манеру „психоаналізи", „по мистецьки малювати невловимі почування таємної трівоги, гнітючої змори, що ось ось назалиться на груди людини, почуття неспокою та бажання обізватися, крикнути, зробити щось у понурій ночі, непевности і жаху"; „малювати людину на тлі природи, та не в її противенстві до наших людей, а навпаки: в її найтіснійшій злуці з душею другої людини".

Так, це справді найкращі місця в романі Поліщука, але вони (теж, на жаль) лише бліді уривки чудового, наскріз ліричного, глибоко-трівожливого, артистично-фільозофічного стилю Л. Андреєва не лише його роману, але й всіх инщих його творів. За неможливістю виписати все те, що спільне, наводимо лише перший розділ із першої частини і другої, з цих прикладів характерні риси стилю Андреєва будуть яскраво помітні і помітне буде відношення до них і стилю К. Поліщука.

(Докінчення буде.)

ТЕЛЄГРАМИ.

Справа нац. меншостей.

Женева (ПАТ.) Поінформовані круги думають, що в справі національних меншостей предложиться загальному Зборови внесення Вільберта і Морея, яке домагається, щоби Союз Народів опікувався національними меншостями. Збір просив Союз Народів іменувати постійну комісію для розглядання справ, висланих національними меншостями до Союза і до переводження розслідів на місци. Повище внесення доповнює додаток, згідно з котрим комісія мала би право покликати представників національних меншостей. Предложення попирають: німецька ліга в Чехії та ліга приятелів Союза Народів.

Конференція м. антанти.

Женева. (ПАТ.) На конференції малої антанти дійшло до порозуміння в справі представництва в Раді Союза Народів. Одначе, в противенстві до звідомлень декотрих часописів, кандидата не визначено. Правдоподібно виберуть д-ра Бенеша.

С. Народів і справа Австрії.

Париж. (ПАТ.) Всі часописи підчеркують велику вагу сесії С. Народів і висловлюють погляд, що головну основу нарад становитиме справа Австрії, що є доказом змагань великодержав вдержати мир. „Матен" зазначує, що Австрію муситься виратувати але ратунок її не може викликати, політичну авантуру. Зборови С. Народів мається предложити в справі Австрії матеріял уже основно перестудіований по вислуханню Зайпля.

Нота Поанкаре.

Нью Йорк. (ПАТ.) „Нью Йорк Трібюн" пише, що нота Поанкаре в справі міжсоюзних довгів отвирає широкі видокруги у справі, котру досі розглядано під вузким кутом погляду. Нота є противенством ноти Бальфура. Франція стає на чолі руху, який зміряє до привернення здоровля й енергії Европи. Здається, що тепер наближалася година реконструкції Европи.

Невдача Греків.

Париж (ПАТ.) Бій, що зачався 26. м. м. на підступі Афіюн-Кара-Гісар, тривав без перерви 5 днів, а покінчився повною невдачею Греків. Грецька армія під натиском турецьких військ розділилася на 2 части. Дивізії півн. групи знесено зовсім. Туркам попалося багато военного матеріялу й муніції і 150 гармат. Погоня Греків тривае дальше.

Стрийський Вістник.

Обнова життя.

Життя в Стрийщині стало обновлюватися трохи пізніше, як в инших сторонах з огляду на острий режім польських властей. Вони особливо зацікувалися Стрийщиною, бо се більш свідома частина краю, тут замордовано о Ніжанковського Остапа, якого дух лякав усіх посередніх і безпосередніх виновників того морду. Свідомість і постійність Стрийщини виніжнила слух, зір, та нерви орудників влади. Відносини стали прикрі до краю. Для прикладу нехай послужить така подія:

В річницю морду о. Ніжанковського один зі священників відправив поминальне богослуження, на якому були учениці семінарії та дехто з громадян. За це почали їх тягати на поліцію; священика за те, що сміє правити богослуження, а вірних за те, що молилися. Але священик відповів, що його обовязком є правити богослуження і що він готов і за комісаря відправити поминальне богослуження, як що буде треба. Так робили представники архикатолицької держави „згідно" з наукою Христа, який казав молитися не то за братів, але й за ворогів.

Найбільше прикрим став режім після большевицького нашествія. Власти, вернувши до Стрия після відвороту большевиків, почали показувати свою енергію, накладаючи на деякі села велику контрибуцію за мнимі грабунки. Все те, як також ограблення деяких українських інституцій після приходу польських властей, занятя майже усіх українських будинків, а в части переполох чи може байдужність української громади, опізнило обнову українського життя, так, що коли у всіх містах і місточках товариське касинове життя вже давно обновилося, то в Стрию обнова його наступила що йно з кінцем 1920 чи з початком 1921 року.

Обнова шкільництва.

Найскорше обновилося шкільництво, а се прив. дівоча семінарія та народна школа, які завдяки своїм управителям розвинулися доволі гарно мимо дуже невідповідного приміщення, як також недостачі наукових середників та учительських сил. Заходом семінарії відбувся на весні 1920 р. концерт в честь Шевченка, який був неначе першим прилюдним українським голосом. Приватні школи якими піклується Кружок УПТ., стали головним предметом журби нашої громади. Їх удержання спочиває на маленьких оплатах учениць та на жертвах громади. Найбільш відємною стороною шкіл був невідповідний льокаль. В непригожих кімнатах рано відбувала науку семінарія, а пополудні народні школи. З минулим шкільним роком відносини покращали. Школи найшли приміщення в будинку української Бурси. В часі року стрінула школи немила несподіванка: староство заборонило ведення науки. Щойно завдяки рожним заходам школи могли продовжувати науку. Тепер народна школа і виділова одержали в кураторії дозвіл на істнування, що є майже рівнозначним з правом прилюдности. Крім сеї школи в місті є ще дві кляси на передмістю Лани. Та, кож і ся школа бореться з недостачею льокалю. Заходи Кружка УПТ, щоби науку можна вести пополудні в міській школі з початку увінчалися успіхом, але згодом се не подобалося ріжним опікунам і перед українською дітворою замкнено державний будинок. Обі кляси мусять тепер міститися в одній салі в церковнім будинку. Наука відбувається рано і пополудні.

Семінаріяльні курси, що виховали вже цілий ряд учительок (кандидатки здають матуру у Львові), рівнож стараються о право прилюдности і як зачувати, справа є на добрій дорозі. З державних українських шкіл є лише гімназія, якої офіціяльна назва „так зване утраквістичне паралелькі". Є се чисто українська гімназія, а утраквізм полягає на тім, що польська мова є обовязковим предметом. Має вона директора спільного з польською, а до недавна мала й спільне приміщення. Тоді наука відбувалася пополудні, в зимі при світлі нафтових лямп, які ученики самі собі справили. Через те наука лишала багато до бажання. Але й сього позавидували наші приятелі і магістрат, якого власністю був гімназійний будинок, заявив, що він його відступив лише під польську гімназію і що українська гімназія має залишити будинок. Щось нечуване! В будинку, побудованім за українсько-жидівські гроші, бо Поляків є тут мало, український молоді не можна учитися! Щоби українська гімназія не попалася до якого иншого шкільного будинку на пополудневу науку, українська громада заоферувала кураторії будинок УПТ. Бурси, з якої голі було позбутися польського війська.

Після довгих заходів при помочи депутацій, просьб, депеш до всяких властей, що тревало майже рік, а на що пішла маса паперу, чорнила і т. д., удалося увільнити будинок Бурси від непрошених гостей. Управа Бурси одержала будинок в пожалування гідному стані. Треба було мілионового вкладу, щоби будинок зробити ужиточним. Суспільність, в першій мірі батьки учеників, яких бажання, щоби наука велася рано, мали сповнитися, зложила около пів мілиона мп., а крім сього оден добродій даруав матеріял вартости 1 мілиона мп. І так з початком сього року будинок був можливий до ужитку. В тім часі Управа Бурси переговорювала з кураторією в справі винайму двох поверхів під українську гімназію. Тому що кураторія давала смішно малий чинш, з якого після оплачення ріжних податків, мало що лишалося би, а дальше, тому що кураторія, винайнявши будинок могла б була ним розпоряджатися, як хотіла, загальні збори Бурси рішили відступити приміщення даром з застереженням, для виключного ужитку української гімназії. І так по Великодних святах українська гімназія знайшлася у своїй хаті і одержала педагогічного управителя, задержуючи одначе адміністрацію спільну з польською гімназією. Ось так гімназія увійшла в нову фазу розвитку. Молодіж могла успішніше вчитися, чулася більше свобідною і вільною від глузувань та нападів польської молодіжи.

Але як зачувати, з новим шкільним роком гімназія буде усамостійнена з окремим директором, так що властиво щойно тоді буде вона українською, бо не від речі буде згадати, що до тепер ціле урядування, й навіть шкільні свідоцтва були в польській мові. Гімназія числить 8 кляс в 13 відділах З неї користають і учениці як госпітантки.

Недостача Бурси.

Як згадано, українська Бурса відступила свій будинок під українську гімназію і приватну народню школу та учит. семінарію. Управа Бурси розуміла, що годі буде позбутися війська, щоби вести опісля бурсу для учеників, а дальше боялася, щоби після звільнення будинку під війська власти не зареквірували його, бо тоді примістили либ там II. гімназію (польську) а українська знову відбувалаб науку пополудні. А навіть, як що будинок лишився би вільний, то годі було вести бурсу, бо нема ані обстанови, ані кухонного уладження, а що суспільність вже скинулася на віднову будинку, годі було сподіватися ще й датків на внутрішнє уладження. З тих причин бурсу годі було вести, а йдучи на стрічу бажанням родичів та учеників, щоби наука відбувалася рано і в окремім будинку, Управа української Бурси відступила будинок, під гімназію. Так отже величезний будинок, призначений на бурсу для молоді, не сповнює властивої цілі. Через те Управа Бурси найшлася в прикрому положенню: зголошуються ученики до бурси, питають селяне, чи буде бурса, бо не мають де примістити дітей, а Управа відповідає: не буде бурси. Вправді поріщено отворити бурсу бодай малу в винаймленім будинку, але таких будинків нема, хоча Управа порозумівалася з нашими українськими інституціями, власниками домів і брала під розвагу всякі можливі комбінації, а проте покищо льокалю нема. Для селян, як і для школи се дуже прикра річ. Богато селян здержується з посиланням дітей до шкіл у місті, бо раз до приватних станцій не мають довіря, а по друге й таких станцій нема. Супроти сього виринула в громаді гадка, щоби приступити до складок на будову нового будинку. Але справа покищо ще не вирішена.

Сирітський захист і захоронки.

Частина наймолодшого покоління виховується в сирітськім захисті та в захоронках, яких є дві на двох передмістях. Захистом управляє Тозариство опіки над молодю, а захоронки ведуть Сестри Служебниці. Захист має гарну реальність а дабма дімками та великим городом. Матеріяльні відносини невідрадні. Управа а головно касіерка п. Бачинська все мусить боротися з недостатками, на чім терпить дітвора, бо годі її як слід прокормити і одіти. Головне джерело доходів — то приватні датки. Як довго ще є американська кухня, то ще сяк-так можна звести кінці. А як вона перестане істнувати, що станеться в недалекому часі, тоді жертвенність громадянства мусить скріпитися, бо такій Інституції не слід дати загинути. Вона мусить не то істнувати, але розвиватися, бож там є діти й тих, що поклали свої голови за Україну, а по друге — не пригорнемо ми сиріт, то наші вороги їх возьмуть і виховають їх на перевертнів і яничарів.

Громадянство повинно подумати, чи не побудувати-б більшого дому, де всякі сироти й діти бездомних родичів моглиб найти приміщення й виховання, бо треба тямити, що тілько України, кілько Українців.

Не у відрадніших відносинах є й захоронки. Одна захоронка має свою реальність, але там мешкають чужі люде, яких годі тепер позбутися й через те захоронка міститься в домі кружка УПТ. Захоронки удержуються таку з жертв, які не вистарчають на удержання.

Причина сумних матеріяльних відносин лежить в тім, що село мало цікавиться гуманітарними інституціями, а бідне урядництво так обложене ріжними вкладками й датками, що не може вдержати на своїх плечах захисту та захоронок.

Економічне життя

розвивається досить гарно, особливо в останніх часах. Маємо три каси: Задаткова, Залічкова й Народній Дім. Всі три вони не процвітають, як се діється і по инших місцевостях їзза недостачі вкладок на щадницю. Всі три мають гарні доми, особливо каса Народній Дім. Сей Народній Дім належить до найкращих українських будівель в Галичині.

Покищо Народній Дім не вповні сповнює завдання, яке призвязуємо до нього. Велика салю лише в ради годи є до ужитку української громади, бо у ній міститься кіно Від липня кіна вже нема, салю відновлюють, а опісля відступиться під кіно, яке має провадити одна з гуманітарних інституцій. Але належить сподіватися, що тепер салю частійше буде служити на збори, відчити, представлення і т. д. Воєнні часи досить знищили Народній Дім, так що треба великого вкладу, щоби привернути його до такого стану, в якому повінен він бути.

З инших економ. інституцій є тут знаний загалови Молочарський Союз. В часі війни сильно потерпів: уладження здебільша знищено, так що в нинішніх відносинах годі навіть шкоди направити. Як відомо, Молочарський Союз є централею молочарських спілок розсіяних по цілій Галичині.

Вправді обсяг ділання Союза не є такий, як перед війною, але відносини щораз більше направляються. Союз має свою каменицю, у якій в части містяться його бюра, а часть зареквірувало військо і сидить там зі шкодою інституції.

Не займаємося близче Народною Торговлею, Синдикатом господарських спілок, який має великий залізний склеп, та Баварем, який сказавши до речі дуже слабо розвивається їзза недостачі обротової готівки та не дуже сильної піддержки, а навіть їзза упередження нашої громади, — згадати належить про Союз кооператив, який зачав свою діяльність з місяцем маєм п. р. і до сього часу спровадив товарів на суму понад 100 мілионів мп. Союз заосмотрює в ріжні товари ряд спілок по селах Стрийщини та сусідних повітів, сповнюючи тим незвичайно велику ролю в нашім купецтві, бо дає товар по приступних цінах і стягає до себе українських покупців, приневолюючи людей держатися клича: Свій до свого!

Заходом економічних товариств та філії „Просвіти" уладжено з початком ц. р. 4-тижневий Кооперативний Курс, якого виспід вповні вдоволяючий, бо понад 40 учасників зложило іспит з книговодства. Частина їх знайшла занятя в спілках по селах та в Союзі кооператив.

Просвітнє й культурне життя

почало інтензивнійше розвиватися щойно цього року. Попередними роками й сього року громада обходила всі народні свята, як свято Шевченка, Франка, „Просвіти", память Упавших і т. д.

В минулому році забралася до віднови життя філія „Просвіти", що має досить гарну бібліотеку ім. Дубравського. Бібліотеки вправді ще не віддано до ужитку, але вже упорядковано і небавом громада буде з неї користати. Ряд читалень відновилося і проявляє сяке-таке життя, в чім значну ролю грає летюча бібліотека.

Свята Шевченка, „Просвіти", аматорські представлення та діточі пописи свідчать, що село не спить. Належалоб побажати, щоби виділ філії втягнув інтелігенцію до поїздок по читальнях, бо знаємо, що люде домагаються, щоби хтось з міста приїхав, щось їм розповів та поговорив про те, що їх цікавить і болить. Друга інституція, яка щойно недавно віджила — се „Сокіл". Сокіл перед війною тут дуже гарно розвивався: мав салю з гімнастичними приладами і орхестру. Тепер з того не лишилося нічо, так що новий виділ має багато трудощів до поборення, щоби Сокіл міг сповнити те, що йому призначено.

Заздяки новому дуже енергічному голові проф. Кузьмовичеві багато сокільських гнізд по селах, вже відновилося, а дальші є на черзі. Біда лише, що охочих до поїз-

док нема, а сам голова не може знову тому всьому дати ради.

З инших культурних товариств згадаємо про „Боян". Не є то славний колишній „Стрийський Боян" — се наначе слабенька тінь його. Ціла діяльність теперішнього „Бояна" обмежується на уладження концерту Шевченка і тільки всього. Плеканням пісні він покищо не займається. Відновлено й філію музичного Інституту ім. Лисенка і з весною мала отворитися музична школа. Але якось на се не запоситься. А шкода, бо в Стрию який до недавна плекав пісню і музику, співолюбивість цілком занедбала, про що свідчать пустки на концертах Барвінського, Крушельницької, Маслюка і т. д. Гадаю, що оправдання немов би не можна було набути фортепіяну, не цілком вистарчає се. При більшій праці та зусиллях виділу можна й сьому якось запобігти.

З давних товариств не відновилося ще товариство викладів ім. Петра Могили. Одначе викладн відбувалися під фірмою УПТ. В зимовій порі ми, мали пикль викладів на ржні теми. З прикрістю належить зазначити що старша громада мабуть уважається за так образовану, що з відчитів не потребує користати, а буває, що й молодіж воліла гопки витинати, як послухати чогось цікавого.

Про жіночий рух не багато можна сказати. Є тут і Кружок Українок, але він не процвитає. Вправді уладжують члени що тижневі сходини часом з відчитами, але на них приходить нераз ледви кілька осіб.

В останних часах кружок приступив до основання жіночої кооперативи.

Часть шкільної молодежі так мужеської, як і жіночої гуртується в пласті; жіночий пласт розвивається краще мужеського.

З касинових товариств маємо Українське касино та Міщанську Бесіду; ся остання має хор і театральний гурток, який в минулому році досить часто давався аматорські вистави.

Для доповнення образу життя й відносин слід згадати про нагінку, яку в осені минулого року розвела поліція за академиками, при чім впеклося й проф. Яцкевичеви. Скованих неначе найбільших злочинців відвезла поліція у Львів, де арештовані серед поганих відносин перебули місяць, а відтак перепрошено їх „чемно", бо не знайдено ніякої вини і відпущено домів.

Хоча, як з повищого представлення слідно, життя в Стрийщині розвивається всесторонно, то все-таки не пливе воно таким руслом, як давно так як повинно плистн. Причина того, між иншим лежить в тому, що нема старшого енергічного та меткого чоловіка, яким був бл. п. Олесницький, щоби згуртував більше число громадян та запалив їх до праці і провадив ціле народне життя, уділяючи громадянам вказівок, де, що й як належить робити. В самому місті Стрию дається відчувати брак відповідного пароха, який би подбав і про церков і про парохіян та занявся близше хоча такими інституціями, як сирітський захист та захоронки.

С—ко.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

НОВИНКИ.

— **Хиба містифікація.** Золочівський кореспондент „Курєра Львовского" доносить, що в тамошному окрузі „влосцянство руске" рішило поставити кандидатуру... о. д-ра Йосифа Застирця. Подаючи цю неймовірну вістку про „поставлення кандидатури" якимсь неозначеним блище „вдосцяньством", сповнюємо тільки дневникарський обовязок в надії, що провокатор з „Курєра Львовского" стрінеться з належною відправою з боку о. д-ра Йосифа Застирця.

— **Ревізії у Львові.** Дня 31. серпня відбулася ревізія у студ. Романа Зубика підчас його неприсутности. Так само переведено ревізію в помешканню приватного урядника Андрія Клима. Пошукувано за якимись університетськими документами. Не найдемо нічого.

— **Ревізії на провінції.** В с. Губичах, пов. Дрогобич, дня 31. серпня переведено ревізії в домах 30 тамошніх Українців, в звязку з виборами. Найточнішу ревізію переведено в домі Миколи Кувана, у якого шукали зброї. В селі заборонено виходити на вулицю після 9. год. вечера. Конфіновано церковного дяка і сконфісковано церковні ноти у Тимка Проця.

Український часопис на Волині. З днем 3. вересня почав виходити два рази на тиждень у Луцьку український часопис: „Українське Життя". Перше число досить богате змістом, містить вступну статтю, ряд інформацій в справі виборів і вісти з краю та повіту. Орган стає в обороні українського населення і можна покладати надії, що „Українське Життя" сповнить своє високе завдання, яке на нього накладає час і національний обовязок.

— **Чого вони там шукають?** Польські незалежні соціялісти і комуністи під проводом посла Ланцуцького приготовляючись до виборчої акції, утворили організацію „Centralny Komitet Wyborczy Związku Proletarjatu Miast i Wsi". Як доказ, що навіть польські комуністи трактують Східну Галичину, як частину Польщі, хай послужить факт, що в склад цеї організації входять представники Східної Галичини, між иншими Михайло Глинський з Бориславa і Микита Стронський з Дрогобича. Ця організація має осідок у Варшаві, а філію у Львові, для виборчої агітації в нашім краю.

— **Український театр на Волині.** В Луцьку розпочав свою працю театр зорганізований при „Просвіті". В першу чергу буде виставлено: „Про що тирса шелестіла". При театрі організується хор і капеллю.

— **З волинських гараздів.** При православнім соборі в Луцьку є деревляні будинки, в яких містилися культурно-освітні інституції українського населення. Луцький магістрат зареквірував ті будинки для польської школи, хоч української школи нема де примістити.

— **Передвиборчі листівки на Волині.** До луцького бурмистра Сушинського звернулася делегація місцевих Жидів в справі направи школи. В розмові бурмістр вілповів, що народи, які входять в склад більоку національних меншостей, стрінуться тепер з репресіями польської влади і не можуть надіятись на добре відношення уряду. Бурмістр іронічно порадив звернутись Жидам до більоку національних меншостей і там шукати поради.

— **З яворівських клепотів.** Дня 2. вересня яворівська поліція зареквірувала будинок української гімназії для своїх потреб. Наслідком того 25 учеників стратило помешкання, бо в гімназії містилася бурса, а инші ученики позбавлені змоги учитися. Так само поліція забрала одну кімнату в помешканню директора гімназії Ліськевича, якого родина не має тепер де мешкати. Наколи українська делегація звернулася до старости з прозьбою залишити гімназіяльний будинок для ужитку Українців, то староста зажадав заяви, що Українці не будуть брати участи в динамітових замахах на польську владу і що беруть на се себе відповідальність за ті замахи. В противному разі як загрозив староста, він не ручить за те, що й будинки українських інституцій можуть вилетіти у воздух.

— **Справність почти.** До нашої редакції прислано коверту листа, адресованого по українськи зі Львова до Коропця. Цей лист заблукав аж до Москви, а відки його вислано на відповідну адресу із російською дописком „Галиция". Лист цей блукав кілька місяців, оглянув большевицьку Москву, заки дістався зі Львова до Коропця, а тільки тому, що польським урядникам не хочеться вміти читати по українськи. Дивно, що большевицькі урядники краще знають де лежить Коропець, ніж польські почтовики.

— **Напад на потяг.** Недалеко Скнилова напали узброєні бандити на потяг, розбили вагони і ограбили кілька звоїв сукна. Слідство виказало, що рабунку допустилися Кароль Квік і Ян Лозіньскі. Обох арештовано. Так само під Львовом недалеко Левандівки невідомі злодії розбили вагони і викрали багато скіри та сукна.

— **Убийство старця.** В с. Дмитровичах, п. Ярослав, замордовано 90-літного старця, котрий пас коні на пасовиску.

— **Переїхані.** Дня 2. вересня на Галицькій Площі у Львові переїхав трамваєвий віз Петра Сильвестра. Так само „На Копитковім" автомобіль переїхав 8-літну Анну Волосецьку. Обидвоє тяжко ранені.

— **Вечір „Розради".** Дня 2 і 3. вересня в салі Лисенка у Львові відбулися перші вистави відновленої „Розради", яка завдячує своє істнування арт. Давидовичеві і Юрі Шкрумелякови, як референтови літературної частини. Вистави перейшли здебільша з успіхом, викликаючи час від часу щирий гумор серед публики і бурю оплесків. Музичні продукції Ольги Шлапаківної, куплєти Давидовича, Косак-Сорокової і виступи балєріни Багратьон є безперечною окрасою сценки. Першої точки не можнаб назвати щасливою. Хто виступає на сцену, повинен хоч уміти на память лібретто, тим більше як співається таку стару, публиці відому пісню, як „Ніч яка Господи". Таксамо в чергових виставах належалоб не пускати на сцену українського старшину і стрільця в однострояхкельнерів чи лякеїв, тим більше, що конфлікт цеї примітивної песи полягає в переодягненню. Український старшина на сцені може стати засобом зміцнення традиції нашої армії, про те не вільно забувати. Давидович виявив вроджений талан гумориста і його праця може стане основою сталого українського кабарету, коли видержить межу між комізмом, порнографією і банальністю. Куплєтний репертуар вимагає обнови, щоби не повторялись річи, які публика чула нераз. Всі ці дефекти як зачуваємо мають бути усунені при найблищих виставах. Коли він взяти під увагу цензурні і економічні згляди, які оправдують недомагання, то можнаб „Розради" побажати успіху в її турне на провінції.

— **Старинна римська пристань.** Льондонське археольогічне товариство приступило до праці над відкопанням старинної римської пристані в Річборі на південному побережі Англії. Ця пристань, засипана пісками і залита намулом, лежить тепер 800 метрів віддалена від берегу моря. А була це колись найбільша римська пристань на побережах Британії. При відкопуванню найдено багато памяток римської культури і затоплені кораблі римської армії Каранізуса, який бунтувався проти Риму і оголосив незалежність Британії.

— **Оператор** д-р Яків Зельцер, Львів, вул. Фредра ч. 7. повернув і ординує як звичайно. 583 1—1

„ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ!" Д ра Ферстера (Lebensführung) в перекладі Юрія Кміта, вже вийшла з печатні і буде вислана на всі відомі адреси. Кожда інтелігентна людина повинна обовязково цю книжку мати і прочитати. Замовлення приймає: А. ОКПИШ, Львів, Кацецька 4. Ціна з пересилкою 1000 Мп. 265 6—10

† Посмертні згадки.

о. Володислав Паук. В с. Саджаві, богородчанського повіту помер містодекан о. В. Паук, в 78 життя. Померший весь час священства перебув в Богородчанщині, де був одним із перших діячів на полі освіти й політичного житя. Його заходами засновано товариство: „Скит Манявський". Яко член Повітової Ради стаяв у обороні українського народу. Своєю невсипучою працею допровадив до того, що село Саджава є одним з найбільше освічених і свідомих в повіті. Цілий повіт глибоко відчув втрату скромного діяча, якого память лишиться між нами довгі часи. Земля Йому пером!

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

Громада Камінне пов. Надвірна: Церковне Брацтво по 1000, В. Данилюк 700, Г. Богатчук, уч. О. Тисовецька, Янек Бекер, О. Олійник, Доня Гаврилчк. Шафер Гальтман, П. Олійник по 500, В. Мелжик 470, Д. Іванюк, В. Романюк, І. Тимчук по 420, І. Олійник 300, В. Гребенюк 250, Ю. Іванюк, П. Пушкар, М. Пушкар, О. Олійник, М. Галайчук, Д. Ільчишин по 200, Нухим Фінкельштайн 160, М. Олійник, П. Процюк, М. Олійник, Я. Кузів, Д. Возьний, Ф. Бухвальд, І. Кузів, П. Гринів, Н. Юрків, Ю. Цушилівський, В. Данилюк, М. Тимчук, О. Тимчук, Я. Фінкельштайн по 100. Прочі дрібні жертви в збіжю і грошах. Всего зібрано 22.430 19. VI. вислано на кн. Дністра 15.000, а осталу квоту 7.430 післалося рівночасно на кн. Дністра.

Пам'ятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

ОПОВІСТКИ.

Лекції співу уділяє
ІРИНА РОЖАНКОВСЬКА
кождого дня від 3—6. Львів, Собіщина 7. 490 2—3

Подяка. Отсим висказую Вп. Панові д-ру В. Кашубинському на Клепарові сердечну подяку за совісне і безінтересовне виліченнє мене, та складаю 5000 Мп. на Рідну Школу. — **Іван Юріїв** 384 1—1

Повідомляємо, що наше вінчання відбулося 28. VIII. 1922. в українській католицькій церкві в Чернівцях. — **Осип і Едіт Залеські.** Станиславів 31. VIII. 1922. 582 1—1

Членів „СУПРУГА" і всіх заінтересованих справою „Союзу українських приватних урядників Галичини" повідомляється, що канцелярія Союзу находиться від 1. вересня 1922. при вул. Оссолінських ч. 15. II. пов. — **Головна Рада.** 583 1—1

Вписи до прив. української гімназії в Грималові на приготовляючий курс і до I. класи відбудуться від 11—14 вересня с. р. включно, в комнатах „Народного Дому". Святочне відчинення гімназії і науки 15. с. м. — **Старшина кружка УПТ.** 578 1—1

Замість телеграми з приводу вінчання ред. Михайла Струтинського зложив д-р Василь Гарасимчук, Стрий, 2000 Мп. на Рі Школу. 1—1

Взвання!

На підставі ухвали Загальних Зборів „Спілкевої Крамниці" (Кооперативи) в Милованню, відбутих днях 23. липня ц. р. в присутности делегата з рамени Повіт. Ревізійного Союза торговельних Спілок в Станиславові П. Семянчука, взивається О. Ярослава Посацького з Милования як бувшого голову Надзірної Ради, щоби за час свого урядування зложив рахунки відносно аґенд бувшої молочарні і передав інвентар. Позаяк О. Посацький на особисте жадання вибраної Заг. Зборами комісії не хоче добровільно повищої справи як слід залагодити, то взивається Його отсею дорогою, а коли і се не поможе, то витягнеться відповідні консеквенції.

576 1—1

Повідомляю, що я вже повернула з заграниці та привезла моделі як і найновіші додатки. - - - **Марія Павлюк** робітня жіночих суконь і костюмів **Львів, Собіского 12.** 335 1—3

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлько до набуття у фірми: **А. Круман і Б. Фрухтер** Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі 473 Андрейчика. 5-16

Присилайте передплату!

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знає що про **Павла Крука**, десятника, який служив при 4. волочівській бриґаді 4. батерія пор. Бучака; Був в 1919. в Коростені коло Житомира, нехай ласкаво повідомить за винагородою батька його Миколу Крука, господаря в Стрівці почта Збараж. Закордонні часописи просить ся о передрук. 575 1—1

Дрібні оголошення.

ПРИЙМЕ на станцію ученицю вдова по урядніку Дубравська, вул. Вулецька 6. 579 1—1

ЛЕКЦІЮ із середніх і народних шкіл приму з вереснем в здоровій околиці, можливо близько міста. Може бути більше учеників. Зголошення до Адміністрації під „Труд". 578 1—2

КОНЦИПІЄНТ адвокатський з початкуючою практикою глядає посади від 1. жовтня. Зголошення до Адміністрації під „Канцелярія". 577 1—3

НЕПРИНЯТИЙ до служби теперішньою władою концепіст бувшого Намісництва, глядає посади нотаріяльного кандидата. Ласкаві зголошення приймає Сидір Пігулик, Коломия, вул. Гетманська ч. 53. 581 1—2

АДВОКАТ Д-Р МАКУХ в Товмачи приме сейчас рутинованого концепієнта. 574 1—3

УЧИТЕЛЬКИЙ до учениць з II. р, учит. сем., з III. вид. і I. вид. пошукує греко-кат. уряд парохії Волківці п. Боршів. 573 1—1

ВАЖНЕ ДЛЯ КАПІТАЛІСТІВ! Продам або прийму спільника до тартаку і турбінового млина в будові. Потрібний капітал від 8—15 мільонів Мп. Зголошення: Білинський, Воли Мигова. 571 1—3

ОСОБА самітна, лагідної вдачі, літ 46, здорова, знаючася добре на сільськім і домашнім господарстві глядає місця господині. Відомість: Львів, Красицких 11 а партер у п. Пендикової. 570 1—1

ФОРТЕПІЯНІВ, піяніно, фісгармонія, солідне строєння, направа, відновлення, купівля, продаж, оцінка. Виїзджаю також на провінцію. Замовлення до Адміністрації „Діла" під „Строїтель Б". 569 1—3

СКЛАД вот Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 406 1—4

ПОМІЧНИК торговельний з корінного ділу пошукує посади. Ласкаві зголошення Йосиф Щуревич, Сколе. 590 1—2

НА ПРОДАЖ двофронтовий дім з 6 убікацій, 4-ох вільних, овочевий город, Львів, Богданівка, Вентиль. 567 1—1

УПРАВИТЕЛЬ з ділу кольоніяльно-спіж. (знаючий зокрема господарські) самостійний книговодець глядає місця-заняття в більших Спілках (кооперат.) за умірковану плацу. Ласкаві зголош. до Адм. „Діла" під „К. 100.000". 589 1—3

НА ПРОДАЖ СІЛЬСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ на Покутю, обійнає в ілю високу, ясну, 7 комнат з кухнею, пивницею і просторою верандою, господарський будинок, 4 морґи луже урожайного огороду і пресового парку, 4 морґи найлішої ріли, 3 і пів морґа гарного саду, всьо разом в одноцільним комплексі при гостинці, а кромі того 3/4 лугу (сіножать), коло хати здорова жерельна вода, чудовий, широкий краєвид, за 10 хвиль ходу знаменита річна купіль, за два кільометри стація залізниці, пряме полученя з Коломиєю, Станиславовом і Львовом, здоровий і лагідний клімат, знаменито надається на оселю для багатої родини, або на улаждення літниска або санаторії. Посередництво виключене. Більшу відомість можна засягнути в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10. 502 2—3

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гиблярки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кругляки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Баторого 4. 12776) 0—30

ПОШУКУЮ від 1. IX. 1922. вправного інструктора до двох хлопців з II. і III. кл. гімн. на цілий шкільний рік. Платня і удержання після умови. Зголошення до 15. IX. слати на адресу: о. Петро Андрейчик, парох в Залужу п. Ioco ad Сянік. 543 2—2

ПОШУКУЮ вправного інструктора до пайночки III-го року і ученика V. гімн. Условія після умови. Роман Михайлович Вуків, Журавно. 553 2—2

ШУКАЮ інструктора на цілий рік до двох хлопців з II. кл. української гімназії від дня 1. вересня 1922. Гонорар після умови. Зголошення слати під адресою: Дмитро Литвин в Рихвалді, почта Ропиця Руська ad Горлиці. 523 3—3

ВАЖНЕ для Пань і Панів! Приймаю жіночі і мужеські капелюхи до перефасонування по найновіщим віденським моделям в великім виборі. Для переїздних виконую в 24 год. — Фабрика капелюхів Й. Готтліба, Львів, пл. Стрілецька ч. 15. 513 3—3

ПОТРІБНА жінка до послуг (найрадше Надднїпрянка) до інтелігентної родини. Зголошуватися: Потоцкого 58, портієр вкаже. 565 2—2

ГЛЯДАЮ інструктора на цілий рік для доньки з II. кл. гімн. і сина з I. кл. гім. Условія після умови. Зголошення: о. Еміліян Гомза, Бахмовате, п. Турка над Стрием. 555 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАЙНЛЯРТА
Львів, вул. Синстуська, 17.,
без белю пльомбування і вирівнання зубів, штучні зуби в каучуку і золоті по дуже **приступній ціні.** — П. П. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому 417 часі. 0—10

АДВОКАТИ
Д-р В. Охримович
і
Д-р О. Надраґа
ведуть спільно адвокатську канцелярію 542 3—3
у Львові, вул. Домініканська 11.

СЕКУНДАР ДЕРЖАВНОГО ЗАГАЛЬНОГО ШПИТАЛЯ У ЛЬВОВІ
д-р Теодозія Туна-Надраґа
приймає в жіночих і діточих недугах між 4 а 5 вул. Домініканська 11, 568 партер. 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ЧЛЕНІВ ТОВАРИСТВА

„РУСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ"

стовар. зар. з обм. порукою в НІВРІ

відбудуться в неділю, дня 10. вересня 1922 р. о 4. годині по пол. в льокалі Читальні з слідуючим денним порядком:

1) Отворення Загальних Зборів.
2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
3) Звіт з діяльности і зістявлення білянсу
4) Звіт Контрольної Комісії і уділення одобрення за діяльність Управи і Надзірвій Ради.
5) Розділ чистих зисків.
6) Зміна статута від § 1—60.
7) Вибір Управи і Надзірної Ради.
8) Внесення членів.

Нівра, 27. VIII. 1922. 556 1—1

СОЛІДНІ МЕБЛІ, ЇДАЛЬНІ, СПАЛЬНІ, САЛЬОНИ, БУДУАРИ
587 1—4 поручає
арт. тапіцерсько-декораційна робітня
ВОЙТІХА ЩЕРБИ
ЛЬВІВ, ПЛ. АКАДЕМІЦЬКА 1.

Борба з чорною біржою!
Мимо шаленої знижки долара продаємо наші запаси по найнижших цінах **конкурениних.** 557 1—2
Оглядайте наші виставові ціни і переконайтеся о справедливости.
Вовняні жакети від 7.000 Мп. | Сукні трикот. шовк. від 19.500 Мп.
Фляневелеві жакети від 7.000 Мп. | Сукні шовкові від 35.000 Мп.
Магазин новостий для пань **МАНЕРА** Львів, вул. Сикстуська 2

ІНЖІНЕРИ
Т. Перуц і Ф. Сімс
Львів, Клопарівська 2.
Генеральне заступництво на Польщу „Pulverfabrik Skoda-Wetzler" поручає зі своїх складів всілякого рода
ловецькі і револьверові набої як також всяку ловецьку ґалянтерію. 580 1—2

СІЧКАРНІ, МАШИНИ до збіжа, ВИТИСКАЧІ І ПРАСИ до олію, НАГРОБНІ ХРЕСТИ МАЛЯРСЬКІ УРЯДЖЕННЯ, НАСКУВАННЯ ПИЛЬНИКІВ, ВІДЛИВИ ЗАЛІЗА І МЕТАЛЮ
після власних і надісланих моделів достарчає і поручає
ФАБРИКА МАШИН І ВІДЛИВАРНЯ
БРАТІВ БІЄКУЛЬСЬКИХ С. А.
4—6 в КОЛОМИЇ. 484
ЖАДАНТЕ ЦІННИКІВ!
Заступник фірми: Марко Фаєштайн, Львів — Городецька 52.

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ І КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних 324 цінах фірма 4—6
Й. ЦБЕРДЛІНҐ І А. В. ЕННЕР
ЛЬВІВ, РИНОК 44.
Позір! на фірму і ч. дому.

:: Сукониця ::
476 Склад суконних товарів, 4—4
Львів, вул. Казимирівська ч. 16.
подає до вагального відома, що має на своїм складі богатий вибір ріжнородних суконних товарів так мужеських і жіночих та продає їх по дуже умірковатих цінах.

:: ДЕРЕВОСТАНИ ::
дубові — букові — ялово-сиеренові купує і приймає оферти „НЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом, Сп. з обм. пор. 533а **Львів, Зибліневича 24.** 3—5

НИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні сукня і — — — білля. — — —
ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД" — ЛЬВІВ, — Ринок ч. 39. XV 5—?

Найбільше любленний і найбільше поширений часопис
для дітей і молоді
„Наш Приятель"
повинен бути в руках кождої української дитини.
Піврічна передплата 240 мп. (6 чесних кор. 30 центів).
Адреса Редакції і Адміністрації:
Львів, вул. Коперника 36.
Замовлення в Америці: Orphange Book Store, 832 N. 7-th Str. Philadelphia, Pa. 507 3—6

:СТАЛЬ: ЗНАРЯДНУ
у всіх виміpах
поручає зі складу
М. Нерский
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗОМ
ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША,
філія: Тернопіль, готель 426 Пунчерта. 5—6

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Каси зачетної „Взаїмна Поміч"
стов. заресстр. з обмеж. пор.
в Топорові
відбудуться дня 7. вересня 1922 р. о год. 10. перед пол. в домі п. Клима Чучмана з слідуючим порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
3. Звіт Дирекції з діяльности і рахунків за рр. 1914—1921.
4. Звіт контрольної комісії з внеском на уділенич Дирекції абсолюторії і предложення білянсу до затвердження.
5. Вибір 7 членів Надзірної Ради.
6. Вибір 3 членів Управи і 2 заступників.
7. Зміна цілого статута після взірця Краєвого Союза Ревізійного (послідне видання).
8. Внески і запити.

На случай браку компетенції відбудуться другі Загальні Збори тогож дня о год. 11. перед. пол. в тім самім місці і з тим самим порядком при довільнім числі членів.

Замкнення рахунків є виложені в домі п. Клима Чучмана до перегляду членів.

Топорів, дня 18. серпня 1922.
586 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Пов. Товариства госп.-торг.
„Народний Дім" в Аіску
відбудуться дня 19. вересня о год. 1. попол. згляднo о год. 2. попол. без огляду на число членів в салі магістрату зі слідуючим порядком денним:

1. Відчитання протоколу з остатніх загальних зборів.
2. Відчитання звіту з ревізії Кр. Союза ревізійного.
3. Звіт Управи з діяльности в р. 1921.
4. Уділення Управі абсолюторії і затвердження рахунків.
5. Розділ зисків.
6. Зміна статута.
7. Вибір Ради Надзірної.
8. Вибір 3 членів Управи і 2 заступників.
9. Внески і інтерпеляції.

Замкнення рахунків і білянс виложені в льокалю Товариства до перегляду членів. 560 2—2 ДИРЕКЦІЯ.

ПРАВДИВЕ
„МИЛО-ШІХТ“
МАРКИ „ОЛЕНЬ“

позискало собі від багато літ узнання за свою доброту і видатність. Мило Шіхт пере навіть в літній воді, ліпше як инші в горячій. — Звертай увагу на марку **Шіхт-Олень.**

564 **„САТУРНЯ“, Варшава, Королівська 130.** 2—2

„RED STAR LINE“
(ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗВІЗДИ)

АНТВЕРПІЯ-НОВИЙ ЙОРК. ВИХІДНА

ГАМБУРҐ-НОВИЙ ЙОРК ШЕРБУРҐ-НОВИЙ ЙОРК

AMERICAN LINE:
Гамбурґ-Новий Йорк

Бюра:
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА ч. 29.
ТЕРНОПІЛЬ, МИЦКЕВИЧА ч. 31.
ЦЕНТРАЛЯ:
ВАРШАВА, Маршалковська 139.
(Звертатися до Львівського Відділу).

Важне для еміґрантів! Еміґранти, які досі не вистаралися о заграничні пашпорти на виїзд до Америки, повинні негайно вислати через наші бюра свої афідевіти до Еміґраційного Уряду в ціли остемпльовання. Еміґраційний Уряд правдоподібно буде принимати афідевіти до 15. вересня ц. р., а староства будуть видавати пашпорти до **1. жовтня ц. р. Реемігранти не** потребують афідевітів. В ціли осягнення потрібних інформацій для одержання американської візи, повинні вони негайно зголошуватися до наших бюр. — —

Увага! Блищі потрібні подробиці дотикаючі виїзду до **Америки і Канади** уділяємо безплатно. За інформаціями найліпше зголошуватися до наших бюр **особисто.** — XX 1—2

Львів, Сикстуська 37. Львів, Сикстуська 37.

НОВО ВІДКРИТИЙ НА ЗАГРАНИЧНИЙ СПОСІБ ПЕРШОРЯДНИЙ — **МАҐАЗИН ОБУВИ**

власного виробу як для Вп. Панъ, так і для Панів в найновіших фасонах рівнож і ортопедичних з заграничного матеріялу виконує

дешево, солідно і в означеним часі

ПЕТРО ПРОНОПОВИЧ довголітний практик і абсольвент заграничних курсів. XXIV. 1—4

Львів, Сикстуська 37. Львів, Сикстуська 37.

Складайте жертви на Рідну Школу.

Капелюхи мужеські, жіночі і дитячі детайлично і гуртом по фабричних цінах продають — — — складочці — — —
пл. Марійська 8, Кафедральна ч. 25,
Фабрика Бальонова 3.
І. Краєва фабрика капелюхів **РУДОЛЬФА МАЙЄРЧАКА**

Милий дарунок для української дитини!
Купуйте і впроваджуйте до шкіл

Буквар нової системи багато ілюстрований із новим оригінальним і цікавим зм'істом п. з. — — — — —

Перша книжечка до читання для українських дітей Матійчука, Матієва, Монастирського, Куриласа, Кульчицької і Татуха.

Буквар цей, виправлюваний з рамени і поручення української шкільної комісії, дістав урядову апробату.

Заради всіх шкіл у Галичині д'стануть наказ впровадити згадану книжку ще цього року до шкільного вжитку.

Згадану книжку, також усі инші видання державного **видавництва**, як рахунки на I. клясу, школу народну ч. II., III. і IV., читанку для виділових шкіл, Вид-а Осолінеум Szkółka ч. I., III. і IV. спроваджувати через

СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК у Львові

XXIV. **вулиця Осолінських ч. 8.** 1—1

за готівку з гори. — Ціна 1 примірника ПЕРШОЇ КНИЖЕЧКИ виносить 690 мп.

Не лише рекляма, але таки дійсність!!

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ у Львові при вул. Вірменській ч. 1. (в Народнім Домі) поручає Спілкам, Кооперативам і П. Т. Публиці **всякого рода шкіри** на чоботи, черевики і **підошви** по умірковій ціні. Українці! Памятайте, що гріш викинений у чужу кишеню не дає вам змоги економічно розвиватися. — Тому купуйте лише у своїх. — На складі товари лїпшої якости. XXVI. 2—5

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, — ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВІДВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в кругозір слюсарських виробів виготовляє 3—10
480 **Михайло Стефанівський**
у Львові, вул. Варшавська ч. 10. (між вул. Рицерською а Кордецького).

Зефіри, полотна в найлїпшій якости та по дешевих цінах. XXIV 2-10 шовк цінах.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ
І на замовлення п'ємірки в правій фабриці білля
ШИМОНА РАДА
Львів, Словацького 2

ЦЕМЕНТ марки „ВЕК“, „ВИСОКА“ і „ЛАВИ“ з сейчасовою доставою — вагоново продає під корисними условіями:
„МЕЛЬМА“
Спілка торговельно-промислова для торговлі зі Сходом
532в 3 5 Сп. з обм. пор.
Львів, Зибліневича 24

ВУГОЛЬ горішко - шлеський,
ДЕРЕВО опалове — вагоново продає з сейчасовою доставою за готівку або післяплатою: 3—5
532 б
„МЕЛЬМА“, Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом, Сп. з обм. пор.
Львів, вул. Зибліневича 24.

Хто вибажається витягом цього авансу з газета — дістане при закупі товарів 5 пр. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::
в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок мущин і дітей по найлєпшевших цінах поручає
XXIV. **Й. МАРМЕЛЬ ШТАРК** 2—5
Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 5. вересня 1922. І вісім Шотляндії сотворене славне діло, велика драма голубої крови зворушаюча до глибини почування в 6. частях п. з.
„Льорд Ретлїф“.

ПОЗІР! Нововідкрита в Галичині КООПЕРАТИВИ!
Фабрика гребенів і рогових артикулів
„КЕРАС“ виробляє товарі, що під оглядом якости стоять вище заграничних товарів і в порівнанню з заграничними цінами калькулюються значно дешевше з тої причини, що відпадає вартість цла і коштів транспорту.
Фабрика приймає замовлення лише **ГУРТІВНО.** Мета фабрики — вдоволити під кождим оглядом своїх відборців. 336 7—10
Замовлення просимо надсилати до БЮРА ФАБРИКИ:
ЛЬВІВ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА ч. 75. — — — —
ВОЛЬ, КУРЦ і С-ка Фабрика гребенів і рогових артикулів — — — **„КЕРАС“.**

За редакцію відповідає **Володимир Целевич.** З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 6. (9.837) Львів, четвер 7. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В оправі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 6. вересня 1922.

Балканізація Сх. Галичини.

В останніх днях польська преса бє на трівогу. Поруч брукових свистків, що в злочинний спосіб підсичують коробливу уяву галапасного „малопольського обивателя", поруч чорносотенних вигуків кресово-народових органів, що всіми силами провокують нові загальні репресії супроти українського населення, забренчав і „Курєр Львовскі", поборник польської кольонізації української землі. Той самий „Курєр", герольд людовців в їх поході на повне покорення й поневолення української селянської маси, котрого завданням було заохочувати мазурів кольоністів до трівкої окупації родючої української землі, а котрий з того приводу промовчував обурення українського селянства на захоплення чужинцями земельного верстату праці, вкінці не видержав, здер заслону із „спокійного" східногалицького села і закликав поліцію і військо до... примирення величезної української більшости з польською меншістю у Сх. Галичині. Ось останній аргумент „поступового" людового сторонництва і його органу.

„Землями Малопольські (т. зн. Сх. Галичини) йде широка хвиля террору — пише „Курієр Львовскі", — а кождим днем множаться випадки замахів, нападів, підпалу. Террор спрямований виключно проти польського населення, проти поліції і військових відділів". Чи так є в дійсности, — не знаємо. Мусимо одначе вірити „Курієр-ови", бож він мусить мати докладні відомости з поліційних зв'тів і взагалі польських адміністраційних донесень. Треба отже принати, що цей крик відповідає дійсности, бож не для „сензації", але в журбі за жмудну і коштовну кольонізаційну акцію розпинається „К. Львовскі."

Коли отже все те, що пише польська преса на тему террору з долини, є правдою, то що це значить? Чи ця акція не говорить проречисто, чи не кричить вона до цілого світа, що умовини життя, а тим більше розвитку у Сх. Галичині є ненормальні, хоробливі, що існуючий стан вимагає корінної, основної зміни?

Ми є противниками **всякого** терроpу, як білого, так і червоного, як террору з гори, так і террору з долини. Уважаємо, що Сх. Галичина, котра улягла небувалому знищенню на протязі великої війни і польського воєнного виступу проти галицької держави, невідклично потребує спокою, мира, правильних і правових умовин життя і розвитку, щоби відбудувати знищені вартости, щоби загоїти глибокі рани. Виходячи з цього становища, ми використували кожду нагоду, щоби звернути увагу польських державних мужів, польського громадянства і його чільних представників на невиносимий режим, на нівеляційно-експропріяційну політику.

Не треба бути пророком, щоби те все передбачити. Фізичне правило Ньютона про акцію й реакцію є вічне. Кождій акції в даним напрямку відповідає рівно сильна реакція, вже в зовсім противним напрямі. Світова історія дає нам на те тисячні приклади, а вже клясичними зразками є революції французська і російська. Польська історія теж переповнена документальними прикладами політично соціяльних потверджень фізичного правила Ньютона. Всі три польські повстання, експропріяційно-революційна боротьба Поляків в рр. 1905. і 1906. під проводом теперішнього начальника польської держави доказують, яку реакцію викликує навіть до найменших дрібниць обдумана стара, законсервована, оперта на державній могутности акція — і навпаки. Кождий удар викликує відповідний відгомін, кождий натиск спричинює рівно сильний відтиск, всякий гнет і поневолення приготовлює відплату. Польське громадянство мусить скорше чи пізнійше пригадати собі с в о ї літа неволі і упадку, важке животіння під медвежою стопою царату і в цупких кліщах Прусії та усвідомити собі, що український народ є надто великий, молодий і міцний, щоби його можна знищити, зденаціоналізувати, зробити погноєм своїх вартостей, слугою своїх бажань і задумів. Коли 60 міліонова німецька нація на протязі сто літ не вспіла знищити чотирьох міліонів Поляків, то тим більше не зможе того зробити польська нація із західною віткою українського народу в добі права нації.

Як вже зазначено, ми не є прихильниками террору, не бажалиб бачити у Сх. Галичині поширення балканських чи ірляндських методів оборони, то все таки уважаємо своїм обовязком стверджувати факти, вказувати на корінь і джерела лиха і шукати способів заради. А корінь лиха є в ненормальних, правово негативних умовинах життя нашої країни. Для уздоровлення тих важких відносин слід повернути до їх вихідної точки шляхом конечної ліквідації польського воєнного наступу на Сх. Галичину, приноровлення до східно-галицького населення права самоозначення, т. є. будови і розбудови галицької державности.

Иншого виходу немає. В противному випадку можемо дожити сумних хвиль розшалїння елементарних сил. „Курієр Львовскі" стверджує безсилля польської поліції і жадає закватерования скріплених військових відділів для „охорони майна і життя", бо „террови треба протиставити військову повагу і силу, а в остаточности здавити терористів насильно" і тим чином відвернути грозу від польської держави.

Ultima ratio „Курієр-а Львовского", цей апель до аргументу багнетів і поліції вже має свій наслідок. В цілім краю відбуваються широко закроєні труси і арешти, але чи то метода, яка веде до мети? Чи вона розвяже всі наболілі питання, чи дасться підклад для права, яким так дуже дорожить український народ? Сумніваємося. Цей режім створить тільки замішання, хаос, затреться границя між правом і насильством, між одним терроpом і другим, запанує bellum omnium contra omnes. Закони природи є не лиш вічні, але й незблагані, тверді і послідовні. Примара Македонії й Ірляндії може стати дійсністю в середній Европі, а це не є в інтересі ані Сх. Галичини, ані Польщі.

Українська Національна Рада.

Протест до урядів і парляментів европейських держав, Зединених Держав, Канади і Японії.

Українська Національна Рада, законодатний орган З. У. Н. Р., яка мусіла припинити свою законодатну діяльність в хвилю обсади Сх. Галичини польськими військами, зібралася на наради у Львові дня 2. ц. м.

На порядку нарад була справа розписания польською владою виборів до польського сойму, та намагання Польщі октроювати для Сх. Галичини всупереч істнуючим міжнароднім постановам тав. „воєвідську автономію".

В засіданню Української Нац. Ради взяло участь 52 члени. Наради отворив віцепрез. д р Лев Бачинський. Після оживленої однонапрямної дискусії о д н о г о л о с н о ухвалено звернутися до урядів і парлямєнтів европейських держав, Зєдинених Держав, Північної Америки, Канади і Японії з протестом проти польських намагань такого змісту:

Законом з дня 5. серпня 1922 р. запорядила Польща розписання виборів до варшавського сойму й сенату також на території Східної Галичини. Рівнож в половині вересня збереться сойм у Варшаві, щоби ухвалити „воєвідську автономію" для Східної Галичини.

Ті два намірені акти польського сойму являються новим і незвичайно ярким нарушенням теперішнього правно державного становища Східної Галичини.

Українська Національна Рада у Львові, опираючись на праві самоозначення народів, переняла в дни 1. листопада державну владу в цілій Східній Галичині, дня 10. листопада 1918 р. утворила окреме правительство, а дня 13. листопада 1918 р. ухвалила закон про державну самостійність українських земель бувшої австро-угорської монархії. Новоутворена польська держава пішла війною на українські землі, заперечуючи їм право самоозначення. Війна велася через 9 місяців зі змінним щастям. Найвища Рада Мирової Конференції дня 25. червня 1919 уповажнила польське правительство окупувати військовими силами Східну Галичину по ріку Збруч.

Військова окупація тріває по нинішний день. Після обсади істнували міжнародні договори, котрі мають обовязуючу силу і відносно Сх. Галичини. А саме: Сен-Жерменський договір в арт. 91. признає держави Антанти суверенами Сх. Галичини, управненими до вирішення її правно державного становища. Договір севрський з дня 10. серпня 1920 р., означуючи границі між сукцесійними державами, розмежовує Сх. Галичину від Польщі, трактуючи першу як окрему правно-державну одиницю.

Крім цього Рада Союза Народів на своїому засіданню дня 23. лютого 1921 р. ствердила одноголосним рішенням, що Польща є тільки військовим окупантом Сх. Галичини, якої сувереном є держави Антанти.

Що Сх. Галичина не є інтегральною частиною польської держави, що її суверенами є держави Антанти, пізнає й польська держава, а саме через договір в Спа дня 10. липня 1920 р. Також делєгат польського правительства в Союзі Народів проф. Ашкенази, голосуючи за вирішенням східно-галицької справи іменем Польщі, признав міжнародній характер східно-галицької проблєми. Вкінці ствердив це міністер Нарутович в своїй останній ноті до держав Антанти.

Польське правительство всупереч правно-державному становищу Сх. Галичини перевело, від 1919 р. починаючи, цілий ряд актів, які являються присвоєнням собі суверенних прав та становлять нарушення міжнародних договорів. А саме: знесено краєву й громадську самоуправу, переведено адміністраційний поділ краю на три воєвідства з прилученням шести західно-галицьких польських повітів, накинено обовязуючу силу законів, ухвалених варшавським соймом на територію Сх. Галичини, переведено надзвичайну державну данину для ратования польського скарбу, переведено насильно і сторонничо загальну конскрипцію населення, обмежено українське населення в праві набування власности, а з окрема, щоби змінити етнічний склад східно-галицького населення — переводиться кольонізацію Сх Галичини спроваджеными з Польщі кольоністами.

Постійний виїжковий стан, знесення горожанських свобід, політичні процеси, винищування українського шкільництва, масові арешти і інтернования, безконтрольна господарка природними богацтвами краю, переслідування навіть гуманітарної й просвітної діяльности — ось акти польської адміністрації, що виходять далеко поза межі тимчасового мандату з 25. червня 1919.

Польське правительство завершує свої дотеперішні нарушення міжнародніх рішень через переведення на території Сх. Галичини виборів до варшавського сойму і приготованням військової бранки. Ці два акти змагають до повної інкорпорації цього краю до польської держави, до відібрання українському народови права самоозначення і до усунення інгеренції великих держав, яку вони мають застережену в цілі реалізації того права.

Президія Національної Ради, як єдино управнена представниця Сх. Галичини звертала в своїх попередніх нотах увагу на польські пляни, а й тепер вніс президент Національної Ради д-р Евген Петрушевич відповідний протест.

Члени Української Національної Ради, перебуваючі в краю, прилучуються вповні до протесту президента д-ра Евгена Петрушевича.

До тепер український народ діждавшися визволення від утиску австрійської держави, якого головну вину поносили Поляки, ждав спокійно остаточної розвязки, призвичаєний до легальної боротьби і оборони своїх прав, в довірю до міжнародніх рішень. Улягши в нерівній боротьбі з Польщею, галицько-український народ вижидав вирішення своєї долі на легальному шляху.

Коли одначе Польща підприняла два акти, а саме: вибори й

„автономію", які зміряють до цілковитої анексії цього краю, а тим самим до політичного, культурного й економічного поневолення українського народу, заходить небезпека стихійної реакції і порушення миру на Сході Европи.

Через те Українська Національна Рада в останнє звертається до правительств союзних і заприязнених держав, як і до цілого культурного світа, щоби остаточно вирішено справу Східної Галичини згідно з обовязуючим правом про самоозначення народів, себто згідно із волею українського народу, як подавляючої більшости населення того краю, а тимчасом своєю повагою, а навіть приторовленням відповідних санкцій заборонено Польщі реалізувати запорядження і односторонні постанови суперечні міжнародньому праву, а головно правам, застереженим великим державам Антанти.

Великі держави антанти, виконавши застережені собі міжнародними трактатами суверенні права і створивши самостійну Галицьку Державу вільних народів, здержать насильне пищення великої галузи старого культурного народу, відвернуть небезпеку заколотів і війни на Сході Европи і зроблять перший і найважнійший крок до відновлення цілої Української Держави після недалекого, сподіваного упадку большевицького режиму на територіях давної Росії.

Львів, дня 2. вересня 1922.

(Слідують 52 підписи).

Платіть партійний податок!!! Посилайте на адресу: „Кравий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці пасмуце 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Союз Народів.

Отворення Збору Союзу Народів.

„Швайц. Аг." доносить з Женеви: Дня 3. ц. м. о год. 11. відбулося отворення Збору Союзу Народів. Салю засідань і трибуни виповнено цілковито. Наради відкрив Да Гама (Бразилія), котрий вказав у своїй промові на факт істнування Союзу на протязі 3 років. Є це короткий період часу, але амагання делегатів, щоби дійти до намічної цілі є великою гарантією поводження. Міжнародня спільність праці, яку витворив Союз Народів, буде стреміти до добра людськости. На предложення Дуденса (Голяндія), покликано комісію для провірки мандатів. На чолі комісії станув Менсдорф. На тім відложено наради на год. 4. попол.

Дальший перебіг переговорів.

На пополудневім засіданню Союзу Народів зарядив президент Ради Да Гама вибір президента третьої пленарної сесії. Після вислухання рапорту комісії, яка мала зровірити мандати, вибрано дорогою тайного голосування лондонського посла республики Чілі Едвердса президентом сесії. Серед численних оплесків займав Августин Едвердс місце президента і виголосив до зібраних промову, де подякував за вибір. Підчас дальшої промови підчеркнув Едвердс великість відповідальність, яка лежить на Союзі Народів, що взяв на себе керму судьби цілого світа. Едвердс вискавав признання своїм попередникам пп. Гімансови і Ван Карнебекови та підчеркнув надію, яка вяжеться з майбутніми успіхами сегорічної сесії у спільній праці над пацифікацією світа. Відтак Да Гама предложив вибір комісії, яка устаплила би окончено денний порядок і щойно після того мав би відбутися вибір 6 віцепрезидентів. Після приняття цего предложення зарядив президент вибір комісії з 5 членів, якої завданням буде розглянути справу приняття зголошених нових питань.

Серед справ внесених у властивому часі і прийнятих через Збір на денний порядок нарад находяться: допущення резолюції в справі адміністрації фінансів Союзу Народів, участь держав Сан Сальвадор у фінансах Союзу, honorарі, які будуть виплачені суддям і асесорам постійного міжнароднього суду, адміністраційного трибуналу, прохання англійського уряду в справі порнографічних публікацій.

Протест литовського уряду проти самоволі польського уряду в справі виленських областей, передано вище згаданому комітетови з припорученням зложити негайний звіт.

Д-р Зайпль в Женеві.

ПАТ. доносить, що до Женеви прибув австрійський канцлер д-р Зайпль і зложив візиту начальникові політичного департаменту Мотті.

Справа розброєнь.

ПАТ. доносить з Женеви: Комісія для справ розброєння затвердила рішення, на підставі якого ніяке Т-во не може витворювати ні продавати муніцію без попереднього дозволу з боку інтересованої держави. На тій системі ліценції побудовано проект сер Роберта Смита, який прийняла комісія розброєнь. Плян цей буде обговорюваний на міжнародній конференції, яка займеться питанням фабрикації і торговлі воєнним матеріялом. Комісія приймає з задоволенням повідомлення уряду Чілі, що питання розброєння найдеться на денному порядку американського конгресу в марті 1923 р.

Мала Антанта і Союз Народів.

Наради малої Антанти в справі вислання делегата до Ради Союза Народів відбуваються дальше. Рада Союзу складається з 6 членів себто з 4 постійних і 4 вибираних. З тих останніх один мандат припадає на Бразилію, яка мусить його задержати, як одинока держава американського континенту. Другий мандат належиться Еспанії, котра має найбільше впливів в державах полудневої Америки, третий мандат призначено для Китаю, бо Союз обіцяв представникови жовтої раси оден мандат. Четвертий мандат признано Бельгії. Супроти цего мала Антанта стремить до побільшення членів Союзу о одного. До тепер не устално, хто має бути делегатом малої Антанти. В першу чергу числяться з висуненням на це становище Нінчіча або Бенеша.

Буржа і Бальфур.

„Швайц. Аг." доносить з Женеви, що голова французької делегації Буржа відбув конференцію з провідником англійської делегації Бальфуром.

Чинна учвсть із генії.

ПАТ. доносить з Женеви, що до тепер зголосило свою участь в третій сесії Збору Союзу Народів 39 держав. Надіються однак, що в числа 51 членів Союзу прибуде ще до Женеви 42 або 43.

Справа комунікацій.

З Женеви доносить, що технічна комісія Союзу для справ комунікацій, прийняла міжнародню конвенцію. Комісія предкладає резолюцію, щоби в середущій і східній Европі перевести рішення конференції в Генуї і Порто Розо. Комісія поручає прийняти рішення барсельонської конференції, цим державам, які цего ще не зробили.

Справа Австрії.

ВБК. доносить з Женеви, що на черговім засіданню фінансової комісії буде обговорювана справа Австрії.

Робърт Сесіль в обороні Німеччини.

„N. Вр. Тгбл." доносить з Женеви: В кругах Союзу Народів кружляє поголоска, що сер Робърт Сесіль хоче на засіданню Ради Союзу поставити внесення, щоби заіменовано провізоричну комісію з 5 членів, яка розглянула би економічне положення Німеччини. Франція супротивиться цему внесенню, тому що Союз Народів не має права займатися репараційними справами.

Пам'ятайте про пресовий фонд „ДІЛО"! Жертви просяться слати до Кравого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на бічу чий рахунок „Діла".

Між союзниками.

Колись, під кінець 1918 р., коли Українці перейняли владу на Буковині, поруч румунських військ виступали проти Українців польські поселенці з оружжям в руках. Пройшло майже чотири роки. Польща є союзником Румунії коштом українських земель, та буковинська Польща невдоволена союзником. „Глос Люду", орган польської Ради Народової на Буковині в статті „Переслідування католицизму і польскости" нарікає на перенесення в стан супочинку в дорозі дисциплінарній катехіта польської реальної гімназії в Чернівцях ксьондза д-ра Швайгера.

Ця кара, по інформаціям „Гласу люду", стрінула кс. Швайгера за це, що на проповіди в костелі

Л. ВЛЕЦЬКИЙ.

„Отаман Зелений".

СУЧАСНИЙ РОМАН КЛИМА ПОЛІЩУКА. ЛЬВІВ КИЇВ 1922. Р.

(Докінчення.)

У Андреєва читаємо на першій сторонї роману:

„Жаждет любовь утоленія, идут слезы отвѣтных слез. И когда тоскует душа великого народа, — мятется тогда вся жизнь, трепещет всякій дух живой, и чистые сердцем идут на закланіе.

Так было и с Сашею Погодиным, юношею красивым и чистым: набрала его жизнь на утоленіе страстей и мук своих, открила ему сердце для выщих зовов, которых не слышат другіе, и жертвенной кровью его до краев наполнила золотую чашу. Печальный и нѣжный, любимый всѣми за красоту лица и строгость помыслов, был испит он до дна души своей устами жаждущими и умер рано, одинокой и страшной смертью умер он. И был он похоронен вмѣстѣ с злодѣями и убійцами, участь которых добровольно раздѣлил; и нѣт ему имени доброго, и нѣт креста на его безвѣстной могилѣ.

Кто закроет глаза убійцѣ? До послѣдняго суда останутся открыты они и смотрят в темноту покорно. Кто осмѣлится закрить глаза Сашкѣ Жегулеву?

Но мать жива, и мать зовет его:
— Мой нѣжный Саша".

Такий же прольог ми читаємо на першій сторінці роману „Отаман Зелений" К. Поліщука:

„Чистих і щирих слів прагне спражнє кохання. Великих змагань жадає могутня душа поневоленого народа... Тужить вона із року в рік і марить довгими віками, коли встануть чисті серцями і знайдуть між собою святого містика за кривди лихоліття...

Движать і дихають трівожно родючі ґрунти чорноземні, чуючи в собі ще непочаті сили вірних дітей своїх, яким треба тільки підвестися на ліхті, як голови їх порушать блакить неба..

Коли встав один в багатьох, то зачудувався світ цілий з його сили непереможньої, краси й чистоти невиплямованої... Сумний і ніжний, як колискова пісня матері, укоханий всіми за щирість і справедливість, він добровільно перейняв всі негоди життя й пройшов усі дороги терпіння, аби нарешті скласти на роднім полі свою безталанну голову й залишити після себе одні лише болючі спогади...

В осінній мряці, серед спустошених піль схилився він на якусь межу і так пр стився зі світом. Поховали його поруч инших повстанчих могилок і тепер він спить вічним сном у своїй домовині холодній, над якою тільки один кущ калини зеленіє...

Не було кому закрити його очей, не було кому проспівати йому „Вічну Память!" — тільки одні чорні гайворони прокричали сумно — „на добраніч!"...

А Вкраїна ще змагається за свою волю і в годину великого терпіння кличе його:

— Устань, сину!"

А ось перший розділ другої частини романа Андреєва „Сашка Жегульов", ст. 80—81:

„Грозное было время. Єще рѣки не вошли в берега, и полноводными, как озера, стояли пустинныя болота и вязкія тони; еще не обсохли поля, и в лѣсных оврагах дотаивал закрупѣвшой, прокаленний ночними морозами снѣг; еще не завершила круга своєго весна — а уже вишел на волю огонь, полоненный зимою, и бросил в небо свѣточи ночных пожаров. Ктото невидимый вызвал его раньше времени; кто-то невидимый бродил в потемках по русской землѣ и полной горстю, как сѣятель щедрый, сѣял тревогу, воскрешал мертвыя надежды, тихим шопотом отворял завороженную кровь. Будто не через слово человѣческое, как всегда, а иными, тайственнѣйшими путями двигались по народу вѣсти и злоѣщіе слухи, и стерлась грань между сущим и только что наступающим: еще не умер человѣк, а уже знали о его смерти и поминали за упокой. Єще только загорялась барская усадьба и еще зарева не приняло спокойное небо ночи, а уже за тридцать верст просилась деревня и готовит телѣги, торопливо грохочет за барским добром. Жестоким проводцем, могучим вольком стал кто-то невидимый, облаченный во множественность: куда протянет палец, там и горит, куда метнет глазами, там и убивают — трещат выстрѣли, льется отворенная кровь; или в безмолвіи скользит нож по горлу, нащупываєть жизнь.

Кто-то невидимый в потемках бродит по русской землѣ, и гордое слово безсильно гонится за ним, не может поймать, не может уличить. Кто он и чего он хочет? Чего он ищет? Дух ли это народный, разбуженный среди ночи и горько метящій за украденное солнце? Дух ли это Божій, розгнѣваный беззаконіем закон хранящих в широком размахы десницы своей карающій невинных в мѣстѣ с виновными? Чего он хочет? Чего он ищет?

Мертво грохочут в городѣ жиноградскія машины и мертвой чеканят текст: о вчерашних по всей Россіи убійствах, о вчерашних пожарах, о вчерашнем горѣ; и мечется искучано городская, уже утомленная мысль, сщетно вперяя взоры за предѣлы свѣтлых городских границ. Там темно. Там кто-то невидимый бродит в темнотѣ. Там кто-то забытый поет звѣриным воем от непомѣрной обиды, и пружится в темнотѣ, как слѣпой, и хоронится в лѣсах — только в заревѣ безпощадных пожаров

відмовив польську молодь від участи в спільнім богослуженню і процесії з некатолицькими віроісповіданнями; що спровадив і роздавав між польську молодь польські співаники; що заохочував молодь до участи в національних обходах в „Домі Польськім", а головно що взивав до участи в обході 3. мая; вкінці що заохочував молодь, щоби недавалася румунізувати і був нечемний супроти дир. гімназії Похмарського, якого газета називає ренегатом, денунціянтом.

З нападтей на український народ в цій газетці польських поселенців на Буковині, виходить, що редактори поінформовані про це, що польська влада у Східній Галичині приноровлює день в день методи, на які вони нарікають у відношенню до кс. Швайгера. Приноровлює їх у відношенню до автохтонної національної більшости краю...

Зовсім так, як у епіграмі Гавлічка:

„Не роби того, що тобі не мило,
Знай це любий сину,
Говорив учитель школярю малому,
Торгаючи за чуприну".

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Польський проєкт воєвідської автономії для Східної Галичини.

„Слово Польске" з 6. ц. м. подає дослівний текст проєкту воєвідської автономії для Східної Галичини, який звучить так:

§. I. У воєвідствах львівському, станиславівському і тернопільському будуть покликані до життя воєвідські соймики, як найвищий орган воєвідської автономії.

§. II. В обсяг воєвідської самоуправи входять: 1) справа віроісповідань; 2) справа публичної освіти за виїмком університетів і зрівнаних з ними шкіл; 3) справа публичної добродійности; 4) справа публичних доріг воєвідських, повітових і громадських, та льокальних залізниць; 5) справи а рярні са аграрної реформи і усі засоби, які служать до підпертя хліборобства; 6) підпирання промислу і торговлі; 7) примінення державних законів в справі використання вод для меліорації і для узискання розгонової сили; 8) примінення державних законів про організацію громад і повітів; 9) буджет приходів і видатків воєвідської самоуправи та рахункові замкнення; 10) врешті инші справи перказані соймикам через сойм польської республики.

§. III. В повищих справах соймик має право ухвалювати обовязуючі закони на просторі воєвідства, а на основі законів ухвалювати постанови адміністраційної натури.

Всякі рішення соймиків мусять узгляднювати постанови конституції польської республики та тих законів, які її доповнюють і які в ній покликані.

Рішення в справах згаданих в II. ст. уступах 1, 3, 4 і 7 мусять крім того придержуватись границь начеркнених в тих справах державними законами.

§. IV. До кожного воєвідського рішення потрібна ухвала соймику, та санкція президента польської республики з контрасигнатою премієра міністрів.

§. V. Число членів соймику буде усталене в той спосіб, щоби на кожних 25.000 мешканців воєвідства припадав один член соймику. Число 25.000 треба одначе в даному випадку так обнизити, щоби на кожду з національних курій в соймику припало найменче двайцять членів.

§. VI. Чинне і пасивне виборче право до соймику прислугує усім мешканцям воєвідства, яким прислугує виборче право до сойму польської республики. Членів соймику вибирає населення воєвідства на шість літ.

§. VII. Вибори до соймиків будуть відбуватися на тих самих принціпах, які обовязують при виборах до польського сойму.

Вибори польської національности і вибори української національности вибиратимуть окремо при збереженню XXI. ст.

Число членів соймику буде розділене поміж обі національности після їх чисельної сили в воєвідстві (ст. V.)

Виборчу ординацію до перших виборів до соймиків видасть президент польської республики на основі рішення ради міністрів. Ординацію до слідуючих виборів очеркне закон ухвалений соймом.

§. VIII. Президент польської республики скликує, відкликає і розвязує соймик; соймик буде скликаний найменче раз до року.

На випадок розвязання соймику нові вибори повинні бути заряджені не пізнійше, аніж в трьохмісячному речинци від дня розвязання.

§ IX. Про важність виборів і вибору до соймику рішає Найвисший суд.

§. X. Посли є недоторкаємі.

§. XI. Спосіб і порядок нарад соймику та дієти його членів на час істнования сесії, очеркне ухвалений соймиком регуляміновий закон.

§. XII. Члени польської національности творять на соймику національну польську курію, а члени української національности творять національну українську курію, з яких кожда радить окремо під проводом вибраного предсідателя чи його заступника.

В спільних справах рішення усталюється дорогою згоди обох курій. В справах, які доторкають тільки одну національність, доволі ухвали тільки тої національної курії.

§ XIII. На цілі самоуправи воєвідства сойм польської республики буде призначувати рікрічну квоту, відповідаючу видаткови, який на ті самі цілі поносить держава в инших воєвідствах, а то після відношення числа населення воєвідства до числа населення решти воєвідства.

З тієї квоти будуть покривані перш за все спільні видатки воєвідства а решта розділена до розпоряджимости національних курій, евентуально недобір буде куріями доповнений. Підставою розділу, зглядно доповнення буде чисельне відношення польського населення до українського на просторі воєвідства.

Видатки на цілі самоуправи одної національности покриває кожда національна курія окремо, накладаючи на населення своєї національности додатки до державних податків, або посередні податки. О скільки обі курії задумують на ті цілі наложити посередний податок, то мусять порозумітися і згідно наложити податок чи оплату на усіх мешканців, а їх результатом поділитися після чисельного відношення обох національностей. Податкові закони воєвідства не можуть нарушувати податкової системи держави.

§. XIV. Воєвода репрезентує на соймику польську республику і має право брати участь в його нарадах особисто або посередством виделегованого урядника.

§ XV. Для приготування і виконання рішень соймику, та для виконування адміністрації в области воєвідської самоуправи будуть покликані комісії—віроісповідання і публичної опіки та економічна. Кожда з них буде складатися з двох секцій, польської і української, які нараджуються і рішають під предсідательством воєводи або його заступника. В справах загальної натури, обі секції будуть радити і рішати разом в справах, які доторкають тільки одної національности окремо.

§. XVI. Воєвода має право завісити кожде рішення соймику, яке не підлягає санкції польської республики та кожде рішення комісії, яке на його думку противиться законам, одначе він має предложити справу до децизії адміністративного трибувалу польської республики.

§ XVII. Кожда секція комісії числитиме шістьох членів, з яких половину вибирає національна курія на час тревання своїх мандатів, а другу половину іменує воєвода, а саме Поляків до польської, Українців до української секції.

§. XVIII. До кождої секції буде приділене бюро, зложене з урядників її національности, іменованих воєводою і йому підчинених.

§ XIX. Для улегчення закладання виборчих ліст до соймику та для улегчення списів оподаткованих на випадок накладення податків окремих на українське населення, буде заложений в кождому з трьох воєвідств національний катастер, до якого мають бути вписані також правні особи після національности їхнього заряду.

§ XX. Мешканці воєвідства, які мають виборче право до соймику, а не належать ані до польської, ані до української національности, мусять голосувати після власного вибору, або у польському виборчому окрузі, або українському, і в тій цілі мусять зголоситися при укладанню ліст управнених до виборів.

Коли такий виборець осягне посольський мандат, має засісти в тій національній курії соймику, до якої виборчої листи прилучився.

§. XXI. На просторі згаданих воєвідств ані держава, ані друге самоуправне тіло не може вести ані підпирати кольонізації.

§. XXII. Державні власти і суди послугуються у своїому внутрішньому урядованию польською мовою, будуть вноситися в повищих трьох воєвідствах зі сторонами в їх рідній

вляя свой искаженный лик. Переклікаются в искучѣ:

— Кто-то забыт. Всѣ ли здѣсь?

— Всѣ.

— Кто-то забыт. Кто-то бродит в темнотѣ?

— Не знаю.

— Кто-то огромный бродит в темнотѣ. Кто-то забыт. Кто забыт?

— Не знаю.

Грозное и таинственное время".

В томуж першому розділові другої частини роману Поліщука читаємо:

„...„Страшні часи настали на Вкраїні"... а далі прошу шановного читача звернутися до роману „Отаман Зелений" безпосередно і прочитати на ст. 79 - 81 увесь перший розділ: „Весна бренить"... Для повноти уявления про стиль Клима Поліщука і навіть про текстуальні запозичення ним із твору Андреєва прошу порівняти такі місця із обох романів Андреєва і Поліщука:

„Но как видит глаз сперва то, что на солнцѣ, а потом с изумлением и радостью обрѣжает в тѣни сокровище и клад...

И мѣнялось все с той минуты, как увидит человѣк Сашины глаза..

Но неохотно откривал Саша свой взглядъ, как будто знал важность и святость хранящейся в нем тайны, обычно смотрѣл вниз, на стол или на руки. Эту его особистость хорошо знала Елена Петровна и в материнской гордости... заставляла его взглянуть широко и прямо.

Вдруг неожиданно спрашивала:

— Голова не болит у тебе, Сашенька?

Знала, что послѣ этого неожиданного и нелѣпаго таки вопроса Саша непремѣнно взглянет широко открытыми глазами, нѣсколько секунд будеть смотрѣть удивленно, а потом открыто и ясно улыбнется:

— Отчего же ей болѣть? — нѣт не болит".

А Поліщук це м'сце передає так:

„Скінчить мати і гляне на Данильця, а він сидить як камінний, тільки очі дивляться чудно так, наче він нічого вже й не бачить перед собою... де він і що з ним...

Що з тобою, Данильцю, може голова болить? — спитається мати, а він тільки гляне на неї:

— Ні, мамо!...

Або таке місце у Андреєва:

„Ах, мамочка, как я устал, если бы ты знала.

— ...отчего же?..

— Так. Я так устал! Как же ты не понимаеш: просто так. Тут Елена Петровна первый раз в жизни, как ей показалось, взглянула сыну в глаза и испугалась: „умрет он от скарлятины!" подумала она"...

У Поліщука:

...„тоді, як Данильцьо проказував цей жалібний псалом, батько журно хитав головою і плакав, а мати дивилася й думала про себе:

— Ой не проживе ця дитина на світі, не проживе!... Отак і помре від кору або шкарлятини"...

Або:

„Но все меньше спал Саша, охваченый острым непроходящим волненіем, от котораго начиналось сердцебіен'е, как при болѣзни, и желтая тошнота, как тревога предчувствія, дѣлала грудь мучительно и страшно пустою; и уже случалось, что по цѣлым ночам Саша лежал в безсонницѣ и, как в дѣтствѣ, слушал немолчный гук дерев. Давно уже смолк этот могучій, ровный, вѣщій гул, размененный на понятную человѣческую рѣчь, и с удивленіем, покорностью и страхом слушал Саша забытый голос, звавшій его в темную глубину невѣдомых, но когда то испытанных снов. Гасли четкія мысли, такія твердыя и общія в своей словесной скорлупѣ; теряли форму образы, умирало односозначне, чтоби дать мѣсто другому. Обнаженный, как под ножем хирурга, лежал Саша навзнак и в темнотѣ всѣм легким тѣлом своим пил сладостную боль, томительные зовы, нѣжные призивы. Зоветь глубина и ширь: открыла вѣщіе глаза пустыня и зовет материнским, жутким голосом: Саша! Саша!

Осторожно, чтобы не разбудить кого-то, Саша раздергивает на груди ночную сорочку, все шире обнажает молоденькую, худую, еще неокрѣпшую грудь и подставляет ее под выстрѣлы ружей...

В это сумрачное время, короткое по дням, но такое долгое по чувствам, Саша пережил нѣсколько почти счастливых мгновеній: это когда он пожертвовал своей любовью к Женѣ Эгмонт" (51).

У Поліщука читаємо:

„І чим далі, тим менше спав Данило. Віддавшись враженням свавільного панування гнобителів, від чого паморочилася голова і трівожно боліли груди, лежав з розкритими очами і вдивлався в чуйну пітьму ночі, яка промовляла до нього дивними голосами міського шуму. І ті голоси говорили йому про щось невідоме й обовязкове, від чого він ніколи не зможе втікти. Плутались думки й виникали в уяві якісь дивні образи, які своїм загадковим змістом непереможно вабили до себе. Знесилений, весь спітнілий, лежав він з широко розкритими очима і чув, як хтось, наче мати рідна, кликав його до себе:

— Данило, Данильцю, сину мій!

Часами, серед ночі, він тихо вставав і виходив на двір. Розкрівставши на грудях сорочку, відкривав свої молоді й дужі груди і, дивлячись на далекі зорі, несвідомо шептав: — „стріляйте, тільки не в лице!..."

. . . . . .

В часі таких трівог і дум болізних, судилося йому діждатися світлої радости. Як густу й темну хмару звеселяє семибарвна веселка, так звеселила його самотність несподівана звістка від Марусі. (48.)

Таким чином всі ті особливости стилю роману Поліщука, які О. Грицай і О. Турянський віднесли

мові, так в письменній кореспонденції, як і приймання візнань до протоколів та ведению розправ.

Державні закони, воєвідські і всякі инші урядові оголошення будуть появлятися в польській і українській мові.

Самоуправні власти, вожда з окрема, очеркнуть свою внутрішню і зовнішню урядову мову, одначе вони обовязані приймати письма і відповідати на них в другій мові.

§. XXIII. Справа викладової мови та науки других мов в школах очеркує вожда національна курія для шкіл своєї національности.

§. XXIV. При обсаді державних урядів і посад на просторі згаданих воєвідств буде звернена с ециальна увага на те, щоби національний склад урядничих тіл відповідав потребам обох національностей.

§. XXV. При о саджуванню посад в міністеріях і центральних властях буде запевнена українській національности національна скількість посад, відповідаюча її потребам.

Особливо в міністерстві віро'сповідань і просвіти будуть утворені окремі департаменти для справ греко католицької церкви і для справ українського шкільництва, обсаджені урядниками української народности.

§. XXVI. За вчинки політичної натури поповнені від дня 28. липня 1914 до дня оголошення цього закону жаден з мешканців згаданих воєвідств не буде потягнений до відповідальности.

§. XXVII. Заложення, організація і буджет українського університету та шкіл в ним зрівнаних на просторі згаданих трьох воєвідств буде річю уряду і сойму польської республики.

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Чеська преса.

(Огляд за час від 18—29 серпня ц. р.)

Некорисна кон'юнктура для Падеревського. — Рішучий виступ в сеймі Яворини. Мадярсько-словацькі сплетні про українську еміграцію на Підкарпатті. Октябрські днї в Польщі і „воєвідська автономія". — Польща і Мала Антанта. — Наради в Марієнбаді. — Польські домагання до Чехословаччини і відповідь „Народніх Листів".

„Народні Політіка" з дня 29. серпня подає з польських кругів вістку, що Падеревські, який був вже в дорозі до Польщі, вертає знову до Америки, уважаючи політичну кон'юнктуру в Польщі за некорисну для його плянів.

„Народні Листи" з дня 23. серпня ц. р. приносять вістку з Варшави про авдієнцію польського посла в Празі Пільца у президента міністрів д-р Новака в справі Яворини і Тешина. Пільц держав поручення рішучо виступити в Празі в справі Яворини, а се в змислі протестуючої ноти, яку польське правительство вислало до чеського уряду дня 7. серпня, закидаючи, що чеське правительство — відказавшись у вірити спільну комісію для компромісового вирішення яворинської квестії — нарушило умову, заключену дня 6. падолиста 1921 р. в чес.-сл. республикою.

„Трібуна" з дня 26. серпня ц.р. приносить звіт про письмо, яке іменем всіх українських емігрантів на Прикарпатті вислав ужгородський Допомоговий Комітет для українських збігців до преси і до чеського уряду в справі напастей на Україні в деякими мадярськими та словінськими пресовими органами. В сих органах була пущена сплетня, немов-то емігранти в Галичини ладяться захопити в свої руки чеські воєнні матеріяли та маширувати на Польщу. В декларації, розісланій Комітетом, заперечується отсі польсько-мадярські сплетні та заявчується, що вся українська еміграція в усіх українських землях веде на Підкарпатті виключно культуральну роботу й відноситься з повною льояльностію до чес.-сл. республики.

Побідну заяву оголосив вже перед тим в усіх головних чеських органах Пресовий Відділ галицького Заступництва в Празі.

„Народні Політіка" з дня 24. серпня ц. р подає довший звіт про теперішню виборчу акцію в Польщі, зазначуючи при тім факт утворення блоку т. зв. національних меншостей, в склад якого входять також Українці з областей, засвоєних Польщею на основі рижського договору. Вкінці редакція задачує відпав „Громадського Вістника" з причини намірів польського правительства накинути Східній Галичині воєвідську псевдоавтономію. Основна помилка в концепціях польського правительства лежить в тім, що Поляки бачать у Східній Галичині тільки польську меншість, а нехтують українську більшість. Український Нарід у Східній Галичині ніколи не зречеться своїх прав до державної самостійности.

„Прагер Тагблятт" з дня 26. серпня ц. р подає звіт з промови міністра Нарутовіча до заступників польської преси у Варшаві, що до становища Польщі до Малої Антанти. Польща стоїть на становищи удержання рівноваги в Середній Европі та удержання мира на Сході. Дотично Чехо-Словаччини, то Польща дивиться до добрих відносин з чес.-сл. республикою і думає, що спори льокального характеру не перешкодять порозумінню між Польщею і Чехо-Словаччиною що до основних ліній загально-европейської політики. Він має надію, що Чехо-Словаччина матиме зрозуміння для „справедливих домагань Польщі".

„Час" з дня 26. серпня ц. р. викладає суть договору заключеного з Югославією в Марієнбаді. Є се не якийсь новий союз, але ствердження і кодифікація тих самих думок і змагань обох славянських народів, які наслідком війни осягнули державну самостійність. Існуючий вже договір тільки продовжено та поширено. Доперва на основі такого тісного порозуміння відбудеться конференція в Празі Малої Антанти та „співділаючої" Польщі.

Берлінські „Підове Новіни" з дня 25. серпня ц. р. передають розмову, яку мав кореспондент „Журналь де Польонь" з „рішаючим" польським дипльоматом. З нагоди конференції в Празі польський дипльомат зазначує, що Польщу інтересують тільки головні лінії европейської політики і тому льокальні спори не можуть мати впливу на її становище до Малої Антанти. Польща має надію, що найде в Малої Антанти зрозуміння для своїх інтересів, до яких належить, між иншими, визнання польської суверенности над Східною Галичиною. Польща виготовила вже статут для Східної Галичини і предложила його державам Великої Антанти. Має надію, що се змагання польського правительства до порозуміння східно-галицької справи найде і там признання.

Всі празькі денники з дня 29. серпня ц. р. обговорюють висліди конференції Малої Антанти і Польщі в Празі. Обговорювано і осягнено повне порозуміння що до згадження Малої Антанти і Польщі на осінній сесії Союза Народів в справі евентуального приняття Угорщини до Союза та національних меншостей, при чому вирішено також справу заступництва у взаїмнім порозумінню в раді Союза та поодиноких комісіях. Мала Антанта не буде противитися приняттю Угорщини до Союза Народів, якщо Угорщина дасть гарантію, що буде строго держатися постанов тріянонського мира і не нарушуватиме спокою в Середній Европі. Опісля обговорено і вирішено справу Австрії і порозуміння австрійської кризи на Союзі Народів, стоячи на становищі конечности удержання її як суверенної держави.

„Народні Політіка" з дня 25. серпня (видання вечірне) виводить голоси польської преси (крак. „Реформа" і „Часу") що до домагань, які має ставити Польща на Чехо-Словаччини з нагоди конференції в Празі. Отже, між иншими, розвязання української бригади та знесення українського вільного університету. На ці голоси польської преси редакція „Народної Політики" додає від себе: „Як бачимо, то краківський „Час" відгріває байку про українську бригаду. Поскільки йде річ про університет, то виглядає сього рода домагання некультурно й дивно, бо з другого боку Поляки самі всюди на відломках своїх територій домагаються для свого елементу окремих польських шкіл, а як їм „приємно" було самим з того поводу в „заборах" під чужою владою, се їм добре звісно. Тому треба їм пригадати пословицю: Чого собі не бажаєш, того й не роби другому!"

ВП. Передплатникам в Чехо-Словаччині присилаємо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

на рахунок художнього таланту автора „Отамана Зеленого" ми цілком відносимо до роману Андреєва. Роля Климя Поліщука була дуже маленька: скорочувати і місцями псувати поетично багаті картини природи і тривожні переживання російського письменника. І через те стає навіть смішно, коли О. Турянський ставить стиль К. Поліщука вище Коцюбинського, а поетичну творчість Винниченка зводить просто таки нінащо в порівнанню з художнім талантом К. Поліщука. Не беруся захищати такого великого українського поета, яким є Коцюбинський, і не думаю виправдувати такого сильного, оригінального новеліста і драматурга, яким є Винниченко. Таких некритичних осудів поета европейської слави не боятся. Краще подумати над тим, як виховувати наших молодих, що всеж таки подають нашу на щось ліпше, поетів, письменників від такого характеру творчости, якою є зараз творчість Поліщука? Після „Отамана Зеленого" якось тяжко вірити його авторови, що всі инші його твори — оповідання, поезії — особливо ліпші є оригінальні. Автор де тільки може і як може реклямує себе, силується все зробити, щоб доказати, що він письменник не аби який: читаєш ріжні малі журнали, як „Русалка" в І. „Веселка" всі випуски, „Стерні" і скрізь бачиш якусь реклямку про написане, про те що пишеться і про те на-чіть що думається писати, бачиш фотографії і все те дешеве, що з кожної сторінки лізе у вічі... а не думає людина про те, як би більше повчитися, більше мати знання навіть фахового, літературно критичного і цим способом, способом освіти, знання розвивати свій талант і збогачувати українську поезію більш оригінальними творами, а не такими, які наближуються навіть до плягіятів.

Цілком зрозуміла і виправдую ча річ спопуляризувати чиюсь наукову думку, чиюсь наукову працю, довести незнані ще винайдення, чиїсь думки до широких мас з метою педагогічною, культурною, загально освітньою, але абсолютно річ недопустима чужий художний твір в добрій половині дослівно перенести до свого твору і подати його, як твір оригінальний. Цим фактом автор працює лише на шкоду українській літературі обминаючи вимоги української письменницької етики, яка до цього часу, за виїмком може поодиноких випадків, свій мистецький прапор тримала дуже високо і увесь час свого життя займала виключно ідейне а не меркантильне становище. Через те факт з „Отаманом Зеленим" для кожного письменника, поета мусить бути дуже прикрим.

РІЖНІ ВІСТИ.

Польща перед Союзом Народів.

До львівської „Хвилі" доносять з Варшави: „Депеші вислані в неділю з Женеви спеціяльним кореспондентом „Курієра Поранного", характеризують ситуацію Польщі на теперішному засіданню Союза Народів на загал як некорисну. На думку кореспондента можна побоюватися, що Польщу зааатакують рівночасно з трьох фронтів, а саме з литовського, східно-галицького і національних меншостей. Кореспондент вважає це майже певним, що східно-галицьке питання вже небаром вирине на женевському терені.

Припускають також штурм в справі національних меншостей в Польщі в наслідок скарги Німців.

Протест литовської республики з приводу рішення варшавського сойму в справі Вільна находиться уже на денному порядку сесії Союза Народів.

Далі звертає кореспондент увагу, що відношення балтійських держав до Польщі, за виїмкою Естонії, треба вважати неприхильним. В звязку з настроями Югославії і Чехії в справі Східної Галичини є наглядною річю, що „політика попереднього польського уряду приносила тільки театральні признаки обчислень, які були позбавлені практичного значіння".

Історія Нації в Данціґу.

В Данціґу відбувався протягом трьох днів наради національної німецької партії при участи репрезентантів тієї партії з Німеччини і послів до німецького парляменту і пруського сойму. По донесенням П. А. Т. зїзд перемінився у велику монархістичну маніфестацію. Салі були прибрані хоругвами старого цісарства. Настрій був анти-французький і антипольський. Директор Волькенберг говорив: Відзискаємо волю тільки тоді, коли опремося на меч. Під панованням Гогенцолєрнів ми були вольні, були гордим, великим народом. Наш ворог стоїть над Реном і Вислою. Того ворога мусимо поборювати. Нашим ідеалом не повинно бути братання всіх народів, як хочуть пацифісти, тільки Німці повинні думати про себе. Доля наша в наших руках. Мусимо боротися з нашими гнобителями над Реном і Вислою, а здійсняться наші ідеали. Посол до пруського сойму Ліндаймер заявив, що одиноким кличем повинні бути слова: вітчина і король, цісар і держава.

Проти Льойда Джорджа.

„Таймс" поміщують лист уніоніста Гікзена, який осуджує строго теперішнє становище Льойда Джорджа, закидуючи йому попирання ворогів Англії. Гікзон стверджує, що Пуанкаре підчас свойого побуту в Льондоні мусів набрати пере

конання, що Англія є перетомлена і не хоче помочі Франції до управильнення взаємин з Німеччиною. Гікзен твердить, що Льойд Джордж не є речником англійської опінії і передбачує поворот до уряду консерватистів, котрі йдуть під кличем реалізації зобовязань прийнятих в 1914 р.

Грецька армія розбита.

A. W. доносить: Боротьба, що розпочалася дня 26. серпня недалеко Карабасєї, тревала 5 днів і скінчилася повною побідою турецької армії. Побідоносна турецька армія розторощила грецький фронт на дві части і посувається скорим темпом вперед. Всі дивізії північної групи знищені, а останки розбіглися по лісах і горах. Південна група розпочала відворот до Ужг. Втікаючі Греки залишили багато зброї та муніції. Турки добули 150 гармат. Місто Кутагія обсадили Турки. Держави Антанти роблять старання, щоби уможливити відворот Греків і охоронити їх від цілковитої загибели. З Атен доносять, що грецька восина флюта дістала наказ удатися до Смирни. Грецький уряд звертався до держав Антанти з проханням вистаратися о завішення зброї. Атенська преса займається справою евакуації Малої Азії. В тій справі грецькі міністри виїхали до Смирни. З Атен доносять, що відворот Греків викличе великі зміни на Сході. До пристані в Смирні причалали воєнні кораблі. Грецьке командування числиться з можливістю дальших невдач в Анатолії. В справі дальших планів інтервенювали в грецькому уряді представники Америки, Франції й Італії. Грецький консулят доносить, що незабаром буде оголошене завішення зброї, в цілі евакуації грецької армії. Між грецьким урядом і державами Антанти наступила вимінa нот в справі перемиря. Греція годиться на евакуацію Малої Азії, Смирни і инших спірних територій.

Наслідком останніх невдач на фронті, грецький кабінет подався до димісії.

Заворушення в Берліні.

„Н. фр. Пр." доносить з Берліна: Дня 3. ц. м. прийшло в Шарльотенбургу до сутички між поліцією і комуністами, які намагалися звільнити одного арештованого. Поліція віддала декілька стрілів. Чотири особи ранено. Рух трамваєвий завішено.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 40.000.

ТЕЛЄГРАМИ.

За грецько-турецьке перемиря.

Лондон (ПАТ.) Райтер. Англійське правительство порозуміваєть ся тепер з французьким і італійським правительством в цілі порозуміння безпроволочних заходів для доведення до заключення грецько-турецького перемиря, щоби не допустити до нового кровопроливу.

Лондон (ПАТ.) В міродатних кругах думають, що Ангора яко условія перемиря зажадає також, щоби Греки евакуували Тракію.

Париж (ПАТ) Грецьке правительство в офіціяльному звідомленні оголошує, що готово перевести повну евакуацію М. Азії.

Заговір на румунську королівську родину?

Букарешт (ПАТ.) Радіо. Велику сенсацію викликало тут викриття заговору, якого ціллю було виконання атентату на королівську родину підчас коронаційних торжеств. Ініціяторів заговору арештовано. Це мадярські офіцири, котрі входять у склад організації полк. Габоровского з Дебрецина. Вони вложили точні зізнання і признались, що вибухові матер'яли, які найдено у них, були призначені на висадження королівських трибун і дипльоматичної трибуни підчас перегляду у гіподромі.

Будапешт (ПАТ.) Комунікат МКБ. Телєграми з Букарешту про викриття мнимого заговору офіцирів на королівську родину прийнято тут з великим сумнівом, тимбільше, що один позитивний факт, поданий Рум. Аг. є фалшивий. В мадярській армії не служив ніколи полк. Габоровски.

Страче на еп. Венямінів.

Рига (ПАТ.) Особи, що прибули з Петрограду, заявляють, що еп. Веняміна і його товаришів процесу розстрляно ще 10. серпня, що досі вдавалося совітським властям задержувати в тайні.

Промова Едвердса

Женева. (Ткб.) Новий президент Збору С. Народів Едвердс заявив у своїй промові м. ін., що його вибір на президента, це величаве свідоцтво поважання для латинської Америки. На передодні зібрання загально-американського конгресу в Сантяго, на котрому американські народи шерав сконстатують солідарність усього континенту, котрого окремішність визнано договором С. Народів, свідоцтво це вважають американські народи основним елементом удержання мира і міжнародньої справедливости.

Перу й Болівія уступають з С. Народів.

Женева. (ПАТ.) ШАТ. З приводу вибору Едвердса на през. III. сесії Союза, делегація Перу заявила що усувається з конференції. Всякі старання, щоби вона відкликала своє рішення, не вдалися. Мабуть також і делегація Болівії усунеться з конференції.

Турецька офензива.

Лондон, (ПАТ.) Райтер зі Смирни: Похід Турків відбувається дальше на цілому фронті. Греки уступають без боротьби.

МАДИЯЙ ФЕЛЄТОН.

З дороги життя.

Жіноча зброя.

99 процент правди, 1 прц. брехні).

Кожда людина бється як може зі своєю кращу долю, не перебираючи в зброї. Мені вдається, що найбогатший арсенал для життєвої офензиви і дефензиви мають жінки, особливо ті з практикою — удовиці. Всіх родів їхньої зброї, як краса, кокетерія, модні строї, декольте, перфуми, карміни — не перечислю і я хочу тільки згадати ще одну зброю, яку мені удалось підглянути припадково. Подаю це для публичного відома, для практичного ужитку і користи красного пола і для скріплення обережности серед чоловіків. Діялося це так: У одної немолодої жінки помер чоловік. Причина його смерти була досить комічна. Именно його жінка була до тої міри балакуча, що не переставала замучувати його своєю розмовою день і ніч, аж він нещасливий не видержав тортур її говірливости, забажав спокою за всяку ціну і помер. Вмирав задоволений, усміхнений, що хоч в могилі буде мати спокій. Кажуть, що він навіть на марах усміхався задоволено.

А його підстаркувата ненагнітна вдовиця зараз по смерти чоловіка зеднала собі серце молодого студента, з яким і заручилась. Все було в порядку, але вдовичка боялася, щоби її студент не отверезився, не побачив її зморщків на лиці, з вялих уст і не покинув. Страх її збільшився в той пори, як студент кинув провінцію і виїхав до столичного міста, де, як відомо, більше красунь як у Будзанові, чи в Різдвянах. Стурбована, відцвила цвітка старалась не показуватись на очі свойого хлопця в день, а стрічатись з ним в театрі, на „Бесіді", де, як відомо, при електричному світлі і найбридше личко стає гарним.

Одного дня на спізнена кандидатка до другого іспиту сопружого щастя їхала потягом до Львова, де мала остаточно усталити речинець свойого шлюбу і налюбуватись розмовою з милим. Розуміється, що везла із собою цілий магазин пудру, шминок, кармінів, вазелін, приладів до плекання ніхтів, апаратів до запікання волосся, і т. д. Окрім того везла із собою велику блящану банъку повну якогось плину.

— Що це за банька? — спитав я мимоходом, забавляючи її своєю милою розмовою. Вона чомусь спаленіла.

— А... так собі... порожна...

— Ігі! Це не порожна! Вона налита якимсь плином. Я дуже цікавий, що вивезете. Може, Божа боронь, отрую.

— Ależ ні! Навіщо вам знати? Яке вам діло до моєї баньки?

— А може ви везете на „Targi Wschodni" який рицинус малопольського краєвого виробу?

— Ах, перестаньте!

Я замовк, але банька із підозрілим плином не давала мені спокою

— Може ви везете який лік на хорі мозки творців автономічних проектів для Східної Галичини?

— Ах, замовчіть.

— Чи може хочете вступити до українського театру і везете з собою молоко, щоб не уметти з голоду при тій платні, яку дістають наші артисти?

— Ні! — Відчепіться!

— Щоб там могло бути? — думаю собі. Я страшно цікавий хлопець, головно, коли не торкається жіночих секретів

— Скажіть мені, що ви везете в банці? благав я, заглядаючи у вигасші очі моєї сусідки.

— Ах, який ви нечемний! — обурилась вона і прикрила баньку хусткою. Це мене ще більше зацікавило і скріпило мою постанову заглянути в баньку. Я удав, що банькою не інтересуюся, звернув розмову на иншу тему, почав розхвалювати провінціональне життя, згадав знайомих дочок священиків, розповів свої любовні пригоди. — Словом допровадив до того, що моя сусідка забула про баньку

Потяг минав стацію за стацією і десь недалеко Бібрки моя сусідка перепросила мене, попросила пильнувати її пакунків, а сама вийшла з купе на коритар. Я з радости аж підскочив і як тільки вдовичка зникла на коритарі, я здіймив баньку із полиці і хотів заглянути до неї. Цікавість моя була не менша як у прабабки Еви. Не встиг я відчинити накривки, як у дверях станула моя сусідка і крикнула розпучливим голосом наче Люстославскі в польському соймі:

— Лишіть баньку!

Я затремтів, банька випала мені з рук і біла сирватка, чи маслянка розлилася на підлогу. Вдовичка сплеснула жалібно в долоні, заламала руки, кинулась до баньки, але вона була порожна. Тоді вона, забуваючи про все, почала кричати вимахуючи руками:

— О ви проклятий! А щоб вам таке і таке! Ви знаєте, яку ви кривду мені зробили? Я їду на рандку із своїм нареченим, я стара і боюся, що він мене покине. Люде порадили мені, що сирватка і маслянка відсвіжує церу лиця, відмолоджує, усуває прищі, веснянки і я взяла з собою баньку сирватки, щоби перед стрічою з милим умити собі лише, подобатись йому!... Я берегла баньки, як ока в голові... а ви прокляті розлили мій скарб. Ох, він покине мене... через вас.

Я успокоював її, казав, що вона і без сирватки молода, обіцяв сам з нею женитися на випадок як він її покине, але вона сказала, що студента ветеринарії не проміняє за газетара.

І її прочуття сповнилося. Вчора я стрінув її знову. Вона плакала. Казала, що студент по тій трагічній пригоді з банькою побачив її і покинув на віки. Вона лишилась дальше вдозою. Каже, що причиною нещастя була моя цікавість і що вона булаб давно замужна, як би я не був розлив сирватку. Вона домагається, щоби я направив кривду і женився з нею, але я не можу сповнити обіцянки. Яж так люблю молодих дівчат, що не мають зморщок, веснянок і не возять із собою сирватки.

Чмелик.

Шість жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Поз Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській

НОВИНКИ.

— **Повіт „Аlерич".** Наша Редакція одержала з Данцігу отсю телеграму: Зібравшись на черговім засіданню, витаємо воскресення „Діла". З щирого серця бажаємо успіхів. — *Данцігська Українська Громада.*

— **Ревізія в сиротськім захисті.** До сиротського захисту під опікою СС. Василіянок, при вул. Потоцького 95. у Львові, прийшла в понеділок коло півночи польська поліція й агенти в числі 8 люда й з несамовитим криком: „Otwierać bramę, bo wybijemy!" стали чоботами й прикладами крісів зі всеї сили вдаряти в браму будинку. Коли ім М. настоятелька отворила, вони обійшли всі комнати спальні, кажучи, що шукають „за мужчинами". Знайшли одначе лише „мужчин" від 4 і пів до 10. року життя, що побудилися перестрашені некультурним добиванням до брами й цікаво оглядали ори інальних гостей. Не знайшовши старшого мужчини понад 10 літ та побачивши, що „підозріле світло" в одній кімнаті будинку це була лямпа, при якій вчиться пильна учениця до матури, відійшла поліція з нічим. Це вже 25 та ревізія за польської влади в сиротськім захисті, хоч поліція добре знає, що від 7 літ в будинку при вул. Потоцького 95. крім клявзурових монахинь СС. Василіянок і маленьких сиріток ніхто не живе. Надто вже совісна польська поліція, коли за аброєю й мужчинами шукає в клявзуровім жіночім монастирі.

— **Доброволець...** З вікна львівської Ставропігії.. повівав червоно-біла хоругов. З пятьсотлітнього бастіону оборонців „віри і нації руської" завішено хоругов, яка наглядно символізує побожні інтенції теперішньої управи Ставропігії з гоєм Третяком на чолі.

— **Арештовання українських студентів.** 4. ц. м. після переведеної ревізії польська поліція арештувала у Львові студентів Українців Снака, Носика і Бубу.

— **Ревізія в „Домі Інвалідів".** Дня 4. вересня в ночи львівська поліція окружила український „Дім Інвалідів" при вул. Зофії і замкнувши всі входи, перевела ревізію у всіх кімнатах. Пошукувано за якимсь подорожним, що мав звідкись приїхати. Пізніше вичвилось, що до відома поліції дійшло, що двох інвалідів їздило до Кальварії на відпуст продавати хрестики і медалики, що видалось сторожі безпеки небезпечним і підозрілим. Чи не обавлялась львівська дирекція поліції, що нещасні інваліди будуть вести протидержавну агітацію на відпусті в Кальварії?

— **Відгомін конференції.** „Chwila" доносить: Вчера відбулася розправа проти Олени Івасів із Камінки Кривої, яка підчас останнього пе-

репису населення, коли явився під церквою комісар, відозвався до селян такими словами: „Люде йдіть до до дому, щоби ані один з вас не вписався. Нам ніхто не має права розказувати на нашій землі. Вони хотять нам наложити панщину і переробити на Поляків. Я вже таких мудрих Поляків давно виділа, забирайтеся польські холєри звідки ви прийшли. Ходім до села, ми покажемо тим ск... Ляхам! А то польські хвлєри!" Наслідком цего селяне окружили конскрипційних комісарів, підняли крик, так, що налякані урядники втікли і скрились в домі польського ксьондза. Опісля селяне покинули свої хати, скрилися і унеможливили конскрипцію. Обжалована відповідає за злочин проти § 65. Розправа ще не скінчена ізза неприсутности кількох свідків. Обжалованих боронить д-р Бандель.

— **Інформації про відносини в робітничій сотні в Пільзні неправдиві.** Редакція „Гром. Вістника" впала жертвою містифікації. В числі 130 з 1. серпня ц. р. надрукували ми надіслану допись про відносини в робітничій сотні в Пільзні в переконанню, що дописувач поводився обективними мотивами і висказали нашу надію на їх зміну. На підставі надісланих нам відписів переведеного в тій справі компетентною українською, військовою комісією слідства стверджуємо з вдоволенням, що всі наведені в дописі заміти і нарікання цілком неправдиві і продиктовані особистою неприхильністю інформатора, десятника Петра Миськова до сотника Абля, який його за службову провину покарав арештом. Так сотник Абель як і другі старшини сотні поводяться з підчиненим їм стрілецтвом ввічливо, тішаться його повною пошаною і симпатією і дбають по їх змозі про моральне і матеріяльне добре положення підчинених їм стрільців-емігрантів. Всі підстаршини сотні в присланім протесті протестують проти змісту статті і пятнують поступок їх товариша.

— **Добрий приклад.** Кружок аматорський зі Стриганець і Рожнева з доходу з двох вистав „Ніч під Івана Купала" (в Рожневі і в Тисьменици) призначив 10.000 мп. на бідних придніпрянських дітей, а 15.000 мп. для голодних Великої України.

— **Арештування комуністів у Варшаві.** У Варшаві викрито нову тайну комуністичну організацію, в звязку з чим арештовано 60 комуністів, переважно серед студентів. В арештованих найдено комуністичні відозви та ріжні документи.

— **Трагічні випадки.** Дня 2. вересня на стації в Ярославі упав під колеса потягу військовий санітет і стратив обидві ноги. Так само на залізничному мості коло Замарстинова упав під колеса потягу польський жовнір, що стояв там на варті і потерпів смертельні рани. Правдоподібно мається тут до діла із невдачною спробою самовбийства.

— **Автомобільна катастрофа.** В околиці Оломунця приключилась катастрофа тягарового автомобіля, в якому їхало 40 осіб. Згинуло дві особи, а 13 осіб було тяжко ранених.

— **Комуністичний процес в Кракові.** В краківським трибуналі ведеться процес проти Людвіка Грабовського і його товаришів, яких арештовано за комуністичну агітацію між населенням в Татрах.

— **Батько убив сина.** В Підярковій підчас суперечки вдарив Андрух Гутник свойого сина дручком по голові, так, що син через деякий час помер. Звироднілого батька поміщено в тюрмі в Бібрці.

— **Всюди крадуть.** До столярської фабрики „Титан"у Ванниках вдерлися в ночі злодії і закрали дороге столярське приладдя.

— **Страйк двох воїв в Австрії.** В цілій Австрії вибух друкарський страйк наслідком чого часописі не виходили. У Відні, Граці, Інсбруку та инших містах від кількох днів не появилася ані одна газета.

— **Перші маневри чехословацької армії.** На днях розпочалися перші маневри чехословацької армії в присутности представників держав цілої Европи. На маневрах буде присутний і президент Масарик.

— **Посвячення памятника на гробі бл. п. Всеволода Рилецького** комісаря повіту турчанського за часів української влади відбудеться дня 8. вересня ц. р. на цминтарі в Луках, калуського повіту, на яке отсим запрошує все співчуваюче громадянство калуського повіту, в якому трагічною неповинною смертю згинули кромі бл. п. Всеволода ще б. секретар рільництва при Галицькім Уряді бл. п. Михайло Мартинець, професор семінаря в Самборі, Іван Сілецький, його син д-р Степан Сілецький і його зять д-р Падох. Всі вище згадані попали в руки жандармерії. Ні один з них не служив при Українській Галицькій Армії, ні один з них не мав при собі зброї. Галицька армія була далеко на сході, а всі вище названі були спокійними громадянами, які мали тільки той гріх за собою, що щирою працею хотіли помогти визволенню українського народа. Пок. Всеволод взяв на себе утримування порядку в одному повіті, бл. п. Мартинець взяв на себе тяжкий обовязок спокійного уладження рільничих відносин в нашому краю на добро і користь всего населения Сх. Галичини. З трьох других жертв, один був лікарем, инший педагогом, а третий адміністраційним урядником. Їх всіх вбито без суду, без найменшої причини. В тихім, гірськім селі, на сільському кладовищі виросла неповинна могила, яка розповідає тепер своєю німою мовою про страшний злочин. Не вяне трава на гробах, з кождою весною розвивається: не затираються сліди пролитої крови, — з кождим болючим спомином вертають зі страшними, неспокійними думками в уяву. І ані їх забути, ані усунути не можна, бо мова їх сильна, сильніша, ніж погрози тих, що їх спричинили.

— **З концертової салі.** І. Симфонічний концерт Жид. Музичного Т-ва за рік 1922|23. відбудеться в неділю 10. ц. м. о год. 11·30 в полудне в салі польського Музичного Т-ва вул. Хорушини. В програму входять крім Желєнського „В Татрах", не граної у Львові від 20 літ VIII. Симфонія Бетговена і Мендельсона Увертура до „Сон літної ночі" Оркестрою Муз. Жид. Т-ва дирігує д-р Натан Гермелін. Карти вступу раніше набути можна в Академічній Кнігарні пл. Марійська 4. 1—1

— **Футра, також уживані всякого рода продавайте або замовляйте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а.** 452 1—10

До Українців, по всіх українських землях та по всіх країнах світу сущих.

Народе український!

Твої діти, вірні сини України, передові й новітомні борці за Твоє визволення й суверенність Батьківщини, інваліди — бувші старшини й козаки з Армії Української Народньої Республики, що по важких і кривавих зусиллях на полі бою, вкупі з Армією, змушені були уступити перед переважаючими силами ворога на чужий терен, живуть зараз, як інтерновані в таборах у великій нужді.

Голі й босі коротаючи свій вік, живуть за дротами інваліди, хорі й ранені, вдови та сироти ось уже другий рік.

Вже другий рік десяткують ряди цих страдників, пошести — тиф та сухоти, для яких бруд і паразити та виснаженість організму становлять сприяючий грунт.

А люті зими знову збільшують їх ряди, готуючи нові жертви до переходу на той світ, бо табори інтернування не заосмотрені від холоду й не опалюються як слід, а у страдальців наших — інвалідів, хорих і ранених, вдів та сиріток маленьких як не було в зими минулі, так не мається й для зими прийдешньої ні теплої білизни, ні одягу, ні жадного взуття, в наслідок чого в минувшу зиму, підчас сильних морозів, в таборах замерзло кілька наших вояків.

І як в минулі дві зими, так і в зиму прийдешню жде їх всіх — від сивоволосого старця інваліда й до страдниці бездомної вдови та маленької сирітки-дитини, страшна й жахлива доля.

Центральне правління всеукраїнської Спілки військових інвалідів робить всі можливі заходи, щоб забезпечити цих мучеників наших від нужди, недоїдання, холоду й недуг в надходячу зиму, але сили й засоби його занадто малі, щоб помогти так великим потребам.

Потрібна негайна й широка допомога твоя, Народе Український, і цю допомогу надіється одержати від тебе український вояка-інвалід ранений і хорий, вдова та сирота.

Надіються й вірять вони, що в чулих серцях твоїх прохання це знайде голосний відгомін, що ти, Народе Український, даш поміч і забезпечиш дітей своїх, що сповнили національний обовязок перед Батьківщиною й в оружній боротьбі за волю твою й за суверенність Держави Української понесли непоправимі втрати на здоровлю, та ще й зараз несуть їх.

Надіються й вірять, що на заклик цей поспішиш ти, Народе Український, де-б ти не перебував у цей час, з негайною й широкою допомогою чи то грішми, чи в натурі — теплою білизною, одягом, взуттям...

Надіються й вірять вони, що Українці з Польщі, Галичини, Буковини, Бесарабії, Підкарпаття й инш. країв в Европі, Сполучених Державах, Канади, Бразилії, Аргентини та Парани в Америці, з Єгипту й Марокко в Африці, з Зеленого Клину в Азії, — всі одностайно сповнять святий обовязок і допоможуть негайно, кожний в мірі сил своїх і засобів, страждаючим покаліченим братам своїм задротяним.

Надіється й вірить в це й центральне правління Всеукраїнської Спілки військових інвалідів і ласкаво просить всіх жертводавців пересилати пожертви свої виключно на його адресу: „Польща. Тарнів, Семинарська вул. ч. 20, огруд Стшелецкі".

Списки жертводавців і звіт про розділ жертв буде оголошено в українських часописях усього світу.

Голова центрального правління всеукраїнської Спілки військ. інвалідів: *Червінський.*

Члени правління: *Садовський*, полковник, *Куликівський*, підполковник, *Галонів-Несторенко*, сотник. *Гаркавий Яків, Наливайко*, хорунжий, *Смертенюк Давид.*

Секретар: *Уланівський.*

Курс грошей.

Львів, дня 5. вересня 1922.

Доляри американські	8.150—8.170
„ „ (1. і 2-ки	8.050—8.070
Доляри канадійські	8.000—8.020
„ „ (1. і 2-ки	7.900—7.920
Марки німецькі	6·60—6·70
„ „ (сотки)	6·50—6·60
„ „ (дрібні)	6·50—6·55
Леї румунські	52·00—53·00
„ „ (дрібні)	51·00—52·00
Корони чеські	240·00 245·00
„ „ (дрібні)	235·00—240·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 70 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рубл 5-сотки	1·25—1·35
„ сотки	1·20—1·30
„ 25-ки	1·20—1·25
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—6·50
Франки французькі	600·00—620·00
Фунти стерлінгів	35.000·00—35.500·00
Франки швайцарські	1.200·00—1.240·00

Золото.

20 кор.	27.000·00—27.200·00
20 франк.	26.000·00—26.100·00
20 марк. нім.	28·000·00—28·500·00
фунти стерлінгів	32.000·00—32.500·00
10 рубл.	36.000·00—36.200·00
Доляри	7.500·00—7.550·00

Срібло.

Корони австр.	550·00—560·00
5 кор. австр.	2.800·00—2.850·00
Фльорени австр.	1.100·00—1.150·00
Рублі	2.700·00—2.730·00
Копійки	12·00 13·00
Доляри американські	5.000·00—5.050·00
„ „ полов. і ¼	4.000·00—4.050·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.550·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.050·00
Леї румунські	560·00—570·00

† Посмертні згадки.

о. Іван Гинюкий, довголітний парох Озерян коло Товмача, помер дня 19. серпня ц. р. в 74 р. життя, в 43. р. священства. В. Й. П.

о. Іван Малецький, завідатель парохії Турочки нижні, пов. Турка, помер дня 16. серпня ц. р. в 29. р. життя. Похорон відбувся дня 18. серпня. В. Й. П.

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

Заднищівка п. Скалат: о. М. Гуньовський 2.500, Білик І. с. Данила, Мотика Й. Даньків, Матьвій, дир. Онуферко П., Цимбалістий, М. Красуля Мих. по 1000, Дмитрів Т., Дмитр в Д., Чорній Мик., Мелещук І., Когут Д., Щур С., Блажків С. Костевич, Білик І. ст. Байда Пав. Старик Ф., Лубкович П., Мельник Мих., Масловський І., Пина Д., Даньків Ф., Білик Пав., Блажків Ст. по 500, Чорній Волод. 300, Сьвінер 250, Гораль Ів. 250, Кучмак Я., Кучмак Волод с. Павла, Федорович Ол., Химчук П., по 200 Кавецький М., Кавецький П., Шерстенюк М., Цимбалістий П., Мельник Анд., Кучман В. с. Семена, Мороз. І. по 100. Разом зібрано 19.800 мп., порторія 300. Вислано 19.500. 8. VIII. о. Райтаровський 5.00 в церкві зібрано 4.400, Гайдус Єва 2.000, Болостоцька Текля 200. Разом 11.600 мп.

Село Кудиряві пов. Камінка Стр. збірка в церкві. Кручкевич Пилип 2.000, Велика Параньска, Пасека Юстина, Пришляк Теодозій, Пришляк Григорій, Кручкевич Павло, Шевчук Дмитро, Павло Шевчук, Кравець Єва, Кринякевич Олена, по 1000 о. Пелехатий Петро, Степанків Генка, Пришляк Іван с. Николи, Пришляк Олена, Пришляк Григорій с. Федька, по 500 Приступа Марія, Пришляк Григорій с. Михайла, по 400 Наквацькві Михайло, Матвіїв Каська, Пришляк Іван с. Федька, Тарновський Михайло по 300, Варвара Анклєвич 200. Разом зібрано 15.700 мп.

Мшанець пов. Гусятин. Збірка в селі 14.500, в церкві 7.000, Господарська спілка сільська 10.000, о. Анатоль Малиновський 5.000, Андрій Боднарчук 2.000, Антін Клименків 1.000. Зібрано разом 39.500 мп.

Громада Урмань. Когут Микола Кіндрат 5.000, Когут Гринько Кіндрат 3.000, Когут Анна 2.000, Гунька Василь 1.500, Созанська Анна, Коваль Іван, Наконечний Василь, Швець Микола, Киналь Гриць-ко, Карабин Василь і Коваль Гринько по 1.000, Заарич Гаська, Процик Василь, Когут Лев Прощ, Когут Марія Демка по 500, Тринка Іван 400, Пасічник Степан 300, Наконечний Андрій і Наконечний Петро по 250. Разом зложено 21.700 мп.

Кнісело пов. Бібрка. Петро Ревуцький і Юстина Телішевська по 1.500, Степан Липовий 1.100, Телішевський Олекса, Телішевський Йосиф, Герич Онуфрій, Крива Явдоха, Кравець Тома, Ревуцький Степан, Ошуст Олекса, Горан Іван (Микити), Гірняк Іван по 1000. Прочі селяни і Жиди давали від 100—500. Разом зложено 26.000 мп.

Село Оршівці. Положнюк Василь 1.000, громадяне 4.500. Разом вібрано 5.500 мп.

Жабе-Слупейка. о. Конрад Лагола і д-р Довгопільський по 5.000, Хиляк Максим і д-р Павло Лещій по 3.500, д-р Яків Невестюк, Дмитро Гуньовський, Никола Сеньковський по 3.000, Іван Зубюк „Софрончук" 2.000, Микита Демянчук, Петро Додек, Іван Гердеджук, Іван Кавалець, Іван Вельконольський, Іван Кадлей, д-р Шпунар, Никола Гердеджук, Ілак Філипчук, Іван Петращук, Василь Сорук, Теофіль Сенатович, Петро Шекерик, Доників і Анна Ганчук по 1.000, Йосиф Гнатик 500, Федір Сорук 400, Василь Волинюк, Юра Волинюк, Дмитро Бойчук і Дмитро Лясковійчук по 250, Юра Шмадюк 200, Іван Сливчук, Михайло Сливчук, Іван Мартищук, Федір Семенюк і Андрій Дрегелюк по 100, Василь Кімейчук 90, Семен і Юра Кермощуки по 40. Разом вібрано 41·740.

Через Земельний Банк Гіпотечний заложили на Голодну Україну: д-р Семен Шевчук 10.000, Семищин Іван 2.000, Луковський Олекса 500, Ужитчук Іван 1.215, Грицьків Іван 955, Сімянович Ярослав 1.330, Вітошинський Роман 9.990, Скиблинський Володимир 2.995, Дідицький Олександер нотар в Войнилові 24.990, Громадяне в Устріках долішних 2.998, д-р М. Чубатий 4.995, Сканець Анна 2.000, Косовецький Яків 1.000, Стрільбицька Марія 2.000, Блащук Марія 2.000, д-р Лесь Кульчицький 3.000, Лагодинська Клявдія 995, Бучовський Михайло 1.000, Заряницер Йосиф 4.095, Коцур Іван 1.000, Земельний Банк Гіпотечний 100.000 мп.

Повітовий комітет в Перемишлі. Збірка в Радимні через о. Гарабача 33.450, парохія Дубно 32.600 і 25 рублів, парохія Зютське 25.850, збірка в селі Глубока 24.000, збірка в Бортятині 24.000 парохія „Сосниця" 20.990, громада Бників 19.340 і 125 кг. жита та 15 кг. ячменю, громада Золут-Зійське 18.500, громада Плешевичі 12.540 і 150 кг. жита, громада Малковичі 11.000, парохія Поворозник 11.000, збірка в Грушатичах 5.650, Балаким Дмитро, о. Макар Николай, о. Булик Микита, Мягкий Петро, д-р Гамчикевич Роман по 5.000, Марійське Товариство Перемишль 4.300, II. рік учит. сем. Перемишль 3.695, збірка в Волі липовій 3.765, IV. кляса школи вправ 3.385, громада Сілець 3.325, С. Матвіяс, Ціпановська Ольга, о. Іван Калимон, Константинович Я., о. Трицецький, Бобеляк С., Заяць І., Саллагуб В., Вахнянин К., Федевич М., Лісикевич, Малиновський С., Гамчикевич по 3.000, Котецький С. і д-р Гломбінкий 3.000, Теся Олена, о. Теся, о. Тершаковець, Німців В., Форостина Е., Коростіль Т., Поповський І., Дубляниця П., Гоза Т., Росткович Т., Поліха Т. по 2.500, II. кляса школи вправ 2.200, „П. З." з Перемишля 2.100, Сасович М., „Спілкова Торговля", збірка в Красічах, Круліковська, Ярошевич О., д-р Кашубинський, Крук П., Татух С., Грех В. Шехович В., о. Несторович Л., Волянський П., Горницький П., о. Мартинович О., Пащак М., о. Мягкий Ю., дітвора шкільна з Я. по 2.000, І. Б. українська гімн. в Перемишлі через проф. Греха 2.200, І. кл. школи вправ Пер. 1.600, о. Артемович М. 1.500, Фрієганд Ш. 1.500, Росоловський 1.500, Романик 1.935, І. рік б. учит. семінарії Перем. 1.415, III. кляса дівчат школи Шашкевича 1.215, Шібер Стефанія 1·200, Надрага С., Лельо Софія, Ірена з Лелів-Донат, Людвика Мацюракова, о. М. Турчиновський, д-р Дмуховський С., Оленяк Іван, Репчинська, Ладижинська, Желехівська Софія, Логінська Анна, Кашуба Олександер, Кабаровська Стефанія, Гладій Амалія, Адамська П., Щимірський Никола, Гнатишак Н., Петронік Антоніна, о. Ом. Мартинович, д-р Іван Любомирович, о. Горацький, о. Семен Павлюк, о. Василь Клод, о. А. Гайдукевич, о. Бачинський О., д-р Костишинський, Брилинський, Квасниця, Яцкевич, о. Лев Несторович, о. Горацький Теодор, о. М. Бак, Корженьовська, Корженьовський І., Цайс А., Крук І., Годованець П., Волян Григорій, Кукура А., Андрушко С. по 1000, з парастасу в Фельштині 803, Желехівська Т. 600, Стефанович, Іван Шумило, Кульчицький, Стецишин Філіпіна, о. Н. Головач, М. Волошин, Менцінський С., Товарницький, о. Матюк, Платко І. по 500, Давидович З., Костюк, терціяни української гімн. Перемишль по 400, Гарань В., о. Д. Малець, П. Салук по 300, Олімпія Мартинович 260, Демкович Іван, Бачинська А. по 200, IV. кл. школи Шашкевича 2.600, о. Серединський Теодор 20 кг. жита і 30 кг. ячменю, о. Подлашецький Петро 50 кг. жита.

Збірка о. Йосифа Неконечного в Отинії й Угорниках. Хоміцка Марія вдова 5000, Строцький Олександер і о. Йосиф Неконечний по 3.00, Оробець Василь 2500, Слюсаренко Мих., Григорів Михась і Г. Ю. по 250, Богаченко Кость 1500, Лесів Онуфрій, Стасяк Настуня, Філяк Максим, Паньків Павло, Данило Григорій, Кінащук Петро, Мельничук Матій, Поплавський Йосиф, Поплавський Іван, Грегоряш Ілько, Островський Олекса, Михайлишин Анна, Савчин Юрко, Кіндрацький Михась, Атановський Омелян, Гасюк Петро, Дубей Павло, Гасюк Базь по 1000, Іаидор Строцький 1500, Ключенко Григір 600, Гаваньский Никола, Навальковська Олена, Іванців Григір, Мельник Анна Стефана, Сенюк Гнат, Гулій Марія вдова, Гасюк Теодор, Мельник Юстина, Цібій Василь, Цібій Оліянка, Рибак Мілько, Крамарчук Гриціха, Олійник Дмитро, Сарахман Дмитро, Юркевич Марія, Іванців Юрко, Мельник Юстина, Цупер Юрій, Лащук Михайло, Василь Болчак — по 500, Олійник Анеля, Козачок Євдокія Мих. по 400, Чорнока Анна Ник., Мельник Михась, Ковалюк Олена, Марцінків Никола по 300, Малярчук Никола 250, Паньків Іван 220, Хавуляк Никола, Гарабчук Анеля, Кіндрацький Іван, Савчул Костуся, Параня Хоміцька, Врубель Оліянка, Хавуляк Никола, Малярчук Павліна вд., Ясінська Олюся, Марцінків Анна, Юзьвяк Стефан, Н. Н., Косубоцький Тома по 200, Наконечний Ромко 120, Зборовська Доня 110, Ключенко Юстина 100. — Разом зложено 56.500 мп.

НАДІСЛАНЕ.

Оператор д-р Яків Зельцер

вул ФРЕДРА 7 повернув і ординує як 568а) звичайно. 1-2

Заклик.

Звертаємось до наших земляків в Америці і в Канаді помогти нам до будови свойого дому чит. „Просвіти" в Перевлочній п. Золочів. Гроші слати на руки Видїлу.

Американські і канадийські часописі просимося о передрук. — Видїл чит. „Просвіти" в Перевлочній. 594 1—1

ОПОВІСТКИ.

Зі спорт. тов „Україна" у Львові. Вимагаємо я всіх членів і учасників товариства вирівнати як найскорше залеглі вкладки на четвертий сезон. Рівнож приймається нових членів та учасників. Зголошуватися кождого понеділка та пятниці від 7—8 год. веч. в домівці „Сокола-Батька", Руська ч. 20. — В суботу 9. вересня засідання видїлу о 7. год. веч. — Видїл 606 1-1

Дрібні оголошення.

НА ПРОДАЖ СІЛЬСЬКА РЕАЛЬНІСТЬ на Покутю, обіймає в ділю високу ясну, 7 комнат з кухнею, пивницею і просторою верандою, господарський будинок, 4 морги дуже урожайного огороду і прекрасного парку, 4 морги найліпшої ріли, 3 і пів морга гарного саду, всьо разом в одноділнім комплексі при гостинці, а кобмі того 3/4 лугу (сіножати), коло хата здорова жерельна вода, чудовий, широкий краєвид, за 10 хвиль ходу знаменита річна купіль, за два кільометра стація залізниці, пряме получення з Коломиєю, Станіславовом і Львовом, здоровий і лагідний клімат, знаменито надається на осілю для багатої родїни, або на улагодження літнїска або санаторії. Посередництво виключене. Ближшу відомість можна дасягнути в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10 502 3—3

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, рольні мотори, локомобілі, гатри, по конкурєнційних цінах поручає „ПРОБОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277m) 24—30

РЕАЛЬНІСТЬ в повітовім місті коло залізниці на продаж долговцям. Д-р Бачняк, Львів, Театинська 31. 563 2—3

НЕПРИЙНЯТИЙ до служби теперішньою владою концепіст бувшого Намісництва, глядає посади нотаріяльного кандидата. Ласкаві з олошення приймає Судір Пігуляк, Коломия, вул. Гетманська ч. 53. 581 2—2

ДЕСЯТЬО із середніх і народніх шкіл приїму з вереснем в задрівній околиці можливо близько міста. Може бути більше учеників. Зголошення до Адміністрації під „Труд" 578 2—2

ПОМІЧНИК торговельний з корінного діду пошукує посади. Ласкаві зголошення Йосиф Шуревич, Сколе. 590 2—2

УПРАВИТЕЛЬ з ділу кольоніяльно-спіл. (знаючий знаряди господарські) самостійний книговодець глядає місце-заняття з більших Спілках (асоперат.) на кваліфікацію. Ласкаві зголош. до Адм. „Діла" під „К. 100.000". 589 2—3

ШУКАЮ учительки або учителя з матурою до 3 дітий з народних шкіл. Платня після умови. о. Мит. Радошицький Данилів п. Устрики долішні. 599 1—2

ЮГОСЛАВЯНИН, академік, пошукує одного покою на мешкання від 20. с. м. Ласкаві зголошення до Адміністр. під „Балкан". 600 1—1

ПОТРІБНИЙ інструктор до ученика I. кл. гімн. в священичім домі на селі. Удержання і гонорар. Зголошення: Львів, Мурівська 52. Гриневич. 601 1—1

ЧЕЛЯДНИКА і панну до робіт жіночого кравецтва глядає Антін Бурда, Львів пл. Марійська 10. 602 1—2

ПОЩУКУЮ сейчас інструктора до дітей з низших клас гімназії. Зголошення о. Гринчук, Матієва п. Лабова. 6 4 1-4

ОКОЛО 40 морґів ґрунту в одним комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від залізничної стації, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформація удїлює Др Бернард Крайсберґ в Богородчині. 605 1—6

РУТИНОВАНИЙ конціпієнт пошукує посади від 1. жовтня або і швидше в канцелярії адв., найрадше вийде в спілку. Зголошення в поданнем условій до Адміністрації під „Д-р Н." 608 1—3

ВОЗЬМУ на помешкання студентів. — Цінкова, Потоцького 102. 592 1—2

ДВІ ЛЕКЦІЇ зараз до обняття: одна у священика вчити ученицї в V. і III. кл. гімназ. Необхідно вправного і солідного інструктора. Платня 12—15 тисяч місячно і ціле удержання з осібною кімнатою. — Друга — вчити селянські діти з народніх клас 5—7 душ; рівнож ціле удержання і до 10 тисяч платні. Першенство мають знавці провадити хор. Зголошуватись: Олена Стисловська, Девятники с. Вибранівка. 610 1—3

ПОТРІБНИЙ інструктор до III. р. уч. семинара і II. кл. гімн. Зголошення з поданнем условій слати о. Іван Косоношський, парох в Николаєві п. Судова Вишня. 595 1—2

ПОШУКУЮ вправного і совісного інструктора від 1. X. с. р. до дівчинки з V. кл. народної школи і хлопчика з першої народної. Зголошення зараз з условіями слати до о. Андрія Трешневського, Старява к. Хирова п. в місці. 596 1—2

УЧИТЕЛЬКИ, укінченої сем. до 3 дівчат. з II. р. сем., 2 і 1 кл. вид. пошукує уряд пар. в Волківцях п. Борщів. Гонорар після умови. 598 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

СЕКУНДАР ДЕРЖАВНОГО ЗАГАЛЬНОГО ШПИТАЛЯ У ЛЬВОВІ

д-р Теодозія Туна-Надрага

приймає в жіночих і діточих недугах між 4 а 5 вул. Домініканська 11, партер. 568 2—3

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ - **Д-ра Альфреда ФРІДА**

Львів, вул. св Миколая 20. від год. 9—1 і від 3—6. XX. 1—4

Альоизій Добрянський

емер. радник апеляції відрена і веде

адвокатську канцелярію

у Львові, вул. Валова 14, II. п. 609 1—2

Надзвичайні Загальні Збори

СТОВАРИШЕННЯ

„Народний Дім" в Ярославі

відбудуться в пятницю, дня 29. вересня 1922 о год. 12. в полудне в салї Тов. „Родина" — з слідуючим денним порядком:

1) Прийняття нового статута.

На случай браку комплету, відбудуться Надзвичайні Загальні Збори того самого дня, в тим самим порядком також о год. 1. з полудня, з правосильністю рішень на основі § 47 статута.

5971—1 НАДЗІРНА РАДА.

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала найдорожшого мойого мужа о. Івана ГЛИНСЬКОГО, пароха Озерян н. Товмача. Отсею дорогою складаю найсердечнійшу подяку всім, що причинилися до вичищення похорону. Дякую передовсім Впр. о. Дек. Ступницькому за слова потіхи і провід в похороні, Впр. о. Попелеви за зворушаючу прощальну проповідь, Впр. о. Деканови Григорію Дурделі, о. Лисому, о. Теслі, о. Яворському, о. Винявському, о. Гайовому, о. Кисілевському за безкровні жертви і участь в похоронах — дякую ВПов. П-ну Кенторови Якубовичеви за співчуття і поміч в уряджению похорону — церковним братам обох обрядів і всім вірним, котрі з жалем в серцю відпровадили на вічний супочинок свойого довголітнього душпастиря. 593а 1—1

Марія з Мацілінських **Глинська.**

Реальність у Винниках

сейчас на продаж.

591 Відомість: 1—2

Львів, вул. Ходоровського ч. 6.

Швайцарську ґазу

607 1—1 **до млинів**

и по фабричних цінах поручає

Александер Вайнреб

Львів, площа Краківська ч. 11.

Автор обширнійшого підручника 603 про 1—1

„Садівництво і зужитковання овочів"

шукає ПТ. Спільників до видавництва. Подрібніші условія подає В. КУЧЕРА, інспектор садівництва Кр. Тов. „Сільський Господар", т. ч. Заліщики, (в домі п. Дембіцкої.)

ПЕЧІ і КАФЛЕВІ КУХНІ

ставить нові, старі направляє швидко і дешево так в місці як і на провінції — —

:: Михайло Галібей ::

кафлярський майстер

Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. 1851 12—?

ПОЗІР! Родичі й ученики!

Найдешевше і найсолідніще

УБРАННЯ, ОБУВ і ШАПКИ

виконують робітні

„Союза Українських Інвалідів"

під фаховим проводом відомих майстрів, **Львів, вул. св. Софії 25.** Ближші інформації: Руська 3., II. под.

Памятайте на обовязок дати заробок 3-ом Шим інвалідам працю! XXI

:: КООПЕРАТИВА ::
УКРАЇНСЬКИХ СЛУЖБОВИКІВ
Львів, Велова 31.
XXI. поручає 3—3
всі конзумційні товари в найліпшій якости по конкуренційних цінах.
Свідомий Українець і Українка купують лише в тій Кооперативі, бо дохід іде на Українських Інвалідів.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
Пов. Товариства госп.-торг.
„Народний Дім" в Ліску
відбудуться дня 19. вересня о год. 1. попол. заглядно о год. 2. попол. без огляду на число членів в салі магістрату зі слідуючим порядком дневним:
1. Відчитання протоколу з остатніх загальних зборів.
2. Відчитання звіту з ревізії Кр. Союза ревізійного.
3 Звіт Управи з діяльности в р. 1921.
4. Уділення Управі абсолюторії і затвердження рахунків.
5. Розділ зисків.
6. Зміна статута.
7. Вибір Ради Надзірної.
8. Вибір 3 членів Управи і 2 заступників.
9. Внески і інтерпеляції.
Замкнення рахунків і білянс виложені в лісках Товариства до перегляду членів.
560 3—3 ДИРЕКЦІЯ.

Милий дарунок для української дитини!
Купуйте і впроваджуйте до шкіл
Буквар нової системи багато ілюстрований із новим оригінальним і цікавим змістом п. з. — — — — —
Перша книжечка до читання для українських дітий Матвійчука, Матієва, Монастирського, Куриласа, Кульчицької і Татуха.
Буквар цей, випрацьований в рамени і поручення української шкільної комісії, дістав урядову апробату.
Заряди всіх шкіл у Галичині дістануть наказ впровадити згадану книжку ще цього року до шкільного вжитку.
Згадану книжку, також усі инші видання державного видавництва, як рахунки на I. клясу, школу народну ч. II., III. і IV., читанку для видільових шкіл, Вид-а Osolineum Szkółka ч. I., III. і IV. спроваджувати через
СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК у Львові
XXIV. вулиця Осолінських ч. 8. 2—2

Складайте жертви на Рідну Школу.

Капелюхи мужеські, жіночі і дитячі детайльно і гуртом по фабричних цінах продають — — — складниці — — —
пл. Марійольна 8, Казимирівська 25, Фабрика Бальохова 3.
І. Краєва фабрика капелюхів РУДОЛЬФА НАЙВЕЛЬТА XX 3—15

Прекрасний образ
Тараса Шевченка
в оліяній красці на картоні величини 20×28 продає „УМІНА", Wien, VIII., Ledererg. 20. — Для книгарень і читалень значний опуст. — 5% на „Рідну Школу" від продажі. — Замовляти просимо:
Kunst-Verlag „УМІНА"
1784 Wien, VIII., Ledererg. 20. 12—?

Шиліть наш часопис!

Урядово уповажнене до парцеляції ... ВКІЙ ОДИНИЦІ УКРАЇНЦЯ ...
ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО
„ЗЕМЛЯ"
стов. зар. з обм. поруною
у ЛЬВОВІ, Ринок 43,
ч. телеф. 533.
переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище, 724 після умовн. 1—?

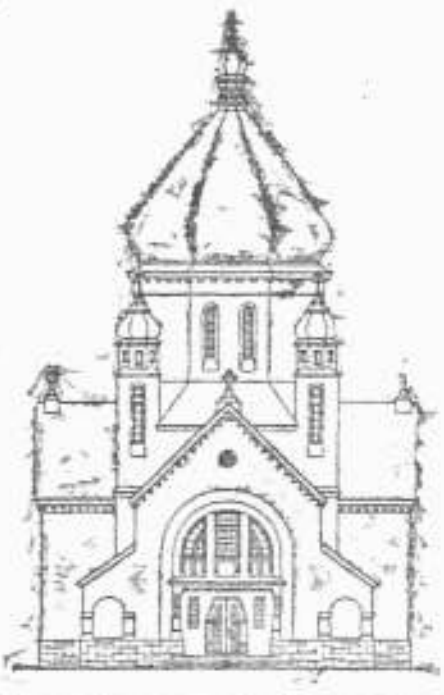
Фабрика смарів та хемічних перетворів „РОПА" Спілка з ограниченою відповідальністю.
Централя та управа: ПЕРЕМИШЛЬ, Чарнецького 25. — Склади філіяльні та бюра: ВАРШАВА, вул. Чацкого 14, ЛЬВІВ, Площа Стрілецька, РІВНЕ, вул. Шосова 99.
Поручає вагоново та детайльно (бочками) мазь до возів найліпшої якости, товщ машиновий і вазелїну технічну і до консервовання обуви, бензину, олїв до машин та цилїндрів, парафіну, нафту, свічки і т. д. по найдешевших цінах.
XXIV. Замовлення виконується сейчас. 1—1

:: ДЕРЕВОСТАНИ ::
дубові — букові — ялово-смерекові купує і приймає оферти „МЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом, Сп. з обм. пор. 532а Львів, Зибликевича 24. 3—5

ВУГОЛЬ горішно-шлеський, ДЕРЕВО опалове — вагонами продає з сейчасовою доставою за готівку або післяплатою: 532б 4—5
„МЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом, Сп. з обм. пор.
Львів, вул. Зибликевича 24.

ЦЕМЕНТ марки „ВЕК", „ВИСОКА" і „ЛАЗИ" з сейчасовою доставою — вагонами продає під корисними услівями:
„МЕЛЬМА"
Спілка торговельно-промислова для торговлі зі Сходом
532в 4-5 Сп. з обм. пор.
Львів, Зибликевича 24.

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 5. вересня 1922. І вінцем Шотляндії сотворене славне діло, велика драма голубої крови зворушаюча до глибин почування в 6. частях п. з.
„Льорд Ретклїф".

ЦЕРКВИ
будинки, млини, XVI.
домы, фабрики,
5—20 каменицї і т. д.
проектує і будує — а також :: :: доставчає увесь потрібний :: ::
БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ
„УБУС"
(Український Будівельний Союз)
ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

Для Читалень „Просвіти" й аматорських театрів (II. 3-3
дві книжки театральної бібліотеки Тов-а „Просвіта":
1) М. Старицького: „ЗИМОВИЙ ВЕЧІР" на 2 дії дозв. Пр. Нам. 23/2 905 ч. 13215 і Дир. львів. пол. ч. 42930/905. — 5 муж. і 5 жін. ролї, декорація: хата в середині — ціна 250 мп.
2) І. Тобилевича: „БЕЗТАЛАННА", драма на 5 дій дозв. Прев. Нам. 13./8. 1889 і Дир. пол. ч. 20957 889. — 5 муж. і 5 жіноч. ролї — декорації: вулиця, хата в середині, — ціна 500 мп.
На замовлення висилає канцелярія тов-а „Просвіта", Львів, Ринок 10.

СОЛІДНІ МЕБЛІ, ЇДАЛЬНІ, СПАЛЬНІ, САЛЬОНИ, БУДУАРИ
587 2—4 поручає
арт. тапіцерсько-декораційна робітня
ВОЙТІХА ЩЕРБИ
ЛЬВІВ, ПЛ. АКАДЕМІЦЬКА 1.

Багато листів з подякою!
НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ
з передвоєнного матеріялу
достарчає під гарантією 362 5—20
„РИЗНИЦЯ"
ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.
В САМБОРІ
ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ.
ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Цяпович.
З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 7. (9.838) Львів, пятниця 8. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

:: УЧЕНИКИ ::
вищих і середних шкіл,
що хотять авосмотритися у всілякі прилади до писання і рисования купують найде-515 шевше лише в складі паперу 4—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

Львів, 7. вересня 1922.

„Автономія". Нарешті відкрита та заслона із жмудної праці польського уряду. Проф. Новак, п. Нарутович і всі инші політичні головачі сучасної Польщі, Бобжиньским починаючи, а Прушиньским і Левенгерцем кінчаючи, — поронили карикатурний дивогляд, який ще перед народженням одержав провокаційну назву: воєвідської автономії. Сьогодня ми є в спромозі подивляти той „геніяльний" політичний плян „на зніщене Русі" і дивуватися, як не нахабности, то що найменше наївности його авторів.

Від чотирьох літ всіми способами копається „вовчі доли", або заставляється зрадливу сітку на галицько-український народ, намагаючись вхопити його в свої смертельні кліщі. Після внесення краєвої й громадської самоуправи, після дикої парцеляції нашої країни на три окремі адміністраційні округи, після скольонізования чужинцями з Польщі великих просторів східно-галицької землі, після замкнення університетських брам перед українськими професорами й студентами, після і т. д. в безконечність, — прийшла черга на „автономію".

Становище українського народу до тзв. воєвідської, як і всякої иншої „автономії" є ясне, тверде й непохитне. Український народ, котрий вже виконав своє право самоозначення, ніколи не зречеться прав державної нації, ніколи не поступиться в нічию користь своїми суверенними правами. З тої точки виходячи, всякі польські проєкти і пляни є для нас наскрізь байдужі. Певно, що в теперішньому моменті, коли польська влада всупереч обовязуючим міжнароднім постановам без перепон з боку великих держав Антанти і без їхньої контролі переводить на території Сх. Галичини ріжні односторонні адміністраційно-політичні акти, так кож і акт „воєвідської автономії", як багато инших попередніх, може принести деяку шкоду українському народови. Але нашим становищем, нашим одностайним фронтом він ані дрібки не захитає. Пригадаймо собі, як в р. 1915 уладжував Сх. Галичину гр. Бобрінскій, які гремучі слова кидав він на адресу Українців, а прецінь ми пережили те все й перетерпіли. Не инша доля жде й пляни п. Бобжиньского. Коли наш народ перебув польську панщину, австрійсько-польську конституцію, то певно перебуде й польську „автономію".

Ще раз зазначуємо згідно із становищем всіх наших політичних партій, а тим самим всього нашого загалу, що марні зусилля тих, які витрачують так потрібну Польщі енергію на полову, на котру не зловиться ніхто, крім двох-трьох платних креатур, викинутих поза рамки українського громадянства. Коли в польськім громадянстві є люде, що обдурюють себе під тим оглядом, думаючи, що після важкої боротьби за свою державність Українці вернуть до передвоєнних старань о кожду школу і кождого возного, то марні сподівання. Український народ безвинно і з повним пожертвованням буде обороняти лише велику справу, справу своєї державности. І з раз обраного шляху він не зійде. Таке є наше засадниче становище. Зрештою, український народ не прийме від нікого ніяких „дарунків". Він сам хоче постановляти про свою долю і волю, сам хоче уладжувати своє життя, розуміється, в порозуминню і льоальнім співділанню з тими національними меншостями, що живуть на його етнографічній території.

Стверджуючи це наше становище, все таки мусимо звернутити увагу нашого громадянства на спробу обдурити проєктом „воєвідської автономії" не нас, але заграницю. Є вимагана велика чуйність, аби держави, що підписали сен-жерменський і севрський трактати не дали себе зловити на польську вудочку. Прецінь п. Нарутович хвалився, що зазнайомив вже акредитованих у Варшаві представників великих держав з провідними думками свого проєкту.

Слід також задля напятнования польських пляній супроти нашого народу кинути оком на цей проєкт. Пригадуємо, що польський сойм поручив польському урядови приготовити проєкт автономії для „мішаних" воєвідств в Польщі. І хоч польська держава не має неміша-них губерній, то дивним дивом зявився проєкт „автономії" не для люблинського воєвідства, а в найгіршім випадку для волинського чи поліського, але для поділеної самовільно Польщею на губернії Сх. Галичини, яка — як це ствердив Союз Народів, лежить поза границями Польщі. Щож до самого проєкту, то перш усього годиться зазначити, що українське населення знає тільки одноцілу область Сх. Галичини, а зовсім не признає воєвідського поділу, а тим меньше якихнебудь „воєвідських соймиків". Хто хоче робити собі такі соймики, то легко вийти на чисту воду, уживши до того кінських касин у Львові, Станиславові й Тернополі. Обем „воєвідської самоуправи" як раз відповідає компетенції б. російських земств, де так само займалися низчим шкільництвом, добродійністю, дбайливістю о хліборобство за вийнятком земельної реформи. Ріжниця тільки та, що вето російського губернатора не могло мати такого значіння, як польського воєводи.

Спроба анексії Східної Галичини шляхом виборів і „воєвідської автономії" не перейде в діло. Маємо повну надію, що проєкт „автономії" остане тільки проєктом, що цей документ збільшить польський державний архив і колись дасть змогу якомунебудь ученому Ашкеназе написати учену працю про польські благодати для українського народу. Шлях до розвязки заплутаної Польщею східно-галицької проблєми має тільки один напрям: ліквідація польського воєнного наступу на Східну Галичину із всіми його наслідками і приноровлення в повнім обсязі до нашої країни права про самоозначення народів, т. є. того великого принціпу, якому Польща завдячує своє політичне воскресення й істнування.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Зразок польщення українських шкіл.

За австрійських часів істнувало у нас у Винниках дві школи 6. клясова мішана (польська) і 4. клас. мішана (українська) під спільною управою (дир. Вовків, Українець, умер 1918 р.). В українській школі учили самі українські учителі (було їх 5). Тодішна Рада Шк. Кр. рішила в 1918 р. перетворити українську школу на 6. клясову, так що вже в р. шк. 1918|19 утворено було 5. клясу. Та події з падолиста 1918 р. перервали науку, бо через цілий час української влади стояла у нас боєва лінія. Такий стан застала у нас польська влада в 1919 р. Першим ділом польських властей (шкільних) було звинення 5. кляси української (май 1919) і звільнення з посади українських учительських сил, а рівночасно приділення до тої школи одної учит. Польки „w innych celach" і ще кілька переходово на місце тих, проти котрих велося дисциплінарне доходження „za gwałty ukraińskie". Та пова тим, бодай формально зістало всьо по старому. Було ще там приділених 4 українські учит. сили, хоч всі не вчили — через згадане доходження za gwałty, ба що важнійше рівень науки, як признавали тодішні інспектори і директори, що школу візитували, стояв „bez porównania wyżej, jak w szkole polskiej!" Та відносини змінилися, коли тамтого року на інспектора винницького округа покликано Вавжчака (кажуть, що за заслуги перенесено його на висшу посаду). Вже на вакаціях, тамтого року ходили слухи, що до Винник на інспектора приходить якийсь „конозал", але правдивий його образ пізнали ми щойно в часі його цілорічної „інспекторської" діяльности. Є це агітатор з „organizacji narodowej". Його першим завданням було — як сам заявив — oczyścić powiat (львівський) по Łyszedze з українських шкіл учителів!

І зачалась та чистка у нас спершу від „невинних" заряджень: як заборона провадити катальоги по українськи, перенесення учительок з української школи до польської і приділення на їх місце таких, котрі щойно від дітей вчаться по українськи (оскільки взагалі хотять навіть на годині української мови по українськи говорити!) В той спосіб позбавлено українську школу одної з найкращих сил взагалі (п на Билинкевичівна*), а відтак перенесено і другу (п. Панейківну), а на їх місце прийшли п. Комарніцка і п. Стецюовна, відтак Кохан (директор) і його жінка, так що під цю пору маємо в нашій школі 4 пол., а 2 українські сили. Наслідок того такий, що в 4. клясі є ученики, які майже не вміють чи тати ні писати! Ті патріоти зовсім з тим не криються, що „ruskich bachorów uczyć nie będą", а ціль їх ясна! П. інспектор, хоч може до 20 разів візитував українську школу, ніколи не інтересувався наукою, але дбав „ażeby orzeł państwowy i portret naczelnika państwa wisiał w kiszie, jakoteż, żeby dzieci umiały poprawnie po polsku się wyrażać". (Очевидно в тих клясах, де вчили Поляки, вони і без того про се дбали тому п. інсп. їх майже не „візитував"). Ціль тих частих „візитацій була: замкнення української школи. І так вже на першій такій „візитації" дня 3. вересня 1921. заявив виразно, що „ruską paralelkę musi**) zwinąć, z braku pomieszczenia", а коли Рада шкільна місцева супротивилася тому і вказала, що поміщення є, п. інспектор на основі якогось „рішення" Кураторії розвязав Раду шк. місцеву і утворив нову (польську), до котрої був ласкав покликати одного Українця з голосом дорадчим (ба і того ніколи на засідання не кликано!), а коли і та Рада супротивилась розвязанню української школи, „gdyż to byłoby bardzo rażącem!**), тоді п. інспектор хопився висше згаданого способу переношення учительок, jako samozrozymiałego. Зазначити тут належить, що перед тим ще дві з учительок-Польок мали вже в руках декрети перенесення з В., але ані одна не пішла, бо одна з них приділена до української школи „w innych celach" — а друга побіч тих „целюф" має ще свої „заслуги", яко комісарка конскрипційна!

Та на тім ще перенесення не скінчилися, бо ходять слухи, що ще одна з Українок-учительок буде перенесена тому, що п. комісарж протегує до В. свою бону, котру недавно на учительку вифабрикувано. В тім помагає йому ціле grono чесних „obywateii" а головно „obywatelek", і от вони на днях сфабрикували досить несмачний донос на одну з наших учительок, що мовляв вона неморально ведеться, бо волочиться з нареченим!***)

Та вернім до самої школи. Першу клясу нам уже звинено, бо польська школа не має фреквенції: всього є там восьмеро(!!) літей і тому наших 45 дітей

*) П. інсп. обережно омиває виразу ruska szkoła (не говорячи вже про „українська школа"), а послідовно уживає все ruska paralelka, хоч в давнійших австр. декретах є виразно відрізнений самостійний характер української школи, яко „школи 4 клас. з викладовою українською мовою" в противставленю до „6-klasowej szkoły powszechnej".

**) У Винниках більшість населення Українці.

***) Цікаво, що ті типи не доносять про „моральність" тої панни учительки, у котрої тамтого року днями і ночами пересиджував „kabareciarz ze Lwowa", або також мовчали тоді, коли цілі Винники гудли, як друга „пані" (також Полька) „zgubiła dziecko" і т. д.

*) П. Б приділено до польської школи а тим, що „do ruskiej szkoły wrócić nie może!

вписано силоміць до польської школи ponieważ nie ma tyle dzieci, ażeby w tych szkołach można zapełnić równ rzędne klasy. Крім того з инших кляс української школи вибрав самовільно директор „niektórych" dla uzupełnienia frekwencyi w polskiej szkole (в кл. IV. — 15 хлопців в III. кл. — 10 хл. і т. д.) Коли родичі, занепокоєні такими практиками, над своїми дітьми, приходять відбирати дітей з польської школи, то директор школи а осо бливо „пані, której ojciec był Rusin a matka żydówka ona zaś jest szczerą Polką i ruskich bachorów uczyć nie chce" „успокоюють" родичів, що — мовляв — to wszystko jedno żeby tylko dziecko się nauczyło a nawet lepiej jak będzie chodziło do polskiej szkoły, bo nauczy się dobrze po polsku a to mu złe przyda w piątej i szóstej klasie, (в укр. школі V. і VI кл. нема!) a do tego w polskiej szkole dostanie prędzej jak w ruskiej dar amerykański і т. д.

Що чекає тих дітей в польській школі, це ми вже знаємо з попередних літ. Від учительки: ty ruska świnio, ty ośle tumanie і т. д. (все з додатком „rusk") а від рівнych braci: ty hajdamako, kabanie і т. п. епітети, яких молоді епігони вже навчилися від своїх старших гусерзу. *Один з батьків.*

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.095 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Рынок 10. — — —

Союз Народів.

Справа фінансового положення Данцігу.

„Швайц. Ар." доносить з Женеви, що фінансова комісія Союзу Народів займалася 4. с. м. справою фінансового положення Данцігу. Високий комісар Союзу Гекінг предложив документи, які стверджують, що фінансове положення Данцігу погіршилося їзза спадку німецької марки. Член данцігського сенату Шетман виголосив промову на тему фінансового положення Данцігу. Наради комісії в тій справі продовжуються.

Ашкеназе і Бенеш.

ПАТ. доносить про приїзд Бенеша до Женеви. Дел. Ашкеназе предложив йому відбуття спільної наради польської делегації з делегатами Малої Антанти, на якій обговорено би виключно справи, що входять в компетенцію Союзу Народів.

Канцлер Зайпль в Женеві.

ПАТ. доносить, що останні два дні свойого побуту в Женеві при святив канцлер Зайпль приготованням до участи в засіданню Ради Союзу Народів. Канцлер Зайпль і мін. Грінбергер відбули довшу конференцію з президентом Ради Союза п. Да Гамою, амбасадором Олівейра, лордом Бальфуром і президентом французького сенату Бужеа як також з б мін. закорд. справ Аното, б. італійським міністром Сойальою і чілійським послом у Відни. Засідання Ради Союзу Народів, на якому канцлер Зайпль обговорить австрійське питання, мало відбутися в середу о год. 4. поп. в Паляс де Насіон.

Резідія праці французьких делегатів.

Аг. Аваса доносить, що працю французьких делегатів на III. сесію Ради Союзу Народів поділено вже в такий спосіб: Аното буде працювати в комісії для справ політичних і міжнародньої адміністрації, Жувенель в комісії для розоружень і для питань інтелектуально-сусільних, Рейналь і Бертлємі займуться справами гуманітарними і суспільними, Нобльмер справою буджетів і разом з Бертлємі справою праці. Лев Буржоа не візьме участи в ніякій комісії, застерігаючи собі натомість голос дорадчий.

Надії на успіхи конференції в Сантяго.

Комісія Союзу Народів для ограничення зоружень обговорювала чілійське предложення і питання, які будуть на денному порядку конференції в Сантяго. Комісія виска зала надію, що конференція в Сантяго доведе до конкретних вислідів в справі управильнення справи розоружень. Відтак комісія рішила скликати міжнародню конференцію, яка полагодила би справу приватної торговлі воєнним матеріялом.

Вибір комісій.

Пат. доносить з Женеви: Збір Союзу Народів вибрав на останнім засіданню 5 великих комісій, які розділять між себе працю в такому порядку: 1) Питання законодатні і правні, 2) технічна організація, 3) розоруження, 4) справи фінансові, 5) справи загальні і 6) справи політичні.

Вибори.

Рішення Р. Н. К.

„Русскій Исполнительний Комитет" як начальний орган „Галицко-Русской" організації, на своїм засіданню з 3. п. м. одноду шно рішив: у виборах до польського сойму і сенату Галицко-руская організація участи не прийме.

Преса.

„Історія повторюється".

Під таким заголовком поміщує „Слово Польске" передовицю, з якої довідуємося, між иншим, таке: „Закриті романтичною млою мотиви, які кермували п. начальником держави в хвилі, коли в червні ц. р. викликав двомісячну кабінетну кризу, зачинають останніми часами чимраз виразнійше унаглядновати ся в товаристві подій, на око неоднородних і нескоординованих, але в дійсности дуже сильно увалежненних від себе, а формально здійснюваних тільки дякуючи заміні уряду п. Поніковского урядом п. Новака, дякуючи уступленню п. Скірмунта, а вступленню п. Нарутовіча.

Серед тих фактів домінує перш за все проєкт автономічного статута (!) Східної Галичини..."

„Другим, позірно незвязаним з попереднім фактом, є куншітовно подумана гра, яку бельведерська дипльоматія перевела на зїзді малої антанти і Польщі в Празі, а якої продовження заповідає подорож п. начальника держави до Букарешту.

„Представникови Польщі поручено на пражському зїзді виступати солідарно з представником Румунії, якої відношення до Чехії і Югославії, головно з приводу австрійської справи погіршилося. Тим самим, а також в наслідок стану справи Яворини, відношення Польщі до Чехії, мало що п. Скірмунтом не перемінене в союз — набрало негативних прикмет. В той спосіб сильно зарисовані на пражському зїзді два союзи польсько-румунський і чеськоюгославянський стали прецедансом до розбиття малої антанти, розбиття, яке лежить на лінії плянів Льойда Джорджа і східніх замислів Бельведеру. Програму чимраз більше здецидованої акції Бельведеру демаскує в задивляючий спосіб, необережний і дивацьки непоздержливий в словах „статочний" „Час" в ч. 200, з 4. ц. м. в par excellence воєнній статі п. з. „Подорож до Букарешту".

Ревеляції „Часу" треба трактувати тим поважнійше, що той часопис є нині офіціяльним органом уряду.

Ствердивши, що гостина в Букарешті має яко політичний характер, пише „Час":

„Польсько - румунський союз має на меті спільну оборону против Росії, принціпіяльному ворогови обох держав. Заключений перед більше менше двома роками не міг бути [illegible]чений в усіх подробицях і те [illegible] має бути доконана нині. Не [illegible]мніву, що у відношенню до Роси роля Польщі є в тому союзі рішаюча. Наша побідa, чи поразка рішає і про долю наших сусідів. Тому було би вказаним, щоби підчас букарештенської гостини обговорити точно подробиці того співділання. Не може воно обмежуватися до зміцнення наших вобовязань супроти Румунії на випадок її небезпеченства; нам здається конечним обговорення умов серед яких можна числити на румунську поміч на польському фронті. Буде вона тим можливійшою, чим більше Румунія матиме забезпечені зади в боку Угорщини. Ми були заєдно тої думки, що не дасться осягнути не дорою протиугорських ескапад, але спровадженням угорсько - румунського компромісу на можливих для обох сторін умовах. Тоді румунські дивізії, замість пернувати Угорщину, могтимуть бути ужитими на російському фронті".

„Картина змін в нашій закордоній політиці в світлі повищих фактів і півофіціозних заповідей, виступає зовсім остро і виразно.

„Маємо враження, що ті зміни, це пролєгомена до старих і вже відомих експериментів.

„Автономічний статут Східної Галичини має приготувати грунт під якусь нову „Середущу Галичину" (Середуща Литва!) построїти в ній випадову браму для нового якогось або того самого Симона Петлюри, який під опікунчими крилами получених союзом Польщі і Румунії пішов здобувати Київ для сфедерованої з „Польщею від моря до моря" України.

„Історія повторюється".

З записної книжки бібліофіла.

Буває иноді, що перелистуючи старі книги, стрічаєш такі рядки, котрі ніби написані не в колишні часи, а в цьому разі, не вчора, а наче сьогодня. Ось наприклад вірші в старої збірки 1580 р. „Recueil des plaisants Devis recités par les suppots des seigneur de la coquille, pour l'annnee 1580": Я чекав, щоби заключили мир, я чекав, щоби мир сей був добрий, я чекав плодів його, але вони, ці плоди, тверді. Зробили мир, але все знищено й невідомо, звідки треба почати, щоби заспокоїти світ".

В 1580 р. у Франції лютувала релігійна війна, вже знали добре мири, котрі були лише замиреннями, згоди які на другий день ламалися й над усім цим надія на вічний мир"...

Вічна людська надія!...

* * *

В „Times" Бернард Шоу разом із Томасом Траді веде кампанію за повне видання всіх творів Толстого по англійськи. Видання почнеться певне в 1923 р. й закінчиться в 1928 р століття народження Толстого. Редагувати буде Ayemer Maude, англійський знавець російської літератури.

* * *

На днях вийде в Парижі третій том невиданого листування Поля Верлєна.

* * *

Як відомо, „Les fleurs du mal" Бодлєра після першого видання були сконфісковані „за образу добрих звичаїв" і поліція Наполеона III. присудила автора до 300 франків кари. Бодлєр не мав сих грошей і звернувся з проханням про знижку кари до... імператриці Евгенії. „Revue d'histoire Litteraire de la France" в останньому числі друкує сей досі невиданий лист Бодлєра з 6. XI. 1857 до імператриці. Ось текст сього цікавого листа:

„Madame, потрібна вся надзвичайна самонадія поета, щоби відважитися звернути увагу Вашої Величности на такий дрібний випадок, як мій, я мав нещастя бути засудженим за збірник поезій „Les Fleurs du mal", страшна ширість назви книги не захистила мене. Я думав зробити гарну й велику працю, особливо працю ясну; її признали досить темною і я був засудженний на змінення та знищення кількох віршів"... Бодлєр після довгих клопотів аж до 20. I. 1858 добився знижки. Цікава запись — резолюція урядовця, до якого прийшло прохання Бодлєра з рекомендацією імператриці: „осужденний свідчить, що покаявся. Він не має засобів. Знижка до 50 франків". Перечитайте „Альбатрос" Бодлєра...

Складати катальоги мистецтва — не треба мати великий талант, не кажучи вже про найріжнороднійше знання. Найкращі катальоги музеїв у Німеччині, найгірші в Росії. У Франції, де Париж є ніби столицею мистецтва Европи, катальоги музеїв полишають ще багато до бажання. Тим приємнійше бачити новий катальог музея в Клюні, складаний п. Haraucourt-ом, кустосом музея. А що Клюні є ніби резуме французької історії, Гарокур зробив з свого катальогу курс французької історії, ілюстрований предметами з Клюні. Дуже гарна, жива і корисна книга.

* * *

В лютому місяці в Парижі з авкціону був проданий примірник Анатоля Франса „Les Dieux antsoif" за 18.540 фр. Правда, він був сього вартий, бо в ньому були численні малюнки, кроки документи, які свідчать з якою акуратністю Франс приготовив свою працю — Париж підчас терору.

* * *

„Всі метафізики світа не варті чотирьох сторінок хроніки з la française" (Шарль Пегі. 3. VI. 1910. Надпис на книзі „Jeanne d' Arc", примірнику Максима Вильона).

* * *

Про слово „плягіят"... Від латинського „piaga". Ad piagas — засудження на батоги тих, хто продавав вільних людей, як рабів. Марціял (Sat. III. VII.) вживає раз слова „plagiarius" в тім змислі, як ми розуміємо нині слово „плягіят".

* * *

Горік помер на 79 році життя в злиднях Гюго Гайн (Hayn), автор наукової „Bibliotheca germanorum erotica et curiosa".

* * *

В січні с. р. продали в Льондоні за 20.000 фр. цікаву маленьку книжку — Сповіди цісаря Карла V. Це одна з дуже малих книжочок, відомих у світі. Кожна сторінка має $2^1/_2$ — на 2 сант.

* * *

Недавно вийшли в англійському перекладі в шести томах з малюнками повні мемуари Сен Сімони; переклад зроблений з академічного видання Буаліля.

* * *

В „Revue de Paris з 1. V. с. р. відомий професор Сорбони, історик французької революції Оляр відповідає на відкритий лист Ганса Дельбрюха, професора історії в Берліні, в справі відповідальности за світову війну. *І. Б.*

Меншість чи більшість.

Польська преса, яка вмовляє в своїх читачів, що у Східній Галичині Поляки творять більшість, від часу до часу мимоволі зрадить фактичний стан справи, забуваючи на попередні брехливі інформації. Наприклад „Rzeczpospolita", подаючи голоси чужої, польонофільської преси, пише: „Проект автономії для Східної Галичини творить державу в державі і віддає польське населення на ласку руської більшости політично недозрілої. Випади 1919 р. виявили, як виглядав лад хлопської маси, в котрій криються інстинкти пімсти ще з часів панщини і т. д.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краевого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ин. 40.000.

З хроніки лихоліття.

I.

Starostwo w Samborze.
L. 18.811/22/y.
Sambor dnia 28|7 1922.
P. Iwanowi Pełypiakowi
pisarzowi gminnemu
w Brzegach
do wiadomości.

Iwan Pełypiak, lat 32, żonaty, 4. dzieci, sekretarz gminny zamieszkały w Brzegach.

Przekroczenie rozp. min. z dnia 30|9. 1857. Dz. pp. Nr. 198 popełnione przez współudział w nielegalnej zbiórce datków na listę składkową Ukraińskiego Tow. pedagogicznego bez uprzedniego zezwolenia władzy.

Istota czynu karygodnego i wina przekroczenia udowodniona własnem przyznaniem się.

Obwinionego uznaje się winnym przekroczenia z rubryki IV. i skazuje się go na karę aresztu przez dni 14. Od tego orzeczenia wolno wnieść rekurs do Województwa we Lwowie, który podać należy do Starostwa w ciągu dni 3-ch licząc od dnia następującego po dniu doręczenia.

Sambor dnia 28. lipca 1922.
Starosta:
w. z. Sługocki.

P. S. Take same pisaninečko dістав купець Іван Кузбит в Берегах.

II.

Starostwo w Samborze.
L. 20.096/22/y.
Sambor dnia 29,8. 1922.
Do
P. T. Założycieli Stowarzyszenia „Biblioteka Iwana Franka"
w Samborze
(na ręce adw. Dra Włodzimierza Hurkiewicza).

Ministerstwo spraw wewnętrznych oznajmiło reskryptem z dnia 31. lipca 1922 L. dz. R. S. 1208|22, iż rekurs przeciw rezolucji Województwa lwowskiego z dnia 24. listopada 1921 L. W. pr. 4406 w sprawie zakazu odbycia Walnego Zgromadzenia Stowarzyszenia Biblioteki Iwana Franka w Samborze nie został rozpatrzony, jako wniesiony w terminie spóźnionym (art. 20. rozp. Rady Min. z dnia 14/3 1921 Dz. u. Rzpl. Pol. Nr. 39.) o czem zawiadamiam wskutek reskryptu Województwa lwowskiego z dnia 9|8. 1922 L. W. pr. 1/3 17.171.

Starosta: підпис нечиткий.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!
Жертви проситься слати до Краевого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

З приводу вистави збірки В. П. Пещанського.

Володимир Павлович Пещанський, потомок давного козачого роду на Лубенщині, родився в старшинській українській сім'ї 1874 р. Вчився у Балті, а по скінченню кадетського корпусу в Орлі і артилерійської школи в Петербурзі, служив старшиною в Москві і Ніжині. Звідси пішов в Інжінєрну Академію в Петрограді, яку скінчив з І-ою премією по архитектурі і перейшов на архитектурний відділ Інститута цивільних інжінєрів. Від 1906 р. працює він як воєнний інжінєр-архитект та член комісії для охорони памятників старини і мистецтва в Київі. Археольогічна Комісія в Петербурзі вибрала його співробітником своїм по охороні памяток старовини і мистецтва на Київщині та Полтавщині, де він зберіг чимало церков і будинків від заглади. 1912 р. перевів він реставрацію Николаївського воєнного собору в Київі, а 1913 р. доручено йому надзір над реставрацією стінописей XI. і XVII. в. церкви Спаса на Берестові біля Лаври, якої головним дорадником в справах архитектури був він. В часі окупації Галичини і Буковини по дорученні Російської Академії Наук був він враз із звісним дослідником сербської духовної архитектури Покришкиним членом Експедиції по реєстрації і обслідуванню памяток старинного мистецтва Галичини і Буковини. Вислідом сеї експедиції були 72 прекрасні знимки 18×24 смт. стінописий церкви в Сучавиці з кін. XVI. в. (1595–1608), так важних для історії і галицької іконописи. 1917 р. переведено його як полковника-інжінєра в Херсон для будови авіяційних фабрик і організації головної бази російської авіяції. В часі розрухи йому довелося втеряти чималу частину своєї любимої збірки, але як знавець старовини і мистецтва він дістав від совітського уряду доручення реєструвати і охороняти памятники старовини і мистецтва, в силу чого він мав змогу причинитися до заборони грабункових розкопів. 1919 р. доручено йому місце професора Політехнічного Інституту у Херсоні по катедрі будівництва і архитектури, згодом вибрано його ректором.

* * *

Збирати почав В. П. від 1904 р. з одинокого зацікавлення російським мистецтвом до Петрівської доби. З цієї доби дійшли до нас переважно памятки іконописи. Тож іконою зацікавився він. А що старообрядці завдяки своїому щирому захопленню старовиною зберігли в себе найбільше старинних ікон, то В. П. постарався зблизитися до старовірців-збирачів і іконописців. У них і пізнав він чи мало памяток високого мистецтва, дослідом якого він щиро занявся. Щоби його близче пізнати, став він у тих старообрядців-іконописців приглядатися до техніки малярської і реставрації старовинних ікон, та наконець засвоїв собі вповні іконописну техніку і реставраційну техніку. Отсе знання іконописної техніки і стало для нього основою дійсного знання давнього мистецтва; ікона заговорила до нього таємною мовою своєї скромної а так багатої краси – гармонії красок, шляхотного рисунку, різноманітного змісту технічного і композиційного. Ікона стала йому так же ясною, як сучасне мистецтво, як найблизча йому архитектура. Збірав він очивидно тільки давні ікони, яких ще найбільше заховалося із Новгородських і Московських майстерень шкіл XV—XVI. в., бо вчаснійше були вже давно визбірані і заховані в публичних і приватних збірках.

Із сим засобом знання по історії давнього мистецтва і захопленням для його памяток В. П. на Україні мусів одразу поставити собі питання: в якому відношенню до російського мистецтва находиться українське. Питання це було тим більше оправдане, що російська наукова література твердила звичайно про похідність українського мистецтва від російського, а місцевої української майже не було. Зате всі існуючі памятки мистецтва на Україні говорило йому про своє самобутність і прямий звязок із міжнародним мистецтвом. В чомуж отся особливість найкраще виявлялася? Це треба було збагнути і виявити собі та показати тим, що її не зам'чали.

І тут основне знання архитектури та іконописної техніки помогли В. П. дійти до ясних висновків про прямий звязок Київа княжої доби з Византією, та теоретично про доконечність істнування такої частини української землі, на якій мусіла заховатися давня іконописна техніка так само ярко, як і в старій Новгородській та Московській іконі. Цю думку свою провірив він тільки тепер, ставши перед іконописними скарбами Національного Музею. Галицькі ікони XV. в. заховали на цілих сто літ довше давню словяновізантійську техніку і композицію, як ікона Новгорода і Москви, а галицькі ікони XVI. в. виказують ті особливости, з якими в іконах Росії стрічаємося в XV. віці. Сей висновок іконописного техніка найкраще свідчить за самобутний розвиток української ікони, про який доводилось говорити українським теоретикам, систематикам в їх спорах з істориками російського мистецтва, що бачили в галицькій іконі тільки повторення російських традицій. Сьогодні може ствердити се кожний, порівнуючи збірку новгородських і московських ікон В. П. із галицькими іконами Національного Музею. Теоретично йшли сим шляхом порівнання Основник і Управа Національного Музею; але практично вони не мали стільки добірного доказового матеріялу, скільки його можна знайти в декількох іконах збірки В. П.

Друге питання про особлившу самобутність українського мистецтва В. П. рішив дуже просто. Найякіше виявилося отсе мистецтво України в її килимах, як монументальних виразниках її почування краси гармонії красок, уміетности рисунку і сміливого розвязання композиційного замислу. Добір тла килиму, пливкість гамми тонів цего тла, що не мучить видця однома нітністю великої однокольорової площини, перенесення трьохвимірового тіла за помічю кількох відтінків краски на площину, а коли захочемо — то навіть до „кубізму" можемо доглядітися на одному другому килимови початку XVIII. в. з многолистими головками троянди. Ось те особливше, чого не має в других націй.

Тим то й цінна збірка Володимира Пещанського для України, особливож для Галичини, як представниці найкраще захованих памяток давнього українського мистецтва XV—XVI. в., а в горах і до поч. XVIII. в. в области іконописи, та за XVI—XVIII. в. в области церковної деревляної архитектури. Із збірки Пещанського виступає неназваний невідомий творець великого національного мистецтва до змагання із многочисленними іменитими представниками інтернаціонального академічного мистецтва. Для власника збірки й тих, що її бажали би на все придбати для Національного Музею, ясно — що „академисти" виходять переможниками, хоча їх так велике число збиралося.

Доказати це постарається вкоротці В. П. на належно відчищених іконах Національного Музею в часі своїх лекцій про українське мистецтво, та у викінчених працях наукових.

5. вересня 1922 р.

І. Свєнціцкий.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краевий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вил. ин. ч. 5.000. Жертводавці позище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

З польських справ.

Справа Східної Галичини.

Дня 8. вересня у Варшаві розпічнуться наради окремої комісії „знатоків" справи Східної Галичини. Уряд предложить проект автономії в цілі точного обмірковання на засіданню сойму дня 19. вересня. Комісія буде радити над цею справою кілька днів.

Не хочуть рушитися в таких міць.

З Варшави доносять до львівської „Хвилі": В тутешних політичних кругах обговорюється подія, яка мала місце на останньому зїзді воєводів, поміж львівським і станиславівським воєводою з одного і міністром Каменьским з другого боку. А саме мін. Каменьскі мав запросити до себе воєводів Грабовского і Юристовского і представити їм конечність переведення змін на кермуючих становищах в східньогалицькій адміністрації з огляду на приготовання центральних властей в справі автономічних уладжень в трьох воєвідствах Східної Галичини. Мін. Каменьскі мав зазначити, що інтерес держави вимагає того, щоби воєводи Грабовскі і Юристовскі уступили, передаючи свої становища новим людям, при чому було би вказаним, щоби та резигнація не мала пятна натиску центральних властей.

Як зачувати воєвода Грабовскі мав просто відмовитися від добровільного уступлення зі свого становища а п. Юристовскі узалежнив свою відповідь від становища польської суспільности станиславівського воєвідства. Самозрозуміло, що та суспільність репрезентована кількома станиславівськими обшарниками з під знаку біскупа Теодоровіча і проф. Дубановіча запротестувала проти уступлення станиславівського воєводи.

З цього приводу пише нинішнє „Газета Варшавска", що „оскільки нині воєвода Грабовскі і Юристовскі захитані на своїх становищах, то тільки тому, що людовці хочуть усунути невигідних собі людей там, де матиме місце робота без скрупулів".

Та сама газета подає чутку, що місце Юристовского займе п. Як Левіцкі.

Чому відрочено процес Федака.

Причиною відрочення процесу Федака має бути подорож Пілсудского до Букарешту. Ходить о те, щоби підчас побуту Пілсудского в Букарешті не допустити в краю до „дразливих справ".

Польські справи перед Союзом Народів.

До польських часописів доносять з Женеви, що дискусія в литовській справі на пленум Союза відбудеться щойно після звідомлення комісії. Поки що невідомо коли це станеться. На всякий випадок очікують баталії, яка почалася уже протестом Ашкеназого проти поміщення справи Виленщини на денному порядку.

Завтрішні наради Ашкеназого з Бенешом мають в першу чергу вияснити питання кандидатури до Союза Народів з лона малої антанти. Ходять чутки, що на це становище кандидує Бенеш, Польща, одначе підпирає кандидатуру Румунії.

В справі національних меншостий в Польщі відбув Ашкенази конференцію з Де Гамою. Ця справа має вийти під обрады Союза протягом кількох днів.

Засудження познанських комуністів.

З Познання доносять до польських часописів, що тамошний суд засудив комуніста Чеслава Поранкевіча, обжалованого о державний злочин на 6 літ тяжкої тюрми а його двох спільників на 5 літ тюрми.

Познанська „загрозливість".

Познанський „Ілюстрований Позаний" доносить:

„В неділю вечером на улицях Познані прийшло до інциденту, на який слід звернути більшу увагу, бо він свідчить про поважне недомагання, якому улягла наша суспільність.

Інцідент виглядав так: Коли ескортуючий арештованих жовнірів десятник дігнав одного з них, який старався втечи і відібрав йому пояс і багнет, товпа кинулася в оборонї арештованого на десятника так, що цей тяжко побитий, мусів скорочитися до команди міста; підчас того арештант утік. Товпа зібралася відтак перед будинком команди міста і демонструвала проти військових властей, доки не розігнала її поліція..."

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Дописи з краю.

Рибники пов. Бережани.

Як будується польську школу в українському селі.

Польські газети розтрубили, що в Рибниках, бережанського повіту, українське населення спалило дня 31. серпня 1922. польську школу. Ця видумана вістка пригадує народну пословицю: „сама дре мішок і кричить". Справа школи в Рибниках представляється ось так: Дня 29. серпня 1922. на площу місцевого шкільного фонду в Рибниках прийшли будівельні робітники з буд вельної Експозитури в Бережанах і заняли в асисті повітового комісаря Адама, коменданта постеруику державної поліції в Потуторах Яна Мацькова, громадського комісаря Якуба Ольшанського і будівничого Мечислава Фроньского. Повищі урядники на протест предсідателя місцевої шкільної Ради Михайла Семеня, котрий заявив, що площа є власністю місцевого шкільного фонду і що проти волі власника не можуть на його площі ставити будівлі — загрозили членам місцевої шкільно Ради арештами і в той спосіб усунули їх з площі, а самі забралися до будови, як самі висловилися, якоїсь „ржондової" школи. Того самого дня місцева шкільна Рада на своїм засіданню порішила проти напастників внести провізоріяльний позов і уповажнила двох своїх членів до переведення провізоріяльного спору. Позов внесено дня 30. серпня, а повітовий суд в Бережанах того самого дня видав в дорозі тимчасового зарядження заказ пізнанням вести на спірній площі будівлю. Повернувші до Рибник з тим судовим заказом члени місцевої шкільної Ради предложили цей заказ начальникови громади і комендантови поліції, а для охорони матеріялу початої будови приставили вартівника, складаючи матеріял на купу. Дня 30. серпня 1922. о г. 5. вечером робітники експозитури насильно взялися до ведення дальшої будівлі, предсідателя місцевої шкільної Ради Михайла Семеня і господаря Василя Димашевського яко „бунтівників" арештовано і відставлено до окружного суду в Бережанах, а громадський поліцай з приказу начальника громади проголосив, що Українці в Рибник мають дати від будову примусові безплатні підводи, а крім того даром прохарчувати робітників експозитури, аглядно заплатити на харчі для кождого по 2000 Мк. денно. На те безправне зарядження реагував у старости пошкодований Микола Слабодух і довідався від старости, що кілька родин Поляків в Рибниках мусить мати свою польську школу. Слабодух доradив старості, щоби Поляки в Рибниках, о скільки хотять мати свою школу відкупили площу від кольоністів Мазурів, а не загарбували площі українського населення в Рибниках, котру в р. 1914. мешканці без ніякої допомоги уряду закупили за власні гроші.

Справді староста погрозив Слабодухови, що за ті слова його примкне, та як побачив, що не натрафив на страшкового сина, приторучив відповідному урядови видати Слабодухови асигнату за доставлені підводи і за прохарчування „за кару" 8 робітників експозитури. Михайло Семенець і Василь Димашевський мимо інтервенції з боку їх повновласника сидять і досі в арештах *окружного суду в Бережанах*, а в польських часописах розголошується про якийсь мнимий бунт і підпал школи. Може посвідчення з Тернополя вглянуло би в господарку старости в Бережанах і підчинених йому поліційних органів та заборонило заводити по селах новомодні реквізиції і приказало їм на будуче респектувати судові накази.

З представленого отже виходить, що адміністраційна влада закипіла собі в судової влади, а невинною жертвою тих кпин впали Михайло Семенець, Василь Димашевський і инші мешканці Рибник.

Салів.

Колимия.

Під гасло громадянства.

Всім відомо, як тяжко доводиться сьогодні родичам із сіл давати діти до школи до м'ста. Приміщення одної дитини поїдає місячно такі суми, що батьки, які живуть з непеличкої пенсії, просто безрадні й безпомічні. Очевидно тут обов'язок інтелігенції прийти родичам із підмогою, організуючи бурси, інтернати, інститути тощо. Адже шкільна молодь се наша будучність! Як же не думати й не дбати про неї?

Тимчасом діється щось цілком противного. Ми дуже часто буваємо свідками просто незрозумілої тупоумности саме в наших найсвідоміших, здавалось би, інтелігентів. Возьмім наприклад славну Коломию. Перед війною був там Інститут „Шкільної помочі", Бурса кружка УПТ., в якій містилося до 120 хлопців гімназистів. Інститут для дівчат-семінаристок, Бурса для бідніших дівчат і Бурса промислова. А тепер? Є одна-одніська бурса для хлопців, т. зв. Інститут „Шкільної Помочі", в якій міститься з бідою 42 хлопців, та бурса для дівчат Кружка УПТ., де є місце тільки для 22 дівчат! От і все! Якаж сього причина? Нема місця чи нема волі, охоти до праці?

Так! Нема місця! Бо в будинках інституцій, призначених для приміщення шкільної дітвори, поробищувалися панове професори! Не вірите? Так прийдіть і подивіться! Ціле східне крило будинку „Шкільної Помочі", в якому приміститиб можна ще бодай 25 хлопців, засів ще з часів московської окупації шановний професор Володимир Левицький, схований за закон про охорону льокаторів і *благоденствує*: ціла його діяльність поза школою обмежується до того, що збирає в своїх закамарках добра дочасні та сортує польські марки. На його очах приходять родичі до управителя інституту, просять примістити дітей, благають, переконують, плачуть, а управитель безрадний, бо нема способу промовити до сумління достойного педагога п. Лепкого. Йому й не сниться виповнити свій примітивний обовязок члена української нації: опорожнити дім українських дітей. Що більше! Найшовши вже раз мешкання (на просьбу Виділу „Шкільної Помочі"), він таки до нього не випроваджується, бо йому — слухайте люди! — невигідно перевозити — сім сяжнів дров! Мешкання властитель наймає, очевидно, кому иншому, а п. Лепкий удає покривдженого, бо осьто нібито він мешкання задаткував, а властитель його виживав, наймивши другому, і — пхає Товариство „Шкільну Поміч" у безвиглядний процес із властителем за зворот страт, які товариство понесло через те, що п. Лепкий не випроваджується. Тай навіщо йому випроваджуватися? Живе собі вигідно, чиншу не платить (хибаж не можна чиншом звати датки у висоті 2000 мп. за мешкання з кавалочком городу, за яке треба би заплатити до 30,000 мп.), пястуковим правом загарбав ще одну кімнату, про яку в умові найму нема згадки, грозить управителеви, що ще одчу забере — одним словом живе коштом української шкільної дітвори і нічогісько в заміну не дає. Озлоблені родичі кивають головами і мовчать, — бо знають, що всякий вислів невдоволення заплатять ученики, що попадуть під його педагогічний провід... Останнім часом, як зачуваємо, прийшло до непорозуміння між управителем Інституту і вищим льокатором п. Лепким з приводу якихсь дощок від бурсацьких ліжок, що були на стриху його мешкання, чи що? При тій нагоді показалося, що п. Лепкий уміє образитися!... Уявіть собі: Сидить собі п. професор в хаті, що призначена на приміщення шкільних дітей, не платить, на всякі вислови невдоволення батьків та опікунів дітей реагує — мовляв, „нічого, се паде дощ"... а от за дошки образилася і домагається сатисфакції від — „Учительської Громади"... Видно, знав, де шукати правди.

Нам постороннім, цікаво було би довідатися, що скаже в тій справі „Учительська Громада". Кажуть, що пан професор обробляє опінію деяких членів збору, інформуючи їх по своїму, як от з'домого зі своєї „безсторонности" о. совітника В., що у свій час як член Виділу „Шкільної Помочі" поміг йому там осадовитися.

Ми не підозріваємо ані голову Виділу „Шкільної Помочі" ані цілий Виділ о лиху волю та протегування сього оригінального безплатного бурсака. Всеж таки побажалиб ми їм більшої енергії та громадянської відваги у трактованию цілої справи.

Те саме мусимо сказати на адресу панів професорів, що живуть у будинку Кружка УПТ. Що правда їхне становище оправдане тим, що Кружок УПТ. не знає, що властиво з тим будинком робити, і переміни в його на приватні мешкання за смішно низьким чиншом. Ми думаємо, що й там можна би зробити який притулок для молоді, або вжити його на яку иншу народню потребу, а не давати приміщення людям, що при добрій волі можуть найти собі хату, що правда, за трохи більшу ціну..

При нагоді не можемо помянути ще подібної болячки в „Захисті для сиріт". Там була управителька кухні п. Книшева, користаючи з того, що в Виділі „Просвіти", в якої домі „Захист" міститься, засідає її брат, розмістилася у службовому помешканню і не думає уступитися. Що більше! Дехто з виділових дозволяє собі навіть на невірну інтерпретацію дотичного протоколу засідань товариства, щоб тільки не приневолити п. Книшеву сповнити свої обовязки супроти сиріт! Нам здається, що Вп. п Книшева, якої дітям доля теж не заощадила сирітського безталання, повинна зрозуміти своє неетичне й ненаціональне поступовання та, маючи змогу добитися кращого життя, зробить місце кільком малолітнім, безталанним сиротам.

Non severus.

Ярич в новім.

Поступки Л. Ліскованського робить гонори архиєпископови Більчевському підчас передвиборчої обїздки!

В неділю 27. серпня приїхав до Яричова нового архиєпископ Більчевскі. Греко кат. парох Яричова о. Філіповський, відомий тип з кодла Ліскованського, вийшов зі своїм сотрудником о. Пилатом Григорієм з процесією напроти Більчевского, після промови латинського пароха і накинаного громаді комісаря виголосив привіт в польській мові і запросив його на Успеніє до церкви. Для замилення очей українському громадянству порадив о. Філіповський помістити на тріюмфальній брамі з одної сторони триременний хрест. На середині брами замість образу святого, як це давнійше водилося, був поміщений польський орел, а по боках біло-червоні хоругви. В понеділок о год. 10-тій о. Філіповський з о. Пилатом вийшов з процесією до костела по архиєпископа. Громадяне Яричова, молодь обох полів, відмовилися взяти участь в процесії, так що церковні комітетові Іван Лотиш та Іван Паславський вислали зі смолоскипами і хоругвами молодь з Яричова Старого. Міжтим міщане в церкві співали спокійно пісні, чекаючи на Службу Божу. Вкінці прийшов архиєпископ і виголосив по польськи проповідь. Проповідь була передвиборчою агітацією. Опісля балакав о. Філіповський, постійний читач „Слова польского". Тішився відвідинами архиєпископа, казав співати многоліттє архиєпископови, латинському парохови, всім латинникам. Забув тільки про греко-католицького архипастиря — митрополита Шептицького. Громадяне *були обурені. Обурені тим більше*, що о. Філіповський лакав їх за те, що відмовилися взяти участь в процесії до костела.

В понеділок говорив архиєпископ в костелі проповідь на тему виборів. Перед відїздом скликав він місцевих латинників на інтимну розмову про вибори і способи, якими можна би притягнути до виборів українське населення.

Ще слід би написати дещо про панського підлизня Івана Лотиша, який на двох стільцях сидить, і Полякам руки лиже і ролю українського патріота у Львові відіграє. Та про нього, як що непоправиться, обширнійше другим разом.

Громадяне Яричова нового рішені ужити всіх, хоч би найостріших средств, щоби спахатися пароха разом з його сотрудником.

Тетевчиці пов. Радехів.

Вибори!

Зїзд 23 серпня ц. р. в понеділок після вечірні, переводила в українськім селі Тетевчицях, в радехівськім повіті, назначена ще в 1920 р. старостою Якубшим, польська громадська рада: Конрад Бжежаньскі, Міколай Гураль, Міхал Енгель і Міхал Цурик — при зачинених дверях, котрих пильнував Гемцураля Петро — вибори на членів виборчої комісії.

З Українців не було там нікого, бо тих трох особинок в, що в цьому участь також брали, не можна назвати навіть свідомими „Русинами".

Ця славетна компанія, яка ще до недавна жерлася між собою, закидаючи собі взаїмно різні адміністраційні надужиття, виступила тепер згідно і робила вибори. Громадський писар, старий грішник Міколай Гураль, дібравши собі до помочі сина Петра, котрий мимоходом кажучи сидів за убийство чоловіка, зробив порядок в громадській канцелярії, повиганявши всіх зайвих для нього за двері.

Після цього зроблено вибори.

До виборчої комісії мали увійти такі люде: Генрих Рун, держ. вець фільварку старости Якубшого, Міхал Цурик, Міхал Енгель, Міколай Гураль, Конрад Бжежаньскі і Прокіп Кулачковський. Польськи:

душ у нас є около двайцять. „Kłaniajcie się narody!"

З Бібрки.

Культурне життя в Бібрці.

(Вражіння подорожнього.)

Бобрецький повіт із досить заможним населенням належав усе до найкраще зорганізованих у краю. У визвольній війні 1918—1919 рр. дав дуже багато добровольців, навіть зовсім молоденьких. З міста й повіта вийшло теж чимало культурних діячів. Деякі з них як от судовий радник п. Дуб та адвокатський конціпієнт д-р Гупаловський і досі ще не можуть вернути до краю й пробувають на Закарпатській Україні

Місточко положене широко на кількох горбках, має переважно українське населення Центр, як і по всіх галицьких містах, жидівський. Будівлі довкола ринку знищені війною, починають поволі наново вирастати. Відновляється теж культурне життя. По селах засновуються торговельні спілки й кооперативні крамниці, на жаль досить пиняво. В Бібрці істнує здавна повітове Товариство кредитове, що має власний дім і площу, але за браком фондів і через хитість валюти не може як слід працювати. В серпні п. р. відчинено в громадськім будинку кооперативну українську крамницю, що заповідає гарний розвиток.

Найбільш інтензивно працює філія тов. „Просвіта". Братська читальня має гарну й досить велику бібліотеку. Окремий комітет збирає від ряду літ гроші на будову „Народного Дому". Жертви пливуть з представлень, концертів, вечірків та фестинів. При читальні є рухливий аматорський гурток, якому від липня б. р. проводить технік п. Роман Кулинич. Ставлять переважно старий етнографічний та ідейний репертуар. Деякі пісні йшли й по кілька разів. Споміж акторів на видніше місце вибилися голова гуртка, панни Фалькевичівни, п. Козакевич і Коцюмбас. По селах істнують також окремі драматичні гуртки.

Недавно віджив „Сокіл". Голова його п. Козакевич Андрій, хоч інвалід, розвиває незвичайно рухливу діяльність. Збирає й організує міщанську молодь, учить вправ, а вечером танців. Голос його, чутний на ціле місто, лякав спочатку місцевих Поляків, що підозрівали в невинних сокільських вправах військову муштру. Дня 13. серпня відбувся в ліску під голим небом величавий фестин, улаштований спільно з чит. „Просвіти". Головною атракцією були сокільські вправи руховиків у пластових одностроях під проводом п. Козакевича, що виступив сам у сокільській ноші. Давано давні січові вправи палицями (замість топірців): меч, списа, кріс, топір при музиці, що грала до такту національні марші. Тому що проби відбувалися без музики, замітна була спершу деяка нерівність і непевність рухів у четах. Загалом одначе вправи випали на причуд гарно. Дівчатка в синьожовтих строях побравшися за руки творили живий кордон, що відділював публіку від місця вправ. Потім виступили й вони до дівочих вправ рушниками, під проводом учительки п-н Рудівної. На закінчення дано чотири вежі, виконувані на команду п. Козакевича при музиці, треба признати бездоганно. Виконавці були нагороджувані рясними оплесками численно зібраних видців і мусіли деякі вправи повторяти. Завзяття і такт, бравурна постава і патріотичний огонь в очах молодих рухозиків, пластунів і руховичок є певною запорукою, що вони стануть гідними наслідниками геройських батьків.

Академиків є в місті й повіті до 30. Ведуть вони курси неграмотних, відновляють читальні „Просвіти", впорядкують збірки на користь голодних на Вел. Україні, на Рідну Школу, й на місцеві потреби. Праця йде, повіт не спить. — *Т. Ф.*

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіжє і пашу в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

РІЖНІ ВІСТИ.

Поміч лівобережній Україні.

Букарештенський місцевий комітет помочи лівобережній Україні дістав дозвіл відправити за Дністер транспорт з медикаментами, а також антихолерну сировицю і вату. Транспорт буде відправлений на днях.

Всеукраїнський віздь совітів.

Семий всеукраїнський віздь совітів має відбутися в січни 1922 р. По думці предсідника українського Ц. І. К-у Петровського головним завданням віздь буде боротьба з невиконанням продналогу.

З нагоди поїздки Братіяну до Атен.

По думці „Адеверул"-а метою поїздки румунського премієра Братіяну до Атен являються переговори про участь Греції в Малій антанті. „Адеверул" покладає на ці переговори великі надії, зазначуючи, що прилучення Греції а може бути й Польщі до Малої антанти значно піднесли би силу і престіж сього союза, який — на думку „Адеверул"-а може відіграти велику ролю в европейських справах. Газета зазначує, що ідея притягнення Греції до участи в цім союзі належить пок. Таке Йонеску.

Кружляки совєтників в Смирні.

Аг. Аваса доносить з Константинополя, що англійські, італійські і французькі кружляки одержали на жадання своїх консулів наказ, негайно відіхати до Смирни. Турецька Рада міністрів радила 4 ц. м. над воєнним положенням. Великий везир зложив відтак султанови звіт про перебіг нарад.

Охорона англійських підданих.

Аг. Райтера доносить зі Смирни, що англійські піддані будуть переведені на англійські кораблі, що стоять на якорі в Смирні. Загально сподіються, що в Смирні дійде ще до великих заворушень.

Справа завішення зброї.

Б. К. доносить з Льондону, що англійський уряд остає в постійній звязи з французьким урядом в справі навязання переговорів, що до завішення зброї між Турцією і Грецією.

Конґрес італійських соціялістів.

„Іль Паезе" доносить, що дня 1. жовтня ц. р. в дбудеться в Римі конґрес італійських соціялістів.

Конференція міністрів апровізації.

Пат. доносить, що в Гамбурзі відкрито на днях конференцію міністрів апровізації. В конференції беруть участь представники всіх союзних країв Німеччини в особах міністрів для земельних справ і апровізації. Провід конференції обняв німецький міністр апровізації. Потрібний референт про теперішне економічне положення Німеччини виголосив державний секретар д-р Гайнріх. Після промови вивязалась довша дискусія.

Евакуація Сибіри.

Аг. Райтера доносить з Токіо, що японська армія розпочала евакуацію Сибіри.

Над і большевиків!

„Известія", обговорюючи статтю „Таймс-у" під заголовком „Юнкерско-совєтський союз" називає її глупою. Совітський Імперіялізм — пише газета — має змогу війти в виносини дружби з чортом, як що це йому потрібно, і все потрафив зібрати свої сили проти небезпек, які йому грозили. Такою небезпекою, на думку „Ізвестій", є тепер французька гегемонія в Европі і не треба бути пророком, щоби передбачити, що англійське правительство буде шукати опори в „совітськім деспотизмі" против французької демократії. На думку газети, це станеться навіть в такім випадку, коли в Англії побідять унионісти, в імени котрих виступає „Таймс". Цей переворот в англійській політиці наступить в цім випадку навіть скорше чим при Льойді Джорджеви. Бо коли англійські унионісти дібються власти, так після невдачної спроби помирення з Францією вони виступлять против неї. Зострення французько-англійських відносин повинно спонукати Англію шукати опори в Німеччині і Росії. Коли Англія буде числитися з Росією як державою не тільки европейською, а й азійською, то в теперішний історичний момент російсько-англійське зближення не тільки не буде небезпекою для Англії, а навпаки — скріпить її політичну могутність.

Справа Східної Галичини.

A. W. доносить, що Льондоні перебуває тепер д-р Степан Витвицький провідник східногалицької делєгації. Витвицький веде енергічну працю в цілі заінтересования англійських кругів справою Східної Галичини, особливо тепер перед виборами.

Болгарська делєгація в Женеві.

Болгарська делєгація виїхала до Женеви на сесію Союза Народів. На чолі делєгації премієр. Союз Народів буде розглядати прохання Болгарії в справі допущення її до Егейського моря, по думці мирового договору, досі невиповненого Грецією.

Агітаційний засіб, чи дійсно „смена вех"?

„Накануне" подає, що на конференції красноармейців в Харкові Мануільський подав, що бувші члени Директорії Андрієвський, Швець і Макаренко, а також відомий український діяч Шелухін заявили бажання повернути на Україну для спільної праці з большевиками.

Оповіщення чехословацько-югославянського договору.

Чеське міністерство заграничних справ подає, що чехословацько-югославянський договір, заключений в Марієнбаді буде в короткім часі оповіщений.

Чеський проект в справі Австрії.

„Народні Політика" подає, що чеський проект в справі вирішення австрійського питання полягає на забезпеченню незалежности Австрії шляхом фінансової помочи з боку якнайбільшої скількости держав.

Цей проект буде поставлений під обради Союза Народів в Женеві.

Сесія ВЦІК-у.

Четверта сесія ВЦІК-у розпічнеться 21. жовтня. (Русспрес).

Зі студентського життя.

Американські студенти в Празі.

Дня 20-го липня ц. р. прибуло до Праги біля 80. американських студентів, щоби на місцях придивитися до життя й положення европейського в першій мірі українського і російського студентства і розпочати для них допомогову акцію серед своїх громадян.

Являлися вони відпоручниками американського студентського фонду, репрезентуючи собою 22 держави 34 колєгій й університетів. Прибувших витали в Празі відпоручники університету, міста Праги, американського посольства, студ. організацій і багато инших. Вечером улаштовано в їх честь забаву в „студ. Домі". На тій були присутними поруч Чехів і Москалів, також і Українці. Цікаво згадати маленький характеристичний епізод з цього вечера. Московські студенти хотіли запродукуватися перед гостями і затанцювали... гопака. Американцям подобався танець незвичайно. І чомуж не скористатиби із цього хитрим Москалям. „Це русскій танець" — пояснюють захопленим чужинцям. І вдалосяби може хитрим почванитися не своїм — краденим добром. Та не дали Українці „обдурить чужинців". І прийшлось Москалям — хоч як не мило було це таки спростувати, що танець не „русскій", а український. Згадуємо цей факт тому, щоби вказати цим, які мають нагоду вести пропаганду серед чужинців, щоби не забували і на ці, як часто наші звуть, „пережитки". Вони нераз більше можуть зробити, як не один меморіял, чи ноти. Пісню нашу, танець, треба плекати далі і де тільки можна познакомлювать з ними чужинців. А то „хитрі наші друзі" загарбають і своїм перехрестять, все, що ще остало „наше". І встидатися не будуть „хахлаччини" тієї. І вірте — гордитись будуть навіть нею і зле не вийдуть на цьому.

Підчас побуту, який тривав сім днів, інформовано їх про стан українського студентства і вручено відносно цього короткі звіти від Центрального Союзу Українського Студентства і Цен. Доп. Укр. Студ. На прощальному вечері промовляв (перший з бесідників) т. Панчак (від Союзу відродж. Українського Студентства) і на згадку про українське студентство розділено між гостей українські відзнаки, які вони сейчас припняли на грудь і з ними відіхали в дальшу дорогу.

Дня 7. серпня були у ген. секр. Методистів д-ра Rollings'a відпоручники від пражського українського студентства д-р М. Мельник та Метельський. Товариства Методистів, як відомо, розвинули широку допомогову акцію студентству, між тим і українським пражським студентам.

Тогож дня приїхав до Праги ген. секр. европейського фонду д-р J. R. Mott, який недавно був на міжнароднім студентській економ. конференції в Пекіну. На його принятті присутними були від ЦЕСУС. т. Орелецький (реф. чужозем. внесин), та представники СВУС-у д-р Панчак і кількох инших. На другий день інформувався д-р Mott обширнійше про українське студентство.

Можна надіятися, що згадані розмови з представниками місії Методистів і УМСи причиняться до збільшення допомоги українському студентству, цими гуманітарними інституціями. Ідуть тепер саме переговори що до передачі половини буджету на цей рік Українцям на рівні з Москалями. Рівнож представники УМС-и і Методистів висказали бажання, щоби в слідуючім шкільнім році в Управі були заступлені по два українських та російських студентів (до тепер були заступлені тільки Москалі.)

В червни цего року вийшла книга америк. УМС-и під заголовком: „For the men who are rebuilding Europe". Посвячена вона головно справам студентства в Чехословаччині. Найбільше уваги звернено на чеське і українське студентство. З 5 ілюстрацій, є одна з українського життя. Крім того є кілька статей Американців про Українців-студентів. (Mychoia, Dupre ma Miss May). Одинокий вірш, який поміщено в цій книжці, це уривок з „Кавказу" Т. Шевченка в англійському перекладі т. д-ра Панчака.

(Відділ преси УСУС).

Приспівайте передплату!

ТЕЛЄГРАМИ.

Французька преса в справі Східної Галичини.

Париж. (Вл. Т.) „L' Ere N." пише, що мимо протестів й інтерпеляцій різних держав Европи, Польща приготовляє вибори у Східній Галичині. Далі стверджує цей часопис, що ціле населення Східної Галичини, окрім Поляків кольоністів і урядників здержиться від виборів. Польська армія обсадить Східну Галичину, а тим самим свобода голосування буде неможлива.

Засідання кат. Ради мін.

Лъондон. (ПАТ.) „Дейлі Кр." пише, що завтра відбудеться засідання англійської Ради міністрів під проводом Льойда Джорджа, яке присвячене буде в справі грецько-турецької війни і справі економічного положення Европи.

Предсідники комісій С. Народів.

Женева. (ПАТ.) На становище предсідників 6 комісій вибрані: італійський делегат Шіяльоя правної ком., польським дел. Ходзко, організаційної дел. Куби Торієнт, розоружень, данський дел. Залє загальної фінансової, канадійський Филдінг суспільної (загальної) і голяндський дел. Лондон політичної комісії.

Невдачі Греків.

Париж (ПАТ.) По відомостям, які наспіли з Царгорода, Греки покинули Брусу. Боротьба під Брусою була завзята.

Лъондон (ПАТ.) „Дейлі Мейл" доносить зі Смирни, що грецьке населення серед великого переполоху кидає місто. Всі кораблі в смирненській пристані переповнені. Англійських горожан перевезено на остров Кипр.

Поміч Австрії.

Лъондон (ПАТ.) „Дейлі Екс." довідується з певного жерела, що покінчено переговори в справі уділення Австрії фінансової помочі. За згодою репар. комісії дасться Австрії 20—30 міл. фунтів стерл., загварантовану доходами з експорту. Рівночасно Австрії признають 5-літню мораторію.

Женева (ПАТ). Авас. Дипльоматичний справоздавець запевнює, що оконечна конференція між Буржоа і Бальфуром довела до повного порозуміння між Францією і Англією відносно конечности уділення помочі Австрії.

Швайцарія й Австрія.

Париж (ПАТ). Авас. По донесенням „Еко д' Парі" з Женеви, Мотта в розмові з д-ром Зайплем звернув увагу на це, що всі пляни австрійсько-італійської унії агл. евентуальної злуки з Німеччиною не були би милі для Швайцарії, бо здійснення цих планів потягло би за собою економічне окруження Швайцарії.

Конференція коаліційних комісарів.

Лъондон. (ПАТ.) БК. Думають, що небаром відбудеться в нейтральному пасі конференція коаліційних комісарів у Царгороді з представниками обох заінтересованих сторін.

Катастрофа в копальни.

Лъондон. (ПАТ.) Райтер. „Тайнс" пишуть, що підчас катастрофи в копальни „Гвайттевен" згинуло загалом 26 робітників.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (6) число „Діла" сконфісковано за частину протесту Української Національної Ради. Це перша конфіската „Діла" від часу його відновлення.

— **З залізничих міствей.** Недавно мав я нагоду переконатися про цілковите рівноправство української мови на польських залізницях. Їдучи зі Львова на Камінку Струмілову просив я кондуктора о доплату білету з третьої до другої кляси. Але українська мова так подіяла на кондуктора, що він відбуркнув: — Tam nie ma miejsca! Супроти такого аргументу нема апеляції і я смирно сів до воза третьої кляси. Мої знакомі, які їхали в другій класі, хотіли видно моїого товариства і рішили „змінити" мене в третій класі. Один з них перейшов у третю класу, заміняв зі мною білет, а я з його білетом пішов до другої. Кондуктор на те тільки й чекав. Прийшов до мене, зажадав білету, а коли я його показав йому, сказав, що то не мій білет. Не помогла персвазія, що білет не є привязаний до особи. Відібрав від мене білет, відтак вишукав у третій клясі мойого знакомого і переміняв білети назад, а мені казав доплатити. Запитуємо сею дорогою п. дир. Барвіча: 1) чи залізничні білети є привязані до особи, 2) чи кондуктор повинен сказати своє назвиско і число поїзду, чи то може є „tajemnica urząd wa". Рівночасно апелюємо до п. директора, щоби почав кондуктора Кендзьора і йому подібних, що Українці можуть теж жадати білету другої кляси. — *Т. С.*

— **Напасники нападають на наших селян.** Дня 5. вересня на стації в Букачівцях скрився перед дощем український селянин з Посвиржа Йосиф Галабурдник. На нього напав Поляк, кольоніст Владислав Сипко, почав лаяти Українців і вийнявши укритий багнет, пробив його грудь. Багнет прошив легки дуже глибоко, так що пораненому грозить смерть. Цікавий є факт, що жандарми не хотіли арештувати злочинця, заявляючи, що суд і так не покарає кольоніста за напад на „гайдамаків".

— **Підпал.** „Gazeta Codzienna" доносить, що в селі Переспах пов. Сокаль невідома рука підпалила 4 стирти збіжа на фільварку Вінцентого Красіньского. Збіже згоріло до тла. Очевидно, ця брукова газетка приписує вину Українцям і нотує це, як новий акт гайдамацького саботажу. — „Dzienn k Ludowy" подає, що в Бойовичах пов. Мостиска, підпалено стодолу Мартина Шпільки. Шкода виносить 4 мільони марок.

— **Вимога 6. місячної практики для вступаючих на фрайбергську Гірничу Академію.** Всі бажаючі вступити на фрайбергську Гірн. Академію, мусять додати до тих документів, яких вимагає кожна німецька висока школа, посвідку про те, що він має 6 місяців практики, яка тяглась без перерви. Без такої посвідки вступ є виключенним. Практику можна відбувати в Галичині.

— **До відома українського студенства.** „З огляду на різку зміну обставин Управа ЦеСУСа подає отсим до відома усім студентським організаціям, що до видання слідуючого числа комунікату всякий виїзд до Праги рішуче забороняється не лише тим, які не мають дозволу від місцевої студ. організації, але й тим, які такий мають. Хто приїде, не зважаючи на це оголошення, не одержить жадної допомоги мимо всяких виправдань. Прага, 3. вересня 1922 року." — За Управу ЦеСУСа: містоголова *Ігор Федів*, секретар *Силь. Чернявський*.

— **Нечуний випадок.** „Gazeta Poranna" доносить, що потяг яким їхали різні гості з дипльоматичного світа на „Таргі Всходнє" вискочив коло Розвадова із шин. Залізничий шлях над Саном був ушкоджений, так, що потяг значно спізнився. Спізнення викликало занепокоєння і різні коментарі.

— **Нова русофільська газета у Львові.** З днем 6 вересня у Львові почала виходити нова газета орган руссофільського Ісполкомітета „Жизнь" на місце закритого часопису „Русь".

— **Випадки на „Всходніх Таргах".** Підчас виладовання товарових вагонів із транспортами на „Таргі Всходнє" упала пака ваги 800 кг. на одного робітника і придавила його своїм тягарем, поранивши його смертельно.

— **Сгоріло.** В Тетевчицях, радехівського повіту, згоріли в ночі з 27. на 28. дві стодоли, повні збіжа в господаря Йосифа Галущака. Галущак, свідомий член українського громадянства, одруженний з сестрою відомого українського діяча проф. Смаль-Стоцького, заслужений в селі тим, що за його стараннам виставлено церкву, школу і читальню, падає вже третій раз жертвою мстивої руки. Перед Великодніми Святами приловив він в своїм шпихліри місцевого Поляка Філяровского, котрому, до речи сказавши, позичав гроші на купно грунту, худоби і т. п. Ще не скінчився процес з Філяровским, а вже в кілька неділь обікрали його невисліджені злодії знов на міліон марок. Тепер має втрату на яких 4 міл. мп. Загальна думка така, що тут мається до діла з якоюсь добре зорганізованою домашньою бандитською шайкою. Місцеве громадянство, у котрого пропало вже кількоро коней, три січкарні і багато ще де чого, повинно доложити всіх заходів, щоби банду відшукати, а господарі, котрих будинки стоять на боці, повинні на відповідну квоту повсекуруватися в „Дністрі".

— **Глупота чи зла воля?** В погоні за сензацією „Gazeta Codzienna" помістила безглузді інформації, з яких виходить, що Жиди достарчують Українцям динаміту для виконання замахів у Східній Галичині. Зацитовано навіть документ, яким бучацьке староство дозволяло Жидам продавати і перевозити динаміт. За тою буковою рептилькою повторює ті наклепи майже вся польська преса, між иншими і „Rze zpospolita". І все це має на меті викликання репресій над нещасним українським населенням.

— **Сім кавалків.** Один львівський обиватель запросив собі рубачів, які за порубання дров зажадали „сім кавалків". Обиватель думаючи, що під словом „кавалок" рубачі розуміють „кавалки" дров, згодився. Порубавши дрова, рубачі зажадали сім тисяч марок, а не сім полін дров. Наступила авантура і справа опинилася в суді.

— **Т. зв. „Українська Накладня"** в Берліні видала „третє перероблене й доповнене видання" мого географічного атласу під моїм іменням. Подаю до загального відома, що на се видання я „Українській Накладні" не давав свого дозволу, що „перерібки і доповнення" по роблені в нім без моєї апробати і мого відома і що в сій справі звертаюся на судову дорогу. — *Проф. д-р Мирон Кордуба.*

— **Нова незалежна держава.** Бразилійська провінція Ріо Гранде до Су оголосила свою незалежність від центрального уряду в Ріо де Джанейро, зірвавши з тим урядом всякі зносини.

— **Старинний римський цвинтар.** В Гішпанії в селі Родриго відкопано старинний римський цвинтар з численними памятниками з року 150 перед Христом. На місце відкопаного цвинтаря вислано окрему археольогічну комісію для дослідів памятників римської культури.

Курс грошей.

Львів, дня 7. вересня 1922.

Доляри американські		7.800—7.850
„ „	(1. і 2-ки	7.700—7.750
Доляри канадійські		7.700—7.750
„ „	(1. і 2-ки	7.500—7.780
Марки німецькі		6·40—6·50
„ „	(сотки)	6·00—6·30
„ „	(дрібні)	6·50—6·55
Леї румунські		54·00—55·00
„ „	(дрібні)	53·00—54·00
Корони чеські		260·00—270·00
„ „	(дрібні)	240·00—250·00
Австрійські тис. нов. ем.		600·00—650·00
„ „ ст. ем.		1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.		60·00—65·00
„ 50 кор.		35·00—45·00
„ 20 кор.		24·00—28·00
„ 10 кор.		12·00—14·00
„ 1. і 2-ки		0·40—0·50
Рублі 5-сотки		125·00—135·00
„ сотки		120·00—130·00
„ 25-ки		120·00—125·00
„ дрібні		0·60—0·70
„ думські 1.000-ки		20·00—30·00
„ 250-ки		15·00—20·00
„ „		1·00—2·00
Карбованці		4·00—6·50
Гривні		600·00—650·00
Франки французькі		34.000·00—34.500·00
Фунти стерлінгів		34.000·00—34.500·00
Франки швайцарські		1.200·00—1.240·00

Золото.

20 кор.	27.000·00—27.500·00
20 франк.	26.000·00—26.500·00
20 марк. нім.	28·000·00—28·500·00
фунти стерлінгів	32.000·00—32.500·00
10 рубл.	35.500·00—37.000·00
Доляри	7.500·00—7.550·00

Срібло.

Корони австр.	600·00—620·00
5 кор. австр.	2.800·00—2.850·00
Фльорени австр.	1.450·00—1.500·00
Рублі	2.400·00—2.500·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	5.000·00—5.050·00
„ „ полов. і ¼	4.000·00—4.050·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.550·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.050·00
Леї румунські	560·00—570·00

ЖЕРТВИ

Просвітно-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

448) Михайло Ломацький, Голови 2000, кличе: дир. Цюрупу, Кобаки, Винницького, Москалівка і Шилкевича, Старі Кути; 449) Михайло Горбовий, Косів, 1000, кличе: Аматорський кружок Тов-а Бесіда в Косові, читальні Просвіти в Кутах і читальні Просвіти в Хімчині. 450) д-р Іван Станько, Яворів 2000. 451) Петро Кісь, Клекотів, 1000 кличе: Юрія Роївського, Дмитра Кота, Михайла Федука, Василя Демчука, Івана Кісь і Василя Гнатюка в Клекотові. 452) о. Микола Гриньовський, Коломия 1000. 453) Будзиновський, Бортятин, 1000 кличе: о. Должницького. Залуже, Клявдію Кинасевич. Старява і Івана Яремчишина. Судова Вишня. 454) Іван Шлюз, Увин 1000 кличе: Марійку Данилюківну, о. Миколу Данилюка і Омеляна Лотоцького, всіх з Увина. 455) Олімпія Улюцька Литвинів, 1000 кличе: Александра Барткова, Волощина, о. Евгена Венгриновича, Сихів к. Стрия і Михайла Улюцького, Литвинів. 456) др Мулькевич, Жидачів 1000.

ОПОВІСТКИ.

Перегони наколесників 1. жовтня 1922. 1) Участь в перегонах можуть брати тільки члени українських товариств. 2) Зголошення і вписове мп. 300 приймає забавова секція С. Б. до дня 29. вересня б. р. включно. В надзвичайних случаях може принати зголошення ще на годину перед перегонами комітет суддів і в такім случаю може визначити спеціальні услівя. 3) Початок перегонів о год. 2-ій по пол. Старт і мета за стрийською рогачкою. Збірний пункт всіх учасників під до 2-ої на площі Сокола Батька. 4) Їзда відбувається в напрямі на Миколаїв н/Дн. де на половині дороги (25 км.) буде очікувати комісія, при якій можна задержатись, але не обовязково. 5) Учасники яким підчас перегонів зіпсується колесо або лучиться щось иншого, що не зможуть продовжувати їзди, мають вертати пішки в сторону Львова або очікувати на місці фір, які в відступах будуть їхати за наколесниками. 6) Перед самими перегонами на збірнім пункті учасники підлягають лікарським оглядинам. 7) О год. 8-ій вечорового самого дня в домівці Сокола Батька будуть роздані численні нагороди. Секція забавова „Сокола Батька". Львів, Руська 20. 623 1—2

До відома гімназістам бажаючим студіювати техніку. Заходом Товариства українських студентів політехніки „Основа" у Львові, розпочнеться дня 15. вересня 1922 р. Приготовляючий Курс начеркової геометрії. Оплата 1.000 мп. Інформації і зголошення: „Українська Бесіда Львів вул. Рутовського ч. 22, від 5—7 попол. 522 1—3

Український театр Когутяна потребує сопранів і примадонни. Письменні зголошення Станиславів вул. Собіського ч. 42. 612 1—2

Дипльомована консерваторка з державним іспитом, учениця проф. Курца, СТЕФАНІЯ НАДРАГА уділяє лекції гри на фортепяні і приготовляє до державного іспиту між 3—6 Львів, Городецька 22, I 617 1—2

MARQUIS Король лікерів! Спеціяльність найбільшої фабрики лікерів в Польщі „ЧИСОК" в БЕЛЬСКУ на Шеску.
Заступник на Сх. Галичину: ЯКІВ ЮФФЕ, Львів, Вибрановського ч. 9.
621 1—2

НАДІСЛАНЕ.

Оператор д-р Яків Зельцер
вул. ФРЕДРА 7 поверхув І ординує як звичайно. 588a) 2-2

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і красне по найдешевших цінах — гурт. і детайльно до набуття у фірмі:
А. Круман і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК ч. 29, в пасажі Андрієвського
473 A-16

Дрібні оголошення.

ІНТЕЛІГЕНТНА ВДОВА пошукує місця до заряду дому у священика. Зголошення слати до Адміністрації „ДІЛА" під „Управа дому". 613 1—3

УКРАІНЕЦЬ промисловець літ 28 бруне простійний живої вдачі, посідає власний дім на селі і склеп. Оженеться з дівчиною Українкою гарною бльондинкою інтелігентною господарною і багатою, або бездітною вдовою до літ 25. Кравчині мають першенство. Зголошення враз з фотографією слати до Ред. „Діла" під О. Н. нежонатий. 616 1—1

РУТИНОВАНИЙ концепієнт пошукує посади від 1. жовтня або і швидше в канцелярії адв., найрадше вийде в спілку. Зголошення з поданням условій до Адміністрації під „Д-р Н." 608 2—3

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машинки, млинське каміння, трансмісії, пасп по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Батурого 4 22—30

СКЛАД нот Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 406 2—4

КОНЦІПІЄНТ адвокатський з початку ючою практикою гляда посади від 1. жовтня. Зголошення до Адміністрації під „Канцелярія". 577 2—3

АДВОКАТ Д-Р МАКУХ в Товмачи приймe сейчас рутинованого концепієнта. 574 2—3

ВАЖНЕ ДЛЯ КАПІТАЛІСТІВ! Продам або приймy спільника до тартаку і турбінового млина в будові. Потрібний капітал від 8—15 мільонів Мп. Зголошення: Біланський, Води Мигова. 571 2—3

ДВІ ЛЕКЦІЇ зараз до обняття: одна у священика вчити учениці з V. і III. кл. гімн. Необхідно вправного і солідного інструктора Платня 12—15 тисяч місячно і ціле удержання з особною кімнатою. — Друга — вчити селянські діти з народних клас 5—7 душ; рівнож ціле удержання і до 10 тисяч платні. Першенство мають знаючі провадити хор. Зголошуватись: Олена Стисловська, Девятники п. Вибранівка. 610 2—3

ОКОЛО 40 моргів грунту в одним комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від залізничої станції, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформацій уділяє Д-р Бернард Крайсберг в Дрогобичі. 605 2—6

ПОТРІБНИЙ інструктор до III. р. уч. семинара і II. кл. гімн. Зголошення з поданням условій слати о. Іван Косоновський, парох, Никловичі п. Судова Вишня. 595 2—2

УКРАЇНСЬКА кравецька робітня приймe сейчас двох теляднків. — Михайло Стець у Львові, вул. Трауґутта ч. 23. 280 3—4

2 ХЛОПЦІВ приймy зараз на чотирьохлітню купецьку практику. Дам ціле удержання. Вік 12—16 років. Зголоситись: Осип Ткачук, Калуш. 326 2—2

CUNARD Львів, Сикстуська 37. До Америки і Канади найбільші і найскорші кораблі — на світі. —
Львів, вул. Сикстуська ч. 37.
(напроти почти).
Зайдіть на число 37.!!!
Тернопіль, вул. Ґолуховського ч. 19. Станиславів, вул. 3. Мая ч. 12.
408 3—4

ВОЗЬМУ на помешкання студентів. — Цвєдова, Потоцького 102. 592 2—2

ГЛЯДАЮ лекції на селі з низших клас гімназ. Адрес: Лев Целевич, Кути н. Черемошем, Канцелярія нотаріяльна. 348 2—2

ПРИЙМАЄТЬСЯ інтелігентні панни з середних шкіл на станцію. Зголошення у портієрки, вул. Здрове 9. 511 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

АВТОРИЗОВАНИЙ ЦИВІЛЬНИЙ ГЕОМЕТЕР (землемір) 548 2—2
Інж. Іван Свірський
веде помірове бюро
у ЛЬВОВІ, вул. ЧАРНЕЦЬКОГО 24.

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 1—7

Дня 24 вересня 1922 р. о год. 3. попол. відбудуться без огляду на число явившихся членів

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

господарсько молочарської спілки стов. зар. з обм. порукою

в Берегах

в домі тов. „Просвіти" ч 73. з слідуючим дневним порядком:

1) відчитання звіту з останніх загальних зборів.
2) Звіт управи з діяльности за літа 1913—1921 включно.
3) Зміна статута, евентуально перемінa стоваришення на кооперативу.
4) Вибір управи і Надзірної Ради.
5) Внески і запати членів.

615 1—1 УПРАВА.

САЛЬОН МОД
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
Львів, вул. Понарська 47/1.
поручає на сезонний сезон готові дамські капелюхи. Приймає всякого роду перероблки. 618 1—5

КИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні сукні і — — — — — — — — — — — — — — — — білля. — — —
ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД" — ЛЬВІВ, — Ринок ч. 29. XV 6—?

Інжінер Володимир Комаринський
прав. уповноважинений цивільний ґеометр, заприсяжений судовий знаток для поміркових, будівельних і дорогових справ. Переводить парцеляції, регуляції, виконує ПЛЯНИ і БУДІВЛІ. Канцелярія в СТАНИСЛАВОВІ, вул. БІЛІНСЬКОГО ч. 9 (б. дім Окружного Суду)

:-: ДАХІВКУ ПАЛЕНУ, АСБЕСТОВО-ЦЕМЕНТОВИЙ ЛУПОК :-:
„ЕТЕРНІТ"
ґонти, дахову папу, пісковану, спеціяльну, вапно, ґіпс — — і т. п. будівельні матеріяли кождої кількости — — сейчас доставляє
XX. 10—12 **Горшовскі і С-ка**
СКЛАД БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ
ЛЬВІВ, вул. БУЛЯРДА ч. 3 (бічна вул. Батурого)

Не лише реклама, але таки дійсність!
КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКРОЮ у Львові при вул. Віденській ч. 1. (в Народнім Домі) поручає Спілкам, Кооператівам і П. Т. Публиці всякого роду шкіри на чоботи, черевики і відошви по техницкій ціні. Українці! Пам'ятайте, що гріш вкинений у чужу кишеню не дає нам змоги економічно розвиватися. — Тому купуйте лише у своїх. — На складі товари лїпшої якости. XXVI. 3—5

ЦІНОМ ВІДНОВЛЕНА ПЕРШОРЯДНА — — — **РЕСТАВРАЦІЯ**
Ф. КАРЧЕВИЧА і І. ШМІДА
В СТАНИСЛАВОВІ, вул. СМОЛЬКИ ч. 4.
поручає ВП. Гостям свою знамениту кухню, добірний буфет і богато вибору — — — — — — рену пивницю з різнородними напитками. — — — — — — 1—2
6196

Білянс за 1921 р. „Селянська каса"

стов. зар. з обм. пор. в Самборі.

		Резер. фонд	1321·40
		Уділи	12080·70
			13.402·10
Зиски:		**Страти**	
Відсотки і зиск	51.930	Адмін.	22.819
		10 прц. на інвентар	124
		страти	141·45
		відсотки	14.102·50
		зиск	14,744·05
			51.930

Весь чистий дохід в квоті 14.744·05 мп. призначено на резервовий фонд.
Самбір, дня 3. вересня 1922 р. ДИРЕКЦІЯ. 614 1—1

МУЖЕСЬКЕ БІЛЛЯ

поручає найдешевше магазини новостей для Панъ і Панів

„The Gentleman“
ЛЬВІВ, площа Галицька ч. 12.
(пір Баторія).
XX. 1—1

БЕҐЛЯЙТЕР і МЕНКЕС

ЛЬВІВ, вул. Колонтая 7. і вул. Казимирівська 33.
Телєф. 394. Адреса телеґр. „МЕНТЕР“-Львів.

ПРЕДСТАВНИЦТВО:

ГЕРМАН МИЛЄН
Акц. Тов. Познань.

ПАРОВІ МЛИНИ
Найман і Ска Бяла.

ПШЕНИЧНА І ЖИТНА МУКА

Перетвірня хем. дерева
Ска акц. Радом
каляфонія, терпентина, деревна смола, пивоварська живиця і т. п.

Societe Italiana di Produtialimenti L. TORRIGIANI Societe anonima -- РИМ
сардинки, рибні і яринові консерви.

Поручають вироби тих фірм по стисло оригінальних млинських згл. фабричних цінах. 620 1—2

Приймуть представництво ще кількох поважних промислових і торговельних фірм.

Лікар-Дентист **Г. Цвайґель**
виконує всіляку роботу в обсяг дентистики входячу.
Технічний управитель З. БРІК.
619 Години ординаційні від 9—1 і від 3—6. 1—2
СТАНИСЛАВІВ, вул. Романовського ч. 7., II. поверх,
побіч залізничого двірця.

Ширіть Наш Часопис!

:СТАЛЬ: ЗНАРЯДНУ
у всіх виміpах
поручає зі складу
М. Керсний
ТОРГОВЛЯ ЗАЛІЗОМ
ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША,
Філія: Тернопіль, готель Пунчерта.
625 6—6

Ширіть Наш Часопис!

Хто вирізьбить цього оголошення з газети — дістане при закупні товарів 5 пр. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::
в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок мущин і дітей по найдешевших цінах поручає
XXIV. **Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК** 3—5
Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, - ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОЗВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарських 480 - виробів виготовляє 4—10
Михайло Стефанівський
у ЛЬВОВІ, вул. Варштатова ч. 10.
(між вул. Рицерською а Кордецкого).

СІЧКАРНІ, МАШИНКИ до збіжя, БИТИСКАЧІ І ПРАСИ до олію, НАГРОБНІ ХРЕСТИ МАЙНАРСЬКІ УРЯДЖЕННЯ, НАСКУВАННЯ ПИЛЬНИКІВ, ВІДЛИВИ ЗАЛІЗА і металю після власних і надісланих моделів достарчає і поручає
ФАБРИКА МАШИН І ВІДЛИВАРНЯ
БРАТІВ БІСКУПСЬКИХ С. А.
5—6 в КОЛОМИТ. 484
ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!
Заступник фірми: **Марко Фаєрштайн, Львів — Городецька 59.**

Журнали, крої, манекіни, взори до ручних робіт - —
611 поручає 1—2
Р. Ляндав ЛЬВІВ, Чарнецького 3.

Боротьба з чорною біржою!
Мимо шаленої знижки долара продаємо наші запаси по найнижших цінах **конкуренційних.** 557 2—2
Оглядайте наші виставові ціни і переконаєтеся о справедливости.
Воєнні жакети від 7.000 Мк. | Сукні трикот. шовк. від 10.500 Мк.
Фльонелеві жакети від 7.000 Мк. | Сукні шовкові від 35.000 Мк.
Магазин новостей для ПАНЬ **МАННЕРА** ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 2

ПОЗІР! Нововідкрита в Галичині КООПЕРАТИВИ!
Фабрика гребенів і рогових артикулів
„КЕРАС“ виробляє товари, що під зглядом якости стоять вище заграничних товарів і в порівнанню з заграничними цінами калькулюються значно дешевше з тої причини, що відпадає вартість мит і коштів транспорту.
Фабрика приймає замовлення лише **ГУРТІВНО.** Мета фабрики — вдоволити під кождим зглядом своїх відборців. 336 7—10
Замовлення просимо надсилати до БЮРА ФАБРИКИ:
ЛЬВІВ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА ч. 75.
ВОЛЬ. КУРЦ і С-ка Фабрика гребенів і рогових артикулів „КЕРАС“.

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 5. вересня 1922. І генієм Шотляндії сотворене славне діло, велика драма голубої крови зворушаюча до глибини почування в 6. частях п. з.
„Льорд Ретлїф“.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 8. (9.839) Львів, субота 9. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 30 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

Галицьке питання в Спа і в Ризі.

„Corriere diplomatico consolare" містить під наведеним заголовком статю п Енріко Інсабато. П. Інсабато пише:

В часі генуенської конференції з першу на засіданню, якому проводили Льойд Джордж, Шанцер і Барту, а опісля в першій підкомісії політичній було обговорене галицьке питання.

Перший англійський премієр підтримував тезу, що Східна Галичина з Бесарабією і Литвою творить три головні питання, яких розвязка являється суттєвою для вдержання тривкого европейського мира. І наводить цілу низку причин, які повинні спонукати до рішення цих питань, зокрема натякує, що польська делегація є тої думки, що границі Польщі усталено в риському договорі в жовтни 1920 р.

Між тим це твердження Польщі не видержує критики і стоїть в яркім противенстві з версайським договором, який резервує для Найвисшої Ради усталення границь Польщі на Сході, і з 91 артикулом Санжерменського договору, який віддає державам антанти владу над Східною Галичиною аж до вирішення її долі цими державами.

Польща ніяким чином не може ухилитися від рішень Найвисшої Ради. Вонаж зобовязана конференцією в Спа до переговорів з дійсними представниками Сх. Галичини, вонаж мусить признати рішення Найвисшої Ради в справі границь Сх. Галичини.

Ось документ, про який Поляки раді би не знати, а який треба мати на увазі, коли йде мова про галицьке питання:

Польське правительство годиться: 1) щоби заключити завішення оружжя з большевиками і завернути польське військо на лінію назначену Конференцією д. 8. грудня 1919 р., тобто на лінію Керзона, подуману як провізоричну границю, — а большевицьке військо має задержатися о 50 клм. на схід від тієї лінії, але місто Вильно буде безпосередно віддане Литві. В Східній Галичині затримається польське військо 10 клм. на захід від того місця, на якому буде стояти в день завішення оружжя. 2) Коли буде скликана льондонська конференція, в якій візьмуть участь репрезентанти Польщі, Росії і Литви — так завданням цеї конференції буде довести до рішучого мира між Росією та її сусідами. Відпоручники Східної Галичини будуть покликані до Льондону і представлять конференції свої жадання. 3) Польське правительство зобовязується прийняти рішення Найвищої Ради що до Литви і звернути увагу на границі Східної Галичини.

Якщо Польща згодиться на умови правительства Вел. Британії, так пішлеться відповідні пропозиції до Росії. Якщо большевики зірвали би завішення оружя і переступили визначену границю, союзні держави запевнюють Польщі всю свою поміч, головно що до матеріяльної сторони, і дають поруку, що дадуть польському народови змогу боронити національної незалежности і екзистенції, оскільки це буде можливе, відповідно що до потреб і що до бажаних зобовязань, якими їх обтяжується.

Спа 10. липня 1920

Володислав Грабскі
Британський Готель.

Та є ще один наглядний доказ важности галицького питання, доказ, з якого виходить, що риський договір ніяким чином не відноситься до Сх. Галичини. Ходить тут о одно рішення Ради Совітів, закомуніковане Йоффе і записане в протоколі риських переговорів 24. вересня 1920.

Ми раді, що можемо подати це пояснення, важність якого безсумнівна, а яке послужить до освітлення питання Східної Галичини, якого розвязки надармо жадав Л. Джордж в Генуї, а яке все ще й дальше є обовязком людськости супроти 5-ти мілионового народу, що від трьох літ терпить під невиносимим чужим панованням."

„Corriere diplomatico consolare" подає це пояснення в цілости.

В цім поясненню говориться:

„Спираючись на принципі свобідного самоозначення Совітська Республика, вже почавши від 1917 р отверто визнала повну незалежність Польської Республики і визнаватиме її й на будуче. Вона визнала 1918 р. теж незалежність України і Білої Руси, а 1920 р. заключила мировий договір з незалежною Литовською Республикою. Відповідно до цеї політики Центральна Рада Депутатів твердить, що як базу мира треба визнати: безпосередне і великої ваги потвердження незалежности і самостійности Польщі і Росії, незалежности України, Литви, Білої Руси і Східної Галичини. Як Росія, так і Польща — мусить по бажанню інтересованих народів — визнати національні репрезентації в тих державах (сойм, парлямент, конгрес рад). Зі своєї сторони признає Совітська Республика, що в Східній Галичині не має совітської організації, отже тому вона годиться, щоби в цій країні відбувся плебісцит на основі не совітських принципів, тільки на основі звичайного принципу демократичного". Навівши заяву, п. Інсабато зазначує: „Заява, виголошена Йоффе, зробила сильне враження на польську делегацію. Вона, польська делегація, побачила, що імперіялістичні пляни Польщі що до Сх. Галичини розкриті, тому вивинулася зручно заявила, що Східно-галицьке питання не може бути поставлене на дневний порядок в Ризі, бо 91. арт. санжерменського договору розвязку галицького питання віддає Найвисшій Раді.

Тому годі не дивуватися, що польське правительство хоче тепер спиратися на риський договір, мовляв — він дефінітивно розвязав справу Сх. Галичини. Ще більш дивне, що Найвисша Рада не розвязала досі сього питання і піддержує хаотичну і звульканізовану державу на Сході Европи, яку Льойд Джордж назвав безнастанним нещастям для світового мира".

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

XXIV. КОНОПАЛІ?! 1-4
Пояснення на сторінці 8.

Союз Народів.

Справа Сх. Галичини на конференції.

До „Хвилі" подають з Варшави: Женевський кореспондент „Курієра Поранного" пос. Вітолд Носковскі переслав своєму дениикови деякі інформації, які попри жидівські справи торкають також в деякій мірі питання Східної Галичини. П. Носковскі пише: Делегат полудневої Африки п. Мюрей вгадав в своїй промові про справу національних меншостей в Македонії, як також справу жидівської меншости без огляду на держави, в яких Жиди мешкають. Бесідник висказав сумнів, чи Жиди можуть всюди користати з рівних горожанських прав, коли не придержуються рівночасно обовязуючих законів. Бесідник поставив внесення, щоби відіслати до комісії деякі точки звіту про національні меншости в Альбанії і на Гор. Шлеську, виключив натомісць жалоби Німців на Польщу, Зах. Українців проти Чехів, Чехів і Жидів проти Австрії і Москалів проти Румунів.

Із звідомлення п. Носковского виходить, що в Женеві вичікують піднесення справи Східної Галичини лордом Сесілем, котрий візьме участь в генеральній дискусії. Від виступлення лорда Сесіля залежить також, чи делегат Польщі забере голос безпосередно по промові представника Англії, чи ні. П. Носковскі подає вкінці, що в Женеві кружляє вперто вістка, що східногалицькі Українці готовляться піднести цю справу в як найгострійшій формі, мобілізуючи одночасно всі неприхильні Польщі елементи.

До цегож денника доносять з Варшави: На пятницю скликано комісію знавців для східно галицької справи. Деннии порядок: Обговорення статута для цего краю.

Перебіг останнього засідання.

„Швайц. Ar." доносить: На останнім засіданню Ради Союза Народів вибрано 6 віцепрезидентів. Проголошення висліду голосування президентом Едвардсом, прийнято численними оплесками На 44 голосуючих одержали: Бальфур 38, Аното 38, Гомез 37, Брентінг 33, Гімоно 25, Ніното 24 голосів. Всіх згаданих вибрано віцепрезидентами поодиноких комісій.

Під час дискусії над звітом Ради Союзу, заявив делегат Болгарії Радов, що Болгарія не бачить в намірі контролі охорони національних меншостей, ніякого зменшення суверенности держави і радо підчиниться зарядженням Союзу.

Відтак промовляв сер Роберт Сесіль. Він заявив, що звіт Ради Союзу викликав ріжні рефлексії і що атмосфера в Женеві домагається обєктивного відношення до важких питань. Бесідник висказує признання для допомогової акції Нансена. Обговорюючи справу Росії, звернув промовець увагу на вислідн останніх конференцій і висказав свій жаль, що Союз не приступив скорше до розгляду цего великого комплексу питань.

Після промови Сесіля рішено розписати анкету, щоби поінформуватися про положення в Росії.

Дискусія над діяльністю Союзу Народів.

В. К. Б. доносить з Женеви: На пленарнім засіданню конференції дня 5. ц. м. обговорювано дотеперішну діяльність Союзу Народів. Делегат Альбанії зложив Союзови подяку за прислуги, які віддав Союз його вітчині. Делегат Полудневої Африки Гільберт Мюрей обговорював значіння справи національних меншостей і підчеркнув, що дотеперішний метод близької співпраці з урядами довів до великих успіхів. Бесідник підніс в першій мірі льояльне поступування чехословацького уряду. До тепер однак не вирішено ще всіх питань. Збір Союзу мусить поставити собі питання, в який спосіб допомогти нещасним Македонцям. Жидівське питання треба також окремо розглянути. Бесідник заявив, що питання національних меншостей належить до цих двох або трьох найважнійших питань, якими займається збір Союзу і підчеркнув глибоко політичне значіння цего питання. Вкінці предложив принятя відповідної резолюції. Черговий бесідник сер Едвард Уольтн обговорював справу адміністрації мандатних областей.

Справа Австрії.

На засіданню Союзу Народів обговорювано м. ін. також справу Австрії. Піднесено велике значіння цеї справи для рівноваги в Европі. Підчас дискусії забрав голос сер Сесіль, який звернув увагу на важливість питання і заявив, що обовязком Союзу Народів є довести до успішної розвязки цеї справи.

Промова д-ра Зайпля.

В. Б. К. подає зміст промови канцлера д-ра Зайпля, виголошеної дня 5. ц. м. на засіданню Ради Союзу Народів. Канцлер Зайпль заявив м. ін.: Справа австрійська поставила Союз Народів перед великим завданням. Мушу ствердити, що великодержави і Союз Народів неодноктатно займалися цею справою. Австрію треба звільнити в першу чергу з неприродного замкнення і знести обмеження в комунікації і торговлі, чого не переломили ні остереження бріссельської конференції, ні візд в Порторозо.

Льондонська конференція передала в другу справу Австрії Союзови Народів. Треба надіятися, що цим разом справа буде вирішена окончно. Великодержави повинні признати Австрії відповідні гарантії і дати австрійському урядови змогу одержати потрібні кредити, які є конечні для вдержання дальшої не-

...ціяції корони. Треба також вайтися справою відбудови і уліпшенням рільничої господарки. Австрія годиться також на контролю кредитів, як цього домагаються всекодержави і фінансові європейські круги. Австрія зробить все, щоби видістатися з того невиносимого положення і щоби врятуватися перед катастрофою. Нехай Союз народів—закінчив д-р Зайпль свою промову — зробить все, що тільки може, щоби не довести Австрії до крайности. Все це треба зробити дорогою мирового поступовання, без заколочення взаємин між сусідами Австрії.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Українське життя в Канаді.

В Манітобі відбувся 27., 28. і 29. липня окружний зїзд українського учительства.

Зїзд отворив п. Лісовський. Проводив першого дня д-р Мігайчук, другого дня п. Г. Скегар, третього дня п. Д. Ростоцький. Секретарювала п-на Ганка Романчич, студентка унів. і учителька.

На зїзді виголошено і передискутовано отсі реферати: п. Антін Малинюк — „Народні Доми і їх завдання", п. І. Яців — „Ідеали модерного виховання", проф. І. Боберський — „Наша робота", п. Н. Білаш — „Учительська організація та її користи", п-а М. Кордяк — „Робота учителя поза школою", п. Ю. Стечишин — „Моральний і національний упадок нашої нації", п. Ростоцький — „Де наше лихо", д-р Мігайчук — „Зуби".

Про відчит проф. Боберського „Канадійський Українець" пише:

„В його відчиті було все, і краса мови і глибоке знання і дно нашого горя і дорога до будучности — надія... Дивне, як міг чоловік в так короткім часі в нашім канадійськім замішанню так скоро зорієнтуватися. Він подав перебіг просвітнього руху між Українцями в Канаді. Вказав на можливість й потребу виховувати дітей в українськім дусі в такий спосіб, щоби се виховання не йшло в супереч із інтересами Канади — не для збудування тут нової України, а на те, щоби все, що є красне в нашій нації, не стратило життя в Канаді".

Про кінцевий відчит п. Стечишина „Канадійський Українець" подає: „Останній відчит п. М. Стечишина був багатий у історично-критичний матеріял, в якого ясно виходило, чому наша нація не поступила дальше, як поступила. Він навів цілі періоди, в яких сусідні народи систематично нищили нашу національну свідомість, наш рух, наше життя.

Та в горю нашої нації міститься жадоба життя, волі, знання: — а в утисках — завзятість й витревалість. Вороги наші підуть, як пішли Вавилонці, Греки та Римляни, а ми вийдемо на верх, як колись Македонці із своїм Александром Великим".

На зїзді вибрано нову управу організації учительства, до якої війшли: п. Василь Лісовський, голова, п-ні Ольга Пирч — заст. голови, п. Дмитро Ростоцький — секретар-касієр, п-ні Марія Кордяк — заст. секретаря касієра, ПП. Никола Бойчук, п-ні Анастазія Жилич і п. Іван Бойцун, контрольори.

Крім цего заряду вибрано комітет, який має занятися переробленням статута О. У. У. До сего комітету війшли: д-р Мігайчук, проф. Боберський, п. Будзінський, п. Лісовський, п. Білаш і М. Стечишин.

В склад комітету входять: С. Маківка — голова, Антін Васильчук і Й. Скрипа — заступники голови, Яків Войтюк — секретар і члени: С. Любарський, І. Новосад, І. Пастернак, Андрій Васенчук, І. Буднюк, П. Кандиба, Д. Федонюк і Павло Васильчук.

Комітет обєднався для виборів в Волинським Народнім Комітетом і образувся для всіх українських земель в Польщі (Сх. Галичина сюда не входить) Центральний Український виборчий комітет Холмщини, Підляша, Волині — Полісся. „Н. Ж."

До громадянства Холмщини, Підляша і Полісся.

Перестороги!

Недавно появився на холмському грунті „гурток православних Холмщини". Цей гурток поставив собі задачею розбити єдність українського громадянства і добитись того, щоби ні один Українець з Холмщини не пройшов до сойму, бо комусь вигідно, щоби українська людність надалі оставалась безправовою, громадянами з гатунку. Цей „хтось", очевидно, не жалів на працю грошей, бо по чуткам, „гурток" вічно пяний. Страшно безграмотно, мовою пяних людей, покусаних скаженою собакою, вони в своїх плякатах обливають помиями одного з наших діячів. Ні одна порядна людина до „гуртка" православних Холмщини не належить. З православієм вони мають стільки-ж спільного, як з магометанством. Оцінюючи їх працю, треба признати, що найтрафнішою назвою для них була би: „гурток уголовних заволок з цілого світа".

Оголошуєм до відома всіх, що не є провокатори і врадники народу, яких треба остерігатись.

В найблищих числах подамо призвища і біографії авторів відозв.

Український виборчий Комітет. — „Н. Ж."

Т-во „Рідна Хата".

12. червня с. р. люблинським воєводою затверджений статут Т-ва „Рідна Хата", який дає право організованому українському громадянству на легальну діяльність: доброчинну, культурно-освітну і економічну. „Рідна Хата" має свої філії в с. Метеліні Груб. повіту і в с. Верешиці Томаш пов. Надалі намічено до відкриття кілька філій в повітах Володавському і Білгорайському.

Зараз до „Рідної Хати" звертається багато людей за ріжними порадами, найбільше тих, що зоставили дітей, або родини в Росії і на Україні.

При „Рідній Хаті" організується театральний гурток під проводом досвідченого українського артиста. До гуртка можуть вписуватись всі бажаючі. Подібні гуртки будуть організовані при всіх філіях Т-ва на повітах.

Слідуючою задачею Т-ва буде заложення сільських кооператив з великою централею в Холмі. — „Н. Ж."

Передвиборча акція на Холмщині.

Український виборчий комітет на Холмщині й Підляшу приступив до організації передвиборчих віч. Такі віча відбулись 15. серпня в с. Заболоттю Більського повіту, 27. серпня в с. Жмудь холмського повіту, 28. серпня в с. Угризчах Володавського повіту.

Віча скрізь пройшли при дуже великій участи селянства, вони причинились до значного піднесення настрою селянства.

Передовиця нового „Наше життя" в справі веборів зазначає так:

„Кожний з нас мусить пригадати партійним польським агітаторам і твердо заявити, що вони серед нас Українців нічого не мають до роботи.

З другого боку мусимо собі також твердо і ясно усвідомити, що з нашої недолі визволить нас лише наша свідомість своїх національних і клясових інтересів й своя власна українська організація. Перш за все мусимо твердо постановити, що самі не допустимо, щоб нас трактували як громадян другого сорту. Коли ми вже громадяне, то мусимо мати свободу й права. Не хочемо дальше бути дойною коровою, яку доять зі всіх боків, а їсти не дають. Для того мусимо бути зі всією енергією готовими до виборів своїх українських послів, які мусять бути плотю й кровю нашого народу".

Побажаємо новому тижневикові віку довгого й щасливої праці серед тих важких і несприяючих обставин, що при них доводиться провадити українську працю на холмському закуткові нашої землі.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській

З Холмщини.

Український виборчий комітет Холмщини і Підляшя.

На зїзді українського населення в Холмі 18. квітня 1922 р., де всі повіти Холмщини і Підляша були заступлені своїми представниками, було постановлено взяти участь у виборах до сойму і сенату і для переведення цеї справи обрано комітет з 12 чоловік. Комітет одержав від зїзду всі уповноваження, що до виборчої акції і наказ перевести вибори в інтересах селянства і робітництва.

Д-р БОГДАН БАРВІНСЬКИЙ.

Велика й Мала Україна.

(В справі устійнення областної назви українських земель.)

Одним із наслідків політичного занепаду Руської держави було, між иншим, те, що її північна сусідка, Московщина, „загарбала", як висловився наш знаменитий історик Микола Костомарів, її історичне імя „Русь".*) Що більше, на передодні політичного занепаду Галицько-Володимирської (инакше Галицько-Волинської) держави (в першій половині XIV. ст.) вирінає в Московщині на означення усіх земель нашого народу імя „Мала Русь". Але означування усіх земель нашого народу іменем „Мала Русь" не має ніякої історичної основи, бо в противенстві до решти земель нашого народу, зєднених київськими князями в Руській державі, „Малою Русю" звалися в першій пол. XIV. ст. тільки землі нашого народу, зєднені в Галицько-Володимирській державі, т. є. Галичина (з західнім Поділлям), велика часть Волині (з Володимиром і Луцьком), Холмщина й Підляше (з Берестейщиною).

Наче самообороною нашого народу було те, що на означення своїх земель прибрав він собі нове народне імя: „Україна", (не визбуваючися одначе прав до старого історичного імени „Русь";**) Як колись в княжих часах з Києва розширилося на всі землі нашого народу імя „Русь", так само в часах Коваччини (від пол. XVII. ст.) розширилося звідти імя „Україна". Для князя Олега був Київ „матірю руських городів", для козаків був він „серцем України".

На жаль, не стало серед нашої суспільности послідовности й ми ще до нині, чи то в науці чи в публіцистиці, послугуємося залюбки на означення Московщини іменем „Великоросія" або „Росія".*) Московщина не є ніякою „Великоросією" супроти України, а Україна ніякою „Малоросією" супроти Московщини, бож, як знаємо, „Малою Русю" була Галицько-Володимирська держава супроти решти українських земель Руської держави. Галицький літописець XIII. ст. зовсім справедливо називає князя Романа Мстиславича (Данилового батька) „самодержцем всеї Руси" через се, що він у останнє зібрав у своїх руках майже всі українські землі колишньої Володимирової держави враз із Києвом. Останнійже галицько-володимирський князь, не маючи вже під своєю рукою тих областей, що мав їх Роман, а тільки галицько-володимирські землі, підписувався як би для зазначення сього „князем Галичини і Володимирії" або „князем усеї Малої Руси".

Якимжа знову чином Московщина має зватися „Росією"? Сеж зовсім ясна річ, що імя „Росія" означало щойно від початку XVIII. ст. державу, в котрої склад входили всякі инші народности, що „Росіянином" міг бути зарівно Москаль, як Українець або Поляк, подібно, як імя „Австрія" означало державну, а „Австрійцем" був кождий із горожанин, чи він Німець, чи Українець, чи Поляк. До того годиться зазначити, що імя „Росія" є грецького походження, а пішло з грецької назви „Рос" на означення українського (руського) народу (від VIII. ст. почавши, який ще московський нарід звявився на історичній видні). З імени „Рос" утворилося пізнійше грецьке імя „Розія" на означення Руської держави, що опісля перейшло до нашої мови, а щойно нашому народови загарбав і се імя на означення своєї держави московський нарід*), подібно, як загарбав нам імя „Русь" на означення своїх земель.

Властивим народнім іменем нашого північного сусіда є „Московщина", „Москаль" (Moscovia, Moscoviae, як ще й XVIII. ст. називають його західні народи Европи). Як з Києва пішло імя „Русь" і розширилося постепенно на всі землі українського народу, так з Москви пішло імя „Московщина", поширюючися на всі землі московського народу. Вправді великі князі московські, вважаючи себе, яко потомки київських князів, спадкоємцями давньої Руської держави, покинули вживати на означення своїх земель імени „Московщина", а загарбали нашому народови імя „Русь", одначе ще син царя Івана Грізного, Федір, підпи-

*) До сьої справи порівняй мої розвідки: Історичний розвій імени українсько-руського народу. Львів 1909; Наше народне імя (Просвіта Листки" Р. 1916, ч. 3) Відбитка із Календаря „Просвіти" 1916 р.; Звідки пішло імя Україна? Відень 1916 і Винники 1917); Історичні права українського народу до його народнього імени. Відень-Київ 1918.

**) Сі права зазначені дуже часто в старих урядових письмах у виді злученого імени „Україна-Русь", „українсько-руський нарід. (Пор. м. пр. слова гетьмана Виговського: „право цілої старинної України або Руси", або письмо гетьмана Дорошенка: „духовні й світські руського православного українського народу стани"). Новійшими часами ті права зазначені в заголовку памятник його твору пр. ф. М. Грушевського: Історія України-Руси.

*) Мабуть чи не наслідок 250-літньої московської кождати. Тій справі присвячений 11-й розділ в моїй розвідці „Історичні права українського народу..." п. з. „Великоросія чи Московщина?".

*) На се звернув вже увагу ученик Крилошанин, пок. Антін Петрушевич у замітці, поданій в Літературнім Сборнику 1909, ст. 236. Шведський король Карло XII. в дипльомі для запорожського війська в 10. мая 17 0 р., визвалюючи поміч гетьмана Орлика і „славного народу російського, що стоїть в ярмі під преможним московским пановання", дає сьому поглядови наглядний вислів

Вибори.

Калюмнії провінціяльного єпістка.

Польський „орган кресови" „Курєр станіславовскі" з 7. с. м. містить „власну телеграму" зі Львова, в якій подає, що українська трудова партія одержала з Відня інструкцію, по думці котрої не буде брати офіціяльно участи у виборах, а за це неофіціяльно буде підпирати комуністичні кандидатури.

Ціль злобної видумки кресового шмока ясна: очорнювати Українців і Галицький Уряд. Цим разом кресовий калюмніятор зле попав, бо, як відомо і смішно дрібна українська комуністична группка заявилася за бойкотом виборів, а українська трудова партія, як і всі инші українські партії зайняли супроти польських виборів у Східній Галичині безоглядно негативне становище.

Так каже народня честь!

Просимо ласкаво помістити слідуючу заяву:

„Підписані о. Володимир Громницький і д р Ст. Чикалюк з оголошень на афішах довідалися, що їх вибрано до Окружної Комісії виборчої на округ виборчий Тернопіль з околицею. З огляду на се, що Український Народ в Східній Галичині не бере участи в виборах до варшавського сойму і сенату, тому підписані на руки Председателя Окружної Виборчої Комісії зложили заяву що висше згаданого вибору в члени комісії не приймають і резигнують.

А щоби баламутство не ширилося, тимбільш, що їх вже поміщено на афішах і то розіслано в цілім окрузі виборчім, тому Хвальна Редакція зволить не відмовити поміщення повисшої заяви, що ми не є членами сеї комісії і жадної участи в виборах не беремо й не будемо брати з огляду на постанови Народнього Комітету.

Тернопіль, дня 5. вересня 1922 р.

Д-р Станислав Чикалюк, свящ. Володимир Громницький.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Преса.

„Кепська робота".

Моностроальний проект „воєвідської автономії", якою уряд п. Новака при допомозі ославленого акушера п. Бобжинського хоче ущасливити „почціви і льояльни людек всходньо-галіцийскі" відбився значучим відгомоном і в кругах східно-галицьких Жидів, що гуртуються довкола львівської „Хвілі".

В передовиці того часопису п. з. „Кепська робота" читаємо між иншим:

„Уряд думає, що здобувся на діло. При угляднению настроїв „патріотичної" непочитальности великого відлому нольських політиків в Східній Галичині, була може конечною відвага до виступлення з пляном управильнення галицької проблєми. Але така відвага з застереженнями, може коштувати уряд голову, яку можуть зірвати йому ендецькі крикуни, а якої не хоче оборонити ні один з чинників, які тут входять в рахубу. І це буде консеквенцією половинної політики. Замість причинитися до вияснення справи, уряд підкопує свою позицію і замотує цілу справу. Повстає ілюзія, буцім то „щось" сталося тоді, як в дійсности діється тільки „щось", що не веде до цілі.

„Хвіля", яка ні разу до тепер виразно не заявилася що до свого відношення до польських посягань на Східну Галичину, помимо пей принціпіяльний бік справи і тут. Стверджує тільки, що у відношенню до проєкту „Українці займають безоглядно негативне становище" та що на „Заході панують відмінні переконання про полагодження конфліктів того рода". А саме, що „там визнають прінціп, що не можна управильнювати взаємин з цілковитим поминенням опінії і волі тих, о кого ходить".

Очевидно, ходить тут не о Українців, які ніяких „доконаних фактів" не признають, але о Жидів „над фактом істнування яких проєкт переходить до дневного порядку та витворює для жидівського населення ситуацію, яка мусить статися жерелом нещасливих конфліктів і катастрофальних замотань".

„Хвіля" не протестує проти творення проєктів „автономії" як зайвого і невмістного труду на тлі міжнароднього становища Східної Галичини. Вона тільки протестує проти правної схеми проєкту, який у творюючи українську і польську курію не творить рівночасно жидівської. Мається враження, що колиб таку сотворено, проєкт „воєвідської автономії" для Східної Галичини був би для Жидів до приняття.

„Хвіля" грозить консеквенціями такого ігнорования жидівського населення. Грозить, що „в околицях з переважаючим українським населенням по селах і малих місточках" на „свободу вибору" поміж українською і польською курією впливатимуть „инші огляди". Можна би під тим розуміти натиск окруження, в кождому випадку він чи що друге... не дозволить Жидам бути... льояльними супроти польської держави.

І тому Жиди не виступаючи проти самої „автономії" як такої, домагаються утворення жидівської курії.

„В передвиборчому періоді — читаємо далі—уряд почав політику переконування населення того краю і позискання його для ідеї польської державности. Цю політику веде уряд — зле".

Направити помилку, вчинити свою роботу „доброю" може польський уряд на думку „Хвілі" тільки утворенням жидівської курії.

Тоді східно-галицькі Жиди з під прапору „Хвілі" будуть може переконані і може позискані для ідеї польської державности".

Два напрямки польської політики.

„Послєднія Новости" містять у фейлєтоні огляд польської політики у відношенню до Росії. Автор завважив два головні напрямки закордонної політики в Польщі: Один Падеревского, який бажав би бачити Польщу національно-суспільною, по нутрі сильною державою, і тому волів би, щоби вона була обмежена до своїх етнографічних границь, бо, мовляв, він розуміє, що будуча Росія не вибачить Польщі своїх втрат, а й Франція, маючи в майбутнім до вибору між дружбою великої Росії або великої Польщі, вибере сю першу. Другий напрямок, Пілсудского, змагає до поширення впливів Польщі на усю Східну Европу, та до утворення з неї монструального „Націоналітетенштату", який обіймав би в формі федеративного союза під проводом Польщі, не лише Білорусь, Литву та Україну, а й саму Московщину. Агентами сеї польської концепції автор називає Балаховича—для Білоруси, Желіговского—для Литви, Петлюру - для України, і Савінкова — для Московщини. Тому — пишеться дальше—ся польська політика держиться у відношенню до совітської Росії подвійної тактики: супроти Антанти вона офіціяльно піддержує домагання визнання большевиків „de iure", бо тим чином і риський договір, а з ним і східні границі Польщі одержали би автоматично ратифікацію коаліції; рівночасно одначе Польща змагає критим шляхом до ослаблення Росії всіми можливими способами, і жде лише менту, коли могтиме здійснити свої анексіоністичні пляни.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Кравевого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Над могилою Михайла Колінса

Ціла Ірляндія, що понесла стільки жертв на престолі незалежности, окрилася новою жалобою. Любимець Ірляндії Колінс згинув трагічною смертю. Імя Колінса записане між іменами мучеників і борців за волю Ірляндії. Від 30 літ Ірляндці знали Колінса як агітатора, конспіративного робітника й революціонера. Нераз ставав він перед суд як „зрадник" Великої Британії. Англійська тюрма гостила його не раз у своїх казаматах. Нераз за його голову оголошено нагороди. Часто він крився в лісах серед ірляндських робітників, а раз мусів навіть втікати з вітчини до Америки, де збирав жертви на визвольну боротьбу.

І Колінс дочекався вимріяної хвилини, прихід якої віщували ірляндські поети і співаки. Горда Ан-

---

сував „Патреслим ся іцарем і великим князем Москво-Россіі"*).

Не стало нині Росії яко держави, остав лише нарід, але він ані „російський", ані „великоруський", тільки „московський".

В 1918 р. відзискує український нарід свою давно утрачену державність: повстає із українських земель бувшої Росії „Українська Народня Республика", повстає також із земель бувшої Австро-Угоршини „Західньо-українська Народня Республика", котра по зединенню, довершенім з початком 1919 р. одержує назву „Західньої Области У. Н. Р."

Від сьої пори настає велика плутанина зарівно в означуванню назв одної чи другої части „У. Н. Р.", чи їх поодиноких складових частин. Найбільшу плутанину бачимо в означуванню назви давньої „Угорської України". В наших часописах доводиться стрічати деколи в одній і тій самій статті на її означення такі назви рівночасно: „Карпатська", „Закарпатська", „Підкарпатська", „Прикарпатська". Годі її звати „Карпатською", бо се значилоб, що лежить вона виключно в карпатській (гірській) области, а так воно не є: вона займає і низину, а частину карпатської области захоплює й вона й Галичина й Буковина. „Прикарпатською" рівнож вона не є виключно, бо „Прикарпатською Україною" є всі три части бувшої австро-угорської України: Галичина, Буковина й бувша Угорська Україна. Бувші угорські Українці ввели вже у себе назву „Підкарпатська Україна". В тім випадку повинні вони одначе мати на увазі не лише свою власну область, але цілість українських земель. Річ не в тому, чи Карпата комусь над головою, чи з стіп: „Підкарпатською" Україною є також і Галичина, чого доказом хоч би назва галицького „Підгір'я" областя, що лежить безпосередно у стіп Карпатських гір. Не з Ужгорода в сторону Київа, а навпаки з Київа в сторону Ужгорода повинні глядіти всі Українці загалом!

Одинокою назвою для бувшої Угорської України, назвою, що опирається на певних основах і принята вже здавна українською історичною наукою, є назва: „Закарпатська Україна".*) Глядячи з Київа, осередка всіх українських земель, ся область лежить за Карпатами і тільки такої, а не иншої назви винні ми уживати.

Для „Галицької України" можемо вживати старого історичного імени „Галичина" або й нового „Наддністрянська Україна" так само, як для „Буковини" уживається деколи назви „Надпрутська Україна": природна основа сих назв у тому, що ті ріки, яко головні, перепливають через їх область.

Инші назви поодиноких українських земель не потребують ніякого близчого пояснення, чи то ходить о Волинь, чи о Поділля, чи о Холмщину і т. д. Лишень що до „Підляшя" зверну увагу на те, що час булоб уже закинути називати сю українську землю як то деколи діється за польським прикладом „Підлясє". Колиб вона мала що спільного з лісом, то скорше треба булоб звати її „Підлісє", але так воно не є: се українська земля, погранична з „Ляхами", відти її назва „Підляше".

Велику плутанину бачимо й у назвах України яко державної одиниці. І так „У. Н. Р." (пізнійше „Гетьманщину"), утворену з українських земель бувшої Росії після її розпаду, означувано такими назвами, як: „Східня Україна", „Придніпрянська", „Наддніпрянська". Назва „Наддніпрянська" се надто вузке понятя й не надається зовсім на означування так великих земельних просторів на схід і захід Дніпра й що найбільше моглаб означати середнє та нижнє Подніпровє, отже те, що до половини XVII. ст. звалося „Україною".*) Назва „Придніпрянська" се вже поняття далеко ширше, воно означає землі ген-ген далеко на схід і захід „при Дніпрі" яко головній водяній артерії. Але й тут можна піднести певні сумніви що до цеї назви, особливо, коли взяти під увагу н. пр. так далеко на схід висунену українську Кубанщину, а на заході Холмщину й Підляше.

Назва „Східня" відповідна лише тоді, коли береться під увагу обставини географічні (говоримо н. пр. про північну, полудневу, східню й середущу Европу), а коли брати на увагу історично-політичні обставини, то Холмщина й Підляше з Берестейщиною та Галичина з зах. Поділлям були в історії Руської держави „західнім краєм", ба й велику часть Волині з Володимиром і Луцьком требаб тут зачислити коли зважиться, що була вона частю Галицько-володимирської держави.*) Тому то не вовсім справедливо прозвано українські землі бувшої Австро-Угорщини після її розпаду „Західньо-Українською Народньою Республикою".

---

*) Злука сих імен нагадує дуже злуку імен „Україна-Русь", але попри те різко підчеркує племінну відмінність.

*) Грушевський: Історія України-Руси II., 2. вид. Львів 1905, ст. 485: „Закарпатська Русь". До річи зауважу, що імя „Україна" привязане й до цьої частини українських земель вже від пол. XVII. ст. Д-р Юліян Целевич: Дещо за поселенне Угорської України Русинами... (Правда 1868 ст. 477, прим. 1) наводить виїмки з ніде непечатаної грамоти (виписаної ним з віденського „Haus-Hof-u. Staatsarchiv-y"), а именно з листу Єзуїта Севастіяна Міллей до краківського Єзуїта Матвія Міткевича з 3. X. 1662 р., де читаємо: „Novit Reverentia Vestra hanc Munkacsiensem Ukrainam (Мукачівська Україна) quamtacunque ea est, adhuc esse schismaticam".

*) „Ukraina kijowska" або „Podnieprzańskі kraj", як читаємо в листах Ставіслава Жолкевского.

*) Пор. карту „Західньої України" у XI—XIII ст. в Грушевський: Історія України-Руси II.

глія покорилася і згодилась на незалежність Ірляндців, яких досі в Англії не називав ніхто инакше, як „бандитами". Колиб перед десятьма роками хто в Льондоні був сказав, що 1922 р. Ірляндія буде незалежною, то кождий Англієць був би прийняв ті слова як жарт, з насміхом і кпинами на адресу Ірляндців. А перед кількома місяцями Колінс, той „бандит" і конспіратор засів із представниками Англії при веленому столі і заявив: „То я Колінс! Той, за ким ви шукали, якого переслідували, я ваш вічний ворог!" І горді Англійці мовчали, вволяючи волю представників Ірляндії. Великі заслуги поклав Колінс в боротьбі за незалежність Ірляндії, а сам згинув з руки Ірляндця, приклонника Де Валєри. Боротьба не знає сантіментів, вона безпощадна. Колінс згинув з руки ірляндського повстанця, а ціла Ірляндія на цю вістку залилась щирими сльозами. Бо хоч Колінс не йшов по лінії Де Валєри, то мотиви його праці були чисті і святі. Він провадив свій нарід до волі й не залежности. Над його могилою склонили свої голови і його політичні противники.

Мистерії з арештованими.

Дня 23. серпня 1922 р. відставлено з чортківського суду до арештів тернопільського суду, Миколу Малишького, Івана Паколкова і Михайла Галянта з Чорткова під замітом провини з §. 285 і 287 з. к.

А відставлено їх з чортківського суду до окружного суду в Тернополі на основі цікавої інтерпретації карної процедури. А саме з огляду на те, що якась подібна справа ведеться перед карним судом в Тернополі, отже і справу чортківських арештованих належить відставити до суду окружного в Тернополі.

Окружний суд в Тернополі мусів ждати аж кілька днів, щоби дістати акти чортківської прокураторії, а вкінці на жалобу до радної палати признав себе, зовсім слушно, некомпетентним так, що вище згадані арештовані, підозрівані о заснованя тайних товариств, просиділи в Тернополі в тюрмі 6 днів, а 28. серпня с. р. відставлено їх знову до Чорткова, щоби розпочати справу від того, від чого зачалася.

В справі арештованих інтервенювали адвокати д р Чикалюк і д-р Брикович.

Запитуємо апеляційний суд у Львові, що думає зарядити, щоби після внесення виїмкового стану для Українців в Східній Галичині, прокуратория і підчинені суди поступали згідно з постановами карної процедури, а не возилися з арештованими від суду до суду, не маючи підкладу до завішення арешту, щоби принаймнише в той спосіб, як не можна в иншій докучити одиницям, які мали би заживати всіх благ внесеного виїмкового стану.

Сподіємося, що зажалення внесене до радної палати окружного суду в Тернополі, вирішить негайно радна палата в Чорткові по тій самій думці, що дотично підозрілих о повисші §§. з. к. тернопільських арештованих так, що чортківські арештовані будуть відповідати за свої каригідні вчинки з вільної стопи. — *А.*

З польських справ

Почтова-телєграфічний страйк у Варшаві.

Дня 6. ц. м. вибух у Варшаві почтово телєграфічний страйк. Опущені урядовцями місця заняло військо так, що телєграф фунгує. Почтові будинки обставлені військом. До страйку не прилучилися тільки стація варшавських поміжмістових телєфонів. Причиною страйку несповнення домагань урядовців в напрямі признання одноразової допомоги. Польські часописи з триумфом доносять, що польські урядовці на „кресах" не приступили до страйку. Натомість приступили до страйку почтовці Кракова.

Польсько-чеські взаємини.

Польський посол в Празі Пільц, заявив у розмові з журналістами, що справи польсько чеських взаємин не порушувано на пражській конференції зовсім. Польський і чехословацький уряди в повні доцінюють вагу спільної платформи в великих міжнародніх проблємах. Поміж обома державами панує одностайність погляду в справі французько-англійського непорозуміння і постанови зробити усе, щоб не допустити до розбитя.

Дотично польсько-чеських взаємин важко затаїти, що під теперішню пору є вони безсумнівно заострені. Чехословацький уряд впевняє що поки умова з 6. падолиста не буде Польщею ратифікована, доти Чехословаччина не може виповнити зобовязань тої умови.

Симпатична кореспонденція.

Польські часописи доносять з Москви, що Зіновєв одержав від відомого польського комуніста Домбаля лист з подякою за іменування його почесним членом петербурського совіта. Домбаль висловлює надію, що в Польщі всеж таки прийде до комуністичного перевороту. Лист кінчить вигуком „Хай живе совітська Росія!"

З хроніки лихоліття.

I.

Пересилаю відпис засуду староства в Мостисках на мене, за оголошення в церкві збірки для голодуючих на Україні, як оден з многих того рода фрагментів нашого тяжкого життя, та як доказ, що нас обовязують ще закони і розпорядження з передконституційної доби Австрії, бо аж в 1833 р. Відпис є дослівний, зі всіми блудами граматичними, стилістичними і ортографічними. о. М. Кушнір, гр.-кат. парох Волчищовичі.

II Imię i nazwisko, wiek, stan, rzemiosło lub miejsce pobytu obwinionego: O. Николай Кушнір літ 63 жонатий парох в Волчищовичах.

IV Oznaczenie przekroczenia, o które obwinionym jest posądzony: преступство розпоряджения губернального з 21|5 1833 ч. 3664|пр. поповнене дня 18|5 1922 через наклонене з амбони людности до складания датків (складок) на річ голодуючої людности на Україні совецкій

VII Oznaczenie tego, co i przez co takowe jako udowodnione jest przyjęte: Донесенем і Власнем признанем ся обвиненого

VIII Treść i data wyroku z oznaczeniem przekroczonego przepisu z podpisem urzędowym: Обвиненого узнає ся винним преступства як рубр. IV і засуджає ся Єго по мисли розп. міністерства внутрішних справ і справедливости як також найвищшої Власти політичної з дня 30|9 1857. В. з. Д. Ч. 198 на гривну в квоті 200 Мк на річ фундушу убогих громади Волчищовичі евентуально на кару арешту через 14 днів. Від того рішення вільно внести рекурс до Воєвідства у Львові через тут. Старіство который подати належить в тягу днів 3 числячи від наступного по дню доручення нинішного рішення. — Мостиска 23|8 1922.

Ч. 12595|22 — Мостиска 23|8 1922

Преподобному О. Николаюві Кушнірови гр. кат. парохови в Волчищовичах уділяю до відомости. — Староста Z g o d a.

II.

Starostwo w Kałuszu.
L. 14450/3.

Kałusz dnia 21. sierpnia 1922.

Do
Komitetu Założycieli Tow. gimnastyczno-pożarniczego
(na ręce Hryn'a Jaśkowa)
w Siwce wojniłowskiej

Niniejszem zawiadamiam P. T. że Województwo w Stanisławowie reskryptem z dnia 14/VIII. 1922. L. 7587/pr. zakazało na zasadzie § 6 ust. z 5 maja 1869 Dzpp. Nr. 65. zawiązania stowarzyszenia gimnastyczno-pożarniczego „Sicz" w Siwce wojniłowskiej. Od tej decyzji wolno wnieść rekurs do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, który podać należy do Województwa w terminie 30 dni, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia niniejszej decyzji.

Rada Województwa:
Підпис нечитний.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу І „Ираєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.060. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Дописи з краю.

З Гусятинщини.

Приготовання до виборів.

Старостинські приготовання до виборів в повіті а повнім розгоні. Дня 23. серпня б. р. скликано надзвичайну сесію війтів і громадських писарів, на котрій „pod grozą karnych skutków" наказано їм справдити спис виборців окремо по порядковим катастральним числам, а окремо по азбуці. Ті списи вже 29. серпня мусів кождий війт предложити старостві до перегляду і поправок. На сесії 23. серпня кождий війт мусів заподати по трьох виборців з громади на предсідника і по трьох на члена виборчої комісії, з поміж котрих староство вибере і заіменує одного предсідателем і одного членом виборчої комісії. Инших членів комісії вибере громадська Рада і подасть старостві до відома! На питання одного з цікавих, що буде, коли виборець відмовиться приняти накинений йому „мандат" у виборчій комісії, заявив староста, що відносна особа мусить приняти „такий вибір", бо инакше наложиться на неї 20 тисяч мп., як першу кару, котра в потребі буде подвоюватися! Гарні вигляди і легкі доходи! Ше не стягнено 50% проволоки від упертих за незложення „добровільної" данини, а тут зближаються свіжі і поплатнійші приходи. — *А.*

Стрий.

Fora za drzwi, kto Ukrainiec.

З поручення головної Ради Сільського Господаря у Львові о. Андрій Пеленський голова філії в Стрию є членом комісії обороту землі при суді в Стрию. За австр. часів засідало в тій комісії двох Поляків а іменно: *барон Юліян* Броніцкі з Підгорець і Трачевскі начальник агенції краківскої в Стрию (колишній маршалок ради повітової в Бережанах). За польської влади призначено ще одного члена п. Трепера яко комісаря „u zędu ziemskiego", заїлого шовініста, котрий як лиш почує українську бесіду дістає непевний дрож.

Дня 31. VIII. с. р. була на комісії така справа: селянин Білинський, Українець з Довгої, купив в Братківцях ще перед роком у властителя Гальперна 3 і пів морга поля. Справа ця вже довго лежить в суді неполагоджена, бо сему спротивив ся п комісарж. О. Пеленьский виступив в оборонї купуючого, бо згадана парцеля була і є рустикальною, а ніколи не належала до табулї домінікальної, лише припадково властитель більшої посілости був властителем рустикальної парцелї. Аргументи о. Пеленського, що бідному, безземельному Українцеви робиться кривда, що не позваляєсь йому набути кавальчика землї, що він за ті гроші котрі вложив перед роком не буде міг нічого купити, — не тільки що не переконали польських членів комісії, але випровадили їх в рівновагу. П. комісарж твердив, що тепер після устави польської не вільно

„Західньою Областю У. Н. Р." чи коротко „Західньою Україною", котрою булаб вона правильно, як би до ньої зачислено відповідні части Волини, Холмщину й Підляше.

Проте радо приходиться нам привитати назву „Велика Україна", приняту останнім часами на означення Придніпрянщини. Ходилоб тільки о те, щоби їй надати історичні основи й відповідно до сього решту українських земель означати відповідаючою їй назвою.

З останніх хвиль княжої доби в нашій історії знаємо, що „Малою Русю" звалася Галицько Володимирська держава, що „Великою Русю" супроти неї була не Московщина, котра присвоїла собі сю назву, а решта українських земель Руської держави. Що означають у тім випадку слова „великий" і „малий", клясичним прикладом сього є Польща: вона з давніх давен ділилася на „Wielkopolsk-y" й „Małopolsk-y". Отся „Wielkopolska" була колискою польської держави, тому стала так зватися як область, в котрій первісно витворилася польська державність. Анальогічно й „Велика Русь" з Київом се область, де первісно витворилась наша державність. Як отже „Małopolska" відповідає своїй старшій посестрі, так само своїй старшій посестрі відповідає й „Мала Русь".

Перенесім тепер ті два поняття на „Україну", як від пол. XVII. ст. стали зватися наші землі в своїх етнографічних границях. Нинішня Придніпрянщина, в теперішних своїх границях, то „Велика Україна", инші українські землі, що опинилися поза її межами, то „Мала Україна". Ся „Мала Україна" відповідає справді нинішнім своїми границями колишній „Малій Руси", то є Галицько-Володимирській державі, обнимаючи Галичину (з зах. Поділлям), велику часть Волині (з Володимиром і Луцьком), Холмщину й Підляше (з Берестейщиною). Але є тут і певна відміна, бо протиставлячи „Великій Україні" — „Малу Україну", не можемо до останньої ще зачислити й „Закарпатської України" й української частини „Буковини". Вправді ті землі не входили в склад Галицько-Володимирської держави, одначе „Закарпатська Україна" при кінці X. й на початку XI. ст. належала ще до Володимирової держави*), „Буковина" належала до Галицького князівства за Ярослава Осмомисла, що то по словам „Слова о полку Ігоревім" „затворив Дунаю ворота", „суди рядя до Дуная", простерши свою владу аж до нижнього Дунаю**).

Як отже імя „Україна" від пол. XVII. ст. стає рівнозначним з іменем „Русь", так назва „Велика" й „Мала Україна" повинні стати рівнозначними з давніми історичними назвами „Велика" й „Мала Русь".

*) Грушевський: Історія України-Руси II, ст. 487.
**) Тамже: ст. 523.

творити карловатих господаретв (а безземельному вільно бути?) а що того устава польська після твердження п. комісаря постановляє, що всі поля яких власниками є обшарники, хоча є вписані в рустикальну табулю належать під заряд „urzędu ziemskiego", длятого він не допустить до затвердження того контракту. Другий член комісії Юліян Бруніцкі заявляє коротко, що купуючий є „Ukraniec (sic!), він хоче вбитися клином між кольонію мазурську, яка там має повстати, тож він до сего не може допустити. На се відповідає йому о. Пеленський, що ви панове маєте тисячі моргів до парцеляції, не одного а цілі кольонії мазурів впроваджуєте між нас, забираєте нам українську землю, а бідному Українцеви не позваляєте купити клаптика нрадідної його землі. На се зривається барон Бруніцкі і з цілою фурією кричить: „Tu niema Ukrainy, kto Ukrainiec ien fora za drzwi". О. Пеленський заявляє, що він був і є Українцем а не річею барона є забороняти мені називатись Українцем, хотяй перед хвилею купуючого Білінського називав Українцем. Предсідатель тої комісії радник суду не був при тім (вийшов з салі поінформуватись у попереднього референта як та справа мається). В тій хвилі як раз повернув р. до салі а бар. Бруніцкий питається „panie radco, czy tu są Ukraincy, czy Rusini? П. радник заявляє: „jak kto chce być, czy Ukraincem czy Rusinem". о. Пеленський заявив: „в моїй особі ображена є моя нація, яку заступаю". По тих словах опустив о. Пеленський салю. При тім не було радника суду, тож о. Пеленський не міг жадати списання протоколу з тої афери і жадати сатисфакції. На величавім будинку судовім в Стрию є напис: „Fiat iustitia (най буде справедливість). Яку зневагу завдав тим словам п барон!

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

РІЖНІ ВІСТИ.

Греція і конференція у Венеції.

З Парижа доносять, що французький посол в Атенах одержав від свого уряду інструкцію, щоби разом з представниками других держав перевів переговори з грецьким урядом в справі участи Греції в конференції у Венеції. Делегатами Греції будуть Гунаріс і Страдос.

Бельгійські делегати в Берлині.

Німецький канцлер прийняв 5. д. м. бельгійських делегатів Делякроа і Філіпсона. Після конференції з канцлером відбули делегати конференцію з д-ром Гермесом. Попольудни відбулися наради делегатів з державними підсекретарями Бергманом і Шредером.

Смерть провідника французьких соціялістів.

ПАТ. доносить з Айльвезе, що помер провідник французьких соціялістів Марсель Сембарт.

Росія має досить поживи?

ПАТ. доносить, що до Лондону прибув контрольор американської місії для допомоги Росії і заявив, що Росія має досить поживи, щоби прохарчуватися до чергового збору.

Справа Італійської позички для Австрії.

Аг. Райтера доносить з Риму, що Італія виплатить Австрії 70 міліонів лірів тільки під тою умовою, що ціла сума обернеться виключно на потреби нової емісії банкнотів, а не на покриття біжучих видатків.

Воєнний буджет сов. Росії.

Аг. Вольфа доносить з Москви, що проект буджету на рік 1922/23 предбачує на воєнні видатки совітської Росії 400,000.000 руб. в золоті, себто 34 прц. всіх буджетових видатків.

ТЕЛЄГРАМИ.

Українська делегація в Женеві.

Женева. (ПАТ.) Прибули тут д-р Петрушевич і Кость Левицький в звязи з інтерпеляцією в справі Сх. Галичини. Інтерпеляцію цю має внести на однім з найблищих засідань Союза один з делегатів британських домініїв.

Справа виїзду А. Джорджа до Женеви.

Льондон. (ПАТ.) Райтер довідується, що Л. Джордж буде мабуть ждати вістей від Бальфура, заки рішиться на участь в зборі С. Народів. Різні поважні справи, які вимагають великої уваги англійського правительства, роблять сумнівним, щоби Л. Джордж міг кинути Англію.

Положення Греків поправляється?

Лондон. (ПАТ.) Райтер звідомляє з Атен, що положення Греків поправлюється все більше. Зміна нач. команди, здається, зробила добре враження. Положення на півд. від Ескішегір корисне.

Самовбийство жінки Сембата.

Париж. (ПАТ.) В звязи зі скоропостижною смертю провідника французьких соціялістів Марселя Сембата, б. міністра публичних робіт, звідомляють, що мадам Сембат, не бажаючи пережити смерти мужа, застрілилася вчера нічю.

Після катастрофи в копальні.

Гвайтгевен. (ПАТ.) Як звідомляють „Таймс" дня 5. ц. м. виявилось тіл 24 шахтярів з загального числа 40, котрі були в копальні підчас вибуху.

Король Константин покинув Атени.

(Париж. (ПАТ.) Авас. „Пті Пар." доносить з Льондона, що по наспівшим там вісткам з Атен, король Константин мав нічю покинути Атени й удався в невідомому напрямі.

Увязнення Де Валєри.

Льондон. (ПАТ.) Авас. Часописи доносять із Дебліна, що Де Валєру, Ірскінса і Чилдера спіймали правительственні війська. Вони мають бути увязнені в місцевости Корк.

Грецькі невдачі.

Париж. (ПАТ.) По донесенням з Царгороду війська Кемалістів обсадили Нахілію, Аідіміні і Сокіс. 30. м. м. Турки здобули 7 літаків, 100 самоходів і 127 гармат. — Під Ушаком полонили 2 генералів, 400 старшин і 10.000 мужви.

Царгород. (ПАТ.) Авас. Греки евакуували округи: Баіран І-тег, Езіне, Авалі, Біга і Нарбі. Комендант жандармерії в Царгороді вислав відділи для запевнення безпеки в цих околицях.

Горті і замах на румунську кор. родину.

Париж. (ПАТ.) Авас. З Букарешту: Горті скомпромітований в звязи з заговором, котрий мав на цілі замах на королівську сербську і румунську родину і визначних держ. мужів, м. ін. Масарика і Бенеша.

МАЛИЙ ФЕЛЄТОН.

З дороги життя.

БЛЬОК-НОТ.

Кесів.

На днях мій приятель був у Косові.

Я запитався за враження.

Відповідь: „багато ліса, гір, багато красівих чоловіків, жадної гарної жінки".

Край ідіотизму.

То — факт в 1918 р. під Київом в Микольській Слобідці.

За большевиків забито поліціянта.

Треба зробити анатомування. Тут же і його жінка.

По тім я пропоную забрати тіло чоловіка.

„На чорта він здохлий мені потрібний?"

От що я почув, але чоботи з трупа вона таки забрала.

Статистика.

Нас в університеті вчать, що після війни збільшується кількість народжень.

І то правда: вулиці Львова се пророкують, але статистика помиляється, коли каже, що родиться більше хлопчиків.

Навкруги тільки і чутно за дівчаток.

Очевидно, природа широке задумала поповнити рід людський і почала з продукції знаряддя.

Комит.

Була у мене знайома: інтересна пані.

Але трималась вироблено і штучно.

Одного разу напав на неї нежит і їй довелось зуживати частенько носової хустки.

Вона розгубилась, була мила, проста і симпатична. Що їй надзвичайно личило.

А мій приятель в той день закохався в пані.

Сила кохання.

І знову про жінок. Теж факт. Певна жінка, — звичайно моя знайома — закохалась у гусарського офіцера, дуже несимпатичного і пустого.

Щоб мати можність про нього розмовляти, вона годилась слухати як я його критикую.

І ту розмову жваво підтримувала.

Протекція.

Тепер не про жінок.

Косів. Стація автобуса на Коломию. Місця немає, опріч одного коло шофера.

Державні урядники кункурують.

„Я служу у маршалка".

„А я з воєвідства" — реплікує другий.

Перемогло „воєвідство", а мій плащ постраждав, в який старанно був загорнутий гуцульський збанок.

„Воєвідство" пересунуло його на мотор і плащ спалило.

Про те я маю збанок.

Мефістофель.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (7) числ. „Діла" сконфісковано за вступну статтю.

— **В краю напрямній.** „Gazeta Codzienna" під заголовком: „Fala sabotażów wzmaga się" доносить: В ночи дня 6. вересня українські злочинці перетяли телєграфічні дроти на величезному просторі, на лінії Любачів-Башня. Частина дроту скрадена. В Болестращицях, пов. Перемишль, українські палії підпалили 4 стирти збіжа на фільварку Зайончковского. Шкода виносить 45 міліонів. Так само на фільварку в Слоболі золотій, пов. Бережани, підпалено стододу польського фільварку. Другої ночи в тім самім фільварку підпалено стайню, в якій містилося 31 коней і 180 кіпців збіжа. Збіжа і коні згоріли. Пожежа перенеслася на 10 стирт, які згоріли за кілька мінут. Пожежа була так велика, що її було видно на 50 км.[2] Шкода виносить 75 м'л марок. Дальше ця газетка *бе* у дзвін тревоги і висловлює свій жаль з приводу того, що досі у Сх'дній Галичині не удалося поліції арештувати хочби одного саботажника. „Ось до чого допроваджує каригідне видавання дозволу на торговлю динамітом і порохом. Здається, що жидівська і українська рука злучилася, щоби наш край дати на жертву українським борцям з 1918 і 1919 років". Такими безглуздими, безмежно глупими провокаціями кінчить новинку ця поліційна рептилька.

— **Арештування у Львові.** Львівська поліція арештувала при вул. Францішканській Українця Спірідіона Ганса з Городославець коло Бібрки. Причина арештування була тільки та, що згаданий говорив на вулиці по українськи, що видалося поліції підозрілим.

— **Залізнича катастрофа на лінії Львів-Підгайці.** Дня 6. вересня в Посухові на лінії Львів-Підгайці вискочив із шин потяг ч. 1614. На місце випадку виїхав віцепрезидент дирекції залізниць. Слідство не дало жадних успіхів, а причина катастрофи поки що невияснена.

— **Жандармські тортури.** Дня 12. серпня поліція в Болехові арештувала кількох робітників. Арештованих запровадив жандарм Новак і Кулечко до коршми і там до крови скатували робітників, головно Юрка Лошака. Опісля на постерунку поліції арештованих бито другий раз так, що жандарми підкладали миску, щоби кров не йшла на підлогу. Коли батько побитого робітника просив не катувати його сина, то жандармські кати прогнали його і викинули за двері, викрикаючи: „Idź suka świni!" В магістраті били поліцаї арештованих третий раз. Кухарка, що була при тім присутна, втікла до сусідів, заявляючи, що не в силі слухати крику катованих людей. А найважніше, при слідстві виказано, що арештований нічого не винен і його випущено на волю. Що на це дирекція поліції?

— **Перед розправою Федака.** „Kurjer Lwowski" доносить, що білєти вступу на розправу Федака дня 6. вересня уневажнено. На розправу дня 18. вересня будуть видаватись окремі білєти. (А нам здається, що ця розправа буде ще нераз відложена Пр. ред.).

— **Український часопис в Холмі.** З днем 5. вересня почав у Холмі виходити на ново український тижневик: „Наше Життя", орган посвячений справам політичним, культурним і суспільно економічним. „Наше Життя" виходило деякий час 1920 р. та за оборону кривдженого українського населення, польська влада закрила цей часопис, а співробітників арештувила. Тепер цей орган стає на ново на сторожі прав українського народу на Холмщині.

— **Pomnik dla ofiar gwałtów ukraińskich.** В Косачові розпочалася будова памятника на могилах польських полонених 1919 р. Польська преса використовує цей факт для агітації і скріплення ненависти польського населення до Українців. Наприклад „Gazeta Poranna" накликує до закупна вінців на могили в Косачові, щоби тим способом „дати доказ, що Поляки є неуступчиві і чуйні на нові терористичні акти" На посвячення памятника 10. вересня виїзджає багато львівських „патріотів" і представників влади.

— **„Земля і Воля"** орган У. С. Д. П. зменшила свій обем із 8 сторін на 4, з днем 10. вересня.

— **На Волині.** З початком нового шкільного року на Волині польська влада усуває українських учителів з посад. В самому рівенському повіті звільнено 40 Українців учителів. По селах на Волині бродить тисячі польських агітаторів, намовляють селян голосувати при виборах на Поляків, а за це обіцюють землю ліси і пасовиска безплатно. Обіцяв пан кожух та тепле його слово.

БУЧАЦЬКИЙ ВІСТНИК.

Філія тов. „Просвіта".

Філія відновлена у вересні 1921. Діяльність її ще невелика їзза недостачі сил до організаційної праці. Досі відновлено 12 читалень, а 36 жде ще на пробудження. Життя у відновлених читальнях проявляється головно уладжуванням аматорських вистав, напр. Монастириска, Язловець, Переволока і Заривинці. Працю ведеться головно силами молоді. Бажаним булоб, шоб наша старша сільська інтеліґенція зайнтересувалася життям читалень, що причинилось би до повної обнови освітнього руку. В Бучачи на місце читальні тов. „Просвіта", основано в 1912 р. „Міщанське Брацтво", яке досі не відновило діяльности. Заходом філії „Просвіти" відбулися в Бучачи 2 концерти в честь Т. Шевченка в днях 29. і 30. цвітня. В Монастириских заходом місцевої читальні відбувся 23-квітня концерт при участи відпоручника філії, який виголосив святочну промову. В Переволоці заходом читальні місцевими силами уладжено концерт 9. квітня.

Кружок У. П. Т.

Кружок У. П. Т. відновлено в р. 1922. Діяльність його обмежується досі на стягання вкладок та збірку на Р. Ш., в місті і повіті. Треба завважити, що не всі почуваються до обовязку складати відповідні квоти на Р. Ш., а деякі о собі з доволі високими доходами дають відчіпного 50—100 мп. У так великім повіті в 75% українського населення досі не вдалося заложити приватної української школи, а потреба пекуча. В повіті, крім в Бучача нема ні одного Кружка УПТ., — не уладжено ні в одній громаді курсу для неграмотних.

У селян нема заінтересования до посилання дітей до середніх шкіл. У першій кл. тут. гімназії бу демо мати аж 9 (девять)! Українів і то не селянських дітей.

Відчувається потреба отворення канцелярії для обох згаданих організацій.

Філія тов. „Сільський Господар".

Відновлена в р. 1921. Одиноким проявом її діяльности була скликана повітова нарада для економічних справ. Реферат про наше господарське положення та про потребу економічної організації на кооперативних основах виголосив голова філії. Опісля вже філія не проявляла жадного життя. Не знаємо, чи ця організація перетвориться на житєздатну по проектам з гори, чи далі не проявлятиме ніякої діяльности.

Товариське життя.

Усе товариське життя гуртується слабенько в тов. „Бесіда", якконевеличке приміщення дає тов. „Праця". Недостача відповідного льокалю дається дуже відчувати. Бібліотека при товаристві гуртує особливо молодіж, яка, здається, зачинає відчувати потребу книжки. Гурток співацький і аматорський має також тут приміщення. Аматорський кружок дав першу виставу 30. липня с. р. Гоголь „Свати". Ця перша вистава у чужій салі не дала вправді вдоволяючого успіху, але се не повинно здержувати аматорів від дальшої праці, яка певно принесе користь і вдоволення.

Коли вже мова про салю, не буде зайвим пригадати, що є тут тов. „Нар. Дім", для якого тов. „Праця" задержує догідну будівельну площу. Відновлення товариства приспішилоб певно справу будови власного дому, а тимсамим і розвою життя. „Жіноча Громада" час до часу гуртує дітвору у діточих виставах, а також займається збірками на гуманітарні цілі. Має вона також завдання піклуватися захоронкою, яка вимагає широї опіки, бо істнування її поважно загрожене.

Комітет Українського фонду военних вдовиць і сиріт із скупих доходів наділив перед Великоднем зареєстровані военні сироти невеличкою скількостю матерії на одяг і готівкою.

Студентський Союз намірює відновити діяльність в недалекім часі.

Тов. „Сокіл" ще не думає про обнову їзза недостачі відповідного помішення та найконечнійших приладів. Пластової організації у нас нема.

Збірка для „Голодної України".

Повіт. Комітет збірки поробив усі заходи. Перепон не було. Усі громади повідомлені, а легітимації доручені. Збірка у більшости громад переводиться дуже пильно і скупо. Досі вплинуло около 600.000 мп. готівкою і 2500 кг. збіжа. Найкориснійши вийшла збірка в самім Бучачи, якою занялася з одушевлением „Жіноча Громада". Подрібний виказ подасть головний Комітет.

Економічна організація.

До війни істнували в Бучачі дві економічні інституції о повітовім характері, а то: стов. кредит. „Праця" і стов. торгов. „Повітова Спілка". Стов. „Праця", основана в р. 1904, була вже поважною фінансовою інституцією, яка відповідала своїому завданню боротьби з лихвою, але війна й 7 літна нечинність (через реквізиції льокалю), а опісля девалюація гроша спричинили зубожіння товариства. Ледви у сім році вдалося зладити білянс за минулі роки. Щастя, що вдалося повернути у посідання реальність, яка сьогодня є не лиш опертим інституції самої, але і усіх товариств.

„Повітова Спілка", слабка ще перед війною, перенесла усі можливі пакости війни. В р. 1914 знищена вовсім, відновлена в 1918, а вже в липні 1919 знищена і ограблена, а льокаль зареквірований. В половині 1920 відновлена, знищена в часі большевицької інвазії, по якій як посідки остались совітські грошеві знаки. Помимо такого стану, хоч вже і члени радили зліквідувати Спілку, вона віджила і тепер після крізи в рекоалєсценції. Від свідомости нашого загалу залежить розвій сеї інституції, яка дасть змогу поширити кооперативний рух в повіті, а членам матеріяльну користь, бо заведено вже систему зворотів від закупна (рабатів).

Спілки кредитові і торговельні в повіті ще не відновлені. Зареєструвелася досі нова Спілка споживча в Трибухівцях. Конечно уладити кооперативний курс в Бучачи, а сільська інтеліґенція нехай візметься за діло організування Спілок при помочі з Бучача.

Так представляється піврічний білянс нашої культурно-освітної та економічної праці. Покищо полишається оцінку того, що хто зробив, чи сповнив те до чого обовязаний, та чи і хто міг би щонебудь робити. Невеликий у нас в Бучачи гурток інтеліґенції, а із цього гуртка дуже нечисленні громадянські робітники, тож і висліди праці на загал марні. Хто уміє читати, нехай — прочитавши ці рядки — призадумається, чи почувається до обовязку піднести вартість народнього білянсу, а хотячи причинитися до свідомих членів нації, стане там де його присутність потрібна і віддасть загальній роботі те, чого від його народня совість вимагає. В надії, що успіх наших змагань за другий піврік біж. року буде видатнійший, подається цей звіт у першу чергу усій свідомій інтеліґенції Бучача і повіту під зрілу розвагу.

— **Нові нації й відзначення серед духовенства.** Отримали титул Совітників Митропол. Консисторії: о. Бирчак Іван парох Підбережа дек. Болехівського, о. Дуткевич Евген парох церкви св. Ап. Петра і Павла у Львові. Крилошанські відзначення отримали: о. Тесля Стефан парох в Новім селі, о. Голінатий Алекс. парох в Шельпаках, о. Чубатий Онуфрій парох в Шилах, о. Височанський Стефан парох в Перегноєві, о. Барановський Іван парох в Мужилові, о. Гайовський Онуфрій завідатель Зарваниці. Іменування: о. Заверуха Іван парох в Жукові завідатель дек. Бережанського, о. Барановський Іван парох в Мужилові містодеканом Підгаєцького деканату. Канонічні інституції отримали ОО.: о. Біляк Іван на парохію в Цішках, о. Берест Роман на парохію в Бишках, о. Галькевич Тадій на парохію в Голобецьку, о. Возняк Евген на парохію в Поршні, о. Глуховецький Василь на парохію в Острові, о. Підгорецький Антін на парохію в Неслухові, о. Яблонський Іван на парохію в Козьовій, о. Мельник Антін на парохію в Синькові, о. Петраш Осип на парохію в Вітвиці. Душпастирські посади отримали: о. Антонишин Михайло сотрудництво в Мальчицях, о. Зарицький Людомир екс. завідатель в Перевозци, о. Лубянецький Іван експ. сотрудн. в Лубянках низ., о. Дрелих Василь екс. завід. в Дмитровичах, о. Радкевич Евстахій експ. завід. в Глуховичах, о. Мацелюх Евген експ. сотрудн. в Дубівцях, о. Лошній Андрій експ. зав д. в Кабарівцях, о. Віханський Алекс. експ. завід. в Коросгові, о. Танчак Василь завідательство в Рибниках, о. Хлистун Андрій прив. експ. сотрудн. з пр. упр. в Сновичу, о. Хлистун Андрий прив. експ. сотруд. в Рикові, о. Донарович Кост експ. завід. в Борусові, о. Стеткевич Юрій сотрудн. з пр. упр. при церкві св. Параскеві у Львові о Косоновський Едвард експ. завід в Лисовичах, о. Камінський Павло завідательство парох. в Банюнині, о. Авдикович Артемій прив. сотрудн. в Ольхівци, о. Каленюк Зенон завід. в Яхторові.

— **Акантура в Данцігу.** В Данцігу панує серед Німців страшна ненависть до Поляків і Французів. Недавно Німці напали на гурток Французів і Поляків повертаючих з пристані і тяжко побили їх. Підчас цілої сутички, при якій уживано револьверів і багнетів, поліція заховувалася невтрально, дозволяючи бити зненавиджених Поляків і Французів.

— **Виставка збірки в В. Пешанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 631 1—?

— **Промоція.** На чеськім університеті в Празі відбулася дня 27. червня ц. р. промоція п. Василя Павлюка, родом з Ляцького шляхотського, пов. Товмач, на д-ра прав. 623 1—1

Свій до свого!

::АРТИСТИЧНО-МАЛЯРСЬКА РОБІТНЯ::

ПЕТРА СЕНЮТИ

Львів, вул. Петра Скарги ч. 10.

Приймає всілякі роботи входячі в обсяг малярства, т. є. малює образи, церкви, театральні салі, декорації, комнати, також писання шильдів. Виготовляє плями на іконостаси солідно і по приступних цінах. Приймає також хлопця найкраще сироту до науки декораційного малярства до літ 113 16 і кімнатного челядника. 6—?

Лист до Редакції.

Хвальна Редакціе!

Прошу ласкаво о поміщення у Вашому ціннону часопису ось яке пояснення: Відносно до поголоски поданої польськими часописями („Курєром Льв.") начеб я кандидував при теперішних виборах до варшавського сойму заявляю, що я ані не кандидую ані нікого не уповажнив ставити моєї кандидатури.

З поважанням

о. д-р Йосиф Застарець.

ЖЕРТВИ

Просвітно-організаційний фонд Тов-ва „Просвіта".

457) о. Петро Казанівський, Нивиці 1000. 458) д-р Льонгін Озаркевич Городок 1000. 459) Читальня Просвіти Книгинин Кольонія 1000 кличе: Читальні Просвіти в Крехівци, Книгинин-Гірці і в Чукалівці. 459) Читальня Просвіти Ганусівці ц. Єзуполь 1000 кличе: о. Петра Янкевича, дир. Едварда Лопатинського і Івана Вовка, всіх з Ганусовець. 460) Читальня Просвіти Микитинці 1000 кличе: о. Евстахія Шмериковського Угорники, дир. Вол. Грицишина Микитинці і Осипа Гамеляка, Микитинці. 461) д-р Микола Галущинський, Самбір 1000 кличе: д-ра Вол. Електоровича Чортків, дра Івана Гричишина Чортків і Дмитра Гаврилюка Звиняч. 462) Ольга Дублянниця Добра 1000. 463) Галя Дорожинська Угнів, 1000 кличе: Ольту Панчишинову, Львів, Фльоріяна Білінського, Рава Руська і Мирона Заворотюка Стаї. 464) о. Вол. Левицький Володимирці 1000 кличе: о. Йосифа Добрянського Постолів, о. Юліяна Лезницького Руське село і о. Романа Височанського Красне. 465) о. Вол. Риняпець Белз 1000. 466 о. Іван Малиновський Жукіа 1000. 467) о. Дмитро Кубаєвич Кути старі 1000. 468) Вол. Гвоздович Гушт 3000. 469) Осипа Фащієвич Стрілиска нові 1000. кличе: Агафію Мацьків, Рузьку Християнин і Софію Дельпер, всі зі Стрілиск. 470) Волод. Гулін Жуків 1000 кличе: Марійку Малиновську Жуків, о. Нестора Ремізівці, Стефанію Харкевичівну Золочів, Михайла Тарнавського Кути, о. Івана Цебровського Кути і Михайла Кудрича Олесько. 471) о. Іван Тимків Рахиня, 2000 кличе: о. М. Проскурницького Дуби, о. М. Хавлюка Долина, о. Тисовського Калуш і о. Лучаківського Збора, 472) Антін Гузар Боссири 1000. 473) Михайлина Гординська Воля стариська 1000 кличе: Вікторію Турянську Порудно, Олену Молчкову Яворів і Івана Дочила Стариська. 474) Роман Ковалів Сянік 1000 кличе: о. Стефана Ковальова Галичанів, проф. Юліяна Ковальова Коломия і проф. Андрія Кокса Кросно. 475) о. Яримович Насташин 1000 кличе: о. Андрія Зафійовського Броди, Мирона Зарицького Тернопіль і проф. Задорожного Коломия. 476) о. Іван Набережний Дмитрів, 1000 кличе: о. Онуфрія Сеньчука Куликів к. Радехова, о. Івана Крука Керниця і Стефана Бойцуна Холоїв. 477) Стефанія Прокопович Юнашків 1000 кличе: Олену Хабурську Явче, Вол. Сайкевича Васючин, Надю Кокольську Конюшки, Любку Яримович Львів і о. Дмитра Яцевила Сернки середні, 478) о. Омелян Крававич Отинівичі 2000 кличе: о. Амбр. Лотоцького Голдовичі, о. Богд. Домбчевського Русятичі і Йос. Павлінського Русятичі. 479) Наталія Строцька Добраничі п. Янчин,

MARQUIS Король лікерів! Спеціяльність найбільшої фабрики лікерів в Польщі „ВИСКОК“ в Бельску на Шлеску.
Заступник на Сх. Галичину: ЯКІВ ЮФФЕ, Львів, Вибрановського ч. 9.
621 1—2

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Кооперація на Підкарпатській Україні.

Кооперація на Підкарпатській Україні за часів приналежности її до Угорщини була слабо розвинена. Мадярська статистика виказувала на території Підкарпатської України 279 спілок, а саме:

ощадничо-позичкових	154
консумових	86
господарських	23
кошикарських	11
овочевик	2
инших	3

Всі ці кооперативи мали чисто мадярський характер, були побудовані на централістичній системі, стояли в великій залежности від держави й не мали й не могли мати для населення жадного виховуючого значіння. Після переходу країни під чеську владу місцеві діячі при допомозі чеського уряду стали вживати заходів до організації для існуючих кооперативних спілок нової централі. Така централя була організована 15. квітня 1920. року під назвою „Краєвого Кооперативного Союзу“. Під натиском чеської влади при організації „Краєвого Кооперативного Союзу“ був переведений компроміс між українською й москвофільською групою. Керуючі органи були уложені на основі майже рівного представництва Українців й москвофілів при незначній перевазі перших. Цей компроміс не дав жадних позитивних наслідків. Тертя й непорозуміння між українською й москвофільською групою гальмували роботу союза й привели врешті до виступлення на передвиборах в 1921 році москвофільської групи. Москвофіли почали заходжуватись коло організації власної централі, але далі розмов не пішли.

Чеське міністерство хліборобства дало новоутвореному союзу субвенцію на організацію а чеська централя отворила кредит у товарах. Чеське міністерство хліборобства мало в союзі свойого відпоручника, пізніше комісаря, який мав навіть право анулювати рішення дирекції. При цьому півурядовому характері союзу, при відсутности в складі керуючих органів фахових кооператорів справи союзу в початку фактично всі переводились правительственним відпоручником директором Раком. Він провадив свою діяльність не дуже вдало, виявивши величезний розмах й не рахуючись з обставинами, він допровадив союз до великих втрат й викликав у селян, рядових членів кооперативів зневіря до кооперації. При перевиборах правління в 1921 році дир. Рака було звільнено й його місце заступив новий завідуючий — купець.

Хоч під торговельним оглядом Союз не дописався, все таки його діяльність мала корисні сторони. Він викликав конкуренцію між приватними торговлями, яка спричинилась до зниження цін, селяне, які раніше дивились на торговлю, як на річ приступну лише Жидам, самі взялись за неї. Дала певні наслідки пропаганда союзу в напрямі націоналізації господарства. І далі кооперації пропагується часописом „Кооператива“, місячником 8—12 сторінок, яку дістають всі члени кооперативів дурно. Безплатно на кошти правительства переводиться ревізія кооперативів. Внутрішне урядування в Союзі українсько-чеське, на зовні зі сторонами на їхній мові. Урядництво все чеське, з Українців є двох Галичан і один Наддніпрянець.

Членів союз має коло 180, з них спілок коло 80, решта фізичні. На 5. червня 1922 року стан спілок виглядав так: споживчих 33, кредитових 28, овочевих 5, складочних 3, господарських 1, „Народня Торговля“ 1, продукційних 1. Крім сего 3 спілки чеських урядників і легіонарів. З спілок, належачих до централі, працює фактично лише половина. Скрізь бракує доброго проводу.

Загалом кажучи діяльність Союзу все таки не дала тих наслідків, яких від неї можна було сподіватись. Причина цього полягає у тому, що союз є на пів державною організацією й не опирається на твердій кооперативній основі.

Не дуже вдачна акція кооперативного союзу спонукала гурток людей в Густі заложити в січні 1921 року спілку під назвою „Народна Торговля“ й поширити діяльність її на окружні села. З кінцем 1921 р. „Народна Торговля“ мала 14 крамниць й до кінця 1921 р. оборот її дійшов до 4 міл. кор. чеськ. Число паїв зросло до 1444, а число пайщиків до 652. Але з кінцем 1921 р. „Народна Торговля“ в звязку з переходом головного урядника „Торговлі“ до Ужгороду після ряду вагань зліквідувала крамниці по селах, а також в Густі й передала їх в приватні руки. Однак ідея „Народної Торговлі“ не вмерла й з весною 1922 р. її зачали організувати з Ужгороду. Справа організації її перебуває покищо в початковому стані.

При товаристві военних інвалідів, вдів й сиріт Підкарпатської України „Надія“ заложилася торговельно-промислова спілка, вложена з інвалідів. На разі вона ще діяльности не виявила. Слід також ще згадати про декілька крамниць, які повстали при читальнях „Просвіти“.

Курс грошей.

Львів, дня 7. вересня 1922.

Доляри американські	7.100—7.150
„ „ (1. і 2-ки	7.000—7.050
Доляри канадійські	6.900—6.950
„ „ (1. і 2-ки	6.800—6.850
Марки німецькі	6·50 - 6·70
„ „ (сотки)	6·20—6·40
„ „ (дрібні)	0·00—0·00
Леї румунські	53·00—54·00
„ „ (дрібні)	52·00—53·00
Корони чеські	240·00—245·00
„ „ (дрібні)	235·00—240·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	140·00—145·00
„ сотки	130·00—140·00
„ 25-ки	125·00—130·00
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000 ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—6·50
Франки французькі	500·00—600·00
Фунти стерлінгів	32.000·00—32.500·00
Франки швайцарські	1.180·00—1.200·00

Золото.

20 кор.	27.000·00—27.200·00
20 франк.	26.000·00—26.200·00
20 марк. нім.	28·000·00—28·500·00
фунти стерлінгів	32.000·00—32.500·00
10 рубл.	34.500·00—34.700·00
Доляри	7.500·00—7.650·00

Срібло.

Корони австр.	500·00—550·00
5 кор. австр.	2.500·00—2.850·00
Фльорени австр.	1.420·00—1.450·00
Рублі	2.150·00—2.200·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	5.000·00—5.050·00
„ полов. і ¼	4.000·00—4.050·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.550·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.050·00
Леї румунські	550·00—570·00

1000 кличе: Евгенію Федусевич Миколаїв н. Дністром, Ірену Кекиш Дусанів і Наталію Панасюківну Ушковичі. 480) Йосиф Чорнобиль Замарстинів 5000 кличе: Ігната Тягнибока Замарстинів, Григ. Зачкевича Яричів новий і Івана Давидозича Камінка струмілова. 481) Читальня Просвіти Губинок 1000 кличе: о. Осипа Чеховича в Річиці (на 20.000 мп.), Читальню Просвіти в Річиці і Григорія Іванця Губинок на довільні квоти. 482) д-р Павло Лисяк Угнів 1000 кличе: інж. Корнила Целевича Угнів, Івана Дорожинського Угнів і Теодора Мусія Карів н. Угнів. 483) Інж. Михайло Підгорецький Угнів 2000 кличе: Рев. Миколу Підгорецького Нью Йорк 22 Еаст, 7 Стреет, інж. Вол. Дидинського Дрогобич і о. Антона Підгорецького Неслухів. 484) Северин Козак Угнів 1000 кличе: Семена Трусевича Львів, Ярослава Яцькевича Львів, Теодора Громницького Львів і Стефанію Твердохліб Вербиця. 485) Інж. Павликовський Львів 1000. 486) Гевак Львів 1000 кличе: Петра Подоляка Львів, Марійку Чубатівну Юнашків, Ліну Маринитьку Бережани-Адамівка і Василя Галапаца Жовква. 487) Кооператива Милованє 1000. 488) Читальна Просвіти Милованє 1000. 489) Микола Матвійчук Львів 2000 кличе: Петра Дзядика Горбків, Омеляна Масляка Львів і Степана Татуха Перемишль. 490) Іван Литвин Потурниця 1000 кличе: Бутринського і Рогожевського Сокаль. 490) Маріян Стахурський Рогачиці 5000 кличе: Михайла Придаткевича Кольбушова, Степана Яновича Тарнобжег, Анатоля Проскурницького Мелєц і Володимира Курчака Буськ. 491) Петро Бурак Львів 2000 кличе: о. Івана Білика і Івана Цебера, обн Арламівська Воля. 492) о. Омелян Крававич Отиневичі 1000 кличе: о. Прийму Дуліби, Івана Савкова Лисець і Йосифа Пеленського Ходорів. 493) Читальня Просвіти Молошковичі 1000 кличе: о. Льва Тиховського Молошковичі, Федька Гусака Молошковичі і Андрія Савчака Бердихів. 494) Теофіль Головацький Жидачів 1000 кличе: о Миколу Волошина Мокряни, Осипа Лебіщака Стрий і Волод. Нарожника Юсептичі. 495) Юлія Меркунівна Поморяни 1000 кличе: Миколу Стефанишина Поморяни, Василя Стефана Квіта Поморяни, Анаст. Фотріківну Поморяни, Олексу Анін Розгадів і А. Дообенко Зборів. 496) Галька Кошкова Медика 1000. 497) інж. Евген Бородиевич Підгайці 1000 кличе: д-рз Теофіля Гвоздецького Липиця долішна, о. Корнила Лотошького Литвинів, о. Олуфрія Гайовського Заранниця, Івана Влажкевича Денисів, радн. Волод Кордубу Бережани, о. Вас. Томовича Вербів і о. Пилипа Свергуна Вільховець. 498) Юліян Бачинський Милованє 1000. 499) Антона Гмитрашевич Дмитровичі 1000. 500) Петро Чубатий Львів 1000 кличе: Герасима Чубатого Любиска, Івана Скомороївського Теребовля і Степана Сафіяна Копичинці. 501) Іван Парадюк Львів 1000, кличе: Волод. Дорковського Коломия і о. Ліскевича Баранчиці п. Самбір.

Голодний Україні.

Село Дуліби пов. Бібрка: о. Теофіль Прийма і братство братів по 10.000, Іван Філяк 3000, Стефан Тернавський 2000, Галя Приймова, Іван Мелимук, Стефан Гураль по 1000, Вишиваний Іван, Стефан Герич, Микита Могила, Дмитро Масний, Олекса Федор по 500, Микола Телішевський, Михайло Солтан, Ів. Гураль, Іван Гураль с. Костя по 200, Андрій Горецький, Іван Семків, Андрій Ревак, Гр. Кузяк, Дмитро Топчак, Іванів Олена, Іван Гладкий, Сень Герасимів і Кость Іванів по 100, — разом 32 200 мп.

Допомоговий Комітет в Станиславові. Молодь держ. укр. гімназії 107.650, Школи СС. Василянок 40.025, Аделя Куниньська 40.000, Абітурієнти української гімн. з аматорської вистави 24.135, ученики учит. муж. сем. У. П. Т. 18.700, Марійське Товариство 12.500, ученицї української дівочої гмн. 11.150, ученики „Селянської Бурси“, д-р Маланюк і Українська книгарня по 10.000, Нат. Бачинська 7.500, Олесницький Федь, Марія Данишева, д-р М. Козак, Шепаровичі, Т-во „Злука“, Т. Будзиновський, Стов. „Кредит Взаємний“, Марія Лятишевська, д-р Ю. Олесницький, д-р Іван Мандичевський, Заряд реальности д-ра Овчарського, Т-во „Церковна Штука“ по 5000, проф. Ковальська і Сіменович Іван по 4000, Омелян Попович, Володимир Грицишин, д-р Красножан, радн. Копровський, о. В. Попель з Олеш., о. дек. Ступницький з Товмача, Марія Сірецька з Гаврилова, Ольга Дмитрак із Сапогова, І. Снігурович, Молочарня У. П. Т., Ф. Іванець, п-ство Ясеницькі, Ол. Урівський та Іван Ченстух по 3000, Уряд парохіяльний з Марковець 2622, Глухівський, Дмитрак Юлія з Переросля, п. Чановська, А. Кичунова, Дрогомирецька, Цюпрак, Мардарович ева, Рубчаки, Вишницька, Мосорова, Юзьків Іван, Адам Миколаєвич, Снігурович Мих. о. мітр Іван Гордієвський та Ів. Левицький по 2000, о. В. Яцишин з Рибна коло Косова 1700, Марія Хомяківна і Заклинський по 1500, Т. Олесницький, Рибчук Мих. по 1200, Софія Гаванська, Ганчарюк, Барановська, Радловська, Девосир, Ф. Вемюк, Гр. Онуферко, Л. Косова, Ол. Пушкар, Мірчук, Головінська, Д. Загайкевич, Юрко Сенишин, Стек Дмитро, СС. Василіянки, Островський, Шіллер Йосиф, Борис, Кузмичівна, Бодиарук, Кисілевський, Дубішька, Магаська, Кушнірива, Мих. Паходків, Петецька, Мурин, Городиський, Ол. Воєвідка, Славцьо Атаманчук, Ритуш, Дворянин, Мик. Крусак, Петро Цвіль, А. Вальдин, Н. У., Ска Фарболь, Шкабрій, Панш, Малинович, Марія Редькова, Марія Ліскевичева, Вол. Тимцюрак, Пракседа Вітковицька, Аделя Кулинська, о. М. Вознак, о. д р І. Латишевський, А. Стеткевич, Олійникова, п-ство Проскурницькі та Дуткевич, проф. Петро Ростинський, Катерина Ростинська (вдова), о. Іван Маркевич з Забережа, Омелян Гірняк з Тязева, проф. Ю. Чайківський, Катерина Турчин з Олешні, Ю. Глухівський, Лемеха, Іван Копаницький, Л. Залеська, Осип Сорохтей і Гринь Попадинець с. Олекси з Павелча по 1000 мп., Дітвора школи в місті Княгинині 500.

Громади пов. Станиславів. Радча 90.800, Павелче 80.760, Отинія і Угорники 53.500 Читальня Просвіти з Угорник 50.000

XVIII. 1—2

Чотири перші випуски нового видання творів ІВАНА ФРАНКА

Панські жарти, Semper tiro, Зівяле листя, Із днів журби

поручає

КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в піднаймі **Українського Педагогічного Товариства, Львів, вулиця Руська ч. 3.**

Кнігинин-Кольонія 48.575, Іваниківка (пов. Богородчани) 45.045, Колодіївка 40.000, Крехівці 40.090, Посіч-Майдан 34.900, Семиківці 32.950, Пасічна (пов. Надвірна) 29.500, Чернів 28.511, Зелена (пов. Богородчани) 27.630, Вовчинець 27.625, Микитинці 22.850, Ямниця 22.580, Глубічок (повіт Борщів) 19.000 мп., Боднарів 17.200 мп., Гутиська 16.500, Росілька 16.000, Межигірці 15.791, Майдан-Височанка 13.387, Опришівці 11.340, Ганусівці 10.000, Братківці 8.154, Пасічна 5.880, Викторів 5.735, Бринь 4.935, Хомяків 4.601, Забереже 3.095, Олеша (пов. Товмач) 2.500, Дубрівляни 1.450.

ОПОВІСТКИ.

До відома гімназистам бажаючим студіювати техніку. Заходом Товариства українських студентів політехніки „Основа" у Львові, розпічнеться дня 15. вересня 1922 р. Приготовляючий Курс начеркової геометрії. Оплата 1.000 мп. Інформації і зголошення: „Українська Бесіда" Львів вул. Рутовського ч. 22. від 5—7 попол. 622 2—3

„Розрада" дає вистави: Рогатин дня 9. і 10. ц. м., Сокаль дня 13. і 14. ц. м. 633 1—1

Звичайні Загальні Збори Тов. українських ремісників і промисловців „Зоря" у Львові відбудуться в неділю 17. вересня 1922 о год. 10. передполуднем в салі тов-ва, вулиця Вірменська ч. 25. — В и д і л. 630 1—1

Олена Мойсейовичева, оперова співачка заграничних сцен, веде школу співу та приготовляє на сцену і естраду. Зголошення від 3—5. Львів, вул. Льва Сапіги ч. 51. 628 1—3

З приводу вінчання п. Галі Давидовичівної з п. Володимиром Ярмовичем складають Роздольські 1000 мп. на Рідну Школу. 624 1—1

З приводу вінчання п. Галі Давидовичівної з п. Володимиром Ярмовичем складають Бачинські 1000 мп. на Рідну Школу. 625 1—1

ПОДЯКА.

Парохіяльний Комітет в Турці коло Комарні обезпечив дня 15. серпня 1922 в „Дністрі" церкву і дзвінницю на суму 8 міліонів Мп. зложивши лиш задаток 20.000 мп. Дня 17. серпня 1922 р. ударив грім в церкву і спалив її до тла. Товариство „Дністер" повідомлене про пожежу, вже дня 21. серпня школу ізабезпечувало і виплатило Парохіяльному Комітетови повне відшкодування. Парохіяльний Комітет почуваючись до обовязку цею дорогою зложити приявдну подяку Хвальному Товариству „Дністер" у Львові і поручити всякому, хто дорожить своєю працею, нехай обезпечить її негайно і то лише в нашім одинокім українськім товаристві „Дністер" у Львові, не ждучи на примусове загнання до варшавської сборні. Парохіяльний Комітет Турка дня 1. вересня 1922. о. Володимир Куницький, Дмитро Лукінчук, Никола Мегедин, Іван Волощук, Василь Мартинюк, Іван Одіградський. I. 1—1

Дрібні оголошення.

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гибларки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружляки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Батерого 4. 12776) 0—30

ФОРТЕПІЯНІВ, піяніно, фісгармоній, солідне строєння, направа, відновлення, купівля, продаж, оцінка. Виїджаю також на провінцію. Замовлення до Адміністрації „Діла" під „Строітель Б". 569 2—3

ПРИЙМАЄТЬСЯ інтеліґентні панни з середних шкіл на станцію. Зголошення у портієрки, вул. Здрове 9. 511 3—3

УКРАЇНСЬКА кравецька робітня приймає сейчас двох челадників. — Михайло Стець у Львові, вул. Трауґута ч. 23. 280 4—4

ОКОЛО 40 морґів ґрунту в одній комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від залізничої станції, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформацій уділяє Д-р Бернард Крайсберґ в Дрогобичі. 605 3—6

ПОШУКУЮ сейчас інструктора до дітей з нищих клас гімназії. Зголошення о. Гринчук, Матіївка п. Лабова. 6.4 2.4

РУТИНОВАНИЙ концепіент пошукує посади від 1. жовтня або і швидше в канцелярії адв., найкраще вийде в спілку. Зголошення з поданням услівій до Адміністрації п'д „Д-р Н." 608 3—3

ВАЖНЕ ДЛЯ КАПІТАЛІСТІВ! Продам або приймі спільника до тартаку і турбінового млина в будові. Потрібний капітал в'д 8—15 м'л'онів Мп. Зголошення: Білінський, Воля Магова. 571 3—3

ДВІ ЛЕКЦІЇ зараз до обняття: одна у священика вчити учениці з V. і III. кл. ґімназ. Необхідно вправного і солідного інструктора. Платня 12—15 тисяч місячно і ціле удержання з особною кімнатою. — Друга — вчити селянські діти з народніх клас 5—7 душ; рівнож ціле удержання і до 10 тисяч платні. Першенство мають знаючі провадити хор. Зголошувати: Олена Стисловська, Девятники ц. Вибранівка. 610 3—3

КОНЦІПІЄНТ адвокатський з початку поючою практикою гадає посади від 1. жовтня. Зголошення до Адміністрації п д „Канцелярія". 577 3—3

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти твореннся горбів. Гумові панчохи на жилаки ніг. Черевні опаски на ґумах для жінок. Бандажі системи д-ра Ляведана проти найбільшого випадання матині. Бандажі руптурові (Leistenbodenbruch) і т. п. Цінники даром Б. Полячек, Самбір 105. 1-7

ЖЕНШИНА інтеліґентна і чесна. Глядає місця до самостійного ведення всякого господарства. Листи на руки п. Ніжанковської, Львів, Ставропігія. 634 1—2

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого концепієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 1—?

ФІЛЬОСОФ, математик, управний інструктор глядає деякі зі середних шкіл у Львові. Ласкаві зголошення під „Математик" в Редакції „Діла". 629 1-1

ІНСТРУКТОРА здібного до 2 (двох) учеників з вищих клас ґімн. пошукую сейчас. Божейко, парох в Ставчанах коло Львова. 636 1—3

БУВШ. ПІДСТАРШИНА У. Г. А. пошукує якого-небудь заняття, не маючи жадного притулку, сирота, має рік столярської науки, з охотою вступить до дальшої науки на 2—3 роки. Ласкаві зголошення на адресує Пасічнича Спілка Зіморовича ч. 20. x 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 2—?

СЕКУНДАР ДЕРЖАВНОГО ЗАГАЛЬНОГО ШПИТАЛЯ У ЛЬВОВІ

д-р Теодозія Тука-Надрага

приймає в жіночих і діточих недугах між 4 а 5 вул. Домініканська 11, 568 партер. 3—3

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ - Д-ра Альфреда Фріда

Львів, вул. св. Миколая 20. від год. 9—1 і від 3—6. XX. 2—4

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ

XXIV. 1—10

Прн вагонових офертах посилати прібки. — — **ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.**

ЦЕМЕНТ марки „ВЕК", „ВИСОКА" і „ЛАЗИ" з сейчасовою доставою — вагоново продає під корисними услівями:

„МЕЛЬМА"

Спілка торговельно-промислова для торговлі зі Сходом

532в 5-5 Сп. з обм. пор.

Львів, Зибліковича 24.

ВУГОЛЬ горішно-шлеський,

ДЕРЕВО опалове — вагоново продає з сейчасовою доставою за готівку або післяплатою: 532 б 5—5

„МЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом, Сп. з обм. пор.

Львів, вул. Зибліковича 24.

Реставрація І. МАНҐА

— — **площа Марійська 7.,** давніше Французький готель — —

поручає добірні снідання, обіди і вечері як також красні і заграничні напитки. — 626 1—2 — ЩОДЕННО КОНЦЕРТ.

:: ДЕРЕВОСТАНИ ::

дубові — букові — ялово-смерекові купує і приймає оферти

„МЕЛЬМА", Спілка торг.-пром. для торговлі зі Сходом, Сп. з обм. пор. 532в **Львів, Зибліковича 24.** 5—5

Зберіть, полотна в найдешевшій ціні та по дешевших цінах. XXIV.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення після міри в красній фабриці білля

ШИМОНА РАДА

Львів, Словацького 2.

Складайте жертви на Рідну Школу.

Капелюхи мужеські, жіночі і дітячі детайлично і гуртом по фабричних цінах продають складниці

пл. Марійська 8, Казимирівська 25, Фабрика Бальонова 3.

І. Краєва фабрика капелюхів **РУДОЛЬФА НАЙБЕЛЬТА** XX 5—15

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

засвітлюють від вторка 5. вересня 1922. І геніем Шотландії сотворене славне діло, велика драма голубої крови зворушаюча до глибини почування в 6. частях п. з.

„Льорд Ретклів".

Мужеський кравець

Антін Рудницький

Львів, вул. Калеча ч. 16.

виконує всяку роботу входячу в обсяг кравецтва, по найновіщим журналам, по конкуренційних цінах. 627 1—3

НАКЛАДОМ НОВОГО ІСТОРИЧНОГО ВИДАВНИЦТВА „ЖИВІ ГРОБИ" появилася книжка п. з.

„Про славного українського лицаря І. Сірка" П. Сосенка.

Ціна 200 мп. — 25 пр. зиску на голодних з України. Надається до масового поширення. — Набувати можна в усіх книгарнях і у видавн. „Живі гроби" — Львів, Содова 4. 637 1—2

Ширіть Наш Часопис!

Лікар-Дентист Г. Цвайґель

виконує всіляку роботу в обсяг дентистики входячу.

Технічний управитель З. БРІК.

619 Години ординаційні від 9—1 і від 3—6. 2—2

СТАНИСЛАВІВ, вул. Романовського ч. 7., II. поверх,

побіч залізничого дворця.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 9. (9.840) Львів, неділя 10. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАНЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ!

В неділю, дня 10. вересня о годині 12-ій в полудне у великій салі Товариства ім. Лисенка (вул. Шашкевича) відбудеться

ВСЕНАРОДНЄ ВІЧЕ

з денним порядком:

1) Реферат політичний — виголосить суддя Володимир Целевич.
2) Реферат про стан українського шкільництва — виголосить інсп. Іван Ліщинський.

Довзіл на віче є, отже відбудеться невідклично.

НАРОДНІЙ КОМІТЕТ прохає українське громадянство міста Львова о якнайчисленнійшу участь.

Львів, 9. вересня 1922.

ЗА НАРОДНІЙ КОМІТЕТ:

МИХАЙЛО СТРУТИНСЬКИЙ *ВОЛОДИМИР ЦЕЛЕВИЧ.*

XXIV. ЛЕН?! ІЗ
Пояснення на стороні 7.

УЧЕНИКИ
нищих і середних шкіл,
що хотять вдосконалитися у всіляких приладах до писання і рисування купують найдешевше лише в складі паперу 5—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

Львів, 9. вересня 1922.

На широкій арені.

До Женеви виїхала делегація галицького уряду під проводом п. д-ра Костя Левицького, щоби з нагоди Загального Збору Союза Народів порушити справу Сх. Галичини. Вправді Союз Народів вже два рази висловив свою однозгідну й авторитативну думку в цій справі, а саме: Рада Союза Народів, вібрана в Парижі 23. лютого 1921. ствердила, що Східна Галичина находиться під мілітарною окупацією Польщі та що вона лежить поза границями польської держави. Рада Союза Народів предложила свій звіт в цій справі Раді Амбасадорів та звернула увагу на конечність остаточного вирішення східно галицької проблеми. Сім місяців пізнійше, а саме 27. вересня 1921. Загальний Збір Союза Народів на внесення канадійського міністра п. Догерті одноголосно висловив бажання до великих держав Антанти, щоби вони остаточно вирішили правно-державне становище Сх. Галичини.

Тепер втретє заговорить про Сх. Галичину Загальний Збір Союза Народів. Дві справи стоять на порядку нарад біжучої сесії Союза Народів: ненарушування границь держав, що є членами Союза Народів і уневажнення незареєстрованих договорів. Вправді Сх. Галичина безпосередньо не є членом Союза Народів, та членами цього тіла є великі держави Антанти, суверени Сх. Галичини. Мировим договором в Сен-Жермен з 11. вересня 1919. р. переняла Велика Антанта формально всі суверенні права над Сх. Галичиною. Найвища Рада Мирової Конференції дня 8. грудня 1919. визначила тимчасову границю між Польщею й Сх. Галичиною. Договором в Севр з 10. серпня 1920. заключеним між великими державами Антанти і сукцесійними державами визначено границі цих останніх, а між ними й границі між Сх. Галичиною з одного боку і Чехословаччиною, Румунією і Польщею з другого.

Границь Сх. Галичини, котра остає під суверенністю великих держав Антанти, не пошанувала Польща, також член Союза Народів, переводячи новий адміністраційний поділ східно-галицької території в той спосіб, що таж. львівським воєвідством обняла не лиш північно-західні повіти Сх. Галичини, але й кілька повітів польської державної области. Тим способом Польща самовільно знесла границю між Сх. Галичиною і Польщею, поставила Сх. Галичину на становище звичайної польської провінції, нарушила права великих держав Антанти, себто нарушила границю території, суверена котрої є Антанта. Держави Антанти, що вели війну в імя великих кличів людськости, в імя прав народів, що кріававилися за право і справедливість, хіба не проминуть мовчки цього наглядного нехтування підписаних ними договорів, ігнорования і кпин з їх прав і з їх волі.

Також і друга справа, справа незареєстрованих в Союзі Народів договорів, дасть нагоду представникам заступлених в Союзі Народів держав видвигнути справу Галичини. Як відомо, великі держави Антанти, покликуючи Польщу до державного життя на основі права про самоозначення народів, в основі нового порядку европейських справ, у версайльськім договорі (стаття 87) застерегли собі визначення східних границь Польщі. Покликана до державного життя Польща дала свою згоду на в с і постанови цього трактату. Та мимо зобовязання польський уряд постійно саботує 87. єтаттю версайльського трактату і то в далеко більшій мірі, як це робить Німеччина. Ярким прикладом противного духови 87. статті поступования є визначення границь між Польщею і Совітською федерацією рижським миром з марта 1921 р. Польща, член Союза Народів, заключила мир з нечленом цього міжнароднього тіла, нехтуючи постанови великих держав Антанти, членів Союза Народів. Що більше! Всупереч обовязуючим трактатам в Сен-Жермен і в Севр — польський уряд і польська дипльоматія інтерпретує рижський договір в той спосіб, що на його основі Східна Галичина увійшла в склад Польщі, стала інтегральною частиною польської держави. Хоч як односторонною і безосновною є ця інтерпретація, бож ані Совітська Росія, ані Радянська Україна не може ніяким чином розпоряджуватися Галичиною, котра ніколи до Росії не належала, то все таки Польща після заключення неважного з точки погляду міжнароднього права рижського трактату почала переводити у Сх. Галичині акти, які може доконувати тільки правова державна влада. Польський уряд вправді пробував легалізувати рижський договір. П. Скірмунт перед генуенською конференцією віднісся окремою нотою до держав Антанти з домаганням признати важність і легальність рижського договору. Це саме домагання висунув він і в Генуї. Та з цього нічого не вийшло. Навіть Франція, союзниця і протекторка Польщі лиш загально признала конечність вирішити справу східних границь, але відмовилася санкціонувати рижський договір. І то з двох причин. Легалізація й санкція рижського трактату булаб рівнозначна з посередним визнанням совітів de iure, а одночасно невиповненням 87 статті версайльського трактату, иншими словами: захитанням версайльського трактату, реалізацію котрого до мініатурних дрібниць якраз обстоює Франція.

З Женеви доходять вістки, що на Загальнім Зборі Союза Народів буде порушена справа Сх. Галичини. Очевидно, така міжнародна інституція, завданням котрої стояти на стороні права, не може мовчки поминути нарушення того права з боку одного свого члена. А й великі держави Антанти мусять вирішити своє становище в цій справі, мусять привернути обовязуючу силу підписаних ними трактатів. Польський уряд, перевівши поділ Сх. Галичини на воєвідства з думкою затерти границю між Польщею і Сх. Галичиною, розписавши вибори до польського сойму і сенату також на території антантської суверенности і приготовлюючи якусь воєвідську автономію для воєвідств з мішаним населенням, — значно посунув справу вперед. Прецінь не можна допускати, що Союз Народів, як сторож обовязуючих трактатів, і держави Антанти, як суверени Сх. Галичини, перейдуть до порядку над „суверенними" актами Польщі.

На широкій арені заговорять про Сх. Галичину і може тепер Загальний Збір Союза Народів приневолить вкінці держави Антанти остаточно вирішити справу Сх. Галичини та привернути в нашій країні право і справедливість, — основні пріпціпи життя і розвитку населення Сх. Галичини.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу і „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. нн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Велика Україна.

Повсюдні масові арешти перед Українцями у Київі. — Арешт Єфремова, Чехівського і ин.

Між 15—20 серпня ц. р. відбулися знову „обиски" та арешти визначніщих Українців у Київі. Між иншим арештовано: акад. Сергія Єфремова, проф. Володимира Чехівського (бувшого премієр міністра), та акад. Корчак-Чепурківського, декана українського відділу медичного факультету Медичного Інституту у Київі. Арештування цих трьох визначних Українців тим більш цікаве, що перший з них, а саме Сергій Єфремов мав залізний лист від Раковського, який забезпечував його перед усякими обисками та арештами; Володимир Чехівський по переконанням і по своїй діяльности в останні часи завзятий ворог антанти і усіх цих українських сусп. формацій, які орієнтувалися на Антанту, між иншим і Петлюри, а за те прихильник комуністичної партії і большевиаму, і тільки переконання релігійні стримували його від офіційного вступления в ряди комуністичної партії. Третій з них, а саме акад. Корчак Чепурківський, зовсім політикою не займався, ніодна з влад, істнуючих на Україні, досі не чіпала його. Одиноким переступством в теперішні часи було хіба це, що він був деканом медичного факультету українського відділу.

Дивним явищем при тому є це, що арешти відбулися навіть у Українців, являючихся або ідейними комуністами, або явних симпатиків комунізму.

Гулий Гуленко і Палій.

З достовірного жерела подають нам: Відомий повстанчий отаман Гулий Гуленко попав в Одесі в руки большевиків. Його перевезено до Харкова.

Повстанчий отаман Палій л е-

жить ранений в шпиталй в Чернівцях. Про його операцій на Україні подавала недавно польська преса. Підчас цих операцій Палія ранено і він продістався до Чернівців.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Союз Народів.

Справа Австрії.

Секретаріят Союзу Народів оголосив таке звідомлення: Рада Союзу Народів на тайнім засіданню просила австрійського канцлера Зайпля пояснити деякі місця його промови. На таким засіданню д-р Зайпль і міністр закордонних справ д-р Грінбергер давали жадані пояснення. Радч Союза Народів займалася відтак справою методи трактовання австрійського питання. На тім засіданню Рада вибрала Комітет зложений з представників Англії, Франції, Італії, Чехословаччини і Австрії. Рада Союзу дала Комітетови повноваснть покликувати в деяких випадках заінтересованих держав австрійським питанням представників, які входилиб одночасно в склад Комітету.

Перше засідання цего Комітету відбулося в пятницю 8 ц. м.

Засідання фінансового Комітету.

Ар. Авага подає таке звідомлення секретаріяту Союзу Народів: Фінансовий Комітет, на засіданню яке відбулося дня 5. ц. м. продовжував дальше свою працю в справі подвійного оподаткования і фіскальної евазії при чому ствердженo тісну звязь, яка заходить між цими двома питаннями. Комітет рішив звернутися до Англії, Бельгії, Голяндії, Італії і Швайцарії з проханням визначити одного знавця в податкових справах. Згадані знавці могли би вібратися в найблизшому часі для розгляду практичних можливостей міжнародньої співпраці, яка мала би усунути недомагання що виходить з фіскальної евазії і подвійного оподаткования.

Комітет для розгляду австрійського питання.

ПАТ. доносить з Женези, що Рада Союзу Народів вибрала Комітет для розгляду австрійського питання.

Представники міжнародної преси у канцлєра дра Зайпля.

Б. К. доносить з Женеви: Після тайного засідання Союзу Народів, прийняв австрійський канцлєр д-р Зайпль представників міжнародньої преси і на питання одного з італійських дениикарів заявив, що його подорож до Праги, Берліна і Верони була тільки підготованням до теперішнього засідання Союзу. Тепер треба пам'ятати, що визначні державні мужі, як Бальфур, Буржоа, Аното зрозуміють конечність негайної розвязки австрійських питань. Крім того метою подорож канцлєра було бажання познайомитись з опінією союзників. Відці треба би обговорити можливости на випадок невдачі акції Союзу.

Міністр Грінбергер заявив, що для санації Австрії треба приблизно 15 мілїонів фунтів стерлінгів.

Справа Угорщини

ПАТ. доносить з Женеви: На шестім засіданню політичної Комісії Союзу Народів обговорювано справу приняття Угорщини до Союзу. Для цеї справи вибрано окрему підкомісію, до якої, увійшли пп. Людон, д-р Бенеш Фишер, Фортуля, Аното, Імперялі і Мотта.

Побільшення числа мандатів.

„Пті Парізієн" доносить з Женеви, що дійшло правдоподібно до порозуміння в справі побільшення числа непостійних членів Ради Союза Народів з 4 на 7. Мала антанта, держави Скандинавії і латинська Америка одержали би мандат Гіманса. Певною є також кандидатура Бенеша.

15 вересня с. р. здержується висилку часопису всім П. Т. передплатникам, що зялягають з передплатою.

Завдання української еміграції.

Еміграція — це процес гниття відірваних від свого матірнього ґрунту людських душ. Це гниття творить біль, а якого можуть вийти великі діла важні на цілі століття в історії народу. Треба тільки зрозуміти це і взятися до праці над собою і над публичною справою".

Д-р Осип Назарук.

Всяка еміграція — це ненормальне явище національних, економічних вглядно міждержавних відносин. Безперечно — це незвичайно важко покидати свій рідний край, своїх найближчих. Та нераз відносини складаються так, що неможливо цього обминути. В такому невідрадному становищі найшлася була й галицько-українська та велико-українська еміграція, яка тепер живе розсіяна по ріжних краях та державах Европи, Америки, Африки та Азії.

Підчас коли американсько-українська еміграція, живучи там від довшого часу сущільною масою, творить нові економічно-культурні важні осередки та являється новою опорою в змаганнях українського народу і як така вона ще довгі літа виконуватиме свої високі завдання, — то еміграція в Европі, не говорячи вже про инші еміграції, являється тільки випливом переходової стадії нездорових повоєнних відносин і з привернением нормальних обставин вся вона негайно верне в рідний край.

Не дивлячись на це, коли наступить та бажана хвиля, українська еміграція особливож в Европі повинна витворити цінности, які зможуть подати духову поживу не тільки нашим сучасним братам і сестрам під ріжними займанщинами, але також і цілим грядучим поколінням.

Не забудьмо, що свого часу польська еміграція крім гнилі і сварок, цього негативного обліку всякої еміграції, — видала величню літературу, яка опісля здвигнула душу сучасної польської нації. Якраз на еміграції повстали найбільші твори польської літератури.

На еміграції і блуканнє створив жидівський народ свої святі книги, якими досі держиться і охороняється від смерти

І сучасна російська еміграція звернула увагу найперше на видання культурних цінностей, в першій мірі старих, новійших та сучасних клясиків російської літератури, мистецтва, шкільних підручників, педагогічних творів, найгарніщих виборів з поміж світової літератури і тепер дає змогу як загально вже відомим, так і молодим своїм авторам творити нові цінности для культурної скарбниці російського народу.

І треба признати — це одинокий спосіб, яким еміграція може принести в дарі своєму народови великі діла, такі великі, що ними житимуть опісля цілі покоління. Бо еміграція — це проба сили кождого народу в нещастю і допусті. Це можна і треба відносити особливо до українських відносин та до завдань української еміграції в Европі.

Довголітня світова війна, страшна революція і всі лихоліття чужої окупації знищили зовсім всі українські придбання друкованого слова. Українські клясики є тепер рідкістю, шкільні та педагогічні підручники в дуже невистарчаючій скількости, ще менше придбано матеріялу з чужих літератур, а численні сучасні наукові та літературні твори лежать в рукописах, не маючи змоги появитися друком, виконати свої завдання та дати матеріяльну змогу авторам продовжувати дальші праці.

Зрозуміла це українська еміграція в німецькому центрі — в Берліні і постановила використати цей час свого добровільного вигнання для позитивної творчої праці в напрямі, вказаному иншими еміграціями, приноровлюючись до духових життєвих запотребовань українського народу та використовуючи до цього здобутки сучасної культури й новітньої техніки.

Видавництво „Українське Слово" в Берліні (спілка зареєстрована з обмеженою порукою), постановило виповнити ту прогалину в українському культурному житю та дати українському громадянству по змозі по відносно найдешевшій ціні українських клясиків, автольогії українських письменників, шкільні підручники для народніх, виділових, середніх та вищих шкіл, педагогічні твори, твори загальної культурної вартости світової літератури, книжки для шкільних та народніх бібліотек, твори наукові, про культуру та мистецтво — а в дальшій мері видавництва є печатання творів су-

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

У Британському музею.

Між кількома дуже нецікавими вулицями одної з найстарших дільниць Льондону стоїть будівля, до якої прямують цікаві з найдальших закутин світа, щоби поглянути на найстарші останки людської культури. Вони йдуть у музей перш усього тому, що відвідування музеїв належить до репертуару нашої сучасної культури. Британський музей є єдиним у своїому роді предметом на світі, предметом, який зберігає в собі тисячі єдиних у своїому роді предметів, і годі. Як кожний музей, це перш усього: кладовище слави, — привабливе місце для прощі. Пошаною для померших висказуємо свою потребу безсмертности. Коли входимо між 44 йонські колюмни, думки наші зринають супокійно як голуби під цею святинею; коли виходимо з неї обважніла голова гуде як найбливчі вулиці.

Провідники, катальоги та підручники не поможуть нам, а радше навпаки: пошкодять, коли по кількох відвідинах схочете зберегти в своїй памяти найважливійші здобутки Британського музею. В такому музею нема найважливійших здобутків. Усе те, що в ньому є — силкується дати якесь загальне вражіння про минулі померші культури. Історик добуває цілу психольогічну теорію з одної грецької вази з куска дверей коптійської церкви, з одної асирійської плоскорізьби. А ми перед румовищем грецького дому, асирійської палати, або єгипетських гроб в майже не думаємо про те, що ось це менш-більш усе, що може полишитися з довговікового культурного надбання могутніх народів. Стоїмо на побоєвищі, куди прийшли на те, щоби відтворити собі картину колишньої війни. Замісць реву гармат подув вітру між хабузям, — замісць людської метушні дикої, як звіряче бажання жити ціною чужої смерти — трохи костей та заліза.

Рефлексії про химерність індивідуальної слави, які можуть навіяти гроби у Вестмінстері замовкають супроти останків слави цілих народів. Тут в найкращій світовій книгозбірні найдете безліч творів, які зміцнять почування вашої індивідуальности; переходячи від одного до другого, можете найти згодом цитку, яка доведе вас до найстарших слідів людського істнування, як до рідної спадщини, якою можна жити...

Але тут можете розпортати в собі ще инше почування. Невжеж ворота святинь, малюнки на стінах дому, проби, різьби для прикрас, посуда, а навіть фрагменти [illegible] творів дають [illegible] вражіння про [illegible] вигаслого життя? Чи колиб инші з нашої культури, стертої землетрусом полишилося усе оброблене каміння, заліао, глина та дерево — чи те, що кожний з нас переживає як своєрідність сучасної культури могло би бути схоплене нащадками?

Байдуже про ріжниці між колишньою сутю культур і нинішньою нашою оманою: Єгипту, Вавилону, Греції та Риму. Важливо те, що суть сучасної культури може стати оманою навіть для людини задуманої між музейними стінами. Нелегко втихомирити своє „я" рефлексією, що вся мета нашого істнування буде збережена в якійсь частині матеріяльної форми, яка перейде в музей духової культури нащадків. Ніяка матеріяльна та духова форма суспільного життя, в якому беремо участь, не в силі промовляти таким голосом безмертности, щоби цей голос міг заглушити всі індивідуальні бажання та потреби — ці хвилини, яким кажемо: Verweile doch, du bist so schön. В цьому „людському, аж — надто — людському" оклику незмірущого епікуреїзму є відповідь для бажань та потреб безсмертности: де є місце для одиниці між музейними останками мистецтв, ремесл, звичаїв та релігій полишених віковими могутніми народами? Хто з нас нині заздрить бальсамованій мумії єгипетської царівни, якої тіло заховалося на протязі кількох тисяч літ краще ніж найтривкіщі будівлі? Деякі з нас були би [illegible] колиб могли бачити свої твори [illegible] полицях бібліотеки Британського музею — ніким не тикані книжки. А врешті: час нищить щораз більше ледачий сучасний папір [illegible] бібліотекарі передбачують мабуть вони всі книжки, які не будуть видані на ново — щезнуть безслідно. І одночасно друкарні цілого світу родять з кожною днинною що раз більше авторів.

З усім тим: навіть такі, як я, пересиджували цілими годинами в цьому найбільшому европейському музею та найбільшій бібліотеці — пишуть статті про них. Пишуть на те, щоби найти кількох читачів, які годину пізнійше покористуються цілим часописом, (де буде видрукованих ще 10 инших статей на сторазактуальнійші теми!) для щоденної фізіольогічної функції. Чужа фізіольогія не завсіди перешкоджає нашій психольогії. Тисячі сиднів, зігнувшись у три погибелі, просиджує роками у бібліотеці Британського Музею часто над якимсь одним автором, над одним відломком завмерлої старовини. Їх психольогія не є в гіршім порядку, ніж наша в вами, читачу, коли цікавість або глибша духова потреба веде нас до музею. І ми ставимо собі питання, на які не маємо відповіди, і ми маємо відповіди, на які не поклали собі запитів. Коли кепкуєте з дивовижі і понури, які перетворюють кров у чорнило, згадайте, що все є книжкою. В якійнебудь формі виявляється ваша життєва енергія, — ви відчитуєте енергію инших людей та записуєте власну. А що писане слово є нині найважшою формою, бо найбільше доступною — не читайте, а оглядайте музеї.

Важко і тут. Всі останки святинь, домів, мистецтв, ремесл та звичаїв є лише книжками, з яких

часних українських письменників та вчених.

Видавництво „Українське Слово" в Берліні вже встигло випустити біля 30 більших і менших творів на різні теми.

Поруч класиків і сучасної белетристики видавництво задумало видати одностайну **„Граматику української мови"**, б ручи за основу приписи Укр аньської Акад. Наук, та обширний тлір **„Ортографічний словник"** на взір німецької „D e deutsche Rech schreibung" без яких то підручників не зможе обійтися ніяка українська школа, ніяке українське тов., та взагалі всякий: що або сам має до діла або цікавиться українськими друкованими справами.

Крім того видавництво може увійти в зносини з педагогічними та шкільними організаціями для видання р жного рода шкільних підручників, що в Берлині з огляду на добір те.нічних засобів і широко розвиненої діяльности видавництва дасться перевести розмірно скоро, найдешевше і під зверхнім виглядом найкраще.

Таким чином українська еміграція в Німеччині зможе використати свій час для витворення духових цінностей, які не тільки матимуть вартість в сучасний час, але також становитимуть м ральну підвалину у всіх культурних змаганнях і в майбутньому.

Початок вже зроблений. Видавництво „Українського Слова" в Берліні вступило на певний шлях невіручої культурної праці, тої найважнішої основи відродження всякої нації.

Іван Герасимович.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З Волині.

Виганці з Волині.

Дня 6. серпня ц. р. в м. Кремінці на Волині відбулись надзвичайні загальні збори уповноважених кремінецького Союзу кооперативів, які після докладу п. Грабова та пояснень пп. Трепета, Романченка, котрих перед тим староста Робакевич хотів вислати з Кременця, щоби не допустити їх виступати на зборах, зрозумівши злочинне поступування в діяльности правління в складі пп. Панкевича, Малявського, Алешкова, то потакання тим злочинам з боку Надзірної Ради, головою котрої був п. Рей, теперішний заступник бурмістра м. Кременця, винесли громадське недовіря правлінню і Раді, та обрали нове правління і Раду Надзірну, призначили спеціяльну ревізію над попередною діяльністю правління Союзу, надавши право запросити для ревізії експертів.

Така постановна справа загорожувала лавою підсудних для бувших членів правління та Ради і не могла не турбувати „правлінських" родичів та приятелів, які найшли собі хлібні міста в кремінецькому старостві на посадах референтів.

Отже дня 8. серпня ц. р. рано поліція без ордерів заарештувала пп. Грабова, Трепета, Романченка та п. проф. Біднова і представила перед ясні очі п. Робакевича, старости кремінецького, де цілком по середньовічному вчинено з ними розправу.

П. староста, стукаючи кулаками по столу, став вимагати від них підписання виготовлених раніш карт азилю.

Підкресливши примусовість цего акту, проф. Біднов і п. Грабоа підписали, а пп. Трепет та Романченко категорично відмовились підписати карти азилю.

Після того всі чотири були відправлені на постерунок, а звідтам по черзі (неївши нічого до 5 години), під ескортою поліції по квартирах за річами, після чого знову повернули до постерунку поліції.

О год. 9 вечером всіх в супроводі 4 піших та кількох кінних поліціянтів з п. комісаром на чолі, відправлено на дворець, звідки пп. Грабова та Біднова, під охороною поліціянта, відвезено до м. Макова, що в 30 верстах від залізничого шляху Варшава—Остроленка, а п. Трепета та Романченка, також під охороною, до м. Остроленки.

Висланим до Остроленки пп. Трепету і Романченкови вручили приготовані для них карти азилю лише по прибуттю до Остроленки.

Ці документи свідчать про ясне і виразне нарушення закону п. кремінецьким старостою.

В них тим атраментом, яким підписувався п. Робакевич (видно сама референтка не посміла) в §. 10 „Data przybycia do Polski" написано „po 12/X 1920", а у п. Романченка переправлено з „przed" на „po") – хоть наші документи, стверджені польськими властями, свідчили противежне. Словом, п. Робакевич захотів того і воно мусіло бути так!

Більше того: для прискорення справи карт азилю приходили фальшиві свідоцтва про прищіплення холери, бо без того не вільно виїздити з Волині.

Так вивезли вигнанців з Волині.

На вигнанні вислані опинились в дуже важких умовах, без майже жадних засобів, без можливости знайти роботу в чужій стороні, засуджені на голод і холод.

Один з висланих подав прохання про дозвіл йому виїхати за кордон; в цьому йому відмовлено.

З огляду на це, що одинокий аргумент п. Робакевича, кремінецького старости, до висилки прибуття висланців після 12/X 1920 р. остаточно впав з одержанням ними з Варшави від поліційних комісаріятів засвідчень, що мешкали вони в Варшаві 3. червня місія 1920 р., ухвалили звернутись ще раз до українських і польських кооперативних організацій та до польського міністерства внутрішних справ з просьбою протестом проти заслання.

В разі ж дальшого зволікання справи — протести будуть передані до міжнародніх організацій.

Але вже тепер, з огляду на важкий матеріяльний стан та кліматичні умови (болотне повітря), ухвалено звернутись через Центральний Український Комітет в Річипосполитій Польській до Міжнароднього Червоного Хреста з проханням о уділення матеріяльної та медичної допомоги.

Політичні спекулянти.

Революція 1917 р. поруч з ідейним елементом, який ніс ліпші гасла, не мало висунула на громадське поле й иншого елементу, елементу не чистого на руку і в моральному відношенню, який дбав не про добро суспільности, не про кращі ідеали, а лише про своє „я", який користаючись ріжними переходовими ментами, спекулював, як ще й зараз спекулює політично, набиваючи кишені за рахунок своїх темних братів, одягаючи, коли це вигідно і для своєї кишені потрібно, подерту свитку цих братів.

Багато такого елементу є ще й зараз на українських землях в межах Польщі. І очевидно, не даром працює така публіка — має заплату за свою працю.

Скажемо дещо про волинських „політичних спекулянтів", до діяльности яких ми трохи придивились:

1. Кажуть, що п. Дмитро Бабенко, голова Рівенського лжекооперативного С-зу, наприклад, встиг отримати якусь допомогу на боротьбу з дорожнечою, хоч, правду кажучи, чи треба було б видати якомусь відповідному чинникови допомогу на боротьбу з цим лжекооперативним Союзом на чолі з п. Бабенком.

2. П. Михайло Панкевич з Кремінця, якого збори уповноважених Кремінецького Повітового С-зу кооперативів нагнали 6. VIII. ц. р. із становища голови Управи цього Союзу, висловивши громадське недовіря, встиг стати на чолі Банку Людового в Кремінці і кажуть, що має деякі милости від банку.

3. П. Лех Роман, з дідичів кремінецького повіту (зараз без землі, бо пропив і програв її) досить міцно засів на становищі референта самоврядувань при старості, хоч сам Росіянин. Все це за те кажуть, що уміє виступати в ролі „репрезентанта" людности кремінецького повіту, хоч людність ця менш всього знає п. Леха, а як і знає, то з такого боку, за що нагнати варта його.

4. П. Трохимлюк Василь з Почаєва, на Кремінеччині теж має заплату за працю „по репрезентації" української людности Волині. А саме кажуть, що якесь польське політичне угруповання виставляє навіть його кандидатуру в посли до сойму.

В сей час, коли незадовго український нарід може стати до урн, ми мусимо голосно назвати таких репрезентантів, щоби цим допомогти своїм меншим братам киями нагнати самозванних „репрезентантів", сказавши: „Геть політичні спекулянти!"

Г.

Так каже народня честь!

I.

Прошу помістити отсю заяву: Тернопільське староство письмом з дати Тернопіль 31. серпня 1922. число 212/12. повідомило підписаного, що його заіменовано членом обводової виборчої комісії. У відповіди на се письмо підписаний вніс резигнацію з члена виборчої комісії з тої причини, що справа Галичини дефінітивно досі невирішена і що цілий український народ не бере участи у виборах до варшавського сойму і сенату.

А з огляду на се, що можуть підписаного ошибочно поміщувати в польських урядових часописах як члена виборчої комісії, тому підписаний просить помістити заяву, що як карний член українського народу піддається приказови однозгідної ухвали Міжпартійної Ради, а спеціяльно постанови Трудової Партії, як її член і жадної участи в виборчій акції не бере і не буде брати.

Тернопіль, дня 6. IX. 1922 р.

Антін Кунько,
господар в Чернелеві руськім, повіт Тернопіль.

II.

Прошу помістити отсю заяву: Тернопільське староство письмом з дати Тернопіль 31. серпня 1922. ч. спр. 212/12. повідомило підписаного, що його заіменувало членом обводової виборчої комісії.

На се письмо підписаний вніс резигнацію з члена виборчої комісії з тої причини, що справа Галичини дефінітивно досі не полагоджена і що цілий український народ не бере участи в виборах до варшавського сойму і сенату.

А зогляду на се, що можуть підписаного ошибочно поміщувати в урядових часописах як члена виборчої комісії, тому просить підписаний помістити сю заяву, що як карний член Української Радикальної Партії піддається приказови ширшого партійного заряду і заявляє, що не бере і не буде брати ніякої участи у виборчій акції.

Семко Кінах.

Преса.

„Роботнік" про чесько-польські відносини.

Центральний орган П. П. С. „Роботнік" в останньому числі констатує, що чесько-польські відносини дуже погіршилися. Автор статті закидує Чехам переслідування Поляків, імперіялізм, шовінізм, нетолєранцію, словом усі гріхи, якими так грішить і Польща. Стаття кінчиться так: „Замість безпосередно порозумітися з Українцями у Східній Галичині і узгляднити їх слушні національні домагання, Скірмунти волять заключувати з Чехами дого-

Від Редакції.

Ч. 9. „Діла" з 10. вересня ц. р. вийшло з великим спізненням, бо аж 17. вересня ц. р. Причина спізнення — брак паперу.

Ч. 10. „Діла" вийде 24. вересня ц. р.

Ч. 11. „Діла" вийде 8. жовтня ц. р.

Ч. 12. „Діла" вийде 22. жовтня ц. р.

Ч. 13. „Діла" вийде 5. листопада ц. р.

Ч. 14. „Діла" вийде 19. листопада ц. р.

Ч. 15. „Діла" вийде 3. грудня ц. р.

Ч. 16. „Діла" вийде 17. грудня ц. р.

Ч. 17. „Діла" вийде 31. грудня ц. р.

Ч. 18. „Діла" вийде 14. січня 1923 р.

Ч. 19. „Діла" вийде 28. січня 1923 р.

Ч. 20. „Діла" вийде 11. лютого 1923 р.

Ч. 21. „Діла" вийде 25. лютого 1923 р.

Ч. 22. „Діла" вийде 11. березня 1923 р.

Ч. 23. „Діла" вийде 25. березня 1923 р.

Ч. 24. „Діла" вийде 8. квітня 1923 р.

Ч. 25. „Діла" вийде 22. квітня 1923 р.

Ч. 26. „Діла" вийде 6. травня 1923 р.

Ч. 27. „Діла" вийде 20. травня 1923 р.

Ч. 28. „Діла" вийде 3. червня 1923 р.

Ч. 29. „Діла" вийде 17. червня 1923 р.

Ч. 30. „Діла" вийде 1. липня 1923 р.

Ч. 31. „Діла" вийде 15. липня 1923 р.

Ч. 32. „Діла" вийде 29. липня 1923 р.

Ч. 33. „Діла" вийде 12. серпня 1923 р.

Ч. 34. „Діла" вийде 26. серпня 1923 р.

Ч. 35. „Діла" вийде 9. вересня 1923 р.

Ч. 36. „Діла" вийде 23. вересня 1923 р.

Ч. 37. „Діла" вийде 7. жовтня 1923 р.

Ч. 38. „Діла" вийде 21. жовтня 1923 р.

Ч. 39. „Діла" вийде 4. листопада 1923 р.

Ч. 40. „Діла" вийде 18. листопада 1923 р.

Ч. 41. „Діла" вийде 2. грудня 1923 р.

Ч. 42. „Діла" вийде 16. грудня 1923 р.

Ч. 43. „Діла" вийде 30. грудня 1923 р.

Ч. 44. „Діла" вийде 13. січня 1924 р.

Ч. 45. „Діла" вийде 27. січня 1924 р.

Ч. 46. „Діла" вийде 10. лютого 1924 р.

Ч. 47. „Діла" вийде 24. лютого 1924 р.

Ч. 48. „Діла" вийде 9. березня 1924 р.

Ч. 49. „Діла" вийде 23. березня 1924 р.

Ч. 50. „Діла" вийде 6. квітня 1924 р.

Ч. 51. „Діла" вийде 20. квітня 1924 р.

Ч. 52. „Діла" вийде 4. травня 1924 р.

Ч. 53. „Діла" вийде 18. травня 1924 р.

Ч. 54. „Діла" вийде 1. червня 1924 р.

Ч. 55. „Діла" вийде 15. червня 1924 р.

Ч. 56. „Діла" вийде 29. червня 1924 р.

Ч. 57. „Діла" вийде 13. липня 1924 р.

Ч. 58. „Діла" вийде 27. липня 1924 р.

Ч. 59. „Діла" вийде 10. серпня 1924 р.

Ч. 60. „Діла" вийде 24. серпня 1924 р.

Ч. 61. „Діла" вийде 7. вересня 1924 р.

Ч. 62. „Діла" вийде 21. вересня 1924 р.

Ч. 63. „Діла" вийде 5. жовтня 1924 р.

Ч. 64. „Діла" вийде 19. жовтня 1924 р.

Ч. 65. „Діла" вийде 2. листопада 1924 р.

Ч. 66. „Діла" вийде 16. листопада 1924 р.

Ч. 67. „Діла" вийде 30. листопада 1924 р.

Ч. 68. „Діла" вийде 14. грудня 1924 р.

Ч. 69. „Діла" вийде 28. грудня 1924 р.

Ч. 70. „Діла" вийде 11. січня 1925 р.

Ч. 71. „Діла" вийде 25. січня 1925 р.

Ч. 72. „Діла" вийде 8. лютого 1925 р.

Ч. 73. „Діла" вийде 22. лютого 1925 р.

Ч. 74. „Діла" вийде 8. березня 1925 р.

Ч. 75. „Діла" вийде 22. березня 1925 р.

Ч. 76. „Діла" вийде 5. квітня 1925 р.

Ч. 77. „Діла" вийде 19. квітня 1925 р.

Ч. 78. „Діла" вийде 3. травня 1925 р.

Ч. 79. „Діла" вийде 17. травня 1925 р.

Ч. 80. „Діла" вийде 31. травня 1925 р.

Ч. 81. „Діла" вийде 14. червня 1925 р.

Ч. 82. „Діла" вийде 28. червня 1925 р.

Ч. 83. „Діла" вийде 12. липня 1925 р.

Ч. 84. „Діла" вийде 26. липня 1925 р.

Ч. 85. „Діла" вийде 9. серпня 1925 р.

Ч. 86. „Діла" вийде 23. серпня 1925 р.

Ч. 87. „Діла" вийде 6. вересня 1925 р.

Ч. 88. „Діла" вийде 20. вересня 1925 р.

Ч. 89. „Діла" вийде 4. жовтня 1925 р.

Ч. 90. „Діла" вийде 18. жовтня 1925 р.

Ч. 91. „Діла" вийде 1. листопада 1925 р.

Ч. 92. „Діла" вийде 15. листопада 1925 р.

Ч. 93. „Діла" вийде 29. листопада 1925 р.

Ч. 94. „Діла" вийде 13. грудня 1925 р.

Ч. 95. „Діла" вийде 27. грудня 1925 р.

Ч. 96. „Діла" вийде 10. січня 1926 р.

Ч. 97. „Діла" вийде 24. січня 1926 р.

Ч. 98. „Діла" вийде 7. лютого 1926 р.

Ч. 99. „Діла" вийде 21. лютого 1926 р.

Ч. 100. „Діла" вийде 7. березня 1926 р.

Ч. 101. „Діла" вийде 21. березня 1926 р.

Ч. 102. „Діла" вийде 4. квітня 1926 р.

Ч. 103. „Діла" вийде 18. квітня 1926 р.

Ч. 104. „Діла" вийде 2. травня 1926 р.

Ч. 105. „Діла" вийде 16. травня 1926 р.

Ч. 106. „Діла" вийде 30. травня 1926 р.

Ч. 107. „Діла" вийде 13. червня 1926 р.

Ч. 108. „Діла" вийде 27. червня 1926 р.

Ч. 109. „Діла" вийде 11. липня 1926 р.

Ч. 110. „Діла" вийде 25. липня 1926 р.

Ч. 111. „Діла" вийде 8. серпня 1926 р.

Ч. 112. „Діла" вийде 22. серпня 1926 р.

Ч. 113. „Діла" вийде 5. вересня 1926 р.

Ч. 114. „Діла" вийде 19. вересня 1926 р.

Ч. 115. „Діла" вийде 3. жовтня 1926 р.

Ч. 116. „Діла" вийде 17. жовтня 1926 р.

Ч. 117. „Діла" вийде 31. жовтня 1926 р.

Ч. 118. „Діла" вийде 14. листопада 1926 р.

Ч. 119. „Діла" вийде 28. листопада 1926 р.

Ч. 120. „Діла" вийде 12. грудня 1926 р.

Ч. 121. „Діла" вийде 26. грудня 1926 р.

Ч. 122. „Діла" вийде 9. січня 1927 р.

Ч. 123. „Діла" вийде 23. січня 1927 р.

Ч. 124. „Діла" вийде 6. лютого 1927 р.

Ч. 125. „Діла" вийде 20. лютого 1927 р.

Ч. 126. „Діла" вийде 6. березня 1927 р.

Ч. 127. „Діла" вийде 20. березня 1927 р.

Ч. 128. „Діла" вийде 3. квітня 1927 р.

Ч. 129. „Діла" вийде 17. квітня 1927 р.

Ч. 130. „Діла" вийде 1. травня 1927 р.

Ч. 131. „Діла" вийде 15. травня 1927 р.

Ч. 132. „Діла" вийде 29. травня 1927 р.

Ч. 133. „Діла" вийде 12. червня 1927 р.

Ч. 134. „Діла" вийде 26. червня 1927 р.

Ч. 135. „Діла" вийде 10. липня 1927 р.

Ч. 136. „Діла" вийде 24. липня 1927 р.

Ч. 137. „Діла" вийде 7. серпня 1927 р.

Ч. 138. „Діла" вийде 21. серпня 1927 р.

Ч. 139. „Діла" вийде 4. вересня 1927 р.

Ч. 140. „Діла" вийде 18. вересня 1927 р.

Ч. 141. „Діла" вийде 2. жовтня 1927 р.

Ч. 142. „Діла" вийде 16. жовтня 1927 р.

Ч. 143. „Діла" вийде 30. жовтня 1927 р.

Ч. 144. „Діла" вийде 13. листопада 1927 р.

Ч. 145. „Діла" вийде 27. листопада 1927 р.

Ч. 146. „Діла" вийде 11. грудня 1927 р.

Ч. 147. „Діла" вийде 25. грудня 1927 р.

Ч. 148. „Діла" вийде 8. січня 1928 р.

Ч. 149. „Діла" вийде 22. січня 1928 р.

Ч. 150. „Діла" вийде 5. лютого 1928 р.

Ч. 151. „Діла" вийде 19. лютого 1928 р.

Ч. 152. „Діла" вийде 4. березня 1928 р.

Ч. 153. „Діла" вийде 18. березня 1928 р.

Ч. 154. „Діла" вийде 1. квітня 1928 р.

Ч. 155. „Діла" вийде 15. квітня 1928 р.

Ч. 156. „Діла" вийде 29. квітня 1928 р.

Ч. 157. „Діла" вийде 13. травня 1928 р.

Ч. 158. „Діла" вийде 27. травня 1928 р.

Ч. 159. „Діла" вийде 10. червня 1928 р.

Ч. 160. „Діла" вийде 24. червня 1928 р.

Ч. 161. „Діла" вийде 8. липня 1928 р.

Ч. 162. „Діла" вийде 22. липня 1928 р.

Ч. 163. „Діла" вийде 5. серпня 1928 р.

Ч. 164. „Діла" вийде 19. серпня 1928 р.

Ч. 165. „Діла" вийде 2. вересня 1928 р.

Ч. 166. „Діла" вийде 16. вересня 1928 р.

Ч. 167. „Діла" вийде 30. вересня 1928 р.

Ч. 168. „Діла" вийде 14. жовтня 1928 р.

Ч. 169. „Діла" вийде 28. жовтня 1928 р.

Ч. 170. „Діла" вийде 11. листопада 1928 р.

Ч. 171. „Діла" вийде 25. листопада 1928 р.

Ч. 172. „Діла" вийде 9. грудня 1928 р.

Ч. 173. „Діла" вийде 23. грудня 1928 р.

Ч. 174. „Діла" вийде 6. січня 1929 р.

Ч. 175. „Діла" вийде 20. січня 1929 р.

Ч. 176. „Діла" вийде 3. лютого 1929 р.

Ч. 177. „Діла" вийде 17. лютого 1929 р.

Ч. 178. „Діла" вийде 3. березня 1929 р.

Ч. 179. „Діла" вийде 17. березня 1929 р.

Ч. 180. „Діла" вийде 31. березня 1929 р.

Ч. 181. „Діла" вийде 14. квітня 1929 р.

Ч. 182. „Діла" вийде 28. квітня 1929 р.

Ч. 183. „Діла" вийде 12. травня 1929 р.

Ч. 184. „Діла" вийде 26. травня 1929 р.

Ч. 185. „Діла" вийде 9. червня 1929 р.

Ч. 186. „Діла" вийде 23. червня 1929 р.

Ч. 187. „Діла" вийде 7. липня 1929 р.

Ч. 188. „Діла" вийде 21. липня 1929 р.

Ч. 189. „Діла" вийде 4. серпня 1929 р.

Ч. 190. „Діла" вийде 18. серпня 1929 р.

Ч. 191. „Діла" вийде 1. вересня 1929 р.

Ч. 192. „Діла" вийде 15. вересня 1929 р.

Ч. 193. „Діла" вийде 29. вересня 1929 р.

Ч. 194. „Діла" вийде 13. жовтня 1929 р.

Ч. 195. „Діла" вийде 27. жовтня 1929 р.

Ч. 196. „Діла" вийде 10. листопада 1929 р.

Ч. 197. „Діла" вийде 24. листопада 1929 р.

Ч. 198. „Діла" вийде 8. грудня 1929 р.

Ч. 199. „Діла" вийде 22. грудня 1929 р.

Ч. 200. „Діла" вийде 5. січня 1930 р.

Ч. 201. „Діла" вийде 19. січня 1930 р.

Ч. 202. „Діла" вийде 2. лютого 1930 р.

Ч. 203. „Діла" вийде 16. лютого 1930 р.

Ч. 204. „Діла" вийде 2. березня 1930 р.

Ч. 205. „Діла" вийде 16. березня 1930 р.

Ч. 206. „Діла" вийде 30. березня 1930 р.

Ч. 207. „Діла" вийде 13. квітня 1930 р.

Ч. 208. „Діла" вийде 27. квітня 1930 р.

Ч. 209. „Діла" вийде 11. травня 1930 р.

Ч. 210. „Діла" вийде 25. травня 1930 р.

Ч. 211. „Діла" вийде 8. червня 1930 р.

Ч. 212. „Діла" вийде 22. червня 1930 р.

Ч. 213. „Діла" вийде 6. липня 1930 р.

Ч. 214. „Діла" вийде 20. липня 1930 р.

Ч. 215. „Діла" вийде 3. серпня 1930 р.

Ч. 216. „Діла" вийде 17. серпня 1930 р.

Ч. 217. „Діла" вийде 31. серпня 1930 р.

Ч. 218. „Діла" вийде 14. вересня 1930 р.

Ч. 219. „Діла" вийде 28. вересня 1930 р.

Ч. 220. „Діла" вийде 12. жовтня 1930 р.

Ч. 221. „Діла" вийде 26. жовтня 1930 р.

Ч. 222. „Діла" вийде 9. листопада 1930 р.

Ч. 223. „Діла" вийде 23. листопада 1930 р.

Ч. 224. „Діла" вийде 7. грудня 1930 р.

Ч. 225. „Діла" вийде 21. грудня 1930 р.

Ч. 226. „Діла" вийде 4. січня 1931 р.

Ч. 227. „Діла" вийде 18. січня 1931 р.

Ч. 228. „Діла" вийде 1. лютого 1931 р.

Ч. 229. „Діла" вийде 15. лютого 1931 р.

Ч. 230. „Діла" вийде 1. березня 1931 р.

Ч. 231. „Діла" вийде 15. березня 1931 р.

Ч. 232. „Діла" вийде 29. березня 1931 р.

Ч. 233. „Діла" вийде 12. квітня 1931 р.

Ч. 234. „Діла" вийде 26. квітня 1931 р.

Ч. 235. „Діла" вийде 10. травня 1931 р.

Ч. 236. „Діла" вийде 24. травня 1931 р.

Ч. 237. „Діла" вийде 7. червня 1931 р.

Ч. 238. „Діла" вийде 21. червня 1931 р.

Ч. 239. „Діла" вийде 5. липня 1931 р.

Ч. 240. „Діла" вийде 19. липня 1931 р.

Ч. 241. „Діла" вийде 2. серпня 1931 р.

Ч. 242. „Діла" вийде 16. серпня 1931 р.

Ч. 243. „Діла" вийде 30. серпня 1931 р.

Ч. 244. „Діла" вийде 13. вересня 1931 р.

Ч. 245. „Діла" вийде 27. вересня 1931 р.

Ч. 246. „Діла" вийде 11. жовтня 1931 р.

Ч. 247. „Діла" вийде 25. жовтня 1931 р.

Ч. 248. „Діла" вийде 8. листопада 1931 р.

Ч. 249. „Діла" вийде 22. листопада 1931 р.

Ч. 250. „Діла" вийде 6. грудня 1931 р.

Ч. 251. „Діла" вийде 20. грудня 1931 р.

Ч. 252. „Діла" вийде 3. січня 1932 р.

Ч. 253. „Діла" вийде 17. січня 1932 р.

Ч. 254. „Діла" вийде 31. січня 1932 р.

Ч. 255. „Діла" вийде 14. лютого 1932 р.

Ч. 256. „Діла" вийде 28. лютого 1932 р.

Ч. 257. „Діла" вийде 13. березня 1932 р.

Ч. 258. „Діла" вийде 27. березня 1932 р.

Ч. 259. „Діла" вийде 10. квітня 1932 р.

Ч. 260. „Діла" вийде 24. квітня 1932 р.

Ч. 261. „Діла" вийде 8. травня 1932 р.

Ч. 262. „Діла" вийде 22. травня 1932 р.

Ч. 263. „Діла" вийде 5. червня 1932 р.

Ч. 264. „Діла" вийде 19. червня 1932 р.

Ч. 265. „Діла" вийде 3. липня 1932 р.

Ч. 266. „Діла" вийде 17. липня 1932 р.

Ч. 267. „Діла" вийде 31. липня 1932 р.

Ч. 268. „Діла" вийде 14. серпня 1932 р.

Ч. 269. „Діла" вийде 28. серпня 1932 р.

Ч. 270. „Діла" вийде 11. вересня 1932 р.

Ч. 271. „Діла" вийде 25. вересня 1932 р.

Ч. 272. „Діла" вийде 9. жовтня 1932 р.

Ч. 273. „Діла" вийде 23. жовтня 1932 р.

Ч. 274. „Діла" вийде 6. листопада 1932 р.

Ч. 275. „Діла" вийде 20. листопада 1932 р.

Ч. 276. „Діла" вийде 4. грудня 1932 р.

Ч. 277. „Діла" вийде 18. грудня 1932 р.

Ч. 278. „Діла" вийде 1. січня 1933 р.

Ч. 279. „Діла" вийде 15. січня 1933 р.

Ч. 280. „Діла" вийде 29. січня 1933 р.

Ч. 281. „Діла" вийде 12. лютого 1933 р.

Ч. 282. „Діла" вийде 26. лютого 1933 р.

Ч. 283. „Діла" вийде 12. березня 1933 р.

Ч. 284. „Діла" вийде 26. березня 1933 р.

Ч. 285. „Діла" вийде 9. квітня 1933 р.

Ч. 286. „Діла" вийде 23. квітня 1933 р.

Ч. 287. „Діла" вийде 7. травня 1933 р.

Ч. 288. „Діла" вийде 21. травня 1933 р.

Ч. 289. „Діла" вийде 4. червня 1933 р.

Ч. 290. „Діла" вийде 18. червня 1933 р.

Ч. 291. „Діла" вийде 2. липня 1933 р.

Ч. 292. „Діла" вийде 16. липня 1933 р.

Ч. 293. „Діла" вийде 30. липня 1933 р.

Ч. 294. „Діла" вийде 13. серпня 1933 р.

Ч. 295. „Діла" вийде 27. серпня 1933 р.

Ч. 296. „Діла" вийде 10. вересня 1933 р.

Ч. 297. „Діла" вийде 24. вересня 1933 р.

Ч. 298. „Діла" вийде 8. жовтня 1933 р.

Ч. 299. „Діла" вийде 22. жовтня 1933 р.

Ч. 300. „Діла" вийде 5. листопада 1933 р.

Ч. 301. „Діла" вийде 19. листопада 1933 р.

Ч. 302. „Діла" вийде 3. грудня 1933 р.

Ч. 303. „Діла" вийде 17. грудня 1933 р.

Ч. 304. „Діла" вийде 31. грудня 1933 р.

Ч. 305. „Діла" вийде 14. січня 1934 р.

Ч. 306. „Діла" вийде 28. січня 1934 р.

Ч. 307. „Діла" вийде 11. лютого 1934 р.

Ч. 308. „Діла" вийде 25. лютого 1934 р.

Ч. 309. „Діла" вийде 11. березня 1934 р.

Ч. 310. „Діла" вийде 25. березня 1934 р.

Ч. 311. „Діла" вийде 8. квітня 1934 р.

Ч. 312. „Діла" вийде 22. квітня 1934 р.

Ч. 313. „Діла" вийде 6. травня 1934 р.

Ч. 314. „Діла" вийде 20. травня 1934 р.

Ч. 315. „Діла" вийде 3. червня 1934 р.

Ч. 316. „Діла" вийде 17. червня 1934 р.

Ч. 317. „Діла" вийде 1. липня 1934 р.

Ч. 318. „Діла" вийде 15. липня 1934 р.

Ч. 319. „Діла" вийде 29. липня 1934 р.

Ч. 320. „Діла" вийде 12. серпня 1934 р.

Ч. 321. „Діла" вийде 26. серпня 1934 р.

Ч. 322. „Діла" вийде 9. вересня 1934 р.

Ч. 323. „Діла" вийде 23. вересня 1934 р.

Ч. 324. „Діла" вийде 7. жовтня 1934 р.

Ч. 325. „Діла" вийде 21. жовтня 1934 р.

Ч. 326. „Діла" вийде 4. листопада 1934 р.

Ч. 327. „Діла" вийде 18. листопада 1934 р.

Ч. 328. „Діла" вийде 2. грудня 1934 р.

Ч. 329. „Діла" вийде 16. грудня 1934 р.

Ч. 330. „Діла" вийде 30. грудня 1934 р.

Ч. 331. „Діла" вийде 13. січня 1935 р.

Ч. 332. „Діла" вийде 27. січня 1935 р.

Ч. 333. „Діла" вийде 10. лютого 1935 р.

Ч. 334. „Діла" вийде 24. лютого 1935 р.

Ч. 335. „Діла" вийде 10. березня 1935 р.

Ч. 336. „Діла" вийде 24. березня 1935 р.

Ч. 337. „Діла" вийде 7. квітня 1935 р.

Ч. 338. „Діла" вийде 21. квітня 1935 р.

Ч. 339. „Діла" вийде 5. травня 1935 р.

Ч. 340. „Діла" вийде 19. травня 1935 р.

Ч. 341. „Діла" вийде 2. червня 1935 р.

Ч. 342. „Діла" вийде 16. червня 1935 р.

Ч. 343. „Діла" вийде 30. червня 1935 р.

Ч. 344. „Діла" вийде 14. липня 1935 р.

Ч. 345. „Діла" вийде 28. липня 1935 р.

Ч. 346. „Діла" вийде 11. серпня 1935 р.

Ч. 347. „Діла" вийде 25. серпня 1935 р.

Ч. 348. „Діла" вийде 8. вересня 1935 р.

Ч. 349. „Діла" вийде 22. вересня 1935 р.

Ч. 350. „Діла" вийде 6. жовтня 1935 р.

Ч. 351. „Діла" вийде 20. жовтня 1935 р.

Ч. 352. „Діла" вийде 3. листопада 1935 р.

Ч. 353. „Діла" вийде 17. листопада 1935 р.

Ч. 354. „Діла" вийде 1. грудня 1935 р.

Ч. 355. „Діла" вийде 15. грудня 1935 р.

Ч. 356. „Діла" вийде 29. грудня 1935 р.

Ч. 357. „Діла" вийде 12. січня 1936 р.

Ч. 358. „Діла" вийде 26. січня 1936 р.

Ч. 359. „Діла" вийде 9. лютого 1936 р.

Ч. 360. „Діла" вийде 23. лютого 1936 р.

Ч. 361. „Діла" вийде 8. березня 1936 р.

Ч. 362. „Діла" вийде 22. березня 1936 р.

Ч. 363. „Діла" вийде 5. квітня 1936 р.

Ч. 364. „Діла" вийде 19. квітня 1936 р.

Ч. 365. „Діла" вийде 3. травня 1936 р.

Ч. 366. „Діла" вийде 17. травня 1936 р.

Ч. 367. „Діла" вийде 31. травня 1936 р.

Ч. 368. „Діла" вийде 14. червня 1936 р.

Ч. 369. „Діла" вийде 28. червня 1936 р.

Ч. 370. „Діла" вийде 12. липня 1936 р.

Ч. 371. „Діла" вийде 26. липня 1936 р.

Ч. 372. „Діла" вийде 9. серпня 1936 р.

Ч. 373. „Діла" вийде 23. серпня 1936 р.

Ч. 374. „Діла" вийде 6. вересня 1936 р.

Ч. 375. „Діла" вийде 20. вересня 1936 р.

Ч. 376. „Діла" вийде 4. жовтня 1936 р.

Ч. 377. „Діла" вийде 18. жовтня 1936 р.

Ч. 378. „Діла" вийде 1. листопада 1936 р.

Ч. 379. „Діла" вийде 15. листопада 1936 р.

Ч. 380. „Діла" вийде 29. листопада 1936 р.

Ч. 381. „Діла" вийде 13. грудня 1936 р.

Ч. 382. „Діла" вийде 27. грудня 1936 р.

Ч. 383. „Діла" вийде 10. січня 1937 р.

Ч. 384. „Діла" вийде 24. січня 1937 р.

Ч. 385. „Діла" вийде 7. лютого 1937 р.

Ч. 386. „Діла" вийде 21. лютого 1937 р.

Ч. 387. „Діла" вийде 7. березня 1937 р.

Ч. 388. „Діла" вийде 21. березня 1937 р.

Ч. 389. „Діла" вийде 4. квітня 1937 р.

Ч. 390. „Діла" вийде 18. квітня 1937 р.

Ч. 391. „Діла" вийде 2. травня 1937 р.

Ч. 392. „Діла" вийде 16. травня 1937 р.

Ч. 393. „Діла" вийде 30. травня 1937 р.

Ч. 394. „Діла" вийде 13. червня 1937 р.

Ч. 395. „Діла" вийде 27. червня 1937 р.

Ч. 396. „Діла" вийде 11. липня 1937 р.

Ч. 397. „Діла" вийде 25. липня 1937 р.

Ч. 398. „Діла" вийде 8. серпня 1937 р.

Ч. 399. „Діла" вийде 22. серпня 1937 р.

Ч. 400. „Діла" вийде 5. вересня 1937 р.

Ч. 401. „Діла" вийде 19. вересня 1937 р.

Ч. 402. „Діла" вийде 3. жовтня 1937 р.

Ч. 403. „Діла" вийде 17. жовтня 1937 р.

Ч. 404. „Діла" вийде 31. жовтня 1937 р.

Ч. 405. „Діла" вийде 14. листопада 1937 р.

Ч. 406. „Діла" вийде 28. листопада 1937 р.

Ч. 407. „Діла" вийде 12. грудня 1937 р.

Ч. 408. „Діла" вийде 26. грудня 1937 р.

Ч. 409. „Діла" вийде 9. січня 1938 р.

Ч. 410. „Діла" вийде 23. січня 1938 р.

Ч. 411. „Діла" вийде 6. лютого 1938 р.

Ч. 412. „Діла" вийде 20. лютого 1938 р.

Ч. 413. „Діла" вийде 6. березня 1938 р.

Ч. 414. „Діла" вийде 20. березня 1938 р.

Ч. 415. „Діла" вийде 3. квітня 1938 р.

Ч. 416. „Діла" вийде 17. квітня 1938 р.

Ч. 417. „Діла" вийде 1. травня 1938 р.

Ч. 418. „Діла" вийде 15. травня 1938 р.

Ч. 419. „Діла" вийде 29. травня 1938 р.

Ч. 420. „Діла" вийде 12. червня 1938 р.

Ч. 421. „Діла" вийде 26. червня 1938 р.

Ч. 422. „Діла" вийде 10. липня 1938 р.

Ч. 423. „Діла" вийде 24. липня 1938 р.

Ч. 424. „Діла" вийде 7. серпня 1938 р.

Ч. 425. „Діла" вийде 21. серпня 1938 р.

Ч. 426. „Діла" вийде 4. вересня 1938 р.

Ч. 427. „Діла" вийде 18. вересня 1938 р.

Ч. 428. „Діла" вийде 2. жовтня 1938 р.

Ч. 429. „Діла" вийде 16. жовтня 1938 р.

Ч. 430. „Діла" вийде 30. жовтня 1938 р.

Ч. 431. „Діла" вийде 13. листопада 1938 р.

Ч. 432. „Діла" вийде 27. листопада 1938 р.

Ч. 433. „Діла" вийде 11. грудня 1938 р.

Ч. 434. „Діла" вийде 25. грудня 1938 р.

Ч. 435. „Діла" вийде 8. січня 1939 р.

Ч. 436. „Діла" вийде 22. січня 1939 р.

Ч. 437. „Діла" вийде 5. лютого 1939 р.

Ч. 438. „Діла" вийде 19. лютого 1939 р.

Ч. 439. „Діла" вий

вір, щоби Українцям нічого не дати. А кінчиться тим, що Українців відпихаємо від Польщі, що справа Східної Галичини не ратрачує міжнароднього характеру, а Чехи щораз більше завначують ворожість супроти Польщі".

Як бачимо, медові місяці польсько чеського договору скінчилися.

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіже і пашу в Товаристві Вза-ємних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

Дописи з краю.

Бучаччина.

З культурного життя в Болехові.

Громадяне Болехова пережили в місяці серпні кілька милих хвиль.

Філія Українського Товариства охорони дітей в Болехові улаштувала 9. і 20. серпня ц. р. „Два дні української дитини". На програму цього свята складався діточий вечір і „діточий фестин". Діточий фестин через непогоду не міг відбутися, відбувся тільки „діточий вечір". Програму діточого вечера виповнили вистава „Печер" й чарівної „Лісової казки" і вправи дітей вільноруч і лентами. Вечір зробив на громадянство незвичайно миле враження. Все гарно вражало точністю солідністю й знаменитим підготованням. Найбільше таки подобали ся вправи дітей, які громадянство Болехова мало змогу перший раз бачити.

Дня 27. серпня ц. р. драматичний кружок читальні „Просвіти" в Волоському Селі (ad Болехів) відограв дві комедійки: „Медвідь" А. Чехова і „Які хорі — такі доктори" Фредра. Обі вистави перейшли цілком добре. Деякі ролі були гиведені знаменито. Молодий кружок задумує в осінні і зимові вечері виступити з дальшими представленнями — в чому треба побажати йому тільки якнайкращих успіхів.

Крім цього в місяці серпні відбулися в Болехові два українські фестини, з яких дохід призначено на українські цілі.

—Тр.—

Бишки-Потік, пов. Бережани.

Перед війною наше село належало до найсвідомійших сіл в повіті, однак з приходом війни завмерло все наше культурне життя; селян виселили, майно зграбували, хати розібрали на окопи. Опісля люде вертали знесилені, аломані. Щойно з приходом в наше село молодого пароха о. Романа Береста повіяло иншим духом. Усильна праця над відновою церковного і громадського життя не пішла на марно, бо 3. IX ц. м. зах дом пароха відновлено читальні „Просвіти" в Бишках і Потоці в присутности повіт. організатора д ра Бенка з Бережан. Наша читальня є двайцятьсемою з ряду відновленою читальнею в повіті. В міру оживлення читальняного руху, піде черга на віднову Січей в обох селах. *Учасник.*

ВП Передплатників в Чехо-Словаччині присилаємо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, в нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ТЕЛЄГРАМИ.

Грецькі невдачі.

Царгород. (ПАТ.) Передні грецькі сторожі відступаючи, посунулися о 40 км. від Смирни.

Париж. (ПАТ.) Аванс. Звідомляють, що емір Афганістану переслав Мустафі Кемалеви паші грагулеційну телеграму з приводу побіди турецьких військ над грецькими.

Грецьке заперечення.

Берлін. (ПАТ.) Тут. грецьке посольство заявляє, що вістка про втечу короля Константина з Атен неправдива.

Справа репарацій.

Льондон. (ПАТ.) Відповідь французького правительства на англійське предложення відносно перемиря між Грецією й Туреччиною, яка наспіла до Форін Офіс-у, заявляє, що французьке правительство годиться на конечність зробити кінець кровопролиттю та що підпре навязання переговорів між воюючими сторонами.

Кандидатура Бенеша.

Женева. (ПАТ.) В справі виборів до Ради Союза Народів пише „Трібін д'Женев" про кандидатуру Бенеша, яко таку, що має найбільші виглади.

Французька нарада міністрів.

Париж. (ПАТ.) Сьогодня відбулася нарада міністрів і держ. підсекретарів під голосуванням Повінкаре. Предметом нарад були справи заграничної політики Франції.

Димісія грець. кабінету.

Атени. (ПАТ.) Кабінет подався до димісії. Король поручив утворення нового кабінету Калогерокопулосови.

Турки заатакують Месопотамію.

Льодон. (ПАТ.) „Івнінг Стендерд" звідомляє, начеб Турки задумували заатакувати Месопотамію. Ця вістка заворушила дуже весь Льондон. З иншого жерела наспіла вістка про горячкову діяльність, яка дається запримітити в англійських військових осередках Месопотамії.

НОВИНКИ.

— **Громадяне міста Львова!** Пам'ятайте, що 10 серпня, в неділю в салі Товариства *ім. Лисенка в год. 12-й відбудеться Всенародне Віче! Обовязком кождого Українця винно ся цім разом українському світу підчас анкети останніх років.*

— **Гонять!** „Gazeta Codzienna" нотує нових 7 випадків пожеж на фільварках Східної Галичини за один день. Так наприклад в Тахани згоріло збіже на фільварку Бартманьского Шкода виносить 12 мілионів марок. В тім самім часі на фільварку в Несухах згоріло 7 великих стирт збіжа і стодола з рільничими машинами, загальної вартости 80 мілионів. В селі Сілець Беньковий спалено одну стирту. В Камінці Струмиловій невідома рука підложила огонь під фільварок бурмістра Повиньского і спричинила шкоду 10 мілионів. У фільварку Журатин коло Буска трьох палїв пробувало підложити огонь під фільварок, але слуги в домі дідича прогнали підозрілих осіб, не вспівши їх зловити наслідком темноти. Палїв було трьох і всі повтікали. Так само на фільварку коло Сільця Беньківского невідомі особи хотіли підпалити збіже, але їм не удалося. В селі Тахані підозріла рука підпалила будинки війта Полька Єзенїшкого. Шла стодола із великими запасами збіжа, 6 коней і 8 корів, все це згоріло до тла. Як подає „Gazeta C dzienna" будинки війта підпалили українські „хлопи" із пімсти за те, що війт стягав силою данину. Шкода виносить 40 мілионів. З тих сімох випадків підпалу поліції не удалося зловити ані одного виновника. „Gazeta Codzienna" знов апелює до совісти поліції, домагаючись, щоби „на сміх викрити хоч одного злочинця і справника саботажу". Розуміється, що всю вину за підпали складає цей поліційний свисток на Українців.

— **Арештування в Стрию.** Минулого тижня в Стрию арештовано 24 Українців, яких до тепер держиться в поліційних арештах. Мимо знесення виїмкового стану, стрийська поліція не респектує конституційних постанов, згідно з якими арештований повинен до 48 годин бути звільнений або відставлений до суду.

— **Найшов виновника!** По відомих атентатах в Яворові оповіщено з великим розголосом в місті, що прийде „славний поліційний пес Прінц" зі Львова, який певне викриє виновника. Жадібні сенсації Яворівці зібралися в означеним дни юрбою на ринку, щоби достойно повитати поліційного героя зі столиці і діждалися справдішної сенсації, бо „Прінц" ведений своїм вродженим в поліційнім окруженню скріпленим гончим нюхом кинувся з великою злістю на пана старосту. Поліція з трудом уратувала старосту від лютої собаки. — *Свідок.*

— **Одностороння вимість.** Куратория львівського шкільного округа видала до Дирекцій українських гімназій строгий розпорядок, в котрім взиває їх під особистою відповідальністю провірити, чи усі учителі українських гімназій мають кваліфікацію до викладів в польській мові, а як би хто її не мав має до 6 місяців доповнити іспит з польського. Не запитує одначе Куратория, чи учителі Поляки в українських гімназіях мають кваліфікацію з української мови. Не питають, бо знають, що її ні один Поляк не має! Так то со innego!

— **Процес Федака.** „Kurjer Lwowsk" доносить, що до процесу Федака зголосилося до тепер 64 оборонців. Розправа потрвае 12 днів.

— **Перенаджування мешканців.** В Жулині пов. Стрий, жандармерія переводить насильно якісь передвиборчі списи осіб від 20 літ. Хто відмовляється від зізнань, того арештують. Дня 4. вересня арештовано Стефана Кравця і С. Турика. Арештовано також війта за те, що не хотів іти в село списувати людей. При тім не обходиться без насильств, знущань і переслідувань селян, що виразно виявляють свій опір проти виборів — Свій.

— **Весолий дім у падолисті.** Нещодавно Кам'янецький Український Університет урочисто святкував 30-літній ювілей наукової діяльности декана фізико математичного факультету цього університету професора Петра Бучинського (був. проф. Одеського у-ту) Місцевий совітський Комхоз зробив ювілятові цінне підношення: подарував у власність власний дім професорови у м. Камянці Подільському.

— **Непорозуміння.** Шовіністична польська організація „Rozwój" закликала шумними відозвами мешканців Львова, щоби дня 7. вересня о год. 8. веч. явились на стації повитати гостей з Вільна, які мали приїхати на „Targi Wschodnie". І справді на стації явилось сотки осіб ласих на шоденні паради, прийшли дами з цвітами, орхестр „Сокола" і т. д. Коли надїхав потяг, товпа почала співати „Nie damy", а тимчасом на нещастя заявив кондуктор, що з Вільна не приїхав ніхто. Музика загріла „siarczystego" марша і сконстернована товпа вертала болотами до дому, нарікаючи на несловних гостей кресових із Вільна.

— **Перекład „Chwili".** Орган східногалицьких сіоністів „Chwila" подає час до часу голоси української преси в справі Східної Галичини. На жаль переклади „Chwili" не завсіди вірні і точні. Наприклад у останньому числі помістив цей орган статтю „Діла" п. з. „Автономія". Речення: „марні є зусилля

(Дальший тяг „Новинок" на стор. 6 тій.)

РІЖНІ ВІСТИ.

Засідання французької Палати Репрезентантів.

„Пті Парізієн" доносить, що Поанкаре повернув вже до Парижа і скликав негайно засідання кабінетної Ради.

Католицькі держави не згодяться на проект Бальфура.

„Осерваторе Романо" заявляє, що католицькі великодержави не згодяться на проект Бальфура в справі Палестини, бо в тому випадку піддано би святі місця під владу комісії, де католики були би в меншости і де рішав би провідник, котрий буде правдоподібно протестантом.

Греки ставлять опір.

„Дейлі Мейл" доносить, що Греки зміцнивши свою армію ставляються ставити опір турецьким військам. Союзники продовжують свої старання, щоби довести до завішення оружя.

Успіхи турецької армії.

З Адами доносять: Наступ Турків продовжується. Греків поражено і зайнято Апляше ір. Турецькі відділи появилися недалеко Оденії загрожують грецькі зади. Сотки тисяч Греків втікає перед Турками.

Англія посередником.

ПАТ. доносить з Риму: В грецьких кругах кружляє вістка, що Англія підтримала інтервенції в справі завішення оружя між Грецією і Туреччиною. Витворилося загальне переконання, що Греція не може згодитися на переговори, коли Туреччина буде на далі домагатися звороту Адріянополя або Тракії на полудне від Маріци. В італійських кругах задивлюються скептично що до інтервенції союзних держав в тій справі.

Заворушення в Генджабі.

З Індій доносять до Бомбо про великі заворушення в Пенджабі. Заряджено скріплення поліції і вислано військову допомогу.

Шість жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Товариства Кредитового „Віра" в Раві Руській

Польські вибори і Східна Галичина.

Всі найвищі політичні чинники галицько-українського народу, а саме: Українська Національна Рада, Українська Міжпартійна Рада, Ширший Народній Комітет української трудової партії, Ширший Зарад української радикальної партії, Управа української християнсько-суспільної партії, Управа української соціяльно демократичної партії та Руський Виконуючий Комітет — постановили не брати участи у виборах до польського сойму і сенату.

Годиться з натиском зазначити, що виборча абстиненція відноситься як до самого виборчого акту, так і до всіх вступних підготовань до виборів. Не від річи буде згадати, що у виборах, як і передвиборчих актах можуть брати участь тільки горожане польської держави, а Східна Галичина згідно з твердженням Ради Союза Народів лежить поза границями Польщі.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

„Українське народне мистецтво".

З приводу виставки українського мистецького промислу, яку недавно відкрито в Берліні у віденській „Модерне Вельт" з вересня н. р. поміщено під пов. заголовком статю, яку наводимо в дослівному перекладі:

Мистецтво Українців, які замешкують південний схід Европи, а належать до старого славянського племени, протягом розвитку національної культури досягло високого рівеня. Два є жерела, які орошували його ріст: живе життєрадісне успосіблення народу та плодовитий, многобарвний і широколінійний пейзаж його Батьківщини. До цього приєдналася передовсім славянська природа, що органічно зрослася з обома елєментами, придаючи їм мотив туги і мелянхолії, а далі елемент Азії, що в змінчивих перипетіях української історії свідомо чи несвідомо унаглядував свої многогранні впливи. Не є це мабуть малою заслугою українського народнього мистецтва, що воно зуміло усі ті найріжнороднішї впливи зібрати в одно і перетворити в гармонійну, самобутню цілість.

Чужі мотиви перенимано тут скоро і перетворювано до того, що вони ставали інтегральним складником українського народнього мистецтва. Коли оглядаємо це безбереже вишивкових і ткальних мотивів українського кустарництва, то нас очаровує гармінія і спокій зразків, яка недиалючись на багатство свого кольориту і орнаментальної композиції, помимо недопізнання змінених азійських елементів, помимо ріжнородности ужитих технік, заєдно викликає враження цілости, без всякої пересади. В порівнанню зі середуще- і південно-німецьким народнім мистецтвом, яке також любить сильний і яркий кольорит, вражає українське народне мистецтво при вжиттю тяжке засобів о много зрілійше, дякуючи старанному вимірови краскових переливів. Таким чином ця мистецька зрілість, яка ніде не допускає до слова пустої крикливости, виявляючи рівночасно великий смак в зіставленню красок і ужиттю фігур, є неоспоримою прикметою українського мистецтва, яке тим самим і ріжниться від племінно спорідненого зі собою народнього мистецтва Росії.

До тогож приєднується ця життєрадісність і змисловість, яка вміє найти веселий мотив навіть в нахилі до безболісної мелянхолії, держучись оподалік від тьмавої містики і болючої рефлексії російського народнього мистецтва. Як жива блакить українського неба і мерехтливе золото незміряних українських піль, що зєдналися в гру українських національних кольорів, так насичений красками красвид в парі зі щасливим успосібленням народу утворювали і націховували чаром українське народне мистецтво. Цю характеристичну прекмету можна в рівній мірі ствердити і на українській пісні.

З вище сказаного ясно, що в першу чергу узгляднювано ті области мистецької творчости, в яких могли проявитися в усій своїй ширині життєрадість і захоплення краскою. Є це область вишивок і тканя. Через те й український народній, головнож жіночий, одяг вражає нас особливим багатством вишивок.

А що нема випадку, щоб один мотив був повторений, чи наслідуваний, то багатство вишивкових мотивів являється безмірно широким, не дивлючись на варіяції певних основних мотивів, яких пражежела заводять нас в старі дохристиянські часи. Коли візьмемо під увагу факт, що більшість населення України вживає тканин і полотен власного виробу, що навіть вишикова волічка виробляється дома після оригінальних рецепт, то щойно тоді усвідомимо собі цілість цього промислово - мистецького подвигу.

Такуж ріжноманітність завважуємо і в области тканя. Багатство краски і форми, яке ніде не буває яркім і крикливим цхує ті вироби домашного тканя, які подекуди нічому не уступають орієнтальним. Внутрішну обстановку української хати характеризують якраз ті рушники і килими домашнього виробу. Весь домашній промисл, що на рівні з російським до нині остає іще найцінніщою областю українського промислу взагалі, виявив себе і в різьбі в дереві, якої кращі твори ні в чому не уступають вартости і оригінальности найкращих зразків мистецтва Балкану. Естетичне почування українського народу проявляється в орнаментуванню деколи зовсім маловажних, непомітних предметів. Спеціяльна техніка інтарзії, яка дозволяє накладати склянї перли, мосяжні, мідяні і срібні орнаменти на деревляні вироби, досягає в парі з орнаментальною різьбою задивляючих успіхів.

В порівнанню з середуще ні мецьким народнім мистецтвом, яке послугується яркою розмаловкою обстанови, в українському народньому мистецтві висовується на перший плян різьба і інтарзія, які вражають спокійнійше і смачнійше. Це мистецтво находить приложення і в архтекурі, особливо в церковній, де багатство матеріяльних засобів дозволяє на широке мистецьке вивінування. Уживаний в греко-орієнтальних церквах іконостас дає нагоду для розвинення орнаментальної і фігурної скульптури; дуже інтересним являється дослід того, як то в сільських церквах переформовуються льокальні мотиви в релігійно архтектонічні.

Під знаком такжеж високого мистецького розвитку стоїть український металевий промисл. Особливого рівеня досяг шкіряний промисл. Шкіряні торби, пояси і цілі частини одягу покриті багатою орнаментикою, зложеною зі шкіряних і металевих окрас.

Не має на Україні ні одної области промислу не торкнутої змаганням до мистецької досконалости.

М. Ф.

Рецензії і замітки.

Юліян Павликовський: ЗЕМЕЛЬНА СПРАВА У СХІДНІЙ ГАЛИЧИНІ. Короткий історичний і економічний огляд земельного питання, та сучасний його стан. Передрук з Літ.-наук. Вістника, 20 ст.

Земельна справа як на Придніпрянській так і Придністрянській Україні є однією з найбільше актуальних справ, і це тому, що Україна є хліборобським краєм, де ³/₄ всього населення займається хліборобською справою. А коли ще взяти під увагу велику гідність і придатність української землі для хліборобської справи, як глибокий чорнозем, богатість жиру — органичних річей, та високу спосібність втягувати ріуму вогкість, що головним чином і сприяє високій її родючости, то можна лише пожаліти, що нашими вченими так мало до цього часу писалось про цей найголовніщий чинник народнього господарства нашого краю.

Науково-обективно, як бачимо, починає працювати на цьому полі молодий український вчений Ю. Павликовський і головно старається осьвітити зі всіх боків земельне питання на Галицькій Україні, де воно так запутане, як ні в одному з країв Европи. Цілий ряд його невеликих розвідок про земельну справу указує, що це найболючій ше питання українського народу в його Галицькій волости він старається вясувати та підійти до нього з умінням фаховця і найти шляхи до виходу з так ускладнюючоїся з кождим днем справи.

Книжка Ю. Павликовського „Земельна справа у Сх. Галичині" хоч правда невелика, але дає нам повну і цілком закінчену картину як в історичному так і економічному значінню про ту трагічну справу, яка мусить лежати важким каменем на серці кожного свідомого України.

І дійсно хіба це не велика трагедія хліборобського краю, коли що в минулі часи „³/₄" загалу сільського населення в Галичині позбавлені були можности прожити зі жнива з посідаючої землі", що трудно зустрінути навіть в державах Зах. Европи в високорозвиненою інтефікацією рільної господарки. Так наприклад в Німеччині (перепис 1907 р.) число сільського населення до 2-х гектарів складало 58 прц., у Франції (1892) до 1 гект. — 30 прц., в Англії (1908) до 2 х гект. — 21 прц. і т. д., а в Спол. Шт. Америки (1900) до 4 гект. — всього лиш 4 прц. Щож торкається В. України, то там пересічна площа землі на одно селянське господарство по с. г. перепису в 1916 році вимірчала 8 десятин, а володіння до 5 десятин числили до 37 прц. зі всьої селянської площі. А вже в 1917 р. процент селянського землеволодіння далеко побільшився за рахунок всіх неселянських земель (царські, скарбові, поміщицькі, монастирські і т. д.), які українське селянство одержало після Універсалів Української Центральної Ради в своє власне користування без жадного викупу і тримає що землю в своїх руках і по сьогодишний день. Ясно, що після наведених чисел землеволодіння Галицького селянства не надається до жадного порівнання.

Ми знаємо, що в сільському господарстві недостаток в рілі можна поповнювати скотарством, як це робиться в деяких країнах Зах. Европи. Але ця справа в Сх. Галичині після обчислень п. Павликовського виглядає ще більше скандяльно від першої. Так наприклад „за пасовискові сервітути одержав український селянин ще в 1890 р. як „еквівалент" таку малу площу пасовиск, що на 1 морг еквівалєнту припадало 72 штуки селянської худоби". Теж саме і в лісовій справі. Словом і в цій справі український селянин в Галичині є ще більше безрадний, як у першій.

Але вся ця трагедія українського селянства Галичини закінчується в книжці п. Павликовського страшним фіналом То многолітне очікування селянства на полагодження своєї земельної нужди, вся та надія на рідну землю враз впадає. Всі ті зайшлі дідичі, які ще мають великі земельні посілости і на які лише й числив наш селянин, не маючи надії втримати їх в своїх руках, спроваджують на ці остатки чужинців-кольоністів і розпарцельовують поміж ними цю землю і цілком витискають від неї українське селянство, яке має такий страшний земельний голод.

Роблючи коротеньке резюме, ми можемо лише винести подяку шановному авторови „Земельної справи" за те, що розкрив нам очі на переживаючу нашим селянством страшну трагедію.

Автор як видно має ерудіцію цілком опановує науковим методом і після цього можна лише побажати, аби друге видання цеї книжки було тахи розширене і більш приступно написане могло прислужитися вже для більших студій аграрного питання і с.-г. економіки Галицької України.

Надіємось, що кожний український патріот буде рахувати своїм обовязком простудіювати цю цікаву книжку п. Ю. Павликовського.

І. Шимонович.

Мистецька хроніка.

З Гуртка Дівчів Українського Мистецтва.

Дня 7. ц. м. відбулося під проводом п. голови П. Холодного чергове засідання „Гуртка Дівчів Українського Мистецтва" з таким денним порядком: 1. Відчитання протоколу з попереднього засідання; 2. Ліквідація Української Мистецької Виставки; 3. Справа нових членів: 4. П тро-Павлівська церква у Львові; 5. Инші роботи; 6. Помешкання „Гуртка" на Ялівци; 7. Збірник „Мистецтво"; 8. Біжучі справи.

По одобренню протоколу з попереднього засідання і принятю до відома листа п. М. Федюка в якому він з принціпіяльних зглядів заявляє своє виступлення з „Гуртка", передано справу ліквідації Української Мистецької Виставки контрольній комісії, зложеній з пп. Юрія Магалевського і Володимира Січинського. До слідуючого засідання мають бути виготовлені письма з подяками інституціям і особам, які піддержали „Гурток" в його праці над реалізацією Виставки. По причитанню заяв пп. скульптора Андрія Коверка і маляря Леоніда Перфецького принято обох в дійсні члени Гуртка. Рівночасно постановлено, що усі дотеперішні члени, як і ті, що приймthemуться в будучому, обовязані зложити до рук секретаріяту свою автобіографію зі спеціяльним підчеркненим своєї праці на полі мистецтва. П. голові Холодному доручено переговорити з п. Пещанським в справі його приступлення до Гуртка.

Те саме доручено місто-голові О. Лушпінському у відношенню до архитекта Романа Грицая. В справі розмалювання Петропавлівської церкви у Львові, яка по думці „Гуртка" мусить бути розмальована українськими артистами в українському, зразковому стилю, порішено ждати на ініціятиву з боку церковного комітету. П. Холодний зреферував ряд пропозицій з якими до нього звертаються ріжні парохіяльні уряди і церковні комітети та висловив думку, що праця повинна бути розділена поміж членів „Гуртка".

„Товариство охорони дітий і опіки над молодіжю" в особі о. радн. Лициняка звернулося до голови „Гуртка" з пропозицією відступлення для його членів вілли на Ялівци. „Гурток" приняв пропозицію до відома, рішив висловити великодушному Товариству письменну й устну подяку, та приділив запропоновану віллю пп. Ковжунови і Січинському до замешкання.

З огляду на пізну пору і не підготованість дальших рефератів рішено відложити їх до слідуючого засідання, яке відбудеться в помешканню „Гуртка" на Ялівци дня 14. ц. м. о год. 5. з полудня. На цьому засідання закрито.

В оборені прав перекладчика.

Від поета Володимира Самійленка одержуємо таке письмо з просьбою о поміщення: Високоповажаний Добродію Пане Редакторе! Маю честь просити Вас довести до загального відому через посередність Вашої газети, що на пе-

рекладений мною на українську мову і надрукований пєсі Ж. Моліера „Тартюф" через недогляд не зазначено застережень моїх, яко перекладача, прав. Цим заявляю, що права свої на переклад цієї пєси, яка скрізь без мого відома виставляється, я застерігаю не тільки в цілому, але й в окремих репліках і виразах і осіб, які малиб замір виставляти зазначену пєсу в мойому перекладі, прошу звертатися безпосередньо до мене за дозволом по адресі: почта Стриганці Гомацький повіт, село Милованє.

Львів 8. IX. 1922.

З правдивим поважанням
В. Самійленко.

На чужині.

Українська еміграція розсіяна по богатьох землях, позбавлена майже всяких відомостей про свої окремі групи та і взагалі тих інформацій, потреба в яких так болюче відчувається в українського громадянства на чужині.

Щоб заповнити цю прогалину і дати заяаки розпорошеним часткам еміграції, виникла в Українського Центрального Комітета думка видати календар-альманах української еміграції.

Переведення цієї думки взяв на себе гурток літераторів в складі: Павла Зайцева, Вячеслава Прокоповича, Олександра Саліковського і ин. під загальною редакцією В. Прокоповича.

Календар має вийти п'д назвою „На чужині" в листопаді ц. р. Календар має такий зміст: 1) Загально-календарні відомости. 2) Установи урядові. 3) Центральні громадські організації. 4) Політичні обєднання. 5) Установи наукові і культурно-освітні. 6) Церква. 7) Преса і видавництва. 8) Мистецтво. 9) Професійні організації. 10) Студентські організації. 11) Економічні організації. 12) Робітничі спілки і групи. 13) Чужоземні благодійні установи. 14) Найпотрібніщі емігрантські відомости.

В частині літературній уміщено статті, що освітлюють взагалі життя української еміграції по різних землях, життя війська, стутентства, життя церковне, літературне, мистецьке і видавничий рух, а також статті характеру загального, присвячені вияснению потреб і завдань еміграції та посмертні згадки.

Книжка має бути оздоблена визнрунками, портретами, фотографіями, репродукціями з картин, картами і діяграмами.

Адреса: Warszawa, Aleja Róż 6. m. 9. Redakcyja Kalendarza.

Бібліографія.

„ГЕЙ НЕ ДИВУЙТЕСЬ!" Воєнні пісні. Львів 1922. Видавництво „Світанок". Ст. 16. 16⁰.

„ГОСПОДАРСЬКО-КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС". Орган Комітету Організації Кооператив і офіціяльний орган Краєвого Союза Ревізійного Р. II. ч. 1. Львів 1. вересня 1922. Виходить два рази на місяць. Зміст: Від редакції. Сила нації. В справі взаємовідносин Спілок і їх Союзів. Порядок злиття двох або більше кооператив в одну кооперативу. Як обчисляти торги в крамниці. Припоручення і поучення Краєвого Союза Ревізійного. Податки, що тяжать на кооперативах. Протокол з конференції представників кооператив станиславівського округа. Курси рахівників. Допись з Рудок. Пенсійний Інститут. Рецензії. Від адміністрації. Шпи грошей і збіжа. Оголошення.

Федір Дудко: „ГРІХ". Драматична картина на 1 дію. (Додаток до „Театрального Мистецтва" ч. 6). „Театральна Бібліотека" Вип. 16. 1922. Ст. 16. 16⁰.

Дмитро Николишин: НОВОРІЧНА КАЗКА". Сценічна поема. Коломия 1922. „Дрібна Книгозбірна" ч. 1. Ст. 16 16⁰.

„ПИСЬМО З ПРОСВІТИ". Рік IX. ч. 35—36. Львів, 1. вересня 1922. Зміст: *І. Кревецький*: Чому ми не маємо своєї державности? *О. Салковський*: Волинсько-українська суспільність в боротьбі за державність. *Г. Юртик*: Довбай гора. *М. Возняк*: Про славного українського мудрця Грицька Сковороду. *С. Сірополко*: Роля бібліотекаря. Дописи. По Україні. По світу. *Д-р Е. Лукасевич*: На дуга. Жертви. Що читати. Вісти з „Просвіти". Оголошення.

Петро Сосенко Молодший: ПРО СЛАВНОГО УКРАЇНСЬКОГО ЛИЦАРЯ ІВАНА СІРКА. Істор. розвідка з картинами. Видавництво „Жиді Гроби". Львів 1922. Ст. 48. 16⁰.

„ПЕРША КНИЖЕЧКА" до читання для українських дітей. Видавництво шкільних книжок. З картинами: *О. Куриласа, О. Кульчицької і А. Манастирського*. Львів 1922. Ст. 96. 8⁰.

„ТЕАТРАЛЬНЕ МИСТЕЦТВО" Рік І. Вип. VI. Львів 15. вересня 1922. Зміст: *Г. М.*: Як служити театральному мистецтву. *Демчук Теофіль*: Галицькі театри на Великій Україні в 1919—1920 рр. Діточий театр. Книжки надіслані до видавництва. Аматорський театр. Дописи. Хроніка. Оголошення.

Мавля Штелігівна: ЗА СКЛАНОЮ СТІНОЮ. Львів 1922. Діточа Бібліотека „Світа Дитини" кн. 19. Ст. 32. 16⁰.

Музичні твори.

В. Безкоровайний: УКРАЇНСЬКА РАПСОДІЯ на скрипку з фортепяном. Львів-Тернопіль 1922.

Йогож: РОЖЕВИЙ КВІТЕ! Сольоспів з фортепяном. Тамже.

тих, що марнують так потрібну Польщі енергію на полову" переложено так: „Marne są wysiłki tych, którzy marnują tak potrzebną Polsce energję na polowanie". Тим способом повстають часом доволі гумористичні непорозуміння, які можуть впровадити в блуд читачів „Chwili".

— **Ревізії на Чорній біржі.** Дня 7. вересня львівська поліція счинила налінку на спекулянтів Чорної біржі. Між иншим в молочарні Якуба Готліба при вул. Станислава задержано богато біржевиків, корі побачивши поліцію викидали чужу валюту на підлогу. Так сконфісковано сотки долярів, німецьких марок, франків і ніхто з біржевиків не хотів признатись власником тих грошей. Так само при вул. Зеленій ч. 14. в молочарні сконфісковано поважні суми закордонної валюти і то навіть в золоті. Аналогічні ревізії переведено і в инших льокалях і криївках львівських біржевиків.

— **Випадки.** В Рогатині Василь Бабій розбираючи найдену ручну гранату спричинив її експльозію. Граната поранила тяжко необережного хлопця, якого зараз відвезено до лічниці. Михайло Тесляк столяр, який працював при будові павільйону „Таргуф Всходніх" забавлявся із Замхуцким. Підчас забави Замхупкі пхнув Тесляка ножем у плечі і тяжко поранив його. — В селі Верховичі під Гусятином парубок неулічимо хорий підрізав собі бритвою горло.

— **Крадіж у церкві.** В Гонятичах пов. Львів злодії украли в ночи з церкви золоті чаші і инші церковні дорогоцінности.

— **Опера через радіо-телєфон.** В першорядному готелі в Санфранцішко побудовано в їдальній салі радіо-телєфон, так, що гості підчас вечері можуть слухати концерту чи опери. Так само гості, спочиваючи в ліжках готелю, можуть при помочи радіо-телєфону слухати концертів чи опери, не потребуючи після подорожи чи праці трудитись ви сиджуванням в театральних салях.

— **Оригінальний памятник.** Для пошанування памяти письменика Джек Лондона в Каліфорні зорганізувався комітет, який замість памятників будує в різних містах великі будинки, де будуть міститися публичні бібліотеки.

— **Довговічні Американці.** Після останньої статистики в Зєдинених Державах північної Америки живе тепер 3500 осіб, які числять більше як сто літ від уродженич.

— **Господиня папи римського.** Історія Ватикану нотує перший випадок, що провід над господаркою папи римського віддано в руки жінки. Теперішний папа спровадив до Ватикану стару служницю своєї помершої матери і поручив їй всі справи свойого господарства. Кардинали протестували проти того, але папа не послухав протестів і служниця обняла свій обовязок господині Ватикану.

— **Що метрики.** Один з парохіяльних урядів Перемишлянщини дістав таке письмо: L. 8563. Przemyślany, dnia 3. sierpnia 1922. Do Gr..kat. U zędu parafialnego. W odpowiedzi na tamtejsze p smo z 10. 5. 1922 L. 61/22 zawiadamiam, że na podstawie orzeczenia Trybunału Adm. z 16. I. 1901. L. 483 i 484. „proboszcz katolicki w swoim charakterze jako prowadzący metryki jest funkcjonarjuszem państwowym, który podlega władzom politycznym, zatem jest obowiązany spełniać polecenia przełożonej Władzy, wydane w granicach jej zakresu działania". — Wedle zaś orzeczenia Trybunału Adm. s dnia 29. 4. 1904 L. 4435. „Proboszcz katolicki, o ile chodzi o prowadzenie metryk stanu, jest funkcyonarjuszem państwowym, podległym władz m politycznym i obowiązanym spełnić polecenia tej przełożonej Władzy, wydane w granieach jej zakresu działania". Z tego wynika, że Starostwo w sprawach metrykalnych, jako Władza przełożona ma prawo wydawać podległym funkcyonarjuszom, do których i tamtejszy proboszcz należy, polecenia, wobec czego należy zaniechać objawów tęsknoty za niedopuszczalnymi dzisiaj zwrotami: „es wolle" i t. p. — a natomiast wykonywać ścisłe polecenia, w których nie kryje się — zresztą — nic ubliżającego. — Starosta: B ł o c k i.

— **Спека в Альпах.** Цього року в Альпах панувала така спека, що сніги стопилися навіть на верхах гір, які де-кілька літ покриті ледами. Це спричинило лявіни, від яких згинуло богато осіб.

— **Музей голосів.** В Берліні засновано т. з. „Музей Голосів". Цей музей збирає і репродукує голоси славних письменників, вчених та воєнних героїв. Плити із голосами славних людей витворені так — що охоронені від ушкоджень на 10.000 літ. Музей є міжнародний, а кождий славний чоловік якого небудь народу коли загостить до того музею, то там його фотографують і копіюють голос на плитах грамофонів, щоб передати його для дальших поколінь.

— **Харчові карти в Америці.** Промислова кріза і страйки викликали нужду і дорожнечу, так що в Західній Віржінії і Пенсильвенії заправаджено харчеві карти, а прокормленням дітей і безробітних занялися окремі комітети та організації.

— **Ціна газет у Відні.** У Відні коштує один примірник газети 750 корон.

— **Редукція преси в Німеччині.** Наслідком дорожнечі в Німеччині припинено видання 144 щоденників.

— **Управа Національного Музею** (вул. Мохнацького 42) запрошує отсим львівське Громадянство на відкриття вистави збірки В. Пещанського в неділю 10. вересня. Пояснення про техніку українського килимарства і іконописи подаватимуть гостям що години від 10—2. кустос Музея і В. Пещанський. — Вступ 1000 мп. Причинки на уплату решти ціни купна за збірку прийматиме каса Музея.

— **Вистава збірки в В. Пещанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 1—?

Рух в українських товариствах.

Зі Сокола-Батька.

„Хвилі фізичної тугости се найгарніші хвилі в історії нашого народа" — так говорив свойого часу д-р Ст. Рудницький. І не лише у нас. Гляньмо на Германців. В 1810 році прабатько німецької руханки Ян організує в Берліні перші вправи, а за 3 роки Німці скидають ненависне французьке ярмо. А чи Седан був би можливий, колиб вони не були виховали тим способом 3 покоління?

Чехи від 1863 року при помочи сокільської організації виховали себе до тої міри, що не лише здобули державу, але і вміють нею кермувати.

У всіх державах кладуть велику вагу на фізичне виховання своєї молоді і своїх горожан. Треба їм бо горожан не тільки освічених, але перш всього здорових, які вміють *не лишень приказувати, але і слухати*, що не кидають між собою, а доцінюють вагу лучности, відважних і здібних віддати вітчині все.

У нас в тім напрямі працюють Січи і Соколи, тож усюди мають вони повести вправи рухові чи спортові, бо, як влучно висловився один з чільних провідників цего руху: „руханка се лік на лінь, кирииу і байдужність".

В Соколі Батькови зачинаються повакаційні вправи покищо в отсих відділах: Членки второк і пятниця від год. 8—9. Члениці понеділок, середа від год. 6—7. Молодь старша второк, пятниця від год. 6—7. Молодь молодша второк, пятниця від год. 4—5. Ремісничка молодь четвер, субота від год. 8—9. Учительський Кружок в понеділок від год. 8—9:30.

Оплата місячно для молоді старшої і молодшої 100 мп., для ремісничої даром. До вправ потрібні ходачки. Учителі дають свою працю даром.

Вправи зачнуться 11. с. м. Що до инших чет буде невдовзі оголошення.

Рухливий секція С. Б.

Посмертні згадки.

Августа Дермань, бувший довголітній управитель Книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові, вмер 19. лютого ц. р. в Києві з голоду та холоду. Покійник положив був великі заслуги коло організації українського книгарства, був перший, що злучив його з загально-европейським книгарством, надав йому европейський вигляд та положив великі заслуги коло виховання фахових книгарських українських сил. І тільки війна перервала цю його вартісну працю. А саме 1915 р. був вивезений Москалями в глибину Росії. Справді революція дала йому змогу вернути знов на Україну, а саме до Києва, де він знов працював в українських видавничих інституціях, але повернути до Львова, мимо усих старань, йому не удалося. Там, у Києві захопила його і большевицька заверуха. Одначе він, людина наскрізь чесна та солідна, яка привикла жити тільки працею та трудом, не вмів примінитись до диких відносин, заведених большевицькою владою, опертих на вимоктуванню останніх сил з людини, не даючи їй ніякого за це матеріального забезпечення, а при тому не маючи ніяких знайомих у Києві, вмер з біди, постійного недоїдання, в бруді та холоді зимою ц. р. в Києві. Земля пером сему чесному працівникови на полі української культури.

ОПОВІСТКИ.

Сходини Крилоса УНТ. ім. князя **Льва на Личакові** відбудуться в неділю 10 с. м. о год. 6. вечером. — Виділ. 640 1—1

До відома гімназістам бажаючим студіювати техніну. Заходом Товариства українських студентів політехніки „Основа" у Львові, розпочнеться дня 15. вересня 1922 р. Приготовляючий курс начеркової геометрії. Оплата 1.000 мк. Інформації і зголошення: „Українська Рада" Львів вул. Рутовського ч. 22 від 6—7 попол. 642 3 3

Український театр Когутяка потребує соправід і примадонни. Письменні зголошення Станиславів вул. Собіського ч. 42. 612 2—2

Дипльомована консерватористка з державним іспитом, ученичя проф. Курив. СТЕФАНІЯ НАДРАГА уділяє лекції гри на фортепяні і приготовляє до державного іспиту між 3—6 Львів, Городецька 22, I 617 2—3

Олена Мойсейовичева, оперова співачка заграничних сцен, веде школу співу та приготовляє на сцену і естраду. Зголошення від 3—5. Львів, вул. Льва Сапіги ч. 51. 628 2—3

Січ в Горбачах, уладжує в неділю 10. вересня СІЧОВИЙ ФЕСТИН зі Січовими вправами. 641 1—1

На „Рідну Школу" вложили проф. Волод. Масляк замість телеграми з приводу вінчання Вп. Миронів Луцьких 500 мк.; Кошичі: Скальський Іван 40 кор. ч. Серівка Іван 35 кор. ч., Федас Микола 30 кор. ч., Сех Михайло 20 кор. ч., Ярош Йосиф 20 кор. ч., Ясінський Петро 20 кор. ч., Оліярник Стефан 10 кор. ч. Семишин Іван 10 кор. ч., Тесляк Альфред 10 кор. ч. XI 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Бувшого в'йськового духовника в Винники **о. І. Лебедовича** прошу ласкаво подати свою адресу. Евген Винярський, Львів Пільна 21. 642 1—1

Дрібні оголошення.

ВІДНАЙМУ покій з харчем або без. — Лісна 6. — Мриглоцький. 645 1—2

ДЯКІВ Григорій уч. II. гімн. пропав без сліду підчас прогулки в околицях Станиславова — хлопець малий, сухорлявий, блюндин, має чорну підшкірну пляму на лиці під лівим оком величини відтиску пушки пальця, на носі, бороді і з заду на голові має шрам від розбиття. Хто знав би що небудь про него зволить ласкаво зголосити за великою винагородою до брата Йосифа Дяків Доброводи п. Монастириска. 489 3—3

ІНСТРУКТОРА здібного до 2 (двох) учеників з вищих кляс гімн. пошукую сейчас. Божейко, парох в Ставчанах коло Львова. 636 2—3

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти творення горбів. Гумові панчохи на жиляки ніг. Черевні опаски на гумах для жінок. Бандажі системи д-ра Ляведана проти найбільшого випадання матиці. Бандажі рупторові (Leistenhodenbruch) і т. п. Цінники даром Б. Полячек, Самбір 105. 2-7

ОКОЛО 40 морґів ґруту в одним комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від заліничої станції, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформацій уділяє Д-р Бернард Крайсберґ в Дрогобичі. 605 4—6

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

в ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі).

67 3—?

Овочеві ЩЕПИ

і корчі в осени і на весні

543 1—10 достарчить

Садівничо-огороднича заведення

А. Терпиляка

Залукве - Галич.

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН **КОНОПЛІ** **ПРЯЖУ**

XXIV. 2—0

При вагонових офертах посилати пробки. — — **ПОЛОТНО, Львів, Зиморовича 20.**

„ЗЕМЛЯ" — Українське Акційне Видавниче Товариство — У ВІДНІ, IX., Alserstrasse 32.

Вже вийшли такі шкільні підручники:

А. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ: **Друга і Третя Читанка** для народних шкіл.

„ **Пята, Шоста, Сьома і Восьма Читанка** для середніх шкіл.

„ **Вибір з українського народного письменства І. і ІІ. том.** (1798—1876 і 1875—1920 рр.) для вищих кляс середніх шкіл і для бібліотек.

С. ЧЕРКАСЕНКО: **„Початок".** Граматка.

„ **„Рідна Школа",** читанка друга. Вид. 3-е.

„ **Коротний курс правопису** для нар. шкіл. Ч. I. і II. Вид. 2-е.

Проф. ФЕШЕНКО-ЧОПІВСЬКИЙ: **Економічна географія України** для вищих кляс гімназій реальних, комерційних і промислових шкіл.

Через В-во „Земля" можна набути й підручники „Рідна Школа", Читанка I. і III. а також інші книжки, видані у Відні. Ціни й ближчі умови продажу вислається негайно. 488 3—4

„ЗЕМЛЯ" українське акційне видавниче товариство.
WIEN, IX. Alserstrasse 32.

САЛЬОН МОД

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

Львів, вул. Пекарська 47/1.

поручає на осінний сезон готові дамські капелюхи. Приймає всякого роду перерібки. 618 2—5

Реальність у Винниках

сейчас на продаж.

591 Відомість: 2—2

Львів, вул. Ходоровського ч. 6.

НИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, ґуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої від 22 літ ведені робітні суконь і — — — білля. — — —

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА **„ТРУД"** — **ЛЬВІВ,** — **Ринок ч. 39.**

XV 7—?

СУКНА на покриття футер, — ВОВНИ і КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли, **ПЛЮШІ і ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайґи, полотно, всякі та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних 324 цінах фірма 5—6

Й. ЦВЕРЛІНҐ і Л. В. ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір! на фірму і ч. дому.

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, — ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВІДВОДИ, ҐІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАҐИ і всілякі роботи входячі в кругозір слюсарських 480 виробів виготовляє 5—10

Михайло Стефанівський

у Львові, вул. Варштатова ч. 10.

(між вул. Рицерською а Корвецкого).

Повитуха Петульска

з 32 літною практикою поручається як здібна й практична акушерка.

Львів, Городецька ч. 26 I. поверх, ґанок, на ліво. 639 1—2

Ресторація І. МАНҐА

— — **площа Марійська 7.,** давніще Французький готель — —

поручає добірні снідання, обіди і вечері як також краєві і заграничні напитки. — 626 2 2 — **ЩОДЕННО КОНЦЕРТ.**

КІНОТЕАТРИ

„КОПЕРНИК" і „ПАСАЖ"

висвітлюють від 9. вересня п. р. дуже інтересний фільм, відтворений на підставі борби двох найславнійших боксерів о світовий рекорд і нагороду 100 міліярдів марок п. п. з.

:: (Match) Меч боксерський ::

CARPENTIER-DEMPSEY.

Програму доповнить чаруюча фарса на тлі казки о заклятій королівній п. з. — — — — — — — **„Карлик Носаль".**

Рівночасно висвітлюють КІНОТЕАТРИ

„МАРУСЕНЬКА" і „УТІХА"

прекрасну комедію повну життя на 6 дій під заголовком — — — — — — — — **„Кі-кі-рі"**

В головній ролі LAY MARA. (КНЯГИНЯ ТЕРАБАК).

Українське Слово

Книжкове і газетне видавництво

Св. о обх. відп.

Українське Слово

1.	В. Андрієвський: **До характеристики українських правих партій.** Ст. 24	Марок пол. 140 —
2.	**В 60-роковини смерти Т. Шевченка** Стор. 32	140—
3.	Бандурист. **Жах.** Стор. 32	140—
4.	Б. Лепкий. **Кобзарські.** Літературні начерки. Стор. 84	280—
5.	**Пам'яти Івана Франка.** Ст. 32	140—
6.	В. Андрієвський. **З минулого.** Рік 1917 на Полтавщині. Стор. 158+212 . . .	1000—
7.	**Українська літературна мова й правопис.** Українська Академія Наук. Наїголовнійші правила укр. правоп. Е. Чикаленко. Про укр. літературну мову. Стор. 52.	210—
8	Ів. Котляревський. **Енеїда.** Стор. XVI+238	700—
9.	Іван Котляревський. **Наталка Полтавка. Москаль Чарівник і Ода до князя Куракіна.** Стор. 112	420—
10-12.	Дмитро Дорошенко. — **Славянський світ в його минулому й сучасному.** 48 арк. друку. Енциклопедія славянознавства	2100—
13.	Володимир Леонтович. **Спомини утікача.** Стор. 154 .	560—
14.	Іван Герасимович. **Ніччя й відносини на Радянській Україні.** Стор. 104 .	280—
15.	Д-р Степан Томашівський. **По колесами історії.** Нариси й статті. Стор. 104 . .	350—
16-17.	Олекса Стороженко. — **Твори. Марко Проклятий і инші оповідання** . . .	1400—
18.	**Слово о полку Ігоревім.** Старокраїнська поема з XII. ст. в оригіналі і перекладах, із поясненнями Богдана Лепкого	700—
19.	Тарас Шевченко. **Кобзар.** Стор. XVI+312 великої вісімки в два стовпці. Розкішне іл. вид.	2100—
20.	Т. Шевченко. **Гайдамаки.** Розкішне видання з 8-ма вкладними іл. Стор. 100+VIII. обр.	1260—
21-22.	Тарас Шевченко. **Повісти (Артист, Музика і ін.)**	1400—
23.	Тарас Шевченко. **Думки.** Вибір поезій. Стор. 32 16°	70—
24.	**Достойно есть** — Збірка статтей, присвяч. памяти Т. Шевченка. Стор. 24, 16° . .	70—
25.	Осип Федькович. **Вибір поезій.** Стор. 32, 16° . . .	70—
26.	**Дещо про гроші.** Стор. 24. 16°	70 —
27.	**Рідне слово.** Збірка новель і оповідань українських авторів. Стор. 290, 8° . . .	1400—
28.	Пант. Куліш. **Твори.** Т. I. **Чорна Рада.** Стор. 240 . .	700—
29.	Пант. Куліш. **Твори.** Т. II **Повісті.**	700—
30.	Володимир Леонтович. **Хроніка родини Гречок** Роман в 6 частинах	350—
31.	І. Герасимович. **Голод на Україні.** (друкується).	

Струни. Антологія української поезії від найдавніших до найновіших часів:

Том I. **Від найдавніших часів до Івана Франка.** — Стор. VIII+248. вел. 8° . . 2000—

Том II. **Від Франка до найновіших часів.** — Стор. VIII+240, вел. 8° . . . . . 2000—

470 2—4

„Ukrainske Slowo"

Buch- u. Zeitungsverlag G.m.b H

Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11.

Гроші можна вносити в Bank Handlowy w Warszawie, a Konto „Ukrainske Slowo" Buch- u. Zeitungs-Verlag, G. m. b. H., Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11., і просити цей банк, щоб він повідомив нас про одержання на ваше конто цих грошей. Вам треба так само написати нам про внесення цих грошей до банку.

Спільника(ків) Українця

з більшим капіталом шукає

Першорядна столярня Ю. ПАВЛОВА

в Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 16.

до заложення столярської фабрики більших розмірів. — **Великий зиск!**

Присилайте передплату!

Фабрика млинських машин

М. КАНАРЕК, С-ка з обм. пор.

КРАКІВ, Шевська 9. Філія, ЛЬВІВ, Словацького 16.

Фабрика: Краків-Подґуже, площа Згоди.

будує млини пів- і цілоавтоматичні, як також господарські з гоном паровим, моторовим і турбіновим. Доставляє поодинокі машини всілкого рода найновіщих конструкцій власного і заграничного виробу. Штучне французьке і шмерґлове каміння Голєндри патент Каспар.

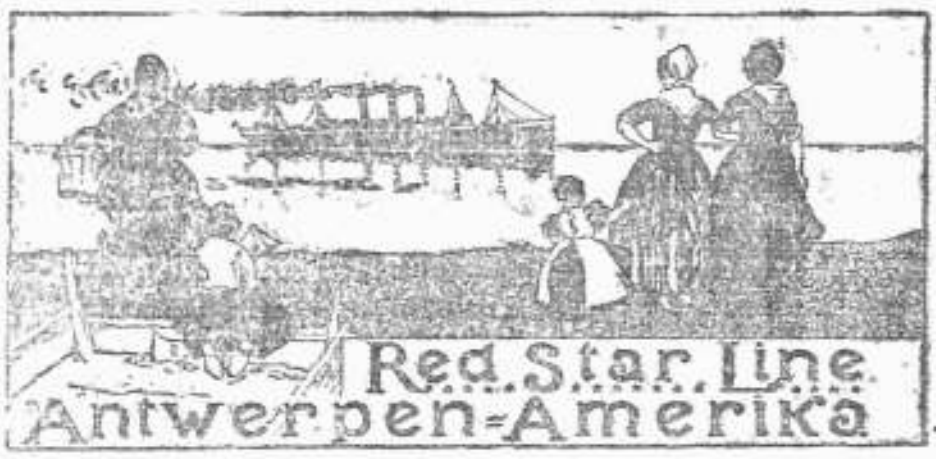
Турбіни сист. Франція, локомобілі, ропні і сучо-парові мотори. Машини до обрібки дерева, трансмісії у всіх вимірах. Кошториси на бажання відворотно. 638 1—3

СХІДНІ ТОРГИ: Центральний Павільон, ґрупа I., ч. 760.

„RED STAR LINE“ AMERICAN LINE:

(ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗВІЗДИ)

АНТВЕРПЕН-НОВИЙ ЙОРК ЛІВЕРПУЛЬ

ҐДИНЬКУ-НОВИЙ ЙОРК ШЕРБУҐ-НОВИЙ ЙОРК

Гамбурґ-Новий Йорк

Бюра:

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА ч. 29.

ТЕРНОПІЛЬ, МІЦКЕВИЧА ч. 31.

ЦЕНТРАЛЯ:

ВАРШАВА, Маршалковська 137.

(Звертатися до Львівського Відділу).

Важне для еміґрантів! Еміґранти, які досі не вистаралися о заграничні пашпорти на виїзд до Америки, повинні негайно вислати через наші бюра свої афідевіти до Еміґраційного Уряду в ціли остемпльовання. Еміґраційний Уряд правдоподібно буде принимати афідевіти до 15. вересня ц. р., а староства будуть видавати пашпорти до **1. жовтня ц. р. Рееміґранти не потребують афідевітів.** В ціли осягнення потрібних інформацій для одержання американської візи, повинні вони негайно зголошуватися до наших бюр. — —

Увага! Блищі потрібні подробиці дотикаючі виїзду до **Америки і Канади** уділяємо безплатно. За інформаціями найліпше зголошуватися до наших бюр **особисто.** — XX 2—2

„ЕАСТ“ збірні оголошення виконує успішно і дешево СТАНИСЛАВІВ, Асенка 1. ЛЬВІВ, вул. Театинська 5.

Інжінєр Володимир Комаринський

прав. уповноважений цивільний ґеометр, заприсяжений судовий знаток для поміркових, будівельних і дорогових справ. Переводить парцеляції, реґуляції, виконує ПЛЯНИ і БУДІВЛІ. Канцелярія в СТАНИСЛАВОВІ, вул. БІЛІНСЬКОГО ч. 9 (б'ля Окружного Суду).

ЦІЛКОМ ВІДНОВЛЕНА ПЕРШОРЯДНА — — — РЕСТАВРАЦІЯ

Ф. КАРЧЕВИЧА і І. ШМІДА

В СТАНИСЛАВОВІ, вул. СМОЛЬКИ ч. 4.

поручає ВП. Гостям свою знамениту кухню, добірний буфет і богато заосмотрену — — — — — — — — — — рену пивницю з різнородними напитками. — — — — — 2—2 6196

ЕЛЄҐАНТНІ І ТРЕВАЛІ

Капелюхи

є від

ІРЕ Д. ФІШ

СТАНИСЛАВІВ,

вул. Карпінського ч. 7.

Інж. Кравш і Ска

Фабрика витворів залізних і металевих.

Будівельне підприємство і технічно-торговельна контора. Ска з обм. пор. — 2—2

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. 3-Мая 1.

Перше Американське ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ **І. Вайнґертена** Дент.-техніка, орд. від 9—6 в Станиславові, вул. Лепова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без ґумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанію і бесіді зовсім не перешкаджають. Вирування зубів без болю при помочи „Andrewi-ю“. — Гостям з провінції і в наглих случаях виковується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

Накладом У. П. Т. вийшов з друку — укладу ВОЛОДИМИРА КАЛИНОВИЧА

Lehrbuch der deutschen Sprache

für ukrainische Mittelschulen. — Erster Teil.

Головний склад - - **КНИГАРНЯ** Ставропиґійського Інституту в підпалі **Українського Педаґоґічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 10. (9.841) Львів, второк 12. вересня 1922. Почтову належність сплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Кп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 л'рів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мк. Зміна адреси 100 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мк.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор ОЛЕСЬ ФЕДОРІВ.

Львів, 11. вересня 1922.

Невтральність? Саме в день візду польської антисемітської організації „Розвуй", анальогічної до передвоєнної чорносотенно - російської організації „Двуглавий Арйол", орган львівських сіоністів „Хвіля" виступив з статтею: „Під знаком пястука". Привід до написання цеї статті дає сіоністам зїзд Ширшого Народнього Комітету, на якому бесідники з провінції зазначували свої побоювання щодо евентуальної прояви антисемітизму серед українських мас, колиб розсіяні в нашій країні Жиди пішли проти біжучих інтересів українського народу.

Ці голоси нашої провінції вимагають деякого пояснення, яке одночасно буде й справленням крикливої статті „Хвілі". Приступаючи до нашого вияснення, ми ані на хвилю не тратимо з очей вельми важкого положення Жидів між двома силами. Та перш усього годиться кинути оком на минуле.

На цілім світі Жиди йдуть рука в руку з сильнійшим. На українських землях Жиди постійно служили ворогам українського народу і протиставилися змаганням українських мас. Тип Янкля чи тип Мошка за старої Річипосполитої, тип лихваря і галапаса за австрійських часів, польонізатора тут в Галичині і основи русифікації на Великій Україні в минулому і теперішньому часі — ось що можемо обективно і загально сказати про ролю Жидів у відношенню до українського народу. Жиди були оруддям кождого гнобителя українського народу, асимілюючись постійно в користь посідачів влади і сили.

На початку війни сіоністична організація, котра приписує собі володіння жидівською душею, видала відозви з побажаннями Українцям і Полякам здобути волю своєму народови. А одночасно нам приходилося переживати важкі дні тривоги, дикі орґії на вулицях міст із арештованими під закидом „москвофільства" Українцями. Яку ролю в тих історіях відогравали Жиди, не будемо говорити, бо не ставимо собі завданням обжалювувати, тільки стверджувати факти.

Проголошення державности українських земель Австро-Угорщини спонукало Жидів проклямувати свою **невтральність** в польсько-українській війні. Становище з першого погляду досить вигідне, та одночасно й небезпечне, бо обі воюючі сторони можуть висувати претенсії до невтрального. Одначе претенсій Українці ніколи не висували. Навпаки постійно толєрували навіть поважні відхилення від раз проклямованої невтральности.

Від ряду літ українська політика, українська публіцистика не залишувала нагоди, щоби тільки заглушити, здавити й розвіяти почуття кривди, яке зберіглося в душі української маси від непамятних часів. Укр.-політичний провід з найбільшою симпатією, з глибоким сочуттям стрінув жидівські змагання до національної кристалізації. Жид. лихварем Мошкови, польонізаторови чи русифікаторови протиставлено тип нового Жида, людину національного ренесансу, навязуючого нитку із старими традиціями, не релігійними, тільки культурними й політичними. Як ми ішли на зустріч жидівським змаганням, про те свідчить наш жест у виборах до першого австрійського парляменту загального голосования, самочинне визнання Жидів окремою національністю в р. 1918, проект конституції Східної Галичини, предложений галицьким урядом державам Антанти. Не згадуємо до саможертви посуне ного співділання на господарськім полі. З почуттям гордости і вдоволення можемо твердити, що наша мета була осягнена, що ми перед очі нашої маси поставили тип нового Жида, що члени нашого громадянства йшли на випередки, щоби тільки виявити свою пошану і симпатію до жидівського народу і його змагань. Признаючи важке положення Жидів між двома силами, ми мовчки поминали відхилення від невтральности. Наша вирозумілість була посунена до крайних границь.

Тепер одначе наступають преважні дні. Противник українського народу хоче зашахувати нас актами, які могли би бути уважані за свого роде плебісцит, могли би дати placet на все те, що односторонно переведено на протязі останніх чотирьох літ. Йде велика гра, котра на деякий час може рішити про основи екзистенції галицько українського народу, які одночасно в значній мірі є основами екзестенції широких жидівських мас від Сяну по Збруч.

В такій хвилі кождий, що має перед очима тільки „влаский національний інтерес", мусить бути приготований, що й український народ послідовно оборонятиме свій „власний національний інтерес". Розходиться о те, щоб не було рівких розходжень між трьома з половиною мілл. українського населення і 660 тисячами Жидів, щоби ті два „національні інтереси" не виявили маркантних ріжниць.

Є фактом, що на зїзді Ширшого Народнього Комітету вирину ли побоювання щодо зародження антисемітизму, колиб Жиди руководилися виключно хвилевими егоістичними інтересами. Не бачили ми потреби промовчувати тих поглядів, ані брати відповідальности за евентуальні прояви ворожнечі до Жидів, колиб жидівські маси вийшли з невтрального становища і зробили рішаючий, ворожий українству крок. Годиться пригадати, що вже в листопаді 1918 р. впали кличі: „pójdziemy z Ukraińcami przeciwko Żydom". Ті кличі в ріжних відмінах ще довго колотилися по Сх. Галичині. Але ми мали екзекутиву в своїх руках, ми мали змогу їм протиділати. І тепер ті кличі йдуть не з нашого середовища. Хтось хоче відвернути увагу наших мас від її простолінійних змагань. Ми не маємо екзекутиви в своїх руках, наші впливи з природи річи не можуть бути всеобіймаючими, наш провід має великі перепони і перегороди в доступі до мас. Ми є обмежені в свободі рухів. Зовсім природно, що в оборонї своєї екзистенції ми не могли би розщіплюватися на побічні справи. В журбі за „власний національний інтерес" Жиди не повинні ставити себе між двома стінами, не йти на сумнівної вартости хвилеві зиски, не давати своїм поведенням санкції тим негативним настроям, які могли би проявитися за чужим підшептом.

Із сказаного нами ясно виходить, що ми далекі від всяких погроз, далекі від показування пястуків чи батогів, не хочемо ніким диспонувати. Стверджуємо факти і будемо це робити навіть тоді, колиб нам прийшлося жаліти над ними. Маємо право це заявити, тим більше, що ми не тільки не протиставимося свободолюбним аспіраціям ніякого народу на світі, але навіть чинно спомагаємо ті аспірації.

Союз Народів.

Перебіг чергового засідання.

На останнім засіданню Ради Союза Народів промовляв Бальфур.

Обговоривши успіх акції Союзу в справі Альбанії і Болгарії перейшов промовець до питання розоружень і заявив, що годиться в тій справі зовсім з поглядами д-ра Іші.

Що до рапорту Нансена, в справі голоду і пошести в сов. Росії, стверджує промовець, що англійський премєр зробив все, що було тільки в силах Англії і що Англія присвятила на ту ціль 250.000 фунтів стерл. не вважаючи на важке положення держави ізза страйку вірників.

Після Бальфура промовляв представник Гаїті Деляжард, котрий обговорив справу війни в Малій Азії.

Німці невдоволені.

Аг. Аваса подає з Женеви: Німецька преса користуючися нагодою, яку дає теперішнє засідання Ради Союзу Народів, розпочала сильну пропаганду проти окупаційної системи в области Саари. В першу чергу не подобається Німцям участь д-ра Гектора в управляючій комісії. Підчас останньої сесії Ради Союзу один з членів Ради спротивився відновленню мандату д ра Гектора, мовляв Гектор невірно переклав зміст адреси населення области Саари до Союзу Народів, що викликало відтак злишні непорозуміння. Супроти цего піддано згадану адресу під розгляд правників і товмачів-знатоків, які ствердили однак повну згідність перекладу з оригіналом. Це стало причиною одноголосного відновлення мандату д-ра Гектора. Не менше однак, німецькі круги розпочали нову кампанію, яка зміряє до викликання в тій справі інтервенції з боку Збору Союзу Народів.

Праця економічного комітету Союзу Народів.

Аг. Аваса подає з Женеви: В економічнім комітеті Союзу Народів висунено ряд предложень, які з французької точки погляду загрожують у великій мірі французькій економічній митній політиці. В першу чергу загрожено тут рішенням недавно заключеного французько-еспанського торговельного договору. Супроти цего, французький делегат Серай відбув ряд конференцій з членами комісії і висунув новий французький проект, який домагався усунення з під компетенції економічного комітету справ тарифової митної політики. Проект Серая акцептовано. Передбачує він м. и. скликування міжнародньої конференції в справі митних формальностей і векслів. Компетентні круги надіються, що порозуміння в тих двох справах причиниться у великій мірі до розвитку міжнародньої торговлі, яка в останніх часах сильно підупала.

Австрійське питання.

ПАТ. доносить з Женеви: Серед дальших спроб розвязки австрійського питання висунено проект звільнення з застави нової категорії обектів державного майна, а головно державних залізниць. Цілковито і оконечно виключено думку про оружну інтервенцію в ціли забезпечення внутрішнього ладу. Найкращою запорукою порядку і супокою буде запевнення помочі для Австрії.

Звіт Нобленера.

З Женеви доносять, що буджетова комісія Союзу Народів вислухала звіту Нобленера, котрий відповідав на закиди, що торкаються коштів Союзу Народів.

Наради делегації малої антанти.

ПАТ. подає з Женеви: У д-ра Бенеша відбулася для 7. ц. м. нарада делегації малої антанти.

Обговорювано справу виборів до Союзу і питання кандидатури на одно місце в Союзі.

З Волині.

Русифікатори.

В Дермані дубенського повіту 20. серпня ц. р. відбувся зїзд представників православного духовенства. Між иншим обговорювалась справа про викладову мову в дерманській духовній і жіночій школі. Частина зрусифікованого духовенства настоювала на тому, аби викладовою мовою була російська. Справа остаточно ще не вирішена. „У. Ж.".

Відмова селян від виборів.

До сіл Матвійок, Красиволі, Чернижа і Липна Луцького повіту прибули представники адміністрації для спису населення, управненого до голосования при виборах. Населення рішучо відмовилось від переписі, заявляючи, що на вибори не піде. В цей час прибув в ті села представник центрального українського виборчого комітету з Луцька, котрий пояснив селянам, що Центр. Укр. Комітет Волині постановив взяти участь в виборах, пояснив ціль і тоді населення постановивило виконати постанову українського комітету і вписатись до впису виборців. „У. Ж".

Передвиборча акція.

Центральний Український Виборчий Комітет Холмщини. Підля-

дів, Волині і Полісся (Холм, вул. Люблинська N. 80) видав „Виборчу інструкцію №. 1“ поучаючу український загал про виборчий закон й обовязки кожного виборця.

Окремі відозви видали також деякі повітові Комітети виборчі, як напр. Комітет Луцький.

В неділю 3. вересня, відбулися також українські повітові збори в салі „Просвіти“ в Луцьку, на яких мимо слоти зявилося около 80 представників селянства. Зборами проводив обраний адв. Підгірський. Він виголосив також реферат про потребу міцної, однодільної організації української і про ординацію виборчу.

Збори вибрали „Луцький повітовий український виборчий комітет“ тісніший і ширший, до якого входить 35 делегатів, по 3 від кождої волости і 5 в д м Луцька.

В дискусії піднялися з усіх боків жалоби, що власти усувають силу людей, особливо інтелігенцію українську від виборів через відмову їм підданства, себто „обивательства“. Представник Ковельщини, М. Луцкевич, навів м. ин. такий факт з б. головою городським і його сином, родиною, з давна в Ковлі замешкалою. Коли-ж син голови для вільнення його від „повинності“ військової в цілі студій на українськім університеті в Празі зажадав на те посвідки, тоді посвідки не дали, а попрекли „обивательство“. Надужить подібних тьмо-тьменна і коли в цьому рішуче щось не зміниться, тоді — на думку делегата — краще буде Українцям у виборах таких не приймати ніякої участи. Подібну сваволю властей навела представниця звільненого від служби і виборів українського учительства на Волині. Людям, які навіть уродилися тутже на Волині або Холмщині, не дають „підданства“ і через те рівночасно їх звільняють з посади учительської.

Вирішено на найблищу неділю зійтися численнійше з усіх кутів повіта і ширити газету „Українське Життя“, що виходить в Луцьку двічи в тиждень, а якого появилося вже два числа.

Збори відспівали на закінчення цілий „Заповіт“ Шевченка і „Ще не вмерла Україна“.

Вибори.

„Час“ боїться. Дипломатично: пастух.

„Час“ в 9. вересня турбується за долю Східної Галичини. Боїться щоби в звязи з виборами і „автономією“ не передипльоматизовано Східної Галичини. Боїться тому, що ці справи взято як атути агітаційні в боротьбі за душу мас.

„Від першої хвилі відродження Польщі — пише „Час“ — всі наші почини і задуми сплітано з рахунками і порахунками партійними і від того часу не мали ми ані одної принціпіяльної справи і ані одного поважного проблему суспільно-державного характеру, які не розглядано би під вузьким кутом інтересів і партійних рахунків, в демагогічним зизованим в сторону мас, а завжди в формі і тактиці, на вічевий лад.

Так „дипльоматизували“ ми о наші західні і східні границі, так писали конституцію, так будували сойм і сенат, так заряджували цілу низку реформ суспільно-господарських з реформою земельною на чолі, так врешті трактували ми всі державні справи без виїмку, обтинаючи їм поли або надштуковуючи довільно, а нерав гротесково-монструально, з того чи иншого боку, відповідно до потреб клясово-партійного інтересу, чи відповідно до напряму подихів, що напливали з низин“.

Після цього вступу „Час“ дорікає вшехполякам, що вони обезцінили „цуд над Віслов“ і зробили з нього французьке чудо над Вислою.

Вкінці переходить до східно-галицької справи.

„Маємо враження, що вже розпочалася рівнож необчислима і в своїх наслідках не до обчислення, гра у всходній Малопольсце, що на передодні виборів до сойму і розправ при міжнароднім столі в справі так званої Східної Галичини і цей проблем, так суттєвий і з найживеннійшими нервами польського інтересу органічно звязаний, вже схиляється в сторону рухів передвиборчої партійної тактики.

Слід би над ним дуже поважно призадуматися, бо як що навіть міжнародня сторона цієї справи може бути певній мірі унезалежнена від характеру партійних боротьб, то инакше мається справа з внутрішним станом, якого надміром оптимізму багателізувати не можна“. І тут повторяє „Час“ за півурядовою „Газетою львовскою“: „Хоча широкі маси рускего люду схильні є до мирного пожиття з рештою мешканців, хоча хлоп руский, відчувши благословлені наслідки двох років спокою (Господи!), які забезпечила Польща, і щораз більше привязується до неї — одначе не слід легковажити щораз сильнійшої антипольської пропаганди, яка, як що дальше буде поширюватися, мусить мати вплив на душу українських мас. Во хибна думка, наче би антивиборча агітація в українському селі була без впливу. Це станеться тільки тоді, коли саботажний терор буде спаралізований і коли противиборчій агітації протиставиться енергічну і широку пропаганду, в якій виясняти меться масам дійсні інтереси політичні і господарські, які матимуть з участи у виборах.

Без пропонованої протиакції будемо мати до діла в передвиборчім періоді з щораз частійшими і щораз більш яскравими фактами терору, а в день виборів можемо діждатися обявів, що пригадуватимуть події в часів останньої конскрипції“.

„Час“ закликає поліцію до помочи, а польські партії до мобілізації протиукраїнських виступів.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Письмом з дня 2. вересня 1922 до Ч. 1972/22 повідомлено, що обдаровано мене гідностею вибору заступця члена окружної комісії виборчої до сойму і сенату Ч. 19 в громаді м. Косова, за що передовсім дякую! — І рішучо заявляю, що з огляду на се, що становище правне „Східної Галичини“ ще не вирішене, а так „Ширший Народний Комітет“ на вїзді у Львові, як і вся українська суспільність, постановила з тої причини у виборах до державного сойму у Варшаві ніякої участи не брати.

Отож і я яко син народу українського не хочу бути яничаром, зрадником і запроданцем свого народу.

Не можу і не смію! Честь народня не зізваляє взяти участи в вище згаданих виборах. А в слід за сим не приймаю вибору заступця члена комісії виборчої до сойму і сенату ч. 19. в громаді міста Косів, і з гідности того уряду резигную.

Косів дня 8. вересня 1922.

Іван Тимків.

*

Збір громадських комісарів станиславівського повіта вибрав дня 29. серпня 1922 між иншими і нас обох до окружної виборчої комісії, а то першого членом тої комісії, а другого його заступником.

Заявляємо, що о цей вибір ми не старалися і тепер після однодушної постанови цілого українського населення Східної Галичини не брати участи у виборах розписаних польською владою, не приймемо вибору до виборчої комісії, та жадної участи у виборах до варшавського сойму і сенату не будемо брати.

Ілько Захарчук, нач. гром. в Опришівцях, *Никола Осталяк*, нач. гром. Радча.

*

Польські вибори і Східна Галичина.

Прошу о поміщення слідуючої заяви:

В виду того, що правно-державне становище Східної Галичини досі не вирішене і український народ жадної участи в виборах не бере, проте в цілі оминення балямутства прилюдно заявляю, що я вніс вже своє зречення вибору заступника председника обводової комісії виборчої в Цеброві до окружної комісії виборчої ч. 54 в Тернополи, мотивуючи рівнож і тим, що я як горожанин Східної Галичини ніколи польського горожанства не приняв і тим самим по думці польського закону виборчого не можу повнити функції члена виборчої комісії.

Цебрів дня 7./IX. 1922.

Чорний Василь.

Преса.

„Той, кого бють по лиці!“.

Мертвороджений плід, про якого життєдатність не сумніваються мабуть самі його батьки, а який при хресті одержав імя „воєвудської автономії“ не дає чомусь спати редакторам з „Хвилі“,

„Утворення“ польської і української виборчих курій, між якими бракло жидівської, стало для „Хвилі“ темою для ріжнородних публіцистичних енунціацій, яких актуальність до речі кажучи така сама як і „актуальність“ ославленого проєкту. В останній з них під в горі поміщеним заголовком читаємо напримір таке:

„Від хвилі, коли стара Австрія розпалася в румовище, ведуться в Східній Галичині змагання поміж польським і українським населенням (не вжеж так слабо поінформована „Хвиля“?) о уложення майбутньої долі того краю. Поляки не хочуть пустити з рук керми влади, а Українці не хочуть признати державної влади Польщі (чи тільки так мало?)

І отсе в тій атмосфері, переповненій міазмами ідей недовіря і ненависти, польський уряд підіймає врешті нині, на склоні розкладаючогося сойму, на передодні нових виборів спробу пацифікації краю і робить це очевидно по своїому: при допомозі геніяльного в своїй помисловости проєкту воєвудської автономії“.

Має це бути спосіб на уласкавлення Українців, але польські політики примушені гладити дотеперішнього „ворога“, не можуть цього робити без рівночасного биття по лиці другого, а тим „кого бють по лиці“ є жидівське населення.

Тим „битям по лиці“ має бути недостача жидівської курії, проти чого „Хвиля“ заповідає цілий ряд протестуючих актів, які тільки стоятимуть Жидам до диспозиції.

Але тут насувається питання: Невжеж поза недостачею жидівської курії все инше в проєкті є для Жидів до принятя?

Грецько-турецька війна.

Критичне положення в Малій Азії.

Аг. Райтера доносить зі Смирни, що положення стає в кождим днем більше критичне. Англійський адмірал Брек віддав в розпорядження англійського населення декілька кораблів. Французи і Англійці вислали для охорони своїх горожан військо і закликують мущин вступати до добровольчої армії. Мустафа Кемаль паша видав денний приказ, де оповіщує, що переслідування християн буде караттся смертю.

Новий грецький генералиссімус.

На місце полоненого нач. вождя Трикуписа, призначено генералиссімусом ген. Полімендукоса. Полімендукос видав приказ, де жадає від армії придержання строгої дисципліни.

Відїзд італійського панцирника.

З Торенто доносять, що італійський панцирний корабель відїхав до Смирни.

Представники Анґори у Швайцарії.

З Риму доносять, що міністр закордонних справ Шанцер прийняв 7. ц. м. представників уряду Анґори. Італійська преса підчеркує повздержливість консульти в справі Малої Азії.

Англійський голос в обороні Греків.

„Дейлі Телєґреф“ обговорюючи справу Близького Сходу пише, що найважнійшим питанням в теперішній грецько-турецькій війні є справа Дарданель. Не треба тому в ніякому разі допустити, щоби Турки посувалися дальше в напрямі моря. Також не треба допустити до обсадження Тракії турецькими військами, бо це відновило би балканське питання.

Деник домагається в тій справі інтервенції армії союзників.

Успіхи турецької армії.

З Адами доносять, що турецькі війська доходять до Егейського моря і наближаються до Смирни, посуваючися в напрямі Менісси. Зайняли вони місцевість Бергамо.

Як до тепер обчислено, Турки здобули 700 гармат, 950 авт, 11 літаків і 2000 кулеметів.

З польських справ.

Кінець почтового страйку.

З Варшави доносять, що польський уряд погодився на першу умову почтовців і обіцяв в найблищому часі признати мінімум істнування для нищих урядовців 80.000 мп., для вищих 100.000 мп.

Крім цього уряд признав тримісячну позичку для жонатих і двомісячну для самотних. Польський уряд запевнює, що не буде переслідувати урядників, які брали участь в страйку. З нинішним днем усі страйкуючі почтовики приступили до праці.

Заворушення на Горішньому Шльонську.

З Катовиць доносять до польських часописів, що 100 (?) робітників з околиці Катовиць уладило дня 8. ц. м. демонстративний похід з причини завищення виплат. Робітники зібралися під будинком воєвудства і заінтернелювали воєводу Римера, яка є причина недостачі грошей. Довідавшися, що виплата скоро не буде, кинулися робітники по каварнях, де побили кількох гостей.

Резиґнація румунського короля.

Б укарештенський кореспондент

„Intransigenti" довідується з міродатнього жерела що румунський король поїде до Варшави в цілі ревізитування начальника польської держави.

Зїзд „Розвою".

На днях почався в салях львівського ратуша зїзд делегатів товариств „Розвою", на якому в супереч економічному заложенню організації ухвалено цілий ряд політичних резолюцій.

Вплив національних меншостей у Незана.

З Варшави доносять до „Хвілі": Провідники блюку національних меншостей: посол Гарттаз іменем Жидів, посол Гассбах іменем Німців, Сребряков іменем Москалів, Яремич іменем Українців і Білорусинів, внесли оноді на руки польського премієра меморіял в справі переслідування горожан, які належать до національних меншостей при виставлюванню виборчих ліст. Премієр обіцяв справу розглянути, порозумітися в тій справі з міністром внутрішних справ і піднять заходи в цілі удержання чистоти виборів.

Станіньскі резигнує.

Людовий посол Станіньскі заявив, що ані він, ані його син не будуть кандидувати до польського сойму.

Совітська Росія.

Переслідування церкви.

„Руспрес" повідомляє: Большевики мають оголосити в ближчій будучині „тиждень добровільної здачі захованих церковних скарбів". Після кінця цього тиждня буде оголошений тиждень перевірки, після якого всіх, що не здали скарбів, будеться розстрілювати.

Висилка за кордон.

В розмові з американським журналістом Троцький заявив, що висилка інтеліґенції за кордон викликана тим, що на випадок нових військових узгляднень ці непоправні і непримиримі елементи стануть військово - політичною агентурою ворога". („Руспрес").

Італія й голод.

Італійський уряд повідомив большевиків, що допомога італійського червоного Хреста в Росії буде припинена з 15. вересня.

Большевики і Китай.

Прибуття Йоффе до Пекіна викликало серед заінтересованих в китайських справах держав підозріння в тому, що з цим звязана справа совітської Росії настроїти Китай ворожо проти европейських держав. З огляду на це після прибуття Йоффе до Пекіну весь склад дипльоматичного корпусу виступив перед китайським урядом в справі залишення червоної армії в Монголії. Відповідаючи на це, Йоффе оголосив повідомлення, в якому заявив, що прибув до Китаю в цілях піддержання добросусідських відносин між совітською Росією й Китаєм. Привівши свої війська до Урги, совітська Росія, згідно заяві Йоффе мала лише на увазі ліквідувати частини Унгерн-Штернберга, а дальше їх залишення в Монголії є наслідок прохання монгольської влади про залишення війська для охорони громадян від бандитів.

До Валєра на волі.

Телєграми в Дебліна демонструють вістку про полонення правительними ірляндськими військами провідника ірляндських повстанців Де Валєри.

Знов про Зиту.

„Прагер Абендцтг" заперечує поголоску, неначеб б. королева Зита находилася в Штайнамангер коло Будапешту.

Акція малої антанти проти Угорщи

„Орієнт Рад." доносить, що уряди малої антанти розпочали акцію в справі невиповнення через Угорщину умов договору в Тріянон, як також в справі толерования агітації проти сусідних держав. Плянований є спільний „демарш" на Будапешт, при чому зажадається від Угорщини розвязання ірредентичних організацій і виповнення умов договору в Тріянон.

З хроніки лихоліття.

Замикають українські школи!

Starostwo w Dobromilu. l. 157/pr. Dobromil 25. 8. 1922. Do zarządu prywatnych kursów gimnazjalnych w Dobromilu — Reskryptem z dnia 26. maja 1922. l. 98/pr. zakazało Starostwo na zasadzie §. 7. ces. rozp. z 20. IV. 1854. Dz. p. p. Nr. 96. zarządowi ruskich (!) prywatnych kursów gimnazjalnych w Dobromilu dalszego odbywania tych kursów, ponieważ kursa te, ze względu na ich organizację należy uważać za prywatny zakład naukowy w rozumieniu §. 8. prowizorycznej ustawy o nauce prywatnej z 27. VI. 1850. Dz. p. p. Nr. 309., którego otwarcia dokonano bez uzyskania przyjęcia otwarcia do wiad. mości władzy szkolnej. W jewództwo nie weszło reskr. z 19. 8. br. l. 14166/I./4. w merytoryczną ocenę rekursu zarządu od powyższego reskryptu i odrzuciło ten rekurs. — Od tej decyzji przysługuje zarządowi prawo rekursu do Ministerstwa spraw wewnętrznych, które podać należy do Wojewódzitwa w ciągu 14. dni licząc od dnia doręczenia intymatu niniejszej decyzji. Ewentualnemu rekursowi nie przyznaje się ze względów publicznych (?!) mocy wstrzymującej. — O tem zawiadomiam zarząd, wskutek powołanego reskryptu z wezwaniem, by w mowie będących kursów bez warunkowo nie otwierano, gdyż w przeciwnym razie zarząd będzie pociągnięty do surowej odpowiedzialności karnej i lokal będzie zamknięty. Starosta dobromilski Skarzyński m. pr. — Треба додати, що староство нарочно сфальшувало урядово дату внесення рекурсу; рубрум маємо в иншою скоршою датою як староство подало Воєвідству. Подаємо старосту до суду за фальшування. — Курси ці істнують вже три роки і мають посвідку, що куратория ч. 1990. з 18. II. 1922. р. приняла до відома ці курси. — Поляки думають загнати наших хлопців до своєї приватної гімназії. Та не це вдасться їм.

Карають тюрмою за уряджування збірок на голодуючих на В. Україні.

II. Michał Kit, kierownik kursów gimnazjalnych w Dobromilu niekarany III, oskarżyciele lub donosiciele: Doniesienie komendy policji państw. w Nowem Mieście z dnia 12. VII. 1922. l. 235. IV. Przekroczenie rozporządzenia gubernialnego z dnia 21. V. 1833. r. l. 3664. pr. zb. u. Nr. 80. popełnione przez zbieranie składek pieniężnych bez pozwolenia władzy. IV. Swiadek Michał Kostryk lat 24 rel. gr. kat., kawaler, sakrelarz gminny w Orodzisku zeznaje: Zebrane pieniądze i zboże odwiozłem do Dobromila i oddałem w Narodnym Domie. Było wtedy obecnych kilku panów osobiście mi nieznanych a pokwitował mi odbiór jeden z nich wysoki, brunet bez wąsów. Oryginalne pokwitowanie mam u siebie w domu a znajdujący się w aktach a okazany mi pokwitowania są to przezemnie sporządzone odpisy. Po odczytaniu podpisałem. Kostryk Mychajło w. r. Wobec mnie dr. Łobos sekr. Wojew. w. r. VII. Oznaczenie okoliczności które przez co udowodnione zostały; zbieranie składek bez pozwolenia stwierdzone przesłuchaniem świadka (!?) odpisami kwitów. VIII. Za przekroczenie rozporządzenia gubernialnego z 21. V. 1833 r. l. 3664. pr. pr. Zb. u. pr. Nr. 80 popełnione przez zbieranie składek bez zezwolenia skazuje się po myśli rozporządzenia minist. z 30. V. 1857. Nr. 198. Dz. up. na karę aresztu przez 3 dni. — Od powyższego orzeczenia wolno wnieść rekurs do Województwa przez Starostwo w ciągu 3 dni licząc od nast. po doręcz. odpisu niniejsz. rejestru karnego. Dobromil 28. VIII 1922. Dr. Stan. Łobos sekr. Wojew. w. r. Widziano: Skarzyński w. r. Starostwo w Dobromilu l. 146. pr. 28. VIII. 1922. Panu Michałowi Kitowi w Dobromilu udzielam do wiadomości Skrzyński m. pr.

РІЖНІ ВІСТИ.

Англійсько-совітська угода.

„Lok. Anzeig." повідомляє, що англійський посол в Берліні підписав угоду з большевиками, представниками яких був Чічерін, про виплату втрат, які мав Англьо-Азіятський банк підчас революції. Втрати ці вираховані в сумі 3 міл. фунт. стер. З огляду на це, що большевики виплатити такої суми не мають можливости, гроші банку будуть виплачені англійським урядом, який натомість одержує великі концесії в совітській Росії.

Представник римського папи.

До Сімферополя прибув для допомоги голодним представник римського папи.

ТЕЛЄГРАМИ.

Грецько-турецька війна.

Париж (ПАТ.) „Intransigenti" доносить з Атен, що грецький надкомісар Смирни схоронився на покладі одного з грецьких кораблів.

Льондон (ПАТ.) Вольф. „Дейли Телєграф" пише, що згідно з безпосередніми вістками зі Смирни, місто слід уважати окруженим. Турецька кінота обсадила горбки біля міста, а піхота підходить до нього. Турецькі літаки кидали відозви до мешканців Смирни. Думають, що уладок міста є питанням годин. По звідомленням з Цаґорода очікують там нині вістки про зайнятя міста.

Райтер доносить зі Смирни під датою 8. ц. м.: Положення дуже поважне. Турки знищили Турбалі на шляху до Ейдін о 35 англ. миль від Смирни. Ватаги грецьких жовнірів почали плїндрувати й убивати. Союзники випрацьовують плян спільної акції.

Ліфилд (ПАТ.) Польрадіо. Вісти зі Смирни вказують на утрату надії у грецьких військ удержати Смирну, бо нині почалася друга морська евакуація цього міста. Передні відділи турецьких міст є вже біля міста, але ще не входять до нього, бо жлуть набуть приходу більших відділів.

Адама (ПАТ.) Авас. Турки зайняли весь залізничий шлях між Пандарм і Манісою.

Льондон (ПАТ.) Вольф). „Таймс" звідомляють із Цаґорода, що грецька південна армія розбита та що без огляду на розвиток подій мусить послідувати скора евакуація Йонії. Звіт з півн. фронту подає, що третій грецький корпус відпер Турків і що в ньому найбільша дисципліна.

Льондон (ПАТ.) БК. „Дейли Мейл" доносить зі Смирни, що около 300 грецьких старшин звідомило начальну команду, що не кинуть М. Азії і ставитимуть опір евакуації.

Льондон (ПАТ.) Райтер зі Смирни: Греки організують дальше оборону. Грецький мін. війни і новий шеф ген. штабу прибули до Смирни. Англійські війська в Смирні зайняли газівню і будинок Турецького Банку.

Смирна зайнята.

Париж (ПАТ.) Авас. 10. ц. м. Звідомлення мін. маринарки доносить, що 2-га турецька дивізія під проводом Зеті Бея зайняла Смирну. Війська кемалістів поводилися при цьому зовсім коректно.

Справи перемира.

Рим. (ПАТ.) Бк. В розмові з римським кореспонденгом „Джорналє д' Італія" заявив представник ангорського правительства Шерід Бей, що условєм мира зі сторони Туреччини є, щоби отоманська держава остала неподіленою, та щоби в Карашіван і в Батумі, а також у вих. Тракії відбувся плебісцит, та щоби дано гарантії, що Цаґород і Море Мармара не відлається ніякій чужій великодержаві, і щоби Дарданелі отворено для свобідного торговельного руху.

Кабінетна криза в Греції.

Атени. (Авас.) Калогеропулос зрікся місії утворення кабінету. Король поручив цю місію Тріянтафілопови.

Бажання з нагоди побід.

Льондон. (ПАТ.) З Ангори доносять, що представник совітського правительства переслав президентови міністрів ангорського правительства письмо в бажаннями з нагоди військових успіхів турецької армії. Письмо зазначує вагу факту, головно, що перешкоди на шляху до Цаґорода тепер уже усунено, та що Чорне море сталося тепер знову російсько турецьким морем, що влекшить співдїяльність сов. Росії з Туреччиною, витворюючи тісний одноцілий фронт від Балтійського моря до Індійського Океяна.

Курс грошей.

Львів, дня 9. вересня 1922.

Доляри американські		7.100—7.150
„ „	(1. і 2-ки)	7.000—7.050
Доляри канадійські		6.900—6.950
„ „	(1. і 2-ки)	6.800—6.850
Марки німецькі		6·00—6·10
„ „	(сотки)	5·90—6·00
„ „	(дрібні)	5·90—5·95
Леї румунські		44·00—45·00
„ „	(дрібні)	42·00—44·00
Корони чеські		225·00—230·00
„ „	(дрібні)	220·00—225·00
Австр.	тис. нов. ем.	600·00—650·00
„	ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„	сотки нов. ем.	62·00—65·00
„	50 кор.	37·00—45·00
„	20 кор.	24·00—28·00
„	10 кор.	14·00—18·00
„	1. і 2-ки	0·40—0·70
Рублі 5-сотки		1·25—1·35
„ сотки		1·25—1·30
„ 25-ки		1·25—1·30
„ дрібні		0·60—0·70
„ думські	1.000-ки	20·00—30·00
„ „	250-ки	15·00—20·00
Карбованці		1·00—2·00
Гривні		4·00—7·00
Франки французькі		500·00—520·00
Фунти стерлінґів		34.000·00—34.500·00
Франки швайцарські		1.000·00—1.040·00

Золото.

20 кор.	25.000·00—25.200·00
20 франк.	00.000·00—00.000·00
20 марок. нім.	29·000·00—29·500·00
Фунти стерлінґів	34·000·00—34.500·00
10 рубл.	34.000·00—34.500·00
Доляри	6.800·00—6.900·00

Срібло.

Корони австр.	470·00—475·00
5 кор. австр.	2.450·00—2.500·00
Фльорени австр.	1.300·00—1.350·00
Рублі	2.000·00—2.100·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	4.800·00—4.900·00
„ „ подов. і 1/4	4.700·00—4.750·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.600·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.100·00
Леї румунські	460·00—465·00

МАЛИЙ ФЕЛЄТОН.

З дороги життя.

Із найновішої збірки: „земля".

I.

Стріляли. Палили. Ще будуть і бу-
[дуть.
Не сам я, усі ми в болотяних снах.
На площах передніх обірвана блу-
[дить
З горбою четверта весна.

І знаємо: — помсту посіє
Співає — безумний нащадку устань!
— Ну, щож мені? Плакать? Чи
славить Месію?
В пожарах повстань?

І бачить: — в останньому герці —
Виходять на поле вмірати що дня.
Чи може самому затиснувши серце,
Сідлати до бою коня.

II.

Кажуть: — зімою прийшли, й роз-
[стріляли.
— Скрикнула мати, упала до ніг.
...Сон мені буряно сниться,
Зойки і сніг.

Тільки й почулося: — Мамо! Про-
[щайте!
— Мабуть улучили в серце моє...
...Сон мені сниться і сниться,
Хтось мені меч подає.

Яків Савченко.

НОВИНКИ.

— **Конфіденти.** Останнє (91) число „Діла" сконфісковано в кількох місцях вступної статті.

— **Самовола жандарма.** Зі Ставчан пишуть нам: Дня 30. серпня ц. р. прийшов до господаря Петра Качмарика жандарм і зажадав від нього кріса. Качмарик заявив, що кріса не має. Жандарм зробив ревізію. Очевидно, кріса не найшов, бо його не було. Та жандармови подобалися порцелянові тарелі і він хотів їх забрати. А коли Качмарик не хотів йому дати тарелів, жандарм кинувся скувати його. Качмарик вирвався з рук розюшеного жандарма і вибіг на подвіря. Жандарм стрілив за втікаючим. Діти Качмарика відхорували цей напад.

— **Шеф угодовців — злодієм!** Один з угодових підприємців і запроданців свойого часу був тріскучим агітатором, належав до радикальної партії і був черговим кандидатом в посли. Підчас виборчої агітації до парляменту брав селян на парцеляцію камеральних лісів. Та трапилася йому неприємна пригода: Як конціпієнт пок. д-ра Андрія Коса в Калуші окрадав свойого шефа. З часом краяж вийшла на верх. Пок. Кос не хотів робити скандалу, ограничився до тихомирного полагодження справи, а саме—злодій мусів підписати йому декларацію от такого змісту: Я, низше підписаний обікрав свойого шефа д-ра А. Коса. З огляду на свій злодійський нахил зобовязуюся до кінця свойого життя не мішатися до політики і не займати ніякого громадського становища". Опісля цей пан—конціпієнт зник з виду. Перенісся до західної Галичини. Ніхто не знав справжньої причини. Один реклямований тоді письменник написав навіть жалібну статтю, мовляв—доля загнала народнього трибуна на Мазури, не стало йому місця між своїми. Д-р Кос помер, а його конціпієнт-злодій появився на горизонті як угодовий підприємець. Може слід було би його декларацію оголосити в оригіналі? Вонаж є на людях!

— **Самовола львівського магістрату.** Ми вже доносили про реквізицію льокалю „Українського Краєвого Т-ва охорони дітей і опіки над молодю" при вул. Бляхарській ч. 11. І. п., як також про насильне викінення Т-ва з того льокалю дня 16. червня магістратськими урядниками. Проти того безправства львівського магістрату, який, відібравши гуманітарному Т-ву льокаль, віддав його приватному урядникови, якомусь Крассовскому, вніс Виділ Товариства протест до Воєвідства і до двох Міністерств Сусп. Опіки і Внутр. справ. Львівське Воєвідство письмом ч. 62.988/922 з дня 4. серпня ухилило реквізицію, поручаючи рівночасно магістратови, доповнити доходження і в міру висліду видати инше заряджения, ставлячи свій сумнів, чи магістрат мав право перевести таку реквізицію. Одначе, хоча від рішення Воєвідства минув уже місяць, магістрат навіть пальцем не рушив, руководячись очевидно шовінізмом до всего українського і не уважаючи за потрібне, слухати в такій справі навіть вищої інстанції. Що на це Воєвідство і Міністерство Внутр. Справ і Сусп. Опіки?

— **„Не розуміють нашої мови".** Їдучи дня 31. VIII. ц. р. зі Львова до Калуша, вступила я в Стрию на стації до реставрації II. кляси. А що мала 2 години часу, написала там листи і хотіла вийти на перон, щоб кинути до скринки. Портієр, який стояв при дверах цьої реставрації, спитав, чого виходжу. Сказала, що хочу вкинути листи до скринки, але що говорила я по українськи, розгнівавсь тим і відповів. „Proszę mówić do mnie zrozumiałym językiem". Повторила я йому другий, третій і четвертий раз то само, але мається розуміти все по українськи, тож портієра так це зіритувало, що аж крикнув на мене, а на перон таки не впустив, мимо цего, що всіх инших, які говорили до нього мовою „zrozumiałą", впускав до і з реставрації. Чи може бути імовірним те, щоб люди, які не розуміють української мови, могли занимати місця по урядах Східної Галичини, де багато Українців до тепер ще без посади?! — Утителька.

— **Терор у Стрию.** Дня 31. 8. 1922 р. о год. 7 вечер забавлялись у о. Івасика в Верчанах пов. Стрий Шанковський Лев студ. експор. акад. з Дуліб, Ковальський Володимир абітурієнт гімн. зі Станиславова і Шепарович Омелян учен. 7 кл. гімн. зі Станиславова. На раз влітає агент і чотирох жовнірів та з криком „Ренце до гури" з крісами до грудий перезели ревізію особисту і відставили з брутальним обходженням до Стрия. Там осаджено кождого в осібній келії. Зазначити належить, що п. комісар заборонив говорити їм по українськи, а тов. Шепаровича били жандарми по лици. При ревізії в Стрию казали розбиратись до нага. Цего самого дня, десь коло 8-ої мав хтось мабуть підкладати міни під міст, однак сполоханий через агентів віддав кілька стрілів, ранивши тяжко в черево одного з агентів. Вчинився алярм і зачались арештування на вулицях. Крім кількох незнаних наззиск, о год. 9 вечер арештовано і осаджено в тюрмі переходячого учен. 6 кл. гімн. Степана Стецева з Добрівлян пов. Дрогобич, учен. 5 кл. гімн. Юліяна Галія зі Стрия і Евгена Кігійчака абс. торг. шк. зі Стрия. Зараз переведено у них ревізію в дома. О год. 10 вечер арештовано на вулиці тов. Осипа Микитку ст. техн. і тов. Осипа Бандеру студ. експ. акад., перевівши одночасно особисту і в дома ревізію. В ночи 31. 8. ц. р. о год. 4-ій впала поліція до дому тов. Дубинського Ярослава учен. 8-ої кл. гімн. зі Стрия, перевела ревізію і стягнувши з ліжка сплячого майже, під погрозами револьверовими і гарними словами інтелігентними завели в тюрму. О тій самій годині впали в Сельци коло Дрогобича, поліцянти і комісар до дому тов. Василя Спариняка учен. 8 кл. гімн. в Стрию, перевели стислу ревізію і стягнувши з ліжка, та приказавши перед відходом забрати з собою його оружя котрого не мав, вели 6 клм. до стації залізничої і поїздом, за котрий мусів арештований сам заплатити, привезли до Стрия і осадили в тюрмі. О год. 6 рано впали до дому тов. Омеляна Групського студ. гімн. перевівши також ревізію, осадили в арештах. Перебуваючий тоді на своє нещастя у кревних Роман Дума студ. техн. спішив 31. 8. ц. р. о год. 5-тій рано на двірець в товаристві своєї сестрінки, Олесі Наражиняківної абіт. сем. в цілі відїзду на сталий свій побут до Львова, та судилось їм зазнати сусідської гостинни. Арештовано їх в дорозі. Тодішного дня закінчились арешти і труси о годині 10·30 передпол. арештуванням на торзі б. старшини Г. А. Тимофтея Бігея, рільника з Ділушок великих пов. Стрий і втрученням в тюрму. Зазначити належить про брутальне обходження з арештованим агентом, котрий сказав „Проше до мне не мувіць індіянском мовом" Арештований був у місті по ліки для хорої мами, котру самісіньку лишив в дома без опіки. На загал поведения поліції було страшно огидне, брутальне, а з безличною ординерністю обходився жовнір поліції ч. 644, котрий до кождого говорив „Ти пся крев стуль писк" і т. п. ще поганійші слова. Келії огидні, повні сміття та бруду. Через 2 дни не бачив ніхто ложки страви. Другого дня списали протокол. Як стягали — можна собі уявити, о скільки порівняємо з обходженням при арештуванню. В ночи 1. 9. ц. р. о год. 9-ій вислано під ескортою до Станиславова тов. О. Шепаровича і Вол. Ковальського. Дня 2. 9. під ескортою на власний кошт відставлено тов. Р. Думу до Львова на „Сапіги", опісля на „Яховича" і тут під опікою п. підкомісара Кайдана без переслухання держали його до дня 6. 9. год. 11 передпол. і то доперва коли заявив, що зачне голодівку, списано протокол. Довідуємося, що всіх прочих оставших в Стрию, відставлено до тюрми в Станиславові. У домі тов. Р. Думи при вул. Городецькій ч. 53. II. п. переведено 2. 9. в полудне трус і як при всіх прочих не найдено нічого цікавого.

— **У львівських арештах бють.** Дня 6. вересня львівська поліція арештувала Спіріdіона Ганса селянина із Городиславич п. Бібрка. В поліційних арештах при вул. Яховича тюремні ключники били хорого арештанта ключами по голові, викрикуючи: „Ty hajdamako, k-banie". Тої ночи приведено до тюрми ще 8 Українців з провінції, яких чекає та сама судьба.

— **Що на ця дирекція почт?** Від довшого часу на почтовому уряді в Бродах пропадають українські часописі вислані на адресу п. Коцюня. Так само часописі вислані на адресу п. Пельрмутра в Золочеві не доходять. Подібні випадки трапляються і в инших почтових урядах.

— **І на Волині б'ють селян.** В селі Чарукові, луцького повіту, прийшло до непорозуміння між дідичом і селянами. Розуміється, жандармерія стала в обороні дідича, арештувала селян, при тім побила їх до крови.

— **Хрузіяд.** До села Торчина, луцького повіту, приїхав з табору інтернованих старшина армії Петлюри Томашів. Щоби дістати посаду сільського писаря, він приняв католицизм і тепер грає ролю польського патріота.

— **Дві віча.** На день 10. вересня польські ендеки скликають демонстративне віче проти автономії Східної Галичини. Віче мало відбутися в ратуши, але з ріжних причин його перенесено на стрільницю. На той самий день і ту годину скликають польські соціялісти своє віче, за автономією для Східної Галичини. І навіщо торгуватись над чужим добром?

— **Арештування комуністів у Варшаві.** Дня 8. вересня варшавська поліція арештувала 6 студентів за приналежність до тайної комуністичної організації. Поліція „накрила" комуністів підчас тайної наради. При арештованих найдено документи, що кидають цікаве світло на антидержавну роботу організації і мілїон марок призначених на партійні цілі.

— **Мошки.** Між жертводавцями читаємо, що „cegiełki na pomnik kaplicy ofiarom mordów ukraińskich w Złoczowie" зложили Жиди: д-р Ізак Мітельман в Золочеві, Лев Каллер Броди, д-р Ізак Талєр в Копичинцях. Імена тих жертводавців поручаємо памятати українського громадянства.

— **Німецькі монархісти не сплять.** З Берліна доносять, що агітація монархістів в останніх часах значно зміцнилася. Монархістичні тайні організації ростуть і проявляють живу діяльність. В звязку з тим переведено ряд трусів й арештовань.

— **Рокзини незалежности Бразилії.** Дня 7. вересня минуло 100 літ від проголошення независимости Бразилії. Ювилей цей святкувала Бразилія дуже торжественно. В Ріо де Жанейро відбулася всесвітна виставка, в якій взяли участь представники всіх держав світу.

— **Деканські іспити** при катедральній церкві у Станиславові відбудуться 29. вересня. Зимовий курс для дяківських кандидатів розпічнеться 1. жовтня ц. р.

— **Пров. Володимир Биницький** зволить негайно обняти посаду учителя в гімназійних курсах в Снятині. — Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.600. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

Вказ жертв на „Рідну Школу" в Стрию за час від 1. січня до 30. червня 1922 р. Громади: Брацтво церк. Лани з коляди 10.000 Мп., Братківці 6859, Вівня 2000, Верчани 6500, Дуліби 5000, Довге 1000, Дуброва перед. Стрия 1810, Добрянки 3432, Довголука 2050, Воля довголуцька 2700, Монастирець 1400, Жулин 5950, Кавсько 1000, Кавчий кут 1000, Комарів 50 кг. жита і 900, Лукавиця гор. 8000, Лукавиця дол. 1050, Моршин 2100, Олексичі 2000, Пукеничі 5000, Станьків 2000, Семигенів 9997, Слобідка 1000, Фалиш 7000, д-р Равапорт, Бунецький бляхар по 1000, Лупкий власт. Волі дов. 5000, Любов Данилович учит., Мих. Люфас по 1000, Нар. Торговля у Львові 5000, о. Давидович з Болехова 1000, Гнатишин в Жулина 300, учен. гімн. з Конюхова 1090, збірка учениць української сем. в Стрию 39.247, Т-во українських жінок в Стрию 30000, Жіноч. Пласт з кол. 3000, в відчит. 16.460, з представления 27.335, зб. з нагоди вінчання д-ра Дереша 3.500, ученици вид. школи 2369, за шутки в Цвітну нед. 1470, з листа священ. 24.400, з листа українських інституцій 48.225, з листа лікарів і адвокатів 21.100, з листа стрийських учителів 21.440, з листа стрийських учительок 23.060, замісн. учит. 14.136, замісн. учит. гімн. 53.760, зам. почтовиків 20.669, зам. залїз. 33.262, зам. податковців 7.570, зам. судов. 10.820, зам. А. Р. 8 180, зам. Лани 45 546, зам. Шумлявщини 16 690. — В попереднім виказі через ошибку виказано о. Ліщинського з датком 50 мк, о. Ліщинський платить місячно 1 прц. платні катехита на листу місцевих учит., що сим просту ється. 664 1—1

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

ЖЕНЩИНА інтелігентна і чесна. Глядає місця до самостійного ведения всього господарства. Листи на руки п. Ніжанковської, Львів, Ставропігія. 634 2—2

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 11. (9.842) Львів, середа 13. вересня 1922. Почтову належність оплачено ґотівкою. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

XXIV. ПРЯЖУ?! 3

Пояснення на стороні 7.

:: УЧЕНИКИ ::
міщих і середніх шкіл,
що хотять заосмотритися у всілякі прилади до писання і рисования купують найдешевше лише в складі папару 6—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Синстуських ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

Львів, 12. вересня 1922.

Поразка Греків. Події в Малій Азії, за останні дні привернули до себе увагу всього політичного світу. Події на театрі грецько-турецької війни, яка затихаючи то зміцнюючись, тяглась уже на протязі кількох років, тепер несподівано приняла дуже різкий оборот. Грецьку армію розбито у щент; кемалісти стоять на передодні опанування цілої Малої Азії, упадок Смирни, який означає ліквідацію грецького панування в Малій Азії являється довершеним фактом.

Створюється небезпека Царгороду й всьому укладови, встановленому антантою в европейській Турції. Являється загроженим панування Англії в Мезопотамії.

Сучасна міжнародня кон'юктура являється остільки складною, інтереси окремих держав лише собою зараз є остільки звязані, що навіть незначні випадки можуть порушити її захитати теперішню дуже несталу і непевну політичну рівновагу. Тим паче можуть захитати її події в Малій Азії, які в жадному разі не можна віднести до другорядних.

Війна кемалістів з Греками проходила весь час при виразній підтримці, яку виявляла для Греків Англія й ворожій поставі до них Франції.

Сучасний status quo, виготовлений севрським трактатом, який звів Туреччину до фікції, лежав в інтересі Англії, оскільки він забезпечував впливи Англії в Середземному морі в загалі, в Дарданельській протоці зокрема. Знаряддям до виконання севрських постанов для Англії являлась Греція й через те вона всяко протегувала Грецію в її заборчих плянах, в її змаганнях до утворення великої Греції. Ця політика Англії з теперішньою поразкою Греків безумовно збанкрутувала. В постійному суперництві, яке провадиться на політичному ринкові між Англією і Францією, сучасна поразка Греків буде використана Францією в її інтересах; вона мусить відбитись зростом французьких впливів.

Але проте не в цій области лежить головне значіння мало азійських подій. Конкуренція між Англією і Францією йде не від вчорашнього дня й часове вагання терезів, яке буде наслідком поразки Греків, не вплине радикально на зміну міжнародньої ситуації. Головне значіння мало-азійських подій полягає у иншому. Воно лежить у тому, що перемога кемалістів являється важким ударом по севрському трактату, тісно й безпосередно звязаному з версайльським миром.

Після европейської війни згідні проектам великих держав Туреччина мала обернутись у фікцію самостійної держави; вона мала бути поставлена в умови, які виключали для неї можливість вільного самостійного розвитку. Кемаль-паша ще в часі, коли могутність антанти видавалась непохитною, підняв прапор боротьби проти її волі. Фіктивно — виступаючи проти царгородського уряду, на ділі маючи негласну піддержку й уряду й цілого турецького громадянства, він став до озброєної боротьби з Греками, які були знаряддям антанти в справі виповнення севрського договору, в справі знищення Туреччини. Ця боротьба тепер кінчилась повним успіхом. Будинок з карт, збудований антантою в Малій Азії і на Балканському півострові зруйнований. Рівновага встановлена там порушена цілком. На порядок денний стає неминуче перегляд севрського трактату, а посередно також й версайльського договору. Наближається час, коли Европа змушена буде переглянути відносини утворені Версалем, які, як це що дня доводить дійсність, не дають укладатись життю Европи в скільки небудь нормальні форми.

Оскільки версайльський трактат являється тим основним ґрунтом, який встановив сучасні відносини і в Галичині і на Великій Україні, остільки мало-азійські події рівночасно можуть відбитись і на нашому становищі й на наших відносинах.

15 вересня с. р. здержується висилку часопису всім П. Т. Передплатникам, що залягають з передплатою.

Основи держ. устрою Галицької Республики.

Проект предложений Українською Національною Радою Східної Галичини великим державам Антанти, Конференції Амбасадорів і Союзови Народів.

В ч. 6 ім нашого органу з 7. ц. м. подали ми в цілости польський проект воєвідської автономії для Сх. Галичини. Польський проект є проектом одної з національних меншостей Сх. Галичини. Наші читачі мали нагоду виробити собі ясний погляд на польський проект, проект національної меншости. Для висвітлення справи подаємо в цілости проект Української Національної Ради, проект величезної національної більшости, що міститься в „Основах державного устрою Галицької Республики":

I. Державна суверенність.

Артикул 1.

Галицька Республика є незалежною і суверенною державою. Права суверенности у сій державі належать до загалу її горожан.

II. Державна територія.

Артикул 2.

Державна територія Галицької Республики покривається від сходу, півночі і полудня з границями бувшого австрійського краю Галичини та простягається на захід, українською етнографічною областю аж до Перемишля (включно), так що від Перемишля аж по Сянік творить ріка Сян західну границю та лупківська залізниця разом з сумежною Лемківщиною остає на території Галицької Республики.

До державної території Галицької Республики увійдуть також ті етнографічні українські области котрі їй приділять великі держави антанти.

III. Державні народности.

Артикул 3.

В Галицькій Республиці узнається отсі три головні народности: українська, польська і жидівська. Вони користуються рівними правами в области публичного життя. Инші народности в державі творять національні меншости, та їх права і охорону запоручує конституція.

IV. Форма правління.

Артикул 4.

Галицька Республика є правною державою в републиканською формою правління. Її цілю є загальний як моральний, так і матеріяльний добробут її горожан. На сих основах спирається устрій держави.

V. Загальні права горожан держави.

Артикул 5.

Галицька Республика запоручує отсі права своїм горожанам:

1. Загальне право галицького державного горожанства.

Аж до уладження справи горожанства Галицької Республики дорогою закона, виконують право горожанства в Галицькій Республиці ті особи, котрі на території цеї держави мали право горожанства по обовязуючим на сій території законам в дні 1. падолиста 1918 р., — відтак уроджені по 1. падолиста 1918 р. правесні та неправесні діти сих горожан, — та сі особи — чужинці женського пола, що після 1. падолиста 1918 р., заключили правно важні подружя з мужчинами, які в дні 1. падолиста 1918 р., мали на території цеї держави право горожанства,

2. Супроти держави і її законів є всі горожане держави рівні.

3. Державні уряди приступні всім горожанам держави.

4. Кождий голожанин держави має свобідне право побуту і розпоряджування своїм майном.

5 Кождий горожанин держава має право свобідного заробкування під законними условинами, в цілій области держави, як також вибрати свій завід і до нього виобразуватися.

6. Всяке обмеження особистої свободи горожан держави, недозволене. Тим самим недопустиме є в державі ніяке невільництво а так само якінебудь примусові роботи або данини на користь приватних осіб чи спілок. Примусові чинитьби на користь держави допустимі лиш на підставі виразних постанов законів.

Приарештування горожанина держави через органи прилюдної безпеки може наступити лиш в случаях предвиджених в законах.

7. Право свободи і супокою у власній хаті ненарушиме. Домашні ревізії через державні органи можливі лиш в случаях предвиджених в законах.

8. Тайна листів і инших пересилок ненарушима Забрати можуть листи та переписку лиш державні органи в разі правного заарештування або домашньої ревізії; в часі війни або на підставі судового приказу по думці обовязуючих законних постанов.

9. Горожане держави мають право уладжувати збори та засновувати товариства. Виконання сих прав буде управильнене окремими законами.

10. Кождий горожанин має право висказувати прилюдно свої гадки та погляди за помічю слова, письма, друку, чи представлення в образах, як далеко отсе допускають закони. Преса не буде піддана під цензуру або обмежена концесійною системою. Адміністративні заборони почтового перевозу не можуть відноситися до часописей, виданих в краю.

11. Кождий горожанин держави має повне право свободи віроісповідання.

Користування горожанськими політичними правами є зовсім незалежне від віроісповідання, — а державно-горожанські права ні обовязки не можуть бути нарушувані через віроісповідання.

Ніякий горожанин держави не може бути приневолений до яких небудь (данин) чинитьб на инші віроісповідні інституції і потреби.

Горожане, приналежні до одного і того самого віроісповідання,

---

Пр. 272|22. В Імени Річпосполитої Польської Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Діло" ч. 6. з дня 7. вересня 1922. в артикулі під заголовком „Українська Національна Рада" від слова: „Польське" до слова „права" містить в собі єство злочину з §§ 58 б і ц і 65 а і б г. к. узнав покончану в дни 6. вересня 1922. року конфіскату за оправдану і зарядив зничення цілого накладу виданя по умові § 402. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішенеи помістив безплатно в найближім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк, з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за перестуство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 7. вересня 1922. (Підпис нечиткий).

творять окрему цілість, яка управляє своїми внутрішніми віроісповідними справами самостійно і завідує своїми уряджениями, фундаціями і фондами, призначеними на цілі віроісповідні і добродійні.

Але зовнішні правні відносини тих віроісповідних цілостей управильнять загальні державні закони.

12. Всяка наука є вільна коли не загрожує істнуванню держави та не спинює осягнення її цілі.

Кождий горожанин держави має право на образованнія в школах народніх, середніх, гуманістичних як і фахових, як також на університеті та в инших вищих школах.

Наука в народніх школах є обовязкова.

Кождий горожанин управнений устроювати наукові і виховавчі заведення, о скільки вичаже законним способом уздібнення до сього. Верховна управа шкільної науки і надзір над всіми школами і виховавчими заведеннями приналежить державі.

Домашня наука не підлягає ограниченню.

VI. Державна Рада.

Артикул 6.

Законодатну власть в Галицькій Республиці виконує весь її нарід через свое заступництво, вибране на підставі загального, без ріжниці пола, рівного, безпосереднього, таїного і пропорціонального виборчого права. Отсе заступництво, є Державною Радою Галицької Республиги та її законам підлягають всі горожане держави.

Артикул 7.

До компетенції Державної Ради як тіла законодатного належать всі справи, що відносяться до держави як такої, до области держави та до горожан держави, як також справи договорів з иншими державами та ратифікація постанов про війну і мир.

Артикул 8.

Державна Рада виявляє також волю народу одвітними заявами, та виконує право контролі цілої адміністрації (управи) держави.

Артикул 9.

Вибори послів до Державної Ради відбуваються на пятилітний період, окремо по народностям, то значить, українська народність, а так само польська та жидівська, вибирають кожда окремо своїх послів, а національні меншости всі разом.

Чисельний розділ посольських мандатів між народности має бути переведений ординацією виборчою, у пропорціональним відношенню числа кождої народности до загального числа населення держави.

Артикул 10.

Нововибрана Державна Рада вибирає з поміж послів Президента Державної Ради і 4-ох віцепрезидентів. Президент Державної Ради має бути української народности. Що найменше один віцепрезидент мусить бути польської і один жидівської народности.

VII. Президент Держави.

Артикул 11.

На чолі Галицької Республики стоїть Президент Держави, вибраний цілим народом Галицької Республики на 6 років, на підставі особної ординації виборчої, — загальним, без ріжниці пола, рівним, безпосередним і таїним правом голосования.

Артикул 12.

Президент Республики обнимає по виборі віддану йому народом власть і складає Державній Раді на руки її Президента святочну присягу, що буде виконувати вложений на нього найвищий уряд держави совісно, в посягою та згідно з верховною волею народу, вичитаною державними законами.

Артикул 13.

Президент Галицької Республики заступає державу по думці обовязуючих законів держави.

Він іменує державних міністрів, котрих число означує Державна Рада; приймає димісію міністрів і відкликає їх з уряду; він є найвищим командантом державної армії та іменує військових командантів і шефів, як також військових старшин; він заключає договори з иншими державами за згодою Державної Ради та вирішує разом з Радою державних міністрів про війну і мир, предкладаючи таку постанову безпроволочно до ратифікації Державній Раді.

Артикул 14.

Президент Галицької Республики скликує Державну Раду, в дрочує і розвязує її в разі потреби. Він санкціонує закони постановлені Державною Радою.

Його одобрююче чи відмовне вирішення має запасти найдальше до 30 ти днів по предложенню ухваленого Державною Радою закона до санкції.

В разі відмовлення санкції, відходить справа безпроволочно знов під обради Державної Ради та коли в Державній Раді дві третині важно відданих голосів заявляться без зміни за тим самим законом, то ухвалений закон без санкції одержує загально обовязуючу силу закона.

Артикул 15.

До Президента Республики належить також іменування шефів державних властей; іменування урядовців низчих степенів — виконують приналежні міністри.

Артикул 16.

Президент Республики має право аболіції карно-судового поступованнія, зменшення кари та цілковитого помилування.

Артикул 17.

Президент Республики підписує державні акти при спільним підписі кождого акту одвічальним міністром.

VIII. Державна Міністерія.

Артикул 18.

Президент Республики виконує волю всього народу держави, виявлену в законах через одвічальних міністрів і підвласних їм урядовців.

Державна міністерія провадить всі уряди держави, переводить в житя закони ухвалені Державною Радою та видає вказані розпорядженя в цілі виконання державних законів.

Артикул 19.

Державна міністерія складається з президента міністрів і державних міністрів для поодиноких ресортів, котрих число після потреби означує Державна Рада.

Артикул 20.

Президента міністрів і державних міністрів іменує Президент Республики та вони складають в його руки присягу: совісного виконування законів держави та береження загального добра держави.

Артикул 21.

Президент міністрів і всі державні міністри є одвічальні перед Державною Радою за всі чинности їх урядованія та за невиконування законних обовязків або нарушення установ — законів держави; судить їх особний трибунал державний, на внесення Державної Ради, котре мусить запасти двома третинами голосів при участи більше як половини всіх послів.

IX. Національні права.

Артикул 22.

Школи народні і середні мають бути зорганізовані в міру потреби, а окрема для всіх трьох головних народностей та наука в сих школах мається подавати у матірній мові учеників, що побирають науку в тих школах.

Горожане національних меншостей можуть учитися у всіх школах після вільного вибору. По можности належить в міру потреби також і для національних меншостей устроїти народні і середні школи.

Устрій університетів та иншіх вищих наукових заведень, для всіх доступних, уладжують особні закони.

Артикул 23.

Внутрішньою мовою урядовою всіх державних урядів Галицької Республики є мова українська.

Зовнішними мовами урядовими в Галицькій Республиці, в устних і письменних зносинах, є мови: українська, польська і жидівська. Горожане держави, корпорації і інституції одержують від властей і урядів, на внесені письма відповіди в одній із згаданих мов, залежно від сього, в якій мові внесено письмо.

Уступом першим цього артикулу не нарушується права автономних властей, установлять для себе иншу внутрішню мову урядову, то значить польську або жидівську.

Артикул 24.

Урядові розправи і списування протоколів мають ся вести в одній із згаданих мов, після народности особи, що бере участь в розправі.

Артикул 25.

Закони, урядові розпорядженя і урядові приписи і оповіщення мають бути виготовлені в згаданих трьох мовах.

Артикул 26.

Мови національних меншостей мають бути узгляднені по змозі і в міру дійсної потреби.

Артикул 27.

Іменованя членів державної міністерії доконується на підставі національного ключа, то значить, у відношенню числа населення народностей до загального числа населення держави.

Артикул 28.

Також при обсаджуванню всяких иншіх урядових місць належить узглядновати національне відношення населення держави.

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

на сторінки української літератури.

I.

Отаман Зелений! Мужицька дитина! Плоть від плоті і кість від кости, — вірний син українського народу! Той самий, що вже не раз був у минулому й називався — то Залізняком, то Довбушем, то Кармелюком... „Один із богатьох", що в годину великого терпіння вставали мститися за кривди лихоліття і в запеклій боротьбі гордо й чесно складали свої голови... Яскравим смолоскипом згоряло їх життя в сутінках неволі і кидало в призму майбутніх віків те дивне сяйво, яке освітлює поневолену народню душу і дає надію на кращу будуччину... І навіть поза могилами вони не перестають жити, бо їх діла славетні знаходчть собі місце в народній творчости — легендах та переказах дивних, які переходять з покоління в покоління, наче заповіти святі...

Часто буває, що в цих легендах та переказах одна подія заміняє другу, історична послідовність та хронологія тратяться, але замість них стає квітчаста народня фантазія, яка провадить уже чисто мистецькі змагання і творить цілість образу памятної події. Отже нічого дивного в тому, коли замість одної події стане друга, а ролі героїв віддані найбільш улюбленій народом особі. Роля цих героїв буває така, як її уявлює собі народня фантазія, а через те сама особа, на долю якої ще за її життя припадає така велика честь, — стає звязком між минулим і майбутнім і так стає творцем сучасного...

Таким творцем сучасного безумовно був Трипільський селянин Данило Терпило, якого десь уже сама мужицька доля вибрала своїм провідником і вклала в його руки меч карний, освітила невчений мозок яскравим розумом, зігріла його серце широю любовю до „неньки" України й запалила в душі ту „велику віру", якої ніякому ворогови не здолати... і це все ста о тим, що обгорнуло його постать серпанком казковости і зробило його дійсним героєм наших днів, таких злобних, таких сумних і таких безпросвітних...

Знаючи його особисто, ще задовго до „немнучого останнього", я став збірати ріжного роду матеріяли що до його діяльности, маючи намір використати те все пізнійше в белетристичній формі. В осени 1919 року в бою з „білими" кодо станції Калинівки, Зелений „ліг головою" і з того часу я постановив собі написати більшу повість, в якій мав намір дати хоч слабеньку картину тих змагань, які нагадували собою змагання Залізняка і Гонти. А тим більше, що змагання Зеленого („мужицька держава") являлися по своїй суті анальогічними змаганню Залізняка („уманський князь"), то таку повість вважав доцільним звязати в своїй „мистецькій концепції" з романом з часів гайдамаччини п. н. „Кривава буря", який під той час був уже цілком викінчений.*) Одначе сталось так, що вже весною 1920 року мені прийшлося піти слідами Зеленого і в м. Ярузі (на Поділю), будучи в рядах армії У. Н. Р., загубив оригінал роману „Кривава Буря", а також більшість того, що зібрав для роману „Отаман Зелений", а в тім дуже цінні привітання повстанчого ватажка деякими галицькими частинами, що свідчили про тодішні настрої серед козацтва галицької армії і що пізнійше дали мені привід до створення постаті Провія. Зоставшись з тим, що мені вдалося вивезти з собою до Галичини, я всеж таки не залишив свого заміру написати згаданий ромен і застановився перед тим, — яке саме має буги його тло: історично-побутове, чи мистецько-психольогічне? Зупинився на думці О. Блока:

„Не діло мистця — дизитися на те, як буде виконане задумане, турбуватися про те, здійсниться воно, чи ні. Для мистця — все побутове, життєве, швидко минуче — знайде свій вираз потім, коли перегорить в життю. Ті з нас, хто зістанеться цілим, кого не „зломить на ходу шумливий вихор", виявляться власниками незліченних духовних скарбів"...

А тому:

„Переробити все. Зробити так, щоб усе стало новим; щоби брехливе, неправдиве, скучне, потворне наше життя стало справедливим, прекрасним і веселим".**)

І так, весною 1921-го року я зібрав усе, що тільки можна було зібрати „на цім боці", не виключаючи й таборів інтернованих, і приступив до праці. Не поскупився для „Зеленого" своїм особистим, інтимним своїм, але не такий він вийшов, якби я хотів цього, і вийшов він незадовольняючим не через те, що мені брак було матеріялу, але брак часу і відповідних умовин для такої праці. Писати політичну брошуру — одна, а писати роман — друге. — Романи дійсно писалися роками, але то було тоді, коли їх автори могли цілий свій вік просидіти коло „родинного огнища", а ми, сучасні українські (тим більше — молоді) письменники, зачинаємо свою працю де небудь у шанцях передової лінії, а кінчаємо й там, де прийдеться, часто буває, — в „Чека", або „Бритідках"...

Така, власне, ріжниця між давнійшим і сучасним, між тим, що „колись було" і тим що тепер стало...

---

*) Перший і другий розд. ром. „Кривава буря" надруковано в київському „Селянському Слові", ч. 20. 1919 р. Дальшому друкованню перешкодило повстання Директорії.

**) А. Блокъ — „Россія и интеллигенція", изд. „Слово", Берлін, 1920, стор. 5

Артикул 29.

Урядниками і службовиками у Галицькій Республиці можуть бути іменовані лиш горожане держави, що володіють що найменше двома мовами національностей держави.

Всі урядовці і службовики держави складають присягу на вірність Галицькій Республиці і на совісне виконування обовязків, вложених на них державними законами.

X. Судівництво.

Артикул 30.

Всяке судівництво в державі виконується в імени Галицької Республики.

Вироки і оречення видається в імени Галицької Республики.

Артикул 31.

Судді є у виконуванню свого уряду самостійні і незалежні.

Суди не мають права розпізнавати важности належно оповіщених законів, але мають право вирішувати про важність розпоряджень, в законим ході інстанцій.

Артикул 32.

Розправи перед вирішуючим судом, в справах цивільних і карних, є устні і прилюдні.

Артикул 33.

Державу і її судових урядовців можна по причині нарушення права у виконуванню урядової діяльности сих урядовців, запозивати перед судом. Отсе поступування має бути управильнене скремим законом.

XI. Адміністрація.

Артикул 34.

Виконування адміністраційного права належить до властей адміністраційних.

Вони є обовязані у своїм урядованню придержуватися обовязуючих законів, а не є звязані ніякими розпорядками ані інструкціями, що незгідні з постановами законів держави.

Артикул 35.

Організація і компетенція державних адміністраційних властей та автономних властей, мають бути означені окремим законом.

Артикул 36.

Державу і її адміністраційних урядовців можна по причині нарушення права у виконуванню урядової діяльности тих урядовців позивати перед судом. Отсе поступування буде управильнене окремим законом.

Артикул 37.

Зажалення горожан держави в причини нарушенич запоручених їм державною конституцією політичних прав, вирішувати буде Трибунал Адміністраційний, коли справа остаточно вже перейшла всі адміністраційні інстанції.

XII. Оружна сила.

Артикул 38.

Галицька Республика удержує для охорони держави і її границь правильно зорганізовану армію, в разі потреби, на основі обовязкової військової служби.

Частини цеї оружної сили можна, коли прилюдна безпека і лад в державі є загрожені, ужити на приказ Президента Республики, до привернення спокою і ладу у внутрі держави.

Переходові постановини дотично конституування незалежної Галицької Республики.

Артикул 39.

В цілі впровадження в життя постанови великих держав антанти про утворення незалежної Галицької Держави на основі приняттої для неї, як вище, організації, твориться „Міжкоаліційну Комісію для Галицької Держави", до якої великі держави антанти висилають по одному представникови.

Артикул 40.

Задля переведення повищого завдання та уможливлення співділання місцевому населенню, так утворена Комісія має право покликати до життя „Адміністраційну Раду", до котрої від українського населення виделегує Українська Національна Рада Східної Галичини 7-ох представників, польське населення через свою центральну політичну організацію 3-ох, а жидівське населення через свою центральну політичну організацію 2 ох представників.

Адміністраційна Рада стоїть під протекторатом Міжкоаліційної Комісії для Галицької Держави.

Артикул 41.

Міжкоаліційна Комісія для Галицької Держави передасть негайно Адміністраційній Раді на місці: всю політичну та мілітарну владу на території Галицької Республики, котра тим самим одержує право установляти урядників, обняти у свій заряд краєві і державні фонди та стягати податки — як також право екзекутиви для своїх заряджень, яке може виконати чи то при помочі місцевих органів безпечности, чи — то при ужитю мілітарних сил, зорганізованих з місцевого населення.

Артикул 42.

Правом і обовязком Адміністраційної Ради є:

а) найдальше протягом 3 місяців числячи від дня перейму адміністрації, перевести предвиджений в повищім організаційним статуті вибір „Державної Ради";

б) протягом дальших шість тижнів перевести предвиджений в тім же статуті вибір першого „Президента Республики";

в) найдальше до 14-ти днів, числячи від дня вибору Президента Республики скликати Державну Раду на її перше засідання, на якім провід обійме найстарший віком і на якім Президент Республики зложить предвиджену в організаційнім статуті присягу.

Негайно по зложенню присяги Президентом Республики і повідомленню про утворання ним Державної Міністерії, — Адміністраційна Рада зложить свої повновласти в руки Міжкоаліційної Комісії для Галицької Держави, та передасть адміністрацію враз із краєвими і державними фондами Галицької Республики в руки її Президента і уважатиме своє завдання за скінчене.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Східна Галичина.

Боротьба за Сх. Галичину.

Варшавський кореспондент „Берлінер Тагеблят-у" пише в тім органі під датою 5 ц. м.:

Мимо всіх супротивних спроб націоналістичних партій кабінет настояв на тому, що остання сесія польського сойму буде отворена 19. ц. м. Тиха боротьба за речинець означує боротьбу за полагодження східно-галицького питання, бо самоуправний статут (так називає кореспондент проект воєвідської автономії!) для Сх. Галичини буде першим завданням цеї сесії. Націоналістична більшість, котра так само як у виленському питанню бажає доставити Союз Народів перед доконані факти, напирала на те, щоби якнайскорше похінчити з законом, котрий запоручує Сх. Галичині деякі самоуправні права, розуміється лише такі, котрі не нарушують характеру Сх. Галичини — як польської провінції. Навпаки уряд Новака, котрий мимо усеї французської приязни, не хоче дати Англійцям — після їх остороги перед якимнебудь анексіоністичним кроком — нового приводу до неприхильности з огляду на імперіялістичні тенденції Польщі, — старається перед рішаючими польськими кроками виждати на погляди зібраного Союза Народів. На основі відомостей, які мається у Варшаві, не улягає ніякому сумніву, що в цих днях справа Сх. Галичини буде порушена в Женеві. Здається також, що б. міністр закордонних справ Скірмунт з тої причини приєднається в Женеві до польської делегації, бо його особистість виявляється здатною влагіднити ноторичну неприхильність Льойда Джорджа до Польщі. Для польської позиції в східно-галицькій справі не є без значіння, що всі українські національні партії в резолюціях, ухвалених у Львові, висловилися проти польського проекту. Львівські постанови Українців проголосили строгу абстиненцію при виборах до польського сойму і затвердили Петрушевича як єдиного управненого представника української народньої волі.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 40.000.

Всенародне Віче Українців міста Львова.

Чотири роки.

Чотири роки уже не чув престольний город князя Льва того величного шуму, який здіймається над тисячними масами, зібраними гомоном вічевого дзвона. Чотири роки уже, не летів з уст до уст клич: „На віче!" Чотири роки терпіли ми мовчки, хиба доводилося хоронити когось з замучених неволею і тюрмою. Тоді улицями столиці Галицької України посувався непроглядний хоровід з похоронною піснею на устах, від якої здрігалися холодні стіни столиці.

Неділя 10. вересня.

Як там не припадковим, як зовнішніми умовами не вимушеним був дозвіл польської влади на відбуття віча, то ні одно ні друге не вплинуло на характер, першого від ряду літ всенароднього збору. Правда, пора дня, на яку назначено віче, не була найкращою. Але і це не спинило тисячних мас народу, які точно, в означеній годині випозвили велику салю Товариства ім. Лисенка, з бальконами, передсінками і сходами. Серед присутних помітно переважали мущини. Пора дня не дозволила жінкам на численнійшу участь. Але за те не бракло серед зібраних представників хоч би одного стану. І коли на недільному вічу не було буквально цілого українського Львова, що б/ло би впрочім технічною неможливістю, то було там його многотисячне, імпозантне представництво, а ухвалені ним резолюції, хоч і цензуровані п. комісаром, являються справжнім, нефальшованим голосом загалу громадянства українського престольного города Льва.

Отворення.

Точно з ударом 12. год. вийшов на трибуну секретар Народ. Комітету ред. Михайло Струтинський і засувавши коротко положення українського населення під польською владою, приступив до отворення Віча іменем Народнього Комітету, кінчаючи свою промову словами:

„Тому в теперішний рішаючий час мусить заговорити край, мусить сказати своє тверде, рішаюче слово, якого відгомін мусить почути увесь культурний світ.

Край мусить здобутися на найбільшу суму енергії і організованости. Мусимо станути одним залізним фронтом проти посягань на нашу волю. До minimum мусять бути зведені внутрішні спори. Мусимо зединити наші сили під кличем: Вітчина в небезпеці! З тою провідною думкою Нар. Комітет скликує отсе перше Всенародне Віче".

Опісля запропонував промовець склад Президії Віча, до якої одноголосно вибрано: д-ра Михайла Волошина, п. Константину Малицьку і п. Івана Чорнія. Секретарював п. д-р Степан Біляк.

Коли вибрана Вічем президія заняла місця, промовив як політичний референт

суддя Володимир Целевич.

Серед невмокаючих оплесків і окликів начеркнув промовець істо-

---

II.

Писати більший твір на тему сучасних змагань, а тим більше з якою не булоб претенсією на повість, чи роман у нас дуже важка справа. Важка не тільки з того боку, що легко зійти на манівці в проведенню ідеї твору, але важка ще й з тих причин, що ми не маємо своєї історичної повісти, що могло-б дати для нового автора певні мистецькі вказівки, що до його цільности. — „Чорна Рада" П. Куліша! — Але ж, Боже мій, хіба не використовував його А. Кашенко?..

Літературне виховання, як і всяке инше, завжди відбивається на психі індивіда, навіть при зміні непасених умовин його життя. Відбилося не до певної міри й на мому „Огамані Зеленому", що до його плану, а місцями — стилю, але кождий рядок переговів у горницях моєї душі, бо так я хотів перевести ідею Самостійної Селянської України. З цею ідеєю пішов він між люде і вийшов на поле української критики. Люде стрінули його по своїму, а критика по своєму.

Перше слово читача було:

„Бійтеся Бога! Таж це есеровщина, а не мистецький твір!"...

Перше слово критика було:

„Автор занадто висуває сам себе на перший плян і говорить не як безсторонний обсерватор, а як політичний діяч, якого симпатії і тенденції надто замітні" *).

Далі — лист із Праги:

„Вітаю! „Отаман Зелений", як і „Син України", — найкраща лектура для нашого юнацтва".

І одночасно критика Буковинця:

„Автор не може позбутися свойого способу описування „від колиски аж до гробової дошки". Накопичується величезний матер ял, що самому авторови годі дати собі з ним раду. Це помітно до половини книжки, аж доки автор не приходить до сучасних подій, що властиво становить предмет його повісти. Тут починається справжня художня частина боротьби за визволення". **)

Земляки з таборів інтернованих, серед яких досить свідків славних діл Зеленого і які допомогали мені в збиранню матеріялів, відгукнулися численними листами й друкованими „критиками" на сторінках своїх видань з повним признанням, але разом з тим і гострими замітами, що до деяких фактів і подій, згаданих у моїй повісти. Одначе історія „діяльности" отаманів Волохатих та генералів Кравчиків була для них всіх досить знайомою, а тому то так і сказав А. К. в своїй рецензії:

(Продовження буде)

*) „Вперед", січень 1922 р.

** „Промінь" (Чернівецький). ч. 6. 1922 р.

рію боротьби за українську державність від 1914 р. до тепер. Устрої Західньо Української Народньої Республики, яка, боронена грудьми непоборних полків, уступила під напором Галлерівської експедиції, протиставив промовець теперішне положення українського народу під сусідською займанщиною на його рідній, прадідівській землі. Обговоривши монструальний проект „автономії", яку готують варшавські політики для Східної Галичини, ставднів промовець, що українське населення Галичини не погодиться на ніякі „доконані" без його участи „факти", участи в польських виборах не приймає, але непоборною лавою піде далі в боротьбі за свою державність.

Присутній на салі представник поліції, двічі втручувався у виводи референта, домагаючись від президії, щоб вона втишила оклики „ганьба" під адресою польського уряду і його політики.

І треба признати, що здисциплінований громадянство, за шану поваги маніфестації і її довершення, зрезигнувало з того рода обявів своїх почувань. Підчас дальшої промови запанувала на салі гробова мовчанка — одна з тих вимовнійших понад всякі слова і оклики.

Після суді Целевича промовив інспектор Іван Лішиньский, який, представивши велику вагу рідної школи в житю поневоленого народа, змалював страшний стан українського шкільництва під польською владою. Він вказав на те, що польська влада вивозить зі Схід. Галичини величезні багатства за границю, коли загадати нафтові продукти сіль, квіти, дерево, рільничі плоди, стягає безпосередні податки і данину, посередні податки, перевозові такси і т. п. 80% усього вивозу Польщі становлять багатства Сх Галичини. Зате Польща на найважнійшому полі нашого життя дає відносно смішно мало. На 160 більше кількох (5—7 кл.) народ. шкіл в Схід. Галичині є лише одна українська у Львові, приміщена в найгіршому будинку, який можна найти у Львові і то з виразним призначенням лише для самого Львова без передмість. На 600 чотирокласових шкіл в Сх. Галичині є українських лише 18 (крім кількох шкіл вправ). Українські школи, це самі одно-рідко двокласівки. Польська преса подає, що число українських шкіл є більше, чим польських, а промовчує те, що число польських класів у Схід. Гал. є 4 рази більше чим українських. Українські школи навколо Львова і всіх повітових міст в Сх. Галичині обсаджені виключно польськими учительськими силами, котрі провадять політику польських народових організацій в повіті і деморалізують українське село, а школою займаються дуже мало.

Зміняють викладову мову з української на польську. Українським кандидатам учит. звання, чих є понад 3000 (три тисячі) і безробітним учителям, яких є понад 100, не дають шкільні власти учит. посад у Сх. Галичині, але відсилають їх до Зах. Галичини та Королівства, де населення відноситься до них ворожо. Зі самого дрогобицького повіта 12 учительським силам надано посаду в Королівстві. По українських школах марнує учительство час на вчування української дітвори польської історії і польських народових гимнів. Заборонено вчити там української історії і українських пісень. На 15.000 всього учительства в Сх. Галичині в державних школах находиться українського ледви 3200. Українська суспільність мусить взятися зараз до масового основування приватних шкіл. Тільки приватні школи сповнять як слід свій обовязок супроти своєї молодіжи. Кожний український громадянин і громадянка обовязані пожертвувати значними матеріальними і моральними жертвами до удержання істнуючих і основування нових українських приватних шкіл по селах і містах.

Супроти львівського заряду міста, який не хоче дати Українцям, що становлять у Львові 17 проц. власности з понад 23 проц. населення, потрібних їм шкіл і приміщення, слід ужити організованого відпору на взір відпору німецького населення в чеських містах, а способів цего успішного відпору є дуже много. Вистене охолодити запал польського учительства пхатися на Схід до українських шкіл ширити польську „культуру" на кресах. Відповідна постава української суспільности зробить сесе.

Референт відчитує

Резолюцію:

Всенародне віче Українців міста Львова констатує організований похід польської шкільної влади на українське шкільництво і взиває українське громадянство міста Львова і краю до удержання істнуючих і основування нових приватних українських шкіл по містах і селах і до ставлення відпору супроти заміхань шкільної влади на знищення українського шкільництва і учительства.

По скінченню реферату інсп. Лішиньского, політичний референт судця Целевич предложив зібраним дві резолюції, які ухвалено одноголосно при градї френетичних оплесків.

Резолюції.

1) Віче Українців престольного города Львова зібране дня 10. вересня в салї музичного товариства ім. Лисенка одноголосно акцептує становище української трудової партії у всіх політичних справах.

2) Віче Українців престольного города Львова стверджує, що український народ ніякими чинами не зійде зі шляху боротьби за свої державні права.

Закінчення.

Присутні, пошанувавши повстанням з місць усіх Тих, що лягли головами в боротьбі за українську державність, як і Тих, що в тійже боротьбі втратили здоровля та майно, відспівавши честь Тим Борцям, які нині ще заповняють польські тюрми, відспівали „Не пора" і „Ми Гайдамаки", почім, супроти заборони походу, спокійно розійшлися.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Після промов Лендсона і Стройка принято внесення Нансена в справі спеціального розгляду звіту про мандати і передано політичній комісії звіт Польгерда в справі повстання Готентотів в области Бондельсверде.

Справа прийняття Мадярщини до С. Народів.

Аг. Вольфа доносить: Підкомітет 6 ої комісії збору С. Народів, котрому поручено розглянення справи прийняття нових членів, розглядав на тайному засіданні, чи Мадярщина дійсно згідно з постановами договору перевела розоруження. Декотрі члени вказували, що розоруження Мадярщини не є повне і домагалося точного розглянення мадярських розпоряджень у цій справі. Так як м. р., розглянення цієї справи мається поручити міжнародним військовим властям. На найблизчому засіданні буде переслуханий мадярський делегат Банфі. Переслухання мало відбутися вже вчера на засіданню комісії, але на внесення Бенеша справу відкладено підкомісії.

Справа Австрії.

З Женеви доносять: Комісія пятьох відбула тайну нараду з канц. Зайпелем, а нині конферував він у Берні з през. Шультайстром. Темою нарад було австрійське питання. Комісія пятьох представила знатокам квестіонар з проханням дати відповідь в понеділок.

Погляд Бенеша.

З Женеви доносять: Запевняють тут, що Імперіалі і Бенеш годяться зовсім з тим, що незалежність Австрії треба поставити як невідкличне условія якогонебудь управильнення справи фінансів Австрії. Бенеш уважає незалежність Австрії принціпіяльною справою, але не є зовсім певен, чи правительство Зайпля не стреміло би в окончному разі до злуки Австрії з Німеччиною.

Памятайте про касовий фонд „ДІЛО"!

Жертви посилати слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 36) на біжучий рахунок „Діла".

Грецько-турецька війна.

Демонстрації Турків

„Аванс" доносить з Царгороду: Ангорське правительство зажадає мабуть, щоби грецький генералісімус звернувся безпосередно до турецького генералісімуса з просьбою о перемиря. Генералісімус армії Кемалістів поставив такі условія: 1) евакуація Тракії; 2) безпечволочне покинення Царгорода грецькими військовими кругами.

Від виконання цих двох условій залежало би привезення військових грецьких матеріалів в Малої Азії.

Голос англійської преси.

„Мовнін Повст" пише, що найважнійшою подією у східній справі є рішення англійського кабінету, яке змірює до цього, щоби не забирати військ з Царгорода, та щоби ужити всіх можливих засобів для обмеження переговорів щодо перемиря між Грецією і Туреччиною виключно до справи Малої Азії, а справу Дарданелів оставити на будуче. На думку „М. П." погляд англійського правительства на загальну справу мира між союзниками і Туреччиною не змінився зовсім наслідком зміни положення, яка повстала наслідком грецько - турецького конфлікту. „Таймс" у передовиці обговорюють взаїмні відносини між побідними кемалістами і московськими большевиками та підчеркують справу поспіху Москви в надісланню Ангорі бажань з приводу відносеної побіди. Ангора, на думку „Таймсів" прийняла бажання зі спеціяльним признанням, яко такі, що походять від уряду, котрий, на думку Ангори, був першою країною, яка в тяжкий час витягнула їй помічну руку.

Просять миру.

Польрад. доносить з Бордо: В В Ангорі, де вислано за посередництвом міжнародніх комісаріа прохання Греків о розем, панує переконання, що та справа належить до компетенції начальних вождів обох сторін. Деникн надіються, що Турки зажадають цілковитої евакуації грецьких військ з Малої Азії, Тракії і Константинополя. Демобілізація грецьких військ мусить бути переведена негайно після евакуації Малої Азії. Під зброєю остане тільки декілька наймолодших річників.

Становище англійського кабінету.

„Мовнін Повст" обговорюючи положення в Малій Азії пише, що англійський кабінет рішив перешкодити всякій акції, яка змірялаб до опанування Константинополя і проливу.

Шанцер інтервенює.

Аванс доносить з Риму: Шанцер предложив Франції і Англії звернутися до обох воюючих сторін з предложенням вислати представників до Венеції для розглянення положення щодо евентуального винайдення вступних основ для заключення мира. Аг. Стефані зазначує, що засідання це не мало би характеру конференції, яку задумували передше відбути в Венеції. Зайнялися би лише справою загального підготовлення мира між Туреччиною і Грецією.

Справа венецької конференції.

„Дейлі Експрес" довідується, що венецька конференція не відбудеться, бо теперішне положення грецької армії не предсказує такій конференції корисних вислідів.

Цілком противну вістку передають агов „Дейлі Мюз", які довідуються з Медіоляну, що згідно з урядовими звідомленнями, конференцію в Венеції скликано на 20. ц. м.

Англійська нота.

Райтер доносить, що англійське правительство знову предложило, щоби питання охорони меншостей відіслати до Союза Народів. Нота звертає увагу, що військове положення, викликане грецько турецьким конфліктом, зовсім не вплива на погляд англійського правительства щодо справи мира між союзниками і Туреччиною та запримічує, що все, що могло би нарушити свободу морських проливів, не буде толеровано.

Султан абдикує.

„Петі Парізієн" доносить з Льондону, що з Царгорода наспіла там вістка, начеб турецький султан задумував абдикувати в користь престолонаслідника.

Союз Народів.

Промова пол. міністра делегата.

На пленарнім засіданню Збору Союзу Народів дня 10. ц. м. промовляв м. н. делегат Польщі Ашкенази. Промовець підніс успішність дотеперішньої праці Союзу, при чому підчеркнув щасливу розвязку горішньо шлеського питання. Польща, говорив промовець, є авангардом Европи в поборюванню епідемії, але це тільки часть її завдання. Польща з глибоким співчуттям глядить на важке положення Росії і радо візьме участь в міжнародній акції, до зміряє до усунення нещастя. В справі національних меншостей заявив проф. Ашкенази, що треба спершу осягнути стан мирного співжиття між меншістю і більшістю внутр. країв, а щойно тоді буде можна привернути нормальні відносини. Це питання потребує часу і то в першій мірі в тих державах, які недавно повстали. Дуже важною умовою є, щоби не заколочувати внутрішнього ладу через часті інтервенції чужих держав.

Промовець висказав відтак признання для проф. Мюрай за його шляхотні змагання і згадав коротко альбанську і аляндську справу.

Бельгійсько-німецькі переговори.

За гарантійним кредитом для Німеччини.

В справі пропозицій, поставлених на вчорашньому засіданню делегатам Бельгії, „Бер. Тгг." доносить, що ходить у них о плян узискання Німеччиною гарантійного кредиту в Англії, Голяндії й Америці для поруки німецьких скербових бонів. Бельгійські делегати виїдуть, мабуть, до Брукселі, щоби здати кабінетові устний звіт, потім щойно дальше пітимуть переговори в Берліні.

Німецькі предложення.

З Берліна доносять: Бельгійські делегати конферували вчера з міп. Гермесом і державними підсекретарями Бергманом і Грінером. На цьому засіданню німецьке правительство предложило бельгійській делегації конкретні пропозиції. Делегати Бельгії заявили, що супроти цих нових предложень мусять звернутися до свого правительства і щойно в суботу могимуть дати відповідь.

Англійська позуга.

„Дейли Мейл" пише, що ряд англійських капіталістів заявив готовість поручити німецькі гартісні папері для Бельгії. Порука має обійняти 3 мільони фунтів стерлінгів. Мало би це приватний характер і не обовязувало би англійського правительства.

Закінчення бесіди Бонна німецьких переговорів.

Пат. доносить з Берліна: Переговори з бельгійськими делегатами покінчилися.

Шість жовтня на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Поз. Тов-а Кооператорів „Зірка" в Ряві Руській.

З польських справ.

На „кресах".

З Варшави доносять, що в тамошніх урядових кругах істнує проект перенесення найвищого польського суду з Варшави до Львова.

З користь більш національних меншостей.

В звязку з виборами до польського сойму і сенату гродеиський православний епископ поручив підчиненому духовенству агітацію за більоком національних меншостей.

Розбиття ліванці П. С. Л.

З Варшави доносять до „Хвілі", що розбиття ліванці П. С. Л. (Станьчиків) унаглядниться уже на теперішній сесії польського сойму, а семе посли Бохенські, Сейб. Пугек, і Слівньскі засядуть на лавах Тугутовців.

Переговори в справі торговельної конвенції з Росією і Україною.

Початі і перервані перед кількома місяцями переговори в справі заключення торговельної конвенції поміж Польщею і Росією та Україною будуть продовжувані але тепер уже не у Варшаві а Москві.

Провідником польської делегації є д-р Штрасбургер.

Повища шість тижнів без горівки.

Польські часописі доносять, що польський уряд має приняти продаж горівки протягом шести тижнів, які попереджатимуть день виборів до польського сойму.

„Поляки мойжешового визнання".

Хто сумнівався в істнування того рода „Полякуф", яким, не дивлючись на расовий зріст їхніх носів, до повної „польскості" бракує тільки метрики хрсту, той міг оподі переконатися, що його сумніви спиралися на хибних передпосилках. Дня 9 ц. м. почався у Львові в салі ратуша (!) зїзд „Полякуф мойжешового визнання" при співучасти 80 делегатів. Не даром Ашкенази обтовкає собі боки в Женеві, обороняючи польський уряд перед закидами „меншостей". Його однодумці вибрали його за те говоровим" президентом зїзду в парі з професором варшавського університету Дікштайном, також „Поляком" семітського племени. Дійсними членами зїзду вибрано віцепрезидента м. Львова Шнайхера. В члени президії увійшов цілий ряд таких же здеклясованих „Полякуф". Предметом нарад зїзду є справа організації а не передвиборче положення; малу консгернацію викликало внесення, здається не зовсім іще переконаного „Поляка" в ямурні, представника добрих ганаляров Ориштайна, яким він домагався вислову недовіря послам Коліщерови, Лезенштайнови і Штайнгавзови, які свою льояльність посунули аж до голосування за кабінетом Корфантого і цілковитого з'гнорування жидівських інтересів. Крім цього п. Фрайнд з Дрогобича промовляв за тим, щоби диковинну назву „Полякуф мойжешового визнання" змінити на „Жидуф польских". Може так буде ліпше?

ТЕЛЄГРАМИ.

Засуд повстанців у Київі.

Айльвезе. (ПАТ.) З Москви звідомляють про засуд у Київі 85 потстанців на смерть, а 27 на тяжкі роботи

Домагання абдикації грецького короля.

Ґрац. (ПАТ) Тут. часописи звідомляють із Білгорода: По донесенням, які наспіли з Атен, грецькі війська що є в М. Азії, вислали телеграму до грецького правительства з домаганням абдикації короля Константина.

Льондон. (ПАТ.). „Обсервер" обговорює питання, чи король Константин в останній хвилі рішиться уступити. В декотрих кругах переконані, що король згодиться на абдикацію в користь престолонаслідника. Догадуються, що Венізельос не відмовився би від співпраці, коли би престолонаслідника проголошено королем, за те сумніваються, чи схотів би він працювати з королем Константином

Становиско м. антанти.

Парнж. (ПАТ.) Вольф. „Інформасіон" з Риму. Вчера вечером югославянський посол повідомив італійського мін. загр. справ Шанцера, що м. антанта не буде рівнодушно приглядатися, коли б малося змінити постанови, які торкаються проливів і Тракії, що містяться в тріяноиському договорі.

Евакуація М. Азії.

Ліфилд. (ПАТ.) Евакуація М. Азії Греками вже майже покінчена. Греки переводять евакуацію на власних кораблях. Охорону Греків остаючих у Смирні, перейняло англійське правительство.

Атени. (ПАТ.) Грецьке правительство звідомило Зед. Держави, Францію, Англію й Італію, що біженці, які вернули з М. Азії терплять голод і останню нужду. Грецьке правительство просить заініціювати ратункову акцію.

Парнж. (ПАТ.) По донесенням „Пті Пар." грецькі війська покинули ех. азійські береги і моря Мармара. Їх місця заняли англійські війська.

Відложення С. Народів.

Женева. (ПАТ.) Засідання Збору С. Народів відложено на кілька днів. Ціла праця зосереджується тепер в комісіях. Політична комісія утворила підкомісію для справи мандатів. В склад її війшли Іманс, Аното, Сесіль, Імперіялі, Іші й Пелеґарне. На засіданню обговорювано справу меншостей.

Відїзд короля Олександра до Англії.

Маріенбад (ПАТ) Ч. П. Б. звідомляє, що король Олександер виїхав в товаристві міністра Янковіча через Парнж до Льондону.

Готовлення грецької армії.

Парнж (ПАТ.). Авас. Підчас занятя Смирни Турки полонили всю грецьку армію, що була в місті. Грекам не вдалося також вивезти воєнного матеріялу.

Союзницька фльота.

Ліфилд (ПАТ.). Радіо. При берегах Малої Азії стоять дуже поважні морські сили союзних держав, а саме часть англійської фльоти Середземного моря і вся Середземно морська французька ескадра. Завданням цієї фльоти є не допустити до евантуального нарушення невтральної полоси на берегах Малої Азії.

РІЖНІ ВІСТИ.

Бої з повстанцями в Ірландії.

В. Б. К. доносить, що новий наступ ірляндських повстанців на Деблін відбито. Повстанці потерпіли великі втрати. Командант національної армії О'Нейль, що попав був в полон, втік і прибув 10. ц. м. до головної команди армії.

Новий Ірляндський кабінет

Аг. Рейтера доносить з Дебліна, що зложено вже новий ірляндський кабінет. Президентом став Уіліям Кострейв.

Скликання французької фінансової палати.

Паризькі денники доносять, що голова фінансової палати відбув дня 10. ц. м. конференцію з Поанкаре в справі склихання палати. Поанкаре заявився за реченцем 10. жовтня ц. р.

Канцлер д-р Зайпль у Відні.

Пат. доносить з Відня, що канцлер д-р Зайпль прибув там ранком 10. ц. м. В середу відбудеться засідання комісії для закордонних справ, а в четвер пленарне засідання Національного Збору, де буде промовляти канцлер Зайпль.

Клемансо поїде до Америки.

„Еко Насіональ" містить телеграму Клемансо, в якій він висловлює готовість виїхати до Америки, щоби там супроти небезпеки хвилі навязати свобідну виміну думок в справі участи поодиноких народів в усуненню теперішньої тяжкої світової кризи і в справі потреби солідарної акції у будуччині всіх союзників.

„Фрайгайт" перестає виходити.

Аг. Дена довідується, що орган незалежних соц'ялістів „Фрайгайт" перестане виходити з днем 30. ц. м.

Англійська ескадра в Данцігу.

Пат. доносить з Данцігу: Нині прибули тут дальші кораблі англійської воєнної ескадри, а саме 3 крижляки і 4 торпедовці

Справа Вільна.

ПАТ. доносить з Женеви: В четвер веч. комісія пятьох до кваліфікування нових внесень, на пленум обговорювала жадання Литви поставити виленське питання на наради пленум Збору. Після розглянення ноти Ашкенази, яка подає аргументи проти внесення, по довгій дискусії звопініювала комісія, щоби виленську справу як територіяльний спір виключити з нарад Зате справу меншостей Виленщини передала комісія пятьох 6-ій (політичній) комісії Збору. 6 та комісія звопінює внесення цієї справи на Збори.

Відгомін литовської ноти.

Данцігські часописи доносять з Ковна: Литовський посол у Парижі, перебуваючи хвилево в Ковні, заявив представникам преси: Нота Литви до Ради амбасадорів найшла в паризьких політичних кругах зрозуміння. Литовське правительство вислоеило готовість інтернаціоналізації Німаня після полагоди питання Вильна і Клайпеди. Рада амбасадорів, яка визнання Литви де юре зробила залежним від полагоди справи інтернаціоналізації Німаня, мабуть признає цю литовську відповідь вистарчаючою.

Повстання в півд. Росії.

Аг. Райтера доносить: По звідомленням копенгатських часописів в півден. Росії вибухло повстання. Одеський совіт мав проголосити незалежність півден. Росії.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (10) число „Діла" сконфісковано за резигнації з участи в виборчих комісіях Івана Тимкова з Козова, Ілька Захарчука з Опришковець, Миколи Остапяка з Радча і Василя Чорного з Цеброва. Анальогічні заяви пропускала прокураторія в попередних числах під рубрикою: „Так каже народня честь". Дальше сконфісковано вірш Якова Савченка, передрукований із збірки виданої в Житомирі. Прокураторія налякалася вірша, хоча автор його ніколи не був у Польщі, не знає польських гріхів, до яких почувається прокураторія і тому не було причини до конфіскати. Автор черпав тему з трагедії Великої України. Вдар об стіл, а ножиці обізвуться.

— **Динамітовий замах на стацію в Калущині.** „Gazeta Codzienna" доносить з Калуша: „Перед двома днями невідомі злочинці підложили в двох місцях динамітові петарди на залізничому шляху коло стації в Боднарові. Петарди експльодували. Подробиці подамо пізніще. Далі від себе „Gazeta Codzienna" додає: Це вже 70. випадок саботажу, а поліція не викрила ані одного виновника. Така безкарність наражує польське населення на необмежений терор з боку українських бандитів.

— **Ukraińcy palą folwarki i zboże na kresach.** Під таким заголовком „Gazeta Poranna" пише ось що: Кертична робота українських агітаторів видає шорав страшнійші овочі у формі пожеж на ріжних місцях „кресуф". Останніми днями маємо знов цілий ряд злочинів: На фільварку в Слободі золотій під Бережанами згоріло 75 кіп ячменю. Тому, що фільваркові слуги не допустили до розширення пожежі, то тої самої ночи підпалено фільварок другий раз. Тим разом згоріло 1235 кіп в снопах, 124 кіпів збіжа в зерні, 31 коней, будинок, рільничі машини, разом вартости 55 мілионів. В Будзанові коло Теребовлі підложено під фільварок огонь, який знищив 243 копи пшениці, 120 жита, 335 ячменю, 233 вівса, 115 кіп вики вартости 20 мілионів. Цей фільварок є власністю графа Баворовского. В тім самім повіті в Заставі в добрах графині Козовецкої згоріло 831 кіп збіжа вартости 17 мілионів. В бучацькому повіті в Тростянецькому фільварку власности Павла Стахоня огонь знищив збіже вартости 12 мілионів. В Острові коло Тернополя підпалено 387 кіп жита, 100 кіп пшениці, 150 ячменю, вартости 12 мілионів. Жертвою підпалу а руки українських „хлопів" упели фільварки в Зазгелю, в Підгірцях, а шкода виносить 30 мілионів. У всіх тих випадках поліція ствердила, що тут мається до діла із саботажем українських селян, котрі підчас пожежі цілком не спішаться з ратунком і відмовляють якої небудь помочі.

— **Kresy muszą bronić się przed pożogą.** Під цим другим заголовком „Gaz. Por." містить таку статтю: „Ті всі пожежі, то нищення мостів, дротів, телєграфічних стовпів, підкладання бомб під державні будинки, все це вказує, що мусимо організувати самооборону. Нехай у кождій околиці організується кілька осіб і в ріжну пору дня розглянеть-

ся по околиці, що де діється, а вже те саме вможе відстрашити злочинців. „Liga Samoobrony Spolecznej" виготовила до уряду меморіял, який вказує на те, що цивільну поліцію треба замінити військовою, для збереження „ладу" і спокою на „кресах". Для зміцнення постерунків треба ужити війська і то сейчас! Мусимо боронити „кресы" перед пожежами і знищенням!

— **Нові замахи.** До редакції „Gazety Codziennej" доносять з Мшани: „Українські бандити перервали телеграфічні дроти на величезному просторі на лінії Зимна Вода — Мшана. Шкода велика. Злочинців „натуральне" не висліджено.

— **Пожар.** Нам доносять: В Новім Місті пов. Добромиль згоріли в ночи стирти збіжа місцевого ліда. Дідич певнює, що огонь підложили Українці. Ті стирти, після його слів, мали його спасти від довгів, в яких він тепер до смерти не вилізе.

— **Солідарність.** У Винниках під Львовом вибрано до виборчої комісії Павла Кіяка, Григорія Пивовара, Юліяна Помазара і Івана Обаранця. Всі вони солідаризуючися з цілим українським населенням Галичини, внесли резигнацію з обов'язків членів виборчої комісії.

— **В Добромилі** є два старости: Скаржиньскі і новоспечений Гавенда, який добре дався в знаки Українцям різними „указами" Гавенда підлягає місцевим шовіністам, тому він має лишитись у Добромилі, а Скаржиньского переносять до иншого повіту.

— **Начальник польської держави Юзеф Пілсудскі про деякі „мудрі" заказы...** Підчас торжественного принятя в Любліні сказав начальник польської держави Юзеф Пілсудскі ось що (наводимо дослівно з львівської „Gazet-и Wieczorn-oї" ч. 5025): „В моїх дитинних літах все шептали мені до ух так звані „мудрі" пословиці: Не дуй проти вітру, го довою муру не пробєш, не поривайся з мотикою на сонце!" Але я дійшов пізнійше до того, що сильна воля, енергія і запал можуть якраз ті засади зломити і тепер, коли стоїмо супроти великих задач дальшої будови польської держави, якраз треба нам людей, котрі зуміють тій старій мудрости тих пословиць протиставитися!" Начальник польської держави зазначив що: „не резигнацією, котра знайшла вислів в наведених пословицях, але ділом забудуємо будучність вітчизни!" так закінчив Пілсудскі свою бесіду. Але се добре є... для Поляків, а для Українців, се... гайдамацькі засади..., за які йдеться на Баторего! — Нестор Літописець (junior).

— **Промоція.** Дня 15. липня відбулася на празькім університеті промоція Українця Зенона Сенюти на доктора прав.

— **Освіта почтових польських урядничак.** В Конюхах при почтовому уряді Полька урядничка виповнила рецепіс ось як: Печатні О. О. Василіян в Rzowkwi, цеб то в Жовкві.

— **Катастрофа.** На полі вправ біля Кракова злетів у гору молодий летун Бурнабель, щоби випробувати новий аероплян. На висоті 1000 метрів крило літака зламалося, керманич літака упав і згинув на місці.

— **Конґрес фашістів.** Дня 24. жовтня в Неаполі відбудеться конгрес фашістів, для обміркування планів дальшої боротьби. Конгрес має усталити партійну програму.

— **„Сонцевіт".** Вийшов з друку і поступив до продажи літературно мистецький альманах „Сонцевіт". Є се розкішне люксусове видання, яке містить літературні твори українських мистців на еміграції. Видане без усякої догани і стано ить з сього боку найліпшу книжку, яка в останні роки явилася на українськім книжковім ринкові. Крім того, ілюстрації друковані на окремих листах і наклеєні на осібне паспарту, відділене від друку то нєньким папером. Тому поручаємсю книгу нашим читачам. Видано альманах всього в 500 примірниках.

— **Маковський Фадь,** з села Залава, Теребовельського повіту, щиро витає всіх колишніх знайомих. Адрес: Київ, Українська Академія Наук, В. Володимирська 54.

— **Футра,** також уживані всякого рода продавайте або замовлайте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 452 8—10

— **Виставa збірки в. Пашанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., каталог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки 3—?

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Кравий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поданце 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Курс грошей.

Львів, дня 9. вересня 1922.

Долари американські	7.100—7.150
„ (1. і 2-ки	7.000—7.050
Долари канадійські	6.900—6.950
„ „ (1. і 2-ки	6.850—6.850
Марки німецькі	6.00 6.0
„ „ (сотки)	5.91—6.00
„ „ (дрібні)	5.90—5.90
Леї румунські	44.00—45.00
„ „ (дрібні)	42.00—44.05
Корони чеські	225.00 230.00
„ „ (дрібні)	220.00—225.00
Австрійські тис. нов. ем.	60.00—60.00
„ „ ст. ем.	16.00.0—16.60.00
„ сотки нов. ем.	6.00.0—6.50.0
„ 50 кор.	3.90—4.50.0
„ 20 кор.	24.00—28.00
„ 10 кор.	14.00 18.00
„ 1. і 2 ки	0.40—0.50
Рублі 5-сотки	1.25—1.35
„ сотки	1.25—1.30
„ 25-ки	1.25—1.30
„ дрібні	0.60—0.70
„ думські 1.000 ки	20.00—30.00
„ „ 250 ки	15.00—20.00
Кавбованці	1.00—2.00
Гривні	4.00 7.00
Франки французські	500.00—520.00
Фунти стерлінгів	34.000.00—34.500.00
Франки швайцарські	1.000.00—1.040.00

Золото.

20 кор.	25.000.00—25.200.00
20 франк.	00.000.00 00.000.00
20 марк. нім.	29.00.00 29.500.00
фунти стерлінгів	34.000.00 34.500.00
10 рубл.	34.000.00—34.500.00
Долари	6.800.00 6.900.00.

Срібло.

Корони австр.	470.00 475.00
5 кор. австр.	2.450.00 - 2.500.00
Фльорени австр.	1.300.00 1.350.00
Рублі	2.000.00—2.100.00
Копійки	12.00 13.00
Долари американські	4.800.00—4.900.00
„ полов. і 1/4	4.700.00—4.750.00
Долари канадійські	4.500.00 4.600.00
„ дрібні	4.000.00—4.100.00
Леї румунські	460.00 465.00

ЖЕРТВИ
Голодній Україні.

Жертви в збіжу: Радча 1.552 кг. і 232 ясць, Викторів 1.106 кг., Яминна 600 кг., Підпечари 583 кг., Черників 519 кг., Тязів 473 кг., Опришівці 376 кг., Колодіївка 373 кг., Сілець 290 кг., Добривляни 250 кг., Боднарів 176 кг., Чукалівка 110 кг., Крехівці 78 кг., Виноград лісний 74 кг., Хомяків 30 кг. і Книгинин 17 кг. — Разом 66 q і 9 кг. та 232 ясць.

По день 31. липня вплинуло до пов'тового комітету допомоги — 1,545.032 мп., 66 сотн. 9 кг. збіжа, та 232 ясць. — Разом 2,075.032 мп. — За повіт. комітет допомоги „Голодній Україні" в Станиславові: *Й. Данків* голова, *д р К. Кисілевський* секретар.

Судовий повіт Делятин: о. Порубальський 10000, д р Навроцький 100.0, Аматор. кружок 10000, Олекса Колянковський 5000 д р Петрушевич 5000, Акафіст в Зарічу 36.444, Акафіст в Делятині 27.023, Шевелівка 24.450, Гориш II. 23.480, Гориш 22.100. Ланчин 11 000. Захарчук Іван Ослави білі 11.000. Гориш II. 10.600, Чорний Потік 12330, Добротів 9.600, Бахмаш 7.500, Микола Ковалюк в Зарічу 12.920, Площа 11.200, Акафіст в Добротові 2.126, д-р Хичій, Бехметюк, Кушніревич, Сміх по 3000. Лісткевич 3500, Колянковська Ольга 30.0, Завальницька і Нагапський по 2000, Капчук Никола 2000, Яцикевич, Климюк Петро, о. Гуловий, Олекса Стефанюк, Никола Стефурак, Іван Докторук. Коваль, Людвик, Коянковський Евген, Коянковський Лесь, Коянковські Марійка і Славко по 1000, Ващюх Параска, Микола Мисюк по 500, Штаєр Анна 100. Разом зібрано 305.348. Вислано 303.143. Видатки 3.200.

Село Монастирець пов. Лісько. Теребецька Анна, Капишицький Василь, Маслюх Антін, Михайло Холявський, Йосиф Гергіш, Павло Вархола, Федько Борис, Ілько Савка, Максим Кілик, Сенько Даньків, Гриць Белюх, Федько Маслюх, Тимко Вархола, Гриць Галько, Антін Маслюх, Стефан Бебко по 1000, Микола Бебко, Стефан Кілик, Антін Вархола, Гриць Якубович, Іван Баран, Стефан Кілик, Танька Кілик, Микола Швед, Іван Вархола, Ксеня Скрипочка, Параска Скрипочка, Паня Савчак, Іван Цар, Іван Маслюх, Михайло Маслюх, Петро Кілик, Рузя Теребецька, Стах Теребецький, Олекса Теребецький, Василь Теребецький, Іван Теребецький, Пелехович Іван по 500, Грабик Антін 700, Андрій Деревецький 400, Теодор Грис, Деревецький Гриць, Цінцюра Іван-Гайдук Мурдза Іван, Савчак Марія, М. і К. Крупські, Варвара Гребик, Гайдук Іван, Слівінський Антін, Вархола Томко, Гриць Смольницкий, Текля Вархола, Дмитро Шрамоват, Анна Тацин по 300, Василь Цар, Текля Вовк, Михайло Казьо, Юрко Данків, Олекса Кілик, Федько Гергіш, Максим Футрик, Павло Боднар, Михайло Маслюх-Старейкий, Рузя Гінда, Ганна Маслюх, Іван Маслюх, Катерина Старейка, Максим Данчишин, Марія Хомка, Іван Шрамовят, Андрій Букало, Антін Совірка, Рузя Скурчак, Антін Боднар, Марія Хабик, Марія Грабик по 200, Ітта Рубінфельд, Боднар Іван, Олекса Боднар, Дмитро Боднар, Марія Боднар, Микола Кріль, Лучка Грабик, Василь Грабик, Іван Гергіш, Гайдук Франя, Михайло Теребецький, Дмитро Совірка, Андрій Совірка, Скрипочка Анна, Микола Казьо, Стефан Совірка, Рузя Кілик, Матрона Шрамовят, Катерина Капраль, Федьо Капраль, Стефан Гиряк, Федьо Вархола, Петро Собко Онуфер Гергіш, Тимко Старейкий, Дмитро Старейкий, Михайло Цепін, Рузя Дацко, Ксеня Дацко, Томко Казьо, Антін Клим, Марія Огарок по 100, Сенько Цар 50. Збірку перевела Стефанія Федашкова.

Збірка в Перегінську (другий раз) Тринів Дмитро від себе і тов. 5000, Паньків Михайло упр. школи 1000, о. Патрило Петро 1000, дрібні складки 10.166, збірка в дол. церкві 19.100. — Разом 36.260 мп.

Пійло п. Калуш о. Евстахій Клосевич 1000, Денис Клосевич і Никон Дозорський упр. шк. по 500, Степанія Юркевичева 1000, Михайло Клосевич 300, з соборного акафіста Пійло 2.335, збірка калуська 10.000. — Разом 15.635 мп.

Говилів великий Богачевська Олена 5000 Реус Марія, Кенс Анна, Бабій Антін, Войтович Юлія по 3000, Мелешкевич Франц, Балук Марія, Татарин Андрій, Гринько Свистун, Свинарчук Онуф., Качмар Олекса, Бабій Мих. Гладій Никола, Кеба Василь, Кеба Семко, Підвисоцька Наста, Томків Марія, Микола Могильчинський, Шубала Катерина по 20.0, Мілух Юлія 1500. Шубала Олена 1300, Калека Онуфрей, Кеба Олеся, Козловська Евлокія, Шубалий Василь, Шавурська Ілярія, Іванів Настя, Татарин Настя, Гладій Марія, Сидор Олена, Татарин Степан, Бабій Марія, Свистун Іван, Дерень Анна, Татарин Анна, Музичка Зофія, Балук Петро, Гонець Яким, Татарин Юзефха, Шубалий Андрій, Музичка Марія, Музичка Параня по 1000, Мілух Марія, Мазур Марія, Мазур Текля, Шубала Анна по 500, Тисівська Анна 450 мп. — Разом зібрано 73.050 мп.

Говилів малий Присяжна Анна 6000, Мартин Смаль і Марущак Павло, Сива Марія по 2000. Присяжна Текля, Худик Ксеня по 1500, Сеньків Василь, Рабська Зофія, Куць Маланка, Шевчук Зофія, Сівіцька Ксенька, Сеньків Марія, Калічовська Олена, Лавицька Анна, Сеньків Федь, Сліпець Мих., Кеба Мих., Кокорудзя Анастазія, Музичка Анна, Залетач Олена, Сеньків Микола, Сидор Марія по 1000, Боднар 900, Нога Софія 640, Олена Гаврон 600, Дмитрів Анна, Юзьків Марія, Євчин Евдокія по 500, Нога Софія 1.0. — Разом зложено 34.750 мп.

Село Якимчиці пов. Рудки: Тершаковець Гринько 25 кг., Тершаковець Іван с. Андрія, Ковтун Михайло с. Івана від 10—12 кг., Шведа Іван с. Стефана, Черник Іван Василя, Черник Михайло с. Олекси, Стельмах Микола, Федик Гринько від 8—9 кг., Полешик Гринько, Колодрубець Гринько, Колова Гришко, Глутко Іван, Черник Зоська, Заяць Федько, Бокало Іван с. Андрія, Бокало Дмитро, Бокало Андрій, Кінаш Іван, від 4—6 кг., Федько Микитка, Шведа Гринько, Шведа Федько, Шведа Стеф., Шведа Іван с. Федька, Шведа Франка, Бокало Гринько с. Івана, Колода Михайло, Павлик Гринько, Бокало Петро, Бокало Стефан, Пастернак Мих. від 3—4 кг. Черник Каська, Ковтун Іван, Паук Петро, Черник Марина, Заяць Стефан, Бокало Іван с. Тараса, Стасюк Іван, Холевінська Надька, Пастернак Стефан, Черник Федько, Черник Михайло, Шведа Олекса, Хлопецький Войтко, Пастернак Федько, Іван Мицитка, Мартинович Іван, Черник Іван, Лібера, Гладяк Іван від 3—4 кг., Бокало Гринько с. Стефана 5.0, Мойсей Глятке 1000. — Разом зібрано 235 кг. жита, 52 ячменю і 1500 мп.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині приємно стоїм складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ОГОЛОШКИ.

Олека Майкайзвичева, оперова співачка заграничних сцен, веде школу співу та приготовляє на сцену і естраду. Зголошення від 3—5. Львів, вул. Льва Сапіги ч. 5. 628 2—3

Народний театр „Бесіди" в Калуши салі Нарол. Дому. В середу 13. IX. „Гріх" виступ О. Загарова. В четвер 14. IX. „Продана наречена". 661 1—1

Засідання Виділу „Союза Українок" відбудеться в четвер дня 14 вересня о год. 6 вечором (тільки) в домівці товариства. Бажається всіх членів безумовно явитися або оправдати свою неприсутність. 1—2

На „Рідну Школу" зложила Управа друкарні „Діло" 500.0 мп., за що складаємо щиро-сердечну подяку. Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

Пропадають техніки, записаних в Дашіту, у власнику інтересі явитися безумовно 17. вересня, год. 11 в „Основі", Потоцького 58. Хто не може явитись особисто, зголоситься письменно на адресу: Сидір Райгарівський, Львів, Кінги 6. 652 1—1

Проби тов. „Тернопільський Боян" відбуваються кожд. і п'ятниці і вівторка о год. 6.31 в „Народній Торгові" II. пов. Всіх співачок і співаків проситься о численну участь. — Вид. 649 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

О вістку про **Мирона Заячківського** санітет. офіцера УСС. просить Т. Заячківський, Яблунів. 1—1

Дрібні оголошення.

ЗАРЯД ДОМУ приме інтелігентка женщина. Зголошення під адресою: Наддніпрянка — з листами О. Василького в Бортниках, почта Товмач. 653 1—1

Накладом У. П. Т. вийшла з друку перша частина (на цілу пяту і початок шестої класи середніх шкіл) христоматія:

Старе Українське Письменство Михайла Возняка.

Купуючі платять за цілу книжку, а другу частину одержать в листопаді ц. р. за зворотом приклеєного до заголовної сторінки купону. 1—3

головний склад — КНИГАРНЯ Ставропигійського Інституту в підлаймі Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детально до набуття у фірми:

А. Крумам і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Дидушицького
473 7-16

УКРАЇНСЬКА кравецька робітня приймє сейчас двох челядників. — Михайло Стець у Львові, вул. Траугута ч. 23. 280 4—4

ПРИЙМУ панну на станцію Красіцких 15. Мирошович. 655 1—1

ПОШУКУЮ інструктора, котрий зобовязавбися в б. р. зробити з пильним учеником і трохи підготованим (без лат. мови) вступний іспит до III. кл. гімн. Письма з поданнем условин проситься слати на адресу: Іван Заставний в Ладинцях п. Перемишляни. 656 1—1

ІНСТРУКТОРА до двох дітей, V. кл. реальн. гімн. і II. кл. гімн., пошукує парохіяльний уряд Węglówka ad Krosno. 650 1—3

ВОЗИ, вісни, колеса окуті і некуті поручає парова фабрика Дзюбінський і С-ка Трушевичі-Ніжанковичі. 660—1—5

РЕАЛЬНІСТЬ в повітовім місті коло залізниці на продаж долярощим. Д-р Бариляк, Львів, Театинська 31. 563 3—3

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, ропні мотори, льокомобілі, ґатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 25—30

АДВОКАТ Д-Р МАКУХ в Товмачи приймє сейчас рутинованого концепієнта. 574 3—3

ІНТЕЛІГЕНТНА ВДОВА пошукує місця до заряду дому у священника. Зголошення слати до Адміністрації „ДІЛА" — під „Управа дому". 613 2—3

СКЛАД нот Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 406 3—4

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого концепієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з подачем условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 2—?

ПОШУКУЮ сейчас інструктора до дітей з вищих клас гімназії. Зголошення о. Гринчук, Матієва п. Лабова. 604 3-4

ФОРТЕПЯНІВ, піяніно, фісгармоній, солідне строєння, направа, відновлення, купівля, продаж, оцінка. Виїзджаю також на провінцію. Замовлення до Адміністрації „Діла" під „Строїтель Б". 569 3—3

ЧЕЛЯДНИКА і панну до робіт жіночого кравецтва глядає Антін Бурда, Львів пл. Марійська 10. 602 2—2

ВІДНАЙМУ покій з харчем або без. — Лісна 6. — Мриглоцький. 645 2—2

ОКОЛО 40 моргів ґрунту в однім комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від залізничої станції, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформацій уділяє Д-р Бернард Крайсберґ в Дрогобичі. 605 5—6

ІНСТРУКТОРА здібного до 2 (двох) учеників з вищих клас гімн. пошукую сейчас. Божейко, парох в Стрічанах коло Львова. 636 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).
67 4—?

АДВОКАТИ

Д-р В. Охримович
і
Д-р О. Надрага

ведуть спільно адвокатську канцелярію 542 3—3
у Львові, вул. Домініканська 11.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ Д-ра Альфреда ФРІДА
Львів, вул. св Миколая 20. від год. 9—1 XX. і від 3—6. 2—4

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала найдорощого нашого Товариша Івана Биїка УСС. з Наконечного. Отсею дорогою складаємо найсердечнішу подяку Вп. п. Марусі Хомчівній зі Станиславова, котра з посвятою занялась нещасним до кінця, і Вор. Отцю Совітенкови Матейкови, що причинився до звеличання похорону.

647 1—1 Володимир Яртинець
Петро Савчак.

Подяка.

Найсердечнійшу подяку складаю ВП. д рови Володимирови Кобринському за вилічення моєї жени в тяжкої недуги.

651 *Семен Фодчук.* 1—1

Черевики для селян!

в добрім стані, сильні, підзольовані з цяхами і підковами по ціні від 4500 до 5000 мп. — Для краминць 10% опусту.

— Продає поки запас вистане: —

Кооператива „РЕҐУЛЯТОР"
654 Львів, Валова 14. 1—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов-а „Тернопільський Боян"

відбудуться дня 24. вересня 1922 о годині 5. по пол. в льокалях „Народної Торговлі" II. поверх в Тернополі.

Порядок дня:

1. Звіт уступаючого виділу.
2. Звіт контрольної комісії.
3. Вибір нового виділу.
4. Внесення і інтерпеляції.

На случай браку комплету відбудуться загальні збори о год. 5·30 по пол. того самого дня без огляду на число членів.

649в 1—1 ВИДІЛ.

Спеціяліст строїтель

приймає строєння і репарацію фортепянів, виїздить на провінцію. Зголошення:

Ю. ИЛИМЕНКО

658 ЛЬВІВ, вул. Сикстуська 31. 1—1

КАПУСТУ в головах, цибулю, чиснок і иншу огородовину найвадше вагомово закупить

643а 1-10

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
А. Терпилака, Залуква-Галич.

Мужеський кравець

Антін Рудницький

Львів, вул. Калеча ч. 16.

виконує всяку роботу входячу в обсяг кравецтва, по найновіщим журналам, по конкуренційних цінах.

627 2—3

СІЧКАРНІ, МЛИНКИ до збіжа, ВИТИСКАЧІ І ПРАСИ до олію. НАГРОБНІ ХРЕСТИ МЛИНАРСЬКІ УРЯДЖЕННЯ. НАСТУКВАННЯ ПИЛЬНИКІВ, ВІДЛИВИ ЗАЛІЗА і металю після власних і надісланих моделів доставчає і поручає

ФАБРИКА МАШИН І ВІДЛИВАРНЯ
БРАТІВ БІСЛУНСЬКИХ С. А
6—6 в КОЛОМИЇ. 484

ЖАДАЙТЕ ЦІННИКІВ!

Заступник фірми: Марко Фаєрштайн, Львів — Городецька 59.

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ

При вагонових офертах посилати пробки. — —

ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20. XXIV. 3—10

Соліцні меблі, їдальні, спальні, салони, будуари

587 3—4 поручає

арт. таніцерсько-декораційна робітня

ВОЙТІХА ЩЕРБИ

ЛЬВІВ, ПЛ. АКАДЕМІЦЬКА 1.

ЖУРНАЛИ, крої, маленіни, взори до ручних робіт. — —

611 поручає 2—2

Р. Ляндав Львів, Чарнецького 3.

НАКЛАДОМ НОВОГО ІСТОРИЧНОГО ВИДАВНИЦТВА „ЖИВІ ГРОБИ"

появилася книжка п. з.

„Про славного українського лицаря І. Сірка" П. Сосенка.

Ціна 200 мп. — 25 прц. зниску на голодних з України. Надається до масового поширення. — Набувати можна в усіх книгарнях і у видавн. „Живі гроби" — Львів, Содова 4. 637 2—2

ПОРТРЕТИ

„українських письменників"

(оригінали дереворити Олени Кульчицької)

як прикраси шкільних кімнат можна 648 дістати 1-1

через **Нар. Базар в Перемишлі** вул. Костюшка ч. 5.

Найбільше любленний і найбільше поширений часопис

для дітей і молоді

„Наш Приятель"

повинен бути в руках кождої української дитини.

Річна передплата 240 мп. (6 чеських кор. 30 центів).

Адреса Редакції і Адміністрації:

Львів, вул. Коперника 36.

Замовлення в Америці: Orphange Book Store, 832 N. 7-th Str. Philadelphia, Pa. 507 4—6

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ і КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ** і **ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма 324 6—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і А. В. ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір! на фірму і ч. дому.

Зефіри, полотна в найліпшій якости та по дешевих цінах. XXIV. 4-10

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення після міри в краєвій фабриці білля

ШИМОНА РАДА

Львів, Словацького 2.

Львів, Сикстуська 37. Львів, Сикстуська 37.

НОВО ВІДКРИТИЙ НА ЗАГРАНИЧНИЙ СПОСІБ ПЕРШОРЯДНИЙ — **МАҐАЗИН ОБУВИ**

власного виробу як для Вп. Панъ, так і для Панів в найновіших фасонах рівнож і ортопедичних з заграничного матеріялу виконує

дешево, солідно і в означеним часі

ПЕТРО ПРОКОПОВИЧ довголітний практик і абсольвент заграничних курсів. XXIV. 2—4

Львів, Сикстуська 37 Львів, Сикстуська 37.

БІЛЯНС за 1921 р.

Товариства **„Крумок взаїмної помочи урядників „Дністра"** стовариш. зареєстрованого з обмеженою порукою у Львові.

Членів 69.

Резервовий фонд		738·20 мп.
Уділи членів		12.312·— „
Спеціяльна резерва страт на позичках		1.181·65 „
		14.231·85 мп.

РАХУНОК ЗИСКІВ І СТРАТ:

	Зиски	Страти
З рахунку відсотків	601·40 мп.	
„ „ коштів адміністрації	7.870·14 „	
решта зиску за 1920 р.	108·92 „	
Адміністрація		5453·— мп.
Податки		95·61 „
Стемплі, порто, друки і нотар. належ.		614.35 „
Чистий зиск за 1921 р.		2.417·50 „
	8.580·46 мп.	8.580·46 мп.

Частий дохід в квоті призначено: на резервовий фонд 483·80 мп., на спеціяльну резерву страт на позичках 1933·70 мп. 657 1—1

Львів, дня 8. вересня 1922 р. ДИРЕКЦІЯ.

Не лише рекляма, але таки дійсність!!

КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ у Львові при вул. Вісменській ч. 1. (в Народнім Домі) поручає Спілкам, Кооператівам і П. Т. Публиці **всякого роду шкіри на чоботи, черевики і підошви** по певиській ціні. Українці! Памятайте, що гріш вижитий у чужу кишеню не дає нам змоги економічно розвиватися. — Тому купуйте лише у своїх. — На складі товари лішної якости. XXVI. 4—5

РУКАВИЧКИ

поручає найдешевше МАҐАЗИН НОВОСТЕЙ для Пань і Панн

„The Gentleman“

XX. ЛЬВІВ, площа ГАЛИЦЬКА ч. 12. (pir Баторого). 1—

Фабрика млинських машин

М. КАНАРЕК, С-ка з обм. пор.

КРАКІВ, Шевська 9. Філія, ЛЬВІВ, Словацького 16.

Фабрика: Краків-Подгуже, площа Згоди.

будує млини пів- і цілоавтоматичні, як також господарські з гоком паровим, моторовим і турбіновим. Доставляє поодинокі машини всілякого реда найновіщих конструкцій власного і заграничного виробу. Штучне французьке і шмерґлове каміння. Голендри патент Каспар.

Турбіни сист. Франціз, локомобілі, ропні і ссуче-парові мотори. Машини до обрібки дерева, трансмісії у всіх вимірах. Кошторисн на бажання відворотно. 639 2—3

СХІДНІ ТОРҐИ: Центральний Павільон, ґрупа I., ч. 760.

ПОЗІР! Нововідкрита в Галичині КООПЕРАТИВИ!

Фабрика гребенів і рогових артикулів

„КЕРАС“

виробляє товарі, що під оглядом якости стоять вище заграничних товарів і в порівнанню з заграничними цінами калькулюються значно дешевше з тої причини, що відпадає вартість ціл і коштів трансворту.

Фабрика приймає замовлення лише **ГУРТІВНО.** Мета фабрики — вдоволити під кождим оглядом своїх відборців. 336 8—10

Замовлення просимо надсилати до БЮРА ФАБРИКИ:

ЛЬВІВ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА ч. 75. — — — —

ВОЛЬ. ВУРЦ і С-ка Фабрика гребенів і рогових артикулів — — — „КЕРАС“.

Хто вирізує оголошення цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 пр. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::

в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок мужчин і дітей по найдешевших цінах поручає

XXIV. **Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК** 4—5

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коровами).

ПЛУГИ легні, залізні, типу Сака Еб і оригінальні чеські — — — — — — СІЧКАРНІ

ВЖЕ Є НА СКЛАДАХ

Краєвого Союза господарських Спілок

у Львові вул. Городецька ч. 95., в Перемишлі, Косцюшка ч. 5., IV. в Стрию, Ринок ч. 6. і в Коломиї, Ринок ч. 40. 1—3

Письменні замовлення слати на адресу Союза: Львів, вулиця Зіморовича ч. 20.

ІНЖІНЄРИ

Т. Перуц і Ф. Сімс

Львів, Клепарівська 2.

Генеральне заступництво на Польщу „Pulverfabrik Skoda-Wotzlerf“ поручає зі своїх складів всілякого рода

ловецькі і револьверові набої як також всяку ловецьку ґалянтерію. 590 2—2

КІНОТЕАТРИ

„КОПЕРНИК“ і „ПАСАЖ“

висвітлюють від 9. вересня п. р. дуже інтересний фільм, відтворений на підставі борби двох найславнійших боксерів о світовий рекорд і нагороду 100 міліардів марок п. н. з.

:: (Match) Меч боксерський ::

CARPENTIER-DEMPSEY.

Програму доповнить чарююча фарса на тлі казки о заклятій королівній п. з. — — — — — — — — „Карлик Носаль“.

Рівночасно висвітлюють КІНОТЕАТРИ

„МАРУСЕНЬКА“ і „УТІХА“

прекрасну комедію повну життя на 6 дій під заголовком — — — — — — — — — „Кі-крі“

В головній ролі LAY MARA. (КНЯГИНЯ ТЕРАБАК).

Перше Американське ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ — — — І. Райнґартена Дент.-техніка,

орд. від 9—6 в Станиславові, вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без ґумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вирівнання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю“. — Гостям з провінції і в наглих случаях виковується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% зниж ки

ЕЛЕҐАНТНІ І ТРЕВАЛІ

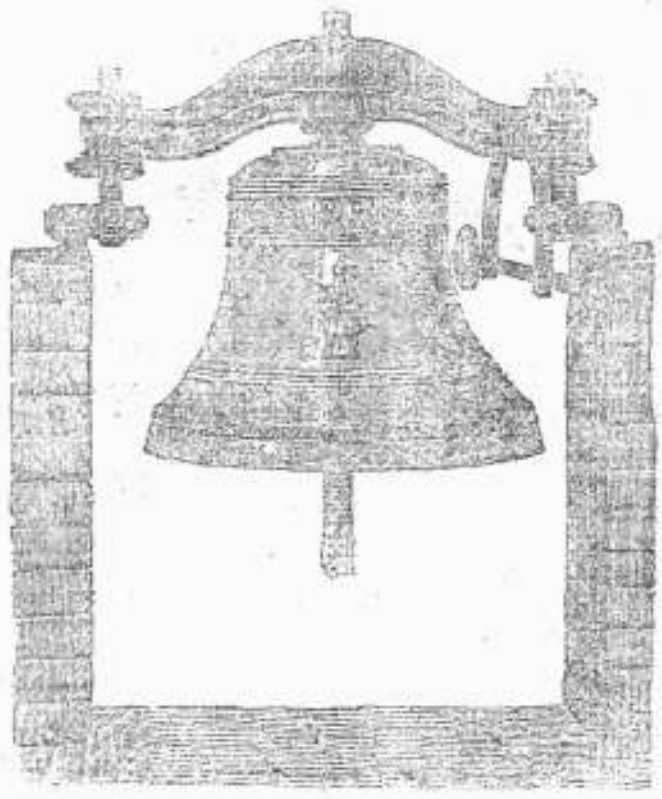
Капелюхи

є від

ІРЕ Д. ФІШ

СТАНИСЛАВІВ,

вул. Карпінського ч. 7.

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

доставчає під ґарантією 362 6—20

„Ризниця“

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 12. (9.843) Львів, четвер 14. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 кр. Зміна адреси 100 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

XXIV. **КОНОПЛІ?!** 2—4

Пояснення на стороні 7.

Львів, 13. вересня 1922.

Перед невідомим майбутнім.

Не все в польській державі мається гаразд. Серед розгойданого моря самозрозумілих quasi патріотичних вигуків польської преси, поміж самозапевненими твердженнями націоналістичних проводирів польської політичної думки, що Польща все переможе, все переборе, знаходимо часами, правда не так часто, в польській пресі тверезі голоси, які з тривогою спиняються над непевними й загрожуючими симптомами сучасної польської дійсности.

У вступній статті краківської „Nowej Reformy" надибуємо ряд характерних признань відносно того непевного, недержавного характеру, який здобуває виборча кампанія на польському селі. Агітація виборча, о скільки вона торкається земельної реформи, підкреслює газета, здобуває виразно демагогічний характер. Чим далі до центру і до сходу Польщі, тим більш радикальний характер здобувають селянські гасла. На схід від Вісли і Вислока кидають кличі цілком горячкові й непримиримі. В колишній конгресівці виявляється це загалом сильніше, ніж в Галичині, а найсильнійше помічається це на кресах східних, правдоподібно під впливом атмосфери, що панує в Росії. З уст осіб, що заслуговують повної віри, ми дізнаємося, що гасла П. С. Л. (лівиці й правиці) дуже лагідні в порівнанню з Визволенем і „Sztandarem chłopskim", а ті знов таки дуже лагідні в порівнанню з гаслами прихильників кс. Оконя, того колишнього вихованця народової демократії, який агітує виключно на теренах східної частини бувшого Королівства, — цілком не перебираючи в засобах, як здібний учень своїх давних протекторів".

Нас не цікавлять на разі ті висновки, які робить з цих фактів газета. Нас мало обходить рожевий оптимізм краківського часопису, який вірить, що все це укладеться гарно й відповідно до державних потреб Польщі. „Блаженний, хто вірує". Нам важні факти, факти підкреслені й визначені самими Поляками, в польській пресі, яких ніхто не має права підозрівати в тенденційности, відносно своїх висших справ.

А ці факти ще раз стверджують й зміцнюють ті твердження, які доводилося висловлювати нам не один раз. На глиняних ногах збудоване те державне тіло, що має на підставі польської статистики — поруч з 70 відсотками Полячів до 30 відсотків инших націй. Ті політичні польські групи, які мусіли би мати провід в державі, які мусіли би забезпечити їй міць й силу, ті групи в своїй переважаючій більшости не можуть піднестись над гаслами вузько-партійними до розуміння потреб загально-державних. Звертаючись до селянських мас, які складають основу держави, вони не можуть дати їм нічого, крім дешевої демагогії, не можуть запропонувати їм жадної реальної політичної програми, пристосованої до їх потреб. Та й не може бути це дивним, о скільки всі ці групи в своїй більшости поза зовнішньою quasi демократичною маскою заховують реакційну, шляхоньку суть. І це виявляється кожен раз, коли польським політичним групам доводиться ставать до ширшої політичної акції. Це має місце тепер, як констатує краківська газета, коли стали польські партії до виборчої акції.

При цих невтішних авспіціях, які стоять перед польськими партіями на їхній суто-польській території, тільки смішними й наївними можуть видаватись нам всі заборчі пляни й претенсії польського громадянства на те, що їм не належало і не належить. Ми можемо тільки з спокійною усмішкою дивитися на це, бо знаємо, що при державних здібностях, виявлених Поляками, ці їх претенсії великодержавні є лише порожньою фантазією, нездійснимою мрією.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

„Щоб запевнити мир Середній Европі".

Протокол засідання представників держав, що скликали конференцію в Генуї з 10. липня 1922; дискусія про Сх. Галичину.

Римський „Corriere diplomatico consolare" з 30. серпня 1922. приносить текст тайного протоколу із засідання представників великих держав, посвяченого галицькій справі. Подаємо цей текст у дослівнім перекладі:

П. Шанцер (Італія) референт, що Делегація Національної Ради Східної Галичини, з осідком у Відні, спираючися на 9/. артикулі сенжерменського договору, просила, щоби питання Східної Галичини розглядали Делегації держав Антанти спільно з галицькими експертами на конференції в Генуї, і щоби запросити галицьке правительство о виделегування своїх представників на генуенську конференцію.

Делегація Української Національної Ради вислала до першої комісії ноту (прилога Ц) з протестом проти польської окупації та з проханням вирішення конференцією міжнароднього становища Східної Галичини.

Відносно того самого питання, президент конференції одержав також численні телеграми від кольонії Українців передовсім з Америки, якими вони протестують проти метод, принятих Польщею на території, повіреній її адміністрації. П. Шанцер ставить внесення, щоби розгляд цього питання передати Найвищій Раді.

Барту (Франція) принимає в принципі; в кождім разі сен-жерменський договір постановлює, що головні усоюзнені держави будуть уповажнені рішати про долю Сх. Галичини. Він не бачить жадної причини зміняти в чімнебудь постанов істнуючого договору.

П. Льойд Джордж (Велика Британія) замічає, що це питання є в завішенню від більш як трьох літ та що воно постійно загрожує мирови Центральної Европи.

Коли конференції не вдасться довести до порозуміння з Росією, теперішне положення Сх. Галичини — по його думці — дасть ріжного рода претексти Росії до інтервенції в справі Польщі. Він пригадує, що три четвертих населения Сх. Галичини є української народности; вони є того самого походження, мають ту саму мову, ту саму релігію що мешканці України. Поляки держать цей край лиш завдяки окупаційній силі. Найвища Рада на своїх засіданнях в Парижі, висказалася кілька разів проти домагань Польщі в цій справі; одначе Польща зовсім не зважала на рішення усоюзнених держав і далі окупує військово цей край проти волі населення. Є неможливим — запевнює Льойд Джордж — щоби конференція не занималася таким проблемом та щоб під покришкою, начеб та справа належала до усоюзнених держав, відкладати її розгляд з дня на день. Зрештою, виміна думок між усоюзненими державами не являється ні легкою, ні можливою в найблищому часі. Найвища Рада, коли зійдеться, буде обговорювати — як кажуть — лише питання репарацій. А колиб пропоновано передати це питання Союзови Народів, були би піднялися голоси, що це питання не належить до нього, а до Найвищої Ради. Треба вже раз покінчити, заявив бесідник, з тим безнастанним відсиланням задля простих питань процедури, бо є певним, що в Европі не буде мира так довго, доки так важний проблем не буде дефінітивно вирішений. Зі своєї сторони Льойд Джордж є рішений піднести це питання перед самою конференцією, на слідуючім пленарнім засіданню. Тому він не може прилучитися до пропозиції п. Шанцера, відсилати це питання до Найвищої Ради.

П. Шанцер (Італія) пригадує, що засідання було скликане передовсім длятого, щоби розглянути, які питання мали піти на денний порядок конференції. Лучається так, що якась делегація домагається постаавлення якогось питання на денний порядок; Шанцер думає, що серед таких умов засідання не може спротивитися ставленню таких питань.

Льойд Джордж (Велика Британія) додає для підпертя своєї тези, що одною з найважнійших цілей генуенської конференції, це установлення мира в Европі. Це основний предмет резолюції в Кан. Як можна привернути цей мир, коли така територія як Сх. Галичина находиться під режімом військової окупації.

Барту (Франція) дивується, що Шанцер вертає знов до свого внесення. Атже вирішено, що конференція має придержуватися програми, наміченої за спільною згодою. Барту не противиться тому, щоб Льойд Джордж робив свої заміти на пленарнім засіданню під час загальної дискусії. Але неможливо допустити, щоб на бажання якоїсь делегації додавано до вже установленого денного порядку нове питання.

Шанцер (Італія). Відповідаючи на заміти Барту, пригадує, що арт. 2. денного порядку, установленого в Кан, подає як предмет генуенської конференції шукання відповідних способів для привернення мира на трівких основах; — дебата, що розвинулася відносно Сх. Галичини, зводиться в основі до питання інтерпретації: чи поладнання справу Сх. Галичини — можна зачислити між відповідні способи для привернення мира на трівких основах? Є можливо мати що до цієї точки ріжні думки. Та якаб не була відповідь, вона не могла би бути авторитативна. Коли такий уповноважений делегат, як Льойд Джордж є думки, що розгляд цієї справи входить в цей артикул денного порядку, то Шанцер уважає, що тяжко тому спротивитися. Зрештою Льойд Джордж означить правдоподібно близче зміст своєї пропозиції.

Л. Джордж (Велика Британія) думає, що пропонуючи розгляд справи Сх. Галичини, він не жадає ніякого додатку до денного порядку. Треба дійсно зауважити, що проблеми, намічені в арт. 1. денного порядку, установленого в Кан: „розгляд способів перевести в дійсність принципи резолюцій в Кан", були аж до нинішнього дня одинокі подані на конференцію.

Натомісць арт. 2. „установлення европейського мира на трівких основах" не був ще розглянений.

Льойд Джордж не жадає, щоби справу Бесарабії, України і т. д. ставлено на денний порядок конференції, він тільки домагається, щоби приступити до арт. 2. денного порядку в Кан. Аж тоді, коли цей артикул піде під дискусію, він підійме питання, які на його погляд торкаються европейського мира. Не можемо — закінчив він — вертати до денного порядку установленого в Кан; неможливо вибирати з цього денного порядку сякий або такий артикул по вподобі кождого. Ба що більше, питання Сх. Галичини є одною зі справ, намічених не тільки в арт. 2., але також у арт. 3: „основні умови для при-

Пр. 274|22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" ч. 7. з дня 8. вересня 1922. в артикулі під заголовком „Автономія" в уступах: від слова „після" до слова „студентами", від слова „але" до слова „Польщі", від слова „що" до слова „подлу" містить в собі єство злочину з § 65 a і б з. к. узнав доконаву в дни 7. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 492. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1853, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 7. вересня 1922. (Підпис вечитний).

вернення довіря без нарушування існуючих договорів".

Барту (Франція) хотів би завважити, що все входить у все і що як би іти вірно за внесенням Льойда Джорджа, то виринулаб небезпека піддати під розгляд конференції цілу карту Европи. Така консекванція, очевидно, недопустима. Ось чому на випадок, як Льойд Джордж уважає просто потрібним застерегти собі право передати справу наново підкомісії, Барту не має нічого проти цього. Зате він поборював би весь проект резолюції, котрий змагав би до негайного поставлення на денний порядок конференції справи Сх. Галичини.

Льойд Джордж (Велика Британія) не домагається, щоб цю справу поставити на денний порядок, він просто жадає, щоби конференція приступила до дискусії над арт. 2 і 3 денного порядку в Кан. Він пригадує, що три питання торкаються европейського миру, крім питань які тепер дискутуються з Росією: справа Бесарабії, яку конференція з певністю мусить обговорювати, справа Сх. Галичини й Литви. Без ніякого сумніву полагодження сих трьох питань є необхідно потрібне, щоб запевнити мир у Середній Европі, бо коли ті справи не будуть вирішені дорогою порозуміння, не буде мира в цих краях і одного або другого дня грозить там вибух конфлікту з тої причини, в який всі европейські держави будуть менше або більше замішані.

Коли переговори, навязані з російською делегацією розібються, є певна річ, — заявляє Льойд Джордж — що поважне замішання треба передбачити в цих краях з тої причини, що кожда з тих трьох справ дає червоній армії претексти, а навіть управнення до інтервенції. Ось чому є основною конечністю, коли мається волю в Европі, полагодити ці спірні справи. Льойд Джордж зовсім не домагається піддати цю всю карту Европи новому розглядови, він тільки жадає розгляду цих трьох проблєм, які з більшим найблизчого року грозять на випадок невирішення, заколотити европейський мир. Промовець підчеркує це, що підчас двох або трьох років держави не були абсолютно в силі вирішити ці справи; вони не знали нічого більше, як тільки відсилати їх від одного органу до другого, просто тому, щоб їх позбутися. Треба дійсно ствердити, що мимо всіх зусиль ці проблєми існують далі. Льойд Джордж приймає зовсім пропозицію Барту, на основі якої при обговорюванню арт. 2 і 3 постанов денного порядку першою комісією, він зможе підносити ці питання. На випадок, як би він не осягнув дискусії над тими справами на пленарнім засіданню, він видвигне їх перед обличям цілого світа.

Барту (Франція) приймає стрічу „ранд-ву", яке йому дає Льойд Джордж перед обличям цілого світа. Він додає, що на його погляд підкомісія має вирішувати про це, чи вирішення остаточного державного становища Сх. Галичини входить в програму генуенської конференції. Поки що він уважає потрібним завначити, що він сам — так само зрештою як Льойд Джордж — застерігає собі всі права що до свого становища.

Шанцер (Італія) думає, що вимина поглядів, яка тепер наступила, довела до самозрозумілого висліду, що підкомісія першої комісії буде мати обовязок вирішити, чи справа Сх. Галичини входить в програму конференції.

Постановлено, що підкомісія першої комісії вирішить, чи справа Східної Галичини мусить бути втягнена між ті справи, які по думці арт. 2 і 3 порядку дня установленого в Кан. мусять мати місце в програмі генуенської конференції.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-ва Кредитового „Віра" в Раві Руській.

З Волині.

В справі кандидатур до сойму.

Для обговорення кандидатур до сойму відбувся у Луцьку 10. вересня зїзд виборців; крім цього має бути в сій справі в ближчому часі скликаний окружний волинський зїзд після порозуміння окремих повітів між собою.

Висилка редакція.

„Українське Життя" містить листа до редакції през дії ініціятивної групи по виданню Волинського вістника. Президія складається з голови проф. Біднова, секретаря Трепета й скарбника Грабова а зараз перебуває в адміністративній висилці Польщі. В листі зазначається, що ініціятори з огляду на свою висилку мусіли припинить свою підготовчу роботу по виданню газети.

Новий епископ луцький.

3-го вересня в Почаївській Лаврі собором Епископів хиротописовано на Епископа о. Архимандрита Олексія (Громадського), якого іменовано Епископом Луцьким, вікарієм Еписк. Волинського. При врученню жезла новому Епископові, Митрополит Георгій в своїй промові підчеркнув, що він новий архипастир має пасти „словесне стадо", якому імя — Українці; слово, яким користується український нарід, є мова українська, що новий Епископ, в походження Українець, повинен це добре розуміти і в своїй пастирській діяльности відповідно до цього застосуватись. — „У. Ж."

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Грецько-турецька війна.

Греки палять міста.

Пат. подає в Бордо:

Звідомлення головної турецької кватири доносить, що на приказ начального вождя грецьких військ спалено місто Ушаге як також всі містечка в тій области. Втрати нанесені пожежою величезні.

Вирізують Турків.

З Женеви доносять, що Червоний Крест предложив Раді Союза Народів телєграму, яка доносить про нечувані знущання Греків над мешканцями воєнних областей. Відступаючі грецькі війська вирізують масово мирне турецьке населення. Супроти цего заявив Червоний Хрест, що не приймає на себе відповідальність за можливі репресії зі сторони турецької армії.

Рада Союзу Народів відповіла, що в тій справі видано вже обом воюючим сторонам відповідні інструкції.

Проклямація грецького короля.

Аг. Авасa доносить, що грецький король Константин видав до грецького народу проклямацію, де заявляє, що останні нещастя не зменшують вартости грецької армії, яка побіджала через 10 літ. Король впевнює, що поступатиме згідно з конституцією і з інтересами народу.

Турки святкують побіду.

„Дейлі Мейл" доносить з Цареграду, що Турки влаштували там великий святочний похід з нагоди побіди турецької армії. Мечети ілюміновано. В Гаджія Софія відбулося святочне богослуження при участи більше чим 70.000 осіб. На богослуженню був також присутний турецький престолонаслідник.

Лемнос базою англійської фльоти.

Ar. Райтера доносить, що в Цареграді надіються відходу грецьких військ з лінії Чатальджі і области Тракії. Операційною базою англійської фльоти буде правдоподібно остров Лемнос.

Турецьке предложення.

„Таймс" доносить, що Мустафа Кемаль Паша предложив, щоби делегати міжсоюзної комісії в Цареграді і головний вождь грецької армії стрінулись з ним, в цілі обговорення умов розєму. Командант армії, що прибув до Смирни впевняв, що не дійде до масакри. Деникики подають, що в урядових кругах вважають положення як дуже важке. Згадані круги думають, що за всяку ціну треба удержати один міжсоюзний фронт.

Справа венецької конференції.

Пат. доносить, що італійський посол в Парижі передав французькому урядови ноту з проханням предложити Росії участь в конференції у Венеції. На ту конференцію має вислати своїх представників також Греція і Туреччина. Завданням венецької конференції буде обговорити мирові умови. Подібну ноту вислано також до грецького уряду. Щойно після згоди всіх інтересованих буде визначений речинець конференції. Таку саму акцію повели в тій справі у союзників представники ангорського уряду.

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

не старинську української критики.

(Продовження.)

„Вся повість читається так моментиб, одним духом, ніби як вода пється з кришталево-чистого джерела". ***)

Инакше дивиться на „Зеленого" галицький полковник М. Д., який нагіть, написав „рецензію", ****) в якій „фактично" намагається доказати, що Зелений був звичайним собі ворохобником. Відомий факт розходження Зеленого з Головним Отаманом в поглядах, що до скликання „Трудового Конгресу" і виступ Зеленого проти Головної Команди, що стався в наслідок спроби обезброєння Зеленого, п. М. Д. приточує до слідуючого:

„На примір історія з „Переяславським дячком", який бутьто би мав бути розстріляний чи повішений Зеленовцями, за те, що пристав до повстанців у надії наживи, зовсім суперечить подіям (?) Зеленого в Кагарлику, з початком (між 1—10.) марта 1919 р., а саме: Зелений на чолі з Трипільчанами й Ржищанами, напав на м. Кагарлик — дуже богате в хліб й сахар, мимо того що в Кагарлику була своя рес публика, себ-то зорганізована ціла волость, яка не признавала большевиків, а лише уряд У. Н. Р., Зелений не ввійшов з Кагарличанами в контакт, а наоборот — силою занав містечко й вивозив хліб й сахар з цукроварні до своєї столиці — Трипілля"...

Про політичну приналежність і переконання Зеленого, цей же полковник каже так:

„Зелений ніколи не виявляв ясно своїх партійних поглядів. Виступав проти кожної влади, яка лише була на Україні в 1918 і 19 року".

Що до „партійних поглядів", то Зелений хилився до есерів, але, разом в тим, непогоджувався в ними на пункті „соціялізації землі" т. зв., „парляментаризму". Його ідейні стремління накреслені в мому романі на 73-ій сторінці.

„Колись наш нарід управляв собою вічами і так навіть князів собі обирав! Будемо і ми управляти самі собою так, як управляли наші предки і виберемо з поміж себе одного, який буде нашим отаманом"...

Подібні тенденції ще й досі панують на просторах Української Землі, з чим ніяк не хочуть лічитися наші політики, майструючи свої рецепти до „врятования Батьківщини". І той факт, що Зелений не приймав пропозиції Головного Отамана „влитися в регулярне військо" в літку 1919 р., свідчив про те, що Зелений далеко ліпше передбачав можливість конфлікту з „білими", ніж Камянецький уряд, в тому бажав мати власну руку, тим більше, що дуже добре знав „державні" порядки і знав, що осінь може бути трагічною.

Про це полковник М. З., говорить так:

„Коли літом 1919 р., армія У. Н. Р., й Галицька армія зайняли більшу часть Київщини, Зелений находився тоді в Христинівці. На пропозицію Головного Отамана Петлюри — влитися в склад армії У. Н. Р., Зелений відказався. Я лично при тому був, коли Зелений заявив от. Тютюнникови в Христинівці: „З вами я не буду лучитись. Мої козаки проти цього і я мушу бути з ними. Проти вас пока (?) не піду, а дальше будемо бачити"... Слідуючого дня Зелений зняв свій отряд і двинув на Київ. Галицька армія тоді саме доходила до Київа. Зелений скористався з того й понад Дніпром, лісами та ярами, якими так богате побережжа, всунувся в Київ. Зелений строїв собі претенсії до здобуття Київа,.. Булаб, може друга політична авантура, як і в часи Директорії, але Деникінці перешкодили"...

„Деникінці перешкодили"... Це правда, як правда і те, що Зелений на таку, „авантуру" не піддавався, не дивлячись на те, що його особливо енергійно намовляли до цього деякі есери, бувші члени уряду Директорії. На той випадок столицею „мужицької держави" мав бути не Київ, а Трипілля і коли я про це говорив у свому романі лише натяками, то тільки тому, що про це ще не настав час говорити в подробицях. Про наступ Зеленого на Київ у літку 1919 р., говорю в розділі „Великий Здвиг".

Трохи инакше говорить про Зеленого п. генерал хорунжий ген. штабу М. Капустянський:

„Цікаві бої точилися за посідання Білою Церквою. 24. VIII. 6-те Запоріжська дивізія захопила Білу Церкву. Після бою сюди прибув ком. групи зі своїм Штабом. До Б. Церкви наближався й партизанський загін от. Зеленого.

„В цей час в Штабі Запоріжської групи були отримані відомости, що зі сходу з боку Квіткового(?) на Б. Церкву насовується трьохполкова большевицька бригада з бронепотягами.

„Полк. Сальський вживши ріжних хитрощ, — (не думаю, щоби Зелений не розумів їх? — К. П.) — нарешті умозив таки от. Зеленого, щоб він взяв активну участь в оборонї Б. Церкви, та погодився тимчасово підлягати розпорядженням Штабу Запоріжської групи. За це пообіцяно партизанам передати увесь вогнеприпас, що поведеться захопити у ворога в бою.

„25. VIII. червоні вдерлися в Б. Церкву. Їм з фронту дали добру одсіч Запорожці, а на большевицькі обози гурятаном зі своїми повстаннями налетів от. Зелений. Там було чим поживитися. Швидко поле вкрилося ворожим трупом. Червоних було розбито в щент.

„В наші руки впала значна військова здобич: бронепотяги, гармати, кулемети та инше.

***) „Залізний Стрілець", (Калиш-табор), ч. 9. 1922 р.

****) Цитую з рукописи.

ду. Ангора не поставить домагань, які не будуть можливі до прийняття, скличеться конференцію в другій половині вересня.

Новий грецький кабінет.

Ar. Аваса доносить, що кабінет Трівнта Філякоза зложив вже присягу. Новий премієр обняв теку міністра війни і мореплавства. Теку міністра закордонних справ обняв Кальогеруполос, а міністром внутрішних справ став Бусіц

Поворот побіджених.

Пат. доносить, що до порту в в Пірею причалив перший корабель зі Смирни, що віз грецьке військо. В Греції спокійно.

Англійські війська на побережу моря Мармара.

Ar. Аваса доносить з Ангори, що вістка про появу англійських військ на побережу моря Мармара викликала в Ангорі велике здивування. Круги ангорські думають, що згадана окупація може потривати тільки до часу приходу військ кемалістів.

Папа в обороні духовенства в Малій Азії.

„Польрад" доносить з Риму, що папа звернувся до французького уряду з проханням прийняти на себе охорону духовенства в Малій Азії.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!
Жертви проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Преса.

Французькі часописи про наше становище.

„Ere Nouvelle" оголошує резолюцію конгресу української трудової партії з протестом проти виборів в Східній Галичині. Редакція тої газети зазначує, що польська прокураторія сконфіскувала цю резолюцію. Автор статті констатує, що населення Східної Галичини ніколи не згодиться на автономію. Національна Рада з урядом Петрушевича є на думку редакції „Ere Nouvelle" дійсним представником і владою Східної Галичини. Цей уряд домагається унезалежнення свойого народу і не годиться на яку небудь федерацію з Польщею.

„Rzeczpospolita" цитуючи ту статтю, додає, що резолюція Української Національної Ради є всім відома, але „руске" населення, а Петрушевич не є одно і те саме.

Французи про Східну Галичину.

„Petit Parisien" помістив протест української Національної Ради проти виборів у Східній Галичині і широко обговорює східно-галицьке питання з прихильною для Українців тенденцією.

„Polnische Wirtschaft".

З приводу катовицьких заворушень пише „Дзєннік Людови":

„По зайняттю частини Гор. Шлеська, признаної Польщі, не зроблено ніяких заряджень, щоби уможливити населенню життя. З разу мали ми апровізаційні трудноші, а тепер грошеві. Одні і другі викликали слушне обурення населення, яке найшло свій вираз в масових маніфестаціях, тут і там дійшло до сутичок з поліцією і військом.

Центральний уряд у Варшаві як і воєвудство в Катовицях, ведені енперівським дівчем Римером, не змогли управильнити так важної справи, якою є запровіянтування так густо заселеної примислової території. Від довшого вже часу нема на Шлеську муки, бараболі і цукру, дається відчувати недостача мяса; в наслідок того доріжня зросла до того, що робітниче населення, сотки тисяч копальників і фабричних робітників попало разом з родинами в нужду.

Крім цього недостає відповідного залізничого табору, безголовя, яке панує в катовицькій залізничій дирекції, усе впливає на те, що добуваний у велитенській скількости уголь не може бути вивезений з копалень. На т. зв. бальдах лежить около 60 тисяч вагонів вугля, на залізничих стаціях стоїть около 20 тисяч вагонів, наладованих вуглем, якого одначе зівсім не можна вивезти. Заряди копалень грозять, що обмежать продукцію. Тисячам робітників грозить голод, а це в наслідок кризи, викликаної не з економічних причин, але через нездарність і безголовя наших урядів у Варшаві і на Горішньому Шлеську".

Все те дало привід до заворушень.

„Ті катовицькі події — це грізне мементо. Власти до нині не здають собі справи з того, чим є Горішний Шлеськ, не розуміють ані тамошних потреб, ані психіки горішньо-шлеського робітника. Робітниче населення годовано святами, парадами, богослуженнями, військовими шопками, а забуто про головну справу, про хліб і можність праці".

Вовчий апетит.

„Rzeczpospolita" подає свою оцінку рижського трактату й цінний матеріял для оцінки польських забаганок й претенсій що до наддніпрянської України.

„Ми знали добре — пише газета, що на Поділлі, особливо в проскурівському і кемянецькому повітах, зосталось багато осель Мазурів, яких не залило ще українське море, остачки кольонізації Любомирських з XVIII. ст., що остане там в помітній мірі католицька Минщина і Витебщина з польськими хуторами, та тут і там розсіяні оселі, нерідко чисто польські.

Кордон начеркнений рижським договором не тільки не відповідає т. зв. лінії рівноваги польсько-російських інтересів, опертій на етнографічних даних і польському стані посідання, але помітно відбігав, головно на півдні, від лінії запроєктованої польським Народовим Комітетом в Парижі"...

Ці вовчі апетити наших сусідів висловлюються не тільки в пресі, але, як маємо інформації, є круги, які думають про переведення очерк нено анексіоністичних планів в діло.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

З хроніки лихоліття.

Rzwa ruska dnia 28. sierpnia 1922.

Do
Mikołaja Tywończuka
w Szczepiatynie.

Urząd Wojewódzki we Lwowie reskrypiem z dnia 10. sierpnia 1922. L. 3879|II|3 oznajmił, że nie zezwala na mocy § 6. lit. a. ustawy rustr. z dnia 5. maja 1869 Dz. u. p. N-ro 66, na zawiązanie w Szczepiatynie Stowarzyszenia „Czytelnia Proświta" ponieważ niema dostatecznej rękojmi, że działalność stowarzyszenia obracać się będzie w granicach przewidzianych projektem statutu.

O tem P. niniejszem zawiadamiam z wezwaniem do ścisłego zastosowania się, przyczem zwracam P. uwagę na postanowienie karne, zawarte w § 9. powyższej ustawy.

Starosta
(Підпис нечиткий.)

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З польських справ.

„Ad acta".

З Варшави доносять до львівської „Хвилі": З інформацій, які має наш кореспондент, виходить, що проєкт автономії для трьох воєвудств Східної Галичини, опрацьований кабінетом Новака найде в соймі похорон першої кляси.

Ця вістка не заскочить нікого, що орієнтується в наших парляментарних справах. Правиця разом зі Скульщиками і міщанами противиться якій небудь самоуправі для Східної Галичини, а крайна лівиця, зложена не тільки зі соціялістів і тугутовців, але цо. впрочім в повні зрозуміле, з жидівського клюбу і Союза німецьких послів, вважає проєкт п. Новака половинним і неможливим в тій формі до приняття.

В результаті відкинення соймом урядового проєкту з місця в 1. читанню, являється безсумнівним.

Щоби оминути подібну ситуацію, п. Новак згодився мабуть на це, щоби сойм в теперішній сесії не вирішував східньо-галицької автономії, а за те правиця малаб зобовязатись не робити труднощів при відсиланню проєкту автономії до конституційної комісії. Той вихід має на меті ратувати авторітет уряду і сойму супроти заграниці. Сам проєкт можна вважати — що найменче в теперішньому соймі — похороненим.

Заворушення в Катовицях.

З катовицьких телеграм довідуємось, що головна улиця міста помимо усунутого румовища після останніх заворушень виглядає дуже сумно. Побиті вікна, ограблені склепи. Такий сам вид представляють бічні вулиці тої артерії.

До тепер арештовано 130 осіб, м'ж ними богато жінок і молоді, з чого 81 переведено до тюрми. Польська влада звернулася до Варшави з просьбою о заведення наглих судів, бо побоюються нових заворушень.

Помимо привезення 3 мілярдів польських марок на виплати, виплат не доконано. Патріотичне польське робітництво не хоче приймати польських марок.

Як за „старих, добрих часів".

„Наєр Гайнт" доносить зі Звежиньца про таку подію:

Минулого вівтірка в пору, коли місточко тонуло в сні, прибув до Звежиньца повновласних гр. Замойского (теперішного польського амбасадора в Парижі) в асистенції відділів робітників узброєних в сокири і топори, розбудив мешканців-Жидів і приказав їм протягом години опустити свої домівки. На випадок, колиб Жиди не виконали приказу, загрозив ужиттям сили, зглядно збуренням жидівських домів. Треба знати, що звежинецькі Жиди мешкають там уже від сотні літ в домівках побудованих на грунті гр. Замойского.

Це незрозуміле зарядження викликало паніку серед Жидів. Жиди не знали що робити і просили „експедицію", щоби їм полишено бодай кілька годин часу, щоби вони сяк-так могли уратувати своє майно. Одначе варвари відкинули просьбу з місця і почали „роботу". В млі ока розібрано домки, знищено склепи, яких власники стали за одну хвилю нуждарами кинутими на брук...

Заборона.

В Польщі заборонено привозити й поширювати такі видання: 1) „Робітник" часопис в Чернівцях, 2) „Український Студент" часопис в Празі, 3) „Український Нью-Йорський Вістник" і 4) „Жало", що виходять в Америці, 5) „Прикарпатський Вістник" що виходить в Америці, 6) „Вперед", що виходить на Прикарпатській Україні, 7) „Новий Путь" російський щотижневик в Америці, 8) „Іскра" чеський щотижневик. З восьми заборонених часописів шість — українські.

„От. Зелений отримав свою частку з військової здобичі, сердечно попрощався з Запорожцями й посунув далі на Канів".*)

Це приблизно, те все, що закидалось (чи закидається) мені з боку „правдивости" фактів, правди вість яких здебільшого полягає не в розумінню причин до їх повстання, а в субєктивному осуді їх. Тому то я зовсім не дивувався з листа козака Ч., який був колись у Зеленого і який тепер перебуває в Стрілкові. Пише: „Нащо ви написали, що Зелений витопив у Дніпрі большовиків так просто, як то було за ту плащаничю, що по ній Жиди танцювали?"...

Та справа не в одних лише історичних фактах. Звернула на „Зеленого" увагу й наша літературна критика. Під словом критика розумію безсторонний осуд, або справедливу оцінку, що робиться не тільки на підставі одного твору, але й на підставі всіх тих чинників, умов і обставин, в яких появляється даний твір.

Є критика творча, котра совісно вирівнює всі кострубатости твору й дбає про розвиток своєї культури, а є критика нищення, розкладова, що полягає на використовуванню помилок, базується на своїх, спеціяльних твердженнях, повна пристрастности й лицемірства. Такі критики, завдяки тому, що вміють тримати в руках перо, здатні писати з найменшої нагоди найбільші фоліянти і, часто буває, все написане ними зостається при них — та, не приносячи ніякої користи ні для загалу, ні для самого автора. І в той час, як творча критика чесно й упевнено виконує своє велике завдання, друга займається кабалістикою, майструє ребуси й завдалегідь шукає для себе спеціяльних сурмачів поспіху".

Між такими критиками опинився і мій „От. Зелений". Погоджувася я в цілому з рецензією д ра Грицая, чи ні, але цілковито визнав його рацію, коли він писав:

„Поліщукова романова „Трильогія українського визволення" вже як сам замисл великого епічного уподоблення означає у його творчости значний крок наперед. А виведена в цілости як слід і видержана до кінця на вершинах артистичного завдання мусілаб в области нашого роману стати дорогоцінністю.

„Правда — коли я пишу отс слова, то думаю головно про сю першу, ненадруковану частину Поліщукової трильогії, якої тлом є Гайдамаччина. А перед нами покищо тільки друга частина, розмальована на сучаснім тлі. Історія отамана Зеленого, — значить артистичний помяник ще непрогомонілих, як слід,. визвольних боїв на Великій Україні після розвалу царату та появи Червоної Москви".

(Продовження буде.)

*) М. Капустянський — „Похід Українських армій на Київ-Одесу в 1919 р. Часть III. Львів, 1922. Стор. 111.

Литовський акт обвинувачення.

З Варшави доносять до польських часописів: В ноті, яку Союзови Народів вручила литовська делєгація, вичислено польські насильства над литовським населенням Виленщини. Помимо того, що польська делєгація впевняла, що литовські жалі це тільки фантазія, секретар'ят Союза Народів казав видрукувати литовські меморіяли як оригінали.

Совітська Росія.

Майбутній голод.

По даним „Екон. Жиз." виглядн на урожай в Татарській республіці різко зменшились на гірше. Більшість ярих засівів дуже пошкоджена довгою засухою й завдяки цьому урожай їх замість середнього має бути лихим. Овес, пшениця й просо не зародило. В деяких губерніях, особливо в Самарській саранча знищила засіви. Загальний збір озимини і ярини виносить 40 прц. збору з минулого року, з обчисленням 10 прц. на знищення наслідком граду, морозу, слоти і т. д. Дефіцит сегорічного збору виноситиме 23,483.486 пудів і населення буде примушене голодувати і цего року. Недобір і податки засуджують совітські республики на страшний голод.

На Сибіри.

Миколаївський губсовнархоз передав в аренду 79 підприємств, з котрих 20 припинило своє істнування, наслідком недостачі сирівця і через великі податки.

В Алтайському окрузі передано в аренду 37 промислових підприємств, з чого закрито 30.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поміще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Губернатор Смирни.

Смирна (ПАТ.) Авас. Команда турецької армії видала приказ для вдержання порядку в місті. Генерал Нур Едін іменований губернатором Смирни.

Поготівля англійської артилерії.

Мальта (ПАТ.) Райтер. Дві батерії артилерії одержали приказ приготоветися до відїзду до Царгорода.

Нездача російсько-японської конференції.

Льондон (ПАТ.) Райтер звідомляє зі Шангаю, що проектована російсько-японська конференція не вдалася наслідком ріжниці думок в справі компетенції нарад.

Англійський мандат над Палестиною.

Єрусалим (ПАТ.) Райтер. Проклямування англійського мандату над Палестиною послідувало вчині. Нежидівські склепи і робітні були зачинені на знак протесту.

Бої в Ірландії.

Деблін. (ПАТ.) Райтер. Повстанці висадили 4 залізничі мости, наслідком чого частина графства Ловт підтята від усякої залізничої комунікації.

Справа мира.

Льондон (ПАТ.) Паріський справоздавець „Сандей Таймс" звідомляє з міродатних кругів, що коли прийде до обговорювання условій мира, то Франція попре домагання Туреччини в справі Тракії, але має обстоювати домагання свободи проливів. Щодо цього не зроблять ніяких уступок ані Франція, ані Англія

Дезорганізація грецької армії.

Льондон. (ПАТ.) „Дейлн Мейл" доносить зі Смирни, що грецька армія є в стані повної військової дезорганізації. Неможливо її зорганізувати. Більшість жовнірів утікла з побоєвища. Лише II. дивізія старалася ставити опір, але не зуміла вратувати положення.

РІЖНІ ВІСТИ.

Видавнича криза.

Серед українських видавництв, що працюють у Німеччині, зараз дається почувати певна криза. Видавництва починають скорочувати свою роботу і здержуються від видавання нових книжок. Причиною цього являється з одного боку зріст коштів друку в Німеччині, з другого боку політика большевиків що до українських книжок, виданих за кордоном. Книжки, видані за кордоном, обкладено тепер великим митом, обрахованім в золотій валюті. В результаті книжка, яка вже й для того являється дорогою, о скільки вона надрукована в країні з дорогою, рівняючи з совітською валютою, через мито й подорожні видатки, коштує неймовірно дорого й можливість продажі її там стає дуже сумнівною річчю.

Програма нового ірляндського уряду.

ПАТ. доносить з Ліфилду: Новий президент вільної ірляндської держави Уліям Кострейв заявив, що метою його політики буде ввести в життя англійсько-ірляндський договір. Програма уряду обіймає: введення в життя нової конституції, запевнення суверенности і авторітету парляментови і удержання національної армії для оборони прав населения. Уряд звернеться також до парляменту з проханням ухвалити зарядження, які змірялиб до удержання порядку і ладу в державі. Крім того треба повести скору працю над упорядкованням внутрішніх взаємин.

Відїзд бельгійських делєгатів.

Пат. доносить, що оба бельгійські делєгати Демельман і Де ля Кроа відїхали разом зі знавцем Філіпсоном дня 10. ц. м. з Берлина до Брісселя.

Кн. Юрій сербський кандидує.

Аг. Вольфа доносить з Бельграду, що кн. Юрій задумує поставити свою кандидатуру до Скупчини з рамени опозиційного сторонництва. Мандат цей має бути цілком певний.

Англійці в Данцігу.

Пат. доносить, що в Данцігу відбулося 10 ц. м. святочне принятя адмірала і офіцирів англійської фльоти, в якому взяли участь представники чужосторонніх держав і портова Рада м. Данцігу.

Го одові завірушення в Німеччині.

З Берлінна доносять, що дорізня спричинена депрецияцією німецької марки викликала ряд заворушень серед мас більших промислових центрів як у Вестфалії, Ессен, Мангайм. Доходить до кровавих сутичок між поліцією і робітниками.

Обіг банкнотів в Австрії.

Урядовий звіт австр.-угорського банку з дня 31. м. м. подає, що надвижка банкнотів виносила за останній час 205.816 міліонів. Загальний оборот виносив 1,353.403 міліонів 631.000 корон.

15 вересня с. р. здержується висилку часопису всім П. Т. передплатникам, що зілягають з передплатою.

ТЕЛЄГРАМИ.

А. Джордж їде до Женеви.

Льондон (ПАТ.) Часописи звідомляють, що Льойд Джордж постановив оконечно поїхати до Женеви, де виголосить промову перед збором С. Народів.

Париж (ПАТ.) БК. „Пті Журналь" з Льондону: Англійська делєгація при С. Народів вислала до Л. Джорджа запрошення, щоби прибув до Женеви. Л. Джордж прийняв запрошення й виїде мабуть у суботу або неділю до Женеви. Там побуде 2–3 дни. З добре поінформованих кругів звучувати, що Л. Джордж задержиться по дорозі в Парижі, щоби обговорити з Поякаре Східну справу.

Кемалісти продовжують війну на Балканах.

Льондон (ПАТ.) „Дейли Нюз" з Атен: Все вказує на те, що кемалісти хочуть продовжувати війну на Балканах. Абдикація султана в користь престолонаслідника означала би заключення унії між Царгородом й Ангорою.

Англія в турецькій справі.

Льондон (ПАТ). Англійське правительство звідомило французький уряд, що зогляду на упадок Смирни непотрібним було би відбувати конференцію в цій формі, як було проектовано. Тепер є конечним приготовити загальне управильнення відносин Европи до Туреччини і до переведення ревізії севрського договору. Конференцію в Венеції повинна попередити передступна конференція. Англійське правительство інтересується головно справою проливів. Йому залежить на цьому, щоби Галіполі остало під міжнародньою окупацією.

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіже і пашу в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (11) число „Діла" сконфісковане за статтю: „Основи державного устрою Галицької Ренубликн" за рубрику: „Східна Галичина" і резолюцію всенародного віча у Львові і за новинку: „Солідарність".

— **Шибаниця для Українців!** „Gazeta Codzienna" доносить, що з вчерашнім днем занотовано 90 випадків п'ідпалів, замахів і „саботажів". В ночи дня 10. вересня „українські" бандити підложили динамітовий набій під фільварок Яксманичі біля Перемишля. Набій експльодував і спричинив пожежу. Хлопи сміються, що поліція н'кого досі із саботажників не зловила. Коло стації Суха Воля українські злочинці перетяли телєграфічні дроти. — На всі ті гріхи випадки подає редакція „Gazety Wieczornej" ось який лік: „Дайте Східній Галичині виїмковий стан, вішайте злочинців за кождий акт саботажу, а як руский хлоп побачить, що ви урядуєте міцною рукою, то сам віддасть саботажників в ваші руки. Як того не учините, то ціла Східна Малопольска стане в огни".

— **Геть хрунівську пазву!** З ріжних сторін краю нарікають наші селяне, що до них присилається безплатна хрунівська газета „Хлопська Правда", яка опльовує все, що українське. Майже кожде село дістає десятки примірників тої газети, котра має на меті розєднати і здеморалізувати наш нарід. Кожний Українець повинен гонити що гидь із села туди, звідки вона прийшла і тямити, що „Хлопську Правду" видають запроданці за чужі гроші.

— **Місія радянської України у Львові.** До Львова приїхала торговельна місія уряду радянської України під проводом Филиповича. Місія перевела ряд міліярдових трансакцій на „Таргах Всходніх".

— **З таборів інтернованих.** До табору полонених у Стшалкові приїхала з Варшави міністеріяльна комісія для провірки справ інтернованих. Ця комісія розглянула документи, переслухала на місци всіх інтернованих, після чого 400 осіб випущено на волю. Між ними богато жовнірів б. української армії.

— **Арештування комуністів у Варшаві.** У Варшаві викрито нову комуністичну організацію. До організації належало богато студентів між ними і одна дочка міліонера-купця з Білостоку.

— **Любовна трагедія.** Поручник польської армії Любомир Піль посварився із своєю нареченою у Львові і вистрілом з револьвера відобрав собі життя. Його наречена побачивши те, вирвала з його рук револьвер і поповнила також самовбийство.

— **Недостача помешкання причиною самовбийства.** При вул. Ветеранів ч. 4. у Львові отроїлася Ліна Д. Причиною самовбийства був факт, що властитель камяниці виповів їй помешкання і вона опинилась без даху над головою.

— **Смерть на вічу.** В Гнезні промовляв на вічу Станіслав Вержбінські. Підчас промови дістав атаку серця і помер на місци.

— **Розрада** дала в Рогатині 4 вистави, між ними дві вистави з діточим репертуаром. Дня 13. і 14. вересня відбудуться вистави в Сокалі, після чого Розрада виїзджає до Стрия.

— **Німецький гимн.** Президент Німецької республики видав розпорядок, яким пісню: „Deutschland über alles" обявляється національним гимном, замість дотеперішного гимну німецького цісарства.

Арештування шпіона у Львові. У Львові арештовано офіцера б. австрійської армії Верніча в підозрінню в шпіонажі на користь Німеччини. При арештованому найдено цікаві документи.

— **Подорож італійського короля.** Італійський король разом з родиною вибирається в подорож до Бельгії і инших держав Европи.

— **Арештування комісаря чрезвичайки.** Дня 7. вересня в Рівному арештовано б. комісаря херсонської чрезвичайки Комана. Комана вислав совітський уряд в ціли передвиборчої агітації на східні повіти Польщі. Арештований комісар послуговувався голубами, для пересилки листів до Москви. У нього найдено 160 почтових голубів. Виявилось, що Коман організував ціле бюро для комуністичної агітації перед виборами до польського сойму.

— **Замкнення кінотеатрів у Німеччині.** На власників кінотеатрів в Німеччині наложено такі великі податки, що всі підприємства постановили замкнути кіна в цілій Німеччині, тому, що приходи не вистарчають на виплату тих податків.

— **Вистава збірки в В. Пашканівського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10–2 год. за вступом 500 мп., каталог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Становище кооперації на Україні.

Звістки, які доходять останній час з кооперативної Волині, свідчать про те, що кооперація там переживає глибоку кризу.

За останні півтора два роки робота по відновленню кооперативного життя провадилась головним чином в східних повітах Волині, що перебуває під польською владою — в повітах рівеньському, острожському, кременецькому і дубенському. Там з одного боку мались більш сприятливі економічні умови для відродження кооперативного життя, о скільки ці повіти менше були знищені війною, з другого боку польська влада виявила в цих повітах більше толеранції до організаційних заходів українських кооперативних організацій. За останній півтора два роки була там пороблена досить значна організаційна робота: відбувся ряд нарад й зїздів, притягнено до кооперативної роботи нові сили, головним чином емігрантів з Великої України, переведено спроби організації торговельної інструкторської й політично-просвітної роботи.

Звістки, які малюють становище кооперації за останній час, свідчать, що робота й заходи, пороблені в цілях піднесення кооперативної роботи й оздоровлення кооперації, на жаль, не дали тих наслідків, яких від них можна було сподіватись. Рівенський союз після дуже млявих спроб відродитись й стати на справжній кооперативний грунт, залишився в руках псевдо-кооператорів, які зробили його спекулятивною крамничкою й використовують фірму кооперації в своїх особистих інтересах. Острізький союз, який після того, як більша частина й його району була відтята від нього рижським миром опинився в дуже невигідному становищі, після репресії польської влади й висилки голови правління п. Павлюка попав в дуже скрутний стан й продовжує свою роботу лише з великим трудом. Кремянецький союз, якому вдалось розвинуть найширшу роботу, попав в руки політичного й торговельного спекулянта п. Панкевича; він довів союз до того, що його змаганнями були вислані найбільш цінні працьовники з союзу; шляхом темних комбінацій з Поляками, шляхом ряду спекуляцій, розрахованих на інтереси власної кишені, п. Панкевич довів союз до повного занепаду й нове правління, обране на початкові серпня стоїть перед дуже складними завданнями. Найкраще, рівняючи, стоїть справа в дубенському союзі в тому розумінні, що там робота йде з додержанням кооперативних принципів нормальним шляхом. Але дубенський союз належить до наймолодших на Волині й не має в своїому розпорядженні ані значнійших фінансових засобів, ані більшого кадра досвідчених працьовників.

При такому стані кооперативної роботи в східній частині Волині, що перебуває під польською владою, в західній її частині ситуація виглядає ще гірше. Волинське Полісся належить до районів, які найбільш пострадали від військових пригод. Отже економічні умови для роботи в цій частині є надзвичайно важкі. Знесиленому економічно населенню, що перебуває у злиднях, дуже важко здобутися на самостійну економічну акцію. З другого боку ті спроби, на які здобувалась місцева людність в цілях економічної самодопомоги, систематично перепинялись польською владою.

При припиненню всіх заходів в напрямі організації української кооперативної роботи польська влада всіма засобами попирала роботу польських кооперативних установ, які на сю частину Волині звернули свою особливу увагу. Одержувалось враження, що мається до діла тут з яскраво висловленою системою: Західня Волинь має бути районом, який засуджений керуючими польськими сферами на безумовне спольщення, районом, в якому не може бути й мови про задоволення якихсь там „антідержавних українських забаганок".

Те важке становище, в якому опинилась кооперація на Волині, не зважаючи на зусилля положені коло її відновлення й налагодженя, не являється випадковим. Є воно результатами всіх суми обставин, економічних й культурних, в яких перебуває цей край. До революції, зглядно до війни 1914 року, бо з початком війни кооперативна робота в цьому районі, як фронтовому й прифронтовому, припинилась майже цілком. Волинь що до розвитку кооперативних установ й кооперативної свідомости населення стояла невисоко. Кооперативний рух лише починав тут пускати глибші коріння. І тепер при відновленню кооперативної роботи молодій й недосвідченій волинській кооперації довелось боротися з занадто несприятливими обставинами. Ми зазначили те важке економічне становище, в якому опинилась Волинь в наслідок війни, ті труднощі, серед яких доводиться працювать кооперації в наслідок політики польської влади. Додамо до того, що економічна кон'юнктура на Волині й зараз ще дуже далека від того, щоб носити здоровий характер. „Креси" стали притулком спекулянтів з цілої Польщі. Все економічне життя проходить під знаком нестало сти й непевности. При цих обставинах сучасна криза не може бути нічим дивним й несподіваним. Лише поступенно, з великими труднощами може вдатись волинській кооперації вибитись на певний шлях нормального розвитку.

Засоби для того лежать в будові кооперації на Волині на справжніх кооперативних основах. Вона повинна спиратись на розвиткові самодіяльности самого населення. Мусить перестати волинська кооперація обектів гешефтмахерських заходів пп. Бабенка й Панкевичів, які компромітують її й з національного й з господарського боку.

Ставши справжньою кооперацією, перейнявшись в цілій своїй роботі кооперативними принципами, знайде вона можливість врятуватись від сучасних хвороб й зайняти ті позиції, які їй по праву належать.

Економічна хроніка.

Культура тютюну в Підкарпатській Україні.

Чеський уряд, завівши тютюневу монополію, розпочав заходи коло заведення культури тютюну на Підкарпатській Україні. Площина зайнята тютюном в 1920 році виносила 510 гектарів. Культивуються тут головним чином угорські тютюни — дебрецинський, шиський, свято-адріївський, мушкатний і гербль.

Скаржаться.

„Słowo polskie", розглядаючи дати, оголошені в останньому зошиті „Miesięcznika statystycznego" відносно цифрових наслідків переведення земельної реформи в Польщі в 1919—1921 роках приходить до дуже песимістичних висновків. Воно зазначує, що урядова парцеляція провадилась в Галичині так слабо, що добровільна довійськова парцеляція була значно більш інтензивна й доходить до висновку, що урядова парцеляція лише загальмувала нормальну аграрну еволюцію.

Австрійські банкноти в 500 тис. корон.

В звязку з зростом потреби в грошевих знаках і упадком вартости австрійської корони в Австрії вийшов проект випуску банкнотів по 500 тис. корон.

Новий неурожай в Херсонщині.

Стан посівів на Херсонщині на весні був задовольняючий. Але в наслідок великої посухи, яка мала місце літом, урожай проте вийшов лихим. В звязку з тим, що площа, засіяна збіжем з-за браку насіння, на Херсонщині була невелика, місцевого збору хлібів людности вистарчить лише до грудня. Таким чином Херсонщині й в цьому році доведеться переживати голод.

Промислова праця в Чехах.

Чеська преса констатує поширення промислової праці в Чехах. Загальне число безробітних доходить до 380.000. В одній текстільній промисловости число безробітних виносить около 60.000. Витковицькі залізні заводи недавно звільнили 500 чоловік, тепер знову звільнено ще 1000. Одною з причин кризи являється високий курс чеської корони, який гальмує вивоз.

Транзит худоби.

Польський уряд видав дозвіл звязкові торговців худобою в Галичині на перевоз через Польщу в ріжних напрямах до 16 листопаду 3000 штук рогатої худоби і 5000 штук дрібної худоби, закуплених в Румунії. Значна частина цього транспорту має бути вислана до Чехословаччини через Жебжидовиці. Місцевій владі оддано наказ, щоб під час перевозу транспорти худоби не були поповнені місцевою худобою; в цих цілях в Снятині має бути встановлений контроль над кількістю перевезеної худоби.

Хвиля страйків.

Катастрофічний упадок польської марки і викликаний ним зріст дорожнечі привели в цілій Польщі до нової хвилі страйків. В Лодзі йде страйк металівців; переговори між робітниками і підприємцями не дали жадних наслідків. Дуже напружений настрій в Лодзі серед робітників хемічної промисловости в звязку з домаганням нових підвисшень. В Білостоку відбувся страйк будівельних робітників. В Вильні страйкують робітники міських підприємств. Стоять газівня, електрівня і водопроводи. Страйкуючі виставляють домагання підвисшення платні на 100 проц. Дуже напружений настрій серед друкарських робітників в Кракові, які домагаються нових підвисшок. Дуже напружені відносини утворилися на Гор. Шлеську в звязку з браком валюти й апровізації. Є підстава сподіватися, що страйкова хвиля в ближчому майбутньому піднесеться ще вище.

Курс грошей.

Львів, дня 12. вересня 1922.

Доляри американські	6.900—6.930
„ „ (І. і 2-ки	6.800—6.830
Доляри канадійські	6.700—6.740
„ „ (1. і 2-ки	6.650—6.680
Марки німецькі	5·30—5·40
„ „ (сотки)	5·01—5·25
„ „ (дрібні)	4·80—5·20
Леї румунські	41·00—50·00
„ „ (дрібні)	40·00—42·00
Корони чеські	210·00—220·00
„ „ (дрібні)	200·00—2·0·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	14·00—18·0
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·20—1·40
„ сотки	1·20—140
„ 25-ки	1·10—1·20
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·0·—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки французькі	600·00—620·0·0
Фунти стерлінгів	323.000·00—327.000·0
Франки швайцарські	1.180·00—1.210·00

Золото.

20 кор.	24.800·00—25.300·00
20 франк.	23.500·00—24.000·00
20 марк. нім.	27·700·00—28·200·00
фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	33.000·00—33.500·00
Доляри	6.802·00—6.900·00

Срібло.

Корони австр.	480·00—500·00
5 кор. австр.	2.450·00—2.500·00
Фльорени австр.	1.370·00—1.420·00
Рублі	2.200·00—2.280··0
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	4.8·0·00—4.9·.0·00
„ полов. і ¼	4.700·00—4.750·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.600·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.100·00
Леї румунські	460·00—465·.0

ЖЕРТВИ

Як українська громада піддержує „Рідну Школу"?

Канцелярія „Рідної Школи" висилає постійно що місяця з українськими часописами чеки з проханням, щоби кождий, що його одержить, не тільки від себе, але й від своїх знакомих прислав відповідну жертву на потреби „Рідної Школи". І хоч в часописах безнастанно вказується на вагу „Рідної Школи", хоч кождий Українець бачить на кождім кроці незавидну долю українського шкільництва, яке голосить о поміч такими розпучливими голосами, що здається найбільш знечулене серце повинноси відгукнути — українська громада і глуха і сліпа. На 1. серпня вислали ми 5.000 чеків і пригадали, що й в часі ферій „Рідна Школа" має видатки, які до того з причини доріжні зросли—та до наших прохань українська громада так привикла, як привикаємо до прохання жебрака, якого щодня стрічаємо і ледви 307 чеків вернуло до нас з квотою 518.671 мп. Крім того в канцелярії „Рідної Школи" зложено на квітар 411.790 мп, а переказами вплинуло 73.580 мп.—отже разом в місяци серпни одержала „Рідна Школа" 1,004.041 мп. А тільки на виплату платні учительству приватних шкіл УПТ. в самім Львові і службовикам треба 4,000.000 мп. місячно. З вище сказаного виходить, що загал нашого громадянства байдужий на свою дітвору й зовсім не журиться хто і як її виховує та чи взагалі її виховує. Розуміється, що серед таких відносин ніяк не можна повести праці з повним розгоном. А й ті школи, які досі УПТ. удержує, держаться тільки завдяки ідейній праці патріотичного учительства, яке хоч побирає таку малу платню, що ніяк не може вистарчити на найскромніше удержання, не покидає своєї дітвори і виховує її на свідомих горожан патріотів. Стараннем „Рідної Школи" істнує 21 народніх шкіл, з того 7 кл. 3 у Львові, а 4 в краю —разом 7; 4-кл. у Львові 5, а в краю 9, у 119 класах, в яких учиться 2523 хлопців і 2217 дівчат. 10 гімназій (45 кляс—1378 учеників і учениць), 12 гімназійних курсів (600 учеників (ць). 1 муж. і 6. жіночих учительських семинарій і 3 семинарійні курси. Крім того на шкільний рік 1922/3 плянована промислова школа у Львові.

Читаючи сі цифри здається, що нарікання на байдужність громадянства до „Рідної Школи" неузасаднена. Та ми пригадаємо, що в українській области Галичини попри 49 державних є 35 приватних польських гімназій, а попри 14 державних – 15 приватних учительських семинарій. На округло 80 міст і місточок 65 місцевостей не має ніяких українських народніх шкіл, а в ни-

ших є тільки низші кляси приватних мішаних 4-кл. народних шк'л.

З висше сказаного виходить, що ми ступаємо вперед дуже повільним черепашиним кроком тоді, коли наші сусіди біжать великими скоками. Річ ясна, що коли дальше так піде, то ми з кождим роком будемо оставати чимраз дальше позаду наших сусідів і національне виховання нашої дітвори буде зовсім занедбане—ба що гірше, її будуть виховувати чужі учителі в чужій школі і в чужім для нас дусі. Не треба—думаємо—вказувати на факт, що тільки той народ поступає вперед і живе повною свободою, який дбає про вихованнє своєї дітвори. Згадаймо тільки Чехів. Вони в часі найбільшого національного гнету найбільшу вагу клали на свої рідні школи і складали радо потрібну квоту на їх удержання. І так через молодь відновилася чеська нація.

Під теперішню пору ми повинні звернути свою увагу передусім на молодь і дати їй як найкраще виховання й образованнє. Ні оден член нашої суспільности не сміє відказатися постійно що місяця жертвувати відповідну лепту на „Рідну Школу". Кождий повинен сказати собі: „Як що я справді членом української суспільности, так годі мені не бути постійним жертводавцем на потреби „Рідної Школи". І коли справді кождий постійно що місяця хочби тільки 1% від своїх приходів жертвував на „Рідну Школу", так наші школи будуть зростати і з часом в кождій громаді буде своя народня школа, а по містах: гімназії, учительські семинарі, виділові, промислові, фахові і торговельні та жіночі школи для домашнього господарства і другі наукові заведення з множеством всякого рода варстатів та робітень.

В першу чергу справою „Рідної Школи" повинні занятися священики і учителі, бож вони в безпосереднім контакті з народніми масами. Доки маси нашого народа до одного не зрозуміють ваги рідного шкільництва і просвіти і постійно що місяця не будуть жертрувати на його потреби хочби найскромнійшу лепту, доти „Рідна Школа" ніяк не зможе повести своєї праці в повним розгоном. Дальше справою „Рідної Школи" повинні заопікуватися читальні „Просвіти", торговельні і економічні інституції. На жаль ті, які повинні найбільше памятати про „Рідну Школу", не то, що про неї не дбають, але ще і осмілюються своє пасивне становище висказати письмами. Ми наведемо з численних писем бодай одно. Один гр.-кат. Уряд парох. ось що пише: „Просимо звертатися в справі жертв на „Рідну Школу" до приватних осіб, а не до Уряду, бо Уряд парох. полагоджує тільки урядові справи, а приватних не може на себе брати. Що до чеків та лист жертводавців, яких звороту домагаєтеся, то таких в уряді нема, а як що й коли були, то певно затратилися. Слава Ісусу Христу".

Мусимо з прикростю зазначити, що загал нашого селянства ні дрібки не журиться „Рідною Школою" хоч зложити місячно по 100 мп. не було би для наших селян таким видатком, який хочби дрібку захитав їхнім буджетом. Та нехай тільки по 20 мп. зложить кождий член родини — а збереться така квота, яка вистарчить на покриття всіх видатків на потреби теперішних приватних шкіл і на основання нових. Тільки підчеркаємо, що мусить кождий член родини зложити. Подаємо до відома, що у Львові ідейні одиниці постійно що місяця складають 1 прц. від своїх доходів на „Рідну Школу". На жаль богато українських родин, хоч на словах є дуже ревними патріотами а при тім є маючими — по части відказують ся а по части дають такі скромні жертви, які найбіднійший робітник встидався би дати. Наводимо факт, що прим. трьох адвокатів Українців за місяць серпень зложили по 20 мп. а деякі маючі люди зложили справді по 1000 мп. — та ся квота дуже далеко відбігає від одного проценту, який кождий Українець мусить постійно що місяця зложити на „Рідну Школу" як що уважає себе карним членом української громади. Бо милостині не хочемо!!!

Звертаємося до цілої Української громади з зазивом, щоби в сім шкільнім році кождий українець(ка) памятав(ла) про „Рідну Школу" і не ждав аж на упімнення і розпучливі зазиви в часописах, але сам без найменшої принуки постійно що місяця зложив оден пр. від своїх приходів на потреби української школи.

Коли в громаді найдеться бодай один Українець(ка), у якого живійше б'еться серце для нашої національної справи, так нехай сейчас старається зєднати хочби найменше число жертводавців — а побачить, що до кількох місяців ціла громада буде складати на „Рідну Школу" щедрі жертви. Бо кождий жертводавець буде зєднувати дальших. Ми віримо, що в кождій українській громаді найдеться ще свідома одиниця, що не тільки думками або й словами, але ділами докаже свою любов до Вітчини.

Долучаємо чеки й маємо ще переконання, що вони всі вернуть до „Рідної Школи" і принесуть мілїонові фонди.

В кінці ще звертаємо увагу на великий упадок польської марки — в виду чого просимо о відповідне побільшення висоти жертв на „Рідну Школу".

Головна Управа Українського Педагогічного Товариства.

Голодний Україні.

Село **Кліцко** пов. Рудки: о. Филипович Іван, Ковтун Мих. війт, Ковтун Надька, Юзич Гринько, Тимко Ковтун, Феврона Ковтун по 25 кг. — Федик Федько, Стасюк Федько, Тершаковець Гринько Вас., Колодрубець Микола, Дадишел Гринько, Федик Михайло, Бей Іван, Тершаковець Іван Ник., Тершаковець Петро, Тершаковець Яків, Голубинк Анна і Сагаш Сенько від 10—15 кг. Холєвінські Іван, Рубаха Гринько, Радехович Андрій, Заяць Гринько, Бей Гринько, Хімяк Гринь, Колодрубець Іван, Стасюк Каська, Герус Стах, Тершаковець Іван, Мар-Орнацький Михайло, Мих. Зембеля, Колодрубець Гринько від 6—8 кг., Ліщинський Антін, Бокало Стефан, Федик Гринько, Ольховий Мих, Мозіль Василь по 3 кг., Федик Марта, Федик Федько, Шведа Стефан по 8 кг. — В грошах: Хімяк Михайло 500 мп., Зембеля Андрій 200, Колодрубець Марта і Циган Іван по 100 мп. — Разом дало село 309 кг. жита 92 кг. ячменю і 900 мп.

Камінка струм.: Збірка в церкві 18.555, Паньків Тимко 1000, громада Добротвір 18,000, громада Конвулянки 2500, громада Лани 1325 мп.

С. Бориня: по 5000 о. дек. Григорій Мороз, д-р Яр. Сьокало, по 4000 Андрій Данилович, 3000 д-р А. по 2000: Марія Данилович, Семен Дудурич, Іляр. Копистянський, по 1000 Павліна Жилава, Марія Романчак, Іван Брич, Кася Крупчак, Максим Дяків, Степан Дудурич, Кася Лозаньчин, Іван Дудурич, Кася Шумлянська, Петро Комарницький, Онофер Волощак, Іван Ялоха, Федьо Мулик, Семен Дяків, Андерка, Ю. Е., Михайло Гірович, Юлія Білінська, Мих. Лоштин, Юско Малетич, К. Саваринова, д-р Е., д-р Ф., Володим. Лозинський, Мик. Білинський, Анна Дяків, Мих. Мрочко, Марко Бабяк, Дмитро Цюняк, Трифон Фантловський, Анна Сеньків Мишковська, Я. Жавко, Н. Жавко, Ю. Гема, Ом. Дудурич, Яцко Цюняк, Вас. Велич, Н. Н., Гнат Стебницький, Луць Цьомак, Стан. Бугіль, Микола Оначишич, Федір Оначишич, Юр. Оначишич, Миколи Оначишич с. Федя, Іван Нискогус, Ів. Дяків, Макс. Сипливий, Мик. Сипливий, Анаст. Дялів с. Юрка, Ів. Дзікевич, Еміль Качай, Кася Васів; по 700: Андрій Цюняк, Луць Цица; по 600: Ник. Сеньків, Мих. Сеньків; по 500: Гр. Шкітак, Ів. Дробок, Вас. Дробок, Гр. Сенишин, Матр. Шкітак, Ів. Теплицький, Мих. Сеньків, Як. Шкітак, Мих. Клюпник, Н. Яртим Гната, Мих. Фіцкайло, Кася Масляник, Мих. Цюняк, Н. Н., Макс. Топольницький, Пелчинська, Степан Гірович, Юр. Гірович, Г. інж. Яворський Юліян, Гр. Гірович, Ента Гебер, Вас. Ісапчик, Анна Ісапчик, Ю. П., Степан Петрович, Ол. Дудурич, Адольф Гельм, Антін Зайдель, Гр. Федорів, Настя Петрович, Лавр. Генгер, Хая Велькес, Гр. Шкітак, Степан Дудурич, Ів. Оначишич, Кузь, Яцко Оначишич Сухий, Марія Сиплива, Гавр. Жавко, Ник. Нискогус, — 400, Гнат Комарницький, 300 Йосифа Куляківна, 200 Ник. Малетич, Н. Н. по 100: Кат. Сеньків, Якуб Вуйціх, Бенціон Ліберман, Белюме Шіндлєр, Ількович, Теплицький, — по штуці полотна: Морозова, Тимко Сипливий, Анна Сиплива, Кир. Захарчин, М. Дяків, Макс. Дяків, Юр. Марич. Степ. Бугіль, Мар. Романчак, Вас. Ісапчик, Вас. Крупчак, Мих. Ісапчик, Макс. Дяків, Кася Лозаньчин, Ол. Дудурич, Луць Цица, Полюся Марич, Кася Вархол, Юл. Цюняк д. Андрія, Настя Цюняк д. Михайла, Настя Цюняк д. Онуфр'я, Марія Дяків, Кася Німців, Юст. Стебницька, Гнат Стебницький, Мар. Стебницька, Анна Яртим, Степан Мулик, Анна Дяків, Ів. Жавко, Гнат Цюняк, Мих. Бенічак, Кася Сеньків, Анна Сеньків, Мик. Бабяк, Кася Бабяк Маркова, Кася Гірович д. Гриня, Марія Гірович Гринева, Юст. Яртем, Магда Ількович, Марія Цюняк, Мих. Ясінський, Марія Оначишич, Танька Жавко, Юрко Яртим, Кася Цюняк, Марія Баляс. Через У. П. Т. у Львові 25000, Юрій з Солотвини 500, Флюнт Федь Дрогобич, 2000 Кліш Мих. Станиславів.

Дубно: Правління Дубенського Союзу 5000, Литвицький М. 1000, Мороз В. 1000, Голубовський С. 1000, Германюк 1000, Дернец 2000.

Студінка пов. Калуш: о. М. Чорнега 2000, Ол. Михайлівська 1000, Іван Коворовський 500.

Грибовичі: збірка в церкві 6850, Михайло Лісевич 300, Марія Михалусь 500.

Парохія **Соколівка** коло Бібрки: Кологури 9780, Сенів 9500, Соколівка 4350, Пятничани 3180, о. Головацький Стефан 3000, Лев Іллашевич 1000.

С. Гуменець пов. Львів: Марія Сенишин, с. Гната 5000, Федько Еліяшевський 1000, по 500: Олена Богач, Гр. Білинський, Пилип Вовк, Михайло Вовк, — по 400: Мих. Вовк, Вас. Феджора, Степан Сенишин, Мих. Ганак, — по 300: Каська Завидівська, Степан Стасів, Анна Туркозид.

Гусаків пов. Мостиска: Григорій Будзінський 2500, — по 1000: Текля Кокоруда, Ілько Петрусяк, Андрій Попівняк, Степан Петрусяк, Михайло Паславський, Федь Гнатишак мол., Іван Ковак, Гр. Галун, Іван Кузьо, Лука Петрусяк, Семен Перчинський, Гр. Старко, — по 840: Мелько Петрусяк, — по 500: Катерина Фединська, Григорій Перчинський, Петро Гнатишак, Гелєна Кузьо. — Збірка коло церкви 8660.

Винники коло Львова: Д-р Липа Іван 2500, Липа Юрій 500.

Стрільбичі пов. Старий Самбір: о. Іван Яворський 5000, Чит. „Просвіти" 1455, — по 1000: Іван Тукач, І. Капралик, — по 500: учит. Ст. Солук, М. Габер, І. Гац, Якубович Б., — по 400: В. Пастернак, — 250 В. Шак, — по 200: В. Сернівка, Г. Когут, Л. Крохтяк, Л. Кінаш, В. Костур, Г. Гащишин, — по 100: К. Кордис, Л. Гладківський, Л. Куриляк, В. Багній, М. Сеник, Гр. Кузан, М. Хить, Г. Магдич, Д. Шишик, І. Лаврик, І. Шак, М. Цап, Д. Гринько, А. Гальчишак, І. Старобранський, В. Сенчишак, М. Платех. — Инші менше як 100.

С. Мишин пов. Печеніжин: по 1000: Юра Рибчук, Василь Вінтонюк, Дмитро Павлюк, Мар. Мішкевич, — по 500: Василь Романюк, Михайло Кузмевчук, Ф. Обушак, Ф. Досюк, Мих. Обрізків, — по 300: Василь Максимюк, Дмитро Кузменчук, Ник. Кравчук, — по 200: Петро Дмитрук, Іван Миронюк, Василь Петрук, Микола Максимюк, Василь Никорович, Михайло Кравчук, Михайло Вінтонюк, Василь Обушак, Іван Кавацюк, Василь Обрізків, — по 160: Іван Романюк, — 150 Михайло Андріїв, — по 100: Василь Вінтонюк, Дмитро Никорович, Ю. Миронюк, Василь Ферчук, Василь Миронюк, Михайло Обушак, І. Максимюк, Микола Максимюк, Дмитро Тимофій, Михайло Обрізків, Михайло Петрук, Микола Кравчук, Ю. Мельник, Михайло Максимюк, Михайло Панчук, Михайло Миронюк-Заячук, Василь Миронюк-Заячук, Дмитро Ферчук, Ю. Андрусик, Василь Андріїв, Михайло Мельник, Микола Мельник, Іван Мельник, Дмитро Максимюк.

с. Помоняти, жертви в збіжу: 100 кг. Христина Чопик, 40 кг. Федь Дронь, 26 кг. Михайло Раврух, 25 кг. Осип Крамар, 23 кг. Лушь Курпіта, 22 кг. Павло Антонів, по 20 кг. о. Биневич, Данило Кужда, Ачна Василюк, 18 кг. Марія Гринів, 15 кг. Яким Мілянович, 13 кг. Іван Курпіта, 12 кг. Василь Мандрола, 10 кг. Тимко Бойчак, по 8 кг. Іван Курпіта, Іван Бучинський, Василь Чопик, 7½ Дмитро Кіменюк, по 7 кг. Ізидор Братина, Василь Василюк, Ілько Кужда, 6½ кг. Степан Чопик, по 6 кг. Гриць Василюк, Федь Чопик, Михайло Балич, Борис Братина, від 1—5 кг. Василь Кузик, Федь Чопик, Т. Гарматнюк, М. Кузик, Т. Кузик, П. Грабар, Т. Бойко, А. Гарматнюк, Д. Курпіта, З. Марушій, А. Курпіта, Анна Курпіта, Ст. Воргуль, І. Кішенюк, А. Грушка, Д. Кішенюк, Я. Кішенюк, І. Розендорн, Н. Деркач, Г. Віллір, Ф. Данилів, Кс. Воргуль, Мих. Воргуль, І. Козярський, Анд. Гарманюк, М. Чечель, Т. Колодій, Д. Джичко, Д. Кошик, І. Кошик, Д. Бойчак, І. Грабар, Ант. Грабар, Ол. Бойчак, М. Савка, Гавр, Бабій, Д. Мілянович, М. Бойчак, А. Петровська, Ю. Савка, Яць Атаманів, А. Бабій, В. Чопик, М. Скоблій, В. Хрущ, Яць Бобеляк, Михайло Клапко, Михайло Цесляк, П. Чопик, І. Кішенюк, С. Бойко, І. Василюк, Захарко Кішенюк, П. Савка, Г. Бойко, Н. Петрів, О. Буняк, Ю. Лебига, Я. Грабар, К. Чопик, П. Семенька, Н. Чопик, А. Курпіта, С. Братина, Т. Чопик, А. Бецала, Д. Курпіта, Д. Куаів, Ол. Курпіта, І. Слободзян, І. Курпіта, Н. Василюк, Ілько Федунка, Г. Кіценюк, Михайло Семенька, П. Кужда, Д. Кужда, Н. Поштолян, Ф. Харишна, Г. Атаманів, Ол. Александрович, Ол. Чопик,

ОПОВІСТКИ.

Вписи на І. рік мужеського відділу приватнего учительського семинара УПТ. відбуваються в днях 13—18. с. м. пополудни від год. 3—5. в Управі школи при вул. Мохнацького ч. 12. Зголошуватися як найскорше. При вписі належить предложити метрику, лікарське свідоцтво здоровля і останнє шкільне свідоцтво. IX 1—3

Вписи на всі степені вечірних допсвняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 27. перепоулднем і пополудни в урядових годинах.

Є громадянським обовязком кождого Українця промисловця вписати своїх терміпаторів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 1—5

Перегони нахолесників 1. жовтня 1922. 1) Участь в перегонах можуть брати тільки члени українських товариств. 2) Зголошення і вписове мп. 300 приймає забавова секція С. Б. до дня 29. вересня б. р. включно. В надзвичайних случаях може приняти зголошення ще на годину перед перегонами комітет суддів і в такім слу-

Чотири перші випуски нового видання творів ІВАНА ФРАНКА XVIII. 2—2

Панські жарти, Semper tiro, Зівяле листя, Із днів журби

поручає

КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в підвалині **Українського Педагогічного Товариства, Львів, вулиця Руська ч. 3.**

часю може виявитися специяльні услів. 3) Початок переговів о год. 2-ій по пол. Старт і мета за стрийською рогачкою. Збірний пункт всіх учасників пів до 2-ої на площі Сокола Батька. 4) Їзда відбуватиметься в напрямі на Миколаїв н/Дн. до на половині дороги (25 км.) буде очікувати комісія, при якій можна задержатись, але не обовязково. 5) Учасники яким підчас переговів зіпсується колесо або лучиться щось иншого, що не зможуть продовжувати їзди, мають вертати пішки в сторону Львова або очікувати на м'сці фір, які в відступах будуть їхати за наколесниками. 6) Перед самими переговами на збірнім пункті учасники піддадуться лікарським оглядинам. 7) О год. 8-ій веч. цього самого дня в домівці Сокола Батька будуть подані пристойно нагороди, Секція забавова „Сокола Батька". Львів, Руська 20. 623 2—3

Дипльомована консерватористка з державним іспитом, ученица проф. Купца, СТЕФАНІЯ НАДРАГА уділяє лекції гри на фортепіані і приготовляє до державного іспиту між 3—6 Львів, Городецька 22, I 617 3—3

Засідання Виділу „Союза Українок" відбудеться в четвер дня 14 вересня о год. 6 вечером (точно!) в домівці товариства. Вважається всіх членів безумовно явитися або оправдати свою неприсутність. 2—2

Важне для Городеччини і Яблонщини. В неділю дня 17. вересня с. р. о год. 7 вечер улаштовує акад. хор „Бандурист" зі Львова величавий концерт в салі тов. „Поміч" в Городку. По концерті рауть з танцями і несподіванки. Вступ за запрошеннями, по які зголошуватися у ВП. п. судді Мартинюка Осипа в Городку. — *Комітет.*
667 1—1

Оголошення.

Сенат Української Господарської Академії в Ч. С. Р. в Подебрадах доводить до відома всіх заінтересованих, що прийом в студенти Академії заліченій і інші прохання більше розглядатися не будуть. — СЕНАТ УГА. 666 1—1

На „Рідну Школу" зложив д-р Василь Сможик 2000 мп. і кличе на сю суму усіх Товаришів, котрі в липні 1889 р. зложили іспит зрілости в акад. гімназії у Львові. 1—1

Перестерога! Перестерігається господарів, щоби були обережні перед Петром Людкевичем з Липиці долішної, бо се хрунь, а при тім великий обманець. Уважайте Людкевич, що за свое поступованя можете і в короткім будете покликані до відвічальности. — Володимир Яхимець і Петро Савчак. 647 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав-би що про **Василя Харчука** з Барилова нов. Радехів, що служив при 80 п. п. б. австрійської армії, та пропав в боях під Сінявою 1914 р. в падолисті, буде ласкавий повідомити за звортом коштів уряд парохії Барилів, п. Радехів. 662 1—1

Дрібні оголошення.

МОТОРИ ропові від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Ваторого 4 23—30

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти твореннся горбів. Гумові панчохи на жиляки від. Черевні опаски на тумах для жінок. Бандажі системи д-ра Ляведана проти найбільшого випадання матиці. Бандажі рупторові (Leistenbodenbruch) і т. п. Шиянки даром Б. Полячек, Самбір 105. 3-7

ВІДЗНАЧАЮЧИЙ матурист приме зі всіх кляс лекцію у Львові за удержання. Відповідна доплата. Порука за науку. Зголошення до Адмін. під „Солідний". 669 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі).
67 5—7

ЧВ: 25301
VI.

Львів, 9. вересня 1922.

Виділ *Самоуправний* у Львові, продасть висортовані акта в скількости около 10.000 кг. Оферти треба вносити до 16. ц. м.

В цілі поінформованняся про услівя продажі і оглянення предмету продажі, належить зголошуватися в повседневні дні між годиною 9—12 в бюрі директора канцелярії Тимчасового Виділу Самоуправного вул. Костюшка 9, I. пов.

Тимчасовий Виділ
Самоуправний.

653 1—1

Надзвичайні Загальні Збори

Тов. вз. нр. „ДОБРОБИТ"

стов. зареєстр. з обм. порукою

в Ярославі

відбудуться в пятницю, дня 29. вересня 1922 о год. 1 з полудня в салі власній з слідуючим денним порядком:

Прийнятя нового статута.

На случай браку комплету, відбудуться Надзвичайні Загальні Збори того самого дня, з тим самим порядком також о год. 2 з полудня, з правосильностю рішень на основі § 47 статута.

670 НАДЗІРНА РАДА. 1—1

ПОЗІР ПІДГАЄЧЧИНА!

Дня 29. вересня 1922 р. о год. 2 попол. відбудуться без огляду на число явившихся членів

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Філії „ПРОСВІТИ" в Підгайцях

в домі читальні „Просвіти" з такім денним порядком:

1) Відчитання звіту з останніх Загальних Зборів.
2) Звіт Виділу з діяльности за послідний рік.
3) Вибір нового Виділу.
4) Внески і запити.

Просяться всі читальні „Просвіти" вислати своїх відпоручників.

664 *Виділ.* 1—1

Надзвичайні Загальні Збори

ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОВІТОВОЇ СПІЛКИ

стов. зар. з обмеженою порукою

в підгайцях

відбудуться дня 29. вересня 1922. о год. 11. перед полуднем в домівці читальні „Просвіти" в Підгайцях з слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з дотеперішної діяльности.
3) Зміна статута, зглядно переміна стоВарищества на кооперативу.
4) Доповняючий вибір Надзірної Ради.
5) Затвердження одного члена Управи і двох заступників.
6) Внесення і запити.

На случай браку приписаного комплету відбудуться другі Загальні Збори того самого дня в тім самім місци о 12. год. в полудне.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:

Стефан Левицький голова. *Осип Лада* секретар.

665 1—2

Присилайте передплату!

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ

При вагонових офертах посилати прібки. — — **ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.** XXIV. 4—10

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВІДВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарських виробів виготовляє 480 6—10

Михайло Стефанівський
у Львові, вул. Винниченка ч. 10.
(між вул. Рицерською а Кордецкого).

САЛЬОН МОД
О. БЕРЕЖНИЦЬКА
Львів, вул. Понарська 47/1.
поручає на осінний сезон готові домові капелюхи. Приймає всякого рода перероблки. 618 3—5

Черевики для селян!
в добрім стані, сильні, підошовані з цвяхами і підковами по ціні від 4500 до 5000 мп. — Для крамниць 10% опусту.
— Продає поки запас вистане: —
Кооператива „РЕГУЛЯТОР"
654 **Львів, Валова 14.** 2—3

Урядово уповноважене до парцеляції одиноке українське
ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО
„ЗЕМЛЯ"
стов. зар. з обм. порукою
у ЛЬВОВІ, Ринок 43,
ч. телеф. 533.
переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище. 724 після умови. 1—5

Прекрасний образ
Тараса Шевченка
в олійній красці на картоні величини 20×28 продає „УМНА", Wien, VIII., Ledererg. 20. — Для книгарень і читалень значний опуст. — 5% на „Рідну Школу" від продажі. — Замовляти просимо:
Kunst-Verlag „U M N A"
1784 **Wien, VIII., Ledererg. 20.** 13—3

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від середи 13. вересня 1922. монополевий фільм, приняв мільярдера, уявний у форму егзотичної драми на 6 дій п. з.:
MISS BERYLL
Головну ролю кресує найславніша прекрасної уроди драматична артистка LYA MARA

Курс крою суконь і білля!

Жіноча Спілка промислова „Труд" Львів Ринок ч. 39, розпочинає днем 1. жовтня 1922. р. в своїм льокали курси крою, один для суконь а другий для білля.

Вписи розпочинаються дня 15. ц. м. кождого дня в канцелярії Товариства. I. поверх, де уділяється всіляких пояснень і інформацій.

Управа.

XVI 1—3

Ширіть Наш часопис!

„МЕРЦЕДЕС"
МАШИНИ ДО ПИСАННЯ
та нучі машини і бюрові уряджения поручає по конкуренційних цінах
НОРБЕРТ ЕРЛІХ Львів, Коперника 5.
Телефон ч. 859.
Східні Торги: Центральний Павільон (Сукенниці) I. кол. лівого крила. XX. 1-1

СПІВАНИК для дітей дошкільного та шкільного віку УКЛАДУ Мих. Гайворонського

МАЄ НА СКЛАДІ **КНИГАРНЯ** СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА в відмінах **Українського Педагогічного Товариства** — ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3.

БЕҐЛЯЙТЕР і МЕНКЕ

ЛЬВІВ, вул. Коронтая 7. і вул. Казимирівська 33.
Телеф. 394. Адреса телеґр. „МЕНТЕР"-Львів.

ПРЕДСТАВНИЦТВО:

ГЕРМАН МИЛЄН
Акц. Тов. Познань.

ПАРОВІ МЛИНИ
Найман і Ска Бяла.

ПШЕНИЧНА І ЖИТНА МУКА

Перетвірня хем. дерева
Ска акц. Радом
каляфонія, терпентина, деревна смола, пивоварська живиця і т. п.

Societe Italiana di Produtialimenti L. TORRIGIANI Societe anonima — РИМ
сардинки, рибні і яринові консерви.

Поручають вироби тих фірм по стисло оригінальних млинських згл. фабричних цінах.

620 2—2

Приймуть представництво ще кількох поважних промислових і торговельних фірм.

Милий дарунок для української дитини!

Купуйте і впроваджуйте до шкіл

Буквар нової системи багато ілюстрований із новим оригінальним і цікавим змістом п. з. — — — — —

Перша книжечка до читання для українських дітей Матвійчука, Матієва, Монастирського, Куриласа, Кульчицької і Татуха.

Буквар цей, випрацьований в рамени і поручення української шкільної комісії, дістав урядову апробату.

Заряди всіх шкіл у Галичині д'стануть наказ впровадити згадану книжку ще цього року до шкільного вжитку.

Згадану книжку, також усі инші видання державного видавництва, як рахунки на I. клясу, школу народну ч. II., III. і IV., читанку для виділових шкіл, Вид-а Osolineum Szkółka ч. I., III. і IV. спроваджувати через

СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК у Львові

XXIV. вулиця Осолінських ч. 8. 1—2

ПОЗІР! Ціни шкільних приборів піднеслися в послідних днях від 20—50 прц., шкільних підручників навіть до 100 прц.

ПЛУГИ легкі, валізні, типу Сена Еб і оригінальні часьні — — — — — — **СІЧКАРНІ**

ВЖЕ Є НА СКЛАДАХ
Краєвого Союза господарських Спілок
у Львові вул. Городецька ч. 95., в Перемишлі, Косцюшка ч. 5.,
IV. в Стрию, Ринок ч. 6. і в Коломиї, Ринок ч. 40. 2—3
Письменні замовлення слати на адресу Союза: Львів, вулиця Зіморовича ч. 20.

НИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої в'д 22 літ ведені робітні сукень і — — — білля. — — —
ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД" — ЛЬВІВ, — Ринок ч. 29.
XV 8—?

Овочеві ЩЕПИ
і корчі в осени і на весні
643 2—10 достарчить
Садівничо-огородничі заведення
А. Терпилака
Залуква - Галич.

ЦЕРКВИ

будинки, млини, доми, фабрики, камяниці і т. д
6—20 XVI.
проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: ::
БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ
„УБУС"
(Український Будівельний Союз)
ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

ОКОЛО 40 морґів ґрунту в одним комплексі на передмістю повітового міста Сх. Галичини 3. км. від залізничої станції, без будинків, відкритий вже нафтовий терен до сейчасної продажі. Інформацій уділяє Д-р Бернард Крайсберґ в Дрогобичі. 605 6—6

ПОШУКУЮ сейчас інструктора до дітей 2 инших клас гімназії. Зголошення о. Гринчук, Матієва п. Лабова. 634 4-4

ІНСТРУКТОРА до двох дітей, V. кл. реальн. гімн. і II. кл. гімн., пошукує парохіяльний уряд Węglówka ad Krosno. 650 2—3

„НА ЧУЖИНІ" календар-альманах української еміґрації на рік 1923.

під загальною редакцією ВЯЧЕСЛАВА ПРОКОПОВИЧА. Художню частину впорядкував ПЕТРО ХОЛОДНИЙ. 6 8 1—3

Книжка подає відомости про життя політичне, економічне, культурне української еміґрації в Польщі, Німеччині, Австрії, Румунії, Угорщині, Болгарії, Сербії, Туреччині, Прибалтійських землях, Франції, Єгипті, північній і південній Америці, а також низку статей загального характеру, присвячених висвітленню потреб і завдань еміґрації та посмертні згадки. — Книжка має бути обільоблена візерунками, портретами, репродукціями з картин, картами і діяграмами. — Фірми, які забажалиб подати свої оголошення до календаря, просять надіслати в найкоротшому часі текст оголошення до редакції календаря. — ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ: сторінка 32.000 мп., ½ сторінки 16.000 мп., і ¼ сторінки 8 000 мп. — Уплата за оголошення може бути зроблена по виході книжки, але кождя фірма, що дає оголошення мусить зазначити, що по виході в світ календаря вона зобовязується негайно вирівнати свій борг. — Хто дає оголошення до календаря, той даремно одержує книжку.

Адреса календаря: **Warszawa, Al. Róż 6, m. 9. Redakcyja Kalendarin.**

За редакцію відповідає Володимир Цалевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

№ 13. (9.844) Львів, пятниця 15. вересня 1922 Почтову належність оплачено ryrтом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143 322. Адреса телег. „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

Ціна одного примірника 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

XXIV. 2—3

ЛЕН?!

Пояснення на стороні 8.

Львів, 14. вересня 1922.

На стару нуту. Згідно з висловом „źle się dzieje w państwie duńskiem", — діється не добре й на території Східної Галичини. Як доносять польські газети, за якими і ми реєструємо факти підпалів, політичних убійств, нападів на поліцію і инші чинники істнуючої підчас пору влади, Сх. Галичина найшлася в стані балканізації. Те, що ми передбачували на основі чисто фізичних правил, перед чим ми постійно перестерігали, — стало голою, страшною і — розуміється небажаною дійсністю. Розпряжність, підсичена іще польськими виборчо-анексійними задумами, змагається і погрожує в мутних филях суспільно-негативним явищ спричинити bellum omnium contra omnes.

Як дивитися на витворений у Сх. Галичині ненормальними, хоробливими умовинами життя стан, як оцінювати його без полуди на очах і мозкового затемнення у посідачів адміністраційної екзекутиви та їх інструкторів, про це мали ми вже нагоду говорити на сторінках „Діла". На жаль польському громадянству і польській владі недостає конечно потрібної предметовости в оцінюванню явищ, недостає відваги глянути правді у вічі. Там, де невідклично муситься дійти до джерел такого, а не иншого положення, мушкається про агітацію злочинних елементів, про впливи заграниці, німецькі чи большевицькі гроші і инші подібні нісенітниці, які можуть бути підкожними для заспокоєння фантазії малих дітей або недорозвинених особняків, але які минаються з дійсністю. Замість поставити проблему на широкій основі великої війни, проголошених кличів прав націй, боротьби за державні права з одного боку, і силою пари приноровлюваної денаціоналізації, екстермінації, економічного визиску і освітнього гетта з другого, зводиться цілу справу до ніби особистого, навіть кар'єровичівського невдоволення кількох осіб, котрі вперто протиставляться благородним і гуманним ділам і намірам Польщі. І вкінці, який вихід? Апель до багнетів, арештів, поліції і війська. Розвязка дуже проста, але ще більше примітивна. Цей універсальний лік, одержаний Польщею в спадщині по Прусії, Росії і Австрії, хібаж не був приноровлюваний всею натугою польської влади поза межі можливости, а які його наслідки? Зброя за часто уживана перестає бути страшною, всі страхіття роблять буденними явищами, всі засоби гнету і поневолення з часом перестають ділати, лиш в душі гнобленого лишається кривава смуга, котра не віщує добра.

Польська преса в оцінці подій, в освітленню явищ не сповнює супроти свойого громадянства завдання чесного, безпристрастного, спокійно розумного інформатора і дорадника. Навпаки, ця преса вподобала собі ролю бика на еспанських ігрищах. Кожду проблему зовнішнього й внутрішнього чи посереднього значіння вона вирішує... рогами, апелем до низьких інстинктів звірячого шовінізму і сибаритського егоізму.

Для прикладу згадаємо про одну стару нуту, яка бренькчить в польській пресі від 1918 р. Це нута большевизму, якого приклонниками мнимо мають бути східно-галицькі Українці. Треба признати, що на цій грі польська преса дійшла до віртуозности. Те, що в Сх. Галичині, а головно коли ходить о українські маси, большевизм як суспільне явище, не має й не може мати ніякого грунту, що совітський лад є чужий українському світоглядови, що кличі комунізму, розсівані в Східній Галичині варшавським комуністичним центром, не находять тут ніякого відгомону, — все це є байдуже польській пресі. Вона зрештою думає, як в часах політичного поневолення польського народу, не реальними категоріями, лиш ірреальними, фантастичними, блягерськими, наклепничими. Різниця тільки та, що тоді в ірреальних категоріях думання поруч служби на три фронти була й значна доза ідеалізму, а тепер її немає.

Одною із „святих правд" польської преси у відношенню до Сх. Галичини, це стара спадщина панщизняних часів. Польський шляхтич був тоді „протектором" українського селянина, як робучого тягла. Те „протекторство" засвоїла собі, дякуючи польській пресі, вся польська суспільність. Мовляв — „рускі людек" — очевидно „простий" — є дуже „почційвий", тільки українська інтелігенція є дуже „вархольска". Той „людек" не має ніяких бажань, він в свято і в будень молиться за польські благодати і дякує Господу Богу за те, що зіслав йому благородних, безкорисних ангелів-хоронителів в постаті польського жандарма з багнетом, польського старости, польського воєводи, польських податків, польських шкіл, польських кольоністів і польської пісні-гимну „Не дами земі". Але заістнували факти, які кричать, що подавана до вірування цілому світови молитва українського селянина є злобною видумкою, що село говорить иншим тоном і иншою мовою, що — як писав „Курєр Львовскі" — „землями Східної Галичини йде широка хвиля терору, з кождим днем множаться випадки замахів, нападів, підпалу. Терор спрямований виключно проти польського населення, проти поліції і військових відділів". А пречінь ніхто инший, тільки цей самий орган польського хлопського дідича Вітоса день перед тим трактував ці зявища як пустякові речі, про котрі не варто згадувати, не варта заграниці турбувати, непокоїти, не варта відслонювати жахливої ясности, коли тут на команду, по приписи має істнувати іділля... для заграниці.

І в збереженню цеї неістнуючої іділлі той самий „Курієр" вчора покористувався иншим способом і всів на коника большевизму. В тій цілі спрепарував він навіть спеціяльну кореспонденцію із „погранича над Збручем". „Джерел саботажу треба шукати в Чехословаччині, в Німеччині, а головно на совітській Україні", бо совітська організація Фронт мірной работы" (?!) при помочі чи ужиттю Галичан, що перебувають по другім боці Збруча, виробила таку програму шкодження Польщі: „Старатися через започаткування замішання в Польщі не допустити до нормального перебігу виборів. На випадок колиб той план не повівся, старатися перефорсувати до польського сойму можливо велике число кандидатів о комуністичній ідеольогії". Як страшно совіти журяться польськими виборами, ще більше, як Польща виборами до московських чи українських совітів.

Значить, пущено в рух деревляного коня з польської каруселі, котрому на чолі вибито печатку „большевизм". Здається, що то вже занадто витертий аргумент. Правда, цьому коникови польська преса має дуже багато завдячити. В р. 1919 польська дипльоматія зуміла при помочі Франції представити східно-галицьке населення за прихильників большевизму. На тій основі Польща одержала мандат військово окупувати Галичину по Збруч, щоби охоронити край перед грядучим большевизмом. Також уряд д-ра Ізидора Голубовича представлялося за большевизуючий. Коли раз такий „аргумент" дав успіхи, то є надія, що не обмане й на будуче. Одно забуває польська публіцистика, що тоді ті наклепи були спрямовані проти українського уряду, а сьогодня — послугуючись тими самими наклепами — польська преса валить в польську владу у Сх. Галичині. Людовий орган, конструючи свої видумки в деяку систему, в своїму логічному оголоченню не довів думки до конечного заключення. Нехай же тільки дальше співає на ню стару нуту, а може українська дипльоматія зуміє використати курієрський „матеріял" так само, як свого часу польська, тільки в противному напрямку.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу І „Нраєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

„Східно-галицька небезпека".

Льондон, 3. вересня 1922.

П. Valentine O' Hara, відомий англійський публіцист і знавець східно-европейських питань, містить під тим написом в англійськім політичнім тижневнику „Outlook" з 26. серпня отсю статтю:

„Найкращі приятелі Польщі, до яких я причислюю й себе, мають причини лякатися найгіршого для неї в дуже близькій будучности, о скільки вірити послідним вісткам із Східної Галичини. Найбільша небезпека для европейського мира по приводу польської експанзії поза її етнографічні границі грозить тепер не так з боку Литви або Горішної Сілезії, як з боку Східної Галичини. Погляди д-ра Степана Витвицького, голови східно-галицької (української) делегації на Конференцію Мира, який перебуває тепер в Льондоні, заслугують саме тепер на увагу. На його думку Польща, відновлена в інтересі мира, створює як найбільші перешкоди для осягнення тої цілі. Йдучи за міражами своєї минувшини, Польща далі мріє про експанзію від Балтійського по Чорне Море і задля зреалізования тих мрій вона заняла воєнною окупацією територію, рівну простором етнографічній Польщі; половину тої території займає Східна Галичина, заселена Українцями, яка могла би творити завязок могучої держави, якби російська Україна була увільнена від большевицького ярма. Яка є ціль союзних держав — питає д-р Витвицький — у вдержуванню польського панования над тою не польською територією? Така політика є безсильна і безнадійна. Вона містить зерно невдоволення і розкладу. Така політика тільки змагає до того, щоби втягнути Росію і Україну у спільну акцію проти Польщі. Питання про злуку Східної Галичини з большевицькою російською Україною тепер немає. Воно буде вирішене пізнійше, коли будуть привернені нормальні умови. Треба при тім тямити, що український національний рух був створений в Східній Галичині.

„Так довго, як Польща переступає свої етнографічні границі, не буде мира в Европі. Створення самостійної української держави в Галичині є наглою конечністю. Воно усуне одну з головних причин російсько польського конфлікту, здержить большевицьку пропаганду в тій части Европи і скріпить Польщу політично і економічно".

У виданню з 2. вересня с. р. тогож самого англійського журнала згаданий публіцист п. O' Hara містить отсю дальшу допись:

„Нехай мені вільно буде добавити ще кілька уваг до мойого листа з минулого тижня про Східну Галичину.

„Українське населення Східної Галичини є незвичайно схвильоване отсими подіями: 1) Майбутнім процесом українського студента Федака, обжалованого за атентат проти маршала Пілсудского, виконаний минулого вересня. 2) Польський сойм ухвалив резолюцію про переведення виборів у Східній Галичині з цілю „розвязати" ту проблему так, як Польща „розвязала" виленське питання.

„Що до широко розповсюдненого погляду, що Польщі треба би дати поки що вільну руку в Східній Галичині, щоби уможливити її економічно сконсолідуватися і забезпечити торг для продуктів англійського промислу, — то теперішне положення є проти того. Так довго, як Польща вдержує своє панования над землями, положеними поза її етнографічними межами, економічне життя в Польщі є неможливе з причини: 1) неминучого революційного руху на тих землях, 2) хронічної грози війни за Східну Галичину між Польщею і Росією та Україною. Одночасно

польське панування над Східною Галичиною є шкідливе для економічних інтересів Европи як рівнозначне з поширюванням недуги в хорім організмі, який мусить привести на Европу багато більшу політичну і господарську катастрофу, як ми колинебудь бачили.

Допускаючи навіть, що англійські господарські інтереси скористали би що небудь на взаєминах з такою ненормальною державою, то сі тимчасові користи будуть скоро знівечені економічними втратами, спричиненими заверюхою в Европі, яка мусить бути наслідком польської анексійної політики. Звертаю увагу на отсі погляди д-ра Витвицького".

Присилайте складки на пресовий фонд на ким. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Щоби не ширили баламуцтва!

Польські людовці хотять перемінити всіх українських селян на своїх форналів.

Не так давно, з нагоди переслідувань українського священства з приводу метрик, писав краківський орган польських радикалів що таке поступовання польської влади у Сх. Галичині виходить лиш на шкоду польській справі, бо непотрібно дразниться людей, шкодиться Польщі перед заграницею й утруднюється через се вікопічне „приєднання" Східної Галичини. Той часопис радить здержатися з тою польонізаційною і екстерміпаційною політикою супроти Українців у Сх. Галичині якийсь час, а бодай тимчасом її злагіднити, аж до часу признання Східної Галичини Польщі, а тоді — пише сей орган польських радикалів отверто — будемо мати прецінь доволі часу і змоги се все вповні перевести.

Отже, мовляв, сховати пазурі якийсь час, щоби замилити очі.

Мимо сього не можуть — як се щодня бачимо — видержати, щоби не нищити українського шкільництва) не кольонізувати вже тепер Сх. Галичини Мазурами з Заходу, забираючи одинокий ваштат праці й прожитку місцевому безземельному й малоземельному населенню і т. д. і т. д. Навпахи, намагаються нагально і праспішено створити на всіх полях „fakt dokonany"...

Не будемо говорити тут про народових демократів, чи вшехполяків і инші подібні польські партії. Як відомо, в часі дебати в польськім соймі над земельною реформою заявили однодушно усі польські сторонництва, без ніякого виїмку, від консерватистів (австрійська ексцеленція Давид Абрагамович) і вшехполяків (Станіслав Грабські, Ян Заморські і т. д.) почавши, а на людовцях (Ян Стапіньскі, Ян Домбскі, Вінценти Вітос, Бриль) і радикалах (ксьондз Оконь) кінчаючи, що уся земля більшої посілости у Сх. Галичині має бути скольонізована виключно лише Мазурами, а місцевий український селянин не сміє одержати ані кусничка (дослівно) тої землі. Так сказали дослівно(!) усі ті панове в соймі (гл. дебата в польськім соймі в 1919 р.).

І справді сього основного принціпу держалися і держаться у нас при парцеляції з цілою „niezłomną konsekwencją," як сказав директор львівського польського кольонізаційного товариства В. Стефанус, — а щойно від недавна для замилення очей Европи в послідніх місяцях, по інтерпеляції в англійськім парляменті і мабуть за приятельською порадою Французів, почали декуди продавати й місцевій людности по чверть морга до одного морга, як самі пишуть в звітах до Головного Земельного Уряду в Варшаві „ziemi gorszej, dla oka (!)" і то головно між двірську службу (гл. Юліян Павликовський, „Земельна справа у Сх. Галичині" 1922 р. Ціна 200 Мп.)

Але не о се нам тут розходиться, — се страшна і окрема справа. Розходиться нам тут о се, що читаємо що дня, якто польські людовці (посол Бриль і инші) голосять по всіляких польських передвиборчих вічах, що їх інтерес сходиться з інтересом українського селянина, що вони — мовляв — „приятелі і оборонці" українського селянина. Се вже хиба крайно обурююче нахабство так говорити. Се вже скорше хіба міг би може сказати якийсь давний заскорузлий дідич, котрий каже, що зовсім не треба парцелювати більших посілостей, а місцевий селянин нехай дальше працює на тих широких двірських ланах, як досі „за сніп". Тут дійсно бодай часово сходився би інтерес нашого селянина з інтересом такого дідича (вже у нас білого крука), бо наш малоземельний селянин бодай не тратив би зараз вже тепер свого дуже нужденного прожитку і не тратив би надії на купно грунту з парцеляції в будучности. Таких дідичів одначе у нас вже мабуть нема. І їх переважно огорнуло це шовіністичне божевілля. Товариство польських дідичів із Сх. Галичини з князем Влад. Сапегою на чолі, внесло до польського сойму слідуючий меморіял: „Коли тут (в Сх. Галичині) має бути наложений земянінови (дідичеви) обовязок віддавання землі, польської землі, то обовязок той може відноситися лише до віддання її польському селянинови, щоби оба: польський поміщик і польський селянин, разом держали сторожу на кресах і не допускали до „курченя польскости". — Належить: польський характер всеї землі достаточно забезпечити" (Kurjer Lwowski, ч. 188).

Щоби баламуцтво „ludowe" не ширилося, наведемо дослівно, що сказали всі людовці і взагалі найбільші польські „демократи" про земельну справу у нас.

І так: В дискусії над звітом кольонізаційного уряду у варшавському соймі на засіданню з дня 11. мая 1920 р. сказав голова польських людовців, а пізнійший президент міністрів хлоп Вінценти Вітос: „Військо бореться справді за вітчину, її цілість і межі, але бореться рівнож і за землю для себе. — Підчас коли польський люд терпить голод землі, величезні простори переходять (?) в rusińsk-i руки — Треба напятнувати (!) злу волю, очивидно тих, що мають злу волю. — Переведення земельної реформи не лежить в інтересі хлопа ані безземельного, але в інтересі (польської) держави і мусить бути виконане". (Гл. варшавський урядовий „Monitor polski" ч. 106 в 1920 р.). І дійсно, в липні 1920 р. ухвалив польський сойм як внесок посла Вітоса, закон про примусовий викуп землі більшої посілости на кольонізацію, яку хоче Вітос негайно, як найскорше перевести.

На вічу польських людовців у Львові в салі „Гвязди" дня 25. жовтня 1919 р. сказав тойже посол Вінценти Вітос, пізнійший преміер, ось що: „Людове сторонництво виходить з засади: „кільо землі, тільки вітчини". Коли цю землю має удержатися, то до цього одиноко упозаженний є польський люд, який доказав, що не лише уміє землю удержувати, але навіть помножувати. Власники землі (це є поміщики) легковажили своє післанництво. Коли-б та земля була належала до міліонів польського люду, був би люд не дав собі її видерти, не позволив би ніякому перу чи українському чи иншому, перечеркувати прав до землі, сільський люд був би від сеї землі не утікав і не лишав би свого майна ворогам. „Польська" земля (се є земля більшої посілости, яка у Східній Галичині уся в руках польських поміщиків) повинна бути лише в польських руках, відси льогічна конечність, щоби лише польський люд цю землю дістав (!)".

„При державній кольонізації ця „польска" земля мусить належати до Польщі. Поза державною роботою може повстати і інституція приватна, яка дбала би під контролею держави, щоби „польска" земля припала лише селянам (!)".

Так говорив голова польських людовців хлоп Вітос, всі його горячо оплескували (гляди „Kurier Lwowski" 204 ч. з 27. жовтня 1919. орган посла Вітоса, який подав його промову майже дослівно).

Посол Ян Стапіньскі (з ліберальнійшого і трохи світлійшого крила польських людовців) сказав у соймі при дебаті над земельною реформою ось що: „Як в ціли запевнення спокою так і забезпечення „польської" землі на вся для Польщі треба змагати до цього, щоби вона як найскорше дісталася в руки польського хлопа". „Хто не в словах, але ділами хоче виявити любов вітчини, той мусить бути за переведенням рільної реформи". („Gazeta Lwowska" ч. 137.)

Перший маршалок Польщі і начальний вождь Юзеф Пілсудскі пише в своїй відповіді (наводимо дослівно з львівської „Gazet-и Poranп-oї" ч. 5439 з 20. 10. 1920.) ось що: „Я вже предложив правительству, щоби частина цієї здобутої землі стала власністю тих (це є жовнірів. — Ред.), що зробили її польською, зросивши (uznoiwszy) її польською кровю, трудом безмірним. Ця земля струджена кріваві посівом війни, жде на засіви

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

на терницьку української критики.

(Продоваження.)

„Почуваємо передовсім, що по[ет] тут надто нам близькі. Що революційні картини з років 1918—1920 моглиб явитися нам в історіософічнім осяйленню тільки тоді, коли автор дозволив би дивитися на них з долу, а не з гори, значить: крізь призму історичних послідовностей з XVIII. і XIX. ст., а не тільки в найблизчої близи наших днів".

Взагаліж про „Отамана Зеленого", яко роман, д-р О. Грицай висловився так:

„Взагалі все те, що назвати протидійством („Gegenspiel") в романі, не виходить в оповіданню про Зеленого таким могутнім, таким у своїм кругі суверенним, як сього домагається вища предметовість справжнього роману". *)

Чому так воно вийшло, про це вже я говорив вище, але однаково, ці зауваження шановного критика були для мене вказівками доброго вчителя, в якого можна вчитися і якому можна вірити, що так він на манівці не заведе. Не заведе на манівці і критика д-ра О. Турянського, яка цінна для мене не тим, що прихильна, а тим, що має в собі якраз те, чого мені так бракувало при писанню свого Зеленого, а саме:

„Літературний твір мусить мати свою архітектоніку так, як будівля. Коли собі уявити святиню, як гармонійну цілість, то ця цілість складається з двох частин, які назвім правою та лівою. Отже в „Отамані Зеленім" бачимо гарно викінчену праву частину, а ліва не викінчена, тільки ледви намічена. Праву частину будівлі уявляє собою сам Зелений і цілий світ його друзів і прихильників, ліву — московська стихія. Однак автор не протиставив великій постаті Отамана Зеленого, як виразникови боротьби й віри, протилежної московської постати. Вживанням рівно сильного противенства в артистичному творі осягає мистець надзвичайно глибоке враження, яке черпає свій первопочин із космічних законів життя, опертого на полярності, противенстві, контрастовості, суперечності. Чи відчували би ми вповні радощі, як би не було смутку і навпаки? Чи вражало би світло нас, як би не було тьми? Артистичний твір це світ, космос, котрий своєю ясною основною ідеєю здіймається понад фізичний світ, який нас оточує і який з точки погляду творчої думки є тільки хаосом. Щойно з цього хаосу зовнішнього світу творить поетова фантазія космос, причім користується світлом і тінню фізичного світу. Отже в того становища світ тіней, тьми, який уявляє з себе московська стихія, автором тільки поверхово завначений, не вичерпаний основно так, як позитивний світ, висловом якого є Зелений".

„Треба сподіватися, що Поліщук у другім виданні „Зеленого" протиставить великій постаті свого героя, як виразникові змагання до вищої мети, таку саму сильну московську постать, як рівно сильний вислів заперечення змагання Зеленого. Тоді сам Зелений перестане під певним оглядом наче висіти у воздусі, тільки стане далеко виразніше, яскравіше перед наші очі, як могутнє світло в смертельному змаганні з рівно могутньою тьмою". *)

Загально в свому „Зеленому" я більше звертав увагу на відображення руху народньої душі, ніж з боку мистецького, а тим більше — з боку дат і правдодійсности, хоч матеріялу до сього в мене було досить. Ідея мого твору повстала від самої назви, змістом його стала мужицька дійсність дореволюційного і післяреволюційного періодів, чим бажав виявити послідовність зросту приспаних сил народу, якому треба „тільки встати", але щодо пляну, то сказати по правді, він у мене був не зовсім добре складений, хоч далеко ширший, як той, по якому збудовано „От. Зеленого". Писав окремими фрагментами, часто викінчував дальший розділ, ніж починав писати попередній, а таким чином міг легко попасти під зовнішні впливи, котрі не тільки не стали на користь, а навіть на шкоду, позбавивши місцями мій твір належної йому оригінальности і ставши на перешкоді його викінченню з боку архітектоніки, що критик з „Проміння" зрозумів, яко „накопичування величезного матеріялу". В дійсности в мене не було точно усталеного пляну, який будувався після пляну таких російських творів, як Мережковського „Юліян Відступник", Арцибашева „Санін" і Андреєва „Сашка Жегульов". Очевидна річ, що як би не спішилося з друком, то вистудіовані технічні засоби цих письменників моглиб дати лише добрі наслідки, себто — уложився б відповідний романови певний свій план, а так він не є певним і технічно з романом я не справився. Наслідком цього замітна нерівність стилю, що по части згладжується щирістю тону. — Писав більше від серця, ніж від мозку.—Своє невдоволення з приводу цього я часто висловлював перед иншими і завжди підкреслював технічну недосконалість свого твору, чим так захоплювалися деякі „любезні землячки" і що так брутально скористав критик „без жадних упереджень" Л. Білецький для своєї рецензії на „От. Зеленого" в „Ділі". *)

Живу у Львові, де досить нудьгуючої всякої всячини, котра виключно займається всякими „чутка-

*) „Український Прапор" 1922 р. ч. 4. Відень.

*) „Веселка" 1922 р. ч. 3. Каліш-Таборн.

*) „Діло" 1922 р. ч. 2, 3, 5 і 6. Львів.

в мирі, же на тих, що меч заміняють на леміш".

Ці слова є неначе доповнення наведених слів посла Вітоса, який сказав у соймі (11. мая 1920.) „Військо бореться рівнож і за землю для себе".

Людовець посол інжинір Бриль сказав на вічу польських людовців у Львові 25. 10. 1919 ось що: (подаємо дослівно за „Kurj. Lwow." ч. 291, 19) „Переходячи до відносин з українською людністю, стверджує, що P. L. (Польське сторонництво людове) пошанує все, що їй належиться і дійде з нею до згоди. З адвокатами, які юдять за руські і австрійські гроші, не буде числитися PSL. і не буде змагати з ними до згоди. Українському хлопові подасть руку і буде старатися створити такі умовини, щоби польським і українським хлопам було в Польщі добре. На гребеться вдаче PSL. своїх домагань. Земля, коли є в польських руках, мусить прийти до рук польського хлопа (!)".

Слова посла інжініра Бриля, який з одної сторони каже, що його сторонництво хоче подать руку українському хлопові і старатися, щоби польським і українським хлопам було добре, а з другої сторони, зараз в слідуючім реченню застерігає рівночасно виразно, що уся земля, яка находиться досі в руках польської більшої посілости (а як відомо уся більша земельна власність належить виключно лише до полських поміщиків), мусить безоглядно перейти в руки лише польського хлопа, не сміє тому український хлоп дістати ні одного морга землі, ті слова наводять на дуже прикрі і дивні рефлексії.

Як це з собою погодити?

Як відомо з праць польських учених (н. пр. проф. д-ра Тадея Пілята: „Podręcznik Statystyki Galicji" Tom IX|2 Lwów 1913. і д-ра Яна Рутковского: Własność tabularna w Galicji według stanu z końcem roku 1912. Wiadom. statyst. Tom XXV|2 Lwów 1916. гляди цитована брошура інж. Ю Павликовського) у Сх. Галичині є вже тепер так великий голод землі, що колиб ніхто із нових кождого поодинокого повіту не прийшов до цього повіту на землю і усю до розпорядимости можливу землю розпарцельовано лише між місцеву потребуючу людність (без ріжниці віроісповідання і народности), то треба би обділити нею передовсім більше як пів міліона місцевих безземельних родин, це є майже три мільони душ місцевих сільських нуждарів, а колиб ту землю лише між цих місцевих нуждарів (Українців і Поляків) розділив, попалоби а розділу на кожду родину не більше як по одній третині морга!!!

В цім всім міститься отже хіба лише якесь трагічне непорозуміння, нельогічність, чи звичний глум...

Є річ, де уступають всякі згляди віроспові дання, народности, мови і т. д. на другий плян, а виходить на перший плян людяність, почування людськости.

Розходиться тут про чоловіка—животину (homo-animal, не homo sapiens,) який відчуває як звіринна голод і зимно, який мусить серед мук гинути і вигибати, коли не має чим заспокоїти голоду.

Як відомо, через сотки літ сидів той східно-галицький селянин на своїй землі як вільний чоловік і випасав худобу, управляв рілю, плекав пчели, ловив рибу, полював по лісах Нещасна доля веліла йому дістатися опісля під владу польських королів, які з часом надавали цілі простори землі своїм заслуженим полководцам чи иншим заслуженим для себе або Річипосполитої людям, враз з місцевою селянською людністю. Через кілька століть працював пей місцевий рільник на тій самій землі вже як панщизняний хлоп. — При внесенню панщини наділено цих крілаків скупенькими наділами землі, які після роздроблення ще більше змаліли, і цей хлібороб, сидячи на своїх клаптиках землі, чи то як „халупник" чи як малоземельний „господар" на двох моргах жиє дальше головно з того, що робить (вже як „вільний" робітник) на широких панських лапах, щоби заробити на бідний прожиток. Бідує, гарує, не доїдає, але всеж якось жиє і чекає кращої будуччини, як не для дітей, то бодай для внуків. Все надіється на якусь „земельну реформу".

У дворах на цих широких лапах сидить всюди польський поміщик. На тисячу моргах або й більше, а часом і на десятках тисячів моргів, сидить звичайно лише одна родина, це є звичайно не більше як пять осіб. Вони самі не лише що фізично не роблять на цих грунтах і потребують все дуже значного числа робітників до роботи на цих лапах і в господарстві, але і надто до своїх особистих услуг багато служби.

Бідні люде зі села заробляють отже у дворі, жнуть за сніп, беруть картофлю за гару і т. д. тай мають чим нужденно дотягнути від передніжку до нового передніжку.

Помішик все таки потребує того місцевого селянина, він не хоче, щоби він був надто розумний, щоби організувався, домагався своїх прав, але мимо всього потребує, щоби той селянин жив вегетував і робив на його лапах.

Коли посол Ян Замойскі писав, що ані одна морг землі з більшої посілости у Східній Галичині, яка прецінь є в цілости лише в руках польських поміщиків — не сміє дістатися в нічиї руки, як лиш виключно в руки польського хлопа (гл. „Słowo Polskie" ч. 284), коли й усі инші голоси у варшавськім соймі в червні і липні 1919. р. в дебаті над земельною реформою заявилися так само, то це було поникро читати із загальнолюдського становища, не якогось національного, бо тут розходиться о щось вищого понад всякі національні чи віроісповідні справи, о почуття простої людяности, — але як тепер чути від п. посла Бриля, в однім реченню слова „про подання руки" українському хлопові і запевнення „добра" для нього, а рівночасно в слідуючім реченню безжалісний для нього засуд смерти через се, що на ті широкі панські лани в його селах, на яких він бідолаха досі у свого дотеперішнього дідича заробляє на свій хоч нужденний кусник хліба, — мали би прийти инші „нові діячі", які вже одначе не будуть потребувати його ло своїх поков і на свої грунти, бо їх буде вже не пять привиклих до вигід і послуг осіб, але сотки і тисячі осіб, — які самі уміють все для себе зробити, — а він не сміє дістати ані одного морга з тих ланів, — то як це погодити?

Пан посол Бриль хіба добре не подумав, як це має проголосити.

Викидати так з легким серцем три мільони душ людських на голод і холод і ще їм казати при цім солодкі слова, на це був би не мав посол Бриль не лише серця, але і чола. П. Бриль забув хіба, що чоловік родиться вперед чоловіком, а аж опісля є Поляком чи Українцем, Англійцем чи Німцем, римо-католиком, грекокатоликом чи Жидом і т. п.

Ось яке є становище польських людовців!

Від. Передплатників в Чехо-Словаччині прискно отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — Адміністрація. 1—4

Союз Народів.

Справа національних меншостей.

На засіданню політичної комісії Союзу Народів дня 11. ц. м. розглянено справу національних меншостей. Проф. Мюрей делегат Полудневої Африки предложив 5 внесень: 1) Застерігаючи Раді Союзу Народів право безпосередньої акції у випадках нарушення договору, комісія думає, що найкращою дорогою для вдержання добрих взаємин між урядами і меншостями є дорога їх взаїмного, неофіціяльного порозуміння. Комісія предкладає, щоби Рада мала до розпорядження більший персонал. 2) У випадках ріжної інтерпретації при примінюванню договору, поручає комісія відклик до міжнароднього трибуналу. 3) Комісія думає, що в деяких місцевостях з мішаним населенням треба буде передати опіку над меншостями постійним представникам Союзу Народів, які провірювали би стан взаємин між обома сторонами. 4) Комісія признаючи засадничо право меншости до опіки Союзу, підчеркує обовязок меншости, що до льояльної співпраці з більшістю. 5) Комісія висказує надію, що держави, які не підписали зобовязань, будуть поводитись з меншостями з такою самою справедливістю і толеранцією, як це застережено в договорі про меншости.

Делегат Латвії Вальтер відповідаючи Мюрейові, зажадав виготовлення загальних засад, які обовязуючи всі держави, поклалиб рівночасно кінець поділови на держави, що підписали договір про меншости і на держави упривілейовані, які не мають ніяких зобовязань.

Австрійська справа.

Австрійська комісія Союзу Народів радила оноді дальше під проводом Бальфура. Предметом дискусії був ряд питань, які виготовила фінансова і економічна комісія. В дискусії взяли участь: Бальфур, Імперіялі і Бенеш.

Австрійський міністр Грінбергер дазав кількакратно жадані пояснення. На четвер 14. ц. м. скликано в друге засідання австрійської комісії 5 ох під проводом Бальфура.

Праці поодиноких комісій.

Пат. доносить, що праці поодиноких комісій Союза тревають дальше. Перша комісія займається правними питаннями і конституційними справами, друга справами організації гігієни при Союзі Народів, третя розглядає проект Сесіля в справі розоружень, четверта комісія радить над проектом міжнароднього буджету бюра праці, пята комісія перевела провірку над звітом дорадчої праці для справи опіюм, а шеста розглядає дальше справу національних меншостей. В тій останній комісії забирали до тепер голос Пуста, Ашкенази, Нансен. Сесіль і Мюрей.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередму свою адресу.

З Волині.

Селянський зїзд.

В неділю, дня 17. вересня в Володимирі має відбутися селянський зїзд представників сіл володимирського повіту; кожна громада має прислати по двох делегатів. Зїзд скликає український виборчий комітет у Володимирі. На зїзді має бути обміркована справа виборів до сойму й сенату і справа селянської організації.

Передвиборча акція.

Центральний український виборчий комітет Холмщини, Підляшя, Волині і Поліся, а рівнож повітові комітети, випустили ряд передвиборчих листків. Центральним Комітетом випущений листок, який в популярній формі подає виборчу інструкцію. Володимирським і луцьким комітетами випущені листки з закликом селян на селянські зїзди, які виясняють значіння виборів й застерігаються проти польських партій, що агітують на Волині. Всі ці листки були широко розповсюднені між місцевою людністю.

Звільнення з посад.

Нас повідомляють, що в звязку з наближенням виборів звільнення з посад Українців, яке провадилось весь час, зараз набрало

ми" та „сурмогрійством", а через те вже запізнілість чув:

„Ви чули? На вас ганебна рецензія має писатися"...

„Ви чули? На вас ганебна рецензія вже пишеться"...

Нарешті ця рецензія стала вже друкуватися, що дало мені змогу ознайомитися з її вмістом.

III.

Зачинає Л. Білецький „від давнини сивої" і так, по трупах славних лицарів нашого минулого, приходить до розбійника Савицького і підходить до Зеленого:

„Перша спроба художнього змальовання цієї цікавої постаті належить молодому сучасному письменникови, що перебуває зараз у Львові – Климови Поліщукови під вище наведеною назвою. Роман Поліщука вийшов на початку 1922 р., а був написаний за літо і осінь 1921 р. Складає він другу частину „трильогії українського визволення" якби [illegible]ий етап в художній концепції автора українського визвольного руху".

Згадавши, як то авторови „Зеленого" повелося в „денникарській критичній літературі", він ілюструє це поводження низкою спеціяльно підібраних уривків з критики д-ра Э. Турянського і каже:

„Наше слово, на жаль, буде великим дісонансом в оптимістичному хорі дотеперішніх критиків романа К. Поліщука, хоч відносимося до твору цілком обективно без жадних упереджень, а лише з обовязку в інтересах кращої долі розвитку української поезії та її творців".

Застерігши себе „обективністю без жадних упереджень" — критик ще трохи балакає про те, як то саме пишуться романи (чи не після підручника Смирновського?) і скільки саме витрачають на це часу автори, а потім переходить до „діла":

„Не рахувався з цим забобоном і Клим Поліщук. Документами для його романа були чутки та випадкові, газетні повідомлення про діяльність Зеленого. Через те в ньому так мало справжніх історичних та реальних фактів, а більше фактів зі своєї власної фантазії. За те джерела під руками автора були і одним із найбільших джерел був твір російського (на жаль!) письменника Леоніда Андреєва „Сашка Жегулев".

„Під безоглядний вплив цього твору і попав „Отаман Зелений" в руках Клима Поліщука".

І починає доводити це тим, що сюжет роману „Сашка Жегулев" розпадається на дві частини, як і „От. Зелений", а далі намагається встановити спорідненість (навіть — ідейну) між скучаючим реалістом Сашею Новіковим і Данилом. В доказ цього пробує навести „анальогічні" місця, а саме:

(Продовження буде.)

особливо широкий і масовий характер.

Закриття польської гімназії.

В Дубні з початком цього шкільного року зачиняється польська гімназія з огляду на те, що вона не одержала дозволу на дальше істнування. Адміністрація цієї гімназії весь час дуже ворожо ставилася до української справи, вреклась завести виклади української мови, а натомість завела виклади польської мови й всіма засобами маніфестувала свій польський патріотизм й льояльність. Але всі заходи не помогли. Слід зауважити, що серед педагогічного персоналу цієї гімназії поважну ролю відограв один галицький москвофіл.

Шість жертов на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Вибори.

Перша жертва польських виборів.

В с. Іванівці пов. Скалат польські людовці скликали передвиборче віче. Тому, що на віч майже ніхто не явився, вперті агітатори пішли під церкву і силою стягали українських селян на віче. Підчас промови одного з польських нагінячів Поляки спровокували Українців. Підчас замешання Поляк Міхал Бурштиньскі пхнув Українця Остапа Ковцуна ножем в груди, ранячи його смертельно. По трох мінутах Остап Ковцун помер. Щойно на другий день убийника арештовано.

Заклинають.

Польська партія „Wyzwolenie", яка мовчала три роки, не бачила терпінь наших селян, не піднесла одного голосу в обороні прав українського народу, тепер нагло убралася в маску приятеля Українців і видала таку відозву:

До українських хліборобів та робучого народа.

В польській державі розпочалася борба виборча. З одної сторони стає польський обшарник та єго слуги — капіталісти, та всіляка тьма реакції, котра хотіла би верховодити над масами народу — топтати свободу та права так польського як українського хлопа.

З другої сторони іде партія польських хліборобів „визволення" котра несе свободу, право та демократичний закон для всіх жителів республіки, земля, власть та просьвіта — для цілого селяньского та робучого народа — се прапор партії „визволення".

Проч з війною — то клич, ко трий поширюємо серед мас народа.

Нині не час на війну. Нині є хвиля на великі реформи суспільні. Ждуть нас слідуючі праці: Відібрання лісів та переведення реформи рільної, котра поділить землю між хлопів-хліборобів так, щоби найбіднійше та працююче селянство одержало свою справедливу пайку.

Проч з заволоками-спекулянтами, що видирають єго працею та кровю оброблювану з поконвіку землю!

Податки та налоги мають бути справедливо розложені на цілий нарід з передовсім на богачів і тих, що посідають великі простори землі.

Морг бідака буде платити меньше податку, як морг обшарника та спекулянта.

Правительство мусить дати поміч спілкам та кооперативам бідних хліборобів.

Свобода для цілого робучого народа.

Свобідне слово в дома, в церкві, в уряді і школі так найнизших як найвисших властий. Свобідний розвиток нації української.

Опіка суспільна зі сторони держави над найбіднійшими: інвалідами, вдовами та сиротами воєнними та безземельним і малоземельним хлопом, — се бажання партії „Визволення".

Український народе! Хвиля важна. Вибирай, чи маєш мовчати а через се спричинити побіду великих панів-вельможів, магнатів та всілякого рода перекуплених хрунів, чи маєш дати свій важкий голос на партію „Визволення", котра веде боротьбу за правду — за нашу та вашу свободу.

Нехай живе прапор „Визволення". Хлопи ставайте в ряди. В день голосования йдіть всі гуртом та дайте доказ, що вмієте боронити свого хлопського інтересу, — що хочете з партією „Визволенням" визволити себе, свою рідню, свою честь з під ярма паньского.

Польска партія хлопска „Визволення".

Варшава, 1. вересня 1922.

На того рода провокаційні відозви наше селянство не дасться зловити. Воно знає куди йому дорога до нашого, українського Визволення.

Передвиборчі обіцянки польських партій чули ми нераз. Обіцяв пан кожух та тепле його слово.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Грецько-турецька війна.

Після здобуття Смирни.

„Шікаго Трібюн" доносить зі Смирни, що англійський уряд передав представникови 3 дивених Держав охорону своїх інтересів в Смирні. Той самий денник доносить, що завдання удержати порядок в місті взяли на себе міжсоюзні війська. В Смирні патролюють на вулицях французькі, італійські і американські відділи.

Уряд Анґори в справі грецьких насильств.

Римське представництво Кемаля Паші переслало до Союзу Народів телеграму, де звертається увагу Союзу на грецькі насильства в Малій Азії. Супроти цего турецький уряд складає зі себе всяку відповідальність за можливі наслідки. Рада Союзу Народів відповіла анґорському урядови, що все таки не може звільнити його від обовязків гуманного ведення війни.

В оборені нейтральних полос.

„Польрад" доносить з Ліфляду, що уряди союзних держав рішили недопустити до нарушения нейтральної полоси через Турків. Засаду недоторкаємости нейтральної полоси ствердженo вже в часі, коли Греки хотіли зайняти Царгород. Тепер звернено увагу Турків на те, що союзники й на далі не думають відступити від цеї засади.

Погрози Турків.

„Дейлі Експрес" доносить з Царгороду, що Турки обсадили місцевости Карасель і Балікестрім, недалеко проливів. Турецька преса домагається війни на випадок, коли не звільненo би Дарданелів і заявляє, що Турки при помочі багнетів подиктують мир союзникам. Той самий денник доносить з Каіро, що побіди Кемалістів викликали в Єгипті велике вдоволення. Рішено влаштувати бенкет в честь Франції за її приязну політику у відношенню до Кемалістів.

Солідарність союзників.

До „Дейлі Нюз" доносять з Царгороду, що до англійських військ на півострові Ісмід прилучилися також французькі й італійські відділи. По думці денника, підчеркнено в цей спосіб солідарність союзників.

Мир за ціну Адріянополя.

Паризький представник Анґори Шерид Бей заявив співробітникови „Дейлі Експресу", що одинокою надією на мир є згода Англії на зворот Туреччині Адріянополя. Коли англійський уряд це переведе, то тоді буде можна скликати конференцію, яка полагодив б справу уміжнароднення проливів. На випадок, коли Англія признасть Туреччині Адріянопіль і зверхність над Царгородом, Туреччина не піднесе претенсій до Мезопотамії. В противному випадку, Турки зроблять все, щоби перешкодити англійському панованню на Сході. Туреччина простягає руку до згоди, а річю Англії є її прийняти.

Дипльоматична нарада в справі гр.-тур. війни.

Льондонські часописі доносять що на днях відбудеться нарада дипльоматичних представників антанти в справі грецько турецької війни і побіди військ Кемалістів. Англії ходить в першу чергу о Царгород.

З польських справ.

Підсудні у Львові.

Начальник польської держави Підсудскі приїхав до Львова на „Таргі Всходнє", відкіля поїде до Румунії, де йому заповіджено принятта згідно з церемоніялом для коронованих голов.

Вимкнений стан на Горішньому Шлеську.

Варшавський „Пшеґльонд Вєчорни" довідується з певного жерела, що в звязку з подіями на Горішньому Шлеську мають бути видані дуже енергічні і далеко йдучі заряджения.

Осінна сесія польського сойму.

Після приготованого соймовою канцелярією пляну чергової сесії польського сойму, маршалок Тромпчиньскі має перед початком пленарних засідань склихати конвент сеніорів. На конвенті мається задецидувати, в який спосіб треба вести наради і скільки уладити пленарних засідань, щоби сесія не тривала довше як 10 днів.

Кареєа репортера.

„Слово Польске" повідомляє, що першим секретарем польского посольства в Парижі має бути призначений віцедиректор східного відділу міністерства закордонних справ Шмулякевич, ще недавно підрядний репортер в „Дзєнніку Кийовскім". Досі цей панок в міністерстві закордонних справ являвся фахівцем по українським справам.

Жиди і „автономія".

Дня 12. вересня президент польських міністрів Новак мав конференцію з представниками Жидів сіоністів Східної Галичини.

В склад сіоністичної делегації входили: д р Райх, д-р Розмарін д-р Зільберштайн.

Делегація заявила, що який небудь проект автономії не дасться здійснити без волі населення і стрінеться з енергічним опором та протестом.

„Chwila" доносить, що проект автономії вже принятий радою польських міністрів. Проект є опертий на конституції, узгляднює національність польську та українську, має загальний план утворення соймиків при косвідствах.

Цей проект внесе уряд до сойму як наглий внесок дня 18. вересня.

Будівельні кредити.

Польський міністер фінансів виступив перед радою польських міністрів з внесенням о признання дальших кредитів в висоті около півтори мілярда мар. п. на будівельні цілі. Ця сума, так, як і попередні, має бути поділена поміж банкові інституції, на які польський уряд має безпосередний вплив. Банки мають давати кредит перш за все будівельним кооперативам, громадам а в кінці й приватним особам.

Не буде залізничого стрейку.

Представники польських залізничників внесли до польського уряду цілий ряд домагань з заявою, що на випадок неспознания їх, вони приступлять до загального залізничого стрейку. Тепер доносять варшавські часописи, що на конференції представників залізничих союзів з польським премієром і міністром фінансів Ястшембским прийшло до порозуміння, супроти чого гроза стрейку відхилена.

РІЖНІ ВІСТИ.

Бельгійські делегати в Парижі.

З Брісселя доносять, що бельгійські делегати Деля Кроа і Бемельменс приїдуть на днях до Парижа, де відбудуть нараду з головою комісії відшкодовань п. Дібоа. Реченець засідань комісії відшкодовань ще не усталено. На четвер дня 14. ц. м. заповіджено приватні наради членів комісії для ухвалення засад поступования супроти Німців.

Засідання англійської палати громад.

„Івінг Нюз" доносять з Льондону, що англійська палата громад, яка мала зібратися щойно в листопаді, відбуде засідання вже в половині жовтня. Причиною цего є осібні події на грецькім фронті.

Ґен. Сікорскі в Парижі.

З Парижа доносять, що прибув там начальник польского генерального штабу ген. Сікорскі. В день свого приїзду видав ген. Сікорскі великий бенкет для французької генераліції.

Позичка для Австрії.

„Matin" сповіщає, що Швайцарія, Чехія й Італія постановили позичити Австрії 15 мілионів фунтів стерл. й завязати з нею торговельні умови. Австрія мусить зобовязатися приняти в справі гарантій умови, встановлені Союзом Народів, які торкаються фінансового, політичного й військового контролю.

Сербська нота.

Югославянський посол в Софії вручив болгарському урядові ноту іменем свойого уряду а також урядів Румунії і Греції в справі боротьби з рухом болгарських комітаджів в полудневій Сербії, Македонії і Добруджі.

Італія і Австрія.

На раді міністрів міністер справ заграничних Шанцер виложив основні пріпціпи італійської політики в австрійській справі. Італія є тої думки, що було би великою небезпекою для европейського миру, коли би Австрія стратила незалежність. Через те обовязком всіх держав, що підписали сен жерменський трактат, є підтримувати Австрію.

ТЕЛЄГРАМИ.

За абдикацію кор. Константина.

Льондон. (ПАТ.) Авас. Грецькі кольонії в Англії і Зед. Державах ухвалили резолюції з домаганням абдикації короля Константина і повороту Венізельоса.

Союзницькі прапори.

Царгород. (ПАТ.) Авас. Союзники рішили застромити на границі невтральних полос Дарданелів і Царгорода прапори союзних держав.

Гіндуси і турецька справа.

Сімля. (ПАТ.) Авас. Музулманські члени Державної Ради і Законодатних Зборів вислали до Л. Джорджа телєграму, що житевою є для них конечність додержання точно невтральности в грецько-турецькому конфлікті. Рівночасно вислали вони до в'єкороля іменем 60 мил. Гіндусів резолюцію, в котрій висловлюють погляд, що прінціпіяльним услівям пацифікації Бл. Сходу було таке, котре признавало би Туреччині крім панування в М. Азії Тракію з Адріянополем і усунуло контролю в Царгороді над проливами, як і гарантувало релігійну свободу, визнаючи султана Каліфом Ісляму.

Ірляндський парлямент проти повстанців.

Дебліи. (ПАТ) Дейли Ейрін епробував 45 голосами проти 15 становище правительства проти повстанців.

Новий чеський кабінет.

Прага. (ПАТ) Вкб. „Богемія" доносить, що Свегля предложить в найблизчих днях през. Масарикови листу нового кабінету. Згідно з цією листою Свегля мав би обняти президію кабінету, Рашін фінансів, а Бенеш задержав би теку закорд. справ. Іменування нового кабінету має послідувати щойно після повороту Бенеша.

Зайняття Брусси.

Царгород. (ПАТ) Кемалістичні війська зайняли вчера окончно Бруссу. Грецьким відділам удалося на час вийти до Родосто.

Німецькі делєґати в Парижі.

Париж. (ПАТ.) Державні секретарі Фішер і Бергман прибули вчора в полудне до Парижа.

Відложення засідання Союза Народів.

Женева. (ПАТ.) Шат. Слідуюче пленарне засідання Збору Союза Народів назначене зразу на четвер, відложено до пятниці перед полуднем.

Стан облоги в Царгороді.

Ліфилд. (ПАТ.) Наслідком останніх ексцесів проти союзників в Царгороді, ген. Геріггтен оголосив у місті стан облоги заборонюючи всякі демонстрації і уличний рух вечером і нічю. Місто має заплатити відшкодування за заподіяні союзникам шкоди. Зарядження Геріггтона мають пригадати Туркам, що господарями Царгорода є союзники.

Справа проливів.

Льондон. (ПАТ). „Таймс" пишуть у справі свободи морських проливів, що великодержави антанти мусять глянути відважно правді в очі і супроти нових подій рішитися на спільну політику. Свобода проливів, це загальний інтерес.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (12) число „Діла" сконфісковано за закінчення вступної статті, за передрук нотатки з „Ere Nouvelle" і за новинки взяті з польської преси.

— **Конфіската „Світа Дитини".** Львівська прокуратория сконфіскувала останнє число (17–18) „Світа Дитини" за вірш „Наш Шлях".

— **Замах на станцію в Стрию.** „Dziennik Ludowy" доносить, що дня 26. серпня невідомі особи підложили 4 динамітові набої під залізничу стацію в Стрию. Набої були получені з електричним апаратом, так що найблищий потяг мав нарушити апарат і спричинити експльозію. Жінка сторожа запримітила бомби і донесла поліції. Від кількох днів військо і поліція стоїть на варті біля всіх державних будинків.

— **Мало не катастрофа.** Нам доносять: З 9 на 10. ц. м. в Оборошинських лісі під Львовом зрушив хтось шини на шляху Львів-Самбір, в наслідок чого прийшло потрясення особового поїзду, який вийшов зі Львова о півночі. Поїзд на хвилю стримано. При здвигненій шині лежав залізний дручок, котрим правдоподібно хтось нищив шини. Дручок забрала полиція, виновника не найдено.

— **Ревізія на провінції.** Щоби примусити населення до виборів, жандармерія в Скалатщині терорізує населення в страшний спосіб. В с. Іванівці переведено ревізії у Михайла Заяця, Гарасима Крупи, Василя Крупи і Ілька Блятника. Жандармерія хотіла арештувати студ. Михайла Крупу за те, що радив селянам не йти до виборів, але йому удалося втечи.

— **Жидом застрілив селянина.** „Czasu Codzienna" доносить, що в Равщині жандарм застрілив селяни на за те тільки, що той ломив галузя у дворському лісі. І редакція вище згаданої газетки сміє ще в тому самому числі нарікати, що жандармерія замало енергічна і плакати за тими часами, коли ціле село дрожало на згадку, що: „жандарм іде". Минулося!

— **Кождім в церкві.** В Липниках мостиського повіту злодії викрали з церкви чаші та инші дорогощинности

— **Мазурські бої.** В ночи в 10. на 11. ц. м. пігнав Михайло Партика, господар з Корелич пов. Перемишляни, пасти коні на своє пасовиско за селом. Нагло серед темної ночи почув голос в мазурськім акценті: „Оддай кабане револьвер". Трох драбів кинулося на господаря, а повалиши його на землю, смертельно побили і забрали йому нові чоботи. Коли остаточно Партика вирвався з рук опришків та сів на коня, мазури пустили за ним кілька стрілів з крісів.

— **Пілсудскі у Львові.** Дня 14. вересня в дорозі до Букарешту спиниться у Львові деякий час Пілсудскі. Польська преса з жалем нотує факт, що Пілсудскі тим разом не відвідає „Всходніх Таргуф" так, як минулого року.

— **Бандитизм в Угнівщині.** В Угнівщині на протязі трох тижнів зановано 3 бандитські напади, на властителя фільварку в Бикові, на купців, що їхали на села і на Німця, який повернув з Америки. На цего останнього напало 10 бандитів у військових мундурах, з крісами в руках і звязавши господаря та жінку, забрали кількасот долярів, золоті годинники та перстені.

— **Гумові вулиці.** В Льондоні повстав проєкт брукования вулиць гумою замість камінна. Знатоки запевняють, що гума буде більше трівала як инші матеріяли і усуне гамір та туркіт коліс в цілому місті, яке терпить від надмірного руху і недостачі тишини та спокою.

— **Село ідіотів.** Відомо є, що в гористих околицях бувають села, які цілком відірвані від світа, котрі живуть власним життям не маючи звязків з другими селами. В таких селах люде женяться звичайно в кругі своєї родини, наслідком чого населення вироджується, карловатіє. Німецька преса доносить, що у Шварцвальді недавно найдено таку оселю, яка від десяток літ не тямить випадку, щоби хто з того села женився в иншому селі. Бувають випадки, що брат живе із сестрою. Сконстатовано, що наслідком того, в тому селі нема ані одної родини, в якій не булоб ідіотів. Бувають родини, які складаються із самих тупоумних, карловатих та кретинів.

— **Проти целібату.** Італійська преса доносить, що римські кардинали та епископи вислали до римського папи меморіял з просьбою о знесення целібату. На думку кардиналів целібат противиться законам природи і не доводить до цілі, себто до моральної чистоти. Меморіял кінчиться заявою, що італійське духовенство буде боротись з усіх сил за скасовання целібату.

— **З минувшини Троцкого.** Гішпанська преса доносить, що перед війною Троцкій був арештований в Гішпанії, як „підозрілий анархіст". Через кілька тижнів гішпанський уряд увільнив Троцкого і вислав за кордони краю. Димісіонований голова ради міністрів гішпанського уряду, який звільнив Троцкого, заявив недавно в розмові з одним кореспондентом: „Я увільнив Троцкого перед війною з тюрми. Коби ми були знали, що за птиця той Троцкій, ми булиб його тримали в тюрмі і до сьогоднішного дня".

— **Так як у Львові.** В Філядельфії завалився 11 поверховий будинок і то на вулиці де панує найбільший рух. Згинуло богато осіб, а ще більше було ранених.

— **Австрійський консулят** у Львові переніся до нового льокалю при вул. Брацівській ч. 14.

— **Церковні річи найдено в городі** при вул. Ліщинського ч. 35. іменно золоту чашу, пушку, корону, лижочку і т. д. Річи ті очевидно викрадено з якоїсь церкви і сховано в тому городі.

— **Проч з жінками!** З Італії доносять, що тамошні воєнні інваліди, які повернувши з війни не мають змоги дістати праці, почали енергічну боротьбу з жінками, що працюють в ріжних бюрах та підприємствах. Інваліди зорганізувалися в товариство, яке домагається праці в першу чергу для тих, що боролись на війні. Головним кличем тої організації є: „Проч з жінками!"

— **Позір Золочівщина!** Шкільний зїзд відбудеться 18 вересня ц. р. о 12. год. в салі дому Шашкевича (Підвалітє). З огляду на вагу справ, які порушиться на зїзді й на конечність порозуміння й вирішення їх повітовим зїздом числимо, що вся інтелігенція й усе свідоме селянство візьме участь у зїзді без огляду на запрошення. — *Старшина кружка УПТ.* 673 1—3

— **Футра,** також уживані всякого рода продавайте або замовляйте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 452 9—10

— **Виставка збірки в В. Пошанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10–2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 5—?

Вписи на всі степені вечірніх доповняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 95. переполудням і пополудни в урядових годинах. Є громадянським обовязком кождого Українця промисловця вписати своїх терміноторів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 2—5

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

с. Помоняти, жертви в збіжу: від 1—5 кг. Дмитро Кузик, Іван Кузик, Іван Чопик, Андрій Веренчук, Я. Заліський, Ол. Джичко, Ю. Мудра, Андрій Бойчак, М. Петришин, Михайло Петришин, Ядв. Малців, Йосиф Пекарек, Яць Кузик, Ф. Ханас, І. Грушка, Д. Чечель-Іван Генега, Ол. Николишин, Федь Бойчак, Ф. Ворона, М. Чопик; в грошах: по 300 мп. Д. Бойко, С. Слободзян, Гр. Клапко, по 200 мп. Ол. Александрович, Ол. Чопик, Св. Кішешюк, по 100 С. Віллір, П. Деркач.

Шешори пов. Косів. 5.000 о. Іван Рогужинський, 3.000 Волод. Глібовицький, 2.000 Денис Бурачинський, по 1.000 В. Якібчук Івана, Ів. Олексюк, Ів. Фелещук, Ів. Угринюк, Гн. Соколюк, П. Слижук, Мик. Якібчук, Ів. Василещук, А. Лушчак, Анд. Мельничук, П. Якібчук Мих., Д. Олексюк, Мих. Василещук Якібчук Ів. Мих., Ів. Михайлюк, Мик. Михайлюк, Матвій Скорецький, Мик. Соколюк, І. Крилюк, Вас. Миклащук, Вас. Мельничук, Вас. Шкромюк Гавриле, Вас. Шкромюк Івина, Ю. Іванишин, П. Булапський, Андрій Гремеччук, Дм. Гремеччук, Мик. Цикалюк, Ю. Поліачук, Вас. Михайлюк Іль., Вас. Іванишин Ів., Вас. Олексюк, Вас. Братівчак, Мик. Ткачук, Ол. Лушчак, Мик. Братівчак, Дм. Братівчак, Мик. Михайлюк, Лев Шкромюк; по 600 Вас. Атаманюк, Анд. Марищук, Онофр. Бочинський, по 560 Лесь Мелянчук, 535 Вас. Казімірчук, по 500 П. Олексюк Івана, Гр. Мельничук, Вас. Шкромюк, Мих. Соколюк, Ф. Олексюк, Олена Крисюк, Ів. Соколюк, Вас. Соколюк, Ів. Гродюк, Ів. Слижук, Дм. Слижук, Тан. Слижук, П. Братівчак, Дм. Попівчук, Ів. Михайлюк Вас., Петро Михайлюк Вас., Ди. Михайлюк Вас., Леся Ткачук, Вас. Іванишин, Дм. Дверничук, Пар. Бойчук, Анд. Михайлюк, Вас. Дубравський, Мик. Угринюк, Мик. Олексюк, Мат. Кралюк, Мик. Олексюк, Наст. Грекуляк, Анд. Соколюк, Леся Якібчук, Мик. Івзнишин, Дм. Семенюк, Ів Ткачук, Петр Угринюк, Мар. Якібчук, Ів. Василищук, Ст. Олексюк, Петро Якібчук, Вас. Крилюк, Ілько Мельничук, Хар. Соколюк, Ф. Василищук, Леся Шкромюк, Порф. Палагнюк, Ів. Домбровський, Ю. Мальничук, Мик. Шкромюк, Пар. Мартищук, С. Скорецький, Фр. Скорецький, Мик. Скорецький, Ів. Гродюк, Ф. Гремеччук, Ю. Михайлюк, Вас. Ткачук, Фед. Вас. Михайлюк, Мик. Бритівник, Мих. Шкромюк, по 400 А. Василащук, Вас. Якібчук, П. Юрійчук, Мик. Біленчук, П. Скорецький, по 300. Кат. Грекуляк, Вас. Олексюк, Ів. Соколюк, Ів. Кітлярчук, Мих. Іванишин, Леся Мельничук, П. Семенюк, Мик. Іванишин, Анд. Григоришин, по 20, П. Крисюк, Іль. Олексюк, Юр. Лаврук, Р. Файгер, Вас. Шкромюк. Вас. Лаврук, Ів. Братівник, Г. Файлер, Мик. Михайлюк, В. Скорецький, Гаф. Піскальська. Мик. Соленський, по 180. Вас. Якібчук, 140. Феркалюк Юрко, по 100. А. Козловський, Д. Братівник, Ів. Семенюк, А. Цикапюк, Кат. Цикапюк, А. Євчук, А. Ткачук, Ф. Соколюк, Я. Соколюк, Я Соколюк. Вас. Миклащук, Мик. Слижук, П. Дубравська, Ів. Василащук, П. Меленчук, М. Келеджук, Пар Якібчук, Вас. Олексюк, Пр. Мельничук, Юр. Шкромюк, Юр. Палагнюк, Дм. Кашевчук, В. Оліховський, Ів. Гремеччук, Дм. Цикапюк, П. Борисський, Ол. Мельничук, Ів. Михайлюк Федора. Инші менше як по 100 мп.

Кукурудзу: Микола Мельничук, Ів. Олексюк, Мик. Лутчак, А. Цикапюк, К. Цикапюк, Ів. Максимюк, Ю. Максимюк, Ф. Максимюк, Вас. Палагнюк, Вас Мельничук, Л. Мельничук, Ол. Олексюк, Дм. Поніачук, Вас, Якібчук, Вас. Якібчук, Вас. Олексюк, Ю. Крилюк, Кат. Мартищук, М. Яковенчук, Ф. Гродюк, І. Шкромюк, Л. Шкромюк, І Василищук, Ю. Мельничук, фасолю: Ол. Полагнюк, П. Полагнюк Як. Крилюк, В. Василащук, Од Мельничук, Т. Лутчак, Вас. Лутчак Ол. Слижук, П. Василащук, жито Андрій Михайлюк Івана. бараболю: Л. Братівник, Юр. Лутча.

ВІСТНИК КОМІТЕТУ ДОПОМОГИ „ГОЛОДНІЙ УКРАЇНІ".

Під увагу Громадянства.

Комітет допомоги „Голодній Україні" звертається ще раз до нашого Громадянства з покликом, щоби найдальше по конець вересня покінчило збірки і прислало звіти. Спеціяльно в станиславівськім Воєвідстві, де є дозвіл на збірку, нехай акція розвинеться скоро, головно в тих повітах і селах, де або мало, або нічого не зібрано. Ждуть нас збірки на приватні школи УПТ., котрі инакше треба би замкнути, та на инші культурні і національні цілі. Тому ще раз кличемо до Громадянства, щоби енергічно і скоро перевело збірку, бо тягнути з нею в безконечність годі. При сій нагоді повідомляє Комітет Громадянство, що на книжочку „Дністра" впливуло досі 32,203.386 мп. (тридцять два мільони двіста три тисячі 386 мп.)

Для поодиноких учених.

котрих приїзду вичікуємо, приготовлені вже місця по наших українських домах на провінції. Згідно з нашим покликом до Громадянства відкликнулися вже до нас отсі наші діячі, що з великою радістю повитають у своїх домах дорогих гостей. Є ними: відомий письменник Василь Стефаник в Русові, о. Волянський в Дичкові п. Бірки великі, о. Ксенофонт Сосенко, парох в Конюхах, п. Сильвестер Батюк, управитель школи в Стриганцях п. Томашівка, о. Стефан Теслюк, парох в Новім Селі коло Підволочиськ, поет Остап Луцький, господар в Волі долголуцькій, в котрого домі є велика славістична бібліотека, о. Іван Іванчук, парох Товстого біля Гримайлова, п. Іван Шепарович, більший власник Колодіївки біля Станиславова і о. Р. Зарицький, парох Бі... п. Гримайлів. Нема сумніву, що их зголошень буде більше. Проф. Кримський, що своїми творами ученого і літературного змісту звязався сильно з галицькою Україною, дістав аж кілька запрошень, а всім придніпрянським ученим галицьке громадянство буде дуже раде. Мило нам зазначити, що з Володимира Волинського заявив також бажання погостити у своїм домі одного ученого лікар д-р Полянський.

Відмічаємо сю радісну прояву, бо наші братя на Волині, в Холмщині та Підляшу, з малими виїмками, майже не взяли участи у нашій збірці „Голодній Україні". Надіємося, що приклад д-ра Полянського найде відгомін також у серцях инших громадян поза межами Галичини, що ще недавно ділили одну долю з братами в Київі, Харкові, Одесі. При сій нагоді звертається Комітет допомоги „Голодній Україні" з просьбою до львівського Громадянства, щоби приютило у своїх мешканнях учених гостей в Великої України бодай на один тиждень, доки вони не випічнуть і доки Комітет не поладнає всяких паспортових формальностей і не скомунікується зі згаданими діячами, що жертвували свою хату на випочинок для придніпрянських братів. Просимо тільки о мешкання, бо про харч подбає вже Комітет. Скорі зголошення пожадані, щоби все було заздалегідь приготоване, а наші гості могли просто з двірця заїхати до мешкань.

Потреба порозуміння поміж всіми Комітетами допомоги „Голодній Україні".

Окрім галицького Комітету звязано ще цілий ряд инших комітів, що займалися збіркою грошей. Найширшу жертвенність проявила досі Галичина. Дуже діяльним є „Союз Голодним Україні у Відні", що працює під проводом проф. Мих. Грушевського, на котрого руки прислали Українці з Америки поверх тисяч долярів. Для збірки дару одноденного посту звязався у Відні другий комітет під проводом д-ра Перфецького, що серед збіднілої еміграції зібрав шістьсот тисяч корон. Маємо вістки про комітети в Берліні, Празі, Ужгороді, Подебраді, Римі. В останніх часах утворив п. Вол. Винниченко новий комітет в Берліні, з ряду другий. Нема сумніву, що в Америці утворено також комітети, які вже висилали поживу на Україну. І хоч як треба організації збірок, так з другої сторони годі не відмітити браку порозуміння між всіми ними, через що не осягається таких висліів, як би можна надіятися. Наведемо приклади: Віденський комітет хоче вислати вагон білля, одежі, обуви, приладів до писання на Велику Україну, щоби наші найвизначнійші робітники не ходили обдерті і боси зимою, та щоби могла вести культурно-наукову працю. О скільки всі комітети не порозуміються і не причиняться грошевими датками, намір віденського комітету не здійсниться з великою шкодою і кривдою для нашої культури. Між нашим громадянством в краю і на еміграції виявилося подиву гідне співреднування в заосмотренню в поживу придніпрянських членів Академії та взагалі учених і письменників, на котрих в Галичині сільське населення складало також дуже радо жертви. Прага, Відень, Львів, Рим висилали свої дари на згадану ціль і хоча вони були дуже пожадані і потрібні, то поза нею забуто на дрібну інтелігенцію українську, що не мала академічної степени і котрою ніхто не клопотався зі своїх, а місії д-ра Нанзена не впало також на думку нею занятися. Львівський комітет заопікувався еміграцією, що опинилася в Галичині та Польщі, але нам відомо, що декого з емігрантів обдарували також позагалицькі комітети, причім вислід буде такий, що неоден з емігрантів, який гірко бідує, остане без ніякої помочі, а другий дістане її двічи, або тричі. При тім не треба забувати, що поміч не є хвилева, що її треба розложити на довгий час для тих, що живуть на Придніпрянщині та серед нас, тому повинно бути порозуміння між всіми комітетами. Нема ціли сперечатися про те, де має бути централя. Вона залишиться за тим комітетом, що найбільше придбав, чи придбає і що найкращу розвине діяльність, одначе комітети повинні між собою порозумітися, як та звідки можна слати посилки в живности і одежі, щоби акція була плянова і як найбільше корисна. Поміж комітетами повинні бути як найдальше ідучі товариські зносини, з виключене всяке ворогування та підозрівання, бо на чолі станули люде з частими руками, а в українській громадській роботі досвідні діячі. Сих кілька гадок підаємо під розвагу провідникам комітетів і виділам праці.

Дари з Америки.

Під адресою львівського Комітету вплинули в останніх днях через „Земельний Банк" „Дністер" дві поважнійші посилки в грошах. З Торонто в Канаді переслав п. Микола Юрчків (143. Franklin Ave) квоту сто долярів, на котрі зложилися гості фестину гр.-кат. парохії 43 доляри, Тов. „Братня Поміч" 21 долярів, читальня „Просвіти" ім. Франка 10 долярів, читальня „Просвіти" ім. Шевченка 10 долярів, гості парох. забави 11 дол. і місцевий парох о. П. Сарматюк 5 долярів. Друга поважна жертва 93.75 дол. наспіла з Філядельфії від „Провидіння" стоваришення Українців католиків в Америці з такою допискою: „Наша Управа віднеслася до наших членів о підмогу для голодуючих і до тепер надіслали: відділ 79. — 10 дол., відділ 144. — 10 долярів, відділ 52. — 6.25 дол., збірка о. Льва Чапельського в Когузі 67.50 дол.

Маємо надію, що наші члени відгукнуться і будуть присилати збірки, які ми дальше будемо відсилати на книжочку „Дністра" ч. 13.380. — Просимо нам прислати поквітування. За екзекутивний Комітет „Провидіння", о. Іван Ортинський, Дмитро Штогрин, Евген Якубович, Ом. Кульчицький". — Під адресою „Дністра" прислав також о. Ів. Велигорський з Гренвіль в Ню-Йорку в листі 2 доляри. — Комітет складає всім жертводавцям сердечну подяку і просить Американських Українців, щоби збирали як найчисленійші грошеві дари на ратування наших Братів, Сестер, дітей та української культури!

Галичина дасть, що зможе, хоча польські заборони і конфіскати сильно підтяли акцію збірки, а инші наші культурні та національні потреби велять нам вскорі покінчити роботу. Вам, Браття, на вільній землі Вашінгтона вільно збирати, Ваша доля у новій вітчині лекша від нашої, тому просимо в імя тих, що гинуть і пухнуть з голоду, що обідрані серед морозів літа в неотоплених хатах проживають, поможіть, а ми зложимо прилюдний звіт зі всіх, хочби й найменших датків, зібраних в краю і серед Вас, а присланих на наші руки. Хто почуває себе Українцем, членом великої, дасть Бог, в недалекій будучині зєдиненої та вільної, великої України, сей сповнить свій обовязок любови брата і зложить щедрий даток згідно зі своєю спроможністю і національною честю!

Щедра жертва.

На руки львівського Комітету зложив відомий меценат д-р Филип Евин, адвокат у Львові квоту сто тисяч мп. на допомогу „Голодній Україні". — Vivant sequentes!

Заборона збірки в Любачеві.

L. 203 poufi.
W sprawie zbiórki na rzecz głodnych na Ukrainie.

Do
Pana Dr. Jana Połochońy
w Lubaczowie.

Lubaczów, dnia 5. sierpnia 1922 r.

Zawiadamiam Pana, że odezwa z 21./VI. 1922 wydana do ludności przez „Komitet pomocy głodnej Ukrainie w Lubaczowie" podpisana przez prezesa wzmiankowanego komitetu p. Dr. Stefana Ardana i innych sprzeciwia się postanowieniom ustawy z 15./XI. 1867 r. Dz. u. p. p. Nr. 134, gdyż zezwolenie na przeprowadzenie akcji zbiórkowej zależnem jest od zatwierdzenia statutu przez Województwo, czego Komitet lubaczowski dotychczas nie uczynił.

Aż do czasu dopełnienia tych warunków nie może Komitet rozwijać akcji składkowej pod zagrożeniem skutków prawnych na wypadek niezastosowania się do tego zarządzenia.

Zechce Pan jako zastępca nieobecnego prezesa wstrzymać akcję zbiórki w całym powiecie, zatrzymać zebrane datki aż do dalszej decyzji i powiad mić tutejsze Starostwo o ilości zebranego zboża i gotówki przy równoczesnem wykazaniu się zapiskami.

Podpis nieczytki.
Powiatowy komendant.

бібі: Вас. Ткачук, А. Греметкук, М. Мельничук, Дм. Мартищук.

Базар — пов. Чортків, по 1000, Лотоцький Іван, Пилипчук Степан, Угрин Тетяна. Мотуз Олекса, Кріль Івен, Гулей Юрко, Мазур Ілько, Тивоняк Яким; по 500, Мотузишин Данько, Жачковський Іван, Мотуз Тимко, Андрусин Данько, Мотуз Сафат, Поперечний Стефан, Микуляк Михайло, Шпачинський Ксавер, Мотуз Михайло, Остафійчук Юліян; по 200, Бабюк Дмитро, Марич Іван; по 100, Гулей Іван, Галябура Іван, Шевчук Варвара, Мотуз Іван, Подвірний Михайло, церковна збірка 9000 мп.

Паушівка — пов. Чортків по 1000, Дубчак Михайло, Гушуляк Антін; по 500, Іваськів Ромек, Гасович Гринь; по 200, Мазур Ілько, Вацик Іван; по 100 Присунька Олекса, Таций Василь, Мазур Михайло, Карпінець Михайло, Півторак Дмитро, Слободян Дмитро, Гасович Дмитро, Гасович Гринь.

Рименів, по 500: Волянський Роман, Тарнович Олександер; по 300 Дорош Осип; по 200 Остаф Павло, Тарнович Юліян, Тарас Николай; по 100 Могульський, Тарнович Мірон, Тибель Марія, Тибель Анна, Філь Николай, Гомда Николай Тарнович Андрій.

Бонарівка — пов. Стрижів, по 1000 Левко Петро, Козалінський, Качмарський Лешко, В Голей, Левко Теодор, Солтисік Петро, Солтисік Андрій, Качмарська Марія, Й. Качмарський, В. Лиско, М. Гавай, Г. Хомяк, М. Опарівський, Буньо Настя, М. Галей; по 600 Качмарський Андрій, М. Качмарський; по 500 Гавай, Солтисік Іван, Н. Левко, В. Голодинський, В. Шуплат, Солтисік Дмитро, М. Солтисік, Ст. Качмарський, Анд. Солтисік, Н Кушнір, П. Сосновська Н. Солтисік, В. Качмарський, Василь Ст. Шуплат.

В Мостисках — збірка в церкві по 1500 Щур Марія; по 1000 Головка Василь, Чухрай Григорій, Купіняк Антін, Грех Василь, по 500 Головка Антін, Н. Н. через Кміцикевича, Кошик Антін, Досток Іван; по 400 Мік Анастазія; по 300 Кошик Іван, Мриц Єва, по 200 Кулій Іван, Пейцер Іван; по 140 Вацик Катерина; по 100 Долгун Іван, Врубель Григорій, Чухрай Стефан, Облонк Анна, Мриц Іван, Букартик Магдалина, Трощь Петро. Инші менше як по сто марок.

В адміністрації „Діло" на „Голодну Україну" зложили: Гром. Ланівці через о. Гуньовського 30.000, Богатюк Михайло, збірка 20.000, Кандидатки укр. жіночої семинарії відділ А 7000, відділ III. Б 16.000, с. Франчуки пов. Бережани 16.100, парохія Смодна 15.050, пар. Черганівка 9520, пар. Залізці пов. Ходорів 12.500, о. Петро Давосир від себе і збірка в Парохії Ліщина 11.680, о. С. Стецько Камінка, збірка 11.000 (о. Закалюк, Іван Сальдяк по 1000), о. Іван Чичула, збірка Дністрик дубов. 10.530. Микола Зубрей, Буск зб. учит. Окр. Буск 10.500, (та кличуть всі Окружні відділи), о. Микита Баранецький Воля Якубова, збірка з акафисту 10.000 о. Бернацький зб. парохії Германів 10.000, о. Вол. Винярський Іванівка 10.000, о. Юр. Галікевич Рожанка вижна 9.000, о. Дмитро Грабець, Обертин 8500, Іван Устіянович Лятач 6.500, громада Стецева 5015, по 5000 Спілка „Сила" Ляшки гост. д-р Богдан Савчак, Щирець, д-р Рінецький Сокаль, Іван Чайків, Павло Береза замість повідомлення про своє вінчання, Осип Гузар Львів, Лев Посацький канд. нот. Рящів, Видав. Добра книжка Львів; по 4950 Дмитро Андрієвський Брукселя; по 4000 Марія Борщівна і Іван Головінський, д. Іван Зілинський, Львів; по 3500 о. Лошний Андрій Грабківці; по 3133 Петро Мурський зб. на Клепарові; по 3000 Евгенія Кузьманівна Самбір, Теодор Потейко Замочок, Семен Хандерис Львів; 2710 збірка на весілю у Антона Митюка Потятичі; 2535 зб. Осип Дорош Риманів; 2500 Йосафат Колодій Щирець, Іван Вітик Ярослав, шкільні діти в Сільци белзькім

ро 2000 о. Мих. Ковальчик Висока, Онуф. Браташ Висока, громада Ляшки госгинні. Т. О. Доброміль, о. Юрій Гошка Гордина, Роман Малтич Могетич уч. Людвиківка, о. Волод. Бабій, Охелян Литвин Супронівка, о. П. Наболотний Говилів великий, Лев Нагірський Бережани, о. Юл. Гранківський Баня берез., о. Волод. Чайківський від гром. Золочів, о. Зинов'й Кисілевський Гриніві, Марія Скоробогата Королець, Григорій Гонтарський Ходорів радн, Щербатюк Бережани, Андр. Вовк Поплавники; 600 Васил Заківний Устя Руська; по 1500 о. Иосиф Тихович Ляшки гост., Андрій Горак Ляшки, Йосиф Злобачевський Ляшки, церков з акафисту, в Ляшках, церков Суходіл збірка, хлопці на забаві в Вол Якубовій; 1430 збірка в церкві Черганівка і Смодна по 1000 Осип Ковальчик Висока, Юстина Вольденбург Висока, о. Мик. Дрогомирецький Смодна, суддя Гуменний Щирець, о. Бронислав Гоцький Перевільниця, о. Плятон Карпінський Теребовля. Іван Різник Львів, Оля Гоів Снятин, Теофан Голинський Львів, о. Іван Ярославич Райське, о. Семен Стецько Камінка, Осип Ременюк Дрищів, Зіновія Масяк Незнаєва, Кіндрат Тхір Незнаєва, Василь Согар Львів, п-р Гамань Тернопіль, Марія Галушка управ. пром. бурси Львів, о. І. Садовський Стінка, Мицак Петро Вжесна, Бачинська В. Львів 1000 кличе: Олену Роздольську, А. Доруняякову і Скрентовичівну всі зі Львова, 800 інж. Роман Коритовський Крахів, 700 Марія Мохнацька церк. сестр, по 675 Ст. Комарянський і Петро Бігус Куряни, по 600 Евстахій Лельо Пільно, Роман і Оксана Сагарі, по 500 Лесятина Івасечко Львів, Т. Шкільник Теплиці, Грець Білий Бортники, Франц Маляник Хирів, д-р Грицай Варшава, 300 Богдан Шматера Зілемянка, 200 Шіфмілєр Львів, по 100 Омелян Стецько уч. III. кл. гімн., Ярослав Стецько уч. II. кл. гімн., Оксана Стецько уч. III. кл. народ.

Курс грошей.

Львів, дня 13. вересня 1922.

Долярн американські	6.800—6.825
" " (1. і 2-кн	6.700—6.725
Долярн канадійські	6.600—6.640
" " (1. і 2-кн	6.500—6.550
Марки німецькі	5·20—5·35
" " (сотки)	5·00—5·00
" " (дрібні)	4·80—5·10
Леї ружунські	40·00—41·00
" " (дрібні)	49·50—40·50
Корони чеські	210·00—220·00
" " (дрібні)	200·00—2 0·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
" " ст. ем.	1.600·00—1.650·00
" сотки нов. ем.	60·00—65·00
" 50 кор.	35·00—45·00
" 20 кор.	24·00—28·00
" 10 кор.	14·00—18·00
" 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·20—1·40
" сотки	1·20—140
" 25-ки	1·00—1·20
" дрібні	0·60—0·70
" думські 1.000-ки	20·00—30·00
" " 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гонгні	4·00—7·00
Франки французькі	580·00—600·00
Фунти стерлінгів	31.600·00—32.200·00
Франки швайцарські	1.160·00—1.180·00

Золото.

20 кор.	24.200·00—24.700·00
20 франк.	22.800·00—23.500·00
20 марок нім.	27·000·00—27·700·00
фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	32.000·00—32·900·00
Доляри	6.800·00—6.900·00

Срібло.

Корони австр.	460·00—800·00
5 кор. австр.	2.450·00—2.500·00
Фаворени австр.	1.140·00—1.350·00
Рублі	2.100·00—2.180·00
Копійки	12·00—13·00
Доляри американські	4.800·00—4.900·00
" " полов. і ½	4.700·00—4.750·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.600·00
" " дрібні	4.000·00—4.100·00
Леї рукунські	460·00—465·00

НАДІСЛАНЕ.

Оператор Д-р Яків Зельцер
Львів, вул. Фредра 7. повернув і оринує як звичайно. 679 1-3

ОПОВІСТКИ.

Вписи на І. рік мужеського відділу приватного учительського семинара УПТ. відбуваються в днях 13—18. с. м. пополудни від год. 3—5. в Управі школи при вул. Мохнацького ч. 12. Зголошуватися як найскорше. При вписі належить предложити метрику, лікарське свідоцтво здоровля і останнє шкільне свідоцтво. IX 2—3

П. Моравовська з Угнова зложить до 19. ц. м. 5.000 мп. на „Рідну Школу", в противнім случаю справу віддам судови. — Ким Сень. 676 1—1

Повіт Золочівський Округ! Доводиться до відома всім інтересованим, що дня 15. вересня п. р. розпочинається приватна наука на І. році учит. семинарії і приготовному курсі до семінарійної матури. — Управа. 674 1—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би що небудь про **Миколу Федорів**, що в 1916 р. був в російськім полоні в области Омск, гор Петропавловск 25 рота, табор 257, буде ласкавий повідомити жену Катерину Федоріа в Виноградї почта Гвоздець. 678 1—1

Хто знав би що-небудь про судьбу **отамана жандармеріі ГА Льва** і його жени Анни Індишевських, котрі до нині не повернули з В. України, зволить се подати до відома канцелярії адвоката д-ра Льва Вачинського, Станиславів, Голуховського 83. 675 1—2

Дрібні оголошення.

УПРАВИТЕЛЬ з дїлу кольоніяльно-скід. (знаючий знаряди господарські) самостійний книговодень глядає місця-заняття в більших Спілках (кооперат.) за висшією. Ласкаві зголошення до Адм. „Діла" під „К. 100.000". 589 3—3

СУБСТИТУТ нотаріяльний з практикою від 1903 р. з того 7 літ не почисленних, шукає посади від 1. січня 1923. Зголошення до Адміністрації під Субститут. 672 1—3

СТАРШУ, солідну служницю, умінюу варити і гарно прятати приймудо двох осіб за добрим винагородою. — Адреса в Адмін 680 1—1

ВЕЛИКИЙ ДОХІД для інтелігентних і метких людей в кождій місцевости дає аквізіція оголошення (заняття рівнож в свобідних хвилях). За поясненням звертатися до експедиції оголошень „Еаст", Станиславів, Асника 1. 667 1—3

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Продам дуже добре просперуючий першорядний готель, реставрацію, каварню з приводу виїзду за границю. Зголошення приймає експедиція оголошень „Еаст" Станиславів, Асника 1. 677а 1—3

ПЛУГ ПАРОВИЙ КОМПЛЄТНИЙ в доброму стані на продаж: Плуг-„Еаст" Станиславів, Асника 1. 677 б 1—3

САЛЬОН МОД, Зиблікевича 43, І. пов. продає найновіші жовті капелюхи від 5500 мп. та приймає аксамітні, фільцові і велюрові до фарбування, перероблювання та фасонування від 2500 мп. 671 1—1

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гублярки, Таємові пили, Циркулярки, Кружачки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Батерого 4. 1277б) 0—30

ВОЗИ, вітки, колеса окуті і неокуті поручає парова фабрика Дзюбинський і С-ка Трушевичі-Ніжанковичі. 660—2—5

СКЛАД нот Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 406 4—4

ІНСТРУКТОРА до двох дітей, V. кл. реальн. гімн. і II. кл. гімн., пошукує парохіяльний уряд Węglówka ad Krosno. 650 3—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі). 67 6—?

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірми:
А. Круман і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Дзядовського 473 8 16

ПОЗІР! Новоздіяння в Галичині КООПЕРАТИВИ!
Фабрика гребенів і рогових артикулів
„КЕРАС" виробляє товари, що під оглядом якости стоять вище заграничних товарів і в порівнанню з заграничними цінами калькулюються значно дешевше з тої причини, що відпадає варість цла і коштів транспорту.
Фабрика приймає замовлення лише ГУРТІВКО. Мета фабрики — вдоволити під кождим оглядом своїх відборців. 336 9—10
Замовлення просимо надсилати до БЮРА ФАБРИКИ:
ЛЬВІВ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА ч. 75. — — — —
ВОЛЬ ВУРЦ і С-ка Фабрика гребенів і рогових артикулів — — „КЕРАС".

КАПУСТУ в головах, цибулю, чеснок і иншу огородовизну найрадше вагонами 643а 2-10 **ново закупить**
САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
Н. Терпиляна, Залуква-Галич.

СОЛІДНІ МЕБЛІ, ЇДАЛЬНІ, СПАЛЬНІ, САЛЬОНИ, БУДУАРИ
587 4—4 поручає
арт. тапіцерсько-декораційна робітня
ВОЙТІХА ЩЕРБИ
ЛЬВІВ, ПЛ. АКАДЕМІЦЬКА 1.

Найдокладніші Загальні Збори ГОСПОДАРСЬКО-ТОРГОВЕЛЬНОЇ ПОВІТОВОЇ СПІЛКИ
стов. зар. з обмеженою порукою
в ПІДГАЙЦЯХ
відбудуться дня 29. вересня 1922. о год. 11. перед полуднем в домі читальні „Просвіти" в Підгайцях з слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з дотеперішної діяльности.
3 Зміна статута, згляднo переміна стовариш. на кооперативу.
4) Доповнюючий вибір Надзірної Ради.
5) Затвердження одного члена Управи і двох заступників.
6) Внесення і заміти.

На случай браку приписаного комплету відбудуться другі Загальні Збори того самого дня в тім самім місци о 12. год. в полудне.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ:
Стефан Левицький голова. *Осип Лада* секретар. 665 2—2

ПЛУГИ легкі, малі, типу Сека ЕВ і оригінальні чесьні — — — — — — **СІЧКАРНІ**
ВЖЕ Є НА СКЛАДАХ
Краєвого Союза господарських Спілок
у Львові вул Городецька ч. 95., в Перемишлі, Косцюшка ч. 5., IV. в Стрию, Ринок ч. 6. і в Коломиї, Ринок ч. 40. 3—3
Письменні заховлення слати на адресу Союза: Львів, вулиця Яворовича ч. 20.

Милий дарунок для української дитини!
Купуйте і впроваджуйте до шкіл
Буквар нової системи багато ілюстрований із новим оригінальним і цікавим змістом п. з. — — — — —
Перша книжечка до читання для українських дітий Матвійчука, Матієва, Монастирського, Куриласа, Кульчицької і Татуха.
Буквар цей, виправцьований з рамени і поручення української шкільної комісії, дістав урядову апробату.
Згодану книжку, також усі инші видання державного видавництва, як рахунки на І. клясу, школу наседну ч. I., III. і IV., читанку для виділових шкіл, Вид-а Осолінеум Szkółka ч. I., III. і IV. справоднувати через
СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК у Львові
XXIV. вулиця Осолінських ч. 8. 1—3
ПОЗІР! Ціни шкільних приборів підносяться в послідних днях від 20—50 прц., шкільних підручників навіть до 100 прц.

Хто вибажається витягом цього артикулу з газети — дістане при закупні товарів 5 прц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::
в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок мущин і дітей по найдешевших цінах поручає
XXIV. **Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК** 5—5
Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коровами).

Машини до шиття ріжних системів і прилади до них, взувші і вужі до роверів і мячі до копання
Оскар РОССЛЕР, Стрий
672а вул. Собіского 8. 1—2

Мужеський кравець
Антін Рудницький
Львів, вул. Галича ч. 16.
виконує всяку роботу входячу в обсяг кравецтва, по найновіщим журналам, по конкуренційних цінах. 627 3—3

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від середи 13. вересня 1922. монополевий фільм, приказ мільярдера, уняти у форму егзотичної драми на 6 дій п. з.:
MISS BERYLL
Головну ролю кокує найславніша прекрасні уроди драматична артистка LYA MARA

Накладом У. П. Т. вийшла з друку перша частина (на цілу пяту і початок шестої кляси середніх шкіл) христоматії:

Старе Українське Письменство Михайла Возняка.

Купуючі платять за цілу книжку, а другу частину одержать в листопаді ц. р. за зворотом приложеного до заголовної сторінки купону. — Книжка около 30 аркушів друку, на пергарному папері, богато ілюстрована. 2—3

ГОЛОВНИЙ СКЛАД КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в Відні! Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

Фабрика млинських машин

М. КАНАРЕК, С-ка з обм. пор.

КРАКІВ, Шевська 9. Філія, ЛЬВІВ, Словацького 16.

Фабрика: Краків-Подгуже, площа Згоди.

будує млини пів- і цілоавтоматичні, як також господарські з гоком паровим, моторовим і турбіновим. Доставляє поодинокі машини всілкого рода найновіщих конструкцій власного і заграничного виробу. Штучне французьке і шмерґлеве каміння. Голендри патент Каспар.

Турбіни сист. Франціз, локомобілі, ролні і есуче-парові мотори. Машини до обрібки дерева, трансміси у всіх вимірах. К штосписи на бажання відворотно. 638 3—3

СХІДНІ ТОРҐИ: Центральний Павільон, ґрупа I., ч. 760.

ЕЛЕҐАНТНІ ОСІННІ
РАҐЛЯНИ
в магазинах мужеськоґ і дитячоґ конфекції
КЕРНЕР
Львів, Трибунальська ч. 6.

Ширіть Наш Часопис!

Не лише рекляма, але таки дійсність!!
КООПЕРАТИВ ДЛЯ ПРОМИСЛУ І ТОРГОВЛІ ШКІРОЮ у Львові при вул. Вірменській ч. 1. (в Народнім Домі) поручає Спілкам, Кооперативам і П. Т. Публиці всякого рода шкіри на чоботи, черевики і підошви по вевисокій ціні. Українці! Памятайте, що ґвіш вихинений у чужу кишеню не дає нам змоги економічно розвиватися. — Тому купуйте лише у своіх. — На складі товари ліпшої якости. XXVI. 5—5

Купуємо всяку скількість!!!
ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ
При вагонових офертах посилати прібки. — — ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20. XXIV. 5—10

:-: ДАХІВКУ ПАЛЕНУ, АСБЕСТОВО-ЦЕМЕНТОВИЙ ЛУПОК :-:
„ЕТЕРНІТ“
ґонти, дахову папу, пісковану, спеціяльну, вапно, ґіпс — — і т. п. будівельні матеріяли кождоґ кількости — — сейчас доставляє
XX. 11—12 **Горшовскі і С-ка**
СКЛАД БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ
ів, вул. БУЛЯРДА ч. 3. (бічна вул. Баторого).

Перше Американське ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ **І. Вайнґартена** Дент.-техніка,
орд. від 9—6 в Станиславові, вул. Липова 12. — Телефон 518. II.
ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без ґумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вирівнання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю“. — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

Ширіть наш часопис!

ЕЛЕҐАНТНІ І ТРЕВАЛІ
Капелюхи
с від
ІРЕ Д. ФІШ
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Карпінського ч. 7.

До Америки і Канади
ЛЬВІВ, Сикстуська 37.
найбільші і найскорші кораблі — на світі. —
Львів, вул. Сикстуська ч. 37.
(напроти почти).
Уважайте на число 37.!!!
Тернопіль, вул. Ґолуховського ч. 19. Станиславів, вул. 3. Мая ч. 12.
448 3—4

За редакцію відповідає Володимир Шалович. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 14. (9.845) Львів, субота 16. вересня 1922. Почтову належність оплачено гуртом Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 148 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мк. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

:: УЧЕНИКИ ::
вищих і середніх шкіл,
що хотять заосмотрітися у всілякі предмети до писання і рисования купують найдешевше лише в складі паперу 6—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

XXIV. ПРЯЖУ?! XXIV.
Пояснення на стороні 8.

Львів, 15. вересня 1922.

Шлеське memento!

Ледви два місяці минуло від хвилі, як Польща обняла в посідання признану їй частину Горішнього Шлеська, а вже наслідки польської господарки білянсуються великим заколотом, хаосом, загальним обуренням, майже революційним замішанням. Польська преса всіх напрямків так малює положення на Горішньому Шлеську: Двомісячна нездарна управа нашої адміністрації на Гор. Шлеську вже видала криваві висліди. Гор. Шлеськ обняло стихійне замішання. Стали фабрики, гути і копальні. До Катовиць зі всіх усюдів стягаються товпи розюшених робітників, які демонструють проти польських властей взагалі, а воєвідських передовсім; темні елєменги розбивають склепи і нищать помешкання. В днях 8. і 9. ц. м. прийшло до кривавих подій між товпою і поліцією, котрій на допомогу прийшло військо. Апровізаційна ситуація як найтяжча. Нема муки, цукру, мяса, нема вагонів. І на опанування усього цього лиха винайдено один лік: проголошено воєнний стан.

Читаючи драстичними красками змальовану картину положення на Гор. Шлеську, якої блідою від биткою є подані в горі рядки, писані телєграфічним стилем, майже не віримо, що все те пише польська преса, та сама преса, котра мимо надмірної балакучости в описах богослужень, патріотичних шопак і ин. пустої бомбастики — все таки вміє мовчати, закривати дійсний стан всякими глупими вигуками. Це знак, що таких подій не можна скрити під кльошем, що на Гор. Шлеську є чутке вухо громадської опінії. Тому й пущено важки, а з тільки шукається виновників. Розуміється, виновником не є кепська польська господарка, недостача поживи, брак заробітку, тільки німецька чи комуністична агітація.

Дивні дива справляє якраз той комунізм, проти котрого заборолом має бути Польща. І ще одно! На велике здивования довідуємося, що комуністична агітація поширюється не на територіях, сумежних з совітською Україною і Росією, тільки якраз на суто польських землях, в колисці польського патріотизму, шовінізму, в царстві народових традицій. Після польського комуніста посла Домбаля, засудженого у Варшаві, прийшла черга на Познань. І там в царстві Дмовского і Тромпчиньского засудили на 6 літ тюрми польського комуніста Поранкевича, а отсе поширюється комуністична агітація в царстві народового ватажка Корфантого.

Горішний Шлеськ довго ждав вирішення своєї долі, довго радили й розумували світові можновладці, довго господарили там коаліційні війська з перевагою Французів. Відбувся плебісцит, котрий випав в користь Німеччини, мимо того, що як це голосно ствердив б. польський премієр п. Вітос, кождий голос за Польщею був платний. Льойд Джордж у своїй бистроті ума передбачував наслідки польської господарки, заявився за відданням промислового району вишколеним Німцям, Німеччина даремно силкувалася переконати коаліцію про конечність полишення Шлеська при ній. Натиск Франції придбав Польщі і французьким капіталістам багаті вуглеві райони. Як це звичайно водиться в Польщі, відбувся святочний переєм признаної польській державі частини Гор. Шлеська — зі всіми символами, святочними промовами, богослуженнями, сальвами, музиками і прибраною в нові уніформи поліцією. І що ми бачимо? Коштовне свято минуло, прийшли будні, розчарования проявилося скорше, як того могли сподіватися найбільші песимісти. Сьогодня инші символи витають над шлеською землею. Замісць музики — бренькотять нищені шиби, замісць штучно святочних промов — лунають вигуки обурення, замісць щасливого життя — примара голоду, замісць ладу — грабунки крамниць і магазинів. Ледви минуло два місяці, а вже шлеський робітник вгинається під вагою спекуляції, чорна біржа розпростерла в Катовицях свої опікунчі крила.

Не маємо причини радіти, але справді це велика трагедія. Поляки впевнюють, що на Шлеську тужили за Польщею, що боролися за неї, робили повстання під проводом Корфантого, а тепер демонструють проти самої Польщі, проти її адміністрації, її поліції, й господарки. Шлеський робітник, призвичаєний до німецького ладу, до німецької точности, — найшовся в кліщах французьких капіталістів, що як павуки кинулися на всі богацтва Середньої Европи, висисаючи здоровля і працю робітного люду. Не инакше поступили вони і на другім бігуні польської експанзії, в Бориславі. Польща вивозить бориславську нафту і всі її відміни, а українські бруттовці не одержують належних їм грошей навіть в тисячу разів здепрецйованій польській валюті. Ждуть на закінчення, як ждав Гор. Шлеськ.

Шлеські події є грізним memento, котре не може минути уваги й тих, які мають вирішити долю Сх. Галичини з її нафтовими, лісовими й збіжевими богацтвами.

„Слово польске" кінчає свою статтю „За лад на Гор. Шлеську" отсими словами: „А тимчасом тріюмфують Німці і сміхом вибухає Льойд Джордж. Не помилилися: Польща марнує Гор. Шлеськ". Думаємо, що це відкрите признання буде пересторогою для великих держав Антанти у вирішенню инших справ, а головно справи Сх. Галичини. Думаємо також, що бистрий Льойд Джордж поведе те вирішення так, аби другим разом не вибухати сміхом.

Прим зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Міжпарляментарна Унія.

(З нагоди XX-ої Конференції Міжпарляментарної Унії у Відні.)

Відень, у вересні 1922.

У Відні відбулася в днях 28.—30. серпня с. р. 20-та конференція Міжпарляментарної Унії, яка викликала велике заінтересовання у широких кругах не тільки европейських, але й позаевропейських політиків. Не диво, Міжпарляментарна Унія складається з представників парляментів світа, які мають змогу з парляментарної трибуни своїх країв забрати голос в обороні засад Унії і тим самим причинитися до скорійшого їх зреалізования.

На віденській конференції, яка відбулася в будинку австрійського парляменту під проводом відомого австрійського політика д-ра Матаї, зібралися представники 26 парляментарних груп Европи, Америки і Азії (від парляментарних заступництв загально признаних держав) в числі понад 300 осіб. Гостей витав офіціяльно австрійський уряд на самій конференції (промова канцлера д-ра Зайпля), та принятями на замку в Шелбруні і у великій салі Концертгавзу. На запрошення угорської міжпарляментарної групи виїхали члени конференції і гості до Будапешту, щоби запізнатися з сучасними відносинами на Угорщині. Головний секретаріят Унії і угорська група не не поминули при тих нагодах і членів Української Національної Ради, які мали змогу ввійти в контакт з представниками ріжних парляментів світа й познакомити їх зі станом східно-галицької і загально української справи.

З огляду на значіння, яке привязують не тільки світові політичні круги, але і уряди поодиноких держав (вже на довгий час перед війною!) до Міжпарляментарної Унії, уважаємо за вказане запізнати наше громадянство з історією основання Унії і з важнійшими справами, які становили предмет нарад 20-тої міжпарляментарної конференції у Відні.

Почин до заснования Міжпарляментарної Унії дав член англійського парляменту Віллієм Рандаль Кремер (William Randal Cremer), який з простого столярського робітника дійшов до визначного становища парляментарного посла. Кремер, перенятий пацифістичним рухом і наділений надзвичайною силою концентрації ума, поставив собі за мету довести до заключения договору про розємний суд між двома галузями англьо саксонської раси, себто між Англією і Зединеними Державами Америки. В 1887 р. підніс в ню справу в англійськім парляменті, але з причини негативного становища Американців плян Кремера не здійснився. В рік опісля поручив ту саму справу в французькім парляменті Фредерік Пасн (Frédéric Passy) провідник партії вільної торговлі. Кремер негайно увійшов з ним у звязок і за ініціятивою сих двох політиків скликано в 1888 р. до Парижа конференцію англійських і французьких парляментаристів з метою підготовити заключення договору про розємний суд між Англією, Америкою і Францією. На сій конференції ухвалено запросити на слідуючі збори не тільки представників згаданих вище держав, але також членів инших парляментів. Так покладено основу під заснования Міжпарляментарної Унії, яка з часом виросла на міжнародню організацію першорядного значіння.

Перша міжпарляментарна конференція відбулася 1889 р. підчас світової вистави в Парижі, на якій явилися представники 9 парляментів світа. Значіння Унії зростало з року на рік, а її конференції почали прибирати характер важних міжнародніх подій, особливо через заяви в користь загального і трівалого мира між народами світа.

До 1914 р. відбула Унія 18 міжпарляментарних конференцій, девятнайцята назначена на 1914 р. у Стокгольмі не могла відбутися їзза воєнних подій. Щойно в 1921 р. скликано 19-ту конференцію Унії до Штокгольму, на якій приготовано матеріял до 20-тої конференції у Відні.

Міжпарляментарна Унія мала спершу на меті, як вже в горі зазначено, підготовити заключення договорів про розємний суд між народами, змагаючи до того, щоби шляхом сеї установи запобігти евентуальним війнам. Праці Унії в тім напрямі мали великий вплив на постанови мирових конференцій в Газі, їй завдячуємо також багато нових ідей, які остали основою для широкого пацифістичного руху повоєнних часів. Сей рух обнімає тепер на заході Европи з небувалою силою чимраз ширші круги суспільности і отвирає сучасному поколінню нові перспективи трівалого мира й волі. З природи річи програма Унії мусіла з часом поширитися і тепер станула

Пр. 276/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" ч. 9. з дня 10. вересня 1922. в артикулі під заголовком „На широкій арені" в устуиах: між словами „другого" і „держави", між словами „трактату" і „хоч", між словами „належали" і „польський", між словами „уряд" і „приготовлюючи", між словами „над" і „актами", між словами „Галичини" і „основні" містить в собі єство злочину з §§ 58 б, ц і 65 а і б з. к. узнав доконану в дня 9. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядна знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за перестуство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 9. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

Міжпарляментарна Унія перед рядом перворядних і пекучих питань, які чекають розв'язання в дусі засад Унії. Числячись, з сим, віденська конференція означила ширше мету Унії в отім новім тексті статута Унії: „Міжпарляментарна Унія має за мету зібрати для спільної акції членів усіх парляментів згуртованих в національні групи для спонукання відповідних держав до співділання в цілі скріплення і демократичного розвою обєднання народів. Вона має також на меті розсліджувати всі проблєми міжнароднього значіння, які можна порішити парляментарною дорогою і причинюватися таким робом до розвою пацифістичних відносин між народами".

Головна засада Унії, що актуальні політичні справи не можуть бути предметом нарад конференцій, лишилася на дальше.

Зі справ, над якими велися наради XX-ої конференції найважнійшими були: 1) справа охорони національних меншостей та 2) економічні й фінансові справи.

На сторіках „Діла" обговорено вже основно висліди конференції що до справи охорони національних меншостей. Вона викликала широку дискусію на основі реферату теперішнього президента Унії, заступника Швеції, барона Адерверда. Вислідом сеї дискусії були подані в „Ділі" резолюції що до охорони національних меншостей. Безумовно, що передання справи постійній Комісії Унії з метою предложення правильника для забезпечення прав національних меншостей та взвання до Ліги Націй до установлення надзвичайної комісії для розсліджування й стверджування справ національних меншостей, становить великий крок наперед в осягненню мети Унії. Не можна одначе не зауважати, що викладники европейської опінії пішли вже дальше в сій справі. Міжнародня Унія товариств Ліги Націй виробила вже в т. зв. „резолюціях Дікінзона" правильник для охорони національних меншостей і візвала Лігу Націй до назначення перманентної Комісії в цілі розсліджування жалоб національних меншостей.

Міжпарляментарна Конференція у Відні могла і повинна була піти дальше в напрямі практичного приноровлення охорони національних меншостей. З другої сторони належить піднести, що Міжпарляментарна Унія і Унія Товариств Ліги Націй не взяли під увагу питання в цілій його ширині. Коли говориться про охорону національних меншостей, не можна поминути областей окупованих мілітарно чужою владою, де переважаюча національна більшість находиться під гнетом зчикаючої національної меншости. В звязку з охороною національних меншостей було обовязком Міжпарляментарної Унії унормувати також справу національних більшостей на територіях, що находяться під чужою окупацією.

Другою важною справою нарад конференції були економічні й фінансові справи, в першу чергу знесення обмежень в міжнароднім торговлі. В дискусії над сею точкою нарад стерлися два становища: вільної торговлі й цлової охорони. Ми знаємо з засідань Української Національної Ради в Станиславові, як тяжко було у нас в Галичині розвязати се питання. Також міжпарляментарна конференція у Відні не могла дійти в сій справі до ніякого позитивного висліду. Пропонованих резолюцій йдучих в напрямі вільної торговлі, (референт Голяндець д-р Трейб) не ухвалено, лише переказано їх окремому редакційному Комітетови для нового розсліджения і змін в дусі переведеної дискусії. На нашу думку сучасний господарський стан ріжних держав світа і їх взаїмне відношення є того рода, що загальна формула для всіх держав не дасться знайти. Необхідно тут взяти під розгляд окремі обставини, серед яких живуть поодинокі держави і народи та знайти відповідну тим обставинам формулу.

Найблизча конференція Унії відбудеться 1923 р.в Копенгазі. Належить надіятися, що Унія піде з новою енергією до дальшої праці і вийде зі сфери теоретичних міркувань на шлях практичних примінень.

Говориться про плян утворення в Унії сталого міжнароднього парляменту при Лізі Націй, себто про легалізацію Унії. Колиб се мало статися, необхідним булоб перевести зміну організації Унії в тім напрямі, що не тільки пануючі нації, але також всі нації світа повинні мати право до заступництва в Унії. Тільки в сей спосіб зможе Унія сповнити своє завдання, змірюючи до свободи народів і добра цілої людськости.

Д-р Олександер Марітчак.

* * *

В дні 30. серпня п. р. покінчив наради XX. Конгрес Міжпарляментарної Унії у Відні. Обширні і основні дебати переведено над справою охорони національних меншостей і висліднми вашингтонської конференції що до розоруження. Конгрес виявив великий зріст почуття міжнародньої солідарности і побіду ідеї порозуміння між народами світа. Австрійська міжпарляментарна група попощала гостей працальним вечером в салях „концертгавзу", на якім явилися на запрошення члени Української Національної Ради п Лев Левицький і д-р Олександер Марітчак. На дальше запрошення угорської міжпарляментарної групи виїхали члени конгресу дня 1. вересня ц. р. на дводенну прогульку до Будапешту. В прогульці взяли між иншими участь Лев Левицький, д-р Кирило Трильовський і д-р Олександер Марітчак, члени Української Національної Ради, як рівнож пані Бланка Баранова і Всеволод Гаврисевич. Багато членів Міжпарляментарної Унії проявили велике заінтересування в західно-українській справі й дали виразу своїм симпатіям для самостійницьких змагань українського народу. Особливо велике зрозуміння для нашої справи проявили англійські й італійські делегати. В Будапешті витали гостей принятим члени угорського парляменту і президент міністрів Бетлєм.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 49.000.

Союз Народів

Дискусія над проектом пров. Мюрей.

ПАТ. доносить з Женеви, що наради над справою національних меншостей продовжуються. На останнім засіданню забрав голос також Ашкенази, котрий в довшій промові критикував часть предложения латвійського делегата Вальтерса, мовляв, договір про національні меншости октройовано Польщі, підчас коли рівноправність держав перед Союзом наказувала би, щоб всі держави прийняли однакові обовязки. Переходячи до предложения проф. Мюрей заявив Ашкенази, що міг би прийняти першу, четверту і пяту часть цего предложения, противиться однак другій і третій. Друга часть цего проєкту предбачує, на думку Ашкенази, можливість обвинувачення інтересованої держави з боку меншости перед гаґським трибуналом. Це противиться 14 ст. договору і поширює 12 ст. польського договору про національні меншости. Поширення цего договору не можна перевести без згоди інтересованої держави. В справі третього предложения проф. Мюрай вказав Ашкенази на неможливість іменования постійних комісарів Союзу, бо це змінювало би протекцію меншости на протекторат Союзу.

Делегат Італії Шіпяльоя попер закиди Ашкенази осуджуючи формально і мериторично предложення проф. Мурей. Бесідник думає, що друга точка предложения противиться договорові Союза, який заключає в собі инші диспозиції в предметі трибуналу, а трета точка нарушує знову суверенність держав, роблючи Союз наддержавою в суперех з бажаннями загалу її членів. Крім того така стипуляція булаб небаженим прецедензом при управильнюванню справ Близького Сходу.

В обороні внесення проф. Мюрей говорив відтак Роберт Сесіль і відчитав корреспонденцію Клемансо з Падеревским в справі договору про національні меншости. Клемансо наводить погляди Бісмарка і Селсбері, батька Роберта Сесіля, виповіджені на берлінськім конгресі в 1878 р., себто в часі признания незалежности Сербії і Румунії. На цих поглядах опер Клемансо свої внесення, що до откройованря подібних зобовязань в Польщі. Роберт Сесіль полемізує з аргументами Ашкенази і доказує, що предложення Морай годиться з 12 ст. договору.

Ашкенази стверджує відтак в короткій репліці, що або предложения Мюрей годяться з договором і є тоді злишні, або є суперечні з договорами і є тоді недопустимі. Проф. Мюрей боронив в черги свої внесення і предложив деякі зміни, лагодячи попередний зміст. Делегат Ашкенази домагається, щоби внесення переказати комітетови, що комісія приняла. Присутні на засіданню Бенеш і Нінчіч не забирали голосу. Дискусію відложено відтак до чергового засідання.

Справа розоружень.

З Женеви доносять: Трета комісія для справ розоружень радила

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

на старинську українську критику.

(Продовження.)

„Кто я?" каже Саша. „Правда, мнѣ девятнадцать лѣтъ и у нас было воспитаніе такое и я... Иногда я себя чувствую мальчиком, а то вдругъ такъ старъ, словно мнѣ сто лѣтъ и у меня не черныя глаза, а сѣрыя. Усталость какая то... Откуда усталость, когда я еще не работалъ?..."

Ця типова картина „скучающаго гимназиста", яка скрашає російську літературу від Чехова і до Сологуба включно, має відповідати настроєви розумної від природи, але пригніченої важким життям селянській дитині, Данилови, яким був я:

„Чудний як сь був він: завжди сумний, замкнений, поважний, наче старий. Не любив він тих забав, якими бавилися його ровесники. було забереться десь у коноплі, насипле там невеличку могилку, поставить на ній маленького хрестика з лобоза і молиться до нього...

Раз мати взяла його за руку і сказала:

— Що ти робиш, дитино?...

— Голготу, мамо!... (б).

Останнє має начеб-то відповідати якійсь „крестной смерти" Саші, якому таку думку вбивав у голову анархіст Колесніков. Що спільного між дійсним дитячим терпінням Данильця (властиво — моїм), а між нігілістичним „кликушеством" героїв Андреєва?...

І те навіть, коли Саша збирається за щось там віддати свою „чистоту", чи може відповідати горячому бажанню Зеленого „за селянську волю встати" і віддати для неї розум, душу, серце, молодість, сили і всі свої надії? Чи не відповідає це звичайним словам нашого гимну: „Душу й тіло ми положим?

Подібнаж „анальогія" між думками хлопця — Саші, коли він ішов на розбій, а загартованим трьохлітнім терпінням на фронті Великої Війни — Зеленим.

В той час, коли в Зеленого — „найбільш болючою думкою було те, що буде тоді, коли селянство знов буде позбавлене (гетьманом!) своїх прав", то про Сашу говориться, що — „И одною изъ самыхъ мучительныхъ мыслей была та: какъ держать себя"... Про щож инше може думати панич, як не про це? Пошли такого на роботу в поле!...

Повною критичною безчуттєвістю, коли не свідомо вимірянним замахом на писану кровю серця мого т. зв., „сповідь Зеленого", (стор. 137—138), яку я написав давно, ще в часи нашого першого змагання з большевиками в початку 1918 року, коли відступали від Київа на Житомир, яко звичайну поезію в прозі й умістив її в першій редакції в житомирському виданню „Н. Волі". Але він її наводить і підкреслює слова „сам від народу", „син землі", „син віри" і т. д. і т. д.

Чому тоді не підкреслити цього:

„В просторах не жнива,
А стоптані лиш межі,
Та віра ще жива
В сумні бунтарні стежі?"... —
(„Звуколірність", 1921 р.)

Стомившись від такої „анальогії", шановний критик зауважує Турянському наскільки його думка про найцінніше в „Зеленому" була правдива і наскільки та думка належить не мені, а Андрєєву, при чому дає маленьке пояснення, що оригінальність мого твору полягає лише в тому, що „загально-людський ідейний зміст" я механічно пристосував до „національно-українського духу". В доказ цього пробує перевести паралель між персонажами обох романів, при чому на одного Колєснікова навалює Овуфрієнка, Супоню і Проця, три, цілком ріжні між собою по своїй психіці людини, котрих вяже лиш одна мета — боротьба за визволення. Загально відомий факт з „перехрещенням" „товариша Данила Терпила" в Отамана Зеленого кинутик порівнює з тим, що мовляв, Сашка Новикса перед відходом на розбій стає Жегульовим. Хай - же шановний критик назве мені хоч одного повстанчого ватажка (за винятком Шепеля), який „промишляя би" під власним прозвищем, або хоч одного діяча з т. зв., „підпілля", який не мав-би своєї „партійної клички". Рівнож хибне порівнання матері Саші з матірю Данила (моєю матірю), що легко побачить той, хто елементарно розуміє психіку міської пані та ще й генеральші і пригніченої селянською нуждою селянки. Рішучо нічого спільного не мають між собою губернатор Телепнов і Трипільський піп, якого майже без усяких прикрас узяв просто з життя, як і Овуфрієнка. Правда, вони нічого спільного з Трипіллям не мали, але за те вони були в м. Краснопіллі, Житом. пов., (піп є ще й досі і про нього в одному з останніх чисел за грудень 1921 р., згадувалося в „Українській Трибуні", що він тепер молиться за „совєтскую власть" і в проповідях своїх прирівнює „діяльність „чека" з христовим бичем у храмі"), а про обох їх свідчить хоч би такий лист, писаний згаданим попом до „станового пристава" 4 го участку, Жит. пов.

„Имѣю честь покорнѣйше просить обратить свое „честное" вниманіе на безобразія творимыя въ нашемъ селѣ мѣстнымъ

дня 12. ц. м. під проводом Торієнтеса, делегата Куби. Комісія розглядала загальний звіт мішаної комісії для справ розоружень, після чого перейшла до провірки проєкту Роберта Сесіля. Сесіль давав потрібні пояснення і просив о прискорення праці над розглядом його предложень, щоби згаданий проєкт міг вийти в слідуючому році на плєнум нарад Союзу. Делегат Норвегії Ланге виказав побоювання, чи цей проєкт не наложить ще більші тягарі на поодинокі держави. Жувенель відповів, що проєкт Роберта Сесіля не грозить такою небезпекою і предложив розгляд поодиноких статей проєкту, якого дві перші точки принято. Між Робертом Сесілем і Жувенелем прийшло відтак до дискусії тому, що офіціяльний англійський текст проєкту не голився з французьким перекладом. На внесення французького делегата відіслано 3 і 4 ст. до субкомітету.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

З Холмщини та Волині.

Перед виборчий рух.

В Томашові на Холмщині відбулось 3. вересня українське передвиборче віче; на вічу виступив представник українського центрального виборчого комітету І. Скрипа. На всіх присутніх віче зробило вражіння своєю організованістю, видержкою і повагою.

Розбій.

28. серпня в Сельці Холм. пов. поліція зробила труси у місцевих селян — Петра Шведа, Адама Беляка і Степана Кухарука. Шукали зброї і бібліотеки, а при обіску називали людей бандитами і большевиками. Перед обіском поліція мала довшу нараду з місцевим учителем п. Валіцею. „Н. Ж."

Звільнення.

В Любомлі на Волині звільнили дві учительки-Українки; причина — не кваліфіковані; але в той самий час приймають учителів також некваліфікованих, але Поляків, як наприклад новопризначена до с. Підгородного вчителька. „Н. Ж."

Як проводиться парцеляція церковних земель.

В селі Крупи повіту Красноставського є церква, до якої належить 19 моргів землі. 29. серпня ц. р. приїхав до Круп красноставський рільний референт і заявив, що на підставі розпорядження люблинського воєводи буде парцелювати церковну землю, що і виконав, наділяючи мазурів та инших зайдів. Коли селяне українського походження звернулися до референта, аби і їх було наділено, референт відповів, що для нього, все одно хто не одерить, бо є всі рівні і вибору бути не може.

Так і не дістали землі свої люде. „Н. Ж."

Виборчий комітет в Бересті.

В Бересті повстав обєднаний виборчий комітет блоку національних меншостей. В склад комітету входять представники делеґовані окремими національними комітетами — українським, російським й жидівським.

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіжа і пашу в Товаристві Взаїмних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

Пресовий бандитизм а „Пласт".

Дня 31. серпня мала відбутися у Львові розправа проти учительки, п-ни Марії Кекиш, яку львівська прокураторія обвинувачувала о злочин шпіонажі. Розправа не відбулася, бо обжалована не явилася. Тому наше громадянство, діяльним членом якого була обжалована, не могло на превеликий свій жаль переконатися, чи обжалування, збудоване на зізнаннях конфідента поліції, на ореченню польських знатоків письма і на суґґерованих польською шовіністичною пресою здогадах, було би видержало пробу хочби й перед львівським польським судом. Та не о питання вини п-ни Кекиш нам ходить. Хочемо напять тувати хуліганство польської шовіністичної преси, яка — як кожду нагоду — так і факт, що п-на Кекишівна як член головної управи українського „Пласту" вкладала чимало праці коло защіплення і поширення виховуючих ідей „скавтінгу" в кругах нашої дівочої молоді, намагалася використати до цього, щоби український „Пласт" скомпромітувати і знищити. Зараз по арештованню п-ни Кекиш в марті ц. р. посипались лайки, підозріння і денунціяції польської брукової преси, львівської і краківської, на „Пласт" та на його управу і його молодих членів. Дарма, що кинене на п-ну Кекиш підозріння не дало польським властям приводу до втягнення кого небудь другого з управи або з членів пластового Уладу у поліційне і судове слідство; дарма що „Пласт" саме в часі, коли велося слідство проти п-ни Кекиш, жив явно повним життям, розвивався, поширювався, вів свою виховуючу діяльність і ладився до святкування 10 тиліття свойого істнування без замітних перепон з боку польських політичних і шкільних властей! — пресовим хуліґанам зі всяких „Курієрків", „Годзєнних", „Веків" і „Гоньців" годі було виречися такої гарної нагоди до безкарного погуляння по українській молоді і українськім народі. Чого то вони не видумали і не виписали з цього приводу на український „Пласт", з якого вже були зробили небезпечну для „цілости" польської держави військову, шпіонську організацію з військовими фаховцями на чолі, військовими вправами, нічними маневрами і т. п. страшними казочними річами. А всі ці безглуздні маячення шовіністичних свистків провожали безвпинні наклики за поліцією та безсоромні цькування властий на наш „Пласт" аж до торжественного проголошення, що — мовляв — „Пласт" вже не істнує.

Чому-ж то польська ґазетна мафія взяла так на око наш український „Пласт"?

Мабуть він чогось варт, коли наші вороги так напосілися на його знищення! І справді, вони добре знають, чого хочуть, бо знають, яке значіння має цей наш „Пласт" для піднесення і скріплення нашого народнього організму. Світова війна наглядно виявила велику вартість скавтового виховання молоді навіть для таких здорових і кріпких націй, як англійська і американська, а для справи відновлення Польщі польське „гарцерство" було і є ще нині одним з рішаючих чинників. Тому польські шкільні і військові власти невтомимо піклуються своїм „гарцерством", організують його і підпирають, а свідомі значіння скавтінгу для народної справи круги польської суспільности жертвують йому чимало сил і моральних чи матеріяльних засобів.

Так на наших очах виховується в „гарцерських" організаціях по всіх польських школах при як найдальше ідучій підтримці властей і суспільности нова ґенерація польської мужеської і жіночої молоді, здорова тілом і духом, загартована життям серед природи, порадна і проворна, з виробленими вже основами сильного характеру, свідома обовязків і завдань, які ждуть її в житю нації і держави, приготована жертвувати для них кождої хвилі і на кождий заклик всі сили тіла і духа. Саме цього літа ми бачили цю молодь по таборах, серед наших гір і лісів; ми стрічаємо її що дня і на кождому кроці при праці над собою під проводом окремо вишколених інструкторів.

Ми також читали в часописах, що на міжнароднім скавтовім конґресі в Парижи в днях 23. до 30. липня н. р. польське „Гарцерство" було заступлене окремою делеґацією, яка виступала іменем 30.000 польської зорґанізованої скавтової молоді, і що польське „Гарцерство" цим числом осягнуло по Америці і Англії третє місце в ряді скавтових організацій світа.

Ми все те бачимо і знаємо але не спиняємося ані на хвилю думками коло питання про наш український „Пласт". Рівнодушно глядимо на його тяжку боротьбу з зовнішним ворогом і з внутрішними деструктивними силами, на які складаються заскорузлість поглядів, егоізм, кирпа, безхарактерність і т. д. Самі помагаємо ворожим затіям нерозумінням ваги „Пласту" для загальної народної справи, відпікуванням від співпраці або хочби лише піддержки, навіть прямо ворожою поставою, критикуванням, негодуванням, шкодженням... І дивуватися, що серед таких умовин протягом 10-ти літ істнування „Пласту" надлюдським зусиллям його організаторів таки вдалося згуртувати в ньому хоч 10 прц. загалу нашої шкільної молоді, які творять нині одинокий український скавтовий улад.

Та годі вже! Пора вже й нам отямитися, отрястися з заскорузлости, зрозуміти, що нам нині і завтра ще не вільно легковажити нічого, що може якнебудь скріпити наші сили! А саме „скавтінг" — в нас „Пласт" — являється таким невичерпаним жерелом свіжих, життєдайних сил на тепер і на будуче, бо його завданням створення ідеального типу чоловіка-громадянина.

Тому не критикуймо, не руйнуймо того, що вже зроблене, а берімся до його дальшої розбудови, уліпшення, скріплення і поширення; горнімся до співпраці коло організування „Пласту", вступаймо в ряди його провідників, опікунів і трудовників; помагаймо йому, коли не працею, то морально прихильністю, або хочби й матеріяльною піддержкою! Нехай зникнуть вже раз з поміж нас родичі, які бачать в пластовій праці своїх дітей лише пусте гайнування часу; нехай щезнуть і ті — на щастя немногі — педагоґи, провідники і вихованці нашої молоді, для яких „Пласт" все ще забава „у військо", небезпечна для їхнього авторітету а може й для їхньої урядової карієри!

Не надумуймося, не отягаймося а берімся до діла таки зараз нині, щоби чим скоріш дігнати всі другі народи, яким ми самі дали себе випередити.

Це буде одинокою гідною відповідю на такі безсоромні обвинуваченя нашої ідейної молоді з боку ворожих для всего, що українське, пресових бандитів, як ці, якими закинула „Пласт" польська шовіністична преса з приводу справи п-ни Кекиш. Організуванням і веденням пластового Уладу займається, як відомо, Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодіжю у Львові згідно з уповажненням свойого статута; на чолі Уладу стоїть Верховна Пластова Рада, яка є секцією названого товариства. Так як бюровий льокаль товариства і „Пласту" зареквірований безправно львівським магістратом, урядує товариство і „Пласт" у Львові на разі при вул. Домініканській ч. 11, І. пов. „Достава". *Ст.*

учителемъ Онуфріенко, который агитируетъ крестянъ, проповѣдывая имъ какую то Украину, выстраиваетъ какіе то памятники, выписываетъ и распространяетъ Кобзара и другія зловредныя книги и тѣмъ сильно волнуетъ народъ. На моёмъ полѣ выстроилъ какого то Шевченка, къ которому бѣгутъ люди нетолько свои но уже изъ другихъ селъ, вслѣдствіи чего принадлежащая мнѣ отава, которую я собирался косить, вся вытоптана въ чемъ прошу убѣдиться. Обратите, пожалуста, вниманіе и прекратите по безобразіе". *)

І коли розділи, яких у мене на першу частину цілком випадково припадає 16-ть, — кажу випадково, бо мав певний намір три останніх розділи першої частини приключити до другої, — може в цілому по своїй будові відповідають де в-чому будові „Жегулева", так напевне не більше, як би відповідав такійже будові „Юліяна Відступника", або „Санїна", про що вже згадував...

Але „запозичання" картин і образів, та навіть „окремих виразів", це вже справа иншого порядку і, очевидна річ, коли навіть було щось спільне по анальоґії, то вже не через те, шо я „запозичився" в Андреєва, а через те, що він запозичився у нас, як запозичався Купрін („Олеся"), Л. Толстой в сковороди („Бог внутрі нас" і „В чьом моя вѣра"), Б. Лазаревський і ім-же „ність числа". Одначе: „записане московським пером не витягнеш українським волом"...

Порівнання матері з образом святої не є взагалі оригінальне. Існує воно в літературі писаній і літературі устній, як співається в пісні:

„Намалюю матір,
На божничку в хаті".

В Троїцькій церкві в м. Краснополі є образ святої Марії Єгипетської у подільській свиті з широким, вишитим ковніром, у гетьманській шапці і з кінджалом за поясом. Образ цей має свою багату легенду, яку я використав у першій кн. своїх волинських легенд п. н. „Краснопільські привиди **). Цей образ я мав на увазі, коли писав:

„Як я був у церкві, то бачив таку на образі".

Зустріч матері, як і наростання трівоги під час японської війни є до трафаретного звичайні. Очевидно шановному критикові самому нераз приходився бачити, як трі вожно, зі сльозами на очах, чекають на матір діти, коли зостаються самотою в темній хаті.

(Докінчення буде.)

*) Моє оповід. „Тарасове Свято", „Рада", 1914 р., 25. марта, (7. квітня). вип. 8.

**) „Тіни Минулого", волин. лег. кн. перша. Київ. 1919 р., В-во „Сяйво".

З польських справ.

Благодать польської ваяди.

Варшавський „Пшеґльонд Вєчорни" доносить про скликання ради польських міністрів, на якій будуть обмірковані засоби, яких треба буде вжити на Горішньому Шлеську в звязку з тамошніми заворушеннями. Між иншим передбачується заведення військового стану.

„Ґарантії безпеченства".

Польські часописи доносять: „В звязку з конечністю загарантування безпеченства підчас виборів приїзджають до Львова на конфе-

ренцію з місцевими властями безпеченства генеральний виборчий комісар Бресевіч, директор департаменту безпеченства в польському міністерстві внутрішніх справ Урбановіч, та кермавич виборчого референта в польському міністерстві внутрішних справ Бутковскі".

Державні листи кандидатів.

„Пшеглёнд Вечорни" доносить, що до тепер зложили державні листи кандидатів до сойму дві польські партії а саме П. С. Л. і П. П. С.

Той сам часопис подає, що пропорціональна система дає неклерикальній і несоціялістичній польській інтелігенції можність позискання кількох мандатів.

В звязку з тим „Курієр Польскі" дізнається, що замість одного великого, державного центра буде їх кілька: польський центр, міщанський, державний, робітничий, центр працюючої інтелігенції і т. п.

Кілько коштуватимуть варшавські виборі.

„Газета Варшавска" доносить, що технічні приготування до виборів у самій Варшаві коштуватимуть 300 міліонів мп.

Справа Сх'дної Галичини.

На конференції польського премієра Новака з маршалком Тромпчинським порішено, що на пленарному засіданню польського сойму у второк дня 19. ц. м. буде розглянута справа Східної Галичини, після чого на слідуючому засіданню польський міністр фімансів виголосить своє експозе.

Пілсудскі у Львові.

Начальник польської держави Пілсудскі переїхав оноді через Львів не опускаючи зелізничого двірця, на якому приймав привіт від властей і генераліції. Подібне приняття як у Львові завранжовано і на станиславівському двірци.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Совітська Росія.

Що говорить Троцький для закордону?

Совітська агенція „Роста" подає розмову Троцького з кореспондентом New York Wold" про розброєння. Два роки тому назад, заявив Троцький, в Росії було змобілізованих шістнадцять річників. Тепер з пяти і пів міліонів лишилось лєдви 800 тисяч на дійсній службі. В Генуї російська делегація запропонувала державам антанти кілька проєктів загального роззброєння і часткового обмеження військових приготовлень. Росія тепер готова приняти кожен проєкт, який би гарантував непорушність теперішніх кордонів окремих держав. Головні труднощі полягають не в самій можливости технічного переведення роззброєння, але в сучасному курсі европейської політики. Коли Америка виступить в цьому напрямі з ініціятивою, совітський уряд прилучиться до цієї акції. Що до можливости озброєної інтервенції з боку Франції, Польщі, або Румунії, то, на думку Троцького, нема підстав думати, що є тут безпосередня небезпека; проте з другого боку не виключена все таки можливість певних комплікацій; останне примушує Росію затримувати теперішний склад армії й поліпшувати її технічну боєздатність.

Новий церковний процес.

В Ростові на Дону большевиками розпочато новий церковний процес. В числі підсудних еп. Арсеній, проф. Бунаков; всіх підсудних тридцять чоловік.

Німці в Росії.

До Петербургу прибув транспорт з 20 паровозів. До Нижнього Новгороду для ознайомлення з ярмаркою приїхав редактор „Deutsche Allg. Ztg." Кляйнов.

Репресії.

Ярославський ревтрибунал засудив робітницю Кочергину на сім років тюрми за контрреволюційну агітацію й поширення есерівської літератури серед робітників.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

РІЖНІ ВІСТИ.

Хочуть зірвання переговорів.

Польрад доносить з Бордо, що серед бельгійських міністрів в Брісселі панує однодушність що до апробування рішення Тені в справі зірвання репараційних переговорів з Берліном.

Рішуче становище Англії.

„Дейлі Кронікль" подає, що Англія в огляду на свої інтереси в Дарданелях готова є станути в обороні проливів і оружно полагодити можливий конфлікт з Туреччиною навіть на випадок, коли б союзники відмовили їй помочі.

Домагання Бельгії.

„Агаж Бельг" доносить, що бельгійський премєр Тені рішив зажадати від Німеччини виплати сум, що припадають на 15. серпня і 15. вересня. Виплати будуть переведені в скарбових бонах забезпечених резервою золота, зложеного в банку, який вкаже бельгійський уряд. Міністр закордонних справ Жаспар нотифікував вже німецькому шарж д' афер згадану резолюцію бельгійського уряду.

Большевики і Литва.

Совітський уряд звернувся до литовського представника в Москві з нотою на імя міністра закордонних справ з приводу інтернаціоналізації Німана; в своїй ноті большевики протестують проти розвязання цього питання без їхньої участи.

Японія і Приморський уряд.

Японія дала згоду на приїзд до Японії місії приморського правительства.

Церковний большевизм.

В Мінську утворилася група церковних большевиків „жива церква", яка оголосила митрополита Мелхиседека контрреволюціонером і стала вимагати його арешту. В Саратові поставлений большевиками еп. Миколай, оголосив відлученими від церкви всіх, що не визнають влади „живої церкви".

Нова партія.

В вересні в Берні відбудеться зїзд деяких російських громадських діячів, які взяли на себе ініціятиву утворення за кордоном російської республиканської партії. В зїзді бере участь лівиця н-д на чолі з Мілюковим, праві с-р і с-д, плехановці і савінковці. Ініціяторами зїзду називають Авксентієва, Переверзева, Прокоповича і Кускову.

Декрет про амнестію.

Болгарська „Побѣда" повідомляє, що міністерство внутрішніх справ в Софії одержало від українського совітського посольства в Празі прохання широко оголосити декрет українського совітського уряду про амнестію емігрантам, які можуть вільно вернутись на батьківщину, де певний час їх замкнуть до концентраційних таборів, а по тім відпустять до дому.

Англійські побоювання.

На конгресі англійських вчених, що відбувся на днях в Гул, промовляв директор департаменту для наукових дослідів д р Геркер, котрий звернув увагу членів конгресу на величезні успіхи німецького промислу в области трійливих газів. Д-р Геркер підчеркнув, що завдяки тим успіхам буде Німеччина в дуже корисним положенню на випадок війни. Бесідник ствердив, що Німеччина, яка в 1913 р. випотребувала 213 тисяч тон газу (з того половину імпортованого з Чілі) випотребувала 1921 р, 295 чисяч тон азоту, випродукованого власним промислом. Наприкінці ствердив д-р Геркер, що з кінцем 1922 р. Німеччина буде в силі випродукувати 500.000 тон азоту.

Загибана Франція.

Аг. Аваса доносить з Парижа, що Поанкаре не думає навіть виїхати до Женеви в часі, коли Льойд Джордж буде присутний на засіданнях Союзу Народів. Не видано також ніяких заряджень на випадок переїзду Льойда Джорджа через Париж.

Напад Греків на Болгарію.

В районі Струміци грецькі відділи перейшли болгарську границю і розпочали боротьбу з болгарською сторожею. Прийшло до рукопашного бою. На другий день грецькі девертири втікаючи перед своїми військами дійшли аж на болгарську землю, де їх інтерновано.

Збіжа для Росії.

Болгарські рільничі кооперацп висилають для голодуючих в Росії 100 вагонів збіжя.

Відгомони грецько турецької війни в Болгарії.

Пат. доносить: Населення Болгарії затрівожене випадками на грецько турецькому фронті. Болгарська преса висказує думку, що Турки не задоволяться успіхами в Тракії і готові напасти на Болгарію. „Echo de Bulgarie" подає, що Болгарія повинна відограти чинну ролю в розвязанню східного проблему. В тій справі має бути скликана болгарська конференція в Софії для обміркування праці над обороною болгарських інтересів.

Адмірал Горті в Румунії.

В Сокрожзі біля Арада поповнила самовбийство своячка регента Мадярщини Горті. Горті звернувся до румунського уряду з просьбою о дозвіл виїхати до Румунії для участи в похоронах.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ТЕЛЄГРАМИ.

Концесії на Сибірі для Американців.

Лъондон. (ПАТ.) „Дейли Нюз" з Вашінгтону: З Чіти наспіла вістка, що тамошне правительство дало Американцям концесії на Сибірі. Концесії на копальні нафти на Сахаліні одержало тов. „Ст. Клейр".

Рада С. Народів.

Женева. (Пат.) Рада С. Народів радила вчера дальше. Іші референтував справу, котрі держави, що є членами Союза, займають під промисловим зглядом перше місце. Ходить тут о усталення листи держав, котрі мають бути заступлені в Адміністраційній Раді міжнар. уряду праці. Індійське правительство запротестувало проти пропонованої листи, з котрої його вичеркнено. На цьому публичне засідання замкнено, а приступлено до тайного засідання.

Югославія й Румунія поможуть Греції.

Льондон, (ПАТ.) По донесеннях часописів, югославянське й румунське правительство заповіли поперти Грецїї, коли конфлікт перенісся би на Балкан. Згідно з цією вісткою, Югославія мобілізує й концентрує війська біля Іскіб.

Засідання анг. Радн. міністрів.

Льондон. (ПАТ.) „Дейли Телеграф" пише, що завтра відбудеться засідання Ради міністрів під проводом Л. Джорджа.

Італія і Сх. справа,

Рим. (ПАТ.) Авас. „Трібуна" пише, що Шанцер вислав до Льондона і Парижа відповідь на англійську ноту в справі Сходу. Шанцер ще раз висловлює погляд італійського правительства, підчеркуючи конечність прискорення заключення мира. Італійське правительство бажає, щоби кожда великодержава прийняла на себе відповідальність за евентуальні комплікації.

Заговор Врангліців проти Болгарії.

Софія. (ПАТ.) Вольф. По донесенням БАТ., болгарська поліція впала на слід заговору в відділах армії Врангля. Акція мала звіргала до повалення болгарського правительства. Догадуються, що армія Врангля мала поперти декстрих опозиційних сторонництв. Ведеться слідство.

Венізельос їде до Парижа.

Париж. (ПАТ.) „Інтранжіжан" пише, що подорож Венізельоса до Парижа має приватний характер. Нїщо не говорить за цим, щоби мала відбутися конференція між ним і Поанкаре. Венізельос рішений не вернути більше до політичного життя.

Греки підпалили Бурсу.

Льондон. (ПАТ.) Райтер з Царгорода: Греки заки кинули Бурсу, підпалили це місто в кількох місцях.

Збірка Б. П. Пещанського в Національнім Музеї.

В неділю 10. вересня відкрито в Нац. Музеї при вул. Мохнацького виставку збірки відомого на придніпрянській Україні збирача і дослідника старовини п. В. П. Пещанського. Можна уявити собі всякого рода труди — перепони з переведенням тих вартісних річей з України, довідуючись, що п. Пещанський прибув з ними до Львова минулого тижня дорогою на Херсон і дальше до буржуазних держав виїхавши з під совітської влади як репатріянт. Щоби так наражуватися до цієї степени, треба справді мати „жилку" запаленого збирача. Кінець-кінців збірка находиться зараз в кімнатах музея до прилюдного оглядання і оцінки та слід з гори замітити, що варта вона як найпильнішої уваги зі сторони прихильників української старовини й культури.

На експонати складаються: килими, книжки, ікони, матерії, малюнки, знимки, декілька памятників архітектури й стінописі і помежні ріжні предмета. Як бачимо п. Пещанський не ограничився до громадження якогось одного ділу, а набуваючи предмети, мав на оці в першій мірі артистичну і культурно-історичну стійкість. Помимо частину експонатів чужого походження — це переважно річи наші, тим паче для нас дорогі.

Таким наскріз українським експонатом згаданої збірки є 21 килимів порозвішуваних по стінах. Є це прегарний збір з цієї галузи українського артистичнього промислу, XVIII ст. (один з них стрижений Лаврської коцярської роботи кінця XVII ст.). Давне українське килимкарство знане любителям і має вже свою в артистичних кругах заслужену фірму. Чимало цього рода робіт сміло видержує порівнання з найкращими перськими виробами, а добирані через п. Пещанського, що певно збиряв їх для себе не з наміром продавати, чи відступати кому, представляють окази типові з технічного і найбільше інтересні з артистичного боку. Не місце у цій статейці, писаній під першим враженням подавати пояснення техніки килимкарського промислу тимбільше, що радо ними служить, як зазначено в оголошенню властитель збірки на виставі.

Річ врештою не у техніці, яка ширші круги не занадто обходить: скажім просто — збірка килимів виставлена оце в Нац. Музеї — це добро високої вартости, представляє собою вмілим добором заокруглену цілість і в тім комплєті та значнім числі, ледви чи тих зараз, а тим менше на будуче найдеться де в приватнім посіданню. Декотрі з них — білі круки в українському давньому килимкарстві як народній килим з Переяславщини кінця XVIII ст. (означений ч. 166) чи блідозелений килим з Полтавщини теж з тих часів, тому що ясні килими знаходяться дуже рідко До рідкостей належить теж найстарший стрижений килим Лаврської коцярської роботи кінець XVIII ст. Одні вибиваються сильним витриманим в стилю рисунком (як ч. 151, або ще більше стилевий червоний килим з Яшпільщини половини XVIII ст. з райським деревом, схожим з анальогічним ассирійським мотивом чи „кубістичний" жовтий килим з Поділля початку XVIII ст. ч. 153) — инші знова захоплюють незвичайно ніжною гамою красок (як сірий килим з Полтавщини 2 ої пол. XVIII ст. ч. 158 — або синій, київський середини XVIII ст. ч. 156, чи під ч. 157 блакитний полтавський з тогож часу.) А вже сірий килим між образами сучасних малярів у великій фронтовій салі — казочно ніжна річ в красці, лагідна мельодія барв, що пестить зір не вважаючи на пересічну рисункову якість стилізації.

Загалом килими виконані кросновою технікою так обичною, майже типовою для східної части України що уможливлює тонкі переходи красок навіть у тлі і заокруглення форми в противенстві до західних областей отже й Галицької України, де килими вироблялися на ткацьких верстатах. У своїй збірці п. Пещанський має такий килим геометричного характера (із заходи. Поділля ч. 171) зближений до галицьких виробів.

За довго булоб розводитися поодиноко над красою кождого виставленого килима. Можнаб збірку поділити ще на чистонародні (людові) і панські шляхоцькі килими у всякому разі зібраний матеріял можна вважати комплєтом над котрим можнаб розпочати студії а тої царини національної збірної творчости українського народа. Якраз цей момент відріжнює збірку д. Пещанського від колекцій музея Наук. Тов. ім. Шевченка, Націон. Музея і польських львівських збірок, які виявляють характер привагідко набуваних річей, не говорячи вже про вищу артистичну стійність і рідкість значної части збірки д. Пещанського.

Усі ті річи з перед 2-х століть замикають картку історії культурного життя українського народа і якнебудь обставини порвали чимало ниток традиції в збіркій людовій творчости на щастя не можна говорити про повний занепад давніх, добрих начал.

Оці начала треба культивувати розповсюджувати, вщіплюючи чисто національний викладник почувань краси предків у живі сучасні спроби народньої творчости!

І якраз їзза культурно-педагогічного не тільки історичного значіння збірки як вже не ціла так що найменше килими й гафти не повинні вийти поза степень географічної ширини яким Львів означується на захід, де як лакомий антикварсько - артистичний кусок знайшлаб скоро покупців і пропаlаб для нас на віки!!!

Пригадаймо собі розпучливі заклики в справі береження української старовини й культурних памяток: ви маємо випустити з рук народне добро ми свідома вартости й культурного значіння цих памяток українська громада Львова, а не глухого закутка з провінції?!! Не виображую собі в тій хвилі, які фінансові трансакції на ту ціль мається перевести але ніяк неможливо допустити думки, щоби згадані річи, особливо коли властитель склоняється їх продати — малиб піти в чужі руки. І одно є ясне: що булоб непростимим гріхом, колиб їзза партійних чи особистих ревнувань справа мала розбитися, а збірка не сталаб власностю Нац. Музея чи музея Наук. Тов. ім. Шевченка!

А збірки у нас запропащують ся на жаль. Найкращі збірки В. Кричевського і М. Грушевського згоріли в Київі 1918 р. Через те збірка п. Пещанського являється під цю пору найбільшою і найважнішою.

Щоби коротко закінчити згадаємо і про решту зібраних предметів. Гафти є дуже гарні і ними докомплєтувався би добре збір гафтів Музея Наук. Тов. ім. Шевченка, а те саме можна сказати і про драперії і дрібніші річи. Рукописи повинні остати в Національнім Музеї. Ікони переважно північного, російського письма. Відбиває вона від наших в Нац. Музеї і Музеї Наук. Тов. ім. Шевченка характером і красками і може служити до порівнання при дослідах над південним, українським іконним мистецтвом і загалом Східного світа.

Дня 11. вересня 1922.

Микола Федюк.

НОВИНКИ.

— „Свобода"! Ділимося з нашим громадянством відрадною вісткою: 15. с. м. зачинає на ново виходити популярний тижневик „Свобода". Теперішна влада всіма силами старалася недопустити до видавання газети для селян. Як довго трівав вимушений стан, заходи о дозвіл на тижневик для селян після закриття „Батьківщини" були безуспішні. Тепер Народний Комітет приступив до обнови „Свободи". Не потрібуємо підносити значіння „Свободи". В розвитку національної свідомости галицького села відіграла вона незвичайно корисну ролю. Закликаємо наше Громадянство до якнайуспішнійшого підперття „Свободи" жертвами на пресовий фонд і якнайбільшого поширення її. Редакцію „Свободи" обняв п. Михайло Струтинський.

— Конфіската. Останнє (13) число „Діла" сконфісковано за передрук, а англійської преси статті п. з.: „Східногалицька небезпека" і за новинку: „Ревізії на провінції".

— Jak trwoga, to do Boga. Польська влада у Східній Галичині, яка скрізь і всюди ігнорує українську мову, не признає навіть української народности, а тільки етнічні племена, відчасу до часу нагадає собі про нас і пише відозви та оголошення по українськи. До тепер це діялось тоді, як влада домагалася податку, данини або оголошення до конскрипції. На днях львівська виборча комісія з жалем знов пригадала собі, що окрім польського населення живе у Східній Малопольщі „рускі людек" і опублікувала відозви безграмотно, з помилками — але по українськи.

— Арештують. В Любачеві арештовано 4 українських студентів у підозрінню, що вони нищили телєграфічні дроти під Любачевом. Так само арештовано 2 студентів в Зимній Волі в звязку із якимись замахами. Арештування переведено на основі звичайного доносу, без доказу вини.

— Ще один фільварок згорів. „Газета Цодзенна" доносить, що дня 12. вересня невідомі особи підпалили фільварок в Любичі королівській. Винівників не висліджено.

— Нова жидівська газета в Перемишлі. В Перемишлі почав виходити жидівський тижневик „Das Jüdische Wort" під редакцією А. Фрайнда.

— Переїхання автомобілем. При вул. Зиблікевича у Львові переїхав автомобіль Кляру Енгель. Нещасна жертва газардової їзди польських автомобілістів бореться в лічниці зі смертю. Колеса автомобіля розторощили її чашку та поломали ребра.

— Кінець весілля. В Добростанах на весіллю прийшло до бійки між парубками узброєними в кріси. Підчас стрілянини куля поранила двох селян. Богато учасників бійки арештовано.

— Арештування шпіона. В Зал'щиках арештовано большевицького шпіона, котрий із фальшивими документами приїхав з Москви для агітації в Польщі.

— Нужда причиною самовбивства. В цукорні при вул. Гетьманській у Львові позбавив себе життя вистрілом з револьвера Мирослав Ульберський. При ньому найдено письмо, яке вказує на те, що самовбивство поповнено їзза недостачі засобів до життя.

— Нові ціни у Львові. Львівський магістрат устаткував такі ціни м'ясних виробів: 1 кг. солонини 2300 мп., сало 2500, свинина 1400, волове м'ясо 800, телятина 900, смальцю 2800, вудженина 2800, ковбаса 2400, сальцесон 2000, ковбаски 2400.

— Справа російської еміграції. Засоби, якими розпоряджала російська еміграція вичерпуються. З Болгарії перевезено до Франції 200 російських дітей, якими заопікувались Французи. В Константинополі відкрито нову російську гімназію.

— Арештування провідника румунських соціялістів. В Яссах арештовано румунського лідера соціялістичної партії Танасе. Причиною арештування був факт, що Танасе викликав бійку між поліцією і робітниками в Яссах.

— Вибух муніції в Румунії. В м. Красна в Румунії наступила експльозія в складі муніції. Богато осіб було убитих і ранених.

— Холєра у Варні. Між російськими емігрантами у Варні вибухла епідемія холери. Сконстатовано, що холєру занесли з Одеси збіглі, що не давно прибули до Варни.

— Привіти для Врангля. Російський Національний Комітет в Білгороді вислав для генерала Врангля привіт і подяку за те, що його армія стоїть і досі понад партійною боротьбою, мимо зусиль ріжних партій перекинути армію на свій бік. Такий самий привіт дістав Врангель від Центрального Національного Комітету в Парижі.

— Твердохліб нападає на пана? Нам пишуть з Миколаєва н. Дністром: Перестерігається всіх громадян жидачівського повіту перед відомим польським прислужником Твердохлібом, редактором рептильки „Рідний Край", який цими днями обїзджає глухі закутини жидачівського повіту, намовляючи селян до участи в польських виборах і голосования на нього.

— Новий винахід. В Німеччині сконструовано нові літаки, якими можна літати без мотора, тільки при помочи крил. Винахідник того апарату Генцель літав при помочи крил 3 години безперервно над містом Фульда, після чого щасливо спустився з апаратом на землю.

— Концерт Придаткевича. Молодий талановитий наш скрипак Роман Придаткевич, якого українська публика мала вже нагоду пізнати, уладжує в четвер дня 21. ц. м. в салі тов. ім. М. Лисенка концерт, на якому, треба ждати, появиться усе українське громадянство, яке розуміє вагу рідної мистецької культури. Дотеперішна практика нашого молодого скрипака, який дав ряд зразкових концертів на провінції, позволяє вірити, що і львівська громада не заведе похладаних в ній сподівань.

— Ідуть розбоєм — агенти польського товариства взаїмних обезпечень. Мимо сього, що примус обезпечення ще не обовязує, розілялися вони по всіх селах нашого (перемиського) повіту і приневолюючи війтів, щоби їм давали асистенцію, ідуть від хати до хати і всіх — навіть обезпечених, а навіть агентів „Дністра" записують до асекурації, та опісля присилають поліси. В селі Шегинях спротивилися сьому примусовому походови селяне, то агент взяв собі асистекцію двох жандармів з польської державної поліції і пообезпечував всіх, навіть членів „Дністра" в польській асекурації!

— Повір Волочіщина! Шкільний зїзд відбудеться 18 вересня ц. р. о 12. год. в салі дому Шашкевича (Підвійтс). З огляду на вагу справ, які порушиться на зїзді й на конечність порозуміння й вирішення їх повітовим зїздом числимо, що вся інтелігенція й усе свідоме селянство візьме участь у зїзді без огляду на запрошення. — *Старшина кружка УПТ.* 673 2–3

— Виставка збірки в Б. Пещанського (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10–2 год. за вступом 500 мп., каталь. 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 6–?

Вписи на всі отвалні вечірніх доповняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 95. перполудньом і попополудни в урядових годинах. Є громадянським обовязком кождого Українця промисловця вписати своїх терминаторів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 3–5

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Польські вибори і наше жіноцтво.

Дивна іронія долі. Українські жінки галицької землі вижидали довго цеї хвилі, коли прийдеться їм взяти дійсну участь в державному житті та покористуватися найвищим правом вольного громадянина: правом творити закони, яким мусимо повинуватися. І ось тепер перший раз нас кличуть до виборчої урни. Одначе кличуть не свої, а чужі. Кличуть не на те, щоби ми стали творчим і співрішаючим чинником в будуванню власної держави, щоби добути безпосередній вплив на формування долі власного народа; нас кличуть на те, щоби ми нашими голосами закріпили існуючий стан, створений польським воєнним виступом проти Сх. Галичини.

І тому становище українського жіноцтва до розписаних польським урядом виборів до варшавського сойму і сенату — є ясне і недвозначне. Українські жінки стануть в одним ряді, рамя об рамя з цілим народом та своєю безумовною солідарністю з одностайним національним фронтом засвідчать свою політичну зрілість.

Повна абстиненція жіночих мас від польських виборів, — добровільна, свідома абстиненція, буде таким самим іспитом громадянської зрілости, яким була би масова участь у власних виборах. Наша мовчанка не буде доказом пасивности несвідомих політично одиниць; навпаки: вона буде самостійним висловом нашої політичної волі, нашого незломного змагання до власної державности.

Цеї волі наших жінок не захитає факт, що вирішення становища українського народу до польських виборів запало — на жаль — без ніякої участи жіноцтва. Вини цього сумного факту треба шукати в першій мірі в самому жіноцтві. Воно в своєму загалови є досі майже без виїмків безпартійне, партійно не здиференціоване. Найвища пора здати собі вже справу з цього, що всяке нормальне політичне життя розвивається в рамах партій і за посередництвом партій. Як довго жінки остають поза скобками істнуючих в нас політичних партій, — так довго вони добровільно елімінують себе з політичного життя, засуджують себе самі на політичну смерть. Участь жінок в політичних партіях є найпевнійшим висловом їх громадянського вироблення, є мірилом розвою їх політичного змислу. Слід тямити українській жінці, що лише щирим зацікавленням політичними справами, масовою участю в політичних організаціях, інтензивною працею для політичних ідеалів, вона дасть найкращий доказ, що зуміє використати свої громадянські права та сповнить ті великі завдання, які ждуть її у власній державі. В політичному життю числяться лише з фактичними силами і як довго жіноцтво не уявляє собою такої сили, — так довго воно не може мати впливу на політичні справи.

Як раз тепер лучається добра нагода, щоби використати передвиборчий час для переведення як найширшої політичної пропаганди серед українського жіноцтва. На всіх інтелігентних одиницях з поміж наших жінок тяжить великий обовязок не занедбати хвилі і вийти вже раз з круговороту теоретичних міркувань на шлях реальної праці.

Не замикаючи очей на малу активність галицького жіноцтва, — нехай нам буде можна висловити надію, що також дотеперішнє становище відповідальних політичних провідників до справи участи жіноцтва в політичному життю уступить місця новому, яке більш відповідає духови часу й інтересам нації. Ясна річ, що до управ політичних партій жінки можуть увійти лише партійним шляхом. Але чи не пора подумати вкінці про допущення жіночого представництва до того рода політичних центрів, як Міжпартійна Рада? В нинішних анормальних умовах жіноцтво не має спромоги увійти масово в партії і нормальним шляхом найти доступ до центральних політичних установ. А чи згідне воно з нашим національним інтересом, щоби голос жінки, яка по думці наших законів від близько чотирьох літ (бо від часу конституанти з дня 19. жовтня 1918. р. і на основі 4. артикулу тимчасових основних законів з дня 13. падолиста 1918. р.) є повноправною громадянкою, — щоби її голос був виелімінований з усіх нарад, де рішається про долю народу? Чи політичний розум і розрахунок не каже політичним партіям вийти на зустріч жіноцтву, з власного почину покликати його в свої ряди, притягнути його до політичного життя і промостити йому шлях до участи в наших політичних установах? Чи при добрій волі не можна найти який вихід і покликати на цей анормальний переходовий час, в якім живемо, жіноче представництво до наших політичних центрів? Перші леди мусять бути проломані!

Допущення жіночої репрезентації було би незвичайно природним і здоровим посередним етапом до введення широких мас жіноцтва на політичну арену. А коли би до голосу мужеської половини населення долучився ще в усіх важних справах однозгідний голос жінки, — то це скріпило би становище народу і його проводу, — бо свідчило би про одностайну і незломну волю цілого населення.

При зближаючихся виборах до варшавського сойму і сенату лежить на нашому жіноцтву подвійний обовязок. Не лише кожня з нас сповнить сама свій обовязок, але також подбає про становище своїх найблизчих, своєї рідні. Ніхто не є в силі мати такий рішаючий вплив на несвідому, або хитку одиницю, як сама жінка. Вона зуміє піддержати слабого, розвіяти сумніви, — вона додасть завзяття і святого огню запалу своїому чоловікови, синови, братови.

Жіночий голос важить сьогодні при виборах так само, як мужеський і на рівну вагу піде також наша мовчанка. А мовчанка буває часто вимовніща понад усі слова.

Українське жіноцтво в польських виборах участи не візьме!

Мілена Рудницька-Лисяк.

Боротьба за охорону жінок і дітей.

В старих культурних націй щораз більше поширюється думка про вагу поліпшення умов, які мають на ціли скріпити живійшу силу грядучих поколінь. Новітне життя з його горячковістю, вічною напругою і працею, з його безупинною, безпощадною боротьбою за істнування, вимагає від людини небуденного здоровля і відпорности нервів і духа. Послідня світова війна довела цей стан до катастрофи. Молох війни пожер міліони жертв на полі битв, полишаючи при життю генерацію — здебільшого виниділу і надломану. Можна сміло сказати, що на континенті, за нечисленними виїмками (невтральні держави), нема майже ніодної людини, котра таким, або другим способом не булаб доторкнена війною. Отже не дивниця, що щасливі народи Заходу, які — в противенстві до нещасного Сходу — зазнають вже на ділі всіх благодатей мира, взялися до інтензивної праці над створенням трівких основ для фізичного здоровля, коли вже не сучасного, то бодай слідуючого покоління. А що жінка є носителькою життя як матір, то ясно, що увага західно-европейського громадянства звернена в напрямі охорони жінки-матери і дитини.

Ґенеральним штабом для кермування широко закроєною акцією охорони материнства і молодого покоління являється Союз Народів. За ініціятивою секції опіки робітництва при Союзі Народів переведено ряд анкет, які вкінці дали вислід у формі загальних тез про охорону матері-робітниці і охорону дитини. Ці тези переслано всім правительствам з припорученням, щоби законодатні тіла дотичних держав приступили негайно до опрацьовання і ухвалення необхідних законів і зробили тим чином пропоновану охорону міжнародньою. Багато держав справді такі закони вже поухвалювали, — инші працюють над їх виробленням.

Ось ті загальні тези, які вказують становище Союза Народів супроти охорони материнства і дітей

1. Найменше через шість тижнів після злогів жінка мусить дістати відпустку від праці.

2. Жінки, які викажуться лікарським свідоцтвом, що вони на протязі приблизно шістьох тижнів ожидають дитини, мають право домагатися відпустки від свого заняття.

3. В часі цеї відпустки жінка побирає свою повну платню. Поліжниці мають право на безплатну лікарську опіку.

4. Коли жінка поверне до праці, але кормить, то їй належиться найменче два рази в часі денної праці по пів години вільного часу для накормлення дитини.

5. На випадок, колиб жінка у звязку з породом занедужала і через те була приневолена довше лічитися, підприємець не має права вимовляти її місця в себе.

Кромі цього міжнародня робітнича організація випрацювала проєкт закона про заказ нічної праці жінок. Всім жінкам без різниці віку, не можна працювати від 10-ої години вечером до 5. год. зранку.

Дальший проєкт управильнює справу охорони жінок і дітей в хемічнім промислі а саме перед затроєнням оловом та загалом трійливими хемікаліями. Лікарі ствердили, що таке затроєння не лише нищить жіночий організм, але також доводить до повної безплодности жінки.

Ще також появився проєкт закону про заказ зарібкової праці дітей нище 14 літ, є так само заказ нічної фабричної праці для осіб обох полів у віці до 18 літ.

Накінець приходиться згадати про наради над охороною дітей перед працею при торговельній марині. Особливо звернено велику увагу на те, щоби не допустити малолітних до важких корабельних робіт в роді: палячів, вуглекопів, і т. п.

Як бачимо всі ті закони навіяні гуманним духом і пособляють стремлінням жінки до самостійної праці, охоронячи рівночасно здоровле її і дитини.

Дивним дивом і немов на глум голошеним гарним принціпам, одно тільки большевнцьке правительство Росії не приняло отсих гуманних проєктів.

Літня школа ліги Миру і Свободи.

Від 1—15 серпня відбулася чергова літня школа; сим разом в Німеччині (минулого року вона мала місце в Зальцбургу). Можна сказати сміливо, що були перейдені всі сподівання. У темних лісах, на межі Тюрінгії і Баварії, стоїть старовинний замок короля Конрада, бург Лауенштайн. Перші будівлі походять ще з 11—12 віку. Високі похмурі стіни, межі, темні сходи, величні лицарські салі, потаємні ходи, навіть більшість меблів — все залишилось від старих часів.

Всі учасники мешкали у старовинним замку, кожний спочивав у тінистім подвірю бурга, слухав відчити в лицарській салі, вечорами насолоджувався концертами артистів з Мюнхену та Франкфурту, дивився на танці а в місячну ніч любувався долиною, залитою срібним сяйвом. Разом, за спільним столом у привітній їдальні, знайомились межи собою слухачі і професори, пізнавали оден другого люде з різних країн та частей світу, навкрути лунали різні мови. Якось одразу створилась дружня атмосфера, разом робилось прогульки, відвідували одні других, і кожні відвідини були оглядинами все нових і нових скарбів, які ховає в собі старовинний бург. Ранками були відчити, решта часу по обіді була присвячена товариському пізнанню слухачів. Всіх нас було було 60. Були Англійки, Американки, Чешки, Француси, Італійці, Кроатка, Німкині. З української секції нас було двоє.

Відчити були педагогічні, за мистецтво, суспільні, про рух молоді в Німеччині, було кілька за французьку поезію, (їх робив молодий французький поет, знаний нам уже з Зальцбургу, Pierre Jouve).

Між иншими лекторами були проф. кембріжського університету Руссель з жінкою (обоє повернули щойно з Пекіну, де вони викладали на університеті), кілька відчитів по економ. питанням зробив Сільвіо Ґезель (бувший міністр Баварії), далі мав оригінальні відчити відомий німецький маляр Гейнріх Фоґелєр, який тепер заснував інтересну школу на зовсім нових пріщипах. (Між иншим як маляр п. Фоґелєр знає Галичину і має дуже гарні картини „Студії з Карпатів").

Трудно спинятись в коротенькім огляді на змісті всіх відчитів, можна лише сконстатувати, що вони були по ріжноманітним питанням і кожний міг собі знайти те, що його найбільше цікавило. Розуміється, що решта дня служила для дискусій, і лектори завжди стояли до послуг слухачів. Провід школи обняли мюнхенки пані Ауґсбурґ, Гайман і Бер.

Головна ціль школи, як і самої ліги, це взаїмне пізнання дружне і прихильне, ріжних народів. І треба признати, що такі спільно проведені дні залишають незабутній слід у тих, хто брав участь у школах. Утворюються особисті звязки, відкривається змога підприняти ряд акцій, які без тих звязків неможливі; бачиться людей, що наперед вже прихильно ставляться до кожної нації і радо вислухають їх представників. Пізнаєш при тому ближче відносини в инших державах, — досить, що такі два тижні дають часом більше досвіду, як довгі роки теоретичних студій. Щож до нас, Українців, то розуміється, що ніде инде ми не маємо такої прихильної і зацікавленої авдіторії, як на цих інтернаціональних зїздах.

Я і пані В. Лозінська промовляли двічи, цілий час нас закидували запитами, ряд особливо зацікавлених подав свої адреси і прохав надіслання матеріялів; де хто складав з власної ініціятиви пожертви на голодних в Україні, де хто обіцяв акцію в себе в дома. Одного вечера, коли було особливо зимно, власник замку наказав запалити в лицарській салі камін, і в темряві оповідали казки. Між иншим артистка з Франкфурту, п. Айземан, взяла на себе і блискуче доконала читання українських казок (в німецькій мові.)

Коли ми, втомлені, змучені атмосферою взаїмної ненависти, тяжкої боротьби, глуму, невизнання нашої нації, дістаємося в ту нову, таку незвиклу, прихильну атмосферу, де инші люде, яких ми не знаємо, і до яких так богато з нас скептично ставляться, простягають нам щиро свою дружню руку, то

в початку мене особисто і досі схоплює почуття здивування і недовірчивости. Але за кілька днів воно уступає місце загальному почуттю людини, що спочиває душею, до якого долучається жаль, що так мало з нас, Українців, має змогу, а часом і бажання, пізнати такі хвилі. Що як раз цих, найкращих, що пішли би нам на зустріч, ми оминаємо, а оббиваємо пороги там, де не знаходимо відгуку. Наша праця за кордоном така безмежно велика — завдання дати світу пізнати наш край, його культурне минуле й сучасне, таке невичерпане, а так богато тим ми могли би осягнути, коли би обернули енергію в сей бік — ту енергію що так часто пропадає на марно. Ближчеж до тих чужинців, що хотять нас пізнати!

Д-р Надія Суровцова.

Всі матеріали, призначені до „Жіночого Вістника", просить ся надсилати на адресу: Мілена Рудницька - Ли як, Львів, Тарновського 7.

Вісти з Товариства Союз Українок.

Засідання Головного Виділу „Союза Українок" відбуваються кожного четверга о год. 6 вечером в домівці Союза.

*

Зголошення нових членів приймається кожного четверга від год. 5 до 6 вечером в помешканню „Союза Українок" (вул. Рутовського ч. 22, „Народний Дім", І. пов.

*

Сходини членів Організаційної Секції відбудуться в понеділок дня 18. вересня ц. р. о год 6. вечером в домівці Товариства. Взиває ся всіх членів, які працювали в секції до часу літних ферій, явитися на сходинах. Запрошується також нових членів, охочих до праці, прибути на сходини.

*

Організаційна секція взиває всі жіночі організації в краю (філії „Союза Українок", „Жіночі Громади" і всі инші жіночі організації) прислати негайно відповідь на обіжник з дня 7. липня ц. р. і короткі звіти з діяльности. Письма посилати на адресу голови Організаційної Секції п-ні Анни Єзерської, Львів, вул. Потоцького ч. 69. III. п. Вона подає також всі інформації що до основання або відновлення Товариства.

*

В огляду на це, що законом з дня 3. серпня п. р. внесено виїмковий стан, внесуть жінки в тих місцевостях, де заборонено основати філію „Союза Українок", ще раз подання о дозвіл відкриття філії. Коли до 30 днів від дня внесення подання, нема від староства відповіди, можна скликати організаційні збори і зачати діяльність.

*

Редакційна секція при „Союзі Українок" прохає всі жіночі організації в краю присилати для „Жіночого Вістника" короткі дописі про діяльність нашого жіноцтва.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ЖЕРТВИ

Просвітно - організаційний фонд Тов-а „Провіта".

508) д-р І. Бандель Львів 2000 кличе: о. Задворняка в Деревлянах, о. В. Степанину в Горпині і д-ра Дм. Мудренького в Любачеві, 509) Іван Горохівський Козівка 1000 кличе: Л. Щудлака на 2000, Мих. Горохівського с Ілька на 2000, Льва Сітарського на 1000 — усіх з Козівки, 510) Дм. Зінко Витків 1000 кличе: І. Іваніцького в Ператині, Г. Панькука в Монастирку огл., Ст. Бойдуна в Холоєві і Мих. Брикайла в Куликові, 511) Ст. Лотоцький в Новосілці 1000 кличе: Вас. Задорожного в Середнім, І. Федункова в Голгочі, о. Вол. Масяка, о. Ап. Осанцу і З. Сену в Новосілці, 512) др І. Яримович в Підгайцях 1500 кличе: всіх інтелігентів в Підгаєць, які до цього часу не зложили датку на прос. орган. фонд. 513) д-р Дм. Блавацький в Підгайцях 1000 і 2000, 514) П. Смаль в Борщеві 2000, 515) П. Антонишин у Вікні 1000 кличе: П. Ковака, М. Германа і Й. Антонишина в Вікні коло Грималова, 516) о. А. Боднар в Наварієві 1000 кличе: Вас. Сеницю, Ол. Тіменика в Ладанцях, 517) Ст. Трач в Шилах 1000 кличе: Дм. Порохняка, Б. Трача і о. Чубатого в Шилах, 518) І. Віндик в Жабю 1000 кличе: Ол. Гапановича в Кобаках, Мих. Ломацького в Головах, Мих. Вахнюка в Перехрестю, П. Шнкирика і П. Дудяка в Жабю, 519) д-р Волод. Дроздовський в Новім селі 1000, 520) Волод. Чайківський в Саноку 2000, 521) Вінк. Міклашевич в Калуши 1000 кличе: д-ра Мих. Воробця, Ст. Гладишовського, М. Дудикевичівну — усіх в Калуша, 522) Мих Соневицький в Чортківі 1000 кличе: о. Н. Кисілевського, проф. М. Байрака в Дрогобичи, М. Кокольського в Стрию, 523) о. Мих. Чорнега в Студинці 3000 кличе: о. І. Набережного в Дмитрові, о. Вол. Дудикевича в Станькові, о. С. Іванишина в Дубовиці.

III 1—1

Жертви на фонд українських інвалідів.

Д-р Ів. Цьокан Ужгород 2000 мп., громада Стрий 30.105 мп. о. Яворський зі Стрільбич 5000 мп., громада Підгайці 5243 мп., А. М. 25 000 мп.— Союз українських інвалідів кооператив з обм. порукою у Львові. XXI 1—1

Голодній країні.

Бориславъ. Збірка: В. Бокало упр. кон. 5000, А. Шубінський асист. 3000, — по 1000 Гр. Бітко, Михайло Кунців, Михайло Мелешко, Роман Мушкевич, Іван Микитник, Богдан Мушкевич, Володимир Мулярський, Василь Опера, Евст. Роєнський, Михайло Шевчик, Микола Шевчук, Іван Бабецький, — по 500 Андрій Антошків, Іван Бойко, П. Малець, Евст. Рой, Дмитро Сороцяк.

Тернопіль. Збірка уличная 103.395, збірка по домах: о. Пасіка 110.200, Гардецька і тов. 34.430, Заруда Тернопіль Боднарівна і тов. 30.795, Кордубівна і тов. 24.350, Зарихтівна і тов. 23.460, Гардолінська Ю. і тов. 19.700, Нестерчуківна 12,455, по 10.000 д-р Вітошинський Волод., по 7.000 о. Громницький Волод., по 5.000 Гураль, Кручковська Марія, Постригач Володимир, по 3.000 Волинець Анна, по 2.000 Даяків Іван, по 1000 Заваликут Михайло, Готфрід М., Світова Анна, Романюк Григорій, Швець К., Кагане М., Топорович Теодор, Щурко Мих., Остапюк Евдокія, Навроцька Кароліна, 1100 Ременюк Михайло, по 500 Окс Давид, Гусак Максим, по 300 Дудик Розалія, 90 Бойкук Катерина.

Гаї Великі. о. Сембай Т. збірка 40.610, Онуферко Мих. і тов. вб. 16.300, Стойко і Сеньковський 24.965, Сеник і Кордуба 23.700, Козуб і Будковський 11.750, Сеньковський Семен 10.000, Кружок аматорський 4.100. Дідух Павло 3.000, по 1000 Мацьків Текля, Підгайний Кость.

Гаї шлях. Збірка: о. Ратич 11.900, Воліцький 22.540, Онуферко і Лотович 14.400, Чумак, Костина, Пітов 2.300, д-р Грабовський Алекс. 12.000, Постригач Володимир 5.000, Кордуба Матвій 2.000, Юзефа Литвин 1.000, Троякова Марія 50 кг. муки, с. Березовиця велика (Волиниць) 60.905, с. Бушнів (о. Глинський збірка) 69.114, с. Глубічок вел. (о. Чубатий) 42.000, с. Кропивна 27.495, 87 кг. збіжа і 185 яєць, с. Висипівці (д-р Гриняк) 51.395, с. Городище чит. Просвіти 24.100, с. Настасів 25.000, с. Чернелів руський 20.900, 797 кг. збіжа, с. Бла (о. Колянковський) 20.600, с. Ігровиця (о. Куницький) 19.000 мп., 42 кг. збіжа, 300 яєць, с. Чистилів (о. Колянковський) 18.650, с. Сущин (Рудик) 17.450 мп., 25 кг. пшен., с. Курівці 16.900 мп., 345 кг. збіжа, 62 яєць, с. Семиківці (о. Бачинський) 14.520, с. Івачів дол. 13.550 мп., 299 кг. збіжа, 55 кг. муки, 3 кг. круп греч., с. Цебрів (М. Мороз) 12.380, с. Романівка (дохід а представ.) 12.085, с. Яблінка 12.000, с. Кутківці (Цихович) 11.450, с. Драганівка (о. Весна) 11.195, о. П. Іваськів Заруде 10.000, с. Чортория (Демчукова) 7.800, с. Біла, Петриків, Плотич збірка 7.100.

Курс грошей.

Львів, дня 14. вересня 1922.

Доляри американські		6.800—6.825
„ „	(1. і 2-ки	6.700—6.725
Доляри канадійські		6.650—6.670
„ „	(1. і 2-ки	6.550—6.700
Марки німецькі		4·85 4·95
„ „	(сотки)	4·60—4·80
„ „	(дрібні)	4·40—4·70
Леї румунські		40·00—40·50
„ „	(дрібні)	39·00—39·75
Корони чеські		215·00—230·00
„ „	(дрібні)	205·00—220·00
Австрійські тис. нов. ем.		600·00—620·00
„ „	ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ „	сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ „	50 кор.	35·00—45·00
„ „	20 кор.	24·00—28·00
„ „	10 кор.	14·00—18·00
„ „	1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки		120—140
„ сотки		120—140
„ 25-ки		100—120
„ дрібні		0·60—0·70
„ думські 1.000-ки		20·00—30·00
„ „ 250-ки		15·00—20·00
Карбованці		1·00—2·00
Гривні		4·00—7·00
Франки французькі		580·00—600·00
Фунти стерлінгів		31.700·00—32.300·00
Франки швайцарські		1.130·00—1.200·00

Золото.

20 кор.	24.000·00—24.600·00
20 франк.	22.800·00—23.500·00
20 марк. нім.	27·000·00—27·700·00
Фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	32.300·00—33.000·00
Доляри	6.800·00—6.900·00

Срібло.

Корони австр.	450·00—800·00
5 кор. австр.	2.450·00—2.500·00
Фльорени австр.	1.130·00—1.350·00
Рублі	2.120·00—2.200·0
Копійки	12·00 13·00
Доляри американські	4.830·00—4.900·00
„ „ полов. і ¼	4.700·00—4.750·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.600·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.100·00
Леї румунські	460·00—465·00

НАДІСЛАНЕ.

Окулятор Д-р Яків Зельцер
Львів, вул. Фредра 7. повернув і ординує як звичайно. 679 2-3

ОПОВІСТКИ.

Засідання **Тимчасового Комітету організації Українців міста Львова** („Львівська Русь") відбудеться в пятницю 15. с. м. о год. 6 попол. в „Українській Бесіді" (Нар. Дім).

Іспит зрілости в осінному реченці відбудеться в такім порядку: 25. і 26. вересня іспит передматуральний для екстерністів; 28., 29., 30., вересня письменний, а 2., 3., 4. жовтня устний іспит зрілости". **Філія державної академичної гімназії у Львові.** — *Гр. Налиайко.*

Вписи на І. рік мужеського відділу приватного учительського семинара УПТ. відбуваються в днях 13—18. с. м. пополудни від год. 3—5. в Управі школи при вул. Мохнацького ч. 12. Зголошуватися як найскорше. При вписі належить предложити метрику, лікарське свідоцтво здоровля і останнє шкільне свідоцтво. IX 3—3

Повіт Золочівський Округ! Доводиться до відома всім інтересованим, що дня 15. вересня п. р. розпочинається приватна наука на I. році учит. семинарії і приготовному курсі до семинарійної матури. — Управа. 674 2—3

Фонд вчительських сиріт по бл. п. Кивелюку. Зложили в Адміністрації: Вол. Брик 1000, Сень Клим 250, Д-р Волошин Львів 5000, Ф. Просвіти Золочів 6000, Наталія Золочів 2000, Просвіта Стрий 10000, Чит. на Лашах 1000, Чит. в Нежухові 500, В. Дидик Львів 1500, через д-ра Маньківича: Г. Грудлінгер 5000, Г. Ціппер 5000, В. Вайнман 10.000, Й. Ротраубер 1000, Х. Таубе 1000, Й. Танчаківський Львів 2000, дир. Лесь Культицький 5000 Марія Лучковська Перемишль 1000, Ол. Филипович Тернопіль 1000, о. К. Соневицький Гадинківці 1000, Евст. Ігнат Львів 2000, о. Евг. Кароль Микулинці 1000, о. В. Григорчук Рожнів 400, Чит. Просвіти Ковалівець 4000, Тов. „Уч. Громада" Коломия 2000, о. Волод. Винницький Іванівка 1000, Іван Левицький Львів 250, Сапчакова Львів 3000, о. Іван Садовський Стінка 500, Іруся Зубрівна Дідилів 500, о. Мих. Шумихо Строятин 1000, З парастасу в Гадиновцях 155, о. Вол. Сухий і В. Сінків Волехів 1000, д-р Сакела Перемишль 2000, Амалія з Романських Рожанковська 2000, Юрків Чагари 100 Небеш Чагари 200, Маршінюк Чагари 200 Збірка переслана п. А. Яцишин Рахинець 3200, Доля Вашукевич Кобовичі 1000, разом 85.350 мп. Катерина Орест Козловський Рогатин 15·0, С. Корпик Гвоздець 300, Ів. Вільховий Чагарівка 600, Іван Недостойний збірка 3514 д-р Ст. Дмоховський 2000, Йосафат Рубінович Гусятин 1000, Вас. Юрас Касперів 1000. Разом 9914 мп.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би що-небудь про судьбу **отамана жандармерії ГА. Льва** і його жени **Анни Індишевських**, котрі до нині не повернули з В. України, зволить се подати до відома канцелярії адвоката д-ра Льва Бачинського, Станиславів, Годуховського 33. 675 2—2

Хто знав би про місце побування, життя або що сталось з моїм сином **Олексою Абрамчуком с Юрка** з Тисьменниці пов. Товмач, літ 17, котрий підчас другої російської інвазії пішов з дому з російськими військами і до сей пори не давав про себе жадної відомости, зволить ласкаво подати відомість за певним винагородженням його батькови Юркови Абрамчукови замешкалому в Тисьменниці п. Товмач. Закордонні часописи проситься о передрук сего пошукування. 685 1-3

Дрібні оголошення.

ІНСТРУКТОРКИ до гімн. учениці з IV. гімн. класи на село, одна стація від Львова пошукую. Зголошення до Адміністрації „Діла" для: о. А. Г. 688 1—3

ПОШУКУЮ посицію, абіт. гімн. М. Стефанський, Тартаків коло Сокаля. 686 1—

ПРАВНИК, здібний математик, пошукує лекції з низших клас гімназійних. Ласкаві зголошення з поданням условій проситься слати на адресу: Микола Романець в Наконечнім, почта Яворів к. Львова. 682 1—2

МОЛОДЕЦЬ з унів. образованием, 100 тисяч місячної платні, власний дім, 3 (три) мільони річного доходу з підприємства — навяже переписку з інтелігентною панною, заїдної вдачі, котра позичить йому сейчас за порукою 5 мільонів мп. до розширення підприємства. Посередництво свояків і родичів буде мило принято. Зголошення до Адміністрації для „Віктора". 683 1—1

ПРИЙМУ сейчас хлопця до науки механічного фаху, Ю. Ломаґа, верстати для направи машин до писання, Львів, Коперника 5. 684 1—2

АДВОКАТ у Львові пошукує під 1. падолиста с. р. рутинованого конциписта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданим условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 3—3

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, ротні мотори, льокомобілі, гатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 26—30

ВІДЗНАЧАЮЧИЙ матурист приймє зі всіх клас лекцію у Львові за удержання. Відповідна дописта. Порука за науку. Зголошення до Адміністрації під „Солідний" 669 2—2

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти творення горбів. Гумові палички на жилки під. Черевні опаски на гумах для жінок. Бандажі системи д-ра Лявседана проти найбільшого випадання матиці. Бандажі рупторові (Leistenbodenbruch) і т. п. Цінники даром Б. Поличек, Самбір 105. 4-7

СУБСТИТУТ нотаріяльний з практикою від 1903 р. а чого 7 дітей не почисленних, шукає посади від 1. січня 1923. Зголошення до Адміністрації під Субститут. 672 2—2

Українська Стенографія

Повний курс українського скоропису для шкіл і для самонавчання. 1-2

Олександра Данейка

МАЄ НА СКЛАДІ **КНИГАРНЯ** СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА у відділі **Українського Педагогічного Товариства** — ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3. —

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).

67 7—?

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ - **Д-ра Альфреда ФРІДА**

Львів, вул. св Миколая 20. від год. 9—1

XX. І від 3—6. 4—4

Штучні церковні цвіти

681 поручає 1—1

СТЕФАНІЯ ПОГОРЕЦЬКА

в СТРИЮ.

Квіти тканні в полотні. Букети до свічок вартості 3.000 мк. пара, вартості 4.000 мк. пара, найкращі 5000 мк. пара. — Букети поставні до вазонів 10.000, 12.000, 15.000 мк. пара. Гірлянда 4700 мк. за метер, широка 6.000 мк. метер.

САЛЬОН МОД

О. БЕРЕЖНИЦЬКА

Львів, вул. Пекарська 47/1.

поручає на осінній сезон готові дамські капелюхи. Принимає всякого рода перерібки. 618 4—5

ВЗУТТЯ

вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайльно до набуття у фірмі:

А. Круман і Б. Фрухтер

Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Андролього.

473 9-16

МАШИНИ

до виробу цементових дахівок, - ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВІДВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарських виробів виготовляє. 7—10

480

Михайло Стефанівський

у ЛЬВОВІ, вул. Варятатова ч. 10.

(між вул. Рицерською а Кордецкого).

Черевики для селян!

в добрім стані, сильні, підзольовані з цвяхами і підковами по ціні від 4500 до 5000 мп. — Для крамниць 10% опусту.

— Продає поки запас вистане: —

Кооператива „РЕҐУЛЯТОР"

654 **Львів, Валова 14.** 3—3

Кулуємо всяку скількість!!!

ЛЕН КОНОПЛІ ПРЯЖУ

XXIV. 6—10

При вагонових офертах посилати прібки. — —

ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.

---

2 ПЕРША ХРИСТИЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ

І. ЛЕВИЦЬКОГО

в СТРИЮ, площа Торговиці (власний дім).

Має на складі кератові молотільні, ручні нерати. Січкарні, млинки до чищення збіжа. — Вертгайміські наск. — Власна фабрика плугів.

687 **Продаж по фабричних цінах.** 1—6

Львів, Синитуська 37. **Львів, Синитуська 37.**

НОВО ВІДКРИТИЙ НА ЗАГРАНИЧНИЙ СПОСІБ ПЕРШОРЯДНИЙ — — **МАҐАЗИН ОБУВИ**

влаского виробу як для Вп. Пань, так і для Панів в найновіших фасонах рівнож і ортопедичних з заграничного матеріялу виконує

дешево, солідно і в означеним часі

ПЕТРО ПРОКОПОВИЧ довголітний практик і абсольвент заграничних курсів. XXIV. 3—4

Львів, Синитуська 37 **Львів, Синитуська 37.**

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 13. вересня 1922. монополевий фільм, пряжа мілїардера, уняти у форму егзотичної драми на 6 дій п. з.:

MISS BERYLL

Головну ролю кресе найславніша прекрасної уроди драматична артистка LYA MARA.

Курс крою суконь і білля!

Жіноча Спілка промислова „Труд" Львів Ринок ч. 39, розпочинає з днем 1. жовтня 1922. р. в своїм льокали курси крою, один для суконь а другий для білля.

Вписи розпочинаються дня 15. ц. м. кождого дня в канцелярії Товариства, І. поверх, де уділяється всіляких пояснень і інформацій.

Управа.

XVI 2—3

Милий дарунок для української дитини!

Купуйте і впроваджуйте до шкіл

Буквар нової системи багато ілюстрований із новим оригінальним і цікавим змістом п. з. — — — — —

Перша книжечка до читання для українських дітий Матвійчука, Матіяша, Монастирського, Нурилеса, Кульчицької і Татуха.

Буквар цей, впроваджений з рамени і поручення української шкільної комісії, дістав урядову апробату.

Згадану книжку, також усі инші видання державного видавництва, як рахунки на І. клясу, школу народну ч. II., III. і IV., читанку для виділових шкіл, Вид-а Осолінеум Szkółka ч. I., III. і IV. справджувати через

СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК у Львові

XXIV. **вулиця Осолінських ч. 8.** 2—3

ПОЗІР! Ціни шкільних приборів піднеслися в послідних днях від 20—50 прц., шкільних підручників навіть до 100 прц.

НИТКИ

вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої в'д 22 літ ведені робітні суконь і білля.

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД" — ЛЬВІВ, Ринок ч. 39.

XV 9—?

Зефіром, полотна в найлїпшій якости та по дешевших цінах. XXIV.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення після міри в власній фабриці білля

ШИМОНА РАДА

Львів, Словацького 2

Машини до шиття

ріжних систем і приладдя до них, ялащі і вужі до роверів і мячі до копання

Оскар РОССЛЄР, Стрий

672а **вул. Собіского 8.** 2—2

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 7—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 15. (9.846) Львів, неділя 17. вересня 1922. Почтову належність оплачено готом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II.-пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2.500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

XXIV. **КОНОПАЇ?!** 3—4

Пояснення на стороні 7.

Львів, 16. вересня 1922.

В нетрах і трясовинню. Теперішній польський кабінет з упертістю, прикметною одному чотироногому сотворінню, форсує тзв. воєвідську автономію для Сх. Галичини. З титулу мандату, яким часово наділила Польщу Найвища Рада Мира в червні 1919 р., польські чинники витягають односторонні заключення, противні волі більшости великих держав Антанти, а найважнійше! — противні збірній волі усього галицько-українського народу. Є наївні люде, є хоробливі люнатики, яким здається, що можна силою і насильством, підступом і террором, багнетом і тюрмою, а вкінці міра жем миски з отруйною сочевицею примусити народ до відступства від своїх природних прав, від своїх простолінійних змагань. Ці політичні сновиди, що з гороїжною міною нехтують право нації, котре дало державне життя Польщі, ще розчаруються. Може бути, що колись наступить просвітління і в їхніх обросших жиром шовінізму й імперіялізму мозках. Та мабуть буде за пізно. Український народ кріваво запише в своїх серцях сучасне лихоліття, в народі складаються пісні про сучасну недолю, а одночасно міцніє воля всього вагалу не датися на поталу ворога.

Орган п. Новака („Час") містить передовицю „Справа Східної Галичини", в котрій оповіщує з одного боку з радістю, що перший етап окайданення Східної Галичини закінчений а з другого боку сумні гороскопи висловлює що до другої стадії. На думку „Часу" перший етап замикається виробленням проєкту воєвідської автономії при співділанню тзв. експертів, і засягненню опінії урядів Англії, Франції й Італії. Друга стадія це переведення цього ганебного проєкту через сойм і його комісії.

Орган п. Новака обманює себе прихильними відомостями із заграниці, а на потвердження дипльоматичних успіхів, приводить: 1) що теперішній міністер закордонних справ п. Нарутович предложив проєкт самоуправи міністерствам в Парижі, Льондоні і Римі і 2) що з польських посольств в західних столицях надійшли відомости про п р а в д о п о д і б н е становище коаліційних урядів. Це правдоподібне становище настроює „Час" на сконстатування, „що стан річей за границею не є кепський", бо „всі три правительства приняли проєкт самоуправи для трьох воєвідств до відомости і заповіли зголошення своїх уваг в тій справі".

Думаємо, що нічого нового не сталося. Такий самий проєкт предкладав вже і п. Скірмунт. Хібаж не вибирався він по Сх. Галичину, — як по золоте руно — до Парижа й Льондону, хіба не, просив держави Антанти о затвердження рижського договору? І що з того? Таж навіть „Час" признає, що „відповідні спроби, як нпр. спроба п. Скірмунта, інсценізована перед і підчас генуенської конференції — скінчилася нічим". Такий вислід пояснює собі „Час" тим, що „з Англії надходять безнастанні наклікування о видання „статуту", а навіть найприхильнійша нам Франція не затаїла в своїй відповіди, що мусимо передтим (тзн. перед признанням польської суверенности над Сх. Галичиною) увійти на шлях надання самоуправи трьом воєвідствам". Певно, говорячі про воєвідства, мається на думці створені Польщею на території Сх. Галичини з влученням частини польської державної области три польські адміністраційні губернії. Але чи великі держави Антанти мають на думці — навіть беручи за вірні інформації „Часу" — Сх. Галичину, окрему правно-державну одиницю з визначеними тимчасово границями, чи якраз „три воєвідства"? Таким чином поруч провокаційного терміну „Всходня Малопольска" маємо нове означення Сх. Галичини — „три воєвідства". Дальше беручи за вірне домагання Англії в справі „статуту", хоч власне Льойд Джордж відкинув статут для Сх. Галичини, який хотіла накинути Антанта, а не Польща, то чи ця ганебна воєвідська автономія є якимсь статутом. Чи це не є насміх і кпини з великих держав, колиб навіть приняти правдомовність „Часу", в що ми вповні сумніваємося.

Польська політика, змагаючи початково до мілітарного опанування Сх. Галичини, опісля адміністраційного, а тепер, бажаючи правно перевести захват нашої країни, раз - пораз губиться в нетрах і грязне в трясовинню. Всемогуча Англія, правна посідачка Ірляндії, мала тільки один вихід з ситуації: сповнити волю більшости ірляндського населення. А Польща, втиснена між російсько-німецькі кліщі, розхитана політично, здавлена економічно, безпомічна фінансово, нехтує волю величезної більшости східно-галицького населення, не будучи навіть правним посідачем Сх. Галичини. В якійсь хоробливій обмежености польські державні мужі рахуються в першу чергу з волею своїх Ульстерців, а опісля запобігають ласки великих держав Антанти, обдурюючи себе і їх. Галицько український народ, котрий є державною нацією, не згодиться на ніяку іншу розвязку, як тільки таку, яка збереже і зміцнить його державні права. Колиб навіть держави Антанти з легким серцем і не здаючи собі справи з негативної далекосяглости евентуальної польської розвязки, згодилися на польську воєвідську автономію, то на це ніколи не згодиться український народ. Величезна більшість східногалицького населення через своє легальне заступництво предложила державам Антанти проєкт до вирішення східно-галицької проблєми. Є то єдиний шлях до мира, до добрих сусідських відносин, до пошанування прав кождої національної групи.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Справа Східної Галичини.

Голоси чеської преси.

„Прагер Тагблятт" з дня 5. ц. м. приносить вступну статтю про східно-галицьку справу. Автор зовсім правильно і основно представляє міжнародний стан східногалицького питання та зазначує, що питання се не вирішила антанта досі з двох причин: раз тому, що Україна є на разі під большевицькою владою, а відтак тому, що Франція попирає консеквентно і дуже виразно імперіялістичну політику Польщі на Сході. Натомість — по думці автора — Англія, а „може й Італія" є рішучо тому противні, щоби Східна Галичина остала при Польщі.

Моравско-Слезскі Деннік — берненські „Лідове Новіни" і всі головні дневники чеські в Празі приносять комунікат „Пресового Відділу Представництва ЗУНР в Празі" про рішення українсько-народних партій та міжпартійного союзу в справі виборів до варшавського сойму. Комунікат підкреслює, що рішення бойкотования польських виборів запали всюди одноголосно, та що й українська соціяльна демократія, яка вправді до бльоку національних сторонництв не приступила, але в справах національних іде з цілим національним фронтом солідарно, занимає теж саме негативне становище. Вкінці зазначено в комунікаті, що по мисли сан-жерменського договору, договору в Севр та вирішень Союза Народів Східна Галичина лежить поза границями польської держави та що Польщі уділено мандат виключно до хвилевої мілітарної окупації Східної Галичини. Тому і Польща не має права розписувати виборів в сім краю. Що до становища Жидів, то західно-українська Республика була першою державою, яка в своїй конституції з дня 19. жовтня 1918. р. визнала Жидів, як самостійну націю і тому ожидається в кругах українських, що і Жиди не возьмуть участи в виборах до польського сойму.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Ссюза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Велика Україна.

Чеська преса про Вел. Україну.

„Час" з дня 7. вересня приносить інтересну статтю генерального секретаря чеської організації для господарської помочі Росії та України, Гаврила Чапа, про економічні відносини на Радянській Україні. При тім покликується на статтю, яка в тій же самій справі появилася в берлінській „Дайтше Альгемайне Цайтунг" з дня 16. серпня ц. р. — Україна далеко швидше підноситься економічно після війни, чим Велико Росія. Так приміром Україна в вересни 1921. р. виказала збір на 26 мілионів пудів збіжа та паші, тоді коли на решту бувшої европейської Росії випадає тільки 8,940 000 пудів. Добування вугля в донській области теж поступило на перед — так в вересни 1921. р. видобуто там 18,440.000 пудів, а вже в жовтни видобуто 24,974.000 пудів. Автор розказує відтак про велике значіння українських кооператив, яких є 18.111 з сім і чверть мілионів членів, злучених в т. зв. „Вукоспілка", а які функціонують дуже справно і побіч держави є головними організаторами економічними на Україні. Що до правительства, то воно потворило великі трести в цілі піднесення великого промислу; з окрема зорганізовано такі трести для промислу цукрового, залізничого, хемічного, рільничих знарядів та паперу, — сей послідний під назвою „Укрбумст" має свій осідок в Одесі та в Харкові. Вкінці звертає автор увагу на те, що Чехи, а навіть Німці занедбали в час забратися до торговлі та господарської відбудови на Україні. Так приміром Англія в році 1921. імпортувала 3/4 цілого довозу на Україну тоді, коли на Німеччину з того довозу припало тільки 4 процент. Автор, який ще з трома делегатами організації обїхав сам цілу Україну, взиває чеських промисловців і торговельників, щоби як найшвидше забралися до фінансової, а й моральної допомоги Україні, де будуть приняті симпатичнійше, як всі другі народи, бо Чехи поїдуть на Україну не на те, щоби її знищити і використати, але щоби справді помогти славянському братови.

Підкарпатська Україна.

З життя духовенства.

Чеський орган „Час" поміщує довшу статтю про положення греко-кат. духовенства на Закарпатській Україні. Положення духовенства стало доволі тяжке з тої пори, як чеський уряд скасував т. зв. „коблини" то є роботизни парохіян в користь парохів. Скасування коблин позбавило духовенство головного жерела доходів. Автор обстоює думку, що уряд повинен замісць „коблин" призначити священикам сталу місячну платню. Селяне добровільно на роботи не йдуть, а Мадяри використовують критичне положення духовенства для мадярофільської агітації.

Збори соціялістичних організацій.

„Право Ліду" подає звіт із зборів соціял демократичних організацій Закарпатської України. У зїзді взяли участь Українці, Чехи і Мадяри. Всіх учасників було 70. Предсідником зїзду вибрано Яцка Остапчука. В резолюціях, українські соціял-демократичні організації стоять на становищі приналежности Закарп. України до Чехо-

словаччини. Дотичний уступ резолюції звучить так: „Приключення Закарпатської України до Чехословаччини мировими договорами приймає партія до відома, уважаючи той стан за гарантію політичного, економічного та культурного розвитку краю і народу. Партія відкидає всі наміри, що змагають до ослаблення або усунення союза і буде всіми способами стреміти до того, щоби чехословацька республика була в тім забезпечена. В дальшій частині резолюції вказується на постепенне організовання Закарпатської України як автономної провінції на основах децентралізації.

В резолюціях відбивається закулісова робота Остапчука, який заключив умову з чехословацькими соціялістами в Празі, на основі якої українські соціялістичні організації увійшли в склад загальної організації на цілу Чехословаччину.

З Волині.

Передвиборча акція.

В м. Горохові зорганізувався український повітовий виборчий комітет, який розпочав виборчу кампанію. Комітетом випущено виборчу відозву. Сьомого вересня ним організований селянський зїзд, присвячений справі виборів. Слідуючий селянський зїзд має відбутись сімнадцятого вересня.

Польські загрози.

В своїй виборчій акції представникам українського виборчого комітету доводиться зустрічатись з безпосередними загрозами з боку представників польських партій. В Луцьку представник „rad ludowych" в розмові з представником українського виборчого комітету дуже рішучо й твердо заявив, що в тім разі, коли комітет не спинить своєї акції, йому „będzie źle".

Укладання списків виборців.

На Волині закінчується складання списків виборців. В списки включаються всі Поляки, багато в виборців инших національностей не записується до них ніби зза браку „obywatelstwa". На селах бувае звичайно так, що у списки не попадають учитель й священник, хоч являлись вони місцевими людьми, які родились й выросли на Волині.

Союз Народів.

Справа меншостей.

Дня 14. ц. м. відбулося в Женеві засідання окремої політичної підкомісії для розгляду проекту Мюрея в справі охорони меншостей. Підкомісії проводить представник Італії Шіяльоя. В засіданню взяли участь Ашкенази, Пішер, Радев, Йованович і Мотта. На предложення Шіяльої і Ашкенази прийнято нову редакцію проекту, який передано підкомісії. В новій редакції передбачується можливість відклику до гаського трибуналу на випадок неполагодження справи Союзом Народів. Проект передбачує висилання на місце окремих представників Союзу для розгляду можливих непорозумінь між інтересованими державами і меншостями. На всякий випадок, представники Союзу не булиб постійними, а висилання їх залежало би в першу чергу від згоди інтересованих урядів.

Видатки Союзу Народів.

З Женеви доносять, що І. Комісія радила 13. ц. м. над видатками Союзу, які виносять більш чим 20 міліонів франків.

Зміна австро угорської границі.

З Женеви доносять, що Рада Союзу Народів приняла до відома звіт Гіманса в предметі предложень що торкають зміни австро-угорської границі.

Редукція гонорарів для членів постійного трибуналу.

Пат. доносить, що IV. комісія Союзу Народів прийняла оноді проект в справі редукції висоти гонорарів для суддів постійного міжнароднього трибуналу. V. Комісія продовжувала наради над справою есперанта. На предложення Абрамовіча і Прівата рішено запросити сенатора Райнольда як референта есперанта.

Справа Угорщини.

З Женеви доносять, що справа допущення Угорщини до Союза Народів буде рішена на черговім засіданню Союзу.

Грецько-турецька війна.

Голоси болгарської преси.

Болгарська преса обговорює широко катастрофу Греції і ситуацію яку спричинила побіда Кемалістів.

„Победа" пише, що справа будучого устрою Тракії має для Болгарії велике значіння. Денник надіється, що кемалісти побідивши окончечно, не змінять свойого дотеперішнього становища і утворять а Тракії автономну державу. „Дневник" нагадує слова Мустафи-Кемаля паші мовляв турецька армія не може заперестати своїх операцій так довго, доки грецькі війська не залишуть території Тракії. Демократичний орган „Прапорец" питається, що станеться з Тракією, де ходить у великій мірі о інтереси Болгарії. Денник підчеркує, що Болгарія не візьме вправді активної участи у розвязці цего питання, однак все таки новий договір, повинен забезпечити Болгарії доступ до Егейського моря. Ліберальний денник „Независимост" стверджує, що акція кемалістів є нарушенням обмежень, які накинула мировий договір. Договір в Севр і те все, що з ним вяжеться, вже не існує, а справа Тракії остає в руках великодержав, які в цей спосіб одержали законне жерело для усунення можливих непорозумінь на Близькому Сході.

Соціялістичний „Народ" думає, що на волі боротьби в Малій Азії протиставились собі дві засади, а за турецькою побідою і кровавим пораженням Греції треба доглянути суперництва двох великодержав, які борються за перевагу сво х впливів на Сході. Півофіціяльне „E ho de Bulgarie" заявляє, що публична опінія Болгарії надіється, що конференції, які займуться розвязкою справ Сходу, углядять дійсні інтереси Болгарії та забезпечать їй доступ до Егейського моря, що було обіцяне ще перед 3 роками.

Проти севрського договору.

Аг. Райтера доносить з Цареграду: На думку міродатних кругів, севрський договір не може бути підставою для загального управильнення спірних питань між Европою і Туреччиною.

Справа Малої Азії на Раді Союза Народів.

„Таймс" подає з міродатних кругів, що Англія бажає собі управильнення справи Малої Азії Союзом Народів. В цей спосіб справа проливів, східної Тракії і болгарського доступу до Егейського моря буде застережена для цих держав що підписали севрський договір.

В Смирні спокій.

Аг. Райтера доносить, що в Смирні панує цілковитий спокій. Турецька влада видала зарядження, щоби відіслати назад збігців, які розбрились в околиці Смирни. Привернено також залізничий рух між Смирною і Ушаком.

Престіж Англії в небезпеці.

„Дейлі Мейл" доносить з Цареграду, що в останніх часах престіж Англії потерпів на своїй силі не тільки серед Турків, але також на цілому Сході. Турки звертаються проти Греції, але вважають її як знаряддя Англії. На думку політичних царгородських кругів, Англія буде мусіла уступити супроти турецьких домагань, які є попертї мілітарною силою. Англія мусить рахуватися зі своїми інтересами в Мезопотамії і Індії.

Пожежа в Смирні.

Н. Фр. Пр." доносить з Риму, що італійські кораблі прислали зі Смирни радіо, в якім повідомляють про величезну пожежу в Смирні Італійський уряд вислав з Неаполя корабель з ліками й поживою. „Джорналє д' Італія" пише, що пожежу викликали самі кемалісти в пімсти за грецькі злочини в Караґіссар. Місто горить дальше. Кораблі мусіли віддалитися від пристані, щоби не впасти також жертвою пожежі.

„Передвиборчі" Збори.

Наше громадянство є обовязане використати передвиборчий час, то є час до дня виборів, в цілі скликання якнайчисленнійших передвиборчих зборів мимо цього, що ми участи в виборах не беремо.

Можна скликувати збори також на основі §. 2. о зборах з 15. листопада 1867 року В. З. Д. 135 як довірочні збори в розумінню того закона.

Того рода збори мають добрі сторони за собою, одначе скликуючі збори, зглядно президія зборів

КЛИМ ПОЛІЩУК.

„ОТАМАН ЗЕЛЕНИЙ"

на стежимсьну української критики.

(Докінчення.)

Часто буває, коли менше сидить у хаті і плаче то друге, не дивлючись ні на яку погоду, стоїть аж за воротьми і чекає...

„Червоні листочки в полукіпках?" — Хто їх не знає? — Сам дві неділі не ночував через них у дома, коли були спалені, подаровані мені добрими людьми книжки, а в тім і „Кобзарь", який перший раз попав у хату і був для мене більш, ніж „підручним". Про цей факт у свій час (вкінці 1906 р.) писала газета „Волынь" в замітці — „Прости имъ, Господи! Невѣдають бо, что творять".

І пісня моєї матері, що витискала з дитячих очей сльози перед тим, як пити в „світ білий" для шановного критика є не що инше, як „тренді бренді". Більше він не хотів нічого ні бачити, ні знати, а так, як „не в силі це все зробити", то вирішив відіслати читача до самих творів. Туди-ж відсилаю його і я. Отже: сторінки, помічені критиком, які мають в собі завірити мою страшну „безоглядність":

Стор. 6. 8 і 9-та: сторінки мого власного дитячого життя в зимній і голодній хаті, коли єдиною утіхою була сумна пісня матері: „Ой, гай, мати! Ой, гай, мати! Ой, гай зелененький! Поманд дрував з Краснополя хлопець молоденький!"... — В 14 літ свого життя, з 75 срібними копійками в кешені помандрував до далекого Петербургу учитися...

Стор. 2-га: Географічний опис Трипілля й околиці; родинне життя (моєї Данила.

Стор. 14-та: Також автобіографічне.

Стор. 15-та: Та сама японська війна і „червоненькі листочки", про що вище.

„Журо моя, журо", — улюблена пісня серед „мужви" галицької армії і повстанців.

Ніякої схожости між Онуфрієнком та Колесніковим нема вже тільки через те, що Колеснікова учня Сашу, а Онуфрієнко сам учився від Данила. Рівнож не відповідає дійсности „анальогія", яку наводить Білецький, що до „прогулки" Саші із Колесніковим. Після того, як у селі побував „карательний отряд" і на чеку зостався піп, Данило з Онуфрієнком инакше не могли говорити, як на самоті, в лісі.

Та все це має в собі стількиж критичної правди, як і вказівки на 2, 3, 6, 9 і 10-й розділи другої частини, які, начеб то є „запозиченими" в Андреєва. Отже:

2-й розділ: написано мною на підставі участника „Канівської облоги" О. Грудницького, розстріляного большевиками по „Чупринівському списку". „Переяславський дяк" не був розстріляний і спричинився до погрому Зеленого, наслідком чого, акція коло Уманя зросла тільки завдяки поєданню Велико-Половецької волости.

3-й розділ: „Ой, гаю мій, гаю" нічого спільного з „Рябінушкою" також не має. Співав співець-гітарист, бувший артист, якого знав весь Київ, коли він співав на Хрещатику, та Фундукліївській. Високий, стрункий, в синьому сурдуті, з гордим лицем і сивим волоссям сліпий музикант-співець нагадував собою пророка. В 1919 р. дівчі сидів у „чека" за виконання українського національного гимну.

6-й розд.: „Тов. Маруся" і „Фома Невірний" не можуть мати нічого спільного вже тільки через те, що майже вся картина зустрічі Марусі із Зеленим побудована на основі звичайної газетної дописи до тижневника „Сел. Громада" у Винниці.

Рівнож хибне порівнання з якоюсь „аневірою" у „шайці" Жегульова. Серед Зеленовців цього не було ніколи. Симпатії до нього були безмежні і то не тільки серед своїх побратимів, але й усього селянства. Про це свідчать Л. Че—ко і М. Капустянський*). „Ватага Зеленовців" зберегла свою єдність навіть після смерти Зеленого і ще весною 1920 р., уявляла собою організовану цілість.

9-й розд.: склався далеко не наслідуванню розділу Андреєва „Пробудження", а на підставі фактів і загального настрою серед українського вояцтва, яке мало місце в осени 1919 р., під час Старокостянтинівської та Любарської трагедій, що спричинилося з одного боку до переходу Галицької армії до Денікіна, а з другого — до умови Петлюри з Поляками**).

10-й, останній розділ „Неминуче останнє", який Білецький препарує до Андреєвської „Смерти Жегулева", не тільки — що із „Жегулевим", але й самим „Зеленим" не має нічого спільного. Початок цього розділу, як і „сповідь Зеленого", були написані далеко ранійш, ніж писався сам роман. Це є окремі фрагменти, пізнійше сполучені в одно ціле, яко останній розділ роману. Зелений мій змагається до останнього і вмирає в оточенню свого товариства з вірою в свою перемогу, в той час, наскільки я

*) Л. Че ко: „Подорожні пражіння", „Визволення", 1921 р., ч. 5—8, Львів.
М. Капустянський: Похід української армії на Київ-Одесу в 1919 р.". Часть III. Стор. 103.

**) „Альманах". Літ.-наук. журнал ч. І. Липень 1921 р. — Табор Олександрів. Вид. культ.-осв. від. шт. 4 київськ. дивізії.

має знати індівідуально всіх запрошених (назвиско, стан, заняття).

На основі §. 12 згаданого закона вільно політичним властям на збори, скликані після §. 2 вислати свого відпоручника, який має дістати на зборах відповідне місце, а дальше має право провірити, чи всі особи, присутні на зборах, є особисто знані президії зборів, жадати інформацій дотично виескодавців і бесідників.

Виборчі збори є виняті з під закона о зборах виразною постановою §. 4. закона о зборах.

Вони є спеціяльно упривілейовані. Виборчі збори можуть бути скликувані без індивідуальних запрошень, і коли вони відбуваються в часі розписання виборів, а не під вільним небом, є виняті з під закона о зборах.

До виборчих зборів відносяться також виразні постанови польського закона про свободу передвиборчих зборів з 5. серпня 1922 р. В. З. П. ч. 66. поз. 594.

На підставі цього закона всі збори, скликувані виборцями, згляднo кандидатами на послів в часі виборчім, не потребують позволення адміністраційних властей, а о зборах в замкненім льокалі не треба повідовляти зовсім політичні власти.

Лише збори скликувані під голим небом або на дорогах мають бути заголошувані на 24 годин перед політичною властю першої інстанції, а політичні власти мають скликуючим посвідчити негайно заголошення зборів.

Постанова §. 5. повисшого закона каже виразно: отсей закон не ляже зовсім зборів в замкнених льокалях, причім подвіря і огородець, які становлять органічну замкнену цілість з будинком, уважається за льокаль замкнений.

Супроти виразної постанови §. 12. закона о зборах з 15. листопада 1867 р. В. З. Д. 135 на передвиборчих зборах в замкнених льокалях не є допускаєма участь політичних органів (т. зв. інтервенція).

Ця виразна постанова є ствердженa розпорядком Міністерства Справедливости з 20. квітня 1868 р. і ореченням Державного Трибуналу з 17. січня 1885 р. ч. 14. Постанова §. 5. польського закона о передвиборчих зборах є того рода, що іде дальше поза обовязуючий австрійський закон о зборах, бо постановляє, що передвиборчі збори не можуть бути, коли вони відбуваються в замкнених льокалях, нічим вязані. Можуть вони відбутися в кождім часі і в кождім льокалі як це подобається виборцям.

Політична власть не має отже права посилати на передвиборчі збори в замкнених льокалах своїх відпоручників, а може найвище в розумінню австрійського закона про збори пояснювати собі, що їй вільно висилати відпоручників в цілі сконста вання, чи передвиборчі збори є зложені тільки з виборців. В такім случаю в практиці належить від відпоручника політичної власти все жадати легітимації, а п'єля виказання тоїж, перервати збори, а коли цей відпоручник в поліційних цілях перегляне присутних, належить завізвати його, щоби опустив збори. Колиб відпоручник політичної власти не хотів видалитися зі зборів, належить на знак протесту збори замкнути.

Такий відпоручник має все право слушно чи неслушно збори розвязати, а на таке заряджения є лише дорога жалоби, евентуально карного донесения.

На збори під голим небом треба все мати на основі польського закона про передвиборчі збори посвідчення політичної власти І. інстанції, які зголошується, як ми вже вище заподали.

На такі збори має все право прибути представник політичної власти і бути на цілих зборах.

Відпоручників на збори має право висилати лише політична власть І. інстанції, отже такий делегат муситься з правила виказати у нас уповаженням староства.

В ніякім випадку не має права поліція з власної пильности брати участи на зборах без уповноважнення політичної власти і то не лише на зборах в замкнених льокалях, але також під голим небом.

Закон говорить виразно, що лише в грізних випадках має право делегувати і инша власть представника на збори.

Державна поліція не є властю в розумінню закона, отже на селах моглаб брати участь без уповаженнія староства лише за уповаженням начальника громади (§. 16 і §. 17 о зборах).

На тім місци треба підчеркнути також те, що в розумінню §. 1. польського закона про передвиборчі збори, на передвиборчих зборах не мусить бути присутним кандидат на посла, але такі збори можуть відбуватися при участи тільки самих управнених до вибору.

У нас є це дуже важним, бо ніхто з української суспільности, як довго не заявив польського горожанства, не може бути кандидатом на посла, а що таких кандидатів не буде, мимо цього передвиборчі збори зможуть відбуватися аж до дня відбуття виборів.

Коли би хтонебудь хотів ударемнити передвиборчі збори (отже на пр. державна поліція) або мимо завізвання преанді зборів безправно брав участь в зборах, на того треба зараз робити карне донесення в розумінню §. 15 і 16. закона з 28. січня 1907 року В. З. Д. ч. 18 в першім случаю до повітових судів, а в другім випадку до політичних властей.

Висловлювання думок на зборах, що до участи або небрання участи в виборах без виконування примусу, приміром погрозами і т. п. не є карігідним по думці закона з 28. січня 1907 р. В. З. Д. ч. 18.

Польський закон не накладає виборчого примусу, отже висловлювання думок в напрямі небрання участи в виборах, не може бути карігідним, бо це противилося би основному законови про свободу думки.

Зі всіх передвиборчих зборів є обовязана президія переслати резолюції своїм партійним зарядам, а заряди перешлють їх в відповідне місце. *Д-р В. Л.*

Платіть партійний податок!!! Посилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, в кн. ч. 5.000, Жертводавці одиниця 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Голод на Україні.

Центральний комітет допомоги голодним в Росії повідомляє з Женеви, що голод на Україні не припиняється, а навпаки продовжується в дуже серіозних розмірах. Допомога, що переводиться, безсильна перед розмірами лиха Представник Нансена в Харкові телеграфує, що на випадок недостачі харчових транспортів, зачинення 220 харчових пунктів, на яких годують 95 тисяч чоловік, являється неминучим. (Рпр.).

Повстання на Україні.

„Голос Росії" повідомляє, що гогова українського Виконкому Пйотровський повідомив Москву про серіозні розруси, які почались на Харківщині в звязку з стяганням продподатку. В деяких селах красноармійці стр ляли в селян. Кілька большевицьких продовольчих комісарів забито і ранено селянами.

Новий процес.

„Русспрес" сповіщає, що в Київі роспочатий большевиками новий український процес. На лаві підсудних шістнадцять чоловік на чолі з полк. Олексієвим. Підсудних обвинувачується у тому, що прозадили шпіонаж на користь Петлюри.

Скорочення залізничого руху.

З Харкова повідомляють, що запас вугля на залізницях України вичерпується. Сподіваються скорочення залізничого руху на 50 прц. (Русспр.)

Положення в Криму.

Прибуваючі з Севастополя повідомляють, що не зважаючи на захоплення большевиками кількох організацій „зелених" діяльність їх в Криму не припинилась. Зелені час від часу роблять наскоки на Алупку і Ялту й держать в своїх руках шосу між Ялтою і Севастополем. В околиці Сімферополя працюють два загони зелених. Татарська людність допомагає й переховує зелених. (Русспр)

Совітська Україна і Німеччина

Український совіт народних комісарів затвердив склад комісії по виробці торговельного договору між Німеччиною і совітською Україною.

Денаціоналізація будинків.

В Харкові на протязі шости останніх тиждня подано 3500 прохань про денаціоналізацію будинків, з них задоволено більш, як 2000 проханнів.

Безробіття на Україні.

В звязку з промисловою кризою на Україні значно зросла кількість безробітних. По офіціяльним даним число безробітних виносить сто тисяч, в дійсности їх значно більше.

З'їзд червоних журналістів.

В Москві закінчився зїзд червоних журналістів. З докладом про становище совітської преси виступив Інгулов, який сказав, що совітська преса якостно тепер значно поліпшилась. Зате на економічному стані преси дуже важко відбився новий економічний курс, особливо в провінції. Скрізь помічається скорочення видання газет. В січні 1922

пригадую „Смерть Жегулева", — він зостався сам, блукав по вулиці коло своєї хати, затуживши за „родинним огнищем", потім його ловили, потім повісили на традиційній московській „перекладині", а ще потім у нього було сине лице, висів язик, крякали ворони, а мати зосталася при думці, що він поїхав у Америку.

Все це аж до трафаретного звичайне не тільки в творчости Андреєва, але й у багатьох инших письменників. — При складній ситуації розвязки рятує все Америка...

Стилістична уподобленість (чого не відкидаю), моїх перших розділів і перших розділів „Жегулева" могла виникнути в наслідок того, що Андреєв, описуючи Савицького-Жегульова, очевидно для кольориту свого твору черпав з тих джерел, що й і я, а саме: наші етнографічні матеріяли, а в тім і „Веселого Оповідача" Б. Грінченка. Звідти повстало його невиразне:

— „Вы слышите?"...

— „Слышу, слышу"... (Цитую по памяти).

Це саме я взяв з первісного джерела, змінивши форму так, щоб з гумористичного змісту зробити драматичний:

— „Ви спите, куме Степане?"...

— „Ні, не сплю, куме Іване!"...

— „Ви чуєте, куме Степане?"...

— „Чую.. чую, куме Іване!"...

У Грінченка:

— „Ви спите, куме Степане?"...

— „Сплю, сплю, куме Іване!"...

Та нарешті, як би такі „впливи", про які говорить Білецький, справді позначилися на мому скороспілому творі, то хіба-ж це дає йому рацію в такий спосіб осуджувати, як от:

„Після „Отамана Зеленого" якось тяжко вірити його авторови, що всі инші його твори — оповідання, поезії — особливо ліпші є оригінальні?"

Такий спосіб осуду, коли не вирішується судом офіційним, то бодай с у д о м ч е с т и, але я хотів би сказати де-кілька слів про в п л и в и і н а с л і д у в а н н я в з а г а л і, що відомі не в одній тільки нашій літературі.

Не буду з приводу цього розводити довгих балачок, як рівнож обійду мовчанкою всякі „перелицювання", а зупинюся лише на деяких д р і б н и ц я х.

Чи не є наслідуваннями Лесі Українки „Камінний Господар" („Дон Жуан" Байрона), „Лісова Квітка" („Затоплений Дзвін" Гавптмана), або Б. Грінченка „Ясні Зорі" („Маруся Богуславка" Куліша.) В російській літерзтурі таких запозичань не перечислити, і досить буде згадати „Горе от ума" Грібоєдова, аналогічність якої з комедією Молєра „Мізантроп" більш ніж очевидна, Як плян будови комедії, розвиток якції в ній, загальний тон, стиль і положення дієвих осіб від початку до кінця Грібоєдової комедії, спільні комедії Молєра до того, що кінцевий монольог Чацького уявляє собою майже переклад такогож монольогу Мізантрона. Вистарчить згадати хоч би це:

М і з а н т р о п: — Иду и можетъ быть найдется уголокъ, гдѣ можно честнымъ жить свободно...

Ч а ц к і й: — Иду искать по по свѣту, гдѣ оскорбленному есть чувству уголокъ.*) Запозичена від Молієра комедія Грібоєдова завдяки тому, що якраз була мистецько „пристосована" до національного російського духу, набрала цілком оригінального змісту і не дорікав йому за це ні один російський критик. Навпаки! В. Белінський сказав так:

„Горе отъ ума" имѣетъ великое значеніе и для нашей литературы, и для нашего общества".**)

Білецький-же заперечує Турянського і йому самому „стає навіть смішно"... Смішно, бо він якраз не згадує про місця, цитовані Турянським. При цій нагоді, він турбується думкою, як би то „виховувати наших молодих, що всеж таки подають надію на щось ліпше, поетів, письменників від такого характеру творчости", як моя. — Чим це назвати? Безпристрастність, може? Але, чогож тоді так уперто зігноровано те все, що від душі і серця мого? Чогож тоді нарешті ця критика „сурмогралася" по всіх кутках, ще задовго до появи? Що спричинилося до появи цеї критики, зрозуміє кождий, коли зверне увагу об хоч би на цю фразу:

„Автор де тільки може і як може реклямує себе, силкується все зробити, щоб доказати, що він письменник не аби який: Читаєш ріжні м а л і журнали, як „Русалка" в. 1. „Веселка" всі випуски, „Стерні" і скрізь бачиш якусь реклямy"...

„Безпристрастність" критика очевидна! Очевидно також і те, що він умисно не хоче знати в е л и к и х журналів, бо тоді мусів би також знати і те, що до тих в е л и к и х журналів я прийшов перше нього, хоч дорога моя була дійсно х р е с т н а, як і голготна є тепер моя праця.

Колиж шановний критик і справді хоче щиро працювати для добра нашого письменства, то передовсім йому треба стати справедливим у своїх осудах до всіх у рівній мірі. Будучи таким, він напевне у першу чергу звернув би увагу на самого себе, а тоді сказав би де кому з наших молодих „модерністів", на яких він покладає надії, що маскуватися під Ігоря Северяніна небезпечно, що писати „Гріх" після Мойсесвого пятикнижія перекладі Ку-

*) В. Мартыновскій: „Русскіе Писатели", томъ II. Тифлисъ, 1904. Стр. 325.

**) Сочиненія В. Бѣлинскаго. Часть двѣнадцатая. Изданіе К. Солдатенкова и Н. Щепкина. Москва, 1862 г., стор. 357.

року в совітській Росії було 803 газети, в березні 232, а тепер їх лише 330 Серед газетних працьовників помічається безробіття.

Висилка інтелігенції.

„Ехо" повідомляє, що висилані з совітської Росії письменники й учені виїжджать до Німеччини через Ковно.

Положення в совітській Росії.

Коцянський, член чеської делегації професійних спілок до совітської Росії в соціяль-демократичнім часописі „Право лідуй" подає свої враження. Російські комуністи показують чужоземним делегатам завсігди тільки те, що справляє гарне враження, й висловлюють незадоволення, коли вони хотять бачити те, що на думку комуністів, не треба показувати. Але чеській делегації завдяки особистим звязкам вдалося побачити більше, ніж їм показували комуністи. Найбільше вразила чеську делегацію та різниця, яка є в економічному становищі між совітськими служащими й звичайними робітниками. Добре живеться в Росії лише совітській буржуазії, становище же робітників дуже сумне. Совітські тюрми переповнені. З політичних вязнів 6 прц. соціялістів і 15 прц. безпартійних робітників. На пролетаріят поміж політичними вязнями припадає три чверти. В совітських тюрмах в 1921 році було 73.194 арештованих. в камерах, призначених на 100 чоловік, пробувало 250—300 чол. Більшість арештованих пробуває під слідством.

Совітсько-французькі відносини.

„Чікаго Трібюн" повідомляє, що совітський уряд запросив 50 великих французьких промисловців, які провадили до війни операції в Росії, приїхати до Москви й знову розпочати експльсатацію своїх підприємств.

Червені маневри.

Реввоєнрада постановила в половині вересня улаштувати маневри червоної армії західнього і українського військових округів. В цих маневрах візьмуть участь всі червоні командири, які кінчили в минулому році академію генерального штабу.

Нарада в совітській Росії.

Чужоземний дипльомат, що пробув в Росії півроку, характеризує співробітникови „Руеспреса" сучасне становище в совітській Росії в таких рисах:

Найбільш характерне для життя й настроїв в совітській Росії в теперішній момент це та роспряженість, яка охопила ціле російське життя. Після трьох років безперестанного терору, які довелось пережити російському громадянинови, російські міста тепер одпочивають в повному розумінню цього слова. Це не означає, що террор припинився. Розстріли продовжуються, як і раніше. Повним темпом йде переслідування духовенства. Але багато з того, що раніш перебувало під пильним доглядом чрезвичайки, тепер від нього увільнено. Через те рядовому громадянинови життя видається лекшим й його єдиною турботою являється здобування грошей. Гроші в Росії — все. Від комунізму не лишилось й сліду. Найдорожчі товари, найвибагливійші речі знаходять в Росії попит й збут. В політичному відношенню людність цілком пасивна. Всі зайняті добуванням кавалка щоденного хліба. Чекають чуда, порятунку звідкись з за кордону. Окрім комуністів, як й раніш зеднаних й зорганізованих ціла людність поділяється на спекулянтів, що хотять назбирати більше мільярдів й втекти за кордон й півголодних горожан.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

РІЖНІ ВІСТИ.

Вотум довіря для ірляндського уряду.

Рад. доносить з Ліфілду: Ірляндський парлямент підчас голосования над політикою тимчасового національного уряду висказав вотум довіря для уряду 54 голосами проти 15.

Проти англійського мандату.

З Риму доносять, що палестиньскі Араби проголосили генеральний страйк, як дальший протест проти англійського мандату над Палестиною.

Заповіджена страйку складчів у Відні.

ВБК. доносить з Відня, що страйк друкарських складачів вже закінчився. Дня 14. ц. м. вийшли вже всі денники.

Поразка армії Енвер Паші.

Аг. Вольфа доносить з Москви, що Енвер Паша відступає з поспіхом на схід. Полеву артилерію захопили большевики.

Мобілізація в Югославії?

З Ліфилду доносять, що в Льондоні не одержано ще й до тепер вістки, про мнму мобілізацію югославянської армії.

Шеріо в Берліні.

До Берліна прибув б. міністр Шеріо, котрий відбув конференцію з представниками совітського уряду. Шеріо заявив представникам преси, що виїздить до Росії на окреме запрошення Леніна.

Справа охорони христіянських меншостей.

„Дейлі Телєграф" доносить, що в Берліні зберуться на днях представники Англії і Зєдинених Держав, щоб радити над справою охорони христіянських меншостей.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Становище Англії й Франції в справі Бл. Сходу.

Льондон. (ПАТ.) Авас. Загально думають, що париське і лондонське правительство є тепер згідні щодо конечности почати скорішу процедуру як венецька конференція для порішення справи Бл. Сходу. В звязи з цим, згідно в методами, які поручує Поанкаре, англ. амбасадор в Парижі згодився мабуть з Поанкаре і Сфорцою щодо прийняття загальної лінії становища союзних держав перед скликанням представників Туреччини і Греції. Думають, що це позволило би розглянути евентуальні бажання Югославії і ин. балканських держав.

Секретар Л. Джорджа в Женеві.

Женева (ПАТ.) Прибув тут нині приватний секретар Л. Джорджа сер Ґріґ і конферував з Бальфуром.

Грецька місія кинула Царгород.

Царгород (ПАТ.) Авас. Вчера кинула Царгород грецька військова місія, за виїмкою одного старшини. Він остане і дальше.

Англійські плани і турецькі націоналісти.

Царгород. (ПАТ.) Авас. Вісти з англійського жерела відносно маючих плянів англійського правительства в справі Ґаліполі і нейтральних стреф та англійські коментарі до цих вісток викликують велике невдоволення в націоналістичних кругах. Міродатна турецька особистість заявила, що замість підбурювати французьку опінію, було би більше вказане скликати безпроволочно конференцію для управильнення справ, які тяжать над Европою і Туреччиною, головно питання розоруження проливів, над котрими контролю мав би Союз Народів. Було би легко осягнути такі основи договору, який вдоволяв би і Европу і Туреччину та забезпечував би справедливі домагання Туреччини щодо суверенности.

Проти унії Австрії з Італією.

Відень. (ПАТ.) На народніх зборах виголосив канцлер Зайпль обширне експозе в справі кредитової акції в користь Австрії. Д-р Бавер виступав остро проти фінансового пляну і проти митної унії Австрії з Італією.

Виїзд Л. Джорджа.

Льондон (ПАТ.) Райтер. Л. Джордж виїздить у второк або середу до Женеви.

Виїзд англійських військ.

Льондон (ПАТ.) Райтер. 15. вечером виїхав з Мальти до Царгорода баталіон англійської піхоти. Решта військ у поготівлі. Тепер анг. війська в Царгороді виноситимуть 6 баталіонів піхоти, 1 бригаду полевої артилерії і 1 полк кінноти.

Болгарія концентрує війська.

Рим. (ПАТ.) Грецьке правительство заскочене концентрацією болгарських відділів на грецькій границі, звернулося до союзних держав з просьбою і інтервенцію.

Льондон. (ПАТ.) „Дейлі Т." доносить з Атен: Грецьке правительство вислало до Румунії і Югославії запит, яке становище займуть ці держави в разі болгарського наступу.

ліша справді таки гріх, що „Гуни" Якова Савченка, надруковані у кам'янецькій „Україні" в липні 1919 р., зовсім не є „Гуни", а „Скити" О. Блока і що, нарешті, „Озеро вітрів" О. Слісаренко („На березі Каспійському", 1919), написав далеко пізнійше, ніж написав Євген. Тарасов („Зови Земли", 1908 р.), а тому воно однаковий має початок і кінець.

О. Слісаренко:

„Я вірю в сни пророчі і озеро вітрів".

Є. Тарасов:

„Я вѣрю въ сны пророчьи и озеро вѣтровъ".

Міг би також дещо порадити п. Самовидцевич з „Волі", що він мав би зробити зі своїм „Потоком-Богатиром", до якого має прétенсії А. К. Толстой *)

Одночасно з тим засував би одному старому поетові, що його популярна поезійка, яка скрашає собою навіть шкільні підручники, також не без запозичень (на жаль!) в тогож таки російського..

Але, щоби спромогтися на це все, критик сам мусить позбутися „запозичань" з тогож таки (на жаль!) російського. **)

Робити закиди иншому, це значить, самому бути без них, чого критик очевидно не хоче розуміти. Не хочу розуміти його і я і то через те саме, що в його творчости не бачу нічого творчого, нічого того, що моглаб принести для критикуємих ним авторів справжня критика. Починаючи від рецензій на „Митусу" і кінчаючи статтями про Тичину, він усе тримався „прописныхъ истинъ" — коли не після підручника Смирновського, то після А. Белого.

Та це вже його справа. Полемізувати я не беруся і не хочу. Полеміка з такими критиками мусить бути зовсім не літературна. На літературу я маю свій погляд, який спільний поглядови Арцибашева.

„Литература истинная, как я ее понимаю, не полемизируетъ съ случайно подвернувшимся лоботрасомъ, которому дѣлать нечего и хочется убѣдить всѣхъ, что онъ очень уменъ"...

Як працюю. Працюю так, на скільки дозволяють мені мої сили і обставини. Недостачі й помилки сам знаю. Також знаю, що не шляхом реклями, а шляхом довгої і впертої праці здобувається належне. — Моєю відповіддю на всі закиди критики буде — **„Трильогія Українського Визволення"**...

1922 р. 10. вересня.

*) „Воля". Відень, 1920 р. Т. 4. ч. 11. стор. 519., і „Полное Собр. Сочиненій Гр. А. К. Толстого. Т. II. С.-Петербургъ, Изд. Стасюлевича. 1907 г., стор. 218.

**) А. Бѣлый: „Символизмъ", метрика русской лирики. Пригадую по памяти, бо єдиний у Львові прим., на руках критика.

Відозва.

По довших літах перша відозва „Української Захоронки" у Львові. Колись перед війною суспільність опікувалась „Українською Захоронкою". Ми могли, удержуючи діти, цей хату купити. Колиж прийшла війна, особливо українська, ми усунулися самі на останнє місце. Тоді головно треба було ратувати Україну. І станув Український Горожанський Комітет тим оборонцем і кормителем вязнів, інтернованих, викинених з хат, із служби і т. д. І станув У. Г. К. тим осередком, до якого плили усі жертви. А ми йому місце уступили — бо так треба було зробити. Видїл У. З. взяв на себе усю тяжку працю удержання захоронок. Не дається описати, скільки жури і тяжкої праці вложив Видїл у сю інституцію. А сумою тої праці є то, що ми не марніли, а росли. Від мая 1919 р. по рік 1922 ми заложили пять нових захоронок.

Нині є їх одинайцять у Львові і на передмістях.

Великою допомогою були нам американські дари. Добродіеви дітей Гуверови і Американцям належиться від нас сердечна подяка. А з львівського Комітету дуже прихильно відносився до нас Й. Чурук. За то „американки", які з роду і дому говорять по польськи, так нам несли ту поміч, що ми рішилися з тим роком перейти на „власний хліб". Ми знова здані на поміч української суспільности. Бо „сусіди" нам не поможуть. Ось зразок їх помочи. Рада шкільна міська, непрошена нами, признала нам 50.000 мк. запомоги, на підвижку платні для одинайцять учительок на цілий рік, на справлення до одинайцять захоронок бібліотечок і инших шкільних приладів, на закупно образів Матери Божої Ченстоховської, портретів Костюшки, Гловацкого, Кілінского, Міцкевіча і т. д.

А ми, поминаючи принціпіяльні огляди, для яких ми такої помочи не приняли, обчислили, що до самих портретів, ми мусіли би доложити поважну суму власного грошя. Та ми вложимо гріш Твій, Народе Український, у святу справу виховання Твоїх дітей, в національному і релігійному дусі, тому ми певні, що Український Нарід схоче і зможе піддержати нашу інституцію.

Український Нарід не позволить відійти з порожними руками тисячам дітей, в імени яких промовляє Видїл „Української Захоронки".

Жертви слати до Товариства „Дністер" книжка ч. 128. 24 II.

В неділю дня 17. вересня відбудеться у церквах збірка на користь „Української Захоронки".

Видїл.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

„Сучасне мистецтво України".

Під таким заголовком поміщено в 10—11. р. „Нової України" (Прага 1. вересня 1922, ст. 29—35.) статтю п. Романа Донеця, з якої виймаємо більш характеристичні уступи:

„Мистецтво України (під більшевицьким ярмом) — це хаос. Це розкопане, зруйноване муравлисько, що безупинно кипить і кидається на всі боки, шукаючи нових стежок. І ця боротьба ведеться у всіх галузях мистецтва: в літературі, театрі, малярстві, музиці, скульптурі. Колись давно (до революції, а це вже так давно) мистці мали який-небудь свій центр, прим. Київ. Там гуртувалися вони в явне чи таємне товариство, влаштовували мистецькі вечірки, читали свої твори, диспутували над ними, видавали і тим самим обєднували всіх „синів музи" в одну цілість".

„Зараз на Україні цього зовсім немає, як немає теж організації, яка гуртувалаб всіх мистців в одну цілість. Майже в кождому місті є „свої поети", які, крім своєї групи не визнають, або „криво" дивлятся на поетів другого міста".

„Як що існують поодинокі гуртки мистців, то в більшости літературні і театральні. Є вони в Харкові, Київі, Черкасах, Січеславі, Камянці, Умані, Полтаві, Золотоноші і других, навіть дрібних містечках. Але київська група дихає ненавистю на харківську, уманська на київську, камянецька на уманську, а харківська на усіх. І так в безконечність".

„Взагалі літературна „самостійність" тепер в моді".

„Головні причини цього хаосу такі:

1. Мистецтво на Україні переживає кризу. Воно на переломі двох віків: старого і нового. Старе мистецтво остаточно ще не вмерло, а нове не має стільки сили, щоб побороти його.

2. Незвичайно важкі матеріяльні умови заставляють людей думати тільки про хліб. Щоб зреалізувати це слово, треба сушити голову цілими тижнями, місяцями, роками. В сьогоднішних часах мистецтво це люксус, головно для тої категорії, що не носить почесної назви „кавьонних". (Ці останні все таки забезпечені службою в державних установах.)

3. Централізацією московських большевиків строго переводженою на Україні, яка зруйнувала всі культурні інституції, видавництва і вбила приватну ініціятиву, а тим більше українську, а тепер і сама розвалилась.

4. Недостача мистецького, аполітичного центру, котрий гуртував би навколо себе мистецькі сили всіх напрямків, хочби тільки простим способом, як видання журналу".

Обговоривши стан літератури і театру на радянській Україні, пише автор далі:

„„Що до малярства, то воно пішло теж дуже на ліво. В Київі працює Художня Академія, в Умані — Українська Художня Школа під проводом Якова Струхманчука. По деяких містах і селах є художні студії під керуванням добрих художників".

„У всіх галузях мистецтва все-таки яскраво помітно нові шляхи. Люде кривляться, лають і проклинають новаторів, але завернути чи спинити їх не має сили. Це стихія, що котиться нестримною лавою вперед. Шукання нових стежок в мистецтві помимо важких життєвих умов, продовжується, і до чого воно доведе, ще не відомо. В кожному разі можна певно сказати, що до старих форм в мистецтві, Україна більше не повернеться. Поки що довкола хаос, клекіт, радість і роспач, але з цього хаосу можливо ще вирине геній, котрий залізною рукою вкаже новий шлях. І по ньому підуть нові покоління" (стаття д. Донеця писана в Харкові і Берліні, протягом липня 1922 р.)

Українська книжка на Волині.

Довга заборона на українське друковане слово на теренах Придніпрянської України в часі московської окупації викликала великий голод на українську книжку. Відновлення української самостійної державности разом з пробудженням національної свідомости серед широких мас—все це викликало великий попит на українську книжку. Й ми бачимо, що починаючи з 1917 р. виникає жвава продукція української книжки. Закладається сила видавництв—книгарень, засновуються газети й журнали, зявляється багато нових авторів й перекладчиків. Весна хуртовина, що шаліла на українських теренах, не могла спинити цього книжкового руху.

Українські автори й видавці пересовуючись за військом з Харкова, Катеринослава й Київа до Винниці, Камянця, а потім Львова, Відня, Берліну, Ляйпціга продовжували друкувати книжки. Припадкові книжки припадали на припадковий ринок, скупчувалися часто на обмеженім терені і т. д. Взагалі створився хаос в книжному ділі.

Та війна минула, терени України поділені ріжними кордонами, а витворений в часі війни хаос на українському книжному ринкові не минув ще й досі. Видруковані книжки, автори й видавці розділені на тих теренах нерівномірно й невідповідно. І так видрукувані видавництвами евакуованими з теренів Совітської України книжки на ці терени попасти не можуть й забивають ринки тих теренів, до яких мають доступ, себто Волині й Галичини. Та перш усього те, що розпочате цими видавництвами друкування книжок по певному програму та інерції продовжується далі, хоча й ринок, для якого книжки були призначені, став недоступним. Від цього дуже терплять терени Волині і Галичини, які не мають тих книжок, що потребується на місцевому ринкові. Словом створилося таке становище, що предложення не скоординоване з попитом. На цім дуже терпить ціла книжна справа. Бо з одного боку виникає небезпека банкроцтва для закордонних українських видавництв, а з другого боку згадані терени, а особливо Волинь, що не має власних видавництв, лишається без потрібних їй книжок.

Таким чином, в той час, як на Волині відчувається великий брак шкільних підручників, оповідань пристосованих для ширших мас, пєс для сільського театру, Наддніпрянських пісенників і т. и., закордонні видавництва спроваджують тут вагонами Винниченка твори, Павлусевича поезії, Крушельницького грубі інтелігентські романи, ріжні публіцистичні твори і т. д., а рівночасно тіж видавництва продовжують друкувати дорогі інтелігентські видання, як Берестейська Умова (вид. „Вернигори") і инші, які розійдуться на Волині хіба в сотні примірників та може сотня попаде нелегально на В. Україну.

По за хаосом в українській видавничій справі на Волині дається відчути в значній мірі хаос і в продажі книжок. З відновленням, після війни, нормального життя тут на Волині повстало чимало українських книгарень. Здебільшого історя їх така, що місцева „Просвіта", або кооператив, дістався денебудь трохи в ком'є українських книжок, розпочинали книжну торговлю. Коли справа потрохи розвивалася, то хто небудь з членів такої установи, більш енергічний винайшов помешкання й утворював книгарню. Така книгарня, не маючи власного капіталу, в більшости животіла, перебиваючись на комісових книжках, які часто зовсім не відповідали ринкові. При тім книгарні ці зустрічали ще цілий ряд инших перешкод, що гальмували справу, а то саме при закупні товару, координації цін. Кожна така книгарня в котрому небудь в повітових міст Волині попадала часто в скрутне становище відшукуючи ті чи инші книжки, на які мала попит. Зносини з закордоном, де перебувають наддніпрянські видавництва, в змислі одержання звідти книжок, дуже утруднені. Перед усім цензура. Далі складний і дорогий транспорт. Нарешті й що саме головне — кожда з цих повітових книгарень, потребуючи для свого району невелику кількість кожної книжки, часто не могла її через це дістати безпосередньо від видавництва, які дрібних замовлень не приймали.

У Львові знов не всі книжки можна було дістати, а ті що й були, перейшовши через треті-четверті руки, виростали в ціні до кольосальних розмірів. При тім, як вище згадувалося ці книгарні потребували товару також і в кредит або на комісі, що на практиці зустрічало перешкоди, бо видавництво роздавши кільком книгарням в комісі книжки мало досить клопоту при розрахунках. Рівночасно й при продажі книжок по волинським книгарням повставали чималі перешкоди. Сидячи в глухій провінції й не завше маючи інформації про ціни на книжки, продавали їх по самим ріжномаїтним цінам. І так денебудь в Корцю можна було ту саму книжку купити в три рази дешевше ніж в Луцьку, а який небудь сільський кооператив продавав книжки дешевше цін видавництва. Це вносило й вносить хаос в книжну торговлю. Збиває покупця, часто створює штучну й нездорову конкуренцію.

Зроблена була спроба сцентралізувати на Волині оптову книжну торговлю в Волинському Кооперативному Видавництві в м. Рівному, яке мало постачати волинські книгарні книжками. Але відсутність власного капіталу в цього видавництва і нефаховість його технічного персоналу, разом з иншими хибами спричинилися до його занепаду.

Закінчуючи оцю замітку беремо на себе сміливість висловити побажання, щоби українські видавництва в своїй діяльности стали ближче до життя і друкуючи книжки узгляднили також інтереси ринку, котрий є для них доступним зараз, що могло би причинитися до поліпшення економічного стану видавництв, а з другого боку задовольнило би потребу в відповідній книжці на місцях. Далі конечне необхідним є притягнення українського капіталу до фінансування книжної торговлі на Волині і нарешті, що до форм організації книжного ринку на Волині, то після нашої думки найбільш відповідним було би сцентралізування справи постачання волинських книгарень книжками при одній оптовій торговлі, що розпоряджала би відповідними засобами і людьми, і студіюючи ринок могла би скоординувати і упорядкувати волинський книжний ринок та своєчасно доставити на місце необхідні книжки.

С. Квасницький.

Ю. Сорель.

(Некролог.)

Телеграф приніс звістку про смерть популярного французського діяча Сореля.

Сорель був видатною фігурою на полі французького політичного життя. Його книжки знаходили багато читачів: його політичні виступи приваблювали загальну увагу. Популярність його імени виходила далеко за межі Франції.

Сталість політичних поглядів не була прикметою Сореля в його політичній діяльности. На початкові своєї письменницької карєри він виступав, як марксіст. Але захоплення ідеольогією Маркса тягнулось у нього не довго. Він виступив далі творцем теорії синдикалізму, того соціяльного руху, який знайшов таке велике поширення серед французького робітництва. Він був прихильником синдикалізму в його чистій формі й рішуче боровся з усякими тенденціями навернути робітничий рух на шлях політичної, парляментарної боротьби.

В останні роки Сорель відійшов від синдикалізму, але популярність його в Франції і Европі була передовсім звязана з формулованнями ним ідей революційного синдикалізму.

Хроніка.

Михайло Голинський відомий уже українській публиці співак, відбувши успішне турне по більших містах Польщі, вибирається на дальші студії до Медіоляну. Зачуваємо, що наш співак відкинув пропозиції чужинецьких меценат'в в переконанню, що найде їх серед рідного громадянства.

ГАЗЕТНИЙ АРХИВ. Осип Янкелович подарував свою величезну збірку газет „семінарови газетознавства та газетної практики" основаному при університеті в Берліні. Ця збірка, поруч з газетовим музеєм Форбенка в Аахені (теж в Німеччині) є найбільшим газетовим архивом, що містить в собі понад 50.000 примірників газет на ріжних мовах (понад сто). Крім того в ній є повні комплєкти дуже рідких давніх газет, що мають історичне значіння. Між иншим вона містить в собі єдиний на всю Німеччину комплєкт бувшої „Нової Рейнської Газети", в якій співробітничали поет Фрайліграт і славний німецький учений, основоположник наукового соціялізму — Карло Маркс. Є там ще також річний комплєкт одної з найзначнійших давніх берлінських газрт, „Urwähler Zeitung", комплєкт за роки 1806, 1813, 1848. Ця збірка вкупі з недавно подарованими семінарови збірками Георга Швайцера творить основу до богатого жерела для вивчення газетної справи.

Бібліографія.

„ВЕСЕЛКА". Літературний місячник. Ч. 4. Серпень 1922. М. Каліш, Польща. Ст. 32. 8°. Зміст: *А. Подолист*: Зазив. З тобою. *М. Грива*: У пінний плес. *І. Л-о*: Старе. *М. Осика*: Угодниче. *Ю. Дараган*: Вечір. Похід. *Довгаль*: Невідомому. *Б. Грінвальдт*: Хуртовина. В танку життя. *Е. Маланюк*: Лист. Закамяніла решта днів. *Л. Шиш*: Величний Храм Величних Дум. Десь далеко. *М. Селегій*: Хвилини. *А. Подолист*: Її безгріховність. *Б. Б.* Донька Баби Яги. Привіт. *М. Селегій*: Крилатая Дума. *М. Осика*: Тінь. *І. Л-о*: Глянула. *В. Конопацький*: Вони невинні. *І. Блакітний*: Із „Стрибога". *П. Загорулько*: Зруйноване щастя. *М. Подоляк*: Вічне коло. *Д. Левський*: Дайте співу. *Е. Маланюк*: Павло Тичина. Бібліографія. Хроніка. Графічні оздоби і малюнки артистів: *Петра Омельченка* та *Зубка-Мокієвського*.

Микола Мельник: УКРАЇНСЬКА НОМЕНКЛЯТУРА ВИСЩИХ РОСТИН. Збірник математ. природоп.

лікарської Секції Наук. Тов. ім. Шевченка. Том XXII. Львів, 1922. Ст. 356 вел. 8°

„НОВА УКРАЇНА" Безпартійний двотижневик проф. культ. та економ. життя. Повага 1. вересня 1922. Ст 56. 8° Зміст: *М. Шаповал*: Нова Україна. *Е. Сакович*: Будучина заліznиць. *В. Левинський*: Етика і соціялізм. *Р. Донець*: Сучасне мистецтво України. *С. Русова*: Освіта в Чехословацькій Республіці. Соціялістичний рух. Українське життя за кордоном. Серед книг і журналів. Книжки і журнали надіслані до редакції.

„СВІТ ДИТИНИ". Ілюстр. часопис для дітий. Львів 1—15. вересня 1922. ч. 17—18. Рік III. Ст. 225—240. Зміст: *К. Вільшенко*: Отворені шкіл ворота. *К. Гриневичева*: Пчілка Шалуня. *М. Матейчак*: Перша їзда. *М. Кокольський*: Чому дерева не говорять! На чім і чим писали люди в старині? (З ілюстраціями). *Р. Завадович*: Наш шлях. В саді. *М. Магир*: Лис і блохи. *І. В. Миговський*: Зломана гордість. *О. Бабій*: Пригоди Богданчика-Пустунчика (З ілюстраціями *А. Монастирського*) *Ю. К-ч*: Інтересні питання з царини чисел. *Р. Завадович*: Дзвони. *М. Підгірянка*: Ріки Уж і Турія. Наші читачі. *Богданко*: Дурний медвідь. *Л. Н. Толстой*: Лев і песик. Бабусі на іменини. Ребуси, загадки й шаради. Листування. Від Адміністрації.

„СІЧОВІ ВІСТИ" Письмо посвячене січовим справам, просвіті і науці. Львів, вересень 1922. Рік. IV. ч. 4. Зміст: *П. Карманський*: Ви хотіли б спинить. *М. Степаненко*: Не випускаю у зброї. В імя завтрішнього дня. *М. Курах*: Михайло Землак. Січова організація. Як улаштувати Січовий фестин? Перший Січовий фестин по світовій війні. Як Січ в Д стала правдивою Січею. Оповістки. Оголошення, ч 3. Львів, серпень 1922. Зміст: *В. Лебедова*: У Січи! Навість. Не осоромім української землі! *О. П. Б.*: Січове весілля. До українського громадянства. Вільні вправи. *Б. Лепкий*: Два голоси М-и. Дещо про пожарні прилади. З січового руху. Оповістки. Оголошення.

С. Черкасенко: „ПОЧАТОК". Граматка до науки читання й письма. Вид. 4 Київ Відень-Львів. Українське Акад. Вид. Тов. „Земля". Ст. 56. 8°.

Йогож: КОРОТКИЙ КУРС ПРАВОПИСУ, частина І. і ІІ. Тогож Видавництва. Зт. 32+44. 8°.

Йогож: РІДНА ШКОЛА. Читанка Друга. Київ - Відень - Львів, 1922 р. Тогож Видавництва. Ст. 148. 8°.

Видання чуж на радянській Україні.

Дорогою випадкової „Контрабанди" попали в наші руки такі видання, які появилися цього року на Радянській Україні:

С. Васильченко: „У ЖНИВА". Етюд з дитячого життя в одній дії. Вид. Вукоспілки. Ст. 28. Київ 1922.

Йогож: ПЕТРУНЯ. Оповідання. Ст. 32. Київ. Вид. Київськ. Губсоюзу. Київ 1922.

Йогож: ПРО ЖИДКА МАРТИНА. Опов. Ст. 16. Вид. Київського Губсоюзу. Київ 1922.

„ГОЛОС ДРУКУ" Критико-бібліографічний часопис. Книга перша. Ст. 240. 8°. Державне Видавництво. Харків. 1922 Друковано 5 000 прим. Редакційна колегія: А. Прийдешний (Приходько) М. Панченко, М. Годкевич.

Зміст: Замість передмови. І. Статті та огляди (9—150). *А. Мошкин*: Історичний процес та література, *Ан. Приходько*: Книжкова продукція на Україні за час революції, *Тарас Волл*: Образотворче мистецтво як засіб агітації, *Хв. Тарин*: До агітаційної літератури, *І. Айзеншток*: H bent sua fata, *В. Матвієц*: Різні типи бібліотек та їхнє місце в бібліотечній мережі, *М. Годкевич*: Центральний бібліографічний відділ в 1921 р., *Ю. Ковалевський*: Теоретичні підстави бібліографічної клясифікації, *В. Міяковський*: Друкування революційних відозв у друкарні Київо-Печерської Лаври в 1862 р., *О. Сперачський*: Огляд українських історичних журналів 1917—19 рр., *Йогож*: Огляд російських історичних журналів за 1917—20 рр. *М. Равич-Черкавський*: Огляд агітаційних видань в справі боротьби з бандитизмом, *Юр. Масютин*: Прозиціяльна економічна преса на Україні. ІІ. Рецензії (151—211). ІІІ. Хроніка (211—239).

С. Єфремов: КОЦЮБИНСЬКИЙ критично-біографічний нарис. Ст. 177. Вид. „Слово". Київ 1922.

Г. Косинка: НА ЗОЛОТИХ БОГІВ. Дрібні опов. Ст. 69. Вид. „Слово". Київ 1922.

А. Кримський: ПАЛЬМОВЕ ГИЛЛЯ. Екзотичні поезії Част. ІІІ. (1917—1920) Ст. 232. Вид. Тов. „Час". Київ 1922.

Я. Савченко: ЗЕМЛЯ. Збірка поезій. Житом р 1921. Ст. 76. Друковано 3000 прим.

Музичні твори:

1) *Лисенко*: БОЖЕ ВЕЛИКИЙ ЄДИНИЙ на мішаний хор аранжував *Ст. Людкевич*. Се є додаток до „Збірника літургічних і других церковних пісень", в якому, як звісно, цензура нової управи „Ставропігії" отсю молитву за Україну вичеркнула.

2) *Людкевич-Шевченко*: ЗА БАЙРАКОМ БАЙРАК, сольо баритонове з фортепяном.

Пам'ятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертва проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє число „Діла" сконфісковано за статтю п. Мілени Лисякової п. з. „Польські вибори, а українське жіноцтво".

— **Hajdamacy podpalają.** Під таким заголовком нотує „Kurjer Powszechny" кілька нових випадків підпалів на польських фільварках: В Ліску Королівськім під Глиняними згоріло у фільварку кілька стирт збіжа. Того самого дня „chłopi hajdamacy" пробували підпалити двір в Розлужанах. Так само „Gazeta Codzienna" доносить: На фільварку в Журавци Українці підпалили збіже. Пожежа перенеслася на дворські будинки. Згоріло 2 стодоли, 2 шопи з рільничими машинами. Втрата виносить 100 мілїонів. В Семках згорів двір. В Нежухові спалено 5 стирт вартости 40 мілїонів. В Розложанах підложено огонь під стодоли. В Глинянах підпалено фільварок графа Потоцкого, але пожежу погашено. Ані одного виновника не арештовано.

— **Передвибочні листівки.** В селі Бродки, пов. Львів, жандармерія силою приневолює селян підписувати якісь передвибочні листи, побиваючи тяжко тих, хто ставить опір. Населення втікає в поле навіть в ночи, жандарми ловлять їх і знущаються над ними. Війт іменував Андрія Однорога членом комісії, а коли він запротестував, то його арештовано. Підчас його неприсутности місцеві Поляки вибили в його хаті вікна. А другої ночи невідомі особи вибили вікна в домах тих кількох селян, які помагали жандармам силою стягати людей до передвибочих списів.

— **Відгомони польсько-української війни.** Дня 14. вересня на лаві обжалованих у львівському суді засів Петро Очеркевич із Сухої Волі б. підстаршина галицької армії. Акт обжалования закидує йому такі „злочини", як ревізії в домі Опалінських і арештування Поляків 1918 р. Обжалований обороняється тим, що ревізії і арештования переводив по наказу української влади. Мимо такого сильного аргументу, мимо прихильних зізнань свідків в користь обжалованого розправу прозолікується в безконечність. Прокураторію заступав Ляндав, обжалував суддя Гетінгер, боронив д-р Гаккавич. Такі розправи відбувалися минулого року майже що дня, а як бачимо і цього року вони ще незакінчені, хоч одинокою виною тисячів обжалованих було і є сповіщення наказу тодішньої української влади.

— **Сидір Твердохліб фундує.** В Миколаєві явився ославлений редактор „Обнови" і співробітник „Рідного Краю" та „Хлопської Правди" Сидір Твердохліб. Їздить по селах, намовляє селян до виборів, уряджує віча, а всім хто обіцює голосувати на нього, „фундує" горілку, ковбасу в шинку Ретіга. На ярмарках і в шинках веде свою агітацію і деморалізує селян за Юдин гріш. Своєю резиденцією обрав собі цей запроданець село Тростянець. Наше селянство повинно бути обережне і знаючи, а ким має до діла, відповідно зареагувати.

— **Само-убийство інваліда.** Дня 13. вересня поповнив самовбийство підчас їзди фіякром інвалід Марковський при вул. Янівській. Тяжко пораненого в голову самовбийника відвезено до лічниці. Причиною самовбийства недостача засобів до життя і праці.

— **Примусова позичка в Австрії.** Австрійський уряд оголосив високу примусову внутрішну позичку, для ратования економічного стану держави. Позичка викликує невдоволення між населенням. Особливо селянство не хоче чути про позичку. В Австрії панують настрої анальогічні до наших, по проголошенню „даніни".

— **Скажений вовк.** До варшавських лічниць привезено 18 осіб покусаних скаженим вовком в селі Вілейка. Вовк вибіг з ліса до села, кидався на людей і кусав усіх, хто на дорозі навинувся. Одному селянинови удалося вовка застрілити.

— **Збірка в користь „Української Захоронки"** відбудеться в львівських церквах в неділю дня 17. ц. м. Просимо инші товариства і комітети, щоби в сей день здержалися від збірки. — Виділ. 1—1

— **З Клепарова.** Заходом забавового Кружка місцевої чит. „Просвіти" відбудуться перші осінні вечериниці в суботу дня 16. вересня ц. р. о год. 9. вечером. Вступ 300 марок. Гостям раді. 1—1

Записи на всі ступені вечірніх доповняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 95. переполуднем і пополудни в урядових годинах. Є громадянським обовязком кождого Українця-промисловця вписати своїх терминаторів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 3—5

— **Футра,** також уживані всякого рода продавайте або замовляйте лише в українській кушнірській фірмі Петра Карпяка Львів Куркова 11а. 452 9—10

— **Виставка збірки в. Пошанівського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 6—?

— **Позір Залоч'ащина!** Шкільний зїзд відбудеться 18 вересня ц. р. о 12. год. в салї дому Шашкевича (Ґ двійте). З огляду на вагу справ, які порушиться на зїзді й на конечність порозуміння й вирішення їх повітовим зїздом числимо, що вся інтелігенція й усе свідоме селянство візьме участь у зїзді без огляду на запрошення. — *Старшина кружка УПТ.* 673 2—?

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

Гаї шлях. Збірка: Дир. Гординський Ол. Біла 5.000, с. Плесківці (о. Кочій Ст.) 5.500, с. Заруде (Мовчан Гнат) 4.000, с. Плотича мала 3.640, с. Івашів гор. 3.121 мп., 586 кг. збіжа. 10 кг. мукй, 216 карбов., 110 К австр., Базар Павло (Драганівка) 2.000, с. Обарянці (Кривий Федь) 2.000, с. Янківці (Олійник Мих.) 1.350, по 1000 Заболотний Вас. Красівка, Стадник Мих. учит., Сидяга Мих. Красівка, Сосник Ксеня Висипівці, с. Івачів гор. 4 кг. круп греч., 6 бох. хліба с. Дичків (Омелїський Вол.), 67 кг. жита, с. Красівка (Сидяга Петро), 200 мп., 128 кг. збіжа, с. Острів (Соловій Ст.) 333.

Повіт. Коміт. в Стрию: Кооператива в Березовиці 10.000, громада Пчани (пов. Жидачів) 3 400, громада Любинці 2.500, збірка з Стинави нижної 1.462, Йосиф Косим аз Лисович 500.

Косів: Горбовий Роман 2.000, Горбавий М. 1.000, Горбовий Г. 500.

НАДІСЛАНЕ.

Адвокат Д-р Яків Зельцер

Львів, вул. Фредра 7. повернув і орудує як замолодо. 3-3
679

ОПОВІСТКИ.

Позір Залочівський Округ! Доводиться до відома всім інтересованим, що дня 15. вересня ц. р. розпочинається приватна наука на І. році учит. семінарії і приготовному курсі до семінарійної матури. — Управа. 674 3—3

На дворічний підготовчий курс до семінарійної матури приймає до дня 20. вересня управа школи Шашкевича в Станиславові. Зголошення слати на адресу: Українська Книгарня, Станиславів, вулиця Собіского. 691а 1—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би про місце пробування, життя або що сталось з моїм сином **Олексою Абрамчуком с Юрка** з Тисьменици пов. Товмач, літ 17, котрий підчас другої російської інвазії пішов з дому з російськими військами і до сеї пори не давав про себе жадної відомости, зволить ласкаво подати відомість за певним винагородженням його батькови Юркови Абрамчукови замешкалому в Тисьменині п. Товмач. Закордонні часописи проситься о передрук сего пошукування. 635 2-3

Дрібні оголошення.

ДОБРОГО ПРИКРАВАЧА прийме шевська робітня Українських Інвалідів. — Зголошення: Львів, Софії 25. XXI. 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торгівлї).

67 8—?

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 13. вересня 1922. монополевий фільм, приказка міліярдера, уняти у форму егзотичної драми на 6 дій п. з.:

MISS BERYLL

Головну ролю кreує найславніша піжвацької уроди драматична артистка LYA MARA.

ЛІТУРҐІКА Підручник для середніх шкіл укладу О. Л. Лужницького вийшов з друку накладом УПГ.
головний склад книгарня Ставропігійського Інституту в підвалині Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Україна після революції.

Буваший керовник центрального статистичного управленія в Київі прид. С. Жилкин випустив брошуру „Україна в цифрах" (1913—1920). Книжка містить ряд цікавих даних, які характеризують ті зміни, які зайшли на Україні під час революції. Не спиняючись над правильностю висновків автора, опертих на совітській статистиці вартість якої що до певних цифер являється дуже сумнівною, зазначимо головнійші з його висновків.

Загальне число населення совітської України виносить 25,861.000 душ. В порівнанні з попередніми відносинами слід констатувати: а) Зріст відсотку міського населення: цей відсоток тепер виносить для міст 19, для сіл 81. б) Перевагу серед населення жінок перед мущинами: на 1000 мущин припадає 1140 жінок; по окремих губерніях ця перевага являється ще більше вражаючою, на Чернигівщині н. пр. на 1000 мущин припадає 1260 жінок. Це явище безумовно являється безпосереднім наслідком війни й революції, подій яких відбились негативно на збереженню більш активного мужеського населення. в) Неприятливий вплив цих факторів відбився на поділі населення по віку. В той час, як н. пр. в Київщині по перепису 1897 року на людей робочого припадало 42 прц., тепер там той відсоток виносить всього 31,8. г) Погіршення економічних умов й розвиток епідемічних недуг привели до вбільшення смертности. Так в чернигівському повіті коли смертність 1915 року взяти за 100, то в 1918 році вона доходить до 106, в 1919 р. до 128, в 1920 р. до 174. Що до числа народжувань то це число піднявшись в 1918 р. в наслідок демобілізації й повороту війська з фронту в послідуючі роки постепенно падає. В тому самому чернигівському повіті, коло взяти число народжень 1915 року за 100, послідуючі роки дадуть такі цифри — 1916 р. — 79, 1917 р. — 65, 1918 р. 120, 1919 р. — 111, 1920 р. — 109.

Революція збільшила кількість землі, яка припадає у селян на одного їдуна: дореволюційна пересічна норма по цілій Україні на одного їдуна у селян — 0,97 десят. збільшилась на 0,58 дес. Це збільшення по окремих губерніях дуже нерівномірне. На Полтавщині додатково поступило на одного їдуна 0,34 дес., по Миколаївській губ. 1,22 дес., на Поділлі — 1,58. Загалом збільшення це являється більш значним в тих губерніях, де у селянина й перед революцією була більша кількість землі. Земельний фонд, який попав до рук селян, обробляється далеко не весь. Посівна площа 1921 року супроти навіть вже зменшеної посівної площі 1917 року являється зменшеною на 19 прц. На Київщині посівна площа за 1901—1910 рік й 1921 рік має такий вигляд (в тис. дес.):

Засіяно	1901—1910 рр.	1921 р.
озимого жита	432	284
озим. пшениці	338	148
ярової пшениці	19	?
ячменю	170	170
вівса	350	253
гречки	109	122
проса	176	105
картоплі	64	50
Разом	1658	1132

Коли навіть допустити, що площа ярової пшениці лишилась попередньою, то й тоді посівна площа 1921 року буде складати лише коло 70 прц. того простору, який засівався пересічно в роках 1901—1910. Такіж результати дає аналіз посіяної площі й по инших українських губерніях. Наслідком зменшення посівної площі являється величезний недобір валового збору. Коли в довійськові часи Україна збирала за рік до мілірда пудів, но попередні обчислення совітської статистики дають для 921 року цифру лише в 450 міл. пуд.

Такі висновки керовника совітської статистики про сучасний економічний стан України. Підкреслюємо, що, не зважаючи на їх песимістичність, ми маємо підстави уважати їх все таки занадто оптимістичними.

Економічна хроніка.

Урожай на Україні.

По даним совітської статистики на питомальній оцінці на 1. липня 1922 року урожай на Україні був такий: озиме жито — 3, 2, озима пшениця — 2, 4, ярова пшениця — 3, 4, гречка — 3, 0. просо — 2, 9. ячмінь — 3, 5, овес — 3, 2, кукурудза 2, 6. Найгірше становище мало місце для засівів озимої пшениці на степовій Україні, які оцінювались — 2, 1.

Зріст цін на Україні.

На підставі совітських даних зріст цін на Україні за шість місяців листопад 1921, травень 1922 року уявляється так:

Зріст цін на перші дні:

	зерно	продук.	фабр.	пересічно
лист.	1	1	1	1
груд.	1,57	1,7	1,13	1,46
січ.	4,95	3,95	2,35	3,15
лют.	10,6	9,2	4,4	7,2
бер.	18,2	15,8	8,5	12,2
квіт.	42	32,8	11	22,8
май	76	63	22	44

Сільсько-господарська кооперація на Україні:

По даним „Сільського Господаря" на 1. липня на правобережжі було 1500 сільсько господарських, переважно універсальних, товариств; що до союзів, то вони на Правобережжі поділялись так: райосоюзи — 55, молочарсоюзи 1, губсельюзи 3, разом 59. Останніми часами сільсько-господарська кооперація виявила зацікавлення цукровою промисловістю; нею взято в аренду пять цукроварень.

Кооперативна преса.

Київська філія Вукоспілки з 15 червня сього року почала випускать бюлетень київської філії Вукоспілки, який являється інформаційно провідним органом Правління спілки на Правобережжі. Цього часопису випущено три числа; з четвертого числа журнал перетворено в новий під назвою „Правобережний кооператор"; часопис виходить двічі на місяць в обемі 2—2 і пів аркушів.

Зріст дорожнечі в Німеччині.

Індекс дорожнечі, обрахований для цілої Німеччини на підставі цін всіх необхідних предметів утримання зріс в серпневі в відношенню до липня на 40,9%, зріст в липневі в порівнанню з червнем виносив 32,10; хвиля дорожнечі в початку вересня піднялась ще вище й можна думать, що вересневий індекс буде значно вищим від серпневого.

Хлібна кампанія в Румунії.

Рада міністрів виробила плян експортної хлібної кампанії. Дозволено вивозити всі хлібні продукти опріч пшениці й жита. Вироблено нові тарифи для хлібів, які мусять виплачуватись золотом або чужою сильною валютою. Ця тарифна платня має піти на збудования золотого запасу. Бесарабські хлібороби дуже занепокоєні наказом уряду про реквізицію хліба для експорту до Швайцарії і Франції на підставі договору з тими державами. В деяких повітах Бесарабії посуха пошкодила хліби. Нарада хліборобів постановила просити уряд, щоб половина реквізованого хлібу була лишена в Бесарабії для потреб пошкодженого населення.

Зріст дорожнечі в Польщі.

По підрахунках головного статистичного управления кошти удержання робітничої родини з чотирох людий в Польщі за місяць серпень зросли на 15, 26 проц.

Урожай 1922 р. і счет засівів в Польщі.

Головне статистичне управлення оголосило деякі дані про стан засівів і збір урожаю: приблизний середній урожай в кінці серпня на цілій території Польщі висловлювався в централях з одного гектара в слідуючих цифрах: картопля 131, 2, цукрові буряки 229, 7, просо 11, 0, гречка 8, 4, горох 9, 5, льон 5, 4, коноплі 6, 7. З прц. всієї засіяної площі можна рахувати приблизно на слідуючий урожай: картоплі біля 28 міл. тон, що складає 167 проц. урожаю 1921 р. й цукрових буряків коло 7 і пів міл. тон, що складає 218 проц. урожаю 1921 р.

Купуємо всяку скількість!!!
ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ
XXIV. 7—10
При вагонових офертах посилати прібки. — — **ПОЛОТНО, Львів, Зиморовича 20.**

ВОЗИ, візки, колеса окуті і неокуті поручає перова фабрика Дзюбинський і С-ка Трушевичі-Нижанковичі. 660 4—5

ПРАВНИК, здібний математик, я шукує лекції з вищих клас гімназійних. Ласкаві зголошення з поданням услів проситься слати на адресу: Микола Романець з Наконечним, почта Яворів к. Львова.

ПРИЙМУ сейчас хлопця до науки механічного фаху, Ю. Ломага, верстати для вправи машин до писання. Львів, Городецька 5. 6?4 1—2

УЧИТЕЛЯ інструктора для VII і III. кляси пошукує сейчас Завід Школи Земотік п. Жовква. Услівя після умови. 693 1—2

ПЕРША ХРИСТИЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ
І. ЛЕВИЦЬКОГО
в СТРИЮ, площа Торговиця (власний дім).
Має на складі каратові молотільні, ручні млини Сепаратні, машини до чищення збіжа. — Вестгаймівські каси. — Власна фабрика плугів.
Продаж по фабричних цінах.
687 2—6

„ЗЕМЛЯ" -- Українське Акційне Видавниче Товариство --
У ВІДНІ, IX., Alserstrasse 32.
Вже вийшли такі шкільні підручники:
А. КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ: Друга і Третя Читанка для народніх шкіл.
Пята, Шоста, Сьома і Восьма Читанка для перших чотирьох клас середніх шкіл.
Вибір з українського народнього письменства І. і ІІ. том. (1798—1876 і 1876—1920 рр.) для вищих клас середніх шкіл і для бібліотек.
С. ЧЕРКАСЕНКО: „Початок". Граматка.
„Рідна Школа", читанка друга. Вид. 3-е.
Короткий курс правопису для нар. шкіл. Ч. І. і ІІ. Вид. 2-е.
Проф. ФЕЩЕНКО-ЧОПІВСЬКИЙ: Економічна географія України для вищих клас гімназій реальних, комерційних і промислових шкіл.
Через В-во „Земля" можна набути й підручники „Рідна Школа", Читанка І. і ІІІ. а також инші книжки, видані у Відні. Ціни й ближчі умови продажу висилається негайно. 488 4—4
„ЗЕМЛЯ" українське акційне видавниче товариство.
WIEN, IX. Alserstrasse 32.

„НА ЧУЖИНІ" календар-альманах української еміграції на рік 1923.
під загальною редакцією ВЯЧЕСЛАВА ПРОКОПОВИЧА. 6.8 2—3

Книжка подає відомости про життя політичне, економічне, культурне української еміграції в Польщі, Німеччині, Австрії, Румунії, Угорщині, Болгарії, Сербії, Туреччині, Прибалтійських землях, Франції, Єгипті, північній і південній Америці, а також низку статей загального характеру, присвячених вияснению потреб і завдань еміграції та посмертні згадки. — Книжка має бути оздоблена візирунками, портретами, репродукціями з картин, картами і діяграмами. Фірми, які забажалиб подати свої оголошення до календаря, просять надіслати в найкоротшому часі текст оголошення до редакції календаря. — ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ: сторінка 32.000 мп., ½ сторінки 16.000 мп., ¼ сторінки 8.000 мп. — Уплата за оголошення може бути зроблена по виході книжки, але кожда фірма що дає оголошення мусить заявити, що по виході в світ календаря вона зобовязується негайно вирівнати свій борг. — Хто дає оголошення до календаря, той даремно одержує книжку.
Адреса календаря: Warszawa, Al. Róż 6, m. 9. Redakcyja Kalendarja.

Українське Слово

Книжне і газетне видавництво
Сп. з обм. відп.

Українське Слово

1. В. Андрієвський: **До характеристики українських правих партій.** Ст. 24 Марок пол. 140 —
2. **В 60-річчя смерти Т. Шевченка.** Стор. 32 . . . . 140 —
3. Бандурист. **Жах.** Стор. 32 140 —
4. Б. Лепкий. **Незабутні.** Літературні нариси. Стор. 84 280 —
5. **Памяти Івана Франка.** Ст. 32 140 —
6. В. Андрієвський. **З минулого.** Рік 1917 на Полтавщині. Стор. 158+212 . . . 1000 —
7. **Українська літературна мова й правопис.** Українська Академія Наук. Найголовніші правила укр. правоп. Е. Чикаленко. **Про укр. літературну мову.** Стор. 52. 210 —
8. Ів. Котляревський. **Енеїда.** Стор. XVI+208 . . . . . 700 —
9. Іван Нечуй-Левицький. **Маталя Полтавка Москаль Чарівник і Одно до князя Куранта.** Стор. 112 . . . . 420 —
10-12. Дмитро Донцов. — **Славянський світ в його минулому й сучасному.** 48 арк. друку. Енциклопедія славинознавства . . . . 2100 —
13. Володимир Леонтович. **Спомини утікача.** Стор. 154 . 560 —
14. Іван Герасимович. **Життя й відносини на Радянській Україні.** Стор. 104 . 280 —
15. П-р Степан Томашівський. **Під колесами історії.** Нариси й статті. Стор. 104 . . 350 —
16-17. Олекса Стороженко. — **Твори. Марко Проклятий і инші оповідання** . . . 1400 —
18. **Слово о полку Ігоревім.** Стародавня поема в XII. ст. в оригіналі і перекладах, із поясненнями Богдана Лепкого . . . . . 700 —
19. Тарас Шевченко. **Кобзар.** Стор. XVI+312 великої вісімки в два стовпці. Розкішне їл. вид. . . . . 2100 —
20. Т. Шевченко. **Гайдамаки.** Розкішне видання з 8-ма вкладними їл. Стор. 100+VIII. обр. . . . . 1260 —
21-22. Тарас Шевченко. **Повісти (Артист, Музика і ін.)** 1400 —
23. Тарас Шевченко. **Думки.** Вибір поезій. Стор. 32 16° 70 —
24. **Достойно есть.** — Збірка статтей, присвяч. памяти Т. Шевченка. Стор. 24, 16° . . 70 —
25. Осип Федькович. — **Вибір поезій.** Стор. 32, 16° . . . . 70 —
26. **Дещо про гроші.** Стор. 24. 16° . . . . . 70 —
27. **Рідне слово.** Збірка новель і оповідань українських авторів. Стор. 290, 8° . . . 1400 —
28. Пант. Куліш. **Твори.** Т. I. **Чорна Рада.** Стор. 240 . . 700 —
29. Пант. Куліш. **Твори.** Т. II. **Повії.** . . . . . 700 —
30. Володимир Леонтович. **Хроніка родини Гречок.** Романи в 6 частинах . . . . . 350 —
31. І. Герасимович. **Голод на Україні.** (друкується).

Струни. Антологія української поезії від найдавніших до нинішних часів:

Том I. **Від найдавніших часів до Івана Франка.** — Стор. VIII+248. вел. 8° . . 2000 —
Том II. **Від Франка до найновіших часів.** — Стор. VII+240. вел. 8° . . . . . 2000 —

470 3—4

„Ukrainske Slowo"
Buch- u. Zeitungsverlag G.m.b H.
Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11.

Гроші можна вносити в Bank Handlowy w Warszawie, а Konto „Ukrainske Slowo" Buch- u. Zeitungs-Verlag, G. m. b. H., Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11., і просити цей банк, щоб він повідомив нас про одержання на наше конто цих грошей. Вже вусите так саме написати нам про внесення цих грошей до банку.

Ширіть наш часопис!

„ЕАСТ" збірні оголошення виконує успішно і дешево Станиславів, Аспана 1. Львів, Театинська 3.

Балтійсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ПРАВИЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДКИ.

Г-НОВИЙ ЙОРК - - - - - ДАНЦІГ-ГАЛІФАКС (Канада)

106 долярів (8 дол. за кожду голову) **(106 долярів)**

Централя: Варшава, вул. Маршалковська ч. 116.

Філії:
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Сапіжинська ч. 10.
Августів, Довга 6.
Білисток, Липова 17.
Барановичі, Віленська 10.
Берест-Литовський, 3-Мая 27.
Гродно, Замкова 2.
Чижев.

Філії:
ЛЬВІВ,
вул. Косцюшка ч. 9.
Краків, Любіч 3.
Ковель, Луцька 126.
Люблин, Любартовська 18.
Вильно, Садова 7.
Рівне, Шосова 56.
Пинськ, Альбрестівська 65.

Кождий Реемігрант і Емігрант, котрий хоче їхати прямо до Америки і Канади, без переїзду чужими краями, без переїздних віз, без митної ревізії аж до порту, хай їде лишень кораблями Б. А. Л.

Реемігранти, в котрих є навіть польсько-американські паспорти неважні, можуть тепер **пертати** до Америки.

Емігранти до Канади! Не треба ні афідавіту, ні грошей на показ.

Просимо звернутися до наших контор лично або листовно, а найточнійших пояснень уділяться Вам **безплатно.**

ЗАМІТКА! Нашим пасажирам переказуємо гроші без доплати від свояків в Америці.

ПРОСИМО ЗВЕРНУТИ УВАГУ
на новоотворений магазин сукна
691 б і блаватів 1—2
Вільгельма Гальперна
в СТАНИСЛАВОВІ, вул. 3-Мая 4.
(біля Українського Нар. Дому)
де можна купити найліпшого виробу заграничні сукна по дуже приступних цінах. Великий вибір сукна на костюми і плащі, полотна на білля і постіль, маркізети, фіранки, портієри, коци, хустки і т. п.

ЕЛЕҐАНТНІ І ТРЕВАЛІ
Капелюхи
є від
ІРЕ Д. ФІШ
СТАНИСЛАВІВ,
вул. Карпінського ч. 7.

Перше Американське
ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ **І. Вайнґартена**
Дент.-техніка,
орд. від 9—6 в Станиславові, вул. Липова 12. — Телефон 518. II.
ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер справдних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вирикування зубів без болю при помочи „Andrenal-ю". — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

Спільника(ків) Українця
з більшим капіталом шукає
Першорядна столярня Ю. ПАВЛОВА
в Станиславові, вул. Сапіжинська ч. 16.
до заложення столярської фабрики більших розмірів. — **Великий виск!**

Не купуйте товару!

доки не оглянете цін в наших виставових вікнах!
Ціни подані є правдиві, а не брехливою рекламою.

Жакети вовн. гімзяяя	7.500	Сукні шовк. тонк. від	9.500
Жакети вовняні плащі	9.800	„ вовн. ґабардинові „	17.500
Завиванки подвійні	4 400	Шляфрока фланелеві	8.500
Мужеські светери	3.500	Спідинчки вовняні	4.500
Плєди гладкі	7.200	Блюзки білі реверса	5 300
Дитячі жакети	7.500	Шовкові жакети	42 000

Трикот шовковий подв. ширина — різні барви метер 13 800
„ „ „ „ — в паси різні барви — мтр. 11 200

Для ґуртівників осібний відділ! 692 1—3

МАҐАЗИН МАННЕРА ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 2.
новостий для Пань

САЛЬОН МОД
С. БЕРЕЖИНЦЬКА
Львів, вул. Панарська 47/1.
поручає на осінній сезон готові дамські капелюхи. Приймає всякого роду перерібки. 618 5—5

Відбито на машині до писання пєси, що легко надаються до аматорських вистав:
1) „Розумний і дурень" — Тобілевича, на 5 дій, ціна 900 мп.
2) „Нахмарило" — Грінченка, на 3 дії, ціна 800 мп.
3) „Не співайте пісні — не вменшайте ночі" — Васильченка на 3 дії, ціна 700 мп.
4) „Як ковбаса та чарка — то мінеться й сварка" — Старицького на 1 дію, ц на 600 мп. — Ціни без пересилки.
Замовлять на адресу:
В. Завадський Львів, Ринок 43/I.
690 Можна за післяплатою. 1—3

КНИГАРНЯ
:: Ставропиґійського Інституту ::
продає:
Церковний Устав
на 1923 р.
Зладжений д-ром І. Мишковським.
689 Ціна 350 мп. 1—3

Повитуха Петульська
з 32 літньою практикою поручається як здібна й практична акушерка.
Львів, Городецька ч. 26 І. поверх, ганок, на ліво. 639 2—2

Звісна першорядна українська цукорня 692 1—5
:: **Данила Стецькова** ::
при вул. Миколая 7.,
поручається українській Публиці.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 16. (9.847) Львів, второк 19. вересня 1922. Почтову належність оплачено ryatom. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна одного примірника 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 18. вересня 1922.

Великий епізод. Сьогодня перед обличям польського суду стає 13 українських юнаків із Степаном Ярославом Федаком на чолі.

Обжалованих їх п. прокуратор в імени Річипосполитої польської, судить їх трибунал в імени Річипосполитої польської і в імени тої самої держави западе вирок на синів українського народу.

У великій судовій салі при вул. Баторія, в тій самій салі, де давній ще під омофором австрійського імператора судили Мирослава Січинського, де на лаві обжалованих засідала сотня українських студентів, борців за свою святиню науки, в тій самій салі, де вже під опікунчими крилами польського білого вірла судили д-ра П. Петрушевича д-ра Т. Ваня, Т. Старуха, о. д-ра Ст. Юрика, десятки старшин і жовнірів геройської галицької армії, там засідають сьогодня Степан Ярослав Федак, Франц Осип Штик, Дмитро Паліїв, Остап Кобєрський, Василь Кучабський, Михайло Матчак, Богдан Гнатевич, Петро Яремійчук, Віктор Леонард Голубович, Микола Тофан, Остап Горобійовський і Евген Зибликевич. Першого судитимуть за намагане убийство, а инших за співучасть, за творення тайних революційно-визвольних товариств, а крім того всіх разом за державну зраду.

У великій салі карного суду при вул. Баторія розіграється великий епізод польсько-українських взаємин. З одного боку стане польський народ і його влада в особі п. прокуратора, суддів, польської преси, жандармів, що з наїженими багнетами сторожитимуть судового будинку, а з другого боку стануть підсудні, кров від крови і кість від кости українського народу, стануть їхні оборонці, батьки, матері, сини і сестри ставлених перед обличя суду Річипосполитої польської. На стороні п. прокуратора буде уся польська суспільність. Зі сторінок польської преси залунає єдиний зов: розпни, розпни Його! попливе отруйна пісня з викривлених уст брукових свистків, святкуватиме вакханалію все те, що коронує шовінізм, імперіялізм, жажду панування, несправедливість і брехню.

На салю львівського суду, де розпростер свої крила білий орел, будуть звернені очі усього українського народу. Цеж буде суд, суд загальний. Ще велике питання, хто з того суду вийде по суті обжалованим. Хіба ясно, що при цьому обрахунку, при цьому загальному блянсованню польсько-українських взаємин, не тільки будеться говорити про револьверові вистріли Федака, але муситься втягнути до білансу й розстріли невинних людей, як о. Остапа Нижанковського, Михайла Мартинця, о. Підлящецького і багато, багато инших. В обличчю світа, заступленого світовою пресою, ствердиться загальне положення нашого народу за останні чотири роки.

Процес Степана Федака і тов.

Розправа проти Степана Федака і тов. розпочалася 18. вересня 1922. Обжалувані слідуючі особи: 1) Степан Ярослав Федак, 2) Франц Осип Штик, 3) Дмитро Паліїв, 4) Остап Кобєрський, 5) Василь Кучабський, 6) Михайло Матчак, 7) Богдан Гнатевич, 8) Петро Яремійчук, 9) Віктор Леонард Голубович, 10) Микола Тофан, 11) Остап Горобійовський, 12) Іван Білецький, 13) Евген Зибликевич. До оборони обжалованих зголосилися отці адвокати: 1) д-р Степан Ардан Любачів, 2) д-р Михайло Балтарович Золочів, 3) д-р Іван Бандель Львів, 4) д-р Володимир Бачинський Львів, 5) д-р Іларій Бачинський Стрий, 6) д-р Лев Бачинський Станиславів, 7) д-р Валеріян Банах Надвірна, 8) д-р Іляріон Боцюрків Бучач, 9) д-р Степан Брикович Тернопіль, 10) д-р Теодор Ваньо Золочів, 11) д-р Мелітон Видрак Чортків, 12) д-р Михайло Волошин Львів, 13) д-р Іван Волошин Львів, 14) д-р Михайло Воробець Калуш, 15) д-р Микола Галущинський Самбір, 16) д-р Лев Ганкевич Львів, 17) д-р Іван Ганкевич Коломия, 18) д-р Антін Гарасимів Стрий, 19) д-р Евген Гвоздецький Львів, 20) д-р Мирон Глушкевич Львів, 21) д-р Ізидор Голубович Львів, 22) д-р Іван Голубовський Львів, 23) д-р Антін Горбачевський Дрогобич, 24) д-р Володимир Гуркевич Самбір, 25) д-р Евген Давидяк Львів, 26) ст. рад. Альойзій Добрянський Львів, 27) д-р Володимир Дольницький Золочів, 28) д-р Іван Дрогомирецький Золочів, 29) д-р Володимир Загайкевич Перемишль, 30) д-р Михайло Західний Бережани, 31) д-р Тит Заячківський Яблонів, 32) д-р Теодор Жовнірчук Броди, 33) д-р Филип Евин Львів, 34) д-р Володимир Ільницький Дрогобич, 35) д-р Володислав Калуський Стрий, 36) д-р Єронім Калитовський Стрий, 37) д-р Іван Калин Тернопіль, 38) д-р Іван Кміцикевич Львів, 39) д-р Іван Кобилецький Дрогобич, 40) д-р Ярослав Коломиєць Рава Руська, 41) д-р Іван Косс Комарно, 42) д-р Іван Куниів Рава Руська, 43) д-р Лев Кульчицький Львів, 44) д-р Макс Левицький Львів, 45) д-р Юліян Лещій Львів, 46) д-р Володимир Левицький Копичинці, 47) д-р Андрій Лунів Борщів, 48) д-р Іван Макух Товмач, 49) д-р Степан Мудрецький Товсте, 50) д-р Евстахій Навроцький Делятин, 51) д-р Ярослав Олесницький Львів, 52) д-р Олександер Надрага Львів, 53) д-р Льонгін Озаркевич Городок Ягайлонський, 54) д-р Володимир Охримович Львів, 55) Михайло Присташ Львів, 56) д-р Микола Рибак Глиняни, 57) д-р Петро Рондяк Косів, 58) д-р Олександер Ріпецький Сокаль, 59) д-р Богдан Савчак Щирець, 60) д-р Іван Сеноцький Надвірна, 61) д-р Роман Секела Перемишль, 62) д-р Іван Семенюк Снятин, 63) д-р Микола Срібний Надвірна, 64) д-р Володимир Старосольський Львів, 65) д-р Михайло Терлецький Дрогобич, 66) д-р Степан Фідак Львів, 67) д-р Михайло Фільц Яворів, 68) д-р Андрій Чайківський Коломия, 69) д-р Богдан Чайківський Підбуже, 70) д-р Шипайло Ярослав Тисьменица, 71) д-р Степан Шухевич Львів. 72) д-р Евген Щуровський Винники, 73) д-р Мирослав Янкевич Львів.

Провід оборони спочиває в руках Колегії, зложеної з отсих оборонців:

1) Степана Федака боронить Володимир Загайкевич з Перемишля, д-р Мирян Глушкевич;

2) Франца Штика боронить д-р Степан Шухевич зі Львова;

3) Дмитра Палієва боронить д-р Володимир Старосольський зі Львова;

4) Остапа Кобєрського боронить д-р Макс Левицький зі Львова і д-р Лев Бачинський зі Станиславова;

5) Василя Кучабського боронить д-р Филип Евин зі Львова;

6) Михайла Матчака — боронить д-р Лев Ганкевич зі Львова.

7) Богдана Гнатевича — боронить д-р Володимир Старосольський;

8) Петра Яремійчука — боронить д-р Ярослав Олесницький зі Львова.

9) Віктора Голубовича — боронить д-р Мирослав Янкевич зі Львова.

10) Миколу Тофана — боронить д-р Мирян Глушкевич зі Львова.

11) Остапа Горобійовського — боронить д-р Іван Бандель зі Львова.

12) Івана Білецького — боронить д-р Михайло Волошин зі Львова.

13) Евгена Зиблікевича — боронить д-р Евген Давидяк зі Львова.

14) д-р Стефан Федак;

15) д-р Володимир Охримович і 16) д-р М. Присташ.

З Волині.

„Підготовання" виборів.

Центральним Українським Комітетом у Луцьку одержаний офіціяльний документ на польській мові з м. Ковля, в якому значиться: „До спису виборців мають право бути вписані: 1) всі мешканці м. Ковля Поляки римо-католицької релігії". В Ковлі до спису виборців не занесено виборців Українців, які живуть там більше 20 років й мають там нерухоме майно.

В Кремянці з наказу влади друкарні відмовляються друкувати українські відозви про вибори.

В Володимирі повітовий староста сконфіскував відозву Українського Виборчого Комітету і склав протоколи на голову Комітету Василя Комаревича.

Виборчий рух.

Дня 17. вересня відбуваються виборчі селянські зїзди в Володимирі і Кремянці.

Володимирським повітовим комітетом випущена виборча відозва й спеціяльний обіжник до духовенства.

Цікаве явище.

В Кремянці на Волині улаштували Пястовці в серпні віче. Зійшлось чимало людей. Оратор розпочав палку промову, звичайно, по польськи. Незабаром його перебивають і просять говорити по українськи. Він каже, що по українськи не може, і продовжує далі. Його знову перебивають. Тоді він питає: Czy dużo tu Ukraińców? Руки підняли всі, навіть і Жиди. Побачивши таке, він виновато каже: Znaczy tu niema Polaków". Цим і скінчилося віче.

Поважні пересторожні заходи на Волині.

Ще задовго до оголошення Ординації виборчої розпочали агітацію на Волині представники різних польських політичних партій, головно „Визволення", „Пяста" і „Рад Людових", закликаючи людей записуватись до тих партій. Засобами вони не перебирали, кидали в маси самі демагогічні гасла. „Бий, ріж, не йди на роботу до пана" — це головний мотив палких промов представників тих партій. В одному з сіл володимирського повіту так розагітував масу „визволенець", що темний елемент хотів розпочати грабувати фільварок. Лише обережні і поміркувані селяне стримали виступ, передбачуючи те нещастя, яке впало б на їх голови.

Ці агітатори лають, розуміється, на всі заставки польську адміністрацію, поліцію, староство, навіть у присутности заступника самого старости. Знають вони саме болюче місце нашого селянства — і обіцяють через рік-два роздати панські землі. Прибиті недолею люде, слухаючи це, недовірливо хитали головами, але обіцянка землі і демагогія робили своє. Самий зеленний, політично не вироблений елемент пішов на заклик, повірив. Розпочалась інтенсивна праця по записуванню на землю, а в дійсности до „kółek bezrolnych i małorolnych", почалась збірка грошей на поїздку п. Л. до Варшави, до пана Пілсудского, зі списками на землю, як говорилося людям. Почалась руханка, але явились і недовірливі. Довідались вони, куди записують людей, дістали статут цих організацій. А там в § 3. ясно сказано: метою кулака є — підтримувати фільварочну службу і „wojennych osiedleńców". Цього було досить. „То як, маємо підтримувати „wojennych osiedleńców", платити на це гроші?" — чути було запитання. Це був початок отверезіння, це і викликало ще більше недовіря до польських

Пр. 279|22. В імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" ч. 10. з дня 12. вересня 1922. в артикулі під заголовком „Польські вибори і Се Галичина" в цілости і вісі п. з. „Задорожні життя Із найновішої збірки: земля" в цілости містить в собі есенцію злочину з §§ 302 і 305 зак. кар. уявив доконану в дни 11. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописи, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 р. ч. ц. з. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 12. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

партій. Поїхали відбирати гроші, лаючи, що їх ошукують.

Тим часом зорганізувався Волинський Виборчий Український Комітет, який взяв провід у свої руки; повстали по Волині повітові виборчі комітети. В більших містах відбулись зїзди селянства — і грунт все більше і більше виплизав з під ніг Поляків. Зрозуміли їх провідники, що на листах польських партій повинні бути Українці, щоб легше було баламутити людей: „Idziemy razem". Почалось шукання Українців, які дадуть згоду на виставлення своєї кандидатури на польській листі. І хоча може і багато є бажаючих бути в соймі, але порядні, чесні представники наші відмовились, щоб не розбивати нашого селянства. Найшлись, правда, малороси, які згодились на це. Дали згоду: по листі P. P. S. — один валіяничник в Ковлі, по листі „Wyzwolenia" бувший писар хорівської гміни, володимирського повіту (кажуть, що за це він одержав кілька мілїонів, бож до сойму, розуміється не пройде); по листі „Рад людових" учитель Трофіорлюк з Кремінеччини.

А д. Горемика, емігрант з Великої України, навіть має одержати підданство за кандидування по листі „Визволення". (І чого тільки не зробить людина?!)

Виплив на верх і пан Оскілько. Ображений, що на політичну українську групу Оскілко-Мицюк ніхто з Українців не звертає уваги, він став на сторону Рад людових і кажуть, бере саму активну участь у баламученню селянства на Рівенщині. Панови Оскілкови ніхто не дивується: він пригадав собі 19. рік; це для нього річ звичайна! Коли не отаманом — то хоч послом хочеться бути, а ціна — байдужа!

Вік.

Грецько-турецька війна.

Пожежа в Смирні.

Аг. Аваса доносить зі Смирни: Страшна пожежа знищила грецьку та вірменську дільницю і поширюється дальше на місто. Серед населення панує величезна паніка. Італійські кораблі стараються ратувати італійську громаду в Смирні.

Грецькі втрати.

„Н. Фр. Пр.", доносить з Парижа, що уряд Ангори усталив такий білянс грецьких втрат: знищено до тла 5 грецьких корпусів армії себто 12 дивізій і положено 2/3 цілої грецької армії в чому 5 командантів дивізій разом зі штабами і начальний вождь грецької армії.

Домагання Кемаля паші.

Мустафа Кемаль Паша в інтерв'ю з кореспондентом „Дейлі Мейл" заявив: Жадаємо Малої Азії, Тракії аж до Маріци і Царгороду. Ми готові загварантувати свободу переїзду через Дарданелі, які не будуть укріплені. Туреччина мусить одержати назад свою столицю. На випадок відмови зі сторони союзників буду мусів піти на Царгород. Дальше заявив Мустафа Кемаль, що капітуляції треба знести і що Греція має заплатити відшкодовання за знищення нанесені підчас відвороту. Туреччина годиться взяти участь в мировій конференції на турецькій території. Туреччина мусить мати постійно халіфа в Царгороді. Національні Збори виберуть правдоподібно иншого султана на місце теперішнього Махмеда VI. Вкінці заявився Мустафа Кемаль за відновленням торговельних взаємин с Англією.

Наслідки пожежі в Смирні.

„Чікаго Трібюн" доносить з Атен, що в наслідок пожежі в Смирні втратило життя 1000 осіб. Втрати виносять 80 мілїонів долярів.

Греція виновником пожежі в Смирні.

Турецькі круги в Римі обвинувачують грецький уряд о викликання пожежі в Смирні. На думку цих кругів, Туреччина не могла мати ніякого інтересу в знищенню міста, яке вважає другим містом у своїй державі і яке відібрала з метою задержати його при собі. Згадані круги подають, що погрози Греків знищити огнем і мечем турецькі території здержували до тепер похід Кемаля Паші, котрий все рахувався з цими погрозами.

Важне положення збігців.

До „Дейлі Нюз" доносять, що положення збігців з кождим днем гіршає. В Родосто перебуває до 50.000 збігців, котрі не мають ні харчів ні мешкання. В Царгороді до тепер спокійно.

Греція обстоює свої домагання.

Аг. Райтера довідується з урядових кругів, що грецький уряд обстоює свої права до Тракії. Ціла Греція готова поперти грецький уряд в тій справі.

Насильства Турків?

Аг. Райтера доносить, що в Смирні вбито вірменського грегоріянського митрополита. Крім того кемалісти вбили приблизно 2000 людей і кинули їх тіла в море. Розстріляно також майже всіх грецьких старшин, які попали в полон. Серед грецького населення переполох.

Вибори.

Поалей Ціоністи а вибори.

На днях у Львові відбулася конференція жидівської партії Поалей-Ціоністів. По ля вирішення рі жних справ партійного характеру, дискусія перейшла на тему виборів у Східній Галичині. Майже всі бесідники були тої думки, що тут не розходиться о звичайні вибори до сойму, але о створення правного титулу для теперішних володарів цего краю, якого приналежність не вирішена.

Стаючи на становищі принципу самоозначення народів Поалей-Ціоністи сконстатували, що їм не вільно легковажити голосу і становище в тій справі українського населення, а як соціялісти вони повинні йти солідарно із українською соціял-демократичною партією. Ця остання порішила не брати участи у виборах, тому з того виходить виразне становище жидівського пролетаріяту і зовсім ясний погляд на ту справу

Такий погляд висловлено на жаль тільки в дискусії, а коли дійшло до резолюції, то ту справу віддано Секретаріятови, який має слідити за розвитком подій і відповідно примінити свою тактику до обставин, як вони зложаться. Поалей Ціоністам не стало відваги обстояти твердо погляд, якого слушність признали вони в дискусії, уважаючи за відповідніще йти за настроями сильнішого а не за голосом совісти. Присутний на конференції представник У. С. Д. П. заявив, що українські соціялісти полишають ту справу совісти Поалей-Ціоністів і що українське робітництво на випадок ворожого становища жидівського пролетаріяту до української справи, не вхопиться гнебної зброї, щоби відплатитись Жидам.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Преса.

Гонща та Чехо-Словаччина.

„Франкфуртер Цайтунг" з 10. ц. м. подає цікавий допис свого варшавського кореспондента на тему польсько чеських взаємин, які ніяким робом не вдалі перескочити через „камень предкновенія" ріжних „внутрішних справ", яких ніхто не хоче признати „внутрішніми".

„Скірмунт, котрий підчас своєї діяльности міністра закордонних справ заключив польсько-французьку угоду та взагалі посунув вперед справу договору Польщі з балканськими державами, з успіхом працював над зближенням Польщі та Чехо-Словаччини. Велика французька ідея оточення Німеччини завдала першу невдачу з боку Фінляндії, яка не захотіла дати втягти себе у тую політику. Труднощі, з якими приходиться годити Польщу в Чехією, творять друге слабке місце у ланцюху. 6. листопада 1921 р. підписано з Чехо-Словаччиною проект договору, який передусім предбачав закон про охорону меншостей для шлеських Поляків у Чехо-Словаччині. Потім слідувало би поладнання справи Яворжини, тому що Поляки почували себе покривдженими підчас установлювання кордонів у Високих Татрах. Після полагодження цих передумовних питань мала бути заключеною між обома державами велика політична і торговельна умова, — щоби не зійти зі шляху французької політики; Скірмунт і Бенеш цілком погодилися що до цього питання.

Але у Польщі, де ніколи не почувалися найти приязного відношення до Чехів, політика Скірмунта була страх непопулярною. А ще й питання „Яворжини" стояло на мертвому місці, і рішення її відкладали що раз на далі. Неприємний настрій ще погіршав, коли Чехо-Словаччина почала чехізацію земель, заселених Поляками, і таким робом присвоїла собі методи, які Польща випробувала з далеко кращим успіхом у колишніх німецьких повітах. А тому, що чеська республика дуже радо утворила би коридор до Росії через Східну Галичину, то Бенеш дав зрозуміти, що він може легко закинути свою політику непричасности що торкається Східної Галичини. Це завжди викликує у Поляків страх, бо після заявин Гермсвурта в англійському парламенті треба обовязково сподіватися, що про долю Східної Галичини ще буде сказано своє слово. Гермсворт заявив виразно, що Польща має право лише тимчасової військової окупації та що Англія не буде лякатися зробити щось таке, щоби стримати Польщу від насилування постанов Найвищої Ради. Така мова звучала для Польші дуже неприхильно, так неприхильно, що до сьогоднішнього дня ані одна польська газета не зважилася оголосити заяву англійського державного секретаря такою, як вона була. Польща саме звела у Східній Галичині три воєвідства та хоче перевести там вибори до сойму, стараючись одночасно завести там якусь фіктивну автономію для заспокоєння европейської публичної думки. Міжтим остентаційно перервано переговори з Чехословаччиною. Таким робом становище Польщі супроти Пражської конференції було дуже важке і тому вжито всіх заходів, щоби перехонати чехофіла Скірмунта, щоби він перейняв на себе заступництво Польщі. Але він мабуть не мав великого бажання виконувати цю функцію і тому це важке завдання прийшлося взяти польському послови у Празі Пільцові: промовчувати неприємні справи та вести переговори з приязною мовчанкою. Теперішній міністр закордонних справ Нарутович старався полекшити йому це завдання заявляючи, що польсько-чеські суперечки є внутрішніми справами, які не повинні стояти на перешкоді переговорам. Але тих суперечок поміж обома державами є так багато, що можна перейти повз них лише штучно, не поладнавши їх трівко і остаточно. Навіть господарсько-політичний договір, який був би заключений на домагання Франції, нічого не зможе тут перемінити.

Редакція „Франкфуртер Цайтунг" додає від себе дуже скептичну увагу про можливий вступ Польщі до Малої Антанти, підкреслюючи холодний і неясний тон офіціяльної пражської замітки про переговори.

З польських справ.

Пілсудскі і вибори.

„Слово Польске" одержало таку телеграму з Варшави: „Про блок заключений неподавно поміж Пілсудчиками і Пястовцями довідуємося, що п. Пілсудскі в липні ц. р. запропонував своє назвиско на перше місце центро-лівичного блоку, який мав тоді бути утворений. В наслідок відсепарування Визволення заявив Пілсудскі згодом, що йому не випадає мішатися до партійних справ. Супроти цього запропонував кандидатуру свого довіреного Медзиньского і поручив Пілсудчикам голосувати на листу П. С. Л. З боку П. С. Л. висувають як начальний постулят вибір Пілсудского на президента польської республики.

Становище Союзу. Наради в справі польського кроку. Вильна.

З депеші женевського кореспондента варшавського „Пшегльонду Вечорнего" виходить, що в звідомленню Комісії Союза Народів, оголошеному в заявку зі скаргою Литви на Польщу має бути стверджено, що Союз не визнає права польського уряду до переведення виборів на Виленщині. Звідомлення покликується на це, що Союз іще дня 12. січня ц. р. заявив, що не визнає одностороннього полагодження виленської справи Польщею та, що ця заява відноситься і до тепер проектованих виборів (у Виленщині і Східній Галичині). По думці звідомлення вибори на Виленщині є консеквенцією і дальшим розвиненням не признаної Союзом ситуації в тім краю.

При тій нагоді стверджено, що впрочім не є тайною, що Велика Британія рішуче не визнає рижського договору.

Проект „автономії".

З Варшави доносять до „Хвілі": Проект самоуправи для трьох східніх воєвудств роздано лідерам кількох більших соймових клюбів та маршалкови польського сойму. На бажання польського уряду зміст проекту має бути на разі удержаний в тайні (?!) і щойно в суботу має його уряд опублікувати.

Рівночасно доносить „Пат", що текст проекту самоуправи в воєвудствах львівськім, станиславівськім і тернопільськім є „несцісли".

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Совітська Росія.

Раковський про міжнародне становище України.

Раковський на зборах комуністів в Харкові виступив з заявою про загальне міжнародне становище й становище України. Накресливши факт навязання стосунків з Німеччиною, Раковський заявив, що тісна спілка Німеччини з совітськими державами може врятувати Німеччину, а совітам допоможе відновити господарство. На думку Раковського, для Німеччини є лише один вихід — резолюція.

Засудя на смерть.

Камянецький ревтрибунал на засіданні 2-го вересня в справі опору реквізиції церковних річей засудив ксьондзів Недзельського, Дворжацького і Шиманського й чотирох совітських до кари на смерть через розстріл; решта обвинуваченых засуджено на смерть. Пятого вересня засуд відісланий на ствердження до Харкова. При переході з тюрми до суду, засуджених було побито сторожею.

Конфлікт на в'язничному.

До Сочі прибув для лікування Дзержинський, а до Батум Раковський, Фрунзе і Волошінов, які зайняли будинок ген. Бакашова й ботанічний садок.

Заборона „Бесів" Достоєвського.

Совітська цензура в Росії заборонила видання відомого твору Достоєвського, „Біси", вбачаючи в в них сатиру на революційний рух.

На Далекому Сході.

Совітська преса повідомляє, що японська делегація на конференції з представниками совітської Росії і Далеко східної республики внесла проект про завязання торговельної умови і встановлення добросусідських відносин між цими державами. Основи умови мусять бути розроблені в Дайрені. Совітська делегація не дала своєї згоди на приняття дайренського проекту підставою до переговорів. З огляду на ріжницю поглядів, на пропозицію совітської делегації, конференція відложена до одержання інструкцій в Москви.

Наступ противбольшевицьких військ.

З Чіти повідомляють, що наступ військ Приморського правительства в районі озера Ханка продовжається. Лінія Спасск-Микольськ знаходиться в руках противбольшевицьких військ.

Погорет російських емігрантів.

Польський уряд дав дозвіл на переїзд через територію Польщі 600 російських емігрантів, які вертають з Чехії до Росії. Емігранти мають бути привезені на прикордонну стацію Столбці, де поступлять до розпорядження совітської влади.

Рочевини діяльности АРА в Росії.

Недавно закінчився перший рік діяльности АРА в совітській Росії. За цей час АРА привезла до Росії 45 міл. пудів хліба, кукурудзи й инших харчових продуктів й врятувала від голодової смерти понад 10 міл. людей. На купно продовольчих продуктів для голодних АРА асигнувала 118,996 000 золотих рублів, з яких совітський уряд вернув 22,886.000 зол. руб. На території Росії функціонує 18200 американських столових, які годують 4,2000.000 дітей і 6 300,000 дорослих. Столові обслугують 21.000 міст і сіл. Крім харчових продуктів АРА привезло до сов. Росії 100.000 тонн медикаментів, 500.400 пар взуття, 165 тисяч комплетів одежи, 50 тисяч пальт, 33 тисяч ковдр і 500400 пар панчіх.

Робоча „Чека".

„Темпс" подав цифри засудів на смерть переведення „Чека" в Росії за весь час її істнования. Офіціяльний список містить 1.776.118 чоловік, помік ними 6775 професорів й учителів, 8.800 лікарів, 355.250 представників инших інтелігентних професій, 1.243 священиків, 54.630 офіцирів, 350.000 жовнярів, 5[illegible].000 поліціянтів, 12.950 поміщиків, 192 350 робітників, 8[illegible].000 селян.

На совітському кордоні.

Червоноармійська частина перейшла латвійсько-совітський кордон коло річки Кукси й зруйнувала на латвійській території млин, що належав латвійському громадянинові.

Повстанці в Вітебській губ.

„Известія" повідомляють, що в звязку з продподатком в Вітебській губ. збільшився повстанський рух. Харчові органи вимагають присилки їм озброєної сили для боротьби з повстанцями. (Русспр.).

Дописи з краю.

Рибники і Котів, повіт Бережани.

Як будується польські школи на українських селах, і як займається площі під ті школи.

В доповненню звідомлення до події в Рибниках зазначується, що в справі нарушення української площі через будову на ній польської школи ведуться в суді бережанськім рівнобіжно 2 процеси. Рада шкільна місцева в Рибниках піззвала в суд напасників, а прокуратор представив перед суд Михайла Семенця і Василя Димашевського і веде проти них карний процес о бунт з § 68 кк. Арештований Василь Димашевський вийшов на волю дня 5. вересня 1922 р. і відповідає в вільної стопи, а над Михайлом Семенцем завішено слідчий арешт з обави, щоб не впливав на свідків. Процес цивільний досі не виказав, хто дав поручення будувати польську школу на українській площі, завізвані урядники звалюють вину один на другого, а точне пояснення дасть інспектор шкільний на розправі дня 14. вересня 1922 р. Фактом є, що школу будує експозитура без порозуміння з Радою шкільною місцевою і делегатами громади а дальшим фактом є, що наказний комісар Рибник Якуб Ольшаньскі прибив на чистий аркуш паперу в Раді шкільній повітовій громадську печатку і се мабуть буде та легітимація, що уповажнила експозитуру займити українську площу і збудувати там польську школу. Інспектор по внесенню позву провізоріяльного самовільно розвязав Раду шкільну місцеву в Рибниках і усунув з уряду предсідателя Ради шк. місц. Михайла Семенця.

Для вияснення справи подається, що Рибники числять 160 нумерів, з чого 5 припадає на польське населення, українських шкільних дітей є 50, польських дітей в шкільнім віці 20, а денна фреквенція польської школи виносить правильно 7 дітей, яких учить учителька Марія Лясковска, оплачувана розуміється в державних фондів. В інтересі правди простується попередну допись з Рибник о стільки, що напастників на школу впровадив в посідання урядово не повітовий комісар Адам (як се мильно поінформовані через поліцію селяне заподали) а сам комісар повітової державної поліції Кошиковскі, котрий чомусь перед предсідателем Ради шкільної місцевої не хотів відслонити свойого назвиска ані урядового характеру.

В такий самий спосіб яку Рибниках перемінено в Котові перед роком українську площу на польську і призначено для польської школи, збудувавши барак. В часі будови підлурювано селян, що будується школу для українських дітей, а як шкільний будинок був вже викінчений, впроваджено до школи учительку Стефанію Копаніцку і відкрито в тім будинку школу для польської дітвори в числі 20. І там щоденна фреквенція виносить правильно 7 дітей. Українська 2-клясова школа, стративши посідання площі, мусіла уміститися по наймлених хатах.

Може би кураторія львівського округа пояснила, длячого з поминенням шкільних законів, та з поминенням покликаних в справі шкільній чинників, як Рада громадська і Рада шкільна місцева так нагально будується для кількоро дітей польські школи, а давні українські школи спихається на наймлені хати і наражується на величезні видатки громаду і взагалі до чого веде така шкільна політика?

* * *

В тій самій справі одержуємо дальшу допись отсього змісту:

Справа будови польської школи на українській площі в Рибниках прибирає характер довшого спору з комічними епізодами. Дня 12. 9. випущено другого „бунтівника" Михайла Семеця на волю по 12-деннім слідчім арешті, а на памятку вручено йому в кримінал ось такий, сам про себе дуже вимовний рескрипт шкільної влади:

L. 3417|22 W Brzeżanach dnia 5. września 1922. Do Pana Michała Semenca, Przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej w Rybnikach. Ponieważ przeciwko Panu wpłynęły doniesienia, że:

1) Na posiedzeniu przybocznej Rady gminnej, zwołanej przez komisarza gminnego w Rybnikach w celu uchwalenia po myśli ostatniego rozporządzenia z dnia 15. 7. 1922. L. 2750 wydatków na pokrycie kosztów zakupna drzewa opałowego na sezon zimowy 1922-23 i na pokrycie niedoboru szkolnego po koniec roku 1922, wystąpiłeś przeciwko wydatkom uchwalonym przez Radę szkolną miejscową na utrzymanie szkoły polskiej w Rybnikach, że zamiast poparcia tych wydatków, do czego z tytułu swego stanowiska byłeś obowiązanym, wystąpiłeś nie tylko przeciw samym wydatkom, objętym uchwałą Rady szkolnej miejscowej, ale i przeciwko samej szkole polskiej, gdyż argumentem użytym w czasie posiedzenia przybocznej Rady, że „jeżeli Polacy chcą szkoły, to niechaj ją sami sobie utrzymują", spowodowałeś ujemny wynik obrad Rady przybocznej.

2) Że wzięciem udziału w obradach tej Rady, której nie jesteś członkiem, starałeś się Pan w docznie z rozmysłem być obecnym na tem posiedzeniu Rady, jed nie w tym celu, aby nie tylko przeszkodzić uchwaleniu potrzebnej kwoty na koszta utrzymania szkoły polskiej, ale i ażeby członków przybocznej Rady nie przychylnie dla samej szkoły usposobić.

3) Że następnie gdy Powiatowe Biuro Odbudowy w Brzeżanach przyznało gminie tamtejszej materjału budowlanego do pobudowania na razie budynku dla szkoły polskiej, Pan jako Przewodniczący Rady szkolnej miejscowej (ukraińskiej!) zamiast współdziałać w akcji tej z gminą wystąpiłeś wręgo przeciwko akcji budowy tej szkoły, gdyż wykrzykiwaniem wobec wójta, wywołanego z urzędu gminnego że „jeśli Polacy chcą budować szkołę polską, niechaj budują ją sobie na Nowej Grobli", zajęłeś Pan stanowisko sprzeczne z obowiązkami Przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej, który w razie sporu powstałego na tle stosunków szkolnych między członkami gminy winien starać się o ich załagodzenie, a nie rozjątrzać nie.

4) że nie odniosłeś się do przełożonej Swej Władzy t. j. Rady szkolnej powiatowej o informacja i wskazówki, lecz samowolnie bez aprobaty tej Władzy, spowodowałeś wniesienie pozwu prowizorjalnego, którego następstwem było czynne wystąpienie niektórych członków tamtejszej gminy przeciwko zarządzeniom Władz administracyjnych, przeto postanowiła Rada Szkolna Powiatowa na zasadzie art. 13. rozporządzenia Okręgu szkolnego z dnia 1. marca 1921. L. 264 pr. wydanego do ustawy z dnia 4. f. 1920. Dz. U. Rzp. P. Nr. 50. poz. 304. o tymczasowym ustroju Władz szkolnych, zawiesić Pana w urzędowaniu w charakterze Przewodniczącego Rady szkolnej miejscowej w Rybnikach, do czasu ukończenia dochodzenia, które przeciwko Panu jako Przewodniczącemu Rady szkolnej miejscowej wdrożone zostało

O czem Pana zawiadamiam wezwaniem oddania aktów i kasy Rady szkolnej miejscowej członkowi Rady szkolnej Andrzejowi Dubczakowi.

Przewodniczący Rady szkolnej Powiatowej Reichert mp. (L. S.).

В справі провізоріяльній Прокуратория Генеральна Річипосполитої польської у Львові повідомила Раду шкільну місцеву в Рибниках, що заступства в тій справі не приймє, а то з причини:

1) згідно з приписами закона з 1919. р. не може виступати Прокуратория в спорі між двома особами правними (в данім случаю Фонд шкільний місцевий і громада Рибники).

2) на основі надворного Декрету з дня 14. 3. 1806. Зб. у. с. Нр. 758. вважає, що не допустимий є судовий процес проти урядників, о скільки вони ділали у виконанню своєї урядової власти.

3) саму справу відступає Прокуратория Генеральна Кураторії львівського шкільного округа до адміністраційного полагодження цієї справи.

Годиться зазначити, що отсе письмо з дати 4. 9. 1922. Ч. 23927|22 є писане українською мовою.

Салів.

РІЖНІ ВІСТИ.

Наближують до війни.

„Дейлі Кронікль" пише, що положення на Сході є дуже серіозне. Турки, яких перед 4 роками знищено мілітарно, стали нині на ново мілітарною силою. Союзники є дальше у війні з Турками, які віднесли вправді побіду над Греками, однак не будуть в силі побороти союзників.

Совіти в обороні Туреччини.

В Льондоні одержано ноту російського уряду, в справі турецького питання. Російський комісаріят для закордонних справ заявляє, що Росія не вдоволиться ніякою розвязкою з боку союзників. Нота дає перегляд нового політичного положення і говорить про геройські змагання Турків підчеркуючи, що симпатії російського народу є по стороні Туреччини. Вкінці нота заключає предложения російського уряду в справі посередництва між Туреччиною і її ворогами.

Бої в Ірляндії.

З Дебліна доносять, що в часі боїв під Блермей в графстві Корк повстанці мали 2 вбитих і 14 ранених.

Непорозуміння між фашістами.

З Феррари доносять, що б. члени сторонництва фашістів, яких в дорозі дисциплінарній видалено з партії, утворили автономічну фракцію. Це стало причиною гострого непорозуміння і довело до перестрілки. Декілька осіб ранено.

Бюджет міжнародньо о трибуналу.

З Женеви доносять, що четверта комісія Збору Союзу Народів прийняла бюджет постійного міжнародньо о судового трибуналу на рік 1923 у висоті 1.800.000 фр.

ТЕЛЄГРАМИ.

Найв. Рада против „автохомії" для Сх. Галичини і против виборів.

Відень (Пр. Тел.) AW. „Вінер Моргенцтг." доносить з Парижа, що Найв. Рада не взяла під наради предложеного їй польським правительством проєкту автономії для Сх. Галичини. Зате Найв. Рада уповажнила Раду амбасадорів приготовити власний проект в справі розвязки цього питання. Розписання виборів до сойму і сенату у Сх. Галичині мало зробити прикре вражіння у французьких міродатніх кругах. Пороблено вже заходи, щоби дати Польщі приятельську раду здержатися від виборів у Сх. Галичині, про котрої територіяльну будучину не запало ще оконечне рішення. В противному разі сигнатарні держави мирового версайльського договору мусітимуть не признати переведених виборів у Сх. Галичині.

Против цій союзників.

Льондон (ПАТ.) КБ. „Таймс" звідомляють із Царгорода, що тепер укріплюється місцевість Чанак на випадок турецького наступу. Прибув там відділ італійських військ, а французького контингенту сподіються сьогодні.

Греція просить помочі у Югославії.

Білгород (ПАТ.) Грецький посол явився у міністерстві закорд. справ і просив, щоби Югославія поперла Грецію на конференції, в передвісни в справі Тракії.

Рішення анг. Ради мін. в справі бл. Сходу.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр." з Льондону: Вчорашня Рада міністрів рішила: 1. Союзні правительства вишлють до Кемаля Паші ноту з пересторогою перед нарушенням невтральної стрефи. 2. Союзні війська скріпиться на сущі і морі, щоби перешкодьти всякій можливости на випадок, колиб Кемаль Паша хотів нарушити невтральну стрефу і пролиби. 3. Союзні фльоти дістануть інструкції держати кораблі при азійському побережжю, щоби внеможливити висилку турецьких військ до Европи. 4. Рада рішила скликати конференцію відповідних держав для управильнення справи Сходу. Рівночасно постановлено про повищі рішення повідомити ангорське правительство.

Поміч біженцям.

Атени. (ПАТ.) Французька маринарка працює енергічно над улекшенням долі біженців. Французький вдм. Дімесні зібрав усі французькі кораблі в околиці, щоби перевести до Греції 20.000 Греків і Вірмен, що є по французьких домах. В пристані Пірею ждуть приходу трьох инших кораблів.

Англія сплачує довг Зєд. Державам.

Нью Йорк. (ПАТ.) „Н. Й. Геральд" з Вашінгтону: Фінансовий уряд В. Британії сповіщає формально, що без огляду на положення Европи, Англія пічне д. 15. жовтня сплачувати довг, затягнений у Зєл. Державах. На цей день припадає також заплата піврічних процентів у висоті 125 міл. долярів. Англійський комісар для справ дивгів прибуде з кінцем ц. м. до Вашінгтону. З д. 1. жовтня пічнуться переговори в справі консолідації довгів. згл. заміни короткореченцевих довгів на довготриваючі облігації

Сутичка Кемалістів з союз. військами.

Льондон. (ПАТ.) До тут часописів доносять з Атен, що кемалісти відкинули з оружям у руці коаліційні війська, котрі хотіли війти до міста.

Італія невтральна.

Відень. (ПАТ.) „Н. Вр. Ж." з Льондона: Італійський амбасадор заявив учера в Форін офісі, що Італія задержує дезінтересман що до договору в Ст. Джовані ді Медуа і в разі нових конфліктів на Балкані буде невтральною, тому теж не могла би взяти участи в евент. спільній акції проти Кемаля Паші.

Остання грецька армія в полоні.

Ангора. (ПАТ.) Кемалісти полонили останню грецьку армію, що ще ставила опір в М. Азії. Армія ця з 7.000 люда була під командою ген. Бертрєдіса.

Курс грошей.

Львів, дня 16. вересня 1922.

Доляри американські	7.100—7.150
„ „ (1. і 2-ки	7.000—7.050
Доляри канадійські	6.900—6.950
„ „ (1. і 2-ки	6.800—6.850
Марки німецькі	5·00—5·10
„ „ (сотки)	4·90—5·00
„ „ (дрібні)	4·80—4·95
Леї румунські	43·00—44·00
„ „ (дрібні)	42·00—43·00
Корони чеські	230·00—235·00
„ „ (дрібні)	225·00—233·00
Австрійські трс. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	125—135
„ сотки	120—140
„ 25-ки	100—130
„ дрібні	0·60—0·70
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	4·00—6·00
Гривні	1·00—2·00
Франки французькі	600·00—650·00
Фунти стерлінгів	33.000·00—33.500·00
Франки швайцарські	1.200·00—1.300·00

Золото.

20 кор.	26.000·00—26.500·00
20 франк.	25.000·00—25.500·00
20 марк. нім.	27·000·00—27·700·00
Фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	34.300·00—34·800·00
Доляри	6.300·00—6.800·00

Срібло.

Корони австр.	560·00—570·00
5 кор. австр.	2.700·00—2.750·00
Фльоренти австр.	1.450·00—1.500·00
Рублі	2.400·00—2.450·00
Копійки	10·00—10·50
Доляри американські	5·000·00—5.100·00
„ „ полов. і ¼	4.800·00—4.900·00
Доляри канадійські	4.500·00—4.700·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.300·00
Леї румунські	5.0·00—650·00

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (15) число „Діла" сконфісковане за вступну статтю і за передруки статті з чеських газет в справі Східної Галичини.

— **„Свобода" сконфіскована.** Перше число „Свободи" сконфіскованє за звіт із всенароднього віча у Львові, за статтю в справі виборів і за вірш Ол. Бабія „Чорна хмара над селом".

— **Зміст „Свободи":** Всенародне віче у Львові, Польські вибори і Східна Галичина, Східна Галичина на міжнароднім ринку, „Заблуканий стрілець" Клима Поліщука, Ширший Народний Комітет, По широкім світі, Перед процесом Федака, Чорна хмара над селом, Новинки, Всячина, Розрада.

— **Фільварок воєводи Юристовського горить.** „Gazeta Poranna" доносить, що в селі Курівцях вибухла пожежа у фільварку воєводи Юристовского. Згоріло збіжа і стирти сіна вартости кількох міліонів. Слідство виказало, що огонь підложено поливши перед тим сіно бензиною. Як інформує кореспондент згаданого часопису, огонь підложили українські „саботажники".

— **Пожежа.** „Gazeta Codzienna" подає: В Любличцях згорів фільварок вартости 100 міліонів. Так само в Бучнові спалено 7 стирт збіжа, вартости 60,000.000. В теребовельському повіті на днях згоріло 4 польські фільварки а іменно в Антоніані, в Заставі та инших селах. В борщівському повіті спалено 2 фільварки. Ані одного винователя не викрито. Редакція згаданого щоденника приписує вину українським агітаторам. В Любені вел. згоріло збіже і сіно в стодолі графа Брунїцкого.

— **Добра рада.** „Dziennik Ludowy" звертає увагу власникам дворів, що супроти частих випадків підпалу, кождий дідич повинен як найскоріше вимолотити збіжа і продати, щоб не наражуватися на ризико. Редакція згаданого органу домагається, щоби уряд примусив дідичів молотити і продавати збіже з огляду на підпали.

— **Ukraińskie bojówki.** „Gazeta Codzienna", яка за ціль поставила собі цькувати польське населення проти Українців, поміщує інформативну статтю про організацію українських „боювек". Без найменшого подання жерела, без яких небудь конкретних фактів, цей поліційний орган подає точні дані про склад „боювок", про систему їх організації, про їх поділ на окремі відділи і розміщення у Східній Галичині та способи боротьби. Всі відомости виссані з пальця, або основані на загальних відомостях про підземну працю тайних польських організацій (P. O. W.) за часів австрійських, російських і українських 1918 р. Кождий судить після себе.

— **„Гайдамацкі терор" в ілюстраціях.** „Tygodnik Ilustrowany" найкраще ілюстрований варшавський журнал поміщує на першій сторінці велику ілюстрацію із підписом: „Hajdamacki terror we Wschodniej Małopolsce". На картині представлений, Поляк війт в хвилині, як його трафляє куля зпоза вікна. В журналі поміщена обширна стаття на тему українського терору.

— **Польські комісарі перед судом.** Дня 14. ц. м. відбулася перед судом пов. секція І. відділ XXIV. у Львові розправа над виповіджеником найму помешкання внесена через польського комісаря Ставропігії проти Вп. судді Целевича. Справа представляється так: Вп. суддя Целевич віднаймив від Управи Ставропігійського Інститута помешкання при вул. Руській ч. 3. на час 6 літ, з котрого комісар Третяк його тепер авізував. В замітах судді Целевича піднесено між иншими заміт браку управнення до внесення скарги по стороні польського комісара з тої причини, що дійсним сеніором Інститута є д-р Степан Федак, а рекурс проти безправного усунення д-ра Федака досі неполагоджений. По виводах Вп. Приставша, субститута адв. д-ра М. Левицького суддя прихилився до заміту браку управнення по стороні теперішніх комісарів і зарядив перерву поступування аж до правосильного полагодження рекурсу Управи Ставропігії.

— **„Не вміють по українськи".** Дня 15. ц. м. пополудни явився один наш громадянин перед середне вікопце почтової філії у Львові при вул. Фрідрихів і передав почт. урядникови рекомандований лист з адресою в українській мові до старостава в Камінці струм. Бачучи однак, що урядник почав виповняти посвідку на лист по польськи, звернув йому громадянин чемну увагу з проханням виповнити посвідку ідентично з адресою, не є в українській мові. На це стрінула його від урядовця відповідь: „Я не умєм". А почтових урядників, Українців переноситься десятками на Познанщину!

— **Виставa збірки в. Пешанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 7—?

Пекуча справа!

Кому не дорогий спомин нашого зриву й визвольної війни з перед кількох літ? Кому не дороге й любе те свідоцтво нашої національної зрілости, якої ознакою є готовість вмерти за своє рідне? Хто не згадує з горістю наші кровавві бої за рідну землю і надлюдські зусилля горстки Оборонців, що стояли до останної хвилини, опираючись переважі ворожій?

Кому не дорогі могили розсіяні по рідних ланах, що хоронять кров і кости полеглих? Все, що нагадує нам світлі часи народної боротьби за рідну хату, нам дороге! Чомуж переочуємо одну з найкращих пам'яток її, чому не даємо їй належної пошани? Чому не піклуємся за дорогою живою памяткою, яка осталася нам по кровавім зусиллю, яка є живою традицією і заохотою молодшого покоління до більших пожертвовань? Чому не заопікуємося як слід, мимо стільки зазивів і накликувань, своїми українськими інвалідами?

Як кровава була боротьба, так великі були жертви. Згинуло багато, а й не мало зістало на ціле життя калеками. Доси зареєстровано з української війни повад 5.000 (пять тисяч) інвалідів, з того половина без ніг або без рук, нездібних до ніякої праці. Багато з них, це батьки родини, вдовиченої жінки й дрібних діточок, инші, це сини старих батьків, одинока їх надія і підпора, з якої їм тепер не користати. Всі вони звертаються до „Союза Українських Інвалідів" о поміч і пораду, а ми не в силі їм дати ні одного, ні другого, бо за скупі наші фонди. Всі дотепершні наші зазиви до суспільности були голосом на пустині. Лише дуже мало членів Української Суспільности відгукнулося на наш зазив.

„Союз Українських Інвалідів" це Кооператива з обмеженою порукою, котра має на цілі сотворити стале жерело доходів для забезпечення долі Українських Інвалідів. Одначе до розвитку Кооперативи потрібний початковий капітал, а капітал можна утворити тільки з уділів. Тому, що досі на наш зазив вплинуло дуже небагато уділів, взиваємо отсим вдруге кождого, в кого бє свідоме серце Українця і кому хоч трохи лежить на серци доля тих, що пішли готові на все в бій за краще завтра рідного Народу, вступати в члени „Союза українських Інвалідів" присилаючи один або більше уділів по 1000 мп. і 100 мп. вписового.

Віримо, що кождий свідомий Громадянин скоче і повинен причинитися до забезпечення долі Борців, що стратили в визвольнім бою сили до заробітку.

Вони сповнили свій обовязок, сповнім же і ми свій тим більше, що наш богато лекший.

Віримо, що отсі слова порушать закаменілі серця і спонукають всіх до благодатного чину. Нехай це буде в цій хвилині першим нашим обовязком і ціллю:

Віримо і ждемо!

Уділи слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові, Ринок ч. 10. на конто „Союза Українських Інвалідів".

„Союз Українських Інвалідів" Господарсько-споживчо-продукційна кооператива з обм. порукою у Львові Руська ч. 3. II. п.

ПОЗІР! ПОЗІР!

КАЛУЩИНА

Заходом унів. молоді при Народнім Домі, відбудеться в салі Народнього Дому дня 20. IX. с. р. о год. 7. веч.

„Музично-вокальний вечер",

по котрім будуть

Загальні Вечерниці з танцями.

Проситься о численну участь.

694 1—1 КОМІТЕТ.

Відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 17. (9.848) Львів, середа 20. вересня 1922. почтову належність оплачено ґотом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 н. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

XXIV. ЛЕН?! 3-3
Пояснення на стороні 7.

:: УЧЕНИКИ ::
вищих і середніх шкіл,
що хотять заосмотритися у всілякі приладдя до писання і рисування купують найдешевше лише в складі паперу 6—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

:: САЛЯ МУЗ. Т-ВА ім. М. ЛИСЕНКА :: у ЛЬВОВІ, вул. ШАШКЕВИЧА 5.
ДНЯ 21. IX. (ЧЕТВЕР) 1922 року
:: КОНЦЕРТ ::
Романа Придаткевича
Подробиці в програмах. — Білети від 500 Мп. скоріше можна набути в Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка, Ринок 10, в день концерту при касі від год. 6. веч. 1-2

Присилайте складки на пресовий фонд на нм. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

„Pium desiderium".

З українських національних кол повідомляють нас:

Варшавська „Ржечпосполіта" пустила відомість, що будьтоби держави антанти, які виконують права суверенів над Східною Галичиною, не є противні переведенню польських виборів у Східній Галичині, та що в тій справі польське правительство, яке стоїть з ними в тіснім контакті, поступає по думці одержаних від них запевнень, що держави антанти мають уважати вибори враз з переведенням закона про самоуправу, оправданими Польщею зарядженнями.

Се донесення з одної сторони обчислене на захитання постави нашого одноцілого фронту проти польських виборів і т. зв. польської автономії, — а з другого боку є се „pium desiderium" польського правительства у відношенню до держав антанти, яких п. Нарутович, просячи окремою нотою о довзіл перевести польські вибори у Східній Галичині та долучуючи проєкт т. зв. автономії, мотивував так: „З огляду на внутрішню ситуацію Польщі, польський уряд не може вже довше відкладати виборів до варшавського сойму. Настрій польської публичної опінії є сього рода, що правительство мусить перевести вибори і у Східній Галичині, яку уважає польська публична опінія вже частю польської республики. Супроти сього звертається польський уряд до держав антанти з прошенням, щоби вони дали свою згоду на переведення виборів у Східній Галичині, і щоби сі вибори відбулися навіть під контролею держав антанти".

Що свого предложення до держав антанти польське правительство не зважилося оперти ні на історичній, ні етнографічній, ні моральній, ні вкінці на юридичній основах, — се ясне, бо така властива аргументація противиться у відношенню до Східної Галичини, духови і текстови міжнародніх трактатів і тим високим принціпам, які великі держави антанти проголосили і яких досі не відкликали.

Тому нота польського правительства є абсурдом і кпинами з міжнароднього права і за таку її покликані держави приймили, та ігноруючи її, відповіди польському правительству ніякої не дали.

Процес Федака і тов. знову відложений.

У понеділок 18-го вересня ц. р. перед 9 тою год. зранку почали сходитися на вул. Баторія нечисленні вибранці, забезпечені поіменними картами вступу на розправу Степана Федака і товаришів. Усі входи й виходи судового будинку густо обставлені поліцією та поліцейськими агентами; пильна сторожа розставлена по обох боках вуличі, серединою котрої розіжжала кінна поліція. Публику, яка йшла на розправу, стрічали заявою, що розправа почнеться тільки в 10, а не 9 год; впускали лише оборонців та представників преси. Вже тоді кружляла поголоска що розправа не відбудеться, але оборонці нічого певного про це не знали та позаймали призначені для них місця у залі розправ.

Із присяглих суддів являється ледви вісім осіб. Входять члени трибуналу: радник Нарольскі і Лайдлєр з протоколянтом п. Релінґером. Радник Нарольскі заявляє обороні, що предсідник трибуналу радн. окр. суду Маєр захорів на серце і що вислано до нього судового лікаря д-ра Балицкого; судовий лікар ствердив цю хоробу і видав свідоцтво, котре саме рад. Нарольскі тримає в руках. З огляду на це, заявляє радник Нарольскі розправу відкладається з уряду, а про визначення нового реченця розправи будуть повідомлені обжалованні й оборона письменно. Як що радник Маєр не поверне до здоровля, тоді доручиться ведення розправи кому иншому, але той провідник трибуналу мусітиме приготовитися до неї. Склавши таку заяву, радник Нарольскі хотів вже вийти з салі. Однак д-р Володимир Загайкевич зажадав іменем оборони голосу і зложив отсю заяву:

„Іменем оборони мушу заявити, що ми не можемо мовчки перейти над цим новим і нам зовсім непередбаченим фактом. Мушу висказати наш жаль і обурення з причини цього відложення розправи, тим більше, що воно діється коштом увязвених обжалованих. Є це нечуване легковаження свободи одиниць і людського життя, легковаження, яке мусить мати шкідливі наслідки для обжалованих, які враз з нами вижидали цієї розправи, щоби виявити на неї це, за що вони терплять.

Вже перша розправа була відложена не з процедуральних причин, лише в наслідок вмішання зовсім непокликаних чинників, яким мабуть залежить на тім, щоби розправа проволіклася, або і не відбулася. Я рад би провірити, чи до судових актів цієї справи знову не прийшла пригадка директора поліції Райнлєндера, щоби відложити розправу та лист президента Наймана у цій же справі, так як це було з відложенням першої розправи визначеної на день 6. ц. м. наслідком інтервенції тих панів.

Знаю, що лікарі є від лікування слабости, але тут дир. Райнлєндер і президент міста являються тими, що викликали примусову слабість президента Маєра перед першою розправою.

Не сумніваємося, що й нинішне заслаблення п. судді Маєра є сфінґоване і наказане з гори і з огляду на це не можемо уважати цього законною причиною відложення нинішньої розправи. Є це легковаження так поважної справи і легковаження обжалованих осіб, легковаження людської гідности і терпінь, які приводить з собою слідча вязниця. Проти цього ми оборонці мусимо якнайсильнійше запротестувати. Тому прошу п. предсідника подати це наше обурення і протест до відома тих, кому це належить".

По цій заяві удалися оборонці до комнати адвокатів та по відбутій короткій нараді всі спільно пішли до президента Суду Гавля. Тут іменем оборони зложив д-р Глушкевич слідуючу заяву:

Ми прийшли до вас, як оборонці Федака і тов., подати вам до відома, що сталося щось зовсім неправдоподібне, незрозуміле для нас, нечуване. Сталося щось, що ви вже певно знаєте, а навіть, як ми глубоко переконані, давно вже знали. Перед годиною, коли ми всі явились у салі розправ, щоби боронити згаданих наших клієнтів, явилося лиш чотирьох чи пятьох присяжних суддів. Предсідник Трибуналу радник Маєр не явився. Член Трибуналу, радник суду Нарольскі, заявив нам, що розправа відкладається ізза хороби радника Маєра. Ствердуємо, що сталося, як я сказав, щось небувале і нечуване в установі виконування-виміру справедливости, бо вже другий раз відкладається розправа у справі, в котрій аж 13 молодих людей перебуває у слідчій вязниці, відкладається не з їх причини та не з причин передбачених у законі, а лиш ізза недомагання одного і того самого члена Трибуналу. Ствердуємо, що вже другий раз одібрано можливість людям, котрих вина ніким не є доказана, явитися перед суд і виязати судови і світови свою невинність. Ми вже були раз у вас у тій самій справі і в такому самому випадку, коли відложено ізза занедужання радника Маєра розправу, визначену на день 6. 9. ц. р. Ми мали вже тоді відомість про справжні причини відложення, а саме про листи дир. Райнлєндера та президента міста п. Наймана. А що ви запевняли, що причиною відложення розправи є таки хороба Маєра, яка обявилася якраз на кілька годин перед початком розправи, то ми домагалися від вас, щоби ви визначили п. рад. Маєрови заступника, щоби охоронити наших підоборонних від повторення таких „несподіваних занедужань" п. Маєра. Наше домагання було зовсім справедливе і оправдане писаними і неписаними законами, передусім законом людяности, який чейже повинен лежати в основі усіх законів та їх виконування, отже і в основі карного судівництва.

Так ви, як ми, на жаль, ствердуємо, не уважали за вказане прийти на зустріч цьому нашому законному домаганню і сталося як кажу, щось, що хоч трудно зрозуміти, одначе можна було предвидіти: пан Маєр знову захорів і то знову на кілька годин перед розправою, — на цей раз не на печінку, а на серце!

Тому, що ми, знаючи обставини справи наших підоборонних, передбачали дальші неоправдані законом відложування розправи і звертали на це вашу увагу, ви одначе не узглядніли наших домагань, про які я говорив, тому в імя принціпу: „clara facta claros facunt inimicos" заявляю вам отверто і сміло, що відповідальним за сьогоднішні відрочення розправи уважаємо і будемо уважати вас; ми застерігаємо собі право витягнути всі послідовности того неоправданого відрочення, вину якого поносите ви.

Рівночасно позволяємо собі звернути увагу, що психічний стан, в якім найшлися наші підооборонні котрим вже другий раз відмовлено можности здати справу зі своїх вчинків, вимагає негайного бачення з нами — їх оборонцями — і тому домагаємося заразже визначити суддю, що в заступництві хорого п. Маєра, дав би нам можність відбути з ними негайну конференцію".

Президент Гавль оправдувався тим, що Маєр справді має бути

Пр. 284|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" ч. 11. з дня 13. вересня 1922. в артикулах під заголовками: 1) „Основа держ. устрою Галицької Республики" в уступі від слова: „Держава" до слова „скінчене", 2) „Східна Галичина" в уступі між словами: „проєкту" а „вол", 3) „Всенародне віче Українців міста Львова" в уступах: між словами „він" а „тоді" „факти" а державність", „школи" а „він", „повіті" а „заміняють" „3200" а „супроти", „много" а референт", „відчитує" а „по", „справах" а „закінченю", „боронм" а „відспівали". 4) „Конфіската" — цілий уступ. 5) „Солідарність" — цілий уступ, містить в собі єство злочину з §§ 58 б. ц. і 65 аб. і провини з §§ 302. 305 і § 24. уст. прес. ч. 17/12. 1852 Ч. б ех 1863 Дз. п. узнав доказану в дни 12. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 закдрук. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 13. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

„хорим", бо у нього є... лікарське свідоцтво. Заявив, що буде старатися, щоби розправа відбулася як найскорше, а врешті дозволив побачення оборонців з підсудними.

Крім того д-р Загайкевич вніс протест проти оточування підсудного Федака жандармами, які цілий час, а навіть підчас конференції Федака з оборонцями, не відступають від його особи. Одночасно домагався, щоби приведено Федака з иншими підсудними без жандармів на конференцію з оборонцями. Президент Гавль вволив цьому домаганню і казав припровадити Федака без жандармів до салі розправ на конференцію. Тут знову трапилася цікава історія. Жандарм спротивився одійти та заявив, що він має наказ якогось комендanta жандармерії, що Федака не сміє пустити з келії без його догляду, а коли п. президент бажає цього, то мусить постаратися скасувати той наказ. Пан президент уважав відповідним погодитися з цим станом та заявив оборонцеви д-рови Загайкевичови, що негайно напише до команди жандармерії і буде домагатися скасування наказу. Мусимо зауважити, що це протизаконно, щоби в мурах судової вязниці органи жандармерії могли видавати якісь свої розпорядження.

Обжаловані на конференції з оборонцями заявили, що рішили голодівку і тільки на просьби оборонців згодилися виждати кілька днів до вияснення цілої справи відрочення.

Велика Україна.

„Виховання дітей".

Недавно совітське радіо повідомило, що в Виннині дуже урочисто одкрито першу губерніяльну конференцію дітей Поділля. Діти співали інтернаціонал й послали привітальні телєграми „милим і коханим" Леніну, Луначарському і Троцькому. Тепер в „Бедноте" зявилось докладне справоздання про шю конференцію, в якому говориться: „на конференції, на жаль, була присутня найбільш зіпсута частина молоді, підростаючі спекулянти, напів письменні хлопчаки, які не хотять вчитися.

Комунікація між совітською Україною і Польщею.

Совітська влада рішила відновити безпосередну залізничу комунікацію між Польщею і совітською Україною через Підволочиска; в цих цілях приступлено до ремонту залізничого шляху на дільницях Проскурів-Волочиськ і Проскурів-Жмеринка. Тепер на цих дільницях залізничого руху нема тільки з огляду на пів зрунований стан залізничого шляху. Совіти сподіваються закінчити ремонт в початкові жовтня.

Совітське представництво в Польщі.

Совітський представник в Варшаві Шумський виїхав на 2—3 тижні до Харкова. Його заступає Хургін. Сіяка, що був першим секретарем посольства відклекано, на його місце призначено Любчака.

Арешти на Україні.

Совітська преса повідомляє, що українська совітська влада розкрила нову шпигунську організацію, що збірала дані про червону армію й передавала їх Польщі. Поміж арештованими в цій справі начеб є навіть члени польського дипльоматичного представництва.

Шість жертов на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

населення українського й жидівського. Але вже торік з початком шкільного року вища початкова школа перестала істнувати, бо шкільна влада не дала концесії на її відкриття, а нижча початкоза хоч і продовжувала ще своє життя, але перейшла на становище школи другого сорту, бо першим сортом школи стала нововідкрита школа польська, яка й заняла будинок шкільний і стала провадити навчання в дообідню пору, ласкаво уділивши українській школі права займатися після обіду. Так було торік; а тепер українську нижчу початкову школу зовсім викидають зі шкільного будинку.

Кольонізація.

В с. Вотинцях Горохівського повіту є кусок землі в 150 десятин поміщиці Марії Савицької, котра находиться десь в Росії, котра виїхала в часі евакуації в 1915 році. Весь час селяне землю ту обробляли, платили за неї податки, данину, а в 1921 р. довідавшись, що земля та має перейти на власність держави, звернулись до Горохівського старости і повітового Надавчого Комітету, аби маючи на увазі їх малоземельність, розпарцелювати ту землю між них. В 1921 р. навіть була винесена постанова Надавчим Комітетом, аби ту землю розпарцелювати між селянами, а в цьому році прислали військових осадників.

Щож мають робити селяне, коло чого працювати, з чого жити і їсти злиденний кавалок хліба?

Шукають українських голосів.

На нарадах між партіями Вітоса й бельведерцями ухвалено виступити на Волині під час виборів спільно.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

З Волині.

Польський орган українською мовою.

Волинська Рада Людова, котра видавала до сих пір неперіодичний часопис „Наш Голос", тепер щоб прикрити своє правдиве обличя, котре уже добре відоме українському населенню Волині продовжує видавати його під назвою „Народна Рада". Про цей часопис польський тижневик „Głos Wołyński" пише: В Луцьку почав виходити часопис українською мовою під назвою „Народна Рада", який видається на гроші однієї з польських партій, щоб стягнути собі голоси українського населення.

Закриття шкіл.

До приходу Поляків в Мізочі пов. Дубно було в нас дві школи — вища початкова і нижча початкова, які утримувались на кошти державні та давали науку дітям місцевого

Грецько-турецька війна.

Грецький протест.

З Женеви доносять, що Греція вислала до Союзу Народів протест проти турецьких звірств в Малій Азії.

Антанта за мілітарною інтервенцією.

Польрадіо доносить з Ліфилду, що англійський уряд видав офіціяльне заїдомлення, де обговорено положення викликане походом кемалістів на Царгород. Заїдомлення стверджує, що справа проливів торкає найбільш живучі інтереси Англії, Европи і цілого світа. Англійський уряд вважає дійсну і тревалу свободу проливів як невідкличну конечність в ім'я яко Англія схильна розпочати відповідну акцію. Англійський уряд довідався з великим вдоволенням, що Франція і Італія поділяють його погляди. В справі Царгороду — говорить заїдомлення — Англія стоїть в деякій мірі осторонь. Вже два роки тому рішено віддати Туреччині Царгород, а в січни ц. р. на конференції в Льондоні повідомлено представників урядів в Царгороді і в Анґорі про намір союзників звернути Царгород Туркам о скільки звязані з цим питання будуть корисно полагоджені. Англійський уряд бажає собі як найскорійшого скликання конференції в цілі осягнення і забезпечення тривкого миру Туреччиною, однак не можна про це говорити так довго, доки війська кемалістів загрожують невтральній полосі. З огляду на опущення Турків ізза відносних побід і супроти надмірних домагань кемалістів, булоб великою помилкою довірити цю справу виключно дипльоматії. Проливи треба забезпечити відповідною мілітарною силою. Булоб нещастям, колиб Турки прогнали союзників з Царгороду. Відтак обговорює заїдомлення вплив дальшого походу кемалістів на положення на Балкані, при чому підчеркує турецьку небезпеку для Румунії і Югославії зглядно на можливість турецько-тлгарського союзу. В кінці звертаєся заїдомлення до обох держав з апитом, що думають про турецькі питання і звязану з цим небезпеку.

Сутичка між Греками і Болгарами.

Аг. Аваса доносить з Атен про сутичку грецьких військ з болгарськими комітаджі.

Уступки в користь Туреччини.

З нагоди передачі Англії французької ноти в справі Туреччини, передбачує „Тан" такі можливі уступки в користь Турків: Невтралізація проливів під контролею союзників, неподільне посідання цілої Малої Азії, відкликання союзних військ з Царгороду і передача східної Тракії аж по Адріянопіль.

ЮРІЙ КМІТ.

1)

Гимн одруження.

(Вирівок з повісти „Мандрівка") *).

Червень. Не видко ніде хмарочки. Сонце пливе безжурно по синьому небі, а земля приймає з утіхою його дари та передає їх творивам. Видиться, що все ловить розсипане тепло, мовби свідоме було, що ся обильність не потріває довго.

Я сама одна.

Хоч проміння сонця чарують усякого, одначе не займають мене Аж до сього мусіло прийти! В о середку повне безладдя...

Похожаю по кімнаті, начеб шукала чого. Зупиняюся перед книжками, повстромлюваними сшитками й листами.

Я рідко коли, а Іванко таки ніколи не дивиться в сей бік. Дивно складається воно. Ходять людкове до школи, під примусом читають ріжних авторів, „набираються освіти"; дають їм свідоцтва, дипльоми, а потім не посягають рукою по книжку — відай екзамени по фаху звільняють їх од сього... Облишають згодні життя, не відаючи нічого, що подали світови великі творці. Немає значнійшої ріжниці між освіченою й неосвіченою верствою. Одні й другі навідуються до гостинниць, до кіна, роблять конвенціональні візити, улаштовують празники — й на тому кінчаються „вищі" духові потрібки.

Виймаю листа й читаю: „Прохає вас горобець удовець одвідати його. Hodie mihi, cras tibi. Д-р Фауст".

Автор сього запрошення б. Михайло Горейко, наш найближчий сусід. Як він, так і його жінка Оксана гарні люде, а кращого подружнього пожиття не можна здумати собі.

Є у мене записничок о. Горейка. В йому з бране резюме взаємних переживань і поглядів на світові речі, що їх саме навіяли подружні умови. Яким робом замандрував до моїх рук, скажу далі.

Він селянський син, вона дочка Німців кольоністів. Познайомився з нею в осмій кляси. Його життя набирало вараз иншого значіння, иншої вартости. Зринав чудовий світ у пісні і в дальшому розвиткови подій.

Даю слово авторови. Хай просуваються перед нами величні сценки, палкі тремтіння розніженого серця, що намагається піднести, т одуховити зверхні явища промінями святого вогню великої любови!

„Стріча, знайомство, одруження! Не моя проза для вашого звеличання... Се тільки „окруша" з багато заставленого стола, декілька віночків квіту з широких, безмежних піль, се тільки слабкі рефлекси найясніших сонць... Одначе розсную хоч частинки з сього, бо й вони заговорять про цілину й повноту роскоші та шастя.. В одному моменті найшовсь я на відродженій, прибраній землі й „на окрайцях творива, де затрачуються вже повітряні шляхи"...

Передомною гаї рож із чудовими хідниками й пронизаними острівцями конвалій... Повернене все до сонця й ловить пристрасно, жадібно його проміння...

Довкола простяглись луги, сповнені натхненими акордами коханців-соловіїв...

Усесвіт, що тільки найдобірнійшого мав, у свої дари скував і нам переслав...

І трави і квіти, деревинні галузки й пуп'яшки, узгіря й низи, ріки й потоки, їх водограї — достроєна до хвилини гармонія — всюди розлилася висока величня симфонія...

Усьому я радий і все мені привітне, лякаюся тільки людських пересувань, щоби не сколотили глибинних моїх почувань...

Я на землі був, а видилось, що тут іще ніхто мене своїм брудом не доторкнув, хоч иноді негожий вітер біля вуха шелеснув...

Явища крашали, ліпшали, ніжнійші, витонченійші ставали й материм сяйвом сповивалися...

Навіть школа змінилася і в щось величньо-інтересне перетворялася...

Холодні теоретики пропали, а на їх місце виступали зупажливі артисти-дослідувачі невідомих дитячих, молодечих полос...

Умілою рукою вводили нас у розвернену дійсність і звязували з нею нашу уяву...

. . . . . .

На що тільки моя Оксаночка глянула, біля чого пройшла, все носило на собі виразні признаки вічно-жіночого; притьмом вчинало витончене усереднення грубовато-стрічкого й замирення бурхливих хуртовин...

Вона, сказавши, проводар із хмарних нианн до соняшних вершин.. Ніжнота найвірнійшої й повною посвятою любки, пребагата ширина материх тремтінь, зрівноваження й маєстатний спокій, задивлення у високу, культурну місію духового благородства, замінювали тут земне в небесне, дочасне в непроминуче"...

Коли прочитується записничок, видиться, що в неї зібрані всі за-

*) Долю о. Михайла Горейка, що є одночасно і епізодія головної повісти, аналізує головна героїня „Мандрівки", що над о подібно вогнує всі поворушення свойого серця в записнику. Вона мала теж записничок о. Горейка й злучила його з своїми річами; вона повсякчасно спрагнена великої любови й великої роскоші та вічно затужена в її блисках.

Пожежа Смирни.

„Н. Фр. Пр." доносить, що европейська дільниця Смирни згоріла до тла. Збігців в числі 3000 прийняла на кораблі французька фльота.

Становище Болгарії—невтральне.

Болгарський міністр внутрішних справ Даскалов заявив в інтервю, що становище Болгарії взглядом грецько-туецького конфлікту є строго невтральне.

Мобілізація в Румунії і Югославії?

До Парижа доносять про мимовільну мобілізацію румунської і югославянської армії. Передбачується можливість нової війни на випадок, колиб Турки зміряли зайняти Тракію.

Грецькі побажання.

„Дейлі Телеграф" доносить з Атен, що грецький уряд звернувся до урядів Румунії і Югославії з запитом яке буде становище тих урядів на випадок воєнної акції зі сторони Болгарії.

Обезпечуйте від огню свої будинки, збіжє і пашу в Товаристві Взаємних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20. 1—14

Польські вибори і Сх. Галичина.

„Новели" до виборчої ординації або „отзахи на Ахи".

„Газета Варшавска" подає:

Супроти того, що лучаються випадки відмови з боку членів виборчих комісій сповнювати поручені їм чинности, уряд внесе на осінню мову вересневу сесію проект новелі до виборчої ординації.

Проект передбачує, що коли члени комісій (обводових) відмовляються сповнювати свої чинности, то предсідник комісії має право кооптувати нових членів з поміж виборців. Коли предсідник не допише, то вибори зможе перевести делегат окружної виборчої комісії. В такім випадку предсідник окружної комісії може визначити делегата, котрий зможе перевести вибори не тільки в одним „обводі" (селі), але в злучених двох або трьох обводах.

Крім того є передбачене в проекті підвисшення кари на недбалих членів комісії з 20 на 100, а також і на 200 тисяч.

Не є виключене, що з приводу того рода випадків нерозуміння обовязків членами виборчих комісій голосования буде відложене на кілька годин.

Нарада сіоністів.

„Хвіля" подає короткий звіт з недільних нарад східно-галицьких сіоністів. Голова сіоністичної організації д-р Райх здавав звіт із засідання Виконуючого Комітету сіоністів та з світової сіоністичної конференції в Карльсбаді. Опісля на порядок нарад прийшов реферат про політичні відносини в краю в злуці з недалекими виборами до польського сойму і сенату.

Над політичним рефератом вивязалася жива дискусія, котра причинилася до повного вияснення положення.

Які постанови принято, невідомо. „Хвіля" подає лише, що „про винесені постанови в політичній справі донесе Екзекутива у відповідному часі".

З сього можна би заключати, що сіоністична організація в суті річи здержалася із винесенням остаточної постанови в справі виборів, хоч день передтим її орган зазначував: „Партійна Рада сіоністичного сторонництва мусітиме винести формальну ухвалу в справі становища партії при надходячих виборах. Час приспішує. Всяка дальша проволока в теперішній хвилі мусить виявитися небажаною. Найвища партійна інстанція сіоністичного сторонництва, двигаючи велику й тяжку відповідальність, скрупулятно й відважно розважить всі подробиці замотаної проблеми жидівської політики в тій країні в теперішній хвилі, розважить її в першу чергу під кутом погляду інтересів жидівського населення і тим шляхом дійде до висліду, котрий в однім чи другім напрямку усуне непевність положення і рішення. Майже в останній годині не можна лишити жидівського населения без орієнтації і без ясної напрямної".

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Рана на організмі Европи.

Англійський журнал „Reconstruction", орган відомого економіста Кеунеса присвячений справі економічної відбудови Европи, пише про Східну Галичину ось що:

„Положення у Східній Галичині стає щораз грізніще. Поляки, мимо того, що вони є тільки мандатарями Антанти, трактують ту країну так, немовби вона була польською провінцією. Українські патріоти живуть на вигнанню, по найбільшій части у Відні. Вони мали надію, що з приводу генуенської конференції головні союзні держави приступлять до остаточного вирішення галицького питання, яке осталося отвореним після договору в Севр. Одначе Поляки при допомозі Франції перешкодили видвиженню тої справи. Тимчасом щораз більші поступи робить польська кольонізація, місце українських селян займають польські кольоністи. В той спосіб Поляки сподіються випередити рішення союзних держав, польонізуючи вже наперед Галичину. Коли би до того Польща спробувала рекрутувати жовнірів у Східній Галичині, то певно прийшло би до повстання населення. Східна Галичина, так само як Македочія, є розятреною раною на організмі Европи і новий польський премієр проф. Новак, з покликання бактеріольог силкується усунути небезпеку прокази".

Македонські відносини.

Польська боївка гуляє!

В Камінці струмиловій в ночи з 17. на 18. вересня польська боївка спалила приходські будинки, інвентар і збіже о. шамб. Цегельського. Коли люде взялися до ратования, боївка з трьох сторін обстрілювала приходство, унеможливлюючи ратунок.

Арештования студентів.

В Мшані коло Львова арештувано українських студентів Михайла Козака і Осипа Сивенького.

В Буську арештовано студента Михайла Трача. Арештованого перевезено до Золочева.

В Золочеві сидить в тюрмі студент фільософії Хомин Олекса.

Підпал староства.

В Печеніжині невідома рука підложила огонь під будинок староства. Згоріла одна стіна і всі акти канцелярії шкільного Інспекторату. В будинку найдено неексплодовану бомбу.

Напад на польську учительку.

В Березові доконано нападу на школу. Невисліджені особняки обстріляли мешкання учительки-Польки Санойцівної, котра з переляку попала в нервовий розстрій. Сю учительку заступив інспектор иншою, але Українкою.

В Карашкевича стріляють.

Дня 15. ц. м. стрілив хтось в Омеляна Карашкевича, як із своєю дружиною вертав з міста до дому. Куля пройшла через лізу лопатку. Раненого відвезено до шпиталя.

Рев'ізії в Сколім.

Благодатні наслідки знесення виїмкового стану і введення „виборчої свободи" відчуло вже українське населення міста Сколє. Дня 12. вересня перевела держ. поліція цілий ряд домашніх ревізій в ріжних українських домах, а то у суд. стар. офіціяла Томи Благітки, у суд. офіціяла Івана Гребеняка, у секретарки філії тов. „Просвіта", Олі Сокачівної і у студ. прав Теодора Цогли. Ревізії переводжено незвичайно старанно, поперекидано всі книжки і кореспонденцію, врешті у п. Івана Гребеняка забрано плян його власної хати, а у п. Теодора Цогли спис української інтелігенції в повіті, зладжений для розсилання запрошень на улаштовані в Сколім аматорські вистави і забави та формулярі ліст для складок на місцевий сирітський захист. При переводженню ревізій, які відбувалися між 8 і 11 годиною вечером, органи держ. пол. не виказалися ніяким писемним наказом або порученням. Нема то, як „виборча свобода"!

Нові пожежі на фільварках.

„Gazeta Codzienna" доносить, що золочівський повіт стоїть під знаком террору з боку українських боївок. Дня 15. вересня підпалено 4 стирти збіжа на фільварку в Реклинці. Збіже згоріло, двір уратований. В Турницях згоріло кілька стирт. В Деревні підпалено фільварок. Шкоди мілионові. Між Мостами і Жовквою знищено телєграфічні дроти. В Яксманичах під Пе-

---

соби справжньої жіночости, що віднайдена чудова, повнотаємна країна з неперебраним багатством... Що тільки найвеличавійшого, найніжнійшого, найприманливійшого для душі, серця, розуму й очей здумати можна, усе те розцвілося на пишних левадах її серця...

Снувалася й переживалася золота казка... звідусіль подавалася цілому єству обильна ласка...

Вдумуючися одначе уважнійше в розсипані рефлексії й афоризми, вичувається теж важкий жах перед невмолимою життєвою бурею; плинуть заклинання до боротьби, перемоги, витрівалости, до шукання з тому свойого вдоволення й своєї участи... Але не припорошуватиму зелених листочків...

Кохання стрінути, його віднайти — все одно, що до щастя прибути, в рай увійти.

Нашою стрічею відкрили ми — я і ти зачаровані світи.

Нічого не було, а в одному моменті найкраще, найвище, найрозкішнійше й найможутнійше зрічуло!

Біля мене і в мені містерії, чуда — ні, ні, се дійсне щастя, ніяка злуда...

Пирскли леди — защіяли сади...

Весна, весна! Повна, багата, весна...

Дивлюся і не передивлюся, слухаю й не переслухаю — зайнялись святі, а жаркі вогні, у всіх, скритках серця і на дні...

Всі хмари, всі темряви пропали в небесні світла моря блисків розляли...

Задзвонили всюди великодні дзвони — все будиться, оживає, в гору підлітає... вже, вже зняті зимові заслони...

Ах, що за упоєння сплили! Мабуть ніякі створіння не думали про се й не снили!

Похилялися вії — мережалися, укладалися золоті мрії; душі говорили й натхненну пісню про вічний рай творили.

В широко розливних радощах поринали — кожна хвилина, кожна година нові роскоші, нові дари відкривали й нам подавали.

За собою все тужили, себе визирали, мов би на далеких і протилежних окрайцях світа проживали.

Взвичаєння — ми його не знали, все з найвищими почуваннями себе зустрічали й вічно свіжими ласками душі й серця обділяли...

Що нас тільки обкружало, з наших чарів сяйво брало.

Життя в блисках сходило і звідусіль нам радощі зносило.

Горів огонь і не згасав та нас у „бідці" спасав.

Біля тебе „подрібниці" стають величинами, а буденні явища золотими снами.

Шукай, молодче, кохання, шукай, щоби не минув тебе пишноквітний май!

Ти все в душі зібрала й життя моє в чудові гірлянди прибрала.

Пробування з тобою сповите чарівною весною..

Пристанули години, зупинилися хвилини — заслухалася вічність над нами з усіми своїми глибинами..

Голубочко моя, як се ти вийшла з земної глоти й піднялася зо мною до соняшної висоти...

Хочби не було замогильного світа — розпалені всемогутнім жаром і часово розлучені серця мусілиб його створити, щоб у початому раю могли з собою по вік віки жити...

Чиста, вірна, взаємно-злучна любов не йде в глухе забуття — вона квітчається, чарівним квітом безсмертного життя...

Ти, подругонько, завжди б мене — пишаєшся, наче весняне поле зелене!

Твої очі — моє сонце; благодатно воно світить крізь душі віконце; твоє слово — симфонія для вуха і бадьорий зрив для збентеженого духа; твої уста — усміх непорівняного щастя, а не балачка пуста.

Ти мовчала, а солодку втіху розливала — душа в душі поринала і все найвище відбирала.

Як жрекиня найвеличавійшого ідеалу, ступала у всьому на путь незахитано сталу.

Зверхнє осереднім порядкувала й до піднебесних висот переможно, упевчено прямувала.

Як джерело послідовности, віри й сили олімпійської шпиль, так теж у тебе зберігає тотожньо вироблений, спокійний гармонійний стиль.

Твоя поява з душі ніч зганяла, оточенню зрив давала — росточиша рівняла, перепону, тверду скалу скидала, знеможеного в бистролетні крила вбирала...

На обмальованому полумям серці, що переслала, золоті слова вписала: Ти мій, а я твоя!

Видалося, що ми одно одним стали й ласками себе обміняли...

Тебе біля себе мав, а думкою до хвилин повертав, де обіймів, щебетання, де тремтіння й забування, де розкоші тайна тайн почалася, де екстаза екстаз звершалася, де дарів дар, де чарів чар на нас зливалися, де вічність з моментом, небо з континентом єдналися!...

У темну, невидиму ніч заблисли нам сонця із сяч...

Ліси, поля, моря, ріки кликатимуть мені по віки: Благословенний місточка простір, де явилася моя зоря зір!

(Продовження буде)

ремишлем підпалено фільварок князя Любомірского, при помочи льонтів і вибухових матеріялів. Ані один виновник не висліджений.

Підпали!

"Дзенник Людови" з 18. ц. м. пише п. н. „Підпали": „Підпали фільварків, стирт збіжа, та будинків, які є власністю польського населення у „Всходній Малопольщи" бувають з кождим днем частійші. Передостанньої ночі полито нафтою чи бензиною стирти сіна на фільварку станислав'ського воєводи Юрістовского у Куровицях під Тернополем. Згоріли стирти збіжа та сіна.

В Яксманичах, перемиського повіту, підпалено перед кількома днями стирти на фільварку Г. Любомірської; до підпалу вжито стрілецького пороху та запального шнурка. Пощастило зльокалізувати вогонь.

Вчора звідомлено львівську поліцію, що у повіті Жовква горить збіжа на кількох фільварках.

З початком сього місяця спалено врожай і будинки двох кольоністів у Дерилові б. Камінки струмиловой. У тійже околиці спалено забудівлі війта у Таданях і тої же самої ночі підпалено у цьому селі двір, та слідуючої ночі підпалено стирти збіжа у сусіди обшарника.

Пожежі з підпалів лютували в околицях Стрия і Журавна, спалено будинок польської школи у Рибниках під Бережанами, згоріли двори або складене збіжа у Золотій Слободі, у Козлові, Острові, Підгайчиках, Підлісках, Підборцях, Івандорівці, Болестрашицях, Неслухові; двічі були спроби спалити двір в Камінці струмиловій.

Поліція твердить, що не саботажні вчинки, роблені з політичних причин. Одначе досі нікого не зловлено, що дає не дуже гарне свідоцтво меткости влади.

Кажуть теж, що треба шукати джерел того саботажу у Чехословаччині, Німеччині та передусім на Совітській Україні. Але це є здогади, не скріплені доказовим матеріялом".

„Дзенник Людови" радить дідичам не ждати кращої „конюнктури" на передвійну, бо „не важко передбачити, скільки залишиться стирт до передвійна". А польський уряд дістає від шановної газети пораду: скріпити красне „безпеченство" та примусити обшарників молотити збіжа та негайно продавати його.

„Самооборона".

Дня 17. вересня в салі польського „Сокола" у Львові відбулися збори M. S. O. (Miejska straż obywatelska). Предметом нарад була справа організації самооборони супроти частих випадків замахів, підпалів і т. д. В резолюціях ухвалено: 1) покликати на ново до життя M. S. O. у Львові і на провінції; 2) закликати польське населення до самооборони; 3) остерегти українське населення, що „саботажі" викличуть жорстокий реванж; 4) домагатися від уряду заведення у Східній Галичині наглих судів; 5) усунути всіх Українців із державних посад прималізницях і т. д.

„Gazeta Codzienna" нотуючи ті резолюції, додає, що реванж може бути страшний і жорстокий. „Стережіться ви, що підпалюєте двори і фільварки!" З жалем нотує ця редакція факт, що досі ані одного виновника не удалося арештувати.

Ще не вмерла!

Було кличем наших інвалідів, йдучих в бій за рідну справу.

І не вмре!

Подумайте собі ви, яких там не було і записуйте лепту на забезпечення інвалідів до

СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

господарсько-споживчо продукційна кооп. XXI ператива з обм. пор. у Львові. 1—5

ПАПЕРЦІ „ОКСАНА"

вже появились.

Замовляти в „Союзнім Базарі"

ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 20.

З польських справ.

Блюк національних меншостей.

„Przegląd Wiecz." сповіщає, що на спільних засіданнях делегатів блюку національних меншостей в період з 5. по 12. вересня було розглянуто всі питання, які викликали сумніви й примушували побоюватись розколу. Всі ці питання розв'язано задовольняюче, при чому встановлено число мандатів для кожної окремої національности. На нарадах розроблено також питання про технічний бік виборів.

„Автоком'я" Галичини.

Польська преса подала офіціяльний текст урядового проєкту „автономії" Східної Галичини. Офіціяльний текст від тексту, поданого нами раніше, ріжниться лише стилістичними дрібницями.

До годій на Горішньому Шласку.

В минулу пятницю в президіюмі Ради міністрів відбулась нарада міністрів під головуванням Новака, присвячена шлеським подіям. Ухвалено утворити урядову комісію на чолі з мін. Даровським й вислати її для ознайомлення на місці з відносинами, що утворились там. В звязку з конференцією передбачають великі зміни серед складу адміністрації в Шлеську.

Воєводи радять.

На днях у Львові відбулися наради всіх трьох східно-галицьких воєводів при участи представників польської армії і міністерства військових справ. Предметом нарад була справа виборів і справа обдумання засобів для переведення їх. Обмірковано, як взапобігти можливим актам террору.

Кандидатура Сміжмунта.

Колишній міністр зак. справ Скірмунт кандидує до сойму на Литві по спискові польського центру.

Приїзд Чічеріна до Варшави.

На майбутньому тиждні Чічерін, переїздячи з Берліну до Москви, має спинитися в Варшаві, де пробуде два-три дні.

Совітська Росія.

Розвязання соціялістів.

„Соціялістичний Вістник" сповіщає, що большевицька влада вислала в останній час до віддалених губерній цілий ряд меншевиків й бундовців. Між висланими знаходяться одна з найдавніших діячок „Бунду" Гуревич (перекладчиця на російську мову „Капітала" Маркса, Раков, Рубінозич і ин.

Совітські концесії.

Між Уркардтом і Красіном завязаний договір, в силу якого тресту Russo Asiatic Cons i dated віддано довготерміновy концесію на всі підприємства цього тресту, якими він раніше володів в Росії. До числа цих підприємств належать мідні руди в Киштимській окрузі на Уралі, золоті копальні і т. д. Совітські джерела зазначують, що вигоди надані Уркардту, иншим підприємцям надаватись не будуть. На підставі договору Уркардт повинен розпочати роботи в ближчий час. Здобич золота за перший рік повинна дійти до 12 пудів.

Похід против фаховців.

Після тієї кампанії, яка в недавній час провадилась проти інтеліґенції, совітська преса розпочала кампанію проти фаховців-„спеців". Всі совітські газети вказують на необхідність вжити заходи проти фаховців, які хотять знищити всі завоювання жовтневої революції. При Ц. К. комуністичної партії для боротьби з „спецами" утворена комісія на чолі з диктатором Донбасу і комісаром праці Сормилотовим, одним з членів катеринбурського виконкому, що виніс засуд на смерть Миколи II. „Правда" повідомляє, що на багатьох московських фабриках вже взільнено „спеців", що виявили себе неприхильно відносно комуністичної партії.

Совітська преса визнає, що боротьба з „спецами" буде дуже важкою. „Правда" констатує, що на багатьох великих заводах комуністичні групи перестали відгравати всяку ролю з огляду на ту підтримку, яку мають „специ" з боку червоних директорів і управителів.

Совітські закупки.

З вісімдесять міл. зол. рублів витрачених внішторгом за закупку ріжних річей за кордоном, більш 45 міл. пішло на закупку харчів для червоної армії.

Ліквідація освіти.

Совітська преса подає відомости про скорочення штатів комісаріату освіти. За чотири місяці ліквідація народньої освіти висловилась в таких цифрах: число шкіл скорочено на 71500, число учителів на 13.000, число учнів на 1,959.000.

Анулюція царських грошей.

Народнім комісаром фінансів випущено оповіщення, в силу якого з 1. жовтня 1922 р. заборонюється прийом всякого роду грошевих знаків старих випусків Заборона торкається білетів царського уряду, скарбових знаків й кредитових білетів тимчасового уряду, а також серій й зобовязань державної скарбниці, купонів державних, відсоткових паперів й облігацій позички свободи в малих купюрах. Обмін всіх цих знаків на грошеві знаки зразку 1922 року має переводитись до 1. жовтня 1922 року.

Голод.

„Правда" повідомляє, що в Вятській области власного зібраного хліба вистарчить для населення лише до 1-го січня. Вжито заходів перед адміністрацією АРА, щоб вона продовжувала харчування голодних надалі.

Англія повертає пароплави большевикам.

В першій половині вересня до Петербургу має прибути перший з пароплавів Добровольного флоту „Нижній Новгород", які Англія повертає большевикам. Пароплав прибуде з грузом камінного вугля.

Совітський протест.

Совнарком звернувся до англійського уряду з нотою протеста проти становища, яке утворилось в Царгороді після зайняття його Англією і її спільниками. Питання про протоки, яке розязане однобічно всупереч інтересам Туреччини, України, Росії і Грузії мусить бути переглянуто при участи всіх цих держав. Совітська Росія ніколи не визнає рішень, що будуть суперечити цьому основному положенню.

Арешти серед комуністів.

В Москві відбуваються масові арешти серед комуністів, які належать до так званої робітничої опозиції й до инших груп, що незадоволені політикою центрального комітету партії. Арешти відбуваються також й серед анархістів. Арешти опозиційних елементів відбуваються також в великій кількости й скрізь в провінції.

Дописи з краю.

Городенщина.

Польські вибори і Східна Галичина. — Віча у Вербівцях, Репужинцях Рашкові. — Арешти і знущання.

Дня 10-ого вересня відбулося у Вербівцях, повіту городенського, віче з нагоди розписаних до варшавського сойму виборів. На вічу ухвалено однозгідні резолюції щодо абстиненції, що до протесту і що до університету.

Після віча державна поліція в Городенці заарештувала в місті Городенці промовця з того віча п. Павла Паньчука, студента прав і поводилася ось в який спосіб:

Комендант державної поліції п. Ясевіч переслухував його відносно інкримінованих переступств в таких умовинах: п. Демчук цілком нагий без сорочки і нижчого білля зі зложеними на вхрест руками на грудях стояв просто, лицем звернений до коменданта; по одній і по другій його стороні стояли функціонарі місцевої поліції з карабінами. В такій позиції і зовсім нагий пан Демчук був змушений зізнати протокол. Весь час п. комендант Ясевіч серед крику накидався на арештованого, а щоби вимусити на ньому зізнання, прикладав багнет до грудей, грозив пробиттям.

Арештованому подерто по заарештованню сорочку серед насильного обнажування, понадто уживали функціонарі поліції всяких обравливих висловів.

У вівторок, дня 12 ого вересня закувала поліція його руки в ланцюхи і так провадила пішки на загальний позор від будинку державної поліції на залізничий дворець.

В промові і поза нею не допустився арештований ніякого карного вчинку.

Зроблено карні доношення до прокуратури і до всіх неупорядкованих властей.

В повіті є велике роздражнення.

Дня 13-ого вересня заарештувала державна поліція п. Мелимуку, студента університету з Глушкова, городенського повіту, за відбуття віча в селі Репужинцях. Два дні пізнійше вивезено арештованого до вязниці окружного суду в Коломиї. На вічу в Репужинцях після вступної промови ухвалено резолюції що до абстиненції при виборах що до положення Галичини і протест проти „автономії". Ведеться

слідство в напрямі державної зради.

Затіовідаються масові арешто вання місцевої української інтеліґенції.

* * *

В неділю, дня 10. вересня, коли громадяне Рашкова вийшли з церкви, громадський писар Іван Кольмер прочитав всім розпорядження староства в справі виборів до сойму і сенату у Варшаві і пояснив, що хто не почувається горожанином „Ржечипосполітої польської", нехай іде до дому, а горожан тоїж „Ржечипосполітої" візвав до громадської канцелярії. Народ одноголосно відповів: Не знали нас при парцеляції поля, то ми їх не знаємо і жадної участи при виборах не беремо — і з тим розійшлися домів.

Писар Кольмер був у вівторок дня 12. ц. м. в Городенці, а вараз другого дня 13. ц. м. в середу вранці прибули до Рашкова два державні поліцаї, узброєні в кріси, а за якийсь час прибуло чотирох панків зі староства в Городенці в асистенції ще трьох узброєних поліцаїв. Між ними був комісар староства Лаба і славний конскрипційний комісар Рашкова Ян Ліпович, котрий підчас насильної конскрипції, яка відбувалася при помочі польського війська, трактував людей різними висококультурними словами, звичайно як бувший колись скарбовий форналь. Два жандарми пішли по селі за радними, а три остали з панками комісарами.

Коли війшлися радні, розпочалося переслухання, чому не виїсуються до виборів.

Переслуханий радний, бувший війт Микола Фернюк сказав, що народ каже: „при парцеляції нас не знали, землю продали мазурам, відшкодовання нікому не дали, вдовиці, що їх мужі побиті на війні, жадного поратунку не мають; не знаєте нас, то й ми не беремо жадної участи у виборах. Се повторили й инші переслухані.

Коли комісар запитав Івана Мадрику, чому він до тепер не списав виборців, той заявив, що підчиняється волі громади. На те один з панків сказав до нього, що він урядник і має урядувати без громади, заявляючи, що війт кождого радного має мати в руках, а присутний комендант поліції в Городенки, забираючи в тій справі голос, порадив, що як вам радний спротивляється, то його — в морду — я сам так робив!

Скінчилося на тім, що п. комісар Лаба розвязав раду, а „комісаржем ржбидовим" назначив Яна Ліповіча ех форналя, а тепер збіжевого комісеря чи збіжевого міністра в Городенні.

Насильно видерто війтови громадську печатку, яку не встиг ще покласти на стіл, як вже Ліпович кинувся на неї і вараз силою почали виборче урядования.

Снятин.

Вибори, скасування виїмкового стану в практиці.

Дня 30. серпня ц. р. відбулися в Снятині урядові збори війтів, на котрих заступаючий старосту комісар Фавст під несеним голосом заявив, що вибори „musimy za wszelką cenę przeprowadzić". В слід за цею заявою розпочалася агітація та іменування виборчих комісій по селах. Між селянськими масами польські панки та підпанки пускають туману, що то будуть вибори до Рад громадських, до „Повяту" і до Сейму — числять на те, що в нашому повіті давно покасувала польська влада громадські Ради та по настановлювала наказних війтів з „байратами", та що господарка тих останніх так надоїла селянству, що воно хопиться виборів як ратункової дошки. Польські власти почали наставляти с ти на декого з видніших інтеліґентів, та всякі намови на зголошення кандидатури відкидають наші люди з обуренням. Всякі агітації супроти занятого масами негативного становища до виборів не можуть числити на ніякий успіх. По селах поіменовано вже членів виборчих комісій. На ці становиска поіменовано в деяких селах чільнийших громадян так селян як і інтеліґентів.

Мимо шумно заповідженого знесення виїмкового стану, у нас не тільки, що не видно зміни на ліпше, противно на кождім кроці нам докучають. Ось приміри: Дня 1. вересня приїхав ранішним поїздом до Снятина студент Павловський — його приарештовано, зроблено особистий трус, а по якімсь часі пущено на волю. Арештував його комендант державної поліції Унгар. Тогож таки дня відбувалися загальні збори учит. Товариства. Перед початком нарад війшов на салю уоружений жандарм і заявив, що має приказ від своєї власти „śledzić, czy obrady odbywają się według programu". Коли голова Тов. зажадав, щоб показав приказ на письмі, заявив жандарм, що він не буде сидіти на сали, але зачекає на дворі, а по зборах треба йому подати до кождої точки денного порядку звідомлення. Збори були зголошені 2 тижні наперед у старостві.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Делеґат Канади за полагодою справи Сх. Галичини.

Женева (ПАТ). На понеділковому засіданні Збору С. Народів, Филдінґ, делеґат Канади, предложив, щоби Збір поновлюючи свою минулорічну ухвалу, звернув за посередництвом Ради С. Народів увагу великодержав на справу найскорішої полагоди східно галицького питання. Внесення передано комісії пятьох, відки справа верне перед Збір. Ашкенази зажадав, щоби йому візвати перед комісію пятьох.

Греція сконцентрується в Трації.

Атени. (ПАТ). Авас. Правительство старається скріпити відділи військ в Трації відділами, що прибули з М. Азії. Відділи ці відсвіжено покликанням виключно молодих річників.

Японці кинули Манджурію.

Париж. (ПАТ). З Токіо звідомляють, що останні японські відділи покинули півн. Манджурію.

Поготівля почтів.

Рига (ПАТ.) Доносять тут з англійських жерел, що на надзвичайному засіданні, скликаному з нагоди побіди кемалистів, військо і рада совітів рішили задержати всі військові сили на Кавказі та чорноморську фльоту в поготівлі, щоби могти виступити з інтервенцією на перший знак, даний кемалістами.

Італія не виступить проти кемалістів.

Лъондон (ПАТ.) Авас. По донесенням „Таймсів" італійське правительство звідомило англійський уряд, що не візьме участи в ніякій ані зачіпній ані оборонній акції проти кемалістів.

Справа виклання військ демілі.

Лъондон (ПАТ.) Канадійський кабінет зібрався для нарад над візванням англійського правительства до вислання військ до Дарданелів.

Лъондон (ПАТ.) „Дейлі Мейль" з Кентави: Вважають неправдоподібним вислання контінґенту військ південно-африканського союза до Дарданелів

Грози бомбардують Смирну.

Відень (ПАТ). „Н. Фр. Пр." з Атен: Грецький кружляк збомбардував турецьку дільницю в Смирні.

Справа турецько-болгарського союза.

Бордо (ПАТ). Радіо. БАП. заперечує вістку про мнимі переговори між б. през. турецької палати і болгарським през. мін. Стамбулійським, що мали на ціли заключення болгарсько турецького союза.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє число „Діла" сконфісковано за вступну статтю.

— **Конфіската Б-дяка.** Останнє 17—18 ч. „Будяка" сконфіскувала прокураторія майже в половині.

— **Озбужний лет з катастрофою.** На днях відбувся рекордовий лет аероплянами. В леті брали участь польські пільоти, на лінії Львів, Краків. Познань. Варшава. Два літаки улягли знищенню ще над Львовом, один розбився над Ярославом, другий літак упав над Городком Ягайл., а три літаки пропали десь по дорозі, так що досі нема вістки про них. Тільки двох летунів щасливо долетіло до Варшави. Прочі або згинули, або були ранені.

— **Нові банкноти по 10 тисяч.** Польська державна Каса позичкова випустила в обіг нові банкноти по 10 тисяч, друковані на папері з водяними знаками.

— **Желіґовські у Львові.** Відомий із своїх подвигів на Литві генерал Желіговскі приїхав на днях до Львова.

— **Вистава збірки в В. Пешанського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 8—?

Вписи на всі степені вечірних доповняючих приватних курсів промислових (для ремісничої молоді) відбуваються в днях 13—20 с. м. в канцелярії Управи хлопячої школи ім. Б. Грінченка при вул. Городецькій ч. 95. переполуднем і пополудни в урядових годинах. Є громадянським обовязком кождого Українця-промисловця вписати своїх терміноторів на сі курси і подбати, щоби як найбільше української ремісничої молоді згуртувати на сих курсах. IX 5—5

Хто не має ще книжки
ген. М. Капустянського
„Похід українських армій на Київ-Одесу"
І., ІІ. і ІІІ. частину,
той не знає найновішої рідної історії.
Всі три части коштують Мп. 1500 —
Замовлення: „ЧЕРВОНА КАЛИНА",
Львів, Марна 20. 709 1—2

Платіть партійний податок!!! Висилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці пізніще 30/9 мп. будуть оголошені поіменно!!

МАЛИЙ ФЕЛЄТОН.

З дороги життя.

Всячина.

Якби я був Шекспіром, то сьогодня написав би трагікомедію п. з.: „Багацько галасу нанечезя, або автономія для Всходней Малопольскі". Між персонажами на першім місці стояв би Новак і Прушиньскі, опісля Недзялковскі, Голувко, Левенгерц і Гавзнер, а лакеями і поліційними „Прінцами" булиб галицькі угодовці.

Навіть ролю суфлєра я назначив би в тій комедії Подлохлібови, бо як відомо суфлєрський хліб у наших театрах буває справді твердий, подлий, тан. нужденний.

Бо справді не мало трагікомічного елєменту крюють у собі всі ті проєкти ущасливлення „ruskiego ludku" „повятовою автономією". В імя старих кличів „Za naszą i waszą wolność" наробдено багацько галасу, шуму, міністри насушили собі мозки (якщо вони у них були!), преса від півроку тратить на автономічні проєкти дорогий папір, який можнаб далеко краще ужити на що иншого.

Бо остаточно і всі газети і всі проєкти та державні пляни отинняться там, де слід, а саме в архіві, до якого навіть цісар пішки ходив.

Ось такі небуденні думки блукали по моїй голові сьогодня, коли я переходив Єзуїтським парком. Ноги мої втомилися і я хотів присісти денебудь, щоб відпочити. Але до якої лавки я підійшов, то всюди сиділи любовні пари, жовніри з мамками і мамки з жовнірами.

Я йшов від лавки до лавки, але всі були „заняті". Не бачучи иншого виходу з моєї прикрої ситуації, я присівся на лавці біля одної пари залюблених, що звертали увагу на що иншого, а не на мене. Думаю собі так: Підслухаю розмови, наберуся поетичного настрою, розворушу свою ледовату душу.

Але я помилився!

Жовнір сидів із мамкою в до

РІЖНІ ВІСТИ.

Заговір в армії Врангля.

Болгарська поліція відкрила заговір серед армії Врангля. Акція мала на меті повалити болгарський уряд, щоб приготовити грунт для приходу влади з кругів опозиції. Арештовано богато осіб.

Англійське домовлі.

Англійське міністерство кольоній заперечує вістку про мнимі революцію в Палестині. В Палестині повний супокій.

Справа розоружень на Раді Союзу Народів.

На засіданню комісії для справ розоруження Де Жувенель предложив французьку тезу, яка узалежнює редукцію зоружень від заключення ряду гарантійних договорів. Жувенель предкладає розпочати акцію заключенням обмежених договорів деяких держав, при чому можна би заключити відтак один загальний договір. Уряди — говорив бесідник — розоружаться тільки тоді, коли забезпечимо їм мир дорогою гарантії. Всякий розуміє, що дві великі нації, які почуваються безпечні за муром своїх мілітарних границь, нерадо дадуть гарантію молодим державам, яких істнування ще непевне і зле зорганізоване. Вкінці сказав Жувенель: Так, в нему лежить небезпека для великої нації, але все таки треба що зробити якраз тому, що йде о слабі держави. Обовязком сильнійшого є допомочи слабим.

Кредит для Австрії.

З Женеви доносять: На останнім засіданню комісії для австрійської справи предложено звіт фінансової комісії, де доказано, що для фінансової санації треба кредиту на 520 міліонів корон в золоті на протяг найблищих двох років.

Бої в Ірландії.

КБ. доносить з Дебліна. Повстанців після завзятого бою виперто з усіх будинків, до котрих вони вдерлися. „Дейлі Меил" доносить з Дебліна: В бою біля Сліго вбито ген. Рінга, одного із визначніщих ірландських командантів. Тогож дня ранено в бою ген. Мектавна.

Дімісія хінського уряду.

П. А. Т. доносить, що кабінет хінських міністрів подався до дімісії.

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ВІСТНИК.

Політичні збори в Тернополі.

По раз перший за часів сучасного лихоліття відбулися в Тернополі політичні збори, на яких обговорено теперішні життєві справи нашого народу. В середу дня 6. ц. м. відбулися довірочні збори, скликані повітовим зарядом радикальної партії, присвячені головно нашому становищу в справі виборів до сойму і сенату у Варшаві. Рішено, очевидно, піддержати ухвали, що в справі виборів запали на з'їздах наших політичних організацій у Львові і на останній нараді членів Української Національної Ради у Львові з дня 2. ц. м.

В неділю дня 10. ц. м. відбулися в Тернополі політичні збори, скликані повітовою організацією трудової партії. Збори, в яких взяло участь богато міщан і інтелігенції, отворив і їм опісля проводив проф. Ілярій Брикович. На денному порядку були два реферати: 1) наше сучасне політичне положення і справа виборів і 2) організація трудової партії. Оба реферати виголосив адвокат д-р Степан Баран. В першому рефераті представив референт розвій і здійснювання української державної думки від вибуху світової війни по обох боках Збруча, причини розвалу української держави на Великій Україні і в Галичині, сучасне лихоліття і створений режим. Представивши положення галицької справи на міжнародній арені, бесідник перейшов до внутрішніх справ.

Наше громадянство, а з окрема наші селяне знають, до чого змагає польська політика на нашій землі. Очевидно, що ніхто з наших не рветься до сього, щоби попирати польські державні змагання на свою шкоду. Кождий знає, що хмари мазурів сунуть з заходу і забирають нам землю.

В кождому селі є люде, що служили в українській армії і кождий в селі знає наші змагання. Польські затії з виданнями польських газет з українськими буквами „Рідний Край" (читай Підлий Край) і „Хлопська Правда" (читай Хлопська Зрада) для баламучення українського народу, у нас не мають успіхів.

Та хоч польська політика не запускає коріння серед наших мас, то все таки сього за мало. У нас за мало організації, за мало розумінця, що мусимо творити власну силу, в першу чергу економічну, що мусимо поширювати і закладати нові товариства, головно економічні (кооперативи — спілки) і поширювати нашу політичну пресу — газети. Без того всього не усунемо біди, що суне на нас і не осягнемо своєї мети.

На полі відносин політичного життя робимо тепер щойно перші кроки. Тут і там по кількох літах тяжкого режиму ще серед руїни і лихоліття скликуємо перші політичні наради і збори, як ластівки кращої будучности.

Наша трудова партія в Тернополі скликала в неділю 10. вересня с. р. політичні збори міщан і інтелігенції в Тернополі. Вам відомо, що трудова партія багато причинилася до національного освідомлення українського загалу в Галичині. Члени якраз трудової партії відограли найвиднійшу і рішаючу ролю при творенню української державности у Східній Галичині, а і тепер ведуть провід у змаганнях о реституцію нашої власної держави у нашій тіснійшій батьківщині.

Війна і сучасне лихоліття дуже понищили нашу організаційну сіть. Тепер прийшла пора на віднову організації трудової партії, якої видна історія ще не закінчена. Передовсім треба перевести точну реєстрацію членів у кождій місцевости, треба ширити ідеольогію трудової партії і перевести партійну дисципліну. Треба довести до сього, щоби члени партії почувалися до обовязку точно платити партійний податок і предплачувати партійну пресу та складати окремі датки на її піддержку. Кождий інтелігент на становищі, член трудової партії, мусить предплачувати або купувати „Діло", а кождий свідоміший міщанин чи селянин „Своюду". Се треба перевести під загрозою товариського бойкоту. Місцеві дівчі повинні стежити за сим, щоби „Діло" і „Свобода" були відповідно поширені. Очевидно члени партії є обовязані брати діяльну участь в громадянській роботі у сих ділянках, що їм найбільше пригожі. „Народній Комітет" знову видасть партійні легітимації, бо тоді скріпиться почуття приналежности до трудової партії і буде лекше збирати партійний податок і датки на пресу та инші національні цілі. Сі домагання поставив д-р Ст. Баран у формі внесків, які принято, почім проф. Ілярій Брикович відповідною промовою замкнув сі перші політичні збори трудової партії в Тернополі за польських часів.

Студентські збори.

Дня 8. с. м. відбулися дуже численні збори української студентської молоді в Тернополі. Обговорено біжучі студентські справи, після чого д-р Степан Баран зреферував присутнім студентам наше теперішнє політичне і міжнародне положення і наше становище до справи виборів до польського сойму і сенату у Варшаві. На зборах піднесено думку улаштувати осінню і зимою ряд відчитів для студентської молоді, передовсім з обсягу права і наук, що викладаються на філософічному факультеті, щоби серед молоді поширити загальне і фахове знання. Прелегентами повинні бути фахові юристи і професорі тутешніх шкіл, а організацією сих курсів повинні занятися представники старшого громадянства в порозумінню з молодю, що значно зблизить до себе старшу громаду з молодшою і заохотить студентську молодь до систематичної праці над собою і до народньої праці у спілці зі старшою громадою.

Вибори.

До місцевих виборчих комісій покликала польська влада і наших людей і то часто найсвідоміших, щоби під загрозою грошевої кари, що їх передбачує виборча ординація до польського сойму відносно членів виборчих комісій, примусити Українців до активної участи в польських виборах. Українське громадянство в місті і на селах держиться відпорно проти виборів, а Українці члени і предсідники виборчих комісій та їх заступники зрікаються накиненої їм почести переведення польських виборів. В деяких громадах, пр. в Прошатині, ціла виборча комісія зложила свої мандати і там досі ніхто не урядує. Староста п. Екгарт і предсідник окружної виборчої комісії ч. 54 окружний суддя п. Губай мають чимало клопоту з резигнаціями Українців. Є села, де і якась частина латинників, а то і селян Поляків, не возьмуть участи у виборах, маючи передовсім на увазі благодать кольонізації. Поляки зразу пильно пошукували серед деяких Українців — особливо селян хрунів, за кандидатами на послів до варшавського сойму, а що не знайшли охочих, то дали тепер спокій. Біда тільки з Українцями, народніми учителями, що є предсідниками або членами місцевих виборчих комісій. Народня честь наказує їм резигнувати, а польська влада грозить їм безпроволочним звільненням зі служби. Що вони виберуть?

Асентерунок до польського війська.

Польська державна поліція робить дальше лови на Українців греко-католиків з діда праліда, що є в пописовому віці, котрих назвиска нагадують польські, або кінчаться на „ський", чи „цький". В уяві неосвічених польських поліцаїв Українці не можуть мати назвиск на „ський", або „цький", вони мусять бути Поляками і служити в польському війську. І так асентеровано Якима Гаца сина Івана в Глубічку великім пов. Тернопіль, уродженого тамже 21. IX. 1892, релігії греко-кат. і Українця з роду, Дмитра Польового сина Миколи в Курівцях пов. Тернопіль, уродж. в 1884, греко кат. і Українця з роду (їх приділено до резерви). Дмитра Білянського сина Василя в Янківцях пов. Тернопіль, уродж. 1. IX. 1902, греко кат. і Українця з роду, а його брата Миколу Білянського, ур. 26. II. 1900. Останнього, бувшого жовніра галицької української армії, державна поліція арештувала, відставила до поборової комісії, яка його асентерувала і приділила до пешої компанії 26 полку піхоти у Львові, де служить досі. Безправно асентеровані роблять заходи, щоби вирватися з польського війська.

Ся доля не минає і українських студентів, бувших підстаршин і старшин нашої армії. І так від довшого часу тернопільська державна поліція пошукує Петра Чайковського (семинариста) сина Данила, уродж. 12. XI. 1900 в Звстіночу пов. Теребовля, рел. греко-кат. і Українця з роду та Івана Винницького (рівнож семинариста) сина Миколи, уродж. 2. IX. 1899 в Слобідці Струсівській пов. Теребовля. Оба служили при галицькій українській армії і не думають вдягати на себе польського військового мундуру, хоч як польська державна поліція хотіла би на них сей мундур вложити, бо мовляв, вони зі шляхецькими назвиськами мусять конечно бути Поляками.

Се тільки початок до задуманого польською владою масового асентерунку Українців до польського війська, (21 і 22 літні до активної служби, до 36 року життя до резерви), що мали би його перевести з кінцем сього року і з початком слідуючого на випадок, коли би українська людність хоч частинно взяла участь у надходячих польських виборах.

Тут у нас на Поділлю лучаються дуже свідомі Українці-селяне римокатолики; є і гурток свідомих українських інтелігентів римо-католиків. Польська влада вважає їх всіх за корінних Поляків і бере протизаконно до війська. Знаємо, що невелику потіху у війську має Польща з сих примусових „Поляків".

В гостині у сепаратів.

Перед двома тижнями переїхало Збруч коло Гусятина 52 українських кінних повстанців. Всіх негайно розброєно, збрую і коні забрано, а самих повстанців відослано до Тернополя до „Юра". По примусовій карантані вивезено під сильним конвоєм всіх повстанців до табору інтернованих в Стшалкові, де доведеться їм закоштувати сусідської гостини. Тут загально і твердо переконані, що в рухах за Збручем на Поділлю бере активку участь польська дефензива.

Між Поляками.

Подільські Поляки заняті тепер своїми виборами. На Поділлю піде бій між людовцями і вшехполяками. Кажуть, що на першому місці на листі людовців має бути сам п. Вітос, що перед кількома місяцями скликавши вче до Тернополя, взивав селян, щоби йшли за людовцями. Агітатори людовців бушують вже по наших селах, та стараються намовити українських селян голосувати на кандидатів людовців. Як всюди по східно галицьких містах, так і в Тернополі рішучу перевагу серед польської інтелігенції мають вшехполяки. Головою вшехполяків і народової організації в Тернополі був давніше пенсіонований заступник прокуратора п. Шмід (правдивий Полик!!) а тепер його місце заняв вихрест гімн. проф. д-р Орліньскі (властиве його назвиско Пічелес.). Недавно іменовано д-ра Орліньского Пічелеса директором гімн. в Товмачі і опорожнене по ньому місце в головстві народової організації має обняти п. Фогель, другий істинний Поляк, проф. гімн. Начальне місце як кандидат вшехпольської листи займе Ян Заморскі. Недавній провідник тернопільських вшехполяків директор гімн. д-р Левкевіч, тепер комісар м. Тернополя, виступить мабуть як самостійний кандидат, бо щось посварився з вшехполяками.

Жиди що до виборів ще досі як слід не зорієнтовані, не маючи ще від своїх вказівок, брати, чи не брати участь в виборах

Швайть наш часопис!

подї приличній позиції і від розмову на політичні теми.

— Wiesz co! В нашій Польщі все було добре, якби не ті гайдамаки. Щ раз більший клопіт з ними! Арештів на них мало! Газети пишуть, що то гайдамаки нападують на поліцію всуваєть льонти. Ще колись і нас з тобою підпанять. А вже що пише „Цодзенна", то аж волосся ježиться.

— Ej, ci kazety! Хто би їм вірив! „Слово польске" одного дня пише, що „Русіні lgną i mydlą się do Polski", а на другий день „Поранна" чи „Цодзенна" каже, що „рускі хлоп" палить фільварки і сміється в кулак, як дідич просить, щоби ратувати.

Отже кому тут вірити?

— Я думаю, що „Цодзенна", хоч дуже бреше, але тим разом не помилилася!

— Або те вибори! З ними буде клопіт, що аж ну! Ліпше було не зачинати! Таж як жадний Українець не схоче кандидувати...

— Ого! То уряд поставить на кандидатів всіх агентів поліції, наказних війтів, екзекуторів і каналій всякого покрою, а хлопів сирою позганяється до виборів як на шарварок. Одним словом: реквізиція.

— На те, щоби зігнати всіх хлопів, треба кілька міліонів жандармів, а в нас є їх лиш 44 тисячі. (A mię jego jest 44!)

— Так то правда. Хлоп як не схоче, то не піде.

— А ще як його Целевич на вічах підбудтує, то ну ну!

„Справедливосць" пише, що Целевич, то дуже небезпечний гайдамака. Я бачив його! Він як іде, то на нього страшно подивитися, таку войовничу має міну. Целевич виглядає як Наполеон!

— І нашо то Бог сотворив тих Русінуф? Так було добре без них!

Ті останні слова зворушили мене до сліз. І справді — на віщо то Бог сотворив Русинів на клопіт і горе Полякам. Якби то добре було, якби взагалі не було Українців.

Їм без нас булоб дуже добре, хоч мені здається в своїй наївности, що нам без них булоб ще ліпше.

— Я не розумію, чого ті Українці хочуть? Таж де їм буде ліпше як в Польщі? Наша ойчизна найбільше свободолюбива зі всіх!

— А якже! Наші газети і уряд боронять Словаків перед Чехами, Ірляндців перед Англійцями, Грузинів перед большевиками, словом все стають в обороні покривджених...

— Ех, але часом бачимо чуже під лісом, а свого під носом не бачимо. Українці бажають лиш того, що ми радо бажалиб Словакам, Ірляндцям... І за чим тужили ми, за що боролися.

— Е, то єст палкем що іншего!

Політична дискусія нагло скінчилася неполітичним залиманням, яке з Платоном не мало нічого спільного.

Я встав з лавки і втікав до дому, щоби забути про політику, про польські клопоти і вибори. Але на нещастя я почув, що і моя господиня веде із сестрою спір на політичну тему:

— А я тобі кажу, що вибори вдадуться.

— А я тобі кажу, що не вдадуться.

— А я певна, що Українці підуть.

— А я вірю, що не підуть до виборів.

— Мої пані! Будьте спокійні! — відозвався я. — Не хвилюйтеся і не псуйте собі крови. Вибори пішучо не вдадуться, коли пані Мілєна-Рудницька-Лисякова творить одноцільний жіночий фронт проти виборів.

— Цей аргумент перервав дискусію.

— О! то діло серіозне! З жінками і Райнлендер не дасть ради!

Виборам буде капут, коли проти них іде наше жіноцтво в таким енергічним командантом як Лисякова.

Чмелик.

НАДІСЛАНЕ.

Позір Сокальщина!

Останні осінні вечерниці

на Бурсу ім. св. Миколая

відбудуться 714 1-1

в Сокалі, дня 1. жовтня 1922.

ОПОВІСТКИ.

На дворічний підготовчий курс до семінарійної матури приймає до дня 20. вересня управа школи Шашкевича в Станиславові. Зголошення слати на адресу: Українська Книгарня, Станиславів, вулиця Собіського. 691а 2—3

Ширші Сходини „Союза Українок" відбудуться в четвер, дня 21. вересня о год. 5. після полудня (точно!) в домівці товариства („Народний Дім" І. пов.). На порядку нарад стоять дуже важні питання **біжучого моменту,** тому проситься все львівське жіноцтво прибути громадно на сходини. 1—2

З Товариства Катехитів. Духовні вправи для катехитів відбудуться у Львові: 28., 29. і 30. вересня. Приїзд 27. вечером. Приміщення в духовній Семинарії. Відпустка з Кураторії всім запевнена. 700 1—1

На „Рідну Школу" передала Адмін. „Літ.-Наук. Вістника" від Вп. гром. Т. Стадника і П. Шевчука з Канади по 1 кан. дол. — Вп. Жертводавцям складаємо щиру подяку. Головна Управа У. П. Т. IX. 1—1

В часі гутірки в дни 16./9. с. р. злотжили на руки Петра Сенюти на фонд „Рідної Школи": Вп. П. Тарлевський 3000 мп., Бач 2500, Джута 2000 мп., Лихопатер 1000 мп., Маскула 1000 мп., Кучера 500 мп., Сташинський 500 мп., Харек 1000 мп., Сенюта 500 мп. — Разом 12.000 мп.

В четвер. 21. с. м., на празник **Різдва П. Д. Б.,** відслужена буде Архієрейська Літургія враз з поставленням в ієреї чотирох новопрезвитерів у Храмі Преображення Господнього у Львові; початок о год. пів до 10 в рана. 1—1

Подяка Виділ спорт. тов. „Україна" у Львові складає отсим щиру подяку зарядови механічної ткальні „Полотно" за жертвування сіток до мячевих воріт та ситківки вартости двісті тисяч мп. 712 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би про місце пробування, життя або що сталось з моїм сином **Олексою Абрамчуком с Юрка** з Тисьменици пов. Товмач, літ 17, котрий в часі другої російської інвазії пішов в дому з російськими військами і до сей пори не давав про себе жадної відомости, зволить ласкаво подати відомість за певним винагородженням його батькови Юркови Абрамчукови замешкалому в Тисьменици п. Товмач. Закордонні часописи проситься о передрук сего пошукування. 655 3-3

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ сейчас інструкторки для 3 учійець з кляси III, V і VI гімназ. Винагорода після умови. — о. Юліян Адріянович Тустановичі. 704 1—5

ПОШУКУЄСЬ інтеліґентної солідної женщини найрадше вдови по священику, котраб ми вела заряд домом. Зголошення разом з условіями слати: Гр. кат. Уряд парохіяльний Цьвірша (Twierdza) п. Хоростниця від Мостиска. 703 1—1

ХТО знав би, що сталось з Марією Волошиновою, що в 1920 р. в вересни була на посаді за большевика в Зборові і під загрозою з кими виїхала на Україну, зволить ласкаво повідомити її рідню. Заграничні часописи проситься о передрук. Іван Волошин Озірна (поле) пов. Зборів. 694 1—3

СОЛІДНОГО інструктора (-рки), що приготовив би ученицю VII. кл. гімн. до семинарійної матури пошукує гр. кат. ур. пар. в Нестоовцях п. Озірна. — Ціле удержання і 15.000 мп. міс. Обняття посади сейчас. 698 1—3

ОЖЕНЮСЬ з панночкою, пристійною, інтеліґентною до літ 25, котрої родичі поможуть мені у випуканню відповідної посади в банку, в більшім підприємстві промисловім або торговельнім. Маю укінчений однорічний курс для абітуриєнтів при польській торговельній академії. Зголошення прошу слати до Адміністрації під „Правник". 697 1—2

ДЛЯ ПОВЕРТАЮЧИХ З АМЕРИКИ! 10 моргів огороду, інспектова земля, сад добірних овочів, понад 1200 дерев, новий мешкальний дім, будинки огороджені дротяною сіткою півтора метра високою, 2 кільометри від міста продасть Агенція Фортуна, Львів вул. Фредріхів ч. 8. 696 1—3

ВАЖНЕ для Пань і Панів! Приймає жіночі і мужеські капелюхи до перефасонування після найновійших віденських моделів в великім виборі. Для приїздних виконує в 24 годинах. фабрика капелюхів Й. Готтліба Львів площа Стрілецька 15. 711 1—3

Д-Р МЕД. Українець, 27 літ, ожениться з інтеліґентною панною до 30 літ, з посагом, яка уможливилаб йому відбути спеціяльні студії за границею. Фотографії і серіозні інформації проситься слати на адресу адм. „Діла" під написом: „медицина". 708 1—1

ПРОДАМ, з причини виїзду одномогорічний, опарканений сад (поверх 500 овочевих дерев в Мисловій коло Підволочиськ. Близшу відомість подасть: Марія Тіркльова (Alliance) Львів ул. Панська ч. 3. 715 1—3

ІНТЕЛІҐЕНТНА ВДОВА пошукує місця до заряду дому у священика. Зголошення слати до Адміністрації „ДІЛА" під „Управа дому". 613 3—3

ПЛУГ ПАРОВИЙ КОМПЛЕТНИЙ в доброму стані на продаж: Плуг-„Еаст" Станиславів, Асника 1. 677 б 2—3

ІНСТРУКТОРКИ до гімн. учениці з IV. гімн. кляси на село, одна стаття від Львова пошукую. Зголошення до Адмін. „Діла" для: о. А. Г. 688 2—3

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти творення горбів. Гумові панчохи на жилляки ніг. Черевні опаски на гумах для жінок. Бандажі системи д-ра Ліведана проти найбільшого випадання матиці. Бандажі рупторові (Leistenbodenbruch) і т. п. Шинки даром Б. Полячек, Самбір 105. 5-7

СУБСТИТУТ нотаріяльний з практикою від 1903 р. з чого 7 літ не почисленних, шукає посади від 1. січня 1923. Зголошення до Адміністрації під Субститут. 672 3—3

ВПРАВНОГО інструктора для VII. і III. гімн. кляси пошукує сейчас Заряд Школи Замонськ п. Жовква. Условія після умови. 693 2—2

ВОЗИ, візки, колеса окуті і некуті поручає парова фабрика Даюбінський і С-ка Грушевичі-Ніжанковичі. 660 4—5

ВЕЛИКИЙ ДОХІД для інтеліґентних і меткіх людей в кождій місцевости дає аквізіція оголошення (заняття рівнож в свобідних хвилях). За пояснення звертатися до експ. д щ оголошень „Еаст", Станіславів, Асника 1. 667 2—3

МОТОРИ рольні від 6 до 120 НР, машини, млинське каміння, трансмісії, пасн по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4 25—31

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Продам дуже добре просперуючий першорядний готель, реставрацію, пекарню з приводу виїзду за границю. Зголошення приймає експедиція оголошень „Еаст" Станіславів, Асника 1. 677а 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 9—?

СПЕЦІЯЛІСТ СКІРНИХ І ВЕНЕР. НЕДУГ

Д-р Н. Гольдштайн

б. елев. від. і бер. клінік ординує для жінок 10—12. для мужчин 2—3 **ЛЬВІВ, вул. КРАШЕВСЬКОГО з.** 155 1—?

ПОДЯКА.

Дня 20./VII. с. р. неумолима смерть забрала нам нашого найдорощого Мужа і Батька бл. п. Івана ПОСАЦЬКОГО, управителя школи в Крешівнику. В тім нашім горю і смутку зазнали ми несподівано много співчуття і розради від приятелів наших, Товаришів Покійника і знакомих, котрим сею дорогою складаємо прилюдну, як найширшу подяку. В першій мірі дякуємо із цілої душі Всеч. О. Деканови Т. Богачевському з Гогина за провід в похоронах, о. Дяконови, о. Рудавському і о. Майорчакови за відправлені Служби Божі і даскаву участь в сім сумнім обряді, Вп. Учительству калуського повіту і Вп. Інспекторови Й. Головацькому за участь в похоронах, а о. Майорчакови з Калуша і тов. І. Стебельському з Болехова за їх трогаючі похоронні бесіди. А усім иншим, котрі старались уменшити наш смуток і біль, котрі причинились до звеличення похоронного обряду і памяти Покійника, котрі взяли участь в похоронах нашого незабутнього Мужа і Батька, щиро українське „Спаси-Біг".

Фелиціяна, жена, Ольга, Павлінка, Анна і Зеня Посацькі, донькн.

701 1-1

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

господарсько-торговельної спілки

„ХЛІБОРОБ"

стов. зар. з обм. порукою

в ЗБОРОВІ

відбудуться дня 29. вересня 1922 о год. 11. перед полуднем в домівці філії „Просвіти" в Зборові з слідуючим денним порядком:

1. Вибір голови на час зборів.
2. Звіт управи з дотеперішної діяльности.
3. Вибір 7-ми членів Надзірної Ради.
4. Затвердження вибору 3-ех членів Управи.
5) Внесення і запити.

На случай браку приписаного комплету відбудуться другі Загальні Збори того самого дня в тім самім місци о 12. год. в полудне.

706 1—1 УПРАВА.

НИТКИ вс. рода, до шиття і вишивання, гуртом і на дрібно продає дешево і поручає свої в'д 22 літ ведені робітні сукень і — — — — білля. — — —

ЖІНОЧА СПІЛКА ПРОМИСЛОВА „ТРУД" — ЛЬВІВ, — Ринок ч. 39. XV 10—?

Згірна першорядна українська цукарня. 692 2—5

:: Данила Стецькова ::

при вул. Миколая 7.,

поручається українській Публиці.

Оріхів волоських і військових вагонами потрібно

Фірмі „МЕЛЬМА"

ЛЬВІВ, Зибликевича 24. 1 2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка Українського Педаґоґічного Товариства в Коломиї

відбудуться 1. жовтня с. р. о годині 9, згідно 10. перед полуднем в салі Народного Дому в слідуючим денним порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Прочитання і автентифікування протоколу з попередних Загальних Зборів.
3. Звідомлення членів уступаючої Старшини і Контрольної Комісії.
4. Вибір нової Старшини.
5. Внески і запити.

ЗА СТАРШИНУ:

Д. Николишин голова. *М. Неділяський* секретар.

710 1—1

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка У. П. Т. в Дрогобичі

відбудуться дня 29. вересня 1922 р. о год. 10. перед пол. в салі Народного Дому в Дрогобичі, вул. Стрийська ч. 12. зі слідуючим денним порядком:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з послідних Звичайних Загальних Зборів.
3. Звіт Видїлу з діяльности за послідний рік.
   а) звіт секретаря,
   б) звіт касіра,
   в) педагоґічний звіт управи гімназії і обох народних шкіл.
4. Звіт Контрольної Комісії.
5. Дискусія над звітом Видїлу і уділення йому абсолюторії.
6. Вибір Голови Кружка і 6 членів Видїлу та 3 членів Контрольної Комісії на слідуючий рік.
7. Внески і інтерпеляції.

Колиб о год. 10 перед пол. не було приписаного статутом комплету, відбудуться Збори о год. 11. перед пол. того самого дня і в тім самім місци при ким небудь числі членів.

713 1—1 ВИДІЛ.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Торговлї Спілки

зареєстрованого стовариш. з обмеженою порукою **у ВИННИКАХ**

відбудуться у Винниках в салі читальні „Просвіти" дня 27. вересня с. р. о годині 4:30 пополудни.

Денний порядок:

1. Отворення зборів і вибір Президії.
2. Рахунковий звіт і уділення Дирекції абсолюторії.
3. Справа злуки Спілки з істнуючою у Винниках кооперативою.

Річні рахунки і білянс виложені є в льокалї Спілки і можна їх переглядати щоденно крім неділь і свят від год. 4—5 пополудни.

В случаю, коли в означенім речинцю не явиться потрібне до комплету число членів, відбудуться того самого дня в тім самім льокалї о год. 5:30 другі Загальні Збори з тим самим денним порядком, котрі повізьмуть уважати без огляду на число присутних членів §§ 46 і 47 статута стоваришення. 705 1—1

ПІДРУЧНИК КНИГОВОДСТВА В КООПЕРАТИВНИХ СПІЛКАХ

С. Герасимовича, потрібний так до науки в школі і на курсах, як і в практиці при книговодстві.

Ціна Мп. 800·—

До набуття в книгарнях і Народній Торговлі у Львові, Ринок ч. 36., та в Краєвім Союзі господарських Спілок, Львів, вул. Зіморовича ч. 20, II. пов. 702 1—3

МІД І ОРІХИ

643 3—10 достарчить

Садівничо-огороднича заведення

ЖЖ А. Терпилака ЖЖ

Заклуква - Гелич.

Кождий пасічник повинен мати книжечку

МИКОЛИ МИХАЛЕВИЧА

ПАСІКА

або наука про те, що треба знати, чого постаратися, та як що коли робити, щоби пасіка все добре велася.

Головний склад в Книгарні

Ставропігійського Інституту в підвалї

Українського Педаґог. Тов-а

XVIII **ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 3.** 1—2

ЛІСКИ

поручає найдешевше XX 1—1

„The Gentleman“

ЛЬВІВ, ПЛОЩА ГАЛИЦЬКА 12, (ріг Баторого).

ПАРАСОЛІ

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН КОНОПЛІ ПРЯЖУ

XXIV. 8—10

При вагонових офертах посилати прібки. — — **ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.**

ПЕРША ХРИСТІЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ

І. ЛЕВИЦЬКОГО

в СТРИЮ, площа Торговиці (власний дім).

Має на складі нератові молотільні, ручні корати. Січкарні, млинки до чищення збіжа. — Вертгаймівські каси. — Власна фабрика плугів.

687 Продаж по фабричних цінах. 3—6

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і красне по найдешевших цінах — гурт. і детайльно до набуття у фірмі:

А. Круман і Б. Фрухтер

Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Дзеровського

473 0-16

Найбільше любимий і найбільше поширений часопис

для дітей і молоді

„Наш Приятель“

повинен бути в руках кождої української дитини.

Піврічна передплата 240 мп. (6 чеських кор. 30 центів).

Адреса Редакції і Адміністрації:

Львів, вул. Коперника 36.

Замовлення в Америці: Orphange Book Store, 832 N. 7-th Str. Philadelphia, Pa.

507 5—6

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, — ХРЕСТІВ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВІДВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарських виробів виготовляє 480 8—10

Михайло Стефанівський

у ЛЬВОВІ, вул. Вархатова ч. 10.

(між вул. Рицерською а Кордецкого).

Присилайте передплату!

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 13. вересня 1922. монополевий фільм, привіз мільярдера, уняти у форму егзотичної драми на 6 дій п. з.:

MISS BERYLL

Головну ролю креує найславніша прекрасної уроди драматична артистка LYA MARA.

Милий дарунок для української дитини!

Купуйте і впроваджуйте до шкіл

Буквар нової системи багато ілюстрований із новим оригінальним і цікавим змістом п. з. — — — — —

Перша книжечка до читання для українських дітей Матвійчука, Матієва, Монастирського, Кириласа, Кульчицької і Татуха.

Буквар цей, виправцьований з рамени і поручення української шкільної комісії, дістав урядову апробату.

Згадану книжку, також усі инші видання державного видавництва, як рахунки на І. клясу, школу народну ч. II., III. і IV., читанку для видільних шкіл, Вид а Ссолінеум Szkółka ч. I., III. і IV. справджувати через

СОЮЗ УЧИТЕЛЬСЬКИХ СПІЛОК у Львові

XXIV. вулиця Осолінських ч. 8. 3—3

ПОЗІР! Ціни шкільних приборів піднеслися в послідних днях від 20—50 прц., шкільних підручників навіть до 100 прц.

Парсва столярська ФАБРИКА і ТАРТАК у ВИННИКАХ

Ч. Телефону 635. **„ТИТАН“** Бюра: ЛЬВІВ, вул. Валова 23.

Торговельно-промислова Спілка у Львові виконує:

Урядження бюрові, шкільні і домові, Будівельні роботи: вікна, двері і пр. Приймає до перетесання кльоци, Закуповує ліси до вкрубу.

15 прц. доходу на „Голодну Україну“.

З Накладом Українського Товариства допомоги емігрантам з Великої України у Львові в скорім часі появиться

ВЕЛИКИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ НА РІК 1923.

при співучасти видатних сил Соборної України.

Оголошення фірм, адреси лікарів, адвокатів, нотарів приймається до 15. жовтня ц. р. Ціна оголошень: 1 сторінка 88.000 Мп., 1/2 сторінки 20.000 Мп., 1/4 сторінки 12.000 Мп; 1/8 сторінки 8.000 Мп. Подання адреси 4.000 Мп. Увага: гроші виносяться з гори враз з замовленням. — На співробітництво дали згоду: Доц. Унів. Евген Архипенко, д-р Степан Баран, проф. унів. Леонід Білецький, Микола Вороний, інж. Евген Голіцинський д-р Дмитро Донцов Володимир Дорошенко, Володимир Гнатюк, адв. Михайло Ковчинський, проф. унів Ростислав Лещенко, Іван Липа, Апостольрій Мар ушинський, д р Ярослав Олесницький проф. унів. Іван Огієнко, інж. Юліян Павликовський, Вол. Самійленко, Вал. Садовський, інж.-арх. Сергій Тимо енко. — Проект окладники ласкаво погодився виготовити артист-малір Петро Холодний. Редактори: проф. Л. Білецький і Віктор Завадський. — Адміністрація календаря: Львів, Ринок 43, І. п. 1—?

Курс крою суконь і білля!

Жіноча Спілка промислова „Труд“ Львів Ринок ч. 39, розпочинає з днем 1. жовтня 1922. р. в своїм льокалі курси крою, один для суконь а другий для білля.

Вписи розпочинаються дня 15. ц. м. кождого дня в канцелярії Товариства, І. поверх, де уділяється всіляких пояснень і інформацій.

XVI 3—3 **Управа.**

Львів, Синетуська 37. Львів, Синетуська 37.

НОВО ВІДКРИТИЙ НА ЗАГРАНИЧНИЙ СПОСІБ ПЕРШОРЯДНИЙ — **МАҐАЗИН ОБУВИ**

власного виробу як для Вп Пань, так і для Панів в найновіших фасонах рівнож і ортопедичних з заграничного матеріялу виконує

дешево, солідно і в означеним часі

ПЕТРО ПРОКОПОВИЧ довголітний практик і абсольвент заграничних курсів. XXIV. 4—4

Львів, Синетуська 37 Львів, Синетуська 37.

Не купуйте товару!

доки не оглянете ц'н в наших виставових вікнах!

Ціни подані є правдиві, а не брехливою рекламою.

Жакети вовн. гімаляя	7.500	Сукні шовк. тонк. від	9.500
Жакети вовняні плащі	9.800	„ вовн. ґабардинові „	17.500
Завивання подвійні	4 400	Шлафроки фляпелеві	8.500
Мужеські светери	3.500	Спіднички вовняні	4.500
Пледи гладкі	7 200	Блюзки білі резерса	5 300
Дитячі жакети	7.500	Шовкові жакети	42 000

Трикот шовковий подв. ширина — різні барви метер 13 800

„ „ „ „ — в паси різні барви — мтр. 11 200

Для гуртівників осібний відділ! 692 2—3

МАҐАЗИН новостий для Панъ **МАННЕРА** ЛЬВІВ, Синетуська ч. 2.

ЕЛЄҐАНТНІ ОСІННІ

РАҐЛЯНИ

в маґазинах мужеської і дитячої конфекції

КЕРНЕР

Львів, Трибунальська ч. 6.

Ширіть Наш часопис!

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 18. (9849) Львів, четвер 21. вересня 1922. Почтову належність оплачено ryбтом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 148 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехославчині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

:: САЛЯ МУЗ. Т-ВА ім. М. ЛИСЕНКА ::
у Львові, вул. ШАШКЕВИЧА 5.
ДНЯ 21. IX. (ЧЕТВЕР) 1922 року
:: КОНЦЕРТ ::
Романа Придаткевича
Подробиці в програмах. — Білети від 500 Мп. скорше можна набути в Книгарні Нак. Т-ва ім. Шевченка, Ринок 10, в день концерту при касі від год. 6. веч. 1-2

XXIV. ПРЯЖУ?! XXIV.
Пояснення на стороні 7.

Присилайте складини на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

На ріжні теми.

Ревність п. прокуратора. — Польські анти й заходи відносно Східної Галичини. — Становище Антанти. — Малогово ховий п. Маєр, містерії з процесом. — „Час" в ролі агітатора.

В останніх днях п. прокуратор набрав широкого розмаху. Після формального знесення виїмкового стану на кілька днів ніби полекшало хіба на те, щоби опісля із здвоєною силою, із більшим розмахом виявити всю всемогучість прокураторської зброї: Положення української преси не тільки не змінилося, але значно погіршилося. Кожде питання дня, що має тісне відношення до нашого національного організму, є нецензурне. Українська газета не має ніякої можливости порушити важливі з нашої національно-політичної точки питання, не має саромоги виявити становища до них. Чи це буде проєкт державного устрою Сх. Галичини, який є тільки проєктом, який може бути поміщений без шкоди для кого-небудь в кождій газеті світа, як безліч всяких инших проєктів, що змагають до привернення трівкого мира, чи це будуть містерії з процесом Федака і тов., чи погляд навіть чужинної (не української) преси на відносини у Сх. Галичині, чи резигнація членів виборчих комісій, котрим прецінь, вільно резигнувати, чи ... і т. д. — все те падає жертвою ревности п. прокуратора.

Наші журналові змагання, щоби якінці зорієнтуватися, що саме є неприємне для п. прокуратора, а що він в своїй всемогучій ласкавости може випустити на денне світло, до нинішнього дня не могли ніяким чином сконкретизуватися. Трилітні наші взаємини з п. прокуратором, виявляють велику дозу химерности й непостійности. Те, що вчора пройшло, сьогодня заквестіоновано, те, що вчора не стояло в якій колізії з постановами закона, сьогодня є страшним злочином. В останніх днях п. прокуратор пішов в своїй резности так далеко і виявив такий старопольський жест, що сконфіскував навіть невинний зазив закладати українські приватні школи. Ну шож? — tempora mutantur et nos mutamur in illis. Власне наші взаємини з п. прокуратором є найкращою й найдосадніщою ілюстрацією цеї глибокої думки. Давнійше ми апелювали до п. прокуратора, просили його, щоб менше уваги нам посвячував. Сьогодня одначе залишаємо цей спосіб апелю, кориюся химерній долі, бо знаємо, що мусимо так чи так й на далі бути терном гуляйки енергійного олівця енергійного й пересякнутого законністю п. прокуратора.

П. прокуратор, котрий не любить, як ми в якійнебудь формі порушуємо справу Сх. Галичини, все таки в своїй далекойдучій ласкавости часом дозволяє нам подати хоч щонебудь з того, що перейшло вже через фільтр польської преси, натурально з її анексіоністичним освітленням, або має печать нездарного Пата. З останніх відомостей, що доторкають невирішеної справи Сх. Галичини годиться зазначити перш усього ноту п. Нарутовіча до держав Антанти з проханням на дозвіл перевести вибори у Східній Галичині під наглядом коаліції. Розуміється, тут все в порядку. П. Нарутовіч може просити Антанту о такий дозвіл, може навіть з нею переговорювати в тій справі, одначе перед апробатою хочби одного чинника, бо другий чинник: українське населення польська політика постійно ігнорує і — навпаки — робить свої кроки в діяметрально противному напрямку до бажань і змагань українського народу — не може розписувати виборів у Сх. Галичині, не може тягнути до виборчих комісій людей, котрі не почувають себе горожанами польської держави, а навіть не вміють читати й писати по польськи, значить в останньому випадку не відповідають вимогам таки польського закона про виборчу ординацію. Колиб лишити на боці польські управнення, то яка льогіка є в тому, щоб з одного боку проситься о дозвіл на розписання виборів на території антантської суверенности, а з другого боку, не виждавши дозволу, їх таки розписується. Та цей альогічний маневр — якимне будь чином, проти постанов обовязуючих міжнародніх трактатів, проти законів льогіки — вже розбився о тверду й непохитну поставу загалу українського населення. І тут ніщо не поможе „новеля" до виборчої ординації, якої тенденцією є: хитро-мудро стягнути нову контрибуцію з українського населення Сх. Галичини. Вибори у Сх. Галичині вже є погребані, мимо того, що польська влада хоче спробувати іще через форнальську фірму моральних банкротів пустити між українське населення агітаторів в козацьких шапках, жупанах і шароварах. І ця маскарада скінчиться нічим, або навіть трагедією шаравариків.

Прохання п. Нарутовіча не прийнято до відома. Що більше! Як доносить „Вінер Моргенцайтунг" навіть у Франції розписання виборів зробило прикре вражіння. Польщі мається уділити приятельської поради, щоби вона здержалася від виборів у Сх. Галичині „що до територіяльної приналежности котрої не наступило іще остаточне рішення". В противному разі сторожі версайльського трактату не признають важности тих виборів. Тепер черга на польських політиків і відповідальних державних мужів здержати заколот і хаос, який викликали вони у Сх. Галичині через розписання виборів.

Крім виборів, що дотикають до живого інтереси східно-галицького населення і території Сх. Галичини, на черзі політичного дня ваготить справа Ст. Федака і тов. Мимо того, що за кілька днів минає рік, від коли в тюрмі Баторія сидить 13 юнаків, мимо великих приготовань з боку прокуратури, польського суду, польського уряду і т. д. справа Федака і тов. не може діждатися денного світла і то через дрібничку. Сталося вже другий раз те, що не може статися ніде в світі: предсідник трибуналу п. Маєр захорів отсе вже другий раз. Думаємо, що п. президент суду знає інклінацію до хоріб і то ріжного рода. Чогож тоді не поставити на чоло трибуналу судді, що є здоровий як риба, що не слабує ані на печінку, ані на серце? Хібаж у львівськім суді немає здорових суддів? Це тим більше бажане, що п. Маєр міг би захоріти і в часі розправи як слабого серця чоловік, а розправа певно дуже ділати буде і на нерви і на серце і на мозок. Наші передбачування що до розправи сповнилися. Але не о це ходить. Ходить о те, що справа Федака і тов. взагалі находиться в хоробливому стані. Найвищий час покінчити з тою хоробою і вивести на денне світло справу 13 молодих людей, котрі без присуду караються в польській тюрмі.

До справ, які мимоходом годиться порушити, належить і справа тзв. воєвідської автономії. Польський проєкт, який появився на днях, не відбігаючи майже в нічім від оголошеного нами в своїм часі, є кпинами і наругою над всяким правом і справедливістю. Колиб навіть не істнували міжнародні трактати відносно Сх. Галичини колиб змагання галицько-українського народу не мали виразних, ярко задекларованих і непохитно твердих основ, колиб вони не зосередковувалися в одній єдиній напрямній, то й тоді ми не малиб иншого означення на цей проєкт, як — провокація!

Варто кількома словами підмітити, як старенький, беззубий станьчиківський „Час" „боронить" того проєкту перед розяреними кресовими комітаджами і як стає в ролю агітатора. „Час" мамротить: „Зміст і тенденцію проєкту треба оцінювати під кутом заграничного положення. Бож відомо, що вже в грудні 1919. р. звернулися коаліційні держави (Найвища Рада) до Польщі з візванням, аби вона надала Східній Галичині „статут" — а навіть склали нарис такого „статуту", що надавав тій „дільниці" дуже далекойдучу автономію. Домаганню держав, аби приняти той кривдячий польське населення статут, Польща опиралася, вобовязуючись виробити проєкт самоуправи, відповідаючий дійсним відносинам Східної Галичини. Від того часу та квестія не сходить з порядку дня наших дипльоматичних переговорів з великодержавами коаліції. В ході тих переговорів стало ясною річю, що надання самоуправи Сх. Галичині є першою умовою, без якої не наступить визнання нашої суверенности над тим краєм ані з боку Франції, ані Англії, ані Італії. Головно від року натиск великодержав під тим оглядом дуже загострився; а справа розписання соймових виборів на території Сх. Галичини зробила ту справу ще актуальнійшою. Вже міністр Скірмунт переконався, що ані в Парижі ані в Льондоні не поведеться добути визнання польської суверенности аж по Збруч, коли одночасно не розвяжеться в компромісі з великодержавами квестії „статуту" для трьох воєвідств (?!), що складають Сх. Галичину".

Ось як „Час" реклямує нужденний екстракт станьчиківських мозків. Та ми спокійні за той проєкт, що остане тільки проєктом на вічну память і сором тої Польщі, котра більше століття стогнала в чужинному ярмі, а сьогодня хоче в такий спосіб „самоозначувати" український Піємонт.

У виборчому круговороті.

(Лист з Волині.)

Волинь з давен-давна була місцем чи не найжахливійших експериментів винародовлювання та нищення українського люду. Навіть принціп самовизначення націй мав би служити на Волині на школу нам та на скріплення польського „стану посядання". Про їхній сприт на тому тереші свідчить і сповідь Ол. Саліковського:

„..... ці дячі, переважно члени Сойму, заявляли тоді (себ то, коли так безсоромно продавалась Волинь наша за тридцять срібняків! ... М. Л.), що Волинь повинна стати під владою Польщі притулком для вільного розвитку української культури, навіть Українським Піємонтом, і цілком поважно запитували, (sic!) чи погодився б С. П. Петлюра, або тодішний премієр міністр УНР. — В. К. Прокопович взяти пост воєводи волинського...

Так, це було... Але польська душа надзвичайно мінлива, і замісць Петлюри та Прокоповича на Волині опинилися... „австріяки", від яких таким тяжким стогоном стогне тепер нещасна наша країна". (Українська Трибуна" ч. 39 (237) за 19. лютого 1922 р., стаття „Старі шляхи в новій справі"...).

Тут слід зазначити, що міркування-висновки Ол. Саліковського про „надзвичайну мінливість польської душі" є цілком хибні... Душа польська, що дотикається взаємовідносин з українським народом,

жадніський еволюції не піддається: й „народова демократія" з кс ондзами а la Люгославські й людовці ріжних родів, і навіть ППС. — всі вони ревно повнять свою місію: „Зніщене Русі" — провідний мотив у діяльности кождої польської партії чи угруповання!... Нав ть вільнолюбні клічі про повне самовизначення нації, висовуються на форум партійної програми, — як не для ошуканства, то принаймні вже для провокації. Ось вам якійсь Пясковскі, маючи відповідні уповноваження від Ц. Комітету ППС., свої пропозиції щодо виставлення на листі кандидатів на послів до сойму від ППС. на Волині трьох Українців (один з них навіть *безпартійний*!), мотивував нам тим, що ППС. має своїм ідеалом повне відірвання Волині від Польщі і через те хочуть вони, соц ялісти, провести на послів до сойму свідомих-національно Українців. Та ошуканство не вдалося: пепесівцям (висловлюючись російською політичною термінольогією) „обехать хахла на козі" не пот.:.нило.

Що душа польська не є „мінлива", що поступування з нами панів „стану посядання" — й колись і в сучасну пору, й на Волині з Холмщиною і навіть в обсадженій з дозволу держав антанти Галичині — є однаковіське, про це переконує нас суворa дійсність. Дарма, що „wielkorządca" Волині є тепер вихвалюваний Ол. Саліковським за свою попередню діяльність (у тій же статті „Старі шляхи у нові справи") п. Міцкевіч, котрий колись у Золотоверхому Київі, коли був він членом Центральної Ради, „робив гарне враження своєю енергією й тактовністю, широю працею і для своєї національности і для нової української держави".

Досить того, що в час виборчих „гольностей" польська влада конфіскує відозву до селянства зявитись на збори для обмірковання справи виборів до сойму (м. Володимир та Луцьк), що державна поліція в Ковлі проб є не допустити до відбування приналежних зборів у виборчій акції без... дозволу поліції. При складанню виборчих списків масово не вписується більш свідомих українських громадян, як ото вчителі, лікарі й паноті наші. „Вільнолюбний"-же воєвода п. Міцкевіч є цілком глухий. Сучасний „wielkorządca" землі Волинської при тому взагалі не дочуває, як по селах Волині — „визволенці" та инші політичні шахраї в большевицький метод намагаються спровокувати наших селян. „Ось ці лани, що навкруги вас, мусять бутй тільки ваші... Вся земля мусить перейти до вас і то без викупу!... Геть панів обшарників!... Геть поліцію — захистителя буржуїв панів" — подібного змісту демагогічні вигуки можна почути на вічах партії „Визволення". Поліція слухає все то та... мовчить. У той же час польська влада розгонює культурні наші осередки — кооператорів і педагогів з м. Кремінця випроваджує з Волині. Після всього того приходиться подивляти ту одностайність в політиці — й реакціонерів польських і ніби соціялістів і урядових чинників і навіть українофілів Поляків — і то скрізь та всюди.

Бачучи, що переслідуваннями терором, — що особливо збільшився підчас виборів — свого не діпняти, що українські маси на гачок „*мінливости польської душі*" (додержують термінольогії Ол. Саліковського) ніяк не даються зловити, Поляки на „кресах" хопились до більш спритної політики: вони виплекують у нас на місцях льокального характеру наш український національний партикуляризм...

— „Вибирайте за послів своїх добре знаних людей, з мужиків таки", — такі гасла вони, відпоручники польських партій кидають у маси, там — де самі спіймали облизня. Й таке творилося заздалегідь ще до розпису виборів...

Ще, як то кажуть: телятко в корові, а вже різник з обухом чатує... Таке саме на Волині з Холмщиною. Сфера впливів і терени українські задовго ще перед виборами були поділені. А тут ще й витикається й особа отамана Оскілко.

Divide et impera!... Наче топельник за косу, хапаються польські гакатисти й за це прислівя.

Ось така поважна ситуація, змусила крайні соціялістичні українські угруповання, що в принципі стояли за бойкот виборів до польського сойму й сенату, приняти дуже активну участь у виборчій кампанії. Щоби відхиленням од виборів не причинитися до розбиття одноцілого національного фронту (беручи під увагу з всім инакше правно-державне становище Волині ніж Галичина й без порівнання меншу свідомість і національну карність українського нар ду, як то має місце у тій же Східній Галичині) партія українських соціялістів-революціонерів — свою політику поступования в справах виборів до польського сойму й сенату — в усьому підпорядковує директивам Волинського Українського Народнього Комітету. У слід за тим на так званих „Східних Кресах" зав'язується спілка білорусько-українсько р сійська, або „Слов'янський блок", а там — як необхідна конечність польської політики — повстає і блок національних меншостей в Польщі.

Й суспільність польська, й урядові чинники не аби як затр ожені тим блоком. Кружляють ріжнородні видумки-побрехеньки; то зявиться в пресі поголоска про невірність блюкови котрогось соціялістичного українського угруповання, то знов трублять, що блюк розвалився і т. н.

Серед нашого селянства на місцях, темні духи пробують награвання на струнах антисемітизму: „Ваші політичні провідники запродалися Жидам та ворогам нашого славянства Німцям".

„Ось нарід український в Галичині більш розумний.. Там не йдуть на мотузку в Жидів, а принаймні слухають свого Петрушевича й бойкотують самі вибори".

Забувається при тім приказка: „крути та не перекручуй". Хоча про це, під якою стріхою краще нам замешкувати, думки Волинянка ніхто не чув, одначе всьому світови відомо, що силою всяких подій та політичних збіговиськ цілком незалежних від українського народу правно-державне становище Волині та Галичини не одне і те саме.

Більш далекозорі українські провідники на Волині, всі ті крутійства щодо виборів, що заздалегідь до виборів передбачили. Коли народжувався самий той блюк, член Українського Народнього Комітету Волині, Андрій Пізнякевич (він є членом Всеукраїнського Трудового Конгресу) був проти блюку, як і взагалі проти самих виборів. Він близьким знайомим своїм доводив, що щоби там ми не чинили, а польські крутійства візьмуть таки верх... І щоби не бути пасивним — не приймаючи в тойже час участи в тих „виборах" — пробирається на Чехи, щоби там широкому світови голосити про кривди Волинянка.

Передбачування п. Пізнякевича починають потроху здійснюватися. Чутки про тертя в блюку національних меншостей є фактом. Замість консолідування всього жидівства, фолькісти виступають з блюку. А жидівські партії, що позостались вірні ідеї блюку (особливо вже місцевий жидівський елемент Волини) висовують претенсії не до здійснення.

— „Ви ось знаходите справедливим, щоби ми згідно пропорціональности нашої людности, о тримали по окружним листам на Волині лише два мандати до сойму... А ось „polskie zjednoczenie" давало нам більше", — такі були слова одного жидівського діяча на жидівсько-українській нараді в м. Луцьку.

Панове!... А може Люгославські даватиме вам, Жидам — ще більше? Муситеж ви здавати собі справу, що Волинь є суто український край, І коли Поляки взагалі хочуть щось давати, то не своє, але наше українське... Отже беріть і від них коли вам поведеться.

Й при такій ситуації, на запитання, що нам чинити, — відповідь инша, як у всьому коритися директивам Центрального Українського виборчого комітету, инша бути не може. Українці залишаються вірні блюкови до кінця. Льокальний, навіть щиро народній український партикуляризм (витвір польський, звичайно) не поведеться: дарма що ех-отаман Оскілко сидів у таборах — як він це реклямує скрізь і всюди — наша людність за його не подасть голосів.

Треба гадати, що не зважаючи на террор ми одностайними виступами на виборах ще раз підкреслимо, що Волинь є суто українська країна

Жидівство Волині (гноблене на рівні з нами в царській Росії й так само як і ми в „демократичній" Польщі) врозуміє вагу блюку. Адже самий той блюк завданням своїм має направити кривди, спричинені всім поневоленим меншостям, але ні в якому разі латати діри своєї за кошт матні свого суседа.

Марко Луцкевич.

Процес Федака і тов.

Із місячної хороби радника М ера.

Київ.

Ми писали вчора, що після офіціяльної заяви про відложення процесу оборонці склали спільний протест перед президентом суду Гавлем та м. и. зажадали допустити їх на негайну конференцію з обжалованими. Обжалованих привели тоді до салі розправ, де ждали їх оборонці та найблизча родина. Сестри та рідні обжалованих передали їм квітки, аби їх хоч трохи розважити після цього нежданого удару, який їх стрінув з боку польської „справедливости". Цей

Довідуємося, що дійсно на день перед запов'ідженою розправою готовилися у суді до розправи, бо крім ріжних розмов і погодок ніяких спеціяльних „директив" львівський суд не отримав. Ніхто відложити розправу прийшов з Варшави о півночі з неділі 17 на понеділок 18. ц. м., що цілком згоджується з вісткою, яка кружляла зранку перед розправою, а саме, що п. радник Маєр, який днем раніше ходив по вулицях цілком здоровий, дістав о півночі атаки серця.

ЮРІЙ КМІТ.

2)

ГИМН ОДРУЖІННЯ.

(Витяги з повісти „Мандрівка").

(Продовження.)

У тобі все щораз чудовійші о-кани відкривав, біля яких з захопленням припочивав і цілюще себе покріпляв...

Мандрівка з тобою — розжарена земля з обильною, небесною росою.

Буря верхом гуділа, а долом при нас німіла.

Початий життєвий банкет не біднійшав, не кінчався, а й у щораз нові пишноти квітчався, прибирався...

Не було в мене для небес слів похвали, що вони мені тебе віддали..

В кожній жилойці пашать святі гаї, в кожному ударі жиачика бренять ручаї в раї...

Стаю й питаю: Подружя, подружя, вещінена ціною, багатосяйна, золотопроміння вершино — світ тебе не пізнав, якщо будь-чим оскорбляв!

Як у лугах, лісах птахи громадяться, літають і невиспіваними мельодіями простори сповняють, так думки над естетами витають, ариднають, себе взаїмно доповняють і зривними акордами душі мережають...

Одна урна сльози збирала, одна чаша смутки горя приймала, одно сочка всі проміння скупляла і спільне життя леліяла...

Коли ти в мої пороги ступила, на всьому небесна святість спочила!

Знаю, знаю, що любов нам учинила — серце й духа із неволі слободила.

Всі турботи, мов се листя, поспадали, а над нами щастя, розкіш царювали.

Ти все життя з тисячним шумом у щось одно велике сплела і і йому чарівно-квітне русло надала.

Втихомирялось на твойому лоні примховате життя у своєму стоні...

Належне духа знаття й великі осередки чуття, здружені в одно, здержать у грізній повені судно життя...

Могутні хотіння й любовні тремтіння — се сила, що її не зломить розкохта могила...

В одчодніжку не пожинала, а й вічно-стійне леліяла...

Незмідні глибини — її поля, царини...

Пребагатий материй арсенал — твій найвищий, осередній ідеал..

Чиста, несплямлена, у вихрових метільницях ішла й прапор ж ночости гідно та вірно несла...

Промішані ниточки добра й зла уважливо протинала, золотом серця все рівняла, нові взірці мережала...

Добра жіноча наука, коли тривка життя й знаття сполука.

Хай заблисне матірне сяйво у найтемніших глибинах — хай ясно освітиться у найтісніших низинах!

Мандруй туди, жіноче серце, мандруй, та голос розпуки почуй, почуй!

Безмежні простори любови — не страшні ій ніякі запори, не шкодує життя, не шкодує крови...

Де справжні подружні огнива — любви, там незгаслі лучива, всякчасно горюча жертівня й високих почувань невтомна вартівня...

Любцю, любцю, колиб тебе не мав, повноб горя зазнав!

Шалює море пирскає піна — наточилось сліз і крови по самі коліна..

Ти собою високу тайну розкривала мені. Не звірятко в й дух у вершині...

При тобі пізнав — ах, як непорівнянний дар завитав — що не жию тільки з хліба, страви, а й що даєш мені ще цінної приправи з зоряної заграви...

Що принесла світови Різдвяна ніч, се блистить мені рясним сяйвом із твоїх віч...

Слава, слава небесам, що піддали ож рені пустарища сим благодійним росам!

Ні, ні, я собі не уявляв, що в тобі щось надземного мав...

І тінь і шелест і сліди вели душу мою за собою сюди...

Не захмарювався нам небозвід, не линяв роскоші квіт, хоч буря ревала і тремтів світ...

Не було провалля між нами, все йшли одними шляхами...

Все встелялось, доповнялось, у соняшних блисках купалось...

Мов би що тільки побирались, так завжди з захопленням стрічались.

Що дня у собі новий світ одкривали і в величних знахідках раювали...

Ні ти мені, ні я тобі понижний володар, а й одно одному вимріяна цариця, вимріяний цар...

По наших нивах спішить мото-

незначний епізод, зворушуючий з погляду людяности, як вияв співчувань найблизчої рідні, безсильної допомогти чимнебудь своїм синам і братам, — які вже рік мучаться у вязниці, — привела польську „патріотичну" пресу у більшість. Вони раді би бачити гайдамакуф щоби „gnił w lochu" („Gaz. Codz."), а тут такі „jawne kpiny z powagi rządów polskich". Хто винен з цієї поваги — найкраще відомо п. радникови Маєрови і його начальству.

Два тижні!

„Gazeta Warsz." друкує телеграму зі Львова про відложення процесу та про те, що „розправа почнеться тоді, коли новий предсідник познайомиться з актами", а воно треватиме найменше два тижні.

Жаль, що кореспондент шановної газети не подав найдальшого терміну. Підождемо.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вид. нн. 40.000.

З Волині.

До виборів.

Центральний Український Виборчий Комітет випустив програмову відозву, в якій міститься та платформа, на якій стоїть Комітет. Платформа містить такі домагання:

1. Земля для працюючого люду, не панського, а тутейшого, що від віків край наш заселює.
2. Скасування всіх кольонізаційних законів.
3. Воля Віри.
4. Рідна школа на кошти держави.
5. Найширші права приватного шкільництва.
6. Повні права нашої рідної української мови в усіх державних і громадських установах.
7. Повні права вірі православній і оддача назад наших церков, забраних од нас і замкнених нам.
8. Зменшення податків для обідненого населення.
9. Для робітників 8-годинний день праці.

Повна свобода робітничих організацій для боротьби за ідеали робочого народу.

Державне забезпечення на випадок хороби, старости, інвалідности і безробіття.

10. Свобода слова, зібрань, організацій, друку.
11. Рівні права для всіх громадян Держави.

Виганці з Волині.

По відомостям, які надходять з міністерства внутрішних справ у Варшаві шляхом приватнім, вигнані з Волині до Польського Сибіру п. п. професор Василь Біднов, голова Управи Бюра Волинської Кооперації Яким Грабов, член Ради тогож Бюра Марко Трепет та член Правління Боложівського Споживчого Тов-а на Кремінеччині Іван Романченко, які видалені були з Волині з ініціятиви Кремінецького старости п. Робакевича та воєводи Волинського п. Міцкевича й не без участи „ославленого" директора Кремінецького відділу банку людового в Варшаві п. Михайла Панкевича, мають одержати закордонні паспорти для виїзду до Чехії без права повороту.

В таку форму вилилась „decyzija" міністерства на безпідставні поступування місцевих органів влади.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Турецькі звірства в грецькому освітленню.

Королівське грецьке посольство у Варшаві видало 18. ц. м. звідомлення такого змісту:

Телеграми, які наспіли протягом останніх 2 днів до грецького посольства, дають точні інформації про звірства Турків підчас пожежі Смирни.

З хвилею окупації міста кемалісти стали масово карати смертю Греків і Вірмен, закидуючи їм співділання з грецькою армією. Богато грецьких жовнірів, які не вспіли в час опустити місто, вбито в жорстокий спосіб, відтинаючи їм голови і привязуючи мертве тіло до стовпів. Богато приловлених жовнірів кинено в мішках у море. Розстріляно безліч Греків і Вірмен. Також потверджується вістка про смерть грецького митрополита Хрізостомоса, котрий був горячим приклонником церковної унії.

Митрополит Ефезу, якому вдалось втічи в час на один з кораблів оповідає, що на приказ турецького генерала Нурредіна, видано монсіньйоре Хрізостомоса на поталу товпі, яка вирвала йому бороду і знущаючись вела по вулицях міста. Тіло вбитого митрополита і його секретаря почвертовано відтак в звірський спосіб на площі Укічесме.

Вістку про смерть вірменського архієпископа дотепер не потверджено. Пожежу в Смирні викликали з повною свідомістю Турки, з метою затерти сліди вбивств і грабіжей. Жовніри правильної турецької армії піддержували пожежу міста, кидаючи запальні бомби. Пожежа розпочалася в другий день після входу кемалістів і поширилась в страшний спосіб на грецьку і вірменську дільницю, які спалено до тла. Турецька дільниця стоїть ненарушена. Пожежу попередила масова різня людей, яка тревала цілу ніч. В огни погибло богато християн.

Великі втрати потерпіла також закордонна торговля, а в першу чергу велико американські фірми „Тобако комп. енд Стендерд комерсіель", яких склади знищено до тла. Знищено також величезні припаси середників поживи і великі склади французької фірми „Оросді Бак". Жертвою турецького вандальства впали також французькі школи і союзи християнської молоді.

Збіги, що у великій скількости прибувають до Атен, описують страшний кінець Смирни, з якої крім турецької дільниці остало всего кілька домів. Свідки оповідають про мученицьку смерть 800 християн, які скоронилися в католицькій катедрі і яких безпощадно вирізано. Вбито також богато Жидів, Европейців і велике число католицьких священиків. Всі підчеркують з признанням помічну діяльність американської маринарки, яка захистила на своїх кораблях велике число втікачів. Дуже помічні були також японські кораблі.

Число жертв годі точно обчислити, всетаки переходить воно 100.000.

Наради над турецькою справою.

Аг. Райтера доносить: Льойд Джордж, Чемберлен, Еванс і Черчіль відбули оноді конференцію, на якій через цілий день обговорювано турецьку справу. Згадані учасники нарад були у постійній телефонічній звязи з секретаріятом заокордонних справ і з льондонськими урядовими кругами. Дня 17. ц. м. відбулось на Даунінг Стріт засідання кабінетної Ради.

Новий проект в справі Царгороду.

„Дейлі Телегр." доносить, що з кругів малої антанти вийшов проект уміжнароднення Царгороду і Дарданелів під контролею Союзу, подібного до Союзу Народів.

Поділка Греції.

З Атен доносять: Французький корабель привіз 18. ц. м. 1.400 грецьких втікачів до порту в Піреус. Дуже богато втікачів, м. и. також митрополит Ефезу склали на руки французького посольства подяку, де підчеркнено з признанням посвяту французських моряків, яким богато втікачів завдячує життя.

Голоси французької і англійської преси.

Французька преса обговорюючи грецько-турецьке непорозуміння, висказує отверто своє невдоволення ізза останніх англійських заряджень проти Кемаля Паші. Денники захидують Англії тенденційність політики, яка зміряє до знищення Туреччини і забезпечення англійських впливів на Сході. Така політика може, на думку преси, покінчитись катастрофою і викликати повстання турецьких племен.

О скільки йде о балканські держави — пише Матен — то бажають вони в першу чергу миру, який дорого купили і будуть безумовно піддержувати мирову акцію Франції. Денники пригадують одночасно, що Англія радила свого часу Франції примінити політику помірковання, що являється впрочім наказом засади солідарности і одинокою дорогою, яка веде до управильнення положення.

Всі англійські денники підчеркують конечність вдержання згоди між союзниками. Ціла преса відкликується до почуття приязни і второпности турецького уряду, перестерігаючи його перед легкодушною і небезпечною політикою. „Таймс" дають до зрозуміння, що півурядове експозе англійського становища вийшло в урядової канцелярії Льойда Джорджа і було оголошене без попередної згоди в Форін офіс.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Асимілятори підходять в сутінь.

„Газета Варшавска" подає:

У Львові відбувся другий з'їзд Союза Поляків мойсеєвого віроісповідання із Східної Галичини. Він виніс постанови, пятнуючі „Розвуй" і подібні інституції, які підтинають істнування широких мас жидівського населення. Одночасно взивано Жидів, щоби єднались із всіми го-

---

рня сівня й засіває нам золоті зерна щодня...

О, кохання, незбагнута тайно тайн, невичерпане море, незгасла зоре! Твоє поле ратей оре, оре, а ніколи не дооре...

По узгірях ми сідали, перед нами багаті лани хвилювали й нашу долю малювали...

Хатчино моя, яка ти привітно красна! Бо в тобі порядкує її душа чиста, ясна...

Куди не повернусь, ти все зо мною, наче містерний чар по полях, по лугах і лісах, весною...

Ти з дитятком на лоні — легендарна цариця в діямантній короні...

Розлитий святий спокій! Повернений раю мій!

Пливуть ручаї натхнених почувань — утихомирні джерела спінених хвилювань...

Твоя колисанка з дитячим усміхом тісно єдналася — душа моя зоряною гірляндою квітчалась.

Завої, пеленочки — глибокі, сердечні мережаночки...

Кімнату сповнили небесні д[ж]ерела й чарують райською музикою [в]ухи...

Шепочуть уста гарячу молитву на злотосяйну життєву ловитву...

Розвернена пишно-квітних надій весна — далеко-далеко буря грізна...

Велич щастя: я тебе люблю я тебе маю, в роскошах гублюсь, поринаю...

Ні сповісти, ні списати, а й з екстазним тремтінням тайну тайн леліяти...

На порозі стояла, вічка похиляла, грудь хвилювала, душа упоєння зсиляла, снувала — над нами таємна сила витала...

Горличко єдина! Горнусь, тужу, мов самітна билина:

Ти мій, я твоя дитина!

Небесна роса розсипана твоя коса...

Все, що у тобі, се ясні зорі, перли у морі...

Я все тремчу, лякаюсь, чи в ... містерне святая святих не в... раюсь...

Серце моє, серце, торочи, повідай про шумливий май, про вічновесняний край...

Твої рученьки так мене в обіймах держать, що усі раї, усі ласки, дари, уся розкіш з усіх кінців, усіх сонць, усіх просторів сюди летять...

Як рибі з водою, так мені з тобою...

Ні, ні, серце, сього порізнання не клади: Наше кохання розтопить усі леди й добуде цілючої, оживної води!

І ниви і челядка і скотята, зверхня й осередня хата — усіх і усього розвитня доля під могутній твій покров прийнята...

Як колись бог царьови тонами ліри мури звертав, так гармонійний твій голосочок у нашому домі видатно все ладнав...

Ніде і в нічому тебе не обмину, швидко легкими крильми за тобою все лину — по трудах, по вихрах заколисуєш до чарівного сну...

Солодка страва, яку ти подала; солодкий напій, де злитий увесь чар твій...

Я втоми, я болю не чую — величні думки за тобою сную...

Огонь твій всецїло мене обняв і земне на вічне перетопляв..

Добирай, мандрівче, товаришку, добирай, а матимеш справжній, непокінчений рай!

Поблудиш — душу й тіло за дарма струдиш та з[в]екло неминуче збудиш...

Слухай серця, слухай духа, які вогні, яка скрука?

Шумно-заманні хори мчать швидко в забутні простори...

Осінь сита, а сумна; весна люба й без майна.

Що дня, що години щось цінно-нове в тобі відкривав і морочній, роспучній журбі вістря притупляв...

У твойому сяйві вдуховлювалась уся річ, уся земна потреба, а ти являлась мені жрекинею й поселенкою неба...

Годинами стояв би і в твої[й] душі читав би...

Величньо висока подружня злука! — не є теж „чудниці", що в надрушенню трагічна роспука...

Ах, як уміло розсипала самозафірування, щоб горіло, щоб ясніло святеє кохання!

Літав пташок попід дашок і кликав: Весна, весна! Забудесь у любови долейка тісна — пролетить, прогудить буря грізна...

Темні ночі світ скривають, шаліють дикі клекітні — по розвертньому морю кораблі гуляють і кидають переможно золоті вогні...

Ти все вичувала, усе підмічала, чого душа моя бажала — серце з серцем ти єднала й по мистецьки все ладнала..."

(Продовження буде).

рожанами, що стоять на ґрунті польської державности.

Послам до законодатного сойму: Колішерови, Левенштайнови і Штайнгавзови заявлено, що їх становище підчас останньої кризи не було згідне з ідеольогією Союза, а послам Дімандови і Равхови висловлено довіря. В справі надходячих виборів Союз постановив, що як організація — в партійним розумінню аполітична, не виставить власного списка кандидатів.

Небезпечні афіші.

У бобрецькому повіті порозліплювали по селах оголошення про вибори до сойму, а селяне мусять вартувати біля тих афіш, щоб їм не трапилася якась погана пригода. Цікаво, що повітова влада має необмежене право робити господарів поліцаями до справ, які не мають нічого відношення до сільського господарства.

Законні постанови про виборчі комісії і участь в них.

На основі постанов арт. 25. закона про виборчу ординацію до варшавського сойму з дня 28. липня 1922 р. членами окружних і місцевих (обвідових) виборчих комісій можуть бути лише горожане польської держави, і то лише такі, що уміють по польськи читати і писати. Особи, які не є горожанами польської держави або не вміють по польськи читати і писати, є законно нездатні бути членами виборчих комісій.

Члени виборчих комісій, що ухиляються від виконання своїх обовязків без оправданих причин, підлягають лише грошевій карі до 20.000 мк., яка може бути наложена тричі арт. 25. ust. 1. Кара арешту є законно виключена. Особи в горі наведені, що є признані законом неспособними бути членами виборчих комісій, не можуть бути карані за неучасть в комісії. Колиб когонебудь покарано помилково, треба правними засобами доходити своїх прав.

Оправдуючою причиною, про яку говорить закон, є хороба, ослаблений зір і слух і т. п.

Грошеві кари на членів місцевих і окружних комісій накладає председник окружної комісії. Проти його рішень прислугує відклик до повної окружної комісії. (арт. 26). Закон є неточний і не говорить про дальші правні засоби. В кождому одначе випадку лишається жалоба до Адміністраційного Трибуналу.

(g).

"Orędzie" повітового старости.

Starostwo w Kosowie. L. 7922.
Kosów, dnia 9. września 1922.

Okólnik.

Do wszystkich Zwierzchności gminnych tut. powiatu.

Doszło do mej wiadomości, iż z powodu rozpisania w borów do Sejmu i Senatu, które odbędą się na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej, — rozmaici wichrzyciele miejscowi i obcy, chcąc zaburzyć dotychczasowy spokój, ład i porządek, który jest podstawą każdego praworządnego i kulturalnego bytu państwa, dążąc do obałamucenia spokojnej ludności, która z tego porządku i ładu korzysta, rozpoczęli szerzyć po wsiach kłamliwe wieści, jakoby władze polskie miały zmuszać ludność do wyboru posłów polskich, przyczem rozpoczęli sieć potajemnie pogróżki bądźto ustnie, bądź piśmienne by praworządną i spokojną ludność sterroryzować i przestraszyć, a tem samem zmusić ją, by nie głosowała i przy wyborach i nie wybrała swych posłów ze szkodą własną, a dla korzyści tych, którzy dla ludu nic nie zrobili.

Rzeczypospolita Polska jest mocarstwem wielkiem sięgającem aż do morza Bałtyckiego, otacza wszystkich obywateli Państwa bez różnicy narodowości i wyznania swą opieką, a mając ku temu swych sumiennych urzędników zapewnia wszystkim swym ludności różne prawa, bezwzględny spokój, ład i porządek i bezpieczeństwo życia i mienia każdego obywatela, a że ludność tut. powiatu sama doświadczyła, po ciężkich przejściach wojny światowej i niejednokrotnie w swych enuncjacjach stwierdziła. Rzeczypospolita Polska jest matką wszystkich swych obywateli, a nie macochą, i dlatego chce, by wszystkie narody ją zamieszkujące miały swych reprezentantów czyli posłów do Sejmu i Senatu, a którzyby tam przedstawili wszelkie potrzeby i żale, wszystkich obywateli bez różnicy narodowości i wyznania.

To samo odnosi się do tut. powiatu w którym ludność bez względu na narodowość i wyznanie wybierze sobie posła sama, według własnej woli, do jakiego ma zaufanie, że ją godnie reprezentować będzie w Sejmie i Senacie i broncić będzie jej interesu i potrzeb, i koteż potrzeb tak niesłychanie pod każdym względem zaniedbanego powiatu.

Sami obywatele tut. powiatu czują, jakich dobrodziejstw i opieki doznają od Władz Rzeczypospolitej Polskiej. Ile biedniejsza ludność huculska tut. powiatu otrzymała kukurudzy od Rzeczypospolitej po cenach najniższych na wyżywienie, oraz jaki ma zapewniony spokój, ład, porządek i bezpieczeństwo życia i mienia, mogąc spokojnie i z zadowoleniem obsiewać swych wojną zniszczonych gospodarstwach i dorabiać się dobytku — w przeciwieństwie do tych mąk i krzywd, jakich ludność tut. powiatu zaznała w czasie poprzednich rządów, zanim te piastowane ziemie polskie wróciły na łono Matki Ojczyzny.

Wichrzyciele ci, którzy dla ludu nic dobrego nie zrobili, szerząc fałszywe i bałamucące sfery inny naród wieści, działają tylko na jego szkodę przez zmuszenie terrorem do uchylenia się od wyborów i nie wybrania swych posłów, aby tylko wprowadzić zamęt i zachwiać ogólnym spokojem, ładem i porządkiem, a czego ofiarą padłby tylko ni winni obywatele tut. powiatu. Rzeczypospolita Polska i dotąd jako potężne Mocarstwo mimo wszelkiej próby wichrzycielskiej utrzyma nadal istniejący spokój, ład i porządek, oraz zapewni wszystkim praworządnym obywatelom powiatu należyte bezpieczeństwo życia i mienia, by mieli możność spokojnie przystąpić do urny wyborczej i oddać swe głosy według własnej woli na posła, który go uznają sami za godnego wyboru. Zaznaczam przytem z całym naciskiem, że Władze Rzeczypospolitej są i muszą być bezstronne i w czasie całej akcji wyborczej, aby obywatele mogli oddać swoje głosy na posła bez żadnego nacisku spokojnie według swej woli i sumienia. Wszystkie Narody wszystkich Ziem Rzeczypospolitej, jak długa i szeroka t. j. Polacy, Rusini, Białorusini, Litwini, Żydzi i Niemcy zorganizowały się już w Komitety, celem wybrania swych posłów w dobrze zrozumianym swym interesie i dla swej korzyści, gdyż żaden Naród, dbający o swoje dobro, swe prawo obywatelskie, o ład i porządek, o swe bezpieczeństwo i dobrobyt nie może się obejść bez swych posłów, którzy jedynie są powołani do strzeżenia im rosów swych wyborców. Z tego powodu, dbając o dobro wszystkich obywateli tut. powiatu, bez różnicy narodowości i wyznania, wzywam tychże, by nie dali posłuchu żadnym wichrzycielskim podszeptom, któreby mogły zachwiać ładem i porządkiem publicznym, panującym w powiecie, by się nie dali straszyć i wystraszyć zmatemi niebezpiecznemi pogróżkami, szerzonymi tajne lub jawne przez rozmaitych wichrzycieli i agitatorów, którzy mogą przynieść tylko niezbędne szkody całemu społeczeństwu, zamieszkującemu tut. powiat, by w swym jaknajlepiej zrozumianym interesie własnym i swego własnego dobra utrzymali sami jak największy spokój w gminach i przystąpili do wyboru swych własnych posłów, jakich uznają za najlepszych, by ci ich wybrańcy bronili ich interesów i dobrobytu, oraz żeby wszyscy obywatele powiatu mogli dalej żyć w tym spokoju, porządku i bezpieczeństwie osobistym, jaki mu dotychczas dał i dalej da sprawiedliwy i bezstronny Rząd Najjaśniejszej Rzeczypospolitej Polskiej. Z drugiej strony zaznaczam, że dla dobra praworządnych i pragnących spokoju obywateli Rzeczypospolitej i tut. powiatu bez różnicy Narodowości i wyznania, a znękanych ciężkimi przejściami wojennymi, zapewnię spokój i bezpieczeństwo bezwzględnie, a przeciw wichrzycielom i agitatorom, dążącym do zakłócenia tego spokoju i bezpieczeństwa, jaki panuje w powiecie, w obronie tego spokojnych mieszkańców postąpię jaknajsurowiej i najbezwzględniej w myśl przysługujących mi praw na podstawie obowiązujących ustaw. — Również Naczelnicy gmin (komisarze rządowi) są mi osobiście odpowiedzialni za utrzymanie bezwzględnego spokoju i bezpieczeństwa publicznego po gminach w czasie całego okresu wyborczego i zaznaczam z całym naciskiem, że w razie najmniejszego zakłócenia spokoju i bezpieczeństwa życia spokojnych mieszkańców, którzy pragną wziąść udział w głosowaniu i wybrać swego posła, zaprowadzę ten spokój i ład wojskiem. Niniejsze obwieszczenie należy podać we wszystkich gminach do powszechnej wiadomości w sposób w miejscu praktykowany. O należytem ogłoszeniu przedłoży mi p. Naczelnik gminy (Komisarz rządowy) sprawozdanie do 3 dni pod osobistą odpowiedzialnością.

Starosta:
Siekierski wr.

Збірка жертв на будову памятника на могилі Льва Мартовича на Пов. Тов-ва Кредитового „Дністер" в Рави Руській.

З польських справ

Рада міністрів.

Рада міністрів прийняла на засіданню 18. ц. м. такі пропозиції: міністра закорд. справ про вступ Польщі до міжнародньої угоди про автомобільний рух; міністра військових справ про додаткові кредити для митної кордонної сторожі; міністра фінансів про поширення на Вилейщину сили закону про право мін. фінансів видавати розпорядження з метою управильнення грошевого обороту з закордоном та обороту чужими валютами; законопроект про поширення закона про академічні школи на Академію мистецтва у Кракові; про право уряду зміняти й касувати розпорядження які торкаються рим.-кат. церкви та які суперечать польській конституції; про зміну деяких законів про судово-цивільну процедуру, обовязкових для б. австрійських країв; про випуск 8 проц. державної золотої позички з 1922 р.; про низку біжучих справ.

Екстренний з'їзд ліг.

22. ц. м. має відбутися остаточна передача східних кордонів польській делегації мішаною комісією, яка врешті покінчила свої праці. Головою польської делегації призначений бриґадьський староста, п. Пепішевскі.

Варшавські телефоністи.

Союз варшавських телефоністів жадав підвижки 50—70 проц. платні; годяться дати їм лише 35 проц.

Після сьні вибори.

Партія незалежних польських соціялістів призначила своїх кандидатів на 14 округ. вступаючи у блок жидівської обєднаної соц. партії, німецьких соц. дем. у Польщі та незалежної соц. партії у Гор. Шлеську.

Грабе і І вибори

Польська преса живо цікавиться питанням: чи п. Грабскі захоче кандидувати до сойму, чи погнівається та повелне вполювати в голови молодого покоління свою професорську мудрість.

Дитьом теж сніданок.

„Słowo Polskie" обурене на п. Яна Домбского, котрий буцімто заявив у промові, виголошеній на сніданку, яким міністер зак. справ Нарутович гостював югославянських журналістів — що Польща і Югославія повинні випросити собі „фактерстао" Чехословаччини. Така промова викликала у південних гостей велику „консернацію". „Sl. P." пише, що „прочистила атмосферу" приємна і сердечна промова сектора Каспрояіча.

Тверді виборці.

Заборона продажі алькоголю торкатиметься сьомих днів, а саме 1—5. і 10—12. листопаду ц. р.

Споживний склеп

відкрив „Союз Українських Інвалідів" у Львові, при вул. Валовій 31.

Наші інваліди не хотять бути тягарем суспільности і беруться до праці. Обовязком Громадянства йти тим змаганням на зустріч. Національним обовязком є підтримувати лише свої підприємства. Кому хто купує в чужинців, підтримує їх і дає їм силу. В споживнім склепі при вул. Валовій 31. є всі товари першої якости і по конкурencийних цінах. Хто жалує кілька кроків зроду до свойого склепу, той відмовляє поміч нашим інвалідам.

Українські Інваліди є певні, що Громадянство підтримає їх працю і не понесе тяжко запрацьованого гроша до чужинців.

XI, 1—1

Совітська Росія.

Зачинається пленум центрального комітету допомоги голодним В. У. В. К.

Пленум центрального комітету допомоги голодним В. У. В. К. постановив: 1) запропонувати комітетам допомоги голодним районам скоротити громадське харчування, заховуючи його лише для них, що в наслідок голодного року лишились без забезпечення. 2) Запропонувати всім комітетам допомоги голодним з 24. серпня скоротити свої штати на 40 відсотків.

Страйк.

Частина майстерень Путиловського заводу в Петербурзі страйкує вже другий тиждень. Робітники домагаються заявлення деяких майстрів комуністів.

Нові концесії.

„Daily News" повідомляють, що совітське правительство дало Американцям в Сибірі дуже важні концесії. Нафтові джерела на Сахаліні видано до експльоатації товариству Сінклера. Концесії на торговлю хутрами в Амурській области видано групі Фенстена в Нью Йоркові. Розробка золотих копалень передана Вендту.

Совітські хабарі.

Московські „Ізвестія" публікують рахунок видатків, які мав Державний Банк перевозі при партії тов. з Іванова Вознесенська до Москви:

1) 31. травня. Виплачено начальникови станції Іваново Вознесенськ за злучку потягу — 20,000.000 руб.

2) 31. травня. Касіерові станції за поза чергову видачу вантажних документів — 10,000.000 руб.

3) 2. червня за вантажечня вагонів в Юр'єві — 15,000.000 руб.

4) Головному кондукторови за охорону вагонів — 10,000.000 руб.

5) 5. червня. Служачому Магазину (без зазначення причин) — 50,000.000 руб.

6) 7. червня. Начальникови дано в Сергієво — 20,000.000 руб.

Під цим рахунком мається поміт-

на контроля: „Рахунок перевірено й визнано правильним".

Результати конфіскації церковних вартостей.

По офіціяльним даним в результаті конфіскації церковних вартостей в Москві в центральне управління до середини серпня здано коло 295 кгр. золота, 277.266 кгр. срібла, 1,354 кгр міді, 24,5 кгр. перлів й 170 штук вагою в 3.25 карат. Дорогоцінних камінь здано 22,5 кгр. і 1.653 шт. в 166,5 карат. золотих й срібних монет здано на 24 тис. руб. Опріче того здано 137 золотих, срібних платунних годинників. Вартости, конфіскувані в Петербурзі і Сибіру, в цей підрахунок не влучені.

РІЖНІ ВІСТИ.

Гарантія кредитів для Австрії.

„Міттагспост" доносить з міродатних кругів, що вже є певне, що Швайцарія, Італія і Чехословаччина візьмуть на себе гарантію кредиту для Австрії в сумі 15 м'л. ф. стерл. Мабуть і Франція прилучиться до цієї гарантії. Американські банкіри візьмуть участь у кредитовій акції.

Франція і совіти.

„Petit Parisien" доносить, що совітський уряд запросив двайцятьох французьких промисловців, які на місці в Росії мали би провірити економічний стан совітських республик.

Представники совітів в Липську.

На торгах в Липську були присутні і представники совітських торговельних інституцій, які на виставі помістили пробки російського народнього мистецтва і промислу.

Страйк французької маринарки.

Персонал французької торговельної маринарки проголосив генеральний страйк.

ТЕЛЄГРАМИ.

Америка і Сх. справи.

Лъондон. (ПАТ.) З Ню-Йорка сповіщають, що правительственні американські круги звертають пильну увагу на події на Сході. Зед. Держави є думки, що похід кемалістів до Европи представляє велику небезпеку. Після повороту Юса послідує інтервенція Америки у Сх. справах.

Відповідь Анґори.

Париж. (ПАТ.) Авас. „Пті Пар." пише, що до Парижа наспіла вже відповідь Анґори на спільну ноту союзників у справі ненарушення невтральної стрефи. Правительство Анґори запевнює рішучо, що кемалісти не думають зачинати ніякої акції проти Царгорода і проток, а тимбільше проти сх. Тракії. Одначе відповідь зазначує, що союзники не могли би, виразно не ставши по стороні неприятеля кемалістів, перешкодити цим останнім у відзискані ню становищ зайнятих колись Греками, з котрими Турки воюють дальше.

Розвязання італійського парляменту.

Відень. (ПАТ.) Часописи доносять з Риму ва італійською пресою, що правительство розвяже палату і розпише нові вибори.

Застереження.

Женева. (ПАТ.) Болгарське правительство звідомило італійські урядові круги, що вістка про перегруповання і посування болгарських військ під границі Тракії є неправдива. Неправдиве є також звідомлення преси, начеб італійське правительство вислало до М. Азії війська для скріплення італійської залоги в Царгороді.

Рішення англ. кабінету.

Лъондон. (ПАТ.) Авас. Англійський кабінет ухвалив рішення в справі військових засобів безпеченства на суші, морі й у воздусі, що мають на цілі оборону проток на випадок атаку. Півурядова нота констатує, що Англія числить на те, що сама зуміє запевнити оборону проток, коли буде цього потрібно і зазначує, що незалежно від союзників постановлено виконати певні військові руки. Райтер констатує, що Англія зовсім не думає зачинати війну, хоче лише поперти союзні війська, які бережуть виконання зобовязань севрського договору. Кемаля пашу повідомлено, що в разі нарушення невтр. стрефи і проток, мусітиме уступити або зачинати війну.

Туреччина й Росія.

Відень. (ПАТ.) Віденські часописи подають вістку берлінського представника „Інтернейшенел Нюз Сервіс", що в Берліні є делегати Кемаля паші. Вони звідомили російську сов. місію, що Туреччина не візьме участи в ніякій мировій конференції, в котрій не була би заступлена Росія яко учасник, котрому прислугували би рівні права. Таке становище диктує Туреччині договір, заключений в Москві з совітами в марті ц. р.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Остання (17) число „Діла" сконфісковано за статтю п. з. „Процес Федака і тов. знову відложено" і за деякі місця фейлетону „З дороги життя".

— **Провокаційні вісти по польській пресі.** „Слово Польске" подає провокаційну новинку, що д-р Кирило Трильовський ставить свою кандидатуру на посла до польського сойму. Звертаємо увагу, що вістка не відповідає дійсности. З достовірних жерел довідуємося, що д-р Кирило Трильовський в справі виборів займає становище солідарне з волею українського населення і з постановами всіх українських партій в тій справі.

— **І на Волині суботник.** „Газета Щоденна" доносить, що в Шумську на Волині почали Поляки будувати дім для польської торговлі. На другий день Українці з Жидами напали на польський недобудований склеп, сокирами порозганяли Поляків, порубали стіни і знищили розпочату будову. Староста вислав на місце випадку комісію для провірення справи.

— **„Поржондки".** Нам надіслано такий друкований свістак: Adwokat d-r Bazyl Duszeńczuk w Zborowie. Zborów, w sierpniu 1922. Wielmożny Panie... Mam zaszczyt zawiadomić, że prowadzę kancelarję adwokacką w Zborowie w rynku, obok głównej trafik. Z poważaniem: d-r Bazyli Duszeńczuk adwokat. Adreca: Do Szanownej Zwierzchności gminnej w... Не знаємо, хто такий п. Базилі Душеньчук, чи він Поляк, чи може в пороли „поржондних", себто тих, що махнули рукою на національну й особисту честь. Одначе такі прояви не можуть бути байдужими для українського громадянства. Якщо п. Душеньчук є Поляком, але вдоволяється в українськім повіті, значить хоче жити й розживатися з українського населення, то він повинен мати хоч тільки покличности, щоби до того населення звернутися на його рідній мові. Коли ж п. Душеньчук є „свойого" походження, то звертаючись до українських громад на польській мові, він виявив стільки безстидности й цинізму, що єдиною відповідю з боку населення може бути тільки вповні негативне відношення населення до особи п. Душеньчука, як і його відприємства.

— **Концерт п. Придатевича** відомого висококалібрового скрипака, який відбудеться дня 21. вересня, будить загальне заінтересування любителів музики. Серед широких кругів нашого громадянства замітне зацікавлення такою небуденною подією, як той концерт. Добірна, зовсім нова програма концерту, як і симпатична особа молодого скрипака, який в цей важкий для артиста час, рветься злетіти на вершини артизму, заслуговують на те, щоб уся наша громада звернула на концерт пильну увагу і піддержала його у змаганню. Можна надіятися, що концертову салю виповнить музикальна публика по береги.

— **Погоня.** Як доносить „Gazeta Codzienna" комендант постерунку жандармерії у Винниках дістав анонімовий лист з погрозою, що будинок постерунку вилетить у воздух, коли комендант не зложить вброї в означене місце. Погроза кінчиться запевненням, що „і так незадовго запанує тут Україна".

— **Кишені на заливаних.** Пінкас Горовіц повідомив поліцію, що біля Коломиї викрадено із товарних потягів пересилку вартости 3 міліонів.

— **Махінації польської почти.** Одна вдова по священику звернулася до уряднички при головній почті у Львові (Валова) із запитом, чи вільно висилати за кордон яблока. Урядничка заявила, що можна а коли ця вдова привезла на другий день яблока аж з Комарна, стративши кілька тисяч за транспорт, то урядничка не хотіла приняти посилку, мотивуючи це якимсь законом, якого не знала урядничка, що урядувала попереднього дня. Чи урядники не зобовязані знати законів і чи вони стоять на службі суспільности на те, щоб вводити громадян у блуд, та наражувати на втрати?

— **Хто кандидує?** „Слово Польске" доносить, що до польського сойму кандидує на посла Михайло Яцків і Сидір Твердохліб, відомі редактори „Рідного краю". Ті особняки розпочали передвиборчу агітацію на Гуцульщині.

— **Дзвони коштують.** На днях вислано з Москви до Польщі 1500 дзвонів забраних російськими військами 1914—15 р. Цікаво, чи хто повірне ті дзвони для українських церков чи всі підуть для костелів. У Східній Галичині забрано тих дзвонів найбільше.

— **Окружний лет.** На днях відбувся окружний лет на лінії Лъондон-Ротердам Гамбург. На тій лінії заведено сталу комунікацію літаками для приватної публики.

— **Збанкрутування фабрики автомобілів.** Генрик Форд припинив працю у своїй фабриці автомобілів у місті Детройт. Наслідком того 10.000 робітників позбавлено заробітку і хліба.

— **Комітет будови „Дому Техніків"** у Львові повідомляє отсим Достойне Громадянство города Львова, що дня 21 вересня 1922 р. в свято Різдва Пр. Д. Марії, відбудеться у Львові збірка в користь будови „Дому українських техніків". Підписаний Комітет звертається до українського Громадянства прийти йому в матеріяльною помічю та якнайчисленнійше підперти змагання цілої української молоді до здійснення повятої цілі вибудування академічного захисту. — Комітет.

— **Тиф у Сх. Галичині.** Перший раз від кількох літ статистика лікарська не оголосила жадного випадку тифної епідемії у Східній Галичині. Ціла Галичина вільна від тої недуги, яка гостила у нас від ряду літ.

— **За свою землю.** В с. Дмитровичах замордував Константин Місько свойого батька із пімсти за те, що батько відобрав від нього один морг поля і записав дочці.

— **Зимові гості з гір.** Згідно із дослідами метеорольогів, цієї осени вже не можна надіятися погідних днів. Цілий вересень буде мрачний, дощевий і холодний. При кінці вересня зачнуться морози. Такий самий буде і жовтень. З початком листопада упадуть сніги, після чого морози зменшать свою силу. В часі Різдвяних свят буде тепло як з весною. Місяць січень буде дуже теплий, а в початком лютого зачнеться справжня весна.

— **Збіжа дешевіє.** Як довідуємося, на львівському ринку ціна жита упала з 26.000 на 17.000 мп. за сотнар. Взагалі і инші родн збжа дешевіють.

— **Виставка обрезів вязнів-мазурів Йозакевського** — триватиме тільки до 25. вересня ц. р. Звертаємо увагу нашій суспільности, що нагода оглянути знамениті твори великого артиста не скоро трапиться. Тому, хто не оглядав ще їх, нехай користає з нагоди ще через тих кілька дн'в. Виставка відчинена через цілий день в домівці артиста пол вул. Земялковского ч. 2. (коло Єзуїтського огорода).

— **Виставка збірки в. Пашканівського** (українські килими, ікони) в Національному Музеєви, вул. Мохнацького 42, відчинена щодня від 10—2 год. за вступом 500 мп., катальог 200 мп. В неділю за вступом 1000 мп. з поясненнями кустоса і власника збірки. 10—?

Хто не має ще книжки
ген. М. Капустянського
„Похід українських армій на Київ-Одесу"
I., II. і III. частину,
той не знає найновішої рідної історії.
Всі три части коштують Мп. 1.500 —
Замовляти: „ЧЕРВОНА КАЛИНА",
Львів, Мярна 20. 709 2-2

На поміч вязням!

І знова відозва! Її ціллю є добути гріш для вязнів, на їх утримання і на їх правну оборону. Бо не нам їх судити. На людському суді вони вже стоять і суд той не буде для них ласкавий. На Божий суд також стануть вони колись і своєю совістю відповідять за своє життя. А для нас вони люде, своя кров, що холоне у зимних келіях вязниць, життя, що у неволі довгі дні, а ще довші безсонні ночі плине і, здається, спинитися хоче. Для нас вони ті голодні, безсильні як діти, що прагнуть опіки і доказу любови!

Не лякайтеся слова вязень. Миж Христової науки діти, а він каже увязненого навідати, голодного накормити, спрагненого напоїти. У середніх віках, кажуть, вязень мав право асилю. Коли він найшовся під церковною кришою, він був вже звільненний від людського суду. Нині лишилось вязням право асилю тільки у наших серцях. Там вони мають право скритися і найти захист, який ми можемо їм дати.

Не дивіться на це, що під відозву підписала лише одна людина. Я певний, що підписав би її кожний свідомий член українського народу колиб йому сказали підписати її. І Ви підпишете, жертвою своєю на цю мету.

Не гладіть на це, що підпись цей заклик-священик. Бо кому ж дати почин до діл милосердя, як не священикови перед усіма иншими? Боротьба рани завдає, а серце їх лагіднить і гоїть. І доки боротьба не скінчилася, дотк не сміє в українському народі висохнути джерело любови і милосердя.

А ця любов, чинна любов, мусить їм бути подана так, щоби вона не вразила їх гідности. Вони не жебраки, а ми не добродії, що з висот своєї примхи кидають прошакам милостиню або відвертаються від них. Ми брати собі і діти одної Матери, що помагають собі і мусять помогти.

Прошу надсилати жертви до Союза Кредитового.

Львів, дня 10. IX. 1922.

о. Леонтій Кунницький.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

„Гуцульське Мистецтво".

Спілка для підтримання гуцульського домашнього промислу в осередком у Косові.

Гуцульське мистецтво почало здобувати собі у нас заслужену славу ще при кінці минулого століття, а з початком сього розголос його став переходити й поза границі Галичини. Найбільшу увагу звернули на себе гуцульські деревляні вироби (топірці, палички, тарельчики, пушки, реквиці, свічники, трійці, хрести й ин.) густо різьблені та інкрустовані пацьорочками, мідяними і срібними дротиками, викладані перловою масою, при надзвичайнім богатстві геометричного або ростинного орнаменту, з дуже ніжними та тонкими лініями. Найбільше визначилися в різьбарстві брати Шкрибляки (Василь і Микола) з Яворова, Марко Мегеденюк із Брустур, Девдюк, і коли буковинський сойм ухвалив був заложити в Вижниці школу для деревного промислу, то на учителів покликано туди між иншими також Вас. Шкрибляка та Девдюка. Велика війна поставила край розвиткові школи, а при теперішнім румунськім режімі нема що й думати про її віднову.

Побіч деревляних виробів тішилися заслуженою славою також гуцульські вишивки. Вони визначалися не тілько багатством і оригінальністю взорів, але й добором красок та ніжними переходами від одної до другої, а навіть самим способом вишивання (т. зв. низинним).

Гуцульські полотна, обруси (скатерті), рушники, запаски, ліжники, які вироблювано домашним способом і закрашувано красками власного виробу, були також пошукуваним товаром, інтелігенти закуповували їх радо і охотнійше уживали, як подібних фабричних виробів задля їх тривалости і відповідно не високої ціни.

Зі шкіряних виробів визначалися особливо табіаки (шкіряні торбинки), пояси (череси) та ремені до порошниць, висаджувані звичайно мосяжними прикрасами, у ріжні взірці. З металевих були популярні сипані люльки та дідики до товчення оріхів. Та поза сим майже всі предмети, яких уживають Гуцули, все орнаментовані, більше або менше, і прикрашувані, починаючи від одягу (не виключаючи чобіт!), а кінчачи ложкою і якоюнебудь посудиною (коновки, бочівочки). Краса гуцульських писанок відома також широко і їх можна подибати по всіх більших музеях давної Австрії. Керамічні вироби на гуцульських мотивах — особливо пістинських гончарів — находили все і находять широкий попит. І все те роблять прості Гуцули й Гуцулки, самоуки, які не вчилися в ніяких школах, та переважно навіть неписьменні; роблять усе те простими приладами, які дуже часто ладять собі також самі. Чогож вони доказали би, коли пройшли би систематичну науку в фахових школах, під проводом учителів, що розуміють народнє мистецтво, люблять його і хотіли би працювати для його дальшого розвитку.

Перед війною порушував дехто в нашій пресі справу заснування промислової школи для Гуцулів у Косові й Жабю з відділами: різьбарсько-токарським і столярським; шлюсарським і електромеханічним; архітектурним (Гуцули знамениті будівничі і ходять навіть на доли будувати деревляні церкви та мости). І колиб не була вибухла війна, то хто знає, чи вині не мали би Гуцули такої школи хоч з двома-трьома відділами на разі, а так не мають навіть порядної народньої школи, крім звичайних одноклясівок, і то обсаджених дуже часто ворожим до них елементом.

Коли одначе наша суспільність схоче піддержати се талановите наше плем'я, то до сього трафляється тепер добра нагода. По довгих заходах і приготованнях уконституувалася дня 4. вересня в Косові спілка під назвою „Гуцульське Мистецтво", до якої увійшли місцеві й деякі позамісцеві діячі, як: адвокат д-р Рондяк, судія Лаврівський, буд. учитель Побігущий, міщанин Библюк, о. Герасимович, парох Старого Косова, п. Стрийська, Могильницький з Коломиї й инші. До дирекції увійшли: Михайло Куриленко, відомий кооператор, суддя Лаврівський і Гелетович (iunior). Спілка поставила собі метою:

1) Консервувати, розвивати та розповсюднювати красші гуцульські мистецькі витвори.

2) Організувати та підпирати гуцульських артистів, доставляти їм потрібні матеріяли, перебирати їх вироби, уладжувати з них вистави та вишукувати для них місця збуту.

3) Збирати при своїх робітнях взірці й самі що найкрасші вироби, які з часом могли би перейти на власність українського Національного Музея.

4) Заснувати при своїх робітних школу артистичного гуцульського промислу в ріжних його галузях.

Спілка має вже льокаль і відкриває на разі відділи: ткацьких виробів, вишивок і гуцульських деревляних різьб. У ткальни будуть виробляти ткачі килими, ліжники, портієри й обруси, які вже можна тепер замовляти. Так само можна замовляти жіночі національні (і гуцульські) строї та гарнітурні вишивки для меблів. Замовлення висилати на адресу: Мих. Куриленко, директор спілки „Гуцульське Мистецтво", Косів (via Коломия). В міру збільшування капіталу будуть розширятися робітні, тому пожадані спільники зі значнійшим капіталом за окремими умовами.

З заснованням спілки можуть не тілько наші інтелігенти, особливо заможнійші, замовляти ріжні артистичні вироби для прикраси своїх кімнат, але й церкви, і на се повинні звернути особливу увагу отці парохи. В кождій церкві повинен бути хоч один килим та кілька ліжників для застелювання підлоги перед вівтарем, церковне білля повинно бути артистично вишите, а свічники, трійці, павуки, напрестольні хрести й ручні гарно виріяьблені. Багатші церкви повинніб мати різьблені рами при образах, тетра поди, кивоти. Чистенька і гарно прибрана церква притягає до себе людей не менше, як гарний спів, і тому про се треба завсіди памятати. Можна надіятися, що й товариство „Достава" увійде в близші зносини з „Гуцульським Мистецтвом", бо се лежить також в її інтересі.

В. Гуцуляк.

Економічна хроніка.

Закордонна торговля Німеччини в другій четвертині 1922 р.

Торговельний білянс Німеччини в другій четвертині біжучого року був для Німеччини значно менше вигідним, ніж в першій четвертині. Збільшився привіз і рівночасно зменшився вивіз. Надвижка привозу виносить 2,15 міл. тон. Найбільше зменшився вивіз в червні. Вивіз зменшився не зважаючи на упадок вартости німецької марки; зявище це стоїть в зьязку з упадком цін на закордонних ринках і різночасним піднесенням цін в Німеччині. Німецькі ціни постепенно зрівнюються з світовими цінами й треба сподіватись, що ріжниці, які тут ще істнують, в короткому часі зникнуть цілком. Німеччина, використавши свої запаси сирівців, мусить закупляти їх на закордонних ринках в дорогій валюті.

По урядовим даним привіз в другій четвертині виносив 40,3 міл. цет. метр., вивіз 18,8 міл. цет. метричних.

Нижче наводяться цифри, які дозволяють порівнати обороти в другій четвертині 1922 р. з оборотом 1913 і 1921 року.

		Привіз	Вивіз	Сальдо
2. четверт.	1913	18,95	19,04	+0,09
3. „	1921	6,42	5 25	—1,17
4. „	1921	7,63	4,81	—2,82
1. „	1922	6,40	5,92	—0.50
2. „	1922	10,73	6,15	—4,58

З нижче наведеного виникає, що привіз в порівнанню з 1913 роком зменшився на 43 проц., натомість вивіз зменшився майже в три рази.

Криза в Лодзінському районі.

На протязі останнього тижня на лодзінському ринкові спостерігається криза, яка почалась з моменту піднесення курсу польської марки. Не зважаючи на зниження гуртових цін на 15 проц., місцеві купці здержуються від закупок, рахуючи на дальший упадок цін на закордонну валюту, а в звязку з тим й на мануфактуру. Вивіз товарів з Лодзі зменшився до мінімума, провінціяльні купці, що приїхали до Лодзі для закупок, виїхали, не закупивши товарів. В звязку з цим помічається зменшення продукційности фабрик; деякі фабрики припинили свою роботу на два тижні, маючи на увазі надалі обмежити число робочих годин в тиждневі.

Совітська Україна на пражській ярмарці.

На пражській ярмарці зразків цієї осени у перше були виставлені експонати совітської України. Ці експонати займають площу в 200 метрів. Вони поділяються на дві частини. В першій частині розміщена сировина, яку має тепер совітська Україна; друга частина уявляє вироби української хатньої промисловости. В отділі сировини виставлено зразки хутрів і шкір, щетини, вовни, лікарських ростин, деревляних товарів, рогу, копитів, спірту, смоли, соди, нафталіну, камінного вугля й инших товарів. До кожної групи додані діяграми з статистичними даними. В другому отділі умі щені зразки українських хатніх виробів, які експортується всеукраїнською спілкою кустарних кооперативів.

Знижання цін в Чехії.

За останній час у Чехії констатується зниження цін. Шкіри впали в ціні на 20—25%. Подешевів камінний вуголь, мука, кава, какао, риж, чай. Впали ціни на мясо. Сподіються дальшої знижки цін.

Польська внутрішня позичка.

Міністерство фінансів має намір випустити внутрішню позичку з терміном на 5 років з 8 в облігаціях по 50.000 мп. Позичка буде мати своїм фондом золотий франк.

Урожай хлібів і трав в Росії і на Україні.

Офіціяльні дані про урожай хлібів і трав на 1. серпня, подані в „Економ. Жизни", малюють становище в слідуючий спосіб:

В споживаючому районі жито на 1. серпня майже скрізь достигло і жнива вже були розпочались. Збір нище середнього мав місце лише в приозерних губерніях —1, 8, в решті губерній він розцінювався 2, 6—2, 7. По цілому району взагалі врожай жита по місцевим даним треба уважати трохи нижчим середнього, але всеж досить близьким до нього — 2, 6.

Ярина. Виглядн на урожай головних ярових хлібів і ячменя трохи знизилися: 2, 8 і 2, 7 проти 2, 9 і 2, 8 на 15. липня. Причиною зниження росінок являються дощі. Зниження головним чином торкнулось приозерних губерній і центрально промислових. Кращого урожая вівса треба сподіватися в групі західних губерній з смоленською губ. на чолі...

Урожай другорядних яровин а власне — гречки предбачається середний — 2, 9, проса — лишe середнього — 2, 1.

Загальна оцінка урожая всіх хлібів в цьому районі — 2, 6 — збір близький до середнього, але низче його.

В продукуючому хліб районі урожай жита розчислюється, як середній — 3, 0. По групах губерній: в губерніях уральських й центрально-хліборобських трохи вище середнього — 3 2 і 3, 1; в приуральських і середньоволжських — 2, 9, в нижньоволжських — 2, 8.

Урожай вівса так само середній. По групах губерній: приуральські і центрально-хліборобські урожай вівса середній, трохи кращий овес в уральських губерніях — 3, 2, гірше в середньо-волжських — 2, 8 і ще гірше в нижньо-волжських — 2, 6.

Пшениця трохи нижче середнього — 2, 8; кращий урожай в уральських губерніях — 3, 1; близький до середнього в центрально-хліборобських губерніях — 2, 8; найгірший — 2, 6 — в волжських і приуральських губерніях.

Урожай гречки й проса виносить 2, 3—2, 4 себто є він нижче середнього. Просо нижче середнього майже скрізь й особливо в нижньо волжських й приуральських губерніях. Гречка гірша усього в центрально-хліборобських губерніях — 2, 1, в решті губерній урожай її наближається до середнього, а подекуди є середнім.

Загальна оцінка урожаю всіх хлібів в продукуючому районі в цілому визначається — 2, 8. На 15. липня було — 2, 9, на 15. червня — 3, 0; урожай знизився коштом ярини наслідком посухи й спеки.

Кіргізська С. С. Р. По даним на 1. серпня урожай хлібів в К. С. С. Р. визначався в 2, 7, проти 3, 0 на 15. липня. Головною причиною зниження оцінки був вплив дощів й велика засміченість хлібів. Виглядн на урожай пшениці знизились з 3, 1 до 2, 7 проса з 2, 7 до 2, 2 вівса з 2, 9 до 2, 7.

В Сибіру урожай на 1. серпня розцінювався так само, як на 15. липня — 2,6. Урожай жита визначується числами 3,0, пшениці 2,6, вівса 2,7. Найнижчий урожай одержано в Новониколаївській губ. й сусідній з нею Омській.

По цілій РСФСР. в середньому урожай визначається в 2,8, себто трохи нижче середнього. На 15. липня відповідна оцінка виносила 2,9, а в попередні терміни 3,0.

Українська ССР. На час укладення огляду на 1. серпень, нових даних одержано не було. По даним на 15. липня найкращий урожай мав дати ячмінь 3,4 вижче середнього, ярова пшениця, жито, й овес дали збір на 3,1, гречка і просо на 2,8, озима пшениця 2,4, загалом по всім хлібам урожай оцінюється в 3,0. По районам кращий урожай вижче середнього одержаний в лівобережних, північних губ., в правобережних і степових полудневих — середній.

Курс грошей.

Львів, дня 17. вересня 1922.

Долярн американські		7.790—7.810
„ „	(1. і 2-ки	7.690—7.710
Доляри канадійські		7.600—7.625
„ „	(1. і 2-ки	7.500—7.525

Марки німецькі	5·50—5·60
„ „ (сотки)	5·20—5·50
„ „ (дрібні)	5·00—5·30
Леї румунські	40·00—41·00
„ „ (дрібні)	42·00—4·400
Корони чеські	230·00—240·00
„ „ (дрібні)	220·00—215·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1, 1 2-кн	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	130—160
„ сотки	130—160
„ 25-кн	100—120
„ др бні	0·60—0·70
„ думські 1.000-кн	20·00—30·00
„ „ 250-кн	15·00—20·00
Карбованці	4·00—6·00
Гривні	1·00—2·00
Франки французькі	560·00—590·00
Фунти стерлінгів	32.000·00—32.700·00
Франки швайцарські	13.500·00—14.300·00

Золото.

20 кор.	24.800·00—25.500·00
20 франк.	23.500·00—24.200·00
20 марк. нім.	27·700·00 28·300·00
фунти стерлінгів	34.000·00 34.500·00
10 рубл.	33.000·00—33·600·00
Долярн	6.300·00—6.500·00

Срібло.

Корони австр.	480·00—500·00
5 кор. австр.	2.700·00—2.750·00
Фльорени австр.	1.370·00—1.420·00
Рублі	2.200·00—2.300·00
Копійки	10·00 10·50
Долярн американські	5·000·00—5.100·00
„ „ полов. і ¼	4.800·00—4.900·00
Долярн канадійські	4.500·00—4.700·00
„ „ дрібні	4.000·00—4.300·00
Леї румунські	510·00—650·00

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Ділo" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.* 1—4

† Посмертні згадки.

Михайло Панас. Поручник Михайло Панас одна із замітніщих постатей між старшинами українського війська. Людина щира та отверта, енергічний, залізної волі, завзятий та відважний, тип справжнього жовніра. Характер прямий та чистий. Один із перших організаторів нашої кінноти в перших днях польсько-українських боїв в Галичині та один із кращих провідників нашого кінного війська у визвольній боротьбі 1918—1920 рр.

Народився 1897 р. як селянська дитина в Діднлові коло Камінки струм, учився в філії української гімн. у Львові. Брав живу участь в студентському житті, в організації перших пластових дружин. З вибухом світової війни вступає до УСС. В літі 1915 р. коли при кінним загоні сотн. Фаркаша твориться і українська сотня пок. Панас вступає до неї. Бере участь в усіх боях сотні, а коли сотню розвязано, переноситься до австр. війська, кінчить старшинську школу кінноти в Штокерав. Переворот застає його в Празі. Зараз спішить в рідне село, організує там сотню і йде на відсіч Львова, бореться в критичних кінцевих днях листопада 1918 р. під Куликовом. В початку грудня з наказу Нач. Ком. іде до Тернополя та Підволочиськ, там з великим трудом збирає сотню кінноти та з нею переходить під Львів, а опісля до V. бриг. під Угнів. З молодечим запалом та завзяттям віддає себе цілого тяжкій службі. Є всюди, де сего вимагає потреба, строгий для підчинених, та передовсім для себе самого. Його сотня є пострахом для ворога, чи то під Равою-Угновом, чи підчас відвороту за Збруч. Як передня сторожа І корп. переходить ціле Правобереже — бої під Ялтушковом, Баром, Виницею, Бердичевом, злобуття Київа та відворот, тяжкі бої з Денікіном та большевиками. Критичний час переходів Галицької Армії під весну 1920 р. застає Його хорого на тиф. По видужанню в лічниці в Камянці на Поділлю іде до групи ген. Кравса, а разом з нею переходить на Чехословаччину. Тут студіює право — в перших днях липня с. р. мав здавати II. правн. іспит на чеському університеті в Празі. Та лиха доля судила инакше. В студентській харчівни заражується черевним тифом. Його виснажений організм не видержав. Тиф потягнув за собою запалення легких та запалення мозкової опони. І не судилось Йому, що був в тільки небезпеках, згинути вояцькою смертю, — помер 19. серпня с. р. в Празі в виноградській лічниці, далеко від рідного краю та від своїх товаришів, яких так любив. В. Й. П.!

†

Ангелина Гайдучок

народня учителька

померла 19. вересня 1922, прожившн 27 літ.

Похорон відбудуться в четвер, д. 21. вересня 1922. з перед похорон. дому при вул. Кохановського 94.. о год. 5. попол. на Лич. цвинтар.

ОПОВІСТКИ.

Покачі! Зізд товаришів матуристів гімназії в Коломиї з року 1897 відбудеся 30. с. м. Дня 29. с. м. о годині 18.- збірка в цукорні Ріґетого. Зголошуватись писемно до товариша Марияна Шефера нотара в Судовій Вишни. 721 1—1

Позір Камінеччина! Дня 1. жовтня с. р. о 8. год. вечером відбудеся в Камінці Струмиловій концерт львівського спіз. тов. „Бандурист". По концерті вечерниці з танцями за запрошеннями Стрій звичайний. Буфет складаний. 720 1—1

Перегони наколесників 1 жовтня 1922. 1) Участь в перегонах можуть брати тільки члени українських товариств. 2) Зголошення і вписове мп. 300 приймає забавова секція С. Б. до дня 29. вересня б. р. включно. В надзвичайних случаях може принати зголошення ще на годину перед перегонами комітет суддів і в такім случаю може визначити спеціальні услівя. 3) Початок перегонів о год. 2-ій по пол. Старт і мета за стрийською рогачкою. Збірний пункт всіх учасників п'ять до 2-ої на площі Сокола Батька. 4) Їзда відбуватьси в напрямі на Миколаїв н/Дн. де на половині дороги (25 км.) буде очікувати комісія, при якій можна задержатись, але не обовязково. 5) Учасники яким гідчас перегонів зіпсується колесо або лучиться щось иншого, що не зможуть продовжувати їзди, мають вертати пішки в сторону Львова або очікувати на місци фір, які в відступах будуть їхати за наколесниками. 6) Перед самими перегонами на збірнім пункті учасники піддадуться лікарським оглядинам. 7) О год. 8-ій веч. того самого дня в домівці Сокола Батька будуть роздані пишнодно нагороди. Секція забавова „Сокола Батька". Львів, Руська 20. 623 3 3

Заява. Заявляємо, що письмо фірми „Волошко" в Гребенних з дня 13. VI. 1922 ч. 388/22 уверене до Вп. п. Миколи Кожушка в Равії руській, заключаюче під 4) слова обиди, було зредаговане одиницею особисто ворожих успосі лень, а нам незвідомо підписане. Приймаючи запропоновану нам Судом угоду, перепрошуємо п. Миколу Кожушка за завдіяну йому обиду. Рава руська. 13 IX. 1922. Осип Шабакевич, Стефан Вашин.
XXIV 1—1

На „Рідну Школу" зложив о. Волод. Підсонський 1000 мп. замість желань з нагоди вінчання п. Мирона Лупького, за що складає щиру подяку Головна Управа УПТ. IX 1—1

З приводу перенесення гімназійного професора Івана Юліяна Шпитковського з Бережан до гімназії в Тарнобжегу зложили товариші учителі Україні, квоту 14 000 мп. на Рідну Школу місто пращального вечера, а о. А. Содомора парох Бокова 5000 мп. 719 1—1

Катехити, бажаючі взяти участь в реколекціях зволять заразповідомити карткою Ректорат львівської Семинарії та повезти з собою: коц, простигало і подушечку.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

ХТО знав би, що сталось з Марійкою Волошиновою, що в 1920 р. в весени була на посаді за большевика в Збаражі і під загрозою в нами вимкала на Україну, зволить ласкаво повідомити її рідню. Заграничні часописи проситься о передрук. Іван Волошин Осірна (поле) пов. Збараж. 694 2—3

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ інструктора (ки) до двох панночок з кляс VI. і VII. гімн. клясичної на село. Услівя: ціле удержання і доплата місячно мп. 5.000. — Оферти слати до Адміністр. „Діла" під „Д. М." 722 1—3

ФІЛЬОЗОФ шукає мешкання у Львові при українській родині. — Зголошення до Адмін. під „Тернопіль". 7201 1—1

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ДВОХ кравецьких чоловників приймакравецька робітня українського Дому Івано'дів, при вул. Софії 25. — Зголошення сейчас. XXII 1 3

ТОКАРНІ. Стругачки, Вертячки, Гебларка, Тальонові пили, Циркулярки, Круглячки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Шльоц", Львів Багатого 4. 12776) 0 30

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого чини писта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданим услівя і коротного curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 4—?

ПРОДАМ, з причини виїзду одноморгівий опарканений сад (поверх 500 овочевих дерев в Мислові коло Підволочиськ. Ближшу відомість подасть: Марія Тірнльова (Alliance) Львів ул. Панська ч. 3. 715 2—3

ОЖЕНЮСЬ з панночкою, пристійною, інтеліґентною до літ 25, котрої родичі поможуть мені у вишукуванню відповідної посади в банку, в більшім підприемстві промисловім або торговельнім. Маю укінчений однорічний курс для абітурієнтів пом польській торговельній академії. Зголошення прошу слати до Адміністрації під „Правник". 697 2—2

ДЛЯ ПОВЕРТАЮЧИХ З АМЕРИКИ! 10 моргів огороду, інспектова земля, сад добірних овочів, понад 1200 дерев, новий мешкальний дім, будинки огороджені дротяною сіткою півтора метра високою, 2 кільометри від міста продасть Агенція Фортуна, Львів вул. Фредрівів ч. 8. 696 2—3

СОЛІДНОГО інструктора (-рки), що приготовив би ученицю VII. кл. гімн. до семинаріяльної матури пошукує гр. кат. ур. пав. в Нестоповичах п. Озірна. — Ціле удержання і 15.000 мп. міс. Обняття лекції сейчас. 678 2—3

ПОШУКУЮ сейчас інструкторки для 3 учениць з кляси III, V і VI гімназ. Винагорода після умови. — о. Юліян Адріянович Тустановичі. 774 2—5

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти творення горбів. Гумові панчохи на жиляки ніг. Черевні опаски на гумах для жінок. Бандажі системи д-ра Ляведана проти найбільшого випадання матиці. Бандажі рупторові (Leistenhodenbruch) і т. п. Цінники даром Б. Поличес, Самбір 105. 6-7

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі). 67 10-?

СПЕЦІЯЛІСТ СКІРНИХ І ВЕНЕР. НЕДУГ

Д-р Н. Ґольдштайн

б. ексв. від. і берл. клінік ординує для жінок 10—12 для мущин 2—5 **ЛЬВІВ, вул. 155 КРАШЕВСЬКОГО 3.** 2—?

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТ.-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

д-ра Е. ПЕНСКОГО давнійше

д-ра Ф. Ґрубера

СТАНИСЛАВІВ, вул. Більчевського 8, проти театру ім. Монюшка, виконує всякого рода праці входячі в круг дентистики. Пацієнтів з провінції полагоджується в 24 годинах. 723 1—3

Альойзій Добрянський

емер. радник апеляції відкрив і веде

адвокатську канцелярію

у Львові, вул. Валова 14, II. п. 609 2—2

5 000 Мкп!

на в'їдбудову „Народнього Дому" в Ходорові і як безпроцентову позичку вложили і кличуть:

12) Гринюк Юрко з Ходорова кличе: Лисого Матвія, Головацького Василя, Баковського Петра—всіх з Ходорова, 13) Заклюк Михайло з Ходорова кличе: Пашка Дмитра з Городища, **Пашка Гриня** з Руди, Булку Івана з Григорова, 14) **Лисий** Матвій з Ходорова кличе: **Мажевського** Осипа і Кудликову Марію — обоє з Ходорова, 15) Кащинський Стах з Ходорова кличе: Кохана Івана зі Станковець, Горленьку Антона і Парипу Петра— обох з Добрівлян, 16) **Волинська** Марія з Ходорова кличе: **Стасишинову** Магдалину, Кашкиську Анастазію і **Салякову** Евдокію, 17) **Любинецький Яким** з Ходорова кличе: Климковича **Антона**, Зубрицького Івана і Ластовецького **Стефана**—всіх з Ходорова, 18) **Ціхівська** Марійка з Ходорова кличе: інж. **Гевантського** Йосифа з Ходорова і д-ра **Трояна** з Девятник, 19) **Сохан Антін з Ходорова** кличе: Данилюка Льва, **Кордубу** Теофіля і Стирановського Семена — всіх з Ходорова, 20) **Салик** Олекса з Ходорова кличе: Лавицького Івана з Григорова, Гевича Стефана з Дуліб і Калинця Стефана з Ходорова, 21) **Мацьків Матвій** з Отинеич кличе: Головчака Романа, **Коцовського** Антона і Мигович Олексу — всіх з Отинеич, 22) **Костик Михайло** з Отинеич кличе: Сирка Миколу, Яворського Кирияна, Гузея Романа—всіх з Отинеич, 23) **Стасишинова Магдалина** з Ходорова кличе: Кудликову Анну, Кордубову Стефанію і Конопальцеву Анну — всіх з Ходорова, 24) **Данилюк Лев** з Ходорова кличе: Олійника Онуфрія, Худика Владимира і Грицака Н. машиніста — всіх з Ходорова, 25 **Головацький** Василь з Ходорова кличе: Воробця Прокопа, Стирановського Михайла, Воробця Панька усіх з Ходорова. 26) **Лушпак** Іван з Городища, кличе: Шаравару Івана, Пашка Ілька, Мандрика Дмитра, Пашка, сина Луці, усіх з Руди. 27) **о. Соколовський** Віктор з Молотова, кличе: о. Н. Мельничина з Новоселиць, о. Я. Глинського з Молодіньча, о. М. Волиця з Загречка. 28) **о. Щербанюк Іван** з Букачовець, кличе: о. В. Сайкевича з Васючина, о. О. Лопушанського з Чагрова, о. В. Стрільчицького з Вишньова. 29) **Мацьків** Олекса зі Стрілиськ Новик, кличе: Березовського Івана, Лиового Стефана, Герича Дмитра, усіх з Кінсела. 30) **Ніжанковський Іван з Ходорова** кличе: о. І. Фащієвича зі Стрілиськ Новик, Гонтарського Григорія з Ходорова, Салика Олексу зі Станиславова.

КАПУСТУ в головах, цибулю, чиснок і инш у огородовину найрадше вагово 643в 3-10 **купить**

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

А. Терпиовка, Заукова-Галич.

Перша львівська парова ФАБРИКА МИЛА

Р. РЕДЕРА

ЛЬВІВ, вулиця Панська ч. 7.

Поручає знані зі своєї доброти мила до прання з витиском „РЕДЕР", що містить у собі 65% товщу найліпшої якости. XXIV

ПРОСИМО ЗВЕРНУТИ УВАГУ

на новоотворений магазин сукна 691 6 **і бавватів** 2—2

Вільгельма Гальперна

в СТАНИСЛАВОВІ, вул. 3-Мая 4.

(біля Українського Нар. Дому)

де можна купити найліпшого виробу заграничні сукна по дуже приступних цінах. Великий вибір сукна на костюми і плащі, полотна на біляє і постіль, маркізети, фіранки, портієри, коци, хустки і т. п.

Ширіть наш часопис!

Перше Американське **ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ** **І. Вайнгартена** Дент.-техніка,

орд. від 9—6 **в Станиславові,** вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спірадьних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вживання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю". — Гостям з провінції і в нагльх случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

СПІВАНИК для дітей дошкільного та шкільного віку УКЛАДУ Мих. Гайворонського

2 2

МАЄ НА СКЛАДІ КНИГАРНЯ СТАВРОПИГІЙСЬКОГО ІНСТИТУТА в підвалі Українського Педагогічного Товариства — ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 3.

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детально до набуття у фірми: **А. Круман і Б. Фрухтер** Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Дідушицького 4-16

Оріхів волоських і лісових вагонами потрібно Фірмі „МЕЛЬМА“ ЛЬВІВ, Зибликевича 24. 2 2

Купуємо всяку скільність!!! ЛЕН вагонами КОНОПЛІ вагонами ПРЯЖУ XXIV. 9—10 При вагонових офертах посилати прібки. — — ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ і на замовлення по сам міри в краєвій фабриці білля **ШИМОНА РАДА** Львів, Словацького 2 Зефір, полотно в найліпшій якости та по дешевих цінах. XXIV.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Кружка У. П. Т. в Бібрці відбудуться 28. вересня ц. р. о год. 12. в пол. 716 1—1 СТАРШИНА Кр. У. П. Т.

ПИТНИЙ МІД „СТАРОСТА“ тільки на правдивому пчільному меді фірми **І. А. БАЧЕВСКІ** ЛЬВІВ, Заєсіння коло Львова. XXIV. 1—2 Рік заложення 1762.

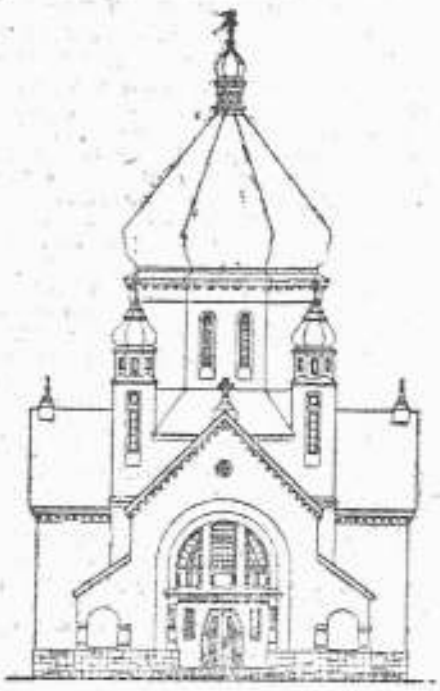
ПІДРУЧНИК КНИГОВОДСТВА В КООПЕРАТИВНИХ СПІЛКАХ С. Герасимовича, потрібний так до науки в школі і на курсах, як і в практиці при книговодстві. Ціна Мп. 800·— До набуття в книгарнях і Народній Торгівлі у Львові, Ринок ч. 36., та в Краєвім Союзі Господарських Спілок, Львів, вул. Зіморовича ч. 20, II. пов. 702 2—3

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Кружка У. П. Т. в Жабю відбудуться 8. жовтня ц. р. о год. 12. в пол. 717 1—1 СТАРШИНА Кр. У. П. Т.

Складайте жертви на Рідну Школу. **ЛИСИ** дальше у Доктура Пайцера Пасаж Гавсмана 5. **Нехай кождий переконається про найнищі ціни.** Адр. тел.: Пайцер, Львів, 718 П. Гавсмана 5. 1-2

ПЕРША ХРИСТИЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ І. ЛЕВИЦЬКОГО в СТРИЮ, площа Торговиці (власний дім). Має на складі кератові молотільні, ручні керати Січкарні, млинки до чищення збіжа. — Вертгаймівські каси. — Власна фабрика плугів. Продаж по фабричних цінах. 687 4—6

КІНОТЕАТРИ КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА вистілають від 20. вересня 1922 р. атракційний архитвір американської фабрики „Universal“ Film Mfg. Co. в Новім Йорку на підставі Данила Дефо т. зв. **„РОБІНЗОН КРУЗО“** Все, що вимріяла найсміліша фантазія славного англійського письменника Данила Дефо, відтворила американська фабрика з найбільшою точністю. Сей архитвір заохочує молодь та звертає старших.

ЦЕРКВИ

будинки, млини, домн, фабрики, 1—20 камяниці і т. д. XVI. проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: :: БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ „УБУС“ (Український Будівельний Союз) ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

ВУГЛЕВЕ БЮРО В. ТІҐЕР Львів, Пасаж Гавсмана 9. приймає замовлення на гірношлеський і краєвий вугіль, також і кокс по конкуренційних цінах з 724 швидкою доставою. 1 5

Пришлайте передплату!

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолєум — капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, сторн до вікон 1-9 ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає **Е. Кічаровська і А. Маргулес** Львів, Сикстуська 18.

Багато листів з подякою! НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ з передвоєнного матеріялу достарчає під гарантією 362 8—20 „РИЗНИЦЯ“ ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР. **В САМБОРІ** ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 19. (9.850) Львів, неділя 24. вересня 1922. Почтову належність оплачено готівкою. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 330 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 кр. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

XXIV. КОМОДАЙ?! 1—4
Пояснення на стороні 8.

УЧЕНИКИ
вищих і середніх шкіл,
що хотять заосмотритися у всілякі прилади до писання і рисування купують найдешевше лише в складі паперу 6—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Сикстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджуються відворотною почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

Український Театр Львівської „Просвіти", під проводом Миколи Орла Стецюка дає у Львові в салі Музичного Т-ва ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича 5., два представлення:
СУБОТА, дн. 23. вересня н. р.: „Борці за мрії", драма на 4 дії, Ів. Тогобочного,
НЕДІЛЯ, дн. 24. вересня н. р.: „Глитай, або ж павук", драма на 4 дії Кропивницького. 738 1—1
Початок о 8 год. вечером. — Білети продає „Народна Торговля", а в день вистав каса театру, в суботу о 4. год. по пол. і неділю о 10. год. перед пол.
Адміністратор театру — Вовченко Юрко.

ДЕНТИСТ
ЙОСИФ РАППАПОРТ
734 приймає 1—4
— — ВУЛ. АКАДЕМІЧНА Ч. 10. — —

Львів, 22. вересня 1922.

На перехрестю. На перехрестю англійсько-французької політики наступили важні події. Протегована Англією Греція, що на протязі трьох літ здійснювала великі геленські сни про могутність, скочується в пропасть. Тріюмфує ставленник Франції — Кемаль паша.

В Малій Азії йшла завзята війна між Греками і Турками, що становила одночасно вперту боротьбу між Англією і Францією за опанування Близького Сходу. До перших днів цього місяця - горою була Англія, побідна пісня лунала на вулицях Атен, грецька армія погрожувала зайняти Царгород, а король Константин в глибині душі мрів про реституцію византійського цісарства.

Очайдушна думка засіла в голові Льойда Джорджа. Покоривши Німеччину, слід було упоратись з ісламським світом, котрий постійно звертав свої очі на Царгород, на султана, каліфа ісламського світа. Турецька імперія, султан-каліф, Царгород, центр політично-релігійної величі ісляму, ось що стояло на перепоні Англії. Треба знищити цей центр, треба відвернути увагу магометан від Царгороду, треба повернути їх очі на Альбіон, треба зарядити їх в рядах світової англійської політики. З тою метою від повідно сарепарований мировий трактат в Севр остаточно усував Турків з Европи і Царгороду, Малу Азію ділив між союзників, ціле малоазійське побереже віддавав Греції, а Туреччину замикав в розмірно невеличкі рамки решток Малої Азії.

Спома ана Англією фінансово й мілітарно Греція стала міцною ногою на архипелягу і на побережу та посунула свою армію в глибину турецької терітогрії. Окроєна ад. minimum, придавлена й розбита Туреччина була безрадна. В столиці порядкували Англійці, султан став в суті річи їх політичним вязнем. Але зорганізований в Ангорі „бунтівничий" уряд Кемаля паші підняв боротьби й оборони турецької державної величі. Кемаль паша, турецький націоналіст, перш усього увійшов в союз з большевиками, а опісля в тісне порозуміння з Францією, котра тут мала нагоду перехрещувати ненависну англійську политику. В Царгороді, тих воротах Східної Европи, як висловлювався Наполеон, міцно всадовилася Англія, загрожуючи великолепержавним змаганням Франції й Італії. Ця остання найскорше зробила відворот, зрікаючись своєї частки в Малій Азії і тим чином настроюючи прихильно до себе турецький уряд, з котрим десять літ тому воювала в Триполісі. Франція пішла ще далі. Вона зреклася Кілікії в користь Туреччини, отворила ангорському урядови доступ до моря, відступила армії Кемаля паші зайве їй озброєння. Кемаль паша, спомаганий і заохочуваний до боротьби з Грецією, а властиво з Англією, з одного боку Москвою, а з другого Парижем, ладився до удару. Перш усього він підготовив 300-тисячну, прекрасну армію і розпочав наступ. Перший удар був спрямований на полудневу грецьку армію, котра відразу розсипалася. Ще тяжча доля стрінула північну армію біля Ушаку. Начальний вождь грецький і кількасот офіцирів попало в полон, а здеморалізовані жовнірі перемінилися в розбійничо-грабіжницькі ватаги Дня 10. вересня Кемаль паша заняв Смирну і ціле малоазійське побережа.

Турецька побіда в нівець обернула грецькі мрії і поважно захитала англійською всемогучістю на Близькому Сході. Кемаль паша, союзник большевиків і комбатант Франції в її боротьбі з Англією, став паном положення. Англійське візвання до замирення він трактує визиваючо, жадаючи віддання Царгороду, Тракії, розуміється, цілої Малої Азії і привернення Болгарії коридора до Егейського Моря. Англія в першу чергу хоче задержати панування над Дарданелями і до цього вдержання свободи проливів мобілізує Францію й Італію. Царгород може бути під деякими умовами отворений Туреччині. Поруч з тим Англія вказує Югославії й Румунії на небезпеки, які їх ждуть, колиб Турки знову всадовилися на Балкані. Поруч з тим Льойд Джордж завзиває домінії прислати військові сили до Европи, щоби виключити всякі можливі несподіванки.

На тім підкладі родяться погляди про неминучість нової воєнної заверюхи, котра в зложених відносинах сучасного життя може перемінитися в новий світовий пожар, може відродити події з чотиролиття 1914—1918. Чи аж до цього дійде годі сказати, але нез перечним фактом є, що розбіжність англійсько-французьких інтересів находиться в дуже острій фазі. Від того, як поведеться зменшити ту розбіжність і дійти до приємливого для обох сторін компромісу, залежить дальший розвій подій на окраїнах Европи, а може і в цілій Европі.

При всякій адресі просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

З Волині та Холмщини.

Володимирщина перед виборами.

Довго обговорювалося в українській пресі питання: приймати Волині чи не приймати участи у виборах до польського сойму й сенату. Остаточно Українці Волині при праці, в розгарі передвиборчої акції.

Які труднощі можна стрічати в такім випадку, ми знаємо з практики минулих літ у нас. Але ж все це не може навіть зрівнуватися з труднощами, які стрічає малий гурток української інтелігенції при передвиборчій акції на Волині.

Інтелігентних сил — зовсім обмаль. Немає кому працювати в повітових центрах, не говорючи вже про село. Немає людей, яких можна би протиставити сильній агітації найріжніщих польських партій, що щораз то обильніще лізуть на села.

Кромішня темрява, що окутує нашого Волиняка — це чинник, який улегчує облесливу працю ріжних агітаторів ворожих його інтересам. Треба би принаймінше в кожній волости влаштувати віче, а для цього не має потрібних людей. Страшне полученння з селом, брак почти, відомі волинські осінні шляхи, надпрограмова цензура посилок до села місцевих „вуйтів" і постерункових — це чинники, які унеможливлюють останній спосіб порозуміння з селом.

Засоби, які складаються з добровільного оподаткування свідомійших Українців міста, далеко не можуть вистарчати, коли за надрукування відозви в 2000 прим. платить Український Виб. Комітет 40.000 мп.

До всього того треба додати ще ті доказні „свободи" передвиборчої акції, які з ласки своєї дає Українцям місцева польська влада, (закон виданий для цього на Волині мабуть не обовязує) для зразку подам:

Війт вербської волости отримав якийсь наказ, яким забороняється йому влаштовувати якінебудь віча чи збори в його волости без дозволу поліції.

В с. Могильно тої волости поліція заарештувала та відставила до Луцька солтиса і одного селянина того села за те лиш, що вони посміли прочитати і розясняти селянам відозву Українського Виб. Комітету.

Староство конфіскує відозви Виб. Комітету лише тому, що пишеться в них „неправду" про заборону відкривання українських шкіл чи про те, що їх немає.

Відпоручники Комітету стрічаються на кожнім кроці з питаннями: „kto panu pozwolił agitować?".

В селі Хмелеві польські осадники з киями відібрали легітимацію у відпоручника Комітету і грозили йому побоями, як що посміє агітувати.

На станції притримала поліція делегата села Ляйок на зїзд в Володимирі і вправді його випустила, але відібрала від його всі відозви, які той віз на село.

Від виборів усунена майже вся українська інтелігенція за браком „підданства". Грають тут рішаючу ролю давні царські станові книги в яких не помішувалось „разночинцев", що складалися з учителів ріжних урядовців і духовенства.

Не зважаючи на все це Український Виб. Комітет Володимира напружує всі свої сили, щоби селян належно підготовити до виборів. З подивом треба дивитися на працю людей, які з цілою енергією взялися за зовсім нову для себе справу і ведуть її вповні успішно та подають надію, що доведуть селян свого повіту до виборів вповні підготованих, свідомих ваги хвилі і свого обовязку при виборах.

Тр. Тл.

Ген. Юзьвовський „виндує".

Волинський куратор п. Юшаковський, котрий повиганяв сотні українського учительства з посад, дає дальше відчувати своє „urzędowanie". В 1922—1923 шкільнім році заборонив викладати українську історію не тільки в державних початкових українських школах, але і в приватній українській гімназії в Луцьку. „У. Ж.".

До виборів.

В Сарнах заснувано 7. IX. повітовий український виборчий комітет. Першим кроком „współpracy" комітету з адміністрацією був напад старости п. Скжиньского на голову комітету п. Дружиловського, бо такий комітет на думку п. старости Сарненьского не є легальний і не може істнувати, бо не предвиджений законом виборчим. „У. Ж".

Пр. 2067/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часопису „Діло" ч. 14. з дня 16. вересня 1922. в артикулах під наголовком: 1) „Шлеське memento" між словами: „насрідки" а „господарки", „кепська" а „господарка", „наслідки" а „господарки", „блузи" а „в Бориславі"; 2) Пресовий бандитизм в „Пласт" між словами: „перед" а „судом"; 3) З польських справ — під тит. „Благодать польської влади"; 4) „Jak trwoga to do Boga" між словами: „Галичині" а „не признає"; 5) Арештують" між словами: „дон су" а „Ще"; „Ж ночий Вістник" з написом „Польські вибори і наше жіноцтво" між словами: „уряд" а „цей", „покликати" а „жіноче", „населення" а „Мілена" містить в собі єство злочину з §§. 65 з. к. і проступків з §§ 303 і 305 з. к. узнав доконаву в дни 15. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 498. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Зразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 закону друк. з 17. грудня 18 2 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 15. вересня 1922. (Підпис нечитк.)

Шкарість.

В звязку з передвиборчою працею і поліція не має „спокою". 8. вересня б. р. поліція з містечка Домбровиці, сарненського повіту перевела ревізію у тамтейшого дяка Українця п. Тимоша Синельника в звязку з тим, що в Домбровиці готовляться Українці до виборів. Треба зазначити, що п. Синельник не є політиком, а провадить культурно-освітну працю, а тепер, яко свідомий Українець хотів приготовитись до виборів, а тим самим став уже в очах адміністрації „політиком". „У. Ж".

Передвиборчий рух.

10. вересня в Луцьку відбувся повітовий селянський зїзд. На зїзд прибуло більш трьохсот делегатів.

11. вересня відбувся повітовий селянський зїзд в Ковлі при участи чотирьох сот делегатів.

В с. Седлиськах замостенського повіту відбулось 10. вересня перед виборче віче.

24. вересня відбулось перше предвиборче віче всіх селян гром. Турка холмського повіту.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Справа Східної Галичини.

Польський сойм а справа Східної Галичини.

„Chwila" доносить:

„Перший день останної соймової сесії стояв під знаком східногалицької справи. Ще в полудне прийшло до живої вимини думок на конвенті сеніорів в справі проекту автономії. Уряд думав внести цей проект як наглий внесок, щоби мати за собою атут на міжнародній арені.

Правиця положила своє veto: Гломбіньскі спротивився наглости внеску, а лівиця заховувалася „невтрально". Уряд був змушений згодитися помістити проект на шестім місци порядку нарад і відіслати його до конституційної комісії.

Становище уряду в справі проекту є дуже прикре, бо ще з ранку між послами кипіло з приводу випадків, які занотовано останніми тижнями на терені від Сяну до Збруча. Посли з незвичайним обуренням оповідали про акти терору, про підпали убивства і т. д. Доказано, що більше як 1000 вагонів збіжа згоріло у Східній Галичині. Посли є тої думки, що вину за террор у Східній Галичині треба приписати у значній мірі уряду Чехословаччини, який стремить до створення коридора, що лучив би Чехословаччину з Росією, шляхом піддержки змагань українського населення були домагання, щоби міністр закордонних справ Нарутовіч зачав енергічну акцію відносно політики уряду в Празі. Після засідання зібралися східногалицькі посли на вечірну нараду. Зібрання яким проводив Старовейські тревали 3 години.

Участь в нарадах взяв премієр Новак і Маковскі.

Засідання мало характер стисло довірочний. Міністри зложили реляцію в справі теперішньої ситуації у Східній Галичині на основі звітів одержаних від директора департаменту Урбановіча і генерального виборчого комісаря Бресевича.

Премієр Новак заявив, що уряд розпочав енергічну акцію для здавлення террору у Східній Галичині.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Англійці укріплюють Чанак.

„Морнінг Пост" доносить в Константинополя, що англійська піхота укріплює стрілецькі рови в околиці Чанаку, щоби боронити Дарданелів перед можливим наступом Кемалістів.

Становище Румунії і Югославії.

„Пті Парізієн" доносить, що кабінети букарештенський і бельградський відповіли на запрошення англійського кабінету в справі участи в обороні проливів, що ні Букарешт, ні Бельград, не думають тепер віддіймати акцію, якої користи не є цілком ясні і певні.

Кемаль Паша до англійського уряду.

„Н. Фр. Пр." доносить з Берліна: Англійський уряд одержав телеграму від Кемаля Паші, де цей заявляє, що вважає Англію своїм ворогом, одначе все таки є схильний навязати з Англією переговори в справі миру.

Подорож лорда Керзона.

„Таймс" обговорюючи подорож лорда Керзона до Парижа пишуть, що Англія обстоює рішучо свободу проливів, навіть на випадок, колиб мусіла розпочати акцію на власну руку.

Лорд Керзон як б. віцекороль Індії мав нагоду добре пізнати магометанські настрої і безперечно не прийме ніякого предложения, яке моглоб торкати національну гордість Турків. Англійський уряд готов розпочати з Францією спільну акцію, яка вела би до щасливої розвязки справи Тракії.

Грецький національного руху в Тракії в полоні.

З Атен доносять, що Греки перевезли на остров Крету провідника національного руху в Тракії, якого полонили в часі відступу своїх військ з окупованої території.

Відповідь анґорського уряду.

Аг. Вольфа доносить з Парижа, що уряд Анґори відповів на інтервенцію Франції, Англії і Італії. Відповідь удержана в поміркованім але рішучім тоні. Невтральну полосу усталено — говорить відповідь — актом, якого не признаємо себто договором в Севр. Признаємо ваш побут там, де тепер находитеся і перебуваєте від 3 років, як також ваше бажання миру. Не маєте потреби побоюватися нашого походу на Царгород, Галіполі і лінію Чатальджі, але не можете боронити території, яку зайняли, були грецькі війська.

Становище югославського уряду в справі Тракії.

„Еко де Парі" доносить, що югославянський міністр закордонних справ Нінчіч заявив французькому урядови, що бельградський уряд не противиться приділенню Тракії разом з Адріянополем до Туреччини.

Англійський полк в Канаку.

„Таймс" доносять з Царгороду, що англійський полк піхоти прибув до Канаку. Стежа кемалістів дійшла до границі, не перейшла одначе невтральної полоси.

Франція проти оружної акції.

Заряджения французького уряду в справі відходу французьких військ з азійського побережа і Дарданелів, викликало в Льондоні велике враження. „Дейлі Експрес" пише, що се бомба, яку кинено в Парижі і заявляє, що Англія буде сама боронити невтральної полоси. Цей погляд висказано на двох засіданнях кабінету. Обговорювано головно заряджения потрібні перед висланням війська, маринарки і воздушної фльоти. Висилка вже переводиться. Кемалісти не дали ще дотепер відповіди на остереження, яке вислано їм ще в минулу пятницю. „Дейлі Експрес" звертає увагу на зміну політики французького уряду і запитує, чи антанта видержить цей удар.

Виїзд Нінчіча в Льондону.

Нінчіч, котрий відбув конференцію з Льойд Джорджом, Керзоном і Чемберленом заявив представникови „Таймсів", що предметом нарад було положення витворене побідою Турків. Нінчіч відїхав до Парижа.

Франція не хоче конфлікту з Туреччиною.

„Матен" доносить, що французький посол в Льондоні в часі свойого побуту в Форін Офіс представив спосіб, як Франція задумує полагодити справу миру на Сході. Франція не буде боротися по стороні Греків і протягом 24 годин відкличе свої війська з невтральної полоси, щоби не дійти до конфлікту з турецькими військами.

Галицькі відносини.

Кілька експедицій в Любачівщині.

Дня 5. ц. м. невисліджені досі люди перетяли на зелізничому шляху Любачів Башня телефонічні дроти. Для висліджения винсвників цего „саботажу" спроваджено зі Львова двох тайних агентів, які начали пошукування. В парі з цим заведено в Любачеві і дооколичних селах стан облоги. Дня 8. ц. м. розміщено в Любачеві на вул. Дяхнівській сотню війська. Рівнож розквартировано цілий курінь зі скорострілами в с. Молодові, одну сотню післано до с. Залуже, а 11. ц. м. розміщено на передмістю Заперекіп скорострільну сотню з 8-ма скорострілами. Спроваджено також відділ військової жандармерії і розміщено в домах українських громадян. Жовнярі твердять, що це „karna ekspedycja" і господарять з цего титулу після вподоби. В селі Молодові забирають пашу і дрова, а крім цего кождий господар має даром набити соломою 2 сінники, які присилається з військових казарм в Любачеві. Всякі зажалення у старшини кінчаться аргументом „tak trzeba", „macie Ukrainę". Повіт. комісар по-

ЮРІЙ КМІТ.

3)

ГИМН ОДРУЖІННЯ.

(Вкривок з повісти „Мандрівка").

(Продовження.)

Читаю, переписую, сльози рою, бентежуся, вздрю стає, що є одиниці, яким уділяється повнота найвищого щастя, що входять до раю, а я нуждаюся, караюся і в стражданнях з незагоєною раною несповненого бажання сконаю...

Подружя! Ні, ні, не лось домішувати жовчі до багатої насолоди!

Клонюся вам, золоті стрічки — прибрані ви в найкращі мережаночки, умаєні в найдобірнійші квіточки...

Тішуся, радію, хоч у глухому болю марнію, нидію, що се не мріяння, не хоробливі еротичні уявлення, а й справжня дійстність переживань у сімох літах...

Звичайно доводиться читати самі журні, хмарні сторінки, потрясаючі сцени недолі, а тут вібрано тільки чару, тільки блисків, якими зиш'ється подружнє нива...

На сьому багатстві здвигнена теж величня будівля міркувань і розважань про ріжні боки людського життя.

Даю і їм місце. Нехай являються деревця з зеленими галузками і пожовклими листками!

Близь поражения, близь Голготи розвернені переобразні, товарні пишноти...

Нещастя нещастям підгонити— під собою береги зривати, замісць усі сили єднати й нову хату ставляти...

Замани низин без огнів вершин — затомна неволя й глуха, темна північ серед ліса, серед поля...

З сумлінням рахуй, характерно кредитуй, бо витончена чистота неперівнана цінота...

Під Олімп свій затягай кричеві підвалини, инакше всі задуми, всі розгони в ілюзійної глини...

Гляди на се, що є, що справжньо твоє, не будь у злудній ошуці, не стій з вітраками в злуч!

Все зрахувати, належно додати, безхибно відняти, будь — кому не довіряти — не будеш у прірві, стрімголовні яруги впадати.

В сучасному дні примірюй, надто провірюй і будуче-неминуче, з життєвих бо глибин визирає демон чорних, роспучних годин.

У змислові хвилювання нехай сплітаються й жаботою займаються екстазні, духові єднання, а матимеш справжній рай, вічно зелений гай, і невідквітний розмай!

Заки хто по чуже посягнув, попереду необачно й легкомисно своє проминув...

Кермуймо проворно ми річами, инакше возьмуть вони владу над нами!

Дано тобі життя, щоби ти його не змарнив, себе не погубив, других брутально не столочив, й все, що земне величним духом окрилив.

Свої речі сумлінно ладнай, шляхи чужих манір обминай, а буде справжня воля й щасна доля.

Діяння нечистих рук — посіви трагічних мук.

Май очі й пізнавай небезпеки ночі!

Герой, хто слухати й наказувати вміє та про чесно величне мріє.

Потрапляй на кладину, де помітиш загрозу й відповідальну хвилину!

Своє діло поглиби й наперед самообманно не труби!

Своїому призванню з запалом оддай себе цілого, а довершиш у у радощах вчинку тривкого.

Як знайменувати, коли ...армонізований і здез...анізований поставлений других організувати й слухняности навчати?

Належній наказ дати, значить, на золотих струнах душі вміло заграти.

В кого пристрасні сили сумління стемпили, з його вже моменти й нагоди забавку вчинили...

Нехай навкруг повінь гріха пінить ся, шаліє й руїнні вчинки сіє, прапор чесности й чолвіцтва високо підіймай, з хвилями змагайся, не подавайся, сонцю сонць уподобляйся, з звіринними хитростями не рівняйся, в воряні вершини направляйся, де ангельський спів лунає, а дикий клекіт замовкає — не досягає...

Завжди мушу дбати, щоби добра слава не пропала й мою душу заневидня хуртовина не обняла...

„Гіден" гідно повинен чинити, а не торочити, хто і як буде судити.

Не під чужу скрипку чимчикуй, своє твори й міркуй.

Самостійний, хто ріжним подувам не розвійний.

Не хитайся, як тростина, не лякайся як дитина.

Будь вірний собі, не піддавайся роспучній журбі, хочби тебе понизили й брутально подавили.

Нехай тобою не кермують ні

ліції в Любачеві грозить ще двома ескадронами кавалерії.

А пошукування агентів скінчилися тим, що на злобні доноси місцевого шумовиння арештовано 12. ц. м. 5-ох українських студентів, а саме: Юрка Лашкевича, Ярослава Мончаловського, Богдана Кульчицького, Грися Соханя і Івана Вахнянина. Останнього по переслуханню випущено на волю, а прочих відставлено під ескортою до Львова „dla dalszego śledztwa" і закнено в арештах при вул. Сапіги. Тут переслухано їх ще раз, зроблено з усіх фотографічні і дактильоскопічні знимки, як з яких злочинців. Щойно 16 ц. м. відставлено їх назад до Любачева і випущено на волю. Місцеві Поляки, які не тямилися з радости підчас арештування, тепер не тямляться зі злости, що усіх так скоро випущено.

Вибух бомби.

Як доносить „Kurjer Stanisławowski" в селі Угорники пов. Станиславів невідомі особи вкинули бомбу через вікно до помешкання війта Прокопа Чубея. Бомба експльодувала, але не убила війта. Вийт вибіг на подвіре і на дверях побачив напись: „Смерть хрунам"! Замах виконано за те, що згаданий війт заявив свою готовість взяти участь у виборах і активно допомагав Полякам у передвиборчій акції.

„Kurjer Stanisławowski" подаючи ту новинку накликує до реванжу і помсти на Українцях.

Підпали.

„Gazeta Codzienna" подає 4 випадки підпалу в Долинщині і то на протязі одної ночи: В Долині спалено будинки у Юзефа Кубальця. Перед підпалом облито стодолу бензиною. Згоріли всі будинки враз із живим інвентаром, вартости 7 міліонів. У Каролі Мікульского підпалено стодолу із збіжем і будівельним матеріялом. Шкода виносить 5 міліонів. У Михайла Халуцького згорів дім облитий бензиною. Втрата 2 міліони. Так само спалено дім люстратора державних лісів Грешля. Шкода 5 міліонів.

Біля Перемишля в Бушковичках згорів фільварок з величезними магазинами збіжа. Загальна втрата 100 міліонів. В селі Машковицях горить двір із стиртами збіжа. Заграву пожеж видно на просторі кількадесять кільометрів. На фільварку Єлінка пов. Рава Руська горить фільварок князя Сапіги. Шкода виносить 42 міліонів.

На лінії Сапіжанка Честин невідомі особи пірвали телеграфічні дроти. Те саме сталося на шляху Камінка струм. Милятин.

Всю вину приписує „Codzienna" українським „боюфкам" і нарікає дальше, що ані одного винівника не арештовано і досі.

Против бадчі відозви.

„Kurjer Stanisławowski" повідомляє, що в Стрийщині і Скільщині між населенням появилися українські відозви із закликом до „різні Ляхів" підчас виборів. У відозві сказано, що панування Польщі незадовго скінчиться. Відозву підписав: „Комендант повстанців Йосиф Романюк".

Нові підпали.

Як довідуємося, невідомі особи підпалили збіже в дворі княгині Лосьової в Хотині біля Калуша.

Вбивство делегатів до Вершини.

„Земля і Воля" доносить, що біля Вербіжа в Коломийщині зарізано одного із членів гуцульських делегацій, які їхали з чолобитнею до Пілсудського.

Обезпечуйте від огневої будівлин, збіже і пашу в Товаристві Взаємних Обезпечень „ДНІСТЕР" у Львові, вулиця Руська ч. 20 — 1—14

„Селянсько-радикальна партія".

Сев. Лаврук виступає на шкідливий горизонт.

В хвилі, коли українське громадянство Сх. Галичини заняло міцні оборонні позиції перед суцільним походом на елементарне право народу, коли всі верстви, всі суто-українські партії зєднялися до спільної праці й оборони, на політичний горизонт виступає безсоромний ступайка з Іспаса п. Павло Лаврук.

Допускаючи можливість, що й п. Павло Лаврук може і повинен бути чесною людиною, помістили ми 3. ц. м. його лист до Редакції, в котрім він прилюдно заявляє: „кандидувати на старостинську, ані на яку иншу хрунівську листу навіть не думаю, о мандат не заподбігаюся, а поступлю при виборах так, як всі инші політики і чесні люде. В кождім разі не инакше, як увесь український загал".

Так говорив і бився в груди п. Лаврук дня 3. ц. м., а вже дня 10. ц. м. поступив зовсім инакше. Зрештою, даємо слово нашому дописувачеви:

В неділю, 10. с. м., після богослуження прийшов на площу перед церквою в Іспасі б. радикальний посол Павло Лаврук в намірі виголосити кандидатську бесіду. Спізнився, застав мало людей. Говорив: „Ми Русини (не каже вже Українці!) мусимо мати своїх послів!" Хвалився, що п. староста дав йому власть реорганізувати „Січи" і „спілки народні" і то без повідомлення староства. Яка безсоромність у того чоловіка! Він же простував допись в „Гром. Вістнику" з 22. серпня ч. 147., наче він не кандидує на польського посла.

Людям обіцює Павло Лаврук ріжні благодати, коли стане послом. От — казав — я вам вже виробив у п. старости, що не будете платити по 5 мл. за кільчастий дріт. (Чекайте пане посол, по виборах буде инакше..). Треба признати, що Павло Лаврук знає на якого хробачка рибу ловити. За Австрії обіцював Гуцулам ліси і пасовиска. Чому не розтав? Кажуть, що як їхав в „сальончі", то йому хтось мапи вкрав.. Сміються! Павло Лаврук є старостинським кандидатом і мусить вийти. Як не будуть голосувати Українці, то будуть голосувати Поляки. Видно, Павлови Лаврукови засмакував „гуляш" в віденських ресторацях і він хоче за всяку ціну дістатися знов до панського стола.

А вже вершком цього ганебного поведення п. Лаврука є його „маніфест". Приводимо уривки того „маніфесту" на вічну ганьбу і сором:

„Товариші Радикали і Січовики! По 8-літній перерві нашої славної діяльности відзиваємося отсе перший раз до Вас, Товариші. Наші політичні вороги народовці, що тепер трудовиками звуться, попівство, кацапи та всякого роду доморослі хруні тішилися і загирали собі вже з радости руки, що ми загинули на віки. Тимчасом ми віджили. Ідея радикальна неймируча, як довго жие прибитий злиднями мужик і сільська біднота. Дух Драгоманова, Павлика і инших борців за селянську долю кличе до нас із могил: Єднайтеся і гуртуйтеся селяни в Селянсько-Радикальній Партії і Січах! На днях появиться наша селянсько радикальна часопись, орган селянсько-радикальної партії. Робіть у кождім селі віча і збори. Беріме разом до організації, бо тільки в організації сила народа! Не дайтеся, Товариші, збаламутити тільки провокаторам і шкідникам народньої справи. Всяких чорних духів, які підбурювали Вас до каригідних діл, гоніть геть від себе і дайте їм належну хлопську відправу. По всякі поради, як відновити „Народну Спілку" чи „Січ" звертайтеся тільки до бувшого радикального посла Павла Лаврука в Іспасі, почта Коломия, куди належить звертатися також в справах селянсько-радикальних видавництв. Коли хочете устроїти віче чи збори, то зверніться рівнож до нього, а він або сам приїде до Вас, або хто инший із селянсько-радикальних бесідників і організаторів".

Ось в яку дутку грає п. Павло Лаврук. Під плащиком організації „селянсько-радикальної партії" хоче збаламутити селян, розбити їх на атоми, здеморалізувати, зняряти в чужий рилван. Але наші селяне певно запитають його, під якими умовами від одержав від п. старости „власть реорганізувати „Січи" і „Спілки народні" і то без повідомлення староства"?

Тому, селяне, дайте позір на цю ошуканчу, юдину роботу п. Лаврука!

* * *

Ком ніат.

Секретаріят Української Радикальної Партії у Львові подає отсим до відома всього українського громадянства, а особливо до відома всіх членів партії, що новоповсталий анонімний „Організаційний Комітет Селянської Радикальної Партії.", який скривається за особу бувшого посла Павла Лаврука, не є партійною установою Української Радикальної Партії.

Остерігається наше селянство перед злочинною роботою зрадників, які ломлять під сучасну, історичну хвилю наші карні ряди і надужизають в своїх відозвах для своїх темних цілей великих Духів Драгоманова і Павлика.

Заразом подається до загального відома, що заполана польською пресою відомість, буцім то би д-р Кирило Трильовський стояв в близькім контакті з тою загадочною спілкою, зовсім не відповідає правді.

За Секретаріят УРП. у Львові:
Д-р Ілія Салагуб секретар партії, *д-р Іван Волошин, Осип Навроцький, Остап Павлів.*

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині приємно отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Найдешевша хвилина, ні тьмава година, ні занала підлесіння, тільки нехай тебе пильнують і чарують характер та сумління!

Хто сльозами вмивався, з найлящим терпінням змагався, той в глибинах поринає, тайни розкриває, гнітуче горе втекшає — його в недолі рожний радо стрічає.

Що швидко пощаститься, гнеть знову розлівиться.

Природа не знає скоків — тривого нічого не здвигається серед бурливих потоків — усьому потрібно правильно кружляючих, добірно скріпляючих сокіт...

Не гоном тут за щастям, як спрагнені до водиці, як скотина до травиці... Доля й недоля — се пальці твоєї лівиці і правиці.

З шумному життєвому морі світять три ясні зорі: *боротьба* в хуртовині, *перемога* в лихій годині, допомога в скрутній хвилині.

Не можна забувати й без погубности облишати: стежіння до сонешних висот і до розсипаних по найкрайнійших шляхах духових пишнот.

Окаяний злочин, прапор на полю покидати; не дарований теж гін: свойого завдання не розібрати і самому собі життя відбирати.

Безвідкличне хотіння, міцна воля — се вже до половини звершена доля.

В трудощах не угнуся, на закритих стромах не спинюся, а й начате кінчати метнуся. Скала провалиться, провал снігом осіниться й новий шлях промоститься...

Зневіру покидай, кровавим потом поле скраплай, а до величної мети поскорай!

Безумний, хто хоронитися, хоч батьківщина в судорогах вється, чи партійний принціп не пошербиться?

Як діло сповняєш, так теж душу прибираєш.

Артист, хто великим у малому починає, одно до одного складає, рівняє й на сьому монументи здвигає.

Не сей великий, що шумно, з пові-дає, а той, хто вірно й переможно кінчає.

Над ким нагода, випадковість бере владу, той стрімголовно летить у поневольну загладу.

Незломної точности пильно бережи й часову діленицю безпільм вино держи, то не стане над тобою, а й ти над світом станеш горою.

Справжньо той живе, чий дух переможно по сніненому морі пливе, чиє сумління тріюмфно гряде, хоч метільна буря з осередка й наверх гримавично гуде.

Хто ти, пізнаю не в святочному строю, а й похиленого над буденною дрібнотою.

Гострука — цокотуха — посестра злого духа.

Жінці, що пустилася на пси, моралі не прав, чести не пасе.

Не журіться, не горячіться, а й до життя твердо поверніться.

Близь нас садок чудово квіте, а ви спите й не глядите.

Буря туде й ніч прийде, а що буде? Ви плили й життя розгубили.

Любити, значить, душу й тіло святим огнем запалити, могутними зробити та божеськими крильми до високих зриаів обдарити.

Короткий збуття момент, у грайках, забавках початий — довгий потім лемент і шлях тортурний, заклятий.

Та тут ніхто нічого не договориться — воно все повторялося й повториться. Гуляє могутн й демон — блискають злудні світла з під заслон...

Без великої, чарующої любови куються для подружжя незривні окови.

Передподружні почування провір — витонченою мірою промір: Чи могутня стихія над вами витає й таємним чаром єства притягає?

Не дурманьте себе пустими словами, а й витрібовуйте взаїмно злучними душами.

Жінка, що жіночість „потеряла", з усім майном на затрате впала.

Обсипається подружня мораль — одслотяється грудь у глибоку відаль... Не свому, а й чужому... Плаче душа біля порога — грається змисл перемога.

Змислові розгони міри не знають — з шумом греблі зривають і все гублять, занизають...

Якщо душа без високої мети, мусить у шалений танець сьвіта йти...

Уяво схаменися — з дикою клекітнею розховстаних змислів не дружися!

Хочеш матірю стати — мусиш світ і життя піднести...

У найлящому почитанню подругу май, а ти подруга духом здогони й!

Що душу вбиває, саме се й тіло розкладає...

Якщо одно з одним не сплелись у вічній вірноті, безсмертній спільноті, то теж вони не найшлись на екстазній висоті і в ласк обильноті...

(Продовження буде).

Справа Східної Галичини перед Союзом Народів.

Женева. (ПАТ.) Комісія пяти постановила вдучати до порядку денного Загального збірання пропозицію Фільдінга в справі Східної Галичини й передати її політичній комісії, яка має зреферувати її на загальному зібранню.

Женева. (ПАТ.) Автентичний текст пропозиції Фільдінга в справі Східної Галичини звучить так: „Збрання Союза Народів поновлює побажання другого збрання з дня 27. вересня 1921 р., яке має на цілі, щоби Рада Союза Народів звернула увагу головних союзних і запрязнених держав на урегулювання в найблизчому часі політичного становища Східної Галичини".

Женева (ПАТ). Політична комісія, полагодивши пропозицію бельгійського делегата Брукера у справі Грузії, приступає до нарад у справі Східної Галичини. Сербський і чеський делегати виходять тоді з салі нарад. Канадийський делегат Le Pointe мотивує, як заступник Фільдінга, пропозицію делегатів Канади у справі Східної Галичини. Польський делегат Ашкенази намагається доказати, що Союз Народів не має права торкатися цієї справи; Ашкенази згадує про автономію, яку польський уряд годує для Східної Галичини. Білоруський делегат Сідзікавскас виголошує промову про злидні українського населення Східної Галичини під польською окупацією. Після того комісія приймає без дальшої дискусії пропозицію Фільдінга до відома та передає її зборам Союза Народів.

В останній хвилині отримуємо таку телеґраму:

Женева 22.

Резолюція принята збраннем. — Витвицький.

ПАПЕРЦІ „ОКСАНА"
вже появились.
Замовляти в „Союзній Базарі"
ЛЬВІВ, вул. Руська 20.

„Temps" про англійсько-французько-італійську конференцію.

„Temps" обговорюючи перебіг французьких переговорів, висловлює вдоволення зі спільної дециізії Поанкаре, Керзона Сфорци відносно скликання в найблищій будучині конференції в справах близького Сходу. Ця перша деціз'я — говорить „Temps" — є свідоцтвом доброї волі трох великодержав привернути спокій на Сході. Бажання миру з боку Франції та Італії зразу ясно стверджено: Ініціятива в справі скликання конференції вийшла саме від італійського уряду, а французьке привительство посунулося в цім напрямі аж до випофання французького війська в Чанаку, щоби таким чином усунути всяку можливість оружного конфлікту з кемалістами. Відносно англійського правительства — так воно мимо приготовань, які Турки могли би уважати за політику насильства також змагає до мирної розвязки східного питання; не виходить вже з самого факту приїзду льорда Cutsona до Парижа що дало змогу до заімпровізованнї справжньої конференції французь, ко англійсько італійської. В тих умовинах — пише „Temps" — можна дивитися в будуччину з більшим довірям, як перед кількома днями. „Temps" доручує як найбільший поспіх в доконечнім унормованню справи, бо події доказують наглядні, що годі дальше приноровлювати метод ожидання, в надії, що справи корисно складуться, що міжнародні свари самі собою скінчаться і народиться мир як результат загальної перетоми народів. Цей метод, дальше приновлюваний, був би фатальною похибкою, якої цивілізований світ ніколи не простиви.

Вандалізм.

Львів, 22. вересня 1922.

Українське громадянство м. Львова пережило вчора важкі хвилі. Злочинна рука вандала і варвара підіхала вибуховий матеріял під будинок „Просвіти", намагаючись висадити його в повітря, а що найменше зрушити з основ. Та злочинні задуми нікчемних Ульстерців мимо поважних спустошень не дали сподіваного для злочинців успіху. Будинок „Просвіти", в котрому містяться численні українські товариства й інституції, як: Книгарня Наукового Тов. ім. Шевченка, крамниця „Відбудови", Краєвий Союз кредитовий, Повітове Товариство кредитове, канцелярія Українського Педагогічного Товариства і „Рідної Школи", канцелярія заведення Тов. „Просвіта", редакція „Діла" і „Свободи", а особливо друкарня „Діло" з вельми цінним машиновим відділом, — так само гордо знімається в центрі пристарого Львова сьогодня, як він знімався вчора.

Вибух.

В четвер вечером біля 8. год. оглушив мешканців ринку страшенний вибух. Детонація була така сильна, що її було чути майже в цілому місті. Негайно, як на команду зявилася в будинку „Просвіти" піша й кінна поліція, ціла хмара агентів ріжного віку, покрою, вигляду, убраних скромно і виставно, дальше пожарна сторожа. Команду над тією пестрою поліційно пожарною армією обняв комісар Кайдан. На місці зявилися й вищі поліційні достойники, а саме дир. Райнлєндер, комендант дер-жавної поліції Лукомскі і комендант окружної поліції Вічинь-скі та богато всяких рангів комісарів.

Під будинком „Просвіти".

Коли під будинком „Просвіти" зявився редактор „Діла" йому представився дивний вигляд. Поліцаї походжали під будинком з наїженими багнетами, також у воротах каменици стояло трьох туго озброєних поліцаїв. Половину ринку від „Просвіти" заняла кінна і піша поліція. Між товпою крутилися поліційні агенти і жадно наставляли свої чуткі вуха. З брами каменици виходили все нові постаті, то знову нові входили в сіни. Що хвиля розлягався оклик: „A, to swój!" Редактор „Діла" звернувся до ком. Кайдана, щоби його впустити до середини, тим більше, що він не чужий в будинку „Просвіти", як нпр. справоздавці „Віку Нов-го", чи „Газети Вечорн-ої", мусить бути в редакції, щоби випустити газету. Це йому арештою правно належиться, бож він бажає тільки дістатися до власного льокалю, в котрому господарить поліція в неприсутности власників. Ком. Кайдан обіцював „зараз, зараз", постійно зникав в товпі, а тимчасом на приручення инших поліційних можновладців при шпадах і револьверах, поліцаї безумовно принаглювали, щоби покинути хідник біля „Просвіти". Протести нічого не помогли. Стало ясним, що поліція всіми фібрами душі бажає, або їй не перелиняти в урядовенню.

Будинок „Просвіти" оставав в темряві, тільки в кімнатах Краєвого Союза Кредитового на І-шому поверсі було ясно. Там дістався через інтервенцію у дир. пол. Райнляндера нач. дир. інституції п. Омелян Саєвич в супроводі мец. д-ра Степана Шухевича. Цей останній, незабаром вийшовши з Союза Кредитового, повідомив гурток Українців про внутрішні ушкодження.

„Вдруге під Просвіту".

Рев. Федорців явився вдруге під „Просвітою" в супроводі п. директора д-ра Степана Федака о год 10·40 в ночі, знов домагаючись впущення до середини, тим більше, в кімнатах редакції заблисло світло. Це знак, що там господарить польська поліція без свідків. Між д-ром Федаком і ред. Федорцевим з одного боку — а ріжними комісарами поліції з другого прийшло до різкої вимини смів ком. Кайдан відїзджав вже домів і тим виправдував невпущення інтересованих. Якийсь комісар вже був згодився впустити інтересованих, та в тій хвилі впав притишений оклик агента, що — мовляв вони (себто Українці) „mogą pousuwać". Що саме „pousuwać"—Господь знає. Вислід цеї другої спроби був такий самий, як і першої. Поліція виштовхала їх на приказ комісарів з під будинку „Просвіти". Годиться зазначити, що всі підрядні комісарі і агенти поводилися у відношенню до інтересованих крайно грубо, нетактовно і навіть визивающо.

Зазчайні поголоски.

Вже в четвер вечером почали ширяти у Львові доцільно пошиpювані і відповідно в антиукраїнському дусі коментовані здогади, що — мовляв — Українці, бажаючи висадити суд після процесу Федака і тов. заховали екразит, котрий передчасно вибух. На жаль, такі інформаційні здогади подавали польським репортерам, як н. пр. ославленому Данілюкови й члени поліції. По Львові розійшлася поголоска про склад екразиту в домі „Просвіти".

Арештування.

Ще того самого дня арештовано возного „Просвіти" та двох зовсім непричасних до „Просвіти" людей: кафлярського майстра Оглі і М. Бодака. Арештовано їх через те, що — почувши вибух, кинулися в сіни „Простаіти", щоби поглянути, що там діється. Опісля спокійно удалися до поблизького шиночку Атляса, де їх арештовано. Польська преса розтрубіла з того праводу про „арештування трьох українських академіків.

Цілу ніч з четверга на пятницю поліція окупувала цілий дім „Просвіти", нікого не впускаючи, ані не випускаючи. Зрештою, це останнє не могло мати ніякого пристосования, бо в будинку „Просвіти немає приватних мешкань, за виїмком сторожів і возних. Таким чином в домі не було нікого через цілу ніч, хто міг би спільно з поліцією слідити дальший хід подій.

Другий день.

Пятниця застала будинок „Просвіти" в тому самому вигляді, що й попереднього дня. Так само всюди стирчали багнети поліцаїв, так само вештались й бігали комісарі. До середини впущено вже урядуючого голову Тов. „Просвіти" д-ра Івана Брика, секретаря „Просвіти" Степана Шаха, директора канцелярії Магаляса і бухгальтера Павлика. Одначе поліція ніяким чином не хотіла впустити до середини редакторів „Діла". Це приневолювало ред. Федорцева і п. Вол. Целевича удатися до дир. поліції Райнцендера і запротестувати проти поведення поліції.

Не входячи в meritum четвергової події перш усього запротестовано проти небувалого в цілім світі поведенні поліції, котра господарить в льокалях українських інституцій без участи і контролі інтересованих. Звернено увагу на ярку протизаконність подібного modus-a procedendi при трусах. Дир. Райнлендер і присутний там ком. державної поліції Лукомскі намагалися заперечувати дійсний стан. Вислід цеї інтервенції був такий, що впущено ред. Федорцева і п. Целевича до нутра будинку „Просвіти".

Внутрішній вигляд будинку „Просвіти"

Увійшовши через сильну поліційну заставу до середини, глядачеви представляється понурий вид. В стіні сіней, по правому боці, де находяться бічні залізні двері до книгарні Шевченка, вибуховий матеріял вирвав частину стіни завбільшки півтора метра висоти і майже пів метра в глиб. Там біля залізних дверей находилися закриті залізними дверцями два вглиблення. В одному містився великий годинник до мірення електрики, а в другому кабель, що веде до машинового відділу друкарні, а головно до великої двоповерхової ротаційної машини. Замах був, очевидно, спрямований на друкарню та на частинне зрушення дому. Тільки що наступила помилка. Вандал замість вложити бомбу у вглиблення кабля, вложив її в мірник, чим виявив свою крайну необзнайомленість з домом „Просвіти".

В вибуху повилітали всі внутрішні вікна, відломки бомби чи всаджені там набої пробили стелю в одній з кімнат на першому поверсі, порох і курява з гіпсу і цегли та розбите шкло застелили червонаво-сірою верствою всі сходи і веранду.

В середині, як і перед будинком, маса поліцаїв, уніформованих і агентів. З першого погляду звертає на себе увагу молодий бльондин, живий і рухливий агент поліції, котрий називає себе Хмельовским і навіть покувається до того ступня зарозумілости, що іменує себе братаничем відомого історика польської літератури П. Хмельовского. Цей то неказаний чоловічина шириться по всіх усюдах вертиться як живе срібло, шугає з одного кута в другий, безнастанно перемірює сходи з поверха в низ і навпаки.

Годиться мимоходом зазначити, що цього поліційного службовика, котрий називає себе: Хмельовскі, бачили в сінях „Просвіти" через останніх кілька днів з раду, і то звичайно вечером. Бачили його і в четвер біля місця, де сконвся вибух, на яку годину перед вибухом.

Жертв в людях не було ніяких, бо той, що підкладав вибуховий матеріял, не знав, що в четвер є українське свято, та що нікого в будинку не буде.

Трієр.

В пятницю продовжувано труси. Незвичайно докладно переведено труси в кімнатах і магазинах „Просвіти", адміністрації й друкарні „Діла", в Крайовім Союзі Кредитовім, в перукарні „Просвіти". В часі ревізії в кімнатах „Просвіти" явилася судова комісія, зложена з слідчого судді і пров. Паклікоського. Оглянувшись сюди тут, комісія зникла.

Труси тривали цілий день до пізнього вечора, унеможливлюючи всякий хочби примітивний рух в інституціях. Через те не міг ще появитися ні черговий число „Діла", бо поліція не допустила до льокалів видавництва ні членів адміністрації, ні складачів, ні машинового персоналу. Щоби сьому запобігти о год. 1-ій явилися в директора поліції о. рад. Лопатинський, ред. Феторців і п. Целевич. На основі телеф нічного порозуміння з ведучим слідство ком. Кайданом, дир. поліції обіцяв, що о год. 2-ій все буде покінчено і буде умożливлений нормальний рух. Одначе виявилося, що не є тільки „обіцянкацяцянка". Опісля пересунено закінчення на год. 4-ту, згодом на год. 5.15, дальше на 8-му вечером, а вкінці на 9-ту рано в суботу.

(Докінчення буде.)

З польських справ

Основа мешканців.

Більшість конвенту сенаторів варшавського сойму поставилася негативно до проекту уряду про зміну закону про охорону мешканців (льокаторів), так, що біжуча сесія Сойму не буде торкатися цієї справи.

Союзні з Австрія.

Міністер закордонних справ Нарутович заявив, що Польща стоїть на становищі необхідности збереження державну самостійність Австрії. Польща готова причинитися до санації австрійських відносин постачанням харчів. Польсько-австрійські переговори про торговельний договір і взаємні кредити мають взяти увінчатися успіхом.

Польщі і Данциг.

Міністер Заґловскі заявив, що Польща і Румунія займають однакове становище у грецько-турецькому конфлікті, а саме, що домагаються збереження свободи проток.

Польські емігранти.

Поміж кандидатами до Сойму находиться м. ін. генерал Довбур-Мусніцкі, як перший на листі Міщанського Обєднання.

Безробітні у Польщі.

Кількість безробітних у Польщі зростає. Причиною цього є зменшення продукції промислу в Лодзі, переїзд безробітних Поляків із Чехії, котрих чеський уряд силує вертати до Польщі, а також численна реемігрантів з Німеччини.

Совітська Росія.

Сесія ЦВиконкома.

Четверта сесія ЦВиконкома збереться в Москві 21. жовтня. В програму включено: 1) справоздання президіюм ЦВиконкома; 2) кодекс законів про працю; 3) доклад про краєві й губерніяльні економічні наради; 4) положення про губерніяльні ізвади совітів й про губерніяльні виконавчі комітети; 5) ствердження кодекса законів про землю; 6) розгляд кодекса цивільних законів; 7) проект організації совітського судівництва; 8) доклад намкомдома; 9) доклад кіргізького ЦВиконкома; 10) доклад Іваново-вознесенського губвиконкома; 11) доклад центрального статистичного управління про „Урожай збіжжа й трав" й „Продовольчі і сировинні ресурси республики в 1922—23 р."

Концесії на нафту.

„L' ere Nouvelle" з авторітетного джерела повідомляє, що висча економічна рада в Росії подала совітському правительству проект, який торкається взаємовідносин між урядом й концесіонерами в нафтових теренах Кавказу. Економічна рада держиться тої думки, що концесії мають бути віддані їх попереднім власникам в тому разі, коли вони виявлять бажання й зявжуть угоду з совітським правительством. Це торкається районів Грозного, Баку й Кубані.

Поїздка Франсуза до Росії.

„L' Ere Nouvelle" подає, що десять французьких інженерів, промисловців й фінансістів мають прибути до Москви, щоб ознайомитись на місці з засобами відбудови Росії й вступити в зносини з совітським правительством. Французька група заявляє, що вона не має ніяких офіціяльних доручень від французького уряду.

Видатний французький діяч Герріо, приїздом якого похвалялась до Росії в свій час присвятила багато уваги французька преса, виїхав до Росії 12. вересня. В розмові з представниками преси Герріо зазначив, що він доручень від французького уряду не має, але разом з тим підкреслив, що він наявже відносини з совітським урядом й зазначив, що договір між Люберзаном й Штінесом доводить, що в тих випадках, де правительства не можуть дійти до згоди, дуже багато инколи може зробити приватна ініціятива.

Кампанія проти „Дністра".

Польські часописи оповістили вислід виборів „радцув убезпеченьових" польської Дирекції обезпечень у Варшаві, на терені Східної Галичини. Вибрані „радци" безапеляційно рішатимуть в евент. спорах з приводу примусового обезпечення і виміру відшкодувань у випадках пожежі.

Вибори переводили польські Ради повітові і наказні маршалки. Вибрали всіх 160 „радців". У достойну компанію попало сімох „пожондних русінкув", а 153 це польські графи, барони, шляхта і инша братія з домішкою „блеякітної" крови. Слід запримітити, що українське населення участи у виборах не брало.

Подаємо поіменно цих 7 „радців", що дали себе вибрати, на вічну память потомству, щоби знали хто у важкій хвилі боротьби за наше визволення ломив одноцільний фронт і переходив у табор противників. Назвиска їх подаємо за польською пресою. Ось вони:

1. от. каноник Теодор Кордуба, парох Бережан.
2. от. каноник Юліян Чучкевич, парох Ліска.
3. господар Василь Петрик з Лужка долішнього, пов. Самбір.
4. господар Дмитро Червінчак з Потилича, пов. Рава руська.
5. господар Василь Басараба з Старої Роли, пов. Ст. Самбір.
6. господар Іван Вовк з Ганусовець, пов. Станиславів.
7. Гринь Корчак з Дулиб, пов. Стрий.

Лише 7 „пожондних" знайшлося на широкім просторі галицької України, що для лакімства лукавої преси, прямував до поширення на цілу Східну Галичину компетенцій майбутної самоуправи львівського воєвідства що до меліоративних, дорогових та фондаційних справ, то н. Децикевич відкликався до згаданої засадничої заяви, ґказуючи таким чином на одноцільне становище цілої галицько-української суспільности в сій справі.

— І ка Шлеську агітують. По наказу польської влади на Шлеську, де недавно запанувала польська влада, арештовано редактора Кустоса, за пропаганду ідеї незалежности Горішнього Шлеську.

— Зізнав. П. Василь Букатович, управитель народньої школи в Сороках прислав нам таку заяву: „Заявляю прилюдно, що я не кандидую на посла до варшавського сойму. Я був і завжди буду вірним членом свойого народу". (Підпис). З того виходило б, що п. В. Букатович не кандидує на посла, а чи не дійсно правда — поживем, побачимо.

— Зізд підкарпатських студентів. Студенти Підкарпатської України ладяться до зізду в вересні в Ужгороді. На зізд прибудуть також професори, учителі, духовники, ма-

РІЖНІ ВІСТИ.

Жіноча Ліга Миру і Свободи.

Дня 6. вересня у Фрайбурзі почалося засідання міжнародньої „Жіночої Ліги Миру і Свободи" під проводом п. Гейман з Німеччини і в присутности представниць держав Европи. Україну заступають п. д-р Суровцова і п. Хранко-Драгоманова. Підчас дискусії п. Суровцова запропонувала посередництво української секції в справі поширення пацифістичної агітації на Сході. Представниця Англії Катерина Маршаль звернула увагу на необхідність помирення впливів Ліги підчас вирішення справи Сх. Галичини між народними чинниками. Порушено справу голоду на В. Україні. На порядку дневнім дальших нарад стоїть багато цікавих справ, що торкаються Галичини і Вел. України.

Японські війська залишили Манджурію.

„N. Fo. Presse" доносить, що останні військові відділи залишили північну Манджурію.

Положення Совітів.

„Авеверуль" доносить, що російський уряд звернувся до румунського уряду з предложенням розпочати переговори в справі розоружень і в справі тревалого договору а не агресії. Денник подає, що румунський уряд згодився на перше предложення, виключив однак всяку дискусію в справі границь Бесарабії.

Льоїд Керзон в Парижі.

„Вр. Альг. Цтг" доносить з Берліна: З Парижа доносять, що Поанкаре відложив свій виїзд до полудневої Франції. Супроти цего скликано на 19. ц. м. засідання кабінетної ради. Того самого дня прибув до Парижа англійський міністер закордонних справ льорд Керзон, щоби відбути з Поанкаре конференцію в справах Туреччини.

Приготовання під ревізію версайського договору.

Бюро Райтера повідомляє з Вашінгтону, що у тамтешньому парляменті згодився свою пропозицію дпп. Бріттен, щоби президент Гардінг в імя торговельного світового миру вжив в доцільних заходів звести лад у соціяльних та політичних справах Европи. Теперішній час, каже вищезгаданець, є догідний, щоби зробити перегляд версайського договору та репарацийного питання: уряд Зєдинених Держав не може ждати здалека, поки европейські держави запросять його.

Льоїд Джордж на виїзді до Женеви.

Н. фо. Пр. доносить з Парижа що Льоїд Джордж закинув намір виїзду до Женеви.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу: „Крайовий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вип. кн. ч. 5.000, Жертводавці поміщ. 500 кн. будуть оголошені поіменно!!

НОВИНКИ.

— Конфіската. Останнє (18) число „Діла" сконфісковано за деякі місця вступної статті і за коментарі в справі відложення процесу Федака.

— Наклеп польської преси. Недавно польською пресою була подана вістка, що опрацьований Тимч. Самоуправним Виділом у Львові проект воєвідської самоуправи для Сх. Галичини, на якому мабуть опирається підготовлений польським урядом і похований вже в комісії проект для „трьох воєвудств", був злагоджений при співучасти п. Володимира Децикевича. Як нас повідомляють, п. Децикевич, як член Самоуправного Виділу, вже минулого року при нараді над первісним проектом Виділу, який був призначений взагалі для польської держави та мав на меті ввести в Польщі в життя самоуправний устрій, жадав вилучення Східної Галичини із цього проекту, застерігаючись із засадничих причин проти спроби одностороннього полагодження східногалицького питання. Коли Самоуправний Виділ недавно ухвалював додатковий проект самоуправи, який, як відомо з поль-

Преса.

Польська преса про експлозію в будинку „Просвіти".

„Dziennik Ludowy" пише: „Вчора о год. 8. вечером комісар поліції переходячи ринком почув в будинку „Просвіти" сильну детонацію. Закликавши агента зайшов до сходової клітки згаданого будинку і ствердив, що тут наступив вибух екразитового набою. В тому часі на вулицю вибігло трох українських студентів, котрих зараз арештовано. Заалярмовано поліцію, на місці явився інспектор Лукомскі і пожарна сторожа. Сконстатовано, що вибух наступив в отворі електричного годинника, поміщеного високо під суфітом на сходах в партері. Вибух вирвав частину муру нище годинника, розвалив степу в одній кімнаті на поверсі і вибив богато шиб в цілому будинку. Існує підозріння, що українські терористи зі страху перед ревізією переховували в годиннику вибуховий матеріял, який з невідомих причин експльодував.

В тому будинку поміщені українські інституції, друкарня та товариства, які що дня відвідують маси інтересантів з провінції. На щастя експльозія не принесла жадних жертв в людях.

„Kurjer Lwowsk" пише: Слідство в справі вибуху не вияснило до тепер тайни. Мабуть справа скінчиться на домислах, бо правдоподібно не вдасться найти винновника, хіба випадок розв'яже загадку.

Є деякі основи підозрінь, що хтось з Українців діставши екразіт для відомих цілей, сховав його в годиннику в надії, що нікому не прийде на думку там шукати вибухових матеріялів. Загадкою є також два свіжі сліди від куль на стіні першого поверху.

Ревізію під проводом Кайдана переведено в книгарні ім. Шевченка. Найдено богато не цензурованих книжок, брошур та студентських індексів. В льокалі „Союза" найдено кореспонденцію студентської ради, чорні листи, шапірограф для друкозання відозв і инші матеріяли. Переведено ревізію в редакції „Діла" і в друкарні Айхельбергера. Найдено компромітуючий матеріял, цілий квестіонар тайного українського університету і цікавий матеріял, який відноситься до діяльности „Центрального Народного Комітету".

Вечером перед „Просвіту" заїхав віз, яким вивезено весь сконфіскований матеріял, який свідчить про те, що Українці не дармують. З того матеріялу може удасться викрити жерело террору і саботажу, який панує тепер у Східній Галичині. На місці арештовано сімох Українців, опісля ще кількох, між ними одну жінку.

Перед будинком „Просвіти" громадиться товпа людей, які ріжно коментують випадок. Цілий будинок стереже поліція. Ревізію переведено і поза домом „Просвіти".

„Gazeta Poranna" інформує про цей випадок в такий спосіб: Ми вже доносили про вибух в будинку „Просвіти" який є головним гніздом заговорів проти Польщі. Цілу ніч поліція стояла на варті біля того будинку і нікого до каменіці не пускала. Ранком переведено ревізію в цілій каменіці в котрій містяться українські товариства на чолі з „Просвітою" і „Ділом". Ревізія тревала до 7 год. вечером а перервано її з браку світла, тому, що вибух знищив всі електричні проводи. Тому, що редакція і друкарня стоїть під доглядом поліції, „Діло" не появилося ані вчера, ані сьогодні. Сконфіскований матеріял свідчить, що в тім домі містилася правдива кузня терорів і замахів і що там переховувано вибуховий матеріял.

В „Союзі Кредитовім" в касі найдено тайні відозви і документи. Коли комісар питав директора банку з відки в касі взялися відозви, то він заявив: „Бігме не знаю". Тому директора Сасзича арештовано. Також арештовано возьного з з того дому Кузьму і його дочку Марію.

В кімнаті арештованих, в колисці, в сінниках, за образами найдено тайні відозви проти Польщі. Стверджено, що в кімнаті Кузьми ночами друковано на цикльостілю відозви і тайні обіжники. „Український Кредитовий Союз" буде польською владою закритий.

туристи й представники чеського студентства.

— **До починків Філій і організаційних Комітетів.** „Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодіжю" у Львові повідомляє всі свої починні Філії і Комітети, які замірюють заснувати Філії Товариства, що в наслідок внесення виїмкового стану в Східній Галичині, Філії котрі внесли подання, можуть уконституватися, коли до 4 тижнів не дістали відповіди на своє подання. Філії і Комітети, яким заборонено свого часу розпочинати діяльність, повинні негайно внести нове подання і по упливі 4 тижнів скликати Загальні Збори.

— **Правдиве.** До одної карної справи находиться в суді в Куликові долучене таке свідоцтво: „Kłodzienko 24. 7. 1922. Do Swietnego Sondu w Kulikowi. Gmina Kłodzienko wystawia muraln ść Michała Kuszki, Iwana Andraszka tak że Michał Kuszka ma lat 23. On był spokojny po nim tak nikt takiego niesłyszał a wienc nic ważnego. Iwan Andraszko lat ma 19 przy Ojcu jest, tak samo jeszcze porim nikt. U kradzieży nie słyhał aż teraz powadajom że On wziół kożuch chuski dał Michałowi żeby sprzedała jak wienc nic takiego". N. g Antoni And uszko". Треба знати, що сей „Antoni" то перлина між старостинськими війтами в жовківськім повіті. Цікаво скільки „казалків" таке свідоцтво коштувало?

— **Англійська воздушна фльота.** Англійська преса доносить, що англійський буджет на 1922 виносить 11 міл. фунтів стерлінгів на воздушну воєнну фльоту.

— **Яке бути студентом.** Дня 15 вересня у д-ра Мироновича заголосилося кількох студентів в справі винайму кімнати, яку мав п. Мирономич до розпорядимости. Вже по полагодженню всіх формальностей власник кімнати запитав: — якої панове професії? А довідавшися, що льокатори є українськими студентами, д-р Мирономич кинувся як опарений і заявив, що студентам кімнати не віднайме. Очевидно, боїться переслідувань з боку поліції, яка непокоїть всіх наших студентів ревізіями. Таких прикрих відносин трапляється у Львові немало. Розуміється, що власникам домів неприємно наражуватися на ревізії, але ж до кого має звернутися наше студентство, шукаючи кімнат? Чи до Поляків? Власники вільних кімнат хай подумають над тим.

— **Справедливість польської почти.** Дня 15. червня вислала українська фабрика цукорків „Фортуна" в Перемишлі до Т-ва „Рільник" в Здовбиці на Волині пакунок, а завдяки тому, що адресу написано по українськи, ця посилка повернулась до Львова із дописком: „Zwrot Lwów, w celu uzupełnienia adresy". На місце призначення дійшла посилка аж 14. вересня, то є по трох місяцях, в додатку пакунок був на половину порожний. Очевидно урядники ревно переводили ревізію, шукаючи між цукорками чогось „небезпечного".

— **Поповський гумор.** Дня 5. вересня до Куропатник приїхав з Конюх польський біскуп Твардовскі, в цілі посвячення новозбудованого костела. Горстка Поляків урядила величаве принятте, але ввесь гумор біскупа попсувався, коли він переконався, що в школі нема ні одної дитини, що умілаб говорити по польськи. Українська мова так розладратувала біскупа, що він виголосив в костелі промову і назвав усіх Українців латинського обряду „злодіями, що украли польську мову". Нема то як наше христолюбиве і братолюбиве польське духовенство!

— **Спека в Норвегії.** Норвегська преса доносить, що в Норвегії панує велика спека, якої не було десятки літ. В місті Томсое яке лежить далеко на півночі температура виносить 90° Фаренгайта а в ночі 82°. Спека нищить всі засіви.

— **Жінка — пастором.** На днях відбулося вінчання вперше перед пастором-жінкою в Льондоні. Обряд ріжнився в де-чім. В присязі не було згадки про „послушенство", ані про се, що муж має бути „паном" своєї жінки. При обрученню проголосили обоє молодята собі взаїмно: „як отсей перстень окружує тепер твій палець, так най моя любов огортає твоє життя по всі дні". Крім того підчас вінчання приграла органістка й співав жіночий хор.

— **В отві часописів в Празі.** В жовтни н. р. устроюється одною великою фірмою в Празі виставка всіх часописів усіх країв, яка подасть перегляд журналістики цілого світа.

— **Німецька валюта.** Як повідомляють, не достача готівки в Німеччині така велика, що державна друкарня виробляє денно 3–4 міл. нових банкнотів.

— **Театр у Львові.** Звертаємо увагу нашого громадянства на дві театральні вистави труппи артистаріжісера Миколи Орла Степняка, які відбудуться в суботу 23. і в неділю 24. вересня вечером о 8. год. в салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка, при вул. Шашкевича ч. 5. А саме виставлені будуть в суботу „Борці за мрії", драма на 4 дії Тогобочного Івана, а в неділю „Глитай збож Паук" — драма на 4 дії Кропивницького. У виставах беруть участь артистки й артисти переважно Київського театру М. Садовського й Українського Державного Театру в Камянці. Білети продаються від пятниці почавши в Народній Торговлі, а в день вистави при касі театру, по цінах 1500, 1200, 1000, 800, 500 мп. Заходом Т-ва „Просвіта" у Львові — збірна п. Орел-Степняк ню свою трупу і від двох місяців уладжує вже вистави по селах як зразковий людовий театр а тепер на дві вистави приїхав до Львова, в часі мандрівки театру „Бесіди" по провінції. Сподіємося, що львівське громадянство радо відвідає в тих днях театр, щоби подивитися і на цю людову трупу.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Український Центральний Комітет в Ріші Польській Польський

(Варшава, Алеї Рож 6 м. 3.)

звертається до Українського населення в повіті Володимир-Волинському з уклінним проханням піти на зустріч нуждам Українців-еміграитів з Великої України перебуваючих на теренах Польщі і пожертвувати для них найнеобхідніші річі і продукти (одіж, взуття, білизна, сукно, полотно, шкіра, паливо, борошно, крупа, збіжжя, сало, картопля, бураки, капуста, морква то що). Для приїому цих пожертв через місцеві організації та інституції Командіровані від У. Ц. К. окремі особи, які мають на руках уповноваження від Дирекції У. Ц. К., а також книжки за шнуром і печаткою для видачі поквітування жертводателям. Пожертви мають бути розподілені між емігрантами особливими Комісіями по призначенню Українського Центрального Комітету.

Збірка переводиться з дозволу М-ва Внутрішніх Справ.

ЖЕРТВИ

Пресвітно-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

436) Е. Голінатий в Новім селі 2000, кличе: Ф. Голінату у Львові, М. Копистянську з Клебанівки, В. Голінату з Шельпак; 526) др Панчишин у Львові 2000, 527) Н. Паланищівна з Терпилівки 2000, кличе: А. Терпиляка в Залукві, А. Приймака у Львові, О. Утриська в Комарні; 528) Яків Карчемний в Бродах 1000, кличе: Йос. Дутчака і В. Завадовську в Бродах, Захарія Реплянського в Гаях старобрідських; 529) А. Шпундерова в Підгайцях 1000, кличе: М. Ковалівa Галичанів, А. Малисову Підгайці, О. Петришин Залуче, о. М. Коритко Холоїв, В. Грушкевичи Заліс'е; 530) В. Паар в Яворові 2000, кличе: А. Конрада в Яворові; 531) А. Конрад в Яворові 1000, кличе: В. Шумиловича і Ліськевичеву в Яворові; 532) М. Гарухи у Львові 1000, кличе: П. Греня і А. Бесікерського складачів в „Ділі"; 533) о. Т. Столяр в Хмелівці 2000, кличе: о. Г. Зінка, проф. Кічуна; 534) О. Прокеш у Львові 1000, кличе: М. Кромелівну, Білинську і К. Малицьку всіх у Львові; 535) о. Гаврищак з Пикулич 2000, кличе: о. Ю. Куницького в Ігровиці, о. В. Гарасимовича в Терпилівці, В. Гусака в Бережанах; 536) д-р Надрага Алекс. у Львові 1000; 537) П. Шереметівна в Малинівці 1000, кличе: Л. Лящинського, М. Кураха у Львові, П. Глуховецького, Т. Перунівну; 538) О. Козаківна в Містках 1000, кличе: М. Шеремету в Малинівці, П. Хриняка в Містках і Мих. Чичкевича в Малинівці; 539) О. Карпів у Львові 1000, кличе: Ю. Савко, Ж. Карлова і Й. Лісецького у Львові; 540) Й. Лісецький у Львові 1000; 541) А. Граб у Львові 1000, кличе: І. Петровича і Ст. Барана у Львові; 542) Харкевич в Бориславі 1000, кличе: В. Рибака і П. Магаса в Бориславі; 543) д-р Я. Шипайло в Тисьмениці 1000; 544) о. Ф. Рабій в Самборі 1000; 545) о. А. Галандюк в Болехові 1000; 546) І. Драган в Балинцях 1000, кличе: о. Г. Волчука, М. Калитовську М. Дроговицьку, М. Михайлюка, С. Драгана, Ст. Матійчука, Н. Демчука, Ю. Драгана, І. Микитюка, Г. Мантійчука, В. Симатюка Николи, П. Максимчука, М. Грабовецького, Л. Перперовського, І. Корбутяка, Н. Максимчука, І. Самуляка, П. Лящука, П. Ферлея, Ю. Симатюка, Ст. Перперовського, усіх в Балинцях; 547) Д. Гриневська в Дорі 1000, кличе: О. Струць в Ямні, К. Николайчук в Надвірній, Ф. Кульчицького в Гординї; 548) Ст. Левицький 2000; 549) о. Партен Чубатий в Перерові 1000, кличе: о. Лугового В. в Вербіжу, о. Н. Руденського в Гвіздці, о. І. Лушпинського в Товстенькім, о. Е. Савчинського в Гвіздці, І. Чужака, І. Трохимчука, Я. Микитюка, В. Микитюка, усіх в Перерові; 550) Пашковський у Львові 2000, кличе: о. декана Левицького в Олеську, Ст. Пашковського в Станиславові і нотара Лещинського в Олеську; 551) Й. Маличв Дубівці 2000, кличе: І. Ратушняка, М. Короля і Г. Герасимову в Іванкові; 552) Волод. Малицький в Борщеві 1000, кличе: П. Солонинку в Шупарці, Д. Петришина в Залучу, Т. Анастазієвського в Капустинцях; 553) Ст. Донаровичева в Бориничах 1000, кличе: І. Цегельську в Топорові, О. Лисківну в Ракобовтах і Ст. Лотоцьку в Голдовичах; 554) о. К. Донарович в Бори-

ничах 1000, кличе: о. А. Лотоцького в Голдовичах, о. Мих. Козака в Ліщині, о. П. Курчабу в Острові; 555) В. Корба в Бережанах 1001; 556) о. Віктор Жук в Жужелі 1000, кличе: Я. Решетило Жужелі, І. Лукача, Г. Богуна, І. Зінко в Цеблезі; 557) Волод. Михайлишин в Вишенці малій 1000; 558) о. О. Равдикевич 1000, кличе: о. А. Гуньовського в Лініщах, о. Т. Прийму в Дулібах, о. Ліщинського в Дрогобичи; 559) Т. Серкез в Любичи корол. 1000, кличе: В. Фодисову в Любичі кназ., Р. Олексинівну в Любичи корол., М. Мигалівну в Тенетисках; 560) І. Герасимович в Надвірній 1000; 561) о. Дм. Стек в Єзупілю 1000, кличе: о. В. Павлика в Надвірній, А. Соколовського в Стратині і М. Яричковського в Жураках; 562) С. Групська в Смугові 500, кличе: О. Лесикову в Мельници, І. Болеховського в Ляховичах, В. Гелу в Баличах; 563) С. Буженка в Ямниці 1000, кличе: А. Когутяківну в Княгинині, І. Терешкуна в Угринові, д-ра М. Сімовича в Чернівцях; 564) о. Возняк в Станиславові 1000, кличе: о. І. Оренчука, о. Мих. Фелицького і о. Ю. Вальницького в Станиславові; 565) В. Сімків в Болехові 1000; 566) І. Ормезовський в Болехові 1000, кличе: Дм. Грицеї в Долині, Й. Коснла в Лисовичах, Яцковського в Нинівій, І. Нуду в Підбережу; 567) М. Стеткевич в Підгайцях 1000, кличе: І. Тихолиса в Підгайцях, А. Городиського і В. Глібовицького в Підгайцях; 568) М. Кучмівна в Підгайцях 1000, кличе: Ст. Банаха в Завалові, І. Головінського в Підгайцях, М. Боднарівну в Марковій; 569) Т. Хичій в Братківцях 1000, кличе: І. Павлюка, В. Федорова, Мих. Качура, І. Федорова в Братківцях, Е. Мандзія, Кордяка А., Новіцького В. в Рибниках; 570) І. Левицька в Городку 1000, кличе: М. Кінасевич і О. Весоловську в Підгородді, О. Яцишин в Перемишлі; 571) В. Кравець в Дуброві 1000, кличе: о. І. Рошака в Протесах, Е. Ліщинського в Цвітовій, Дм. Кравця в Слободі рівнянській; 572) Ол. Бомба в Терпилівці 1000, кличе: Г. Бугая, О. Бугая і Л. Білика господ. в Терпилівці; 573) Г. Лотоцький в Должках 1000, кличе: М. Смольку в Цвітовій, О. Михайлівську і О. Винницьку в Студінці; 574) д-р Евген Трешневський в Щирці 2000, кличе: о. Стрільбицького в Сороках і о. Білинського в Гуменці; 575) Читальня „Просвіти" в Дібринові 2000, кличе: читальні „Просвіта" в Стратині, Пукові і Клішівній; 576) Д. Ващукіяна в Глібовичах 1000; 577) Читальня „Просвіта" в Межирічу 3040; 578) Е. Ігнат у Львові 1000.

Голодній Україні.

Надвірна: 32.300 збірка в церк. в Надвірній, 20.000 д-р Іван Саноцький, 10.000 дохід з предст. аматор. в Надвірн., 8.617 збірка в церк. Лоєвій, по 5.000 д-р Валеріян Банах, о. Іван Луцик, Антін Шуль, Василь Свищ, 3.206 учен. гімн. курсу в Надвірній, по 3.000 о. Василь Павлик, Іван Лилик, Мартин Бокало, по 2.000 Микола Срібний, Микола Николайчук, Іван Луців, Евген Огоновський, Іван Павлусевич, Евген, 1.500 збірка в Пнівю, по 1.000 Евген Козакевич, Роман Кольба, Іван Гречковський, Осип Гринішак, Микола Гринішак, Стефан Кочержук, Михайло Демянчук, Павло Микитин, Ярослав Скаліш, Михайло Волинський, Евстахій Бас, 800 Микола Грегораш, по 500 Антін Підгірський, Марія Попович, Іван Гричко, Федір Гавріленко, по 300 Микола Слюсарчук, Володимир Винницький, 100 Гаврило Луць.

Пов. Коміт. в Перемишлі: 157.700 Українські робітники в Перемишлі, 24.650 Громада Бушковичі, 25.000 збірка в Старяві Станицькій через о. А. Трешневського, 20.000 збірка в Вовчу в фестину, 15.920 збірка в Гром. Цівнів, 13.095 збірка в Медиці, 12.870 збірка в Яксманичах, 11.470 збірка в Ярославі через Ліськевича, 10.500 Гром. Ступниця Руська через о. Вислецького, 10.200 збірка Хлупки Медицькі, 10.000 збірка у Івана Конюшика, 9.880 збірка в Буцові, 9.500 збірка в Селиських, 7.220 збірка в Вишатичах, 6.140 Гості. в Чит. „Просвіта" в Перекопаній, по 5.000 о. д р В. Левицький, о. Д. Дзяма, о. Торчинин збірка в Хотинци, о. Каранович О., 4.400 збірка в Яксманичах, 4.000 Гринько Качмар, 3.850 Гром. Медика, по 3.000 Д-р Л. Павловський, о. Й. Оленяк, 2.660 збірка на весіллю Дашка, по 2.500 о. М. Комарницький збірка в Мощаниці, 2.200 Шкільні діти в Ляшках, 2.120 Н. Н., по 2.000 М Сасович, д р Вітошинська, С. Карпякова, 1. кл. хлопців школи ім. Шашкевича, Посацький, Ю. Федевич. Е. Малкош, Ю. Трибла, д-р О. Лебедович, І. Белянський, Алиськевичова, по 1.800 збірка в школі в Пискоровичах, Парохіяне Нового міста, по 1.500 А. Возний, І. Тимчишин, по 1.000 Іван Фільц, С. Чайківська, Л. Ломінська, Винницький, Е Горальовська, С. Горальовська, Гурська, М. Міллер, М. Бобервна, І. Сорокевич, С. Кузик, І. Медвецька, А. Пушкар, Софія Чеховнч, І. Тарас, о. Мокрицький, Д. Бук, П. Ворох, І. Гелета, В. Полянський, Сапронівна, А. Мельник, І. Коцибаль, І. Сивір, С. Сятковська, 550 Збірка в Яксманичах, по 500 І. Варивода, І. Басевич, Н. Н., Б. Козловський, збірка в Цівкові, 350 Школа в Бушковичках, 200 Н. Н.

Пов. Мостиска: 17.010 Збірка в Мостиских, 6.465 Громада Мистичі, 3.000 Іван Качмар Гориславичі, 704 мл. дітвора в Годинят.

Львів, Городецьке передмістя, по 5.000 Івзн Ліщинський, Яків Яцкевич, 3.000 Михайло Стоцький місто заплати п. Іванови Биликови з Задвишівки за доставлені крупи, по 2.000 Катерина Сиракуза, Микола Чапельський, Кирило Гарзва, Антін Козубовський, Йосиф Мелвецький, Іван Дмитришин, Іван Гецов, по 1.500 Григорій Кушнір, Олександер Гайка, Олександер Чайка, по 1.000 Іван Сенів, І. Микитюк, Іван Хмара, Василь Остап, Павло Маськовіта, Адам Красінський Микола Дідик, Антін Костишин, Антін Царик, Йосиф Малець, Гнат Якимчук, Антін Загайкевич, Волод. Скрентович Михайло Процінський, Михайло Швець, Іван Старчук, Михайло Мельник, Василь Конюх, Теодор Шумський, кл. IV. школи хлопячої Б Грінченка, Петро Гунда, Стефан Деркач, Стефан Кошюмабас, Лев Барович, Василь і Катерина Камінські, Микола Улям, Василь Грицьків, Олекса Карпів, Марія Карпів, Катерина Саракуза, Н. Н., 900 Йосиф Губай, 60, Ігнатій Гладкий.

†

АНТОНИНА з Белецких

Несторовичева

жена ст. радника рах. Скарбу

упокоїлася д. 21. вересня п. р. після довгих і тяжких терпінь в 54. році життя. Похоронний обряд відбудеться в суб ту 23. ц. м. о г. 4. попол. в дому жалоби вул. Вислянського 5. на Личаківське кладовище і на який запрошує сповіщає, знайомих та друзів опечалена РОДИНА.

Львів, в вересні 1922.

ОПОВІСТКИ.

Політична Сія у Львові уладжує дня 30 вересня в комнатах Української Бесіди Великі Вечерниці з танцями. 736 1—1

На „Рідну Школу" зложили через Земельний Банк Іпотечний п. Михайло Мочульський потяг 1000 мп. як неприятний товар, д-р Володимир Пежанський в Ужгороду зб. жертви 250.000 і 5.000 мп., д-р Ілько Цьокан з Ужгороду 2.000 мп.; через „Дністер" Культ. просв. Кр. укр. вояк. в таборі Йозефів 3315 Кч., за що складає щиру подяку Головна Управа У. П. Т. IX 1—1

Співочий Тов. „Боян" у Львові. Сеї п'ятниці 22. с. м. о год. 6 вечер засідання виділу „Бояна" у власній домівці. Слідуючого тижня зачнуться правильні проби. Д. С. 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

ХТО знав би, що сталось з Марійкою Волошиновою, що в 1920 р. в вересни була на посаді за большевиків в Зборові і під загрозою з ними виїхала на Україну, зволить ласкаво повідомити її рідню. Закордонні часописи проситься о перешлук. Іван Волошин Озірна (поле) пов. Зборів. 694 3—3

Дрібні оголошення.

ПОШУКУЮ інструктора (ки) по двох німецьких в класі VI. і VII. гімн. класичної на село. Умовини: вільне удержання і доплата місячна мк. 5'0'0. — Оферти слати до Адміністр. „Діла" під „Л. М.". 722 2—3

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трієри сії, паси, ропні мотори, локомобілі, гатри, по конкурентівних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Батерого ч. 4. 1277в) 27—30

ВАЖНЕ для Пань і Панів! Приймає жіночі і мужеські капелюхи до перефасонування після найновійших відмінних моделів в великім вибор. Для повітових вислає в 24 годинах, фабрика капелюхів Й. Готтліб Львів площа Стрілецька 15. 711 2—3

ВОЗИ, вічки, колеса окуті і неокуті поручає на склад фабрика Дзюбинський і С-ка Трушевичі-Нижанковичі. 660 5—5

ВЕЛИКИЙ ДОХІД для інтелігентних і метких людей в кождій місцевости дає аквізиція оголошень (заняття рівночасно в свобідних хвилях). За повідомленнем звертатися до експ д ції оголошень „Еаст", Станиславів, Асенка 1. 657 3—3

ПОЗІР АМЕРИКАНЦІ! Продам дуже добре просперуючий першорядний готель, ресторацію, кавярню з приводу виїзду за границю. Зголошення приймає експедиція оголошень „Еаст" Станиславів, Асенка 1. 677а 3—3

ПЛУГ ПАРОВИЙ КОМПЛЕТНИЙ в доброму стані на продаж: Плуг „Еаст" Станиславів, Асенка 1. 677 б 3—3

ДВОХ кравецьких чладників приймає кравецька робітня українського Дому Іванайдів, при вул. Софії 25. — Зголошення сейчас. XXII 2 3

ПРЯМОДЕРЖАКИ для шкільної молоді проти тво ення горба. Тумові панчохи на жишки літ. Черевні опаски на гумах для жінок. Бандажі системи д-ра Леведага проти найбільшого випадання кат ві. Бандажі пупурові (Leistenbodenbruch) і т п Ціннки даром Б. Полячек, Самбір 105. 7-7

ЧЛЕН редакції „Діла" прос ить в українській інтелігентній родині одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ПОШУКУЮ сейчас інструкторки для 3 учениць з класи III, V і VI гімназ. Винагорода після умови. — о. Юліан Андріяшевич Тустановичі. 704 3—5

СТРОГО (інструктора (ки), що приготовив би учениню VII. кл. гімн. до семінарійської матури в пригуде гр кий ур пов. в Нестоповцях п. Озірна. — Ціле удержання і 15.000 мп. міс. Обняти зараз сейчас. 668 А—3

ІНТЕЛІГЕНТНА особа приймо місце заряду домом та займеться дітьми у відсутности. Зголошення до Адміністрації під „Пагідність". 732 1—1

ДВОПОВЕРХОВА нова каменниця з городом садом у Львові на продаж. Відомість у Спещ. Касі у Львові Ринок 10. 731 1—1

КОНЦИПІЄНТ, з тривітною провінціональною практикою глядає посади. Т. Т. poste restante Крукеничі к. Мостиск. 730 1—3

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент. машини, мотори ваньці, заміння продає „УБУС" Львів, Осссолінських 6. XVI 1-20

ІНТЕЛІГЕНТНА родина пойме на станцію панночку тільки з інтелігентної родини (найкраще священичої). Батьківська опіка запевнена. — Інформації в Адміністрації „Діла". 727 1—2

КАМЕНИЦЮ три оверх. двофронтову в центрі Львова продам без посередників. Пл. Бернардинська 11. (робітня обуви). 737 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і обранець в наших справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5

(готель Адлера, побіч Нар Торговлі). 67 10-?

ЗАЯВА.

Заявляємо ним, що ОМЕЛЯН ЗАЛУЦЬКИЙ засуспендований нами, як член Управи ще дня 24. червня ц. р. і за його вчинки чи зобовязання не беремо ніякої відповідальности.

Коломия, 7. вересня 1922 р.

Надзірна Рада „Добробуту"

реєстр. Т-во з обмеж. порукою в Коломиї.

З причини від нас незалежної

Надзвичайні Загальні Збори

реєстр. Т-ва з обм. пор.

„Добробут" в Коломиї

котрі мали відбутися дня 24. вересня ц. р., відбудуться в неділю дня 1. жовтня ц. р. о 3-ій по пол., згідно о 4-ій год. по пол. без огляду на число членів у конторі Тва зі слідуючим денним порядком:

1. Відчитання протоколу з збор'в членів основателів.
2. Звіт Управи з дотеперішної діяльности.
3. Звіт Ревізійної Комісії.
4. Уділення абсолюторії членам Управи та Надзірної Ради.
5. Вибір Надзірної Ради та затвердження ново вибраної Управи.
6. Запити і внески.

Членн одержать почтою повідомлення, котрі необхідно привести в собою, як легітимацію.

728 1—1 НАДЗІРНА РАДА Й УПРАВА.

ПОЗІР ЯВОРІВЩИНА!

Дня 27. IX. 1922 р. о 3 год. попол. відбудуться

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ КРУЖКА У. П. Т.

в салі „Народного Дому".

Порядок дня слідуючий: 1) Відчитання протоколу із попередних Загальних Зборів. 2) Звіт уступаючої старшини Кружка. 3) Вибір нової старшини кружка. 4) Внески і запити. — З огляду на вагу справ, які порушаться на зборах й на конечність порозуміння й вирішення їх числено, що вся інтелігенція і свідоме селянство візьме участь в Зборах. Запрошень не висилається. — Старшина Кружка УПТ. 733. 1—1

Звісна першорядна українська 692 цукорня 2—3

:: Данила Стецькова ::

при вул Миколая 7.,

поручається українській Публиці.

Перша львівська парова ФАБРИКА МИЛА

Р. РЕДЕРА

ЛЬВІВ, вулиця Панське ч. 7.

Поручає знані зі своєї доброти мила для прання з витисків „РЕДЕРА", що містить у собі 65% товщу найліпшої якости. XXIV.

ЦЕРАТИ відрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум; капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон 1-9

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Ніча вс і Я. Мартинюс

Львів, Синстусьна 18.

: ЗЕРНЯТА :

гливон, яблок і грушок зі сирих 1—2 овочів закупить 735

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

Я. Терлиняка, Залукве-Галич.

Українські Ґаздині!

ПОЗІР!!!

Купуйте всі спожнвні товари лише у наших Інвалідів у ЛЬВОВІ

при вул Галовій 31

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкурентівних цінах. 1—10 XXI.

Памятайте про народний обовязок!

Накладом У. П. Т. вийшла з друку перша частина (на цілу п'яту і початок шестої кляси середніх шкіл) христоматії:

Старе Українське Письменство Михайла Возняка.

Купуючі платять за цілу книжку, а другу частину одержать в листопаді ц. р. за оборотом прикріпленого до заголовної сторінки купону. — Книжка вийде в 30 аркушів друку, на прегарному папері, багато ілюстрована.
3—3

ГОЛОВНИЙ СКЛАД КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в підвалі Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і красне по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірмі:

А. Круман і Б. Фрухтер

Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Андролього

473 2-16

МІД І ОРІХИ

643 4—10 закупить

Садівничо-огородничо заведення

А. Терпиляка

Залужжя - Галич.

ВУГЛЕВЕ БЮРО

В. ТІҐЕР

Львів, Пасаж Гавсмана 9.

приймає замовлення на горішньошлеський і краєвий вуголь, також і кокс по конкуренційних цінах з швидкою доставою. 724 2 5

ПІДРУЧНИК КНИГОВОДСТВА В КООПЕРАТИВНИХ СПІЛКАХ

С. Герасимовича, потрібний так до науки в школі і на курсах, як і в практиці при книговодстві.

Ціна Мп. 800·—

До набуття в книгарнях і Народній Торговлі у Львові, Ринок ч. 36., та в Краєвім Союзі господарських Спілок, Львів, вул. Зіморовича ч. 20, II. пов. 702 3—3

МАШИНИ до виробу цементових дахівок, - ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВОДИ, ВІКНА, СХОДИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всілякі роботи входячі в круг слюсарських виробів виготовляє 480 9—10

Михайло Стефанівський

у ЛЬВОВІ, вул. Варотатова ч. 10.

(між вул. Рицерською а Кордецкого).

До Америки і Канади

найбільші і найскорші кораблі — на світі. —

ЛЬВІВ, Сикстуська 37.

Львів, вул. Сикстуська ч. 37.

(напроти почти).

Уважайте на число 37.!!!

Тернопіль, вул. Ґолуховського ч. 19. Станиславів, вул. 3. Мая ч. 12.

468 4—4

Урядово уповноважене до парцеляції одинове українське

ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ“

стов. вар. в обм. порукою

у ЛЬВОВІ, Ринок 43,

ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище 724 після умови. 1—?

Не купуйте товару!

доки Не оглянете цін в наших виставових вікнах!

Ціни подані є правдиві, а не брехливою реклямою.

Жакети вовн. гімаюя	7.500	Сукні шовк. тик. від	9.500
Жакети вовняні плащі	9.800	„ вовн. ґабардинові „	17.500
Завиванки подвійні	4 400	Шляфрока фланелеві	8.500
Мужеські светери	3.500	Спіднички вовняні	4.500
Пледи гладкі	7 200	Блюзки білі реверса	5 300
Дитячі жакети	7.500	Шовкові жакети	42 000

Трикот шовковий подв. ширина різні барви метер 13 800

„ „ „ „ в паси різні барви — мтр. 11 200

Для гуртівників осібний відділ! 692 3—3

МАҐАЗИН новостий для Пань **МАННЕРА** ЛЬВІВ, Сикстуська ч. 2.

Купуємо всяку скількість!!!

ЛЕН — КОНОПЛІ — ПРЯЖУ.

XXIV. 0—10

При вагонових офертах посилати прібки. — — **ПОЛОТНО, Львів, Зіморовича 20.**

Складайте жертви на Рідну Школу.

ЛИСИ

лише у Артура Пайцера Пасаж Гавсмана 5.

Нехай кождий переконається про найнижчі ціни.

Адр. тел.: Пайцер, Львів, 718 П. Гавсмана 5. 2-2

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від 20. вересня 1922 р. атракційний архитвір американської фабрики „Universal“ Film Mfg. Co. в Новім Йорку на підставі Даниля Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО“

Все, що вимріяла найсміліша фантазія славного англійського письменника Даниля Дефо, відтворила американська фабрика з найбільшою точністю. Сей архитвір заохочує молодь та зворушує старших.

ПИТНИЙ МІД „КАШТЕЛЯН“

виключно на правдивому пчільному меді фірми

І. А. БАЧЕВСКІ

ЛЬВІВ, Знесіння коло Львова. XXIV. 1—2 **Рік заложення 1782.**

ПЕРША ХРИСТІЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ

І. ЛЕВИЦЬКОГО

в СТРИЮ, площа Торговиці (власний дім).

Має на складі веретові молотільні, ручні вератн. Січкарні, машини до чищення збіжа. — Вертгаймівські каси. — Власна фабрика плугів.

687 **Продаж по фабричних цінах.** 4—6

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 20. (9.851) Львів, второк 26. вересня 1922. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 25. вересня 1922.

Спокою і рівноваги. Саме в річницю широко закроєних трусів і арештів, що мали місце минулого року, саме в момент виборчої акції польського уряду і приготовлюваного воєвідського „саморжонду", саме в хвилі, коли Загальний Збір Союза Народів вже вдруге ухвалює резолюцію про конечність і невідкличність вирішення правного стану у Сх. Галичині, — саме тоді польська поліція розвинула широку акцію в українських інституціях і будинках.

Трусять, перевертають, шукають, підглядають, нарушують нормальний рух українських культурних і економічних, отже аполітичних інституцій, чим спричинюється тим інституціям важкі шкоди.

Вихідною точкою до того роду діяльности польської поліції було підложення бомби в домі „Просвіти". Злочинна рука вандала, якогось комітаджі чи огидного провокатора всадила вибуховий матеріял в електричний мірник. Вибух спричинив значні шкоди, одначе не такі, яких надіявся вандал. По всякій імовірности підложення бомби мало три цілі: знищити машиновий відділ друкарні, щоби позбавити в цім важнім часі українське громадянство своєї преси; дальше зрушити хоч частину будинку, де міститься багато українських інституцій, щоби отже тим чином довести до дельожування камениці і припинення на довший час всякої діяльности тих інституцій, і вкінці — щоби дати притоку до нового террору під позором, що якась українська нелєгальна організація переховує вибуховий матеріял в будинку „Просвіти", тісно кажучи, в електричному мірнику. Двох перших цілей не осягнено. Злочинець помилився і в невідповідне місце всадив вибуховий матеріял. Не знав він і напряму кабля. Через те друкарня вийшла ціло. Не зрушено й будинку. Старі, але міцні й широкі мури видержали напір вибуху. Правда, шкоди є значні, але будинок як цілість — не потерпів нічого. Осягнено тільки третю ціль, і то в розмірах, які далеко переходять межі пошукування за злочинцем чи вибуховим матеріялом.

Льогічно слідкуючи за слідами злочину, треба було шукати вандалів поза мурами „Просвіти", а коли і в мурах, то не серед Українців. Бо чиж на земській кулі, навіть ренегат і вирід з поміж Українців, міг би піднести руку проти почитаної „Просвіти", проти матері українських товариств? А зрештою, яку мету міг би мати такий злочин в боку Українців? Ще більш дивним і просто божевільно глупим мусить виглядати сховок для екразиту в ...електричному мірнику, отже в місці, до котрого кождого часу має доступ функціонар електрівні. Ну й справді! Чиж не має инших скриток на вибуховий матеріял, як електричний мірник.

Та не будемо на цю тему снувати наших думок. Фактом є одно, що поліція в пошуканці за злочинцем і екразитом окупувала каменицю „Просвіти", щільно обсадила її з усіх боків, взяла в своє посідання на протязі двох ночей і півтора дня і... перевела докладні труси в усіх убікаціях „Просвіти" від гори в низ. Злочинця і екразиту шукано в... паперах. Перевернуто горі дном гори книжок, паперів і записок і замісць екразиту найдено... університетські індекси, печатки й папері „Студентської Ради", літографований журнальчик „Наш Шлях" і т. п. „екразитові" бомби. В суботу поширено труси на Наукове Тов. ім. Шевченка", „Дністер", „Сокіл" і инші інституції.

Ця вандальська подія викликала велике обурення серед українського громадянства Львова. Широким відгомоном відібється вона в цілім краю і за границею.

Хоч як до живого діймає вона український загал, то власне в таких хвилях наше громадянство повинно зберігти як найбільшу рівновагу, стоїчний спокій, зимну кров. Повне опанования себе і своїх співгромадян повинно присвічувати кождому громадянинови. Вже є явні признаки, що наступив момент, коли знов провокація збірається тріюмфувати. Ми не повинні дати змоги і терену до цього ганебного тріюмфу. Слід нам отже вистерігатися всього, що могло би противникови дати товчок до масових арештів; слід перш усього уважати, аби виднійшим членам нашого народу не підкинено якогонебудь тав. компромітуючого матеріялу; слід оберігати себе перед всякими незнайомими підісланими чорними духами.

Нехай отже ніхто з цього вандальського вчинку не витягає заключень таких, які могли би створити нове жировище для провокаційних гиєн. Знаємо, що піде нова акція в тому напрямку, аби нові жертви видерти від нас. Та ми не даймо змоги заспокоїти чийнебудь садизм і в позитивній праці для нашого загалу засвідчімо висловлену нашим народом правду про те, що: перебули ми панщину, перебудемо й конституцію.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Пр. 299|22. В Імени Річпосполитої Польської Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові ріщив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 15. з дня 17. вересня 1922. під наголовками: 1) „В нетрях і трясовинню" від слова „Теперішній" до слова „ворога", межи словами „стал а „Східної", межи словами „цього" а „проєкту", від слова „Галичину" до слова „воєвідства", від слова „польська" до слова „трясовинню", від слова „А Польща" до слова „групи". 2) „Справа Східної Галичини" межи словами „виразно" а „політику", межи словами „противні" а „Моравско" і від слова „про" до слова „сойму" містить в собі єство злочину з §§. 58 б, ц, і 65 а, б, з. к. узнав доконану в дни 16. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. п. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 16. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

З Волині.

Репрезалії.

Не встиг Український Виборчий Комітет у Володимирі й першого кроку ступити на полі своєї діяльности, як натрапив на пригоди. Ще не висохли друкарські чорнила на відозвах Комітету до селян Володимирщини, як поліція з наказу старости сконфіскувала 800 прим. відозв. В тій відозві володимирський староста добачив цілий ряд карних переступств. Перш всього порушено приписи устава про пресу (27. арт.), який ніби вимагає друкування відозв на двох мовах. Далі ціла відозва містить в собі „кламства". Такий зміст спричинює ніби ворожнечу та сіяння ненависти серед людности до польського уряду. Бо ніби неправда, що земля на українських Холмщині, Підляшу, Поліссю і Волині кольонізується поляками-мазурами, що шкільна влада не відчиняє українських шкіл, а польські ростуть як гриби, що церкви забіраються і пересвячуються на костели та бувають випадки знущання упривілейованої нації над православною вірою.

Ті „кламства" підведені під відповідні артикули карного кодекса і передані по списанню протоколу до прокуратури.

Як укладають списки виборців?

У горохівському повіті викреслюють зі списків тих виборців, що мають 21 і 22 роки, хоча згідно з „виборчою ординацією" вони мають право голосувати. Очевидно, що є якась інструкція, на підставі якої це і робиться.

Німецьке віче в Луцьку.

В неділю 17 вересня о год. 2 дня відбулося велике німецьке віче, на котре прибули представники з всеї Волині.

Свобода передвиборчої агітації і преси.

Центральний український виборчий комітет Волині видав відозву до населення в справі виборів і дав цю відозву до друку друкарні Збара в Луцьку. Господар друкарні відніс 14. вересня н. р. о год. 2. в полудне 14 примірників цеї відозви на попередню цензуру до луцького староства. Через добу, т. є. 15. вересня н. р. о год. 11. в полудне, коли відозву цю кінчили друкувати до друкарні явився відділ поліції з двома агентами і комісарем на чолі і відозву цю сконфісковано. В тій справі удались члени Виборчого Комітету до староства і воєвідства і повідомлено телеграфічно Варшаву.

Приміщий епископ.

Гродненський православний епископ дав розпорядження підвладному духовенству піддержувати блюк національних меншостей.

І вуйт політикує.

10. вересня гром. с. Гараймівки У. Пашук внесла до Сиенської громади просьбу в українській мові, про видачу посвідки для приміщення хорого сина на лікування.

П. вуйт Горецький відіслав неграмотну жінку до того, хто писав просьбу по українськи, щоби їй написав по польськи, заявляючи: „my mowy ukraińskiej nie rozumiemy".

Союз Народів.

Прем'єр Жувенель в Союзі Народів.

Французький сенатор Жувенель промовляючи оноді на засіданню 3-ої комісії сказав м. ін.: Франції є незвичайно прикро, що весь світ посуджує її о воєнні наміри. Францію болить це, що її не розуміють, але Франція, котра в часі одного століття передержала 5 інвазій і котра в своїй столиці бачила 3 рази чужі війська, та Франція показала любов миру і людяности відкликуючи свої війська з над границі, щоби тільки запобічи війні. Франція від того часу дізнала тільки самих розчарувань. Французький премієр предкладаючи мировий договір представникам держави виразно заявив: „Не приношу вам ніяких стратегічних границь, не приношу вам цілком стратегічного забезпечення, але приношу вам щось кращого, себто моральне забезпечення в гарантійнім договорі з Америкою та в гарантійнім договорі з Англією і це є все, що вам приношу. — Де є, — питає Жувенель, — гарантія Америки, де є гарантійний договір Англії? До цеї хвилі видали ми 84 міліярди в золоті на відбудову нашої знищеної території, а скілько повернула нам Німеччина із цих 84 міліярдів? Усталено участь Франції в німецькому довзі на 25 проц. Я переконаний — говорив Жувенель — що тільки сама Франція думає про себе. Франція знає, що відбудова Европи повинна розпочатися від відбудови знищених територій. Франція знає також, що солідарність Европи мусить стати більш виразною, щоби не треба думати все про інтервенцію Злучених Держав. Своєю дорогою всі розуміють, що без помочі Америки годі буде розвязати всі трудноші. Однак треба від чогось зачати, треба передовсім зачати від себе, а тоді прийде також і поміч Америки. Франція знає добре, що в Европі є держави із здепреціованою валютою, які не можуть нічого купити і яких фінансове положення є много гірше чим фінансове положення Франції. Франція знає також, що є держави із сильною валютою, які також не можуть нічого продати. Трудноші походять звідси, що Европа пішла в 1914 р. дорогою мораторії, з якої тепер не може зійти. Німеччина думає, що лежить в її інтересі, коли не буде платити. Тому треба закинути дорогу мораторії і вернути до засади виповнення міжнародніх договорів. Для переведення цего вистане — як сказав Роберт Сесіль, — получити питання репарацій з питанням міжсоюзних довгів і треба буде зрозуміти, що ті дві справи є тісно зі собою звязані. Треба заключити економічний мир, після якого прийде черга на мир політичний". До заяви Жувенеля прилучився також Фішер.

Льорд Сесіль в справі допущення Німеччини до Союза Народів.

З Льондону доносять, що льорд Роберт Сесіль вислав в Женеви до Т-ва прихильників Союзу Народів телеґраму, де стверждує з жалем, що Німеччина не поставила внесення з справі допущення її до Союзу Народів. Льорд Сесіль певнює, що таке внесення булоб з цілою певністю прийняте.

Галицькі відносини.

Передвиборчі жертви.

Із села Жеребок шляхоцьких пов. Скалат їхали в ночи українські селяне Дмитро Хома і Іван Чайка. По дорозі напали на них невідомі злочинці і замордували Дмитра Хому, а другого тяжко поранили. — Існують певні докази, що нападу доконали польські кресові герої тим більше, що це сталося в часі переводження виборчої акції в селі, яке відказалося від переведення виборчих ліст. При убитім найдено 300 тисяч марок, яких напасники не забрали, з чого виходить, що напад має чисто політичний характер. В тій справі ведеться слідство.

Дальші підпали.

„Dziennik Ludowy" нотує нові випадки підпалів на провінції. У Волоні згорів фільварок С. Баліцкої. У тернопільському воєвідстві занотовано 17 нових підпалів на польських фільварках. Терористи розсилають листи з погрозами до польської влади. В Міжинці спалено цілий двір із стиртами збіжа княгині Любомирської. Те саме сталося в Девятчицях і Зеленці. В Яворівщині в Ожомлі підложено огонь під стодолу на фільварку.

„Gazeta Codzienna" доносить: В перемиському повіті арештовано 7 студентів підозрілих в саботажі. В Ярославі арештовано студ. Синтовича, провідника українських „бойовок" (?) При арештованню найдено компромітуючу кореспонденцію. В Судовій Вишні арештовано 2 студентів, в підозрінню, що вони перетинали телегр. дроти.

Вандалізм.

Львів с 23. по пол.

В ся.

Ясно, що коли в будинку „Просвіти" був динамітовий чи екразиговий замах, то треба бути божевільним, аби допускати, що того замаху допустилися Українці. Ще більш божевільним треба бути, аби допускати, що якась — приймім — нелеґальна організація х о в а є чи п е р е х о в у є динаміт в домі „Просвіти" і то не в пивниці і не закопаний в землі, тільки в електричному мірнику. Всякому здорово думаючому чоловікови є ясно, що тут мається до діла або з тзв. реванжом або з провокацією. Вибух спричинили або ті руки, які клали вогонь під приходські будинки в Камінці струміловій і острілювали ратуючих еректіональне майно, або провокатори, які вже нераз виявили себе на терені Східної Галичини, починаючи від 1918. р. а властиво 1919. року.

Переведені в каменицї „Просвіти" труси в звязку з вибухом дали до суботи в полудне такий вислід: В одній а бікацій найдено поліцією індекси слухачів українського університету, що справило молодим комісарам поліції велику радість. Завдяки ревности поліції найдено відбиваний на цикльостилю журнальчик „Наш Шлях", посвячений суто студентським справам, дальше найдено кілька безвартісних листів і записок. Як доносять польські газети, інформовані поліцією, в книгарні натоваплено на „нецензурні" книжки. В одній з убікацій отечатано стару, довоєнну регістратуру „Народньої Канцелярії", вже тричі перекинену поліцією і ще до цього часу не зложену. Вкінці з каналу витягнено шість страшенно попжавілих, почорнілих, безужиточних карабінів, які там вкинули якісь вояки ще в листопадових днях 1918. р. Ось і вислід екразитових трусів.

Арешти.

В звязку з вибухом переводжело арешти на здогад. Арештовано кілька осіб, яких в більшости випущено на волю. В пятницю вечером арештовано директора Кр. Союза кредитового п. Омеляна Савича, возного тої інституції п. Антона Кузьму і його доньку Марію, яких до тепер ще не випущено. Арештування наступило тому, що в прилягаючій до Союза кредитового кімнатці найдено згаданий вже „Наш Шлях".

Поширення трусів.

В суботу після 10. год. рано поширено труси на дальші українські інституції, а саме на Наукове Тов. ім. Шевченка, Тов. „Дністер", руханкове тов. „Сокіл" і инші інституції, що містяться в домі „Дністра". О год. 2·30 попол. в суботу труси ще тривали.

Напрям слідства.

Як з представленого ходу подій бачимо, напрям слідства йде впрост противно, як того можна було сподіватися. Польська поліція підозріває Українців, що вони намагалися висадити в повітря свій власний дім, що вони переховують екразит чи динаміт в електричному мірнику, що вони ждали, аби до того мірника прийшов функціонар електрівні і разом з будинком вилетів в повітря. Sapienti sat!

Рада пол. аґента.

Коли в суботу після 9-тої години впущено з тяжким трудом до своїх льокалів урядовців поодиноких інституцій, то як ангели хоронителі найшлися поруч них і поліційні аґенти. Вони порозсідалися в поодиноких льокалях, читали газети або водили очима по робітниках. Коли було звернутися до них, чого вони стирчать в льокалі, не вміли дати відповіди. Казали їм сидіти. Треба було ужити енергії, щоби позбутися цих людців поліцейського провидіння.

Щ р з в поліції.

В пятницю вечером явилися в Дирекції поліції: д-р Іван Брик, д р Володимир Охримович, д-р Степан Шухевич, Вол. Целевич і ред. Ф. Федорців, щоби приспішити покінчення окупації будинку „Просвіти", щоби привернути нормальний рух в інституціях, шоби звернути увагу на напрям слідства і потребу охорони українських інституцій. Дир. поліції Райнлендер був неприсутний. Супроти того першу справу докладнійше представлено радн. Крайнерови, а що до двох других обмеженося на замаркованню. Радн. Крайнер виявив багато доброї волі, але в суті річи виявив себе безрадним.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині приємно отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, в нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Довкола грецько турецького конфлікту.

Справа грецько-турецького конфлікту в Союзі Народів.

З Женеви доносять: Делеґації до Союзу Народів з 5-ти англійських домініїв звернулися до англійського уряду з проханням навязати переговори в справі ліквідації грецько-турецького конфлікту.

Англійські дрекости в Ґалліполі.

З Царгороду доносять, що до Ґалліполі прибуло 4 англійських пренотів і одна легка ескадра кружляків.

Рух війська в грецькій армії.

З турецьких кругів доносять, що в Родосто на Чорнім морю, де прибуло 20.000 грецьких жовнірів і більш чим 200 000 збігців, поширюється у великих розмірах комунізм. Грецькі ж вояки вбили багато своїх старшин і вивісили на бараках червоні прапори. Пограблено багато складів і склепів. Підчас вуличних заворушень втратило життя багато жінок і дітей.

Турецькі погляди.

В Царгороді заперечують вістку про перехід кемалістами невтральної полоси коло Дарданелів. Все таки уряд Анґори скидує зі себе всяку відповідальність за дальші події, на випадок колиб справу Тракії не полагоджено корисно для Туреччини.

Напруження нейтральної полоси.

Ar. Райтера доносить з Царгороду, що на розпрядження своїх урядів, італійські і французькі військові відділи залишили невтральну полосу Ісміду і Дарданелів. На границі цеї полоси остали тільки англійські війська.

Виїзд Буйльона до Туреччини.

„H. Фр. Пр." доносить з Парижа, що б. мін. Франклін Буйльон, котрий відбув конференцію з Поанкаре, виїде до Туреччини, щоби спинутись з Мустафою Кемаль Пашою.

Конференція в справі Анґори.

„H. Фр. Пр." доносить з Парижа, що Поанкаре, Керзон і Сфорца відбули знова нараду, яка тревала до 6 години вечером. Урядове звідомлення подає, що міністри користувались нагодою, щоби обговорити умови на підставі яких уряд Анґори міг би взяти участь в конференції. Після конференції заявив Керзон денникарам, що коференція усталила зміст ноти, до уряду Анґори. Цей зміст буде пересланий до Льондону із запитом чи англійський уряд згодиться на ту ноту. Льорд Керзон виїхав в неділю до Льондону.

Кемаль Паша жде.

Зі Смирни вернув до Царгороду ген. Пелле і заявив, що видано всі розпорядження, які торкаються забезпечення тамошньої французької громади. Останні вісти не доносять про ніякі більші зміни в загальнім положенню. Війська Кемаля Паші не перейшли ще невтральної полоси.

Англійські надії.

„Дейлі Кронікль" доносить, що політичні англійські круги числяться з можливістю, що конфлікт на Сході дасться полагодити дорогою переговорів, на яких розглянено би турецькі домагання що до признання Туреччині Царгороду і части Тракії.

Міністри уряду Анґора в Смирні.

Пат. доносить, що до Смирни прибули міністри уряду Анґори. Звязок між Смирною і иншими містами Туреччини привернено назад.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Під сні вибори і Жиди.

„Хвіля" з 23. ц. м. друкує так два комунікати: „Партійна рада сіоністичної партії Східної Галичини приняла слідуючу постанову: Стоючи тівко на базі теперішньої своєї політики та одночасно маючи в тямці обовязок боронити права жидівської нації завжди і всюди, — сіоністична партія Східної Галичини бере діяльну участь у розписаних виборах до сойму і сенату та кличе Жидів до обєднання у майбутній виборчій акції під національно-жидівським стягом.

Екзекутива сіоністичної партії Східної Галичини".

„Президія Партійної Ради організації „Мізрах" повідомляє, що організація „Мізрах" постановила взяти діяльну участь у виборах до сойму і сенату".

Під сні вибори і porządni Rusini".

Краківська „Nowa Reforma" подає своїм читачам до відома радісну вістку, яку одержала з країни бунту і саботажу. Найшлася велика, сильна, могутня своїми впливами на всі верстви народніх мас українська політична партія, яка аж рветься вислати своїх делеґатів до варшавського сойму. Хто не вірить, хай послухає: „...Гадають кандидувати до сойму: Шекерик-Доників, бувший міністр шляхів в уряді Петрушевича, Лаврук, бувший посол до австрійського парляменту, селянин Дутчак і професор Твердохліб. Всі вони є членами ново закладеної радикальної партії, яка спирається на широких масах селян та яка має своїм головним терепом діяльности Покуття і Гуцульщину. Радикально-українська партія, що її органом є „Діло", розвинула сильну аґітацію, що йде аж до терору, — за абстиненцією українських мас од виборів".

У першу чергу складаємо бажання вищеназваним діячам за високі посади і титули, якими щедро обдарила їх вдячна польська преса. А може дійсно Доників стане ще малопольським міністром та Твердохліб добуде катедру (пр. гігієни мозку і рук) в якому копичинецькому університеті, хоча, поки що, ніде правду діти,—за свою відповідаючу службу доробився лише дірявих черевиків. Взагалі „porządni Rusini" зробили, на нашу думку, дуже кепський інтерес у виборі панів і служби. Кепсько замірялися та ще гірше вцілили.

З англійської преси.

Селянська революція у Сх. Европі. — Польські справи. — Певність положення в Европі.

Льондон, 6. вересня 1922.

Reconstruction Keynes a, орган т. зв. „Економічної Школи John-a Ed. ward a, приносить в числі за серпень статтю „Селянська революція у Східній Европі", в котрій автор, не реструючи зрешто ою конкретних фактів, підносить ось які помітні признахи аграрного перевороту:

1) Упадок авторитету, організації і довіря, на яких спочивав дотеперішній суспільний лад, спараліжував попит за предметами люксусу, та поставив на першім пляні вимоги чисто матеріяльні, себто одягу та їжі. Через те упав промисл, а на перший план видвигнулося значіння рільництва та збільшилася сила хліборобa;

2) Селянин в додатку зискав на упадку валюти, бо міг легко сплатити свої довги, та через те подвійно скористав на революції, як зви-

чайно се буває там, де революція є аграрного характеру;

3) Та непропорціональний зріст хліборобського впливу обнизив уровень культури в середній Европі; а спеціяльно там, де мужик остає під впливом католицького клиру, аграрна революція має характер чисто ретроградний.

Дальше інтересні студії над аграрним переворотом в Европі, причосить се число в статтях:

1) Економічні наслідки аграрної реворюції в центральній і східній Европі;

2) Аграрна проблема в Польщі та в надбалтійських державах.

Перша з тих статей (проф. Max Sering Берлін) зазначує, що з економічного боку, хоч переворот зруйнував велику посілість, то ледви чи він поставив твердо на ноги селянина. Не більше як 10—20% вивласненої великої посілости є тепер під управою. Се має тим більше значіння, коли взяти під увагу, що на Україні було 14 мілїонів гектарів землі в руках великої посілости і держави, а тільки 26 мілїонів в руках селян. На 296 цукроварень в Росії, 205 було на Україні. Вся продукція на експорт щезла, а села запали в середньовічний застій. Рівночасно в Польщі загострилася економічна проблєма через те, що уряд лишився в руках великої посілости посередно і через те, що на сих великих просторах соціяльні ріжниці є ще більше ускладнені через національні суперечности. Великі землевласники належать до бувшої пануючої нації, як пр. барони в Латвії, Естонії і Чехії; Поляки на Литві, у Східній Галичині, Білоруси і Україні; Мадяри в Семигороді".

Отсе загострення відбивається головно в законодавстві.

*

Друга стаття доторкає етнографічної Польщі і балтійських держав та потверджує відомі факти аграрного занепаду великої посілости. „The Reconstruction" містить також під рубрикою „Польща" нотатку про 1) нове правительство, 2) Східна Галичина, 3) нові вибори, 4) польська нафтова продукція, 5) нові нафтові закони в Галичині, 6) англійський банковий кредит для польського текстильного промислу.

Дальше наступає в уступі (3) огляд нової виборчої системи, критика розділу мандатів, виборчої геометрії, силою котрої на 444 мандатів, меншости замість 146 мандатів, дістануть щонайбільше 65—80.

Уступ (4) про нафту стверджує, що продукція в окрузі Борислава впала на 3.000 цистерн місячно через те, що правительство накладає великі тягарі і тепер поставило домагання, щоби віддавано урядови тричверти продукції. Через те французька „Financiere de Petroles" не виплатить дивіденди.

„Manchester Guardian" в 2. с м. приносить допись з Катовиць про погроми.

Се вже другий погром від часу, як Польща обняла власть на Шлеську. Уоружені ватаги зїхались до Катовиць поїздами з ріжних сторін Шлеська. Військо і поліція дискретно шезли, а опісля урядники помагали в погромах на стації. До погромів провадили охочих до легкої наживи елєгантно убрані і видно образовані панчі з Варшави і Галичини.

*

Полковник Edward Mandell House, конфідент і спеціяльний відпоручник бувшого през. Вільзона, та один з найкраще поінформованих дипломатів Америки обїхав недавно Европу і стверджує, що її положення невимовно критичне. Моратория ледви чи вратує Німеччину економічно. Тут треба основної акції. Треба би раз остаточно устаглити квоту відшкодовань і урегулювати ліквідацію довгу на основі дійсної можности сплати, на основі гарантій.

Се потягне за собою питання забезпечення Франції, котра є в дійсности ізольована, а через те хапається одиноко способу оборони: армії. Та се не може довго тревати, бо спричинить банкротство Франції. Одиноким засобом, на який можливо числити, є Союз Народів, котрий повинен дати Франції відповідні гваранції. Отсе, разом з допущенням Німеччини до Союза Народів може поправити положення Европи. Та зайва річ числити на приступлення Америки до Союза. Теперішне правительство Америки не бачить можности взяти такого кроку під розвагу. Всеж таки, коли Америка приступить колись до Союза, то се не буде в характері аліянта, але як рівнорядна держава, так як вона брала участь в останній війні. Иншими словами, Америка не має наміру ангажувати себе союзним договором. („Таймс", 4. IX. 1922.)

Сесіль про допущення Німеччини до Союз. Народів.

„N. fr. Pr." поміщує інтервю свойого кореспондента в Парижі з льордом Робертом Сесілем в справі допущення Німеччини до Союза Народів.

На питання, чи Німеччина може на певно числити на допущення її до Союзу Народів, дав Сесіль потакуючу відповідь і підчеркнув, що не вірить в можливість спротиву Франції в тій справі. Що торкається знов положення Німеччини, то є воно дійсно гірше чим Угорщини, за якою заявився Аното мимо спротиву репараційної комісії. Минулого року був Союз рішучо більше прихильно настроєний зглядом Німеччини чим тепер. Також загальне політичне положення давало Німеччині о много кращі вигляди в тій справі. Крім того поширилася також вістка, що Німеччина стремить не тільки до допущення її в склад Союзу, але хоче Союзови шкодити і бажає йому неуспіхів. Що торкається знов подорожі Льойда Джорджа до Женеви, заявив Сесіль, що нічого близшого про це не знає. На його погляд, Льойд Джордж хоче в цей спосіб доказати свою пошану для Союзу і заперечити рівночасно поголоскам, немов би він ставився рівнодушно до цієї установи.

Що до поголоски, немов би Німеччина домагалася перенесення одного мандату для деяких своїх б. кольоній, заявив Сесіль, що Німеччина повинна зрозуміти, що це мусілоб потягнути за собою згоду всіх сигнатарних держав, а тим самим й ревізію версайльського договору.

Сесіль заперечив також поголоску про вороже становище Америки зглядом Німеччини, мовлів Зєднані Держави не згодяться на допущення Німеччини до Союзу Народів. Наоборот, бажанням Америки є, щоби допущенням Німеччини доповнено Союз Народів, бо це булоб для Америки свого рода гарантією миру в Европі. Наприкінці заявив Сесіль, що відокремлене становище Німеччини принесло би шкоду не тільки Німеччині, але й Союзови Народів.

З польських справ.

Конвент сеніорів.

Конвент сеніорів склав плян праці Сойму на бїжучу сесію. Маршалок Тромпчиньскі предявив пропозиції уряду. Уряд поділив усі справи на три категорії: на обовязкові, дуже бажані і бажані справи. Законопроєкт про „samorząd dla trzech województw Wschodniej Małopolski" приділений до категорії „koniecznych". Підчас дискусії заявив п. Ґломбіньскі, що його партія не погоджується на цей законопроєкт та противиться негайности, з якою уряд передає цей проєкт на розгляд Соймові. Пан Ґломбіньскі запропонував, що би той законопроєкт без дискусії передано було Соймом зразу після першого читання конституційній комісії. Конвент сеніорів згодився на цю пропозицію.

Кляпота з 6 мільярдом.

Сойм одіслав законопроєкт про samorząd („автономію") для львівського, тернопільського і станиславівського воєвідств до конституційної комісії.

На нарадах конвенту сеніорів виявилося, що проти урядового проєкту „автономії" Wschodni-ої Małopolski є не лише праві але й ліві, особливо П. П. С. та Визволене.

Так само відіслано до комісії негайну пропозицію уряду у справі тимчасових спільних автономних установ у краківському, львівському, станиславівському і тернопільському воєвідствах. До таких установ мали би належати краєве бюро шляхів, меліоративне бюро, патронат рільничих спілок і т. п.; вони підлягали би воєвідській управі у Львові.

Теодорович і Ґломбіньскі — нашими добродіями.

Довідуємося із польських джерел: Конституційна комісія сейму радить над державним законопроєктом про автономію для трьох воєвідств „Всьодньої Малопольскі". Делегати кс. Котуля (кат.-люд.) і Чернєвскі (хр.-дем.), висловилися проти урядового проєкту. Архієпископ Теодорович виступив з великою філіпікою у користь урядового законопроєкту. Короткий зміст його промови такий: „Опінія краю, справедливість і розум каже дати автономію національним меншостям (!!). За принятям урядового законопроєкту про самоуправу львівського, станиславівського і тернопільського воєвідств промовляють аргументи про законодатну політику, щоби промінути небезпеку інтервенції з зовні: користь з цієї автономії така, що західні держави, погоджуючися на цю автономію, посередньо признали би суверенність Польщі над Східною Галичиною. Однак з огляду на національну боротьбу у Сх. Галичині слід би скласти проєкт про тамошню автономію таким робом, щоби усунути всякі натяки на відокремлення Східної Галичини".

Опісля п. Гломбіньскі предявив Іменем зєднчення людово-народового окремий проєкт автономії 3-ох воєвідств Східної Галичини. Цей проєкт піде під розгляд конституційної комісії вкупі з урядовим проєктом. П. Недзялковскі зголосив від імени ППС. резолюцію, яка пропонує територіяльну автономію Сх. Галичини. За цю пропозицію голосували лише соціялісти, тутейші та дел. Грінбаум. Конституційна комісія склала підкомісію у складі представників пяти партій, які стоять на грунті проєктів уряду та Гломбіньского. Недзялковскі зрікся ми ні належного ППС у підком., заповідаючи що ППС. внесе свій проєкт автономії, як вотум меншости.

Мир і тишина.

Стапіньскі зголосив у соймі негайний запит про непорядки і заруки на Гор. Шлезьку.

Експозе Яштшембенего.

З Варшави доносять до польських часописів, що експозе польського міністра фінансів Яштшембского викликало фатальне вражіння. Та промова не принесла в дійсности нічого нового.

Бо як пишуть польські часописи. Поляки й без неї знали, що до дня 10. вересня ц. р. емісія польських банкнотів виносила 410 мілїярдів, що довг польської держави в Краєвій Позичковій Касі росте з дня на день, що засоби чужих валют в такійже степені тануть і т. д. Фінансова нужда Польщі загально відома, але на її злагіднення Яштшембскі яку не оголосив. Програма сан цій фінансів, яку пропонує Яштшембскі наївна і зівсім не далекозора.

Польські вибори.

„Христ. Союз Нац. Єдности" зголосив вже свої листи кандидатів до сойму та сенату. До сойму кандидують на перших місцях такі „заслужені патріоти і піонїри myśli narodowej", як Корфанти і Грабскі, Дудановіч, Баліцка, Кухарскі і ин., на листі кандидатів до сенату пишаються м. и. імена Тромпчиньского Скірмунта і Теодоровіча.

З польського сойму.

На засіданню 22-го ц. м. польський сойм ратифікував варшавську умову з 17 березня 1922 поміж Польщею, Естонією і Латвією, Фінляндія, представники котрої брали участь у нарадах над договором — згодом не ратифікувала його; так само Литва відмовилася від участи у цій угоді.

Не хочуть польської валюти.

Дня 21. ц. м. відбулася в Катовицях, столиці т. зв. „польського" Горішнього Шлеська, конференція делєгата польського міністерства фінансів з представниками великого промислу. Порушено питання заведення бонів як помічного платного середника. Після півторагодинної дискусії рішено на „польському" Шлеську полишити на далі... німецьку валюту.

Справа „саможонду".

Конституційна комісія польського сойму радила оноді над рефератом Гальбана про воєвудську автономію з особлившим узглядненням трьох воєвудств Східної „Малопольскі". На засіданню був присутний Новак, Каменьскі і представник міністерства закордонних справ. Принято ряд статей.

Ще один мільярд кредиту.

З Варшави доносять, що переведення конечних приготовань до польських виборів винесуть після теперішних обчислень 1 мілїярд п. марок.

Торговельний договір з Росією.

До Москви виїжджає керманич польського міністерства промислу і торговлі Штрасбургер, щоби відбути конференцію з Красіном в

звязку з пертрактаціями о російсько-польський торговельний договір.

„Центрум".

Дня 22. ц. м. уконституувалося у Варшаві нове польське сторонництво під назвою „Центрум". Та нова партія не є бльоком поодиноких партій і соймових клюбів, але самостійна політична партія. Програма нової польської партії має спиратися на очеркнені демократичних основах. На цілість неї партії склалися такі групи: Народово Людове Зєднонєнє, Зєдночєнє Мещаньске, Клюб Католіцко-Людови і безпартійні групи, які визнають бувшого польського премієра Поніковского своїм представником. Зачувати, що підчас виборів „Центрум" виступить зі самостійною листою в львівському округу.

Совітська Росія.

Терор.

В Макарєві большевиками постріляно робітників Смірнова й Суслова, які агітували проти продовольчого податку.

Пошесті.

„Ізвестія" повідомляють з Самари: Самарська губ. охоплена пошестями. В повітах зареєстровано 1113 чоловік, хворих на тиф, дезинтерію, цингу. Найбільш грізною пошестю являється малярія. Вона охопила цілу губернію. На малярію хворіє не десятки тисяч, а без прибільшення сотки тисяч людей. Нема села, де не було цієї пошести. Хворіють цілими родинами. Хворим доводиться лежать по 2—3 тижні; серед дітей відсоток захорованнь доходить до 75. Досить часто трапляються випадки смерти від цієї пошести. Вмирають найбільше ті, у яких організм не окріп після голоду.

Стан петербурської промисловости.

„Екон. Жизнь" повідомляє, що в цьому році в Петербурзі працює коло 300 промислових підприємців проти 2000 в 1912 році. Сировиною петербурська промисловість забезпечена на три місяці, паливом — приблизно на пять місяців.

РІЖНІ ВІСТИ.

Ірляндський конституційний закон.

З Дебліна доносять, що ірляндський парлямент прийняв в другім читанню конституційний закон 47 голосами проти 16.

Закінчення бельгійсько-німецьких переговорів.

З Берліна доносять, що дня 21. ц. м. закінчено там бельгійсько-німецькі переговори. Бельгія одержить в понеділок скарбові бони. Будуть вони засмотрені гарантійними підписами представників нім. державного банку.

Бої в Ірляндії.

З Лондондеррі доносять, що в часі боїв в околиці Слайдж погиб посол до ірляндського парламенту Девіна. В згаданих боях ранено 8 жовнірів, а 30 попало в полон.

Зєднані Держави візьмуть участь в конференції Близького Сходу.

„N. Йорк. Гер." доносить з Уошінгтону, що Зєднені Держави візьмуть правдоподібно участь в мировій конференції, яка торкає близького Сходу, але тільки в ролі обсерватора.

Податок на чужинців.

„Данцігер Цтг." помістила дня 21. ц. м. статтю, в якій висунено предложення наложити податок на всіх чужинців, що прибувають до Данцігу. Денник думає, що в цей спосіб побільшиться державні доходи.

Уступлення Гаспарі?

Італійські денники обговорюють можливість димісії кардинала Гаспарі зі становища папського секретаря при Ватикані.

Совітсько-китайські переговори.

З Пекіну доносять, що китайський уряд прийняв предложення Йоффе в справі відновлення приязних економічних взаємин між совітами і Китаєм. Місцем переговорів визначено Пекін.

Економічна конференція в Уошінґтоні.

„Н. Йорк. Тріб." доносить, що президент Гардінг задумує скликати до Уошінгтону економічну конференцію в справі навязання економічних взаємин між Европою і Америкою. В політичних кругах надіються, що на бріссельській конференції дійде до управильнення справи репарацій і взаїмних зобовязань союзників в Европі так, що завдання уошінгтонської конференції буде у великій мірі упрощене.

Два нові вибухи бомби.

В суботу 23. вересня вечером о год. 7 наступила експльозія бомб у будинку Наукового Тов. ім. Шевченка при вул. Чарнецького ч. 24. Вибух ушкодив стіну, висадив подвійні двері і витовк багато шиб. Жертв у людях не було. Поліція, яка заразже явилася на місци випадку, сконстатувала, що динамітовий набій був підложений під сходами в партері.

Тогож самого дня о год. 8 веч. в Академічному Домі при вул. Сушінського, в будинку, де міститься тепер жіноча гімназія, експльодував динамітовий набій в печі центральної огрівальні, яка міститься в пивниці. Наслідком експльозії завалилася пивниця, упала частина стіни і улягла повному знищенню центральна огрівальня великої вартости. Експльозія була так сильна, що її було чути в цілому Львові і в околиці. Хто підложив бомби — не відомо, але коли пригадати собі всі заклики польської преси до реванжу за мнимі „саботажі", то ті вибухи не є жадною тайною.

Бомби на провінції.

Дня 3. вересня в ночи вибухли дві бомби в будинку української гімназії в Долині. Експльозія спричинила великі шкоди.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Росія і суседні держави в справі Сходу.

Лондон. (ПАТ.) В радіотелеграмі з Москви совітське правительство заявило, що не згодиться на отворення проток для воєнних кораблів усіх держав, а також на контролю Англії в протоках без згоди держав, які мають життєві інтереси з Чорним морем. Совітське правительство не визнає ніякого режиму в протоках, а навіть уже усталеного де факто, але без порозуміння з Росією. Совітська телеграма підчеркує, що Італія, Росія і Туреччина заключили в Москві 1921 р. договір, який признає право устален оконечних міжнародніх статутів для проток, виключно держам, що сусідують з Чорним морем. Росія, Туреччина, Україна і Грузія піддержуватимуть цю точку погляду навіть тоді, колиб цей погляд попирано оружною перемогою сухопутних і морських сил.

Приготування Кемалістів.

Лондон. (ПАТ.) Райтер доносить з Царгорода: Війська Кемаля Паші стоять у Ісміді. Туди виїхав також Кемаль Паша. Здається, що Кемалісти насамперед пробуватимуть атакувати Царгород, а щойно потім Чанак.

Рим. (ПАТ.) На думку „Месаджеро" Туреччина домагається звороту всеї провінції Тракії з Адріянополем включно. Франція й Італія мали зробити демарш у Кемаля Паші, дорадживши йому виминати всіх актів, ворожих Англії, котрі могли би оправдати акцію Англійців, які дальше роблять військові приготування. Ген. Пелле думає, що Турки рішені зайняти Царгород і Тракію за всяку ціну перед зимою, навіть тоді, колиб ужиття сили спричинило воєнну пожежу в Царгороді. Приготування повстанців-Кемалістів відносно Тракії посунені дуже далеко і загрожують союзникам, які є в Царгороді, небезпекою, що найдуться між двома огнями.

Англія і східна справа.

Лондон. (ПАТ.) Райтер. Хоча пороблено всі засоби для оборони проток, англійське правительство зовсім не хоче спровокувати неприятельську акцію. До війни може дійти лише тоді, коли Кемалісти зватакують невтральну стрефу. Тому ключ до дальшого розвитку подій є в руках Кемаля Паші. Англія не шукає для себе ніякої користи і не веде ніякої особистої політики. Її найблизчий інтерес лежить у справжній невтралізації проток і повній забезпеці свобідної плавби для всіх прапорів.

А. Дікондж і ех. справ.

Лондон. (ПАТ.) Л. Джордж заявив журналістам, що було и бажаним, шоб Царгород і Дарданелі поставити під охорону Народів.

Становище Юденіча.

Париж. (ПАТ.) „Матен" пише що білгородське правительство гадумує на випадок, колиб Англія підтержувала своє домагання щодо вислання військ, поставити зі своєї сторони яко услівя розоруження Мадяршини і Болгарії, предвиджене мировим договором. Колиж відповідало би цьому жаданню, Югославія зажадала би стратегічної регуляції болгарської і мадярської границі. На раді міністрів обговорювано також справу домагання від Італії деяких концесій. Ухвала щодо цього не запала.

Заговір в Атенах.

Атени. (ПАТ.) Викрито тут заговір, що мав на цілі повалення теперішнього державного устрою Греції. В звязи з цим арештовано начального військового лікаря Орільоса. Мають послідувати дальші арештування. Монархістична і правительственна преса домагається заведення воєнного стану.

Вбивство Дзєржинського й Урицького.

Париж. (ПАТ.) Авас потверджує вістку про замах на звісного терориста, предсідника чрезвичайки Дзєржинського. Замах зручно приготований виконано в пятницю, коли Дзєржинський думав, що не грозить йому ніяка небезпека. Становище предсідника Чека обняв Петерзон, яко наслідник Урицького, котрого вбито також.

Турки вийшли до невтральної стрефи.

Лондон. (ПАТ.) Авас з Царгорода: Вчора вийшла турецька кавалєрія до невтральної стрефи в околиці Чанака. На нині передполуднем визначена конференція між англійським генералом і турецькими парляментарами.

МАЛИЙ ФЕЛЄТОН.

З дороги життя.

Бомба.

Втікайте люде від „Просвіти",
Бо там гремлять вже динаміти
В старі, понурі катакомби
Сховали гайдамаки бомби.
У вечір громом загреміло —
Там де Книгарня, там де „Діло"
Збудився Гонта Залізняк
Кричить так зграя посіпак
Сензація! Радіє дух!
Сензація! Веселість, рух.
— Ach bierz ich w cugle, da) im
[w bok!
Горлає денникарський шмок,
І крик іде в широкий світ:
У Львові бомби, динаміт.

Мигтять багнети не на жарт,
У кождих дверях двайцять варт
Агентів рої, сила божа
Для нас це почетна сторожа.
Перекупки ведуть деспути:
— A co tam słychać? Що там чути?
В шинках горлає зграя пяна
— Тюрма! Багнети для „кабана".

Та ми вже знаєм хитрі штуки
Ми знаєм чиї подлі руки
Зробили той експеримент,
Щоб зруйнувать наш фундамент.
Нас не злякає весь той смрід,
Ні експлозіт, ні динаміт.
Нас не сполошать мов ту квочку.
Pardon — пан цензор — тут дам
[точку.

Чмелик.

НОВИНКИ.

— **Арештування.** В пятницю 22. ц. м. переведено двократну ревізію у п. Храпкової, замешкалої в домі Ставропігії. Арештовано обох синів п. Храпкової Богдана і Стефана. Крім того арештовано замешкалих там учеників учит. семінара Петра і Романа Гаруха. Арештованих примкнено в поліційних арештах при вул. Яховича.

— **Ревізії.** В звязку із вибухом бомби в будинку „Просвіти" львівська поліція переводить сьогодні ревізії у приватних осіб і в ріжних інституціях, як в „Соколі" і в „Земельному банку".

— **Урожай.** Міжнародній рільничий інститут в Римі оголосив статистику збору жнив цего року. Збір пшениці в цілій Европі за виїмком Росії виносить 39,200.000 тон. В порівнанню з минулим роком урожай збільшився на 7 пр.

— **„Eksplozja w redakcji „Dila".** Польська преса у фантастичний спосіб інформує читачів про вибух бомби в домі „Просвіти". Брехні, підюджуванням і наклепам нема кінця. Наприклад „Kurjer Stanisławowski" доносить, що експльозія мала місце в редакції „Діла". Мабуть в голові редактора „Kurjera" експльодувала глупота і наробила стільки гуку на сторінках того кресового органу.

— **До наших дописувачів.** Звертається увагу, що дописі прислані до нашої редакції повинні бути писані читко чорнилом і на одній сторінці аркуша. Інформації мусять бути річеві, оперті на фактах і короткі. Дописі без підпису не поміщуються.

— **Заручини б. цісаря Вільгельма.** „N. W. Tagblatt" доносить, що б. цісар Вільгельм заручився на днях з вродливою і багатою княгинею Райс, вдовою по князю Шенайх. Наречена Вільгельма має 35 літ і є матірю 4 дітей.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 21. (9852) Львів, середа 27. вересня 1922. Почтову належність оплачено ryprom. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2000 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 30 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

УЧЕНИКИ вищих і середніх шкіл, що хотять заосмотритися у всілякі приладдя до писання і рисування купують найдешевше лише в складі паперу О—10
С. ВАЙЗЕРА
Львів, вулиця Синстуська ч. 4.
Всілякі замовлення з провінції полагоджується відвороткою почтою.
ПОЗІР! Ціни конкуренційні! ПОЗІР!

ДЕНТИСТ
ИОСИФ РАППАПОРТ
734 приймає 2—4
— — ВУЛ АКАДЕМІЧНА Ч. 10. — —

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Галицька делеґація перед Союзом Народів.

Як було у нас згадано, дня 29. серпня с. р. виїхала Галицька Делеґація, зложена з пп. д ра Костя Левицького, д ра Степана Витвицького й о. Йосафата Жана до Женеви, з приводу третьої з черги сесії повного Союза Народів.

Перший раз стрінувся уряд Української Нац. Ради Сх. Галичини, зі Союзом Народів в 1920 р. — в часі першої сесії Союза Народів, який проводив тоді Бельгієць Гіманс. До нього звернулася наша Делеґація 4. грудня 1920 р. під проводом през. д ра Евгена Петрушевича. Президент Гіманс поставив галицьку справу на порядку нарад Ради Союза Народів, котра на своїм засіданню в Парижі, в дні 23. лютого 1921 р. ствердила, що Східна Галичина не належить до Польщі, бо Польща є тільки тимчасовим військовим окупантом сеї території та звернула увагу головних держав антанти на потребу вирішити державне становище сеї території, згідно з арт. 91 сан-жерменського мирового договору.

Другий раз стрінулася Делеґація Української Нац. Ради Сх. Галичини в часі другої сесії Союза Народів в Женеві, у вересні 1921 р., який проводив делеґат Голяндії д-р Карнебек. Тоді на предложення делеґата Канади, міністра Догерті, рішив повний збір Союза Народів одноду шною резолюцією з 27. вересня 1921 р., висказати бажання до головних держав Антанти, щоби вони приступили в близькім часі до вирішення державного становища Східної Галичини. Але представники великих держав Антанти не вирішили сеї справи, хоч на міжнародній конференції в Генуї, дня 10. мая 1222 р., самі признали, що справа Східної Галичини є міжнародньою, та що її вирішення є незвичайно важне й нагле для удержання мира в Европі.

А між тим, в останнім часі, Польща намагається насильно перевести у Східній Галичині вибори до варшавського сейму та проти волі українського населення самовільно накинути Східній Галичині якусь карикатуру автономії, щоби таким способом анектувати сю територію для себе з очевидним нарушенням мирових договорів, на котрих сторожі повинен в першу чергу стояти Союз Народів.

Тому Галицька Делеґація, по раз третій, на отсій третій сесії Союза Народів, звернулася іменем українського населення, як переважаючої більшости всього населення Східної Галичини, до Союза Народів з домаганням, щоби отся найвища міжнародня інстанція ще раз звернула увагу головних держав Антанти на конечну потребу як найскорійшого вирішення державного становища Східної Галичини, згідно з основами національної справедливости.

Виконуючи одноду шне домагання українського народу Галицької Землі, Делеґація передусім вручила своє представлення в сій справі дня 6. вересня с. р. усім делеґатам (членам) Союза Народів, щоби їм пригадати потребу негайного вирішення нашої справи на основі права самовизначення.

Опісля, дня 8. вересня с. р. внесла Галицька Делеґація представлення до Ради Союза Народів з домаганням, щоби вона в послідовности своєї постанови з 23. лютого 1921 р. висказала свою опінію, що Польща не має права переводити у Східній Галичині вибори до варшавського сейму. Наслідом отсього представлення президент Ради Союза Народів делеґат Бразилії, ексц. Да Гама, представив сю справу на засіданню Ради Союза Народів, дня 13. вересня с. р. з прихильним внеском.

Крім того Галицька Делеґація внесла представлення до повного збору Союза Народів дня 10. вересня н. р. на руки президента повного збору Союза Народів, делеґата Чіле, Е. Едвардса, щоби повний збір заняв становище супроти невинос имих обставин, спричинених довготревалою польською окупацією у Східній Галичині. На те поставив голова делеґації Канади, міністер Фільдінг формальний внесок, дня 18. вересня ц. р., щоби повний збір Союза Народів в імя національної справедливости, поновлюючи минулорічну свою ухвалу, звернув увагу головних держав антанти на потребу й доцільність негайного вирішення державного становища Східної Галичини.

Ці заходи увінчалися повним успіхом в Союзі Народів. Дня 22. вересня повний збір Союза Народів в друге ухвалив звернути увагу союзних і запримязнених держав на конечність як найскоршого вирішення правного стану Схід. Галичини. Треба сподіватися, що великодержави Антанти не остануть глухі на цей авторитетний відзив повного збору Союза.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 40.000.

ОЛЕКСАНДЕР МИШУГА

Весною цього року пронеслася по всій Україні сумна вістка, що великий український співак і громадянин, добродій цілого ряду українських, головно музичних, інституцій, Олександер Мишуга, помер на далекій чужині, у Фрибурзі в Німеччині, дня 9. марта 1922 р. Помер далеко від своїх тілом, але душею разом з ними. Останньою думкою Покійника була журба про Музичне Товариство ім. Лисенка у Львові, якому й записав цілий свій маєток. Протягом цілого свого довгого життя світового співака, устеленого терням і рожами, Олександер Мишуга завсіди почував себе невідрадним сином своєї Нації. Їй на славу збирав оплески на естрадах, в допомогу Їй повертав свої заробітки. Не було мабуть одного Українця, що вихивши музичний талан, не найшов би був в Покійнику свого великодушного протектора.

Тепер прийшла черга на нас подякувати Покійникови за труд його життя пошануванням Його тлінних останків. Згідно з бажанням Покійника спічнуть вони в гробниці його родинного села Виткова в Радехівщині. Покищо вони перевезені до провізоричної гробниці до Львова. В пятницю дня 20. ц. м. о 3. год. по полудні будуть святочно перенесені з Преображенської церкви на головний дворець, відкіля в суботу, при асисті духовенства будуть перевезені до Радехова. Остаточні похорони відбудуться в неділю у Витковї Новім.

Самозрозуміло, що момент перенесення тлінних останків великого Покійника в Преображенської церкви на головний дворець буде для усього українського громадянства Львова і провінції нагодою віддати честь життю і заслугам Олександра Мишуги. В першу чергу по кликані до цього усі, що так чи инакше мають якенебудь відношення до музики і співу, які були змістом життя Покійника.

Італія проти польських виборів і накинення польської автономії у Східній Галичині.

З Риму з офіціяльних кругів одержуємо відомість, що на днях італійське правительство інтервенювало вже у польськім уряді у Варшаві в справі нарушення ним міжнародніх договорів у відношенню до Східної Галичини через розписання на тій території виборів до варшавського сейму та замиреного накинення Східній Галичині т. зв. польської автономії. Інтервенція була рішуча й енергійна.

Справа Ст. Федака і тов.

Замість сенсаційних відомостей про великий процес за державну зраду, пляновані повстання, переворот, „спричинення небезпеки для держави зовні та громадянської війни внутрі держави" — читаємо у „Przegląd-i Poniedziałkow-im" з 26. ц. м. таку скромну замітку:

„Варшава. Наш кореспондент повідомляє: Як довідуємося із компетентних кол, швидко буде оголошена амнестія для 13 товаришів протидержавного заговору у Всходній Малопольсце". Перед судом стане один лише Федак, обвинуваченний у злочині замиреного вбийства".

Велика Україна.

Велике підвищення митних зборів.

Від 18. вересня на українському совітському кордоні наступило велике підвищення митних зборів. Це підвищення виносить майже сто відсотків дотеперішніх митних зборів. Підвищення переведено в той спосіб, що попередні ставки в золоті заховано, але один золотий рубель обраховується від тепер не 1,500.000 совітських рублів, 2,700.000. Ставки ці носять виразно заборонний характер й високій мірі утрудять торговельні зносини з совітською Україною.

Справа сіоністів.

Київський ревтрибунал недавно розглядав справу сіоністів, яких обвинувачувано в утворенню сіоністичної організації. Підсудних засуджено до тюрми на ріжні терміни.

Задержка у встановленню безпосередньої комунікації з Україною.

Встановлення безпосередної залізничої комунікації між Польщею й радянською Україною мало бути переведено 5. жовтня. Як виясняється підготовка совітської влади до відновлення цього сполучення й необхідний в звязку з цим ремонт залізничого шляху лише щойно розпочинається і не можна сподіватись, щоб роботи були закінчені в призначенім раніш терміні

Нові засуди на смерть.

В Харкові закінчився процес місцевої організації „Союза відродження України". Пятнадцять чоло-

вік засуджено на кару смерти через розстріл,

Становище в Криму.

„Рабочая Газета" повідомляє: „Голод в Криму в 1921—22 році був не менший, ніж в Поволжі. В В Криму згинуло 10 прц. дорослого населення. Деякі міста й села — Карасу Базар, Бахчісарай, Евпаторія — зруйновані, вимерли й спорожніли на 50 прц. Майже цілком згинула велика робоча худоба. Посівна площа зменшилась на 75 прц. рівняючи з довоєнними часами. Надії на врожай 1922 р. так само не справдились. В цім році доведеться годувати не менше 350 тис. людей, себто половину людности".

Делегат Союза Народів в Харкові.

До Харкова прибув делегат Союза Народів для вияснення питання про пошести на Україні. Делегат має лишитися в Харкові на довший час.

Смертність серед Жидів в Одесі.

Представник жидівських організацій допомоги голодним в Одесі д-р Адлер подав, що кількість Жидів, які вимерли в Одесі за перше півріччя 1922. виносить 20.000 тисяч, складаючи 10 прц. відсотків всієї жидівської людности в Одесі. З всієї кількости смертей 40 прц. припадає на померлих з голоду, 10 прц. від пятнистого тифу і 40 прц. від инших пошестей.

З Волині.

Призначення еп Діонисія.

Епископ Діонисій, керуючий волинською єпархією, призначений архієпископом волинським.

Українське шкільництво на окраїнах.

Під таким наголовком пише „Robotnik" з 23 ц. м. про страшний стан наших шкіл і освіти на Волині. Масово звільнено вчителів-Українців; на ділі на цілій Волині і Поліссю немає ні одної середньої школи з українською мовою навчання. Справа концесії на українську прогімназію у Володимирі-Вол. зволікається кураторією вже два роки, переходячи десяток інстанцій у Луцьку та й навіть Варшаві. Нічому дивуватися, що українське населення, яке творить на Волині 80 прц., є страшенне огірчене, глядячи, шо на кільканадцять польських державних шкіл, нема ні одної української, та й приватної гімназії не дозволяється одкрити.

„Robotnik" заповідає допомогу цій справі з боку ППС, з рамени якої буа вже у міністра освіти п. Недзялковскі.

„Mądry Polak po szkodzie". Чи не пізно, панове?!

„Свобода" й тепер.

В літку сього року на опущену в часів війни парохію Озеряни (село дощенту зруйноване війною) призначено священником перенесеного з Кременецького повіту пан отця Рибчинського. Церковну землю засівали місцеві селяне, які третину врожаю дали своєму панотцеві. Ще з літа в околиці кружляють чутки, що урожай отриманий панотцем забере староство, на тій підставі, що панотець недавно обняв парохію. Затривожений тими чутками, удається він у староство до Ковля, де запевняють його, що отримана ним третина врожаю — є власність його, яко місцевого пароха.

29. серпня зявляється паньство-ва поліція з фурманками забірати збіжжя.

На жадання панотця показати ордер, на підставі якого забирається збіжжа, комендант постерунку почав глузувати. Тоді парох наш чемно попросив „гостей" їхати собі в порожні: бо без писаного ордеру від влади на забирання врожаю, він не дозволить взяти ані одного снопа. Люде, що випадково були при тім, висловлювали своє обурення.

На це комендант постерунку опускає приходство. При чому без усякої причини стріляє в гору. Невдовзі зявляється більша збройна сила: коло 20 селян заковують у кайдани й женуть у Ковель до арештy.

Точиться слідство, що панотець словами „бий панів" підбурював людність до заворушень. Самого панотця тягають на переслухання до поліції й староства. При чому комендант постерунку дозволяє собі „тикати" священикові, називаючи його „popem gajdamackim".

Нещасний той священик шукає захисту від того наклепу в епископа свого. Але чи епископ Діонисій буде боронити свого підвладного священика від такої нечуваної наруги й провокаційного наклепу — це ще питання?...

Марко Луцкевич.

Галицькі відносини.

Смерть за віру.

В селі Костичі пов. Косів напало в ночі трьох селян на Михайла Прокопова і з криком: „Смерть зрадникам!" замордували його ножами. „Gazeta Codzienna" доносить, що Прокопова замордували українські студенти з пімсти за те, що він брав участь у гуцульській делегації, котра їздила з чолобитнею до Варшави.

Діти і жінка, які були свідками нападу просили із сльозами, щоби Прокоповому дарувати життя, але надаремно.

На провінції.

„Dziennik Ludowy" пише: Поліція пошукуючи за справниками підпалів ствердила, що по селах блукають „банди українських бояків", які складаються із студентської молоді. Боївки часто одягаються у польські військові мундури, підпалюють двори і стріляють з крісів до селян, які хотять гасити пожежі, як це діялося в Антонові під Жовквою.

Динаміт під шинами.

Як доносить польська преса, на лінії Конюхів-Сколе Стрий невідомі особи підложили динаміт під залізничі шини.

Настрашився.

В ночи з 18 на 19 вересня в с. Утішків хтось кинув бомбу через вікно учителеви Ліошкевичу, який зразом є „kierownikem" тої громади. Відняга так настрашився, хоч бомба не експльодувала, що в ночі втік до Золочева і три дні молив старосту о надання йому приватної сторожі. День і ніч сидить поліцай і пильнує „kierownika". Крім того заведено варту із 6. селян, які в день і в ночі стережуть перестрашеного. Жандармерія і тайні агенти вештаються по селі. Виновників не найдено. На донос одного погання було арештовано двох хлопців, однак комендант постерунку заявив, що донос „злодія" не має вартости і хлопців випущено.

Нові підпали.

„Przegląd Poniedziałkowy" нотує кілька нових підпалів на фільварках: В Ланькій Волі пов. Мостиска підпалено на польському фільварку 3 великі стирти збіжа, власности Теодора Гаяздзіка. Шкода виносить кілька мільонів. На фільварку Жардів (?) пов. Яворів підложено огонь, жертвою якого упало кілька стирт збіжа. Редакція згаданого часопису кінчить нотатку такими погрозами: „Не грайте з вогнем!" Польський хлоп за кождий підпал відповість реванжом і підпалом домів руських священиків".

Знов пожежі.

Як нам доносять, в селі Буянові пов. Журавно підпалено кілька стирт збіжа власности князя Чарторийского, вартости кількадесять мільонів.

Вийменний стан?

В перемишлянському повіті оголошено виїмковий стан. На оголошеннях в тій справі підписаний тернопільський воєвода Ольпінський. Рівночасно громадські уряди дістали наказ доставляти з громади по 10 селян для варти біля дворів а по 4 на залізничий шлях і мости. Вийти пояснюють накази так, що сторожа і громада відповідає за знищення дворів. Виновникам грозиться карою смерти. Відозви писані по польськи і українськи. В м. Перемишляни заквартеровано відділ війська а будинку „Народнього Дому".

ВП. Передплатники в Чехо-Словаччині присилають отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Вандалізм.

Гвалтовний вибух бомби у Науковому Товаристві ім. Шевченка у Львові.

23 го вересня перед полуднем явилося в канцелярії Наукового Тов. ім. Шевченка при вул. Чарнецького 24 — двох комісарів поліції в супроводі цілої компанії агентів і озброєних карабінами поліцаїв та перевели ревізію в бібліотеці й музеї товариства. Ревізія відбулася в супереч усяким законним приписам, на московський староражімний або більшевицький лад, без представлення ніякого писаного розпорядження. По словам одного комісара наказ прокураторії що до переведення ревізії має прийти пізнійше, але його досі не одержано. Кидалася у вічі надзвичайно дивна поведінка ревідуючих, які впали до найвищої наукової установи, наче до гнізда політичних конспіраторів. Не знати було, про що саме їм ходило, що саме мали шукати. І комісар, і агенти хапали перші ліпші книжки, часописи, рукописи в рукописнім відділі, ба навіть якісь старі атляси — і все це розглядали як щось незвичайно підозріле. Кождий непольський друк, особливо український, видавався поліційним органом небезпечним документом заговірників. Старі бюлетини ріжних телеграфічних агенств, навіть тарнівського бюра уряду У. Н. Р. бентежили комісарське око вже самим своїм виглядом. Навіть читанка на І у гімназіяльну клясу, видана чеським урядом для Закарпатської України, звернула увагу якогось

ЮРІЙ КМІТ.

4)

ГИМН ОДРУЖІННЯ.

(Вирівок з повісти „Мандрівка").

(Продовження.)

Стоїть тінь біля порога й говорить прохожим: Тут хата убога... Пройшла Пандора — рука в неї затиснена, обличчя мінa сувора...

Не чекай на працю, а на Нагу.

Чи знаєш, уродлива жоно, кільки налисилось на твоє майно? Свою ціну знай — стій твердо і не впадай, завзяту борню підіймай!

Коли в одним достойним себе злучиш, звінчаєш, безкрайньої роскоші на душі й тілі зазнаєш... Усе инше сурогат, одур, обман — розтрачений найвищий життєвий талан...

Хто за зверхніми блисками летить, а осереднїх недостач не підмітить, трагедію починає, далі грає й на руїнних пустарищах каторжне життя кінчає...

Де серце з серцем не говорить, там одружіння свого щастя не сотворить...

Краснопера птаха підлітає, скаче — ошомлений мудрець проснувся і плаче...

У всі двері заглядайте, по всіх вікнах читайте, а рази грядучих загроз глибинних, душевних цінностей одно в одному не облишайте!

Зверхній нахід холодно прийняти й до пильної провірки сил стати...

Не зараз у моменті абрею складати й, не розвидавши броду, в хвилях поринати...

Чого справжня любов не освічує, не гріє, се скилється, вяне, марніє й неповернено, затратно пидіє...

Хочеш мистцем бути, не можеш позабути: В явищах зверхнього життя душу віднайди й до свойого осередка ввели, тут у горнилах усе перепали, перетвори й не минаємим буттям наділи..

І нагота не гидота й не фотографічна мертвота, коли духом пройнята, в душі й з душею почата і з одвічним сяйвом злята...

Все стрічне треба так малювати, щоб йому життя й душу дати.

Легче огні запалити, розшалити, ніж їх швидко погасити; легче сторощити, побити, гомоном шуміти, ніж потім зєднати, змирити й високо настроїти...

Зростати, підпомогати, цілити й спасати, значить, найвищу правду за мету мати...

Хочеш належно досліти, мусиш терпеливу несхитаність зустріти і в її блисках ясніти...

Найкращі, з витонченою, глибокою душою, хоч між голосною юрбою, стоять зєднані з тихою самотою.

Не питай, чи тебе прохожі розміють, радше зайдуйся, що за вогні в твойому осередку жевріють..

У зязках життя — неоцінена спільнота: жіноча ніжність й мужчинна твердота.

Хто хоче волю мати, мусить величним законам послух дати.

Щоби під визвольний прапор стати, треба перше свої глибини впорядкувати...

Ніколи не позабудь — хай стукає в твою грудь, що коротке життя, а жемчужне буття...

Хоч яка загроза й катівня — споможе тебе, небоже, духа оружіння і його скарбівня.

Людська воля хитається, в хуртовинні заневидности зміняється, якщо в вічною правдою минається.

Коли владою над зверхнім світом упєшся, до пустарньої скали ненаситних пожадань закуєшся...

Національному шумови міру знай — над чужою скарбівнею ангелом витай!

Затягнім під надрушену, крихку минулість нове, тривке мостиння, хай здвигається грядучим синам чудовостильна святиня!

Святий запал, величне зворушення в геройський труд злучи й завдані рани, сподіяне лихо лічи.

Без боротьби з собою не станеш у життю міцною ногою.

Самоперемога — дорога до раю, до Бога.

З раннього весни все належно чини, не буде потім тиранно-викидної вини.

Життя важке, брутальне й бурхливо нагальне... Мете метільниця на дні — закриває всі блиски на вершині.

Тут і там зори, чия над тобою дірігентура? Хто паном у хаті, чи

агента, який у своїй всевідучости і там добачив небезпеку для цілости польської держави. Кінець-кінцем довгі пошукування як і треба було сподіватися, не видали ніякого результату. Тільки й усього, що в музею пропала одна мапа, а з почтової скринки бібліотекаря згинула копекта статті про Українську Академію Наук у Київі.

В супереч навіть польським законам ревізію в музею переведено у відсутности управи товариства, — в установі, яка зберігає скарби величезної музейної вартости!

Гостина поліції (і то не перша вже!) в бібліотеці й музею Наукового Тов-ва се не абияка сензація. Адже взагалі ревізії в таких поважних наукових інституціях явище небувале в культурному світі.

Та на цій прикрій візиті не скінчилися неприємности для товариства, бо того самого дня, о 7-ій годині вечером після того, як усеньки день патрулювала там поліція, мусіла каменниця перебути ще одно лихо. Під головними сходами, у вікні до магазину з книжками, вибухла бомба, підложена злочинною рукою якогось „odwetowca". На щастя, вибух не потягнув за собою ніяких жертв і не спричинив більшої шкоди. Тільки в стіні магазину вирвало більшу діру й двері, та повилітали шиби в брамі, в дверях та сходах, у сінях мешкання секретаря Товариства, відомого етнографа п. Вол. Гнатюка і денеде на 1-ім і 2. поверсі.

Годі дібрати слів для напятнування злочинного замаху на культурні, великої артистичної й наукової вартости збори, цілість й незайманість котрих повинна би бути святою для кождої культурної людини без огляду на її народність. Але злочинець не спинився і перед можливістю людських жертв, бож у тому будинку живуть і приватні мешканці.

В кілька хвилин по вибуху бомби на місці зявилися поліційні органи і пожарна сторожа. На щастя, вибух не спричинив пожежі, яка могла дуже легко статися тимбільше, що в брамі зложила друкарня Товариства багато паперу. Під натиском вибуху друга брама від подвір'я так стиснулася, що годі було її відчинити. Отже в разі пожежі й нарушення головних сходів мешканці каменниці булиб буквально замкнені і мусіліб хиба вискакувати з вікон. Але вони й помимо того були замкнені через цілу добу, бо поліція відходячи, поставила сторожу з наказом нікого не випускати й не впускати до каменниці аж збереться комісія. Комісія мала зявитися на другий день о 10-тій рано. Тимчасом не було її зовсім цілий день у неділю. Не зважаючи на кількаразову інтервенцію у Дирекції поліції, вона не дозволяла здіймати блькади будинку через цілий день і аж десь коло 7-ої год. увечері дозволено льокаторам вийти на світ божий. Завдяки цій поліційній блькаді дехто з мешканців мусів мимоволі постити, бо ані на сніданок, ані на обід не хотіла їх пустити сторожа, бо мовляв — nie wolno, або — nie umrzecie z głodu. Так само не дозволяла сторожа нікому й увійти до каменниці, а навіть говорити зі знайомими з вікна. Так отже мало того, що всі льокатори мусіли пережити терпкі хвилини ревізії, а потім вибуху, але їх не знати за що продержалося у фактичній блькаді. Така поведінка так противна всякій льогіці й законности, що просто годі дібрати слів на названня її. Незадовго готові ми дожити ще й инших практик... Все можливе!

Вибух бомби в українському „Академічному Домі".

Підложена рукою вандала бомба в українському „Академічному Домі" при вул. Супінського спричинила своїм вибухом кольосальні шкоди для Дирекції гімназії сестер Василіянок. Вистане згадати, що знищенню улягла машинерія центрального огрівання, пивничні склепіння і часть стіни. Крім цього вилетіли усі шиби з вікон задної стіни будинку. Поки що поліція не допускає нікого з Українців до будинку і важко точно означити розмір доконаних вандалом шкід. До цього вибуху ще вернемо.

Долина.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а одержала від Дирекції гімназії в Долині письмо такого змісту:

Цеї ночі о год. 3. „фаховці" з добре розробленим пляном, вибивши фронтову шибу з коритаря гімназії дістались до фронтових саль будинку, поустановляли в салях величезні гранати заосмотрені запальним льонтом, пообливали нафтою і бензиною лавки і поміст, понакладали багато патронів по лавках, щоб не можна приступити до ратування і підпалили льонт. Вибух наступив лише в одній найбільшій сумежній від канцелярії і кабінету салі; знищив стіни, вікна, мапи, катедру (до тла) і ушкодив фісгармонію — на щастя сторож з родиною учувши гук прибіг з водою і угасив пожар. Прочі металеві великі гранати не експльодували. Рано о 1·28 прибула на місце жандармерія і списала протокол та забрала гранати.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вил. кн. ч. 5.000, Жертводавці подадуть оголошені поіменно!!

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Льойд Джордж про справу проливів.

„Н. Фр. Пр." доносить, що Льойд Джордж перервав ферії і повернув несподівано до Льондочу, де скликав Раду Міністрів, щоби запізнати її правдоподібно з перебігом паризьких переговорів.

В розмові з деникарами заявив Льойд Джордж, що Чанак треба удержати.

Англія не мала до тепер нічого спільного зі спором між Грецією і Туреччиною. Туреччина завдячує Англії і Франції більш чим якій небудь иншій державі і тому тим більшою невдячністю було замкнення Дарданелів в часі війни, що спричинило величезні втрати для союзників. Туреччина поносить відповідальність за поразку союзників на східнім фронті, а також за програну Румунії. Продовжило це війну що найменше на 2 роки. На світі мусить запанувати мир і в інтересі цего миру треба ясно розвязати справу проливів. В інтересі европейського миру лежить, щоби війна не перекинулась з Азії до Европи. Свободу проливів управильнить найкраще Союз Народів. Коли в свій час Греки дійшли до невтральної полоси, щоби зайняти лінію Чатальджі і увійти до Царгороду, тоді англійський ген. Геррінгтен видав до Греків відозву, якої зміст був анальогічний з відозвою, яку вислано тепер до Кемаля Паші. Відношення Англії було безсторонне, як супроти Греції так і зглядом Туреччини. Закінчуючи інтервю, підчеркнув Льойд Джордж, що в інтересі миру лежить, щоби опіку над проливами перейняв Союз Народів.

Виїзд французького делегата до Смирни.

З Царгороду доносять, що французький уряд відніся до Кемаля Паші з проханням, щоби не зачинав ніякої акції перед приїздом французького делегата, котрий виїхав дня 22. ц. м. з Парижа до Смирни.

Посередництво союзників.

З Ліфіляу доносять, що уряди англійський, французький і італійський стараються ще перед відкриттям конференції відтягнути грецькі війська на лінію визначену генералом союзних військ. Після усталення згаданої лінії могла би слідувати негайна стріча Мустафи Кемаля паші з генералом союзних військ. Як місце стрічі предбачують Мудан або Ісмід.

Англійці укріплюють Чанак.

Аг. Райтера доносить з Чанаку: В місті є тепер головна кватира англійських військ. Англійці укріплюють свої становища. Сподіються наближення відділів турецької кінноти до невтральної стрефи. — Евакуовані французькі й італійські відділи є тепер біля Галіполі. Англійська підмога приходить безперервно.

Замкнення комунікації.

Кореспондент „Ессошеєйтед Прес" телеграфує: Комунікація між Царгородом і Морем Мармаря та між острівцями на Морі Мармара і Дарданелями замкнена. Англійські кораблі мали загрозити острілюванням кожнього корабля, що не приміновався би до цього приказу.

Кемалісти перейшли невтральну полосу.

Аг. Райтера доносить, що війська Кемалістів перейшли границю невтральної полоси коло села Крем Кое, на віддаль гарматнього стрілу від англійської лінії. Турецький адміністраційний урядник в Чанак завізвав війська Кемаля, щоби залишили негайно невтральну полосу. Також ген. Геррінгтен завізвав представників уряду Ангори, щоби Кемалісти відступили негайно назад.

Затоплення англійського контрторпедовця.

З Царгороду доносять, що на морі Мармара потонув англійський контрторпедовець Сніди. Причиною катастрофи був удар з рибацьким кораблем. Потонуло 10 осіб, 87 врятовано.

Болгарський проект.

З Льондону доносять, що повновласники Болгарії в Льондоні, Парижі і Римі передали всім трьом урядам ноту, де долучено проект Стамбулінського, який предбачує утворення з Тракії автономічної держави під контролею „Союзу Народів".

Кемаль паша і Англія.

„Таймс" доносять, що Кемаль паша заявив високому комісареви Смирни Геррі Лемб'ві, що вважає свій уряд у війні з Англією. Пізнійше однак змодифіковано цей виказ в офіціяльний дорозі.

Ще не вмерла!

Було кличем наших інвалідів, йдучих в бій за рідну справу.

І не вмре!

Подумайте собі ви, яких там не було і присилайте ленту на забезпечення інвалідів до

СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

господарсько-споживчо продукційна кооXXI ператива з обм. пор. у Львові. 5—2

визвольний дух, чи понура, дика натура?

В титанічні, зверхні змагання хай сплітаються й тісно єднаються сумління почування, хай видвига кожен й духові зручання, переможне самозапертя, аж тоді зрине культурне життя.

Якщо головне й побічне впізнаєш, то вже справжню мудрість маєш.

Безмежна воля — погубна неволя.

Хай знанням та діянням характер і сумління володіють, і чудові, багаті ниви досягають.

Знай, що в своїх руках маєш, та чи гідно зберігаєш?

На характер зужитку дай і душі в пустарища не вганяй.

Не „теряй" скромности й бережи гідности, а недалекий ти життєвої повноти.

В малому велике змалювати — великого розвитку доступати.

У почині діянь незнаття, яке з пізнаною життя буде їх звиття.

З найбільшими задумами до них приступай, у їх блисках продовжай і в чарівних овіянцях кінчай!

Опікун — се хитрун, а иноді й дикун...

Без скромности немає чесноти й не можна дійти до високо розвитної мети.

Гордота — швидко наблизна мертвота.

Хто брутальством оре, а варварством сіє, той посіє й місця довго не загріє...

В здоровлю виростати, значить, стравані елементи приймати.

Хочеш на верхівлях блистіти, навчайся стежити й хотіти, силу й любов зустріти.

Як з другим справляєшся, так в осередку вбираєшся.

Нормальні й ненормальні добре не відають, де прохідні межі мають.

Повного зв'ршення в нікому не є, хай же один при одному скромно з підмогою стає!

Натура тільки брутальперемогу знає — душа й сумління малих, понижених видвигає й животворним сяйвом вкорінає...

Хвилювання глибин розпізнай і поступну, реформну будівлю від себе починай!

З пустого в діраве не переливайте — стару бідку в нове лаття не зодягайте!

Понурі стежки, де в будинці палатні вершки, а в низ тюремні решітки...

Порожні єднання, якщо в сумлінню й хотінню завмирання й фальшування...

Самозапертя — чудова квітка життя.

Великий реформат для всіх хат і палат, де лівиця не знає, що правиця вділяє.

Непрослухана соловійна пісня в лузі — незговорена нотка в людській послузі...

Людяне людянним плати — хай не буде поневольної смути з твоєї гордоти.

Радше пострадай, а осередні не сплямляй.

Що з глибин сумління зринає, всі бурі перетріває й судчад світом має..

Витають правічні, незкідні правдні закони — не заповнять їх моря, ріки, не загудять хуртовинні розгони, не поторощать усіх темнав демони...

Не в тому вага, щоби на чуже впадати, кривдно забирати й силоміць усе тримати, ой щоби мудро та праведно на своїму господарювати...

Музика иншу мельодію грає, а танечниця свій танець гуляє...

Що кривдою почате, в послідовностях погубно прокляте...

Імайтеся тривких підвалин, а не моментних шумовин.

Держава — складна, годинникова машина, де заважує й найнепомітнійша порошина...

Не забудь, чим вражаєш чужу грудь!

Що боже, пропасти не може.

Не тішся, коли йде до рук, не смутися й не причиной мук, коли вихоплюється з рук!

Осиротений рай ридав, потоп злочин заливав, Каін по пустарищах і нетрях перед тінями мчав, усі створіння викликав, щоби гріх світом не кермував!

Диття виростати, значить, себе самого справляти.

Виховна дорога — самоперемога.

Заходись, щоби з бідки вчинились чудово-квітні грядки.

(Продовження буде)

Вибори.

В їхня справи

Щоби заперечити сплітках, які появились мабуть з уст неприхильних мені особняків, заявляю ось що: Неправдою є, будьто би я мав принятн предложения або взагалі кандидувати на посла до польського сейму, бо навіть на предложення громадського комісаря бути виборчим комісаром заявив, що як дисциплінований член української суспільности рішучо ніякої участи в польських виборах не буду брати підлягаючи революції Ширшого Народнього Комітету.

Іван Голод, Глуховичі.

Преса.

Польща і Румунія.

Польська преса невдоволена короткими офіціяльними відомостями про подорож Пілсудского до Румунії та шукає по закордонних газетах того, чого не сказали їй комунікати ПАТ: чогось більше понад описи спідників і вечер з королівською парою, військових парад і т. п. декоративних історій, маскуючих суть дипльомотичних відвідин, їхні причини та перебіг і вислід нарад. Найбільше метушаться — як не завжди буває — вороги справи, отже ним разом непримиримі вороги особи Пілсудского за його політику — ендецька преса.

Так по „Słowo Polskie" з 21. ц. м. наводить голос празької „Prager Presse", цікавий і для нас тим, що дуже живо зацікавлюється у йому про справу Сх. Галичини, довкола котрої крутиться уся польська закордонна політика.

Згадавши спершу про шпинік, який обединює Польщу і Румунію, а саме, про спільну московську небезпеку та роль „оборонців Европи перед Сходом", яку грають ці дві держави, — газета повідомляє, що на замку Сінаї в Ґуляшах політичні наради протягом двох полудень, при співучасти р. м. премієра Братіяну і міністр. справ Дюка та польського міністра Нарутовіча. Предметом нарад було у першу чергу становище Польщі і Румунії супроти Росії та західних великих держав. Остання совітська мапа з 1921 р. зазначує західні кордони совітських республик таким робом, що Сх. Галичина, Волинь, Холмщина і инші українські землі находяться у кордонах Польщі, за те Бесарабія значиться, як совітська територія. Отже большевики признають (бодай формально на папері) рижську умову, але не хотять знати паризької постанови з 28. жовтня 1921, на підставі котрої Бесарабія передана Румунії. Навпаки західні держави досіль не признали рижського договору і не хотять зачислити його до обовязкових договорів як пр. версальський, севрський і ин. З другого боку безпосередні відносини і Польщі і Румунії до сов. Росії не є без закиду, як доказали це дозить неприємні варшавські розмови Литвінова, переговори рум. мін. Фіяліта з Караханом та ґаґські переговори Діямандіґо з Литвіновим.

У звязку з такою ситуацією польські й румунські політики радили над новими совітськими пропозиціями про роззброєння; вислід нарад ще невідомий. Дальшим питанням нарад було відношення Польщі до Малої Антанти, себто до найближчих союзників Румунії. Безумовно, що „довга розмова" начальника польської держави Пілсудского з рум. військовим мін. Кріґеску пояснюється самим характером польсько румунського союзу.

Про те, чи і о скільки нові приятелі торкалися справ України, та чи взагалі згадували цю неприємну назву — ближче нам не відомо. Ми радше переконані, що вони не згадували цього, кажучи пр. про те, хто приймав рижський мировий договір та яка його доля у майбутньому. Навіщо морочити собі голову майбутнім — чи не простійше сказати просте „не будет?" „За те" ми почули у промові пана начальника польської держави, виголошеній в присутности представників европейської дипльомації при румунському дворі, — що поміж Балтійським та Чорним морем існують два народи: польський і румунський — та й годі! Цей новий винахід нас не дивує і не бентежить. Навпаки, він дуже цікавий і радимо пошукати на його патент.

Польська преса і вибухи бомб.

Нечувана підлість, безодонна глупота і подиву гідна безграмотність. — поникети, які характеризують львівську польську пресу, отримали змогу не аби яку нагоду проявити себе в усій своїй красі. Коли б зібрати голоси всієї єдиної мабуть того роду у світі преси, ися, що вона пуше про вибухи бомб у будинках українських установ у Львові, — то ми отримали б прості анекдотичну вібіку яка врешті була би цікавим документом для якогось майбутнього історика, що хотів би пошукавшися польською політикою на українських землях, що хиленою якої долі опинилися під польською військово політичною адміністрацією, та збагнути розум і культуру визначників і керовників в громадянській польській думці.

Є московська пословиця: „вірі, да вёру знай", — „бреши, але знай міру"—дарма ми старалися би переконати наших сусідів з під „w północnego dachu", що брехні, вживані без усякого глузду і міри — є смішні і викликують цілком небажаний їхнім автором наслідок: не лише ніхто їм не вірить, але читачі зацікавлені дізнатися суцої правди.

„Mafia ukraińska", „Ukraina ka prowokacja", „Zamachy rusińskie we Lwowie", „Zakonnicy ukraińskie a wybuch" — і тим подібні наголовки пишаються над фантастичними, провокаторськими і одночасно цілком безглуздими описами нападів польських бойовок на найважніші українські установи.

„Gazeta Poranna", „Kurjer Lwowski", „Słowo Polskie", „Wiek Nowy" і „Gazeta Codzienna" ведуть провід у божевільному танці збожеволілих репортерів і редакторів.

Як зразок інформацій подаємо нижче кілька невеличких виписів із довжелезних тирад, якими переповнена брукова преса. Беремо лише т. зв. чисто інформаційних матеріял, не торкаючися істеричних вигуків спантеличених писаків.

„Gazeta Poranna" з 25-го пише п. н. „Ukraiński magazyn broni". „Вчора зранку поліція провадила дальшу ревізію у будинку Ринок 10. Тут, у каналі, до котрого можна дістатися лише з подвіря, найдено перехований цілий арсенал. А саме найдено: карабіни, байонети, силу (stosy) патронів і багато стрільного матеріялу! Той факт свідчить наглядно, що саме тут був центр української конспірації проти Поляків. У звязку з тою справою переведено ревізію у мешканню гр. кат. священика Василева, пароха Волоської церкви, при вул. Руській. В його мешканню найдено стирту чистих „świadectw identyczności", з печаткою дирекції поліції у Львові! Виходить, що той священик видавав українським „героям" польські урядові документи"... і т. д.

В суті річи: у каналі найдено буквально пять старих червоних від іржі і чорних від болота, цілком непридатних австр. рушниць, які певне спочивали там в осени 1918. та ніхто про них і не знав. Досить було лише глянути на цей „арсенал зброї", як його гордо нас на поліцію агент, щоби змірковати його вартість для українських заговірників!

Що торгується блячкетів поліції — то ні один із них не мав печатки! Стерти таких блянкетів лежать у кожній трафіці.

У тійже „Gazecie Porannій" читаємо про експльозію в „Акад. Домі" при вул. Супінського:

Стверджено, що безпосередно по експльозії з кімнати ruskich монахинь, які там мешкають, якийсь мущина втік крізь вікно до саду. Гадають, що це якийсь ruski священик, який був тоді у „zaliczok" на вечері".

Ні одна монахиня взагалі не мешкає у названому будинку. Є лише служниці для грубих робіт, які ходять у хустках і беретах. А що до таємничого гостя, то „Kurj. Lw." пише про нього, як про „chłopaka", котрий після вибуху вибіг із будинку. Але у тому будинку є жіноча гімназія і там постійно аренкує й попол. роїться від людей. Та й тепір бувають там учителі і посторонні. Директор гімназії проф. Шурат, того вечора вийшов з гімназії на пів години перед вибухом. Певніяку годину, що не він той „ksiądz" та „chłopczyk"?!

Те, що всі газети в один голос і на різні лади співають про те, як то Українці завзялися знищити всі свої найкращі львівські будинки вкупі з майном, машинами, музеями і книжками — відомо читачам з офіціяльних заяв панів комісарів поліції.

„Було би смішно, як би не було так сумно".

ПАПЕРОСИ „ОКСАНА"
вже появились в продажі.
Замовляти в „Союзній Базі"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 20.

Шість членів на будову пам'ятника на могилі Дяка Мастерчика до Поз. Тов-ва Кредитового „Віра" в Рим. Руській.

Православна церква в Польщі.

Російські православні епископи про автокефалію православної церкви в Польщі.

На соборі деяких православних епископів російського патріярхату, який відбувся в кінці серпня в Карловцях в Сербії, по обмірковані питання про автокефалію православної церкви в Польщі, одного ясно було видно, що автокефалія допущена бути не може Собор виходив з таких міркувань: 1) автокефалія якось церкви може бути допущена лише за згодою й з благословення тої церкви, до якої вона раніш належала. Патріярх Тихон висловився проти автокефалії й не дав на неї згоди. 2) З шести епископів православної церкви в межах Польщі на неї дали згоду лише митрополит Георгій і еп. Діонісій. Епископи Пантелеймон і Сергій за те, що поборювали автокефалію перший — позбавлений катедри й замкнений до монастиря, другий висланий за кордон. 3) Проти автокефалії висловилось духовенство і народ, як то видно з постанов зїзду представників православних парафій Польщі в вересні 1921. року, волинського зїзду в Почаєві в жовтні 1921. року й епархіяльних литовського й гродненського зібрань в червні—липні 1922 року. 4) Для штучного утворення більшости за автокефалію митрополітом Георгієм за допомогою уряду вжити крайніх насильств: а) церковний собор православної церкви в Польщі для вирішення питання про автокефалію не зважаючи на домагання духовенства й парохіян скликаний не був, б) епископи, противники автокефалії, без суду були позбавлені своїх епархій. в) Щоб штучно здобути більшість за автокефалію були висвячені нові епископи, прихильники митр. Георгія, з нарушенням канонічних правил.

Ціни деяких адрес просимо не вибирати попати і попередню свою адресу.

З хроніки лихоліття.

Poz. Rej. Kar.

Do l. 411|pr. 1922.

Starostwo we Lwowie.

Rejestr karny

sporządzony w Starostwie we Lwowie

Semen Ukraiński lat 28, akademik ze Lwowa ul. św. Zofji 25. Przekroczenie art. § 7 rozporz cesarsk. z dnia 20. IV. 1854. d. u. p. Nr. 96., popełnione przez niezastosowanie się do punktu 3 reske. Starostwa z 23. VII. 1922 l. 392 zakazującego umieszczania na pomniku poległych żołnierzy ukraińskich w Brodkach, napisu o charakterze demonstracyjnym.

Umieszczenie na pomniku żołnierzy ukraińskich napisu demonstracyjnego — przyjęto za udowodnione własnem przyznaniem.

Zasądza się obwinionego za przekroczenie § 11 rozp. min. z 20. IV. 854 Nr. 96 dz. p. p., popełnione przez w stawienie pomnika o napisie demonstracyjnym: Borciam za wolu Ukrainy" na podstawie wyż powołanego przepisu na grzywnę w kwocie 140 mkp. wzgl. 14 dniowy areszt i zobowązuje się go do usunięcia powyższego napisu w dniech 8 pod zagrożeniem skutków z § 7 wyż powołanego rozporządzenia.

Przeciw powyższemu orzeczeniu służy rekurs do Województwa, który podać należy przez tut. Starostwo w dniach 3 licząc od dnia następującego po doręczeniu.

Lwów, 9. IX. 1922.

Gawroński starosta w. r.

Starostwo powiatu lwowskiego.

L. 411|pr.

Lwów, 9. IX. 1922.

Wp. Semenowi Ukraińskiemu akademikowi we Lwowie ul. św. Zofji 25 do wiadomości i zastosowania się.

Starosta powiatu lwowskiego:

Żeleski.

Такий самий документ дістали д-р М. Волошин, І. Лисий, проф. В. Хомінецький

З польських справ.

Замість автономії Сх. дні Галичини — самоуправління усіх воєвідств Польщі!

Підкомісія пяти, призначена конституційною комісією, розглянула вже оба проекти автономії Східної Галичини: урядовий та Гломбіньского. З обох проектів зліплено один, — очевидно: далеко гірший для Українців, ніж це взявши предбачав урядовий проект. М. ін. підкомісія постановила, щоби: 1) справу обмірковувано як проект воєвідської автономії для цілої Польщі (правління десяток соймників!), 2) щоби до того проекту додано деякі окремі постанови щодо автономії трьох воєвідств Східної Галичини.

Пегрівини.

Новий проект „саморжонду" ріжниться од старого урядового тим, що предбачає для Українців ріжні благодати, на які давні автори мали трохи инший погляд. Так пр. теперішний проект дає Полякам однакову кількість місць у польській курії, що й Українцям в українській, — навіть у станиславівському й тернопільському воєвідствах; політичну вмнестію, яку мав оголосити закон про автономію — вилучено з проекту з увагою, що на це треба окремого закону; урядовий проект натякав загально про посади для Українців у варшавських міністерствах, — натомість новий елаборат каже лише про деякі відділи в одному міністерстві освіти й віроісповідань. Зазначаємо повищі ріжниці цілком мимоходом і поверхово, бо, раз це явна комедія, яку годі назвати поважною справою, а дальше ми певні, що поки ця справа дійде перед сойм, який вже у вівторок повинен закінчити свою сесію, — чудовий твір фантазії польських політиків і державних мужів перейде ще декілька операцій. А щож ще сам сойм скаже до нього!

Невдячна роль проф. Гальбана.

Референтом справи воєвідського саморжонду перед пленумом варшавського сойму призначено п. Гальбана. Не завидуємо чести і висловлюємо жаль, що причиняємо собою такої неприємности.

Патріотичні екскурси.

Між стільки патріотичними гуртками, товариствами, клюбами, „мацержами", союзами і ріжними иншими організаціями і установами, закладеними ad maiorem Poloniae gloriam, себто: задля нищення усього, що дише „гайдамацьким" духом, істнує на нещасній галицькій землі і „Związek miast kresowych wschodniej Małopolski". „Słowo Polskie" з 24. ц. м. друкує саме „меморіял" цієї шановної організації, який плаче, що „польський уряд призначив на релігійну, національну, моральну й економічну смерть кількадесять „кресових" міст, які досіль були скарбом польського духа і думки польської". Меморіял жалується на фінансові й адміністраційні реформи варшавського уряду, які полягають на касуванню одних установ та встановлюванню других в инших центрах і жалібно впевняє, що такі експерименти приведуть решті-решт до того, що „tycie narodowe" завмре по місточках їзза недостачі „przywódców ideowych". М. ін. читаємо там таке: „Польське населення „кресуф" з захопленням вхопило за зброю проти українських наїздників; воно витало польські кохані війська отвертими раменами, зі сльозами в очах, переживаючи чудо на яві. Длячогож сьогодні те саме населення мусить почувати жаль до того самого уряду, котрий був єдиною метою їхніх снів і мрій? І щож великого та спасенного для Польщі сталося, коли скасовано скарбові каси? Чи ми врятували може Польщу перед фінансовою руїною та чи покращало становище нашого буджету? Навпаки—державні прибутки зменшилися на мілярди марок, кількасот урядовців мусіло піти на відпустку і витворився балянс, який дається узнавати реформаторам нового підрабівого устрою на довгі роки". І далі „...ми домагаємося що найменше тих самих громадянських прав і привілеїв, яких не жаліла нам забочна влада..."

Цей документ цікавий тим, що з него ясно видно настрої польського „кресового" населення, і то не лише скептичного пролєтаріяту, але й найбільше патріотичної інтеліґенції. За маскою кірної підданчого патріотизму, пустих фраз і крику— огірчення і нехіть, викликані позріваючою свідомістю про polskie rządy та куди вони доведуть усіх, кому лиха доля судила терпіти їх.

„Агонія сойму".

Під таким заголовком доносить варшавський кореспондент „Хаілі": Не улягає, мабуть, ніякому сумніви, що остання сесія польського сойму потривае довше аніж це було до передбачення, а що найменче, не скінчиться у черговий вівторок. В тім випадку грає ролю виключно річевий момент. Вересньова сесія почалася виключно на бажання уряду, який вважає корисним полагодження проекту „саморжонду" для трьох воєвідств, частинну реалізацію фінансових планів міністра фінансів і ратифікацію декотрих важніщих міжнародніх договорів.

Проект „саморжонду" стрічається в новій комісії з певними трудностями, помимо того, що комісія 5-ох довела до певного узгіднення обох проектів, то є урядового і Гломбінського. Не дивлючись на те, можна сподіватися, що ця справа найдеться на пленум найблищого засідання.

Полагодження ратифікаційних проектів проволікається з причини недостачі комплету на останньому засіданню комісії закордонних справ, так що виявилася потреба нового скликання тої комісії на понеділок.

Жиди і „саморжонд".

На останньому засіданню конституційної комісії польського сойму, посвяченому справі бославленого „саморжонду" для Східної Галичини приняв участь в дискусії і жидівський посол Грінбавм, який зазначив на вступі, що української справи не вільно трактувати з точки погляду нинішньої днини. „Не може ходити тільки о зроблення дипльоматичного кроку в цілі ділання на закордон, але дивитися на проблему з далеко ширшого і глибшого становища.

Є правдою, що підчас останньої війни Українці не вспіли виборотн для себе власної держави, але в кождому випадку зроблені ними спроби державности є вистарчаючим доказом того, що їх не можна трактувати як екстериторіяльний народ. Український народ у відріжненню від других менче розвинених територіяльних чи екстериторіяльних народів заслугує на заняття супроти його національних аспірацій поважнішого становища.

Українська справа в Польщі має багато схожости з польською справою в давній Росії. Требаж тямити, що Українцям всеж таки вдалося виборотн собі в Росії певну независимість. Можна, що правда, впевнятн, що ця независимість фіктивна, але в кождому випадку є певною річю, що та окремішність України від Росії буде обмірковуваною навіть тоді, колиб влада перейшла в руки правих кругів. Та обставина не може остатися без впливу на становище Українців у Сх'дній Галичині. Тепер отже повстає питання, чи витвориться гравітація галицьких Українців до Росії, чи наоборот.

Тут заєдно говориться про асиміляцію, але досвід виявив, що асимілювати цілі народи неможливо.

О скільки мається на думці привязання до польської держави, то треба перш за все ужити відповідної термінольогії, а відтак витворити умови, які робили би це можливим. Першою з них, не автономія територіяльна, а не т. зв. „воєвудська" в трьох штучно викроєних „воєвудствах". Такої автономії Україні не приймуть, як не приняли Полячки в 1914 р. російської городської самоуправи.

Натомість найбільшу помилку зроблено у відношенню до нас Жидів. У відношенню до нас контінуується далі стару політику, а саме не числиться в 700.000 осіб. Примушується їх вписуватися до польського або українського катастру. В першому випадку Українці вважатимуть Жидів знаряддям польонізації в польських руках і цілий їх гнів звернеться проти Жидів. В другому випадку Поляки вважатимуть Жидів зрадниками держави і ще гостріше поведуть проти них екстермінаційну політику. Жиди найшлися в положенню без виходу. Це виглядає на охоту підбурення обох національностей проти Жидів".

Совітська Росія.

Кості зневажених совітських урядників.

В Москві почався процес тих урядників киломенського складу вибухових річей, які обвинувачуються в бевчинности, недбальстві, які привели до вибуху в складі. Склад принадлежав головному управлінню повітряної фльоти, при чому під час вибуху і пожежи згинуло майна на кольосальні суми.

В Петербурзі на монетному дворі відкрито нову крадіж. Одним з завідуючих майстернями вкрадено 8 пудів срібла. Злодій, як виявилося, був членом місцевої комячейки.

Населенка Петербургу.

По відомостям статистичного відділу в Петербурзі на 1-го серпня кількість населення виносила 926.732 чол. Дорослого населення було 728,646 чол.

Вбивство Дзержинського.

Варшавські газети повідомляють про вбивство „червоного ката" Дзержиньского, ком. голову московської, а потім всеросійської чрезвичайки, теперішнього народнього комісаря внутрішніх справ совдепії. Ближчих подробиць про атентат немає, за вийнком замітки, що справники невідомі.

Справа репатріації.

Совітська військова влада видала розпорядження, що особи, що знаходяться на військовій службі і що хотять бути визнані латвійськими, польськими і литовськими біженцями, повинні подати про те відповідні заяви в европейській Росії не пізнійше 1. жовтня, а в азіятській Росії, Туркестані і Кавказі до 1. листопаду. Число осіб, які хотять увільнитись від польського підданства, досить значна.

Терор.

„Казачі Думи" повідомляють, що в Новоросійську большевиками розстріляно священика Панїна, що жив, як емігрант, в Болгарії й в липні виїхав з Болгарії до совітської Росії. Панін був діяльним членом большевицького союзу, що утворився в Болгарії: „повороту на батьківщину".

Безробіття.

В Петербурзі за другу половину серпня число безробітних збільшилось на 2000 чоловік; по числу безробітних на першому місці стоять совітські служащі — 18.000, почім некваліфіковані робітники 11.000 і металовці 4000.

Перед четвертим конґресом комінтерна.

Програма четвертого конґресу комінтерна має бути поширена включенням до неї питанків про нову економічну політику й міжнародний наступ капіталу. Президіюм комінтерна уважає необхідним уділити особливу увагу фашізму який здобував міжнародний характер.

Бої на Зеленому Клині.

З Чити повідомляють, що коло Никольська йдуть бої між антібольшевицькими військами й червоною армією. Антібольшевицькими військами командує генерал Мовчанов.

Нові церковні процеси.

В другій половині вересня розпочався в Москві процес 115 осіб, яких обвинувачують в опорі конфіскації церковних річей.

Совітські хабарники.

„Руспресс" повідомляє, що по обвинуваченню в хабарництві в Москві арештована більшість членів колеґії державного торгу.

Ліквідація Роста.

Совнарком постановив ліквідувати Роста й утворити російське телеґрафне агентство при ВЦ-нові, спільне для всіх совітських республик. Комерційно телеґрафне агентство й всі місцеві агентства зєднуються з новим агентством.

Академія повітряної фльоти.

З Москви повідомляють, що в цілях підготовки технічного й вищого командного складу для повітряної фльоти організована академія повітряної фльоти.

Промислова криза на Уралі.

„Економ. Жизнь" Уральско-азбестова промисловість переживає важку кріву в наслідок відсутности збуту продуктів на внутрішньому й зовнішньому ринках. Не достає оборотових засобів, в наслідок цього дуже неакуратно й неправильно виплачується робітникам заробітня платня.

РІЖНІ ВІСТИ.

Нарада Союза Народів.

ПАТ. доносить з Женеви. На останньому пленарному засіданні Збору С. Народів референт І. Комісії Струйкен (Голяндія) вичислив причини оголошення канадійського внесення про зміну уст. 10. Ходило тут про точку, яка дає державам, що належать до Союза, гарантію взаїмної помочі на випадок, колиб котру з них нападено. Канада бажала зразу цю точку зовсім виелімінувати, але потім предложила кілька доповнень. Филдінг вносить поправку, що не можна приневолити ніякий край, щоби без згоди свого парляменту хопив за оружя, навіть колиб ходило про охорону держави, належної до Союза. Поправку прийнято. Опісля прийнято в справі реєстрації й публікації міжнародних договорів резолюцію Залє (Данія), яке констатує, що ця реєстрація й публікація здобувають собі все більше признання правительств. Слідуюче засідання в понеділок.

Американські претенсії до Німеччини.

З Ню Йорку доносять, що президент Гардінґ заіменував нюйорського адвоката Роберта Морріса американським членом мішаної комісії, яка має усталити висоту американських претенсій до Німеччини. Претенсії ті очеркнено тепер на 300,000.000 долярів. Безсторонним розсмним суддею буде Дай, член найвищого суду Зєдинених Держав.

Мадярський протест.

У. Б. К. доносить, що мадярський уряд передав представникам великодержав в Будапешті ноту, де протестує проти продовжування діяльности міжсоюзної військової ко-

місії на кошт мадярського уряду. Нота підчеркує, що Мадярщина виповнила всі клявзулі мирового договору, супроти чого діяльність комісії являється на далі зайвою. На прикінці підчеркує нота, що удержання цеї комісії накладає на Мадярщину величезні видатки, коли прийняти на увагу, що платня англійського полковника виносить річно 10.000.000 ч. корон. підчас коли цивільна ліста президента виносить 3,000.000 а премієр дістає 250.000 корон, підчас коли англійський рядовик дістає 150.000, а підстаршина 300.000 корон.

Клемансо їде до Америки.

Ag. Avasa доносить, що Клемансо виїде дня 11. листопада ц. р. до Америки.

Мобілізація в Югославії.

Римська преса доносить одноголосно про мобілізацію в Югославії. Мимо урядового бельградського заперечення і тайного способу переведення мобілізації, можна все таки запримітити, головно на границі від сторони Італії. Словінців і Кроатів евакуовано силою в глибину Сербії.

Оружя для Росії.

„Таймс" звідомляють із Ню Йорка, що там тепер роблять приготування для перевозу великої скількости крісів, до Петрограда менше більше 500.000.

Памятайте про просвітній фонд „ДІЛО"!
Жертви проситься слати до Кредитового Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

ТЕЛЄГРАМИ.

Порозуміння в сх. справі.

Париж (ПАТ.) Авас „Темп" висловлює вдоволення, що дійшло до порозуміння між Пуанкаре Керзоном і Сфорцою в справі запрошення Туреччини на конференцію для управлення сх. справи. Весь культурний світ прийме цю вістку з щирою радістю, бо ріше ня це не лише згідне з політикою Франції й Італії, яку постійно примінювали, але крім цього і передовсім є поважним успіхом у справі загального мира. Почування моральної солідарности союзників і відповідальности, яка тяжить на них супроти крізи, загрожуючої викликанням нової війни, взяли верх над усякими побічними зглядами.

Запрошення Туреччини на конференцію.

Царгород (ПАТ.) Авас. Високі комісарі союзних держав вложили вел. везирови, а опісля представникови анґорського правительства ноту з просьбою вислати делегатів на конференцію в цілі переведення мирових переговорів між Туреччиною і Грецією та союзними державами.

Чемаль Паша відмовив участь у конференції.

Відень (ПАТ.) „N. Fr. Pr." з Парижа: Потверджується вістка на основі радіотелеграм з Парижа, що Кемаль Паша не вислав делегата на конференцію, що мається відбути, бо сам залишає особисто взяти участь у цій конференції. Одначе не хоче під ніяким услівям кинути М. Азію, де є його армія. Тому теж повстала пропозиція, щоби конференцію відбути в М. Азії.

Турки удержали з Чанака.

Льондон (ПАТ.) Авас. „Таймс" звідомляють із Царгорода, що турецька кавалєрія, яка війшла до невтральної стрефи біля Чанака, уступила.

Становище Греції.

Атени (ПАТ.) Авас. Повновласний французький міністер вложив Калокеропулосови текст запрошення до Кемаля Паші. Рада міністрів збереться мабуть нічю для обговорення положення. Западуть мабуть важні рішення щодо повновласти визначних грецьких мужів, які є за границею для оборони грецьких справ у правительств союзних держав. Часописі обговорюють у таємничих словах можливість радикальних заряджень, котрі могли би привернути правильні відносини між Грецією й Антантою. През. Ради міністрів конферував з королем. Рішення паризької конференції, котре часописи оголосили без коментарів, зробило в усіх кругах дуже пригноблюче враження. Народні збори скличеться мабуть скорше, як передше визначено.

Німецька преса про сх. справу.

Берлін (ПАТ.) Вольф. В справі закінчення праць конференції у східній справі пише „Берл. Тгг.": Ухвала, котра вчера запала, є побідою французько-італійської тези. Кемаль Паша відніс у своїй боротьбі за независимість Туреччини повну побіду. „Германія" підчеркує, що Німеччина може з вдоволенням глядіти на успіхи б. свого союзника у світовій війні, хоча властиво східне питання торкається Німеччини лише посередно. На думку „Берл. Берзен Кур." ухвала паризької конференції є без сумніву успіхом Франції, але боротьба за протоки ще не покінчена.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (20.) число „Діла" сконфіскувано за деякі місця вступної статті.

— **Замість.** Щоби бодай по части віддячитися Їх Магніф. Ректорови проф. д-рови Щуратови за Їх труди на полі як научної так і моральної допомоги українському студентству порішили б. учні його першого Просемінаря української мови видати великий Альманах у честь свойого Найдорожшого професора. В тій цілі взивають підписані всіх учасників сього Семінаря надсилати свої праці з ділянки научного і красного письменства до дня 10. XII. на руки тов. Івана Кухти гімн. учит. Мости Великі. Блищих інформацій уділяє проф. Я. Константинович, гімназія СС. Василіянок. За ініціятивний гуртож у Львові: *Я. Константинович, М. Вергановська, Ів. Кухта, М. Мох.*

— **Заява.** Отсим прилюдно заявляю Українській Суспільности, Українському Студ. Союзови і Родині, що дня 22. 9. 1922 дізнавшись про вандалізм в тов. „Просвіта", я виступив з польського університету і зложив індекс на руки українських студентів з проханням доручити куди належить. УСС. прохаю о регабілітацію, а товаришів, які ще досі не виступили з польського університету кличу негайно піти за моїм прикладом. *Святослав Крушельницький*, студент прав.

— **Ревізії і арештування на провінції.** Дня 21. вересня до Журавна зі Стрия приїхала окрема комісія, яка перевела ревізії у д-ра Михайла Лакусти, Романа Шенкірика та Івана Паламара. Ревізії переведено тому, що вище згадані часто виїздили з аматорськими гуртками на села, що видалося поліції підозрілим. Також на селах Журавенщини ідуть труси та арештування. Івана Паламара арештовано і закутого в кайдани відставлено до Стрия. Арештовано також Славка *Михайловича, студ. техніки з Бо*янова. Поліція пошукує за якимись протипольськими відозвами і закликами до бойкотування виборів.

— **Большевицький аґент в Римі.** Італійська поліція арештувала в Римі большевицького агента Попова, який прибув туди із порученням совітського уряду для організації революційного руху в Італії. По дорозі з Риму до Фльоренції арештованому Попову удалося втечи з рук жандармів. До тепер не удалося його арештувати на ново.

— **Нова румунська валюта.** Румунський уряд випустив нову валюту яку друковано у Франції, а відтак перевезено у 5 вагонах до Румунії.

— **Залізнича катастрофа.** Дня 22. вересня недалеко Дембліна в дорозі до Варшави вискочив із шин особовий потяг, наслідком чого наступила катастрофа. Потяг ушкоджений, двох пасажирів убитих і ранених.

— **Відшкодовання за поручені листи.** З днем 1. жовтня згідно з розпорядком польського міністерства почт всі почтові уряди беруть на себе відповідальність за ушкодження або згублення поручених листів. Відшкодовання за згублений лист виноситиме 5000 мп. без огляду на його вартість.

— **Літаки на послугах контрабанди.** Американська преса доносить, що тамошні паскарі уживають літаків для тайного перевозу алькоголічних напитків та инших заборонених товарів. Возяцькі контрабандисти мають зорганізовану цілу екскадру із 11 літаків, якими розвозять товари з Ню-Йорку на провінцію, оминаючи тим способом ріжні мита, поліційні заборони і контролю влади. Ню Йорська поліція організує свою екскадру літаків, для погоні за контрабандистами.

— **З двох вистав в театрі Орл-Степняк.** Під такою назвою приїхав до Львова театр, який дав в суботу і в неділю дві вистави, а саме Тогобічного „Борці за мрії" і Кропивницького „Глитай". Враження винеслося з цих вистав як найкраще. Малося перед собою кращих артистів великої України, які принаволені серед невигод і недостатку скитальчого життя плекати українське мистецтво. В подрібну оцінку на разі не входимо, а підчеркуємо загально, що артисти вповні відповіли своїому завданню даючи креації, які доводиться бачити хиба в добре вивіюваних театрах. Приємно вражала підготованість артистів, їх гарна мова та оригінальні костюми. Під оглядом виведення побутових штук театрови п. Орла належиться безумовно багато признання. Не диво, що гра стрічалася з гучними оплесками видівів. На жаль вистави випали на дуже непригідний час, коли їзда відомих випадків не можна було заздалегідь познайомити львівську громаду з майбутніми виставами. Саля світила пустками. Та мимотого на загальне бажання директор Орел Степняк рішився дати ще одну виставу у вівторок се є 26. ц. м. признаючи 50 проц. доходу на потреби Рідної школи. Ця вистава буде остання; кому лежить на серці розвій українського театрального мистецтва і справа нашої „Рідної школи", той явиться на виставі. — *І. Б.*

— **Польський бандитизм у Львові.** Завдяки божевільній агітації польської бульварної преси відносини у Львові розогнюються до того, що доходить до особистих нападів на українських громадян найнижшою чернью людової Польщі. Посів сіяний „Codzienn-ими", „Poranп-ими", „Wieka-ми" наріжає як на провінції так у Львові. До соток фактів подаємо ще один — про напад в білий день. В наслідок вибуху екразіту ворожої бойвки в домі „Просвіти", зарядив адміністратор камяниці постійну сторожу при головній брамі з Ринку ч. 10, яка не пускає непокликаних і підозрілих до каменици. В понеділок дня 25. ц. м. предполудньом стояв на сторожі дверник камяниці Григорій Стасів. Між иншими надійшла якась жінка з „ludu" і конче хотіла дістатися до сіней камяниці, ніби то до знакомого машиніста в друкарні „Діла". Стасів не хотів пустити її, а коли опиралася, викинув її зі сіней. Тоді розлючена obywatelka виняла несподівано зпід запаски якесь остре залізо і вдарила ним так сильно по голові Стасева, що розтяла йому голову через капелюх, викрикуючи при тім „ty ruska świnio, ty kabanie, sk... synie! і т. п. А коли окровавлений Стасів вибіг на вулицю і хотів зробити собі сам сатисфакцію над bohaterką, то обскочили його towarzyrze напасниці жінки і віддали ще й в руки поліції. Поліцай розглянувши докладно справу занів облитого кровю Стасева на ратункову стацію, якому уділено першої помочи. При тій нагоді розвідано імя й назвиско та адресу войовничої якоїсь там крупярки, яку пущено на волю, а Стасевому казали шукати собі сатисфакції в суді. А називається ся жінка Stanisława Zielińska, stanu wolnego, замешкала при вул. Пекарській ч. 61. Чим дальше отже в ліс, тим більше дерев. Але caveant consules!...

— **„Розрада" їде на Волинь.** Як нас інформують, літер.-арт. театр „Розрада" виїздить на днях на Волинь, де має дати кілька вистав у більших містах. По дорові відбудуться вистави в Раві руській, в Сокалі, Володимирі Вол., Луцьку, Рівнім і т. д.

— **Кандидати** духовного стану перемиської епархії мають явитися в біжучім шкільнім році в духовнім семинарі в Перемишлі 10. жовтня. Осінні іспити відбудуться 5, 6 і 7 жовтня. — Ректорат. 743 1-2

Українському Громадянству

в краю й на еміґрації під увагу!

Комітет допомоги українським збігцям в Ужгороді подає отсим до загального відома, що відносини на Закарпатській Україні вже є наладжені, креовані посади вже є обсаджені, порожніх місць вже немає. Тому всі інтересовані, які хотіли би старатися о місце на Закарпатській Україні повинні звернутися до нашого Комітету о інформації та не рушати скорше сюди, аж одержать відповідь. Адреса Комітету: Ужгород, Берчені 34.

Всіх, котрі змушені шукати захисту, просимо запастися порученням від визначних українських організацій, а бодай громадян. Инакше збігці не можуть числити на ніяку матеріяльну чи моральну допомогу.

За Комітет:
Д-р Володимир Бирчак голова. *А. Дівнич* секретар.

† Посмертні згадки.

Зофія Левицька, донька о. Александра Левицького, пароха в Олеську, упокоїлася в Бозі дня 22. с. м. по довгій і тяжкій недузі. Покійна обдарена прегарними чеснотами і прикметами ума і серця, лишила ширий, глибокий жаль у всіх, що її знали. Похорон відбувся 23. В. Й. п.

Кирил Довкоч ем. народний учитель, помер дня 13. вересня 1922 р. в Хотіни, в 80 році життя. В. Й. П.!

ЖЕРТВИ

Просвітно організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

579) А. Радзикевич у Львові 1000 кличе: Ю. Дицьо і М. Бачинського у Львові, 580) о. Г. Калимон в Горуцьку 1000. 581) А. Костишин у Львові 1000, 582) М. Тимяк в Глинянах 1000, 583) Д. Гриновець в Стрілиськах нових 1000, 584) о. І. Криса в Ісаях 1000 кличе: о. І. Рицара, Стенберга Стояловського в Яворі, о. А. Конюшку в Турім і Ст. Флюнта в Турім, 585) М. Стеткевич в Підгайцях 1000 кличе: Ст. Лотоцьку, Л. Лотоцького з Литвинова і Н. Бартосевичівну в Завалові, 586) о. І. Любович в Горошо-

вій 2000, 587) д-р Мих. Фільц в Яворові 1000, 588) О. Вацівський в Стрию 1000 кличе: Мазика Ю. в Стрию, Демківну в Журавно і Мих. Вербицького в Уличім, 589) О. Савюк в Братківцях 1000 кличе: о. Сяноцького і О. Бабія в Ляцькім шл., 590) о. В. Ковч в Капустянцях 2000, 591) Й. Колодій в Капустянцях 2000 кличе: І. Єха Тарнавського в Сосулівці, І. Багрія в Улашківцях і М. Моркваса в Заболотівцях, 592) Анна Філясова в Завалові 1000 кличе: Лотоцьку, О. Бабій в Литвинові і Соф. Морозову в Волошині, 593) П. Димідас в Будинові 1000, 594) Ст. Воркун в Борщові 2000 кличе: Е. Голінатову в Шельпаках, О. Тесльову в Новім селі і І. Гаврилюкову в Збаражи, 595) М. Пруцінський у Львові 1000, 596) О. Кушнір в Волчишовичах 1000 кличе: І. Гринчука в Волчишовичах, Л. Кульчицьку в Вощанці і М Брилинського в Пискоровичах, 597) Філ. „Просвіти" в Сколім 10.000 кличе: читальні „Просвіти" в Синевідську виж., в Стиняві ниж., в Корчині і в Труханові. 598) М. Свистунівна в Сороцьку 1000, кличе: Андрія Бекисевича в Сороцьку, Л. Іваськова в Денисові, о. Д. Поповича в Гнилиці і І. Волиняка в Чорткові, 599) Осип Туна в Стрию 1000 кличе: о. О. Мартиновича в Перемишли і М. Кліша в Стрию, 600) Д. Коморовська в Добровадах 1000 кличе: Л. Бліхара в Тернополи, 601) С. Коморовська в Добровадах 1000 кличе: А. Бліхарову в Тернополи, 602) О. Шкандрій в Павелчу 1000 кличе: О. Заславського, Д. Щербія і В. Федишина всіх в Павелчу, 603) І. Сірий в Ляшках 2000, 604) А. Повх в Трійчицях 1000 кличе: М. Борисевича, Ст. Дмитрасевича в Дроговезі і К. Литвин в Заболотиях, 605) І. Казимирчук в Кошилівцях 1000 кличе: М. Малюка в Ворвулинцях, О. Рудницьку в Торськім, Ст. Гринька в Хмелевій, о. В. Лозового в Ворвулинцях, о. А. Наконечного в Цапівцях і В. Борсука в Дуплисках, 606) о. В. Райд в Королівці 2000, 607) І. Семенів в Іваню пустім 2000, кличе: Ф. Остафієва в Германівці, П. Вельгина в Залісю і Д. Юречка в Мельниці, 608) П. Марцінів в Мушкарові 2000 кличе: В. Золотого в Мушкарові, М. Левицького в Більчу золотім і П. Василишина в Шайківцях, 609) А. Максимович в Бориславі 1000 кличе: О. Ольшанецького, П. Крайчика і О. Волянського в Бориславі, 610) Вас. Палинюк в Кутах старих 1000 кличе: А. Казимирчук в Кошилівці, В. Ягничівну в Садках і П. Дубецького в Торськім, 611) В. Татарнюк в Озерянах 2000 кличе: Т. Аксентієва, Г. Кривецького і Ю. Вашкевну в Озерянах, 612) І. Романюк в Михалкові 2000 кличе: д-ра Авксентія Бойчука в Станиславові, д-ра Гр. Глинського у Львові, О. Капустинського в Чорткові, О. Мисевича в Коломиї і Голінатого в Іванкові, 613) о. А. Стасюк в Тернополи 2000 кличе: о. І. Пасіку, о. Ст. Ратича в Тернополи і д-ра Керничного в Чернигівцях, 614) М. Хомин в Товстім 1000 кличе: о. Т. Курпяка, д-ра Ст. Мудрецького в Тлустім і М. Сиваківну в Савдовій, 615) чит. „Просвіти" в Перемишлянах 10.000 і кличе чит. „Просвіти" в Янчині, Дусенові і Кореличах.

Голодній Україні.

По 500 Ольга Головацька, Йосафат Мельник, Марія Мельник, Олексій Горальовський, Гар. Яців, П. М., 400 Анна Головацька, по 300 Теодор Задорожний, Кочмарський, по 200 Лев Барович, Михайло Барович, Михайло Ткачик, Степан Біляк, Яків Лисяк, по 100 Семен Пережук, Антін Заварич, Василь Якимець, Володимир Юзич, Петро Турчин, Щербак, Іван Будковський, проф. Посацький 500 нім. марок.

На вкл. кн. 13.380 „Дністер" вложили від 1. липня до 31. липня. Н. Данищ Станиславів за ком. Г. У. 736.364, д-р Ладика за ком. Тернопіль 600.000, Н. Данищ Станиславів за Пов. ком. Г. У. 511.865, Покутський Союз 400.000, д-р Антін Горбачевський Юртків 300.000, о. С. Баранык Жовква збірка 300.000, Збірка з Рогатина 255.000, Чит. „Просвіта" Тисьменниця 243.905 50, Громада Видинів 229.104, Повітова Ком. Заліщики 210.316, П. К. К. за Комітет Перемишля 200.000 о. Осип Козельський Збараж 160.831, V. сек. Перем. Епарх. Помоч. Перемиць 152.000, І. Козбур зб. в пов. Самбір 142.015, Комітет в Городенці 135.390, Пов. Ком. Гол. Україні Бучач 131.872 м. п., о. В. Гліб'янський Жибе Ільця 122.000, Ст. Коговська Рава Руська Пов. К. Г. У. 117.478, Пов. Ком. для Г. У. Бучач 114.844, Комітет Бориня 110.640, Парохія Золочів 108.239, о. Л. Нестор Висівці 107.165, о. Г. Самбурський Коломия 107.000, Чистий дохід з 2-х конц. Бандуристи 101.850, Збірка Громади Дрогобич 100.000, о. В. Вергун Косів, 100.000, В. Дідух Русів 100.000, о. М. Гнушевський збірка від Пар. Дора і Яремча 100.000, Збірка О. Плакидою Ст. Скалат, Помушківка і Новосілка 100.000, Пов. Яворів чер. Нар. Дім 100.000, Павло Банах Сокаль збірка 98.468.

ОПОВІСТКИ.

Проба співочого Т-ва „Боян" у Львові нині, второк, 26. о год. 7:50 вечером в домівці „Бояна". Проситься о численну участь. 1—1

Концерт „Бандуриста" заповіджений на 1. жовтня в Камінці Стр. не відбудеться. 1—1

Вписи на однорічний курс торговельний відбуватимуться в д мівці Торговельної школи „Просвіти" у Львові ул. Коперника 1 в пятницю і суботу 29. і 30 с. м. від 10:30—11:30. Предложити треба матуральне свідоцтво. — **Управа курсу.** 1—2

Співаки, члени й вічлени тов. „Бандурист", зійдуться в середу 27. ц. м. о год. 7. вечером в малій салі Муз. Тов. ім. М. Лисенка на пробу хору на перенесення тіла бл. п. Олекси Мишуги. — Виділ Т-ва „Бандурист". 750 1—1

Дрібні оголошення.

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конципієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae написати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 5—7

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР, машини, млинське каміння, трансмісії, паси по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4 26—37

ПРОДАМ, з причини виїзду одноморговий, оперкачений сад (повер. 500 овочевих дерев в Мисловій коло Підволочиск. Близшу відомість подасть: Марія Прильська (Alliance) Львів ул. Панська ч. 3. 715 3—3

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, моторе вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Осссолінських 6. XVI 2—20

КОНЦИПІЄНТ, з трилітною провінціональною практикою глядає посади. Т. Т. poste restante Крукеничі к. Мостиск. 730 2—3

ПОШУКУЮ сейчас інструкторки для 3 учениць 3 класи III, V і VI гімназ. Винагорода після умови — о. Юліян Адріянович Густанович. 704 4—8

ПОШУКУЮ інструктора (ки) до двох 11 паньочок з кляс VI. і VII. гімн. клясичної на село. Услівя: ціле удержання і доплата місячно мп. 5 000. — Оферти слати до Адміністр. „Діла" під „Д. М.". 722 3—3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ВАЖНЕ для Пань і Панів! Приймає жіночі і мужеські капелюхи до перефасон вання після найновіших віденських моделів в великім выборі. Для приїздних виконує в 24 годинах. фабрика капелюхів Й. Готтліба Львів площа Стрілецька 15 711 3—3

УЧИТЕЛЯ ЧУЖИХ МОВ до ведення курсів англійської і французької мови пошукує група українських приватних учителів Галичини у Львові. Зголошення приймається в домівці „С.У.ПР.У.ГА." вул. Осссолінських ч. 19/II. пов., від год. 4—5 попополудні. 745 1—3

ДВОХ кравецьких челадників приймє кравецька робітня українського Дому Інвалідів, при вул. Софії 25. — Зголошення сейчас. XXII 3—3

СТУДЕНТ ПРАВ глядає особної комнати разом з харчем в родині. Платить харчами. Зголошення до Адміністрації під „Харч". 741 1—1

ФОРТЕПЯНИ і піяніно, солідне стройне напрова, оцінка, купівля, продаж. Також на провінції. Адміністрація під „Строітель Б". 752 1—4

ДВОХ ПАНІВ незвичних мені з назвиска — повідомляю що покій виняймлений мною при вул. Лисій ч. 6, не може бути ім відданий до ужитку. — Мригляцький 740 1—1

ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЮ П. Т. Панів, котрі зголосилися обняти лекцію у мене, що лекція занята. — о. А. Трещинський, Старява к. Хирова 739 1—1

ПРИЙМУ лекції з низших клас гімназ., могу вчити французької та італійської бесіди, радо виїду на село, проваджу хор. — Зголошення до Адміністрації під „Репрезентант". 736 1—1

ДУБЕЛЬТІВКА Hamerles балист. „Pieper" kal. 16 з ком. футералом до продажі в дентистичнім заведенню д-ра Фріда вул. св. Миколая 20 (ріг вул. Зиблікевича) — ст. трам. K. D. XX 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 11—7

ПОДЯКА.

Отсим складаю прилюдну щиро-сердечну подяку Всеч. ОО. рад. Д. Лопатинському, Ів. Рудовичеви, бувшим катехитам Покійної сестри Ангелини за безінтересовну участь в похороні — як рівнож всім знайомим і товаришкам Покійної, які зволили віддати послідну прислугу Покійній. Замість вінця на домовину Покійної складаю 10.000 Мп. на „Рідну Школу". — Степан Гайдучок, брат. 751 1—1

ПОДЯКА.

Прибитні важким горем, котре стрінуло нас, забираючи найдорожчого Мужа і Батька, бл. п. д-ра МИХ. ЯРЕМКЕВИЧА, почуваємося до обовязку в тій дорозі зложити щиру подяку всім Вп. Панам і Панам, котрі потрудилися віддати Йому останню прислугу. В першу чергу дякуємо Всеч. Духовенству: о. канонікам: Ольшанському, Мохрицькому і Колодієви, оо. парохам: Прийми, Трешневському і Волошиновському, Вп. Громадянству міста Хирова, Церковному Братству, членам чит. „Просвіти", Вп. академікам з Хирова, які поставилися надати похоронови характер народньої маніфестації та хорови хрістіянських і добромильських акад. і перемишлських гімназистів. Рівнож складаємо щиру подяку Вп. інж. радн. Осостовичеви і Його робітникам за уладження могили.

753 1—1 МАРІЯ І ЮРА.

Старшина Кружка У. П. Т. в Тернополі повідомляє, що

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка відбудуться в пятницю дня 29. вересня ц. р. о 3. год. попол. в салі „Миланського Братства" з таким порядком:

1. Відкриття зборів і відчитання протоколу з попереднїх заг. зборів.
2. Звіт уступаючої Старшини і контрольної комісії за р. 1921 і 1922.
3. Вибір нової Старшини і контрольної комісії.
4. Вільні і запити. 748 1—1

МАШИНИ до виробу шкіряних виробів, а ХРЕСТИ ДЛЯ ЦЕРКОВ, ГРОМОВІДИ, ВІКНА, СКОБИ, ОГОРОДЖЕННЯ, ЗАЛІЗНІ ЛІЖКА ДЛЯ БУРС, ДЕСЯТНІ ВАГИ і всякі роботи ходячі в кождім слюсарськім 480 виробі виготовляє 6—10

Михайло Стефанівський

у Львові, вул. Вегетаріанська ч. 10. (між вул. Рицарською а Коперника).

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Тов-а „Українська Захоронка"

У ЛЬВОВІ

відбудуться 10. жовтня ц. р. в домівці „Української Бесіди" (Народ. Дім) о г. 5. по пол. з отсим порядком нарад:

1. Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів.
2. Звіт видїлу з діяльности.
3. Звіт контрольної комісії.
4. Вибір голови, 10 виділових і 3 заступників.
5. Вибір контрольної комісії.
6. Внески і запити.

Коли би о год. 5. попол. не було приписаного статутом комплету, відбудуться того самого дня і в тім самім місци о год. 5:30 попол. другі загальні збори з правом рішаючих уваг без огляду на число присутних членів.

Льв'в, дня 21. вересня 1922.

За Виділ тов. „Українська Захоронка":

о. Л. Кунцицький голова. **Е. Ґлинський в. з.** секретар.

Перша львівська парова ФАБРИКА МИЛА

Р. РЕДЕРА

ЛЬВІВ, вулиця Панська ч. 7.

Поручає своїй доброти мила до прання з написом „РЕДЕР", що містить у собі 65% товщу найліпшої якости XXIV.

Позір! Читайте!

Відбито на машині до писання пєси, що легко надаються до аматорських вистав:

1) „Розумний і дурень" — Тобілевича, на 5 дій, ціна 900 мп.

2) „Нахмарило" — Грінченка, на 3 дії, ціна 600 мп.

3) „Не співайте пані — не вмешивайте ночі" — Василькевич на 3 дії, ціна 700 мп.

4) „Як ковбаса та чарка — то мирнеться й сварка" — Старицького на 1 дію, ціна 600 мп. — Ціни без пересилки.

Замовляти на адресу:

В. Завадський Львів, Ринок 43/1.

690 Можна за післятатою. 2—3

КНИГАРНЯ

:: Ставропиґійського Інститута ::

продає:

Церковний Устав

на 1923 р.

заладжений д-ром Т. Мишковським.

689 **Ціна 570 мп.** 2—3

Друкарня і фабрика печаток

:: :: І. ФРІДМАНА :: ::

ЛЬВІВ, вул. Свистуська ч. 2 і 4

виготовляє гарно і дешево всілякі друки XXIV та печатки. 1—2

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

на рік 1923

заладжений о. ОМ. ГОРЧИНСЬКИМ, апробований всіми трьома Преосв. Ординаріятами 749 1—3

враз з календарем на рік 1922.

Начальом Тов. ім св. Павла появиться в розпродажі д. 1. жовтня ц. р. Чистий дохід на будову дому священичих вдів і сиріт.

Повітова Січ у Львові

736а уладжує 1—1

в суботу, дня 30. вересня ц. р.

в комнатах „Української Бесіди" в Народнім Домі

Великі Вечерниці

З ТАНЦЯМИ, ТОМБОЛЕЮ, ПОЧТОЮ і т. д. — МУЗИКА САЛЬОНОВА. — Початок о год. 9. веч. — Стрій довільний.

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!

Передплачуйте обширнійший підручник - -

746 В. КУЧЕРА: 1—6

„Про сад'вництво і зужитковання овочів".

— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —

Ціна 2600 мп

Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

15 пер. доходу на „Голодну Україну".

Накладом Українського Товариства допомоги емігрантам з Великої України у Львові в скорім часі появиться

ВЕЛИКИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ НА РІК 1923.

при співучасти видатних сил Соборної України.

Оголошення фірм, адреси лікарів, адвокатів, нотаріїв приймається до 15. жовтня ц. р. Ціна оголошень: 1 сторінка 38.000 Мп. 1/2 сторінки 20.000 Мп., 1/4 сторінки 12.000 Мп: 1/8 сторінки 8.000 Мп. Подання адреси 4.000 Мп. Увага: гроші вноситься з гори вряз з замовленням. — На співробітництво дали згоду: Дов. Укін. Евген Архипенко, д-р Степан Баран, проф. укін. Леонід Білецький, Микола Вороний, інж. Евген Голінський, д-р Дмитро Донцов, Володимир Дорошенко, Володимир Гнатюк, адв. Михайло Корчинський, проф. укін. Ростислав Лещенко, Іван Липа, Аполінарій Марунякий, д-р Ярослав Олесницький, проф. укін. Іван Огієнко, інж. Юліян Павлиновський, Вол. Самійленко, Вал. Сядовський, інж.-арх. Сергій Тимоненко. — Проект окладинки ласкаво погодився виготовити артист-маляр Петро Холодний. Редактори: проф. Л. Білецький і Віктор Завадський. — Адміністрація календаря: Львів, Ринок 43, І. п. 2—?

КАПУСТУ — в головах, цибулю, часник і иншу огородовину найрадше еґо-мово закупить

643а 4-10

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

А. Тарпиляка, Залукве-Галич.

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум

каси на ліжка, обруси, меблеві матерії, матеранки і сінники, сторі до віхон

3-9

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Кічалес і Л. Маргулес

Львів, Синстусьна 18.

Перше Американське **ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ** **І. Вайнґартена**

Дент.-техніка, орд. від 9—6 в Станиславові, вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальніші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Виконання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю". — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на заповнення після міри в крайній фабриці білля

ШИМОНА РАДА

Львів, Словацького 2

Зафіксовано, полотна в найліпшій якости та по ле-7-10 шевих цінах. XXIV.

ЛЬВІВСЬКА ПАРНЯ

ВУЛ. ЖОВКІВСЬКА 40.

747 (біля залізничої рампи) 1-2

знана як найліпша камінна парня по цілковитім відновленню ново уряджена

відкрита

в днем 20. вересня ц. р.

Купелеві години: для мущин що дня від год. 7 рано до 6 вечером, для жінок що дня від 1 год. попол. до год. 6 вечером.

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТ.-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

д-ра Е. ПЕНСЬКОГО давнійше

д-ра Ф. Ґрубера

СТАНИСЛАВІВ, вул. Більчевського 9, проти театру ім. Монюшка,

виконує всякого рода праці входячі в круг дентистики. Пацієнтів з провінції вилагоджується в 24 годинах. 723 2—3

Шарітє Наш Часопис!

ЕЛЕҐАНТНІ ОСІННІ РАҐЛЯНИ

в магазинах мужеської і дитячої конфекції

КЕРНЕР

Львів, Трибунальська ч. 6.

ПЕРША ХРИСТІЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ

І. ЛЕВИЦЬКОГО

в СТРИЮ, площа Торговиці (власний дім).

Має на складі паратові молотільні, ручні керати. Сінкарні, млинки до чищення збіжа. — Вертгаймівські каси. — Власна фабрика плугів.

687 Продам по фабричних цінах. 5—6

Звісна першорядна українська цукорня 692 4—5

:: Данила Стецькова ::

при вул. Миколая 7.,

поручається українській Публиці.

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, загранічне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірми:

А. Крупан і Б. Фрухтер

Львів, РИНОК ч. 29, в пасажі Андрієвого. 473 3-16

ЛИТНИЙ МІД „СТАРОСТА"

виключно на правдивому пчільному меді фірми

І. А. БАЧЕВСКІ

ЛЬВІВ, Знесіння коло Львова. XXIV. 2—2 Рік заложення 1782.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від 20. вересня 1922 р. атракційний архитвір американської фабрики „Universal" Film Mfg. Co. в Новім Йорку на підставі Даниля Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

Все, що вимріяла найсміліща фантазія славного англійського письменника Даниля Дефо, відтворила американська фабрика з найбільшою точністю. Сей архитвір заохочує молодь та здоровує старших.

Кождий пасічник повинен мати книжечку МИКОЛИ МИХАЛЕВИЧА

ПАСІКА

або наука про то, що треба знати, чого постаратися та як що коли робити, щоби пасіка все добре велася.

Головний склад в Книгарні Ставропиґійського Інституту в підвалі Українського Педаґог. Тов-а

XVIII ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 3. 2—2

Українські Ґаздині!

ПОЗІР!!!

Купуйте всі споживні товари лише у наших Інвалідів у ЛЬВОВІ

при вул. Вальовій 31.

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкурен-2—10 ційних цінах. XXI.

Памятайте про народний обовязок!

ВУГЛЕВЕ БЮРО

В. ТІҐЕР

Львів, Пасаж Гавсмана 9.

приймає замовлення на гір'ношлеський і краєвий вуґель, також і кокс по конкуренційних цінах з 724 швидкою доставою. 3 5

Найбільше любимий і найбільше поширений часопис

для дітей і молоді

„Наш Приятель"

повинен бути в руках кождої української дитини.

Піврічна передплата 240 мк. (6 чеських кор. 30 центів).

Адреса Редакції і Адміністрації:

Львів, вул. Коперника 38.

Замовлення в Америці: Orphange Book Store, 832 N. 7-th Str. Philadelphia, Pa. 507 6—6

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 9—20

„Ризниця"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 22. (9.853) Львів, пятниця 29. вересня 1922. Почтову належність оплачено готівкою Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Маг. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Кп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 н. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2500 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

С. ЛІЕН торговля делікатесів і покій до снідань ПЕРЕМИШЛЬ, ФРАНЦІШКАНСЬКА ч. 35. Поручає свою торговлю делікатесів і пересряду РЕСТАВРАЦІЮ. — — — — — — XXIV. 1—1

Львів, 28. вересня 1922.

Вандалізм. Est modus in rebus, є боротьба, є й способи, є й засоби боротьби. Инші критерії приноровлюється до оцінки боротьби пануючих, а инші до боротьби опанованих; иншими засобами воюють ті, що в своїх руках мають владу, екзекутиву, зброю, а иншими ті, що є тільки предметом тої влади, матеріялом екзекутиви, метою смертоносної збруї.

Коли сягнемо до недалекої минувшини, то побачимо, що Росія боролася із свободолюбними змаганнями Поляків тюрмою і Сибіром, але Поляки боролися з Росією всіми можливими, а навіть неможливими засобами. Убийства високих російських урядовців, нищення жандармерії й охрани, широко закроєна експропріяція державного майна, напади на поїзди, — ось засоби боротьби польської нації з доби поневолення. Далекі від розсновування якихнебудь думок або приводження анальогій ad oculos, ми уважаємо за вказане стверджувати факти, тим більше, що на чолі польської держави стоїть людина, яка послугувалася всіми засобами в боротьбі з фізичним переможцем. І тепер, коли та людина досягла завдяки своїй боротьбі per fas et nefas ступня національного героя, коли вона репрезентує польську державу, коли тим самим надає пятно — так сказавши — вищої політичної етики своїм попереднім вчинкам, то годиться ще пригадати. Бо етика є тільки тоді етикою, коли вона є загальна, всіх без вийнятку обовязуюча, коли вона з предметової точки погляду має загальну санкцію.

Обовязком преси є слідити за подіями, оцінювати факти, робити заключення. Власне останні дні дали пресі аж за багато матеріялу до сповнення свого завдання. Сталися факти, які є більш крикливі, як тисячні віча, демонстрації, меморіяли, виступи в парляментах чи навіть вуличні заворушення. Під українські культурні інституції підложено вибуховий матеріял, в домі „Просвіти", в Науковому Товаристві ім. Шевченка і в жіночій гімназії СС. Василіянок зроблено дуже поважні шкоди. Крім того зроблено великі шкоди в українській гімназії в Долині. Значить після того, як поважно надшарпано економічне істнування українського населення шляхом заведення безвартної польської валюти, безконтрольною господаркою природними багатствами краю, безвпинним накладанням податків і данин, а найбільше дикою кольонізацією при помочі чужинного елєменту, — прийшла черга на нищення культурного добра української нації, добра цілих поколінь, що в журбі і труді творили огнища світла для мілионів. Як звалтою була боротьба між Росією і Поляками, між Прусією і Поляками, але чи був хоч один факт, аби Москалі, яких уважається Азіятами, або безпардонні Прусаки підкладали бомби під польські культурні чи економічні інституції? Взагалі, чи щось подібного далось би подумати там, де істнує тінь права, де блимає дрібонький промінчик суспільної етики. Вандалізмом, крайнім дикунством, огидним варварством є нищити, але тричі більшим вандалізмом є безіменно нищити культуру.

Від чотирьох літ не тільки заперто українському народови шлях до свободи, але й шлях до користування примітивним правом кождої людини: вчитися, добувати знання. Прогнані від брам університету українські студенти й українські наукові інституції даремне й безуспішно намагалися легальним шляхом створити своїм власним коштом осередок науки. Старорежимне, царське „нельзя", або анархістичне „nie pozwalam" — було відповідю на всі легальні заходи і спроби. Жадна науки українська молодь мусіла приступити до створення в катакомбах своєї святині науки. Як ісповідники Христової віри в жорстокій добі римського цісарства ховалися з своєю вірою в тайні катакомби, так українська молодь із своїми професорами скривалася зі своїм жагучим змаганням до світла в заперті. В нещасній, оставленій на ласку лихоліття Галичині створено перший і мабуть останній в світі тайний університет. Сила видержаности переслідуваних перевисшила силу всіх утисків, якими може розпоряджати зорганізована влада.

Та цього мало. Мало тюрми, мало переслідувань, мало трупів, мало втіхи із того, що захватиться квестуру університету. Треба нищити не тільки те, за чим муситься шукати, але й те, чого не можна скрити. З університетом мусить бути у звязку Наукове Товариство ім. Шевченка, академія наук західноукраїнських земель. А те товариство розсіває світло науки і пізнання не тільки через можливий персональний звязок з університетом, але через свою безцінну бібліотеку, вартісний музей, друкарню, книгарню. Отже: нищити, плюндрувати, підтяти його істнування.

Якнебудь дивитися на роботу вандалів, то не можна не замітити, що найбільше потерпіло до тепер Наукове Тов. ім. Шевченка. В домі „Просвіти" найбільше потерпіла книгарня товариства, при вул. Чарнецького вибуховий матеріял підложено під бібліотеку товариства, при вул. Супінського знищено на кілька мілионів найкращий дім товариства.

Того рода боротьби не знає ні одна нація, не знає його ніяка країна. Автори цих крайно варварських замахів виставили собі свідоцтво огидного, варварського вандалізму і дали тільки зайвий раз найбільш переконуючий доказ світови, що український народ мусить аж до успіху домагатися без всяких навіть формальних компромісів, здійснення свого національно-політичного права. Бо не лиш Прусаки й царські Москалі не допускалися подібних вчинків у відношенню до своїх противників, але навіть большевики в огні найбільш дикої революції не посягнули по такий засіб боротьби. Львівські вибухи в українських культурних інституціях є першим запрезентованням світови крайнього вандалізму під істнуючою тут владою.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Східна Галичина.

(Чеський голос.)

Під сим написом містить пражська „Трібуна" передовицю дня 23. вересня с. р.:

Чотири літа від покінчення війни істнує в Европі держава, яка не має трівалих границь. Між тим, коли змаганням кождого иншого народу було свій край як найшвидше закріпити границями, проявляли Поляки змагання зовсім иншого роду. Границі визначені Польщі мировою конференцією видалися їм за малі, щоби признати їх дефінітивними. Повних три роки по відбудуванню своєї держави працювали польські голови над далекосяглими концепціями, та снили про велич своєї вітчини, якої історичні границі з XVII. стол. повиннося відновити.

На організаційну й консолідаційну працю в Польщі була ще пора. Варшава не старалася вщіпити народови думку про систематичну й творчу працю, але розбуджувала в ньому ідеї великости й виховувала його в романтизмі. Ще до минулого року не мало польське громадянство важнійшого діла, ніж любуватися поглядом на великанські мапи, закриваючі майже кождо виставове вікно, а унаглядняючі польську велич й славу з часів Володислава IV. — Урядова Варшава не була ні трохи скромнійшою від провінції. Віддалася зовсім пристрасти великости і вже в р. 1919 післала свої війська до Сх. Галичини, щоби поширити своє панування на сю чужу країну. Хоробрий генерал Галєр, ведучи польські легіони проти Українців, занятих тоді вповні внутрішньою організацією української держави, заспокоїв своєю побідою на якийсь часок безмірні бажання Поляків, — а ті вже в р. 1920 переводять в діло другу концепцію, себто йдуть походом на Київ, колишню політичну ціль варшавських королів.

Нині Польща вже частинно вилічилася зі свойого романтизму, а згадка на коротку минувшину немила навіть найбільшим її патріотам. Поляки зачинають розуміти, що романтична політика відтягнула їх від необхідної праці й опізнила внутрішній розвиток їх краю. Хронічна криза економічна й політична є одним з найтящих наслідник в польської легкодушности.

Польща справді розширила свої границі на десятки тисяч квадратових кільометрів, одначе позбулася спокою й добробуту, а сього їй найбільше потреба з поміж европейських держав. Своєю політикою витворила умови для далекосяглих конфліктів з сусідними краями й народами, яких відношення супроти освобожденої Польщі наповнене на довгі часи почуванням недовіря, ба навіть ненависти. Маємо на думці передовсім взаємини Польщі до західних Українців, які негайно після розвалу Австро-Угорщини взялися вельми інтензивно будувати у Сх. Галичині самостійну републиканську державу. Хто знає галицьких Українців, той знає, що се нарід, якого культура не багато низча від польської. Доказали се вони при творенню власної держави, коли вспіли скоро зорганізувати здисциплінованну армію й управильнити залізничу комунікацію в такій мірі, в якій не було того тоді навіть у нас в Чехословаччині. Вибраний народній сойм західноукраїнський посвятився цілком пацифікаційним і законодатним задачам. Сх. Галичина була понад три роки тереном завзятих боїв, а її населення принесло в жертву світовій війні майже стільки майна й життя, що нарід сербський і бельгійський. Коли візьмемо під увагу, в якому збідованому стані знаходилася Східна Галичина по війні, то мусимо стверднти, що тільки люде повні пожертвования, що люблять свій нарід і край, могли в девяти місяцях створити так велике й подиву гідне діло, як пацифікація й адміністраційно-культурна організація західньої Укрзіни. Европа повинна би оцінити ту працю, бодай нині, коли східно-галицька територія під польським режімом перемінилась в Македонію.

Українці у Сх. Галичині творять компактну масу й не можна їх в розумінню державної або міжнароднього політики вважати народньою меншиною польської держави. Великі держави вже чотири роки не признають претенсій Польщі до сеї території — а через се, що Найвища Рада проголосила польську окупаційну адміністрацію провізоричною, зміцнила в Українців

Пр. 30/22. В імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 16. з дня 19. вересня 1922. під наголовком: „Великий епізод" від слова „Сьогодня" до слова „роки" містить в собі єство злочину з §§. 58 б, п, і 65 з, б, з. к. узнав доконаву в дни 18. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на вершій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. з. № 6 ех 1863, а іменно засудження за перестуство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 18. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

переконання, що їх недобр вільне пожиття з Польщею не потрівае довго. На сих психольогічних підставах і на свідомости, що Поляки заняли Східну Галичину на свою шкоду й проти волі великих держав, витворився стан, який нам позволяє прирівняти Східну Галичину з Македонією або бурливою Ірляндією.

На днях оголосила варшавська влада окремий статут, який надає Східній Галичині певного рода автономію. Вчинила се тому, що боїться вирішення Союза Народів, який може вирішити про долю західньо-української території инакше, ніж по думці польських бажань. Українське населення висловилося одначе проти автономії, а його заступники в Женеві заявили Союзови Народів, що не приймають спроб Польщі визначувати державно - правне становище Східної Галичини. Польські представники заперечують за границею силу українського опору, та проте не мають відваги запропонувати вирішення східно галицького питання шляхом плебісциту.

Стараємося жити з Польщею в згоді й уникаємо всього, що могло попсувати чесько польські взаємовідносини. Коли ж ми боронимо мимо того права міліонів галицьких Українців, і коли не хочемо, щоб установа, якою є Союз Народів, легалізувала стан витворений насильством проти інтенцій мирових договорів то ми переконані, що сповнюємо лиш добре діло для мира.

Думаємо, що становище чеського народа до спору польсько-українського мусить бути таким самим, яким було становище Палацького й Ріґра у Кромержському соймі, де наші представники огнистими словами боронили Українців перед спробами західно-галицьких Поляків заперечити тодішнім Русинам право східно-галицького самоврядування. Палацький добре радив тоді Полякам, щоби у власному інтересі й в інтересі славянської демократії не легковажили значіння українського народу, який скоро дорасте до свойого великого завдання в Европі, мабуть найважнійшого між Славянами.

З Волині.

Зїзд Чехів.

17. вересня на зїзді в Луцьку Чехи обрали нову президію і постановили їти спільно до виборів з Українцями.

Польські втікаченці.

В селі Контах, Більського повіту, знайшовся добродій Василевський, котрий обіцяє селянам випросити негайно позичку на відбудову зруйнованих будинків і покупку коней, плугів і т. д. Обіцяє завести рай по всіх селах, але за це все пропонується всім дати згоду голосувати за кандидатів „Визволення".

Бувший церковний учитель за часів Миколи II. с. Лебедіва, Більського повіту, Павлючук, теперішній залізничник, виставляє окремо свою кандидатуру до сенату. Працює в околиці с. Костомолоти — як нас інформують, має уже 3-х прихильників. Всім заявляє що до політичної партії не належить, но збирається прилучитись до ендеції.

Російські поміщики на Волині на чолі з Андро, Свєшніковим, Прибильським і Нікітіним ідуть до виборів разом з польськими поміщиками на листі „звйонзку земян кресових". Як нас інформують, вищезазначені особи на акцію виборчу вложили великі гроші. Де-кому з тих панів обіцяні високі посади.

„Хто хоче України — за Буг".

Село Стульно Володавського повіту, людність якого виключно українська, довгий час просило владу, щоби позволено вчити дітей рідною мовою українською, — себто так, як говорить населення, мовою зрозумілою для дітей. Писали просьби до шкільної повітової ради, до воєводи, навіть до Варшави, до самого міністра. Аж врешті приїжає шкільний інспектор пан Першлєвський; значить привіз дозвіл. Зібрали схід в школі і інспектор почав говорить; „Пишете подання, що хочете української школи, ви хочете тут заводить Україну? ви знаєте, що тут Польща і мови не може бути за Україну? Хто то вас довів до того, мабуть тут агітатори, які вас до того намовляють, але знайте, що всіх ваших агітаторів виловим; пришлем жандармерію, яка тут все розслідує, і розбереться з тими, що хочуть української мови. А за Буг! хто хоче України, може забиратись геть! ми знаєм, що ви сепаратисти, ширите українську ідею".

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Крайового Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Було б ком'чне якби не було траґічне..

„За багато" землі для українського селянина. — „За багато" грошей на українські школи і инші культурні потреби — „За багато" домів для українських інституцій у Львові.

Читаючи львівські польські часописи, які з повним цинізмом пишуть, що це самі Українці підложили бомби під свої власні інституції, отже щоби знищити свої друкарні, спалити бібльотеки й музеї і т. д., пригадали ми собі недавні відзиви найповажніших польських сфер і діячів і нам стало вже ясним, чому це так ті „Українці" нерозумно роблять... Вони може хіба вже повірили, що їм за багато і тих своїх домів у Львові...

I.

Як виказали знані вже нам наукові праці самих же польських учених,—у Східній Галичині так великий голод землі, що, як писав давно проф. краківського університету Франціщек Бунк (пізнійший польський міністр рільництва) у своїй праці „Galicja" (Tom. I—стор. 215, Львів 1908 р.) 80% селянських господарств у Східній Галичині, се дрібонькі, карловаті, малоземельні, псевдогосподарства по моргови, два і мало що більше моргів, яких власники, т. зв. халупники і малоземельні сільські нуждарі, зовсім не можуть вижити із свого кусничка землі й живуть із заробків на двірських ланах.—а лише заледви одна пята частина східно-галицьких селян має тільки землі, що в живучім тепер поколінню може ще вижити із своєї землі. Чотири пяті—се нуждарі, які мусять безумовно згинути, якщо їм забереться двірські землі під чужосторонну кольонізацію. З польсько урядової публікації д-ра Яна Рутовского (гал. Виділу краєвого) „Własność tabularna w Galicji" 1916 р., бачимо, що землі більшої посілости у Східній Галичині є тільки, що колиб дотеперішнім дідичам (поміщикам) лишити не по 180 гектарів, а лиш по 100 гектарів рілі, і колиб ані один чоловік зпоза Східної Галичини не прийшов на ті двірські землі, то для місцевих безземельних і малоземельних рільників випало би лише по 1/3 (одній третині) морга на родину. Такий є тут голод землі... (гл. Юліян Павликовський „Земельна справа у Східній Галичині", Львів 1922).

Це бачимо із самих польських научних публікацій в перед війни (908 р., а навіть 1916 р.)

Як відомо, всі польські сторонництва станули на тім становищі, що двірська земля у Східній Галичині має бути скольонізована Мазурами із заходу. Це відоме і вже не нове, не цікаве, але цікаве, як журиться посол Ян Заморскі, що українські селяне будуть мати багато землі, так що аж не зуміють її управляти...

Отже послухаймо! У вступній статті п. н. „Земельні питання" в „Słowi Polskim" (ч. 284|19) пише він, що усі двірські обшари у Східній Галичині треба негайно скольонізувати польськими хлопами із Західної Галичини і західно-полудневого кута Конґресівки, та що місцевий український селянин не сміє одержати безумовно ані кусника тої „польської" землі. Українськими селянами не маємо що журитися — пише сей посол на адресу тих „скрупулянтів", які питалиб про чужий інтерес, а не про свій польський. А на успокоєння евентуальних „скрупулянтів", — яких на його щастя в цілій польській суспільности немає, бо всі що-до сього є згідні з паном послом Заморским — пише дальше (наводимо дослівно: „Засади польського аграрного закона передбачують парцеляцію церковної власности. Згідно з цею постановою мається лишити панові м шестиморґовий огород (!). Три епископства і 1200 українських парохій, переважно товстих... (?!), заспокоять (!), наситять... (!!) голод землі української людности. Колиб це все розпарцельовано, заходить обава, що не всі Українці зуміли би управити в цілости свої господарства.

І для того сміло можна домагатися, щоби Східну Галичину правительство признало за перший кольонізаційний терен і щоби стисло перевело засаду, що польські двірські обшари мусять бути парцельовані і кольонізовані виключно лише польськими хлопами". Так пише посол Заморскі. Яке би це було смішне і безмежно глупе, якби не містило в собі тільки трагізму в реальтаті для нашого безземельного селянства. Знаємо, що станиславівське епископство не має ані одного морґа землі.

Є тільки огородець біля дому в Станиславові, а инші два епископства (львівське і перемиське) мають майже самі лише лісові маєтности, які не входять в рахунок (добра Перегиньско, Львівської Митрополії се самі ліси в високих горах). Польські ксьондзи у Східній Галичині дуже часто мають великі фільварки як свою дотацію, але українські парохії переважно мають тільки грунту, що богатші селяне, а звичайно й не більше, як 12 до 30 моргів. І це мало би вистарчити для трьох міліонів безземельних

ЮРІЙ КМІТ.

5)

ГИМН ОДРУЖІННЯ.

(Вирівок з повісти „Мандрівна").

(Продовження.)

Не вважай життя за прокляття, а й за переобразне буття!

Світи, світи ясна зоре, а пропаде чорне горе!

Придавлює тебе надто глина — докінчується домовина.

Нічого трагічно не розбирай, раю на землі не шукай, а моментів найкраще виловляй, одначе характер і сумління в ненадрушенню збережай!

Не схочеш на себе пильно зважати, стане в голові та серці хуртовина завивати...

З життям жартувати не можна — *його стихія невмолимо переможна*...

Не чини себе центром сходу, обнизиш бо все у собі до самого споду...

Не дивись, чим ти є, міркуй лише, що в доброму і злому вчинити може призвання твоє?

Не марнуй сили й літ на дурощах моменту, а й вправляйся в тому, що зручніше і злучніше від найтривалійшого цементу!

Стеляться гарні міркування, промощуються шляхи проміж гущавами... Видиться, що подає хтось помічну руку знеможеним, утомленим, що наближуємось до нової, новбіцної країни, що віднайдені втрачені добра...

Одначе песимістичні думки не полишають мене!

Улаштовують аранжери гучний фестин. Розсипалися проміння сонця. Йдуть сподівання. Всюди вичищено. Повтикано стрійні гірлянди, порозвішувано хоругвки, ленти. Повіває легкий вітрець. Мають прибрання. Одним словом пишнота!

Зійшлися запрошені й цікаві видіі в найдобірнійших одягах... Сповиває всіх вражіння, мов би відчинилися брами раю...

Заграла музика. Зібрані почувають у собі високий настрій. Мелодії підносять їх у неозначені простори...

Бенкет у повному розгарі...

Дарейне розійшлась холодна течія повітряними дорогами. Зявляються хмари. Невдовзі скривається сонце. Стемніється. Падають грубі каплі дощу. Зривається могутній вихор. Увихаються блискавиці, заревли гримявиці. Розлився дощ.

Опустів парк. Розбіглися всі в найбільшому збентеженню, бо вбив грім найкращу жінку, що загостила тут з найобильнійшими сподіваннями на чудові переживання. Поскручувані, подряні, позмочувані прибрання й умаєння...

Життя! Сей образ стоїть завжди в моїй уяві, коли низяються усякі плянування, міркування й багато стильні будування...

Воно вже так мабуть назначено, щоб у людей звершення й повноту щастя неминучою конешністю швидко розтрачено... Сливають насолоду, а „з темного, таємного споду" вихиляється жорстока сила, щоби розкридася осоружня могила...

Горейки прожили щасливо з собою сім літ, бо злучувала їх „глибинна почутєвь однота й гармонійна спільно...".

„Завергся" в село тиф; не минув і дружини о. Горейка. Померла девятого дня по занедужанню. Не довелося врятувати її, хоч чинилося зусильні заходи.

Упав важкий тягар на обличчя подруга, минувся затишний спокій з житла... Страховинні думки вкрили збентежену голову. Трібує втихомирювати себе любими споминами, одначе вони ще більше розжалоблюють і роздратовують його; трібує найти розраду по лінії продуманих і начитаних міркувань, теорій та рефлексій, кидається з жаром і невтомною пильністю до теольогічних студій, готується до ригорозів, вертає на село, віддається освітно економічній роботі, але журні рої не розлітаються, не пропадають...

Усе те чиниться й звершується в горячковій анормальности.

Прожитого кохання не може позабути.

Промішуються дивні образи в бурхливій уяві.

Часто заночовує біля могили Оксани. Тут проголошує розпучні, беззвязні, помотані монольоги, що кінчалися шаленим танцем і піснею: Мене мати породила на самого Спаса...

Не подається, моцюється з божевіллям, одначе воно таки перемогало його иноді...

Дещо з того важкого часу увійшло в записничок. Не минаю й сього „скреготу душі", долучую його до своїх споминів. Тут кождий вислів потрясає моїм осередком, уявлює сумну картину наболілого серця...

„Я скрикнув криком, у якому

і малоземельних українських селян. Так цинічно глумиться цей пан посол над українським „pop-ом" і „chłop-ом".

Той пан — як бачимо — кпиться, пишучи, що „заходить обава", що український селянин буде мати за багато землі, так що не зуміє її управити. Виглядає це так, немов би польські землі у Східній Галичині управляли напр. робітники з Познанщини, а не українські селяне.

II.

Там ходило о землю т. є. о хліб насущний, але ось инші, ще поважнійші особи, свіжо гризуться, що Українці не зуміли би може навіть ужити своїх грошей на свої школи і инші свої культурні ціли, бо було би для них за багато тих грошей.

Але послухаймо й цю диковинку. Вправді ніяково нам навіть і згадувати про той якийсь комічний, несеріозний і провокаційний, тай зрештою зовсім для нас пречінь безпредметовий проект „воєвідської автономії", але не можемо здержатися, щоби не навести, як то найповажнійші її критики [від Польського Товариства Правничого у Львові — проф. унів. д-р Тіль, від Związk-y Sędziów Małopolskich д-р Шнайдер, від Związk-y Adwokatów Polskich д-р Дзендзелевіч, від Політехніки Станіслав Рибіцкі] — журяться, що на основі постанов того смішного дивогляду — проєкту якоїсь „автономії", мали би Українці за багато грошей на школи і культурні ціли, так що навіть може не могли би їх ужити... Ось іменно пишуть вони в тій своїй енунціації: „Поляки роблять вищі культурні видатки, відповідаючі вищим їх потребам. Тим часом по проекту має польська автономія користати з впливу державних фондів лише в пропорції до цифри своєї людности, хоча би може в даним разі українська автономія („samozad") з тих впливів лише в мінімальній мірі потребувала користати". — Так журяться ці польські мислителі.

III.

Читаючи це все, стає нам вже ясним, чому — як пишуть польські часописи — Українці мали би підміновувати бомбами доми своїх власних інституцій у Львові, як „Просвіта", „Наукове Товариство ім. Шевченка", „Дім Академічний" (гімназію Василіянок). — Видно, що прийшли вже до переконання, що не лише за багато їм землі, так що заходить обава, що не „будуть могли її управити", за багато грошей на школи і инші культурні ціли так, що не будуть могли їх ужити, але й за багато мають домів свої українські інституції у Львові.

Тепер вже може прояснена справа цих „tajemnicz их wybuch-ів" у Львові.

Галицькі відносини.

Наглі суди в Східній Галичині.

Вчера на мурах м. Львова і в цілій Сх. Галичині появилися такі відозви на польській мові:

ВІДОЗВА.

Останніми часами зайшли пожалування гідні випадки замахів, убивств, рабунків та инших родів бандитизму, а також випадки підпалу і злобного ушкодження чужої власности. То є вчинки нечисленних, злобних і несовісних одиниць, скотрі виступають в злочинний спосіб проти безпеки життя і майна своїх співгорожан або проти безпеки і цілости публичних комунікаційних засобів.

Перестерігається населення перед одиницями того роду, котрі загрожують безпеці життя і приватній власности. В добре зрозумілому власному інтересі і в цілі охорони свойого життя і майна повинно населення співділати з владою і органами безпеки в цілі зловлення тих злочинних одиниць і віддання їх в руки справедливости, щоби положити конець їх злочинній діяльности.

Звертається увагу, що оголошенням з дня 15. мая 1919. ч. 7856 Адм. впроваджено на основі розпорядку мін. внутр. справ з 14. мая 1919. ч. 47866, виданого в порозумінню з мін. справедливости наглі суди за злочини убивства, рабунку, підпалу і для предбачених в § 85. д. у. к. злочинів публичного насильства, поповнених злобним ушкодженням чужої власности. Той розпорядок зобовязує до тепер без зміни.

Хто допуститься одного із тих злочинів буде поставлений перед наглий суд і буде покараний карою смерти.

Остерігається, що не тільки безпосередний виновник стається винним злочину, але також кождий, хто наказом, порадою, навчанням або похвалою викликав злочинний вчинок або спричинив його виконання доставою засобів, усуванням перешкод або в якийнебудь инший спосіб уділив помочі і кождий, хто порозумівся із виновником з гори, що до уділення помочі і поперти до сповнення злочину чи до участи в користи. (§ 5. пов. карного зак.)

Львів, 19. вересня 1922.

Воєвода *Грабовскі.*

Терор в Долині.

Як ми доносили, в будинку української гімназії в Долині вибух динамітовий набій. Подаємо ближчі інформації:

Вибух динаміту наступив дня 21. вересня в ночи. Як стверджено, невідома шайка польських злочинців вибила шибу, влізла через вікно до одної з клас, облила лавки нафтою, а під лавки поклала 3 ручні гранати. По підлозі розкинено кріcові кулі, щоб на випадок вогню відстрашити людей від гашення пожежі, а поліцію переконати, що в будинку був склад муніції.

На щастя вибухла тільки одна граната, висадивши вікна і частину стіни. Пожежа знищила одну салю, після чого її погашено. Тої самої ночі вибухла пожежа в будинках Українця Мацевича. Цікаве є те, що поліція розганяла багнетами людей, що хотіли гасити огонь. За те силою примушувано охороняти під пожежі сусідні будинки одної Польки.

Два дні пізніше почта доручувала Українцям анонімні листи такого змісту: „Bandyci! Hajdamacy! Sabotażnicy! Śmierć wam! Pohybel!"

Такі листи дістали: о. Притуляк, Д. Грицей, п. Грабовенська, Бойдуник, Д. Шумей, Антоновичі, В. Гретчаки та инші.

Властителька дому, де міститься „Бесіда" дістала такий лист: „Dziś masz natychmiast wyprędzić hajdamaków, sabotażników ze swojej kamienicy. Gdybyś tego nie wykonała, to twój dom wyleci w powietrze. Bojówka. — Precz z hajdamakami! Pohybel!"

Озвірене польське населення складає вину за вибухи на Українців, мовляв в гімназії був склад динаміту.

Українське населення в Долині знає, що гранати підложили ті особи, що грозили Українцям реванжом „аж до багнетуф". Кількох Українців збирає доказові матеріяли, щоби їх використати на судовій дорозі і пригадати тоді, як прийде слушний час.

Виїмковий стан в Камінеччині.

„Курєр Львовскі" доносить, що супроти частих випадків „саботажу", які останніми часами мали мати місце в Камінеччині, польська влада „була примушина оголосити виїмковий стан в цілому повіті".

Рецепт на „саботажі".

Провінціональна шмата „Kurjer Stanisławowski" що претендує на ролю оборонця „кресуф" дає такий рецепт на „саботажі": 1) змінення поліції на загроженому терені, 2) наказати населенню пильнувати дворів і зложити на села відповідальність за їх знищення, 3) поручення польським асекураційним товариством засекурувати всі двори з тим, що ті двори будуть реасекуровані в українському товаристві „Дністер" на 80 пр. Уряд має примусити „Дністер" принять реасекурацію, 4) в селах, де відбувся „саботаж" арештувати селян і відставити в табори до часу, аж саботажі затихнуть, 5) замкнути всі українські друкарні і закрити часописі, 6) Перевести мобілізацію всіх Українців, 7) спровадити військо і розмістити його на кошт населення".

Ось стільки пігулок пропонує бездарний кресовий цирулик із Станиславова. Того роду медикаменти бувають для державних організмів часто дуже шкідливі і приносять небажані наслідки.

Підпали.

„Gazeta Codzienna" доносить: Дня 25. вересня гайдамацькі елементи підпалили фільварок князя Сапіги в Селищах пов. Рава руська. В Томашові згоріла стодола із збіжжам. В селі Потік пов. Рогатин підложено огонь під стирти Адама Личковского. Страта виносить 4 мільони.

В Угринові біля Станиславова згоріли будинки Тадеуша Буржиньского, вартости 8 мільонів. В Камінці струм. згорів фільварок. „Gazeta Codzienna" знову подає виссану з пальця інформацію, що українські боївки мають плян знищення всіх дворів до одного на протязі цеї зими.

Замах на поліцію.

„Gazeta Codzienna" доносить, що дня 21. вересня невідома рука підложила сильний динамітовий набій під будинок поліції в Мишині пов. Печеніжин. Виновники невисліджені.

Заворушення в пов. Камінка струм.

„Kurjer Lwowski" пише: Українські борителі роззухвалені найбільше в пов. Камінка струм. Дійшло до того, що одної ночи, коли поліція була хвилево в місті неприсутна, на вулицях явилася якась „банда" на чолі з козаком на коні і намагалася відобрати склад муніції. Упали стріли і банда зникла. На ярмарку агітатори закликали селян бути на поготівлю, бо „вже буде війна з Ляхами". Вказувано на ліс, в котрому назначений збірний пункт і приготовання до наступу (?) Пожежі трафляються дуже часто, так, що польське населення вчопилося самооборони".

злилися зойки трагедій минулих і будучих віків...

Кінець наближався, приготовував, але так нарешті могутно влучив, що ані одного місця в єстві не облишив, а й усе поранив, сторощив...

Скровавленими пальцями долівку рвав, кидався, головою ударяв, поки мене силоміць не забрали, а їй смертну постелю з засвіченими свічками не злаштували...

Освітили і в одному моменті жахливо-дивну атмосферу вчинили...

Як? Хочуть найдорожче відлалити, відчужити і в незбагнутих, недоторканих регіонах скрити...

Ні, ні, сього не творіть, не побивайте мене, не раніть!

Виглянув місяць, стишився вітер, а невидня буря гуде...

Обернусь — тебе не є; сумує безумовно серце моє!

Захмарився небозвід — стемнився увесь мій світ...

Погасли лучива — потерлись огнива..

На грудях усипана могила, що скарб скарбів закрила...

Тобою пишався усякий куток, наче таємним чаром весняний листок..

А сьогодня — мертвецька безодня...

Біля тебе вроджувались високі думки, а тепер запустіли вже мої нивки.

* * *

Кінчаєш путь, хвилюється грудь; береш мою руку, щоби піднести, закріпити найтіснійшу, найсвятійшу нашу злуку...

Покотилася сльоза, мов полонинська сріблиста роса...

Навис конешности демон — розійшовся жалібний стон!

Каменіють почування, мовкнуть, глухнуть усі зітхання, в жилах геть стинається кров, а розбішене море насилає вже могильний остров..

Стою, стою й чорний смуток сную, сную...

Йде, сунеться невидня ніч, колотить розум, забирає світло віч...

Куди ти ходила, квітка клонилась, наче молилась, щоби на довше з нею лишилась...

А тепер усе запустіло, скрилося, зніміло...

Твойого серця, твойого духа шукаю, а на всіх місцях жалощі й смуток стрічаю...

Повениться море — заливає мене бездонне горе...

Борюсь, лечу і весь тремчу — демон поганець бере у шалений, дикий танець...

Знялися непрохідних скалів стіни — увихаються надовкола темних духів тіни...

Наше життя — солодкий сон, золота мрія — відгравалась на сцені вершиною захоплююча дія...

Невидна сила містерний твір творила — нічого зайвого тут не влучила...

Душі себе знали, собі довіряли й найглибшу пошану незбагненим тайнам складали...

Куди йти? як тягар нести? Надрушене судно, хитається, пориває на дно... Відчинили зарви тьмаві гирла — грізна хвиля дико заревла..

Я життя цінував, помотання ладнав, ради давав, а тепер самий над затратною прірвою став...

Що я без тебе? Порох і могила — підтята в корені деревина... Німіють уста, а в глибинах серця шаліє хуртовина...

Витончене усереднення всіх зверхніх явищ над нами вчинилось і чудодійне згармонізування світів між душами поселилось...

Чи ти, дружинойко, знала, яку чудову країну щастя в собі скривала?

І ніч не моя і день не мій, нуждаюся, караюся, наче заклінний повій...

Питався б, чіплявсяб, одначе бачу, що чужий мені світ — од нікого і з нічого не вийде розрадний привіт...

Мушу проходити незавважений між гамірною юрбою з надмірно важкою журбою...

Не з твоїм личком вінчався — цілий з цілим єством єднався...

Що мав, тобі одній віддав, а тепер без нічого став!

Усі сили ломляться, крушаться, надовкола дикі живла ворушаться, щоби мене „тігати", волочити й страждань моїх не скінчити...

Мій світ у хаосі — горить, палахкотить покладена душа на жертівному стосі...

Кличу розпучним криком до невидної, метільної ночі — дарма, не доглянуться ратунку закрівавлені мої очі...

Де ти голубко? У яких просторах? Чи в глубоких лісах, у темних аворах? Чи в підземеллях, чи в піднебесних стелях? Прилинь, на крилах вітру прилинь та вхолоди зжарені уста! Ах, просьба моя порожна, пуста!

Осиротіді всі чуття — прибите до німої скали нещасне, поранене моє життя...

(Дохінчення буде.)

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Пересвідчення союзників.

„Вр. Альг. Цтг" доносить з Парижа:

В Парижі і Льондоні панує переконання, що кемалісти приймуть мирові умови. Ген. Пелле і адмірал Дюмесніль одержали в тій справі деякі запевнення від Кемаля Паші. Також з Царгороду доносять, що кемалісти мимо московських інтриг і тиску з боку турецьких націоналістів приймуть мирові предложення. Франклін Буйльон відіхав 24. ц. м. до Малої Азії, щоби поінформувати Кемаля Пашу про важливість ноти союзників до уряду Ангори. Паризькі політичні кола рахуються з можливими труднощами з російського боку, беручи на увагу домагання Росії, допустити її до участи в мировій конференції. Концентрацію большевицьких військ на румунській границі не вважається як погрозу, але як підступ. На кождий випадок в колах союзників немає ніякого більш серіозного спротиву, щодо участи совітів в мировій конференції, хоч все таки є побоювання, що Росія схоче робити трудноші з політичного боку, перешкоджуючи в цей спосіб мировій конференції.

Кемалісти бомбардують острови.

„Ню Йорк Гер." доносить з Царгороду, що літаки кемалістів бомбардували острови Мітилене і Хіос.

Мирові предложення.

Ar. Asasa доносить, що високі комісарі союзних держав передали великому везирови і представникам ангорського уряду ноту, де просять вислати делегатів для переведення мирових переговорів між Туреччиною і Грецією при співучасти союзних держав.

Родос місцем мирової конференції.

„Пті Журналь" доносить, що 24. ц. м. обговорювано на Кеді Орсай справу перенесення мирової конференції на остров Родос. Перенесення це передбачується на випадок, колиб Кемаль Паша не міг приїхати на мирову конференцію до Европи.

Турецька делегація на конференцію.

„Пті Парізієн" доносить, що союзники запросили на мирову конференцію тільки одну турецьку делегацію. Порадженно урядам ангорському і царгородському, взаїмно порозумітися і вислати одну спільну делегацію.

Над Ґеллезпонтом.

До Парижа прибув 25. ц. м. льорд Керзон. В розмові з денникарями заявив він, що нота союзників до уряду Ангори буде правдоподібно початком окончної розвязки східного питання.

Грецький губернатор для Трації?

Грецькі денники доносять з Атен, що губернатором Тракії іменовано ген. Паполюса.

Стріча ген. Шетлєворта з турецьким генералом.

Ar. Райтера доносить з Царгороду, що відбулася там стріча ген. Шетлєворта з командантом турецької операційної групи. Оба полководці відносились до себе дуже прихильно. Турецький командант згодився завернути турецьку кавалєрію поза границю нейтральної полоси і заявив, що кемалісти не бажають собі війни з Англією.

Відгомін паризької конференції.

Всі італійські денники висказують вдоволення ізза корисного закінчення паризької конференції у східних справах. „Ілль Мондо" передбачує деякі ускладнення з російського боку. Денник не думає, щоби справу проливів можна було полагодити без участи Росії.

Тайні переговори між Болгарією і Туреччиною.

„Адеверуль" повідомляє, що представники союзників в Софії звернули пильну увагу на діяльність болгарського уряду, якого підозрівають о тайні переговори з урядом Ангори. В політичних колах союзників думають, що болгарський уряд попре домагання Турків, за деякі уступки в користь Болгарії.

Побажання султана.

„Нає Фрає Прессе" доносить з Царгорода: Султан вислав до Мустафи Кемаля телєграму з побажаннями в нагоди побіди. Кемаль Паша відказався прийняти цю телєграму.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 40.000.

З польських справ.

Вибори до галицько-шлеського сойму.

Дотеперішні обчислення віддапих голосів на кандидатів до шлеського сойму виявили сильно проблематичну „польськість" Гов. Шлеська. Німці здобули майже половину усіх мандатів.

„Саморжонд".

З Варшави доносять до польських часописів, що конституційна комісія польського сойму приняла вже проект „саморжонду" для трьох воєвідств Східної Галичини.

Принятий комісією проект передбачує, що як виконавчі органи функціонуватимуть воєвідські виділи під проводом воєводи, зложені з 8 членів вибраних по половині кождою національною палатою та чотирьох членів, іменованих воєводою. Тим виділам будуть поділені відповідні урядничі тіла, при яких іменуванню буде узгляднена також національність.

Закон очеркує законодатні і фінансові компетенції соймиків, при чому має бути переведений принціп, що певні справи вимагатимуть згоди обох палат, а инші, очеркнено національного характеру остануться в компетенції подинокох національних палат. З того принціпу висовуються податкові консеквенції, які запові дають рівночасно податково-національний катастр.

Сталінські кандидує окремо.

З Варшави доносять до польських часописів: В наслідок непорозумінь на тлі мандатів, прийшло до роздору між П. С. Л. і Сталіньским, який в наслідок того виступає з окремою листою під 13. числом. На чолі державної листи до сойму поставлено Прухніка, до сенату Сталіньского.

„Пол-оні Зейонзек Кресови".

З Варшави доносять до „Слова Польского": В неділю відбувся в Барановичах віза „Кресових давлачи", на якому основано виборчий блок „на кресах" під назвою „Паньствове зєдночене на кресах". До цього блоку приступили: Польські зайонзек кресови, Д. У. П. та білоруські і українські (?!) угрупування. В тому зїзді приняли між иншими участь біскуп Лозінські і православний архиепископ Діонісій (!). Блок виставить свою листу та спільну державну листу.

„Сумна правда".

Під таким заголовком читаємо у „Слові Польскім":

„Міністр Стечковскі станув перед соймом з дефіцитом 74 міліярдів, дефіцитом, який головно пояснювався витратами на військо і апровізацію.

П. Міхальскі в буджетовім преліміпарі на бїжучий рік очеркнув дефіцит на суму 130 міліярдів, але вже з гори було не передбачене, що він зросте протягом року в наслідок зміни цін і зростаючої дорожнечі.

П. міністр Ястшембскі в своїм експозе передбачує дефіцит на 552 міліярди марок дефіцит, на якого покриття має уряд тільки надію на позичку і то внутрішну, бо про закордонну в теперішній ситуації нема мови.

На марне пішла „даніна", яка була великим тягарем для деяких кругів, тягарем осолодженим налісю, що його понесенням в дійсности причинюємося до реформи і опертя на здорових основах фінансової господарки держави. В ніщо повернено акцію, яка змагала до стабілізації курсу польської марки; майже 2 треті засобів чужої валюти і девіз розплилося без сліду.

Ми довідались, що властиво головною основою дійсно реальною і такою, яка не заведе пана міністра фінансів є — друкарська машина — яка має зі себе викинути ті міліярди, уже не в десятках, але в сотках і тисячах!

Чому так є? Бо живемо понад стан".

„Cel uświęca środki".

Польська преса передруковує за „Piast-ом" таку відозву партії Thugut-a „Визволенє" до білоруських селян:

„Селяне, хочете мати автономію — голосуйте на нас. Хочете, щоби тут не було польського війська тільки ваша міліція — голосуйте на нас. Тут ваш край, і не повинен тут правити уряд з Варшави — лише ви самі повинні правити собою. Над вашими спинами не повинно бути ніякого польського війська, — адже ви руські мужики і вам не треба ніякої армії, навіщож платити податки на військо? Ви повинні мати свою власну міліцію, яка пильнувала би ладу. Голосуйте на нас, то не будете платити стільки податків, що тепер і будете мати більше землі. Адже це ваша земля з діда прадіда. Ніякі кольоністи не повинні наїзджати сюди. Не пускайте до себе польських хлопів. Голосуйте на нас, то ми зробимо вам те, щоби ні один хлоп ані пан з Польщі не мав прав купити у вас ані морга землі"...

— Дійсно годі відмовити таланту авторови повищої агітаційно-виборчої відозви!

Шість жертвує на будову памятника ім. Івана Франка до Пов. Тов-а Кредитового „Вінок" в Рові Руській.

З хроніки лихоліття.

Prezydyum Dyrekcyi Policyi
we Lwowie.

L. 3678|22 pr.
We Lwowie, dnia 21. września 1922.

Do
Pana Iwana Krawciwa
we Lwowie.

Na zasadzie § 25 i po myśli § 24 ustawy z 15. Listopada 1867 r. Dz. U. P. Nr. 134 W jewództwo rozwiązało stowarzyszenie „Krużok Prawnykiw" we Lwowie, którego działalność Dyrekcya Policyi zawiesiła, ponieważ przeprowadzone dochodzenie wykazało, że stowarzyszenie to przekroczyło statutowy zakres działania, współdziałając w organizowaniu ukraińskiego Uniwersytetu.

O tem Pana zawiadomiam w myśl reskr. Wydziału Prezydyalnego z dnia 24. września 1922, L. 11795/22 I|3 z tem, że przeciw tej decyzyi wolno wnieść rekurs do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, który podać należy do Województwa w ciągu dni 14, licząc od dnia doręczenia niniejszego nakazu.

Dyrektor Policyi
Reinländer w. r.

Преса.

„Metropolita Szeptycki i ks. Kunicki wychowują podpalaczy".

Для ілюстрації характеристики польської львівської преси, яку ми вчора подали, хай послужить замітка під повищим наголовком, яку „Gazeta Codzienna" з 27. ц. м. друкує, як сенсаційну відомість, великим товстим друком на почесному місці. Передруковуємо без усяких змін:

„До як мерзенного озвірїння доходить мафія клєрикалєс „героїв" і в який спосіб кс. Куніцький виховує теольогів у духовному семінарі, та чого їх там учать, — незаперечні докази на це дало поліційне слідство. Виявилося, що руссы теольоги зі Львова приїзджають до рїжних священників на провінції і там після кількагодинного перебування підпалюють двір, після чого виїзджають. А коли пр. поліцїянт у тому селі спитав їх за чим приїхали — заявляють, що гр.-кат. метрополія у Львові виделєгувала їх для „оглядин памятників полеглих героїв української армії". Стверджено, що найменше 50 проц. підпалів зробили українські питомці. Гадаємо, що поліція заведе пильну контролю над гр.-кат. парохіями, що дають прибіжище злочинцям і підпалячам у рясі. А руссы священники хай памятають, що вийдуть дуже погано на тій посередній допомозі, яку дають підпалячам. Так отже густок харцизів під попівською рясою — безчестючи свій духовний стан — доконують ганебних актів підпалу. Наука о. митрополита не йде в ліс".

Нам здається, що того рода глупота повинна бути заборонена законом навіть — польського законодавства.

Совітська Росія.

Заробітна платня в совітській Росії.

Становище робітників в совітській Росії являється надзвичайно скрутним. При складенні плану оплати заробітньої платні на березінь пересічна норма заробітньої платні для всіх категорій виносили цифрою в 5, до реальних довоєнних рублів. На прикінці березня в наслідок упадку курсу рубля ця пересічна впала до 3 руб. 94 коп., в квітні вона виносила 3 р. 60 коп., в травні — 4 р. 36 коп., в червні — 6 руб., в липні — 6 руб. 20 коп., в серпні так само 6 р. 20 коп. Такий реальний заробіток робітника.

Професійні спілки в совітській Росії розпочали кампанію за піднесення заробітної платні. Але офіціяльний економічний орган совітів „Экон. Жизнь", визнаючи, що поліпшення матеріяльного становища робітників являється необхідним разом з тим зазначає, що домагання підвисшення платні зустрічається з дуже складною економічною конюнктурою. На деяких петербурських фабриках заробітна платня вже й тепер складає коло 50 проц. коштів всієї продукції. Збільшення заробітної платні може збільшити ціни на товари, які й тепер уже не мають масового збуту, що викликає кризу і зростаюче безробіття.

Стан електричної промисловости в совєтській Росії.

На конференції металівців був прочитаний доклад про стан електричної промисловости. В цій галузі промисловости взято більш 16 тис. робітників. В господарському відношенні стан цієї промисловости ліпший від инших; замовлень вона має досить. Але загальна продукція її складає коло 30 проц. продукції передвоєнних часів. Заробіток робітника в електричній промисловости досягав в першій половині цього року 10 р. 60 к. харчових рублів. В порівнанні з попереднім заробітком кваліфікованого механіка теперішня заробітна платня складає лише 20 проц.

Охорона праці в совєтській Росії.

При обслідуванні 900 підприємств з 40 тис. робітників в московській губ. інспекція праці констатувала постійний зріст порушень законів про охорону праці. Так, порушення законів про працю підлітків й дітей в порівнанню з попереднім роком збільшилось в 5—6 разів, порушення закона про 42 годинний безперервний відпочинок збільшилось на 45 відсотків; порушення законів про відпустки збільшилось на 79—67 р. Дуже великий зріст порушень помічається що до перерви в праці матерів.

Новий упадок вартости сов. рубля.

В останні дні вартість совєтського рубля з жаху катастрофічно впала. Ціна фунта стерлінгів піднеслась з 39,000.000 сов. руб. до 44,000.000 сов. руб.

Лєнін про становище совєтської Росії.

При одкритті загально російського конгресу профессіональних спілок був оголошений лист Леніна, в якому він заявляє: „Відмова капіталістичних країн одчинити Росії кредити утрудняє відновлення металюргічної промисловости. Від нас вимагають відновлення приватної власности. Ми не можемо відступити і не відступимо. Нам лишається довгий й важкий шлях: постепенне розширення діяльности державного апарату, відновлення зруйнованого війною господарства й поліпшення становища трудящих. Це вимагає великого напруження зусиль, але думка, що ярмо капіталізму вже скинено, надасть робочій класі сил".

Каменєва замість Лєніна.

Німецькі газети з Москви повідомляють що президент ВЦВиконкома вибрав Каменєва заступником Леніна в совнаркомі і в раді праці й оборони.

Совітська фльота.

Большевики спішно загодять балтійську фльоту. Рішено, що в ближчий час совітська фльота одвідає Ригу, Гельсінгфорс і Ревель.

Большевики і Красін.

„Руль" повідомляє, що московські большевики незадоволені Красіном, а особливо його берлінським докладом перед зібранням германських промисловців. Під час цього докладу Красін іронічно висловився про комуністів типа Бухаріна й сказав, що їх політика має відношення лише до внутрішніх відносин совітської Росії. В наслідок цього крайні комуністи улаштували Красіну обструкцію під час урочистого засідання з приводу відкриття ц. р. виставки.

Розстріл митрополита.

Петербурський митрополит Веніямин розстріляний большевиками за опір конфіскації церковних річей. Разом з митрополитом розстріляно проф. Новицького, архіт. Шейна й присяжного адвоката Ковшарова.

На совітському суді.

„Красная Газета" (ч. 202) пише: „Самосуди пишним цвітом розцвіли по селах республики. Всякий переступок, направлений проти власности, тягне за собою самосуд. Як вони стали звичайними, кривавожорстокими і гидкими! Ставши звичайними, вони зробились предметом мало не щоденних сільських видовищ. Розвиніть яку хочете провінціальну газету й в відділі „Сільське життя", ви обовязково знайдете описи самосудів".

Дописи з краю.

Яворів.

Дня 28. серпня ц. р. згоріла в Яворові стайня гр. Дембіцкої та вибухли бомби у будинку поліції і на залізниці; 31. серпня вилетів міст на Цетулі; 16. вересня згоріло 300 кіп збіжа (весь збір) гр. Чесновского у Віжемлі. Це стало причиною заострення виїмкового стану, що й так тут перманентний. В Яворівщину спроваджено легіонерів. 2. вересня явилася в Яворові компанія т. зв. 2. п. п., яка у першій мірі заняла льокаль „Міщанської Просвіти" в камениці української гімназії. (В той спосіб думали потентати ліквідувати „Просвіту". Решта легіонерів розквартирувалася по приватних домах районами, причім жителі домів були приневолені зносити всі блага, що їх приносить в собою військове розквартирування. Легіоністи домагання харчів від людей, без обмежень — даром! і де їм харчів не давано брали собі самі! У Загвєвича Ів. н. пр. стояла на квартирі ціла рота.

Частина легіоністів розтаборилася на зал. стації. Відси ходили легіоністи одинцем або групами на здобутки до недалекого села Залужа. І так: 5. вер. о 8 год. веч. чути було страшний крик у Василя Коваля так, що його сусід Василь Мурин і ще кількох селян вибігло на ратунок. На подвірю В. Коваля явилося кількох легіоністів, які стрілили між селян і зачали їх бити прикладами і багнетами. В. Мурин тяжко побитий прикладом кріса, Гринько Мурин і Мих. Писаровський небезпечно покалічені багнетами. З Залужа прийшла до старости селянська делегація, та староста відповів ось що: „То за то, що мене не слухаєте". (В Залужу іменно досі нема виборчої комісії, бо „нема громадян польського горожанства"). Староста позволив собі навіть грозити, що нашле ще і кавалерію на Залуже!

Крім того зїхала в Яворівщину хмара „державних шпіцлів" зі Львова з поліц. псом Принцом! Мають найти виновників підпалів і бомб! 12. вересня перевели вони в асисті поліції ревізій арешти головно в якад. молоді. Трусили докладно, на старорежімний, московський лад! Як вислід трусів найшли у неприсутного від місяця Мик. Чопика, ст. прав, маленьку шрубку, останок якоїсь машинки до голення або залізка до прасування, у Ст. Кульчицького, ст. прав, забрали приватний лист, знакомої панни, у Мик. Харчаліса так само! Та головних „матеріялів" для слідства доставив агентам і жандармерії член партії Лісковацького, парох с. Вільшаниці о. Крушинський. Їдучи шляхом, що веде до цього моста, він мав стрінути якихось незнаних двох людей, що бігли в напрямі Яворова з верхнім одінням на руці й які мали на питання цікавого пан-отця, відки біжать, відповісти по польськи: „Z kolei! Nie mamy czasu! Пан-отець побіг до старости і доніс про цю пригоду. В наслідок цього заарештовано Харамбуру Романа, ст. прав, Харчаліса Миколу, ст. прав, Стеф. Кульчицького, ст. прав, Баглая Івана книговодчика „Торгов. Спілки", Подолюка Волод. (ставш.) і Волошака Дмитра, абітурієнта гімн. Арештованих завторовано у поліційний, завалений, опушений будинок без вікон і дверей й держано там два дні. Відтам воджено їх перед слідчу комісію, де агенти задавали їм питання, причім обнюхував їх пес Принц, еж пополудні другої днини серед дощу відставлено всіх до Цетулі, на місце вибуху, де знову їх переслухано і де знову їх всіх обнюхував пес Принц. Відтам поведено їх на місця, де о. Крушинський мав стрінути якихось двох людей у день вибуху містка, і приказано по 2 арештованим скидати верхне одінння, клясти його на руку, бічи в напрямі Яворова і кричати: „My z kolei! Nie mamy czasu!". Чесний доносчик стояв собі у ліску і пізнавав по голосі, хто міг з арешт. кричати критичного дня. По такім дивнім експерименті приведено їх всіх знову до Яворова, де поміщено знову у вдемольованому будинку поліції — а другої днини трьох арешт.: Баглая Івана, Подолюха Волод і Волошака Дмитра вивезено у Львів. Инших пущено на волю, Вивезені караються до сьогодня по львівських тюрмах.

На цьому ще не кінець! Польська боївка, виконавчий орган Organizacyi Narodowej Яворова, зачала також свою працю і видушила слідуючих ночей о півночі „na stracby". Вірні заяві старости, що „кождий патик має два кінці", напали два члени польської боївки на хату Мик. Харчаліса, Дм. Волощака, Мик. Чопика і Волод. Подолюха і вдаючи з себе ярославську поліцію всюди кричали, грозили і страшили побуджених громадян (жінок), які однак ні в якому разі не отворили їм хати і не впустили до середини! За час спроваджено до Яворова ще й т. зв. „баталіон Подгалянських стрільців", в якому нема навіть одної десятини „з Подгалє", тільки самі наші Волиняки! Вже на дорозі з Судов і вишні до Яворова остережено жовнірів перед „революцією" в Яворові! Баталіон посувався забезпеченим маршом вперед! Квартирування вдалося не инакше як і 2. п. п. Занято навіть парохіяльний будинок і зроблено з нього щось у роді военного табору! Не помогла інтервенція о. Левицького у старости! Не поміг закон, що виїмає парох. будинки під квартирунь. Староста не порадив нічого. Легіоністи розібрали і спалили собі частину парох забудовань й як палива вжили навіть катафалька з під церкви! Притім лунала українська волинська пісня з уст нещасних Волиняків. Вони читали пильно „Діло" й инші українські часописи. Дійшло це вкінці до відома команди, яка строго карала зате Волиняків: найлекша кара за українську пісню було „стояти під вінтовкою".

Налужиття тревожать безперервно дальше. Легіонери розквартировалися по селах і пильнують панських фільварків. 17. вер. о 8 год. рано прийшла з Наконечного (передмістя Яворова) до Старого Яжова відділ легіонерів і наложив самовільну контрибуцію: кожда хата мала дати по 25 кг. бараболь. Це була якраз неділя, але й неділя не перешкодила польським легіонерам ходити з присяжними по селі і виганяти людей до копання їм потрібної бульби.

Таку саму контрибуцію наложено і на „Присілки" у виді вівса і сіна.

У Віжомлі був також випадок неправної контрибуції в день свята Преч. Діви Марії, 21. вересня.

Народ обурений до крайности. Яворівщина переживає гірші часи, як найгірші за всесвітньої війни. В самім Яворові н. пр. вільно ходити по місті найдальше до 10 год. веч. На кождім кроці жандарми — всіх слідять і зараз легітимують. Всякий національно культурний рух прямо здушений і припинений. Та свідоме селянство і дуже свідоме міщанство яворівського повіту рішило перенести й цю епоху грізного лихоліття бодро і відважно.

РІЖНІ ВІСТИ.

Нерад Союзу Народів.

На останнім засіданню Ради Союзу Народів делегат Ля Пент зложив звіт з рішення комісії, в справі побільшення непостійних членів Ради Союзу з 4 на 6. Під час дискусії приклонники збільшення числа членів Союзу звернули увагу зібрання на приступлення нових 9 держав і на обставину що менші держави віддають своєю працею великі прислуги Союзови. Проти збільшення числа членів заявився голяндський делегат Струйкен. Його переголосовано 35 голосами. Відтак заявив Бальфур, що Англія відноситься зі співчуттям до збігців з Малої Азії і що на акцію помочі для збігців асигнувала 5.000 фунтів штерлінгів. Крім того висказав бесідник признання для успішної праці Нансена і голови міжнародного Хреста Адора. Д-р Нансен представив дотеперішну діяльність його організації і звернувся до держав із закликом, щоби пішли слідами Англії. Англійська делегатка п. Комбетанан зложила звіт в справі торговлі жінками і дітьми. В дискусії забирали голос представники Австралії, Польщі і Еспанії. Прийнято відтак звіт і резолюцію в справі ограничення проституції.

Робітничі демонстрації в Парижі.

Дня 25. вересня відбулася в Парижі велика демонстрація робітників на знак протесту проти зміни 8 годинного дня праці. Демонстрацію організували провідники соціялістів Жуго і Домолен.

Проч з війною.

В Льондоні відбулася робітнича демонстрація проти війни. Робітники ухвалили резолюцію, що вони всіми силами будуть поборювати воєнні тенденції і на випадок війни не візьмуть в ній участи.

Німці платять.

Аг. Аваса доносить урядово, що Німеччина зложила комісії відшкодовань 5 скарбових бонів в загальній вартости 47 мілионів 400 тисяч марок в золоті на рахунок рати, яка припадає на день 15. марта 1923. р. Згадані боні є платні в англійському банку в Льондоні на припоручення бельгійського міністра фінансів.

Заворушення в Софії.

„Чікаго Трібюн" доносить, що в Софії проголошено стан облоги. П'д час сутичок, які вивязалися в пятницю і суботу, вбито 50 осіб і 100 ранено. Між жертвами находяться також посли і провідники партій. Арештовано провідників опозиційної партії.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (21) число „Діла" сконфісковане за деякі місця рубрики: „Преса".

— **Ревізії у Львові.** Дня 26. вересня переведено ревізію в „Народній Торговлі" і в персоналу тої інституції. Ревізію переведено в ночи. Пошукувано „або що". Нічого не найдено. Перед ревізією арештовано торговельного помічника Шкварка.

— **Обережно!** Від хвилі вибухів у Львові змінили свою собачу діяльність ріжні підозрілі індивідуя, провокатори, агенти, шпіони, які крутяться по приїздних місцях, наслухують розмов між Українцями і леда слово використовують для своїх злочинних цілей. Біля Преображенської церкви в неділю крутилася ціла маса тих чорних круків, між якими дехто пізнав відомих нині публиці провокаторів. Всюди крутиться і славнозвісний Хмельовскі та инші. Обережно із словами!

Вибух динаміту в Станиславові.

Дня 26. вересня невідомі злочинці підложили динамітову бомбу під будинок українського „Сокола". Бомба експльодувала, наслідком чого завалилася стіна, вилетіли вікна і двері. Експльозія була така сильна, що її було чути в цілому місті. Цей випадок викликав між населенням страшну паніку, тим більше, що кількох Українців дістало анонімові листи із погрозами, що всі українські доми вилетять у воздух.

Автономія ухвалена.

Дня 26. вересня на засіданню сойму ухвалено державний проект автономії для Східної Галичини. Проти проекту голосували Жиди і соціялісти. В своїй промові посол Недзвялковскі (ППС.) заявив, що проект воєвідської автономії не задоволить Українців і домагався автономії територіяльної.

ТЕЛЄГРАМИ.

С рада Сх. Галичини на С. Народів.

Женева (ПАТ.) АШ. Відповідно до постанови збору С. Народів мається звернути увагу коаліційних великодержав на конечність можливо найскоршого упорядкування положення правного становища Сх. Галичини. Текст цього рішення вручить президія конференції амбасадорів.

Турецька кавалєрія в Еренкой.

Царгород (ПАТ.) Анас. Відділ турецької кавалєрії, котрий уступив був із Еренкой в нейтральний стреф, вернув сьогодні знову до Еренкой в силі 2.000 людя. Рухома англійська колюмна кинула Чанак і зайняла становище в половині дороги між Чанаком і Еренкой. Вона готова на всяку евентуальність. Райтер сповіщає з Царгорода, що ген. Гіринтен повідомив представника Кемаля Паші, що дасть йому відповідний час для вид чі приказу до усунення турецьких військ. Коли б кемалісти дальше поводилися провокаційно, то самі понесуть відповідальність за наслідки. Високий французький комісар впливає також на кемалістів.

Льондон (ПАТ.) Райтер. З Царгорода завідомляють, що представник правительства Ан ори звернувся до представника англійського правительства о продовження речення даного кемалістам о 48 годин, щоби був час для видання приказів евакуації військ з Еренкой, яке зайнято ще заки наспіла нота сьюзників.

Революція в Греції.

Льондон. (ПАТ). По доченим з Атен, вибухли заворушення на революційному тлі. Найсильніші заворушення вибухли в Ларісі.

Становище Туреччини.

Льондон (ПАТ). Райтер з Царгорода: Представник кемалістів заявив, що нота союзників може бути основою до дискусії, але додав, що уступ про демілітаризацію проток моря Мармора та якоїсь части Трахії, не дав би Туреччині основ для виконування права суверенности. Представник кемалістів обстоює конечність засягнути думки всіх держав над Чорним морем у справі статуту проток.

Стан воєнний в Греції.

Атени. (ПАТ). Анас. Воєнний стан проголоситься в Греції мабуть нині.

Димісія грецького кабінету.

Атени (ПАТ). Кабінет подався до димісії.

Англія і Швайцарія за участю Туреччини в С. Народів.

Ліфилд. (ПАТ). Польрадіо. Англійське правительство висловлює свою згоду, щоби Туреччина була членом Союза Народів. Англійське правительство хоче так дати доказ, що є прихильником допущення до Союза Народів представників усіх музулманських народів.

Женева. (ПАТ). При кінці вчерашнього засідання 6. комісії Збору, представник Швайцарії Мотта висловив вдоволення, що великодержави постановили узгляднити справу прийняття Туреччини до С. Народів. Це дальший крок до скріплення світового мира.

Абдикація короля Константина.

Атени. (ПАТ). Король Константин абдикував.

Участь совітів в конференції.

Льондон (ПАТ) Вольф. До Льондону наспіла нота сов. правительства, яка жадає допущення Росії до участи в конференції в справі Бл. Сходу.

— **Остереження перед провокаторами.** В Рогатинщині в селах Черче, Підгородах і Заланів крутиться від деякого часу підозрілий особинок підписуючись під назвиско стул, Івана Пиритка і закликає селян до „повстання проти Польщі". Стверджено, що цей тип є звичайним платним польським агентом, що хоче спровокувати селян, щоб опісля ними заложити арешти.

— **Арештування.** Дня 26. вересня у Львові арештовано урядника „Дністра" Яримовича, студ. Борецького і Скварка. На днях арештовано Вишневського і відставлено до вязниці при вул Яковича. При арештованню поліція била його в жорстокий спосіб. Дня 24. вересня п. р. арештували поліційні агенти в Брусні старійш пов. Чесанів Микола Беня уйченого студента теольогії. Причина невідана.

— **Після вибуху у Львові.** Львівська поліція опечатала помешкання дворця, який колись повнив службу в будинку „Академічного Дому", а тепер там мешкав тільки на основі закону про охорону льокалів, не сповняючи своїх обовязків. Також опечатано одну кімнату біля убікації, де наступив вибух. Дарма, що день перед тим інжінєр, що давав розпорядок, заявив, що нема потреби опечатувати жадних кімнат. Комісія, яка мала явитися, не зявилася, доступ до будинку замкнений, а учениці, які від двох днів приходять на науку, зустрічаються тільки з насмішливими привітами поліції, а 27. цм. 5 учениць вищих кляс з власної ініціятиви вішли в делегації до п. Кайдана із скаргою на поліцію але безуспішно. Директор гімназії д р Василь Щурат звертався вчера через к місаріят дільниці до III. департаменту магістрату, а нині через куратерію шкільного округа до дирекції поліції, щоб усунула окупацію гімназії. В заступстві куратора візитатор Янеллі обіцяв телєфонічно звернутися до дирекції поліції. В подібній поліційній окупації знаходиться будинок Наук. Тов. ім. Шевченка. Поставлені біля будинку поліцаї ждуть досі комісії, утрудняючи всякий рух не лиш особистий, але і господарський. Навіть недозволено вставити вибиті шиби, що виглядає виразно на сикатуру і злобне відношення поліції до заряджів тих будинків.

— **Страх має великі очі.** В місточку Добротвір. пов. Камінка струм., дня 16. вересня скочив пес через вибите вікно до кімнати постерунку жандармерії, маючи надію там заспокоїти чим-небудь свій голод. Жандарми, які з приводу „саботажів" мали поготівля, зачувши, що через шибу хтось закрадається до постерунку, счинили алярм, наробивши крику і почали приготовлятись до оборони перед „саботажниками". Засоромлені переконалися, що це не саботажник скочив через вікно, а звичайний пес.

— **Поліція в ролі „меланхемвйотів".** В студентській харчівні при вул. Сулїського 21, поліція обняла заряд кухні і студентам видаються обіди тільки на карти з підписом п. Кайдана.

— **Бють вікна.** В селі Милошовичі коло Щирця в ночи напав Поляк Беднарскі на дім Стефана Мартяка і вибив йому вікна. Взагалі в тому селі трапляються часто випадки, що Поляки нападають на Українців, побивають їх на дорогах, підчас забав, або витовкають шиби у вікнах. Поліція мовчить.

— **Новий трамвайний патріотизм.** На днях в трамваю К. D. їхав Стефан Ковальчук. Кондуктор зачувши, що згаданий говорить по українськи, накинувся на нього з лайкою, називаючи Українців останніми словами. Коли Ковальчук став в оборони своєї чести, його арештовано і продержано 8 днів в тюрмі.

— **Нова часопись.** Українська радикальна партія відновила свій довголітний орган „Громадський Голос". Появилося І ше число цього органу з датою 30. вересня. „Громадський Голос" є двотижневиком, виходить поки-що в кожду другу суботу. Редакція обіцює в найкоротшім часі перемінити свій орган на тижневик, скоро тільки відгукнуться масовими складками і передплатою члени радикальної партії. Як відповідальний редактор підписує орган д р Ілля Салагуб. — Як нас повідомляють, з днем 1. жовтня появиться тижневик „Слово", який ставить собі метою заступати інтереси українського міщанства та поширити станову організацію.

— **„Не вихвалюй, бо...".** У невеличкій замітці про „кандидатуру" С. Твердохліба, яка появилася у нас кілька днів тому, зайшла помилка; ми сумнівалися, чи він доробився „лякерованих" черевиків, а в друкарні зробили „лише дірявих". Зачуваємо, що майбутній „посол" використовує все, що про нього не писалиб, як рекляму. Просимо вибачення: більше не будемо!

— **До наукових цілей** Військового Географічного Інституту у Відні, який із приводу його ліквідації має бути розділений поміж сукцесійні держави б. австро-угорської монархії, зголосила Українська Національна Рада Східної Галичини свої права. Національна Рада звернулася з тим до Ліквідаційної комісії великих держав антанти у Відні, до Репараційної Комісії і до Ради Послів у Парижі, до членів Найвищої Ради і до Союза Народів. Покликуючись на теперішне правне становище Сх. Галичини, Українська Національна Рада протестує проти того, щоби Польщі віддавано картографічні матеріяли Військов. Геогр. інституту у Відні, які припадають на територію Східної Галичини з ліквідації Інституту. Українська Нац. Рада домагається, щоби ті матеріяли переховано окремо, як депозит Східної Галичини до часу вирішення її державного становища.

— **На дохід українських інвалідів** відбудеться дня 1. жовтня о год 8. веч. в салі „Республики" (Народна Гостинниця) Осінний чайний вечір. Вступ за добровільними датками. Коли взяти під увагу патріотичну ціль на яку призначений дохід з того вечера, можна сподіватися численної участи нашої публики. В програмі богато несподіванок.

— **Чоловіки із, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркового ч. 11а. 052 1—16

— **Камуфлят.** Супроти поширюваних пресою вістий, немов би в Краєвім Союзі Кредитовім найдено „компромітуючі письма і матеріяли" заявляє Дирекція тойж інституції, що вісти сі є неправдиві і безосновні, чого доказом є поліційний, урядовий протокол з переведеної ревізії в дни 23. ц. м. За найдені в приватнім посіданню письма і документи ні Краєвий Союз Кредитовий ні його Дирекція не може бути відвічальною. Запримічується, що бюро Краєвого Союза Кредитового є отворене і урядованя відбувається дальше зовсім правильно. З приводу експльозії в каменици „Просвіти" Краєвий Союз Кредитовий не понїс ніякої матеріяльної шкоди. — *Краєвий Союз Кредитовий: А. Гладишовський, д-р Григорій Сайк.*

Курс грошей.

Львів, дня 27. вересня 1922.

Доляри американські	8.650—8.700
„ „ (1. і 2 кн	8.550—8.600
Доляри канадійські	8.500—8.550
„ „ (1. і 2-кн	8.400—8.450
Марки німецькі	6.00—6.30
„ „ (сотки)	6.00—6.30
„ „ (дрібні)	5.90—6.20
Леї румунські	51.00—52.00
„ „ (дрібні)	52.00—54.00
Корони чеські	258.00—261.00
„ „ (дрібні)	258.00—259.00
Австрійські тис. нов. ем.	650.00—650.00
„ „ ст. ем.	1.650.00—1.650.00
„ сотки нов. ем.	650.00—650.00
„ 50 кор.	35.00—45.00
„ 20 кор.	24.00—28.00
„ 10 кор.	12.00—14.00
„ 1. і 2-кн	0.40—0.50
Рублі 3-сотки	125—135
„ сотки	125—130
„ 25-ки	100—125
„ дрібні	0.80—0.90
„ думські 1.000-ки	20.00—30.00
„ „ 250-ки	15.00—20.00
Кар. бонацці	1.00—2.00
Грінді	4.00—6.50
Франки французькі	670.00—[illegible]
Фунти стерлінгів	33.50.00—34.00.00
Франки швайцарські	12.500.00—13.000.00

Золото.

20 кор.	31.000.00—31.[illegible].00
20 франк.	30.000.00—30.500.00
20 марк. нім.	34.500.00—35.200.00
фунти стерлінгів	31.000.00—34.500.00
10 рубл.	41.000.00—41.500.00
Доляри	8.000.00—8.050.00

Срібло.

Корони австр.	670.00—680.00
5 кор. австр.	3.400.00—3.450.00
Фльорени австр.	1.450.00—1.500.00
Рублі	2.750.00—2.800.00
Копійки	12.00—12.50
Доляри американські	6.000.00—6.100.00
„ „ полов. і ¼	5.000.00—5.100.00
Доляри канадійські	5.500.00—5.600.00
„ „ дрібні	4.500.00—4.600.00
Леї румунські	670.00—680.00

До Українського Громадянства в Галичині.

На наш поклик з 1921 р., щоби в кождім осідку повітового Суду основано філію нашого товариства, відгукнулося значне число судових повітів.

В деяких повітах власти приняли до відома внесені статути і так філії розпочали свою діяльність, в деяких з дмовили затвердження, а в деяких досі не полагоджено просьби о дозвіл на основання філії.

Зважаючи, що виїмковий стан в Галичині знесений, не треба тепер окремого дозволу на основання філій, а коли від часу внесення просьби через 4 тижні нема заборони власти, філії можуть розпочати свою діяльність та скликати загальні збори.

Велике число сиріт, страшне занедбання наших дітей і молоді вкладає на всіх громадян обовязок зарадити лихови. Існуючі досі філії і ведені ними інституції опіки як порадні матерей, захисти, захоронки і т. д. не можуть заспокоїти всіх потреб повітів, в яких існують, а цілий ряд судових повітів не має зовсім філій нашого товариства і глядить спокійно, як наші діти марнуються і пропадають.

Думаючи, що не треба більше пояснювати конечности наших філій, длятого просимо коротко: 1) Чле-

ни-основатели уволять скликати загальні збори філії там, де внесено статути і нема заборони на основання філії через 4 тижні від внесення просьби. 2) Там, де заборонено основання філії, належить сейчас внести нове подання з предложенням статутів. 3) Управи філій, які доси не відновили своєї діяльности, уволять се негайно зробити.

Усе українське громадянство зволить широ занятися наймолодшим поколінням і виховати на добрих горожан. Ратуйте сироти — ратуйте всі занедбані діти і молодь!

По ескі пояснення і статути звертатися просимо до нас.

Українське краєве товариство охорони дітей і опіки над молодю у Львові, вул. Домініканська ч. 11.

М. Капатинцький,
голова.

Д-р Ст. Старосольський,
секретар.

Платіть партійний податок!!! Посилайте на адресу! „Крайовий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вжл. ин. ч. 5.600. Жертводавці поняще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

До українського Громадянства.

Гіркий стан дітей українських еміґрантів, що безпритульно у важких матеріяльних умовах тинюються поза межами Рідного Краю, примусив проф. І. Огієнка звернути на це увагу епископату православного і греко католицького. Як рідна дбайлива мати, Церква ласкаво глянулась на гірку долю дітей, і епископат негайно зарядив відповідну збірку по церквах на користь дітей еміґрантів.

Але справа допомоги дітям не обмежилася лише Церквою, а скоро вийшла з берегів її і стала справою широких кол громадянства, — за неї взялося учительство, „Просвіти", жіночі товариства і т. н. Багато дітей українських було приміщено по ріжних добрих людях, що охоче взяли малих еміґрантів на виховання до кращих часів.

По сьогоднішній день на користь дітей еміґрантів зібрано 1,398.758 і пів марок польських, а саме: епископ Кремінецький Діонисій зібрав на Волині 233.215 мп., решту дала Галичина. Повний список жертводавців своєчасно друкувався по українських газетах (було десять звітів). Для доцільного розподілу зібраних грошей в Тарнові, а також в Ченстохові і по таборах було засновано спеціяльні громадські Комітети по розподілу цих грошей. Гроші було розподілено так: 1) для Тарнова: 15.000 для української гімназії і 272.800 мп. на літний притулок для еміґрантських дітей (в селі Милику коло Жетигова), 2) для Ченстохови: 15.000 для української гімназії і 260.600 мп. на допомогу дітям, 3) для таборів в Калішу, Щепюрно і Стрілкові 400.000 мп., 4) на дітей у Львові 145.607 мп., 5) на окрему допомогу хорим дітям 21.500 мп., 6) на лікування українських еміґрантів 36.491 мп., 7) на допомогу Головній Управі українського Червоного Хреста на лікування еміґрантів 67.000 мп., 8) позичкова допомога еміґрантам 51.650 мп., 9) ріжна допомога еміґрантам 32.000 мп., і 10) на адміністраційні витрати протягом восьми місяців, як то: поїздки, почтові витрати, оплата секретаря і т. п., 34.947 мп. А всього разом витрачено 1,352.025 мп. Залишається ще не розподілених грошей 46.643 і пів мп., які будуть розподілені пізніше, коли збереться більша сума.

В імени всеї української еміґрації складаємо листом цим своєю сердечну подяку всім щирим жертводавцям, що так сердечно відгукнулися на горе дітей братів своїх і прийшли з посильною реальною допомогою їм.

Професор *Іван Огієнко*.

Представники Громадських організацій:

1) Голова Київського Українського Правничого Т-ва на еміґрації, сенатор *Г. Шилнів*.

2) Голова Т-ва „Союз Українок" *Г. Походькова*.

3) Директор тарнівської української гімназії *А. Малишинський*.

4) Від українського Т-ва Червоного Хреста *Г. Долженко*.

5) Голова Батьківського Комітету при українській тарнівській гімназії *С. Сіропоško*.

6) Від українського Т-ва „Освіта" *Дячів*.

7) Голова Центрального Правління Всеукраїнської Спілки Військових інвалідів *Чеховинський*.

8) Від тарнівського відділу Т-ва допомоги біженцям з України *Добриловський*.

ЖЕРТВИ

Просвітнє організаційний фонд Т-ва „Просвіта".

618) Я. Кисілевський Стрий 5000 кличе: Я. Тишовницького в Дзеголуках, Омеляна Саєвича у Львові Інокентія Захар'єва і Мануїла Павлюка в Стрию. 619) Степан Гайманович в Іванкові 2000 кличе: д-ра Андрія Лунева в Борщеві, о. Івана Набережного в Опліцу, о. Івана Тимчука в Турю, о. д-ра Пеліха в Радехові, о. Миколу Стрийського в Городенці, Івана Лобая в Добротворі, Емілияна Сполітакевича в Кривім, С. Олійника в Сушнім, Тимка Мельника, Гриня Маркова, Семена Тупицю, Івана Мацька, Василя Федчишина, Петра Маркова, Тимка Мостового, Михайла Ковальчука, всіх з Дмитрова п. Холоїв, Василя Олійника з Холоєва, Івана Палагнюка, Дутчака і Івана Пхайка в Боришківцях, Василя Українця, Василя Бінька і Дуплавого с. Михайла в Шупарках, Дмитра Ткача с. Пилипа в Михальков', Івана Дутка в Пилипчу, Дмитра Фочака, Якова Матієва і Стефана Зайшлого в Устю епископськім, Миколу Николюк в Мельниці, Кривецького в Мельниці, Івана Ризака в Потуторах, Михайла Скороду в Скалі, Гавриіла Герасимова, Михайла Чубатого, Василя Басарабу, Івана Басарабу с. Федора, Василя Басарабу с. Олекси, Василя Басарабу с. Івана, Івана Бугеру с. Миколи, Марію Бугеру з Ризаків, Настю Ризак, Настю Козар з Помозибідів, Ганьку Гайдамаху жену Михайла, Марію Гайдамаху ж. Федора, Василя Гайдамаху, Івана Гайдамаху, Петра Гайдамаху с. Федора, Івана Гайдамаху с. Юрка, Миколу Пакуляка, Івана Пакуляка і Андрія Пакуляка сина Василя, Федора Петраша. Адолька Рибацького, Ілька Бінькоського, Прохора Галинажія, Андрія Зюбрецького (Михайла Конобія с. Василя, Петра Миськова, Івана Добровольського, Миколу Грічуха с. Миколи, Юрка Буртняка, Ілька Бугеру с. Павла, Дмитра Бугеру с. Павла, Василя Пакуляка), ректе Закутний, Володимира Угринського, Миколу Зазуляка, Андрея Прокоповича, Івана Русака, Дмитра Прокоповича, Федорка Миськова с. Миколи, Миколу Дівонька, Ілька Дідура, Івана Дідура с. Василя, Федорка Дідура с. Івана, Стефана Дідура, Василя Бугеру (Кривий), Миколу Зьомка, Федорка Ситника, Юрка Ситника, Дмитра і Петра Ковалишина, Петра Пакуляка с. Стефана, Михайла Притку с. Івана, Михайла Козара с. Василя, всіх в Іванкові п. Скала, Івана Янчика, Казимира Рибака, Миколу Притку, Дмитра Булькота і Василя Ратушняка з Гуштинка, Грицька Гладиша в Панівцях. 620) о. О. Бадан в Завадці 1000 кличе: о. Івана з Гусного, о. Огабрука Е. в Росохачи, о. Гаська Людвика в Малковичах, о. Сандовича Любомира в Явірнику рус. 621) о. В. Левицький в Луці 1000 кличе: о. Мандичевського в Турівці, о. Ксьонжека в Кокошинець, О Ставничого в Луці, Д. Гаврилишина в Фашівці. 622) Чит. „Просвіти" в Устечку 4000 (датки від: П. Гуцуляка, і І. Вітовського). 623) о. Мохнацький Ст. в Теребовлі 1000 кличе: д-ра Г. Гарматія, о. С. Дубака, о. Е. Цегельського в Теребовлі. 624) др Г. Гарматій в Теребовлі 1000 кличе: о. П. Карпинського в Острівки, о. І. Яворського в Могильниці, о. Андрія Тимуса в Гумниських. 625) І. Мокрицький в Войнилові 1000 кличе: о. Є. Мандзія в Богатківцях, Т. Сметанського і П. Дурбака в Войнилові. 626) Г. Терлецький в Сковятині 2000. 627) о. Козак в Добрянах 2000 кличе: о. Бобикевича, Марусю Мудраківчу у Львові і о. Фединського в Любіню вел. 628) о. М. Устіяновський в Смереці 1000 кличе: о. М. Осідача в Ветлині, о. О. Чайківського в Явірнім, о. Федорка в Пісочній. 629) М. Яцків у Львові 20.000. 630) Л. Чомкевич в Обертині 1000 кличе: о. Д. Грабця в Обертині, о. А. Олесницького в Чортівци, Городинського в Татарах. 631) Чит. „Просвіта" в Марконоли 1000. 632) Чит. „Просвіти" в Струсові 1000. 633) П. Іваськів в Денисові 1000 кличе: о. І. Романовського, о. Лижника, Ст. Мазепу, Д. Мазепу, І. Макогона, Т. Головку, Д. Варецицю, І. Щибилока, В. Шарика, М. Нестерчука, С. Василика в Денисові. 634) о. Я. Шарко в Журавці 1000 кличе: о. Мотюка в Старуні, о. П. Городецького в Лехівцях о. Л. Шарка в Пристані. 635) Е. Стеблецький в Чорткові 2000. 636) М. Головінський в Підгайцях 5000 кличе: о. В. Залуцького в Белелуї, д-ра Коковського в Бережанах, Ст. Голду в Голготі Городиського в Підгайцях, О. Лаврівського в Бережанах, Ст. Маркевича в Мухавці, В. Сака в Вербові, Т. Романкова в Вербові, Д. Литвина в Мозоліцї, Солодуху в Заставцях, Задорожного в Середнім, І. Грачкосія в Шумлянах, Г. Макітру в Радехові, Семигинівського в Ходорові, Савкова в Рибниках, Чикита в Богатківцях, Ольгу Шпундеріву, О. Яворського в Підгайцях, І. Головінського, П. Вознесенича, І. Титля в Підгайцях, І. Кучму, В. Ловицького в Підгайцях, Г. Максимишина, П. Максимишина в Підгайцях, В. Джеджора в Заставцях, М. Кормана в Голєндрі, П. Кулинича в Мужилові, К. Бородайка і Б. Бородайка в Бережанах, О. Герасимяка в Свидовій і Найду в Дунаєві.

Спростування зал. доповнення з попередних чисел часописи „Діло": 449) Драматичний Кружок Народного Дому Косів 1000 кличе: Драматичний кружок Тов-ва Бесіда Косів, Амат. Кружок читальні „Просвіти" Кути, Амат. Кружок читальні „Просвіти" Хімчин і Амат. Кружок чит. „Просвіти" Кобилки. 605) Читальня „Просвіти" Ляшки довгі 1000, і Іван Сірий Ляшки довгі 1000, кличе: Галю Полошинович Ришкова воля, Мілю Полянську Жапалів, Славка Гоцького Передільниця і Михайла Кульчицького Злоцьке.

Голодній Україні.

На вкл. кн. 13.380 „Дністер" зложили від 1. липня до 31. липня в мп. Жіноча Громада Бучач 91.000, Епарх. Поміч в Перемишли 90.194, П. Терлецька збірка Борислав 84.100, Комітет Волчківці 82.950, М. Бойнарь за Гром. Жабині 82.570, Канц. „Просвіти" за 3. вклад. 82.500, Петро Побігуцький Косів 77.200, О. Порубільський Ком. Делятин 77.000, о. П. Кунаба збірка в церк. Чорний Острів 76.700, Комарно з передмістями 75.020, Церк. св. Юра і Церк. в Сихові 68.555, о. М. Грималюк Тишківці 68.300, о. М. Годованський Долина 65.389, П. Стецюк в Жукові 63.400, Збірка в Шпиколосах 58.315, Збірка в Стрілисках Старих 56.570, Повітовий Комітет Снятин 56.000, Школа дівоча ім. Шевченка 54.030, с. Борщів 53.783, о. Т. Ревакович у Волосянці 53.750, о. В. Мотюк Мариямпіль 53.405, о. С. Добрянський Монастирець 51.000, Громада Реклинець 50.000, о. А. Лонкевич Потутори 50.000, д-р Вал. Банах Надвірна 50.000, о. І. Тимчук Беньова 48.000 о. Е. Гордійчук Залуче 47.400, Преображенська церква 47.300, о. Лев Юрчинський Добромірка 46.050, Збірка в Дунаєві 45.213, о. В. Грицей Солотвина 44.000, С. Котовська Рава Руська 43.920, о. Осип Козельський Збараж 40.995, Збірка в Кракові 40.210, о. І. Чолгай Сапогів 40.000, Гайдукевич Пізнанка 40.000, Микола Модний Скала 37.323, Збірка в церк. Щирці і Пісках 37.300, Проф. Роман Ковалів 35.850, Епарх. Поміч V. сек. Перемишль 35.000, о. М. Куницький Конюшків 32.900, Є. Левицька Підгайці 32.778, Збірка в Урмані 32.150, Село і Читальня Підгородище 31.860, д-р І. Хичій Делятин 31.323, о. І. Галібей Новошин 31.000, Громада Янчин збірка 31.000, Стефа Котовська Рава Руська 30.500, Уряд парохії Іванківці 30.000, о. А. Капустянський 30.000, Уряд парох. Білоберезка 30.000, Збірка в роб. Тов. „Згода" 29.355, д-р Сохацький Калуш 28.768, Т. Шевчук Старомісцин 28.760, Сільський Господарь в Ракові 28.395, Уряд парох. Іспас 28.000, о. В. Терещук Полтва 28.000 о. Коробчук Тарногород 27.865, Громада Ясниска 27.300, Пер. Епарх. „Поміч" Перемишль 27.000, Збірка в парох. Воля 25.265, о. А. Павх Дрогобич 25.000, о. Янович Церк. Калинь і Загір 25.000.

ОПОВІСТКИ.

Зїзд зальо вантажених службовців Українців. В неділю 1. жовтня ц. р. відбудеться у Львові, в салі Тов-а українських робітників „Воля" при вул. Осолінських ч. 8, краєвий зїзд зльокавтованих службовиків Українців. В зїзді візьмуть участь зльокавтовані службовики, так державні як автономічні всіх дікастерій. Наради почнуться о год. 9. рано. — За Комітет зїзду: *А. Яцкевич, М. Парфанович*. 1—3

КУРС ТАНЦІВ в тов. **„Зоря"** при вул. Вірменській ч. 25 **починається** дня 1. жовтня п. р. **Зголошення** приймається що дня від год. 7—9 вечером. 764 1—2

На „Рідну Школу" зложили П-о Евг. Перфецькі з нагоди вінчання Вп. п. Миронів Лучших 1000 Мп. IX. 1—1

На харч для вязнів зложили: Д-р В. Мурович збірка в Домі Впр. о. сов. Давидовича 70.0 мп., з буфету вечерниць „Україна" 23. IX 60.500 мп. 1—1

Замісць цвітів на могилу бл. п. Товаришки Антонини Гайдучок зложив учительський збір дівочої школи ім. Шевченка у Львові 63'0 мп. на Рідну Школу. 756 1—1

Вписи на однорічний курс торговельний відбуватимуться в домівці Торговельної школи „Просвіти" у Львові ул. Коперника 1 в пят. і суботу 29. і 30. с. м. від 10.30—11.30. Предложити треба матуральне свідоцтво. — **Управа курсу.** 2—2

Дрібні оголошення.

КУХАРКА здібна з добрими рекомендаціями середних літ потрібна. Зголошення: Брушель, Підгайці. 761 1—3

ПОМІЧНИК інтелігентний з бранжі обувної і галантерії потрібний на добрих услівях. Першенство мають з заграничною практикою. Брушель, Підгайці. 761 1—3

ГР. КАТ. УРЯД парохіяльний в Воробіївці отвирає з д. 1. падолиста ц. р. 2-місячний курс дирігентів хорів і науки співацтва як рівнож обзнайомлення в провадженням громадської писарки; курсанти можуть користати з тих на скрипках і перевиски церковних і світських нот. Платня після умови. Зголошуватись до п. Павла Гуменюка ісп. церк. п'вця і гром. секретаря, Куровці, п. Глубічок вел., к. Тернополя. 758 1—2

ШУКАЮ учительки або учителя з матурою до 3 дітей з народних шкіл. Платня після умови. о. Мих. Радошицький Дашава п. Устрики долішні. 599 2—2

ВРИЙМУ сейчас хлопця до науки механічного фаху. Ю. Ломага, варстати для направи машин до писання. Львів, Коперника 5. 684 2—2

ІНСТРУКТОРКИ до гімн. учениці з IV. гімн. класи на село, одна стація від Львова пошукую. Зголошення до Адміністрації „Діла" для: о. А. Г. 688 1—3

Українська Стенографія

Повний курс українського скорописи для шкіл і для самонавчання. 2-2

Олександра Пайцера

ГОЛОВНИЙ СКЛАД -- КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в підналмі Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

ПРОДАМ дім 6 мішканій, 4 віллі, гарна овочевий город, Львів, Богдячівка, Вентки. 755 1—1

ДОБРОГО ПРИКРАВАЧА прийме шевська робітня Українських Інвалідів. — Зголошення: Львів, Соф і 25. XXI. 2—3

ВПРАВНОГО ІНСТРУКТОРА для двох учеників з II. і III. кл. гімн. приїму сейчас по умовним услівям. Петро Смаль, канд. нотар. Ловатин. 529 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ служниці, що вміє добре варити. Письменні зголошення до Адміністрації „Діла" під „Купець". 539 2—2

ПОШУКУЮ вправного і совісного інструктора від 1. X. с. р. до дівчинки з V. кл. народної школи і хлопчика з першої народної. Зголошення враз з условіями слати до о. Андрія Трешневського, Старгта к. Хирова п. в місці. 596 2—2

ПОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гребінки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружляки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот". Львів Батерого 4. 12776) 0—30

УЧИТЕЛЯ ЧУЖИХ МОВ до ведення курсів англійської і французької мови пошукує Союз українських приватних урядників Галичини у Львові. Зголошення приймається в домівці „С.У.ПР.У.ГА." вул. Оссолінських ч. 15/II. пов., від год. 4—5 пополудні. 745 2 3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

КОНЦИПІЄНТ, з трилітною провінціональною практикою гадає посади. Т. Т. poste restante Крукеничі к. Мостиск. 730 3—3

ПОШУКУЮ сейчас інструкторки для 3 учениць з класи III, V і VI гімназ. Винагорода після умови. — о. Юліян Адріянович Тустановичі. 704 5—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).

67 13-?

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

КАСИ ЗАЧЕТНОЇ

„Взаїмна Поміч"

товариш. зареєстр. з необм. порукою

в ТОПОРОВІ

відбудуться дня 12. жовтня 1922 о год. 10. передпол. в домі п. Клима Чучмана з слідуючим порядком:

1. Отворення Зборів.
2. Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів.
3. Звіт Дирекції з діяльности і рахунків за рр. 1914—1921.
4. Звіт Контрольної Комісії з внеском на уділення Дирекції абсолюторії і предложення білянсів до затвердження.
5. Вибір 7 членів Надзірної Ради.
6. Вибір 3 членів Управи і 2 заступників.
7. Зміна цілого статута після взірця Краєв. Союза ревізійного (послідне вид.).
8. Внески і запити.

На случай браку комплету відбудуться другі Заг. Збори тогож дня о год. 11. передпол. в тім самім місци і з тим самим порядком при довільнім числі членів.

Рахункові замкнення є виложені в домі п. Клима Чучмана до перегляду членів.

Топорів, дня 20. вересня 1922.

'63 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.

платить від щадн. вкладок

10 процент.

Мілїонові вкладки

— після умови. —

XII. 1—5

ВЗУТТЯ

вибагливе і звичайне загранічне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірмі:

А. Круман і Б. Фрухтер

Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі

473 Академічного 4-16

БЛЯХУ

ташкенську, полинкковану і чорну — получає зі свого складу

„ВІДБУДОВА"

пр.-торг. С-ка з об. вор.

739 **Львів, вул. Словацького 14.** 1-2

Магазин: Косевюшка Іа (дім Н. Гостинниц.).

ЗЕРНЯТА

гливок, яблок і грушок зі сирих овочів закупить 735

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

К. Теплиляка, Залукве-Галич.

- Посилайте передплату -

на одинокий часопис міщанства —

— — — ТИЖНЕВНИК — — —

„СЛОВО"!

1. число появиться дня 1. жовтня т. р. — Передплата до кінця року виносить 1000 мп. Дописі, оповістки й гроші слати на адресу: „СЛОВО", Львів, Руська 3, І. п. Урядові години редакції й адміністрації також від 12 2 г. в пол. 729 1-2

КНИГАРНЯ

:: Ставропігійського Інституту ::

продає:

Церковний Устав

на 1923 р.

Складений д-ром Т. Мишковським.

689 **Ціна 500 мп.** 3-3

Ткацькі верстати

БЛЯТИ, - НАЧИННЯ, - ЧОВНИКИ, ЩІТКИ ДО ЧЕСАННЯ ВОВНИ І ЛЕНУ, ПРЯДІЛКИ і прочі ткацькі XXIV вироби у фірми: 1—1

„TEXTYL" М. КОЖУШКО

Рава руська.

Позір! Читайте!

Відбито на машині до писання пісні, що легко надаються до аматорських вистав:

1) „Розумний і дуреєь" — Тобілевича, на 5 дій, ціна 900 мп.

2) „Нахмарило" — Грінченка, на 3 дії, ціна 800 мп.

3) „Не співайте півні — не вмешайте ночі" — Васильченка на 3 дії, ціна 700 мп.

4) „Як ковбаса та чарка — то миниться й сварка" — Старицького на 1 дію, ціна 600 мп. — Ціни без пересилки.

Замовляти на адресу:

В. Завадський Львів, Ринок 43/1.

690 Можна за післяплатою. 3—3

М. Кузьмової: **Українська Читанка II.** 500 мп.
„ **Проти фель,** оповід. 300 „
М. Мельника: **На ріках Вавилонських** 150 „
М. Левитського: **Про хліборобські Спілки** 150 „
Толстого: **Думки про народ образування** 200 „
А. Чайківського: **На ухолах** 500 „
„ **В дячився** 500 „
„ **За сватою** 300 „
П. Куліша: **Чорна рада** 500 „

можна набути в КНИГАРНІ

Видавничої Спілки Українського Учительства в Коломиї (Народний Дім).

Для книгарень і кооператив більший опуст. 758 1-2

ВИТНИЙ МІД „КАШТЕЛЯН"

виключно на правдивому пчільному меді фірми

:: І. А. БАЧЕВСКІ ::

ЛЬВІВ, Внесіння коло Львова. XXIV. 2-2 **Рік заложення 1782.**

Складайте жертви на Рідну Школу.

ЛИСИ

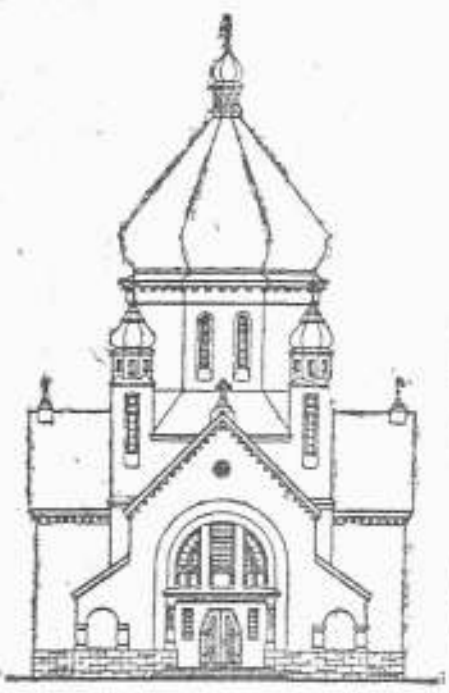
Інше у Артура Пайцера

Пасаж Гавсмана 5,

Нехай кождий переконається про найнищі ціни.

Адр. тел.: Пайцер, Львів, 7:8 П. Гавсмана 5. 1—1

ЦЕРКВИ

будинки, млини, доми, фабрики, камениці і т. д XVI. 8—20

проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: ::

БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ

„УБУС"

(Український Будівельний Союз)

ЛЬВІВ, вул. Оссолінських ч. 6.

ЦЕРАТИ

відрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум, килими на ліжка, обруси 4-9, меблеві матерії, матерали і сінники, стори до вікон

ТАПЕТИ в найбільшим виборі поручає

Е. Кічаєвс і А. Маргулєвс

Львів, Синстуська 18.

Вже вийшов з друку на 1923 р.

накладом Чесько-Української Книгарні **С. ЛАВРОВ,** Praha II., Karlovo 760 вім. č. 6. 1—3

Календарик по ціні 2 к. ч., стінний 2 ч. к., стінний твердий 5 ч. к.

При більших замовленнях знижка. — Книгарня С. Лаврова достарчає скоро й точно книжки шкільні, наукові та белетристику. Богатий склад паперу, шкільних та канцелярських приборів.

:-: ДАХІВКУ ПАЛЕНУ, АСБЕСТОВО-ЦЕМЕНТОВИЙ ЛУПОК :-:

„ЕТЕРНІТ"

ґонти, дахову папу, пісковану, спеціяльну, вапно, гіпс — — і т. п. будівельні матеріяли кождої нільности — — сейчас доставляє

XX. 12—12 **Горшовскі і С-ка**

СКЛАД БУДІВЕЛЬНИХ МАТЕРІЯЛІВ

ЛЬВІВ, вул. БУЛЯРДА ч. 3. (бічна вул. Баторого).

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 27. вересня 1922 р. **СЕРІЮ II.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Данила Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Нащадки еспанських недобитків.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 23. (9.854) Львів, субота 30. вересня 1922. Почтову належність оплачено ґотівкою. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. щад. 143.322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2000 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр., Італії 10 лірів, Німеччині 300 м. марок, Швайцарії 5 шт. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 2 500 кр. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 80 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

Різні блаватні товари, полотна, жіноче білля, пледи, коци, столові ґарнітури найдешевше і в найліпших ґатунках купується у фірми ЕМІЛЬ ПІСКОЖ перемишль, Ринок ч. 24.

ДЕНТИСТ
ЙОСИФ РАППАПОРТ
234 приймає 3—4
— — ВУЛ АКАДЕМІЧНА Ч. 10. — —

Львів, 29. вересня 1922.

Варварство! Пароксизм божевілля, який на днях в такім загальнім обсязі обняв був польську пресу, нагло ущух. Всі страховинні написи про „український динаміт", про „український склад зброї", про висаджування самимиж Українцями власних будинків, несподівано припинилися. Затроєні шовіністичним садизмом льомброзівські типи, котрим мстиве призначення всадило в руки перо, притихли.

А прецінь це було видовище гідне богів. Від „Слова польск." починаючи і „Дзенник-ом люд" кінчаючи йшла дика, пяна, безглузда вакханалія. Малося враження, що всі ті пів-люде вийшли з дому божевільних і розвели дикий, бевстидний танець. Згідно з правдою годиться ствердити, що колиб йшло о кляснфікацію, то подекуди права преса (за винятком брукової), особливо в початках виявляла меншу дозу безличности і хамства, як ліва. Цікаве й те, що після пошкрення огидного, чисто дикунського вандалізму на инші українські культурні інституції у Львові і в краю, польська преса не береться до розсновування думок на цю тему. А власне тепер, коли „загадочність" цих дикунських і злочинних вчинків перестала існувати навіть для крайно тупого „малополького" обивателя, варто було б присвятити дещо уваги підміновуванню українських культурних інституцій та тим чином дати світови взірок наших благ під толерантною і дбайливою польською владою.

Воєнна деморалізація перепоїла своїми вспючими випарами не одну суспільність. Правду слів Льойда Джорджа про те, що в державах новоутворених дякуючи побіді коаліції, розпаношилося якраз те все, проти чого боровся світ, а саме: імперіялізм, шовінізм, гнет слабших, кривда обезсилених, нетолеранція, несправедливість, недостача почуття права, загин навіть прикметної кождій людині людяности — ось що приходиться нам щоденно помічати і стверджувати. А на чолі пропагандистів цеї новітньої „моралі", моралі відроджених, покликаних до життя завдяки високим кличам нашого століття, стоїть польська преса, що як гонча собака кидається на обездолених, визискуваних, виставлених поза рамки права. Та не будемо вглиблюватися в створене положення, не будемо розтрясати цих болючих питань, бо п. прокуратор не є приклонником таких тем. Скажемо тільки, що з острахом глядимо, як повінь болота і грязи заливає своїми брудними струями суспільне життя, як тріюмфує вандалізм і варварство, як чорна, безпросвітня ніч залягає країну, а серед тієї ночі ріже вухо безстидна пісня апашів.

Варварство, яке проявилося в останніх днях не має собі рівного в світі. І тут не будемо близче приглядатися розростови варварства й вандалізму, бо це теж, як бачимо, не вільно. Але не можемо поминути нагоди, щоби не вказати ще раз на вибух в Наук. Тов. ім. Шевченка. Тут малося на меті не так поважне ушкодження будинку, але щось ще більше і ще більш вандальське. Військові люде, знавці вибухових матеріялів пояснюють, що в будинку Наук. Тов. ім. Шевченка не був підложений динаміт чи екразит, тільки вложено там набій з паперу, потягненого нітрогліцирином, аби викликати пожар. А саме вандал вложив через віконце до комірки, що веде до пивниць такий набій. В комірці, що находиться під деревляними сходами, були зложені папери й книжки так само папером заложено половину сіней. На першому поверсі міститься величезна, просто безцінна бібліотека Товариства. Злочинець до подробиць обдумав свій варварський плян. Набій мав запалити папері в комірці, від чого булиб зайнялися сходи. Одночасно пожар паперу в сінях був би унеможливив доступ до бібліотеки і скору ратункову акцію. Отже бібліотека найбільша і найцінніша на всім просторі українських земель, з рукописами і всіми збірками до української культури й історії, була би пішла з димом. Тільки щасливий припадок, — щастя в нещастю — а саме, що набій не вспів запалити паперів, виратував найбільшу культурну цінність українського народу перед неминучою загладою.

Коли ми звертаємо на це увагу нашого громадянства, то не для розголосу цеї справи, а тільки тому, що загалда бібліотеки булаб одним з найбільших ударів, які постигли нас в останніх чотирьох роках. Загалда бібліотеки це булоб в значній мірі зведення української нації до ролі культурних безбатченків. І тому злочинний вчинок вандала, дикуна заслуговує на найбільше напятнування перед цілим світом.

Коли в світовій війні зненавиджені цілим світом Німці зайняли Бельгію, то одним з перших їх вчинків було заснування фляндського університету в Гандаві. У Сх. Галичині навпаки: тут нищиться і переслідується навіть — на жаль — тайний український університет і підкладається запальний набій під одну з найбільших бібліотек Львова, а найцінніщу з усіх на величезнім просторі українських земель.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці покище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Справа Східної Галичини.

Вершок дипльоматичної ерудиції.

Польську пресу обігла телєграма такого змісту: „Премієр Новак приняв дня 26. ц. м. на авдієнції польського амбасадора в Льондоні Врублєвского, який вложив йому звідомлення про відношення Великої Британії до справи Східної Галичини. Вияснення п. Врублєвского стверджують, що позиція англійського уряду в тій справі не дає польському урядови основ до якихнебудь сумнівів".

Як на молоду польську дипльоматію, то дуже остроумно!

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ
Д-р Евген Давидяк
веде канцелярію 1—
у ЛЬВОВІ, вул. ВІРМЕНСЬКА 19.

„Автономія".

Закон з дня... 1922 р. про підставі загального воєвідського самоврядування і з окрема воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського.

ЧАСТИНА І.

Загальні постанови.

Ст. 1. Воєвідства утворені законодатним шляхом — є самоуправними одиницями (ст. 65. конст. зак.). Рішаюче право у справах, які належать до обсягу діяльности того самоврядування, належить до виборних воєвідських сеймиків (ст. 67. конст. зак.).

Ст. 2. Державні закони визначать, які справи входять в обсяг воєвідського самоврядування, перед усім із царини культурної, господарської, ві справ шляхів, охорони здоровля, піклування бідними, самоуправної адміністрації і публичних фінансів.

Ст. 3. Воєвідські сеймики мають право постановляти закони що до справ переданих воєвідському самоврядуванню, у межах постанов закону про конституцію та державних законів.

Воєвідські закони, порішені сеймиками, отримують обовязкову силу на землях воєвідства через санкцію президента річпосполитої, ствердженою підписом голови ради міністрів і відповідного міністра та через оголошення в урядовому воєвідському часописі.

Сеймики можуть на підставі воєвідських законів приймати постанови адміністраційного характеру.

Ст. 4. Правом вибирати до сейму і бути туди вибраним користуються усі мешканці воєвідства, які мають активне чи то пасивне виборче право до сейму Річипосполитої. Не можна вибирати воєводи і державних урядовців політичної адміністрації делегатами до воєвідського сеймику того воєвідства, у межах котрого мають службу.

Вибирається членів сеймику на пять літ.

Ст. 5. Сейм річипосполитої польської порішить виборчу ординацію до воєвідських сеймиків.

Найвищий Суд рішає про важність виборів і вибору поодиноких послів до сеймику.

Постанови ст. 22. закону про конституцію, які торкаються послів до сейму, будуть торкатися також послів до сеймику у їхньому відношенню до самоврядування і до самоуправних влад у воєвідстві, у котрому є послами до сеймику.

Ст. 8. Воєвідські виділи будуть покликані приготовити і виконати постанови сеймику та ведення адміністрації в обсягу воєвідського самоврядування; окремий закон визначить їх склад.

Ст. 9. Воєвода представляє на сеймику уряд Річипосполитої, має право брати участь в його нарадах особисто, або через делєгованих урядовців, предявляти законодатні пропозиції, скасувати кожну постанову сеймику, яка не підлягає санкції президента Річипосполитої, та постанови воєвідського виділу, як що вони на його думку противляться законам. На випадок скасування постанови сеймику, або воєвідського виділу, воєвода негайно предявить справу відповідному міністерству і коли міністер погоджується з думкою воєводи, то предявить її до вирішення найвищому адміністративному трибуналови.

Пр. 303/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 17. з дня 20. вересня 1922. під наголовками: 1) „Процес Федака і тов. знову відложений" в уступі від слів „лише в наслідок" до слів „виніційної розправи". 2) Заголовок другого артикулу з гори, числячи на сторові третій в шпальті третій і четвертій. 3) „З дороги життя" в уступах а) від слів „Бо справді не мало" аж до слів „пішки ходив", б) від слів „Ого, то уряд" аж до слів „то не ліде" містить в собі єство ad 1) проступку з § 300 з. к., ad 2) і 3 б злочину з § 65 з. к., ad 3 а проступку з § 203 закону карного і узнав документу в дни 19. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав напад відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за перестудство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 20. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

ЧАСТИНА II.

Подрібні постанови для воєвідств львівського, тернопільського і станиславівського.

Окремий державний закон визначить поведінку найвищого адміністративного трибуналу у цих справах.

Ст. 10. Воєвідське самоврядування львівського, станиславівського і тернопільського воєвідств обіймає: 1. справи віроісповідань, 2. справи народньої освіти з виїмком університетів та шкіл, які є їм рівні, 3. справи громадянської добродійности з виїмком санітарної поліції, 4. справи публичних воєвідських, повітових і громадських грунтових шляхів, будівничі справи, а також справи місцевих залізничих шляхів, 5. аграрні справи з виключенням аграрної реформи та всі засоби, які служать підмогою рільництву, 6. підмоги промислові і торгові, 7. примінення державних законів, які торкаються справ регуляції рік, меліорації і використання водної сили, 8. примінення державних законів про організацію і адміністрацію громад і повітів, 9. буджет прибутків і витрат воєвіського самоврядування та обрахункова сміта, 10. також инші справи, які передасть йому сойм Річипосполитої.

(Дохінчення буде.)

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертва проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 12.) на біжучий рахунок „Діла".

Кого хотять обдурити?

(Czy kpi, czy o drogę pyta...)

Читаючи проект кабаретово-карикатурної „автономії", аж смішно й стидно робиться, як то наївно хотіливб люде „wykręcić się sianem" і пробують медвежо-незручно й дитячо-наївно обдурити світ...

Не хочемо займатися близче тим проєктом, та він буде урядово оголошений і стане „законом", хочемо звернути увагу на найжизненнійшу для істнування нашого народу справу, а саме на польську кольонізацію нашої землі.

Ще в марті 1920 р. в 5091 і 5095 чч. львівської Gazet-и Poranн-ої" помістив директор великого львівського кольонізаційного Товариства п. Вітолд Стефанус свої помічення під написом: „З аграрно-осадничих питань", в яких взиває всі міродайні польські чинники, щоб негайно розпарцелювали усі можливі до парцеляції земл пом'ж спровадженних із Заходу польських хлопів, щоб тим способом не допустити до цього, аби земля переходила в руки місцевого населення. Коли не допильнується зараз цеї справи, — каже той директор — „може тимчасом багато землі перейти в руки місцевої людности і мета „народова" земельної реформи може бути ударемнена".

Отож п. Стефанус взиває до доцільної організації систематичної польської кольонізації Східної Галичини Мазурами із Заходу, а щоби вона була успішна, каже він, що вона не сміє бути ведена державою, а тільки виключно приватними спілками, бо тоді держава скидає з себе всяку відповідальність перед загранецею, й буде можна спокійно і скоро тай й без ніяких скрупулів і перепон виключити місцеве населення від набування землі при парцеляції і так в скорім темпі скольонізувати Східну Галичину польськими хлопами із Заходу.

Для більшої ясности і точности наведемо дослівно ті ради і вказівки дир. Стефануса: „Конечною є свідома організація кольонізаційної акції. Одначе не може не бути державна організація. За діяльність державної організації мусить держава принятн відповідальність, а на території національно-мішаній така відповідальність є незвичайно тяжкою, критика дуже легка, а перебільшені вісти про мнимі кривди, коли дістануться раз на сторінки заграничних часописів, зростаючи до пересадних кличів, можуть пошкодити симпатіям для Польщі в часі її творення. Та обставина є першорядної ваги і проте така організація не може бути державною".

„Проте, відповідно до цілі, є конечним утворити позадержавну організацію, — свобідну і невязану гіерархічними і бюрократичними формулами".

Дир. Стефанус уважає кращою систему концесіонованої приватної спілки, як нпр. „West Indian Company" в Америці, а німецьку систему кольонізаційної комісії признає невигідною. Ціла гидь кольонізовання вилазить при системі такої комісії зараз явно на ви... А саме каже дальше дир. Стефанус: „Форма концесіонованої державою приватної спілки є для держави вигіднійшою, о скільки зважиться, що така спілка, ділаючи в інтересі „narodow-ім" і держави, помимо сього увільняє державу від всякої відповідальности, коли навпаки діяльність кольонізаційної комісії йде виключно на „карб" (на відповідальність) держави. Діяльність кольонізаційних комісій дала марні виспіди під оглядом фактичним у відношенню до ужитих засобів, а на німецьке правительство стягнула обурення цілого світу".

„Ходить о свободу руху для спілки, яку мається утворити в цей спосіб, щоби її утворення і діяльність на позір і навні були зовсім самостійні. Ходить о се, щоби де лиш можна поставити польського хлопа на „посторунку", бо там, де нога польського хлопа стане, — там є і буде Польща". Свої заключення кінчить директор спілки ось як: „Скоре ділання на вище наведених засадах мусить бути почате і довершене з повною енергією і „niezłomną konsekwencją", о скільки креси" справді мають бути уратовані для Польщі і польської людности, а „польська" (т. є двірська) земля має найтися в посіданню польського хлопа".

Таким чином, коли мається доцільно перевести скольонізования Східної Галичини польськими хлопами з Заходу треба, щоби ані держава, ані ніякe самоуправне тіло не вело, ані не підпирало кольонізації, лише мають її вести приватні спілки, які єдино будуть в силі перевести вповні і скоро систематичне скольонізования Східної Галичини спровадженими з Заходу Мазурами.

І таку роботу розпочали Поляки ще від 1919 року. Кількана цять приватних польських спілок і парцеляційних товариств веде систематично і з повною напругою ту кольонізацію, а інж. Юліян Павликовський обчислив, що колиб навіть лише в такім темпі як досі (т. є початковім) вели ту акцію, навіть не в скорійшім, то до пяти літ (від 1919 р. числячи) скольонізувалиб усю пригожу до парцеляції землю між спровадженых Мазурів.

Прочитавши наведені поради і імперативні вказівки, як найлекше і найдогіднійше виключити місцеве населення від тої землі і скольонізувати її Мазурами, читаємо тепер ось: § XXI. проєкту воєвідської автономії в такому вигляді: „На просторі згаданих воєвідств (т. є Східної Галичини) ані держава, ані друге самоуправне тіло не може вести ані підпирати кольонізації". Се є якраз це, що дорадживали і наказували вже від р. 1919 всякі польські кольонізатори в роді пана Стефануса, з тою метою, шоби можна як найдоцільнійше перевести скольонізования Східної Галичини Мазурами з виключенням місцевого населення.

А сей § XXI. того преславного автономічного проєкту має з одного боку служити як раз як „концесія" для трьох наймлених хрунів (двох Твердохлібів і Яцкова) з „Рідного Краю" враз з їх нещасною жертвою, нещасним старцем з міста Долини (бувшим радикалом), а з другого боку як обдурення Европи, яка звертала вже не раз і то дуже виравно увагу Польщі на її кольонізаторську акцію в Східній Галичині.

Але що за наївність чи .... (з огляду на цензора пропускаємо се слово), коли хтось думає, що так наївно можна перед Европою „wykręcić się sianem". Такого туману можна пустити крайним ідіотам або запроданцям.

З Волині.

Реквізиція помешкання „Просвіти".

3. вересня на кватиру голови філії „Просвіти" в м. Берестечку Дубенського пов. зявився староста й передав наказ магістрату (на словах) віддати ключ від будинку, котрий вже через цілий рік займає філія т-ва „Просвіта", в цьому йому було відмовлено. Проте під вечір явився урядовець магістрату з поліцією, зірвав вивіску й помешкання філії реквірував під комісію 87 виборчого обводу. Протести „Просвіти" проти цього не дали ніяких наслідків.

Передвиборчий зїзд.

В Луцьку 27 вересня відбувся повітовий передвиборчий селянський зїзд.

Польські запроданці.

Український Волинський Виборчий Комітет остерігає перед новою організацією: „Ukraińska Jedność Narodowa", яка має виступати на виборах самостійно. Ця організація утворена Поляками за допомогою кількох зрадників Українців має своєю ціллю лише збаламутити укра-

ЮРІЙ КМІТ.

6)

ГИМН ОДРУЖІННЯ.

(Вирівок з повісти „Мандрівна").

(Докінчення.)

Немає страшнійшого, лютійшого зла над сю сувору конечність, що тебе мені забрала, змела!

Бідна душа моя одна мусить спорожнити гірку чашу до самого дна!".

В початках жалоби запрошував нас доволі часто до себе, одначе сам не навідувався до нікого. Балакав з Іванком про господарські справи, иноді сходив на фільософічні теми. Тут горячився, захоплював багато песимістичних, безрозвязних проблемів, поринав у глибоку задуму, вдивлявся міцним, напруженим зором у неозначену далеглть... В очах являлися сльози. Тоді зривався й, не прощаючися з нами, віддалювався.

Підхожу до дверей — зачинені, а в середини долітають уривані жалі нарікання:

„Що се за страхітні тіні? Що за примари? Які понурі! Радощів і втіхи мабуть не знали ніколи... Їх стемнило важке горе та вкинуло плисти по бурхливому морю...

Добираються до мене... А тут і без них кілька мук найшло!

Наближайтеся швидше! Чого мені ще чекати? Болюча се річ дивитися, як завмирають чуття, як щось підриває, підточує деревину мойого життя...

Ні, ні моїм стражданням кінця немає — схвильоване моє серце спокою вже не зазнає„

Ви вже тут — даремний мій труд! Над ярами, над прірвами заводиться танець...

Не стісняйте мене, душа поли не, де тільки воля ваша майне...

Ви мені її забрали й під ноги гострого каміння, ломаччя наскидали...

Чоловік і щось і ніщо. Хоче бути майстром своєї долі, а тут над Його головою заревіли муки, болі — вдарили вихри на самітну билину в полі...

Нужденне життя — злиденне його буття!

Почався вже танець!

У йому має все поринути, що не може себе віднайти й свойого горя позабути!

Грайте, грайте й гримавичну пісню співайте!

І я вам заспівую, як мене мати породила на самого Спаса, як душа рвалася, летіла до вічно зеленого маю, пишного розмаю, а темна рука витрутила за пороги раю..."

Не чути слів, тільки танечний шум сповняє простір...

По якомусь часі стало тихо. Покінчена дія...

Ми мусили відїздити.

О. Горейко мав гарну, велику, добірну бібліотеку. Одначе від якогось часу вкрилася вона густою верствою пороху, знак, що не заходив сюди ніколи, а навіть може вповні позабув на неї...

Кожного раву при наших одвідинах перезирала книжки, старі друки, писання. Не звертав на се ніякої уваги, не звідувався нічого, що там робила, що найшла. Тут навинувся мені згаданий записничок і я забрала його з тим наміром, щоби прочитати, інтересніше відписати, а потім його віддати, значить, покласти на належне місце. Не довелось повернути його і він полишився в мене.

Розповідали, що припровадив раз мерця до церкви, тут одправив усе потрібне й пішов до дому. Зібрані ждали довго, він не вертав, а й свої думки снував...

Роблять йому пригадки, що треба відпровадити тіло на цвинтар. Він заявляє: „Ще не час, я чекав довше на його, ніж він на мене".

Люде спочували його недолі, тим то були вибачні.

Коли його смуток доходив до верхів, розпочинав иноді Службу сим робом: „Благословенно царство Отця і Сина і святого Духа, in saecula saeculorum". Помітивши, що дехто сміється, проговорив: „Воно так ялося. Хай буде нам і трохи в тартаку панам... Бог повелів кожному його віддати і в нічому не нарушати та не оскорбляти...".

Коли хто навідався до його й не вподобався йому, то треба було швидко забиратися з дому...

На Великодні свята прибули до його пани з міста; попали вони сюди не так у гості, як радше побачити „оригінала".

Він завважив се, тим то належно відплатився їм. Перепровадив їх по всіх покоях, щоби поглянули, що святочного печива доволі, а потім сів з ними до балачки Тут заховувався так, що самий втручувався мало до гутірки, тільки піддавав теми иншим. Коли се тягнося за довго, а він не за-

їнське населення й розбити однодільний національний фронт.

12 літ тюрми.

В с. Милославах Рівенського повіту мало відбутись передвиборче віче. Коли селяне зібрались, прийшов місцевий солтис Осінчук, який заявив, що в громаді Дятьковецькій на засіданні солтисів писарів й війт оголосили, що хто буде вести та слухати балачку на тему виборів, то підлягає карі 12 літ тюрми й що він не радить слухати балачок про вибори. Заява солтиса вплинула, селяне розійшлись й віче не відбулося.

Передвиборча відозва.

Обєднаний виборчий комітет України, Білорусинів і Росіян випустив відозву до інтелігентних робітників з закликом до виборчої акції.

Заява українських с. р. на Волині.

Управа партії с.-р. на Волині видала комунікат, в якому заявляє, що свою діяльність в справі виборів вона підпорядковує директивам Українського Виборчого Комітету.

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Галицькі відносини.

Новий замах.

В селі Утішкові, пов. Золочів, дня 19. вересня невідома рука вкинула ручну гранату до помешкання управителя школи, польського діяча Лушкевича. Граната не вибухла. Мимо всіх зусиль, ревізій та арештувань, поліції не удалося вислідити винівника.

Горить!

В Букачівцях підпалено стирти збіжа власности кольоніста Ніль-кова.

Згоріли два фільварки.

„Chwila" доносить, що у Викторові і Комарні пов. Станиславів згоріли два фільварки графа Дзедушицького. Шкода виносить мільярди.

Погрози.

Кількох українських діячів у Стрию, між ними др. Калитовський і др. Гарасимів дістали анонімові листи, в яких тайна польська „боюфка" грозить їм смертю, як що вони не вплинуть на припинення українського террору. (Як?)

Вандалізм.

Підложення бомби в Станиславові.

Дня 25. с. м. о 2. год. по півночі невідомі злочинці підложили під будинок українського „Сокола" в Станиславові сильну дозу екразиту. Наслідки експльозії є дуже значні, бо ціла північна стіна будинку сильно зарисувалася, а отвір в стіні дуже великий. Вирвало рівнож значну частину підлоги, а в цілім будинку та в сусідних каменицях вилетіли майже всі шиби.

Негайно після експльозії цілий будинок обступила поліція. Після переведеної ранком ревізії найдено ще один набій в иншому місці того самого будинку. Видно, що запалити його вже злочинець не мав часу.

Рано переслухано всіх управителів правних, що містяться в „Соколі" (Даниша, Ковальчука, Самоверського) та голову УПТ. п. Павлюха. Дуже докладно переведена ревізія в цілому домі не дала — розуміється — ніяких вислідів. Того самого дня вечером о год. 5·30 сильний відділ поліції враз із цілою громадою тайних поліц. агентів обступив будинок місц. української держ. гімназії та „Селянської Бурси". Переведено також ревізію у проф. Білобрама, Никифоряка та Слободяника.

Як з цього бачимо, напрям пошуканки за вандалами є той самий що у Львові. Поліція шукає злочинця між Українцями. Иншими словами: Станиславівські Українці за всяку ціну хотіли висадити власний будинок, що служить на приміщення українських шкіл. Справді, переоцінка цінностей!

Польські вибори і Сх. Галичина.

„Союз пролетаріяту Міст і Сел" (!)

Вище названий союз східногалицьких „комуністів" видав передвиборчу відозву в польській мові та її огидний ніби український переклад, з якого довідуємося, що „Центральний Виборчий Комітет Східної Галичини Союза Пролетаріяту Міст і Сел" постановив приступити до виборів „цілком в союзі (sic!) з пролетаріятом міст і сел других частин Польщі". Для цього утворено „Центральний Виборчий Комітет", в який увійшли між иншими такі мабуть Українці: Михайло Глинський „вертач" (sic!) з Бориславa, Щурковський Микола, шевець зі Львова, Завада Йосиф залізничник зі Львова, Іваненко Гриць адвокацький конціпієнт з Дрогобича, Стронський Микола прив. урядник з Дрогобича і Борис Микола студент медицини зі Самбора. Головою того комітету вибрано Глинського, містоголовою Щурковського.

Той союз „боритьсяˮ (sic!) за те, „аби польську державу перетворити з орудля визиску і капіталістичного гніту в державу, в котрій уряди перейшлиб в руки пролетаріяту міст і сел" і т. д. на тему „соціялістичної републикиˮ очевидно польської.

Нічого дивного, що той великодушний „Союзˮ вважає автохтонне населенне Галичини „меншістюˮ для якої буде „боритися" проти поборювання „стрімлення народів окраїнних, стремлячих до самоопределення".

„Геть з панованням капіталу! Хай живе Польська Соціялістична Республіка!"

Вибори.

Гострять зуби.

„Chwila" доносить: „В політичних варшавських кругах будить велике зацікавлення передвиборча акція у Східній Галичині. У Варшаві вже загально відомо, що Українці не беруть участи у виборах. В тих умовах 30 мандатів призначених для Східної Галичини мають надію дістати Жиди і Поляки. Та позірна легкість у здобуттю східно-галицьких мандатів манить всі польські партії, котрі у Східній Галичині бачуть „обіцяну землю". Всі партії будуть пробувати щастя.

Дотепер до передвиборчої акції у Східній Галичині зголосилося 12 партій, між ними і комуністи, а є можливе, що незадовго зголосяться ще нові політичні групи. А мандатів є тільки 30!"

Довкола грецько-турецького конфлікту.

На дорозі до порозуміння.

„Таймс" доносять з Царгороду, що високі комісарі союзних держав рішили скликати конференцію в справі розєму в Моуданії. „Дейлі Мейль" доносить, що начальний вождь англійської середземноморської фльоти увійшов в контакт з Кемаль Пашою. В невдовзі дійде також до порозуміння з Турками в справі залишення ними лінії Чанаку. „Морінг Пост" доносить з Царгороду, що декілька воєнних англійських кораблів прибуло до Царгороду і закинуло якор перед містом. Декілька иншиx кораблів находиться при вході у Босфор. Дня 25. ц. м. лучилось в Царгороді декілька випадків пожежі, яку погашено при помочі війська.

Обережність Зєднаних Держав.

З Уошінтону доносять, що уряд Зєднаних Держав відмовив всіх інформацій що до свойого становища в справі конференції Близького Сходу.

Совітські застереження.

„Дейлі Телєграф" доносить, що заступник комісаря совітського уряду в Льондоні Берзін, заявив у Форін Офіс, що Росія бажає собі мирового полагодження справи Царгороду і проливів, однак не може згодитися на ніяке міжнародне рішення без участи представника сов. Росії.

Детронізація султана?

Кореспондент „Дейлі Кронікль" в Царгороді доносить про велике занепокоєння в Ільдіз Кіоску. Султан є незвичайно пригноблений із-за уступлення міністрів. Кемаль Паша поставив домагання заіменувати великого везира з поміж націоналістів, який був би рівночасно представником ангорського уряду. Буде ним правдоподібно Гамід Бей. Не улягає сумнівови, що султан буде здетронізований зза свойого становища супроти союзників. Коли приклонники Ангори візьмуть верх в Царгороді, то найбільше виглядів стати наслідником султана має Селім.

Стріча Кемаля Паші з Буйльон.

„Дейлі Мейл" доносить: До Парижа прийшла неофіціяльна вістка, що Кемаль Паша прийняв спільну ноту союзників. Кемаль Паша приймє умови поставлені союзниками, але щойно після конференції з французьким делєгатом Франкліном

ставляв їжи, почали збиратися до відїзду, при сьому виявляли ремствования. Приймав усе спокійно, а коли вже були на порозі на від кідньому, прохає завернутися, бо, мовляв, за балачкою позабув подати свячене. Всі вслухали його запрошення, а він тепер пильно послуговав їм.

Нам було раз також ніяково. Вибралися ми сюди з інструктором, студентом фільософії. О. Горейко, зиркнувши на його, увесь змінився й почав гнівно договорювати: „Він чого тут? До моєї Іренки? Бачили долоню? Тоді вона буде твоя, коли поросте на сьому місці чуприна... Тобі дівчина? Там — грека, латина..."

Інструктор вбентежився, рад би скритися, втікати, але зважав на нас. О. господар іде швидко, нервово наперед, пристає й кидає невправдані докори. Інструкторови збирається на плач. Захожуся втихомирити сю несподівану бурю, розігнати сі хмари, що густіють й накопичуються в уявах приявних... Не чекаючи й не перебираючи довго, зазначую серйозно: Гей, гей, колиб наші шкільні часи вернулися — не одногоб ми позбулися!

Сей вислів заінтересував о. Горейка. бо підбіг до мене. взяв за руки й поцілував у рамя. Пропала нагальність, а в його єстві розлилося розніжнення. Заховувався тепер з нами, мов би мав перед собою розбавлених дітей...

Поплили пригадки з давного минулого. Виринула дорога, люба стать... Перша стріча одушевила його.

Пішла широка балачка про школу, її виховні завдання, про звязок теорії з дійсністю; порівнювано теперішних учителів з давнійшими.

Займава й необразлива гутірка.

„Народ, підносив о. Горейко, що не мав і не має належної рідньої школи, де виховні завдання на низькому уровені, на останньому місці, де матері не пройняті й не засвоїли собі нічого з виховних покликів, де ся царина лежить недоторкана, такий народ стоїть під припадком катастрофального поражения..."

Раділа, що могла спрямувати розмову на загальні теми, де вже не димиться й не хмариться...

Химерне життя й химерні люде!

*

Невдовзі „надгулила" нова повінь тучі на дім о. Горейка. Сповнила чашу горя аж до верха „Найдорожча" одиначка Ірена, „вірний образ, справжня відбитка подруги", померла на запалїння олеючної в шестому тижні недуги...

Поїхала з Іваником; прибули й другі сусіди. Прибрали, нарядили шіснадцятьлітню „Іренку".

У всіх поринули щирі, обильні сльози...

Батька не було в хаті. Скитався увесь день по ярах, потоках, по лісах. Плентався й не чув та не бачив нічого на своїй дорозі...

Заломилася остання дошка рятунку...

У вечері наближується непевною, несміливою ходою до свойого житла... „до своєї доні на вінчання..." Скрадається попід стіни. Помітив рясні світла у вікнах... Затремтів... Стиснулося серце... Сумішка безмежного жалю, смутку, жаху, безнадійности, роззивхрення, рознервования й роздратования потрясли, сколотили всіми глибинами його єства... Хитається будівля..

Метнувся швидко в двері і з глухим, одчайним стогоном „Іреночко" повалився на зелень, між якою спочивала викликана...

Підіймаємо о. Горейка, а він уже не в живих.

Звістка вдарила на всі села

Зійшлися непроглядні маси народа виряжати дві домовини батька й доні, що вилискувалися у промінях сонця...

. . . . . .

Між листям лип і явориів бренять пчоли, йде пильна робота. Завидую, надмірно завидую їм, як теж вітрови й хвилям у ріці. Незвязані, несковані. Не знають залежности; продовжують діло, яке їм до вподоби, не оглядаються ні на що. Виходить, що є два світи: нищий і вищий з иншою управою у свої хаті. Між ними незрівняна прірва. Рана людського серця, мов те море, широка! Хто здоліє заготи її? Правда й се, що в обидвох танцює лихо, але у нас таки найбільше. В підземеллях душі йдуть завзяті бої, потрясаються заснови, розвалюються стіни, розсипаються верхи, падають жертви, а моїй борні немає кінця... Обидва світи угинаються під тягарем терпіння... Їх живила взаємно, одні одним, наводять катования, важкі удари, смерть.. Коли думаю про се, осередня стає неспокійна, серце неначе перевертається...

Буйльон. Стрічка обох відбудеться з кінцем бжучого тижня.

Питання проливів.

„Н. Фр. Пр." доносить з Парижа: Французькі військові кола вважають питання проливів як вельми важку справу. На думку цих кругів розв'язки цього питання можна надіятись щойно тоді, колиб Англія відкликала свої війська в Малої Азії.

Домагання сов. Росії.

Англійські дінники доносять, що до Льондону надійшла довша нота совітського уряду, яка домагається допущення Росії до участи в конференції в справі Близького Сходу.

Грецький уряд і Венізельос.

„Н. Фр. Пр." доносить з Атен, що грецький уряд рішив не довіряти Венізельосови ніякої офіціяльної місії. В грецьких колах думають, що провід грецької делегації на мирову конференцію перейме Трікупіпілякос.

Домагання Геррінгтона.

„Таймс" доносять з Царгороду, що ген. Геррінгтен звернувся телеграфічно до Мустафи Кемаля з домаганням, опорожнити невтральну полосу і Дарданелі протягом 48 годин.

Реанція в Греції.

Аг. Аваса доносить, що над Атенами появився оноді літак, що прилетів з Мітілен і розкинув проклямації підписані командантом II. дивізії в Малій Азії полк. Гонатассом. Проклямація домагається уступлення Константина, розв'язання парляменту і утворення кабінету національної оборони.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

ПАПЕРЦІ „ОКСАНА"

вже появилися.

Замовляти в „Союзнім Базарі"

ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 20.

Преса.

Бльок національних меншостей.

В „Robotniku" один з видних теоретиків П. П. С. в статті „Blok mniejszości narodowych" змагається знищити бльок національних меншостей. Вдається він до всіляких засобів, для того користується аргументами від марксизму й від теорії класової боротьби. П. Голувко пише:

„Являється абсурдом, щоб українські і білоруські селяне своїми голосами проводили до сойму п. Трускера, Вісліцького й инших представників жидівської плютократії; з другого боку сумнівно, щоб жидівська дрібна буржуазія своїми голосами проводила напр. українських кооператорів соціялістів, отже ворогів приватної торговлі".

Ховаючись за клясовою фразеольогію, забуває п. Голувко слова Бебеля, які для нього мусять бути авторітетними: „Я поєднаюсь, коли треба, навіть з чортом й його бабунею, як що не буде вигодно". А що це поєднання всіх національних меншостей без різниці кляс в цілях виборів в Польщі є для них вигодне й доцільне, доводить те не задоволення й той переляк, який охопив ціле польське громадянство, од п. Стронського починаючи й п. Голувком кінчаючи. Почуваючи, що аргументів від марксизму за мало, п. Голувко став на шлях передержок й свідомої брехні. В Східній Галичині він знаходить частину людности, „яка згоджується (?!) на автономію, але поруч з тим в самий категоричний спосіб відкидає домагання Жидів про визнання третою рівнорядною національністю в Галичині поруч польської і української". Він оперує брехливою звісткою, що Білоруси виставляють кандидатури погромного ґенер. Балаховича. Він заявляє, що Українці на Волині виступають проти культурно-національної автономії для Жидів, коли таких заяв ніколи і ніким зроблено не було.

Вся та гідна кращого вжитку енергія, з якою п. Голувко виступає, вбравшись в тогу демократа й соціяліста, проти бльоку знаходить своє пояснення в двох простих причинах.

По перше:

„З політичного погляду факт утворення такого бльоку є для польської держави явищем шкідливим. Він свідчить про те, що національні меншости протиставляють себе польському громадянству, як цілість, бачуть в ньому тільки ворогів, які не розуміють потреб національних меншостей й не визнають їх прав".

По друге:

„Демократія національних меншостей має йти з польською демократією".

Розуміється на чолі з П. П. С. Отже п. Голувко проти бльоку через те, що бльок не причинюється ad majorem Poloniae gloriam з одного боку, й через те, що він набуває голоси на виборах у П. П. С.

Ясно й виразно, але непереконуюче!

П. Голувкові, коли би він хотів зєднати для своєї партії хоч кілька голосів національних меншостей, насамперед треба було довести, що польська демократія загалом існує й що П. П. С. зокрема уявляє демократичну, а не заборчо-імперіялістичну партію.

Ще не вмерла!

Було кличем наших інвалідів, йдучих в бій за рідну справу.

І не вмре!

Подумайте собі ви, яких там не було і присилайте лепту на забезпечення інвалідів до

СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

господарсько-споживчо продукційна кооператива з обм. пор. у Львові. 3—5

З польських справ.

„Східно-галицький день" польського сойму.

Де польських часописів доносять з Варшави під датою 26. ц. м.: Сойм переживав нині східно галицький день. Сталося це з приводу звідомлення конституційної комісії про проєкт закону „саморжонду" для трьох східно-галицьких „воєвудств". Той проєкт прийнято в 3 читаннях по думці реферату проф. Гальбана, за виїмком 4. статті, яку. в цілости зчеркнено 120 голосами правиці проти 1 6 голосів лівиці. Ця стаття признає тим усім мешканцям тих трьох „воєвудств" право вибору зглядно вибирання до соймиків, яким прислугує діяльне чи пасивне виборче право до сойму польської республіки. В той спосіб правиця резервує собі можність накинути пізнійше соймикам реакційну виборчу ординацію.

З виголошених промов вислухано з великим зацікавленням промову представника П. П. С. Недзялковского, який говорив:

„Коли перед роком П. П. С. висунула проєкт територіяльної автономії для трьох „воєвудств" Східної Галичини, закинуто нам, що хочемо відірвання того краю від Польщі. Супроти цього стверджую, що в 1919 р. ніхто инший як З. Л. Н. вніс проєкт провінціональної автономії для Східної Галичини. Проєкт провінціональної автономії вповні покривається з проєктом територіяльної автономії. Коли отже автономія означує відірвання, то цього відірвання Східної Галичини від Польщі хотів З. Л. Н. ще в 1919 році.

Конституційна комісія пропонує нам три автономії „воєвудств", яких соймики будуть поділені на 2 курії. Зложено в той спосіб так скомплікований апарат, якому подібного не має ніде! Створено рід liberum veto, домагаючись згоди обох курій. В супереч конституції заведено нерівність виборчого права через те, що при виборах до соймиків рівне число має бути з загальної курії, різне числу послів з української курії, незалежно від чисельного відношення обох національностей. Супроти цього проєкт конституційної комісії минається з метою і не веде до наладнання відносин у Східній Галичині. Творить він штучний територіяльний поділ на три окремі території і розбиває живий суспільний організм. Одиноко дорогою полагодження східно-галицької справи є запевнення краєви такого ладу, який вміцнив би щире привязання Українців до Польщі.

П. Гломбіньскі висловив надію, що можлива є асиміляція українського населення. Є це теоретична підстава політики Н. Д. на Сході, згідна з духом тої партії, яка не може визволитись з під тої культурно-політичної атмосфери, яку витворила націоналістична струя в Німеччині і Росії.

В асиміляцію не віримо.

Наша проблема основується на тому, що український народ в границях польської республіки треба звязати з державою не багнетом, але сердечним привязанням. Инакше підрізуємо гилю, на якій сидимо. Шляхом асиміляції і репресій нині уже йти не можна. Ми припиняємо дорогу свобідного розвитку для національних меншостей. О. Мацєєвіч думає, що є це дорога до роздроблювання держави, яка не вміє привязати до себе населення кількох „воєвудств", дорогою репресій її до себе не привяже. Пропонуємо не експеримент, але те, що пристосувала Велика Британія до Ірляндії; ми визнаємо пріпціп співгосподарки двох чинників в краю. Політика адміністрації в Галичині пригадує слона в складі порцеляни. В тім краю треба адміністрації рішучої, чуткої і осторожної. Треба инших людей і инших прийомів, як до тепер. Треба широкої амнестії і витягнення руки до українського народу. Три роки панували у Східній Галичині відносини, які виросли з духа польського націоналізму, який не може нічого уздоровити ані залагодити напруження.

Наша політика не є подиктована ніякими поглядами на т. зв. міжнародні конечности. Наш проєкт мав на меті польсько-українську згоду, яка не є тугою, але державним постулятом. Що правда вірю, що наша рука простягнена до Петрушевича чи його приятелів, повисне в повітрю. Ми одначе простягаємо руку до української робітничої кляси, з якою понад голови українських шовіністів (!?) заключимо згоду.

Дубановіч: Чи ви були колиць в Східній Галичині?

Недзялковскі: Так. Кілька разів.

Дубановіч: Чи ви відтам походите?

Дашиньскі: Чи то є честь бути східно-галицьким обшарником?

Недзялковскі продовжує:

„Не дійде одначе до порозуміння поміж п. Дубановічом і п. Петрушевичом. Але щораз сильніші будуть політичні струї, при допомозі яких ми, працююча Польща, знаменито порозуміємося. Політика струси, який вкладає свою голову під крило і не збудиться, поки в нього не вдарить грім, тут не на місці. Протягом десяти літ вговорювали в народ, що нема Українців, аж показалася їхня армія, а поза тим ви захоплювалися режімом ген. Листовского і його дефензиви. Коби нові випадки несподівано і трагічно не почали нам на ново отвирати очей. Треба скінчити з тим станом, при якому ціла польська суспільність у Східній Галичині має проти себе одностайний український фронт.

В жовтні минулого року було національною зрадою ставити питання Східної Галичини. Коли перед кількома місяцями посол Дашиньскі референував перед соймом конечність надання автономії для Східної Галичини, впав оклик: „Зрада!" Нині п. Гальбан також в імени пп. Гломбіньского і Дубановіча пропонує З автономії з коштовними гамульцями, насилуванням конституції, а що перед трьома роками п. Скарбек пропонував провінціональну автономію, то думаю, що небаром прийде час, коли дуже багато з поміж панів мовчки пойме наш проєкт про територіяльну автономію.

Діямант: Коби не було вже за пізно!

Недзялковскі: Наше становище в тій справі залежить від того, що, скаже кабінет в Льондоні, чи Парижі, чи що внесе канадійський делегат перед Союз Народів. Ми від початку боролися о автономію в імя справедливости і зрозуміння істоти розвитку польської державности.

Теперішний стан є штучним культивуванням польського і українського націоналізму на „кресах", не того націоналізму молодого і зеленого (фашизм), про який говорить п. Новачиньскі, але старечого націоналізму з епохи „Мислі Новочеснего Поляка", якого правзором був Бісмарк. Той націоналізм сильно заносить трупом".

По скінченню промови п. Недзялковского оплески на лівиці. На правиці голоси: „Проєкт не подобається Жидам!"

Дашиньскі: Якто, чейже Жид Гальбан його референує!

Шлеський сойм.

З Катовиць доносять до польських часописів, що недільні вибори до горішньо-шлеського сойму покінчилися таким результатом: Народови бльок 19 мандатів, Німецький клюб 11, П. П. С. 8, Н. П. Р. 6, Німецькі соціялісти 3, П. С. Л. 1.

„Варт Пад палаца".

Ославлений „людовцови" посол Бриль є тепер невичерпаною темою для енуніяцій „Курєр-а Львовского", якого начального редактора Ямпольского.. „завішено" в правах члена П. С. Л. Причиною того рідкого в життю партій „завішення" був характеристичний для польських від-

лосин інцідент. Ямпольські представляє його так: Панове Чопчиньскі, Ямпольскі. Павловскі і Бриль видавали у Львові тижневик „Справа Людова". Редакція і адміністрація того часопису містилася до тепер в льокалі „Курєр-а Львовск-ого".

Одного дня прийшов посол Бриль до адміністрації „Курєр-а", спакував адреси „Справи Людової" до мішка і хотів втечи. Цілу ту макінацію завважив якийсь пан Чапежиньскі, який вслід за втікаючим Брилем кинув вимовне слово „злодій!" Слідуючого дня той сам пан вибив Бриля по лиці, назвавши його злодієм і обманцем. Дивно, але посол Бриль не образився. Натомість постарався о те, що Ямпольского „завішено" в справах члена П. С. Л.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Совітська Росія.

Чічерін про закордонну політику совітів.

Чічерін перед своїм виїздом з Берліну до Москви в розмові з представниками „Vossische Ztg." зазначив головні основи сучасної закордонної політики совітів. Він заявив, що відтепер Росія буде виступати, як першорядна сила; вона бажає мати співучасть в розв'язанню головних міжнародніх завдань. Провадячи активну політику, Чічерін не хоче бути агресивним; він змагається до двох цілей: забезпечення російських кордонів й піднесення продукції. Основною лінією російської політики й надалі лишиться приязнь до тих націй, які загрожені в своєму істнуванню. Через те Росія завязала тревалі, приязні відносини з Німцями. В своєму відношенню до німецької республики нова закордонна політика Росії бічить основну складову частину свойого становища в міжнароднім світовій політиці. Ті самі ідеї й інтереси, які звязують її з Німцями, створюють її приязнь з азіятськими народами.

Большевики і Японія.

Французька преса повідомляє, що на японсько совітській конференції осягнута згода в питаннях про пропаганду, про вільний приїзд і виїзд Японців на території Сибіру і про гарантії особистого й маєткового характеру.

Розстріли.

Московський ревтрибунал засудив до розстрілу члена партії с. р. Шішкіна, якого обвинувачено в ширенню протисовітської літератури, в виготовленню фальшивих документів для партійних потреб й в підготовці експропріації. На суді Шішкін категорично врікся давати зізнання й заявив, що він й надалі буде боротись з большевиками.

Зїзд професіональних спілок.

В Москві 17. вересня розпочався пятий загально-російський зїзд професіональних спілок. Більшість делегатів — комуністи. В числі делегатів — два меньшевики і один с-р. Почесними головами зїзду обрано Леніна, Троцького, Зіновєва і Домбаля. Був заслуханий доклад — загально-російського центрального совіту професіональних спілок й принята резолюція, що ухвалює його діяльність. Після цього зїзд спинився над обміркованням докладу наркомпраці, в якому зазначено було збільшення кількости безробітних й зменшення попиту на працю.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Ділo" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Кемаль паша не признав нейтральної стрефи.

Льондон. (ПАТ.) Райтер з Царгороду: Мустафа Кемаль паша у відповіді ген. Геррінгтенови в справі Чанака заявив, що не признає нейтральної стрефи. Нарікає на велике знищення шляхів і будинків, спричинене Англійцями. Він бажав би оминути всякі непожадані події. У відповіді Герінгтен, м. и., предкладає особисту стрічу з Кемалем, оставляючи йому вибір місця і реченець.

Проклямація короля Конотантина.

Атени (ПАТ.). А. Б. Т. Грецький король абдикуючи, видав до грецького народу проклямацію, в якій, м. и. сказано, що в 1920. р. вернув на престол згідно з волею грецького народу і все старався поступати згідно з конституцією. Сподіється, що Греція як усе так і тепер побідить усі трудноші. Від тепер його найстарший син Юрій є королем. Він певен, що грецький нарід поможе синові для успіхів у його тяжкій праці. Він сам готов боротися на чолі армії за батьківщину, коли правительство і нарід бажати муть цього.

Турецькиа супроти революції в Греції.

Адана. (ПАТ.). Турецькі військові власти з огляду на революцію в Греції, поробили конечні заходи, щоби забезпечити охорону музулманському населенню в Тракії на випадок, коли би революційний рух перекинувся сюди.

Вважіння абдикації Константина в Льондоні.

Льондон. (ПАТ.). Вістка про заступлення короля Константина без ніяких застережень викликала в Льондоні велике счудування. Л. Джордж є в дорозі до Льондону, де скличе засідання Ради міністрів.

Увязнення короля Константина.

Льондон. (ПАТ.). З Атен: Король Константин увязнений. Підчас заворушень убито одного з міністрів.

НОВИНКИ.

— **Повідомлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвисшення цін паперу і друкарського складу приневолює нас підвисшити місячну передплату „Діла" на 2.500 мп. від 1. жовтня починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 100 марок п.

— **Чеки почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відновляти передплату тому, що маніпуляція чеками тревае тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи.** — *Адміністрація.*

— *Похорон П. Мишуги* почнуться в пятницю о год. 3. по полудні відправленням Парастасу в Преображенській церкві. В церкві промовить о. парох Садовський. Похід перейде головними вулицями під дім Муз. Тов-а ім. Лисенка. З балькону Тов. промовить в імени Тогож Тов-а радник д-р Копач. Опісля похід спрямується на головний дворець. Після промов і в часі походу хор відспіває похоронні пісні. Делегати і хор виїздять до Радехова в суботу вечером о год. 7·10 з головного двірця. Список делегатів є в канцелярії Тов-а Лисенка. Не сумніваємося, що увесь Львів прийде віддати останню прислугу Тому, що стільки літ чарував нас своєю піснею, остаючи постійно у вірній службі свого народу.

— **Конфіската.** Чергове число (22) „Діла" сконфіскувала польська прокураторія за кілька місць вступної статті, два місця статті „Булоб комічне, якби не було трагічне" та третю й четверту новинку.

— **Ані одного виновника підпалів не арештовано.** Від кількох днів польська преса доносила, що поліції удалося арештувати кількох виновників підпалів і замахів. Вказувано на те, що „саботажників" висліджено між українськими студентами. Останнє число „Gazety Codziennej" стверджує, що всі інформації про арештування не відповідають дійсности. До тепер не вловлено ані одного виновника підпалів і замахів.

— **Арештування.** Дня 22. вересня у робітни Томча арештовано робітника Франка Гріліцького, в підозрінню о участь в „саботажах". Арештованого тяжко побивав агент Слободян в секретаріяті поліції при в-л. Бальоновій, приневолюючи того обідми признатися до участи і зайсть українських боївках і щоби видати зброю, якої арештований розуміється не мав. Побитого Гріліньского замкнено в арешті, а опісля поліція переконалася, що тут запала помилка, бо агент пошукував кого иншого, а Грілінського арештовано і побито невинно. Що на це дирекція поліції? Хто відставить побитого і хорого Грілінського до лічниці?

— **Бють!** Двох Українців, яких назвиска ми знаємо, ішло вечером дня 26. вересня Галицькою площею розмовляючи по українськи. На розі площі стрінула їх банда польських студентів, правдоподібно „боюфка" і зачувши українську мову підняла крик: — Бій Русіна! — Озвірілі злочинці напали на безборонних Українців і тяжко побили їх палицями. Одному із згаданих поранено чоло. Розуміється, що поліції тоді не було навіть видно! Вона є всюди тільки не там де її треба.

— **Ще один член гуцульської делегації замордований.** Як доносить польська преса, на Гуцульщині замордовано ще одного члена гуцульської делегації. Ближші інформації будуть подані пізніше.

— **Зачне іменования.** Одержуємо таке письмо: Я ніколи не старався о уряд радника польської дирекції взаїмних обезпечень. Не відомо мені, в який спосіб прийшло до іменования мене паном радником, і тому на першу вістку про те іменование вислав я до дирекції польської асекурації письмо із заявою, що того уряду не приму, бо я є Українцем і членом тов. обезпечень „Дністер". *Іван Вовк*, Ганусівці п. Єзупіль.

— **В жіночій гімназії СС. Василіянок у Львові,** почавши від дня 28. с. м. відбувається правильна наука. Осінний речинець іспиту зрілости назначується на день 4. вересня. — За управу гімназії: *д-р В. Шурат.*

— **Від ім. Рамени Учит. Громада** відбудеться в суботу 30. ц. м. в кімнатах Української Бесіди о 6 годині вечером відчит д-ра М. Чайківського п. з. Український учитель в сучасний момент. Вступ вільний всім членам Уч. Громади та гостям ними впровадженим. 777 1—1

— **Кандидати** духовного стану перемиської епархії мають явитися в біжучім шкільнім році в духовнім семинарі в Перемишлі 10. жовтня. Осінні іспити відбудуться 5, 6 і 7 жовтня. — Ректорат. 743 2-2

— **Челядин із, кушнірів і панна до шитя** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 062 2—10

РІЖНІ ВІСТИ.

За і проти наради Союзу Народів.

З Женеви доносять до Варшави, що Збір Союзу Народів закінчить свої наради правдоподібно в суботу 30. ц. м. Вибори до Ради Союзу Народів мають бути переведені в пятницю. Англійські кола взевняють, що Льойд Джордж прибуде на останні два засідання Союзу.

Внесення репараційної комісії.

„Дейлі Телеграф" доносить, що в офіціяльних англійських колах порушено справу внесення репараційної комісії.

Чічерін і азійський Схід.

„Таймс" доносять, що Чічерін предложив Монголії, Персії і Афганістанови спільне порозуміння в справі азійського Сходу. Чічерін думає довести також до союзу між Росією і Кавказом, Персією, Бухарою, Афганістаном і Туреччиною, щоби цим робом витворити противагу впливам великої і малої антанти.

Совітсько японські переговори.

Японський денник „Ніші-Ніші" подає, що японська делегація предложила своїму урядови, визнати повновласть російської делегації, яка заступає цілу Росію і приступити до переговорів в справах Далекого Сходу. Згаданий денник подає, що японський уряд згодився визнати Йоффе як представника Росії, що булоб першим визнанням совітів Японією de iure.

Болгарські дементі.

Болгарський уряд заперечив урядово віскам, неначеб в Софії прийшло до заворушень. В цілій державі і в столиці є повний спокій і порядок.

ТЕЛЕГРАМИ.

Революція в Греції. — Королевич увязнений.

Солунь (ПАТ.) Тутешня залога прилучилася до революційного руху. Драгумис і Наколя дає заявили, що поперають домагання армії і фльоти. В революційному військовому руді беруть участь і офіцири роялісти і венізеліст. Князь Павло є яко державний вязень на палубі шкільного корабля Еллі. Хоча положення поважне, в Атенах спокій.

Атени. (ПАТ.) Відділи військ з Мітелене і Хіос і кораблі, котрі прилучилися до революційного руху, прибули 26. ц. м. до Лявріюм і до инших надбережних місцевостей біля Атен. З кружляка „Лемнос" вислано до правительства радіотелеграфічний ультімат, щоби до полудня цьогож дня правительство прийняло всі условія з проклямації полк. Гонатаса. Після засідання ради міністрів під проводом короля і в присутности ген. Папуляса през. міністрів заявив, що правительство подалося до димісії. Ген. Папуляса уповажнено до переговорів з парляментарями революціонерів. Він в цій цілі відбув до Лявріюм.

Атени. (ПАТ.) Ген. Папуляс повернув до Атен і приняв условія революціонерів, які безпроволочно прийнято. Условія ці, м. и., містять: абдикацію короля й утворення нового кабінету. На чолі нового кабінету стане мабуть ген. Мідерле, венізеліст. Королівський двір і роялістичні круги не ставлять більшого опору революції.

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Одностайний фронт.

Минулого тижня відбулися широкі довірочні збори львівського жіноцтва, присвячені актуальним політичним питанням, в першій мірі справі польських виборів. Після дуже ожиленої дискусії, в якій обмірковувано, яка повинна бути роль жіноцтва у витвореній через розписані польською владою вибори ситуації, прийнято одноголосно ось таку, запропоновану референткою, резолюцію:

„Українське жіноцтво міста Львова одноголосно постановляє: приєднатися до рішень усіх українських політичних партій Східної Галичини в справі виборів до варшавського сойму і сенату".

Обговорювано також відношення наших політичних чинників до жіноцтва та підкреслювано дуже рішучо потребу, щоби наші жінки вийшли з їх дотеперішньої резерви супроти політичного життя і вступали громадно в ряди політичних партій.

З міжнародного жіночого руху.

Англія.

Т. зв. „Національний Союз признання громадських прав жіноцтва" брав в останнім часі дуже діяльну участь при реформі деяких старих законів. У мішаній парляментській комісії, яка розглядала справу права опікунства родичів, п ні Нівваск, секретарка Національного Союзу у парламенті, виступила з острою критикою закону, що чоловік є одинокою справжньою головою дому і опікуном дітей. Закон цей має підлягати деяким змінам.

Те саме торкається закону про подружу сепарацію. Згідно з дотеперішнім законом жінка мусіла на випадок домагання розводу покинути дім перед чоловіком і в наслідок цього ставала зовсім незабезпеченою перед закінченням процесу.

Прийнято закон про службу жіноцтва в характері полісменів (поліцаїв). 20 перших жінок полісмен в має стати зав'язком майбутньої жіночої поліції, яка виступатиме в усіх тих випадках, де їх присутність може дати кращі наслідки ніж присутність мущин-полісменів. Це торкається арештування жінок, переслухування свідків із жінок та дітей, стеження за вуличними дівчатами і т. и.

Ведеться жива агітація в напрямку виборення доступу для жіноцтва до Палати Льордів. Загальний настрій суспільности є прихильний домаганням жіноцтва. Дискусія в Палаті Льордів в цій справі відбудеться в найблизшім часі.

Права голосування французьк. жіноцтва.

Закон про рівні виборчі права для жіноцтва у Франції був принятий Парляментом ще 20. мая 1919. Сенат, який мав затвердити цей закон і надати йому обовязуючу силу, не ставив його на дневний порядок своїх нарад на протязі трьох років. Дискусія над цим законом була призначена в Сенаті вкінці на 27. червня цього року. „Союз Оборони Виборчих Прав Жінки" звернувся перед цим засіданням з відвертим листом до 150 сенаторів менш-більше прихильних жіночій справі, з проханням боронити домагань жіноцтва. Один відвертий лист, в якому пригадувано Сенаторам, що Франція полишається на заді всіх европейських країн у признанню громадянських прав жіноцтву, — зробив деяке вражіння у Сенаті та французькій пресі. Комісія Сенаторів справоздавців у цій справі прокинулася із летаргії і скликала негайне засідання своїх членів. Наслідок цього засідання був такий, що дискусію над згаданим законом відкладено до жовтня. Мотивом такого рішення мала бути недуга головного справоздавця, міністра освіти, Берара. „Союз Оборони Виборчих Прав Жінки" вислав тоді енергічний протест на руки президента Сенату, Леона Буржуа, звертаючи увагу, що відкладання дискусії у такій важній справі суперечить не лише існуючим законам (які домагаються призначення заступника на місце недужого референта), але й формальній обітниці міністра освіти, який запевнив представництво Жіночого Союза, що дискусія над предложеним законом відбудеться невідклично 27. червня п. р. Одночасно з цим протестом делегатки ріжних жіночих товариств явились у Сенаті безпосередно перед засіданням і через Сенаторів, прихильних виборчим правам жіноцтва, поставили на чергу дня питання про причини постійного відкладання такої важливої справи. Голова комісії для згаданої справи відповідаючи на інтерпеляцію впевняв, що ні один із членів комісії не міг мати наміру відкладати дискусію над законом перворядної ваги. Проволока була спричинена лише обставинами зовсім формальними. Представництво зорганізованого жіноцтва одержало офіціяльну відповідь, що день для дискусії над законом про виборчі права жіноцтва буде призначений при простій нагоді. Поодинокі жіночі Союзи ведуть пропаганду, щоби перед дискусією у згаданій справі добути вплив на всіх голосуючих Сенаторів з окрема.

Інформаційне бюро про жіночі професії.

У Страсбурзі зорганізано в серпни цього року інформаційне бюро, якого метою є давати французькому жіноцтву всі найточнійші інформації що до найріжнороднійших професій та посад. У Франції, де 2 мільони жінок є засуджені на целібат і де економічні умовини існування не є найкращі, — жіноцтво є приневолене працювати самостійно на своє життя.

Молоді жінки, які скінчили якунебудь школу або вивчилися якій небудь профес ї, дуже часто не мають ніяких даних про те: в якому напрямку мають шукати заробітку або розвивати на далі свою освіту. Згадане інформаційне бюро остає в контакті з як найбільшою скількістю шкіл та інституцій і силкується допомогти недосвідченим жінкам дуже точними вказівками про кожний обсяг можливої жіночої діяльности. З цьою метою бюро видає короткі монографії про кожну професію з окрема, як на прим.: Фармацевтика, хемічки, учительки шкіл народних та вищих, машиністки та стенографістки, і т. и. Приватні інформації, які пересилає оце бюро, рахуються з інтелектуальними та матер яльними умовинами молодих жінок, шукаючих праці; в них звертається увагу на корисні та шкідливі умовини поодинокої професії, звязані з нею труднощі та вигляди на майбутнє.

З життя українських студенток.

(З нагоди студентського конгресу в Празі).

На студентськім конгресі зєхідних земель Украіни та еміграції була піднесена також справа жіночого питання. Вибрано особину підкомісію, яка мала розглянути реферати та виготовити резолюції в сій справі. Членами цеї підкомісії були три студентки делеговані на Конгрес: тов ки Подолянка (Галичина), Могильницька (Прага), Охримович (Відень), та двох студентів: тов. Копач та тов. Роздольський. На засіданнях підкомісії були присутні також инші студентки, які брали участь в конгресі. Відчитано такі реферати:

1) „Українська студентка в минулому та сучасному" (Галичина). Короткий історичний огляд жіночого руху у нас і участь студентки в громадськім та студентськім життю. 2) „Значіння виховання та образования жінки для нації" (Відень) — в цім рефераті підноситься справу поверховного виховування та образования жіночої молоді, яке забиває всяку ініціятиву та самостійну думку у жінки. Це є якраз причиною, що більшість нашого жіноцтва становить інертну масу, а дуже мало є у нас одиниць з власним скристалізованим світоглядом. А свідоме жіноцтво є запорукою кращої будуччини нації. 3) „Ідеольогія жіночого руху" (Прага) — тут критикується становище жінки в суспільности а шляхом до поліпшення долі жінки малаб бути зміна сучасного суспільного ладу. Після цих рефератів розвинулася дискусія і виготовлено резолюції. (Поміщені в ч. 132. „Гром. Вістника").

Між иншим висказано також побажання на місце давних секцій студенток основувати громади жіночої молоді, яких метою булаб організація та підготовка до праці молодого жіночого покоління.

С. О.

„Книжка доброї віри".

Передмною книжка відомого французького письменника Поль Маргерітт'а п. н. „Adame Eve et Bridolson" *). Це суспільна студія на жіноче питання.

Не богато є книжок писаних у так ярко-феміністичному дусі. А прецінь написав її мущина. Так написав її крайній націоналіст, що признає тільки оден імператив: добро Батьківщини.

В імя того добра він домагається суспільної і політичної рівноправности жінок, розбираючи по одному всі питання складного жіночого проблему, що є одночасно проблемом суспільним і державним.

Книжка п. Маргерітта попереджена коротким вступом самого автора: „По що ця книжка" де зразу зарисовується фізіономія п. М., фр. патріота, обдареного критичним умом. „Не значить це бути ворогом суспільности — пише в цьому вступі Маргерітт — „коли бажається бачити її більш розумною, більш справедливою;

не значить це ще шанувати на бутих понять і ідей, коли бачиться їх ошибки, коли хочеться, щоб були вони більш людськими і здоровими. Суспільність, яка не бере в охорону жінки, ні як дівчини, ні як замужної, — жінки, що має дати нам кадри робітників майбутнього Батьківщини;

суспільність, яка не охороняє дітий, що мають вродитися й годиться нидіти в егоістичному вилюдненню:

суспільність, яка дозволяє робітниці так часто покінчити проституцією, а робітникови згинути від алькоголю і туберкульози:

...ця суспільність, яка-б не була блискуча її зверхна фасада, які не сильні пориви, що її прошибають, яка не шляхотна кров, що пливе в її жилах, ця суспільність, якій не величавий був би спектакль, що дала вона світови в послідній війні — ця суспільність **) не є ще суспільністю ідеальною".

Студія складається з 6 більших частей: Війна і жінка; жінка і політика; жінка і подружжя; жінка й дитина; жінка і розвід; жінка й суспільність.

Назви поодиноких розділів так частин — це бойві кличі, кинені всему, що заскоруале, всему, що спиняє розвій нації.

В першій частині „La guerre et la femme" обговорює п. М. еволюцію, яку перейшла жінка в часі війни: „Чого не могли зробити найбільш оправдані домагання феміністок на конгресах і зіздах, це рішила життєва конечність. Чи мущина погодиться з цим, чи ні, війна визволила жінку через сотки піонірок в боротьбі за істнування, з опіки мущини ніжної чи твердої, но все пригнітаючої. Це не остало без наслідків, що у всіх можливих званнях жінка виявила рішучість і невтомиму енергію. Чим не зуміла вона статися, в супереч всім упередженням, скільки всяких професій не відкрилось для неї в недостачі мужеської конкуренції. В фабриці, в робітнях всякого рода, в шпиталі, в складах і торговлях, в безчисленних адміністраційних бюрах вміла жінка ділати, приказувати, поборювати перепони.

Та це тільки професійна сторона. Ба жінка зажадала політичних прав. Після вмілого вживання нею її найкращих здібностей, як відказати їй цього? Робітниця загроженої Батьківщини, яку вона допомогла спасти, має право забрати голос в кермуванню державою.

Наконець жінка починає еманципуватися глибше, у своїому інтімному, духовому нутрі, у своїй істоті. Контакт з терпінням і реальною стороною життя — все це, що було в часі війни уділом жінки: випадкові любови, непередиджувані материнства, безпощадне опущення, всі ці найріжнороднійші обставини, які витворювала війна, приспішили „сексуальну еволюцію жінки" (по щасливому висказові д-ра Toulouse.*) Війна здерла білий серпанок, яким прикривано досі світ перед очима молодих дівчат. Вони вже не погодяться на це, щоб накидувано їм догму фальшивої несвідомости. Сотворені для давання життя, вони зажадають, щоб було поучено їх про велику відповідальність, про ризиковність їхньої місії, яка все остане найкрасшою і найтяжшою на світі. Замужна жінка оуде чим раз менше погоджуватися на подружні звязи, в яких вона не має своїх прав, ні своєї власности. Звязь більше еластична витвориться сама".

Годі переказати хочби в скороченню зміст усіх розділів цієї книжки. Маргерітт заглиблюється з незвичайною чистотою і зрозумінням життя у всі найбільш інтімні, болючі питання відношення жінки до мущини, до дитини, до суспільности.

Він домагається для незамужних жінок, яких процент після війни так збільшився, права до любови („droit á l'amour") — вважаючи незаконну любов (у випадках, де законна неможлива (богото кращою, чим досмертне дівоцтво, що робить жінок анормальними, чи проституція, що вбиває їх морально і фізично.

Він домагається з цілою рішучістю, щоб всі діти були рівні перед законом („tous, enfants legitimes"), вкінци він вказує на абсурдність нерозривности подружжа: „публична опінія з такою кляпою безпеченства, якою являється подружня зрада, не завагається вибрати двері мирно відкриті розводом за згодою обох сторін, а там і за справедливим домаганням одної".

Він не бажає знищення родини, цеї найменшої, найбільш животньої клитани суспільности. Родина все остане родиною і на цій трівкій основі все спиратиметься суспільність. Но чим більше воздуха, світла, гнучкости в сьому ессенціональному організмі, тим біль-

*) Пачож 1919 р.
**) Автор має на думці Францію.

*) Автор поручає книжку д-ра Toulouse під цим самим наголовком.

ше користи інтересам загалу. Ніщо не змінить правди: жити, значить змінятися. Сьогоднішня родина живе ще. Так, але ця з завтра також вже жива".

В розділі „Жінка і політика" П. М. домагається для жінок політичних прав, в першій мірі права голосування, повираючи свої домагання примірами з життя. І так Австралія, що одна з перших признала жінці право голосування, може повеличатися вислідами співпраці жінок в державному життю: осмигодинний день праці, взірцева гігієна, достаточна плата робітникам, охорона дітей, боротьба з алькоголізмом, азардом, забезпека спокійної старости (кождий горожанин Австралії одержує, почавши з 65. року життя, підмогу від держави).

Участь жіноцтва в державному життю принесла такі самі гарні успіхи в різних сторонах світа. В Фінляндії й Норвегії, так як в Австралії й Новій Зеляндії — дала вона почин справедливим і перш всього удоровлюючим та скріплюючим життя законам. Жінки цих держав виборoли вже вмілим вживанням своїх прав — такі самі права для своїх сестер усіх країв.

В гарному, бадьорому настрою відкладаємо цю книжку „доброї віри"*) як її назвав сам автор.

Ми, українські жінки, що в хвилі „проби і міри" життєвих сил нації бажаємо стати до суспільної праці поруч мущин, можемо щиро повитати цю книжку з її провідною думкою: нова, освічена, повноправна жінка — основою нової держави.

Марія Струтинська.

*) ... „Ceci est un livre de bonne foi..."

Всі матеріяли, призначені до „Жіночого Вістника", просить ся надсилати на адресу: Мілєна Рудницька - Лемик, Львів, Тарновського 7.

„Українське Народне Мистецтво"

Жіноча промислова кооператива з обм. пор. у Львові, вул. Руська ч. 3. Емілія Стефанівна.

Подається до відома заінтересованих, що товариство розпочало вже свою діяльність. Кожна свідома громадянка повинна стати членом зложивши уділ 1000 (тисячу) марок і вписове 100 (сто) марок. Зголошення приймає управа від 5—6 г. що дня. Зложивши кілька уділів допомагається молодій кооперативі в її важких початках. Бажано булоб, щоби складати свої ощадности в новій кооперативі за умовленим опроцентованням (від 20 прц.) Таким способом зможе товариство дати працю і заробіток багатьом потребуючим жінкам.

Кооператива приймає в комісроботи з обсягу народнього мистецького промислу та роздає роботи до виконання на замовлення.

Жінки, горіться до своєї кооперативи, дайте доказ, що вмієте працювати на економічнім полі.

Січово-соколські майдани

Їх вага і значіння для народа.

Гадку закупу майданів, які служилиб не лиш цілям січово-соколської програми, але й потребам цілого народу, видвигнув іще в 1911 році проф. І. Боберський. Одначе суспільність, яка бачила лиш Галичину, не доцінила вага сих майдачів, що з часом мали перемінитися на національні парки.

Та думаю, що тепер час ту справу рушити, коли нарід скінчив 7 літ воєнної школи й зачав вище образование своєї свідомости в тяжкому лихоліттю.

Думаю, що на стільки розвинув свідомість, а передовсім його інтелігенція, що гадку наперед 11 літ переведе в діло бодай в таких осередках як Львів, Тернопіль, Станиславів, Стрий, Коломия і т. д.

Яким же цілям послужать такі майдани? — Будуть живим для нащадків прикладом праці для народа, а заразом товчком здвигати народні інституції і працювати для народа. Збільшиться національний стан посідання. Такі майдани гарно уладжені, обсажені деревами створять національні парки, де можна би уладити фестини. Не треба буде у нікого жебрати. Найширші верстви будуть на такім майдані почуватися як у себе дома, зросте через то народня свідомість і певність, а заразом віра в свою силу. А коли прийдеться уладити виставу чи рільничо-господарську, чи промислову (от хочаб у Львові) не треба буде її ізза недостачі відповідного простору переносити до Жидачева, чи куди (прецінь ніхто не може думати, що Поляки відступлять нам „Targi" на се). А й цікавий чужинець набере подиву й поважання для народу, що серед важкого лихоліття зуміє подбати про себе і думає аріло про свою будучність.

А сокільсько січовим цілям послужить такий майдан вповні.

Молодь не буде денаціоналізуватися (передовсім у великім місті) в чужих спортових кружках, куди вона ізза недостачі власних майданів дається втягати. Ніхто не буде обиджувати тут її національних почувань, тут буде вона виростати не на раба, а на свобідного повного народньої гідности й карного громадянина.

В карности вихована молодь буде розуміти лучність і підпорядкования. Через молодь в карности й солідарности виховується і цілий нарід.

Вказую на найважнійші цілі і то побіжно. Обовязком наших громадян утворити осібні комітети, обговорити докладно значіння майданів і давну гадку перетворити в діло, бо майно набирає значіння, коли вжите для шляхотних цілей.

Львів повинен вже раз прийти до переконання, що йому пекучо треба національного парку з деревами, лавками, не лиш із сонцем, але й тіню і що майдан винанятий Соколом-Батьком рішучо за малий для 10,000 молоді 30.000 громадян. Не ждім, аби не було за пізно.

Blue Boy.

† Посмертні згадки.

о. Павло Стуканч, парох Смільника біля Лупкова, упокоївся дня 23. вересня с. р. Хоч був на нужденній парохії в горах, в нашім часописі читалося часто його назвиско у викавах щедрих жертводавців на „Рідну Школу" і всякі добродійні цілі. Покійний був слабого здоровля, терпів на астму. Гірське повітре було для нього за остре. Неразстукав він до дверей епископської консисторії в Перемишлі, щоби одержати яку малу парохію на долах близче стації і світа, відки міг би поїхати в разі потреби по пораду до лікаря. Та його заходи не мали успіху. Оставив незаосмотрену убогу вдову так само чесну, як і він. Вона то не зважаючи на свою будучність пригадувала йому, щоби не забув на народні справи, на сироти та потребуючих помочі. Земля Йому пером!

Курс грошей.

Львів, дня 28. вересня 1922.

Доляри американські		8.500—8.525
„	(1. і 2-ки	8.400—8.425
Доляри канадійські		8.250—8.200
„	(1. і 2-ки	8.150—8.450
Марки німецькі		5·35 5·45
„ „	(сотки)	5·10—5·15
„ „	(дрібні)	4·90—5.10
Леї румунські		46·00—46·00
„ „	(дрібні)	45·00—46·00
Корони чеські		250·00—760·00
„ „	(дрібні)	240·00—255·00
Австрійські тис. нов. см.		630—650·00
„ „ ст. см.		1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. см.		60·00—65·00
„ 50 кор.		35·00—45·00
„ 20 кор.		24·00—78·00
„ 10 кор.		12·00—14·00
„ 1. і 2-ки		0·40—0·50
Рублі 5-сотки		140—160
„ сотки		140—160
„ 25-ки		110—130
„ дрібні		0·80—0·90
„ думські 1.000 ки		20·00—30·00
„ 250-ки		15·00—20·00
Карбованці		1·60—2·00
Гривні		4·00—5·50
Франки французькі		6.000·—6400·0
Фунти стерлінгів		35.500·00—36.500·00
Франки швайцарські		14.600·00—14.600·00

Золото.

20 кор.	25.500·00—27.300·00
20 франк.	25.100·00—26.000·00
20 марк. нім.	34·500·00—35·250·00
фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	34.300·00—35·300·00
Доляри	8.000·00—8.050·00

Срібло.

Корони австр.	500·00—530·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.430·00—1.430·00
Рублі	2.230·00—2.280·00
Копійки	12·00—12·50
Доляри американські	6·000·00—6.100·00
„ „ полов. і ¼	5.000·00—5.100·00
Доляри канадійські	5.500·00—5.600·00
„ дрібні	4.500·00—4.600·00
Леї румунські	670·00—680·00

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали переказами в мп. в липни 1922: З. Кульчицький 200, О. Николаєвич 200, по 1000 Т. Кульчицький, В. Дещиковський, о. В. Левицький, М. О. Мончульські, о. Є. Моравський, О. Талама. Т. Грицай, Д. Фочак 1100, П. Маціборська 2000, д-р В. Маковський 2000, Заряд школи в Яблонові 3000, о. І. Іванчук 1500, О. Крапчик 1500, О. Сембратович 500, о. С. Юзич 2105 І. Т. Крайчик 2700, в серпни 1922: о. А. Михаліка 200, М. Гаврило 500, М. Остерманівна 800, о. В. Бачинський 1000, М. Костів 1250. Окр. Відділ ВПУ. Жидачів 1800, П. Дудек 1800, чит. „Просвіти" Корнич 2000, чит. „Просвіти" Будзин 2500, о. В Андрухів 3800, о. О. Бучинський 4200, О. Курдидик 4850, А. Манда й 9880. М. Пікулицька 11.000, М. Владичин 100, о. А. Бардахів 300, по 500: М. Палійвна, о. В. Молчко, О. Гонька П. Нижник 600, по 1000: о. В. Андрухів, Д. Павлишин, Т. Міцкоський, Е. Тишинська, А. Кінах 3280, чит. „Просвіти" Гологори 700, В. Носковський 11.630.

В канцелярії „Рідної Школи" вложили в мп. в липни 1922: І. Громницький 600, Учит. збір акад. гімназії 14.300, Сенюта 150, М. Ярка від трамвайовців 2370, Учит. збір школи Шашкевича 2461, о. Лучаківська 1000, І. Паламар 1100, М. Пізьорник 6000, зб. гімназії СС. Василіянок 20.000, К. Білінський 1000, „Нар. Торговля" Тернопіль 1883, М. Саляк 1200, І. Максимович 500, Учит. збір гімназії 11.020, І. Шевчук 2050, Учит. збір держ. семін. курсів 14.500, С. Вовк 5941, К. Малицький 200, Окр. Відділ ВПУ. Підгайці 7040, Л. Данилюк 1000, В. Худик 1000, М. Б. Добромиль 1000, зб. залізничників 3200, С. Вовк 352, В. Цап 2500, Ф. Краєвський 1000, О. Шеремета 710, І. Набак 9675, Т. Скалений 870, І. Сквиртнянський 10.300, А. Мусіянович 2020, С. Лопатинський 5000, д-р Б. Савчак зб. 6666, Учит. збір школи Шашкевича 3600, о. П Кордуба 1776, І. Єзерська 2192, і 500, Д. М. Жидачів 2000, інж. Корнелля 1000, др. М. Онишкевич 1000, д-р Шухевичі 1000, Службовики „Доменів" 4350, о. А. Підгорецький 3000, О. Шульба 1875, Я. Сорока 80, Службовики Українського фонду вдів і сиріт 1750, Л. Дзєдзінський 500, о. А. Гаврищак 2500, А. Марціюківна 3600, чит. „Просвіти" Волинів 1000, О. Коссик 500, О. Левицька 200, М. Придаткевич 1000, Ф. Волчук 1000, Н. Н. Зборів 500, Н. Н. Самбір 200, Н. Н. Кольбушова 500, Н. Н. Товмач 500, Складачі до. „Діло" 1240, Полянський 120, Е. Діхгерівна Кошиці 4950, Службовики „Польонії" 600, Лікарі (Львів) 4500, Адвокати (Львів) 1170, Олинець зб. 12.550, Мигаль зб. 45.280, в серпни 1922: Службовики „Дністра" 7900, К. Малицький 300, зб. залізничників 2500, Учит. збір акад. гімназії філ. 15.800, І. Максимович 1000, П. Качерепа 500, А. Захарко зб. 13.405, проф. Огієнко 500, о. Залуський 2000, Ф. Краєвський 1000, О. Стрільбильский 200, Службовики „Доменів" 4250, М. Бучовський 500, М. Ліщинська 4870, д-р В. Маковський 2000, о. Т. Копистинський 1000, А. Хомикова 1000, А Березкий 2000, Андрій С. 300, І. Михалишин 500, О. Сидорчук 1000, В. Децікевич 2000, І. Буя 500, П. Левицький 5000, о. д-р Л. Скобельський 3200, О. Царевич 6000, Б. Борис 300, І. Верхола 200, пушка „Зем. Банку" 3165, д-р Салагуб 1000, пушка „Нар. Торговлі" 1501, Сквиртнянський зб. 9300, О. Левицька 575, з фестину і вечерниць в Утішкові 5200, І. Шевчук зб. д-р Мишуга (від Американців) 55.384, С. Сенюта 200, І. Паламар 1000, о. Глинський 550, М. Ярка зб. 2000, П. Буняк 1000, С. Ульницький 662, д-р М. Чубатий 1200, Т. Чеснок 1000, В. Міськевич 500, чит. „Просвіти" Туради 3000, А. Мигаль зб. 50.515, Л. Данилюк 1000, С. Дударева зб. 4900, С. Сенюта 400, Л. Дзєдзінський 1000, С. Збудовська 620, О. Коворіс зб. 8395, П. Зварич (Канада) 25.000, зб. в церкві Замарстинів 1057, ОО. Василіян 6158, св. Параскевії 1117, з діточого концерту в Стронятині 3000, М. Тимяків 1000, П-о Маєри 2000, Ф. Чорнобіль зб. 5500, О. Галушак 1000, Драм. кружок в Карові 2000, д-р О. Тисовський 2000, о. І. Щербанюк 1000, В. Гвоздевич (Густ) 3000, К. і Г. Пури 1000, о. Ю. Дуткевич зб. 10.000, Лікарі (Львів) 5000, Адвокати (Львів) 1560, Олинець зб. 10.265, Службовики українських інст. „Кр. Союз Госп. Спілок" 2770, „Кр. Тов. Кредитове" 500, „Відбудова" 1400, „Достава" 1750, „Земля" 3980, „Нар. Торговля" 4530, „Гр. Вістник" 4420, „Зем. Банк" 2226, „Кр. Союз Кредитовий" 2000, „Кр. Союз Ревізійний" 3520, „Сільський Господар", 1190, „Карпатія" 350, „Кр. Союз Кред." 1850, „Земля" 5970, „Нар. Торговля" 3830, „Відбудова" 3400, „Достава" 1300, „Кр. Союз Ревізійний" 4320, „Кр. Союз Госп. Спілок" 3494, „Лук" 1000, „Сільський Господар" 1170

На „Рідну Школу" прислали чеками в мп. в серпни 1922: по 100 А. Левицька, М. Брилінський, о. С. Стоцько, о. В. Копчило, І. Меркун, о. С. Вильчинський, по 120 А. Левицька, Е. Левицька, о. І. Садовський, по 150 І. Посацька, К. Залужний, М. Чачковський, по 200 М. Пилипів, В. Пасіновський, О. Сембратович, К. Залужний, І. Лобай, І. Луценко, А. Бірецька.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Спростування.

Відносно перестороги поміщеної в ч. 13. „Діла" за підписами вифантазованих осіб Володимира Яртимця і Петра Савчака на мою адресу бутто би я „хрунь а при тім великий обманець" заявляю, що згадана пересторога є виключно брехнею та провокацією зі сторони ворожих мені осіб, які в цей спосіб старалися здескредитувати моє добре ім'я в очах громадянства.

Петро Людневич

776 1—1 в Липиці долішній.

ОПОВІСТКИ.

КУРС ТАНЦІВ в тов. **„Зоря"** при вул. Вірменській ч. 25 **починається** дня 1. жовтня ц. р. Зголошення приймається що дня від год. 7—9 вечером. 764 2—2

Віче в Тернополі. Повітова організація трудової партії в Тернополі

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Українські ґаздині! Позір!!!

Купуйте всі споживні товари лише - - у наших інвал'дів **у Львові при вул. Валовій 31.**

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

скликує на середу, дня 4. жовтня 1922. о год. 12 в полудне перше публичне всенародне українське віче до салі „Міщанського Брацтва" при вул. кн. Острожського в Тернополі з таким денним порядком: 1) отворення віча і вибір президії, 2) реферат про теперішне положення українського народу в Галичині, 3) реферат економічний, з окрема про потребу основання кооператив в тернопільському окрузі. Проситься о подання скликання сього віча до публичного відома селян і о численну участь у вічу української інтелігенції, міщан і селян Тернопільщини. — *Д-р Степан Баран, Йосиф Ковальський.*

Поминальне Богослужение за бл. п. пралата о. Евгена Гузара відбудеться в суботу дня 30. ц. м. о год. 8. рано в Преображенській Церкві.

Позір Городеччина і Ґнівщина! У. П. Т. устроює в неділю, дня 1. жовтня ц. р. аматорську виставу: „Безталанна", народня драма в 5. діях Івана Тобілевича. Сядя „Помочі". — Чистий дохід на Рідну Школу. 772 1—1

Вп. О. Олекса Пристай в Америці жертвував на будову української школи в стрийській дільниці у Львові 10 долярів, за котрі старшина шкільного Кружка У. П. Т. тоїж дільниці щиро дякує. 778

Замість повідомлень про своє вінчання складають Петро й Анна з Калиновских Філяс 5000 мп. на Рідну Школу. 783

Дрібні оголошення.

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, пасн, ропні моторн, льокомобілі, гатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 27—30

ГР. КАТ. УРЯД парохіяльний в Воробіївці отвирає з д. 1. падолиста п. р. 2-місячний курс диригентів хорів і науки дяківства як різнрж обзайомлення з провадженням громадської писарки; курсанти можуть користати з гри на скрипках і переписки церковних і світських нот. Платня після умови. Зголошуватись до п. Павла Гуменюка ісп. церк. півця і гром. секретаря, Курівці, п. Глубічок вел., к. Тернополя. 738 1—2

КУХАРКА здібна з добрими рекомендаціями середних літ потрібна. Зголошення: Брукень, Підгайці. 761 1—3

ПОМІЧНИК інтелігентний а бранжі обувної і галянтерії потрібний на добрих условях. Перщенство мають з заграничною практикою. Брукень, Підгайці. 761 1—3

УЧИТЕЛЯ ЧУЖИХ МОВ до ведення курсів англійської і французької мова пошукує Союз українських приватних урядників Галичини у Львові. Зголошення приймається в домівці „С.У.ПР.У.ГА." вул. Оссолінських ч. 15/II. пов., від год. 4—5 пополудні. 745 2 3

КАНДИДАТ адвокатури з евентуальним правом субституції гледає посади концепієнта від 15. жовтня ц. р. Зголошення приймає Вп. Крушельницька, Коломия, вул. Легіонів ч. 81. 766 1—3

АБІТУРІЄНТ гімн. пошукує лекції у Львові з низших клас гімн. за хорошу евент. за гроші. Зголошення по блищі інформації слати до Адміністрації під „Абітурієнт". 770 1—3

ПРОСИТЬСЯ всіх, хто знав би щонебудь про ПЕТРА ВАВРИШИНА зі Мшанця пов. Гусятин, який в 1919 р. відступив за Збруч правдоподібно з 12 бригадою Гал. Армії, буде ласкавий повідомити Анну Вавришин, Мшанець п. Теребовля. 771 1—5

СПІЛЬНИКА з капіталом коло 6 мілюнів мк. для поширення фабрики тутюк і папериць, яка є в руху, пошукується. — Зголошення слати до 10. жовтня ц. р. на руки директора Осипа Ковальського в Тернополі (Повітове Товариство Кредитове). 774 1—3

ПОТРЕБУЮ вправного інструктора до 3 учеників початківців української гімназії у Львові: 1) з II. кл., 2) з IV. кл., 3) з VII. кл. Для послідного голосно для математики і фізики. Харч. окрема комната — платня після умови. Зголошення під адресою: о. Йосиф Дикий в Мартинові новім (п. Iosco). 779 1—2

КУПЛЮ компактний більярд в добрім стані. Блищі інформації письменно до Миколи Петрицького в Копичинцях. 780 1—3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

ІНТЕЛІГЕНТНЕ молоде супружя гледає 2 покоїв з кухнею, евентуально одного покою з кухнею у Львові не конче в середмістю. Платня після умови в харчах або готівкою. Остаточно вокій і спільна кухня при інтелігентній родині. „Посвідчення" poste restante Миколаїв н/Дн. 768 1-1

ПОШУКУЄТЬСЯ сейчас вправної інструкторки або інструктора до двох учениць з VI. кл. гімн.-реаль. Условія листовно. Уряд парохіяльний Чирна почта Снітниця. 781 1—4

СТАРІША панна властителька реальности хотіла бн пізнати мущину середнього віку спокійного. Зголошення Орися Шрам poste restante Дрогобич. 782 1—1

ПАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева **Дзюбинський і С-ка** в Трушевичах п. Ніжанковичі гледає спільника з капіталом кількох мілюнів в цілі розширення фабрики. 785 1—8

ҐАЗДИНЯ інтелігентна, чесна, дбайливої вдачі, дуже добра і ощадна кухарка, особа молода і симпатична найде вигідне приміщення у самітного. Фотографія пожадана. Відповідн до Адміністрації під „Місто 35". 784 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

в ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торгівлі).

67 14-?

ІНЖИНЕР-АРХІТЕКТ

ЛЕВ ЛЕВИНСЬКИЙ

правно упов. будівничий

Львів, вул. Содова бічна Потоцького,

Калуш, вул. Долинська.

Церкви, шкільні і промислові будинки проектує і будує. Виробляє позички на відбудову в держ. банку. 775 1—3

ВСІХ ЛІКАРСЬКИХ НАУК

Д-р Олександер Подолинський

бувш. лікар клінік у Відні, Дрезні і Берліні

ординує **в ЖОВКВІ** 786 1—1

в домі адвоката Вп. Д-ра М. Короля.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР

ВАСИЛЯ БОБИНСЬКОГО

УЛАДЖУЄ РЕДАКЦІЯ „МИТУСИ".

769 Зміст вечора: 1-3

1. Із збірки: В притворі храму.
2. Збірка поезій: Чорна стежка до сонця.
3. Поезії в прозі: Променисті долоні. Легенди.

Час: Четвер. 5. жовтня 1922. від 7—9 год. вечером. — Місце: Сала „Української Бесіди" в Народ. Домі. — Ціни місць: по 1000 і по 800 мк.

Білети раніше в Книгарні Наук. Т. ім. Шевченка та в Народній Торговлі, в день вечера від ½6 г. при вході до салі.

Надзвичайні Загальні Збори

Тов. „Повітов. Союз Кооператив"

тов. зареєстр. з обмеженою пор.

в Делятині

відбудуться дня 15. жовтня 1922 р. в салі Української Каси в Делятині о год. 1-ій, згледно 2-ій попол. без огляду на число членів зі слідуючим денним порядком:

1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Відчитання звіту ревізора Кр. Союза ревізійного у Львові.
3. Дискусія над звітом.
4. Зміна статута стоваришення.
5. Доповняючий вибір Надзірної Ради.

768 НАДЗІРНА РАДА 1-1

Людвік Горубальський Ом. Лисевич

ПЕРША ХРИСТІЯНСЬКА ТОРГОВЛЯ РІЛЬНИЧИХ МАШИН І ГОСПОДАРСЬКИХ ЗНАРЯДІВ

І. ЛЕВИЦЬКОГО

в СТРИЮ, площа Торговиці (власний дім).

Має на складі кератові молотільні, ручні керати Січкарні, машини до чищення збіжа. — Вертгаймівські наси. — Власна фабрика плугів.

687 **Продаж по фабричних цінах.** 6—6

Урядове упривілеювання до парцеляції одиноке українське

ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ"

стов. вар. в обм. порукою

у ЛЬВОВІ, Ринок 43,

ч. телеф. 532.

переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище 724 після умови. 1—?

Вже вийшли з друку на 1923 р.

накладом Чесько-Української Книгарні **С. ЛАВРОВ,** Praha II., Karlovo 760 nám. č. 6. 2—3

Календарик по ціні 2 к. ч., стінний 2 ч. к., стінний твердий 5 ч. к.

При більших замовленнях знижка. — Книгарня С. Лаврова достарчає скоро й точно книжки шкільні, наукові та белетристику. Богатий склад паперу, шкільних та канцел. приборів.

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і краєве по найдешевших цінах — гурт. і детайлично до набуття у фірмі: **А. Крупан і Б. Фрухтер** Львів, РИНОК ч. 29, в пасажі 473 Андрієвського 5-16

Перше Американське ДЕНТИСТИЧНЕ - - - - - ЗАВЕДЕННЯ **Найкращого** Дент.-техніне, орд. від 9—6 в Станиславові, вул. Липова 12. — Телефон 318. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і мости, найідеальнійші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лучевь при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вимивання зубів без болю при помочи „Andreasi-ю". — Гостям з провінції і в наглих случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

ВУГЛЕВЕ БЮРО

В. ТІҐЕР

Львів, Пасаж Гавсмана 9.

приймає замовлення на гор'шошлеський і краєвий вугель, також і кокс по конкуренційних цінах з 724 швидкою доставою. 4 5

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ

на рік 1923

укладжений о. ОМ. ГОРЧИНСЬКИМ, апробований всіми трьома Преосв. Ординаріятами 749 2—3

враз з календарем на рік 1922.

накладом Тов. ім. св. Павла

полягається в розпродажі д. 1. жовтня ц. р.

Чистий дохід на будову дому священичих вдів і сиріт.

Звісна першорядна українська 692 цукерня 5—5

:: Данила Стецькова ::

при вул. Миколая 7.,

поручається українській Публиці.

МІД І ВОСК

643 5—10 закупить

Садівничо-огородниче заведення

А. Терпилака

Заклуква - Галич.

НІМОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від середи 27. вересня 1922 р. **СЕРІЮ II.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Даниля Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Мандрівки еспанських недобитків.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 24. (9.855) Львів, неділя 1. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. перед пол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 10.0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Проти вандалізму!

(Якою мусить бути наша відповідь!)

Акти дикого вандалізму, які мали місце у Львові, Станиславові й Долині, накладають на наше Громадянство невідкличний, святий обовязок протиставитися дикунству й варварству. Вибуховий матеріял, підложений злочинною рукою, експльодуючи спричинив величезні шкоди, які легко беручи — досягають суми 50 міліонів польських марок. Знищено культурні інституції, осередки, що промінюють світлом пізнання, знання і науки в цілій країні, а навіть поза межами нашої Батьківщини. Тов. „Просвіта", матір українських товариств, що на протязі більш пятидесяти літ у вірній службі підносила нашу масу на ступінь свідомої нації, Наукове Товариство ім. Шевченка, українська Академія Наук, що здобуло своєю працею славу і розголос в цілому світі, і вкінці українські школи у Львові, Станиславові й Долині, — всі ці інституції понесли величезні шкоди.

У важкому лихолітю наш народ двигає на собі виключний тягар удержання всіх культурних і освітних інституцій, жертвенна суспільність з останнього стягається, щоби вдержати свої школи, сироти, вдови, інвалідів, політичних вязнів.

Жертвенність нашого громадянства є справді подиву гідною. Вона засвідчуватиме перед грядучими поколіннями нашу видержаність, глибоке розуміння переживаного лихоліття, невмірущість народніх змагань і віру в перемогу нашого народу. Жертвенність — це одночасно велика маніфестація українського загалу, це доказ нашої свідомости, це зрештою єдиний спосіб масового документування нашої волі. Великі у нас потреби, великі й недобори, але невичерпаною є й мусить бути народня скарбниця.

Чи полишимо на власну недолю вандальською рукою понищені інституції? Чи пасивною поставою до великого знищення скажемо, що нам байдужою є доля тих інституцій народніх творчинь, підмінованих варваром? Чи будемо заслонюватися тим, що маємо инші народні видатки?

Не сміємо і не можемо. Миж старий культурний народ відпозімо вандалам і варварам, що на сторожі народніх інституцій, на сторожі національної культури стоїть увесь народ.

Тому, не відіймаючи нічого з того, що є призначене на инші народні цілі, складаймо надзвичайні датки на вирівнання шкід, спричинених вандалами, під кличем: Проти вандалізму!

Складки і датки приймає покищо Адміністрація „Діла", Львів, Ринок 10.

Становище С. Народів в справі Сх. Галичини.

Внесення, поставлене головою делегації Канади, міністром Фільдінгом, на третім зборі Союза Народів в Женеві, в дні 18. вересня с. р. звучить: „Збір Союза Народів повторює бажання, висловлене другим збором в його резолюції з 27. вересня 1921 р., щоби Рада Союза Народів звернула увагу головних держав коаліції на потребу вирішення в близькій будучности правного становища Східної Галичини".

Отже внесення було признане в дні 19. с. м. комісією ініціятиви, як формально допустиме, і вже слідуючого дня, т. є 20. с. м. було предметом дискусії політичної комісії.

В заступстві внескодавця, міністра Фільдінга, узасаднював се внесення на тій комісії, другий делегат Канади, п. Ляпоент, вказуючи на те, що майже ідентична резолюція була ухвалена Союзом Народів минулого року, та що обі сторони: представники Східної Галичини і представники Польщі, домагаються скорої розвязки галицького питання, та зазначив, що ті обставини, які промовляли за прискоренням тої розвязки минулого року, в ще більшій мірі вимагають тепер того рішення.

Польський делегат, п. Ашкенази, шукав безуспішно за опонентами серед деяких членів комісії, та коли їх не найшов, заявився сам за прийняттям внесення, подаючи до відома зібраним, що „Польща предложила союзним правительствам — морське — „великодушний проект автономії для Східної Галичини, котрим запевнюється всім народам, заселюючим сей край, рівність і свободу (?), та що сей проект є предметом вимін думок між інтересованими правительствами і, треба сподіватися, недалекої розвязки проблеми. Оповідання п. Ашкенази про польський проект автономії, зустрілося з усмішкою на лицях деяких членів комісії.

Після п. Ашкенази, промовив литовський делегат, п. Сідзікавскас, щоби висловити симпатії литовського народу для визвольних змагань українського народу, що тяжко терпить під польським режімом та побажати, щоби представники Східної Галичини, як незалежної держави, небавом засіли в Союзі Народів.

Тоді подразнений п. Ашкенази, став дорікати, що литовська делегація шукає всякої нагоди, щоби накинутися на Польщу.

На те відповів згаданий литовський представник, що його наміром не було атакувати Польщу; він бажав тільки станути в обороні високих змагань українського народу за державну незалежність, — змагань, які так добре розуміє недавно визволена Литва.

Після того замкнено дискусію, — і внесення принято одноголосно політичною комісією.

Вкінці на зборі Союза Народів, 22. с. м. був референтом сього внесення п. Ляпоент. Предкладаючи рішення політичної комісії, зазначив ще раз, що обі сторони, себто представники Східної Галичини і Польщі, домагаються скорого вирішення, хоч вони ріжняться між собою щодо способу розвязки сього питання.

Після сього реферату повний збір Союза Народів, приняв одноголосно предложену політичною комісією резолюцію, яка звучить у французькім тексті: „L'Assemblée de la Société des Nations renouvelle le voeu exprimé par la deuxéme Assemblée, dans sa résolution du 27 Septembre 1921, tendant á ce que le Conseil de la Société attire l'attention des principales Puissances alliées et associées, sur l'opportunité de regler á une date prochaine, la situation juridique de la Galicie Orientale".

Англійський текст сеї резолюції звучить: „The Assembly of the League of Nations renews its wish expressed in the resolution adopted by the second Assembly on September 27-th, 1922, that the Council of the League draw the attention of the Principal Allied and Associated Powers to the desirability of determining at an early date the status of Eastern Galicia".

Так знов виступила справа Східної Галичини на черзі нарад Союза Народів, що виразно вказав головним державам антанти на конечну потребу негайного вирішення нашої справи.

На сій основі належить сподіватися, що Найвища Рада, як покликане міжнароднє тіло, виконає своє право і обовязок та в імя національної справедливости вирішить державне становище нашої Східньої Батьківщини.

ПІВ МІЛІОНА
польських марок
НАГОРОДИ
виплатить „Просвіта" у Львові тому, хто вкриє винуватця вибуху в її домі. Головний Виділ.

Польська легенда.

„Corriere diplomatico e consolare" приносить дня 30. серпня вступну статтю п. з. „Польська легенда". Є вона на стільки цікава, що варта привести її в цілости.

„Новий міністр закордонних справ польської республики п. Е. Нарутович може почванитися, що дебютував зовсім сензаційно. Заяви, які він уважав вказаним зробити представникам міжнародньої преси, мали на меті поставити його на рівні із львами Малої Антанти; ці заяви мали справді ту честь, що розповсюдилися дуже широко, хоча й не дуже стихійно. П. Нарутович прибрався у таку мягеньку шкуру і промовив з такою вірнілевою ніжністю, що в ріжних европейських країнах, а може й за океаном мав успіх між людьми не дуже проникливими та тими, які вже забули історію молодої республики. Таку ще силу має нині кожде заявлене бажання миру!

На жаль, ми не належимо ні до одної, ні до другої групи і тому така промова, яка зустрілася з оплесками, не може осліпити нас на стільки, щоби ми повірили в цю шкуру ягняти.

Послухаймо, що каже сам п. Нарутович:

— „Міністерська програма, яка торкається автономії Східної Малопольщі, є загально відома. Вибори розписані на цій території являються природним актом суверенности, який виконує без застережень польська держава. Я маю це пересвідчення, що між Русинами (!) запанує погляд про необхідність свобідного співробітництва у межах польської держави, яка не лише спасла країну від близької загибелі, але зуміла від першого менту по скінченій війні довести її до таких економічних результатів, які дають найкращі надії на майбутнє. Не маю ніякого сумніву, що союзні держави визнають повну суверенність над Східною Малопольщею і що одинокою причиною загаєння цієї справи з їх боку є дбайливість про національні меншости. Я мав уже нагоду предложити проект автономії, який буде переданий соймови і не маю ніякої підстави сумніватися, що він буде принятий прихильно союзними державами".

Не зашкодить зробити кілька уваг до цього. Хоча програма нового польського кабінету є загально відомою, то проте слід зробити щодо його становища кілька застережень. Те, про що не є відоме нікому, це те: що це така оця Східна Малопольща? Якщо це є територія етнографічно польська, як на це має вказувати і назва, то й ніхто й не гадає заперечувати щодо неї суверенности польської республики і і вона повинна підлягати опіці міністра внутрішніх справ ранійше, ніж мав би нею пілкуватися так запопадливо міністр закордонних справ. Колиж, навпаки,—як це можна збагнути із тексту згаданої промови — під назвою „Східна Малопольща" треба розуміти Східну Галичину, тоді треба подивляти без-

По. 305/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 18. з дня 21. вересня 1922. під наголовками: 1) „На ріжні теми" в уступах а) від слів „є хитро-мудро" до слів трагедією шарварників", б) межи словами „в своїм часі" а „прохання п. Натуровича". ц) межи словами „єдиній напрямній" а „Варто кількома словами. 2) „Процес Федака і тов." в уступах: а) межи словами „який їх стрівав" а „Цей незначний епізод, б) від слів „Хто кпить" до кінця сте „його начальству" містить в собі єство ad 1) злочину з § 65 з. к., ad 2) проступку з § 300 з. к., узнає доконану в дни 20. вересня 1922. р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій сторонці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 21. вересня 1922. (Підпис печатний.)

церемонність (dis'nvoltura) п. Нарутовіча, який з одного боку вважає явне нехтування мирових договорів геройським вчинком уряду, якого стовпом та ліхтарнею він сам являється, а з другого боку прикидається, що стискає руку союзникам з найщирішим палом. Треба допустити, що п. Е. Нарутович не мав ще часу прочитати трактатів у тій царині, в якій покликали його до праці; инакше не можна би собі розяснити дивовижних слів, які варта повторити ще вдруге: „вибори розписані на цій території (себто у Східній Малопольщі) являються природним актом суверенности, який виконує без застережень польська держава".

Кудиж поділися ст 87 версайльського трактату і 91 та 92 ст. трактату сен-жерменського? Якщо перший в них видається вам, Ексцеленціє, вже надто перестарілим, не відмовте нам цієї приємности і прочитайте з нами два останні.

„Ст. 91 каже: Австрія зрікається на користь головних союзних та примирених держав усіх своїх прав та домагань на територіях, які належали до давної австро-угорської монархії, які находяться поза її новими межами, описаними в артикулі 27, часть II. (п. з. Межі Австрії) і які не є в сучасний мент предметом ніякої иншої приналежности. Австрія зобовязується прийняти рішення головних союзних та примирених держав що до вище згаданих територій, а передусім у справі громадянства їх населення.

Ст. 92. Нікого з мешканців території давної австро угорської монархії не можна переслідувати або турбувати ізза його політичного становища на протязі від 28. липня 1914 аж до дефінітивного означення суверенности на згаданій території, або ізза означення свого громадянства згідно з умовами цього трактату".

Коли можна заявляти, що згадані статті не торкаються у першій мірі Східної Галичини, то яка є нині одинока територія, якої долі головні держави ще не вирішили?

Рада Ліги Націй зібрана в Парижі 28. лютого 1921 сказала у цій справі ясно та коротко:

1) Пункти мирового договору, які торкаються прав етнічних меншостей у Польщі, не можуть бути прикладені до Галичини, яка находиться поза межами Польщі.

2) Не можуть бути прикладені до Галичини пункти про виконування мандатів ні ці, які торкаються контролі виконуваної над мандатарієм з боку Ліги, тому, що Польща не одержала ніколи мандату на введення до цьої країни власної адміністрації.

3) Польща є в дійсности і лише військовим окупантом Галичини: лише Найвища Рада союзних держав може видати рішаючу постанову у цій справі.

Досить прочитати цих кілька цитат, щоби бачити ясно, як у божий день, що згадана мирова політика республики з під білого вірла виявляється у свідомому та систематичному потоптуванню мирових договорів і що вона в силі викликати лише щире обурення союзних держав у день, коли вона вважить ся благати в них спасення на підставі т. зв. „довершених фактів". Уже само створення цього поняття являється повним нарушенням міжнародніх взаємин.

Зрештою Поляки є своєрідними рецидивістами. Зірвання сувальської умови, приготований удар генерала Желіговского та насильне заняття Вильна пролили аж надто сліз та крови, щоби в цих двох справах не добачити тої самої методи і сої самої мети. Новий польський міністр закордонних справ мусить рахувати на дуже велику несвідомість головних держав, коли заявляє, що справа Вильна є вже вирішена самим її населенням, а галицька Україна не бажає нічого кращого, як працювати з його урядом у межах польської держави!

У заявах, які ми тут навели, є досить доказів наміреного замаху на союзників; тому надіємося, що ці наміри полишаться без наслідків. А в тім: п. Нарутович не сумнівається, що одержить від союзників права на повну суверенність над Східною Малопольщею. Скажім щиро, що колиб ми були на його місці, то не мали би таких надій. А щоби не здавалося, що ми дивимося на цю справу однобоко і без ніяких даних, відсилаємо польського міністра закордонних справ та наших читачів до виїмків із протоколу конференції в Генуї". (Зміст цього протоколу був переданий у „Ділі". — Редакція).

Заповіджений

на 1. X. 1922. Чайний Вечер на дохід Українських Інвалідів не XXI. **відбудеться.** 1—1

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

З Волині.

Староста — цензором.

Повітовий староста пов. Луцьк, крім не прислугуючих йому обовязків цензора, ще й до редагування українського часопису втручається. Так наприклад він повставав проти поміщення у ч. 7 часопису „Українське життя" з 24. вересня с. р. статті-передовиці про значіння Просвіт: мовляв — такого змісту статті не входять у програму часопису. У двох місцях (дві замітки) згаданого 7 числа „Українське Життя" конфісковане".

Цензорські аспірації того пана старости сягають так далеко, що він повстає проти самої згадки про вибори „до польського сойму і сенату"... Натомісць „мудрий" адміністратор вимагає писати про вибори „до нашого сойму, до нашого сенату"... Якого саме нашого — він так і не пояснює. Чи буває не до українського?

Жертва польського шовінізму.

Учитель Воодович (з околиць Сарни) переслідований Поляками а потім звільнений з посади — строївся.

Виборчі „wolności".

26. вересня на дворці залізничому в Ковлі заарештовано Марка Лущевича за те, що декому з пасажирів давав оповістку про скликання на 1. жовтня віча в справі виборів. (Оповістка сама перейшла цензуру пана старости!) Арештованого під багнетами відпроваджено з дворця до повітової командк паньствової поліції.

Закриття школи.

У місточку Турійськ шкільна інспекція вдруге закриває українську школу. Слід зазначити, що фреквенція в закритій школі доходить до двісті учнів. А в польській школі було всього на всього дев'ятнайцять учнів, з котрих шіснядцять Поляків „мойжешового визнання". Терором і залякуванням змушується батьків посилати тепер дітвору до польської школи. Батькиж мають хопитись за бойкот польської школи, домагаючись своєї рідної.

Передвиборчий зїзд.

В Ковлі 1. жовтня має відбутися повітовий виборчий зїзд; кожне село має прислати пять представників. На порядкові денному зїзду поміж иншим намічення кандидатів до сойму.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

„Автономія".

(Доконченя.)

Ст. 11. Сеймик складається у кожному з тих трьох воєвідств із двох палат, із яких одну творять посли руської курії.

Обі палати радять і приймають постанови окремо, під проводом вибраного через них голови або його заступника.

У спільних справах приймається постанови за згодою обох палат.

У справах, які торкаються одної лише народности, досить постанови тільки тої одної палати.

Права, застережені воєвідським сеймикам у ст 7 част. I. цього закону, будуть належати відповідній палаті сеймику.

Ст. 12. Закон про регулямін, порішений сеймиком, визначить спосіб і порядок нарад воєвідського сеймику та платні його членам на час нарад.

Ст. 13. Львівський воєвідський сеймик складається зі 100 членів, із яких приходить по 50 на кожну палату.

Станиславівський і тернопільський сеймики складаються кожний з 60 членів, а котрих по 30 приходить на кожну палату.

Ст. 14. Сейм Річипосполитої призначатиме щорічно суму на цілі самоврядування названих воєвідств, відповідно до витрат, які держава має на ті самі цілі в иншіх воєвідствах, а саме беручи відношення кількости населення воєвідства до кількости населення решти воєвідств. При вираховуванню тої суми не буде братися на увагу допомог, призначених на покриття шкід, спричинених воєнними подіями.

Та сума буде йти в першу чергу на покриття спільних витрат воєвідства. Можлива надвижка буде поділена поміж обі палати до їх розпорядження, можливий недобір буде критий через обі палати.

Ст. 15. Кожна палата з окрема покриває витрати на цілі самоврядування лише одної курії, накладаючи на населення своєї курії до-

в. ДИКАНСЬКИЙ.

ЧЕРЕПИЦЯ.

Вже майже рік, як ми — тоб то: я, жінка та синок Юрко (у кождого ж Українця повинен бути синок Юрко!) залізли в малесеньке словацьке містечко. Сиділи там, як жаби в копанці: нікого не зачіпали, всього сторонилися, завжди й зі всього були задоволені — особливо, коли нас про щось питалися місцеві мешканці. Тихо й мирно доїдали ми свої останки, принагідно відвозючи до Братіслави чи Берна якийсь „історичний" перстенець, або „бабусину" застібку. Але що — новий день, то дужче нас стискувала скрута й часто ночами, коли Юрко, наласившися по горах, міцно спав, ми з старою робили сумні розрахунки. І кождого разу вони кінчалися однією й тією ж самою, „побутовою сценою".

— Мусимо що сили робити економію. Мусимо ще менше видавати, — незмінно говорив я, обережно відрізуючи ножичками четвертинку „спорта", якої без певного мистецтва не можна було навіть заткнути в цибушок.

— Та нема-ж як! — зітхаючи відповідала дружина. — Я вже нічого дешевшого за бараболю та сало й вигадати не можу. До того ж — дитина. От знову чисто обніс штаненята на смереках...

— Не може бути!... — дивувався я так, ніби почув новину про упадок большевиків, чи визнання антантою самостійної України. — Не може бути!... Я-ж вибрав йому на штани справжній залізо-бетон!.. Ти ще й сама говорила, що й до дому їх привезе!

— Говорити — говорила... А щож з ним поробиш?!.. Не можна-ж дитини увесь час у хаті тримати. Потім ти-ж сам його навчив дратися на гору, щоб там обламувати галузя. Ну, тільки вискочить на двір, враз щось і знівечить. Особливо — черевики!... Тут-же такі кляті гори та каміння, що й мої вже знов потерлися на підошвах.

Я вже зо три дні перед тим, як жінка сушила свої черевики біля печі, помітив те сумне явище. Але-ж тепер знову, болісно вразливо здивувався:

— Та не може.. От, Боже ж мій!... Ну, що ж його робити?!... Мусимо, моя люба, економити... Менше сала, чи що там... Лишається одно: економія!...

В сім останнім реченню полягала вся моя фінансова система, вся економічна політика.

Жінка безпомічно заломлювала свої попечені руки з порепаними пальчиками, колись такими тендітними й мнякенькими, безпомічно закидала назад голову, намагаючися стримати сльози. А вони вже наповняли її глибокі очі й блищали, мов у прозорих озерцях...

Я шкварчав своїм „спортом" —, бо він уже давно передав свій вогник саморобному черешневому цибушкові, — й починав безтямно ходити вперед та назад по низенькій хатинці селянської хатки, в якій ми чекали голодної смерти...

І ось одного разу, саме коли я почав свою чергову промову про необхідність економії в нашому безрадісному життю, — хтось застукав у двері.

Жінка хутко витерла очі крайком передника, а я взяв свічку й пішов одмикати. Передо мною стояв величезний чоловяга в потертому вояцькому сіряговi, з клунком за плечима. Обличя — типового полтавського парубка, ясні, щирі очи, білі блискучі зуби.

— „Ма уита!" — привитався він по чеському, а далі вже запитав по українському:

— Чи ви пан Семен Степовий?

— Я. Чим можу служити?

— Кому? — перепитав невідомий.

— Як: кому?... Вам, очевидно, бо-ж ви мене на щось шукали, — промовив я.

— Авжеж шукав. Ось маєте листа, — повільно промовив тість і почав мацати себе по всіх кишенях.

Саме починалася весна й надвечір помітно холодніло, а в нас у хаті було витоплено, хоча й назбираним у громадському лісі хмизом, одначе дуже „економно".

— То йдіть сюди, до хати та зачиняйте двері! — озвалася жінка, виходячи до сіней і помітивши, що невідомий чогось шукає в клунку.

Лист був із Берна такого змісту:

„Любий товаришу! Подавець сього, — не знаю його прізвища, — хоче вчитися робити черепицю і т. д. Я чув, що у Вашому містечку є черепична фабрика, то й порадив йому їхати до Вас. Се — мила й певна людина. Поможіть йому і т. д. — Ваш Дичковський".

У мене похололо в серці і я мовчки передав записку жінці, а сам промовив до гостя:

— Се якесь непорозуміння.. А в тім заходьте, прошу вас, — поговоримо. Тільки — вибачайте — в кімнату не можна, бо там спить дитина. Підемо до кухні.

— До кухні ще й ліпше! — вирішив незнайомий, поклав у ку-

датки до безпосередніх державних податків або безпосередні податки.

Ст. 16. Як що обі палати гадають наложити посередній податок на загальні ціли або заплату, яку не можна буде розложити відповідно до приналежности до оподаткування курій, тоді вони мусять порозумітися одна з одною та по згоді наложити такий податок або заплату на всіх мешканців воєвідства.

Ст. 17. Надвижку, яка залишиться після покриття спільних витрат (ст. 14 і ст. 16 цього закону) ділить поміж обі палати сейміку, згідно з числовим відношенням „руских" курій до загалу населення даного воєвідства.

Той сам принцип приміняється при розподілі сум, призначених на покриття недобору, який вийшов зі спільних витрат.

Ст. 18. Окремий закон визначить для обох палат воєвідського сейміку принцип закладання і ведення податкового катастру.

Ст. 19. Воєвідські виділи (ст. 8) будуть складатися з Воєводи або його заступника як голови, та з 8 членів і стільки же заступників, вибраних по половині з окрема кожною палатою воєвідського сейміку, а також з 4 членів і стільки же заступників, іменованих воєводою з поміж громадян обох курій.

Ст. 20. Виділ ділиться на дві національні секції, які радять під головуванням воєводи або його заступника. У справах загального характеру обі секції воєвідського виділу радитимуть та прийматимуть постанови спільно. Про справи, які будуть торкатися тільки одної курії, радитиме і приймати постанови кожна секція зокрема.

Ст. 21. Воєвідським виділам будуть додані урядовці, з відповідною освітою, службово підлеглі воєводі, як голові воєвідського виділу та воєводою призначені. При призначуванню слід брати на увагу поруч з потрібною освітою також національність кандидатів, так, щоби склад відділів воєвідських виділів відповідав справжнім національним потребам.

Подібно треба робити при призначуванню осіб в инших установах на території названих воєвідств, а у центральних владах у тих відділах, котрі є найвижчими державними інстанціями у справах греко катол. церкви і „рускего" шкільництва.

Ст. 22. Ані держава ані ніякий самоуправний публичний орган не можуть провадити кольонізації на території названих воєвідств.

Ст. 23. Влади і державні суди, вживаючи у внутрішньому своєму урядуванню польської мови, будуть відповідати на заяви сторін на їх мові, себ то по польськи чи то по „руски", будуть приймати до протоколу та підчас ведення розправи устні зізнання на обох мовах.

Самоуправні влади самі визначать собі мову внутрішнього урядування.

Ст. 24. Мову навчання у школах, утримуваних одною з палат воєвідського сейміку визначить та сама палата.

Ст. 25. Сейм Річипосполитої польської прийме постанову про оснування рускего університету та запевнить йому потрібні фінансові засоби з державної скарбниці. Той університет, організований автономно, згідно з розпорядженнями про академічні школи, буде підлягати безпосередно міністрові віросповідань і освіти.

Ст. 26. Воєвідські закони і всілякі урядові оповістки будуть оголошувані на польській і „рускей" мові в урядовому воєвідському часописові.

Закони, розпорядження і инші державні акти, які матимуть загально обовязкову силу через оголошення у вістнику законів Річипосполитої, будуть, по змозі одночасно, передані до відома названих воєвідств у воєвідському урядовому часописові також у перекладі на „рускую" мову.

Ст. 27. Самоврядування названих воєвідств буде переведене в життя найдальше до 2 років після оголошення цього закону.

У тому ж часі уряд приступить до оснування „рускего" університету.

ЧАСТИНА III.

Ст. 28. Цей закон приймає обовязкову силу з днем оголошення.

Реченець, коли він увійде в життя у воєвідствах, які вже мають воєвідське самоврядування, визначить окремий закон.

Ст. 29. Виконання цього закону доручається Міністрові Внутрішніх справ.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Галицькі відносини.

Замотушення.

„Gazeta Codzienna" доносить, що в селі Оброшині напали Поляки на дім українського пароха і підпалили збіжа. В тому селі перебуває військо. Між населенням і військом прийшло до перепалки і крісової стрілянини.

Згмах на залізницю.

Як нас повідомляють, на лінії Вигнанка Івене Пусте, біля Гермаківки вискочив потяг із шин, наслідком чого залізничий рух перервано на 48 годин. Стверджено, що причиною катастрофи було вирвання шин. Справників не виспідженo.

Пожари.

Дня 18. вересня спалено фільварок в Звягли пов. Борщів. Того самого дня невідома рука вибила вікна в поліції в Сколім пов. Борщів. В Ставчанах згоріло панське збіже, в Бартатові стирта віваса, в Стрілкові пов. Стрий згорів фільварок графа Брунцкого. В Баківци пов. Бібрка напало кількох підозрілих студентів (?) узброєних в кріси і прогнавши варту, що пильнувала фільварку підпалили стирти збіжа. Шкода виносить 60 мід.

Дальше довідуємося, що 26. вересня згорів фільварок в Стриганцях пов. Стрий. До села спроваджено карну експедицію, в складі 200 кавалеристів. Другої ночі згорів фільварок в Підгірцях коло Стрия. Туди прийшла також карна експедиція.

Смерть члена гуцульської делегації.

Як доносить польська преса убитий член гуцульської делегації називався Юрко Петрійчук. Його замордовано вистрілом з револьвера з пімсти за те, що він їздив з чолобитнею до начальника польської держави Пілсудского. Поліція наложила 200 тисяч марок нагороди для того, хто викриє убийника, але безуспішно.

Карні експедиції.

По селах, станиславівського повіту, розташовано військо для здавлення „саботажу".

Особисті труси на двірци.

Двірець у Львові є переповнений поліційними агентами, які вважають підозрілою кожду людину, що розмовляє по українськи. І так в четвер дня 28. вересня ц. р. перевели строгий особистий трус. на тому, що розмовляв з п. Зофією Онишківною по українськи. Онишківну слідили агенти, безправно арештували її і завели на поліційну сторожу. Тут поліційний агент (25-літний хлопчина) намагався в нахабний спосіб перевести особистий трус і лише крик і плач дівчини відвів його від цего.

Репресії.

В Добрянах захватировано одну сотню кінноти з Ланьцута. Війта, якому приказано принести яєць, молока і пр., а який очивидячки всього не міг доставити — побито до крови. Также побито до нестями одного з господарів, який протестував проти простого рабунку сіна із його стодоли. Після 8 ої години вечером не вільно ні світити, ні показуватись на вулицю села.

На днях староство скликало усіх війтів повіта на „сесію" до Стрия. Тут п. комісар Згода загрозив, що як до суботи (30. с. м.) не будуть доставлені підписи членів виборчих комісій, на усіх наложена буде кара по 200.000 мп. А як війти спротивляться дати листу виборців з печаткою і підписом, у ці села будуть післані карні військові експедиції.

Голодівка в тюрмі в Перемишлі.

В слідчій вязниці Окр. суду в Перемишлі сидять від 14. VII. 1922 Франц Заяць, Волод. Кавцьо, Іван Осип Третяк, Василь Баняк, Василь Шот та Іван Денис Молещій всі з Судової Вишні, підозрілі за злочин з § 4 зак. з 27. V. 1885, доконаний через атентат на будинок поліції в Судов. Вишні. Слідство, яке виявило повну безпідставність підозріння, було покінчене дня 18. IX. 1922 і того дня передано акта прокураторії. Речинець визначений § 112. к. п., давно минув, а прокуратура по нинішний день слідства не застановила, ані не внесла акти обжалования. Заяви й особисті інтерпеляції адв. д-ра Загайкевича, щоби приспішити слідство і випустити арештованих на волю — остали без успіху. Інтервеніючому в прокуратурі дня 26. с. м. д-ру Загайкевичеви заявив прокуратор Юркевич, що в прокуратурі справа пробуде що найменше ще який тиждень.

Дня 27. с. м. розпочали увязнені голодівку. З приводу цеї пинявости перем. прокуратури вислав д-р З. дня 27. с. м. зажалення до надпрокуратури у Львові. Поокуратура в Перемишлі відома з багателізованя горожанської свободи.

Наглі суди в Тернопільщині.

Тернопільський воєвода п. Ольпінські оголосив дня 20. вересня

точок клунок, скинув шинелю й витираючи вуса, неначе збирався цілуватися, вступив до пекарні.

Ми посідали край стола!

— Ну, розповідайте до ладу, яка справа? — досить сухим голосом спитав я.

Перш за все мені було неприємно, що навіть у такім відлюдним закутку не можна здихатися зустрічі з земляками, перед якими не хотілося показувати свого вбозтва: по друге — я прочував, що доведеться гостеви давати вечеряти, а се-ж у значній мірі розхитувало мою економічну теорію.

— Та що ж там розповідати? — відказав земляк, помовчавши. — В листі ж написано.

— В листі написано надто мало, хоча й багато нісенітниць. Там навіть не зазначено, як вас звати.

— Мене? — спитав гість.

— А то ж кого? Не мене-ж — уже з певним роздратуванням відповів я.

Гість поглянув на мене світлими, ласкавими очима й спокійно відповів:

— Мене звати, положімо, Левко, але се — неважно.

І знову замовк.

— Знаєте що, пане-добродію? — сказав я вже зовсім сухо. — Давайте говорити по людському. Хто ви, чого ви сюди приїхали та в яких ви зносинах із Дичковським?

Щоб утишити своє роздратування, я витяг бляшану шабатурку з-під пенсне, що нині заступала мені колишню срібну цигарницю, й узяв нову чвертку „спорта".

— Може маєте цигарку? — тимчасом запитав Левко. — Я вже зо два дні не палив.

Я скрипнув зубами й подав йому пальцями цілий „спорту".

— Паршиві дуже, — додав я, — ще й курити не будете.

— Хто — я? Та я увесь час палив бурячиння! — весело промовив гість і його гарне обличя осяяла просто чарівна усмішка, що показала два разки блискучих, рівних, як перлини зубів. Се-ж „спорт", — додав він, запалюючи.

— Дуже гарні цигарки!

Ми з жінкою переглянулися. В її очах заграв далекий відблиск сміху.

— Ну, так, — промовив я. — То-ж розповідайте, пане-добродію.

Левко поворушив губами, глибоко втягнув дим у легені й, помалу випускаючи його геть, поважно промовив:

— Власне кажучи, нема, здається про що й розповідати.

Я вже мовчав, але почував, як мене беруть за живе чорти.

— Бачите... — проказав він по довгій павзі. — Як я прибув до Берна, так отой Діжковський, чи як його там? — Він здається, наш консул, чи що, — й говорить: — Ви хочете, каже, вчитися на черепицю? А я й кажу: — Ну — да! Так, каже, їдьте до Звіржиці, а там каже, така є фабрика, на черепицю тоб то. І наш земляк там є добрий, говорить чоловік, Семен Степовий — на наймення, тоб то, виходить, ви... Так він, говорить, вас і поруководить.

— Та сеж — чиста дурниця! — спалахнув я. — Жадної тут черепичної фабрики нема. Є тільки якась майстерня кафлів на печі. Як же можна посилати чоловіка на галайбалай, тратитися на залізницю?... Але не в тім річ. Відкіляж вас знає той дивак Дичковський взагалі, а також, що ви потрібуєте якоїсь дурної черепиці?

— Е, ні, постривайте! — перепинив мене Левко. — Я черепиці не потрібую. Навіщо вона мені тут здалася б, коли моя хата на Полтавщині?! Я хочу навчитися, як її — себ то тую черепицю — робять? Потому — це добра річ!... А на залізницю я не витрачався, бо йшов пішки.

Я прикусив губи, щоби не почати відповіди з „чорта", а Левко, зробивши знову велику павзу, продовжував:

— Діжковський той, звісно, мене не знає... Тай відкіля би же він знав, як ми тільки отоді раз і бачились? Ну, а видно, він теж добрий чоловік, бо враз говорить: — Коли ти, Пилипченко, — себ то я! — коли, каже, хочеш робити черепицю, то їдь, говорить, просто до Семена Степового!

— Та щож він, очадів чи що? — вже зірвався я на рівні ноги. — Хіба я черепичний майстер, чорт його візьми!

— Кого? здивувався Пилипченко.

— Кого? — І вашого „доброго Діжковського", й ту їдотську черепицю!...

Пилипченко випустив дим, придушив пучкою бичка й відказав:

— Ну, то ви — напрасно!... Черепиця — вещь потрібна, особливо, де нема великих лісів та часті пожежі. Та й чого мені дурно тинятися по заграницях?!

— Гаразд, добре, алеж мені яке до сього діло?

— Ну, звісно, ви маєте своє діло. А тільки, як я вже сюди забився, то проситиму вас, щоби мене поруководили.

— Кудиж я вас „руководитиму", колиж я вам ясно сказав, що

публичними афішами в польській і українській мові до числа 608|Т введення наглих судів в цілому тернопільському воєвідстві за злочини з § 85 з. к. (публичне насильство через злостиве ушкодження чужої власности), з § 134 з. к. (убийство), з § 166 з. к. (пічпал) і з § 199 з. к. (рабунок). Що до сих злочинів здержано компетенцію звичайних судів, себто трибунал в орікаючих і лави присяглих, а віддано їх наглим судам яко трибуналам надзвичайним, що рішають в сумаричному поступованню і на випадок узнання підсудного винним видають тільки вирок смерти, від якого нема ніяких средств правних і який до трьох годин про прголошенню вироку мусить бути виконаний, хиба що в міжчасі перед екзекуцією наспіє уласкавлення. Вердикт наглого суду мусить бути одноголосний, инакше справа йде перед звичайні суди.

В оголошенню, якого не писав правник-знавець карного права і карної процедури, сказано, що властиво не вводиться на ново наглих судів, але привертається назад їх діяльність ще з 15. мая 1919 ч. 7856 адм. Автор сього зарядження мав очевидно на оці, щоби під компетенцію наглих судів підлати всіх причасних до підпалів панських стирт і панських фільварків, що мали місце ще перед 20. вересня с. р., а яких досі не зловлено. Таке зарядження є протизаконне, бо під компетенцію наглих судів можна віддати тільки сих підсудних, що закиненого їм злочину допустилися по оголошенню наглих судів. З окрема, що до тернопільського воєвідства, то наглі суди в останніх часах тут не істнували, а наведені в всевідському оголошенню злочини підпадали під звичайну компетенцію орікаючих трибуналів чи там лави присяглих. Впрочім наглі суди вводиться в правила тільки при виїмковім стані, якого тепер нема.

В мотивах оголошення подано, що супроти частих випадків підпалу, мордів, рабунків і ушкодження середників публичної комунікації належить завести наглі суди для привернення ладу і порядку та безпеченства майна і життя. По правді однак кромі підпалів панських стирт і панських маєтків, нема тут на Поділю ні мордів, ні грабунків. Впрочім введення наглих судів хоч би для припинення підпалів є непотрібне, бо вже на основі § 167 а) з. к. є передбачена кара смерти на сих, що творять банди наміряючі підпалом ширити знищення (wenn der Brand durch besondere auf Verheerungen gerichtete Zusammenrottung bewirkt worden ist). Вже по оголошенню наглих судів були тут випадки підпалів дворських стирт і фільварків. Досі не увязнено тут ні одного виновника підпалів.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присилає отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Революційний комітет у владі.

Віденські денники подають, що старшинська Рада військових частин, які повернули зі Смирни іменувала полковника Зітураса військовим командантом округа Сальонік. Вся військова і цивільна влада остала на місци і не противиться революційному рухови. І таки з приказами революційного комітету відлетіли до Македонії і Тракії. Грецька фльота відплила до Піреус, щоби ждати там приказів революційного командування.

Переїзд короля Константина до Зединених Держав.

„Дейлі Мейл“ доносить, що в грецьких колах в Льондоні кружляє поголоска про намір переїзду короля Константина до Зединених Держав. В Вашінгтоні ведутсься вже в тій справі переговори.

Папа до Кемаля паші.

З Риму доносять, що папа вислав до Кемаля паші телеграму, де просить його видати зарядження які запобігли би новому проливови крови.

Справа Сходу на англійській Раді Міністрів.

З Льондону доносять, що англійська Рада Міністрів розглянула оноді справу Сходу. Вислухано звіту знавців для справ морських, сухопутних і воздушних в звязку з обороною пролівів. Льондонський кабінет є правдоподібно прихильно успосіблений для російських дезидератів, які торкають справи пролівів, однак із застереженням всіх середників осторожности на випадок колиб союзники рішилися допустити совіти до конференції.

Справа допущення Росії на конференцію.

Кореспондент „Райтера“ обговорюючи справу участи Росії в наміреній конференції, пише: Англійські політичні кола не заперечують право участи сов. Росії в конференції, але сов. Росія не належить до держав, що підписали договір в Севр. В англійських колах панує погляд, що допущення Росії до участи в конференції є спільною справою союзників.

Пляни Зединених Держав.

З Вашінгтону доносять: На внесення адмірала Брістл уряд Зединених Держав згодився вислати до Царгороду 12 контрторпедовців з харчами для голодуючих і для оборони інтересів американських горожан.

Голос англійської преси.

Англійські денники оцінюють положення на Сході, як дуже серіозне. „Таймс“ пишуть, що в урядових колах замітне велике занепокоєння. Кореспондент „Дейлі Мейл“ доносить з Царгороду, що одиноким виходом для справи булоб порозуміння між Геррінгтном і Кемаль пашою відносно конференції. Кореспондент „Дейлі Кронікль“ доносить, що султан задумує залишити Царгород і зрезигнує з престолу. Кружляють поголоски, що султан старається дістати пашпорт до Англії або Швайцарії.

Англійські корабі в Царгороді.

З Царгороду доносять, що прибуло там 10 кораблів англійської антлантійської фльоти.

Англійські війська в Туреччині.

ПАТ. доносить з Льондону, що до Туреччини вислано знова три дальші полки піхоти.

Бунт грецьких потків.

„Есошіейтед Пресс“ доносить з Атен, що 8. грецький полк прилучився до бунту. До Атен вислано домагання, арештувати міністрів Гунаріса і Стратоса, як відповідальних за поразку Греків в Малій Азії.

Приклонник Венізельоса.

Атенські денники доносять, що грецьким премером стане правдоподібно ген. Нідер, який є приклонником Венізельоса.

Англійське запевнення.

Льондонські круги заперечують поголоску, неначеб англійські війська стріляли і кидали бомби на турецьку територію, що сусідує з з невтральною полосою. Неправдивою є також вістка про допущення Англійцями Греків на територію невтральної полоси.

Преса.

Югославія й Чехословаччина — і справа Східної Галичини.

Чеська „Трібуна“ пише:

Народно-демократична партія в Польщі веде завзяту боротьбу проти Українців. Вона є противником східно-галицької автономії і на днях устроює в цілій Галичині віча з протестами проти „компромісової“ політики влади. Факт, що її первісний проєкт відкликано для випрацювання нового проєкту, з якого народні демократи булиб вдоволені, доказує, що польська влада навіть не старається вирішити питання Східної Галичини з точки погляду, який відповідав би інтересам міжнародним, а передовсім українським, але ставить її вирішення в залежність від волі поодиноких польських партій. Варшавська влада піддається теророви одної політичної партії, при тім одначе зовсім нехтує ухвалу Найвищої Ради й артикул 91. Сенжерм. договору про міжнародне становище Сх. Галичини. В первісному проєкті говориться, що влада має перевести автономію в діло до двох років. Нині проєкт відкликаний, що може значити, що польська влада надумалася инакше в справі автономії для Сх. Галичини. Довідуємося, що східно-галицького питання не буде рішатися в сього-річному засіданню Союза Народів, як Поляки боялися, та що його рішення відложено на пізнійший час. Для Польщі має теж велике значіння тяжке заграничне положення Англії, бо вона головно була противником змагань Польщі до анексії Сх. Галичини. Варшава очевидно думає, що опір Англії зломаний трудностями на Сході та що Льойд Джордж не матиме в нинішній ситуації інтересу, ворогувати з Поляками.

Про становище Малої антанти супроти сього питання знаємо стільки, що особливо Югославія спротивилася польським претенсіям до Сх. Галичини та що польсько-югославянські відносини наслідком сього значно похолодніли. Щодо становища Чехословаччини, то воно висловлене в відносному артикулови чесько-польського договору, то є desinteressement. Поляки не можуть тому вимагати, щоби ми їх підпирали в Женеві або у великих держав дипльоматично. Колиж жадатимуть, — то, як ми певні сього — не будуть вислухані.

З польських справ.

Зміни в адміністрації.

З Варшави доносять до польських часописів: „Пшегльонд Вечорни“, який має інформації з кругів вблизьких до президії ради міністрів, нотує нині вістку, що приготовані від довшого часу первональні зміни в державній адміністрації, мають бути небаром зреалізовані. Зміни ті мають бути переведені в першу чергу в галицьких і шлеському „воєвудствах“. Також мають бути переведені номінації на становищах „містовоєвод“.

Перспектива нового польського сойму.

В варшавських політичних кругах говориться тепер виключно про майбутній польський сойм, при чому розсновуються найчорнійші перспективи. Загально впевняють, що велике число виборчих ліст і брак реальних кличів дають майже певність про неминуче роздроблення соймових угруповань. Говориться також про дуже недовгий вік нового сойму.

Пілсудскі на монетах.

З Варшави доносять до „Слова Польского“: Польське міністерство фінансів задумує небаром пустити в оборот дрібну монету жовтої краски, номінальної вартости 100 мк. На монетах буде вирізьблений портрет Пілсудского.

Совітська Росія.

Совітсько-хинські відносини.

В початкові вересня Іоффе звернувся до хинського уряду з нотою, в якій від імені большевиків пропонував скликати совітсько-хинську конференцію для урегульовання істнуючих між большевиками і Хиною суперечних питаннів. Тепер хинський уряд заявив свою згоду на улаштування такої конфе-

тут роблять не черепицю, а кафлі?!

— Кафлі?

— Та кафліж, кафлі!... Розумієте: кафлі на печі, а не на дахи!

Та воно й кафлі — річ не погана також. — глибокодумно зауважив гість.

Ми всі замовкли.

— А відкіляж ви родом і як опинилися за кордоном? — спитала жінка, щоби перервати прикру мовчанку.

— Хто? Я? — перепитав Левко.

Мене знову вкусили чорти: алеж стара засміялася:

— А як ви гадаєте, пане! — про кого я вас питаю?

— Та звісно — про кого: про мене! — прямодушно відповів Левко й знову щиро, якось підкупаюче засміявся своєю чистою усмішкою. — Я — бачите — повстанець. То й тікав від тих, червоно Єврейців. Ну, й забився сюди.

— Як же ви перейшли кордон?

— Тоб то, де?

— Та як же: де? — сміялася вже жінка. — Виж, певне, йшли через Польщу, там був один кордон, а в Словаччині — другий.

— Ну да, я йшов через Польщу, алеж кордонів жадних не бачив. Тільки й того, що з початку були Поляки, а потім стали оці — Словаки!

Тепер уже не стерпів і я. — Якийсь несподіваний напад веселощів залив мою досаду і я непристойно зареготав. Жінка й собі залилася сміхом, а за нами аж гикав та сміявся Левко.

— Їй же — Богу, чиста правда! — сказав він не знать до чого, а потім, помисливши, повторив знову: — З початку Поляки, а далі — Словаки!

І ся репліка викликала новий вибух спільного сміху.

Той щирий, отвертий якийсь наівно-дитячий сміх примирив нас з Левком Пилипченком. Від його незлобивого сміху, від його міцної, кремезної постаті, що, не зважаючи на свою величінь та видиму силу, дихала якоюсь природженою добрістю, — на нас, давніх вигнанців із рідньої землі, повіяло широкими просторами такоїж могутньої й такоїж безпосередньо-наівної України. Неначе рідний, теплий вітрець подихнув із тих неосяжних просторів, де шумить тирса, де шепчуть сиві верби над сонною річкою, де могутні дуби ласкаво ховзають блискучий усміх недоторканої саги, що крізь віти відбиває в собі блиск глибокого блакитно-прозорого неба...

(Довілчення буде.)

ренції в Пекіні, дякуючи Іоффе право встановити термін її скликання.

Арешти в Москві.

16. вересня московська чрезвичайка на московському залізничому дворі зробила раптову облаву й перевела численні арешти. 19. вересня за підписом Дзержинського з приводу того було опубліковано офіціяльне оповіщення, в якому зазначається, що облава мала на увазі знайти злочинні елементи, причетні до хабарництва і спекуляції. Слід зазначить, що з 211 арештованих по обвинуваченню в хабарництві було затримано 30 агентів охорони.

Бої на Далекому Сході.

Офіціяльне большевицьке повідомлення з Чіти сповіщає, що большевиками зайнято після боїв станцію Шиманську і розїзд Краєвський. Бої з частинами Приамурського правительства тягнуться далі.

Комунікація з Росією.

„Управленія державного пароплавства РСФР" умістило в болгарських часописах сповіщення про організацію в ближчому часі безпосередних пароходних рейсів між болгарськими і совітськими портами Чорного моря.

Замах на совітського агента.

Болгарські газети сповіщають, що на совітських агентів Іванцовського і Розенберга був переведений двома російськими біженцями-вранглівцями невдатний замах. Тепер болгарські комуністи зорганізували для совітських агентів в Болгарії свою самоохорону.

Криза транспорту.

В „Економ. Жизни" в одному й тому самому числі уміщено слідуючі телеграми:

„З огляду на важкий стан залізниці полудневої округи шляхів український совнарком постановив в 5. по 10. вересня весь вугіль на колесах переадресувать залізницям, виключаючи вугіль призначений для фльоти, військової офіції, для сільсько-господарських заводів й потреб водопроводів й освітлення".

„В царіцинському залізничому вузлі спостерігається брак рухомого складу. Вагонна криза загальмувала перевозку палива і збіжа".

По даним „Екон. Жизни" в середніх числах вересня в Таганрозі на залізницях було запасів палива на один день, в одеському районі на два дні, на катеринінській залізниці на один день, на полудневих залізницях на один день. На полудневих залізницях були випадки неподачи паротягів з браку палива.

Росія й Німеччина.

Совітська преса повідомляє, що в Москві провадиться жвава робота по виробленню проекту російсько-німецького торговельного договору.

Відсутність квартир.

З огляду на важку кріву, яку переживає Москва, в справі квартир, кріву, що викликана головним чином зруйнованням будинків під час революції ВЦВиконком постановив заснувати особливу надзвичайну комісію в справі мешкань, яка матиме право переселяти приватних осіб й установи з одного помешкання в друге, не рахуючись з існуючими договорами і згодами, що завязані на основі положень, що здобули силу під час нового економічного курсу.

Нові арешти.

„Голос Росії" повідомляє, що в Москві переведені нові арешти поміж меньшевиків і есерів, колишніх членів Установчих Зборів.

До „єдіной недєлімой".

Совітський комісаріят зовнішнього торгу признав необхідним перевести в найкоротший термін митне обєднання совітських республик. Має бути відновлений спільний митний тариф, єдине законодавство й стисло централізований митний адміністративний апарат.

Відмова Круппа.

В Німеччині велику сенсацію викликало рішення відомої німецької фірми Круппа відмовитись від підписаного цією фірмою концесійного договору з большевиками.

Большевики збираються розпочати проти Круппа судову справу.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви просяться слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Самбірщина.

Пруть до виборів.

З Самбірщини пишуть нам, що староста в Самборі дня 25. вересня ц. р. на зборах наказних війтів заявив, що Поляки з Українцями хочуть жити в згоді, тому то мусять всі Українці голосувати при виборах до польського сойму і сенату. Про участь в голосуванню мусять війти подбати. На жаль, не сказав ще староста, що всі з поборового віку, які будуть голосувати, підуть при бранці на весну служити в польськім війську яко такі, що заявилися польськими громадянами. П. староста не сказав теж, що примусу голосування польський закон на нікого навіть в корінній Польщі не наложив ані обовязку голосування. Хоч в повіті не було жадного підпалу, ні убийства, то спровадив староста військо і до Самбора, здається, з огляду на заведені наглі суди.

З передвиборчих практик в сяноцькому повіті:

Obwodowa komisja wyborcza w obwodzie głosowania Nr. 63. w gminie Wujskie w całym swym składzie oświadczyła, że wyboru względnie nominacji nie przyjmuje i z tego rezygnuje, a to z tego powodu, że ukraińsko-ruski naród nie bierze udziału w wyborach do sejmu i senatu.

Z uwagi, że wedle przepisu art. 26. ordynacji wyborczej z dnia 18. sierpnia 1922. Nr. 60. P. U. Rzp. m. od przyjęcia godności członków komisji wyborczych, nikt uchylać się nie może a godność ta nie nakłada na członka przymusu wybierania posłów do sejmu i senatu tylko wykonania ustawą przepisanych czynności, nie przyjmuje się powyż wzmiankowanej rezygnacji a za uchylanie się od spełnienia obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny zasądza się Panów przewodniczącego ks. Piotra Andrejczaka, zastępcę przewodniczącego Iwana Genda, członków Józefa Szefczyka, Sobka Jana, Gindę Jana (Niesolonego), Bobeńczyka Jana i zastępców członków Józefa Cieć, Jana Melnyka, Józefa Cieć (Bobika) i Jana Siramyka każdego z nich na grzywnę po 10.000 Mp., co nie uwalnia ich od obowiązku dalszego spełniania obowiązków.

Проти цего засуду населенньї того села вислало спільний протест. Сяніцький староста наложив ще окремо по 200 тисяч (!) кари на членів комісії, які оголосили резигнацію. Поліція погрожує, що наколи населення не піде до виборів, то до села прийде відділ війська.

Дописи з краю.

„Знесення" виїмкового стану в Бережанщині.

Збори читалень „Просвіти" під баєнетами. — Виборча акція.

Дня 21. вересня 1922. р. відбулися в салі „Надія" загальні збори читальні „Просвіти" на Тарасівці. На збори явився озброєний функціонар державної поліції, а на увагу предсідника зборів, що виїмковий стан з виїмковими законами знесено, супроти чого згідно з обовязуючими приписами закона про збори, озброєна людина не може брати участи в нарадах, — відповів жандарм предсідникови зборів адв. д-р Західному, що помимо знесення виїмкових законів остається на салі з приказу своєї влади. Збори з місця запротестували проти довільної інтерпретації обовязуючих законів через жандарма, а жандарм збитий з пантелику тихцем опустив салю нарад.

Дня 24. вересня 1922. р. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" в Жукові. Явився озброєний функціонар державної поліції Фелікс Лібовіцкі і заявив голові Філії „Просвіти" з Бережан д-ру Володимирови Бемкови, що салі зборів не опустить, поуки від д-ра Бемка про внесення виїмкових законів не прийме і що згідно з даною йому устною інструкцією влади візьме участь в нарадах. На знак протесту проти того насильства д-р Бемко відложив збори зазначуючи, що під охороною жандарма проти виразних приписів закона про збори не може відбувати нарад.

В справі виборів акція з боку влади дуже жива, а абстиненція наших членів комісії дуже виразна. Передвиборче віче, зложене з наказних війтів — комісарів в магістраті не вдалося, супроти чого староста скликає на часті сесії війтів, котрих на сесію зганяють жандарми, і старається заступити бракуючих членів комісії ново іменованими Поляками. На сесії комісарі-Поляки опоганюють підлими доносами весь просвітно-січовий рух, домагаються насильного розвязання всіх читалень „Просвіти" і „Січей", а староста, притакуючи акції, припоручив тим комісарам, щоби кождого, хто загляне з міста до читальні, звязати як барана і приставити до нього, а він з ним зробить порядок.

Рівночасно комісарі дістали приказ, щоби силою свойого уряду заглядали до читалень, контролювали їх діяльність і подбали, щоби до читалень належали тільки старші люде, „поржондні" з виключенням „молокососів". В сусідній Підгаєччині зріклися уряду членів виборчих комісій всі Українці обох обрядів.

М. С.

РІЖНІ ВІСТИ.

Наради Союзу Народів.

З Женеви доносять, що Збір Союзу Народів полагодив вже внесення комісії розброєння разом з резолюцією в справі „гарантійного договору і питанням відшкодовань. Льорд Сесіль полемізував з доказами Жівенелл і зазначив, що всі держави висказують мирову тенденцію. Збір затвердив відтак резолюцію шестої комісії у східній справі.

Латвійсько-угорський договір.

З Риги доносять, що підписано там латвійсько угорський торговельний договір. Є це перший торговельний договір заключений Латвією.

Бріендбері не уступає.

Паризьке „Фігаро" донесло на днях про димісію Джона Брендбері, англійського делегата в комісії відшкодовань. Супроти цего англійське міністерство видало звідомлення, де заперечується правдивість заподаної вістки.

Голодівка ірляндських повстанців.

Аг. Авасса доносить з Дебліна, що 425 арештованих повстанців розпочало голодівку.

Контрольна ком'сія для Австрії.

З Женеви доносять, що Союз Народів зорганізує фінансову контролю в Австрії. Осідком контрольної комісії буде Женева а у Відні буде постійно урядувати окремий делегат комісії.

Виїзд Пасіча до Білграду.

Пат. доносить, що 28. ц. м. виїхав в Парижа до Білгороду сербський премієр Пасіч.

Викриття польської шпигунської організації.

З Варшави доносять до польських часописів:

Совітська преса приносить вістку, що на совітській Україні відкрито велику польську шпигунську організацію. Із зізнань арештованих співробітників польського посольства на Україні виходить, що місія громадила матеріяли, які торкаються справ організації і розміщення армії. Польське посольство збирало також фотографії членів „польського бюра" при центральнім комітеті комуністичної партії.

ТЕЛЄГРАМИ.

Наслідник султана.

Царгород. (ПАТ.) З добре поінформованих кругів запевняють, що султан абдикував в користь престолонаслідника Абдуль Меджіда.

Кемалісти йдуть вперед.

Льондон. (ПАТ.) По звідомленням з Царгорода кемалістичні війська дістали приказ посуватися вперед скільки буде можливо без викликання оружних сутичок з англійськими військами.

Льондон. (ПАТ.) Останні телєграми з Царгорода кажуть, що відділи кемалістів посуваються дальше в напрямі Ісміда і Чанака.

Льондон. (ПАТ). Райтер. Відділи кемалістів, що наближаються до англійських військ поводяться зівсім коректно. Жовніри несуть кріси обернені в діл, а навіть витаються з англійськими військами. Та все ще побоюються, що коли війська будуть так близько одні одних, може дійти до кривавих подій.

Юрій II.

Білгород. (ПАТ.) „Політика" доносить із Атен, що престолонаслідник зложив на руки тимчасового правительства присягу на конституцію. Кн. Юрій обіймає престол під іменням Юрія II. На вулицях демонстрували в користь Венізельоса, армії й антанти. Новоіменоване правительство має обняти завтра урядування.

Приготування Ачґлі.

Льондон. (ПАТ.) Англійська Рада міністрів мала вчера три засідання, всі присвячені зовсім справі Бл. Сходу. М. тижня правительство замовило кілька тисяч тягарових самоходів. Сьогодні вислано до Царгорода дві батерії. Видано теж приказ, щоб якесь число сестер-жалібниць з військового шпиталю в Неї була готова кожньої хвилі до виїзду.

Мальта. (ПАТ.) Прибув тут наддреднавт „Раміліс", призначений до Царгорода.

За поворот Венізельоса.

Атени. (ПАТ.) Відбулася тут знову маніфестація в користь повороту Венізельоса на голову правительства. Зібралося понад 50.000 маніфестантів.

Турки зайняли острова.

Ангора. (ПАТ.) Урядово звідомляють про заняття острова Коусто і більше набережних островів М. Азії.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК

Рецензії і замітки.

Марія Штелі-Рівна; ЗА СКЛЯННОЮ СТІНОЮ. Накл. видавництва „Світ дитини". Львів 1922. Стр. 32. Ціна 150 мп.

До нашої діточої літератури прибула завдяки улюбленому „Світикові" нова книжочка. Дехто може здивується: На цей раз книжочка ця з жидівського життя. Заки одначе хто схотів би зробити докір з цього приводу, що українській дитині треба передусім ставити перед очі українське життя, нехай книжочку прочитає і її таки дасть в руки українській дитині. Її читається цікаво, і раз і другий а до цього при читанню являється наче в перспективі чомусь саме українське життя. Здається нам ніби ми стояли в комнатці сумної жидівської хатчини а крізь віконце бачили нашу гарну а також бездольну Україну. Може воно тому, що авторка писала про жидівське а думала по українськи. При цьому одначе треба подивляти збереження авторкою в творі питомих прикмет жидівського середовища. Цим воно й інтересніше від таких оповідань, в яких жидівство зіставляється чи перемішується з життям иншого народа. Ще одно, дуже замітне: Зрозуміння і змальовання авторкою основної ідеї міжнароднього Пласту в його національній ноші. Національна ненависть і шовінізм виперті зовсім, безслідно великою любовю до власного народа, батьківщини, розумінням рівновартности всіх народів, почуттям значіння для вселюдської культури, праці в своїм рідним середовищу. Рамці короткої рецензії за вузкі, щоби виказати тим старшим особам, що матимуть охоту прочитати дітям цю книжочку і з ними прочитане обговорити, котрі місця й цитати дають змогу вповні українській дитині початки розуміння основної пластової ідеї. Я начислив таких місць 22 вже тільки для цілі цілі рецензії. Про деякі далобся укладати цілі гутірки як пр. про вплив добрих і розумних хлопців на слабших вдачою товаришів і розбудження сонних, про віру в силу народа, який мимо страшних злиднів сильно держиться при житію, про нікчемність перевертнів і зрадників в очах всіх без виїмку культурних і диких народів цілого світа, про значіння совісної праці кождої одиниці і то праці, яка саме в даній хвилі народови потрібна і пр. Поручаємо цю книжочку батькам українських дітей як матеріял до поучання а нашим Пластунам і Пластункам як матеріял до Гутірок. — *Др. Т.*

Хроніка.

Стефаник по чеськи.

В недільному додатку „Венкова" з 17. вересня п. р. поміщено переклад новелі Стефаника: „Кленове листя", зроблений д-ром Радімським.

Українська драматична школа.

В інституті ім. М. Лисенка в половині жовтня почне свою діяльність драматична школа під проводом головного режісера народнього театру „Української Бесіди" О. Загарова.

Вечір живого слова.

В четвер 5. жовтня ц. р. відбудеться в салі „Української Бесіди" літературний вечір, уладжений заходом редакції „Митуси", на якому один із співробітників-видавців того журналу, Василь Бобинський прочитає кілька циклів своїх віршів та прозопоезій, котрі приблизно покриваються з цілим дотеперішним його літературним дорібком. Крім кількох поезій із книжки „В притворі храму", друкованої в 1919 р., але у Львові зовсім невідомої, буде прочитана вся збірка: „Чорна стежка до сонця", а тім багато віршів ще ніде не оголошених, та деякі речі із збірки поезій в прозі: „Променисті долоні". Можна мати надію, що ті кола львівської громади, що спочувають шуканням молодих адептів творчости слова, численною присутністю виявлять свою прихильність їх змаганням.

Бібліографія.

ЛІТЕРАТУРНО-НАУКОВИЙ ВІСТНИК. кн. VI. За жовтень 1922 р. Зміст: *Юрій Липа*: Цар-Дівиця. *Ів. А. Коцюбинський*: Мрачним шляхом (містерія). *Химера*: Fatam rgana. *П. Карманський*: В лісах Парани, Великдень у Куритибі. *Проспер Мериме*: Матео Фальконе. *Р. Купчинський*: „Спека". *Герман Зудерман*: Литовські оповідання І. Подорож до Тільзіта (конець буде). *П. Карманський*: За шімероном. *Др О. Гоцай*: Ольга Кобилянська. *М. Курчинська*: Morendo вечера. *Ів. Коневецький*: Українська Академія Наук у Київі (конець буде). *В. Садовський*: Господарська відбудова України. *Д. Д* Шляхтич міщанином. *О. В.* Пригадка. Бібліографія. Нові книжки.

„ГОСПОДАРСЬКО КООПЕРАТИВНИЙ ЧАСОПИС" Рік II. ч. 2. Львів 15. вересня 1922. Зміст: Що треба робити для розвитку кооперації? Важнійші книги і документи в кооперативі та як їх ведеться. Про льокаль на склеп. Векслеві оплати. Солідарність. Всіляке. Дописи. Взір заяви приступлення до кооперативи. Від Адміністрації. Ціни товарів. Ціни грошей. Впис до реєстру кооператив. Оголошення.

В. Левинський: ЕТИКА І СОЦІЯЛІЗМ. Прага 1922. Ви. „Нова Україна". Ст. 36. 8°.

Д р Е. Лукасевич: ЯК ДОГЛЯДАТИ ДІТОК-НЕМОВЛЯТОК. (Поради та вказівки матерям). Київ-Варшава 1922. Ст. 52. 8°. З картинами.

В Januszu: Przewodnik po Lwowie (z planem miasta) Lwów. 1922. Ст. 72. 16°.

І. Фещенко Чопівський: ЕКОНОМІЧНА ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ. (Для середніх шкіл) Київ-Відень Львів. Українське Акц. Вид. Тов. „Земля".

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНІЙ КАЛЕНДАР" на рік 1923. Львів 1923. Вид. „Світанок". Адр. Ред. Львів, Театральна ч. 3. Під ред. *Федора Дутка*. Ст. 160 8°. Ціна 700 мп.

Тогобочний: ЖИДІВКА ВИХРЕСТКА, драма в V. діях. Накладом Кн. Наук. Товариств ім. Шевченка Львів 1922 р.

† Посмертні згадки.

Марія з Колцуняків Кузьмова. І ще одна втрата для українського громадянства. Невмолима смерть забрала з поміж нас скромну, тиху робітницю на літературній і педагогічній ниві. Марія з Колцуняків Кузьмова уродилася 1884 р. По скінченню народніх шкіл і учительської семінарії посвятилась тяжкій учительській праці на селі, а опісля в Коломиї.

У вільних хвилях віддається студіям української та західно-европейської літератури, розвиваючи скромний але щирий і безпосередний літературний хист. Перед війною появився друком її переклад оповідань Маміна-Сибіряка „Чутлива совість", в 1921 р. „Українська Читанка" і збірка новель „Профіль в накладі „Бистриці".

Бурхливі неспокійні часи, в яких появилась ця остання збірка, були причиною того, що на цю останню збірку, як взагалі на сучасну літературну творчість не звернено уваги, хоч оповідання М. Кузьмової виявили багато цінних рис, які при кращих умовах могли розвинутися у справжній талан.

Але М. Кузьмова перейшла дорогу життя тихо незамітно, не маючи сил виринути на поверхню літературного руху. Перепоною був і її стан здоровля, вже від кількох літ захтианого, загроженого грудною недугою.

І дня 23. вересня в 38 році життя Марія Кузьмова розпращалася із цим світом. Похорони відбулися в Коломиї. В. І. П.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ВІДКЛИК

Головного Виділу Т-ва Просвіта" у Львові до своїх філій, Читалень, Членів і усіх прихильників Т-ва в справі експльоатації в домі „Просвіти".

Український нарід допоміг колись своїми щедрими лептами Т-ву „Просвіта" у Львові набути величавий двоповерховий трифронтовий дім в самім осередку Львова, в Ринку ч. 10. В нім примістилося Т-во „Просвіта" вряд зі своєю бібліотекою, магазинами, переплетнею і канцеляріями та пригодувало у себе десяток инших українських товариств і пристанов.

Вечором дня 21. вересня підложила злочинна рука вибуховий матеріял в домі Т-ва. Вибух спричинив в домі велику шкоду. Вирвала стіну, знищив сходову клітку, часть склепіння, ушкодив мури, знищив двері і вікна та висадив усі шиби внутрі камениць. Обчислені приблизно кошти направи виноситимуть около 5 мільонів марок пол. Загально звісно, що Т-во позбавлене яких небудь субвенцій, таких грошей не має, а направа дому мусить бути переведена сейчас.

І тому головний Виділ порішив одноглосно на своїм засіданню дня 26. вересня п. р. звернутися до своїх філій, Читалень, всіх Членів і Прихильників Т-ва з горячою просьбою притягти йому в цім ділі. Можливе це і лише цілком щедрих жертв на народну ціль.

Головний Виділ переконаний, що не буде ні одної одиниці в краю, яка не булаб свідома ваги „Просвіти" і її дому в самім осередку престольного Львова. Сей дім є не тільки пристановищем великого числа українських товариств і установ, але є репрезентаційним українським домом у Львові, до якого заходить кождий хто прибуде до Львова, до якого в першу чергу заходять всякі наші гості з чужини.

Головний Виділ вірить свято, в силу і свідомість українського загалу і в успіх сеї допомоги, яка мусить бути негайна. Зорганізування збірки в краю „на направу дому „Просвіти" покаже, що український нарід справді культурний і своєї „Просвіти" не дасть знищити ніякій силі.

Львів, дня 27. вересня 1922.

За Головний Виділ Тов-а „Просвіта" у Львові: *Др Іван Брик* у. голова, *Михайло Галущинський* м. голова, *Степан Шах* секретар.

ІНСТРУКЦІЯ

для збірок „на направу дому „Просвіти":

1) Виділи філій „Просвіти" відносяться сейчас до усіх читалень свойого району, поучать їх про конечність і наглячість помочі і припильнують зібрання збірок.

2) Виділи читалень „Просвіти" зарядять збірки між своми членами та уладять відступити часть своєї готівки на направу дому „Просвіти" у Львові.

3) Усі аматорські кружки при читальнях „Просвіти" відограють найблизшу виставу виключно в користь направи дому „Просвіти".

4) Усі члени матірного Тов-а і його прихильники перешлють від себе датки „на направу дому".

5) Гроші слати негайно, бо роботи почалися і до місяця мусять бути заплачені. Кожда хвиля дорога—на зволікання нема часу.

6) Гроші слати залученими чеками або переказами впрост до Тов-а „Просвіта" у Львові, Ринок, ч. 10. III 1—1

НОВИНКИ.

— **Пов домлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвисшення цін паперу і друкарського складу приневолює нас підвисшити місячну передплату „Діла" на 2.500 мп. від 1. жовтня починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 100 марок п.

— **Конфіската.** Останнє (23) число „Діла" сконфісковане за деякі місця вступної статті і коментарі до ухвали автономії.

— **Проти вандалізму.** На вирівнання знищень в українських інституціях, спричинених вандальською рукою, зложили в нашій адміністрації: Ол Бабій 1500 мп., Р. Голіян 1500, Леся Голубцева 5000, М. Голубець 5000, Громадянка 5000, Ол. Кузьма 2500, Ів. Рудницький 3000, З. Садовський 5000, М. Струтинський 5000, С. Федорцева 5000, Ф. Федорців 5 00 Вол. Целевич 5000, О. К. 5000, Мих. Коссачівна 2000, Волод. Костик 1000, Зеновія Чайковська 500.

— **„Свобода".** Вийшло 3-те число „Свободи". Зміст: Замах на добро українського народу. Просвіта і нарід. В роковини битви під Пилавцями. Програма Української Нар. Труд. Партії. Пояснення до програми. В краю неспокій. По широкім світі. Хто нам поможе? Новинки. „Тане мясо пси їдять". Розрада. Як і два перші числа, підпало конфіскаті й третє. Цікаво, що в першому числі сконфісковано комунікат, який пройшов цілo в „Ділі", а в третьому, місце в програмі трудової партії, де говориться про землі, які має обіймати Українська Держава. До речі — перед двома роками мимо виїмкового стану пройшла програма трудової партії в „Гром. Думці" цілo.

— **Арештування.** В Березові арештовано Михайла Семчина в підозрінню о приналежність до тайної української організації.

— **Мовчання.** Сенсаційна „Газета поранна" на велику втіху своїх неперебірчивих читачів і инших кретинів пустила нову „сенсацію" під написом „Роздвоєння в українському таборі". Пишеться там, що частина української політичної „генераліції", зложена з якогось Мудрика (такий персонаж є відомий тільки в однім з оповідань К. Поліщука!) і п. Пижанського (зовсім непричасного в політичнім житю!), остро заатакувала „скрайних лівіцовцуф" — rsum teneatis — ізза становища в справі виборів. Особливо тяжко потерпів через цю атаку ред. Федорців і ред. Струтинський, котрі мають вилетіти з „Діла", а кермуюче місце в редакції

має заняти неназваний родич д-ра Шурата. Ціла ця війна повстала ніби тому, що серед частини Українців проявилося змагання за всяку ціну взяти участь у польських виборах. До цієї думки має схилятися д-р Вол. Загайкевич і проф. Греголинський (названий невідомо чому: Сиголіньскі) з Перемишля. Приступлення комуністів до виборів мало зовсім попсувати всі українські рахунки. Ми подали зміст цих маячень на доказ, якими непереборчивими видумками, сплетнями і наклепами годує своїх читачів „Газ. поранна". Авторови цієї статейки про якесь роздвоєння радимо виспатися, бо він певно був пяний, пишучи свої „філютерні" стрічки. Не виключене також, що якийсь смішака взяв „на бас" бистроумного „редактора" сенсаційного органу.

— **Як горять фільварки?** „Gazeta Codzienna" доносить з Перемишля: В Бучковичках згорів фільварок з цілим інвентарем і збіжем, загальної вартости 100 міліонів мп. Коли служба того фільварку побачивши пожежу почала просити „хлопів" щоб спішили на ратунок, то „хлопи" заявили байдуже: „А що нас обходить! То горить панське, нам пани з міста сказали, що двори можуть горіти". Навіть коли силою примушувано „хлопів" гасити огонь, то вони не хотіли йти і сміялися. Дійшло до того, що „хлопи" позамикали керниці, щоби не було чим гасити пожежі". Дальше ця газетка додає: „Недавно спалили гайдамаки будинок Кшачиньского, війта, за те, що стягав данину. Як так піде далі, то ніхто з війтів не відважиться сповнити наказ в своєї влади, а польські хлопи не відважуться признаватись до польськости і не підуть до виборів. Поліція повинна арештувати „саботажників" і не віддавати їх на жертву гайдамаків з під прапору Гонти, Залізняка і митрополита. (Шептицького").

— **Арештованим кінця.** В Ярославі арештовано студ. Сітовича, в підозрінню о приналежність до якоїсь тайної організації. В Судовій Вишні арештовано трох студентів на донос, що вони перетинали телеграфічні дроти. В Перемишлі арештовано 7 Українців. Арештування переводиться без найменших доказів вини, на донос якого небудь провокатора. Коли тому буде кінець?!

— **Чи сповняємо наш обовязок?** „Союз Українських Інвалідів" відкрив при вул. Валовій ч. 31. спожівчий склеп. Українські Інваліди не хотять бути виключно здавими на ласку жертви; вони хотять по змозі своїх слабких сил заробляти працею на себе. Та на жаль львівське громадянство не йде на зустріч нашим інвалідам. Наші Господині не уважають за свій обовязок купувати в склепі Інвалідів, де дістануть крам по тій самій ціні, що у чужинців; здається що кожда наша Господиня добре розуміє, що купуючи постійно в Інвалідів дасться їм заробіток, котрий багато більше принесе, ніж місячна жертва сто чи двісті марок. Крам у Інвалідів першої якости і по конкуренційних цінах — отже ніхто не може вимовлятись, що у чужинців дешевше і ліпше. Українські Інваліди не тратять надії, що наші Господині зрозуміють свій обовязок і не будуть дальше купувати у чужинців. Українські Господині нехай подивляться на сусідок і може бодай це навчить їх, що тепер не час набивати кишені чужинців тяжко запрацьованим українським грошем!

— **Д. Анунціо ідє до монастиря.** Італійська преса доносить, що відомий поет Габріель д'Анунціо після своїх военних подвигів у Фюме, після авантур фашісто соціалістичних, постановив вступити до монастиря св. Франціщка. Клерикальна преса інформує, що Анунціо прийшов до переконання, що деякі його твори і вчинки були безбожні, неморальні і він бажає спокутувати гріхи.

— **„Республика" під опікою агентів.** Українська кавярня „Республика" з хвилею зміни властителя стала місцем цікавих видовищ. Починаючи, що раз вибухаючі непорозуміння то управи то знов обслуги з п. Цімерманном — як найновійший „трік" занотувати приходиться нам стягнення до кавярні постійної варти поліцянтів і агентів для береження ладу і спокою з огляду на страйк кельнерів. П. Цімерманн не оглядаючись на українську публику, звертає увагу лише на інтерес, що й доводить до таких інцидентів, як те, що музика в українській кавярні ріже від вуха до вуха „Hej strzelcy wraz nad nam orzeł biały". Не диво, що українське громадянство не дуже цікавиться власною хатою і радше пересиджує в чужих кавярнях, де принаймінше не потрібує палити зі стиду і не має постійної опіки поліції і її агентів. — *Свій.*

— **Народний театр Тов. „Україна і Бесіда"** починає свої вистави в суботу дня 7. жовтня. В репертуар увійдуть нові пєси, як: „Між двох сил" В. Винниченка, „Потоп" Бергера, „Бій метеликів" Сударманна, „Розбійники" Шілера, „Віра Мірцева" Урванцева, „Медуза" Гощі, „Страшна помста" Черкасенка і т. д.

— **Народний театр „Бесіди" в Калуші.** В суботу 30 вересня „Продана наречена". В неділю 1. жовтня „Міс Гобсон".

— **Театр мініятюр „Прес Іти"** під проводом М. Орла-Степняка в салі Тов. ім. Лисенка дає дня 30. вересня виставу „У Гайхан Бея" В. Самійленка, а дня 1. жовтня „Хмара", драма Суходольського.

Збірка. В неділю 1. жовтня 1922 відбудеться по всіх церквах у Львові збірка на дохід нашого товариства. В імени звиж тисячки найбідніших українських дітей і молоді, які користають з інституцій товариства, проситься не відмовити і зложити свою жертву. Всі инші товариства проситься тої неділі не збирати. — Львівська філія українського краєв. тов. охорони дітей і опіки над молодю. 788 1—1.

— **Чоловічі із, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 062 2—10

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали чеками в мп. в серпни 1922. по 150: П. Коструба, В. Скрентович, В. Гураль, о. І. Сенечко, Т. Корачевський (4 рази), П. Янішевський, о. В Григорчук, Н. Калуський, М. і А. Вовчики, І. Луценко, П. Разун, В. Возняк (2 рази), о. В. Чорний, о. А. Карпинський, А. Волосянський, по 300, чит. „Просвіти" Монастириська, М. Вахнюк, о. М. Павлюк, І. Петрицький, І Грегорович, Константин ?.. І. Свистун, І. Сабарай, о. К. Кульчицький, Е. Курило, о. А. Котис, о. С. Мятковський, о. І. Садовський, І. М. Кошіба, о. В. Демянчук, о. Я Мохнацький, В. Гарматій, А. Левицька, Інж. Бородиевич, по 400, В. Турко, М. Пилипів, по 500: о. І. Брикович, о. М. Гробенський, І. Мандзюк, чит. „Просвіти" Коцюбиньчики, о. П. Андрейчик, о. Р. Лободин, О. Лісикевич, П. Гайда, Ш. Ліско, В. Березанський, Ю. Шмериковський, В. Сенпця, Ю. і А. Крупські, О. Лящецька, І. Шерстило, о. І. Залуський, Д. Білик, О. Хмілевський, О. Стефановичева, Л. Денисюк, Д. Цмоць, о. В. Утриско, о. А. Круцько, о. К. Лясійчук, Д. Бучинський, Т. Сенпця, І. Горбівна, о. А. Задорожний (2 рази), о. Н. Гентіш, М. Дикевич, М. Геник, о. Р. Ріпецький, М. Кріль, о. І. Мінко, Д. Гуменюк, Н. Тисовський, В. Лаварів, В. Кебало, о. В. Сухий, Л. Кузьмова, о. Т. Сапрун, Ф. Боднарова, М. Цішмірський, М. Туркевич, о. В. Бачинський, Т. Пришляк, Г. Голак, А. Сеньків.

ОПОВІСТКИ.

Віче в Тернополі. Повітова організація трудової партії в Тернополі скликує на середу, дня 4. жовтня 1922. о год. 12 в полудне перше публичне всенародне українське віче до салі „Міщанського Братва" при вул. кн. Острожського в Тернополі з таким денним порядком: 1) отворення віча і вибір президії, 2) референт про теперішне положення українського народу в Галичині, 3) референт економічний, з окрема про потребу основання кооператив в тернопільському окрузі. Проситься о полання скликання сього віча до публичного відома селян і о численну участь у вічу української інтелігенції, міщан і селян Тернопільщини. — *Д-р Степан Баран, Йосиф Ковальський.*

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а у Львові повідомляє отсим, що з днем 16-го жовтня 1922 року отварає приготовний курс до семинарійної матури. Вписи відбуватися будуть від 1-го до 6-го жовтня в годинах від 4—6 попол. в школі ім. Т. Шевченка вул. Мохнацького ч. 12. При вписі належить предложити шкільні свідоцтва й метрику. IX. 1—3

Комітет „Будови Дому Техніків" у Львові повідомляє отсим Достойне Громадянство, що збірка уладжена вище згаданим Комітетом, дня 21. вересня 1922 р. під церквами у Львові принесла загальну квоту 119.62 мп. Чистий дохід зложено на рахунок „Фонду Будови Дому Техніків" в Земельнім Банку Гіпотечнім у Львові. — Підписаний Комітет складає отсим щиру подяку всім Жертводавцям, які причинились своїми датками до збільшення „Фонду Будови Дому Техніків", як рівнож в ім Товаришам і Товаришкам, які взяли участь в збірці. — Львів, дня 26 вересня 1922 р. За Комітет: Ярослав Іванейко, голова, Осип Стецура, секретар. 793 1-1

Дрібні оголошення.

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, камяна продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6 XVI 3—20

МОТОРИ рольні від 6 до 120 НР, машини, млинське каміння, трансмісії, пасп по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4 27—30

КАНДИДАТ адвокатури з евентуальним правом субституції глядає посади концепієнта від 15. жовтня с. р. Зголошення приймає Вп Крушельницька, Коломия, вул. Легіонів ч. 81. 766 2—3

АБІТУРІЄНТ гим. пошукує лекції у Львові з нищих клас гим. за харчі свент. за гроші. Зголошення по близші інформації слати до Адміністрації під „Абітурієнт". 770 2—3

ПРОСИТЬСЯ всіх, хто знав би щонебудь про ПЕТРА ВАВРИШИНА зі Мшанця пов. Гусятин, який в 1919 р. відступив на Збруч правдоподібно з 12 бригадою Гал. Армії, буде ласкавий повідомити Анну Вавришин, Мшанець п. Теребовля. 771 2—5

ДОБРОГО КАЛІГРАФА для латинського письма і мови потребує Адміністрація „Діла" зараз. 1—1

ХОПЦІЯ до науки пойме робітня церковних і галянтерійних виробів П. Гелемей, Личаківська 43 791 1—1

В ПРОВІНЦІОНАЛЬНІМ МІСТІ до відступлення лікарська практика разом з мешканням евентуально й з лікарським урядженням. Інформації у д-ра Сусемана Бурштин. 790 1—3

ПОТРІБНИЙ хловець з одно- або двірічною практикою до когінного склепу Николи Кощна в Бурштині, зголоситися сейчас. 787 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі).
67 15-7

ЛІКАРСЬКО-ДЕНТИСТ.-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
д-ра Е ПЕНСЬКОГО давнійше
д-ра Ф. Ґрубера
СТАНИСЛАВІВ, вул. Вільчевського 8, проти театру ім. Моніюшка,
виконує всякого рода праці входячі в круг дентистики. Пацієнтів з провінції полагоджується в 24 годинах. 3—3

Дирекція народнього театру „Бесіди"
(вул. Шашкевича 5.)
заанґажує доброго,
рутинованого суфлєра
і помічника машиста, обзнайомленого зі сценою. Платня після умови. 792

Фабрика килимарських виробів М. Хамули в Глинянах
789 пошукує 1—2
фахового фарбара
до крашення всяка. Платня після умови. — Зголошення слати на повищу адресу. —

Друкарня і фабрика печаток
:: :: І. ФРІДМАНА :: ::
ЛЬВІВ, вул. Синстуська ч. 2 і 4.
виготовляє гарно і дешево всілякі друкарські XXIV та печатки. 2—2

ЛЬВІВСЬКА ПАРНЯ
ВУЛ. ЖОВКІВСЬКА 40.
747 (біля залізничної рампи) 2-2
знана як найліпша камінна парня по цілковитім відновленню ново уряджена
відкрита
з днем 20. вересня ц. р.
Купелеві години: для мущин що дня від год. 7 рано до 6 вечером, для жінок що дня від 1 год. попол. до год. 6 вечером.

ЦЕРКОВНИЙ УСТАВ
на рік 1923
уладжений о. ОМ. ҐОРЧИНСЬКИМ, апробований всіми трьома Преосв. Ординаріятами 749 3—3
враз в календарем на рік 1922.
накладом Тов. ім св. Павла
появиться в розпродажі д. 1. жовтня п. р.
Чистий дохід на будову дому священичих вдів і сиріт.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР
ВАСИЛЯ БОБИНСЬКОГО
УЛАДЖУЄ РЕДАКЦІЯ „МИТУСИ".
769 Зміст вечора: 2-3
1. Із збірки: В притворі храму.
2. Збірка поезій: Чорна стежка до сонця.
3. Поезії в прозі: Променисті долоні. Легенди.
Час: Четвер, 5. жовтня 1922. від 7—9 год. вечером. — Місце: Салі „Української Бесіди" в Народ. Домі. — Ціни місць: по 1000 і по 800 мп.
Білети раніше в Книгарні Наук. Т. ім. Шевченка та в Народній Торговлі, в день вечера від 1/2 6 г. при вході до салі.

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від середи 27. вересня 1922 р. **СЕРІЮ II.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Данила Дефо п. з.:
„РОБІНЗОН КРУЗО"
прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Нащадки еспанських недобитків.**

Українське Слово

Книжкове і газетне видавництво
Сп. з обм. відп.

Українське Слово

		Марок пол.
1.	В. Андрієвський: **До характеристики українських правих партій.** Ст. 24	140 —
2.	**В 60-соковини смерти Т. Шевченка** Стор. 32	140 —
3.	Бандурист. **Жах.** Стор. 32	140 —
4.	Б. Лепкий. **Незабутні.** Літературні нариси. Стор. 84	280 —
5.	**Пам'яти Івана Франка.** Ст. 32	140 —
6.	В. Андрієвський. **З минулого.** Рік 1917 на Полтавщині Стор. 158+212 . . .	1000 —
7.	**Українська літературна мова й правопис.** Українська Академія Наук. Найголовн. правила укр. правоп. Е. Чикаленко. Про укр. літературну мову. Стор. 52.	210 —
8.	Ів. Котляревський. **Енеїда.** Стор. XVI+238	700 —
9.	Іван Котляревський. **Наталка Полтавка. Москаль Чарівник і Ода до князя Куракіна.** Стор. 112	420 —
10-12.	Дмитро Дорошенко. — **Славянський світ в його минулому й сучасному.** 48 арк. друку. Енциклопедія славянознавства	2100 —
13.	Володимир Леонтович. **Спомини утікача.** Стор. 154 .	560 —
14.	Іван Герасимович. **Життя й відносини на Радянській Україні.** Стор. 104 .	280 —
15.	Д-р Степан Томашівський. **Під колесами історії** Нариси й статті. Стор. 104 . .	350 —
16-17.	Олекса Стороженко. — **Твори. Марко Проклятий і инші оповідання** . . .	1400 —
18.	**Слово о полку Ігоревім.** Старокраїнська поема з XII. ст. в оригіналі і перекладах, із поясненнями Богдана Лепкого	700 —
19.	Тарас Шевченко. **Кобзар.** Стор. XVI+312 великої вісімки в два стовпці. Розкішне іл. вид.	2100 —
20.	Т. Шевченко. **Гайдамаки.** Розкішне видання з 8-ма вкладними іл. Стор. 100+VIII. обр.	1260 —
21-22.	Тарас Шевченко. **Повісти (Артист. Музика і ин.)**	1400 —
23.	Тарас Шевченко. **Думки.** Вибір поезій. Стор. 32 16°	70 —
24.	**Достойно есть** — Збірка статтей, присвяч. памяти Т. Шевченка. Стор. 24, 16° . .	70 —
25.	Осип Федькович. **Вибір поезій.** Стор. 32, 16°	70 —
26.	**Дещо про гроші.** Стор. 24 16°	70 —
27.	**Рідне слово.** Збірка новель і оповідань українських авторів. Стор. 290. 8° . . .	1400 —
28.	Пант. Куліш. **Твори.** Т. I. **Чорна Рада** Стор. 240 . .	700 —
29.	Пант. Куліш. **Твори.** Т. II **Поезії.**	700 —
30.	Володимир Леонтович. **Хроніка родини Гавчик.** Роман в 6 частинах	350 —
31.	І. Герасимович. **Голод на Україні.** (друкується).	

Струни. Антологія української поезії від найдавніших до нинішних часів:

Том I. **Від найдавніших часів до Івана Франка** — Стор. VIII+248. вел. 8° . . 2000 —

Том II. **Від Франка до найновіших часів.** — Стор. VIII+240, вел. 8° . . . . . 2000 —

470 4—4

„Ukrainske Slowo"

Buch- u. Zeitungsverlag G.m.b H.
Berlin-Schöneberg. Hauptstr. 11.

Гроші можна вносити в Bank Handlowy w Warszawie, **а Konto** „Ukrainske Slowo" Buch- u. Zeitungs-Verlag, G. m. b. H., Berlin-Schöneberg, Hauptstr. 11., і просити цей банк, щоб він повідомив вас про одержання на наше конто цих грошей. Вам мусите так саме написати нам про внесення цих грошей до банку.

Присилайте передплату!

„ЕАСТ" збірні оголошення виконує успішно і дешево Станиславів, Асенія 1. Львів, Театинська 3.

Балтійсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ПРАВИЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДКИ.

ДАНЦІҐ-НОВИЙ ЙОРК - - - - - ДАНЦІҐ-ГАЛІФАКС (Канада)

105 долярів (8 дол. за кожду голову) **(105 долярів)**

Централя: Варшава, вул. Маршалковська ч. 116.

Філія: **СТАНИСЛАВІВ,** вул. Сапіжинська ч. 10.

5 днів через **Океян Атлянтійський.**

Філія: **ЛЬВІВ,** вул. Носцюшка ч. 8.

Наші найбільші кораблі відходять з Данціґа:
„Літуанія" — 29. вересня.
„Польонія" — 13. жовтня.
„Естонія" — 27. жовтня.

Кождий Реемігрант і Емігрант, котрий хоче їхати прямо до Америки і Канади, без переїзду чужими краями, без переїздних віз, без митної ревізії аж до порту, хай їде лишень кораблями Б. А. Л.

Реемігранти, в котрих є навіть польсько-американські пашпорти неважні, можуть тепер вертати до Америки.

Емігранти до Канади! Не треба ні афідавіту, ні грошей на показ.

Просимо звернутися до наших Контор лично або листовно і Контори уділять Вам **безплатно** найточнійших пояснень.

ЗАМІТКА! Нашим пасажирам перекавуємо гроші без доплати від свояків в Америці.

Зефір, полотна в найліпшій якости та по дешевих цінах. XXIV. 8-10

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення після міри в власній фабриці білля

ШИМОНА РАДА
Львів, Словацького 2.

Перша Американське **ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ** **І. Вайнгартена** Дент.-техніка,

орд. від 9—6 в **Станиславові,** вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальнійші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Вкоренення зубів без болю при помочи „Andrenal-ю". — Гостям з провінції і в нагляних случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

15 прц. доходу на „Голодну Україну".

:: **Накладом Українського Товариства допомоги емігрантам з Великої України у Львові в скорім часі появиться**

ВЕЛИКИЙ КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ НА РІК 1923.

при співучасти видатних сил Соборної України.

Оголошення фірм, адреси лікерів, адвокатів, нотарів приймається до 15. жовтня ц. р. Ціна оголошень: 1 сторінка 38.000 Мп. 1/2 сторінки 20.000 Мп., 1/4 сторінки 12.000 Мп: 1/8 сторінки 8.000 Мп. Подання адреси 4.000 Мп. Увага: гроші вноситься з гори враз з замовленням. — На співробітництво дали згоду: Доц. Унів. Евген Архипенко, д-р Степан Баран, проф. унів. Леонід Білецький, Микола Вороний, інж. Евген Голіцинський д-р Дмитро Донцов. Володимир Дорошенко, Володимир Гнатюк, адв. Михайло Корчинський, проф. унів. Ростислав Лащенко, Іван Липа, Аполінарій Маршинський, д р Ярослав Олесницький, проф. унів. Іван Огієнко, інж. Юліян Павликовський, Вол. Самійленко, Вал. Садовський, інж.-арх. Сергій Тимошенко. — Проект окладинки ласкаво погодився виготовити артист-маляр Петро Холодний. Редактори: проф. Л. Білецький і Віктор Завадський. — Адміністрація календаря: Львів, Ринок 43, I. п. 3—7

ВЗУТТЯ вибагливе і звичайне, заграничне і красне по найдешевших цінах — гурт. і детайльно до набуття у фірми:

А. Круман і Б. Фрухтер
Львів, РИНОК Ч. 29, в пасажі Андролього
473 6-16

КАПУСТУ в головах, цибулю, чисник і инши огородовину найрадше вагонову 643а 5-10 **купить**

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
М. Терпиляка, Зваруква-Галич.

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 10—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Цалевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 25. (9.856) Львів, второк 3. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячна в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фо., Італії 10 лірів, Німеччині 300 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехосл. звичні 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
Ціна ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

Львів, 2. жовтня 1922.

„Союз пролетаріяту міст і сіл".

Перед двома днями згадали ми про виборчу відозву галицьких комуністів що виступають під фірмою „Союз пролетаріяту міст і сіл". Відозва центрального виборчого комітету цього союза появилася на польській мові. Подано теж її ніби то український переклад, який засвідчує, що авторами перекладу були або Поляки або зовсім неграмотні люде. Головою комітету є Глінський (мабуть Глинський) Михайло з Дрогобича, заступником Щурковський Микола зі Львова, секретарем Брауль Іван зі Львова, а скарбником Феліксік Михайло зі Львова.

Беручи участь в польських виборах, „пролетарі міст і сіл" стають на польському державному становищі. Поборюючи капіталістичний визиск, відозва пятнує політику польських партій у варшавському соймі. За великодержавне змагання польської буржуазії дорого заплатив працюючий люд, бо „взамін за поміч в войнах мусіла Польща віддати шакалам капіталу французького і англійського галіційську (добре хоч, що не малопольську!) нафту, гірно-шлеські копальні вугля та руд, гірно шлеські фабрики та инші свої природні богатства".

Виборча платформа „галіційських" комуністів уміщовлюється в отсих жаданнях: повна політична вільність, вільність слова, друку, зборів, звільнення політичних вязнів, внесення протиробітничих законів „держав заборчих", вільність організацій і страйків робітників і урядовців, релігійна вільність, відділення церкви від держави, світська школа і єдина школа та безплатна наука для робітничих дітей. Дальше відозва виставляє боротьбу з дорожнечею; дешеві продукти для міст і сіл, робітничу контролю в промислі і торговлі, 8 годинний день праці, охоронне робітниче законодавство, знесення податків для робітників, боротьбу з безробіттям та задержання охорони льокаторів. „Пролетарі міст і сіл" не забувають і безземельних та маловемельних селян, обіцюючи їм боротися за визласнення панської, церковної й монастирської земли, за звільнення від грунтових податків та всякі допомога з державного польського скарбу. Розуміється, що комуністична відозва ущасливлює і „народні меншости", закликуючи „робітників, селян безземельних і малоземельних на „кресах" до протиставлення національній політиці буржуазних партій українських, білоруських і литовських, закликує їх до спільної боротьби за соціялізм, йдучи рука в руку з працюючим людом Польщі". Відозва кінчається такими вигуками: „Геть з панованням капіталу! Хай живе Польська Соціялістична Республіка! Хай живе Федерація Соціялістичних Республік світа!"

Правда, краще було би, колиб ці комуністи, що на приказ варшавського комуністичного центра бажають використати виборчу абстиненцію українських партій, всі приманчиві клічі, а особливо домагання „повної політичної вільности, віл ности слова, друку, згромаджень, звільнення політичних вязнів і т. п. звернули також на адресу III. Інтернаціоналу в Москві, вони поставили до всевладних панів в Москві і Харкові домагання політичної вільности і права самоозначення для українських робітників і селян. Цього вони не роблять, але на приказ своїх варшавських повелитів під ослоною приманчивих політичних і соціяльних клічів намагаються запрягти українських робітників і селян Сх. Галичини до польського державного воза.

Марні зусилля. Українські селяне й робітники перебули таку школу з боку ворожої буржуазії і ворожого пролетаріяту, що не дадуться взяти на приману солодких слів. Змагання українського народу не концентруються на Польщі ні демократичній, ні соціялістичній.

Якеж відношення нашого загалу до цих червоних „апостолів", вермованих і удержуваних варшавським комуністичним центром? Наше відношення до акції пп. Глінських і Стронських не є й не може бути инше, як до акції пп. Яцкових і Твердохлібів. Напрямна правих і лівих хрунів є одна і та сама. Тому й становище з нашого боку мусить бути теж однакове.

Нехай же українські робітники, бо за селян ми спокійні мають позір на цю акцію, нехай вистерігаються червоних хрунів, котрі обіцюють їм польську соціялістичну республіку.

Похорони О. Мишуги.

Минула пятниця була днем величавої, хоч і похоронної маніфестації львівського громадянства. Ім'я великого українського співака і мецената Олександра Мишуги відбилося дужим, многотисячним відгомоном в серцях львівських Українців, з яких не пішли за домовиною Мишуги хиба ті тільки, яких спинили від сумного обовязку труднощі не можливі до поборення. Всі инші ставилися як один муж під ясними стінами Преображенського Храму. Повна церква народу, море голов довкола церкви, пластові чети, хорі, інституції, а все те в якомусь небуденньому празничному настрою. Точно з ударом 3 години почалася панахида. Той один зі сумних а таких величніх обрядів нашої церкви, вражіння якого ніколи не затирається. Правив панахиду мітрат о. Білецький в супроводі духовенства, співали получені хори „Бояна" і „Бандуриста". Після панахиди станув на амвоні о. доцент Садовський, якому довелося сконстатувати, що під теперішню пору лихоліття тільки похорони збірають нас разом, тільки обовязок „останньої прислуги" спромагжен згуртувати такі непроглядні маси, для яких похорони стали наче одиноким святом, єдиним просвітком в житю. Тільки з таких моментах смутку і жалоби проймаються наші серця вірою, що жертви, яких на нашому шляху так богато, не падуть даремне. Що скорше чи пізнійше, але напевне „прийде час, кращої долі і для нас", як не своїм чарівним тенором виспівував пок. Олександер Мишуга. Його життя і праця повинні бути зразком і дороговказом для грядучих поколінь, яким треба від Нього вчитися як „робити добро правою рукою, щоб про це ліва не відала". Після проповіди, серед рядів хлопячого і дівочого пласту понесено домовину до каравану, що здіймався високо понад морем відкритих голов.

Ударили дзвони. Хор міського театру відспівав „Beati mortui" в заплату за труд понесений Покійником на дошках львівського міського театру. В слід за тим хори „Бояна" і „Бандуриста" заспівали „Тихий вітер" і сумний похід рушив в порогу до Музичного Інституту. Щойно тепер можна було зорентуватися про велич народнього зявигу. Чорним непрогляднім короводом простягся похід улицями княжої столиці.

Попереду йшли церковні процесії з хоругвами, за ними ученики і учениці середніх шкіл, студенти університету, хори і духовенство, представники львівських товариств і організацій з вінками, поміж якими звертав увагу вінок зі шведським написом. Поруч каравану ішли відпоручники пластової організації, за домовиною ішла Рідна Покійника і найчільніщі представники українського громадянства. Около десятитисячний здвиг народу брав участь в похолі тоді, коли решта українського громадянства облягла улиці, якими посувався хоровід.

Серед пісень доплив хоровід до будинку Музичного Інституту, де прибраного жалобою балькону промовив д-р Іван Копач, якого промову подамо в цілости, прощаючи Покійника в імени Інституту.

Уже сіріло, коли похоронний похід рушив в дальшу дорогу на двірець. Загорілись ліхтарні, коли знимано домовину з каравану. Ще одно евангеліє, ще одна жалібна пісня і кінець сумному святу в мурах Львова. Нині іде домовина геть в рідні сторони покійника які Він так щиро а кротко полюбив.

Справа Східної Галичини.

„Невпинний вулькан".

„Przegląd wieczorny", обмірковуючи внутрішне положення Польщі, пише: „У Східній Галичині кипить невпинний вулькан, котрий по рецепті народових демократів можна здавити тільки „сильною рукою". На це не хоче згодитися уряд Новака, котрий не має довіря у народу".

Чеська преса про вибори у Сх. Галичині.

А. W. доносить: Справою виборів до польського сойму у Сх. Галичині дуже цікавиться чеська преса, поміщуючи в тій справі раз уразь статті для Польщі неприхильні.

Українські справи.

В. Винниченко.

В. Винниченко, який, повернувши з невдалої подорожі до Харкова-Київа, порвав усі звязки з московським большевизмом, одійшов швидко і від У. К. П. Як звучуваємо, він веде тепер переговори з виднійшими ес-деками про оснування нової української партії „незалежних" але, мабуть, ці спроби закінчаться черговою невдачою Винниченка. Про його аворот „на-право" свідчить і його останній побут у Празі.

Він приїздив туди на переговори з місцевими українськими літературними колами про реорганізацію „Нової України", М. Шаповала (Сріблянского), у напрямку перетворення її в місячник ширшого розміру і заведення відділу красного письменства. Справа вирішилася позитивно і Винниченко взяв на себе редакцію відділу красного письменства. До співробітництва мають бути запрошені і инші видатнійші українські письменники і журналісти. Також ведуться розмови про співробітництво з чужоземними письменниками, з яких деякі вже дали свою згоду, пр. Келлерман.

Союз журналістів і письменників народів Сходу Европи.

В Празі 19. вересня ц. р. відбулися під голуванням М. Шаповала Установчі Збори журналістів і письменників народів Сходу Европи. До Союзу вже увійшли представники народности української, російської, білоруської, жидівської, грузинської і черкеської.

Пр. 310/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресбаєй у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 20. 9851 з дня 26. вересня 1922 під наголовками: I) „Спокою і рівноваги" в уступах а) від слів „щоби дати" до до слів „в електричному мірилу", б) від слів „Осягнемо тільки" до слів „вибуховим матеріялом", ц) межи словами „від гора в вид... до слів „Перевернуто горі дном", д) від слів „Вже є явні признаки..." до слів „аж до тріюмфу", е) слово межи „що могло би ..." до слів „дати товчок", ф) від слів „слід перш усього" до кінця артикулу, 2) від слів „вандалізм" в уступах: а) межи словами „З тих. реваншем ..." до слів „Вибух спричинили" с) межи словами „ерекліональне майно" до слів „які вже нерухомість", містить в собі єство вад 1) а) д) і 2 прост. з 300 з. к. вад 1) е) і ф) карчину з § 65 з. к., узнав докучену в дни 25. вересня 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій сторонні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 26. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

Тимчасовим головою обрано Уляницького. Союз має приступити до видання свого бюлетина.

Організація Село-Спілки в Ч. С. Р.

Українці — біженці — селяне закликали у Празі Комітет Селянської Спілки в Ч. С. Р., який зорганізував вже громади в Братіславі та инших місцях скупчення української еміграції. Празький комітет налагоджує звязки з аналогічними організаціями славянських країн, а також з організаціями селянської спілки в инших державах.

Урочисте відкриття „Української Господарської Академії в Подебрадах".

22. жовтня ц. р. відбудеться в Подебрадах урочисте відкриття Української Господарської Академії. На свято запрошується і українське громадянство та представників чеського громадянства і влади.

Видавниче Тов. при Україн. Господарській Академії в Ч. С. Р.

При Українській Господарській Академії в Подебраді заснувалося Видавниче Товариство з метою видання підручної літератури вищих шкіл в першу чергу, а в друге книжок, видання котрих випливає як конечна необхідність культурних, національних і матеріальних інтересів українського студентства і громадянства.

Вже видано: 1) Доцент Михайловський - Математика, 2) Доц. Чередіїв—Ботаніка (зошит І.), 3) проф. Шовгенів—Водяне господарство на Україні, 4) проф. Іваницький—Ліс і біольогічні типи деревних пород, 5) Українське книгознавство - Збірник число І., 6) доц. Чередіїв Ботаніка — зошит II., 7) Українське книгознавство—Збірник ч. 2, 8) доц. Тимошенко—Економічна географія — зош. І. 9) проф. Шаллун—Кристальографія, — друкується: 1) проф. Щербина - Статистика, 2) доц. Соковкч—Нарисна геометрія. Виготовлено до друку: 1) доц. Гольдельман—Вступ до економічної політики, 2) Ботан чно зоольогічний Словник, 3) доц. Чередіїв Ботаніка—(зош. 3), 4) асист. Лисянський — Фізика (вищий курс), 5) Записки українських молодих фаховців при Українській Господарській Академії—збірник І., 6) доц Шрамченко—Демольогія, 7) проф. Мицюк—Історія економічних думок, 8) проф. Ейхельман — Загальна наука права.

Українська Селянська Спілка в Болгарії.

Недавно заклалася в Софії українськими емігрантами селянами Селянська Спілка (Селоспілка). Болгарський „Земледѣльський Союз" запропонував організувати Українцями при московським „Земледѣльческом союзѣ" українську секцію, але Українці на це не погодилися і увійшли як самостійна професійна організація до болгарського союза.

Статут російського союза вже наперед установляє певний політичний устрій Росії — диктатуру селянства, замісць диктатури пролетаріяту. На чолі української Селоспілки стоять Мандрика.

Продовольчий податок на Україні.

Не зважаючи на лихі результати сучасного урожаю й на торішний голод, Україна обкладена продовольчим податком в дуже великих розмірах. Від розкладки не виключені ні Одеська губ. ні Запоріжя, які найбільш постраждали від неурожаю. В звязку з заходами по збіранню продовольчого податку, які переводяться дуже енергійно, подекуди вибухають селянські повстання.

Лошеста серед дітей.

Представник Червоного Хреста на Україні Шварцман повідомляє, що на Україні серед жидівських дітей дуже поширені пошести, особливо парша і екзема в інтернатах й притулках. Скрізь дуже бракує медікаментів й мила.

Голод.

„Вісти" сповіщають, що на Катеринославщині населення вже починає голодувати. В с. Новий Житомір залишилося всього 108 душ. Селяне прохають харчової допомоги, більшість людности розбігається світ за очи.

Чехія й Україна.

Чехословацький центральний трудовий комітет економічної допомоги Росії і Україні має в ближчому часі зорганізувати в Харкові постійну виставку чехословацької промисловости. В половині жовтня до Харкова виїздить делегація з чехословацьких експертів для вияснення загального економічного становища України й можливости організації виставки. В делегацію увійдуть представники спілки чехословацьких банків, спілки промисловців, об'єднаних машинобудівельних заводів й торговельної й промислової ради. Відділи виставки мається організувати в Київі й Одесі.

З Волині.

Польська „допомога".

Кремянецький кооперативний союз в той час, коли головував у ньому п. Панкевич, якому за чемні комбінації з Поляками винесли недовіря загальні збори союзу в сепні, одержав позичку від польського банку людового в сумі 15 міл. п. марок. Тепер, коли п. Панкевича викинено з союзу, польський банк людовий звернувся до союзу з вимогою звернути позичку на протязі одного місяця. Слід зауважити, що до банку людового дуже близько стоять видатні діячі П. П. С.

Як виглядає „równi z równymi".

Від окружної Ради Людової (польської) в Луцьку дійшли відомости, що голова Людової Ради по кремянецькому повіті Трофимпюк (Українець) вийшов зовсім зі складу Рад. Мотиви виходу — агітація проти нього, як Українця, деяких членів по партії Поляків.

„Отаман" кандидує.

На зїзді в Рівнім виступив з промовою ех-отаман Оскілко, котрий почав говорити, що блок національних меншостей є жидівською махінацією. Промовця стрічено свистом і криком, а один з учасників запитав „отамана", скільки він отуманив людей, реквіруючи і грабуючи населення рівенського, сарненського і сусідних повітів, а потім подався з награбаним майном до Польщі. По всім краю населення виявляє велику свідомість, не даючись впровадити в блуд чужим партіям.

Біографія польських запроданців.

У нас подавались відомости про засновану Поляками організацію для розбиття українських голосів підчас виборів „Українську Народову Єдность". Тепер Волинський Виборчий Комітет подав відомости про тих панків, що стоять на чолі організації.

Президом її являється п. Іван Горемика, а заступниками його Іван Волошин і Михайло Панкевич.

З них:

1) Іван Горемика, котрий часами ще пишеться Івин Горемика Крупчинський — царський шпиг, агент Бердичівської охранки, злодій, пройда з цілого світа (десь з Чернигівщини, чи з Полтавщини, чи з Київщини, а недавно запевнив, що з Волині). В свій час він покрав майно Українського театру Камянецького, та пишучі машини. Карна справа про се ще й досі не закінчена.

Пан Іван Горемика на початку революції в 1917 р. втерся в Український Військовий Генеральний Комітет, звідки його вигнали, довідавшись, що він служив у царській охрані.

2) Заступник сього пана „президса" Іван Волошин живе у Луцьку без жадного діла, давно зачав робити політику, дописувати то до львівського „Вперед" то до „Рідного Краю". Вже з сього видко, яка се політично „чесна" людина.

3) Пан „директор" Михайло Панкевич з Кремянця, родом з Поділля, в дні революції заволікся сюди на Волинь і зразу повів „приєднану" політику. Загальні збори Кремянецького Союзу Кооперативів у початку серпня с. р. позбавили його громадського довіря за розгром сього Союзу й инших українських організацій. Ніякої групи Панкевич на Волині не має.

Отож ті три заволоки, наїжджі Бог зна відки, люде дуже хутко дістали „обивательство" польське, (бо без сього „обивательства" ніхто до виборів не може й не має рації ставати) і провокують українське громадянство, розбивають сили й єдність.

Велика Україна.

Промислова криза.

В наслідок катастрофального зменшення здобичі кам'яного вугля в Донбасі український совнарком зробив розпорядження про переадресування залізницям вугля на колесах. Це розпорядження дуже важко відбилось на українських металюргічних заводах. Спинені мартеновські печі на катеринославській групі заводів. Спинено мартеновську піч так само на Макіївському заводі. На Маріюпільському заводі припинена вирібка заліза й шруб.

Вандалізм.

В якій ціли?

„Постерунковий" ч. 549. арештував нині рано інваліда, якого дирекція „Просвіти" поставила на сторожі брами в цілі недопущення до нового динамітового замаху. В якій цілі це зроблено?

Що про вибух екразиту в будинку українського „Сокола".

В ночі з дня 25. на 26 вересня ц. р. о годині 2-ій в часі великої темряви і зливи мешканців Станиславова збудив зі сну страшенний гук.

Злочинна рука підложила під будинок українського „Сокола" в Станиславові при вул. Третього Мая дві великі скринки екразиту.

Вибух був так сильний, що не лише повалив стіну великої минулого року значним накладом відновленої салі „Сокола", але обірвав стелю і понищив уладження, а надто від гуку повипадали всі шиби не лише в будинку „Сокола", але у всіх каменицях в промірі кількасот метрів.

В сей спосіб знищено будинок, що містив в собі крім великої салі також народню шестиклясову українську приватну школу ім. Шашкевича, українську дівочу гімназію і мужеський український учительський семинар.

Ось як вандали ведуть боротьбу з українською культурою. А сталося се в тиждень після польського віча, на якім редактор „Kurjer-a stanisławowsk-ого" публично заповів, що почнеться нищення українських інституцій, що зрештою й видруковано в „Kurjer i stanisł.".

Звертає увагу одно, а саме великий засіб підложеного екразиту.

Такого засобу не міг ніхто приватний ні мати, ні спровадити і якби в тім напрямі поведено слідство, то вийшло би легко на верх, хто і з якого магазину видобув сей екразит і хто його побрав? Бо екразиту була така сила, що по експльозії знайдено ще другу цілу пачку невистрілену лиш завдяки тому, що злива згасила льонт.

Слідство не виказало нічого, як і можна було сподіватися. Поліція обмежилася до переслухання директорів приміщених там шкіл.

Вечером переведено ревізії в будинках української державної гімназії, в будинку „Селянської бурси" і в мешканню студента прав Загайкевича, а надто у кількох инших.

Розуміється, ревізії як і слідство без наслідків, бо і годі инакше, коли глядається виновників там де їх не могло бути.

Галицькі відносини.

Арештовані.

Арештовані при ревізії в „Краєвім Союзі Кредитовім" дир. Омелян Саєвич і возний Антін Кузьма находяться від понеділка (від 25. с. м.) в слідчій судовій вязниці при вул. Баторія. Державна прокуратура поставила 28. с. м. внесення на переведення карно судового слідства проти обох арештованих. Слідчим судією призначений п. Антоневич. В сій справі інтервенює як оборонець адв. д р В. Охримович.

Цікаве поступування. Радна палата затвердила відносно дир. Саєвича і п. Кузьми слідчий арешт під замітом злочину з §. 58 с (державна зрада). Поліція до нинішнього дня не надіслала прилог, які мали би оправдувати слідчий арешт — крім звичайного поліційного донесення. Отже суд вірить на слово поліції.

Замаскована чорна сотня.

Нам надіслано оригінальну погромну загрозу польської чорної сотні. На жалібному папері чорнилом потягнено великий трираменний хрест, а на вільному полі вибито кілька разів: „Smierć hajdamakom!" Підпис: Graf S... (непристойне слово). Адреса: W. P. Pretulak ksiądz. Dol na Odenica. Почтової печатки не можна відчитати.

„Ils boją się sądów doraźnych".

Під таким заголовком поміщує „Gazeta Poranna" таку допись: „Підпали фільварків у „Малопольсце" не втихають, а палії не дуже турбуються тим, що на випадок арештування, їх чекає наглий суд. На днях згоріли будинки на фільварку в Хороброві біля Сокаля і підпалено фільварок у Веславовичах. Страти виносять міліони. В тій справі інтервенював Маріян Турскі у воєводи Грабовского і генерала Єнджейовского, представивши їм розпучливе положення польських маєтків на „кресах" домагаючись енергічного виступу влади, бо безсилля осмілює українські боївки до дальшого насильства. Генерал і воєвода обіцяли, що ужиють всіх зусиль, щоби перервати українську агітацію і террор.

Референт польського міністерства про відносини в Галичині.

Референт польського міністерства внутрішних справ Рутковскі уділив представникам преси таких інформацій: „В пору, коли рішається судьба „Малопольскі", на засіданнях Союзу Народів, кілька днів перед виборами і приготованнями до воєвідської автономії, у Східній Галичині вибухла буря пожеж, нападів і ріжного роду терору. Хто виконує напади? Ось наслідком невдач (?!!) в Союзі Народів Українці вхопились тактики, котру агітаторам подиктувала розпука хочуть винищити польське

майно, всякого роду пашу і харчі. З тим заміром виконано кількасот (!) нападів, наслідком яких є факт, що тисячі стирт збіжа і сіна пішли з димом. Польська влада є безсильна, бо злочинні зусилля агітаторів піддержує збунтоване населення, яке укриває виновників і береже їх від ока влади. Наслідки є ті, що до тепер зловлено залевви кількох (?) виновників і віддано в руки справедливости (?!. Страти є величезні, бо одна стирта сіна коштує 600 тисяч мп., а стирта збіжа 5—6 мілионів. Але то о не досить. Українці зорганізували замахи на залізничі шляхи, хоча на щастя до тепер не прийшло до тяжких катастроф".

Стріляють до війта.

В селі Брошневі пов. Долина невідомі особи стріляли через вікно до польського війта Савчука. Одна куля трафила його в руку, друга в ногу. Причиною — передвиборча „праця". Справника не висліджено.

Як гинуть члени гуцульських делегацій.

Нас інформують: Коли начальник польської держави Пілсудскі вибирався в подорож до Букарешту via Львів, Коломия, Чернівці, косівський староста наказав своїм урядникам сфабрикувати гуцульську делегацію, якаб відограла ролю представниці Гуцульщини і принесла начальникови свою чолобитню. З Жабя виїхав Іван Дутчак, з Кривопівні різбар Якібюк, з Ясенова силою стягнено до делегації війта, а з Яворова жандарми пригнали 6 Гуцулів, щоби Пілсудскому дати приємність оглядати гуцульські типи. Ціле те товариство „невелике, але чесне" доїхало щасливо до Косова. Хитрі Гуцули з Яворова занюхали письмо носом і тихцем повтікали до дому, резигнуючи із приємности бачити начальника польської держави.

Надіхав Пілсудскі і староста домагався, щоби війт із Жабя „palnął przywitalną mowę", але цей не борака, підпивши, вже не міг на ногах стояти. Замість війта промовляв різьбар Якібюк. Говорив, що Гуцули бажають мати дешеву кукурудзу, доброго старосту, пасовиско і т. д., а на закінчення гукнув: — „Ви нам давайте то, що ми хочемо, бо ми вам не дамося! Нас Українців є 40 мілионів". Тут староста перервав неприємну промову, а Якібюк сказавши кілька нецензурних слів, вернув до дому. Всі присутні говорили, що „такої делегації не бачив світ і польська корона". Коли делегація вертала до дому, по дорозі напали невідомі особи на делегата з Кривопівні і замордували його. На другий день його найдено у Вербіжи з двома кулями в голові і з підрізаною гортанкою. Ця подія викликала велику сенсацію.

Ціла Гуцульщина ні про що не говорить, тільки про делегацію. Після цего випадку, навіть особи, що думали голосувати або кандидувати на послів до сойму, сидять тепер тихо, побоюючись мстивої, гуцульської руки.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Англія віддасть Царгород під контролю Турків.

З Ліфилду доносять: Англійські політичні кола заявляють, що удержання свободи проливів в інтересі всіх союзників, було виключною метою англійської політики на Близькім Сході. Вістка, неначеб Англія стреміла до поставлення постійної власної контролі над проливами, є не тільки злобною видумкою, але не годиться також з правдою. Що торкається будуччини Царгороду, то Англія схильна віддати Царгород під контролю Турків, коли настануть тільки мирові відносини.

Відповідь Кемаля Паші на ноту Геррінгтона.

У відповіді на ноту Геррінгтена заявив Кемаль Паша, що скористає з найблизшої нагоди, щоби з ним стрінутися. Кемаль Паша зазначив відтак, що турецькі війська здержуться в Чанаку і дальше не підуть. В англійських кругах панує переконання, що також представники союзних держав візьмуть участь в стрічі з Кемалем Пашою, як тільки дійде до порозуміння що до вибору місця. В звязку з заявою Кемаля Паші, що турецькі війська не підуть дальше, в Льондоні зазначують, що перебування їх військ на території нейтральної полоси не годиться з умовами, які поставлено в запрошенню. Згадані умови передбачують концесії для Туреччини в Тракії тільки в тому разі, коли Турки залишуть нейтральну полосу.

Франція вимиває руки.

Паризький „Тан" обговорюючи положення на Близькім Сході пише, що найкращою розвязкою цего питання булоб залишення союзниками Чанаку.

Такій розвязці противиться одначе Англія, котра вказує на трудноші, як з військового так і з політичного боку. Денник додає, що Франція і Італія зайняли ясне становище і ведучи мирову політику стреміли до удержання миру на Сході. Франція і Італія не беруть на себе ніякої відповідальности за те, що сталося, але все таки готові зробити все, щоби запобічи небезпеці. Що торкається Франції, то відкликала вона свої війська з азійського побережжа і Дарданелів. Франція й Італія стараються із всею льояльністю вдержати мир і дипльоматичною дорогою довести до полагодження конфлікту.

Влада в руках венізелістів.

„Польрадіо" доносить з Бордо, що в Атенах арештовано 5 міністрів грецького кабінету, себто Гунаріса, Стратоса, Протопападатіса, Гудаса і Теодотіса. Публична опінія домагається поставити їх перед суд, як виновників невдалої акції в Малій Азії.

Тимчасова влада лежить в руках військової комісії, на чолі якої стоять полковники Пластірас і Гонатас. Оба вони в порозумінню з представниками венізелістів. Утворення нового кабінету стрічає ще все нові перепони, які ставить згадана військова комісія. Владу на Криті перебрали венізелісти, які утворили тимчасовий уряд, складений з трьох членів.

Венізельос в Парижі.

Радіо доносить з Бордо, що Венізельос прибув 29. м. м. із Сувіль до Парижа.

Справа Сходу важним питанням.

Льондонська преса обговорюючи положення на Близькому Сході вказує, що воно є дальше незвичайно серіозне. „Таймс" зазначують, що протягом 48 годин кабінет відбув 5 засідань у Східній справі. Все вказує на велике загострення положення.

За стрічою Кемаля Паші з Геррінгтом.

З Царгороду доносять: Високі комісарі союзних держав повідомили Кемаля Пашу, що стріча його з ген. Геррінгтом моглаб причинитися у великій мірі до вияснення положення.

Франклін Буйльон в Смирні.

З Парижа доносять, що Франклін Буйльон прибув 27 м. м. до Смирни і розпочав конференцію з Кемалем Пашою.

Грецькі полонені при відбудові.

Зі Смирни доносять, що національний уряд задумує вжити 50.000 грецьких полонених до праці при відбудові знищених областей.

Організація нового правительства.

З Царгороду доносять: В справі зорганізування нового правительства йдуть переговори між визначними провідниками венізелістів і військовими провідниками революційного руху. Згідно з новою чуткою провід в кабінеті обійме ген. Нідор, закордон Царапанес, скарб Діомода. На нарадах обговорюють також справу династії й евентуального заведення в Греції республіканського устрою. Не виключене, що ще нині проголосять республіку.

Республіканський устрій в Греції?

З Атен доносять: Революційне правительство приказало випустити політичних вязнів, головно республиканців. Революція, після осягнення наміреної цілі, покінчилася, мабуть, без проливу крови. Підчас маніфестації перед французьким посольством просили повновласного французького міністра вислати французькому правительству, вислови признани і прихильности грецького народа. Революційний комітет вислав до Венізельоса телеграму з просьбою боронити національні інтереси Греції у правительств держав антанти та щоби схотів обняти становище представника Греції на мировій конференції. Революційний комітет мається звернути до короля Константина, королеви і кн. Миколи й Андрія, щоби безпроволочно кинули Грецію. Треба числитися з заведенням у Греції республиканського устрою. Вже в найблищому часі президентуру в новому кабінеті обійме Царапанес.

З польських справ.

Людовці поміж собою.

В справі „гоноровій" поміж редактором „Курієра Львовского" Ямпольским і „людовцовим" послом Брилем президія П. С. Л. оголошує: „Президія постановила віддати справу під рішення партійного суду. Рівночасно закликає обі сторони до закинення боротьби на зовні".

Президія партії має вирішити, чи Бриль заслугує на назвиско злодія і шубравця, чи ні.

Чічерін у Новака.

Польські часописи доносять: Оноді приняв польський премієр Новак народнього комісара для закордонних справ Чічеріна в товаристві заступника представника совітської Росії у Варшаві Оболенського. Головною темою розмови, яка тривала пів години було питання дальшого розвинення мирових польсько російських взаємин.

Сенсація з Махном.

Польські часописи приносять сенсаційну вістку такого змісту:

Влада безпеченства в таборі інтернованих в Штшалкові арештувала отамана Махна разом з його шефом штабу Хмарою та кільканайцять штабових старшин. Причиною арештування Махна були його вносини з большевиками, яким він пропонував викликання революції у Східній Галичині, на що совіти згодилися. Титулом зачету одержав Махно більшу суму. Одначе совіти, для ведення дальших переговорів зажадали, щоби жінка Махна приїхала до Москви в характері закладниці. На це власне попали власти і перевели арештования.

Повищу вістку, яка аж заносить стухлою сенсаційністю ославленої під тим оглядом польської преси, подаємо на її рахунок в денникарського обовязку.

Совітська Росія.

Міжнародні капіталісти і російська нафта.

„St. Pol." подає інформації з Парижа про те, що представники міжнароднього нафтового промислу в результаті опозиції совітського уряду, який не хотів ані визнати приватної власности, ані уділити на можливих умовах концесій, завязали між собою умову. Вони зобовязались перед совітами виступати спільно, тим самим для совітського уряду стає неможливим утворення взаїмної конкуренції між нафтовими товариствами.

Поворот Леніна до праці.

„Агенція Відходня" в московських джерел повідомляє, що Ленін видужав і частково повернувся до праці. Йому було дано справоздання про діяльність чрезвичайки, при чому він визнав правильним й доцільним арешт меньшевиків.

Большевики і Хіна.

В Москві в внішторгові розпочата розрібка торговельної умови з Хінами.

Призначення нового польського посла в Москву.

Польським повіренним в справах в Москві призначено Романа Кнолля, який в ближчому часі виїздить до Москви. Разом з ним виїде міністер торгу і промисловости Штрасбургер для наради з Красіним в справі польсько-совітської торговельної умови.

Карельська справа.

Совітська преса офіціяльно повідомляє, що фінляндсько-совітська комісія в Гельсінфорсі приступила до обмірковування карельської справи.

До чуток про вбивство Дзержиньского.

„Голос Россії" повідомляє, що чутки про вбивство Дзержиньского були викликані тим, що 21. вересня в Москві перед чрезвичайкою відбулась демонстрація робітників прохорівської і шіндалевської фабрик, які вимагали увільнення своїх арештованих большевиками товаришів. Підчас розгону демонстрації робітниками був забитий слідчий чрезвичайки, що й викликало чутки про вбивство Дзержиньского. Серед робітників большевиками переведено нові арешти.

Румунія й большевики.

Урядовий офіціоз „Вікторуль" виясняє погляд румунського уряду на запросини совітського уряду взяти участь в комісії по розброєнню. Основною умовою участи Румунії має бути визнання совітським урядом дністровських кордонів.

„Чорні кабінети".

Урядовець одеського почтамту, що прибув з Одеси, передав співробітникови „Русспресса" слідуючі інформації: Всі без винятку листи, які прибувають в совітські держави зза кордону, пересилаються до губерніяльних міст, де маються при почтамтах особливі „чорні кабінети" — в відділи для таємної цензури листів. В цих відділах, що іменуються „відділами закордонної кореспонденції", всі листи переглядають, при чому для кожного листа складається особлива карточка, що зветься меморандумом. На ній записується адреси надсилаючого й одержуючого лист, його зміст, всі імена, або умовні зазначення імен, які маються в листі. Меморандуми ці пересилають в особливий відділ головного політичного управління, де переводиться точна і докладна реєстрація всіх листів зза кордону.

Східня Антанта.

„Голос Россії" повідомляє: „Народний комісаріят закордонних справ запропонував російським ди-

гльоматичним міс'ем, що знаходяться при урядах Монголії, Персії і Афганістана вияснити погляд цих урядів на проблему Близького Сходу, а також на утворення спілки совітської Росії, кавказських совітських республик, Туреччини, Персії, Бухарі, Афганістана і Монголії в цілях утворення „Східної Антанти". Представник РСФСР. в Афганістані передав вже афганському урядови цю пропозицію Росії. Сими днями сподіваються передачі такої пропозиції Афганістану з боку англорського уряду. В Москві передають, що совітський уряд покладає великі надії на утворення цієї нової спілки „Східньої Антанти", яка би утворила противагу Великій і Малій Антанті.

Становище совітських урядовців.

„Правда" повідомляє, що в Тульській губ. виділ судівництва зняв з посад всіх урядовців з огляду на те, що їм не виплачувано удержання з 1-го березня.

Дописи з краю.

Струтин нижний.

Віча.

Дня 21. вересня ц. р. відбулося в Струтині нижнім віче в справі виборів. Referував Василь Бабій і о. Логинський. В революції ухвалено солідаризуватися із ухвалами всіх українських партій в справі виборів до варшавського сойму.

Жураки, пов. Богородчани.

Відновлення читальні „Просвіти".

Село Журавки, що лежить в далекій гірській закутині Підкарпаття, далеко від світа, бо до найближчих залізничих станцій в Станиславові і Надвірній є по кількадесять кільометрів, відновило свою читальню „Просвіти", що заснула в наслідок воєнних випадків.

Відновлено її завдяки свідомости місцевих селян. На збори прибули запрошені адвокат д-р Олесницький з Станиславова і делегати філії „Просвіти" з Солотвини, адв. д-р Чорненко, канд. адв. д-р Кречковський і двох молодших делегатів.

По отворенню зборів головою бувшого виділу, адв. Олесницький пояснив присутним мету, значіння і потребу просвіти і побажав іменем станиславівської філії „Просвіти" як найкращого розвою.

По виборі виділу промовив адв. д-р Чорненко про найближчі задачі читальні, а на прошення присутних, щоби у нас заснувати кооперативу, освідчив, що в найблизчім часі основується в Солотвині Союз кооператив, котрий приступить до основання кооперативи в Жураках. Збори закінчив місцевий душпастир.

РІЖНІ ВІСТИ.

Наради Союзу Народів.

З Бордо доносять: На засіданню Збору Союзу Народів дня 29. с. м. обговорювано справу виборчого правильника для Союзу Народів. Прийнято внесення Бальфура і Буржуа, які торкаються справи тревання мандатів.

Дальші наради відложено до чергового засідання.

Граф Брекздорф амбасадором в Москві.

З Берліна доносять, що граф Брекздорф — Ранцау перейме становище німецького амбасадора в Москві. Граф Брекздорф має виїхати до Росії в половині жовтня ц. р.

Гекінг остає в Данцігу.

Німецькі денники в Данцігу заперечують вістку про перенесення високого комісаря Данцігу Гекінга на становище англійського високого комісара в Царгороді.

Позичка для Австрії.

„Юнайтед Телегр." доносить з Ню Йорку: фінансові кола впевнюють, що банк Моргана перейме провід в консорції, яка дасть позичку для Австрії. Позичка у висоті 350 міліонів франків буде зреалізована в найблизшому часі. Труднощів ніяких не передбачується тому, що позичку загварантували 4 держави до 4/5 її висоти.

Французько-російські економічні взаємини?

Паризькі денники доносять, що перебуваючий в Парижі представник всеросійського союзу кооператив Кобелев виїхав до Москви де має розглянути справу навязання економічних взаємин між Францією і Росією.

ТЕЛЕГРАМИ.

Підчас англійсько-турецької війни.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. „Дейли Телегреф" довідується, що членів англійського парляменту завізвано, щоби були готові до приїзду до Льондону, бо в разі розпочаття воєнної акції на Бл. Сході, проєктується скликання парляменту.

Відень. (ПАТ.) „N. фр. Пр." доносить з Льондону: Тут переконані, що заноситься на вибух неприятельської акції на Сході. Концентрацію турецьких військ біля Чанака вважають такою грізною, що вислано до нач. команди нові інструкції, котрі в останнє жадають від Кемаля Паші, щоби відкликав своє військо. Коли Кемаль Паша відказуватиметься, тоді безусловно вибухне неприятельська акція. Вважають, що формальне виповідження війни непотрібне, бо англійсько турецькі взаємини основуються на услівях перемиря, а присутність кемалістичних військ на невтральній полосі є нарушенням цих услівій.

Льондон. (ПАТ.) Авас. Часописи підчеркують повагу положення, не укриваючи, що конфлікт неминучий. „Дейли Експрес": Вчера веч. в офіціяльних кругах вірили, що вибух війни з Туреччиною неминучий в найблизчому часі. „Уестминстер Газет" констатує, що воєнна партія в англійському кабінеті здобула перезагу. „Дейли Телегреф" пише, що прибічний секретар Л. Джорджа заявив, що на думку англійських властей в Чанаці, теперішнє положення не може довше тривати. На запит, чи англійське рішення рівнається ультіматови, секретар відповів, що кожен може його назвати, як хоче. Реченець дається Кемалеви Паші дуже короткий. Невиконання англійських жадань потягнуло би за собою не лише військові заряджения, але й уневажнення предложень ноти союзників.

Мальта. (ПАТ.) Райтер. Безперервно приходять тут відділи призначені до Чанака. Фльоту призначену до Чанака. скріплено 10 торпедовцями. До Леванту відплив панцирник „Юрій V." Небаром відплисти инший англійський корабель.

Югославія готова до інтервенції.

Прага (ПАТ.) Чеські часописи доносять з Білгорода, кабінетна югославянська рада займалася положенням на Бл. Сході. В югославянських кругах зачувати, що в початком слідуючого тижня югославяиська армія буде зовсім готова до евент. інтервенції.

Кемаль Паша не кине невтр. стрефи.

Льондон (ПАТ.) Райтер довідується з добре поінформованого жерела в Царгороді, що Кемаль Паша повідомив високого французького комісаря в Царгороді ген Пелє, що не думає забирати свої війська з невтр. стрефи.

Грецько-турецькі бої.

Атени. (ПАТ.) Згідно з військовим звідомленням грецького коменданта Тракії, Турки вдерлися до Страдія, нарушуючи невтральну стрефу й заняли село Сафалєм, при чому вбили 11 грецьких жовнірів. Грецький протинаступ відкинув Турків. Поляг 1 турецький старшина і 25 жовнірів.

Кемаль Паша готов до перегозорів.

Парнж (ПАТ.) „Шікаго Трібюн" доносить зі Смирни, що Кемаль Паша постановив після довшої наради відбути зі союзниками вступну конференцію з початком найблищого тижня.

Приготування Туреччини.

Відень (ПАТ.) „N. Фр. Пр." з Царгорода: Згідно з вірогостойними звідомленнями, сильна турецька армія сконцентрована над протоками. На фронті Ісмідя стоїть 8 турецьких дивізій, а межи Балі Кефір і Пандермою 11 дивізій Турецькі війська в Чанаку щодня дістають підмогу.

Український театр під проводом Орла Степняка.

Наша провінція давно відчуває недостачу українського театру, який завдав би собі труду і праці заглянути не тільки до великих міст Сх. Галичини, як це діялось до тепер але і до місточок та сіл усіх закутків нашого краю. Чим глухіша закутина в краю, чим дальше від столичного міста, тим ця недостача м'ясніша і більше пекуча. І ось, щоб заспокоїти цю потребу, щоб задоволити населення провінцій, яке часто роками не бачить української сцени, кращі артистичні сили з Вел. України, що перебувають тепер у нас на еміграції. при участи галицьких артистів, зорганізували театр під проводом Орла Степняка. Театр цей працював довший час з успіхом у Дрогобиччині, а в переїзді дав у Львові 5 вистав кращих драм побутового репертуару. На днях ця театральна група виїжджає на Гуцульщину, де має замір давати вистави по містах, місточках, а навіть селах. Талановиті, випробовані акторські сили, цікавий і дібраний репертуар — дає запоруку, що цей театр стоятиме на висоті свойого завдання, а любов нашої провінції до української сцени будить надію. що театр під проводом Орла Степняка буде тішитись великим успіхом. Моральна і матеріяльна піддержка з боку українського громадянства у місцевостях, де загостить той театр, дасть змогу нашим артистам видержати на службі української культури. Український театр не може надіятися на ніччю допомогу, окрім допомоги тих, що люблять українське мистецтво.

НОВИНКИ.

— **Пов'домлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвисшення цін паперу і друкарського складу приневолює нас підвисшити місячну передплату „Діла" на 2.500 мп. від 1. жовтня починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 100 марок п.

— **Конфіската.** Останнє (24) число „Діло" сконфісковано за деякі місця статті „Польськ легенда". На протязі трьох тижнів Редакції „Діла" не удалося видати хочби одного числа, котре пощадив би жорстокий і невмолимий олівець п. прокуратора.

— **Хмельовські „уражденє".** Дня 29. м. м. відомий поліційний агент Хмельовскі арештував Володимира Несторенка робітника української дешевої харчівні. Арештования наступило на залізничому двірці на Підзамчу. При ревізії вище згаданий агент поводився із арештованим в брутальний спосіб, приневолюючи його признаватись до несповнених гріхів погрозами і грубою лайкою. Взагалі на станціях крутиться ціла хмара агентів і пасажирам радимо бути обережними.

— **Студентам до відома.** Ректорат і обидва деканати вільного українського університету урядують у вечерних годинах у посольстві ЗУНР. в Празі II. Штепанська 49/II. Всі письма до українського університету належить висилати на вище подану адресу.

— **За що арештують.** Василь Бабій із Долинщини їхав через Стрий до Львова. На стрийській станції його арештовано, переведено ревізію і слідство. Коли арештований спитав, яка причина увязнення, то поліцай відповів: „Ви прийшли на станцію із заболоченими черевиками, а це дуже підозріле. Можливо, що ви бродили по сільських болотах як агітатор, яких тепер всюди богато". Тут поліцай вилаяв всіх Українців, відгрожуючи тюрмою за „саботажі".

— **На є надзором польського товариства.** Нас повідомляють, що о. Теодор Кордуба не є радником польського державного Товариства обезпечень. Вправді його, були вибрали на це становище, але він вибору не принів, а повітова рада в Бережанах вибрала як членів о. Ліманівського лат. пароха Бережан, Войціховського з Літатина і Лобося з Таврова.

— **„Приключний" візит.** Начальник громади Ланів в Станиславівськім повіті Юрко Бідочко з пятьма селянами вступив до польської людової партії як член, на що одержав урядову посвідку від управи партії. Склонили його до сього обітниці матеріяльних користей.

Курс грошей.

Львів, дня 1. жовтня 1922.

Долляри американські	8.900—8.920
„ „ (1. і 2-ки	8.800—8.820
Долляри канадійські	8.650—8.700
„ „ (1. і 2-ки	8.550—8.600
Марки німецькі	6·30—6·40
„ „ (сотки)	6·30—6·40
„ „ (дрібні)	6·20—6.30
Леї румунські	52·00—53·00
„ „ (дрібні)	51·00—52·00
Корони чеські	255·00—260·00
„ „ (дрібні)	255·00—260·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 3-сотки	125—130
„ сотки	125—130
„ 25-ки	120—125
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки французькі	640·00—650·00
Фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
Франки швайцарські	12.800·00—13.000·00

Золото.

20 кор.	31.000·00—32.000·00
20 франк.	30.000·00—30.500·00
20 марк. нім.	34·000·00—35·000·00
Фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	41.000·00—41·000·00
Долляри	8.000·00—8.100·00

Срібло.

Корони австр.	650·00—660·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.550·00—1.600·00
Рублі	2.850·00—2.090·00
Копійки	12·00 13·00
Долляри американські	7·500·00—7.600·00
„ „ полов. і ¼	6.500·00—7.000·00
Долляри канадійські	5.000·00—5.200·00
„ „ дрібні	4.500·00—4.600·00
Леї румунські	650·00—660·00

За редакцію відповідає Володимир Целевич

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 26. (9.857) Львів, середа 4. жовтня 1922. почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. коп. Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

ДЕНТИСТ
ЙОСИФ РАППАПОРТ
134 приймає 4—4
— — ВУЛ АКАДЕМІЧНА Ч. 10. — —

Львів, 3. жовтня 1922.

Галицькі відносини. Польська преса зовсім не заперечує ані не ховає того, що галицькі відносини дійшли до краю. Що більше! Положення у Сх. Галичині характеризується досить вимовно і досадно словами: „Галичина на вулкані" і т. п. Колиж польській пресі вирвався такий оклик, повний грози, коли зайвим являється промовчувати події, що стрясають загалом, то це значить, що справді положення у Сх. Галичині находиться у вельми критичній фазі.

Що саме діється?

Діються грізні речі. Горять панські будинки, згоряє і попеліє сьогорічний збір хліба, палять кольочістів, стріляють і убивають осібняхів, що важаться йти проти загальних інтересів підміновують будинки польської поліції і польських адміністраційних урядів. З другого боку бачимо прояви вандальського „реваншу", довершувані на будинках українських культурних інституцій. Такий стан є грубо ненормальний і — розуміється — ніхто не може його похвалювати. Колиб хто втішався цими пожалування гідними подіями, то виявляв би дуже мало критицизму. Це дешева втіха, легкодушна радість. Не до втіхи, а до глибокої поважної задуми, до вдумчивої застанови приневолюють нас ці акти.

Покликані з публіцистичного й громадського обовязку реєструвати численні факти грубо ненормального положення у Сх. Галичині, уважаємо конечним звернути увагу на джерела, на безпосередні причини цеї величезної суматохи. Польська преса в своїй подиву гідній „простолінійности", в безмежній обмежености, в безвідповідальній, безжурній легкодушности звалює вину на заграничних „вархолів", або приписує ці вчинки большевицькій агітації. Чи так воно є в дійсности, — не знаємо. Здається нам одначе, що цей погляд польської преси не покривається з дійсністю, що він їй суперечить. Причини витвореного положення коріняться в самім ядрі галицьких відносин. Ненормальний стан, в якому пробуває Сх. Галичина вже четвертий рік, мусів зродити ненормальні акти. Придивляючись тому станови, розсліджуючи й оцінюючи його, ми мали нагоду нераз звертати на це увагу компетентних чинників і перестерігати їх перед перетягненням струни. На жаль, наші перестороги не мали ніякого успіху у виконавців влади. Навіть найгірший, найстрашнійший засіб, яким користується влада, з часом втрачає яркі контури, перестає відділовувати. Це ми можемо стверднти власне в теперішньому часі. Всякі ліки з часом втрачають діяючу силу. Втрачають її і адміністраційно-політичні „ліки". Багнетом, кулями, тюрмою І иншими подібними „ліками" занадто довго орудувано, щоби вони могли мати бажаний для орудника вплив, щоб могли викликати потрібне для орудника вражіння на тих, що не з власної волі стали предметом цього лікування.

Рух, який під теперішню пору з елементарною силою проявляється у Сх. Галичині, має політично-соціяльну закраску. Викликує його з одного боку насильне змагання польської влади довести до інкорпорації Сх. Галичини до польської держави. Особливо розписання виборів до варшавського сойму і сенату на території Сх. Галичини сильно зворушило народню масу. Тим більше, що маса є свідома безправности цього поступку польської влади. Не менше ворушить масу намагання октроювати для Сх. Галичини тзв. воєвідську автономію. Та це ще не все. Подібні політичні потягнення польської влади, потягнення, які заперечують постанови обовязуючих міжнародніх трактатів, проявляються не від нинішнього дня. Вони зістнували в хвилі, коли польська республіка надужила свого мандату з 25. червня 1919 і без згоди великих держав Антанти завела свою визільну адміністрацію на території Сх. Галичини. Безпосереднім товчком цього руху є **колонізаційна політика** польського уряду.

Мусимо постійно мати на приміті, що наша доба є добою здобування, а властиво передачі землі в руки селянських мас, в руки тих, що невідклично потребують земельного варстату. В цілій Середущій і Східній Европі селяне тим чи иншим способом приходять в посідання землі. Галицький селянин, що як жовнір боровся якраз за землю, що із зброєю в руках переходив величезні простори українських земель від Сяну до Дніпра або й до Дону, що був наочним свідком, а не рідко й учасником грандіозної переоцінки цінностей, що в значній мірі і в значнім числі переживав революцію на Великій Україні, — знає, що там селянство одержало землю. Знає також галицький селянин, що чехо словацький уряд на Закарпатській Україні спішно переводить земельну реформу в користь місцевого українського населення. Будучи найбільш свідомим своїх прав і своїх змагань, будучи мешканцем недавнього українського Піємонту, перейшовши важку політичну школу, галицький селянин — після семилітної, війни не тільки став повним політичним рабом у своїй Батьківщині, але й нуждарем під соціяльним оглядом. З острахом побачив він, що та земля, котру він обороняв цілими століттями, з котрої він вегетував, плодами котрої збогачував цілі покоління неробів, що та земля переходить в руки чужинців.

Сх. Галичина — цеж типова країна малоземельного й безземельного селянства. Поруч тонесеньких, як стяжечка, нивок, поруч безлічі меж простягаються тут безмежні латифундії. Працюючи на панських ланах, зрошуючи їх своїм потом і кровю, український селянин голубив надію, що прецінь прийде час, коли та земля стане повноправним варстатом його праці. Та замісць цього українському селянинови прийшлося кріваво переживати найбільшу трагедію. Не тільки не заспокоєно його голоду землі, не тільки не дано йому єдиного варстату праці і життя, але чинично висміяно всі селянські надії, всі сподівання, потоптано селянське право. На землю, що колись була власністю українських бояр, що за часів старої Річипосполитої перейшла насильно в польські руки, але котра ніколи не перестала бути моральною власністю українського народу, спроваджено чужинний елемент. Це справді великий удар. Одночасно селянству, особливо безземельному, зроблено ще одну велику кривду. Перед війною рільний заробник працював на панських ланах за 8 або 9 тий сніп. Тепер поміщики, спираючись на помічну їм польську владу, розпочали безсоромний визиск селян заробників, приневолюючи їх працювати найменше за 16 тий сніп. Бували випадки, що праця відбувалася навіть за 22-ий сніп.

З болем в серці побачив селянин, як круто повернулось його соціяльне положення. Права страйку він не має, як в Польщі, права організації теж, не має й змоги, ні форума, де можна би обстоювати свої права. Український селянин по 7-ми роках боротьби, знищений, ограблений зі свого майна, побачив себе ще й в крайнім визиску й ограбленим зі всіх надій.

До ферменту в Сх. Галичині багато причинилася виборча агітація всяких польських „людових" діячів в роді Брилів і їм подібних, звернена головним чином проти дворів.

Очевидно, таке поступування польських діячів і польської влади, мусіло бути небажаним дорадником. І тут теж слід шукати причин галицьких відносин, слід шукати посередніх і єдиних виновників руху.

„Ty rękę kraj, nie ślepy miecz!" — ось якою повинна бути відповідь на галицькі відносини. А та рука, що скоїла стільки лиха, не є українською рукою. На жаль, компетентним чинникам є далеко до всестороннього розуміння всіх проявів. Вони слухають безвідповідальної польської преси. На українські села йдуть карні військові експедиції, заповнюються тюрми, починають працювати наглі суди. Виборча акція підмінює край, ворушаться якісь „обивательські стражі" і инші легалізовані існуючою владою польські боєві організації, підкладається бомби під українські культурні інституції. Зближується доба bellum omnium contra omnes.

І тому з сумом приходиться нам глядіти в будучину. Знищеній країні грозить розшалїння домашньої війни і доведення краю до повної руїни. І тому так дуже потрібно, щоби промінь світла впав у темряву, щоби скінчилися ненормальні відносини, що витворюють ненормальні вчинки, щоби через вирішення правно державного становища Східної Галичини запанувало право.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Редакція „ДІЛА" з глибоким сумом сповіщає, що 16. вересня в м. Харкові упокоїлася

ПРОФЕСОР

МИКОЛА СУМЦОВ

заслужений працьовник на полі української науки і культури, член Української Академії Наук у Київі, член Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові.

Редакцією одержана сумна звістка про смерть відомого українського ученого професора Миколи Сумцова.

В тяжких умовах большевицького лихоліття один за одним дочасно відходять з житьової арени наші заслужені працьовники, не залишаючи до останньої хвилі роботи, не кидаючи позиції.

Початок діяльности Миколи Сумцова звязано з тим періодом українського руху, коли українська ідея й українська робота лише жевріла, концентруючись в невеличких гуртках — з темним періодом 80—90 років — минулого століття.

Він належав до гуртка „Київської Старины" й в цій часописі, тодішньому єдиному літературному виразникові українського руху, умішений ряд його цінних праць.

Все життя Покійного було звязане з Харковом, вірнійше з харківським університетом. Присвячуючи свої сили головним чином на-

Пр. 311|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів умішених в часописи „Діло" ч. 21. (9.852) з дня 27. вересня 1922. під наголовками: 1) „Галицькі відносини" заголовок артикулу першого. 2) „Вандалізм" в уступах а) між словами „законним приписам" і „без представлення", б) між словами „някого результату" і „Всупереч". 3) „Преса" в уступі між словами „українських землях" і „та збагнути" містить в собі єство ва 1 проступку з § 305 з. к. ва 2 проступку з § 300 з. к., ва 3 злочину з § 65a з. к. узнав доконану 26. вересня 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближім числі і то на першій сторові. Невиконання того наказу потягає за собою касацію предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гриву до 400 Мп. — Львів, дня 27. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

уковій роботі. Покійний ніколи не цурався гр мадської діяльности. За тих часів треба одзначить його активну роботу в Харківському Товаристві Грамотности.

З часів української революції наукова і громадянська робота покійного здобула особливо інтенсивний характер. Він зрозумів завдання моменту й зайняв виразн національні позиції, на які спромоглись не всі діячі старшого моменту, погляди яких скристал'зувались в переходовий період. За останні часи їм випущений ряд робіт українською мовою; він приймає енергійну участь в організації Української Академії Наук, в цілій українській громадській й політичній роботі. Є відомости, що останній час він, подовжуючи свою наукову робо ту, дуже інтенсивно провадив та кож й українську політичну роботу, не зважаючи на всі небезпеки, яки ми вона загрожувала при панованню большевицького режиму.

16. вересня смерть перервала цю інтенсивну роботу, цю корисну д яльність.

Покійному не довелось дожити до тих часів, коли ціли й завдання його життя стануть реальною дійсністю. Він одійшов в найгірші часи чужоземної московської окупації, в часи занепаду і розкладу культурного й наукового життя.

Хай земля буде пером заслуженому працьовникови на українській наукові й громадянській ниві!

Справа Східної Галичини на Союзі Народів.

Женева, дня 23. вересня 1922.

Сього року вдруге піднято галицьке питання перед Союзом Народів. Загальний зміст резолюції, ухваленої Збором Союза Народів, дня 22. с. м. відомий читачам з депеші і инших вісток про ню справу. Осягнений сим успіх тим більший, що згадана резолюція ухвалена по раз другий і до того на передодні виборів, які Польща бажала перевести в Східній Галичині. Таким чином після недавної дискусії про польське поведення на области Вильна — Польщу стрінула отся дальша невдача на сьогорічнім Зборі Союза Народів. Не даремно бельгійський делегат Hymans у своїй недавній промові, проголошеній на Зібранню з нагоди дебати над звітом генерального секретаріяту, назвав Польщу найліпшим клієнтом Союза Народів: ні одним із своїх членів Союз Народів не займається стільки, що Польщею. Слід при тім підчеркнути, що тут Поляки докладали всяких зусиль, щоби тим разом не допустити до видвигнення галицької справи в Женеві і навіть донесли були своїй пресі, що їм це повелося.

Внесення поставлене в галицькій справі головою канадійської делегації міністром Fielding ом дня 18. с. м. звучить:

„Збір Союза Народів поновляє бажання, висловлене другим Зібранням у йогож резолюції з 27. вересня 1921, щоби Рада Союза Народів звернула увагу головних союзних і заприязних держав на потребу означити в близькій будуччині правне становище Східної Галичини".

Се внесення було зголошене поза тим дневним порядком, куди воно належало, а саме поза дискусією над звітом генерального секретаріяту Союза Народів. Як відомо, ухвалена тут в галицькій справі резолюція з 27. вересня 1921. була переслана генеральним секретаріятом, з доручення Ради Союза Народів правительствам головних союзних держав і у своїм звіті секретаріят подає се до відома сьогорічного Зібрання. В дебаті отже над тим звітом повинно було вирнути питання: який успіх принесе згадана резолюція з 27. вересня минулого року. Поставлене після покінчення тої дискусії внесення канадійської делегації зустрілося з формальними трудноцами, бо регулямін вимагає, щоби в таких випадках були доказані виїмкові обставини, які оправдували би допустимість внесення поза означеним денним порядком. Про ню допустимість рішає комісія ініціятиви, якої завданням означити денний порядок нарад. Отож тій комісії вказано аж надто достаточно, що такі виїмкові обставини існують і так минулася отся трудність, після чого предложення канадійської делегації було передане політичній комісії, а саме її найближчому зібранню, визначеному на день 20. ц. м.

На порядку нарад Зібрання були окрім того ще справи двох инших країн, які досі остають під чужою неволею, а саме: Грузії і Вірменії. Після скінчення нарад над грузинським питанням одержав голос канадійський делегат Lapointe, щоби в заступстві свойого товариша зясувати зібраним суть і причини внесення, предложеного канадійською делегацією: воно домагається — виводив референт — швидкої розвязки галицького питання, необхідної для вдержання мира; обставини, які минулого року промовляли за прискоренням тої розвязки, нині вимагають того у ще більшій мірі; вкінці підкреслив промовець, що скорого рішення домагаються обі сторони: представники Сх. Галичини і Польщі.

Польському заступникови, очевидно, не оставалося нічого иншого, як заявитися за приняттям внесення. Проте п. Ашкенази весь час вештався по салі, шукаючи, чи не знайде між деякими членами комісії опонента. Після даремних заходів п. Ашкенази зредагував свою декларацію, яку й став відчитувати, прийшовши до слова. Зібрані дізналися, що Польща теж рада би прискорити розвязку галицької проблєми і що в тій цілі вона предложила союзним правительствам великодушний проект автономії для Сх. Галичини, а тим проектом — мовляв — запевнено всім народам заселюючим край, повну свободу і політичну рівність. (У деяких членів комісії по перших фразах п. Ашкенази слідна усмішка). Тому внесення канадійської делегації — кінчив безрадно польський бесідник — властиво зайшнє, але він згоджується його приняти.

Дискусія здавалось кінчилася, коли підніссся литовський представник п. Сідікаускас, щоби іменем Литви висловити сердечні симпатії і глибоку почесть для українського народу Сх. Галичини, який стоїть в боротьбі за укр нську державну незалежність. „Нам відомі високі прикмети того народу, нам відомі відносини, серед яких йому приходиться оборонять своє життя і ми з усеї душі бажаємо, щоби його визвольні змагання принесли йому волю та щоби представники галицької держави засіли невзовом з Союзі Народів" — отсе головний, основний уступ промови представника Литви.

Тою заявою почув себе, очевидно, ображений п. Ашкенази і став жалуватися, що литовська делегація не пропускає нікої нагоди, щоби оклеветати Польщу.

На те відповів литовський делегат, що йому чужий намір підмати якінебудь клевети і що цілю його виступу була одиноко оборона права українського народу на державну самостійність та вислів симпатій для його боротьби за здійснення того права.

Дискусію покінчено і внесення канадійської делегації ухвалено комісією одноголосно.

Дня 22. с. м. воно було предложене повному Зборови Союза Народів. Референт Lapointe, покликавшись на аналогічну резолюцію з минулого року, підніс два головні мотиви внесення: інтерес мира і бажання обох сторін, себто Східної Галичини і Польщі, щоби галицьке питання діждалося вкінці своєї розвязки, хоч — запримітив референт — тіж обі сторони ріжняться між собою що до способу згаданої розвязки.

Предложена резолюція в незміненім тексті, поданім на вступі, була ухвалена Збором без дискусії й одноголосно.

Д-р Степан Витвицький.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Українські справи.

Бойкот української і білоруської академічної молоді на Варшавському університеті.

Варшавський університет не приймає українських і білоруських матуристів, як рівнож б. студентів російських університетів Українців і Білорусів польського громадянства.

На днях відмовлено 30 особам в приняттю до університету.

Мотивується то тим, що вони не виконали „громадянського обовязку перед Польщею" або що в 1920 р. не служили в польському війську. Від б. студентів рос. університетів жадається свідоцтва зрілости в оригіналі, а матрикули не вистарчають. Відомож, що оригінальні свідоцтва зрілости залишені в університеті і ніхто з б. студентів з собою їх немає. Не приймають б. студентів всіх російських університетів, які середню освіту одержали в духовних православних семінаріях і свідоцтва яких вистарчальні для університетів.

Завідуючий відділом середньої освіти мін. осв'ти пан Янцен, заїзний

В. ДИКАНСЬКИЙ.

ЧЕРЕПИЦЯ.

(Докінчення.)

І від того усміху — прозорого блиску рідньої землі — враз потеплішало у мене на серці, що вже вкрилося крижаною оболонкою злиднів, страждань, трівоги, гнітючої туги самітности серед сих — неначе й близьких, алеж таких чужих-чужих людий, між якими ми нид'ли вже два роки... Сама собою зникла десь моя незабута „економічна теорія", зникло й те, також теоретичне бажання не бачити, не вдибуватися „з тими Українцями", що поробилися на еміграції найгіршими істотами, яких доводилося зустрічати, блукаючи в сей скрутний і трудний час по чужих сторонах.

Коли я поглянув на дружину, то і в її очах ясно прочитав ті самі слова, що вже були в мене на кінчику язика. І я спитав по товариському:

— Ну, що-ж, пане Левку, ви ж мабуть не вечеряли й хочете їсти?

— Та їлось би! — знову посміхнувся гість.

— Не маємо нічого доброго, — сказала жінка. — Лишилося трохи печеної картофлі, мабуть ще й тепла, та можу дати сала. Їстимете сало?

— О, ще-б пак!... Яка-ж хрещена душа не їстиме сала?! — здивувався Пилипченко, всербнув у себе слину і всією долонею ви тер губи.

Гість їв так смачно, що й ми не витримали, бо вже минулося враження від нашої економної вечері. І хоча тепер зник цілий буханець хліба, що був розрахований на три дні, — на душі не вчувалося прикрости. Навіть не повстало її й тоді, коли я знову подав Левкови другу цигарку.

— От це — добре! — натурально зрадів він. — Після салця та цибулі чудово покуриться!...

Тепер він став видимо веселіший, алеж однаково не виявляв збільшеної жвавости. Помалу, як той сірий віл, що тягне й тягне вперед свою вагу, він розповідав про себе, про повну трагічних подробиць участь у повстанню, пораненння, чекання в польському таборі, де „по один бік на спільній полиці лежав тифозний, а по другий — одубілий мрець", про втечу з товаришем із табору, блукання по Польщі, а потім по Закарпаттю, Словаччині, Чехах. І в тих оповіданнях, таких жахливих своїм змістом, все було якось надзвичайно просто, натурально й навіть безбарвно.

— Вже наші почали перемагати. Ось ось червоні повтікають Коли це чую: щось наче вщіпнуло. в крижі. Чи не штука? — подумав я сам собі, — певне ранило. Лапнув рукою під шинелю, а так: кров на руці!...

— То поранило вас не дуже?

— Хтож його знає, колиж воно в заду. Мабуть не дуже, бо куля не проскочила, там і доси сидить собі.

— І не заважає?

— Що? Куля?... Як вам сказать?... Не заважає, бо я її не помічаю. Мабуть вона десь глибоко.

— А не болить часом у крижах?

— Чом не болить? Болить інколи, ну, тільки не часто. Як пройдеш сказать, більш півсотні верстов одним махом, то вже й чую, немов ниє...

— Як у зубі... — підказала жінка.

— Чого в зубі? У мене зуби ніколи не боліли. Та, признаться, й взагалі я не хворів. Не знаю навіть, як голова болить... Ото тільки тая кулька. Також її чую, коли щось підважую. Ну, правду сказать, як менше там за пять пудів, то й не чути. А як попреш що важше, та ще на гору, — то воно й зачинає сіпати...

Другого дня за сніданком Левко сказав:

— А я надумався.

— Про що?

— Та про черепицю-ж!... Коли нема тут черепичного заводу, то буду вчитися на кафлі. Не сидіти-ж по дурному за кордоном. А кафлі теж — вещ добра!

Тимчасом вибіг наш Юрко. І дивно: хоч він хлопчина й соромязливий та нелюдимий, одначе, тільки глянув на Пилипченка, враз підійшов до нього й запитав:

— А як вас звати?

— Дядько Левко! — сказав я.

З того часу й стали ми звати Пилипченка „Дядьком Левком", і так він якось приблудився до нашої хати.

Виявилося згодом, що йому обіцяли давати з Праги підтримку на вчення, коли він вступить до школи чи до майстерні. Правда, та підпомога була мізерна, алеж він не тільки не сумував, а ще й нас підбадьорював.

— На хліб та сало може й вистачить! А тут — я чув — буряки сіють, то з вяленої свекли такий тютюн зробимо, що куди там тим „спортам"! Тільки треба палити, на дворі!... От, як би ще тут були оселедці!...

— А як же з помешканням?

— З помешканням?... Та воно ж проти літа йде. Десь у стодолі найму куток.

— А можеб ви ночували у нас у кухні? — спитала жінка.

— А чомуж ні, коли пустите?

Тогож дня пішли ми з дядьком Левком до кафельної майстерні. Дядька туди приняли охоче, й з третього дня він почав ходити на науку. У вечері приходив до дому, брав на руки Юрка й вони сміялися без кінця-краю. Часом у

ендек і ворог всього, що не „істінно польське", пояснює, що міністерство не узнає тих свідоцтв і що не можна пускати до університету ворожого Польщі елементу і русифікаторів (?!).

Не признаються свідоцтва зрілости українських і білоруських гімназій і инших середніх шкіл.

Не приймається на слухачів Українців і Білорусів польського громадянства навіть тих, які покінчили російські університети або инші вищі школи. Полякія же б. студентів приймають і без документів, а за рекомендацією до часу, коли вможуть отримати документи з російських університетів.

До тих драконських постанов ендецьких чиновників університету і міністерства освіти в Варшаві додано ще черезвичайку в особі кваліфікаційної комісії „Братней Помощи" — студентську ендецьку організацію, спираєму фондами міністерства з державної казни

До тої організації можуть належати по статуту тільки студенти — Поляки.

Отже складаючий прохання студент Українець або Білорус мусять пройти через „кваліфікаційну комісію" цеї черезвичайки „Братньої Помощи".

В чому ця комісія кваліфікує?

А в тому, чи студент є переконаний „добрим Поляком", чи кохає Польщу чи відбув військову службу в 20 році, чи має рекомендації вірогідних осіб, то є місцевих ендецьких кациків, або ксьондзів.

Очевидна річ, що тих останніх кваліфікацій наш студент не має і в університет не приймеється.

Як чуги, представники молоді звернуться до міністерства, а як цей ганебний існуючий порядок не буде знесений, зложать протест перед Лігою Наций і Найвищим трибуналом в Газі, як рівнож перед академічними кругами цілого культурного світу.

Книжковий голод на Україні.

У Відні 22. серпня відбулась нарада представників Українських Видавництв, скликана з ініціятиви Союза „Голодним Україні" попирання становища книжкової справи на Україні. До Відня надійшли листи з України від декількох осіб і організацій, в котрих змальовано безвихідне становище українських шкіл і взагалі картину книжного голоду на Україні. Школи, що утримуються коштами самого громадянства, надзвичайно бідні. За браком підручників майже не можуть існувати. Є небезпека цілковитого припинення їх функціонування. Автори листів звертаються до громадських почувань і обовязків українських видавців за кордоном — прийти на поміч загибаючій школі і видати як можна більшу кількість книжок безплатно. Після обговорення справи ухвалено: рішати необхідним, щоб видавництва зробили жертви книжками в розмірі, який кожне видавництво найде для себе можливим, з тим, щоб Союз „Голодним Україні" книжки ці переправив на Україну своїми засобами через Український Червоний Хрест і через своїх уповноважених розподілив між школами.

Голова Наради, *Юр. Тищенко:* Секретар, *І. Крекотень:*

З кола українських видавців у Відні.

Головна Управа Українського Червоного Хреста звернулась до Обєднання Українських видавців у Відні з листом, в котрім спогіщається про організацію Червоним Хрестом доставки книжок зза кордону на Україну та організації їх розповсюдження і проситься „Обєднання" сповістити про умови кредиту і комісії. Представники українських видавництв, обмірковавши зміст цього листа, ухвалили, що для практичного переведення порушених у листі Червоного Хреста справ необхідно щоб Червоний Хрест з свого боку підтримав порушені видавцями перед урядом питання в справі улегшення діяльности видавництв на Україні, а саме: а) про розрішення вільного вивозу книжок зза кордону на Україну і вільного їх розповсюдження на Україні, б) про дозвіл вивозу за кордон засобів одержаних від обміну за книжки, необхідних за кордоном для сплати боргів і для нової продукції книжок, в) про уваільнення ввозимих зза кордону книжок від мита, г) про зниження залізнодорожнього тарифу на книжки, видані за кордоном.

Ще не вмерла!

Було кличем наших інвалідів, йдучих в бій за рідну справу.

І не вмре!

Подумайте собі ви, яких там не було і приєднайте лепту на забезпечення інвалідів до

СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

господарсько-споживча продукційна кооперативна XXI спілка з обм. пор. у Львові. 4–5

Велика Україна.

Висилка К. Хріневича.

„Русспрес" повідомляє, що між представниками інтеліґенції, які згідно останньому декрету українського совнаркома висилаються за кордон, находиться відомий український кооператор К. Хріневич.

Нові концесії.

Група італійських промисловців звернулась до совітського уряду з пропозицією взяти в аренду колишні удільні маєтки на Кавказі і в Криму. Пропозиція передана на обміркування комісаріятови земельних справ.

Привітання Раковського.

Голова українського совнаркому вислав Кемалеви паші привітальну телеграму.

З Холмщини і Підляшя.

Господарський рух.

Українська передвиборча кампанія провадиться на Холмщині живим темпом. Відбувся ряд повітових виборчих зїздів й віч.

Повітові зїзди відбулись в Холмі, Грубешові, Володаві, Білгорайському і Замостському повітах, в Берестю на Поліссю. Передвиборчі віча за останній час були в Лящові, томашівського пов., в с. с. Кульно, Бабинцях і Обшу, Білгорайського повіту.

Помочні загороди.

На Холмщині зорганізовалась група під назвою: „гурток православних", для змагання розбити єдність українського національного фронту. Про свої завдання гурток говорить в відозві, виданій на російській мові так:

„Ціллю православного гуртка є: обєднити все православне населення Польщі в організаційний обєднаний православний комітет з відділами культурно освітнім і релігійної праці. Війти в контакт з польським демократичним суспільством для поліпшення биту православних взагалі і сел".

Тяжка „зїзда".

Пропагований і шумно рекламований емігрантською російською газетою „За свободу" зїзд „крестьянских трудовиков" відбувся 25. вересня у Берестю при участі аж 12 (дванайцять) представників. Вартож було і „огород городіть".

Земля католикам, а „русским — ніц".

В с. Городище ніякий Струщак перецілював землю і так уміло, що найліпший кусок в 50 моргів з садом і панськими будинками, якось припав йому самому. Городищане —Українці тільки приглядались до перецілунків та смакували. Теж хотіли земельки, але не дістали, бо Струщак так розяснив їм реформу рільну: „найпшуд бендзе се залатвяць лоґічносьць католіцко, а потем теж католіцко, і нема жадней мовы, жеби Русіні цось досталі". Струщак належить до польської партії „Пяст".

Польські симпатії в П. П. С.

Нас інформують, що П. П. С. рішила приступити до заснування своєї організації в Берестю, чисто українській території, де Поляків опріч окремих випадків, нема. Свої змагання провадить польонізаторську працю П. П. С. почасти... бажанням місцевого селянства (?).

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Галицькі відносини.

Krwawy siew.

Під таким заголовком містить „Gazeta Codzienna" статтю, до якої долучена статистика підпалів, нападів, замахів і убивств у Східній Галичині за місяць вересень. Подаємо цю статтю в дослівному перекладі:

„Від двох місяців „Сх. Мала польска" є ареною безприкладних масових пожеж, саботажів і політичних убивств, яких в імя своїх кличів допускаються українські вихованці Шептицького, Кониського(?) і Петрушевича. Горять фільварки і двори, йдуть з димом тисячі вагонів збіжжа, раз упраз чуємо про криваві замахи. Українці явно заявляють, що до весни не лишиться ані один фільварок ані одна загорода польського хлопа, а поліція досі не вислідила ані одного дійсного виновника українського червоного коґута. Серед полумя, диму і пожеж стоїмо і приглядаємося.

Ось коротка статистика за вересень: 1) вересня Українці тяжко поранили в Стрию поліційного агента Странта, 2) Тогож дня у Стрию підложено бомбу під фабрику і 3) до помешкання комісанта поліції кинено 3 бомби; 4) по чотирох замахах на будинок поліції залізничу станцію, на фільварок Дембіцкого, виконано замах на дирекцію поліції в Яворові, де поранено одного агента; 5) в ночі 1. вересня висаджено залізничий міст в Язорові і спалено фільварок в Пересі пов. Рава руська; 6) 5. вересня гайдамаки перетяли всі телегр. дроти на величезному просторі Любачів Бяшова і 7) гайдамацькі лотри підпалили 4 великі стирти на фільварку Зайончковского в Богодрошицях під Перемишлем. Шкода виносила 45 мілїонів; 8) В Свободі золотій пов. Бережани підпалено величезні стирти збіжа вартости кількох мілїонів; 9) Другої ночі гайдамаки підпалили в тім самім фільварку будинки вартости 70 мілїонів; 10) 7. вересня злочинна рука підпалила будинки Полека Свєнцкого в Тахані. Згорілк будинки і 6 коней. Підпалу доконано з мести за те, що цей війт стягав данину. Шкода виносить 40 мілїонів; 11) тої самої ночі підпалено фільварок Несюха вартости 80 мілїонів; 12) Спалено фільварок в Сільни Бенковім; 13) в Кемінці струмилевій спалено кілька стирт збіжа; 14) підпалено фільварок в Журавичі коло Буська; 15) На лінії Зимна Вода-Мшана перерізано телегр. дроти; 16) Біля стації Боднарів в дложено дві петарди, які експльодували і знищили залізничий шлях; 17) Під фільварок в Яксманицях підложено динаміт; 18) перетято дроти телегр. на лінії Суха воля — Зимна вода; 19) на лінії Львів Самбір зірвано залізничі шини, 20) спалено двір в Люблінці пов. Шішанів вартости 100 мілїонів; 21) в Антонівці і Зеславі спалено у фільварку всі запаси збіжа, 22) в Бориничині спалено два фільварки; 23) в Бучинові спалено 7 стирт збіжа вартости 60 мілїонів; 24) в Курівцях згорів фільварок; 25) українські ріяли підпалили двір у Реклинцях; 26) в Турянці підпалено збіжа; 27) згорів фільварок в Дергані; 28) перетято всі телегр. дроти на лінії Мости Жовква; 29) в Яксманицях спалено фільварок княгині Любомирської; 30) Спалено будинки люстратора лісів Гретиля; 31) згорів фільварок в Слінці із великими запасами збіжа вартости 42 мілїонів; 31) перетято всі тел. дроти на лінії Сяніжанка-Честин; 32) знищено телегр. получення коло Желехова; 33) спалено фільварок в Бучковичах пов. Перемишль. Страта 100 мілїонів; 34) згорів

неділю чи свято Юрко тяг його на річку або в гори, але дядько рішучо відмовлявся:

— Чого я там не бачив? Все одно — в річці риби ловити не вільно, гори мені без надобности, а на поле дивитися не хочу, бо воно не моє... Ти біжи, а я ліпше книжечку почитаю... Чи нема у вас часом чогось про Абісинію?

За те, коли стали довші вечорі й дядько Левко повертав до дому завидна, він радо йшов з Юрком до ліса за хмизом.

Так прожив з нами Пилипченко до осени. Бідували ми спільно, але у гурті було немов якось лекше.

В осени, коли вже нас зовсім обсіли злидні, я одібрав з Відня листа. Кликав мене мій приятель, колишній дипльомат, на побачення. Я поїхав на останні, й не пожалкував: приятель позичив мені грошей та ще й обіцяв знайти посаду. Веселий повернув я до дому з чималим пакунком у руках. А в тому пакунку було кілька й справжніх добрячих осетедців, за якими так сумував дядько Левко.

На порозі мене зустрів Юрко.

— Тату, тату! — закричав він, — а дядько Левко пішов...

— Куди? — здивувався я.

— До Німеччини!

— Тю на тебе, що ти вигадуєш хлопче?!

— Правду хлопець каже; — потвердила стара. Таки дійсно подався.

— Чогож його понесло?

— Хтось йому тут сказав, що десь під Монаховом є знаменитий завод черепичний. От він дістав адресу, попрощався, взяв на плечі свій клунок і помандрував, бо каже: „Черепиця ліпша, як каже"...

У три тижні ми одібрали картку з Баварії:

„Пане Семене!

„Я вже оговтався. Роблю на заводі черепицю, та тільки тут не підходяща, бо з цементу. Та й робити машиною — нема жадного скуства. Ти тільки налий, а воно само тобі й зробить. Жінки тут величезні, а на кожній сила сподниць, ноги ще більші, як у Словачок. Коли буде ще щось цікавого то напишу. Бувайте здорові, а Юрка цілую. Дядько Левко".

А на Свят-Вечір, коли ми збиралися сідати за рижову кутю, що стояла по нашому звичаю на сіні на покутю, Юрко приніс нову картку з почти. Знову писав дядько Левко, але не коротше:

„Пане Семене! Хай їй грець, тій черепиці! Нудно мені з Німцями — нічого не розуміють, що ти їм не говори. Йду знову на поштання, бо кажуть, вже почалося. Колиж і тепер не пощастить, махну до Абісинії! Левко Пилипченко".

До побачення, милий дядьку Левку!... Тільки не в Абисинії, а на Україні...

фільварок в Мушковичах; 35) зірвано телегр. стовпи між Камінкою і Милятином; 36) спалено двір у Можинці; 37) згорів фільварок княгині Любомірської в Девятницях; 38) підложено огонь під фільварок в Зеленій пов. Перемишль; 39) в Ставчанах ушкоджено залізничий шлях; 40) підпалено стодоли у фільварку Ожомля; 41) згоріли стирти збіжа графа Баденія; 42) українські студенти мордують (?!) хлопів в Рекинцях за те, що не хотіли помагати в саботажі; 43) підчас пожежі в Антоніві гайдамаки стріляють до хлопів, котрі гатували фільварок; 44) підпалено кілька вагонів ска в Гуйчому пов. Рава руська; Українці мордують ук довця Вапшкевича в Коломиї; 46) спалено фільварок в Ляцькій волі; 47) Українці мордують гуцула Пр копова; 48) спалено військовий фільварок в Камінці струм; 49) спалено фільварок в Селищах пов. Рава руська; 50) згорів фільварок в Хованці; 5) підпалено фільварок в Хотині пов. Калуш; 52) згоріли стирти збіжа в Потоці пов. Рогатин; 53) кинено бомбу до постерунку жанд. в Мишин; 54) спалено стирти у Фердинандівці; 55) згорів фільварок в Бартатові; 56) підпалено третий раз збіже в Стшалкові; 57) згоріли стирти в Баківцях пов. Бібрка.

Нові підпали: 58) В Томашівцях пов. Калуш спалено кілька стирт збіжжа на фільварку Уейского; 59) В Страганцях пов. Стрий згоріло збіжжа; 60) в Підгорцях згорів фільварок графа Бруніцкого, 61) на лінії Вигнанка - Пусте знищено залізничий шлях, наслідком якого рух перервано.

Дальше редакція тієї газетки додає: „Що за страшна статистика, хоч не стисла, бо кількість саботажів сягає 100 випадків за один місяць.

Карні експедиції.

Із Станиславова пишуть нам: Відповідно до заповіди на афішах повисилано карні експедиції до сіл, в котрих погоріли дворські стирти.

А були у нас пожежі в Угринові, Викторові і Пукасівцях. Там отже вислано військо.

Тими експедиціями переслідується населення.

Зков підпал.

Як нас інформують, в селі Свобода пов. Теребовля спалено фільварок, мимо того, що його стерегло 6 людей.

Голодівка.

Ще дня 28. м. м. розпочав голодівку підполковник української галицької армії Володимир Федорович, обвинуваченій у ріжного рода „злочинах", які мав доконати в звязку з битвою під Микулинцями, у падолисті 1918. р., яка відбулася поміж українськими військами, і польською військовою групою, що намагалася передістатися з Великої України до Львова. Командантом тої групи був тоді підполковник, а тепер польський генерал Рибіньскі.

Польську групу розбито, а учасники битви розказують, що й комендант Рибіньскі не проявив великого геройства. Із пімсти ген. Рибіньскі зробив донесення до суду на підполковника Федоровича, на основі чого підп. Федоровича в жовтні 1921. р. арештовано і відставлено до суду в Тернополі. Дня 22. серпня 1922. р. перевезено його до львівського суду, де мала відбутися розправа перед судом присяжних.

Підп. Вол. Федорович, стрийний брат полк. Вододислава основателя „Просвіти" і члена остр. палати панів, був. майор кавалєрії, служив до 1918. р. в польськім аристократичнім 1. полку уланів. На перший поклик Української Національної Ради він заголошується до української армії, як командант групи в околиці Перегінська в маю 1918. р. зістав відтятий польськими військами від головних сил української армії і перейшов з своєю групою на Чехословаччину, де перебував у таборі в Німм. Яблонному. Минулого року підп. Федорович вернув із Чехії, отримавши від польського посольства у Празі письменну запоруку, що рішучо не будуть турбувати його за ніякі вчинки, звязані з українсько-польською війною, та взагалі його військовою службою в українській армії.

Не вважаючи на того заліного листа, польські власти арештували в Галичині п. Федоровича і вже одинайцять місяців держать його у вязниці. Чим же у нас инакше, ніж по той бік Збруча, у червоному раю, де легальні реемігранти, які вірять в „амнестію" та поперші закордонних совітських представників, бувають арештовані і запроторювані у большевицькі чрезвичайки, табори то що?

Не могучи дочекатися розправи, хоч акт обжалования став правосильним вже тому три місяці, підп. Федорович вже пятий день голодує на знак протесту проти беззаконного проволікання справи, домагаючися негайного розписання розправи або випущення на волю.

В звязку з цією справою **в понеділок, дня 2. жовтня ц. р. розпочали голодівку всі Українці політичні вязні в числі 25,** жадаючи від судових властей негайного сповнення домагань підп. У. Г. А. Володимира Федоровича.

Випадок з підполк. Федоровичем не є відокремлений. Судові власти завсди передержують політичних вязнів більш року в слідчім арешті, при чому зазначуємо, що майже всі вони з розправи виходять на волю, бо закиди проти них оказуються нестійними. Нічо иншого не остається політичним вязням, як реагувати на таку поведінку судових властей голодівками, які повторюються в ріжних тюрмах в Східній Галичині що кілька тижнів. Справді страшні річи діються у державі, яка має претенсії бути культурною!

Погрози.

Студент прав Остап Огар з Тернополя одержав від „Польської Терористичної Організації" в Тернополі письмо, яке инаше в цілости наводимо:

Wielmożny Pan Oskar Ohar, Tarnopol, Pohoreckiego 16.

Panie! Zwracamy się do Pana, jako wpływowego członka ruskich organizacji akademickich, z prośbą zwrócenia uwagi odpowiednich czynników terorystycznych, na konsekwencje jakie za sobą pociągnąć może ich zgubna akcja. Na terror odpowiemy bezwzględnym terrorem. Rewanzować się umiemy hojnie, niejednokrotnie daliśmy już tego dowody! P. T. O. Tarnopol 21. września 1922 r.

Побіч є на письмі поміщений трикутник з точкою в середині, а такий сам знак находиться і на коверті, очевидно для чиєсь орієнтації. Оригінальне письмо захована на памятку і на хвалу польської терористичної організації в Тернополі, яка — як сама подає — дала вже нераз доказ сего, „що вміє".

Карна експедиція в Слободі золотій.

В днях від 25. до 28. вересня 1922. р. гостила в селі Слободі золотій так звана карна експедиція, уложена з польських старшин і 80 вояків, прислана адміністраційною владою, щоби, як висловився староста на сесії війтів в Бережанах, показати Слободі, що супроти неї влада не є безсильна.

Перша ніч перейшла спокійно. Громада доставила війську наказані підводи до Плотичі, а на приказ доставити дальші підводи спромоглося дати підводи ледви 4 господарів, а 6 підвід через роботи в полі не можна було зібрати.

Дня 27. вересня вернуло військо з Плотичі до Слободи, зааре-

ПАПЕРЦІ „ОКСАНА"
вже появились!
Замовляти в „Союзнім Базарі"
ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА 20.

штувало 6 господарів, замкнуло їх в стодолі Мацька Райци, а вечером урядило собі нагальну облаву по хатах за мукою, маслом, яйцями, курками, гусками і свинями. Старших господарів Тимка і Рузьку Тучапських, котрі в оділочки боронили своєї муки, потурбовано і прикнено в стодолі Мацька Райци. На інтервенцію голови Читальні в справі арештованих і в справі рабунків відповів капітан, що нічо на се не порадить, бо „cała Sloboda b łszewicka" і вона мусить покоритися їх силі. Дивувався п. капітан, чому половина села шле свої діти до шкіл, що робить в селі стільки місцевих академиків і відки Слобода прийшла до такого гарного театру (в котрім пан капітан примістив кухню!). В полудне на другий день арештованих звільнено, а карна експедиція відійшла з села, полишаючи за собою нарікання і жалі місцевого населення і забираючи з собою 2 кірці пшениці і багато иних продуктів, за котрі розуміється нічого не заплачено.

Найбільше плакали Федько Завадівський і Йосиф Баран, котрим забрано свині, призначені на весілля, але найбільше потерпіла одна громадянка, котра в ночі зі страху перед атакуючими вояками, породила дитину (в 6 ім місяци). Стан матері і дитини гр'анний.

Карна експедиція мала бути відплатою за спалення стирт дідичів Вейгласів (польська преса розтрубіла з розкислу, що спалено польський двір). Село терпить очевидно невинно, бо з дворами ніяких спорів не мало, противно спорили з двором о воду спроводжені кольоністи і перед місцевими мешканцями грозили дворови пімстою, а крім того стирти і спалені коні були високо асекуровані.

Староста видав начальникови громади устний розпорядок, щоби всіх прибуваючих гостей на представлення до Слободи реєстрував. А є знаною річю, що вистави аматорського гуртка Читальні Просвіти, виконувані під кождим зглядом бездоганно, притягали багато чужосторонних гостей.

Василевич.

Памятайте про **пасовий фонд „ДІЛО"!**
Жертви проситься слати до Крайового Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Вибори.

Відозва бльоку національних меншостей.

Центральний виборчий комітет національних меншостей в Польщі видав таку відозву:

До національних меншостей польської республики!

Виборча ординація до сойму і сенату кривдить усі національні меншости без виїмку.

При допомозі значного підвисшення населенного множника в мішаних округах, головнож на східніх окраїнах, при допомозі обмеження права користування державною лістою та при допомозі поділу державних мандатів на основі скількоски узисканих мандат в нз не невизисканих останків голосів, унеможливлюється їм впровадження представництва, яке відповідало би їхній силі і значінню. Додати слід до цього й практику адміністраційних органів, які визискують закон про горожанство, щоби зменшити число виборців приналежних до непольської національности. Ті органи не подаються перед ніякими переслідуваннями і насильствами, щоби тільки дійти до своєї мети—ослаблення представництв національних меншостей до тої ступені, щоби їм не можна було навіть провадити парляментарної боротьби о заспокоєння слушних національних домагань, щоби було можна з ними зовсім не числитися.

Цю небезпеку мусілося усунути. Зрозуміли це національні меншости, утворили бльок, заключили виборчий союз, який зміцнив їхні сили і може знищити кривдячі наслідки виборчої ординації. Вони перебороли усі труднощі, на які так дуже числила, на жаль впливова, соймова правиця, хотячи оперти польську політику на кривді і гнобленню національних меншостей. Вона сподівалася, що вдасться їй поріжнити національности, роздмухати взаїмну неохоту і дісгармонію поміж ними, визискати одних проти других, щоби усіх ослабити, але її сподівання завели. Не помогли клевети, розсівані про діяльність членів бльоку. Бльок станув дужий взаїмним довірям своїх членів, довірям мас, сильний і непохитний.

Свідомість конечности боротьби о утревалення демократичного устрою в Польщі, який дасться забезпечити тільки заспокоєнням потреб і домагань національних меншостей, творить цю силу і могучість бльоку. Права загарантовані усім горожанам держави конституцією, права національних меншостей, мусять бути як найскорше здійснені. Всякий національний гнет мусить бути усунений, кожда національність, яка мешкає в межах польської держави, мусить одержати спромогу культурного і національного розвитку, не вязаного ніякими клявзулями законної чи адміністративної інтерпретації праткики в примінюванню законів. В польській республиці, в якій має панувати цілий народ, не має бути ані гноблених, ані гнобителів.

З таким кличем йде бльок національних меншостей до виборів. Він глибоко вірить, що й щира польська демократія зрозуміє усю слушність його домагань і боротьби, що вона не найдеться в таборі його ворогів, які хочуть щастя і могучість Польщі оперти на кривді і недолі непольських національностей, які входять в її склад.

До виборчої боротьби за ці кличі, за відповідне представництво в соймі і сенаті закликаємо усі національні меншости. Нехай нікого в рядах не забракне. Хай кождий знає, що в тій виборчій боротьбі рішається справа його національности, вирішується питання, чи Польщею має ться правити згідно з волею і потребами усіх її народів, чи тільки

пануючої національности і то тільки в вищих клясах. Успіх тієї боротьби задецидує про устрій Польщі. Йдіть до виборчої урни з кличем: Геть з національним гнетом!" В імени українського представництва в бльоку підписали відозву: 1) Семен Любарський, 2) Михайло Черкавський, 3) Самійло Підгірський, 4) др Василь Дмитрук, 5) інж. Антін Васильчук і 6) Осип Скрипа.

Шліть жертви на будову пам'ятника на могилі Лева Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Об'єднання німецьких соціялістичних партій.

Ми вже подали коротеньку в'стку про те, що у Німеччині відбулося обєднання німецьких соціялістичних партій, т. зв. соціялістів більшости та незалежних соціялістів. Це факт величезної ваги не лише для внутрішнього політичного угрупування Німеччини та всієї її політики, яка чутко прислухується до голосів і настроїв свого громадянства і його парляментарних представників, але й для цілої Европи. Не торкаючися поки що цих можливих далекосяглих наслідків, які може спричинити повстання найбільшої політичної партії в Европі, бо такої, що рахує понад десять мільонів свідомих членів, — подамо спершу короткий огляд найважніщих подій, які довели до цього обєднання, т. м. межових стовпів на шляху німецької соціял-демократії, а далі — бляві відомости про сам факт обєднання.

З вибухом світової війни німецькі есдеки станули одностайною лавою в єдиному національному фронті, виславши до армії усіх своїх партійних членів. Але війна затяглась і принесла нім. пролєтарієтові багато розчарувань та багато політичного і соціяльного досьвіду, в вкупі з тим невдоволення війною і звязаною з нею поведінкою лідерів німецької соц. демократії, аж поки у 1917 р. німецька соц.-дем. партія розбилась на два табори. Меншість під проводом Ледебура і Либкнехта зорганізувалась, як „незалежна соціялістична партія", котра своєю агітацією чимало причинилась до вибуху німецької революції, та зміцнення впливів ново повсталої групи „Спартаківців". Але революція не вдалась, і то саме завдяки рішучости й безоглядности вищих керманичів „соціялістів — більшости", Шейдемана і Носке.

Незалежники залишились на роздоріжжі, не хотячи йти за возом московського комунізму, ані помагати „соціял зрадникам", типу Вельса. Що торкається найболючійшого питання німецької політики, а саме: справи відшкодувань, то вони стояли принципово на становищі потреби виконання прийнятих миром зобовязань. А проте, у травні 1920 р., коли прийшлось одповісти на льондонське ультіматум, незалежники зайняли нейтральне становище тоді, коли соц. більшости склали бльок з буржуазними партіями і вийшли в уряд, а комуністи збльокувались з правими націоналістами та голосували проти прийняття ультіматума. Але з одного боку заходи правої реакції (пуч Каппа, справа обезброєння баварського Оргеша), з другого — комуністична агітація та що-раз більший ідеольогічний провал московського інтернаціоналу, примушували німецьких незалежників підтримувати коаліційний уряд Вірта. Невдалий комуністичний пуч у півд. Німеччині, який виявився поганою московсько-большевицькою провокацією, та з з другого боку агресивність юнкерсько-націоналістичних кол, яка довела до вбивства Ратенау, переконали остаточно незалежників про необхідність активної участи в боротьбі проти „пучістів" із права та ліва. Переговори про порішення закону про „охорону республики" найшли незалежників принципово готовими навіть до вступу до коаліційного уряду. А проте справа обєднання німецьких соціялістичних партій була предметом дискусій і переговорів на протязі довгих місяців. Щойно 17. вересня ц. р. відбувся в Авгсбургу конгрес соціялістів-більшости, а 20. в Гера незалежних соціялістів. Вони були рішаючими та привели в наслідку 24. IX. до спільного конгресу в Норимберзі, який мав вже лиш формальний характер урочистости обєднання.

Зїзд соціялістів-більшости був одкритий головою партії Германом Міллєром, який кликав товаришів бути завжди на сторожі соціялістичних ідеалів. Після звіту виділу партії та широких дискусій принято резолюції, які м. ін. висловлялися дуже різко проти співпраці з комуністами. Референт справи обєднання соц. партій, Вельс, закинув комуністам віроломство і фальш. Він ствердив, що нині є вже неможливою річю погодити соціялізм з комунізмом, що комунізм є лише найважнійшим засобом російської закордонної політики, яка продовжує політику царату, та що обовязком соціялізму є боротися проти замахів з права і з ліва.

На зїзді відчитано телєграму президента німецької Республики Еберта, який нагадував робітничій клясі її обовязки супроти держави, якої політичне становище вимагає обєднання усіх здорових сил націй.

Резолюцію про обєднання з партією незалежників принято одноголосно, без дискусії. Само обєднання має звершитися між 1. жовтня та 31. грудня.

Зїздом незалежників проводив Кріспієн. Справа обєднання, яку він референтував, натрапила на більші перешкоди, ніж на конгресі в Авгбургу. Склалася невеличка опозиція під проводом Ледебура, яка була рішуче проти обєднання. Крім того одна група домагалася на випадок обєднання гарантій свободи преси, а инша знову застерігалася проти можливої майбутньої участи партії в якомубудь коаліційно-буржуазному кабінеті.

А проте пропозиція виділу, яка говорила про обєднання на підставі складеного вже раніще „програму праці", перейшла 192 голосами проти 9. Ледебур потерпів повну поразку, бо вже наприкінці зїзду, після голосування, його найближчий сторонник Розенфельд заявив, що залишеться у партії.

До обєднання приступила й одна комуністична група, а саме т. зв. „комуністична єдність праці", якої провідником є колишній приятель Рози Люксембург, Пауль Леві. Виступило з партії всього шість осіб!

Норимберський зїзд був, як сказано, лише урочистою формальністю, на якій відчитано акт обєднання, на підставі „програму праці". Той програм каже про: оборону республики, фінансові реформи, про харчеві справи, контроль приватних монополій, про громадські реформи, шкільництво, платіжі воєнного відшкодування і т. и. Головним органом, т. м. офіціозом обєднаної партії залишається орган дотеперішної соц. більшости „Vorwärts".

Таким робом повстала в Німеччині одна партія, яка обєднала в собі соціялістичну ідейність та робітничий реалізм, — дві характеристичні риси обох дотеперішних частин німецької соціял демократії. Таке обєднання принесе безумовно великі користи німецькій державі у першу чергу, а дальше — всьому культурному світові, головно як новий могутній чинник у боротьбі проти московського большевизму

Але про те — иншим разом.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Англійські війська на Близькому Сході.

„Корієре делля Сера" доносить з Царгороду, що прибуло там багато англійського війська. Вулицями Пери переходять безперервно свіжі англійські відділи з музикою. Кореспондент „Корієре делля Сера" був в Чанаку, де є збірна точка англійських військ. Англійська кавалєрія посунулася аж до місцевости Єзіп, де стрінулася з турецькими кавалєристами. До сутички одначе не дійшло, бо Англійці завернули назад. Рефлектори англійських воєнних кораблів освітлюють в ночі Дарданелі і море Мармара. Небезпека конфлікту є тим більшою, що Кемаль паша і уряд Ангори відкидали би розем так довго, доки Греки не опорожнять Тракію. Згаданий кореспондент доносить, що Греки мають в Тракії 10 дивізій, але у війську не має дисциплїни і ладу.

Конференція в Мудані.

З Ангори доносять, що в Мудані відбудеться на днях підготовча конференція між Кемалем пашою і генералами англійським, французьким, італійським і грецьким.

Умови і жадання Кемаля Паші.

„Дейли Мейл" з Царгорода: У відповіди на останню ноту англійського нач. команданта ген. Герінгтена, заявив Кемаль Паша готовість відсунути дещо свої війська й обмежитися до управильнення цивільної і поліційної адміністрації під услівям, що англійські війська уступлять. Як звідомляють часописи з Чанака, поручив ген. Герінгтен цивільному населенню кинути півострів Галіполі.

Становище Ангори.

„Н. Фр. Пр." доносить з Льондона: Райтер приносить телєграму зі Смирни, що відповідь ангорського правительства на ноту союзників звучатиме, що правительство приймає з вдоволенням до відома бажання союзників готово узяти участь в конференції, але під услівям, що Царгород і Східна Тракія вернуть до Туреччини. Правительство Ангори приймає радо бажання союзників стрінутися з ними у Моудані для усталення осно-

Д-р ІВАН КОПАЧ.

Над труною Олександра Мишуґи.

(Прощальне слово на похороні бл. п. артиста-сцінка Олександра Мишуги з дня 29. вересня 1922 перед Музичним Інститутом імени Лисенка у Львові).

Дорогий Наш Друже Олександре! Ти відїздиш отсе від нас вже раз на все у далеку-далеку дорогу... І ми, Твої знайомі, други і поклонники, проводимо отсе Тебе вже по раз останній на вічний упокой „Со духы праведными" — проводимо тим, що Тобі і нам наймилійше: нашою славою, нашою ревною, сердечною, величавою піснею — так, як і Ти проводив колись неодну і неодного з нас ще маленьким, кучерявим хлопчиком у своїм тихім, рідним Виткові, а відтак і тут, у катедральнім, столичнім нашім Львові молоденьким студентикомбурсаком...

Далека-далека та Твоя нині, Друже, дорога. Та прецінь не спіши ся дуже. Ще поспієш. Вічність велика, завже певно на Тебе, вонаж має час... А Ти подивися ще хоч хвилиночку отсе на нас знайомих і на отсю Твою журбу і радість, на отсей смирний і затишний своїм виглядом, але пишний і величавий своєю надією на будуче наш Музичний Інститут, здвигнений також і при Твоїй щедрій помочи для сили і слави нашої пісні, нашої праці, нашої народньої української ідеї. А що Ти ще й на смертній своїй постели так щедро й горячо памятав про него, то чиж і се не мусить бути для него також як найкращим гороскопом на будуче? Бо, глядиж, Друже: Ледви щойно шість літ минуло від тої хвилі, як його отворено й поблагословлено, а кілько ту вже й учителів і учеників його зібралося коло Тебе, щоби ще хоч на останнім прощанню з Тобою окружити Тебе дружно і подякувати Тобі щиро за Твою велику поміч і світлу пораду.

Кажу „світлу пораду". Бож знаєш, Друже, сказано: що народи жиють тільки кровю своїх найкращих синів. А Ти також зложив щедро ту свою жертву крови на долю свого народа. Правда, не просто й безпосередно, напр. в одній хвилі, борцем на поли битви, але поволи доцільно й витревало протягом цілого свого довгого життя. Бо й якже? Тиж пішов колись у широкий, далекий світ малим убогим сільським хлопчиком. І чи раз і два Ти мусів принести жертву із своєї крови для своєї ідеї у формі голоду й холоду, у формі завзятої твердої праці, ба й гіркої неправомовчанки, яки стали Тобі приплескувати, а то й кланятися. Навіть і найсильнійші міра сего, близькі й далекі, царі й банкири, королі й королівські народи, і то навіть і такі, що у своїй сліпій гордости тільки себе одних і уважають вибраними дітьми Бога? Початковий матеріяльний недостаток і природний впрочім суспільний опір середовища Ти зумів побороти невтомним трудом і мовчазним терпінням, відчуваючи влучно, що, як у світі фізичнім, так і в моральній духовій сфері суспільного людського життя перед дійсною реальною силою мусить все і всюди скорше чи пізнійше уступити місця пустий, неоправдано претенсійний крик і гест. І скажи, Друже: Чи дуже Ти рахував собі при тім свій восьми- чи шестигодинний день праці? І чи дуже Ти дбав при тім також й на онту, як каже великий поет, задрі пашку-шинкарку, скоростижну розголосну хвалу тупої мінливої товпи?

Так було в часах Твоєї науки. А як ти вибився вже і Тебе стали гостити й розривати навіть по найбільших столицях Европи — чи Тебе дав упоїти себе і зачадити? Комуж на Твоїм місци від гучних оплесків і солодких підлеслих слівець у таких суспільних височинах не закрутилабися була голова? Але Ти навіть із найпишнійших позорищ сего світа мкнув собі тихенько щирою душею таки під рідну, видко, дорогу Тобі, стріху і нерва сумував разом із нами над „помарнілою нашою долею" і потішав нас бодро, що „вже прецінь може час лучшої долі і для нас" і запевняв нас голосно разом із Лисенком і Шевченком, що й Тобі „неоднаковісінько, ні, як Україну злії люде присплять лукаві і в огні її окраденую збудять...". Ба, от ще й нині, коли отсе, здавалобся, Тобі оттут на земли вже все мабуть повинно би бути байдуже, Ти прецінь затужив ще спочити на вічний сон у своїй тихій волинській стороні серед тих самих рідних нив і лугів, які Тебе колись маленького так щиро повитали, плекали й колисали. А прецінь Тобі тепер і на чужині десь було би добре спати, і то може навіть і спокійнійше, як тут тепер бо от чуємо, що ти навіть у далекій чужій Швеції зумів собі так дуже приднати благородні серця своїх учеників і учениць, що вони стали Тобі за рідних дітей у послідних хвилях Твого тузмирго буття. А

зи майбутньої мирової конференції. Ухвалу цю мається доручити союзникам з застереженням, що турецькі Нар. Збори її акцептують.

Справа абдикації султана.

Данцігські часописи доносять з Льондону: По донесенням із Царгорода, султан повідомив туреньский кабінет, що хоче абдикувати. В. везир повідомив безпроволочно про цей намір представників ангорського правительства в Царгороді. Кемаль Паша порадив царгородському кабінетови, щобн в теперішній мент не приймав абдикації султана.

Нота Англії до Франції.

„Пті Парізієн" пише, що французьке міністерство загр. справ одержало англійську ноту, в якій англійське правительство старається оправдати ініціятиву ген. Герінгтена на півд. березі моря Мармара. Нота звертає увагу на телеграму з 29. липня м. р., в котрій союзні держави предкладали заряджения, які мали на цілі здержання Греків в Тракії, при чому зазначували, що аналогічні заряджения в разі потреби можна би примінити до Туреччини. „Пті Пар." довідується, що відповідь французького правительства на цю ноту вже готова. На думку визначних знатонів, між ними мар. Фоша, становище Чанака не дасться здержати, а лінія Чатальджі творила би природну оборонну лінію.

Мирові тенденції Кемаля Паші.

З Парижа доносять, що Поанкаре приняв 30. ц. м. англійського і італійського амбасадора. „Журналь" подає, що французький премєр передав амбасадорам зміст телеграми Франкліна Буйльон і просив їх переслати відповідні імформації своїм урядам. Франклін Буйльон доносить в своїй телеграмі, що Кемаль паша у відношенню до союзників незвичайно мирово настроєний і готов приступити безпроволочно до обговорення умов, що торкаються завішення зброї. Крім того Кемаль паша рішився просити вигорський парлямент приняти предложения союзників. Франклін Буйльон додає ще, що Турки скільні згодитися на окупацію Тракії контингентом військ союзників аж до часу скликання мирової конференції.

Король Константин покинув Грецію.

З Атен доносять, що король Константин відїхав разом з родиною 30. м. м. на острів Корфу, а звідтам до Італії. Королівська родина задержиться мабуть довше в Палермо на Сицилії.

Французька осторога.

Французька преса обговорюючи положения на Близькому Сході звертає увагу на мирові змагання Поанкаре, при чому годиться, щоби Кемалеви поручено як найбільше поміркування в справі нейтральної полоси згідно з нотою союзників з дня 23 вересня п. р. В противному разі — говорить „Пті Парізієн", — Франція була би приневолена відкликати концесії які обіцяла Туркам в справі Тракії і Адріянополя, хотяй не думає відказуватись від попередних зобовязань. З другого боку, денник зазначує, що французький народ не міг би зрозуміти причин нової великої воєнної пожежі навіть тоді, колиб в Чанаку могло дійсно дійти до воєнних випадків.

Денники покликуються при тій нагоді на становище Франції в 1914 р., коли французький уряд відтягнув свої війська на 10 кільометрів від границі і не виповів війни Німеччині мимо того, що Німці вбили вістуна Пожу.

Найкращою розвязкою справи булоб на думку французької преси, обопільне відтягнення військ як немалістів так і Англійців.

Корисний акт.

З Ліфіляду доносять про злагіднення положения в справі Близького Сходу. В англійських політичних колах висказують вдоволення ізза пасивного поведения турецьких військ, які находяться в обсягу нейтральної полоси. Бажання Кемаля Паші, відбути негайно конференцію в справі Сходу, стрінулось також з прихильним становищем з боку Англії. Є надія, що конференція полагодить всі спірні питання і ліквідує конфлікт. Англійський кабінет рішив дати ген. Геррінгтенови далеке йдучу повновласть в тім напрямку. Льондонська преса хвалить второпність і поміркованність, яку виказав ген. Геррінгтен підчас останніх переговорів.

Кемаль паша домагається негайного скликання конференції.

Франклін Буйльон подає до Парижа, що Кемаль паша бажає собі, щоби союзники обсидили негайно Тракію. Телєграма Франкліна Буйльон звертає увагу на конечність відбути конференцію в Мудані можливо протягом найблищих 48 годин. Кемаль паша спирає своє домагання на тім, що Туреччина не бажає собі звороту Тракії в стані такого знищення, як Анатолія після відвороту Греків. Телєграма Франкліна Буйльон дає підставу до оптимізму, однак з другого боку вказує на можливі трудноші зі сторони національного зібрання Ангори.

Військові місії для Туреччини.

ПАТ. подає з Царгороду, що високий комісар рішив вислати до Туреччини три військові місії. Французьку до Андріянополя, італійську до Лілєбургу і англійську до Родосто. Згадані місії мають перейняти опіку над населенням.

Мирова акція Поанкаре.

З *Парижа доносять*, що Поанкаре закинув намір виїзду до Вогез, з огляду на останні випадки на Близькому Сході. Поанкаре веде дальше акцію порозуміння між Льондоном і Ангорою. Звернувся він м. ін. телєграфічно до Франкліна Буйльон з порученням, щоби цей старався прискорити відповідь Кемаля паші на предложения Союзників. Французькі міродатні кола звертають увагу на те, що рішення Союзників з дня 23. вересня п. р. предбачує виключно тільки дипльоратичну акцію і що Поанкаре підчас останньої конференції неодинократно підчеркнув, що проти Туреччини не вийде хотяй би тільки одного жовніра.

Постанови революційного комітету.

З Атен доносять, що революційний комітет рішив надати новому урядови право промульгувати декрети і законн. Рішено також, щоби політичні вязні остали в тюрмі так довго, доки їх справи не розгляне Національне Зібрання.

Платіть партійний податок!!! Пересилайте на адресу: „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поміщені 503 мп. будуть оголошені поіменно!!

З польських справ.

Чічерін у Варшаві.

З Варшави доносять по „Слова польского": З дотеперішних розмов видно, що побут Чічеріна у Варшаві заванний в трьома питаннями: 1) Справа торговельного договору; 2) справа розоруження; 3) справа зобовязань, які потягає за собою рижський договір.

Побут Чічеріна у Варшаві потриває кілька днів.

Справа Явожини.

„Ческе Слъово" успокоює чеську опінію, що постанова поміжсоюзної комісії визначення границі на терені Явожини представляється для Чехів позитивно. Комісія визначить границі після аліянтського рішення, яке, як відомо, получило Явожину до Чехословаччини.

Успехи гомонізації.

„Месячнік статистичний" публікує звідомлення про польську державну і приватну „парцеляційну" (читай: кольонізаційну) працю за протяг часу від 1919 до 1921. р. В тім часі розпарцельовано 1.675 маєтностей обіймаючих 263.302 гектари. З того на кресах всходніх 154 маєтности обему 28.553 гектари, в Галичині 519 маєтностей обєму 71.854 гектари.

Вибори і неховлята.

По донесенням польських часописів в 15. окружній комісії у Варшаві ствердженo, що на виборчій лісті до сенату поміщено двоїтне немовля... Sapienti sit.

Вибори на таверзі.

Польське міністерство військових справ розіслало до адміністративних властей обіжник з пригадкою про строге виконування заборони продажі алькоголю в днях 1. до 5. падолиста та від 10. до 12. падолиста. В поодиноких місцевостях та у виїмкових випадках, воєвода і державний комісар можуть розтягти цю заборону на довший речинець.

Совітська Росія.

Пропозиція обміну.

„Льокаль Анцайгер" повідомляє, що Зіновєв звернувся до ліверів німецьких соціялістичних партій з пропозицією розпочати перед німецькою владою справу про обмін засудженого на досмертну тюрму по процесу с.-р. Тимофіїва на провідиря комуністів Макса Гольца, який засуджений так само на досмертну тюрму.

Большевики і Італія.

Італійська преса повідомляє, що большевики ратифікували угоду з Італією, згідно з якою ті дають великі концесії на Кубані. Досі большевики ставились до цієї угоди негативно.

Совітська нота Румунії.

27. вересня Карахан надіслав румунському міністрови закордонних справ ноту, в якій висловлює здивования з того приводу, що Румунія готова приняти участь в конференції по розброєнню лише при умові попереднього визнания за нею права на Бесарабію. Росія готова негайно розпочати переговори з румунським урядом на підставі його заяв, що він згодний урегулювати суперечні питання між Румунією й совітською Росією, але Росія не може погодитись, щоб основні питання, що мають бути розвязані на конференції були розвязані до такої конференції на користь Румунії.

Комуністи й большевики.

З Москви повідомляють, що негайно після повороту туди Чічеріна, заступник його Карахан має виїхати з особливою місією до Ангори для переговорів з Кемалем Пашою.

Процес Числорибова.

Досить популярний в певних колах кубанського козацтва Числорибов, який нещодавно рішив повернутись до совітської Росії, одержав дозвіл на такий поворот од совітської місії в Варшаві й закликав до повороту усе кубанське козацтво, на совітському кордоні був арештований. По відомостям „Голоса Росії", Числорибов має бути відданий суду верховного трибуналу. В Москві передають, що процес Числорибова має бути інсценізований за його згодою й що підчас процесу Числорибов подасть евентуальні відомости про діяльність Савінкова в Польщі.

РІЖНІ ВІСТИ.

Замкнення сесії Союза Народів.

З Женеви доносять: На останнім засіданню пленуму Союзу Народів обговорювано між иншим австрійську справу. Супроти сумнівів лєорда Сесіля в успіх цієї справи заявив Буржоа, що австрійська справа має нову підставу для корисної розвязки. Серед оплесків завізвав Буржоа всіх присутних відноситися до справи з повним довірям. Після того замкнено засідання, а тим самим закінчено третю сесію Збору Союзу Народів.

Задержання видавництва ім. часописів.

„Позенер Д. Нахр." з Берліна: На зборах видавців „Фрайгайт"

все те осягнув Ти тільки ціною Твоєї крови — на правдиву славу Твою, а через Тебе й нашу. Так ясно світить нам усім Твій великий примір і нині і на віки...

Правда, міг би хтось сказати, що Ти прецінь мав лекше для себе, як неодин із нас, бо-ж царина Твоєї діяльности і слави, царина тонів і мельодій, була майже вся так сказатиб в обсягу Твоєї індивідуальної власної особистої волі. Тиж орудував тонами, які таки й сам із себе й видобував, між тим як от уже навіть прим. архітект мусить орудувати матеріялом, який лежить поза ним, і він його щойно мусить роздобути, оцінити, розвязати й припасувати, щоби внести хочби й найменшу будівлю. А що-ж говорити про полководця або суспільного чоловіка, що мають до діла з матеріялом із людських одиниць, що то кождий з окрема має свої погляди й стремління, не кажучи вже зовсім вже й змісні?

Та се різниці вже такі тільки зглядні, релятивні. Бо на сім світі — по правді — нікого не має легко і навіть — вже з самої природи річи — і не може мати легко. Сказанож просить вже першому чоловікови при виході з раю: в поті чола будеш їсти свій хліб свій. А історик грецький пише (Herod. lib. 8) блізько, тисячу літ перед Христом вирізьбив найглибшу життєву людську правду в дивних словах: Τῷ ἀνθρώπῳ ὄρθιον ἀεὶ προπρηνέα ἐθέμεν. Перед (усякою) визначністю (тугостю) Боги поставили піт. Так, Друже, ми знаємо се дуже добре, що і Ти зовсім не мав легко. Легко хиба о стільки, що Ти мав від Бога даний Тобі талант і щасливо у свій час рішився ним ціле своє життя ретельно орудувати. Ти того свого таланту ані не закопав ліниво, ані не переміняв нерозумно. І Ти тепер сміло можеш станути перед Престолом Всевишнього Судії, щоби здати справу з орудування ним...

І от тут Тобі ще й одна наша послідна просьба до Тебе: Виправдавши своє життя, умоли там, Друже, Всевишнього Царя світа, щоби і нам зичливо вислав тут кроткого пророка і провідника, який ясною і могучою рукою зумів би прецінь уже раз по так довгій і томлячій блуканині нашій вивести наш нарід із єгипетського долу роботи...

Не забувай же нас, Друже, і пращай! А тут Тобі: Вічная Память!

ухвалено одноголосно перервати видавництво „Фрайгайт" з днем 30. вересня ц. р. Заповіджено з днем 1. жовтня н. р. замкнення часопису „Мінхенер Моргенпост".

Відложення рішення в справі Австрії.

Пат. доносить з Женеви, що рішення Ради Союзу Народів в справі Австрії відложено.

Відложення виборів в Англії.

„Н. Фр. Пр." доносить з Лондону: З огляду на політичне положення Льойд Джордж зробив мудре відложити вибори, що мали саме відбуватися.

Кошти Англії.

„Уестминстер Газет" доносить, що в Сіти поважно занепокоєні з приводу значних видатків на англійське військо на Сході. Дотеперішня акція на Сході коштує англійське правительство 20 міл. фт. стерлінгів.

ТЕЛЄГРАМИ.

Відповідь Кемаля Паші на ультимат Генінгтена.

Відень (ПАТ.) „Н. Фр. Пр." з Парижа: Відповідь Кемаля Паші на ультімат Герінгтена: Маю честь сконстатувати вибір Вашої телєграми з 27. м. м. Можете уявити собі, як мене дуже вразили жорстокости, що все ще тривають у Тракії. Домагаємося гарантії, щоби грецька фльота, яку зараз усунено з Царгорода, не могла більше там вернути. Сподіємося дальше, що окупаційні війська не примінюватимуть примусових заряджень до мешканців Царгорода. Вкінці висловлюємо бажання, щоби знову всі кораблі могли пригалювати до пристаней Анатолії. Що до задуманої акції вищення в Царгороді і дальше аж до Чанака, то вона під кождим оглядом не лєгальна. Ми поручили нашим командуючим старшинам у Чанаці, щоби полишили свої війська на місцях, в яких зараз вони є й виминали непорозуміння. Коли Ви готові свої відділи, що зараз є на азійському побереїжжю, усунути, так як це зробила Італія й Франція, то я з моєї сторони готов приказати нашим військам у Дарданелях, щоби відступили дещо й щоби свою роль обмежили до виконування цивільної й поліційної адміністрації. Якнебудь верну до Ангори, щоби порозумітися з Нар. Зборами, то всетаки є готов покористуватися кожною нагодою, щоби стрінутися з Вами.

Нота Кемаля Паші. — Здержання воєнних операцій.

Париж. (ПАТ). Текст ноти Кемаля Паші до Поанкаре не виразний доказ успіху акції Ф. Бульона. Кемаль Паша заявляє, що видав приказ здержати воєнні операції з огляду на довіря, яке має для запевнень даних йому Ф. Бульоном у порозумінню з представниками коаліційних великодержав, зібраних на конференції в Парижі і додає: Запевнення Ф. Бульона сконстатували факт існування почуття справедливости, яким дійсно пройняті предложення антанти, що мають на увазі запевнення прав Туреччини. Зваживши, що дальше влержання Тракії хоч би лише один день від адміністрацийного й окупаційною владою Греції, творить небезпеку під кождим оглядом та з огляду на терпіння тамошнього турецького населення, безуслівно конечним є перевести безпроволочно евакуацію грецьких військ з Тракії та привернути суверенну владу правительства Нар. Зборів над Тракією аж по лінію на зах. від Марши разом з Адріянополем.

Зайняття островів.

Льондон. (ПАТ). Авас. „Дейли Майл" зі Смирни: звідомляють урядово про зайняття Турками грецьких островів на пограничу М. Азії, а саме Хіос, Самос і Мітілене.

Сутичка на лінії Чатальджі.

Царгород. (ПАТ). Підчас першої сутички Турків з Греками на лінії Чатальджі Турки втратили 26 жовнірів.

Подяка Генінгтена.

Льондон (ПАТ) Авас. „Дейли Телєграф" звідомляє, що ген. Герінгтен подякував телєграфічно Кемалеви Паші за його запевнення, що бажає оминути кривавої події. Заразом запевнив ген. Герінгтен Кемаля, що також бажає цього, та предложив установити безпроволочно в Чанацькому окрузі провізоричну лінію, конечну для перешкодження конфліктови.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (25) число „Діла" сконфісковане за вступну статтю і нотатку: „Як гинуть члени гуцульських делегацій".

— **Віче в Тернополі** відбудеться в середу дня 4. жовтня с. р. о год. 12 в пол. в салі Міщанського Братва при вул. кн. Острожського. Проситься о численну участь.

— **Українці пишуть** „Новості ілюстроване" журнал, що виходить у Кракові поміщує титулову картину із теперішних відносин у Східній Галичині: Край дороги горить панський фільварок, а через пліт перескакує український селянин у високій чорній шапці, втікаючи від будинків після виконання підпалу. Під картиною напись: „Українці пишуть робоце".

— **Кара ть.** Івана Сеньоту учителя з Вербіжа пов. Львів, укарано гривною 2000 мп. за те, що зрікся мандату члена виборчої комісії.

— **Недавній нагляд суд.** Від кількох днів польська преса трубіла на всі гласи, що в Перемишлі арештовано справника підпалу в Окомлі Україна Копитка. Поширено радісну новину, що Копитко віддався під нагляд суд. Кровожадна преса мала надію, задоволити свої дикі інстинкти засудом кари смерти. І справді в Перемишлі відбулася судова розправа проти Копитка — але на превеликий смуток газетних гієн, трибунал узнав себе некомпетентним і через недостачу доказів вини, обжалованого передано звичайному судови, який має Копитка звільнити. Як доносить „Gazeta Codzienna" Українці в Перемишлі приняли вислід тої розправи з тріюмфом і з виразами певности себе. Обжалованого боронить д-р Загайкевич. Копитко не почувається до ніякої вини.

— **Спростування.** В числі 7. „Діла" була надрукована замітка „Агітаційний засіб, чи дійсна смєна вех", в якій за „Накануне", була подана заява Мануїльского на конференції червоноармейців в Харкові про те, що п. А. Макаренко заявив бажання повернути на Україну. Редакцією одержаний лист п. А. Макаренка про те, що ця замітка є лише звичайною большевицькою провокацією й цілком не відповідає дійсности.

— **Як Болєв Анто єзія.** В четвер дня 29. вересня ц. р. помер в купелевій місцевости Ельстер один з кращих польських істориків мистецтва проф. Ян Болєв Антоневич. З пок. Антоневичем відійшов в могилу оригінальний тип ерудита-ентузіяста, для якого предмет його спеціяльности був справжнім змістом життя. Виїмкова ерудиція, головно в области історії італійського ренесансу, єдналась в нього з захопленням, яке не рідко викидало його з вузьких рамок научного досліду в сферу поетичних концепцій і філософічної спекуляції. На цьому тратила „річевість" його праць але зискувала форма і глибина серцем перепоєного відношення дослідника до предмету. Його виклади на львівському університеті, з яких доводилося користати богатьом Українцям, були радше поетичними імпровізаціями, аніж шабльоновим навчанням елементарних основ предмету. Научна спадщина доволі велика. Свою працю почав як фільольог-германіст студією в німецькій мові п. з. „Ueber die Entstehung des Schillerschen Demetrius", за яку 1889 р. одержав докторат на краківському університеті. Богато уваги присвятив Антоневіч творчости польського поета Красінського. Одначе ядро його научної творчости це історія мистецтва. До нині іще не втратив вартости для дослідників його „Katalog sztuki polskiej 1764—1886", вложений на основі львівської мистецької виставки з 1894. р. Студія про Гоотгера здобула йому нагороду польської академії наук в Кракові. Мистецтво ренесансу в Польші найшло в ньому свого одуховленого інтерпретатора. З тої области заслугують на спеціяльну увагу такі праці, як „Rzeźba kaplicy Zygmuntowskiej (1913)", „Komozycye Lamentu na grobowcu kanclerza Szydłowieckiego" (1922) та неопубліковані іще досі студія про італійського скульптора XVI. ст. П. Джованні Марії Падована. Працею його життя мав бути ряд монографій про італійське відродження та Ліонарда да Вінчі в спеціяльности. На жаль поза університетськими лекціями і кількома опублікованими фрагментами не вдалося пок. зреалізувати свого замисду. Пок. Волов-Антоневич Вірменин з роду уродився 1856 р. в Скоморохах у Бучаччині. До гімназії ходив у Кракові, де 1880 р. позискав на ягайлонському університеті ступінь доктора фільософії. Дванайцять літ згодом іменований надзвичайним професором історії мистецтва на львівському університеті. 1898 р. став звичайним професором і консерватором на Східну Галичину. Як провідник інституту історії мистецтва виховав цілий ряд дослідників історії мистецтва, з яких на спеціяльну увагу заслугують проф. Подляха, Батовскі і Козіцкі. З огляду на те, що покійникови не була чужою область українського мистецтва, помістимо згодом дальший фейлєтон на тему „Болоз Антоневич у відношенню до історії українського мистецтва".

— **Почти кандидізму.** Дальші жертви зложили в Адміністрації в м.: Симеон Хандерис 5000, Гадя Зубрицька Перемишль 3000, Володимир Зубрицький Перемишль 3000, нотар І. Раставецький зі Львова 1000, Паньківська Львів 5000, Теодор Сивак Львів 2000, Марія Кудликова 2000, Кохановський Іван Станиславів 5000, М. О. Львів 5000, Лев Голінатий Львів замість телєграми з приводу вінчання п. Тустановської 1000, інж. Володимир Бартош 3000, Буя Львів 1000, пред. Володимир Дещкевич Львів 5000, Стронський Іван Пикуличі 1000.

— **Чоловік із, кушнірів і панчішників** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 4—10

Приєднайте передплату!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення редакція не відповідає.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

У відповідь на все свої замітки звідомлюю, що мої магазини мужеської і діточої конфекції, що містилися перед війною при вулиці Ягайлонській містяться тепер при вул. **Трибунальській** 6.

ЙОСИФ ЕРНЕР.

ОПОВІСТКИ.

Віче в Тернополі. Повітова організація трудової партії в Тернополі скликує на середу, дня 4. жовтня 1922. о год. 12 в полудне перше публичне всенародне українське віче до салі „Міщанського Братва" при вул. кн. Острожського в Тернополі з таким денним порядком: 1) отворення віча і вибір президії, 2) реферат про теперішне положення українського народу в Галичині, 3) реферат економічний, а окрема про потребу основання кооператив в тернопільському окрузі. Проситься о подання скликання сього віча до публичного відома селян і о численну участь у вічу української інтелігенції, міщан і селян Тернопільщини. — *Д-р Степан Баран, Йосиф Ковальський.*

Замість квітів на могилу Товаришки Ангелини Гайдужівної, буш. учительки української школи в Матієві на Волині — складаємо 8.000 мп. на український дівочий захист в Ковлі. Барилякова, Ємерська, Вільовський, Панчишакова, Ліщинська і Сидор пп. 802 1—1

З приводу імянин в десятиліття пластової діяльности Д-ра Олександра Тисовського зложили: Пластуни і Пластунки львівського пл. Коша 53.000 мп. Пластуни і XI. пл. Полки ім. кн. Романової 18.000 мп. на увязнену молодіж а Пластуни і XVIII. пл. полка ім. Г. Барвінок 6.000 мп. на Рідну Школу. 798 1—1

Замість телєграми з приводу вінчання п. Марійки Мацейовичівної з п. інж. Льом Семком складає І. Мойсейовичева 500 мп. на Рідну Школу. 794 1—1

Проф. Адам Миколаевич схоче негайно подати свою адресу Головній Управі УПТ. Рим. ч. 10. IX. 1 1

Бажаючим мати інформації з Варшави а міністерських та вищих судових інституцій, а рівнож візи загранічних паспортів та иншої поради уділяє емеритований судовий радник Олександер Сінгалевич, Варшава, Новий Сніт ч. 16., кв. 18. 813 1—1

Микола і Надія з Рудницьких Конельські повідомляють, що їх вінчання відбудеться дня 30. VII. п. р. Місто повідомлень жертвують на „Рідну Школу" 5.000 мп. 811 1—1

Дрібні оголошення.

Поручий окремий при українській інтелігентній родині (евентуально з удержанням) на добрих умовах шукає банковець-кавалєр. Дам вуголь. Зголошення до 10 жовтня п. д. „Шимко" до Адміністрації. 796 1—3

Пошукую доброго інструктора до двох дівчат (II. і III. вид.) — Повтня після умови. Завід дяконі в Верхомлі великій, почта Винники рег Н. Сянь. 803 1—1

Енергічного і підприємчивого ткача пошукує перша механічна ткальня „Волокно" в Гребенім. Хто хотів би обняти посаду управителя ткальні в Гребенім, зголоситься особисто для переговорів в Торговельній відділі кооп. „Волокно" в Раві руській вул. Варшавська (біля церкви). 799 1—2

Братство св. Петра й Павла у Львові глядає особи до ведення хору, евентуально гімн. Зголошення в парохії вул. Личаківська 82. 795 1—3

Інтелігентна музикальна жінка, знає німецький і французький язики, об'ємне заряд дому і хозяйства, та дуже радо займеться дітьми у священика вдівця. Зголошення до Адміністрації під Utile cum dulce". 812 1—1

Інструктора для двох моїх синів з II. і III. кл. гімн. приймі сейчас по умовним условям. — Петро Смаль, канц. нотар. в Лопатинці. 809 1—2

Хто знає де перебуває **Дитіи Могильницький**, зволить донести на адресу Івашна Могильницька, Iozefov „Ukr. Tabor D". Чехословаччина. 808 1—1

Концепт з початкуючою практикою глядає посади у адвоката. Зголошення з условями до адміністрації під „Канцелярія". 805 1 3

Інтелігентна жінка 50 літ з трьохдітною онукою глядає посади господині дому на селі найрадше у священика Зголошення, Львів, вул. св. Мартина 24 в Совачіву. 804 1—1

Розуміючася добре на веденню більшого домашнього господарства у священика на селі, енергічна а лагідної вдачі інтелігентна женщина, потрібна на довший час. Зголошення, слати Руська Щадниця, Перемишль, „Посада". 800 1—2

Українські ґаздині! Позір!!! Купуйте всі споживні товари лише - - у наших інвалідів у Львові при вул. Валовій 31.

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

КІНЬ виїзний транспер вправ продається за 600 тис. мп., Кохановського 105. 807 1—1

РЕВЕРЕНДА майже нова з передвоєнного матеріялу до продажі. Близша відомість у п. Ференцевича, Домініканська 5. І. п. 797 1—2

ФОРТЕПЯНИ і піяніна, солідне стьоєння направа, сп'янка, купівля, продаж. Також на провінції. Адміністрація під „Строітель Б". 752 2—4

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 6—?

ДОБРОГО ПРИКРАВАЧА прийме шевська робітня Українських Інвалідів. — Зголошення: Львів, Софії 25. XXI. 3—3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертачки, Гибларка, Тязьмові пили, Циркулярки, Кружлячки, Вінди, Трансмісії, Паси получає „Пільот". Львів Батерого 4. 12776) 0—30

СПІЛЬНИКА з капіталом мінімо 6 міліонів мк. для поширення фабрики тютюнів і папероші, яка є в руху, пошукується. — Зголошення слати до 10. жовтня ц. р. на руки директора Осипа Ковальського в Тернополі (Повітове Товариство Кредитове). 774 2—3

ПОТРЕБУЮ вправного інструктора до 3 учеників приватистів української гімназії у Львові: 1) з II. кл., 2) з IV. кл., 3) з VII. кл. Для послідного головно для математики і фізики. Харч, окрема комната — платня після умови. Зголошення під адресою: о. Йосиф Дзюй в Мартинові почтою (п. Іосе). 779 2—2

КУПЛЮ комплетний більярд в добрім стані. Близші інформації письменно до Миколи Петришського в Копичинцях. 780 2—3

ШОШУКУЄТЬСЯ сейчас вправної інструкторки або інструктора до двох учениць з VI. кл. гімн.-реаль. Условія листовно. Уряд парохіяльний Чирна почта Снітниця. 781 2—4

ПАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і вертобня з дерева **Дзюбинський і Сина** в Трушевичах п Ніжанковичі глядає спільника з капіталом кількох міліонів в цілю розширення фабрики. 785 2—8

ҐАЗДИНЯ інтелігентна, чесна, лагідної вдачі, дуже добра і ощадна кухарка, особа молода і симпатична найде негайне приміщення у самітного. Фотографія показана. Відповіді до Адміністрації п/д „Місто 33". 724 2—2

КУХАРКА зрілих з добрими рекомендаціями середних літ потрібна. Зголошення: Брунець, Підгайці. 761 2—3

ПОМІЧНИК інтелігентний з бранжі обувної і галянтерії потрібний на добрих условіях. Першенство мають з заграничною практикою. Брунець, Підгайці. 761 2—3

В ПРОВІНЦІОНАЛЬНІМ МІСТІ до відступлення лікарська практика разом з мешканієм евентуально й з лікарським уладженням. Інформації у д-ра Суссмана Бурштин. 790 2—3

ПРОСИТЬСЯ всіх, хто знав би щонебудь про ПЕТРА ВАВРИШИНА зі Мшанця пов. Гусятин, який в 1919 р. відступив за Збруч правдоподібно з 12 бригадою Гал. Армії, буде ласкавий повідомити Анку Вавришин, Мшанець п. Теребовля. 771 3—5

АБІТУРІЄНТ гімн. пошукує лекції у Львові з вищих клас г'мн. за тарґі евент. за гроші. Зголошення по близші інформації слати до Адміністрації під „Абітурієнт". 770 3—3

КАНДИДАТ адвокатури з евентуальним повном субституції глядає посади конціпієнта від 15. жовтня п. р. Зголошення приймає Вп. Крушельницька, Коломия, вул. Легіонів ч. 81. 766 3—3

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент. машини, мотори, вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 4—20

ІНТЕЛІҐЕНТНА родина прийме на стацію панночку тільки з інтелігентної родини (найгадше священичої). Батьківська опіка запевнена. — Інформації в Адміністрації „Діла". 727 2—2

КАМЕНИЦЮ триповерх. двофронтову в центрі Львова продам без посередників. Пл. Бернардинська 11. (робітня обуви). 737 2—2

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 16-?

ІНЖИНІЄР-АРХІТЕКТ

ЛЕВ ЛЕВИНСЬКИЙ

правно упов. будівничий

Львів, вул. Содова бічна Потоцького,

Калуш, вул. Долинська.

Церкви, шкільні і промислові будинки проектує і будує. Виробляє позички на відбудову в держ. банку. 775 2—3

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оголошує отсим конкурс на інспектора всенародніх шкіл УПТ. Вимаганий виділовий або професорський іспит і педагогічний досвід. Подання засмотрені документами і точним описом життя належить вносити до Головної Управи УПТ. до дня 20. жовтня ц. р. Платня і діети після умови. IX. 1—5

ПОДЯКА.

Отсим складаємо щиру подяку о. дек. Русинови, о. сов. Гриньовському, оо. катех. Гіссовському і Станецькому за безінтересовну участь в похороні бл. п. Марії Кузьмової, учительки з Коломиї. Дякуємо також всім Панам і Панам, що мимо зливного дощу відпали послідну прислугу Покійній — а передовсім пп. Чубатівній і прочим членам учительського Збору жіночих українських шкіл в Коломиї, а також місцевим товариствам „Педагогічному", „Взаїмній Помочи Учительській" і „Платови", які своїми заходами причинилися до звеличання сумного торжества.

Коломия, в вересни 1922.

КЛ. КОЛЦУНЯКОВА

810 1-1 ОСИП КУЗЬМА з дітьми.

ПОДЯКА.

Подобалося Всевишньому покликати до себе незаб. пам. найдорощу нашу доньку Софію дня 21 IX. ц. р. в 25 році її життя. В тім тяжкім горю великою відрадою були для нас ті численні обяви любови і пошани для покійної, як і заяви щирого співчуття для нас, які довелось нам зазнати в тій роковій хвилі. Сердечне „Спасибі" за це всім. В особенности дякуємо всім Впр. і Всч. оо. Духовним, які прибули на сумний похоронний обряд і відпровадили тіло Покійної на місце вічного супочинку а то Впр. Канонікови о. Й. Букови, місцевому пат. парохови, гвардіянови Капушиів о. Феліціянови, провінціялови о. Константинови, о. сов. Іванови Степанови з Заболотець за провід в похоронім обряді, о. сов. В. Балкотови з Утішкова і о. Евг. Давидовичу з Ожидова, обом за прегарні, трогаючі і до слез зворушаючі проповіди, о. сов. Льву Тарчанському з Підлисся, о. Льву Чемеринському з Пітрич, о. сов. Богд. Чекалюкови з Білого Каменя, о. Вікторови Цебровському з Кут. о. Ів. Бінкови з Цішок, о. Мелетію Фединишинови з Чех, о. Ст. Рудеви з Закомаря і богосл. Андр. Шуневи. Рівнож дякуємо обом хорам з Олеська і Юзьковиц за трогаючі похоронні пісні, чесному Брацтву і всім, що якимнебудь способом причинилися до звеличання цего сумного похоронного обряду сердечне „Спасибі".

Олеско, 24. IX. 1922.

о. Олександер і Луція Левицькі, родичі; Галя, Евген, Ростислав і Адам, сестра і брати. 901 1-1

Фабрика килимкарських виробів М. Хамули в Глинянах

789 пошукує 2—2

фахового фарбара

до крашення вовни. Платня після умови. — Зголошення слати на повищу адресу. —

Дирекція народнього театру „Бесіди" (вул. Шашкевича 5.)

звангажує доброго,

рутинованого **суфлєра**

і помічника машиніста, обзнайомленого зі сценою. Платня після умови. 792 2—2

ЖАДАЙТЕ ОФЕРТ НА

:: НІМЕЦЬКІ ЗАЛІЗНІ ПАУҐИ ::

системи САКА, чеські ручні і кератові **СІЧКАРНІ,** ручні і кератові **МОЛОТІЛЬНІ,** IV. женщі і більші **КЕРАТИ І МЛИНКИ,** які доставляє сейчас 1—2

Краєвий Союз Господарських Спілок

ЛЬВІВ, вул. Зіморовича ч. 20

БЛЯХУ

тешинську, поцинковану і чорну — получає зі свого складу **„ВІДБУДОВА"** пр.-торг. С-ка з об. пор.

759 **Львів, вул. Словацького 14.**

Магазин: Косцюшка 1а (дім Н. Гостинниці)

М. Кузьмової: **Українська Читанка II.** 500 мл.
Проти филь, оповід. 300 „
М. Мельника: **На ріках Вавилонських** 150 „
М. Левитського: **Про хліборобські Спілки** 150 „
Толстого: **Думки про народ образування** 200 „
А. Чайківського: **На уходах** 500 „
„ **В дячівся** 500 „
„ **За се т.ою** 300 „
П. Куліша: **Чорна рада** 500 „

можна набути в КНИГАРНІ

Видавничої Спілки Українського Учительства в Коломиї (Народний Дім).

Для книгарень і кооператив більший опуст. 758 2-2

ВАЖНЕ ДЛЯ НАШИХ ІНСТИТУЦІЙ

а в першій мірі для співацьких товариств і взагалі для Всіх, а ким вже спомин з бл. п. о. ОСТАПОМ НІЖАНКОВСЬКИМ.

Можна набути **ПОРТРЕТ** артистичного виконання з оригінальної кліші. Величина:

18×24 ціна 6.000 Мп.
30×40 „ 25.000 „
40×50 „ 40.000 „

Завдатки — половину ціни — слати на адресу: 806 1-2

Дмитро Конюх, „Народний Дім" в Стрию.

По одержанню завдатку вишлеться портрет за вещту посилпатн. 1—2

ЦЕРАТИ

відпрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум — капи на ліжка, обруси, мебльові матерії, матераци і сінники, стори до вікон 5-9

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Кічаєвс і Л. Мартинєвс

Львів, Сикстуська 18.

АВТОРСЬКИЙ ВЕЧІР ВАСИЛЯ БОБИНСЬКОГО

УЛАДЖУЄ РЕДАКЦІЯ „МИТУСИ".

769 Зміст вечора: 3-3

1. Із збірки: В притворі храму.
2. Збірка поезій: Чорна стежка до совіц".
3. Поезії в прозі: Променисті долоні. Легенди.

Час: Четвер, 5. жовтня 1922. від 7—9 год. вечером. — Місце: Салі „Української Бесіди" в Народ. Домі. — Ціни місць: по 1000 і по 800 мк.

Білети раніше в Книгарні Наук. Т. ім. Шевченка та в Народній Торговлі, в день вечера від ½6 г. при вході до салі.

„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.

платить від щадн. вкладок

10 процент.

Мілионові вкладки — після умови. —

XII. 2-5

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!

Передплачуйте обширнійший підручник - -

746 В. КУЧЕРИ: 2—6

„Про сад'вництво і зужитковання овочів".

— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —

Ціна 2000 мп

Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

МІД І ЦУКРИ

643 6—10 закупить

Сад'вничо-огороднича заведення

А. Терпиляна

Залужжя - Гаїнч.

ВУГЛЕВЕ БЮРО В. ТІҐЕР

Львів, Пасаж Гавсмана 9.

приймає замовлення на горішношиєський і красний вуглє, також і кокс по конкуренційних цінах з швидкою доставою. 55 724

Вже займай з друку на 1923 р.

нашладом Чесько-Української Книгарні **С. ЛАВРОВ,** Praha II., Karlovo nám. č. 6. 760 3—3

Календарик по ціні 2 к. ч., стінний 2 ч. к., стінний твердий 5 ч. к.

При більших замовленнях знижка. — Книгарня С. Лаврова достарчає скоро й точно книжки шкільні, наукові та белетристику. Богатий склад паперу, шкільних та канцелярських приборів.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 3. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ III.** найславнішого фільмового архиву американської фабрики, на підставі Данина Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Бунт моряків.**

За редакцію відповідає Володимир Цялович. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 27. (9.858) Львів, четвер 5. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік X'

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3 750 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ

Львів, 6. жовтня 1922.

„Автономія" і польська преса. Замовкли тріюмфальні оклики, якими супровожалося ухвалення в польському соймі тзв. автономії „для трьох воєвідств", під чим треба розуміти Сх. Галичину. Приходить рецидива. Краківська преса, котра має вже за собою політичну традицію, починає звільна стирати яркі краски захвату, одушевлення, втіхи і радощів з приводу цеї „далекосяглої" подїї. Досвідчені люде, котрі на своїому життю вже не одно бачили, за всяку ціну, розуміється, обстоюють польську анексіоністичну точку погляду відносно Сх. Галичини, але не виявляють надмірного захоплення „автономією". Навпаки, між стрічками прослизується тінь критицизму що до ухваленої „автономії", миготить темна хмарка сумніву відносно цього „галасу знечевя", котрий лишиться тільки галасом.

Стільки подій пересунулося перед нашими очима в останніх літах, стільки актів мало задекретувати долю цього чи иншого народу, а прецінь вони сьогодня попросту випали з людської памяти. Для прикладу згадаємо гомінкий маніфест Николи Николаєвича про зєднинення польських земель під берлом російського царя. Ах, що за радість, що за втіха панувала тоді на вшехпольському подвірю. Сам головнокомандуючий гігантної імперії царів „пожалував" Полякам маніфест. А сьогодня всесильний вожд всесильної Росії на терпкому хлібі емігранта читає маніфести Леніна і думає зад проминаючим настроєвим значінням подібних слів. Бо й щож слова? „Слова – як каже Франко — полова". Або якого шуму наробив був маніфест двох цісарів (австрійського й німецького) з 5. листопада 1916 відносно Польщі. Правда, тут не скінчилося на словах, започатковано й деякі діла. Створено Державну Раду, польський кабінет у Варшаві, віддано йому шкільництво, засновано у Варшаві університет і політехніку і т. п. Та польський народ не повірив не то в слова, – але і в діла, не приняв ніякої ласки з рук окупантів, не згодився на парцеляцію своєї національної території. І побіда була за ним. Зникли цісарі, перейшли до історії їхні маніфести. Що це значить? Це значить, що не дати своєї згоди на якесь вороже народови ділання, на ворожу постанову, є тим самим половиною побіди. А вже найбільш повчаючим під тим оглядом є становище турецького народу. Всемогуча Англія задекретувала севрським трактатом смерть турецької державности. Та незломна воля, вперте змагання, непохитна віра в свої сили—всі ці прикмети звели в нівець не то односторонню ухвалу, але міжнародній трактат.

Отсі приклади мусимо мати на увазі, коли приступаємо до зясования польського погляду на ухвалену „автономію". Безперечно, з поважної преси найбільше тверезости, хоч — як ми зазначили — і з анексіоністичної точки, виявляє краківська преса. „Нова Реформа" дуже скептично дивиться на ухвалений проєкт, котрого здійснення відсунено на два роки. Двояка мета осінювала польський уряд, коли він виступив із своїм проєктом. А саме, той проєкт мав бути „інструментом" польського міністра закордонних справ при вирішуванню справи Сх. Галичини Найвищою Радою з одного боку, а з другого мав становити вихідну точку до якоїсь „внутрішньої акції з метою управильнити східно галицькі відносини на засаді порозуміння і „modus vivend" з другою тамошньою національністю".

„Вже в первісній обрібці — пише „Нова Реформа" — урядовий проєкт збуджував деякі сумніви, чи буде покриватися з тими обома цілями. Головно в порівнанню зі статутом, який для Сх. Галичини вже виробила Найвища Рада в звязку з трактатом в Сен-Жермен, урядовий проєкт виявляв стільки недомагань і обмежень, що польський міністр закордонних справ був би змушений завдати собі дуже багато труду і розвинути не аби-яку дипльоматичну штуку, щоби переконати великодержави, особливо Італію й Англію, що внесений до сойму проєкт є властиво лише модифікацією коаліційного проєкту. Так само з огляду на другу мету статуту (так називається в термінольогії „Нов. Реф." — ухвалена „автономія") потрібно було доперва часу та дуже терпеливої і досвідченої внутрішньої політики, щоби зробити з того проєкту підставу порозуміння і національного вирівнання у Сх. Галичині".

Польський уряд на думку „Нов. Реф." виступив із своїм проєктом в горячий час і зробив його незвичайно тісним, так що не було з чого робити уступок націоналістичному таборови. А що той табор прецінь мусів виступити із своїми поправками, що й сталося, тому й проєкт викривлено. „Оба міністри — закордонних і внутрішніх справ — будуть мати багато клопоту, заки зуміють в корисний для держави і її політики спосіб зужиткувати той проєкт". Правда, „Нов. Реф.", як і всі польські політичні чинники дуже радіють ослабленням Англії в міжнародній політиці і зміцненням Франції, що може корисно відбитися на польських змаганнях до інкорпорації Сх. Галичини. „Але та конюнктура в ніякому разі не буде трівкою. А невідомо, чи зміни, котрі в ній наступлять скоріше чи пізнійше, не виявлять себе в наслідках далеко тяжчими, як положення з перед двох місяців, в котрім вирішено виступити із обговорюваним статутом".

Більш оптимістично оцінює крок польського уряду і сойму краківський „Час". Перевівши порівнання між початковим проєктом і ухваленим, заключує: „Зміни введені до урядового проєкту пішли по лінії збільшення прав польської меншости — а тим самим викличуть в Українців остру критику і обурення. Вправді на те можна відповісти, що й урядовий проєкт їх в нічім не вдоволяє, бо признано його провокацією. Отже зміни, введені на їх некористь, засадничо не змінять положення. Є то без сумніву прав дою, але одночасно треба тямити, що „саморжонд" зовсім не був обчислений на задовільнення українських провідників — бож вони є непримиримі — тільки в першу чергу на створення modus vivendi з Українцями шляхом заспокоєння їх культурних потреб, а поруч того на створення підстави до переговорів в Найвищою Радою. Урядовий проєкт, як ліберальніщий і ширший, в кількох точках краще відповідав тій цілі, як ухвалений вчора закон. Але останній викличе за те меншу опозицію у польського населення Сх. Галичини, а також і в соймі тільки завдяки тим змінам міг перейти відносно гладко".

Sapienti sat! Старенький „Час" вдитинів до решти і виявляє наївність, як мала дитина. Можемо його заспокоїти, що не будемо обурюватися ані на перший проєкт, ані на другий. Ми вже перестали дивуватися й обурюватися. Не зворушують нас ніякі проєкти з польського боку. Витримаємо, як витримали Поляки акт 5. листопада 1916, витримаємо тим більше, що здійснення цього проєкту відложено на два роки. Той час ще за горами, а тимчасом події розвиваються, змінюються, сильні йдуть під спід, а слабші вдійснюють свої природні права.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.001 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Тюремна голодівка.

(Історія яких мало.)

Істнують закони й закони. Що край—инше право, инші звичаї, ба навіть инші погляди на мораль і етику, на те, що, мовляв, можна, а чого не вільно. На цьому й основується даний суспільний лад, оформлений і скерований на простий, битий шлях писаними кодексами державних законів і обовязкових розпоряджень. Який народ, така його влада, яка влада — такі порядки. І відомо те, що порядки бувають ріжні, страшенно ріжні, не то, що тут менші, а там більші, а просто цілком одмінні одні від одних. Це відома справа не тільки фаховцеви з широкою юридичною освітою та досвідченому адмін страторови, але звичайному подорожному одного з швидких потягів, які є живими вязковими поміж центрами великих і менших державних орган'змів, конкурентів на шляху поступу і що йде в купі з ним, - ладу й організації.

Єсть теж кращі закони, єсть і гірші. Але їх складали ті, що перш за все керувалися примітивним почуттям людської справедливости і кривди, а дальше, розумом організаторів державного життя. Справедливість, добро громадян, добро держави—це провідна ідея і головна мета усіх писаних законів.

Коли поцікавитися одною лише хронікою судових розправ на території Східної Галичини за останні 2 роки — то виходить щось страшне: що органи влади, які по кликані і призначені на те, щоби виконувати найбільше почесне й пошани гідне завдання, а саме — стояти на сторожі ладу й порядку, майна й особистої безпеки громадян, та карати тих, що провинились проти того, — втратили примітивне почуття людської справедливости і кривди! Лише переглянути одну хроніку судових розправ, себто те, що відомо широкій публиці, ласій на сенсації, які виходять на вулицю з салі судових розправ! Ми навіть не торкаємося того, що роблять виконавчі органи політичної адміністрації, не згадуємо й імени карних експедицій, жандармерії, поліції, а маємо на увазі лише, що діється у стінах будинків справедливости, у яких мали голос високі урядовці, холодні юристи, які свої обвинувачення списують чорним по білому і судять на підставі документів і незбитих доказів.

Хроніка великих процесів, які відбулися на протязі двох останніх літ по судах у Львові, Стрию, Коломиї і инших містах і містечках Східної Галичини, а які були звернені проти більш або менше визначних діячів української національности за провини, яких вони буцім-то доконали у відношенню до польської держави та її громадян — це один великий скандал для тих, що спричинили ті процеси. Ті, що сиділи на лавках, обвинувачених, підчас процесів переймали ролю обвинувачуючих. Судова розправа доказувала повну безвинність переслідуваних за страшні злочини. Та не в цьому суть, бож суд і є на те, щоби рішати, хто винен, а хто ні. Але діло в тім, що поки обвинувачені стануть перед суддею та мають змогу виправдати себе від страшних закидів, які їм роблять, вони пересиджують довгі місяці а то й роки серед жахливих умовин слідчої вязниці!

Трохи приміров з памяти: д-р Петро Петрушевич, „косачівський кат", що був обвинуваченний як лікар, комендант санітарного відділу, який ніби то зловживав своєю владою і своїм лікарським знанням на

Пр. 315/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 22. (9.853) з дня 29. вересня 1922. під наголовками: 1) Вандалізм" в уступах: а) від слів „Значить після того" до „нищити культуру", б) від слів „Старорежімне царське" до кінця артикулу. 2) „Булоб комічне як би не було трагічне" в уступах: а) між словами „згадувати про той" і „проект воєвудський", б) між словами „на основі постанов" і „проєкту якоїсь". 3) „Преса" 3 послідні слова. 4) „Новинки" а) в уступі „Обережно" в цілости, б) в зазначеним уступі „Осторожно перед провокаторами" стрічку від слів „Стверджено, що" до кінця містять в собі єство ad 1 і 3 злочину з § 65a k. z., ad 2 і 4 проступку з § 65a z. k. узнав доконану 27. вересня 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкованого письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за перестуство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 27. вересня 1922. (Підпис нечитний.)

школу життя хорих і ранених Поляків — був одноголосно звільнений від вини і кари, але спершу пересидів чотирнадцять місяців у вязниці. Тимко Старух, хора людина пізних літ, сидів у каламатах девять місяців, так, що коли випроваджено його до салі розправ — дістав вибух крови; він був обвинувачений у злочині насильства та решті врешт слідство застановлено. Андрій Бурин пересидів більше року, — після того засуджено його на 2 місяці і амнестовано. О. др Юрик безвинно мучився у тюрмі сім місяців, але хиба лише тому так „мало", що попереду підляг звірським знущенням. Володимир Кулієвич був вже засуджений на смерть за вбивство, але перший присуд скасовано, бо стверджено „помилку присяжних судців", а слідуюча розправа звільнила його; він ждав увільняючого орекення не менше не більше, як цілих два роки! д-ра Осипа Стахевича запроторено в тюрму на три місяці за „клевету" польського старшини, але ж, мабуть, отся клевета не дуже нарушувала честь оборонця ойчизни, коли клевегника випустили на волю без доручення акту обвинувачення. У Коломиї судили Василя Данищука і ще чотирьох його співгромадян за „головну зраду", їх випущено на волю, давши раніше спрібувати тюремних розкошів на протязі одного року. Така сама історія повторилася у Стрию з Олексою Катаманом і його двома товаришами, та й похожа й з отцем Хиляком, д-р Я. Качмариком і М. Громосяком...

Ми подали вчора жахливу вістку: підполковник Г. А. Володимир Федорович вже шостий день голодує у вязниці, на знак протесту проти безаконного проволікання судовими władами його справи, яка тягнеться вже від ро[illegible] язку з цією справою в понеділок дня 2. жовтня ц. р. розпочали голодівку всі Українці, політичні вязні в числі 25, жадаючи від судових властей негайного сповнення домагань підп. УГА Володимира Федоровича.

А як довго провадили голодівку С. Федак і його товариші, не могучи діждатися своєї розправи?! Адже вони теж рік тратять молоді сили і здоровля серед тюремних стін, не почуваши ще рішаючого слова: чи винні вони, чи може цілком безвинні?

Гей, панове, так же не можна.

Такаж поведінка не доведе до нійкого путя, — й не вимагає ані спокій і безпеченство мешканців цього краю, ані добро польської держави. Годі знущатися для самого знущання. Справедливість хай не керується пяною демагогією брукових крикунів на зразок „Gazety Codziennej", яка не знає, що робить, коли гістерично вигукує: niechaj gnija haldamacy! Не тудою правильний шлях і деремна праця ваших лідерів, політиків і всіх инших державних мужів, що від час до часу кидають високошарні слова про справедливість. Кожна кривда, — не у лапках, а справжня кривда, панове! промовляє завжди одним голосом, дармо, чи цей голос по нутрі вам, чи ні.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краевого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вил. кн. 40.000.

Український Конґрес в Зєдинених Державах.

Представники українських організацій в Зєдинених Державах Америки обєднались для спільної праці в „Обєднання Українських Організацій в Америці". В липні і серпні ц. р. відбулися наради в цій справі. Перша у Філядельфії, друга в Джерзи Сіті. На цій другій нараді постановлено скликати в першій половині жовтня ц. р. загально-український народній Конґрес у Зєдинених Державах Америки.

До „Обєднання Українських Організацій в Америці" приступили отсі товариства й організації: „Український Народній Союз", „Провидіння", „Народня Поміч", „Згода Братств", „Січова Організація", „Українська Ліга Американських Горожан" і „Українська Ліга Американських Ветеранів".

Метою Конґресу, що радитиме в першій половині цього місяця є:

1. Обновити українське громадянське життя в Зєдинених Державах,
2. Надати йому одноцільність, організованість і карність та порядок,
3. Піддати його під загальне громадське правління і контролю,
4. Створити центральну українську національну управу в Зєдинених Державах,
5. Піднести культурну й економічну працю серед українського загалу в Зєдинених Державах,
6. Нести поміч рідній землі в Европі: а головно поміч Галичині, Буковині і Великий Україні в тяжкій добі всенароднього лихоліття з метою привернути українську державність на всіх землях України,
7. Дати видатну і зорганізовану поміч українським жертвам війни в рідному краю.

Філядельфійська „Америка" в статті „Слушний час" ось як оцінює вагу конґресу:

Обєднання українських організацій в Америці взялося за велике діло. Добре сталося, що Обєднання поставило собі метою скликати Український Конґрес в Зєдинених Державах. Про потребу скликання всеукраїнського народнього зїзду говориться та пишеться вже від довшого часу. Може навіть і задовго. Дехто думав вже, що з цеї справи нічого вже не буде. Літня пора, видко, не надається до великих планів.

Вакації минають, час подумати про приготовання на зимову пору. Добра отже нагода для новоствореного Обєднання. Нехай воно започаткує своє істнування важним ділом. Нива підготована. Треба лише сіяти. І чільного зерна не брак. Нові ідеї приходять з часом. А тепер пора на щось нового. Може й свіжі народні робітники найдуться. Вони підпоможуть дотеперішних струджених працівників. І разом з ними стануть поруч. І мусить йти народня праця.

Мета Конґресу проголошена дуже влучно. Видко ініціятори знають собі справу зі своєї задачі. Вони сягають думкою в далеку будуччину. Вони бачуть браки в дотеперішній роботі. Вони хотіли би ці недостачі усунути. Вони хотіли би забезпечити трівку працю на будуче. І тому приємно читати в поклику: ...метою Конґресу є: обновити громадське національне життя; надати йому одноцільність, організованість, карність та порядок; піддати його під загальне громадське правління та контролю; створити центральну управу в Зєдинених Державах. А дальше: Піднесення культурної й економічної праці серед українського загалу в Зед. Державах; поміч Рідній Землі в Европі; зорганізована поміч українським жертвам війни в рідному краю".

Думаємо, що програма справді велика. Така велика, що лише при повній солідарности та роботящости усього громадянства можна буде її виконати. Нерішучість, лінивство, викручування, нарікання на недостачі — все це може попсувати справу і підорвати довіря в свої сили.

Думка обєднати всіх американських Українців справді велика а її здійснення засвідчить повну зрілість наших заморських братів, розуміння ваги великого моменту, а ще більшого лихоліття.

Одною з точок нарад Конґресу є поміч рідному краєви. Поміч краєви є невідклично потрібна. Коли ходить о Галичину, то тут на першому місці мусимо поставити потреби рідної школи, допомогу пресі і поміч політичним вязням. Уважаємо вказівним звернути увагу наших заморських братів на ці три справи. Українські приватні школи вимагають величезних вкладів, преса через створені адміністраційні умови вегетує з трудом, поборюючи перепони й недобори, політичні вязні томляться довгими місяцями, а то й роками в тюрмах. Галицьке громадянство є перетяжене народнім оподаткуванням і знищене. Маючи ще й инші, не менше важні видатки, воно вгинається під непосильним на теперішній час тягларем.

Витаючи з глибини душі Український Конґрес в Америці й бажаючи йому найкращих успіхів в намірену обєднанню всіх живих і свідомих сил українсько-американського громадянства, просимо не забувати на згадані нами цілі. Піддержання Галичини, Українського Піємонту, у найбільшому лихоліттю, буде непомірно великою заслугою американських Українців.

Велика Україна.

Арешти і висилки по-совітськи.

Останні репресії що до інтеліґенції на Україні висловились поміж иншим арештами і висилками ректора політехнічного інститута в Харкові проф Красуського, в Одесі проф. Бабкіна, Добровольського, Кастерина, Крилова, Смольникова, Самарика і инших. З приводу висилок інтеліґенції за кордон або в далекі закутини, совітська преса вказує, що цим способом комуністична партія хоче довести, що новий економічний курс не впливає на тактиту партії в супереч думкам, висловлюваним з приводу сього меншевиками і с.-р.

Повстанський рух на Кубані.

„Руспресс" повідомляє, що повстанський рух на Кубані поширюється, захоплюючи нові райони.

Володимир Дорошенко.

Наші й тепер ані новини

(Стерн І. Місячник літератури, мистецтва, науки та студентського життя. Ч. 1. Липень 1922. Ст. 134 + (1), 8°).

Наше красне письменство переживає кризу. Ще блищить парою імен — старих, передвоєнних артистів, а на зміну їм сливе не видно молодих талантів. Не брак талантиків, правда, але все це якесь сіре, мляве і не чути в них правдивого натхнення, і слово їх не взялося пламенем. Не западає в душу жален твір, не полишає враження і забувається зараз, як прочитаєш. І тільки твори старих ветеранів — Стефаника, Черемшини, Маковея, Кобилянської ще веселять душу, як пишні невянучі квіти красуються вони на спорожнілій луці нашої белетристики, рясно вкритій тільки всяким бодяччам та глухою кропивою.

Великі часи ми переживаємо, але великих людей не видко ніде, не видко і в белетристиці. І хоч український бібліограф може вичислити цілі десятки молодих творів молодих письменників, то історикові української літератури зтебільшого нема що з ними робити.

Ми „спалили" Шевченка, „потоптали" Олеся й Вороного, хваляться вони urbi et orbi, перекривлюючи на всі заставки московських клікуш, а дотепні „критики" ще й собі заводять: „Ах, як хороше! Яка сила, який талант. Що там Коцюбинський, куди там Винниченко!" Краса і сила тай годі!

Ах, ці каварняні критики, якже безжалісно посміється з їх фамілярного потріпування старих майстрів і вивищування ріжних молоденьких літературних лоботрясів будуча історія української літератури. І тепер уже кождий з вироблением літературним смаком і чуттям волітиме таки міцне, запашне старе вино, ніж терпкий квас. Що лишиться колись від їх теперішніх протеґованців — ріжки та ніжки, а Леся Українка, Коцюбинський, Винниченко, Олесь і ин. „старики" вічно будуть для нас юними, завсігди нас хвилюватимуть і вабитимуть дійсною красою й силою своїх творів. Вони бо правдиві, сильні, оригінальні індивідуальности, що дійсно свій вклад у нашу красну літературу вложили, на віки взявши певну добу в розвитку з своїми іменами. Вони були самі собою. Про кого з молодих, навіть найталановитійших, можна отсе сказати? Про кого міг би сказати Франко, як би жив ще, так, як сказав свого часу про Винниченка: „І де ти такий взявся?" Бо дійсно нову силу, щось своє, живе й дуже, вніс письменник у нашу літературу, що відразу відчули всі читачі. Так само пізнійше пісні Олеся тісно вяжуться з добою першої революції 1905—6 р. і те яскраве, соняшне враження, яке справили вони на нас, ніколи не забудеться, бо воно й досі живе й житиме до віку. Чуєш і досі імпет, з яким увійшов письменник у літературу, а його і радість і гнів, журба, що так тісно обнялися в його творах, не вмруть до віку, щоб там не кавали сучасні „хвиловопи".

А де та сила й міць, той розмах, та бурлива індивідуальність у теперішніх? Нема, нема й досі ні одної сильної, барвної, стилевої постаті!

Якже й знайдеться талант, то рідко оригінальний, все шкутильгає на обидві, все не знайде себе самого й хилиться то сюди, то туди і в суспільних настроях і в літературних напрямах.

І хотілося б крикнути: Та будь же ти комуніст, але сам по собі, не „примѣнительно к подлости"; будь ворог окупації, але завзятий і безкомпромісовий! Висловлюй щось наше, що є в нашому народі, відбий його змагання, пориви, віру, як ті, що ніби-то вже віджили — Винниченко, Олесь.

Будьте дійсно творцями, а не папугами!

І се — талановиті, що дійсно — мимо всього — щось творять, а не тільки списують лубочні оповідання чи романи „во вкусѣ площадномъ", мовляв словами Лобисевича. А щож сказати про решту нововиявлених „письменників"?

Ось виходять один за другим ріжні альманахи з усякими претенсіональними наголовками. На радянській Україні вийшло їх кілька — все „пролєтарські" письменники. Дивне диво, де взялося нараз стільки „пролєтарів" серед нашого чисто-мужицького, „дрібно буржуазного" народу!

Як та тля обсіли ці письменники нашу літературу на Великій Україні. Лізуть в очі, верещать — їх бо день сьогодня! Мигається quasi „пролєтарська" ефемерида — й де подінуться всі ці нетлі - однодневки пролетять вони кудись у безвісти, уступаючи місце дійсним талантам, котрі не люблять строїти з себе московських дурників і котрим нема ходу в теперішніх умовах на Україні. Та поки живе „пролєткульт", поки мовчить правдива поезія, — ведуть хоровід нездари, неуки й хамським своїм скиглінням переповняють усякі офіціяльні видання. Прославляють Хама і Онана, культ грубої сили, розперезаности й

Козаки і селяне зрікаються платити продовольчий податок і йдуть до зелених. Загони зелених виявляють велику сміливість. Через часті напади зелених на залізниці, залізничний рух на Кубані спинився майже вповні. Настрій робітників до совітської влади ворожий. При виборах до міського совдепа робітники виставили свій безпартійний список. Большевики, кандидатів, які були в цьому списковi вислали до Архангельська.

Польсько-совітські відносини.

Совітська преса повідомляє, що на Україні викрито польську шпіонську організацію. З зізнань арештованих співробітників польського посольства на Україні видно, що місія збірала дані про большевицькі військові школи і здобула фотографії членів польського бюра при центральному комітеті комуністичної партії.

Арешти.

„A. W." повідомляє, що в останній час большевики перевели великі арешти членів конспіративних українських організацій в Балті, Жмеринці, Вапнярці й на Київщині. В звязку з викриттям повстанських організацій в Тирасполі, Умані й Барі, совітська влада попала на слід повстанської організації в Київі, де розстріляно б'льш 100 чоловік.

Становище на селі.

Народний комісар Д. Мануїльський на засіданні центрального комітету комуністичної партії, як подає харківський „Комуніст" схарактеризував становище в таких виразах:

„Нас чекає на селі в найближчий час жорстока боротьба за совіти. І перші ознаки такої боротьби вже існують: Скрізь українські куркулі починають кампанію за усуненням з совітів комнезаможників".

Українська совітська місія у Кемаля Паші.

На турецький фронт виїздить українська військова місія на чолі з Вардіні.

Висилка С. Єфремова, Корчак-Чепурковського і Чеховського.

Висланий з Петербурга за кордон совітською владою Мякотін в розмові з співробітником „Руля" поміж иншим заявив, що з Київа совітською владою вислані С. Єфремов, А. Корчак-Чепурковський, Чеховський й ще кілька українських діячів.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Лася Мартовича до Поз. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

З Волині.

Доля висланих.

Вислані з Волині до Остроленки і Макова волинські діячі проф. Біднов, Грабів, Трепет й Романченко, які подали до міністерства внутрішніх справ прохання про дозвіл виїхати їм за кордон ще досі ніякого дозволу не одержали. Міністерство держиться того погляду, що такий дозвіл може бути даний лише тоді, коли на це дасть згоду волинський воєвода Міцкевич, з розпорядження якого ця висилка сталась. Належить зазначити, що коли в цій справі була зроблена інтервенція у видатних членів ППС. у Варшаві, то пепесівці виявили дуже мало охоти й бажання робить якісь заходи в цій справі.

ППС. й п. Панкевич.

Нас повідомляють, що до „відомого" п. Панкевича, викиненого з кремянецького союзу, який тепер знайшов притулок в „Українській едносьці народовей", перед тим звертались представники П. П. С. на Волині, пропонуючи йти до сойму на її списковi.

Галицькі відносини.

Реванш.

Дня 27. вересня в ночи в селі Янчині, пов. Перемишляни, пробували невідомі польські герої спалити будинки і стирти Українця Михайла Луцького. Налякані сторожею швидко втікли, охороняючись густими стріляни із револьверів.

Карні експедиції.

Граф Міцельскі в Бориничах спровадив до села відділ війська для береження стирт і фільварку від пожежі. Жовніри під проводом офіцера ходять по селах, де є фільварки того графа і тероризують населення, реквірують збіжжя, товар та дріб. Всім, хто не вдоволить їх бажань, грозять карами. Селянам не вільно вступити ногою до ліса, ані на панський лан. Убогі селяне, що самі не мають що їсти, мусять кормити польських жовнірів.

Перетинають телегр. дроти.

„Газета Ціодзенна" доносить, що підчас пожежі фільварків в Болестрашицях і Двецеччицях хтось перетяв телегр. получення між постерукком жандармерії і фільварками, щоби унеможливити ратунок панських добр.

Знов вирази.

Дня 20. вересня невідома рука підпалила 3 стирти збіжжя на фільварку в Зельонці, пов. Перемишль. Жадна поміч була неможлива, бо підчас пожежі вибухали екразитові набої, підложені під стирти. На пожарищі найдено ще одну бомбу, яка не вибухла. Шкода виносить 16 мільонів.

Пожежі.

В с. Суха Воля на фільварку Коніка згоріли три стирти жита, вартости 10 мільонів. Біля стирт найдено баньку з нафтою, якою хтось підпалив збіжжя, щоби краще горіло.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Рогатинщина.

Дня 13. вересня п. р. відбулось в Рогатині передвиборче віче в присутности 500 представників усіх сіл рогатинського судового повіту. Політичний реферат виголосив о. шамбелян Стефан Городецький, що подав історію нашого визвольного руху за час від 1914 р., змалював положення українського народа під теперішною владою представив правно-державне становище Східної Галичини та наші політичні завдання під теперішку хвилю. В справі виборів до польського сойму і сенату подав до відома, що українські представники всіх повітів Східної Галичини порішили не брати участи в тих виборах і таке саме становище займає наша репрезентація за границею. Боротьба ще не скінчена, кінчив свою промову бесідник, в ім'я тих, що згинули в боротьбі за визволення рідного краю, ми не повинні клонити голови як побіджені, а сміло всі як один змагати до красшого будучого, слухаючи волі цілого народу та його провідників. Після дискусії зібрані на вічу ухвалили не брати участи у виборах і постарались, щоби так зробило також все населення Рогатинщини.

Надвірнянщина.

Дня 17. м. м. відбулись в домі читальні „Просвіти" в Надвірній довірочні передвиборчі збори представників громад всего повіту. Явились усі запрошені і мала саля виповнилась по береги. Це наглядно доказує, що наше селянство живо інтересується політичним положенням краю.

Та не заінтересування не обійшлось без „ласкавої" сусідської опіки. Перед відкриттям зборів згосився у запрошуючих д-ра Івана Саноцького та д-ра Миколи Николайчука представник староства п. Цеслік. Мимо протесту запрошуючих проти незаконного поступування влади, мимо заяви д-ра Саноцького, що на передвиборчих довірочних зборах скликаних на основі § 12. зак. о зборах з 16. падолиста 1867 р. В. з. д. 135. участь політичних органів не є допустима, представник влади заявив, що за його прибуття на збори відповідає влада, а не він. Це наглядно доказує, що виїмковий стан знесений для замилення очей публичної опінії заграниці, а не для українського населення Східної Галичини.

Тому, що житевий досвід з нашими сусідами вже нас научив, що всякі протести остають без успіху, рішили запрошуючі не розвязувати зборів, але їх відбути з огляду на актуальність справи.

Після отворення зборів та вибору предсідника виголосив д-р М. Николайчук реферат про міжнароднє положення Східної Галичини та зясував становище Народнього Комітету і цілої української суспільности галицької землі супроти виборів. Присутні одноголосно одобрили становище Народнього Комітету і одноголосно ухвалили резолюцію зсолідаризуватися з ним.

В дискусії забирали голос передовсім селяне, остро осуджуючи насильну кольонізацію нашої землі мазурськими осадниками та пацперизацію українського селянства. Між присутними на зборах було багато селян іменованих польською владою членами виборчих комісій. Ці прилюдно зреклися насильно їм накинених „гідностей". Збори закінчились відспіванням гимну „Ще не вмерла". *Д. Е.*

неуцтва. Деякі „шедеври" отсих „творців" могли наші читачі прочитати на шпальтах прихильної радянству „Землі і Волі".

Скромности правдивого артиста не шукай у них. З шумом і грюком реклямують вони себе перед зачудованою публикою, викидаючи своє „мистецьке" salto mortale.

І сей негідний тон, ся літературна неохайність, лякейське „завдавання" й нахабність літературного інтруза на жаль, як та пошесть, шириться і у нас. „Друкована нудьга", мовляв безсмертний Тарас, починає заливати і наш ринок, не вважаючи на дорогі часи. Іде „ex oriente lux", шириться хамська мода.

І замісць учитися, або робити якесь путяще діло: шити чоботи, рубати дрова, або що, наші „наймолодші" шиють погані й нудні повісти та оповідання, рубають огидну „поезію" й думають, що вони відкривають нові шляхи в літературі, знаходять нові форми й вливають новий зміст, словом блищать „современними огнями".

Пишний букет такої „современности" приносить нам празький журнал „Стерні", орган Української Академічної Громади в Чехословацькій республиці, ч. 1, за липень сього року.

Із 32-ох „кавалків" сього журнала — 19 се сама белетристика — поезія й проза: поетичні „студії" й „циклі", нариси, оповідання й повісти. З відомих імен — одно — П. Тичина, решта все наймолодші Wunderkind и. Тичина представлений думою ще з 1917 р. і очевидно опинився в журналі припадково. (Ця його „Дума" знана вже нашим читачам з „Громад. Вістника").

І от поза першою й останньою точкою — віршом Тичини, що відкриває книжку, й статтею чомусь претенсіозно названою „прагматична студія", д. Мухина „Голодна політика Москви на Україні", що її замикає, — решта се правдива стерня, гола й порожня, як те поле, де зжато хліб: ні начім ока спинити, хиба на полишенім подекуди будяку. От такими забутими будяками й процвітають празькі „Стерні".

Нащо й кому вони здалися, невідомо. І шкода стає того дорогого й гарного паперу, який зужито під сю січку. Буквально ні одної річи, на якій би міг спинитися ваш зір, якаб промовила до вас, зацікавила вас. Все без кольору, анемічне, недокровне, а часто й густо просто дурне. Деякі річи знані ще з рукописів. Теперішні молоді письменники мають похвальний звичай посилати плоди свого духа рівночасно до ріжних органів, на всякий випадок — може десь проскочать. Завдяки теперішній посусі цей фортель часто вдається. Знаю випадок, коли один „талановитий" маестро потрапив пристроїти своє оповідання щось у чотирьох місцях! В „Стернях" також маємо річ, уже знану з „Гром. Вістника". Це віршована публіцистика К. Поліщука „Благовіщення". Позатим бачу пару річей, відкинутих редакцією „Літературно Наукового Вістника". Хитрі автори (nomina sunt odiosa!) умудрилися таки вивести свої діти у світ!

Та почнім із „Благовіщення". Ідея в ньому безперечно є, але поезії ні крапелиночки. Очевидно крім звичайної, так мовити „буржуазної" рими є й пролетарські „асонанси": числах — нависла, дороги — богом, країні — промінням, милий — алілуя, персах — зар(?), насіння — благовінням(?) і т. д. Це ще нічого, гірше, коли автор не придумає ані рими путящої, ані якогось асонансу і всадить таке чорт зна що, що за боки хапаєшся. Судіть самі:

— Найпевнійша в огнистій надії,
Дай нам радість ясного кінця.
Нас покрила зла тінь від Росії,
Нас гнітить дикий рев жеребця!..

Яка краса, подумаєш! І до чого цей жеребець, звідки він? — спитаєте. А просто, морщив поет чоло, нічого не вимірkував, не добрав кращої рими й заставив ні сіло, ні впало, ревти жеребця на диво читаючої громади.

Так само низше римує Поліщук „Гетер" і „тепер", хоч гетери тут богу духа винні. А вже верх поетичности вкінці, де до „Наш край" дібрана рима „трамвай", а до гречкосій — Месії.

Про инші милозвучности, вроді „Зміцнить Всевкраїнський закон", навіть говорити не варто.

Не цікавий і початок повісти того самого автора „Світ Червоний", героєм котрої виступає нікий Лісчук. Чому вже не просто — Поліщук? Повість присвячена — „другові — поплечникові (sic!) в змаганнях — Антонові Павлюкові". „Поплечник" сей — він же „начальний редактор" журналу — віддав пієкпет za nadobne і в своїй статті „Нова українська поезія" воскурив Поліщукови фіміям не гірше Турянського й Грицая.

Таке зворушуюче взаємовихвалювання тепер дуже в моді серед „молодих". Дуже тільки пахне від нього старою байкою Крилова:

Зозуля хвалить когута
За те, що хвалить він зозулю...

Отже переходьмо до когута, чи то пак А. Павлюка.

(Докінчення буде.)

„Хлопе на партію" при роботі.

Від тижня почали швендатись на Покутю і Гуцульщині масово виборчі агітатори якоїсь дивної „хлопської партії". Подають вони тільки на темних несвідомих селян, намовляючи їх до виборів. Агітатори уникають свідомих селян, особливо держаться з далека від інтелігенції. Крутяться вони по ярмарках, торгах і відпустах та мясами, але обережно роздають якісь агітаційні листки „хлопської партії". Кажуть, що хто не буде голосувати, того замкнуть до арешту, що панщину заведуть і що прийде військо до кождого села. Одинокою радою на це — кажуть агітатори — голосувати і вибрати собі послів, які будуть стояти за народом і не буде біди. Неосвідомлені люде трохи стрівожені, бояться карних експедицій, арештів і секатур і не знають що робити. Свідомий загал стоїть твердо при становищі Народного Комітету. Всеж таки відчувається потреба відповідно акції з боку наших організацій, щоби балямутство темних і ворожих духів дальше не ширилося. *Свій.*

Кам'янеччина.

В кам'янецькім повіті йдуть виборчі приготування скорою ходою вперед. Староста скликував кілька разів наказних війтів і писарів на наради, на яких всякі вшехпольські „дзялаче" як проф. Калітиньскі, кс. Чирек, староста Мариновскі, ком. Врублєвскі, ексжандарм Грабовецкі і ин. перекабачували темних „начельнікуф" до „правіци".

По селах встановлено „обводові" виборчі комісії, до яких втягається терором наших людей, мовлячи, що хто не прийме „гонорового" уряду, мусить платити 25 тисяч марок. Підводи на інформаційні поїздки мусять давати даром наші громади, як також оплачувати цілий виборчий апарат — друки, відозви, дієти і т. п. На виборчі реєстри втягають і неграмотних і злочинців, в надії, що може хоча тих вдасться притягнути до голосування.

Народ відноситься всюди до цілої акції крайне вороже і говорить отверто, що Поляки тому тягнуть наш нарід до виборів, бо хочуть сейчас по виборах перевести асентиментик Українців до польського війська.

Кожної неділі виїздить з Кам'янки і Буська на села по кілька гуртків „правіцових" агітаторів, що скликують по війтівських хатах наради, де особливо сепечно гавкають на Українців і Жидів. Найбільше вештається польський ксенжунько з Камінки.

Заява.

Прошу помістити спростування на вказки зроблені мені в 10. числі „Земля і Воля" з дня 13. серпня 1922 р.

Неправдою є начеб я кандидував на посла до польського сойму. Я, як карний член українського народу, ніколи такої кандидатури не приняв би і твердо обстоюю постанови Національної Ради у Львові.

Іван Ткачук, війт з Пядик.

Не приймають резигнацій.

П. Яків Возняк, рільник в Ожидові пов. Радехів, на свою резигнацію з заступника члена виборчої комісії, котру вніс дня 3 вересня ц. р. до староства в Радехові, одержав від окружної комісії виборчої ч. 55. в Золочеві таке письмо під ч. 1721 з 22/IX. 1922:

Do P. Jakóba Woźniaka zastępcy członka obwodowej komisji wyborczej w Ordowie Nr. 28.

Rezygnacji Pana z godności zastępcy członka nie mogę przyjąć do wiadomości, a zwracając Panu dekret nominacyjny wzywam o pełnienie nadal obowiązków zastępcy członka pod zagrożeniem trzech grzywien po 20.000 Mk.

(Підпис нечиткий).

П. Возняк в письмі до нашої Редакції заявив, що обстає дальше при занятім становищі.

В кавярні „Республика"

XXI. **дня 8. жовтня ц. р.** 1—3

І. Осінний Чайний Вечер

на дохід українських інвалідів,
БОГАТА ПРОГРАМА. ДОБІРНИЙ БУФЕТ.
Rendez vous усього Львова.
— Початок о год 8. вечером. —

Ще одні переговори.

Генерал Мавріці кореспондент „Дейлі Нюе" доносить, що ген. Геррінгтон звернувся до Кемаля Паші з проханням, вислати вищого турецького старшину на переговори з ген. Марденом до Чанаку. На цих переговорах обговорено би тепе рішне положення і встановлено демаркаційну лінію для англійських і турецьких військ. Те предложення не нарушує справу нейтральної полоси, яку усталено союзниками. Ген. Мавріці завважує, що становище англійських військ в Чанаку є дуже сильне.

Вдоволення французької преси.

Паризький „Тан" обговорюючи положення на Близькому Сході виказує вдоволення ізза побіди французької дипльоматії. „Тан" довідується, що Національне Зібрання Ангори вправі обговорює становище ангорського уряду у східній справі і згодилося на вислання делегатів на вступну конференцію в Муданії і на найблизшу мирову конференцію.

З польських справ

Дикі претенсії і маячення.

Польща уявивши собі, що її голос має домінуюче значіння в европейській політиці, витснює своє становище по справ Сходу в такий спосіб: „Для польського уряду не можуть бути байдужими випадки на Сході. Польський уряд стоїть на становищі свободи морської торговлі і невтральности проливів, що доказав уже нераз (?). Польський уряд стремить до удержання мира і до припинення війни. З огляду на своє становище і взаємини із східними державами Польща може відограти ролю посередника (?!) між державами на Сході. Варшавська преса, подаючи ці побожні бажання уряду, додає, що вони осягнуть успіх.

Повторна виборча агітація.

Дня 1. жовтня в Яворові відбулося перевиборче віче польського „центрум". Віче відкрив дідич Дембінкі, референував д-р Турскі. На вічу прийшло до гострої дискусії і лайки помік ендеками і людовцями, котрі там старалися вплинути на учасників віча і зєднати собі їх симпатії. Учасники віднеслись байдуже до одних і других, знаючи, що „яке їхало, таке здибало".

Виборчі штучки.

Державна польська виборча комісія узнала девятнайцяту листу неважною, що її оголосила міщанська група, котра вже ріжними штучками здобула листу ч. 14. Рівночасно уневажнено листу ч. 21, заголошену незалежними соціялістами, бо виявилося, що всі підписи на тій листі були сфальшовані і писані одною рукою.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу і „Нраєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мк. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Большевики і Канада.

В близчому часі в Канаду виїздить совітська торговельна делегація для проведення в життя угоди з Канадою, завязаною на весні цього року.

Упадок інтересу до Росії.

Празька газета „Час" у вступній статті констатує упадок інтересу до Росії в Европі. „В останній час" — каже „Час" — політичний інтерес до російської справи в Західній Европі впав. Після Генуї в Росії опріче процесу есерів не сталось нічого такого, що могло би викликати інтерес европейського громадянства в цьому напрямі. Наслідки гагської конференції в цьому нічого не змінили. Гага вияснила цілком можливости, звязані з відносинами Европи і Росії, і показала, що проблєма відновлення нормальних економічних і політичних відносин між Росією і Европою має статись шляхом еволюції".

Большевики і Німеччина.

„Таймс" повідомляють, що в Москві в совнаркомі помічається різка опозиція проти ратифікації договору з Урпхартом.

В розмові з представниками совітських газет, Красін сказав, що катастрофальний упадок німецької марки зменьшує для Росії значіння німецького ринку.

Совітські концесії.

В московській „Правді" заступник народнього комісаря вніштторгу Лєшава заявляє, що совнарком за останній час ствердив цілу низку договорів про надання концесій закордонним капіталістам в галузях сільського господарства й промисловости. Проте совітський уряд мусить робити свої кроки дуже обережно. Через те тепер не може бути дано публичного справоздання в справах концесій. Совітський уряд визнає, що завязання концесійних договорів і ствердження їх совнаркомом накладає на уряд обовязки, які він мусить добросовісно виконати й які матимуть значіння для цілої майбутньої діяльности уряду.

Мобілізація інжинєрів.

Декретом президіума ВЦВиконкома і Совнаркома в Росії оголошено мобілізацію всіх інжинєрів й техніків. Вони будуть притягнені до цілої низки робіт в звязку з залишенням технічним персоналом совітської служби, яке помічається останній час.

Виїзд Скобелєва до Москви.

„Oeuvre" повідомляє, що Скобелєв, який уважається делегатом совітського уряду в Парижі, виїздить до Москви в цілях вияснення справи поліпшення совітсько-французьких відносин.

Відновлення каравянного руху.

Дорожнеча й нерегулярність залізничого руху примушує відновляти первісні способи комунікації. В Туркестані цілком відновлений караванний рух. Між Самаркандом і Ташкентом ходять величезні торговельні каравани.

Висилка інтеліґенції.

В звязку з останнім декретом совітської влади про висилку за кордон, з Петербурга вислано 34 чоловіка, а з Москви до 100 чоловік видатніших представників російської інтеліґенції. Поміж висланими між другими знаходяться: члени редакції „Русскаго Богатства" Мякотін, Путєлонов і Петріщев, професори кн. Є. Трубецкой, Лапшін, Лоський, Карсавін, один з редакторів „Русскихъ вѣдомостей" Розенфельд, співробітник „Рѣчи" Харітон.

Вп. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.* 1—4

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Настрій в Лондоні.

Останні телєграфічні звідомлення з Льондону вказують, що політичне положення в справі Близького Сходу в деякій мірі покращало. В звязку з цим відбуваються в Льондоні безперервні конференції. І так в суботу відбула рада міністрів тайне засідання, яке продовжувалось й в неділю. В тому засіданні взяли участь також представники війська і фльоти. Рада міністрів радила крім того також в неділю вечером. В англійських політичних колах панує оптимістичний настрій, викликаний корисним зворотом подій за останні 24 години. Є надія, що дійде до порозуміння мимо того, що війська Кемаля Паші находяться далі в обсягу невтральної полоси що суперечить з умовами, які ген. Геррінгтен поставив Туркам. Останні відомости, які наспіли до Льондону доносять про відхід турецьких військ з Еренкей. Справа цілковитого залишення Турками невтральної полоси буде обговорена на конференції Союзників, яка відбудеться спільно з Греками і Турками. Що торкається знов справи Тракії, то договір Кемаля Паші з Франкліном Буйльон заключає такі умови: Союзники негайно обсадять Тракію і перебєруть там тимчасову адміністрацію. Один з відділів союзних військ займе Царгород. Менші військові відділи обсадять важні стратегічні точки. Протягом одного місяця після заключення окончного миру перебере адміністрацію Тракії окрема комісія, у яку увійдуть також представники Кемаля Паші. Війська Кемаля займуть Тракію, щойно після заключення миру.

Згадані домагання уважають із деякими застереженнями і змінами як приємливі і вони якраз будуть підставою для конференції, яку визначено на день 3. ц. м. в Муданії.

Перед конференцією в Муданії.

Франклін Буйльон в розмові з кореспондентом „Дейлі Мейл" заявив, що запросить представників союзних держав на конференцію, де складе звіт із своїх переговорів з Кемалем Пашою та обговорить програму конференції в Муданії. Згадана програма заключає такі точки: визначення границь у східній Тракії, залишення Тракії грецькими військами і встановлення турецької національної адміністрації в Тракії.

Кемаль Паша не візьме участи в конференції.

Польрадіо доносить з Лїфилду що турецький генерал Ісмет Паша стрінеться на днях з ген. Геррінгтеном і військовими представниками союзних держав в Муданії. Мустафа Кемаль Паша не візьме правдоподібно участи в конференції, бо виїхав до Ангори. Підставою для переговорів буде спільна нота союзників, яку вислано з Парижа до Кемаля Паші. Завданням конференції є вияснити крім того положення в Чанаку.

Дописи з краю.

Калущина.

(Як староста Калінєвіч урядує?)

Стара не правда, що „Polska nierządem stoi". Признають це самі Поляки в приступі щирости і досвідчує її на своїй шкірі Калущина де урядує староста Калінєвіч. Цей повітовий репрезентант польської влади не шанує польських законів, а вже зовсім негує польський закон з 13./8. 1922 про знесення виїмкового стану в Галичині. Доказом от сі два приклади:

Дня 28./8. п. р. улаштована була українська забава з танцями в салі тов. „Народний Дім" в Калуші. Про забаву повідомлено завдалегідь старосство. Та воно всупереч обовязуючим законам не вважало самого повідомлення вистарчаючим. Воно, тайком поручило жандармеї розвязати забаву, як що аранжери не викажуться дозволом староства. По старостиньскому приказу входить на салю польський жандарм зі штиком, пильнує на остро забави до півночи, а опісля цілу забаву розвязує, бо — мовляв — нема на неї виразного дозволу.

Дня 30. серпня п. р. мали відбутися загальні збори читальні „Просвіта" в Хотіни. Староство повідомлено очевидно як слід. Так щож, коли п. староста хоче за всяку ціну удержати в своїому повіті на власну руку виїмковий стан. Висилає до Хотіня жандарма, котрий заборонив загальні збори, тому що нема дозволу. — *І.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Плян ратунку для Австрії.

Інформаційне бюро Союзу Народів видало звідомлення, де представлено плян допомогової акції для Австрії. Плян цей заключає такі відділи: а) суспільні і політичні гарантії, б) урочиста заява урядів англійського, французького, італійського, чехословацького і австрійського, яка запевнює територіяльну незалежність і суверенність Австрії і включає можливість таких заходів на економічному або фінансовому полі, які могли б посередно або безпосередно нарушити незалежність Австрії. в) Реформа буджету, яку треба перевести протягом 2 років. На думку фінансового комітету, Австрія може ограничити свої видатки і рівночасно побільшити свої приходи в такій мірі, щоби довести свій буджет протягом 2 років до рівноваги. Щоби осягнути намічену мету, треба прийняти такі міри: 1) Скінчити з дефіцитом державних підприємств, 2) Обмежити число урядників, 3) Побільшити прихід, 4) Здержати емісію банкнотів, 5) Завести контролю.

Конференція міністрів.

Ризька преса подає, що в жовтні відбудеться в Ризі конференція міністрів закордонних справ Латвії, Фінляндії, Естонії і Польщі.

Перед коронацією в Букарешті.

З Мадриту доносять, що на днях виїде до Букарешту наслідник еспанського престола, щоби як представник короля взяти участь в коронаційному святі.

Реконструкція чеського кабінету.

Чеська преса обговорюючи справу реконструкції кабінету передбачує, що в новому парламентарному кабінеті одержуть більшість аграрії і соціялдемократи. Щойно після них слідуватимуть чеські соціялісти і клерикали. Найменше місць одержуть правдоподібно національдемократи, яких представником буде правдоподібно д-р Рашін, теперішний міністр фінансів.

Після конференції балтійських держав.

„Русскр." подає з Варшави: Після закінчення конференції військових експертів балтійських держав в справі разброєння, видав польський міністр війни Сосниковскі бенкет для учасників конференції, де підніс такий тост: Польща надіється, що теперішна конференція стане гарантією для широких взаємин між Польщею і Балтійськими державами. Польща готова дати Росії зі свого боку всі можливі гарантії в тім напрямку, а совітський уряд має право на особливе признання за те, що дав польській армії змогу прийняти у себе таких дорогих і симпатичних гостей. Не знаю — сказав ген. Сосниковскі, — чи було це наміром ініціяторів московської конференції, для нас однак почесть прийняти наших дорогих гостей була безперечно найбільш симпатичною частею большевицької програми.

Становище російських біженців в Сербії.

Становище російських біженців в Сербії стає дуже важким. Вже було 2—3 випадки смерти від голоду в Білгороді, в притулкові Червоного Хреста. В Білгороді був виданий наказ про регістрацію на 15. вересня всіх Росіян. Державна допомога, яка видавалась біженцям з 1-го вересня, дуже обнижена.

Заходи Венізельоса.

Льондон (ПАТ.) Авас. Венізельос конферував з лордом Керзоном, опісля веч. виїхав до Парижа. Сьогодні Венізельос відвідав Поянкаре. Завтра верне до Льондона.

Кріза грецького кабінету.

Атени (ПАТ.) Авас. Заміс не прийняв предкладаного йому становища през. міністрів, виправдуючися слабим станом здоровля.

Поворот Чічеріна.

Варшава (ПАТ.) „Кур. В." доносить: Сов. комісар закорд. справ Чічерін відвідав нині на пращання мін. закорд. справ Нарутовіча. Чічерін нині веч. відїздить до Москви.

Обовязкова військова служба в Росії.

Льондон (ПАТ) Тел. ком. По донесенням з Москви всеросійський комуністичний виконком рішив завести обовязкову службу для всіх горожан між 20 і 40 роком життя. Час військової служби в піхоті й артилєрії означено на 18 місяців, у инших формаціях на 30 місяців, у маринарці на 4 і пів року.

ТЕЛЄГРАМИ.

Перемиря між Грецією і Туреччиною.

Льондон (ПАТ.) ТК. З Царгорода звідомляють, що між Грецією і Туреччиною заключено перемиря, що обовязуватиме від неділі в полудне. Нар. Збори в Ангорі уповажнили Кемаля Пашу здержати непрятельську акцію на всіх фронтах.

Протест Кемаля проти блєкади.

Льондон (ПАТ) Авас. Одержано тут нині ноту, в котрій Кемаль паша енергічно протестує проти англійської блєкади Дарданелів і Босфору.

Протест совітів проти замкнення Дарданелів.

Відень (ПАТ) „Н. фр. Пр." з Льондону: Англійське правительство одержало нову ноту від совітського правительства, в котрій вдруге протестує проти замкнення Дарданелів для торговельних кораблів. Отворення переїзду для тов. Росії дуже важне, бо це вможливить приїзд торговельних англійських кораблів і инших держав, котрі везуть товари для Росії.

Конференція в Муданії.

Льондон (ПАТ). В тутешніх дипльоматичних кругах зачувати, що сьогоднішню конференцію попередить розмова між представниками Англії й Туреччини в справі усунення конфлікту з приводу Дарданелів. Опісля буде отворена конференція, котра займеться спірною справою.

Представники Греції на конференцію.

Атени (ПАТ.) Ген. Мазаракі і полк. Сарінніс будуть представниками Греції на конференції в Муданії.

Англія визнає нового грецького короля.

Атени (ПАТ.) Англійський повновласний міністер заявив Калогеропулосови, що Англія задумує визнати формально короля Юнія.

Уступання грецьких військ.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр." з Льондона: Зачувати, що грецькі війська покинули Чанак, подібно як і ціле морське побереїжя. Згідно з офіціяльними звідомленнями, турецькі війська є кілька миль від англійських військ.

Становище Англії.

Льондон (ПАТ.) Лорд Керзон повідомив французького амбасадора в Льондоні, що ген. Геріктен одержав від свого правительства вказівки, щоби в справі опорожнення Тракії з грецьких військ зайняв становище згідне з становищем французького й італійського генерала.

Америка і справа Бл. Сходу.

Вашінгтон. (ПАТ). Авас. Правительство Зед. Держав одержує численні пропозиції військової інтервенції на Сході. Пропозиції ці остають без успіху. Один з визначних військових американських мужів заявив, що найліпшим засобом, що ним розполяджає Америка, наскільки йде про поміч у вишуканню мирної розвязки справи, є моральний вплив. Американський нарід не згодився би на ніяку висилку військ на Схід. Америка обмежиться дальше до охорони своїх власних інтересів.

Відповідь Англії.

Ангора (ПАТ) Авас. Кемалістичне правительство усталило основу відповіди на ноту союзних держав. Народні Збори затвердили її однодушно.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє число „Діла" сконфісковане за деякі місця вступної статті і за нотатку „Голодівка".

— **Хто була поліція?** Львівська поліція вже має свою добру славу; вона являється там, де її не потрібно, вона заглядає до кождого українського дому в ту пору, як бандити гуляють по місті, нападаючи на безборонних. Наприклад дня 2. жовтня на бенедиктинській площі напали бандити вечером на Володислава Голіновського і побивши його до непритомности ограбили у нього золотий годинник і 12 тисяч мп. Тої самої ночі, ті самі бандити ограбили при вул. Руській Івана Гохмановича. День перед тим в городі Костюшка найдено тяжко раненого Йосифа Рафальського, котрого очевидно побили бандити. Поліції тут не було. Вона займається чим иншим.

— **Інформації брукової польської преси.** На днях брукова польська преса жадібна і голодна на сенсацію, помістила цілосторінкові новинки про найдення людської окривавленої руки на площі Домбровского. „Wiek Nowy" і „Goz. Codzienna" додумувалися, що ця рука походить з трупа якоїсь дівчини, котру львівський Ляндрі замордував. Сьогодні виявилося, що це не була рука людини, а медвежа лапа, яку згубив один випихач звірят і зоольог. А брукова преса наробила стільки шуму!

— **Процес проти Федака** як доносять польська преса, зачнеться дня 24. а не 23. жовтня. Розправою проводитиме надрадник Маєр, склад трибуналу буде той, який оголошено попереднього разу. Так говорить польська преса, а приватні вісти говорять щось иншого. Поживемо, побачимо.

— **Однорічний курс торговельний.** Звертаємо увагу нашої молоді, що покінчила середні школи на оповістку Торговельної Школи тов. „Просвіта" у Львові про отворення однорічного курсу торговельного. На курсі тім подаються ті предмети, що на курсі для абітурієнтів, науку ведуть теоретично і практично підготовані учительські сили, тож минувшого року курс тішився такою фреквенцією, що треба було отворити два відділи. Наука на курсі відбувається в пополудневих годинах, тож можуть з неї користати також особи деинде занятї.

— **Чи львівський університет є польський?** Дня 1. жовтня у львівській салі „Сокола" відбулося віче польської студентської молоді, яка занепокоєна тривожена поважною перевагою жидівського елєменту в університеті зібралась обміркувати плями антисемітської акції. Віче відкрив Здіслав Шталь, промовляв д-р Гломбіньскі та инші. В рефераті Г. Шайрінга була поміщена цікава статистика львівського університету. Статистика виказала, що Жиди на університеті творять більшість. Наприклад на фільософічному відділі минулого року було 659 Поляків, а 717 Жидів, на медичному відділі заголосилось 110 Поляків і 400 Жидів. В резолюції польське студенство домагається обмеження приняття Жидів на університет аж до 11 пр. Запало кілька ухвал, що мають на меті поборювання Жидів. Ціле віче мало виразний антижидіеський характер. Підносилися закиди, що Жиди є ворогами Польщі, що вони ведуть антидержавну акцію у Східній Галичині і закордоном і що жидівська преса як н. п. „Хвіля" стремить до обниження авторітету польського уряду (?) на кресах. Д-р Гломбіньскі у промові зазначив, що „кресове" університети у Львові і Вильні мусять бути твердинями польськости на Сході. Промову Гломбіньского витала шовіністична молодіж оплесками. Цілий перебіг віча, статистика студентства і розпучливі крики провідників студентства виявили наглядно, що Поляки мимо всіх вусиль не в силі заповнити університету своїм елєментом не тому, що Жиди заливають університет, як це говорено підчас дискусії, а просто тому, що у Східній Галичині польська скромна меншість не може доставити бажаної кількости студентів. Обмеження доступу Жидам на університет доказує, що Польща в тому напрямку іде слідами царської Росії, яка топтала права національних меншостей і замикала молодіжи шлях до світла і науки.

— **Смерть Тадеуша Міціньского.** Від чотирох літ між польськими літературними кругами кружляли нествердженні чутки про смерть визначного поета Тадеуша Міціньского. На днях чутки про його трагічну смерть потвердилися. Міціньский згинув 1918 р. в околиці села Чирикова, могилівського повіту на Білорусн, де його замордували білоруські селяне, не дозволивши навіть родині похоронити його тіло на цвинтарі. Міціньскі народився 1873 р. в Лодзі. Був визначним представником літературних новаторів, модерністів і збогатив польське письменство цінними творами в поезії і прозі. Свойого часу редагував літературний орган „Chimera". Богато його поетичних тво-

рів залишилось в рукописах в Москві, де перебував довший час.

— **Шекспір чи Бекон?** Від кількох літ виринає між знатоками англійської літератури підозріння, що Шекспір не є автором драм, які приписувано йому і що всі ті драми є плодами пера Франціска Бекона, який перевищав Шекспіра освітою і культурою. На тему авторства тих драм вивязувалась нераз палка полеміка. І ось недавно англійська преса опублікувала сенсаційне відкриття: В одній бібліотеці найдено криптограф із автобіографією Бекона, в якому він признається до авторства драм, що носили імя Шекспіра. Бекон був сином королевої Єлисавети. Батьком Бекона був любовник королевої Лестер. Тому, що драматична творчість і театр були в ту пору в погорді, Бекон не хотів признаватися до авторства і зрезигнував із своєї літературної слави на користь бідного, малоосвіченого автиста, сина купця — Шекспіра. Це відкриття викликало в Англії велику сенсацію, а учені історики літератури видали тепер кілька студій, що кидають нове світло на всі драми Бекона чи Шекспіра.

— **Обмеження приїзду до Німеччини.** Німецький уряд видав строгий розпорядок, силою якого обмежується виїзд до Німеччини. Німецькі консуляти у всіх державах дістали наказ на уділення віз як найменшій кількости осіб з приміненням всіх засобів обережности. Чужинці мусять виказатися точними документами і вказати ціль подорожі.

— **Еміграція до Америки припинена.** Супроти того, що норма еміграції з Польщі і Східної Галичини виповнена, з днем 1. жовтня видавання паспортів до Америки припинено.

— **Із хроніки злочинів.** У варшавському трибуналі відбувається розправа проти Александра Сноткевіча, котрий ограбив жидівську родину в селі Лази, вимордувавши всіх її членів. Після сповнення злочину Сноткевіч підпалив дім вразі із слоїми помордованими жертвами. Сноткевіча і його товариша Белю засуджено на 12 літ вязниці.

— **Підкинена дитина.** При вул. Гловіньского під вікном лічниці найдено підкинену дитину мужеського полу. Дитя було завинене у пеленках. Заки прибули лікарі, дитина померла.

— **Нова литовська валюта.** Литовський уряд задумав зреформувати свою валюту. Одиницею тої валюти буде один „Літ", який є двайцятою частиною американського доляра. Уряднича платня буде почислена в долярах, а виплачена в „літах" по біржевому курсі. На протязі чотирох місяців ще курсуватимусь німецькі марки, так звані „Ostrubel".

— **Варшавська преса дорожіє.** З днем 1. жовтня варшавські газети подорожіли із 60 на 100 і зі 100 на 140 мп.

— **Убийники Ратенава перед судом.** Дня 3 жовтня в Берліні розпочинається судова розправа проти убийників міністра Ратенава. Цей процес будить велике зацікавлення в цілій Німеччині. Розправа буде явна.

— **Чоловічі із, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 5—10

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редактор!

Не відмовте умістити на сторінках Вашого хвального часопису таку мою заяву.

В І-му томі випущеної недавно видавництвом „Українське Слово" в Берліні моєї книги „Славянський Світ" умішено на самім початку передмову „Від Видавництва". Однак я заявляю, що ця передмова уміщена в книзі не тільки без порозумін ня зі мною, як автором цілої книги, але в супереч моїому виразному бажанню.

З правдивою повагою
Дмитро Дорошенко.

Рух в українських товариствах.

Товариство „Зоря".

На звичайних Загальних Зборах Товариства українських ремісників і промисловців „Зоря" у Львові, які відбулися дня 17. вересня ц. р., вибрано слідуючий виділ: голова Сидорак Юрко; члени виділу: Яримович Іван, Білавецький Андрій, Коновка Дмитро, Кліщ Михайло, Стефанівський Іван, Абрагамовський Роман, Дуфанець Андрій, Ярема Петро; заступники: Станько Петро, Буя Осип, Гевак Стефан; контр. комісія: Пашак Онуфрій, Панас Олекса, Мусій Іван. — Товариство міститься у власнім домі при вул. Вірменській ч. 25; льокаль Т-ва відчинений кождого дня вечером, а в неділі і свята цілий день.

З Сокола Батька.

Ч. 93/Орг.

Взиває ться по раз другий р у ханкові філії Сокола Батька, котрі до нинішного дня не прислали своїх звітів з діяльности і віднови Товариства, щоби безпроволочно це вчинили.

Гараздо! *Організаційна Секція Сокола Батька, Львів Руська 20.*

† Посмертні згадки.

Юліян Кобилянський. З Черновець наспіла сумна вістка: після довгої, тяжкої недуги упокоївся в 63 році життя професор Юліян Кобилянський, один з найповажнійших громадян Буковинської України, заслужений педагог, перекладчик з клясичних мов і автор латинсько-українського і грецько-українського словаря.

Покійник—рідний брат славної письменниці Ольги Кобилянської — не належав до боєвих натур. В політичнім житті не брав ніякої участи. Це була скупчена в собі індивідуальність, яка щасливою почувалася за муравлиною працею кабінетного вченого. Покійник—це одна з тих поранкових душ, які з такою насолодою малювала велика буковинська письменниця, сестра покійного Юліяна.

Був першорядним знавцем клясичних мов і прекрасним педагогом. Серед черновецької громади особа „Грека" (популярне прізвище проф. Юліяна) була загально люблєною і всіма поважаною.

Покійник полишив по собі в рукописах грецько-український словар і багато перекладів з клясичних мов.

Смерть професора Юліяна — тяжкий удар для нашої Письменниці. До речі — не перший в її сімі підчас воєнного лихоліття. В цім горю співчуває їй усе українське громадянство.

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали чеками в марках польських в серпни 1922. по 600: М. Наняк, І. Білик, по 700: о. А. Брановський, Гнида і Татух, по 800: І. Гупало, М. Ганчарик, по 1000: І. Сняк, С. Вашук, о. А. Миколаєвич, А. Лебіщак, Т. Залеський, о. Н. Макар, о. М. Клюк, д р М. Король, о. И. Проць, М. Воробець, д-р М. Рожанковський, А. Юревич, Б. Скрипчук, Т. Телішевський, Т. Грицай, Н. Левицький, А. Филипович, І. Тимчук, д-р М. Яремкевич, д р Т. Соневицький, І. Чиж, О. Затик, о І. Семківський, о. П. Бачинський, Л. Січинський, Г. Кісь, Уряд парох. Заднишівка, І. Скоробогата, В. Дяків, о. З. Кузьмович, І. Бабуняк, І. Пилипчук. В. Михалевич, Ю. Міяь, Ю. Варивода, о. В. Пришляк, Ю. Гумінілович, д-р М. Мулькевич, М. Витвицька, о. А. Хтей, Е. Обертанцева, Е. Грубська, д-р А. Жуковський, інж. О. Котис, о. О. Гавришо, С. Янович, о. М. Ковальчик. О. Луцький, о. В. Матюк. О. Держкова, Ф. Білозор, о. П. Лящук, о. С. Подляшевський. Т. Татарський, Д. Малицький. В. Шевців, А. Сумик, С. Григорців, о. І. Коцик, З. Якубів і тов., о. Андрухів, о. Т. Чубатий, Д. Легкун, д-р І. Кос, о. А. Осадца, д-р О. Чорненко, К. Бірецький, Д. і М. Стельмахи, І. Решитар, о. С. Онишкевич, о. М. Щуровський зб., О. Мостова, о. Т. Савойка, о. Д. Панасевич, о. В. Андрухів, М. Куричек, зб. гром. Стриганці, А. Прухницький, І. Ганас, о. С. Колодій, о. М. Дроздовський, д-р С. Мудрецький. І. Паламар, П. Щухевич, о. М. Коритко, о. М. Бровко по 1500: Ю. Популях, Л. Зубач, Т. Сеник, д-р О. Навроцький, о. Вергун, о. С. Кишик, чит. „Просвіти" Княже, о. Т. Бордуляк, М. Шаварин, В. Кушнірович, о. І. Коцюба, по 2000: о. І. Яворський, д-р В. Вербенець, д р І. Боцюрків, А. Вовк, о. П. Стукач, д-р А. Стоянцицкий, о. П. Штокалко, о. В. Венгринович, о. И. Каранович, М. і О. Мочульські, Г. Лисинецький, О. Остапчук, о. І. Ганкевич, о. Е. Качмарський, по 3000: Г. Мигаль, Г. Гуцовський, о. А. Лебедович. І. Гулайчук, Л. Посацький, по 3500: д-р С. Мудрецький, о. М. Ваврик, по 4000: В. Левицький, І. Ратич, по 5000: М. Стахурський. М. Ліськевич, о. К. Степович. Д. Савчук 12.000, І. Фута 2000, А. Старецький 200?, М. Фірманюк 2000, М. П. і С. Івашків по 100, Оріховський 200. С. Батюк 1000, І. Дуткевич 500, О. Васьків 9000, І. Гуменяк 7000, Кр. У. П. Т. Жовква 10.000, о. І. Рогузинський 10.200, „Сп. Торговля" Денисів 520, П. Ковальчук 265, о. Ю. Левицький 250, о. І. Жарський 218·77, Окр. Вид. В. П. У. Підгайці 13.355, Кр. У. П. Т. Богородчани 38.480, К. Рогозинський 18.000, інж. Безпалко 11.400, зб. гром. Панасівка 8965, Г. Бобешко 5660, Е. Малкович зб. 6240, А. Козак 6700, Уряд парох. Іспас зб 6650, чит. „Просвіти" Струсів 5830, С. Григорців 9110, чит. „Просвіти" Борислав 9800. о. Ю. Левицький зб. 12 650, О. Пасіка зб. 8130, о. Е Цегельський зб. 4370, о. І. Чорнодоля 3170, А. Проскурницький 1030, о. А. Боднар 2100, М. Максимович 2700, М. Козак 2900, о. І. Садовський 2648, В. П. У. ст. Самбір 2110, М. Літинська 2710, І. Вітрак 2308, С. Тимкевич 3400, І. Дурдела 2200, зб. гром. Парище 2400, М. Бандрівський 2812, І. Андрійович 2400, о. Р. Фіщалович 2800, Сп. Торговельна Краковець 134, О. Козловський 250, М. Янцур 5400, О. Остапчук 1600, о. Лещук 1325, о. Ю. Герасимович 1750, М. Марцюківна 1120, Кр. У. П. Т. Збараж 20.000, Кр. „Рідна Школа" Щирець 9500, О. Кравс 6000, В. Кошак 9500, І. Вовк 3500.

Голодній Україні.

На вкл. кн. 13.380 „Дністер" зложили від 1. липня до 31. липня о. Вол. Солоцький Ляшки шлях. 25.000, о. Теодор Цегельський Струсів 24.740, збірка в церкві Руда 24.570, М. Вільчинський Жукотин 24.500, о. Вол. Скоробогатий Ножнів зб 24.000, о. В. Григорчук Рожнів 24.000, В. Дяків Немирів 23.970, А. Липка Рожиска 23.850, д-р І. Хичій Делятин 23.824, Ур. парох. Дорохів 23.200, збірка в Хоросні старім 23.100, Стефа Котовська Рава Руська 23.000, Ур. парох. Ярмаківка 23.000, Служба „Дністер" 22.910, о. С. Мохнацький Теребовля 22.500, о. В. Жук зб. з церк. Жужіль 22.320, А. Волянськи Криворович 22.225, Збірка в Жиравці 22.000, Учительство Льв. пов. на сходин. 21.500, збірка в церкві Чижиків 21.000, Б. Охримович Завадів 20.470, Ур. парох. в Циганах 20.016, о. А. Рудницький Богородчани зб. 20.000, Верков Згора 20.000, Ст. Котовська Рава Руська 19.600, о. Сев. Бараник Жовква 19.016, Ур. пар. Ключів 19.000, Петро Федак Нижанков, 19.000, о. І. Шарко Журави 18.800, о. В. Вергун Соколівці 18.500, о. Падох церк. зб. Мокротин 18.002·50, Ур. пар. в Церковній 18.000, Т. Ковальчук Томашівці 17.390, Ст. Томків Деренівка 17.300, збірка з Заліщях старих 17.120, о. Кипріян Стащишин Опільськ. зб. 17.000, о. П. Гарух в Незнанові 16.840, збірка в Ропчицях 16.500, о. Стах. Охримович Мечинці 16.400, Ст. Котовська Рава Руська 16.600, Стов. „Поміч" Войнилів 15.880, о. І. Пелех Сілець 15.500, о. І. Коранович Стоянів 15.500, о. П. Кучаба Чорний Острів 15.400, Ур. пар. Тухоля 15.000, о. Білінський пар. Монастириска 15.000, М. Каролюк Долина з ст. Союза 15.000, Прокіп Захарія Попельник 14.940, збірка в церкві Кунашів 14.361, Уряд пар. Вовків 14.147, Збірка в церк. Страдче 14 000, о. І. Іванчук Товсте 14.000, д р Банах Надвірна 14 000, д-р М. Західний Козова 14.000, П. Вальчик Ляшки яв. зб. 13.910, М. Сіленький Стрий (шк. діт.) 13.865, І. Дмитрик Земниця 13.700, Громада Колодинце 13.100, збірка в Гусятичах і Павлина Мих. 13.000, о. А. Сосенко в Олієві 13.000, В. Дідух Русів 12.500, Уряд пар. в Ожидові 12 400, о. І. Лебедович Бірча 12.200, С. Горохомин 12.000, о. І. Піньковський Вибудів зб. 12.000, о. О. Кобрин в Добромилі 11.976·50, о. Ю. Рудкевич Лешків 11 620, Брац. Церкви в Бережанах 11.505, Агенція Камінка В. Середа 11.500, о. І. Петрик Горчановичі 11.500, І. Фалевич Голосків 11.500, о. Ю. Фіщалович Контуїв 11.300, Ур. пар. Гладищів 11.000, Громада Ценева і Козова 11.000, Громада Сновичі 10.570, збірка в церк. в Краснім 10.500, о. І. Величко Постолівка 10.500, Громада Рудно 10.050, о. В. Кутнів Вербів 10.100, по 10.000 мп.: о. Осип Лозинський Воля некл., Церков в Романові, Комітет Гнила, П. Микитин за гром. Надвірна, Олена Гапкова, о. П. Шарковський Надорожно, Уряд парох. Бевців, о. Сильв. Калиневич Буск, Тов. „Надія" Купчинці, о. М. Дигдалович Сінява, д-р Вербель Калуш, о. Гриневецький, Нач. громади Постолів, о. І. Давидович Брасків, Парохія Будилів, Гр. Гохабурда Звіголь, о. П. Козіневський Нівиці, Церк. і парох. Рожейовський Ліски і Новосілка, Село Мичищів 9730, В. Литвин Тухолька 9600, А. Вихонський Гребенів 9500, о. Хрущ зб. в Шаломановах 9286, по 9000: Грек. кат. парох. ур. Дрогобуже, о. Бачинський Машковичі, о. В. Жук Жужіль 8645, Тов. „Сила" Львів 8445, о. В. Андрухів Ляшки 8500.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Кінотеатр „Фатаморґана"
площа Марійська 10.

8146 висвітлює 1—1

від нині аж до відклику

трагедію єврейської родини, основану на тлі новочасних відносин п. з.

ЄГОВА

Фільгармонічна орхестра достосована стисла до образу.

ПОДЯКА.

Високоповажаному Панові Д-рові **КИРОНОВІ ВАХНЯНИНОВІ** за батьківську і безінтересовну лікарську опіку, яку оказував в часі довготревалої недуги нашої найдорощої матери, отсею дорогою щиро „Спасибі".

814а 1—1 **Родина ЯМІНСЬКИХ.**

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Кредитова криза і недостача грошей.

На цю тему принесла „Н. Фр. Прессе" простору статтю Р. Броха, віцепрезидента віденського Verkerhs-bank-у. З огляду на актуальність теми подаємо її з деякими скороченнями:

Навіть у нормальних часах кожній звижковій конюнктурі товаришать звижкові ціни на крам, що раз більші заробітні платні та що раз більша недостача грошей. Завжди так було, що решті врешт грошевий ринок не міг одповісти збільшеним вимогам і ця неможливість ставила межі високій конюнктурі та примушувала її до повороту і знижки.

Хоча конюнктура найшла пр. в Австрії і Німеччині перш всього найсильнійший спротив з боку упадку валюти, а проте вона не може ухилитись від тих вічних законів, які визначають звижкову і знижкову тенденцію у господарському розвитку. Як що політичні та соціяльні потрясення мають тимчасовий вплив на шлях, яким іде господарський розвиток, то все ж таки тільки грошевий ринок є регулятором господарського розвитку. Конюнктура може йти вгору тільки так довго, поки грошевий ринок є у силі її наздігнати. Коли приходить час, що грошеві відносини вже не доростають до вимог продукції, тоді й конюнктура мусить розпочати відворот.

Такий психольогічний момент мабуть саме і прийшов тепер в Австрії. Почувають його замітно не лише підприємці, на яких тяжить обовязок добувати для підприємств в що-раз більшими труднощами необхідні засоби, але безперечно відчувають його також широкі маси робітників і урядовців, які є на службі краєвої продукції. Обі сторони прийшли до переконання, що кошти продукції дійшли через нагальний зріст заробітних платень і всіх иншних видатків підприємства до такої висоти, що споживач вже не в силі нести їх. Звідси випливають труднощі в збуті та спинення грошевого обороту. Ціни вже не визначує приватна калькуляція коштів продуцента, але більш або менш настирлива потреба капіталу. Коли пр. ціни обуви дійдуть до такої висоти, що стають недоступними для консумента, тоді фабрика черевиків мусить зменшити продукцію та припинити нові закупи сирого матеріялу. І дальшим наслідком такого повільного збуту являється велика знижка цін на шкурному ринку. Раптові скоки цін є ознакою дезорієнтації та неевности ринку, та передусім свідомости, що на найблищий період часу не треба рахувати на підвижку цін. Серед таких відносин однаково торгівля як і споживач проявляють велику стриманість, так що нічого дивуватися, коли наслідком таких відносин є таки ослаблення продукції і зріст безробіття. Ослаблення того роду, що воно може привести до повного припинення даних підприємств, як що швидко не вдалось би прирівнати кошти продукції до можливости збуту.

Боротьба за Індекс набирає серед таких відносин особливого значіння. Знаменним приміром може сюди служити господарське життя Чехословаччини, де прийшло було до великого обмеження продукції а то й застанови цілих підприємств; кількість безробітних зросла була до жахливих розмірів, поки не назріла свідомість що й заробітні платні і нагороди мусять зійти до такого рівня, який уможливив би зберегти збут і продукцію.

Взаємини поміж з працедавцями і робітниками ускладнені трудноща-ми збуту, є найважніщим питанням внутрішнього політичного становища країни, яка переживає подібну господарську кризу.

Отже, як сказано, кульмінаційною точкою конюнктури сходиться одночасно кульмінаційна точка недостачі грошей. Так, як слідком за цим ідуть труднощі у добуванню кредитів, так само за конюнктурою послідує врешті полекша що до недостачі гроша Але кредитова криза зберігає ще деякий час свою гострість, ба навіть буває гіршою, поки конюнктура вже вступила у першу стадію свого поворотного шляху.

З одного боку не можна за одним махом припинити підприємств, з другого боку треба для засобів, які приміюється у фабрикації, довшого часу, часто довгих місяців, поки не повернуться прибутки з розпродажі. Підчас коли гостра потреба засобів для підприємств завжди ще більшає наслідком високих індексових чисел, то зменшуються вже труднощі у добуванню сировіща. З огляду на можливість зворотного тенденцій виявляється деяка стриманість в закупах сировіщів і допоміжних матеріялів та бажання спершу передати до обробітки ті матеріяли, які вже є на складі, щоби бути як так забезпеченим перед втратами у припасах на випадок подешевіння цін. Також слабший стан девіз є у певному звязку з цією стриманістю продукції. По мірі того, як зужитковується припаси, освободжується капітал, який лежав у них, і таким робом в звязку зі знижковою конюнктурою наступає обниження процентової стопи. як не ми можемо завважати на примірі Чехословаччини або західних держав. Це є стара максима, оперта на досвіді, що щораз більші інтереси везуть до щораз більшої недостачі гроша, за те вділ спадаючий розвиток господарства приводить до що-раз живійшого обороту гроша.

Ото зменшення труднощів в отриманню кредитів находить трівку підставу в свідомости, що в огляду на можливість звороту тенденції зайшла би велика небезпека, коли б і на далі вкладати в калькуляцію політики припасів обезцінення гроша. Промисл повинен сам у власному інтересі ціною зречення грошевих зисків і користей своїх підприємств знизити свої кредити. Події у Чехослов. можуть творити перестерігаючий примір: позичені кредити у гірших коронах мусять бути повернені тепер у дуже дорогих грошах, дарма, що припаси улягли страшному обезцінению.

Економічна криза в Чехословаччині.

Чехословакія переживає тепер важку економічну кризу, спричинену високим курсом чеської корони. Завдяки обережній та ощадній політиці чеського уряду, головно б. міністра скарбу Раснa, Чехословакія уникнула фатальних наслідків інфляції, а чеська корона є тепер найздоровшою і найдорожшою валютою в середущій Европі. Та не треба думати, що поруч зі звишкою чеської корони піднісся також добробут в чеській державі.

Навпаки, значно понизився і чехословацький уряд бореться усіми способами з економічною кризою. Висока валюта веде чеський промисл до банкроцтва, унеможливлюючи всякий експорт, який перед війною був спрямований до держав, що мають тепер обезцінену валюту. Фабрики замикають свою діяльність, число безробітних зростає і купівлеві місцевости пусті.

Ситуація взострюється також з причини нереагування цін на зріст вартости чеської корони на заграничних біржах. Чехословакія уходить сьогодня за одни в найдорожших країв в Европі. Чеські товари годі продати за границею і поволи Чехословакія втратила всі давні ринки збуту.

Унаслідивши в спадщині по австро-угорській монархії 80 прц. її промислу, Чехословакія мусіла експортувати до територій, які давнійше входили в склад габсбурської держави, а всі т. зв. наслідні держави мають сьогодня дуже низьку валюту. Втративши дотеперішні ринки збуту, Чехословакія спробувала назвати торговельні зносини на Сході. Одначе совітські порядки стають на перешкоді нормальній торговлі з заграницею і чеський промисл не може там найти для себе збуту.

Не могучи позбутися випродукованих виробів, чеські фабриканти почали обмежувати продукцію і звільняти зайвих робітників. Почало ширитися безробіття. Все нові і нові промислові заведення залишали роботу і ситуація ставала все критичнішою.

Публична опінія почала наклікувати міродайні чинники до якоїсь акції, щоб зарадити лихови. Одні були за тим, що треба штучно обнизити курс корони, щоб отворити промислови дороги для експорту. Инші, маючи перед очима злощасний приклад Австрії, заявились рішучо проти знижування корони. Прихильники низького курсу валюти вказували на те, що лише тим робом можна зарадити катастрофальним наслідкам безробіття і нужді в краю. Прихильники високої валюти доказували, що Чехословакія, маючи низьку валюту, не могла б купувати за границею потрібні сировіщі. При високім її курсі можна також за границею дешевше набувати харчеві продукти і цим робом поборювати в краю дорожнечу. Одначе реальне життя виказує що инше.

Остаточно згодилися на те, що не висота валюти рішає про добробут в краю і поворот до нормальних відносин, але її стабілізація. Доки вартість корони буде хитатись і промисловець не буде сьогодня певний, який її стан буде за тиждень, доти нема бесіди про нормальне економічне життя.

Першим наслідком того погляду було, що почалось приноровлювання внутрішної купної сили чеської корони до її міжнародної вартости. Оскільки корона більше варта, остільки більше треба би за неї дістати. Тому треба обнизити ціни в нутрі краю і всіми способами недопустити до того, щоб Чехословакія була дальше найдорожшою державою в Европі.

Зажадано, щоб уряд взяв цілу акцію в свої руки. І справді уряд, нарадившись з фаховими колами, видав до людности відозву, в якій вказав на конечність зломання економічної кризи і подав ради, що робити!

„Моральна сила народу — каже відозва — мусить пробудитись, а всякий, хто бачить катастрофу паперового багатства в деяких державах, мусить помагати, щоб і ми не впали в подібну халепу. Уряд приготовляє прелімінар на найблизший рік з найбільшими ощадностями, щоб зменшити податки й уможливити зріст продукції". Дальше уряд накликує всі верстви людности, щоби щадили, де тільки можна, фабрики, щоби свої вироби продавали дешевше, хоч би з деякою стратою, щоб тільки не допустити імпорт із заграниці, а також взиває банки щоб знизили процентову стопу. Крім того уряд рішив означувати ціни предметів щоденної потреби, — пильнувати удержання праці по фабриках, замовити багато артикулів, потрібних на 1923 р., вже тепер приступити до публичних будов як найскорше, обнизити постепенно залізничі і почтові тарифи, і взагалі робити все, що веде до подешевіння".

Відозва уряду не лишилась без успіху. Щодень читається в чеських часописах про подешевіння цього або того товару. В деяких ділянках промислу вишка цін досягає 50 прц.

Видко є надія на дальшу знижку, коли вже говориться про майбутнє відобрання урядникам дорожнечного додатку від Нового року.

Годі опертись виведенню аналогії між господаркою уряду гарно упорядкованої чеської республики, а катастрофальним економічним положенням, в якому опинилась польська держава. Шалений контраст аж надто відомий всякому, кому судилось заживати благодатей польської господарки.

Економічна хроніка.

Цукрова кампанія у Польщі.

Загальна продукційність всіх цукрових заводів по загальним підрахункам дасть в цьому році до 30 тисяч вагонів, з яких половина задовольнить потреби внутрішнього споживання, а 15 тисяч вагонів можуть бути призначені для експорту.

Ціни в совітській Росії.

Цукровим трестом встановлені ціни на рафінад в гуртовому продажі в 85 міл. руб. за пуд і 2,220.000 руб. за фунт в продажу в роздріб.

Ціна цукрового піску встановлена в 57,5 міл. за пуд в гуртовому продажу є 1,5 міл. за фунд в продажу в роздріб.

Ціни на ротаційний папір встановлені радою праці й оборони в 10,5 міл. руб. за пуд.

12. вересня в Москві зареєстровано такі ціни: мука житня в 250 тис. пуд, хліб 170 тис. фунт, мука пшенична 21.750 тис. пуд, хліб півбілий 440 тис. фунт, пшоно 14.250 тис. пуд, горох 8.830 тис. пуд, крупа гречана 15.420 тис. пуд, масло сметанкове 1.690 тис. фунт, олій соняшниковий 1.750 тис. фунт, бараболя 2.225 тис. пуд, нафта 150 тис. фунт, чоботи 52 міл., дрова 23 міл. фура.

Курс грошей.

Львів, дня 3. жовтня 1922.

Долари американські		8.880—8.920
„	(1. і 2-ки	8.780—8.820
Долари канадійські		8.720—8.760
„	(1. і 2-ки	8.620—8.660
Марки німецькі		5·35—5·45
„	(сотки)	5·10—5·25
„	(дрібні)	4·90—5.20
Леї румунські		48·25—50·00
„	(дрібні)	47·00—49·00
Корони чеські		265·00—275·00
„	(дрібні)	260·00—270·00
Австрійські тис. нов. ем.		600·00—650·00
„ „ ст. ем.		1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.		60·00—65·00
„ 50 кор.		40·00—45·00
„ 20 кор.		24·00—28·00
„ 10 кор.		12·00—14·00
„ 1. і 2-ки		0·40—0·50
Рублі 5-сотки		130—160
„ сотки		130—160
„ 25-ки		110—130
„ дрібні		0·80—0·90
„ думські 1.000-ки		20·00—30·00
„ „ 250-хи		15·00—20·00
Карбованці		1·00—2·00
Гривні		4·00—7·00
Франки французькі		635·00—665·00
Фунти стерлінгів		38.200·00—38.800·00
Франки швайцарські		1.550·00—1.650·00

Золото.

20 кор.	28.500·00—29.500·00
20 франк.	27.500·00—28.500·00
20 марк. нім.	30·000·00—31·600·00
фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10 рубл.	35.000·00—36.000·00
Долари	8.000·00—8.100·00

Срібло.

Корони австр.	580·00—590·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.430·00—1.460·00
Рублі	2.350·00—2.390·00
Копійки	12·00—13·00
Долари американські	7.500·00—7.600·00
„ „ полов. і ¼	6.500·00—7.000·00
Долари канадійські	5.000·00—5.200·00
„ „ дрібні	4.500·00—4.600·00
Леї румунські	650·00—660·00

Вже вийшла **ЛІТУРҐІКА** XVIII. 1—3 **о. проф. Леоніда Лужницького** накладом Українського Педагогічного Тов-а.

головний склад — **КНИГАРНЯ** Ставропигійського Інституту в підвалі **Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.**

Приєднайте передплату!

ОПОВІСТКИ.

З приводу Імянин з десятиліття пластової діяльности Д-ра Олександра Тисовського зложили Пластуни і Пластунки львівського пл. Коша 50.000 мп. Пластунки XII. пл. Полка ім. кн. Романової 18.000 мп. на увінцену молодіж, а Пластунки XXIII. пл. Лодка ім. Г. Барвінок 6.000 мп. на Рідну Школу. 797 2-2

Vivant sequentes! На „Рідну Школу" зложив п. Волод. Давидович ст. техн. 20.000 мп. за що щиру подяку складає Головна Управа УПТ. IX. 1—1

Вписи на однорічний торговельний курс в Тов. Школі у Львові вул. Коперника приймається тільки до 8. ц. м. Наука гімнастики в 10. ц. м. о год. 4. попол. 810 1—3

Дрібні оголошення.

ПОЧІЙ окремий при українській інтелігентній родині (евентуально з удержанням) на добрих умовах шукає банкова-цьк-кавалер. Дам вуголь. Зголошення до 10 жовтня п/п „Шимко" до Адміністрації. 795 2—3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, ропні мотори, льокомобілі, гаври, по конкурencійних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277a) 28—30

ПРАЦЬОВИТИЙ, спокійний, 26-літній мужчина (має 6 кл. гімн.) навяже переписку з панночкою до 24 літ, яка допомогла би йому через рік до заложення семінарської матури (єдент удержала би на Укр. Господ. Акад. на Чехах або мала би торговельне підприємство). Неанонімні Зголошення зрав із фотографією надсилати до Адміп „Діла" під „Пристійний І.". Справу трактується поважно. За дискрецію і звороті фотографії ручиться старшинським словом чести. 817 1—1

ПРАВНИЙ і солідний інструктор гляда лекції з низших клас середніх шкіл у Львові за харч і мешкання. Письменні зголошення слати на адресу Олексій Барановський Івавчани п. Збараж. 816 1—1

БРАТСТВО св. Петра й Павла у Львові гляда особи до ведення хору, евентуально диря. Зголошення в парохії вул. Личаківська 82. 795 2—3

ІНСТРУКТОРА для двох моїх синів з II. і III. кл. гімн. приїму сейчас по умовним условіям. — Петро Смаль, канц. нотар. в Лопатині. 809 2—2

КОНЦИПІЄНТ з початкуючою практикою гляда посади у адвоката. Зголошення з условіями до адміністрації під „Канцелярія". 815 2—3

РОЗУМІЮЧАСЯ добре на веденню більшого домашнього господарства у священника на селі, енергічна а ласкавої вдачі інтелігентна женщина, потрібна на домашній час. Зголошення, слати Руська Щедрищ. Переминишль. „Посада". 800 3—2

ПРОСИТЬСЯ всіх, хто знав би щонебудь п. ПЕТРА ВАВРИШИНА зі Михайлів. Гусятин, який в 1919 р. відступив на Збруч правдоподібно з 12 бригадою Гал. Армії, буде ласкавий повідомити Анну Вавришин, Мшанець п. Теребовля. 771 4—5

В ПРОВІНЦІОНАЛЬНІМ МІСТІ до відступлення лікарська практика разом з мешканим евентуально й з лікарським уряджением. Інформації у д-ра Сусмана Бурштин. 790 3—3

ПОШУКУЄТЬСЯ сейчас управної інструктори або інструктора до двох учениць з VI. кл. гімн.-реаль. Условія листовно. Уряд парохіяльний Чирна почта Снітниця. 781 3—4

КУПЛЮ комплетний більярд в добрім стані. Блищі информації письменно до Миколи Петрицького в Копичинцях. 780 3—3

СПІЛЬНИКА з капіталом коло 6 міліонів мп. для поширення фабрики тутюк і папериць, яка є в руху, пошукується. — Зголошення слати до 10. жовтня п. р. на руки директора Осипа Ковальського в Тернополі (Повітове Товариство Кредитове). 774 3—3

ЕНЕРГІЧНОГО і підприємчивого ткача пошукує перша механічна тканьня „Волокно" в Гребенім. Хто схотів би обняти посаду управителя тканьні в Гребенім, зголоситься особисто для переговорів в Торговельнім відділі кооп. „Волокно" в Раві руській вул. Варшавська (біля церкви). 799 2—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі). 67 17-?

ІНЖИНЕР-АРХІТЕКТ

ЛЕВ ЛЕВИНСЬКИЙ

правно упов. будівничий

Львів, вул. Сєдова бічна Потоцького, **Калуш, вул. Долинська.**

Церкви, шкільні і промислові будинки проектує і будує. Виробляє позички на відбудову в держ. банку. 775 3—3

ЗАЯВА.

Супротив цего, що п. Володимир Давидович зложив на мою пропозицію квоту **20.000 мп.** на „Рідну Школу", уважаю його зглядом мене цілком зрегабітованим.

Львів, 3. жовтня 1922.

Микола Омелян Галушка.

Читальня „Просвіти" в Клепарові

815 уладжує 1—1

в суботу 7. жовтня ц. р.

заходом забавового кружка у власній домівці

ВЕЛИКИЙ ОСІННИЙ БАЛЬ

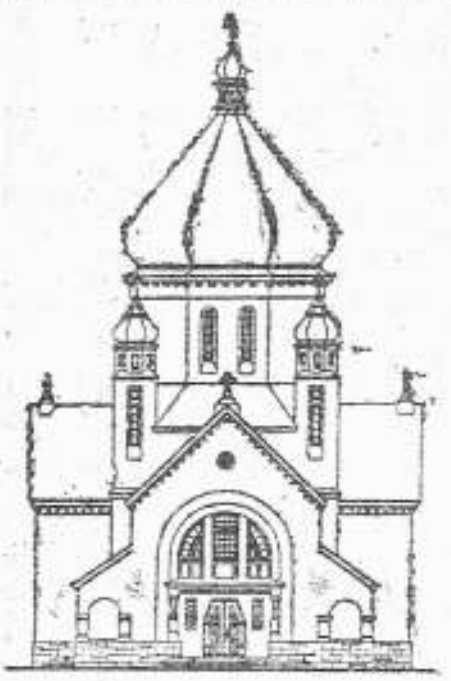
Початок о годині 9-ій вечером.

Вступ за запрошеннями.

Перше Американське **ДЕНТИСТИЧНЕ - - - ЗАВЕДЕННЯ** **І. Вайнґартена** Дент.-техніка,

орд. від 9—6 в **Станиславові,** вул. Липова 12. — Телефон 518. II.

ВИКОНУЄ: американські корони і містки, найідеальніші штучні зуби, без гумового піднебіння — ЩОКИ без пер спіральних а лишень при помочи тиснення воздуха дуже добре тримаються, при кусанню і бесіді зовсім не перешкаджають. Виривання зубів без болю при помочи „Andrenal-ю". — Гостям з провінції і в нагліх случаях виконується роботу протягом одного дня. Урядникам дається 20% знижки.

ЦЕРКВИ

XVI. **будинки, млини, домн, фабрики, камяниці і т. д** 9—20

проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: ::

БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ

„УБУС"

(Український Будівельний Союз)

ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оголошує отсим конкурс на інспектора всенародніх шкіл УПТ. Вимаганий виділовий або професорський іспит і педагогічний досвід. Подання заосмотрені документами і точним описом життя належить вносити до Головної Управи УПТ. до дня 20. жовтня п. р. Платня і дієти після умови. IX. 2—5

КАПУСТУ в головах, цибулю, чиснок і иншу огородовину найрадше вагово закупить 643a 6-10

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

Л. Терпиляка, Залукза-Галич.

Повір купці і сільські крамниці!

— Набувайте всі галантерійні товари — в ГУРТІВНІМ СКЛАДІ

Н. і А. ПРЕЙСС

у ЛЬВОВІ, ПАСАЖ ФЕЛЛЕРІВ 4.

818 Вхід з вул. Легіонів ч. 35. 1—3

Зефір, полотна в найліпшій якости та по дешевших цінах. XXIV. 9-10

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення після міри в правій фабриці білля

ШИМОНА РАДА

Львів, Словацького 2.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 3. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ III.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Даніла Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Бунт моряків.**

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 11—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Цілевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 28. (9.859) Львів, пятниця 6. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шп. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 10 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 МП.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ

Львів, 5. жовтня 1922.

„Брилізм". Від кількох днів є ми свідками затяжної війни між редактором „Курієр-а львовско-го" п. В. Ямпольским і одним з польських „суверенів" п. Яном Брилем. „Курієр львовскі", станиця польського людового сторонництва, популярно названого „Пасконястами", розійшовся з найрухливійшим, найметкійшим, найрадикальнійшим діячем свого загрібуцього, ненаситного табору. „Курієр львовскі", колишня трибуна лібералізму, поступу, щирої демократії, оборонець національної й соціяльної справедливости, орган, якого сторінки заплідпював своїм „золотим мозком" Іван Франко і його товариш Мих. Павлик, в останніх літах зійшов до ряду недарного підбрехача „кресових" діячів, промощуючи шлях польській кольонізації і військовому „осадництву" на західно-українських землях. Ярий „кресовий" націоналізм, піддержка всяких політичних форналів, поборювання українських визвольних змагань, ось прикмети цього органу „Пяста".

Відбудова польської держави і захоплення нею під всякими видами західно-українських земель, загальна суматоха, покликання до керми „людових" ватажків, віддання до їхньої розпорядимости величезних матеріяльних засобів, протекційна партійна система, погоня за грішми, за майном, за богацтвами, неперебірчивість в засобах, гешефтярство в лісових підприємствах, торг „кресовою" землею — все це тяжко вдбилося на моральнім рівені польського громадянства вагалі, а партії п. Вітоса і тов. спеціяльно.

Через польську пресу вже від довшого часу переливаються мутні буруни всякого гною, спливають по іменах осіб, що займають в польському громадянстві поважні позиції, що є ілюміняторами сучасної хвилі. Об наші вуха постійно відбиваються прецікаві „афери", брудні, темні, огидні.

Ми звичайно рідко звертали на те все увагу. Не нашого поля ягоди. Нехай гангрена зїдає польську суспільність, нехай являються новітні Скарги, нехай витикають моральний занепад, нехай закликають до поправи і покути.

Одначе прийшла хвиля, коли й нам слід перестерегти наше громадянство перед заразою, перед гангреною, що капля по каплі всисається в наш організм і може його затроїти, може захитати моральною величю нашого народа.

Не можемо забувати, що „Рідний Край", який мав здеправувати наше громадянство, засновано в р. 1920 за премієрства Вітоса, що цей свисток мав становити пястівську експозитуру серед галицько українського селянства. Його метою було здеправувати поодинокі одиниці, звабити деяких селян приманою особистих вигід, матеріяльних користей, вогидити інтеліґенцію, відділити її від народньої маси і опісля ту масу загорнути в свій сак, запрягти у свій державний віз. Здоровий інстинкт нашого селянства відкинув отруту. Всі заходи з великим накладом грошей, вся нікчемна робота наймлечих форналів, всі рептильки і їх клевети, наклепи, депутації, всі ці затроєні стріли відбилися від морально сталевої стіни нашого свідомого загалу. Хитра, підступна деморалізаційна акція людовців повернулася в нівець.

Та деморалізатор не дав за виграну. Коли наше селянство з огидою відвернулося від рептильок і політичних форналів, людовці самі взялися за роботу. Власне поборюваний „Курієр-ом" п. Ян Бриль залюбки розбивався і розбивається по Сх. Галичині, щоби замотиличити наше селянство. П. Бриль і йому подібні нацьковують проти дворів, проти земельних власників, звязують ніби то ідентичні інтереси наших селян з інтересами польських кольоністів, заманюють в свій табор обіцянками матеріяльної добичі здеправовані осібняки. Є це зараза, котра може вдертися в наш організм.

Тепер, коли тріс чирак, що розцвів на гнилому тілі „кресових" людовців, коли один з людових „ідеольогів" прорвав греблю, за якою капошилося перегниле в „Курієр-овім" ставі болото, ми з острахом побачили, що цього розкладу, названого „брилізмом", не слід легковажити.

П. Ямпольскі, отже знаючий чоловік, бож сам член людового середовища, характеризує „брилізм" отсими словами: „брилізм" — то варварство, огида, гниль, гешефт, погорда і ненависть до культури, то гієна, корупція, безхарактерність, безличність, бруталізм.

Не будемо вдаватися в дальший розгляд цього трівожного зявища. Хочемо тільки побіжно звернути увагу на це болото, на цю кльоаку, що довколя себе затроює повітря заразливими випарами. Звістка, що в Станиславівщині кількох наших селян втягнено до польської людової партії, є трівожною пересторогою. Наша увага повинна бути звернена на те, аби за всяку ціну відділити, відсепарувати наш здоровий народній організм від цих випарів. Поминаємо всі инші далекосяглі причини правно державного характеру, бо коли б вони навіть не існували, то постуляти громадської моралі і етики є для нас невідкличним Імперативом під тим оглядом. Вже не політичні, а просто причини громадсько-санітарного характеру вимагають від нас уваги і дбайливости в напрямі поставлення запори „брилізмови", себто розкладовій акції польських людовців.

Процес С. Федака і тов.

Обжалованим Стефанови Федакови і тов. та їх оборонцям розпочато доручувати візвання на головну розправу на день 23. жовтня 1922. год. 9-та рано. Візвання доручено всім 13 обжалованим. Розправу має вести п. Маєр, розуміється, якщо не захоріє. До каденції присяглих суддів, перед. якою відбудеться розправа, входять слідуючі особи:

1) Чиж Лев, 2) Болушкі Ян, 3) д-р Зальцберг Макс, 4) д-р Бурстні Теоф'ль, 5) Кжиштофович Генрик, 6) Флєкер Лев Жигмонт, 7) Фішлєр Маврикій, 8) Бонтон Блажей, син Павла, 9) Незвода Юзеф, 10) Вельпель Филип, 11) Фріш Маєр, 12) Кох Филип, 13) Лерскі Владислав, 14) Чеховіч Людвік, 15) Бравм Людвік, 16) Карльс Давид Мойсей, 17) Бартош Артур, 18) Коблєр Бернгард, 19) д-р Боровіц Юзеф, 20) Гембажевскі Домінік, 21) Кулаковскі Броніслав, 22) Гольдман Артур, 23) д-р Гуллес Давид, 24) Червіньскі Владислав, 25) Зідман Мойсей, 26) Хмелевскі Густав Еміль, 27) Еспенган Рудольф, 28) Махальскі Кароль, 29) Шпіля Кароль, 30) д-р Ляндсберг Юда Віктор, 31) Чоп Адольф, 32) Ляндес Йосиф, 33) Равхберґер Самуель, 34) Відервальд Ришард, 35) Дудаіньскі Марцін, 36) Ейнайглєр Кароль, — заступниками є:

1) д р Горовіц Гутман, 2) д-р Бомбах Ізидор, 3) д р Юнгерман Мендель, 4) Шаль Вольф Герман, 5) д-р Любачевскі Збігнєв Ян, 6) д-р Кусер Леон, 7) д-р Ясіпіцкі Вол., 8) Плоньскі Станіслав, 9) Гайдерер Ігнаци.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Велика Україна.

Призначення Фрунза.

Фрунзе, командуючий совітською армією на Україні, обраний заступником голови українського совнаркому.

Арешти духовенства.

В Катеринославі, як повідомляє совітське радіо, переведені великі арешти духовенства в наслідок викриття контрреволюційної організації, яка використовувала для пропаганди церкву.

Телеґрафічне сполучення совітської України з Польщею.

Рівночасно з встановленням залізничої комунікації совітської України з Польщею, яка проектується в найблизчому часі, є проект встановити безпосереднє телеґрафічне полученння України з Польщею. Сполучення має бути переведене через Підволочиска і Львів. Підготовчі роботи з польського боку мають бути закінчені на 15. жовтня.

Галицькі відносини.

Як судили Коритка?

Дня 30. вересня перед наглим судом в Перемишлі відбулася розправа проти Миколи Коритка, обжалованого за злочин підпалу. Ця розправа будила велике зацікавлення, бо Кориткові грозила кара смерти за 24 години, згідно з постановою про наглі суди, Судовий будинок окружив кордон війська, до виконання засуду кари смерти спроваджено окремий військовий відділ, спроваджено також священика. Судове подвіря заповнила міська голота, яка що хвилини підносить крик: „Сьмерць кабаном! На паль! Поцьвяртоваць го!"

Починається розправа. Оборонець д-р Загайкевич закинув некомпетентність наглого суду через недостачу умовин §§ 431 432. На салю входить обжалований, 22-літний сільський бідолаха і ставши між шпалір жовнірів в сталевих шеломах починає відповідати на запити. До вини не признається. Підпалу не поповнив. Тої ночи, коли згоріли стирти в Черчику, він ночував в дома, що може посвідчити жінка, дїти і родичі.

Коритко говорить затрівоженим голосом, знаючи, що всі ті військові відділи, священик, скоростріли, вказують на те, що йому грозить смерть. Прокуратор переслухує свідка, ренеґата Чікеля, 20 літного двірського посіпаку. Оборонець д р Загайкевич противиться його зізнанням, бо панує підозріння, що він сам поповнив підпал.

Свідок Чічель твердить, що годину перед підпалом бачив біля стирти обжалованого Коритка на коні. На запити прокуратора свідок відповідає безглуздими словами, а хоч говорить про українську боївку, то не має поняття, що значить це слово. Инші свідки стверджують, що свідок Чічель курив папіроси і можливо тим способом підпалив стирти.

На тім закінчено розправу першого дня. Другого дня родичі і жінка обжалованого під присягою зізнають, що Коритко критичної ночі спав в дома. Це саме доказували і инші свідки. По прочитанню поліційних актів виголосив промову оборонець д-р Загайкевич.

Розправа кінчиться тим, що через недостачу доказів вини справу обжалованого передано звичайному судови. Сеня опорожнюється. Жінка Коритка із сльозами дякує оборонцям. Військо, екзекутивний відділ, озвіріла товпа і священик верта-

Тюремна голодівка.

Закінчення голодівки в справі підпол. В. Федоровича.

У вівторок дня 3. Х. ц. р. підпол. В. Федорович після шости днів занехав голодівку, супроти чого і всі инші політичні вязні в числі 25, що були прилучилися до голодівки пполк. Федоровича, після двох днів голод вку заперестали.

У вівторок передпбл. С. Федак і тов. одержали повідомлення, що їх розправа відбудеться дня 23. ц. м.

Пполк. Федорович не бажаючи щоби задля него відрочено розправу Федака й тов. зрезигнував з домагання, щоби його розправа відбулася в цьому місячи, погоджуючися з тим, що президент суду визначив його розправу на день 9. падолиста ц. р.

ють до дому. Всі відчувають, що наглий суд скомпромітувався. Скомпромітувалася і польська преса, що гієна, що на дармо гострила зуби, бажаючи людської крови.

Хочуть „дать школен".

В Старосамбірщині від літа відбуваються ріжні військові вправи. Розміщені по кватирах війська в місті і околичних селах стають невиносимим тягарем для населення. А вже кінниця то справжня язва. Отщо витерпіло село Стрільбичі.

Дня 30 серпня п. р. приїхав один швадрон 22. полку уланів з полковником і з ею полковниковою. А що люде не уміли приняти високих гостей, то панство полковниковство погнівалися і забралися до Спаса а за те до Стрільбич прибув того самого дня ще один (IV) швадрон уланів, аби, як самі говорили, „Українцом дать школен". І давали. До священика впаковано 10 коней а квартирунковий офіцир з лайкою ще накинувся на священика, що полковникови дав ліжко з дротяною сіткою. Він хотів взяти кілька коней і розмістити по господарях, але офіцир відповів: „О, не, то Українец первши нумер" — і не дав взяти.

По господарях порозміщувано по 6, 4, 3 а найменше по 2 коні. Де були стайні добрі, коні поміщено в стайнях а худобу властителя вигнано, деж не було добрих стаєн, там уміщено коні в стодолах на боїщах. Жовніри всюди намагалися по стодолах спати і брали для коней, що запопало, навіть вбіже, стелили так само вбіже, навіть пшеницю а у Федя Страдомського взяли два звязки мочених конопель. З поля забирали овес і конюшину а ніхто не важився й слова сказати. Розбивано також стодоли. У священика розбили стодолу зараз першої ночи. Рано найдено на боїщи наметаний овес. Жовніри цілими днями пльондрували по садах. Зразу трясли садовину, а коли вже не було що обтрясати, ходили з довгими жердками і обивали. Просьби не помагали, вони кпили собі з всього, а казати їм було що, вони відповідали: „Я не австріяцкі жолнєрж, я польскі жолнєрж". Так робили в часі війни лише Мадяри.

Не обійшлося і без побоїв. У господаря Стефана Сеника кінь урвав кантар і кантар десь заподівся. Жовніри сказали, що Сеник вкрав і сильно його побили. Господар Петро Білицький, 70 літний старець виганяв коні з насінної конюшини і сказав до жовніра: „ти сукий сину!" Довудца швадрону бив Білицького за те по лици, а коли Білицький закрив лице руками, „довудца" бив його палицею по руках і над оком розбив голову. До села приїхав староста, бо жовніри сказали, що хлопи відгрожуються. Слідство виказало брехню. Вияснилася і справа загинення кантара у Сеника. Кантар найдено в гною під кіньми. Жовніри сказали що Сеник підкинув кантар, затягнули його до стодоли і били як в бубен, — ледви живого випустили на крик жінок під стодолою.

Військо відійшло доперва 17. вересня. Перед відїздом говорили, що їдуть в Яворівщину як карна експедиція і там собі доперва „погуляють, по свому".

Як польська преса фабрикує „підпалячів".

Від кількох днів в польській пресі нотується із радісним захопленням і нескриваною втіхою новинку, про арештування в Ярославі другого „подпаляча" українського студента Скотинського, якого поставлено перед наглий суд.

„Tygodnik Jarosławski" в останньому числі заперечує той факт і вияснює, що справа з арештованням представляється так: „На польському вічу в Ярославі один з учасників студ. Скотиньский записував собі в нотатці важнищі місця із реферату Криштофовіча в справі автономії Сх. Галичини. Ті записки не подобалися жандармови Твардисівчові, котрий на місци арештував Скотинського і помістив його між злочинцями в пивниці, приговорюючи: „нєх Русін здехне". Ріжні тюремні посіпаки знущались над арештованим, називаючи українську мову монгольською і т. д. На другий день Скотинського відставлено до Львова, а в львівській пресі появилися сензаційні ревеляції, про арештування „подпаляча", агітатора, у якого знайдено компромітуючі документи". Скотинського обвинувачувано в підпалі фільварку в Цішанові, де він був комендантом „боюфкі". Ту новинку передрукувала краківська і варшавська преса. При слідстві виявилося, що арештований є Богу духа винний, що записував собі уривки з вічевого реферату з цікавости і Скотинського випущено на волю.

Поміщуючи це спростування, „Tygodnik Jarosławski" висловлює слушне обурення на надужиття „шпіцлюф" і додає: „Чи у нас є хто певний своєї свободи? Чи ми всі не жиємо в страху, що якийнебудь шпіцель підпивши не арештує нас? В Англії такого шпіцля замкнулиб до тюрми і усунулиб з поліції. У нас такий жандарм може дістати нагороду. В Польщі зачинає діятися те, що було в Росії або у нас 1914 р."

Цей факт рівночасно доказує, що досі не арештовано ані одного справжнього виновника підпалів.

І на байдуді забороняють грати!

На днях арештовано в домі о. д-ра Пелліха в Радехові звісного співака-бандуриста п. Данила Шербину, який на запрошення о. Пелліха уладив по селах радехівського повіту декілька концертів. Милого гостя витали в повіті всюди дуже сердечно, а його пісня при звуках бандури викликала серед захоплених селян найкращий настрій і підносила бадьорість духа. Це не подобалося власть імущим. Його арештовано і відвезено до команди поліції в Тернополі. Якийсь денунціянт провокатор закидує йому в доносі протидержавну агітацію.

Горить.

В селі Баківці пов. Бібрка згоріла у фільварку стирта збіжжа. Василя Хвостика, котрий стояв біля стирти на сторожі арештовано. Дідич сировадив до села військо, яке удержується на кошт селян.

Ще не вмерла!

Було кличем наших інвалідів, йдучих в бій за рідну справу.

І не вмре!

Подумайте собі ви, яких там не було і присилайте лепту на забезпечення інвалідів до

СОЮЗА УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ

господарсько-споживчо продукційна кооператива з обм. пор. у Львові, XXI 5-3

Польські вибори і Сх. Галичина.

Заява д-ра К. Трильовського.

Хвальна Редакціє!

Отсим прошу помістити в Вашому цінному часописі сл'дуючу мою заяву:

В ч. 180 „Рідного Краю" з дня 9. вересня с. р. поміщено замітку п. з. „Розкол в уряді З.У.Н.Р.", котра підносить, що коли д-р Петрушевич стоїть енергічно за бойкотом виборів до польського сойму, то „Кирило Трильовський стверджує, що український хлоп в Сх. Галичині мусить мати своїх представників в польському соймі, якіб боронили його права".

Отсим заявляю, що я ані не є членом уряду Зах. Української Нар. Республики, ані ніколи щось подібного не „стверджував". Навпаки, я в справі участи у виборах є того самого погляду, що Вп. Пан Президент д-р Е. Петрушевич.

Отсим рішучо протестую проти надужівання мого імени для таких махінацій.

Прошу принятн вислів правдивого мого поважання

Д-р Кирило Трильовський
член Української Нац. Ради.

Відень, 22. вересня 1922.

До цієї заяви д-ра К. Трильовського зауважуємо, що політичні наємники, користуючись його відсутністю в краю, в своїй безсоромности важаться помітувати його заслуженим іменем. В польській пресі обох мов (т. зн. в „Рідним Краю", „Хлопській Правді" та всяких „Вісках", „Гоньцах", „Курієрах" і т. п.) завилися наклепні звістки, немов то д-р К. Трильовський виставив свою кандидатуру до польського сойму попуч ославленого П. Лаврука, Сид. Твердохліба і ин. з рамени неістнуючої „Хлопської партії". Очевидно, тут мається до діла з огидною містифікацією. Покладаючись на те, що д-р К. Трильовський є популярною постатю на Покуттю, польські наємники розпускають відомости, немов то він кандидує до польського сойму.

Цим способом бажають вони внести замішання серед селян та авторітетом популярної особи освятити свої ліходійства і мабуть перешмуглювати свої кандидатури. На ці прийоми і нікчемні заходи перекупних осібняків звертаємо увагу нашого загалу.

В погоні за лютою.

Польські наємники з під прапору „Рідного Краю", обнюхавши ситуацію, виписали у своїй рептильщі, що не можуть брати участи в польських виборах, бо — мовляв — короткий речинець на виборчу агітацію, в краю неспокій, нема безпеки життя, нема сприятливого грунту і т. п. Так бідаки відхрещувалися від вложеного на них своїми хлібодавцями обовязку. Але хлібодавці цим не вдоволилися. Як то, марки загрібаєте, а робота де?

Дня 2. жовтня приїхав з Варшави спеціяльний післанець і категорично зажадав від спілки Твердохліб-Яцків зложення списка хрунівських кандидатів. Того самого дня явився на львівському бруку сунтлизий Сид. Твердохліб в товаристві пятьох перекуплених селян,

Володимир Дорошенко.

Наші літературні новини.

(Докінчення.)

Яко начальний редактор, умістив д. Павлюк цілу стирту своїх поезій під заг. „Фрагменти". Займають ці фрагменти одначе цілих 11 сторін вел. 8⁰! Цілих 11 сторін вел. 8⁰ тягнеться сірою стернею „цикль" цих поезій, не легких і крилатих та богонатхнених, а нарочито, з тяжкою бідою — в поті чола видуманих — за взором комуністичних підголосків московських пророків.

І знов асонанси за асонансами: тюлем*) — примкнула, вечір — перечити, у снігах — нудьга (при чому „нагло" тут москалізм!), ховаю ч — безкрайого, проречистий — вечір і т. д. Так бо легко викрутитися асонансом, а рими — чистої й благородної пошукай!

Та далеко куцому до зайця! Треба й асонансом володіти умію чи, і до асонансів народньої поезії й поезії Шевченка нашим низькопробним модерністам страх як далеко, хоч як вони помітують і Шевченком і народньою поезією, що „мовляв" уже tempi passati. Але знайдіть ви у Шевченка і в народній поезії такі какофонічні рядки, як у цих модерних фрагментах:

1. День одридав. Ось стелються [тумани,
2. Між легких крил пітьми (до речі: [між спит тут москалізм!)
3. Нам взолотяться серця надіями.
4. Мавки війшлись в танок ласкавий,
5. І ось: приснились дзвони в млі,
6. Як спів в просторах безначальних,

і. т. д — самі накопичування шелестівок.

І скрізь і всюди — замість елегантсько простого вислову умисна кучерявість і вигаданість:

„Як тінь вгасанної(?) зорі", „на пещотнім(!) дні", „їди в ранкове пити знадність", тощо...

І скрізь: офіра, офірний, пеан, омана, оманний, злотний зам. золотий, тумани й мла etc., а рими бліда й одноманітна з частими повтореннями (напр. раз-по-раз „дні" й „огні", „тумани" й „омани" тощо).

А образи? Ну що говорить вам отсей:

„І моя любов осіння — як пеан, —
Голубий, холодний і глибокий,
Тож згорить (явити сон) вечірній [океан.
Затруїти хорих хвиль безокість".

Такі всі оці безокі фрагменти! З черги слід приглянутися віршам Олега Колодія, тим більше, що в оглаві зазначено при них „Переклав А. П.", очевидно — переклав А. Павлюк. В тексті нього нема, тож ми лишаємося в непевности, чи твори Колодія — оригінальні українські, чи тільки переклад. Перевірити годі, бо нам невідомий поет Колодій ні з української, ні з иншої літератури. Чуємо це імя вперше. Перший вірш — „Мазепа", другий „Камянець". Мазепа, очевидно, тут ні при чому — от на язик упало, далі автор по модерньому співає не про Мазепу „поета иных, тужних літ" (?!?! — тут кожне слово викликає наше здивоване запитання), а про себе. Ми довідуємося, що д. Колодій „инший вигнанець поет", котрому в уділ дістались не Бендери, як Мазепі, а „польський Ченстохів". І далі Мазепа йде спати, а д. Колодій мучить нас своїми образами, видами й відчуваннями з усіми тими заялозеними асонансами, що нам так уже приїлися: Сепією — Мазепу, горлі - Орлику, Батурин — безбуряний, легко — вуалетки і навіть „допий" з „Lucie..."

Москаліямів маса. Навіть цілі образи позичені буквально у Москаліа і так і зосталися, на пр. „Чегун ночей" — це живцем вирвано з котрогось російського поета. І далі йдуть „каланча", „чегунний", „минулим марив" (моск.=грезил), „Виваг Христа" (замість dat.), „шереги"...

От взірець поезії д. Колодія:

Іще каштановий бульвар
Прозеленів здалік так мильно (?).
Та біг весняно-юних пар —
Одвічний і багатоцільний...

І все в такім дусі: — біг пес через овес!

Досі розглядали ми поезії наддніпрянських великостей. Тепер слід торкнутися й їх наддністрянських колег. Вони простійші — ці галицькі „солов'ї" і хоч пнуться й собі в модерну, але відгонять ще блаженної памяти 50 і 60 роками. Букет глупоти часом наївної й розброюючої, й банальности. Наперед „поетична студія" д. Юри Яремкевича п. з. „Мистецький дует". Чому саме студія, не знати, мабуть тому, що автори їх студенти: у Яремкевича поетична студія (хоч скажу вам по секрету — поезії в ній нуль), у Мухина — прагматична... Біда з студентами, страшно вчений народ!

Ціла „студія" д. Яремкевича це римована розмова його і її. Вона грала, а він співав і обоє поганими віршами оповідають про свої враження з виконання другого, про свої захоплення й любов.

Він каже на пр.:

„О, як була душа солодко пяна
Твоєю піснею, моя кохана."

*) В журналі чомусь скрізь е: тюлем, болем...

котрих водив по всяких „присутствіях“ на доказ, що він має партію. Чи виборчий список на жадання Варшави уложено, — не знаємо. Здається, — ні, бо й де набрати тих кандидатів, але польська рептилька вчора змінила вже свою думку. Правда, своєї листи вона не виставить, але буде підпирати „самостійних“ хлопських кандидатів. Значить, варшавський плян буде старатися виконати хоч в деякій частині.

Так кінно наводня честь.

Голова окружної виборчої комісії у Золочеві повідомив мене, що мене „призначено“ головою місцевої комісії у с. Синькові, радехівського пов., для переведення польських виборів до варшавського сойму. Подаю до загального відома, що я зрікаюся цієї небажаної мені „чести“ та вніс відповідну писемну заяву на руки председника виборчої комісії у Золочеві.

о. Антін Мельник.

Кари за резигнації.

В Кобиловолоках пов. Теребовля вибрані громадською радою три Українці членами виборчої комісії внесли рекурс проти сего до тернопільського воєводства, однак не дістали ніякого рішення. За те на донос місцевих Поляків, що Василь Ямний не хоче брати участи у виборах і сидіти при виставлених виборчих листах, окружна виборча комісія в Тернополі засудила його на грошеву кару в квоті 20 000 мп.

В Гребенцях пов. Жовква, всі девять громадян Українців, вибрані членами виборчої комісії зреклися цього членства і за те жовківське староство засудило кождого на грошеву кару по 20.000 мп. Проти виміру кари внесено рекурс.

Приготування виборів в Косівщині.

Косівський староста зачав приготування до виборів від сього, що зібравши наказних комісарів, заявив їм, що найперше треба вибрати послів, а потім прийде автономія, бож перепь хтось мусить бути при ухвалюванню автономії, дальше, що він не позволить нікому агітувати, та що ставить їм кандидатом на посла газду Дутчака, комісаря з Жабя. Так хоче староста упростити виборчу акцію і зощадити виборцям, якщо такі знайдуться, клопоту з вишуканням кандидата. Та видко навіть сам староста не є певний, чи знайдуться виборці, бо приказав державній поліції оповістити, що кождий мусить йти до голосування.

Опісля староста пов'з відому делегацію до Коломиї на привитання начальника польської держави, але видко не пильнував своїх людей, коли один член депутації загубився в повороті з Коломиї. Тепер оголошено нагороду в сумі 20.000 мп. за віднайдення.

По повороті з Коломиї п. Дутчак зрезигнував з комісарства в Жабю, а староста чи зі страху, щоби й сам не „загубився“, чи щоби виборців заохотити до участи у виборах, сповадив до Косова відділ кавалерії, а вже є замовлені квартири й для піхоти.

Для збаламучення населення ріжні людці розпускають сплетні, що сей або той загально знаний в повіті Українець кандидує на посла, хоч нікому з номінатів і в сні це не приснилось. З сего самого жерела є кольпортована вістка, що в Косівщині перед виборами має бути арештованих 50—60 осіб. Чи розсіється ті погрози страха ради, чи будуть вони переведені дійсно в життя для задокументування свободи виборів, покаже недалека будучність.

З хвилею заведення в цілім станиславівськім воєвідстві нагляд судів на приказ старости громадські комісарі по селах оголосили, що по девятій годині вечером ніхто не може показатись на улиці, не може в домах світити, ні уладжувати заборів і забав, — отже маємо виїмковий стан, як і лось в часі перед-виборчої „свободи“. Маємо вже несогірший передсмак виборів.

Виборчі комісії, оскільки вони в поодиноких місцевостях наслідком резигнації членів істнують, мають улекшену задачу, бо не горожане польської держави виборами не інтересуються, а польських горожан в Косівщині почислиш на пальцях. Не уватує ситуації й обставина, що Жиди дістали від своєї партійної управи наказ брати участь у виборах.

Д. Н.

Калущина.

В справі виборів до варшавського сойму відбулося в Калуші, дня 18. м. м. повітове віче при участи представників усіх сел повіту. Більшість учасників творили селяне. Після рефератів і дискусії принято резолюції згідні зі становищем Української Національної Ради.

Товмаччина.

Дня 17. м. м. відбулися в Товмачи збори представників громад цілого політичного повіту. На зборах явилося 190 делегатів громад. Реферат про наше становище в справі виборів виголосив адв. д-р Іван Макух, а про „воєвідську автономію“ говорив інж. Ю. Павликовський. Після дискусії, в якій забирали голос виключно селяне, ухвалено резолюції, що покриваються зі становищем, заятим у тих справах Українською Національною Радою.

Бережанщина.

Дня 15. вересня ц. р. відбулася в Бережанах ловірочна нарада в присутности 150 відпоручників сіл бережанського повіту. Про наше становище в справі виборів референтував адвокат д-р Михайло Західний, після чого д-р Волод. Бемко виголосив основний політичний реферат. Однодушно ухвалено резолюції, що піддержують становище Національної Ради в справі виборів до польського сойму, в справі проектованої автономії та правно-державного становища Сх. Галичини. Наради закінчив посол Тимко Старух довшою промовою, взиваючи населення до віднови культурно-політичного життя. Вкінци вирішено відновити політичну організацію трудової партії в Бережанщині.

М. С.

„Виборча (в біду“.

Дня 16. вересня ц. р. вибрався комісар староства, славнозвісний Пьонтек в інспекційну подорож по селах коломийського повіту в справі виборів. По нараді в Коршеві і Хлібичині лісним приїхав вечером до Слобідки лісної. Тут на поліційним постерунку писало двох писарів зі староства під проводом урядника Вайсмана виборчі листи. Комісар казав привести жандармом начальників громади Слобідка Кушнірука і Раківчика Кобилянського, а також секретаря Прокопова та накинувся на всіх трьох з криком і лайкою за те, що листи виборців не були готов. Згадалні булу Богу духа винні, бо народ ані одного ані другого села не хоче записуватися, солідаризуючися з ухвалами Ш. Н. К. Рівночасно приказав взяти Кушнірука і Прокопова під поліційний нагляд. Прокопів мусів помагати писарям у викінченню листи виборців, а опісля мав його комендант постерунку відвести під багнетом до Коломиї, де мав дістати 14 день арешту. Вкінци приказано начальникови громади приготовити в селі сто стаєн для польської кінноти, яку комісар обіцяв за кару прислати з Коломиї. Така сама благодать має стрінути Раківчик і Товмачик.

В кавярні „Республика“

XXI. дня 8. жовтня ц. р. 2—8

І Осінній Чайний Вечер

на дохід українських інвалідів,

БОГАТА ПРОГРАМА. ДОБІРНИЙ БУФЕТ.

Rendez vous усього Львова.

— Початок о год 8. вечером. —

Похорони О. Мишуги.

Зараз коротко подамо дальший звіт про похорони О. Мишуги у Виткові, мусимо справити помилку, яка вкралася в наш звіт в ч. 25 з 3. п. м. Там згадано, що після виносу домовини з Преображенської церкви хор міського театру відспівав, „Beati mortui“. Це не відповідає дійсности, бо на похоронах зовсім не явився хор міського театру, тільки хор співацького товариства „Ехо“ під проводом свойого голови д-ра Шмідра, який офіційно склав заяву спочуття з приводу втрати цього великого співака. Зазначив він одночасно, що участь „Еха“ в похоронах О. Мишуги являється відплатою за участь „Бояна“ й „Бандуриста“ в своєчасних похоронах Галя.

Домовину Покійника привезено до Радехова в суботу 1. ц. м. в полудне. Тут ждав Його місцевий парох о д-р Пеллїх, який відправив панахиду і попращав великого Покійника в імени громадян радехівського повіту відповідною похоронною промовою. Радехівський хор під управою свого дирігента п. О. Хмари відспівав кілька похоронних пісень. Домовину зложено на возі овесім чудовою зеленю і пара чорних коней відвезла домовину до Виткова.

В неділю рано у витківській церкві, фундованій трудами Покійника, відправив місцевий парох о. Корчинський Службу Божу і теплими словами попращав великого Добродія місцевої церкви і громади. Львівський хор, під управою п. Т. Купчинського співав цілу Службу Божу. — О годині 1 в полудне станули до похоронного обряду о. декан Кордуба, о. Евзебій Бачинський, о. Корчинський, о. д р Пеллїх, о. М. Коритко, о. М. Демцьо, о. І. Купчинський і о. Л. Діяковський. Здвиг народа заляг місцевий цвинтар, де посередині побудовано величаву гробницю, біля гробу батька Покійника. І почався сумний похоронний обряд. — Перший промовив о. Евз. Бачинський в імени Бурси ремісничої у Львові, — другий радник Й. Дрималик в імени

А вона:

„Бо стала я в пліч (!) взята трою рабинею тобі слабою...“

Такі всі вірші — від них можна зробитися на правду слабим... Але ще один рядок —

„В Стривігорі нові будив він згуки“ — правда, незвичайно милозвучна конструкція? Як би подібну конструкцію дозволив собі на пр. інжінер будівництва, то його назвали б партачем, а в „Стернях“ він поет і друкує річи, яким місце хиба в альбомах семінаристок.

Не далеко втік і д. Вол. Кобринський. Він надрукував чотирі вірші—Чайки, Танок, Карпатам, Три (на гуцульські мотиви:) і 4-й—„Скитальцям“ на сучасний.

Як добрий патріот - демократ, кличе д. Кобринський в останньому вірші:

„Тримайтесь, вилодки!
Знайте —
Зморені груди
Привітають сонце,
День прийдешній
Наш буде!!!“

Як бачимо, сама проклямація. Дзе поезія? Нема її ні тут, ні в „гуцульських“ мотивах.

Нема її і в творах якоїсь панни Зуліньки, що оспівує свого коханого Юлька (Дит. Зулінька, Юлькови).

Не знати, що Юлькови сталося, чи вмер, чи просто набридли йому любощі Зуліньчині і він спасся бігством, тільки його нема й Зулінька голосить:

„Вернися—коханий! Ще раз подивися
На золото сонця, на тінь сапфірову
Як вигаслож в тобі проміння любови,
То будь мені другом, вернися!“

В якім дусі написаний цілий вірш—довгий і нудний. З нього довідуємося дуже поетичних річей: душа поетки, як цвіт на дні цінної вази, „розлила пахтіння“. Вкінці поетка мріє про те, як вона з Юльком підуть

„Скорбні, як ті пелікани,
Що кльовами власні розшарпують
[груди..“

„Гірші до зануди“ — скажемо словами авторки—всі її вірші і не дурно втік від неї Юлько. Читач утікає вже від одного тільки вірша, а небораку Юлько мусів десь вислухати їх цілу купу.

Тож requiescat in pace, а ми перейдім до прози.

Вона гідно достроюється до поезії. *Про початок повісти* К. Поліщука я вже згадував. Не заповідає він нічого особливого. Скажу по правді, шкода цього безперечно здібного письменника, що друкує все без розбору, що лише напише. Правда —„треба жити“, але коли так, то не треба гніватися й на критику. „Нічого нарікати на зеркало, коли пика крива“, каже російська приповідка.

Слугування красі не знає „лагодячих обставин“. На жаль сучасні письменники в противність до „відсталого й перестарілого“ батька Тараса не відзначаються строгістю своєї Музи.

Далі маєм оповідання одного з редакторів журналу—„Мана“ д. Ю. Костюка. Хлопець шаліє за жінкою, убиває в шалі улюбленого пса, потім дістається до предмета свого серця і прокинувшися вранці, після проведеної з нею ночі, бачить повію в дійснім вигляді й тікає, жалуючи за убитим псом. Глупа тема, дереляні ситуації й смішні розмови—ось усі прикмети оповідання. Друге більше оповідання — Ф. Дудка, Дисонанс. Зм'ст його такий: Сидить чоловік у чрезвичайці і гине зі страху. Нарешті по нього прийшли, арештанти зробилося ще гірше: губи затряслися і він заклацав зубами. Але його повели на розстріл не самого, захопили ще молоду дівчину й повели їх разом. Вона тримається добре. Присутність дівчини підбадьорює героя, котрому вкінці хочеться її пригорнути, обняти й так завмерти. Та ось мають їх розстрілювати. Герой здрігнувся і зі страху заплющив очі. Тимчасом сталося несподіване. Почувся кінський топіт, брязк шабель, крики, розітнулися стріли — нескочила українська розвідка. Сторожа потратила голови. Але дівчина не втратила голови й мерщій кинулася тікати щей сопливого героя свого тягла. Так вони вратувалися від смерти і якийсь час стояли одно коло другого, притуливщися, поки стямилися. Герой кинувся тоді цілувати дівчину, а вона усунулася від нього зі словами „Не треба“. Це було цебром холодної води на героя і він із почуттям... образи тікає від дівчини.

Автор поділяє це почуття свого сповняного героя й тому назвав оповідання — „Дисонансом“.

В дійсностиж справжньою героїнею є дівчина, вонаж і тільки вона могла почути себе обдертою, а герой — звичайна мокра курка, для змальовання якої шкода було часу.

Про решту — дрібнійші спроби пера й чорнила, яка у них сила (Тоні, Марченка, Гошовського, Фуртаківної) — годі говорити. Все це, кажучи по жидівськи фарфал дер ганц пойстройкіс.

Ще в Поліщука й Дудка видко бодай „набиту“ руку, а в инших ні змісту, ні форми...

Зостається тепер „науковий“ відділ. Розпочинає його стаття д.

куз. Това ім. Лисенка і музично-співацьких товариств, — третім був д р Степан Федак, який горячими словами прощав Полтавщину як бурсака Ставропігійської бурси, як свого товариша, як великого Добродія богатьох українських інституцій. Свою промову закінчив словами: Ми ще раз приїдемо до Тебе, Дорогий Друже, ще раз поклонимося Тобі і заспіваємо Твою пісню „помарніла наша доля" одначе в зміненім тексті, бо покінчимо її словами, „а вже прийшов той час — лучшої долі для нас".

Шлях жалоби на булеву памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

Довкола грецько турецького конфлікту.

Перед полагодженням конфлікту.

„Матен" доносить з Льондону: Останні звістки з Царгороду стверджують, що в тамошніх урядових колах панує оптимістичний настрій. На підставі цих донесень турецькі війська залишили полосу, положену напротив англійської лінії коло Чанаку — і не мають вже контакту з окупаційними військами. Кемаль паша одержав повноваль ждержати військову акцію на всіх фронтах. Представникам союзних держав передано дня 3. ц. м. відповідь анторського уряду на колективну ноту союзників з дня 23. вересня ц. р. На конференції в Муданії підуть в першу чергу під розгляд дві справи: Обсадження Тракії військами союзників на весь час тревання мирових переговорів і заключення договору, силою котрого як Греки так і Турки мають здержатися від всякої воєнної акції. Ген. Герринттен одержав від англійського уряду вказівки поступати в порозумінню з представниками Франції і Англії, головно при усталюванню лінії, на яку відійдуть грецькі війська в Тракії. Буде це мабуть лінія Маріци. Статут для Тракії виготовлять самі Союзні уряди на підставі взаїмного порозуміння.

Ще грозять.

Льондонські денники доносять з Царгороду, що вожд грецької армії в Тракії заявив в головній кватирі міжсоюзних військ, що не буде в силі угладнювати довше невтральної полоси, о скільки Турки будуть дальше атакувати грецький фронт.

Можливість заворушень в Царгороді.

Римські часописи доносять, що в римських дипльоматичних колах є замітний несупокій із-за ферменту, який зростає проти союзників в Царгороді. Фермент цей викликали кемалісти, які перекрались через англійський кордон. Побоюються заворушень, які можуть вибухнути в кождий мент.

Султан не абдикує.

З Царгороду дементують поголоску про уступлення турецького султана. Султан не може в теперішний мент займатися державними справами із-за поганого стану здоровля.

Б. король Константин в Палермо.

З Палермо доносять, що прибув там бувший грецький король Константин.

Нота Юса.

„Чікаго Трібюн" доносить з Уошінгтону, що державний секретар Юс вислав до Греції, Туреччини і инших заінтересованих держав ноту, де пояснив становище Зєднинених Держав в справі Близького Сходу. В згаданій ноті мав він зажадати пошанування прав американських горожан на Сході і домагається опіки для всіх національних меншостей в Тракії без огляду на віру.

Не забудьте на українську захоронку
у Львові, яка учить до шістьсот дітей. — ШЛІТЬ ГРОШІ на книжочку „Дністра" ч. 128 24. ШЛІТЬ ХАРЧІ: муку, бараболі, ярину до магазину захоронки при вул. Руській 3. 1-?
Народе! Не забудь своїх дітей!

Шлях жалоби на булеву памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

В спр ві договору з Ґкварто м.

Лондонська преса повідомляє, що в Москві провадиться дуже уперта боротьба в справі ратифікації договору Красіна з Уквартом. На чолі опозиції стоїть Бухарін Опозиція осуджує берлінський виступ Красіна, в якому він перед представниками германського фінансового і промислового світу виступив проти економічної політики совітської влади. Англійська преса одноду шно вказує, що, коли цей договір не буде ратифікований, совіт ський уряд мусить залишити всякі надії на визнання. Таке саме освітлення справи дає й німецький орган „Берлінер Тагеблят", газета зазначає, що неофіціяльно англійський уряд являється причетним до уквардського договору; Совітський уряд рахує за допомогою цього договору добитись від Англії визнання „де юре".

Присилайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Буковина.

Буковинський університет і румунізаторська політика.*)

Як населення краю пережинало в часі всесвітної війни ряд наїздів, „визволень", евакуовань, як натерпілось з окрема українське населення всяких знущань та катувань то від російських, царських слуг, то австрійських жандармів, що безоглядно вивішували Українців в ім'я австрійського псевдопатріотизму, як пізніше румунські окупанти били, арештували, засилали на каторжні роботи в Семигород, а то й вистрілювали без суду Українців, так подібної лихої долі зазнав і буковинський університет.

Заложено його ще 1875. р. як розсадник німецької культури на сході з трьома факультетами: фільософії, прав і богословія для православних студентів. Виклади відбувалися в німецькій мові. Студенти були Жиди, Українці, Німці, Волохи та инші. Задля богословія приїжджали часто й Болгари та Серби.

Та всеж таки вдоволяло австро-німецьке правительство на стілько жадання Українців, які творять глядну більшість населення Буковини, що признавало українській мові рівноправність з німецькою. Українці мали також катедру української мови, а перед війною мали вже почати викладати й історію України. Досить споре число українських творів находилося в університетській книгозбірні.

Та з румунським наїздом почалася нестримна румунізація цього університету. Хотяй румунські студенти творять лише 20 процент студіюючих, між тим коли Українці 25 процент, а Жиди, Німці, Поляки та инші 55 процент, отже всіх студентів, що не говорять румунською мовою є 80 процент, відбуваються тепер виклади по румунськи.

На фільософічнім факультеті читає вже лиш проф. Зіген всім зрозумілою мовою. Правничий факультет цілком зрумунізований і зреформований на румунський лад (3 роки студій). Правники мусять здавати іспити в румунській мові. І той нещасний український правник мусить студіювати побіч права ще й мову! Та ще до того мову, з якої дуже мало що здобуде, бо щож йому дасть румунська мова? Богословський факультет також цілком зрумунізований. В семінарію майже не принимають Українців. На 43 богословів української народности є лише 9 в семінарії. І то допускаються з ними румунські богослови азійського поведення. Викидають їх з каплиці, відривають оповістки тов-а українських богословів та не допусквють їх до хати тов-а. Катедра української мови не обсаджена, а про катедру української історії нема й бесіди! Професорам, які їм не конче йшли на руку, повідбирали право учення. Українських студентів релєгують без подання причин, не допускають до лябораторій і т. п.

Адміністрація ведеться виключно в румунській мові й наші можновладці ані навіть не думають придержуватися дотичних австрійських розпоряджень, хоч вони зобовязують в краю.

Що більше: вони навіть не позволяють нерумунським студентам віддержувати зібрання. Коли Жиди відбували своє віче, на якім хотіли запротестувати проти цего обурюючого, безправного румунізаторства, розігнали їх, а пізніще двох з них навіть релєгували. Українцем зовсім не позволяють на віддержання віча, або ставлять такі условія, яких ніяк не можна приняти. (Прим., щоби розговірною мовою на вічу була румунська, бо українська є жаргоном — слова проректора д-ра Тарнавського).

І що мають зробити тих 350 українських студентів? Чи це не є університет удержуваний краєм? Чи їм не прислугує право студіювання?

Та рум. правительство є иншої думки. Воно переіменувало наш університет на Universitatea Romana й цим самим de facto не признає не-Румунам права студіювання. Йому уходить о те, щоб позбутись якось істнуючої української Інтелігенції, а не щоб Українці творили собі дальші кадри.

А спитаймо: на підставі котрого права роблять це Румуни? Союз Народів застерігає собі виразно в сан жерменськім договорі право суверенности над Буковиною і признав лиш ій полудневу часть Румунії. Півн. зах. часть Буковини, якої полуднева границя ще не усталена, має бути згідно з договором прилучена до новоствореної держави, що буде з нею граничити, отже до Східної Галичини. В цілій Буковині має рум. держава тілько те право, що Польща в Сх. Галичині. А що робить Румунія?

Вона купить собі зі всіх договорів, союзів та Союза Народів і хоче як найскорше засімілювати чужі народи, з одної сторони посліпного румунізацією життя в усіх ділянках, а з другої плеканням та підержуванням ренегатства й хрунівства посеред инших народів. Університет є досить гарним зразком такої румунізації. І Румунія тішить ся правом сили. Та вона забуває, що „право" сили нетривке й його субєкти й обекти часто змінюють ролі.

До чого може довести ця політика? Може бути, що рум. короткозорим володарям вдасться надати краєві на зверх рум. характер, бо частинний успіх можуть вони вже зазначити, але чи це буде й відбиткою душевного настрою населення? Ніколи! Нехай би тільки попробували вони перевести плебісцит в нашому краю, хоч цього не вимагає сан-жерм. договір, хиба що тільки при усталенню відмежовуючої обі частини границі в спірних місцевостях, тоді побачуть, що їх заведе ця румунізаторська політика, бо є навіть дуже багато Румунів в пол. Буковині, які не бажають злуки з Румунією. Українці не хочуть ніяк покинути віри в те, що вони будуть злучені зі Сх. Галичиною, а як Жиди до Румунів ставляться знають це самі Румуни дуже добре. Як і Українці не брали вони участи в „конгресі" в 1918 р., на якім „злучено" Буковину з Румунією. Німці взяли участь, але не згодилися на цю злуку безуслівно, тільки одні Поляки, яких є 20.000, держаться з своїми братами. Але це хитко построєна вежа сонних мрій! Впрочім 303.000 Українців переважають самі чисельністю Румунів і Поляків разом (300.000), не вичисляючи вже Жидів, що дали недвозначний доказ своєї прихильности супроти Українців тим, що збойкотували публично свого оберрабінера д-ра Гастона, славного жидівського вченого, який приїхавши на замовлення рум. правительства — колись воно його прогнало було з своєї держави — з Льондону до Буковини, завзивав Жидів до злуки з Румунами.

Політика румунізаторства не доведе до бажаних успіхів, а право сили дуже зрадливе. Разом із справою Сх. Галичини вирішується eo ipso й судьба півн. зах. Буковини, якої населення стогне під кнутом неосвіченого, румунського боярина.

Вандрівний.

*) Хоч стаття написана перед кількома тижнями, все таки не втратила нічого на своїй актуальности. — Ред

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на бічний рахунок „Діла".

Дописи з краю.

Гримайлів, пов. Скалат.

Організаційна робота.

Глуха грималівська закутина ожвавилася завдяки кільком енергійним одиницям. У самім м. Грималові відреставровано „Народний Дім", який підляг кількаразовому нарушенню, відновлено читальню „Просвіти", основано при ній Аматорський Кружок, закладається хор, робляться поважні заходи заложити кооперативу, яка моглаб стати Союзом Кооператив скалатського повіту. Предвиджується торговля збіжам, клочям — найважнійше навязання торговельних зносин з кооперативами Вел. України. Дуже живу діяльність розвинув кружок УПТ. Завдяки праці члена виділу, п. Осипа Кметя зорганізовано гімназійний і підготовчий курс. Відкриття курсів відбулося дня 14. вересня ц. р. святочним богослуженням у церкві, яке відправив декан о. Іванчук і святочними промовами у шкільній салі. Число учеників досить поважне, як на початок, — доходить 60. Є надія, що при теперішнім учительськім складі й при розумінню ваги рідньої школи з боку місцевих і дооколичних громадян, зорганізовані курси вдержаться і з часом розвинуться у правильну гімназію. Що місцеве й дооколичне громадянство свідоме ваги рідної школи, найкращим доказом є його жертвенність: Ярема Онуферко, гімн. учит. зібрав 30.000 мп., о. Онуферко з Кривого жертвував 25.000, глібівські Американці 10 дол., о. П. Процик 10.000, д-р М. Кошюбка 8.000. Кметик 8.000, Хрупович М., Антін Свідер, Форостій по 8.000. Кметь 7.000, Дм. Яцишин 5.000, Ів. Пулюй 2.000, Коненко 8.500 мп. Сі жертводавці повинні служити приміром для тих, які ще не зложили своїх датків. Особливо треба звернутися за допомогою для сеї цілі до тих, які під теперішню пору находяться у найкращих матеріальних відносинах — до Американців грималівського округа. Маємо надію, що вони не будуть глухі на наш зазив і зложать відповідні датки.

При кінці треба замітити, що тут у Грималові можуть найти дуже вигідне пристановище — лікар Українець і адвокат. Вони можуть стояти добре під матеріяльним оглядом і при сім можуть збільшити ряд тутешньої трудової інтелігенції.

Свій.

Пістяче к. Коломиї.

Культурно-економічна організація. Військо в селі.

Мимо ріжних місцевих трудощів удалось місцевій читальні „Просвіти" уладити чотири аматорські вистави та відсвяткувати роковини смерти нашого Кобзаря, починаючи панахидою в церкві, концертом в читальні, а вкінци святочною виставою „Ой не ходи Грицю", з котрої весь дохід призначено на фонд „Учітеся".

За почином членів читальні зібрано фонд на закупно дзвона до церкви, який недавно посвячено торжественно при співучасти о. Романовського з Денисова і о. Салія з Будилова. Тогож дня отворено в нашім селі кооперативу, до котрої вписалося покищо 96 членів і котра завдяки витревалости управи гарно розвивається.

Дня 26. вересня ц. р. прибула до села військова сотня, котру місцевий комісар розмістив по квартирах, взиваючи рівночасно спокійних громадян зложити в громадськім уряді 100 кг. вівса, 100 кг. муки і один кірець бараболь, бо инакше прибувші гості самі собі возьмуть.

Великі осінні вечерниці

З ТАНЦЯМИ.

уладжує Тов. „Українська Захоронка" у Львові, в суботу, 7. X. ц. р. в комнатах „Української Бесіди" (Народний Дім).

Початок о год. 8. веч. — Запрошення при касі. 835 1—3

РІЖНІ ВІСТИ.

Допомога на узброєння.

„Н. Фр. Прессе" подає, що Франція виплатила Польщі, Румунії й Чехословакії 300 міліонів фр. на узброєння, а саме кожній з тих держав по 100 міліонів. Це узброєння оправдується майбутнім нападом большевиків.

Процес в справі Ратенава.

Аг. Вольфа доносить: Підчас розправи перед найвищим трибуналом для оборони республики в справі вбивства Ратенава, оборонець д-р Ган поставив внесення перекавати поступования судови присяжних. Оборонець попер своє внесення тим, що істнування найвищого трибуналу у відношенню до цеї справи суперечить з постановами конституції, себто з 100 ст., яка передбачує ведення розправи перед судом присяжних. Реплікуючи на внесення оборонця прокуратор д-р Обермаєр заявляє, що найвищий трибунал не суперечить з постановами конституції, бо закон про найвищий трибунал прийнято в парляменті більшістю 2/3 голосів. Тому просить відкинути внесення оборони. Трибунал після наради, яка тревала чверть години, признав себе компетентним і відкинув внесення оборони.

Стріча Бенеша з Шанцером

„Прагер Пр." доносить, що д-р Бенеш має стрінутися 9. ц. м. з італійським міністром закордонних справ Шанцером у Венезії. Головним предметом конференції буде австрійська справа і політичні питання, що торкаються середущої Европи.

Проти злуки Австрії з Німеччиною.

Пражські часописи поміщують зміст інтервю кореспондента версайльського „Ле Салют Публік" з д-ром Бенешом в справі орієнтації Малої Антанти, що до австрійського питання. Д-р Бенеш заявив, що як Чехословаччина так і всі держа-

ви Малої Антанти рішучо противляться злуці Австрії з Німеччиною. Австрії треба помочи, але „status quo" мусить бути удержане.

Евакуація японських військ із Сахаліна.

Радіо з Токіо доносить про евакуацію останніх відділів японських військ із полоси Сахаліна.

Ленін вертає до праці.

Польрадіо доносить з Москви: Згідно з заявою Радека Ленін на днях має вернути до своїх занять у совнаркомі.

Справа Австрії.

З Льондона: В тутешніх урядових кругах висловлюють переконання, що справа відбудови Австрії не буде відложена. Вони не сумніваються, що Союз Народів зуміє скоро розв'язати труднощі, які повстали наслідком становища зайнятого італійським правительством.

Справа румунсько-югославянської границі.

Польрадіо доносить з Бордо: У зв'язку зі справою визначення румунсько-югославянської границі в Банаті, обі краї, не могучи дійти до порозуміння у справі граничної лінії, звернулися до Пуанкаре з проханням визначити арбітра, щоби порішив спір і ухвалив рішення відносно инших справ, звязаних із визначенням границі, що до котрих є різниця думок між Румунією й Югославією. На Ке д'Орсей зложено в повисшій справі ноти майже ідентичного змісту, підписані повновласними міністрами Румунії й Югославії.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

ТЕЛЄГРАМИ.

Турки вийшли з нейтр. стрефи.

Смирна. (ПАТ.) По донесеннях з турецьких жерел, турецькі війська покинули невтральну стрефу.

Конференція в Муданії.

Париж. (ПАТ.) По звідомленням Аваса зі Смирни ген. Ісментован Паші поручено домагатися на конференції в Муданії безпроволочного усунення Греків з Тракії й устаління границі з р. 1916. Крім цього Ісмет Паша домагається, щоби окупація Тракії переведена союзниками була лише частинним зарядженням та щоби видано заряджения, які перешкодили би депортації турецьких горожан з Тракії в часі її окупації грецькими військами.

Відень. „N. Fr. Pr." з Парижа: Франклін Буйльон бере участь у муданській конференції. Потверджуються також вісти, що провізоричне атенське правительство вислало до Муданії грецького генерала.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. В Муданії все залежатиме від цього, чи ангорське правительство прийме предложения великодержав.

Грецький король арештований?

Париж. (ПАТ.) „Інтрансіжан" приносить несконстатовану вістку, що рев. комітет держить короля Юрія увязненого в одній з кімнат палати. Комітет мав заявити йому, що він ще окончно не визнаний королем.

Англійський кабінет за евакуацією Тракії.

Льондон. (ПАТ.) „Івнінг Стендерд" пише: Англійський кабінет є думки, що грецькі війська повинні безпроволочно уступити з Тракії.

Розправа в справі вбивства Ратенава.

Ляйпціг. (ПАТ.) На пополуд. засіданні найв. суду в справі вбивства Ратенава переслухано обжалованих і сконстатовано їх personалії. Обж. Тілезен заявив, що незнужав і не зізнавав. Вернер Чехов, шофер самохода, з котрого стріляли до Ратенава, був членом багато тайних військових організацій в Німеччині Гайнріх Тілезен, обжалуваного, зізнав на запит председника, що сприяв організації „Конзуль", хоча не був її членом. Союзи офіцерів мали поволі розвиватися в армію, готову до акції на кожен випадок. Армії цієї не малося ужити до переведення нагальних змін у політичному устрою Німеччини. Про головного обж. Керна каже Тілезен що цей мав заявити, що краще згинути у боротьбі, як жити у таких розпучливих політичних услівях як в Німеччині. Купець Фос заявляє, що не був членом управи комуністичної партії на Гор. Шлеську, але працював тоді з совітськими делегатами ще до плебісциту, щоби так причинитися до вратування Г. Шлеска для Німеччини. До правих партій ніколи не належав. Опісля розправу відложено до середи год. 9 рано.

Греки боронитимуть Тракію.

Льондон. (ПАТ.) Справоздавець „Пел-Мол енд Гловб" звідомляє з Атен, що грецькі війська боронитимуть Тракії до останньої каплі крови. В добре поінформованих кругах думають, що Греки можуть поставити в Тракії армію в силі 150.000 люда.

Положення повстяне.

Льондон. (ПАТ.) доносять з Царгорода, що положення в сх. Тракії поважне.

НОВИНКИ.

— **Селянство і „Хлопська Правда".** До нашої редакції приходять масово збірні заяви селян, адресовані до видаваного Поляками і масово розкидуваного по галицьких селах свистка „Хлопська Правда". Заяви звертаються до „редакторів" і видавців цієї поганенької рептильки з пропозицією не надсилати їм того свистка. Розуміється, тепер занадто дорогий друк і папір, щоб ми могли присвятити більше місця подібним заявам. Зрештою, це й не мало би ніякого успіху і за богато чести робилиб ми галицьким башибожукам. Тому замість писати до нас довжезні заяви і непотрібно витрачуватися на почти — найкраще не приймати з почти цього хрунівського свистка або зараз після одержання, не читаючи його, палити. То буде найкраща відповідь.

— **Сезон арештувань.** Останніми днями у Львові на Підзамчу крутиться богато поліційних агентів, чигаючи на свою добичу. Жертвою падає звичайно українська молодь. Агенти стежать за кождим, хто говорить по українськи, або з лиця не виглядає на польського „obywatela". При надходячих поїздах їхня діяльність змагається. „Підозрілих" відпроваджують до окремих келій і там переводять ревізію. Навіть в черевиках шукають за бомбами. Передвчора арештовано кількох студентів, які приїхали тернопільським поїздом, між ними Чорнодільського Михайла із Золочева і Гриця Дмитрова, який вийшов його зустрічати. По переведеній у них особистій ревізії відпроваджено обох на Яковича, де переслухувано їх до 3. год. рано. На запит п. Чорнодольського про причину арештування відповів комісар, що „panowie jesteście politycznie podejrzani", а коли п. Дмитрів попросив здефініювати слово „politycznie podejrzany", то комісар заявив, що під цим розуміє тих, що підпалюють та підкладають бомби, тільки розуміється не тих, що підкладають під „Просвіту", „Академічний Дім" та „Наук. Т-во ім. Шевченка".

— **Арештування на правінції.** Дня 30. вересня на стації в Сколім арештовано студ. Григорія Левка, голову читальні „Просвіти" в Маркололі. Коли при ревізії висше згаданий спитав за що його арештують, то жандарм відповів: „за то, же пан єстесь українським академіком". Коли арештований заявив, що виїмковий стан знесений, то жандарм крикнув: — „Стуль писк! Для вас виїмкови стан не скасовани і не бендзе". Григорія Левка не звільнено досі. Невжеж вистарчить бути українським академіком, щоби сидіти в тюрмі?

— **Наслідком останньої ревізії**, переведеної поліцією в редакції „Діла", запропастився хвилево наша кореспонденція, одержана з краю, між иншим і дописи в справі виборів до польського сойму. Матеріял цей, трохи припізнений, можемо що йно тепер публікувати.

— **Жінка Махна утекла.** В ночи дня 2. жовтня з табору інтернованих в Стшалкові утекла жінка славного отамана Махна. До утечі допомогли їй невідомі помічники, котрі перепилували крати і випровадили її за місто. Управа табору розпочала енергічне слідство і зарядила погоню за атаманшою Махно.

— **Перший совітський корабель в Гданську.** Дня 2. жовтня до пристані в Гданську причалив перший совітський корабель із Петрограду. Німецька преса приписує цему фактові велике значіння, надіючись на відновлення торговельних відносин між совітськими републиками і Німеччиною.

— **Як інформує „Русспресс".** Телеграфічна агенція „Русспресс", відома із своєї тенденційности і неточности, поміщує на днях таку інформацію: „В Київі большевики перевели розгром самостійницьких, українських організацій. В число закритих організацій входить управа автокефальної церкви, Вукоспілка, Дніпро-Союз і т. д. Арештовано і вислано в Сибір проф. Огієнка, Новаковського, Лисенка, Коцюбу, Голубовича і Винниченка". Як відомо, Винниченко і инші висше названі перебувають на еміграції.

— **Проти довжників, які побрали векслеві позвичи в часі безгробіття** в 1919 р. а доси не сплатили ще довгу, виноситься в половині жовтня 1922 до суду трету (послідну) серію векслевих позвів. Хто заплатить (в касі Земельного Банку Гіпотечного у Львові вул. Підвалля 7) довг ще зараз, перед 15. жовтня 1922, може ще охоронитись перед так непропорціонально великими коштами, які вже понесли довжники, котрих мусілося вже запізвати. — Упрашається ПТ. Читачів, щоб звернули увагу всіх інтересованих на отсю пригадку в цілі запобіження злишним а так великим коштам, які знова спадуть на довжників. 1—3

— **Вечір живого слова.** В авторському вечорі В. Бобинського, в четвер дня 5. жовтня ц. р. в салі „Української Бесіди" візьме участь і прочитає частину поезій названого був. артист українського театру Маріян Крушельницький.

— **Чевлярі і кушнірі і пани до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 6—10

Курс грошей.

Львів, дня 4. жовтня 1922.

Доляри американські	8.950—9.000
„ „ (1. і 2-ки	8.850—8.900
Доляри канадійські	8.800—8.850
„ „ (1. і 2-ки	8.700—8.750
Марки німецькі	5·00—5·10
„ „ (сотки)	5·00—5·05
„ „ (дрібні)	4·90—5·00
Леї румунські	52·00—53·00
„ „ (дрібні)	51·00—52·00
Корона чеська	276·00—278·00
„ „ (дрібні)	274·00—276·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	125—130
„ сотки	125—130
„ 25-ки	110—130
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ „ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гроші	4·00—7·00
Франки французькі	640·00—650·00
Фунти стерлінгів	35.000·00—36.500·00
Франки швайцарські	1.725·00—1.730·00

Золото.

20 гор.	34.000·00—34.500·00
20 франк.	27.500·00—28.500·00
20 марк. нім.	30·000·00 31·000·00
Фунти стерлінгів	34.000·00—34.500·00
10-рубл.	35.000·00—36·000·00
Доляри	8.000·00—8.700·00

Срібло.

Корони австр.	670·00—675·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.800·00—1.850·00
Рублі	3.000·00—3.050·00
Копійки	14·00 14·50
Доляри американські	6·000·00—6.150·00
„ „ полов. і ¼	5.000·00—5.050·00
Доляри канадійські	5·000·00 5.100·00
„ „ дрібні	4.500·00—4.550·00
Леї румунські	665·00—670·00

ВП. Передплатники в Чехо-Словаччині прошено отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ЖЕРТВИ

Просвітно-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

681) Михайло Бородчак в Глинянах 2000, кличе: Бунді Ів, Шульгу Василя і Білоруського Івана в Глинянах; 682) Ізидор Громницький у Львові 1000 кличе: д-р С. Бохенського в Збаражи, о. П. Петрицю в Токах, М. Яцкевича у Львові; 683) Ліда Лукавецька у Львові 1000 кличе: Стефі Мішкевич і С. Яновську в Станиславові і Н. Стрийську в Колодіївці; 684) о. Мих. Телепа в Рогізні 1000, 685) о. И. Рудницький в Торському 1000; 686) М. Каменецький в Худиківцях 2000; 687) о. Й. Макаревич в Ясіню 1000 кличе: о. П. Патрило в Перегинську д-р В. Янкевича у Львові; 688) д-р Мацієвич в Сохалі 1000; 689) М. Закатяк в Ходорові 1000 кличе: С. Калинець, О. Колинського, С. Семигінівського, А. Ілечко, М. Вербовського всіх з Ходорова; 690) Д. Демкович в Гіштині 2000; 691) І. Парасимович в Надвірній; 692) Юліян і Катерина Геваніцкі в Чорнокінцях 2000; 693) Волод. Граб в Станиславові 1000; 694) І. Боришкевич в Єзуполю 1000; 695) О. Паньчишинова у Львові 1000; 696) Тит Анастазієвський в Капустинцях 2000; 697) Е. Бачинський в Коломиї 2000; 698) П. Барановський в Мужилові 1000 кличе: Яворського О. в Підгайцях, Мельника В. в Перегінську, о. Маркова Н. в Синевідську; 699) Г. Гаврусевичівна в Годові 1000 кличе: І. Миколайківну в Бережанах, О. Барановську в Мужилові, Рижевську К. в Богатківцях; 700) І. Гавриник в Городниці 1000 кличе: В. Гувана С. Олійника, Д. Москалика всіх в Городниці; 701) Д. Герич в Кніселі 1000 кличе: І. Якимовича в Стрілиських нових, І. Гірняка і Степана Литового в Кніселі; 703) о. П. Городецький 1000; 704) М. Задорожний в Коломиї 1000 кличе: о. А. Задорожного в Плаучій, о. Н. Кисілевского в Городенці, Я. Ковалевського в Городенці; 705) о. А. Загорожний в Плаучій 1000 кличе: о. В. Кулика в Збарові, о. А. Лешків в Грабівці і о. Т. Кутчого в Августівці; 706) П. Коваль в Розворянах 1000 кличе: М. Сенска, С. Грицкова і Івана Фейко а в Розворянах; 707) Марковський Іван у Львові 5000 кличе: М. Заревича, А. Комарницького в Синевідську вижнім; 708) о. Ласійчук в Річці 1000 кличе: А. Лепкого в Кутах, о. Донігевича в Ясені гор., о. П. Чу

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ВІСТНИК.

Нові благодати.

Будемо мати не тільки нагл суди, але і нові репресії. На основі достовірних відомостей можемо донести, що польська цивільна адміністрація, як і не менше польська військовість, що в Тернополі вже четвертий рік займає майже всі будинки українських інституцій і через се свідомо спинює їх розвій, приготовляє нові благодати для українського населення. Староство і державна поліція одержали вже подрібні інструкції що до точного введення нових благодатей. Передовсім мають піти на українські села військові експедиції, як се було перед роком при нагоді переписи, мається закривати українські товариства, що мимо страшного лихоліття таки вспіли відновити свою діяльність, при першій ліпшій нагоді мається арештувати podżegaczів, під якими розуміється свідомих та діяльних Українців, а по селах завести поліцейний терор і самоволю, що і так не переводилися. Бачне око хмари агентів і поліцаїв умундурованих і добровільних з поміж польського громадянства буде пильно слідити кожний наш крок і використовувати кожду нагоду, щоби нас знищити. Вже тепер волочаться по Тернополі товпи узброєних поліцаїв, а по всіх селах заряджено численне строге поготівля.

Нових благодатей ждемо спокійно, знаючи, що як перебули ми страшний режім з другої половини 1919. р., то стравимо якось і нові препарати з польської рецепти.

Утрати віри в побіду нашої справи і упадку духа у нас не буде!

Узброєння польського населення.

Польські боївки вже здавна ведуть систематичне вишколення старших учеників середніх шкіл в уживанню пального оружя, виховуючи в сей спосіб нові кадри obrońców kresów і очевидно сю роботу продовжують і тепер. Як такі підростки і вийшовші з них студенти польських вищих шкіл відносяться до нас Українців, маємо свіжі докази в динамітових замахах на будинки Просвіти, Наукового Товариства ім. Шевченка і Академічного Дому у Львові. Ті самі боївки — не без відома з гори — роздали вже давнійше крісі між довірочні особи по фільварках і довірочних селян, особливо кольоністів і військових osadników і тепер переводять на ново реєстрацію і узброєння своїх людей. Кромі польського війська і польської поліції маємо тут і узброєних польських Ульстерівців, що мають силою спротивитися не тільки реституції нашої державности, але навіть недоцільним спробам введення польської воєвідської автономії. Не треба і казати, що вони мають творити узброєні когорти на зразок римських ветеранів і австрійських гренціщів в Хорватії і Славонії берегти польських кресів. А сих новочасних польських ветеранів і гренціщів є тут чимало, на прим. в Пронятині аж 60 родин, що розібрали виключно між себе всі панські лани.

Змушують святкувати свої свята.

Польська адміністрація трактує щодо примусу святкування неділь і римо-католицьких свят Східну Галичину так само, як нпр. варшавське воєвідство і польська поліція не має нічого ліпшого до роботи, як писати доноси до суду з жаданням укарання Українця за це, що в латинське свято мав отворений свій склеп чи робітню. Знаємо, що у Львові мин. року тягано за се до суду „Тересу Шевченко", властительку склепу з книжками у Львові в ринку ч. 10, який однак не можна було доручити візвання, бо по реляції дирекції поліції у Львові не мельдована. Замісць отже Тереси Шевченко засуджено в секції III. п. Паньківичеву, управительку книгарні ім. Шевченка, і аж вища інстанція цей засуд знесла. Недавно силою замикала польська поліція склеп Народної Торговлі у Львові, арештуючи її функціонарів, що не хотіли замкнути склепу у латинське свято. Подібно поступила і тернопільська поліція зі складом Народної Торговлі в Тернополі. За непошанованння латинського свята потягнено до судово карної відповідальности п. Миколу Турина, начальника складу. Відбулася розправа до U V 813/22, на якій п. Турина увільнено, бо суд вийшов з того заложення, що Українцям вільно ще працювати в польські свята. Примус святкування польських церковних і національних свят поширюють тепер і на українські села. І так напр. наказний війт Поляк в Кутківцях Ян Білецкі, двірський коваль — впав мин. неділі до місцевої читальні „Просвіти" безпосередно по відїзді звідтам адвоката д-ра Степана Барана, що яко відпоручник філії „Просвіти" з Тернополя мав там того дня реферат про найновійшу історію української державности, розігнав присутніх членів і проголосив, що з устного наказу староства ніхто не сміє виходити з хати по 7. год. вечером. Кромі сього оголосив, що замкне склеп недавно основаної української кооперативи „Згода", коли буде отворений в латинське свято, бо такий має наказ. Очевидно, ні одного, ні другого наказу не послухано. Такий самий примус святкування латинських свят стараються ввести і деякі инші наказні війти Поляки в українських селах, але наше населення сі накази ігнорує.

Польські вибори.

Серед польського громадянства на Поділлю не слідно більшого заінтересовання своїми виборами. Вправді зїхав тут до Тернополя на вшехпольське віче дотеперішний вшехпольський посол (з австрійських часів) з сільського округа Тернопіль-Збараж Ян Заморскі і на сім вічу в неділю 13. вересня с. р. громив Бельведер за автономію і Українців за саботаж, та своєю появою і промовою не викликав ніякого заінтересовання навіть у своїх. Віче місцевої вшехпольської Польщі скінчилося стереотиповим „nie damy ziemi" і п. Заморскі поїхав до Варшави спасати „Східну Малопольску". Яко кандидат поведе він вшехполяків до виборчого бою, не приявши на листу кандидатів другого вшехпольського посла (давнійше до австрійського парляменту з міста Тернополя) п. Галя. Сей неборак, що для осягнення мандату зруйнувався цілковито, будуючи яко Жид майже виключно власним коштом величавий парафіяльний костел в Тернополі, тепер хоч вже вихрестився, є непотрібний вшехпольській мафії і вона пустила його кантом. Давнійший мілїонер, власник великого млина в Тернополі і села Кутковець з величавою палатою, що їх спалили російські війська, мешкає тепер в нужденній двірській хатині під лісом в Кутківцях, де давнійше мешкав двірський сторож і хоч давнійше їздив тільки каретами, не роблячи кроку пішки, тепер пішком по болоті дрипче в Тернопіль. Так відвдячилися вшехполяки тому, що своїми грішми будував Польщу.

Жидівські націоналісти зі Львова проголосили вже вправді свою участь у виборах до Варшави, але не викликали сим ніякого підйому у своїх одновірців. Львівські сіоністи думали, що зроблять добрий гешефт, коли возьмуть участь у виборах в хвилі абстиненції з українського боку, бо виберуть найменше з двайцять своїх послів. Тимчасом серед жидівських мас по місточках, а тим більше серед сільських Жидів не видно заінтікавлення і вони голосять нашим, що до виборів не підуть. Зрештою виборчі листи уложено на польський лад для цілей польської політики і дипльоматії. Тому, що ніхто з Українців лист не контролює, бо абстиненція обіймає весь хід виборів, листи не відповідають дійсности. З деяких зразків по селах знаємо, що Українців масово у списках помінено в сій цілі, щоби одержати як найбільший відсоток голосуючих і проголосити світови такий самий вислід, як се зроблено з ославленими „виборами" в Виленщині. На Поділлю Жиди при нашій абстиненції злакомилися на три мандати (з загального числа 10), але в найліпшому разі здобудуть один та зроблять зовсім кепський гешефт.

Сих, що досі врезигнували з виборчих комісій, не укарано. Учителі Українці — члени виборчих комісій ще не врезигнували; перед своїми бороняться тим, що стратять хліб.

З життя в наших товариствах.

Кисорною появою є повстання нових кооператив в повіті. Недавно основано споживчо-господарську кооперативу в Кутківцях в неділю 13. вересня ц. р. на дуже численних зборах в читальні „Просвіти" в Пронятині, де про значіння кооперативної організації референував д-р Степан Баран з Тернополя, основано також саму кооперативу в Пронятині, а в найблищому тижні основується кооператива в Смиківцях. Приготовляється основання кооператив і по инших громадах. Провід у сій роботі ведуть студенти, проживаючі по селах, і молодші селяне. Духовенство і учительство стоїть осторонь сеї роботи і взагалі мало хто з духовенства і учительства займається нині громадською організацією, пильнуючи радше своєї кишені.

З місцевих українських товариств найправильнійше працює філія „Просвіти" зі своїми читальнями. На жаль, поносить вона велику втрату, бо її голова проф. Іван Боднар переходить на управителя приватної української учит. семинарії в Чорткові. Сей заслужений громадянин і на новому місці, куди йде з конечности, знайде відповідне поле до народньої роботи. З инших товариств відзначається рухливістю „Жіноча Громада", що удержує захоронку і збирає датки на народні цілі. Тов. „Сокіл" вже воскресло і поволеньки старається пригадати собі ліпші старі часи. Тов. „Учительська Громада" думає про відчити, а правники про основання власної секції Товариства українсько руських правників в Тернополі

жак в Губині; 709) о. декан Русин в Коломиї 1000; 710) Н. Садовський в Тернополи 2000; 711) М. Угрин в Совятковій 1000; 712) о. Яримович Іван в Шоломиї 1000; 713) Т. Грицай в Стрілисках 2000 кличе: о. Фацієвича, О. Фацієвич, Г. Мазовського, І. Пахольчишин в Стрілиських нов; 714) О. Молкова в Яворові; 715) Волод. Кричковський в Ніврі 1000; 716) М. Заричький в Тернополи 1000 кличе: Т. Галущинську в Тернополи, О. Осадцю в Ходачкові, О. Филиповича в Тернополи; 717) чит. „Просвіта" в Куриках 1000 кличе: чит. „Просвіти" в Дубіщах; 718) М. Чучман в Тернополи 2000; 719) І. Шавлюк в Войславичах 1000 кличе: Дзядика П. в Горбкові, Кощалковського Й. в Конотопах, Гнатевича В. в Тудорковичах, 720) о. д-р Г. Цегельський в Городку 2000 кличе: о. Роздольського, Процишина В., Новотного В. в Городку ягайл; 721) о. В. Купчанський в Іванкові 2000; 722) Зубрицький Т. в Перемишли 2000 кличе: Загайкевича Б., о І. Кашубінського і К. Смулку в Угринів; 723) о. І. Доникевич в Ясенові 1000; 724) Осипа Фацієвичівна в Стрілиських нов. 1000; 725) д-р К. Троян в Бібрці 2000 кличе: М. Моха в Звенигороді, В Кузьмовича в Стрию, д ра І. Заваликута в Копичинцях; 726) о. М. Лобай у Вільхівци 1000 кличе: Г. Березинську в Переволочній, І. Глібовицьку у Львові і о. З. Кузьму в Плугові; 727) І. Дмитришин у Львові 1000 кличе: Й. Мельника і Фариняка у Львові; 728) М. Магор в Ваньковій 1000; 729) К. Фуяревич в Перемишли 2000 кличе: О. Лісикевича в Перемишли, І. Гинилевича тамже і Зоню Смішкевич в Халупках медицьких, 730) амат. кружок в Коросні 10.000; 731) о. Яворський в Семиківцях 1000 кличе: Ю. Нанаска в Станиславові, П. Василишина в Шершеневці, Т. Букачука в Галичи; 732) К. Целевич в Угнові 1000 кличе: О. Білинського в Равї руській, Я. Скрипчука в Боршовичах, І. Завадського в Диниских, І. Дужого в Хлівчанах; 733) о. З. Флюнт в Грабі 1000 кличе: о. П. Кабляка в Липиці дол., І. Решетара в Кремницї, о. А Флюнта в Дідушині мал.; 734) С. Сафіян в Копичинцях 1000; 735) Т. Солонника в Шупарці 2000 кличе: Дуплавого О. в Шупарці, Татарнюка В., Жаровського І. в Озерянах, 736) Рогожевський в Сокали 1000; 737) С. Поповичівна 1000 кличе: Т. Набережного в Дмитрові, Любку Луцьку в Янчині, П. Крикевичівну в Ператині, В. Рижевського у Львові, І. Чесака в Стрию, д-ра Питлика в Увині; 738) Юрчик Малис в Підгайцях 1000 кличе: Рижевську М. у Львові, Рижевську М. в Слободі, Ракочого М. в Чорткові; 739) Теод. Мусій в Карові 1000 кличе: М. Ментуса, Дужого О. чит. „Просвіта" в Карові; 740) о. І. Логінський в Скоморохах 1000 кличе: о. Соп[illegible]на С. в Стенятині, о. Карпяка М. з Ульвівку, Гарасимчука М. в Баранїх пер.; 741) В. Курчак в Буську 5000 кличе: Дзюбинського П. д р Антоневич, С. Гузара в Галичи; 742) Ковбуз Ол. в Коломиї 1000; 743) о. Б. Домбчевський в Русятичах 2000; 744) о. Ю. Дудкевич в Шумлянах 1000 кличе: Гречкосія І. в Шумлянах, Католика М. тамже, Дудкевича В. в Рогатині; 745) Ст. Гера в Перемишли 2000 кличе: Дмоховського Т., Березівського А., Жукотинського в Перемишли; 746) Бутринський в Сокали 1000; 747) о. Ф. Побігушка в Золочеві 1000 кличе: Ю. Ходоровського в Малошівцях, о. І. Гнатова в Іванчанах.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Микола Цяпка, парубок літ 26, з Пукенич пов. Стрий, взятий як форшпан в 1915 році через Москалів досі не вернув ані не дає о собі вістки. Хто знав би що про него, зволить ласкаво довести канцелярії д-ра Пляра Бачинського адвоката в Стрию. Закордонні часописи проситься о передрук. 831 1—3

Вже вийшла **ЛІТУРҐІКА** XVIII. 2—3 о. проф. Леоніда Лужницького накладом Українського Педагогічного Тов-ва.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД — КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в підвалі Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

ОПОВІСТКИ.

Вписи на одноріч. торговельний курс в Торг. Школі у Львові вул. Коперника приймається тільки до 8. ц. м. Наука вічнеться 10. ц. м. о год. 4. попол. 810 2—3

В часть І. Франка відбудуться в Рогатині в суботу 7./10. та в неділю 8./10. концерти в виставовій салі гімназії. Початок точно 6½ вечером. Ц'лий дохід призначений на удержання нар. школи У. П. Т. ім. І. Франка в Рогатині. По при оплату за вступ принимається добродійні жертви. — *Комітет.*

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ уряджує Т-во „ЗОРЯ" у власній салі при вул. Вірменській ч. 25. в суботу, дня 7. жовтня с. р. Початок о 9. год. вечером. 830 1-2

Звичайні Загальні Збори Кружка УПТ. в Городку Ягел. відбудуться в неділю, дня 8. жовтня 1922 р. о год. 4. по пол. в салі Тов. „Поміч". — Сталишна Кружка. 828 1—1

Загальні Збори Кружка Українського Педагогічного Т-ва в Стрию відбудуться дня 15. жовтня 1922 о год. 3. з в разі браку комплету о год. 4. попол. в великій салі „Народнього Дому" зі слідуючим порядком: 1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів. 2) Звіт діяльности Виділу. 3. Звіт контрольної комісії. 4. Уділення абсолюторії. 4. Вибір нового Виділу. 6. Дискусія над оживленням і поширенням діяльности Кружка. 7. Вкладка на слідуючий рік. 833 1—1

Дрібні оголошення.

МОТОРИ рольні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії. паски по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Батурого 4 28—30

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент. машини, мотора, вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Осссолінських 6. XVI 5—20

ЦЕГЛЯРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева Дзюбинський і С-ка в Трушевичах п. Нижанковичі глядає спільника з капіталом кількох мільонів в цілі поширення фабрики. 785 3—8

ПОШУКУЄТЬСЯ сейчас управної Інструкторки або інструктора по двох учениць з VI. кл. гімн.-реаль. Услівя листовно. Уряд парохіяльний Чирна почта Снітниця. 781 4—4

ПРОСИТЬСЯ всіх, хто знав би щонебудь про ПЕТРА ВАВРИШИНА зі Мшанця пов. Гусятин, який в 1919 р. відступив на Збруч правдоподібно з 12 бригадою Гал. Армії, буде ласкавий повідомити Анну Вавришин, Мшанець п. Теребовля. 771 5—5

КОНЦІПЄНТ з початкуючою практикою глядає посади у адвоката. Зголошення з условями до адміністрації під „Канцелярія". 835 3—3

БРАТЧЕ св. Петра й Павла у Львові глядає особи до ведення хору, евентуально взяв. Зголошення в парохії вул. Личаківська 82. 795 3—3

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ШОШУКУЮ лекції з кляс гімназійних (чародних рівнож) радо приймуть лекції збірні з одної кляси. Проситься повідомляти до „Діла" під Відмічальний. 819 1—2

ХТО ХОТІВ-БИ користати зі спільних викладів до видільового іспиту з групи рисункової (III), зголоситься у Д. Биликевич Гофмана 14 Львів до 10 жовтня м/ж 2—4 год. по пол. 826 1—1

ІСПИТОВАНИЙ ДЯК може вчити і провадити нотний сп'в. Зголошення Іван Сапан Коломия вул. Собіского 90. 825 1-1

АДВОКАТ д-р Віктор Павлівський в Дрогобичі пошукує сейчас рутинованої канцелярійної сили (найрадше академіка), з основним знанням табулі і машинового письма. 834 1—3

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра неженатого до робіт столярських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Харч і помешкання на місці. Свідоцтва пожадані. Вголошення приймає будівничий Козачок, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 1—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

5.000 Мп!

на відбудову „Народного Дому" в Ходорові як безпроцентову позичку зложили і кличуть:

31) Долинський Володимир з Ходорова кличе: Шварського Михайла, Ткачука Івана, Келиця Данила — усіх з Ходорова. 32) Салик Николя з Волчатич кличе: Юрківича Олексу, Москаля Демка, Матуку Теренція — усіх з Волчатич. 33) Чорний Йосиф з Ходорова кличе: о. Прийму Теофіля, Місного Н., Теміневського Николу — усіх з Дуліб. 34) о. Яків Долгий з Ходорова кличе: о. Прийму Т. з Дуліб, о. Домбчевського Богдана з Русячич. Паляївського Йоскфа з Русятич. 35) Головчак Роман з Отинеич кличе: Миговича Михайла, Коцюха Михайла, Іванішького Николу — усіх з Отинеич. 36) Пелеський Филимон з Ходорова кличе: Катерину Ліщинську з Ходорова, о. Яськова Івана з Бортних, Михайлівського Стефана з Вербиці. 37) Кашинська Анастазія з Ходорова кличе: Любинецьку Анну, Закалякову Кристу, Соханову Ольгу — усіх з Ходорова. 38) Соханова Ольга з Ходорова кличе: Вересову Ольгу з Пухова, Калинцівну Марійку, Салякову Лікерію — обоїх з Ходорова. 39) Калинець Стефан з Ходорова кличе: Вербовського Миколу, Чмирівну Доньцю. Коцовського Пилип — усіх з Ходорова. 40) Стирановський Михайло з Ходорова кличе: Завойованого Марка, Дубаневича Дмитра, Дубаневича Микиту — усіх з Ходорова. 41) Зубрицький Іван з Ходорова кличе: Чмира Йосафата, Вербовську Дозю, Свірського Йосифа — усіх з Ходорова. 42) Любинецька Анна з Ходорова кличе: Салякову Марію, Кашинську Марту, Любинецьку Кристину — усіх з Ходорова. 43) Ластовецький Казимир з Ходорова кличе: Мушкевича Омеляна, Дрогомирецького Миколу, Москалівну Анастазію — усіх з Ходорова. 44) Калинець Михайло з Ходорова кличе: Фуркевича Стаха з Сугрова, Ревуцького Петра з Квісела, Любинецького Олексу з Ходорова. 45) Климкович Антін з Ходорова кличе: Ціхівського Івана, Коцовського Гриня. Божака Михайла — усіх з Ходорова. 46) Коцовський Пилип з Ходорова кличе: Рибакову Олександру, Коцовського Володимира, Лубака Стаха — усіх з Ходорова. 47) Кашинський Демко з Ходорова кличе: Тихого Н. з Ліщина, Жирого Гриця з Підмихайловець, Шварського Николу з Добрівлян. 48) Конвальцева Анна з Ходорова кличе: Калинцеву Анну з Ходорова, Сомика Андрея і Давида Дмитра — обох з Жирави. 49) Горленько Антін з Ходорова кличе: Кобака Мартина з Боровець, Голяка Івана з Жирави. Кицалу Антона і Стаха з Добрівлян. 50) Худик Володимир з Волчатич кличе: Бучинського Олексу з Ходорова, Миханькова Демка і Довбуша Данила — обох з Волчатич. 51) Калинець Олекса з Ходорова кличе: Бучинського Франця, Ціхівського Станислава, Сунака Юзка — усіх з Ходорова. 52) Ціхівський Іван з Ходорова кличе: Джавалу Михайла, Ко-ута Володимира, Карпинського Михайла — усіх з Ходорова. 53) Лозинський Іван з Ходорова кличе: Шупарового Михайла, Дуньця Николу — обох з Ходорова, Юревича Атаназія з Волчатич. 54) Сохан Микола з Ходорова кличе: Салика Стефана, Салика Онуфр'я, Коцовського Олексу — усіх з Ходорова. 55) Лижник Василь з Ходорова кличе: Семущака Павла, Шмаленберга Гейнріха, Москаля Михайла, Пишка Григорія — усіх з Ходорова, Костьова Михайла з Загречка. 56) Любинецький Іван з Ходорова кличе: Ковалишина Михайла, Коцовську Ольгу, Угорчака Григорія, Підгородецького Миколу — усіх з Ходорова. 57) Салик Одекса Станиславів кличе: Д-ра Партицького Йосифа зі Станиславова. 58) Д-р Маргулес Герман з Ходорова кличе: Д-ра Фаерштайна Йосифа, Цукерберга Мешуліма, Тейхманна Майлеха — усіх з Ходорова. 59) о. Омелян Кравич з Отинеич кличе: о. Доларовича Костя з Боринич, о. Лотоцького Амарозія з Готович, Савкова Івана з Лисця. 832 1-1

ЖАДАЙТЕ ОФЕРТ НА

„НІМЕЦЬКІ ЗАЛІЗНІ ПЛУГИ"

системи САКА, чеські ручні і кератові **СІЧКАРНІ**, ручні і кератові **МОЛОТІЛЬНІ**, IV. менші і більші **КЕРАТИ І МЛИНКИ**, які доставляє сейчас 2—2

Краєвий Союз Господарських Спілок

ЛЬВІВ, вул. Зіморовича ч. 20

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 18-?

Траверза 9 метрів довга, 45 цм. широка — підошва 16 цм. широка є на продаж. — Оферти слати: „Наша Торговля" 1-1 Ходорів. 823

Надзвичайні Загальні Збори

Товариства „Народний Дім" в Ходорові

відбудуться в четвер, дня 19. жовтня 1922 о год. 12. в полудне в салі читальні „Просвіти" з таким денним порядком:

1. Відкриття Зборів.
2. Відчитання протоколу з останніх Заг. Зборів.
3. Звіт Надзірної Ради.
4. Звіт Управи і Комітету відбудови.
5. Зміна цілого статуту кооперативи.
6. Вписи членів.
7. Реферат делегата Союза Ревізійного про кооперативи.
8. Справа відбудови „Нар. Дому".
9. Внески і запити.

На случай браку комплету, відбудуться Надзвичайні Загальні Збори того самого дня, з тим самим порядком, також о год. 1. з полудня, з правосильністю рішень на основі § 47. статута.

824 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

:: Спілка „Хлібороб" ::

в ЗБОРОВІ

прийме зараз фахівця

до самостійного ведення спілки. Свідоцтва, кавція і порука вимагана. 821 1—1

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оголошує отсим конкурс на інспектора всенародніх шкіл УПТ. Вимагний виділовий або професорський іспит і педагогічний досвід. Подання з вимогами документами і точним описом життя належить вносити до Головної Управи УПТ. до дня 20. жовтня ц. р. Платня і дієти після умови. IX. 3—5

Урядово уповноважнене до парцеляції одинокє українськє

ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ"

стов. зар. з обм. порукою

у ЛЬВОВІ, Ринок 43,

ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище 724 після умови. 1—?

ЦЕРАТИ відрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум — капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон 6-9

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Нічаєв і А. Маргулес

Львів, Синстуська 18.

ВАЖНЕ ДЛЯ НАШИХ ІНСТИТУЦІЙ

а в першій мірі для співацьких товариств і взагалі для Всіх, з ким вже спомин з бл. п. о. ОСТАПОМ НИЖАНКОВСЬКИМ.

Можна набути **ПОРТРЕТ** артистичного виконання з оригінальної кліші. Величина:

18×24 ціна 6.000 Мп.
30×40 „ 25.000 „
40×50 „ 40.000 „

Завдатки — половину ціни — слати на адресу: 876 1-2

Дмитро Конюх, „Народний Дім" в Стрию.

По одержанню завдатку вишлеться портрет за решту посліплати. 806 2-2

КАПУСТУ в головах, цибулю, чисник і иншу огородовину найрадше вагонами 643а 7-10 **ново закупить**

САДІВНИЧО-ОГОРОДНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ

Л. Терпиляка, Залуква-Галич.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 3. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ III.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Даниїла Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Бунт моряків.**

Українські ґаздині! Позір!!! Купуйте всі споживні товари лише — у наших інвалідів **у Львові при вул. Валовій 31.**

Не жалуйте кільна кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

За редакцію відповідає **Володимир Целевич.** З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 29 (9.860). Львів, субота 7. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячна в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 ліри, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шп. фр., Чехосл.-галичині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ. ФЕДОРЦІВ.

Львів, 6. жовтня 1922.

Чічерін про міжнародню ситуацію. Перебування Чічеріна в польській столиці вже закінчилось. Поводився він так, як належиться поводитись справжнім дипльоматам справжніх „буржуазних" держав. Відбув ряд візитів й прийнять; зів ряд дипльоматичних сніданків й обідів, прийняв представників преси й оповів їм про ту приємність, яку зробило йому відвідання прекрасної столиці сусідньої запризненої нації.

Правда в виконанні Чічеріном ролі справжнього „буржуазного" дипломата трапився ряд досить прикрих непорозумінь. Чічерін досить фамільярно поводився у Варшаві і в інтервю представникам жидівської преси говорив одне, а представникам польської преси друге. Не про „прекрасну столицю сусідньої запризненої нації" була мова в тому інтервю; почувалась в ньому захована ворожість й неприязнь до тієї держави, що має ту саму „прекрасну столицю". Польський уряд і частина польських громадських кол стріли п. Чічеріна досить здержано й зимно. Польський премієр Новак захорів саме в той день, коли мусів бути на урочистому обіді у представника Р. С. Ф. С. Р. А з громадянських діячів ширші розмови і близчі стосунки завязав з ним, здається, лише п. Домбскі, творець рижського трактату.

Але, не зважаючи на ці всі непорозуміння, частина польської преси була захоплена Чічеріном цілком й вповні. Цією частиною польської преси розуміється була правовірна ендецька варшавська преса, яка, зітхаючи по великій єдиній Россії, ніяк не може знайти відповідного обекту для своїх зітхань, свойого замилування. І за браком його вона готова зараз бачити втілення своєї безнадійної досі любови навіть в п. Чічеріні. Один з органів цієї преси вже навіть з самого приїзду Чічеріна зробив висновок, що з приїздом совітського дипльомата „сам Бог завитав до Польщі", згідно польському прислівю: „гість в дім, Бог в дім". І розуміється, захоплення цієї частини польської преси після інтервю Чічеріна мусить ще збільшитись і зрости. А по суті річей, що дає це інтервю понад загальники і порожні місця? Чи намічаються у ньому ті нові шляхи совітської політики, які би свідчили про те, що зворот, повний і рішучий, в її курсі є довершеним фактом?

Вчитуючись в заяви Чічеріна, можна зробити лише один висновок — все в совітській політиці лишається по старому, все продовжується та лінія, яка провадилась большевиками в Генуї і Газі — ті самі безсмістовні заяви про бажання навязати торговельні зносини з Заходом й те саме небажання поставить кропки над і, дати ті гарантії, при яких ці торговельні відносини стали би можливими. І поруч з тим й разом з тим при заявах про миролюбні настрої й заходи совітського уряду висування тез і поглядів, які свідчать, що агресивні замір, як ранійш, так й тепер, не лишаються чужими совітському урядови. Бо заява Чічеріна про змагання совітського уряду забезпечить свої кордони, в перекладі з мови дипльоматів на мову просту, означає не що инше, як агресивні заходи большевиків що до Румунії, суперечка з якою відносно кордону по Дністру ще дуже далека від уреґульовання. Ця агресивна позиція большевиків що до Румунії знаходить своє виразне ствердження в звістках про концентрацію совітського війська на румунському кордоні. Так само значення Чічеріном позицій совітської Росії в справі Туреччини з його підкресленням, що Росія твердо стоїть на ґрунті совітсько-турецького трактату від 16. березня 1921 року, дуже мало свідчить про миролюбні наміри політики совітів.

Ріжнися власне з недавнім совітським минулим в теперішній заяві Чічеріна полягає лише в тому, що він відмовився від колишньої большевицької фразеольогії й старі позиції совітів вдягає в звичайну традиційно-дипльоматичну „буржуазну" одежу. А по суті річей все лишилось, як й раніше. Та не могло воно инакше й бути. Адже в постановах комуністичних зїздів в Росії, які визначили теперішній курс совітів, ясно й недвозначно говорилось, що цей курс є тимчасовою уступкою, спробою обдурить західньо-европейську буржуазію, одержать від неї „передишку". Виконуючи директиви своїх центрів, Чічерін більше того, що він сказав, і не міг сказати.

Але проте знаходяться в польському громадянстві групи, яких самий приїзд Чічеріна виводить з стану рівноваги, які дивляться на нього, як на ознаку приходу нових часів в Росії. А між тим ще так недавно майже таке саме інтервю Чічеріна в Німеччині, дане співробітникові „Фосіше Цайтунґ", серед більш політично виробленої німецької суспільности стрінуло дуже здержане й зимне прийнятя.

Маємо ще одно сумне свідоцтво степені політичного й державного розвитку тих кол польського громадянства, яких претенсіям нема кінця й краю.

Це ще один випадок, коли політична наївність, повна дізорієнтація й неосвідомленість цих кол в міжнародній ситуації виявляється з повною виразністю і ясністю.

Галицькі відносини.

Теттор на Покуттю.

Як відомо, недавно тому в Вербіжи нижнім, пов. Коломия, згоріло у дідича збіже, а за Вербіжем вбито одного з делеґатів-Гуцулів, що їхали до Пілсудского з чолобитнею і приносом Сх. Галичини в дарі, коли переїздив з Румунії до Коломиї. Шукаючи за виновниками перевели жандарми і поліційні агенти — в числі 25—дня 28, 29 і 30 вересня в Вербіжи ревізії в 11 домах, а то у: Мусія Гаєвого, Грициа Гаєвого, Онуфія Гаєвого, Костя Калинюка (син Костя ходить до гімназії; тут тревала ревізія 4 години, на студіювання самої одиотомової історії М. Грушевського пішла майже година), Олекси Шурбалюка (син Олекса ходить до гімназії; тут знайдено пластові записки, головно індійські знаки так заінтриґували агента, що ученика арештовано; (перетримавши одну ніч в Коломиї в арешті випущено), Козми Ласійчука, Андрія Ласійчука, Василя Тафійчука (і сина Василя, укінченого теольога, котрий господарив дома), Василя Туліки, Павла Туліки, Петра Туліки і Андрія Лаврука. По ревізії—у одного мали найти револьвер і деревляний карабін (реквізит місцевого театру) —арештовано 6-ьох: Мусія Гаєвого, Грициа Гаєвого, Онуфрія Гаєвого, Олексу Лаврука, Пилипа Туліку, Петра і Андрія Лаврука. Арештованих бито в громадській канцелярії по лиці і буками, а по тій екзекуції випущено Пилипа Туліку, Петра і Андрія Лаврука (хорий від побоїв), а чотирьох перших відведено до вязниці в Коломиї, де вони й досі зазнають всяких змущань. Хотять присилувати їх до зізнань в напрямі підпалу двора й убивства гуцульського делеґата.

Ревізії й арешти.

Дня 20. вересня мав Вербіж нижний (пов. Коломия) незвичайне видовище. До села прийшов сильнійший відділ явної і тайної поліції. Розділившися на ґуртки по чотири поліцаї і два тайні агенти, почали переводити ревізії у кількох господарів, шукаючи пильно за якимись паперами. У двох гімназійних учеників, один з V. кляси, другий з VI. кл., найдено списи пластунів коломийської гімназії. Списи забрано, а учеників арештовано.

Ревізії і арештування на Гуцульщині.

Дня 30. вересня жандармерія перевела ревізію в с. Вербіжи, пов. Коломия у 8 селян і 2 учеників. Пошукувано за якимись відозвами і проклямаціями. Одного ученика арештовано. Жандарми били арештованих парубків, щоби вимусити від них зізнання.

Облава на людей.

З Вербіжа нижного, пов. Коломия, повідомляють нас:

В неділю вечером дня 24. вересня прийшов до нашого села узброєний відділ польського війська і розділившися на кілька частей, під проводом тайних агентів розпочав облаву на людей. Жовніри обходили хати і дивилися, чи нема якого тайного „агромадженя", а коли надибали випадково по дорозі яких селян, то тяжко приходилося селянам перенести цю стрічу. Перестрашені селяне втікали в кукуруди, а за ними сипалися кулі. До пізної ночі лунали по селі вистріли, аж над раном забрався відділ із села. Така історія повторюється тут частійше. Селяне кажуть, що то „звати" на „автономію", якою мається обдарувати „почціви людек русінскі"!

Вістьмо на села.

З Перерова, пов. Коломия, пишуть нам:

Ще не загоїлися рани по недавнім безпідставнім арештуванню і цілорічнім мученню невинних людей в тюрмах, а вже коломийське староство обдаровує нещасне село новою благодаттю. На сесії війтів у вересні наказано начальникови громади, щоби приготовив кватири для війська, які дає в село тому, бо „селови за добре поводиться, воно бавиться, співає „Ще не вмерла Україна" і т. д. Цілою провиною села було те, що завдяки свідомійшим громадянам відновлено читальню „Присвіти", устроєно фестин, відбулися дві аматорські виставв і пороблено старання з метою оснувати кооперативу. Пан староста хоче конче знищити і так знищених війною селян і мати в своїм повіті як найбільше голодних і жебраків. Це також важне plus поправи селянських відносин.

Польська чорна сотня в Перемишлі.

Сестри Василіянки в Перемишлі дістали оттакого листа:

Drogie Mateczki! My niżej podpisani prosimy najuprzejmiej, abyście były tak dobremi i złożyły sumę wynoszącą 2,000.000 mp. u księży Salezjanów. W przeciwnym razie wysadzimy w powietrze cały wasz zakład.

Do widzenia
Tylko do dwóch dni.
Ludzie piekła.

Лист заосмотрений печаткою з трупячою головою.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Заява.

Тому, що в ріжних селах Косівщини розпускає хтось для збаламучення населення поголоски, немов то я кандидую на посла, заявляю отсим, що я як карний член української нації не то що не кандидував, але й не думав ніколи кандидувати. *Д-р Петро Рондяк.*

Людовці вербують Українців.

„Газета Ціодзенна" доносить, що в Золочівщині і Равщині волочаться агітатори польської людової партії і вербують українських селян до голосования на людовців. В Раві руській виставили листу, на якій записано трьох кандидатів Українців, котрі навіть своє кандидатури не зголосили. Редакція названої газети називає тих Українців „параде русінами" і додає, що людовці готові получитися „з врогем Русінем", щоби тільки дістатися до

Пр. 321|22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 24. (9855) з дня 1. жовтня 1922. під наголовками: 1) „Польська легенда" в уступах від слів „що згадана мирова політика" аж до „у межах польської держави". 2) „Галицькі відносини" в уступі: між словами „надпрокуратури у Львові" і „наглі суди в Тернопільщині" містить в собі єство ч. 1) злоч. з § 65a к. з., ad 2) проступку з § 300 з. к. узнав доконану 30. вересня 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 2. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

сійму. Але „ворог Русин" не спішиться до виборів.

Резигнації.

З участи в польських виборчих комісіях **вирезигнували**: о. **Кипріян** Ясеницький, парох в Жовтанцях, жовківського пов., о. Семен Шпилер, парох в Солуківі, долинського пов., Іван Сисак, Гринько Кіцара, Данило Олексів, Олеса Марушак і Ілько Сидор, господарі в Кощуровій, бобрецького пов., д р Іван Калин, адвокат в Тернополі, Іван Мацьків і Василь Черкавський господарі в Любині під Виспою, рогатинського пов., Панько Баглай, Івась Філяк, Ілько Кручак, Олекса Палина, Олекса Баглай, Данило Масний, Микола Ворона і Федь Семків, господарі в Дулібах, бобрецького пов., о. Іван Шлемкевич, парох в Сновидові, бучацького пов., Петро Ковальчук і Михайло Мартинюк, господарі в Івановці, теребовельського пов., Матвій Даюбинський, господар в Панасівці, збаразького пов., о. Теодозій Гриник, парох в Тенетисках, равського пов., Іван Близнюк в Перемишлянах, Олекса Мацьків, господар в Стрілисках нових, бобрецького пов., о. Степан Головацький, парох в Соколівці, бобрецького пов., о. Константин Концевич, парох в Гологорах, золочівського пов., о. Іван Бирка, парох та Михайло Тютюник і Стефан Михалюк в Желдці, о. Йосиф Логинський, парох в Струтині нижнім, долинського пов., о. Михайло Осадца, парох в Ходачкові малім, тернопільського пов., Михайло Гуцалюк, учитель в Ізбах на Лемківщині, Іван Козак і Іван Демків, господарі в Гребенним, равського пов., Олексій Гавдяк, Федь Галишин, Михайло Ковальчин, Микола Ковальчин, Михайло Добош, Василь Пупін с. Федя і Іван Пупін, господарі в Болохівцях, дрогобицького пов., Микола Вишиванюк, господар в Раківчику, коломийського пов., о. Григорій Чубатий, парох в Ступках, Іван Романюк, абсольвент рільничої академії в Михалкові, борщівського пов., Дмитро Дебельський, нач. громади в Березовиці вел., тернопільського пов., о. Юліян Кочержук в Старих Богородчанах, Богородчанського пов.

Кара за резигнацію.

Окружна виборча комісія ч. 52 в Стрию накладає на Українців, що **не приймають** членства виборчих комісій, найвищі грошеві кари, як свідчить отсей документ:

474|O.K.W.

Stryj, dnia 29. września 1922.

Do Starostwa w Dolinie.

W załatwieniu pisma z dnia 13. września 1922 L. 67 |pr. podaję Swietnemu Starostwu do wiadomości, że po myśli art. 25 ord. wyborczej i noweli do ord. wyb. nałożyłem za wzbranianie się przyjęcia urzędu i przeciw państwowe stanowisko w obecnej akcji wyborczej na W. P. Zenona Patrija zast. przew. obw. k. w. Nr. 58 w Perehińsku grzywnę w kwocie 200.000 mk. (słownie dwieście tysięcy marek) — na Wb. ks. Pawła Dżułyńskiego, Przew. obw. k. w. Nr. 60 w Perehińsku jak również na Przew. obw. k. w. N. 59 w Perehińsku Michała Pańkowa nałożyłem grzywnę po 200.000 mk, (słownie po dwieście tysięcy marek) o których bezzwłoczne ściągnię ie upraszam z tem, że odwołanie nie wstrzymują postępowania ekzekucyjnego.

Przewodniczący O.K.W.

t. Orski m. p.

Wł. ks. Pawłowi Dżułyńskiemu w Perehińsku udzielam do wiadomości. Przewodniczący O.K.W. Nr. 52 wz Szulakiewicz.

Вісти з Дрогобича.

Дивні діла.

Адміністраційні власти стараються репресіями примусити селян, членів комісій, до участи в них. В Умній на 7 селян, які відмовилися від участи в виборчій комісії, наложено гривну по 20.000 мп. із загрожениям дальших гривен і кари. В Доброгостові виконано заняття рухомостей на заплачення гривни перед дорученням карного присуду. З сього бачимо, що серед адміністраційних властей панує повний хаос.

Це однак, що приключилося Гнатови Унятицькому з Унятич, мусить викликати здивування навіть тих, що привикли до галицьких відносин. Він відказався від участи у виборчій комісії. На це дістав рішення окружної виборчої комісії в Стрию з 20. IX. ц. р., яким наложено на нього гривну 20.000 мп. і повідомлено його, що окружна виборча комісія в Стрию на своїму засіданню рішила скинути його з виборчого комісаря. Гром Унятицький думав, що на цім покінчиться. Якеж було його здивовання, коли за кілька днів одержав два рішення тоїж комісії в Стрию з дня 23. IX. ц. р., одно адресоване до Гната Унятицького, сина Ілька, а друге до Гната Унятицького, сина Іллі. В обох рішеннях знову наложено на його гривну 20.000 мп. і усунено з гідности члена виборчої комісії. Так отже Унятицький був тричі покараний гривною і тричі усуваний. Але на тім не кінець. Дня 30. IX. одержав він отсе рішення, яке подаємо в цілости:

„L. 454. O.K.W., Stryj dnia 28. 9. 1922. — Do WPana Ignacego Uniatyckiego, syna Eliasza, zastępcy członka Obw. kom. wyb. Nr. 84. w Uniatyczach. — Orzeczenie karne, którem nałożono na WPana za wzbronienie się przyjęcia godności w obwod. kom. wyb. Nr. 84. w Uniatyczach, reasumuję w ten sposób, że nakładam na WPana grzywnę w kwocie 200.000 Mp. (dwieście tysięcy marek) z tem, że w razie dalszego wzbraniania się, orzeczona grzywna rowiórnie nałożoną zostanie. — O bezzwłoczne ściągnięcie nałożonej grzywny odnoszę się równocześnie do Starostwa w Drohobyczu z tem, że w razie dalszego przeciwpaństwowego oporu, zostanie użytą pomoc wójskowa — a gmina oporna otrzyma wojsko na załogę. — Przewodniczący O.K.W. Nr. 52. (підпис нечиткий) — L. S."

Наведеним рішенням допустилася окружна виборча комісія нарушення соймового виборчого закону. А саме: Соймовий закон допускає лише гривну 20.000 мп. і не знає ніяких репресій в роді військових залог. Власти не можуть оправдуватися, що істнує якийсь розпорядок міністра внутрішніх справ, тому, що міністер внутрішніх справ в правовірній державі не має права заміняти постанов соймових законів. Заповіджена урядом у Варшаві новеля до соймового закону досі не появилася, не поміщено її у Вістнику державних законів і тому вона не обовязує. Мабуть унікатом в історії людства є переводження виборів при помочі військових карних експедицій.

Що робити взять.

Яких способів уживають наші противники, щоби тільки втягнути українських селян до участи в польських виборах, нехай послужить відозва такої анонімної інституції, як „Окружний Хлопско Інвалідский Комітет виборчий з осідком в Бережанах", яку подаємо в оригіналі:

„Горожани!

В часі коли ряди героїв-жовнірів ішли в бій то громадянство ишло до них з словами потіхи і розради загріваючи до видержання в бою, та навіть з матеряльною допомогою.

Нині уже маємо часи повоєнні, часи спокою! Многі що станули в обороні своєї вітчини до своїх домів та родин не повернуло, богато вернуло покалічених і хорих і лише де кого ощадила доля.

Громадяньство якими доля идучих в бій не була байдужею мусить дальше опікувати ся тими що повернули домів і допомоги сей потрибують.

Тепер як ще нам всім відомо маємо час перед вибирчий, час праці і партийних змагань, отже час, в якім суспільність, не могучи оказати окалічинним матеряльної помочі повинна прихилити ся до борби о представника цих окалічілих інвалідів в Соймі законодавчім.

В тій цілі зорганізував ся Окружний Хлопсько-інвалідський Комітет виборчий з осідком в Бережанах, що в порозомлінню з загалом інвалідів і здемобілізованих вояків виставив яко кандидата на посла до Сойму сина господаря-рільника, інваліди з Біща, Презеса Повітового Кола звязку інвалідів воєн. з Бережан АНТОНОГО ЗАМОЙСКОГО.

Отсим звершаємо ся з горячим закликом до всіх товаришів-інвалідів, про яких судьбу боремо ся, до Вас товариші оружя бувших вояків, з якими спільно ми проливали крот до Вас поважані господарі рільники яких сини і онуки пішли в кровавий бій, щоби більше до свого любого села не вернути ся, або вернути ся хворими і каліками, до Вас матері вдови і сироти по павших на полі слави, звертаємося до всіх без винку до сеї суспільности без огляду на народовість до бідних знищених і окалічилих наслідком війни маємо і між Поляками, Українцями і Жидами.

Нехай ніхто не ухиляє ся від голосования а більшість інвалідів у нас Українців отже ухиляючись ся від голосования принесемо шкоду тілько бідним. Про долю цих бідаків треба завсігди боронити ся.

Посол інваліда буде дбати не лиш про інвалідів, але і про добро здемобілізованих вояків, материй, вдів і сиріт павших, винищених війною міщан і господарів-рільників і в загалі бідних, бо хто як не він окалічилий, без ноги, може знати лутше біду, біль і терпіння нуждарів.

Ми повинні отсе використати той час спільно працювати і стреміти до спільної мети, а не вірити партійним підшептом і обіцянкам, ковбасі та горівці средству продажности, мусимо всі бажаючи виплатити затяхнений довг вдячности супроти інвалідів за пролиту їх кров, біль, кости, голусовати на кандидата інваліду, безпартийного, але не вибирати кого иньшого в якоісь партії, чи то народової, чи соціялістичної, ендецкої чи иншої.

СТЕПАН ШАХ.

МИКОЛА СУМЦОВ.

(854—1922).

La vita bene spesa lunga e.
Леонардо да Вінчі.

Сумною вісткою поділився дня 4. жовтня ц. р. часопис „Діло" з своїми читачами та усім українським громадянством по цей бік лінії рижського трактату — про смерть Миколи Сумцова. Під першим враженням цеї вістки щирий жаль огортає кождого Українця, кожен мусить схилити з пошаною голову перед великаном таланту, енергії, праці та благородного серця. Покійний Микола Сумцов — це рідка одиниця не лиш серед української ученої громади, але й незвичайна поява на европейськім науковім овиді. Був це дійсно европейської слави учений, на якого українська культура й наука все може бути горда. А при тім ще одна незвичайна характерна риса того великого чоловіка. Крім стисло наукової, університетської праці, був він взірцем найкращого популяризатора науки серед широких селянських мас українського народа. І в однім і в другім напрямі був справжнім мистцем.

Життя і діяльність бл. п. Миколи Федоровича Сумцова звязані нерозривно, як рідко у кого, з одним місцем української території, а саме з Харковом. Харків є містом, де учився, учителював, працював науково, суспільно, де й умер. Харків є дійсно його родинним місцем, хотя родився він в Петрограді (в 1854 р.). Покійний походив з давнього шляхетського роду, що виводився таки з Харківської губернії. Початкову освіту побирав у родинним домі, середню в Харкові у 2-ій харківській гімназії, а вищу — в харківськім університеті на історико-фільольогічнім факультеті, де набрав замилування до української старовини. Покінчив університетські студії в 1878. р. Тут звернув на себе увагу своїми незвичайними природними здібностями і примірною працьовитістю. Вже його перші наукові праці відзначалися бистротою критицизму та глибокою синтезою. При тім оказав відразу велику ерудицію. Наукова карієра так і стелилася перед ним. На 24 ім році життя (в 1878 р.) став приват-доцентом харківського університету по історії російської літератури. На 26-ім році життя (1880 р.) оборонив магістерську дисертацію п. н. „О свадебныхъ обрядахъ по преимуществу русскихъ", що дало йому вже титул універ. професора, а в 1885 р. оборонив докторську дисертацію в праці п. н. „Хлѣбъ въ обрядахъ и пѣсняхъ". В 1888 р. став звичайним професором університету в Харкові і на тім місци оставав вже до кінця свого трудолюбивого, в наукові твори вельми плодовитого життя. Відповідно до зросту наукових його праць, зростали й почести в наукових найвищих установах, як українських так і російських. І так в українських — Наукове Товариство ім. Т. Шевченка у Львові вибрало його своїм дійсним членом, а Українська Академія Наук в Київі іменувала його своїм звичайним членом. З російських — імператорська Академія Наук в С. Петербурзі іменувала його членом кореспондентом, а гідність почесного члена піднесли „Історичне Товариство Нестора-Літописця" в Київі, Губернські Архівні Комісії в Чернигові й у Воронежи, Археольогічний Інститут в Москві та кілька инших українських і російських наукових товариств.

Наукова діяльність Покійного д ра Миколи Сумцова обнимала історію української і російської літератур, етнографію, фольклористику, мистецтво, педагогію й методику народньої (людової) освіти, так зв. „народняго чтенія". За весь час своєї наукової творчости написав по обчисленням бібліографів около 600 ріжних наукових праць розвідок, статтей і публіцистичних заміток, які поміщував переважно в „Киевск-ій Старин-і", „Этнографическ-ім Обозрѣні-і", „Извѣст-іях Имп. Акад. Наук" та дуже багато окремими публікаціями, — пишучи переважно по російськи.

Найважніщими його працями з історії української літератури, (писані по російськи) являються слідуючі: „Инокентій Гизель" (Кіевская Старина 1884 р.), „Іоанникій Галятовскій" (Кіев. Ст. 1884 р.), „Іоаннъ Вышенскій" (Кіев. Ст. 1885 р.), „Лазарь Барановичъ" (Харків — 1885 р.), „Характеристика южнорусской литературы XVII. в." (Кіев. Ст. 1885 р.), „Очерки исторіи южно-русскихъ апокрифическихъ сказаній и пѣсенъ" (Кіев. Ст. 1887 р.), „Историческій очеркъ попытокъ католиковъ ввести въ южную и западную Россію Григоріанскій Календарь" (Кіев. Ст. 1895 р.), „М. П. Старицкій какъ драматургъ" (Изв Имп. Ак. Наук 1908 р.) й инші.

З ряду монографій о легендах, повістях, думах, повірях і побутових обичаях найважніщі є такі: „Очеркъ исторіи колдовства въ Европѣ (Хар. 1878 р.), „О свадебныхъ обрядахъ" (Хар. 1881 р.) і „Къ исторіи малорусскихъ свадебныхъ обычаевъ" (Кіев. Ст. 1883 р.); з етнографії славнозвісна його „Современная малорусская этнографія" в „Київській Старовині" в рр. 1892—96.; а з історії мистецтва монографії „Тимсачки". (Кіев. Ст.

ми не хочемо ніякої партії, ми идемо в імени справедливости та совісти. Віримо, що Ви інваліди бувші вояки, вдови і сироти по них, Ви поважані господарі-рільники виповните свій обовязок, за що з гори шлемо „Спасибіг".

Окружний Хлопсько-Інвалідський Комітет виборчий з осідком в Бережанах".

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Справа участи Росії в конференції.

„Дейлі Кронікль" обговорюючи становище Росії в справі проливів пише, що севрський договір застерігає можливу співучасть Росії при вирішуванню цієї справи. Тимчасом однак, зазначує денник, першим завданням союзників є заключити мир з Туреччиною, чого до тепер формально не переведено. Навпаки, Росія не тільки заключила мир з Туреччиною, але підписала навіть союзний договір з урядом Ангори. Тимчасом не може вона заголошувати ніяких управнених претенсій до участи в наміреній мировій конференції, як також посередничити при заключуванню мира з західними державами. Політика союзників йде, розуміється в тому напрямі, щоби впорядкування справи проливів передати Союзови Народів. Проєктована мирова конференція може на думку денника розвязати не питання в загальних рисах, натомісць подробиці, як очеркнення території проливів і ин. можна би після заключення миру передати окремій комісії до якої запрошено би також Росію. Не треба однак забувати, додає денник, що при розвязці справи проливів треба буде не раз звернутися до Союзу Народів, якого інтереси є тут у великій мірі заангажовані.

Перед конференцією в Муданії.

„Дейлі Телєграф" пише, що союзні держави, які попирають справу звороту Туреччині східної Тракії, не можуть розпочати в Муданії ніякої акції, якої метою було би випередження рішень мирової конференції. Тому Англія мусить настоювати, щоби турецьким військам не було вільно переходити Царданелів так довго, доки справа Тракії не буде окончено вирішена. Є держави, які хочуть взяти участь в конференції вважаючи, що мають право забрати голос в тій справі. На думку „Дейлі Телєграфу" конференцію в Муданії не можна відбути без участи Румунії і Югославії, які є в першу чергу заінтересовані в тій справі.

Вступна конференція.

З Царгороду доносять, що дня 4. ц. м. прибули до Муданії генерали союзних держав і відбули вступну конференцію. О год. 15 стрінулись вони з представником кемалістів, після чого відложено конференцію до 5 ц. м. себто до приїзду грецького делегата.

Франклін Буйльон в Муданії.

З Царгороду доносять, що до Муданії прибув Франклін Буйльон в товаристві царгородського представника національного з'брання Ангори Гаміда Бея.

Початої переговори.

З Царгороду доносять, що переговори між Ісмед Пашою і союзними генералами, вже розпочалися. В конференції візьмуть також участь грецькі делегати, які мали приїхати в середу раном. Колиб приїзд згаданих делегатів опізнився, конференція відбудеться в четвер.

Конференція в Муданії вже зачалася.

„Журналь де Деба" доносить з Царгороду, що конференція в Муданії розпочалася 4. ц. м. перед полуднем. Атенський військовий директоріят вислав одного генерала як свого представника.

Конференція в Муданії.

Аг. Аваса доносить, що до Смирни не наспіли до тепер ніякі вістки про хід конференції в Муданії. В офіціяльних колах заховують глибоку мовчанку. З міродатних джерел доносять, що після закінчення конференції вийде офіціяльне звідомлення. Турецькі політичні кола задивлюються оптимістично на перебіг цеї конференції.

Грецька революція — комедія.

Аг. Райтера доносить з Атен: Твердження французької преси, на чеб грецька революція була тільки комедією, влаштованою в порозумінню з королем Константином, щоби ввести в блуд антанту, викликало в огляду на теперішне становище Франції велике занепокоєння. Англійські круги вважають твердження французької преси як безпідставне, тимбільше, що дипльомати спільно з французьким послом завізвали революціонерів, щоби ставились прихильно до увязнених міністрів б. короля Константина, пояснюючи, що засуд смерти на них, як цего домагались деякі екстремісти, викликав би прикре враження в коаліційних колах. Дипльомати інтересувалися також зарядженнями у звязку з відїздом короля Константина.

Новий грецький король взятий революційним комітетом.

„Морнінг Пост" доносить з Белграду, що нового грецького короля арештовано в королівській палаті і ніхто не може відвідувати його без окремого дозволу революційного комітету. До тепер відвідало його тільки декілька знайомих, м. ин. румунський посол в Атенах. Зачувати, що між венізелістами і революційним комітетом дійшло до порозуміння.

Турки опорожнюють нейтральну полосу.

З Атен доносять, що турецькі війська залишили місцевість Пандерму, яка находиться в обсягу нейтральної полоси. Дарданельський порт Камакалі, де були до тепер Французи, зайняли англійські війська. Застій в турецьких операціях слідний також коло Ісмід, який залишили турецькі війська.

Демонстрації в Атенах.

Німецька преса приносить звістку з Атен, що тимчасовий уряд видав проклямацію, де відкидує намір окупації Тракії в йськами союзників аж до заключення миру. На підставі дальших інформацій німецької преси, в Атенах дійшло до ворожих демонстрацій перед посольствами союзних держав. Воєнні кораблі союзників мали відплисти до Піреус, щоби перейняти там охорону своїх горожан.

Коаліційні війська обсадять Трацію.

Аг. Райтера доносить з Царгорода: В турецьких політичних колах думають, що коаліційні генерали предложать, щоби контингенти коаліційних військ обсадили Трацію постепенно, як покидатимуть її Греки. Вони предложать заведення турецької адміністрації і жандармерії. І коаліційні і турецькі круги сподіються корисного висліду конференції.

Венізельос не їде до Парижа.

З Льондону доносять: Венізельос, котрий вчера вечір задумував виїхати з Льондону до Парижа, щоби стрінутися з Поанкаре, відложив свою подорож на необмежений час.

Венізельос у справі Тракії.

В листі до „Таймс-ів" Венізельос боронить перед твердженням, начеб хотів безоглядно задержати Тракію для Греції. Венізельос заявляється за окупацією Тракії союзниками до часу, як увійде в життя мировий договір.

Вибори до грецького парляменту.

З Атен доносять, що вибори до грецького парляменту відбудуться 18. падолиста.

Великі осінні ВЕЧЕРНИЦІ

З ТАНЦЯМИ.

уладжує Тов. „Українська Захоронна" у Львові, в суботу, 7. ж. ц. р. в комнатах „Української Бесіди" (Народний Дім).

Початок о год. 9. вечір. — Запрошення при касі. 835 2—3

З польських справ

Шлеський сойм.

Начальник Польщі підписав декрет, яким на день 10. жовтня скликує в Катовицях шлеський сойм. В неділю виїзджає до Катовиць польський міністр вн. справ — Каменьскі з головою міжміністерського комітету для шлеських справ — Концевским. Цей комітет основано для санації капарних відносин на Шлеську. Як Поляки вміють санувати відносини, ми — [illegible] прекрасно знаємо. Знають це наші й шлеські Німці.

В Австрійській ставці людності.

Під головуванням Вітоса відбулося в соймі засідання головної управи партії „Пяст", присвячене афері: Ямпольскі - Бриль. Наради були довго бурливі. На зовні покищо продісталася вістка, що справу

1891 р.) і „Леонардо да Вінчь" (Хар 1900 р.)

Будучи професором університету був також він членом, а навіть головою, іспитової комісії для учителів, чинним організатором вищих жіночих педагогічних курсів в Росії і, взірцем педагога-преподавателя. З обсягу педагогіки й дидактики вийшли також цінні статті пера Покійного і під його редакцією опрацьовано вісне й загально в Росії до війни уживане „пособіе для устройства научныхъ и литературныхъ чтеній", що вийшло в Харкові в 1895 1896 рр.*)

Крім наукової праці займався покійний М. Сумцов також широ проявами щоденно-культурного життя українського народа. Доля неграмотних широких українських мас лежала йому на серці. Тому освітньою працею серед народа дуже інтересувався, спомагав працьовників на тій ниві та й сам особисто нею займався. І що саме галузь діяльности М. Сумцова хочу підчеркнути, полишаючи оцінку його наукової праці, значіння наукової його діяльности для української науки та культури, знавцям ученим україністам і фольклористам.

М. Сумцов, як добрий син народу, бачив ту величезну непрогляду прогалину між містом і селом, між інтелігентом і простолюдиною одної і тої самої нації. Розуміє, що такий стан віщує катастрофу в усяких збірних національних змаганнях. Щоби тому зарадити, треба йти в народ й учити його. А учити належить у зрозумілій йому рідній мові, зрозумілим підходячим способом думання, аргументації й уподобання. До такої праці треба підготовки; треба здобути для себе самого знання й пізнати психольогію тих мас, серед котрих і для котрих мається працювати. І здалосяб, що цей учений чоловік, який знав лише бібліотеки, музеї, старі рукописи, університетські салі викладів і слухачів бодай із середньою уже освітою, не зуміє підійти під психольогію широких селянських мас. А прецінь не так! Покійний М. Сумцов належить до найкращих українських популяризаторів без застережень. Його книжечки видані для народа в серії „народнаго чтенія" й в українській мові в Харкові можуть служити взірцем, як писати популярні книжечки. А до таких належать книжечки „Діткам і дорослим" і „Хліборобам" видані в Харкові в 1908 р. Як треба популяризувати навіть найтоншу галузь науки, як пр. твори мистецтва, показав д-р Сумцов в своїй прекрасній книжечці „Леонард з Вінчі" виданій в Харкові. Зразком однак краси популярних писань покійного М. Сумцова являється знаменита його „Географія України", написана в 1918/19 рр., а видана на державний большевицький кошт у Харкові в 1921. р., а яка є без пересади найприступнішою до того часу українською популярною географією Рідного Краю. Тому й не диво, що большевицький комісаріят народньої освіти видав її навіть примусово коштом Всеукраїнського Державного Видавництва в Харкові. І укладаючи сего року календар „Просвіти" на 1923 р. помістив я з цеї „Географії України" Сумцова дві глави, а саме про Волинь і Холмщину, в популярно-научній части календаря, (книжку дістав випадково з Харкова), не передчуваючи зовсім, що це буде вже посмертна публікація.

При цьому слід згадати, що географію сю писав Покійник враз із своєм улюбленим сином Дмитром, який умер несподівано на 42 р. життя в жовтні 1919 р.*) Небіжчик Дмитро Миколаєвич був дослідником по українському природознавству, а займав посаду інспектора Комерційного Училища в Звенигородці і приготовлявся до ряду популярних розвідок по українському природознавству. Зібрав був вже величезний матеріял і запас знання, а студіював ще за порадою батька українську мову та стилістику на живих примірах серед українських сільських мас.

Батько любив сина дуже ніжною любовю і смерть сина зломила старого Миколу Сумцова... „Для мене, як єдиного тепер автора і редактора Географії, ця книжка люба, бо для мене лунає в ній той таємний тахмовний спів чулого серця, котрий обєднує покоління, звязує дітей з батьками, творить національний рух і викликає глибоке почуття любови до живих і померших", — а роздертим серцем кінчить свою посмертну згадку 64-літній старець по своїм „ясної памяти" синови Дмитрі, при кінці згаданої Географії.

Обоє отже працювали над освітою свого народа, над його освідомленням, бо „український нарід вийшов вже на великий шлях са-

---

*) З важніших праць написаних по українськи перед війною слід згадати: „Історичні зразки українського літературного єднання" (Київ 1907), „Малюнки з життя українського народнього слова" (Харків 1910) й „Українські Дума" (Львів 1914), які вийшли в привітну книгу Іванови Франкови в сорокліття його письменницької праці.

*) Вістка про смерть Дм. Сумцова дійшла до Галичини в 1919 р., але у зміненім виді, а саме подано, що умер батько проф. Микола Сумцов і тому київські українські часописи, як от „Нова Рада" а за ними й галицькі (станиславівська „Республіка") помістили були некрольоги про нього.

Була отже помилка, а не фальшифікація.

віддано партійному судови. Крім сього справу розгляне суд чести. Людовецькі вожаки побоялися зраву зайняти становище. Бояться скандалу підчас виборів.

Як подає кореспондент „Хвілі", Бриль запевнює, що зложить мандат, якщо один з цих судів виявде для нього некорисно. З цієї заяви виходить, що в управі мають перевагу прихильники Бриля. Вони мимо гармідеру, який спричинила афера Бриль Ямпольські, недопустять до шофнення кандидатури Бриля. У кождого з них смалець на голові. Скомпромітований Бриль міг би здемаскувати ще й инших своїх партійних товаришів, що спільно з ним провадили зделки.

Кандидати на президентуру Польщі.

Польська преса вичислює отсі особи як кандидатів на президентуру Польщі: Юзеф Пілсудскі теперішний начальник Польщі, вшехпольський рабін — Роман Дмовскі, пяніст з театральним жестом — Ігнаци Падеревскі, б. премієр — проф. Поніковскі б. премієр Тугут (з партії „Визволенє") і ославлений генерал Юзеф Галлер (кресовий поміщик).

Можна собі уявити, якими засобами будуть поборювати себе табори, що стоять поза поодинокими згаданими кандидатами.

Конференц'я в Ревлі.

Риська преса подає, що в Ревлі відбудеться 8. жовтня з'їзд міністрів заграничних справ Латвії, Естонії, Фінляндії і Польщі. З Польщі приїжджає Нарутович.

Уневажнення і очер[illegible] виборчих ліст.

Польська державна виборча комісія на засіданню 4. с. м. затвердила 14 державних ліст до сенату і 19 до сойму. Уневажнено ліст ч. 21 (незалежні соціялісти) до сойму. Ліста ч. 19 до сойму взята назад. До сенату уневажнено листу ч. 20 (жидівські людовці з Прилуцьким на чолі). Не заголошено ліст до сенату до отсих соймових ліст: ч. 4 (жидівські робітники), ч. 11, 17 і 18. Ліста ч. 19 взята назад. До сойму і сенату затверджено отсі листи: ч. 1 (ПСЛ.), з якої счеркнено д-ра Грека, котрий не здложив заяви про свою згоду кандидувати; ч. 2 (ППС.), з якої счеркнено пос. Клеменсевіча до сойму; ч. 3 (Визволенє), з якої счеркнено д-ра Яніка і Даюбіньску до сенату; ч. 5 (Комуністи); ч. 6 (Ради Людове); ч. 7 (НПР.); ч. 8 Християнське Зєдинення Єдности Народовей); ч. 10 (Унія державно-демократична), з якої счеркнено до сойму Стесловіча, В. Маковского, Колішера, Каменецкого і Гелжиньского, а до сенату Нарутовіча, Левенштайна, Зд. Тарновского (ні один з них не вніс заголошення); ч. 12 (Польське Центрум) з якої счеркнено 16 імен до сойму; ч. 13 (ПСЛ. — лівиця), з якої счеркнено 14 імен до сойму; ч. 14 (Міщанське Центрум); ч. 15 (група кс. Оконя), в якій счеркнено половину кандидатів; ч. 16 (блок національних меншостей), в якій счеркнено Шіпера; ч. 20 (Паньствови Звьонзек Кресови) на якій є м. и. міністр Нарутович. Тільки до сойму принято листи ч. 4, 18 і 20. Генеральна виборча комісія збереться тайно після виборів.

Платіть партійний податок!!! Посилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поміще 509 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Турки і большевики.

З Москви повідомляють, що комісар по військовим справам федеративного союзу закавказьких совітських республик Єлява виїхав з Тифліса до Анґори для наради з начальником штаба турецької армії.

Приятелі помиряйся.

В „Накануне" надрукована заява редакції, яка вияснює суперечку між редакційною колегією і Ключніковим і Потехіним, яке викликало вихід цих останніх з редакції. Тепер суперечка вияснена і як редакція „Накануне" так і Ключніков з Потехіним виз[illegible] бажаним дальше ва[illegible] ництво.

Еррйо в Росії.

Французький діяч Еррйо, який прибув до совітської Росії для студіованя тамошніх відносин, відвідав Нижегородський ярмарок; як інформують „Ізвестія", він заявив, що задоволений всім, що бачив і обіцяв ужити заходів для відновлення торговельних зносин Франції з совітською Росією.

Поворот пароплавів.

Совітські газети повідомляють, що англійський уряд дав згоду на поворот большевикам пароплавів Добровольної фльоти: „Вологда", „Красноярськ", „Курськ", „Катеринослав", „Каменець Подільський", „Новгород", „Воронїж", „Тамбов" і „Ярославль".

Петлюра большевиків в Бухарі.

З Баку повідомляють про поразку совітських військ в Центральній Азії. Командуючий совітським військом вислав делегатів до бухарського еміра для того, щоб встановити перемиря. Встановлено такі умови: 1) визнання совітським урядом монархістичного уряду Бухари; 2) евакуація Бухари, Ташкента і залізничих шляхів совітським військом; 3) виплата певної суми совітським урядом на користь Бухарської держави.

Ці умови, приняті совітськими делегатами, мають стати вихідною точкою при мирних переговорах.

Російсько-східня торговельна палата.

В цілях розвитку банківських операцій зі сходом совітський комісарят по торговельних справах утворює російську-східну торговельну палату. Ця палата буде мати своїм завданням відновлення російської торговлі з Туреччиною, Хінами і Бухарою.

Большевики і Литва.

Представник РСФСР. в Литві звернувся до литовського уряду з нотою з приводу пропозиції держав антанти литовському уряду прийняти постанови версайльського трактату відносно ріки Німаня. Совітський представник заявив, що совітський уряд не визнає жадного розвязання справи Німаня, яке буде переведено без його участи. На його думку ця справа повинна бути розвязана спільно всіма прибережними до Німаня державами не вилучаючи білоруської соціялістичної республики.

Озброєння совітів.

„Times" передають з авторітетних джерел, що совітський уряд закуповлює тепер в Італії велику кількість зброї. Відомі заводи „Fiat" одержали великі замовлення на панцерні автомобілі, автобуси і здається також кулемети.

В дмова большевиків від своїх замовлень.

Німецька преса сповіщає, що совітський уряд відмовився від замовлення на 608 паротягів на тій підставі, що ці паротяги являються занадто важкими для старих російських залізничих мостів.

Безпартійні кооператори.

На третьому зібранню уповноважених Центросоюза, що відбулось в Москві 1. липня 1922. року, в склад нового правління поруч з комуністами вибрані також й безпартійні кооператори, в числі їх колишній міністр тимчасового уряду Некрасов. З приводу свойого вступу до правління Центросоюзу безпартійні випустили декларацію, в якій закликають старих кооператорів йти на відповідальні посади в Центросоюз.

На Волзі.

„Ізвестія" друкують картини з сучасного стану надволжанських губерній. Подаємо з них окремі характеристичні місця:

„Їду з м. Дергачі в одно з степових сел. По обидва боки шляху, куди не глянеш, степ, незораний степ, а орлами що літають над ним. Прекрасні, але сумні картини. А раніше тут — оповідає візник — й клаптини незораного не було. Землі бракувало. Багато на Сибір переселялось. Скільки ми проїхали — 25—30 верст, а стрінули агронома на верблюді. А раніше в цю пору, не перестаючи вози з мукою скрипіли. Бачили в місті шпіхліри. Мідіони пудів збіжжа в них завжди було, на дергачівських млинах що дня мололи 10.000 пудів.

Тільки під самим селом починаються селянські засіви. Але які нужденні! Можна довго стояти й думати: був тут засів, чи не було".

„Гострий брак робочої худоби в Заволжі — найболючійша справа селянського господарства. По дергачівському повіту худоби лишилось в середньому 36 відсотків. Дійних коров коло 50 відсотків. По волостях калдінській і липській робочої худоби — 11 відсотків, по осипо-гайській 10 відсотків, по сафарівській 20 відсотків. Треба мати на увазі, що цей відсоток взятий по відношенню до 1921 р., коли кількість худоби була менше потрібної, бо упадок селянського господарства почався 1914 р.".

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"! Жертви просяться слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Дописи з краю.

Березівщина.

Занепад рідної людности. — Виборчий махер.

В березівськім повіті не має вже зовсім чисто українських сіл, бо всюди наша людність помішана з Поляками. Але коли польська людність за допомогою своєї інтеліґенції бере активну участь в організаційнім житю, українська сидить зовсім пасивно, а то копає рови собі під ногами. Наші „Народні Доми" в селах, як Селиска, Володж, Глудно і ин., де находяться ріжні народні інституції, як читальні „Просвіти", „Сокіл", „Райфайзенки", Рочдельські спілки" „Сільський Господар", де часто відбувалися аматорські вистави й концерти, нині стоять позамикані і лиш сільська дітвора оббиває камінням їх мури.

На перший погляд вину приписати би можна місцевій інтеліґенції, головно священикам. Та не годі зробити. Тутешня людність так здеморалізована, а до цего підущована польською стороною, що лиш до того спосібна, щоби робити до староства доноси на своїх священиків за „zdradę państwa", а свої „Народні Доми" хоче віддати на мешкання жандармам, то на сільську школу, до якої тут мають рівне право не лиш[illegible] Жиди та Поляки.

На горизонті березівського повіту виринає тепер Данило Стецик, дяк в селі Глудно, колись відомий організатор аматорських вистав і концертів, а нині перший агітатор пана Трійського, поміщика в Селисках-Гдичин, та кандидата на посла до варшавського сойму. І не за яку-будь „ковбасу" він піднявся цего хвалебного діла. Поминаючи всі зачети на агітацію, поїздки по селах, віча та грошеву й иншу винагороду, він має обіцяне стати дяком в селі Селисках (шкода лиш, що це не від пана поміщика залежить, але від місцевого пароха), а його жінка, звичайна селянка має дістати тут посаду народної учительки. От на що дався зловити колишній „щирий" Українець — Данило Стецик! Виявалось би це все жартом, коли не тяжкий час — вибори.

Енєй.

Жабе, пов. Ков'в.

Гуцульські злидні. — Кампанія проти „Дністра".

Посипалися на наші гори всілякі блага. Посуха, голод, данина, пошестні недуги, помір на вівці, приготування до виборів, тільки того, що май відержати не можна. Боришка (бараболя) через посуху

не вродилася, сіно не дописало, не буде чим маржини зимувати, а у Гуцуля маржина (худоба) це єдиноке майно. Ще й пошестними недугами Господь мир хрещений карає. Різня і тиф не вигасають, люди гинуть як мухи, а помочі ніякої, замість лікаря, шлють нам виборчих агітаторів, замість ліків насилають цілими пачками хрунівську бібулу „Рідний Край" і „Хлопську Правду", хоча цієї погані Гуцул і до руки не візьме.

Останніми днями робиться підготування до майбутніх варшавських виборів. Відомі інсценізатори гуцульського льояліям'у і фабриканти делегацій до Варшави брати Пшибиловські вербують хрунів до комітетів виборчих і оглядаються за кандидатами. По горах ходить непровірена чутка, що цей хрунівський комітет звернувся до Петра Шикирика, щоби кандидував. Тут ніхто не йме віри, щоби Шикирик, котрий в 19 9 р. послував до Національної Ради в Станиславові, тепер з хрунями пескудився, та ще і в часі, як його тесть Михайло Гайчук переслідуваний, мов дикий звір, схоронився аж в чеській державі й до тепер не вернув. До комітету виборчого братів Пшибиловских ніодин Гуцул не належить, лише самі зайди і хрунь. Наша Гуцулія не така наївна, знає хто їй друг, а хто враг, на мінівці не піде і одноцільного фронту не зломить, а зі зрадниками зведе рахунок, як би такі знайшлися.

Скажу кілька слів про братів Пшибиловских, най світ знає, що це за птиці. Старший брат Владислав, бувший власник Бистреця, тепер агент охрани. На старість оженився з Гуцулкою з Ворохти і будем переїшов на нашу віру, щоби лекше було людей туманити. Між Гуцулами він „Русин", між Ляхами Лях, а з поліцією „за пан брат". Молодший Станіслав, також бувший поміщик, тепер печеняр і власник двох незаконних жінок та копиці діток. Мешкає на Криворівни. Дивиться, де з комина куриться, та й йде гостювати. Гуцулія називає згірдно обох достойних братів „друками" і оминає їх як злющих собак. Ось такі то меценати роблять у горах приготування до виборів. Добродійства закона про знесення вийкового стану даються відчувати і у нас таки на наших хребтах. А може це перші подуви воєвідської автономії? Державна поліція так людям доскулює, що вже не до видержання. Тепер забороняють обезпечати будинки в „Дністрі", силують йди до якоїсь варшавської асекурації. Оноді вчепилися тутешнього „Дністрового" агента Івана Вірстюка і мучили кат зна за що. Тягали по протоколах, переводили у його труси, грозили криміналом і вкінци заборонили обезпечати людське майно в українськім товаристві „Дністер". Хіба-ж під Польщею і асекурація належить до поліції? Може би начальна команда поліції у Варшаві повчила панів поліційників, що до їх належить, а що ні. Ми хоча далеко від Варшави, а знаємо, що примус асекураційний ще не обовязує і ніхто, навіть поліція не має права забороняти людям обезпечатися, де їм подобається. *Гуцул.*

Присилайте складки на пресовий фонд на нн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

РІЖНІ ВІСТИ.

По лінії Чічеріна.

„Kurjer Poranny" пише: „Зложивши візиту міністрові заєкорд. справ Нарутовичеви, Чічерін опустив Варшаву.

Виїзди візити большевицького комісаря у Варшаві мабуть не є такі, яких він сподівався. Спровокування відповідальних чинників до виразного вияснення становища Польщі до випадків на близькому Сході, охота зловити нитку, що вела б до клубка букарештенських розмов, не повелися буржуазному представникови пролєтарських республик.

Представники польського уряду в розмові з Чічеріном підкреслили, що тільки звертають пильну увагу на випадки, що розвиваються на Балкані, не тільки з приводу сусідських відносин, а також тому, що Браїла і Галац є транзитовими пристанями для Польщі. Польський уряд є переконаний, що ситуація на Сході не доведе до збройного конфлікту. Чічерін нічого більше не довідався і його візита пляно вана на широку скалю, закінчилася неудачним блефом.

Наради над конституцією в ірляндському парляменті.

З Дебліна доносять, що парлямент вільної ірляндської держави радить дальше над конституцією. Розглянено м. и. форму присяги на вірність королеви. Зміст цієї присяги долучено, як відомо, до точок англійсько-ірляндського договору і урочисто потверджено підписами делегатів обох сторін на мировій конференції. До тепер обговорено більшість статей конституції.

Бої в Ірляндії.

Аг. Вольфа доносить, що місцевість Омет, віддалену 70 км. від Белфесту, здобули після тригодинної завзятої боротьби повстанці. Вони мали 10 убитих і 13 ранених.

Амнестія для ірляндських повстанців.

Аг. Райтера доносить, що ірляндський уряд видав проклямацію, де обіцює повну амнестію тим повстанцям, які зложать зброю до 15. жовтня н. р.

Справа міжсоюзних довгів в Америці.

На конференції американських банкирів відомий американський фінансіст Леман заявив м. и., що опінія публична як в Америці, так і в Европі не привязує великого значіння до справи міжсоюзних довгів і справ відшкодовань. Бесідник наклікує Американців, щоби передумали, чи не треба булоб анулювати деякі довги союзників в Америці.

Америка і брісельська фінансова конференція.

З Вашінгтону доносять до „Матена", що Злучені Держави не візьмуть рішучо участи в брісельській фінансовій конференції, яка обговорюватиме справу відшкодовань. „Суар" перестерігає політичні кола і публичну опінію, щоби не привязували надмірно великої ваги до американської подорожі англійського секретаря фінансів сер Роберта Горна. Фінансова конференція збереться в Брісселі щойно під кінець січня 1923 р.

Перед утворенням нового чехословецького кабінету.

„Народні Політіка" доносить з Праги, що справа утворення нового кабінету стрічає несподівано нові труднощі. Вияснення положення треба надіятись щойно після закінчення спільної конференції між пп. Масариком, Бенешом і Свеглею.

Новий конгрес.

З Амстердаму доносять: Міжнародний комітет професійних союзів різних держав видав на днях звідомлення, де пише про скликання світового конгресу мира, який трватиме від 10. жовтня до 15. грудня н. р. Комітет рішив дати цему конгресові закраску міжнародньої мировой маніфестації.

Шанцер пов спізну Австрії.

„N. Fr. Pr." доносить з Риму, Шанцер заявив представникови „Джорнале д'Італія", що порозуміння, яке послідувало в Женеві в справі Австрії, означає політичну і територіяльну стабілізацію Австрії й усуває всякі небезпеки розвязки австрійського питання. Італія одержала в контрольній системі Австрії, ухваленій в Женеві, визначну роль

Шість жертов на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Поз. Тов-а Кредитового „Віра" в Рем. Руськ.

НОВИНКИ.

— **К нейшати.** (28) число „Діла" сконфісковано за частину „Тернопільського Вістника" і за деякі дописи з краю.

— **„Свобода".** Вийшло третє число народного тижневика: „Свободи" з таким змістом: Українська держава, Недотримані умови, З історії села Березова, Рідна школа, Пояснення програми Народної Трудової партії, Польські вибори і Східна Галичина, В краю неспокій, По широкім світі, Дописи з краю, Хто нам поможе?, Новинки, Розрада, Оповістки.

— **Чи дійсно хрунь, чи тільки цікавість?** Нам пишуть: В селі Воля велика коло Миколаєва велике обурення на членів виділу читальні: Михайла Дереша, Стефана Брия, Івана Луцишина і Василя Гузя — за те, що вони 29. вересня ходили на хрунівські збори до Жидачева, які скликав відомий наймит — Сидір Твердохліб. Їх в селі підозрівають, що запродалися Твердохлібови, котрий тепер грасує в Жидачівщині і скуповує собі прихильників.

— **Жінка Махна арештована.** Як відомо, жінка отамана Махна була втікла з табору інтернованих у Сташкові. Сьогоднішна преса доносить, що поліції удалося арештувати її на залізничній лінії Сташково-Кутно. Отаманша Махно мала намір втечи до Росії. Арештовану відставлено до Варшави.

— **Золота валюта в Австрії.** Перший раз від часу істнования австрійська республика випустила золоту валюту. На коронах давнього формату видно австрійського орла і напись: „Republik Oesterreich".

— **Комплікують.** Польське міністерство військових справ своїм наказом з дня 11. вересня продовжило речинець заголошування до

ОПРИШКИ.

ОСИП МАКОВЕЙ

В лісах відомого обивателя Східної Малопольщі, пана Ізидора Погоржельского, котрий ще перед двома роками називався цілком по грецьки, як Ахіллес: Іцко Погоріллес, замножилися по війні дуже немилі сотворіння: дикі свині і опришки. Одних і других пан Погоржельскі не терпів і ніколи на них не полював, але, щоби прислужитися вітчині, старався позбутися їх радикально; казав рубати ліси без пощади і дерево вивозив у світ. Сей спосіб був без сумніву добрий і по літах був би певно увільнив цілу околицю від диких свиней і опришків. Що з того, коли лісів було за богато і то з такими неприступними дебрами, що люде звідтам і за дармо не хотіли дров брати; до залізниці було далеко, коней було за мало, рубачів лакомих на зарібок ще менше, — через те ліси росли собі спокійно дальше і давали безпечний захист диким свиням і опришкам.

Що дикі свині бувають по лісах, се кождий знає і не чудується занадто; вони врешті не такі страшні і небезпечні, а спечені є навіть смачні. Инше діло з опришками. Нема такого власника лісів на світі, котрий бажав би мати сю звірину у себе; пожитку з неї нема жадного, а шкоди без міри. Опришки пана Погоржельского (коли так можна сказати, бо він мабуть тільки свині з ліса уважав за свої) убили в околиці двох богатих Жидів і ограбили кількох Українців, що з Канади привезли доляри. Хоч Погоржельскі не був ані Жидом ані Українцем, лише правдивим римо-кат. Поляком-дідичем, проте він боявся своїх опришків і, щоби їх не дратувати, проживав далеко у Львові, де можна спати спокійнійше.

Таким способом опришки були дійсними панами в його лісах і своїми вчинками нагадували людям колишню милу романтику з Яносіками і Довбушами та свідчили прекрасно про це, які величні здобутки принесла людям світова війна у двайцятім столітю. Принесла правдивих лісових опришків, котрих колись оспівували поети цілого світа! Дійсно, як давнійші опришки, так і сі новітні були страшні тільки для богачів, бідних вони не займали.

Покладаючись на сю великодушність опришків і на свою бідноту, вибралася відома театральна дружина Ганчаровського чотирма підводами на ніч в дорогу до недалекого містечка Б., де мала давати вистави. Не було в неї ніякого страху перед розбійниками, бо голий розбою не боїться; за те була в неї артистична фантазія і до деякої міри навіть охота зазнати сильних вражінь. Тут були відважні характери, знані зі сцени і описувані нераз в часописах. Н. пр. відома артистка Бреньковська, котра на 30-літній ювилей своєї сценічної праці сама грала „Наталку Полтавку" і дала доказ, що не тільки ця Наталка мимо своїх сто літ з причинком є вічно молода, але і Бреньковська ані не думає старітися, — просто баба-невмірака, pendent до славного козака невмірахи. Тут їхав знаний бас Дяченко, котрий в житю тільки раз упився перед двайцяти роками, а потім уже щодня тільки доливав і ніколи не був тверезий. Тут був і воєнний чоловік, 23-літній полковник з наддніпрянської армії, великий любитель „духів" (перфум), котрий по невдачах свого отамана виспівував славу України зі сцени, опікувався артисткою Вандою, по псевдоніму Степовою, і при її помочі якось коротав свій вік. І богато инших славних і на все здатних артистів і артисток їхало на возах, балакаючи собі та приспівуючи безжурно.

Ніч була тепла, ясна, місячна — і артистичні серця розпливались в роскошах. До місячних ночей, як відомо, дуже надаються українські пісні, отже ті пісні гомоніли тепер в лісах пана Погоржельского і на перекір всім політичним обставинам, надавали тим лісам безкарно український кольорит. Вози з артистами відзивалися як крилоси, по черзі, часом голоси зливалися разом — і хор міг зворушити хоч кого, а не лише самих співаків. Відспівали вже: Ой місяцю, місяченьку, Ніч яка зоряна, Реве та стогне, У полі могила — і богато инших пісень, почім на хвилину затихли, мов задрімали.

Коли тут на першім возі бас, преславний бас Дяченко несподівано пробудився зі своєї дрімоти, випив решту горівки із фляшки і на вдивовижу всім зорям, лісам і товаришам як заревів: „Гей браття опришки, долийте до чарки!" — то просто дерева позгинав своїм голосом. Се так у війну часом гарматa несподівано гримнула і чоловік аж до долу хилився від натиску повітря і почувань. І не всп в ще бас докінчити пісні, коли біля його воза зявився опришок у військовій одежі з крісом (тепер, як відомо, всі опришки носяться по воєнному), простяг свою фляшку з горівкою до баса і промовив з радістю: — Слічне! чудовне! Я пану долеєн до чарки! Пій пан! Цо за глос! Буй сен пан Бога — то так, як би чтири бикі одразу ричали...

(Докінчення буде.)

ТЕЛЄГРАМИ.

Пропав абдикаційний документ.

Бордо. (ПАТ.) Абдикаційний документ грецького короля Константина, котрий вислано до державної друкарні, — пропав. Стало ся це в ініціативи грецьких офіцирів, мабуть вірних королеви. Вони цим способом хотіли не допустити до оголошення документу.

Конференція в Мудані.

Царгород. (ПАТ.) Райтер. Ген. Гернштен отвкраючи конференцію в Мудані, відчитав програму праць конференції, опісля Ісмет Паша потвердив, що ангорське правительство акцептує принципи, висловлені в союзницькій ноті. Пізніще конференція рацила над предложеннями ген. Шарпі, що торкаються адміністрації на території Тракії.

Зазив до доб. служби.

Атени. (ПАТ.). Райтер. Мін. війни звернувся з зазивом до всіх необнятих мобілізацією, а здібних до військової служби горожан, щоби зголошувалися до війська яко добровольці.

Кавказькі республики і східна справа.

Москва (ПАТ.) Совітські кавказькі республики Азербейджану, Вірменії і Грузії вислали ноту до правительств Франції, Італії, Греції, Румунії, Болгарії, Югославії й Єгипту, в котрій протестують проти скликання конференції в справі близького Сходу, а головно в справі проток без участи заінтересованих держав. Совітські кавказькі республики прилучуються вповні до ноти російського правительства з дня 24. вересня, заявляючи, що разом з Росією, Азербейджан, Вірменія і Грузія не признають ніякого рішення в справі проток, ухваленого без їх участи і проти їх інтересів.

Маневри сов. фльоти.

Москва. (ПАТ.) Народній комісар для морських справ заявив: Перша часть маневрів балтійської фльоти виявила, що балтійська фльота разом з кріпостю Кронштадту становлять поважну оборону проти евентуальної атаки від сторони моря на Петроград.

Думісія чеського габінету.

Прага. (ПАТ.) ЧПБ. На сьогоднішному засіданню Ради мін. весь кабінет зголосив димісію, котру Масарик прийняв. Новий кабінет утворився так: през. мін. Свегля (реп.), мін. нар. обор. Уджаль (реп.), вн. сп. Малїпетер (реп.), хліборобства д-р Годжа (реп.), сусп. оп. Габерман (с. д.), просвіти Бехине (с. д.), публ. роб. Срба (с. д.), уніфікації д р Макарович (с. д.), залізниць Стрібрни (с. д.), почт Франке (н. с.), апров. Тучни (н. с.), справедл. Долянски (люд.), здоровля Шрамек (л.), фінанс. д-р Рашін (н. д.), торг. Новак (н. д.), загр. Бенеш, Словаччина Каляй.

Справа Тракії.

Царгород. (ПАТ.) Райтер Ісмед Паша заждав міжсоюзної контролі в Тракії, зрезигнував із заведення турецької адміністрації і предложив поставити здовж Марічи кордон союзних військ. Пова Маріцою булаб неутральна стрефа. Коаліційні генерали заявили що всі пропозиції в справі адміністраційних заряджень мають апробувати заступлені ними правительства.

розмовлятись повинна людина в своєрідній мові.

Боюсь, що якщо ми ще довше будемо надумуватися, не тільки не будемо спосібні сповнити заповіт Апост. Престола поручений нам в справі Сходу, але противно, посередно причинимося до цього, що наш народ неминуче покине нас і піде там, де хвалять Бога зрозумілою йому мовою. Катехит.

Поаїр! Січи!

Четвертий місяць виходить січовий часопис „Січові Вісти".

Котра „Січ" ще досі не подала до свого часопису відомостей про своє відновлення, склад старшини, — звіту з дотеперішньої своєї діяльности?!

Котра „Січ" ще досі не відновила своєї діяльности?!

Памятайте, що в організації і обєднанню сила! В кожнім селі, чи місті чи місточку, де тільки лунає українська мова, мусить бути заложене гімнастично - пожарниче т во „Січ"!

„Січ" скріпляє духа народнього! „Січ" несе поміч селу в нещастю!

Подавайте відомости про відновлені Товариства!

Відновлюте „Січи", де вони ще приспані воєнним лихоліттям!

Закладайте „Січи" там, де їх досі ще не було!

Передплачуйте свій часопис „Січові вісти"!

Набувайте статут гімн. пожарн. т-ва „Січ", який вийшов вже з друку!

Одно число „Січових вістей" чи один примірник статута коштує 100 мп. При замовленню 5 і більше чисел „Січових вістей" 20 прц. опусту.

За всякими інформаціями звертайтесь до редакції „Січових вістей", або до „Повітової Січи" у Львові на адресу: д-р Р. Дашкевич Львів, Собіщина 7.

Лист до Редакції.

Високоповажний Пане Редакторе!

Не відмовтеся помістити на сторінках Вашого органу цих кілька стрічок:

Львівська „Газета поранна" в статейці „Роздвоєння в українському таборі" кидає нікчемні інсинуації, немовто до нас звертався хтонебудь зі Львова що до зміни погляду в справі стан вища до виборів і немовто ми признали засадничо потребу ревізії.

Заявляємо отсим, що всі ці наклепи „Газети поранної" є позбавлені всякої основи, є дешевенькою провокацією, обчисленою на введення замішання серед одностайного українського громадянства, до захитання його становища. Всі ці поголоски просто виссані з пальця, бо ані ніхто до нас не звертався в тій справі, ані ми не змінили й не мо ли змінити своєї думки, одногідної з цілим українським загалом. З цього ясно лише одно: чим близче до виборів, тим більше вирине подібних провокаційних звісток. Як у всіх инших проявах, так і тут наше громадянство виявить повну відпорність.

Перемишл, 4. жовтня 1922.

Д-р Вол. Загайкевич. Дмитро Греголинський.

Курс грошей.

Львів, дня 4. жовтня 1922.

Доляри американські	9.175—9.220
„ „ (1. і 2-ки	9.075—9.120
Доляри канадійські	9.025—9.070
„ „ (1. і 2-ки	8.925—8.975
Марки німецькі	4·80 - 4·90
„ „ (сотки)	4·50—4·75
„ „ (дрібні)	4·25—4·60
Леї румунські	52·00—54·50
„ „ (дрібні)	51·00—53·50
Корони чеські	290·00—295·00
„ „ (дрібні)	270·00—285·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	35·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00 - 14·00
„ 1. і 2-ки	0·40 - 0·50
Рублі 5-сотки	130—160
„ сотки	130—160
„ 25-ки	110—130
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000 ки	20·00—30·00
„ „ 250-ти	15·00—20·00
Карбованці	1·50 - 2·00
Гривні	4·00—7·00
Франки французькі	670·00 - 700·00
Фунти стерлінгів	39.000·00—40.000·00
Франки швайцарські	1.650·00—1.700·00

Золото.

20 кор.	31.000·00—32.000·00
20 франк.	30.000·00—32.000·00
20 марок нім.	31.500·00—32.500·00
фунти стерлінгів	34.000·00—34.600·00
10 рубл.	38.000·00—39.000·00
Доляри	8.000·00—8.700·00

Срібло.

Корони австр.	620·00—650·00
5 кор. австр.	3.400·00—3.450·00
Фльорени австр.	1.550·00—1.600·00
Рублі	2.450·00—2.500·00
Копійки	14·00—14·50
Доляри американські	6.000·00—6.150·00
„ „ полов. і 1/4	5.000·00—5.050·00
Доляри канадійські	5.000·00—5.100·00
„ дрібні	4.500·00—4.550·00
Леї румунські	655·00—670·00

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" зложили в вересни ц. р. на квітар в мп.: чит. „Просвіти" Волцнів 7000, І. Валицький 2000, д-р В. Кульчицький 1000, Службовики „Дністра" 11.040, Л. Гузар 5000, А. Мигаль зб. у Львові 26200, Учит. Збір академічної гімназії (Філії) 7500, о. Бучацький 1000, 1000, Центральне Бюро оголошень Копернника 1000, Л. Пилипець 2000, В. Передяткевич 2000, Учит. Збір шк. „Шашкевича" 11400, У. П. Т. Богородчани 23852, Кр. Амат. Явче 4000, гром. Добрянн 1100, В. Рижевський 8000, П. Чубатий 3000, І. Паламар 2000, І. Сквиртнянський збір. 8600, з Кольбушови: Н. Н. 300, Н. Н. 1000, Н. Н. 500, 2000, 1000, 1000, 500, 1000, 500, 500, 500, 500, М. Придаткевич 1000 і 1000, М. Береза 100, о. Головацький 1000, проф. Масляк 500, о. проф. Шпитковський 2000, д-р Кучера 1000, Учит. Збір акад. гімн (голов.) 14500, д-р В. Левицький 1000, Учит. Збір держ. сем. курсів 20000, Службовики „Доменів" 5150, С. Кізима 5000, інж. Котис 207 20, А. Лазорко 2000, А. Микитка 2140, У. П. Т. Мостиська 12314, В. Островнч 3000, І. Буя 2100, рад. Громницький 400, Учит. Збір шк. „Шашкевича" з прив. імянин дир. Бісікевича 5500, Матвійчук 1000, Бачинський 1000, Снилик 1000, О. Кльочак 2000, А. Березкий 2000, М. Ластовецький, 2000, У. П. Т. Тернопіль 105000, проф. Оленко 500, П. П. Пенфецькі 1000, Д. Лукашевич 25000, Д. Щербінський 1000, П. Бунак 1000, складачі друк. „Діло" 3080, О. Фащевич збір. 4290, Р. Бачинський 1000, збір. в церкві св. П. і Павла 2527, о А. Гаврищак 3000, гром. Збоїска 21500, О. Стрільбицький 100, С. Гайдучок 10000, о. П. Чужак 6500, збір. в Губині 1300, збір. в Соколці, К. Малицька збір. 6300, І. Кравців 100, Л. Данилюк 1000, Пластунки 23. пл. полк. 6000, І. Терпиляк 1800, Ю. Тибінка 500, чит. „Просвіти" Городецьке 3000, о. Й. Александрович 8460, Олинець збір. у Львові 8780, Лікарі 6000, Адвокати 2100, Мигаль збір. у Львові 58610, з пушки Народної Торгови 892, Учительський Збір акад. гімн. (Філія) 20400, С. Ортинський 6000, Службовики „Дністра" 11.200, М. Вербенець 10000.

---

†

ІНЖ.

Михайло Безпалко

помер скоропостижно в шпитали у Львові 5. X. 1922.

Похорони відбудуться в суботу, 7. ц. м., о год. 4-ій пополудни з Анатомії при вул. Пекарській 52., на які запрошує Приятелів і Знайомих Покійного РІДНЯ.

приділу землі на „кресах". Земля буде приділена жовнірам і охотникам, уроджених на „кресах".

— **Пристанок в Дові.** З днем 1. жовтня урухомлено новий пристанок в Дові, на лінії Делятин-Яремче.

— **І німецькі залізниці дорожіють.** З днем 1. листопада особова тарифа німецьких залізниць подорожіє на 100 прц.

— **Гінденбург грозить.** В день 75-літнього ювилею уродин, до Гінденбурга прибули різні делегації з цілої Німеччини. Гінденбург виголосив промову, в якій заявив, що незадовго прийде день пімсти німецького народу, за свою кривду і поневолення.

— **В неділю дня 8 жовтня 1922** о годині 1-ій по пол. відбудеться всенародне віче в Станиславові в домівці українського „Сокола" при вул. Третього Мая ч. 18 Виголоситься слідуючі реферати: 1) Наше теперішнє положення — і вибори; 2) Справа нашого шкільництва; 3) Про кооперативи.

— **Передплатники „Світа Дитяти"** одержать на днях за післяплатою нововиданий фантастичний роман Дойля п. н. „Пропащий Світ" у перекладі Софії Вольської. Вінетку робив Вол. Січинський. У тексті сорок ілюстрацій.

— **Народний театр „Української Бесіди"** починає свої вистави в суботу 7. с. м. — премієрою пєси на 3 дії п. з. „Потоп". Пєсу ставить головний режісер нашого театру О. Загарів. Білети в „Народній Торговлі". — Початок вистав точно о год. 7·30 веч. XXV. 1—1

— **Чоловіче ім, кушнірів і панни до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 7—10

— **Проти довжників, які побрали** „вексслеві позички в часі безробіття в 1919 р. а доси не сплатили ще довгу, вноситься в половині жовтня 1922 до суду третю (послідну) серію векслевих позвів. Хто заплатить (в касі Земельного Банку Гіпотечного у Львові вул. Підвалля 7) довг ще зараз, перед 15. жовтня 1922, може ще охоронитись перед так непропорціонально великими коштами, які вже понесли довжники, котрих мусілося вже запізвати. — Упрашається ПТ. Читачів, щоб звернули увагу всіх інтересованих на отсю пригадку в цілі запобіження злишним а так великим коштам, які знова спадуть на довжників. 2—3

З новим роком шкільним.

(Під розвагу сп. катехитам)

Кождий кінець шкільного року приносить катехитові прикре розчарування, що вислід його праці не стоїть у бажаному відношенню до вложеного труду і остає позаду світських предметів.

Причина цього лежить виключно в методі навчання релігії. Щоденні молитви у народній школі в церковній мові, це головна причина, чому діти поволи відчужуються від цього, так з початку милого їм предмету. Лише надзвичайним тактом і тяжкою працею удається катехитові піддержати щораз то менше заінтересування своїм предметом.

Молитва дитини в незрозумілій мові, це тягар противний законам природи, противний самому поняттю молитви, наруга над всякою педагогікою, повільне убиття релігійного духа, з яким дитина до школи приходить

Учитиж дитину молитись в живій, рідній мові, це вже не патріотичний обовязок катехита, але закон природи так ясний та безпосередний, що тут ні причому всякі традиції, всякий авторітет.

Духовна влада вже дазно сказала слово, апробуючи паралельний народній текст молитов в малому катехізмі, а річю катехита є зрозуміти вагу того величезного перелому і використати його для добра повірених собі невинних душ.

Певна річ, що це викличе в дальшій консекванції замішання в часі богослуження, але може бодай тоді підемо оден крок вперед та пізнаємо ясно, що взагалі з Богом

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Жіноцтво — і справа виховання.

Загально відома річ, що наша суспільність дуже мало цікавиться справами шкільництва і виховання. На цілу Галицьку Україну крім квартальника „Світло" немає в нас ні одної педагогічної часописи, якаб порушувала справи сучасної школи, подавала пляни реформ, вказувала нові шляхи, на які вступили вже народи західної Европи. І наше громадянство мабуть цеї недостачі не відчуває, коли не в силі здобутись на педагогічний місячник чи двотижневик.

Правда, економічні відносини в краю тепер дуже тяжкі, видавництва коштують міліони, але це не є ніяким виправданням — прецінь на те, що є насущною потребою дня, у нас все таки гріш найдеться, бо — мовляв — воно доконечне, без цего не обійдешся. А невжеж квестія виховання, квестія школи, тої майстерні, що продукує нам горожан, не є так само насущною потребою народу?

У нас закріпилася думка, що справа виховання, навчання — це річ спеціялістів педагогів, — инші вважають себе некомпетентними в цьому фаху і дуже радо усуваються від усяких педагогічних сходин, відчитів, книжок — мовляв: скучні речі. Але коли й скучні, як сама теорія, то хиба не може бути скучним і байдужим для батьків, яка саме та школа, в якій їх дитина вчиться, чого вона там вчиться, який вплив корисний чи шкідливий має школа на дитину, чи і як підготовляє її до реального життя.

З початком червня ц. р. уладжено у Львові виставу ручних робіт учеників і учениць шкіл У.П.Т. Вистава була заздалегідь зареклямована по часописах і оповістками. А як мало людей завдяки їй! Як мало родичів (на 3000 дітей шкіл У.П.Т.) зацікавилося витворами рук і духа своєї дитини, витворами, які приковували увагу справжніх артистів і досвідних педагогів, відкриваючи перед ними незглублені тайни діточої психіки. І ні одна стрічка теплої згадки, ні одна критика-рецензія не появилася з приводу цеї вистави в нашій пресі, коли ось така „Sztuka dziecka" найшла широкий відгомін у всіх польських фахових і щоденних часописях.

Повстала у нас минулого року у Львові і богата педагогічна бібліотека, та крім гуртка учительства ніхто більш нею не користувався.

І це якраз в пору, коли ми беремося творити власну державу і творимо її, забуваючи покласти основний фундамент, яким є у кожного народа рідна школа і питоме шкільництво.

Коли поглянути хочби на те, що діється на цьому полі у найближших наших сусідів, то справді стає соромно і страшно. Безліч часописів і брошур, що основно обговорюють найріжнороднійші сторони сучасної педагогії, програми наук, шкільні учебники і методичні підручники, видавані приватними особами по кількадесять на один предмет, переклади із заграничної літератури, рецензії і критики, видання для молоді і т. д. і т. д. Шукають доріг, пробують защіпити у себе чужі здобутки, творять власні цінности. — А що й казати про високо культурні народи Англії, Бельгії, Франції і Німеччини! Там справа виховання і навчання поставлена нині на першім місци, починає займати всі законодатні тіла, всі великі уми фільософів. Педагогія, медицина, онтогенія, психольогія подали собі руки, щоб — пізнавши душу і тіло дитини, розвинути її для власного добра і добра загалу народа.

А в цих змаганнях бере участь і жіноцтво. Згадаю тільки Шведку Еллен Кей і її книжку „Століття дитини", згадаю Литвинку Осипу Йотейко, яка в Брюкселі засновує недольогічний інститут, згадаю Італійку д-р Марію Монтессорі, творця „діточих домів", згадаю і нашу Софію Русову, яка стільки заслуг положила на полі шкільництва і виховання.

Але імена великих людей це тільки етикети, що вказують напрями і змагання хвилі — провести в діло їх ідеї мусить ціле громадянство, обі його половини: мущини і жінки.

Область виховання з природи вже жіночій вдачі найбільш підходяча, а проте, а може якраз тому саме загал нашого жіноцтва найменш нею цікавиться.

У вихованню вдоволялися ми досі традиційним поглядом на тему так званого „материнського інстинкту", який буцім то пособляє і веде кожну матір і найменш просвічену в найтруднійших хвилях її вельми важного звання, як матери і вихователькы.

Кожна жінка — каже загальна опінія — тим самим є вже з уродження скінченим педагогом і займатися спеціяльно виховавчими справами не потребує. Очевидно, тільки консерватизм найгіршого сорта може такі погляди розвивати. Виховання — це штука, яку здобувати треба теоретично і практично дорогою досвіду, як артист різьбар здобуває штуку модельования.

Але, щоби щось здобути, треба мати середники по цьому. Значить, треба мати доступ до тих установ, які дають змогу розвивати природні інстинкти і спосібности, поглубляти знання, виробляти досвід. Досі наше жіноцтво таких засобів не мало, його систематично усувано там, де голос жінки в справах виховавчих і шкільних міг заважити. А коли в 1911 р. скликано у Львові анкету в справі українського університету і покликано до неї представників усіх організацій, не запрошено нікого з жінок, хоч може й вони могли тут сказати своє слово — жінки студентки, жінки матери тих студентів, що за український університет ставали грудью, мучилися у тюрмі.

Коли якийсь відлам суспільности постійно усувають від участи в громадянському житю, то він згодом марніє і затрачує інтерес до загальних справ. Це метод отуплювання мас, який в шкільному вихованню має свою анальогію. Так було і з українською жінкою. Її на протязі десяток соток літ уважано тільки жінкою, а не громадянкою і це — як кожна аномалія — мститься на нашій суспільности і до нині. І хоч сьогодня є вже в нас установи, до яких наше жіноцтво має доступ і може працювати — маю на думці Кружки У. П. Т. — але й тут дуже часто призначають нам ролю, похожу на ту при балевих буфетах: кажуть нам збирати жертви на Рідну Школу. Прегарне завдання! Але ми не можемо на цьому тільки обмежити нашої педагогічної діяльности. Ми мусимо увійти в Кружки У. П. Т. як діяльні члени, що внесуть тамки живійшу струю інтересу для справ чистої педагогії, порушать неторкані ще квестії жіночого виховання, жіночих шкіл фахових і загально образуючих, справу опіки над занедбаною дітворою, справу експериментальної педольогії, видавництв для дітей і молоді — все те, що доторкає нас найживійше, про що ніхто крім нас не заговорить. На взір „Kół matek" ми мусимо при наших школах сотворити материнські ради, які і матимуть вплив і на ведення школи і взаємкуються молодіжю в її позашкільному житю. Це все ми мусимо зробити.

В цьому місяци скрізь по цілім краю відбуваються Загальн. Збори Кружків У. П. Т. Наше жіноцтво повинно взяти в них як найживійшу участь і подбати, щоби на Загальний Зїзд у Львові, який відбудеться дня 1. падолиста, явилися між делегатами від Кружків і жінки. По вісьми роках воєнного лихоліття се вперве скликує Українська Педагогічне Товариство свої збори. Світова хуртовина не зломала його життевих сил, не зможуть зломати їх і сучасні невигодини. А в підмосу завданням найвисшої нашої влади в области шкільництва і виховання мусить стати жінка — учителька і мати, свідома сьогодня своїх прав, свідома і вложених на неї обовязків Українки громадянки.

К. Малицька.

З міжнародного жіночого руху.

Жінки адвокати в Англії. З останніх звідомлень англійської преси виходить, що при літних іспитах в англійських університетах сильно зросло число кандидаток адвокатського стану. Як відомо, в Англії є два адвокатські степені: нищий т. зв. соліцитор і вищий т. зв. баррістер. Соліцитори мають право заступства перед низшими судами, баррістери також перед вищим. Число жінок, які поздавали зі знаменитим успіхом іспити на баррістерів, піднялося в порівнанню з минулим роком на 50 прц.

„Жіночий парлямент" в Берліні. Під таким заголовком містить „Фоссіше Цайтунг" ч. 433 справоздання з осінного засідання „Централі Союза Господинь", на яким німецькі хазяйки радили над способом дешевого і ощадного господарства. На зборах, що тревали кілька днів, були представники міністерства торговлі і народнього господарства. Рівночасно відкрито виставу „Ощадне хазяйство". Метою збор в і виставки є допомогти державі черев організацію „жінок господинь", побороти тяжку економічну кризу, яку переживає Німеччина. „Жіночий Парлямент" дає доказ, як є зорганізоване німецьке жіноцтво, яке велике в ньому почуття відповідальности і як усі його верстви, навіть ці, у яких лишень звання домашньої хазяйки, працюючи для рідного краю.

Становище жінок в Італії. Загальне становище працюючого жіноцтва в Італії погіршилося дуже сильно під впливом факту, що свіжі повоєнні закони приказують приймати на всі суспільні становища перш усього бувших жовнірів. „Товариства бувших вояків" не вдоволилися даними їм широкими правами. Вони впливають різними засобами на представників фіом, бюр та підприємств і приневолюють їх звільнити з посад працюючі у них жінки, а приймати на ці місця бувших жовнірів. Майже що днини можна читати в часописах про те, як із найскромнійших посад звільнено жінки — силою жовнярської організації. Також в самій уряді, який мусить рахуватися з настроями головних політичних партій, замітна є тенденція проти працюючих жінок. Союзи бувших вояків є дуже сильні; чимала скількість їх стоїть дуже близько до соціялістичної партії і до фашістів; самаж урядова бюрократія є антифемністична. Ясна річ, що цього рода закони і розпорядки не розвязують справи безробіття в Італії, лише пересувають безробіття і нужду виключно на жіночу частину населения.

Голяндія. 5. липня п. р. голяндське жіноцтво брало перший раз участь у виборах до парлямента. Підчас виборчої кампанії жінки промовляли під голим небом, на вулицях та по селах, на рівні з мущинами. У деяких виборчих комісях членами були жінки. Деякі політичні партії, які втратили кілька кандидатів при виборах, були невдоволені жіноцтвом, що воно придбало ці мандати для власної справи. На сто вибраних послів лише 7 місць припали жінкам. Коли зважити, що виборча кампанія йде під гаслами політичних партій і що на списках цих партій жіночі прізвища стояли на дуже далеких місцях, — ясно, що жіночі кандидатки завдячують свій вибір виключно жіночим голосам.

З життя Т-ва „Союз Українок".

Чортків. Після довгих тижнів вижидання жіноцтво в Чорткові дістало в кінці з тернопільського воєвідства дозвіл на заснованя філії „Союза Українок". Дозвіл прийшов дня 9. вересня за посередництвом чортківського староства на руки тимчасової управи ФСУ., а дня 15. вересня відбулися в „Народнім Домі" Загальні збори товариства. На дневнім порядку зборів стояли ось які справи: І. Відчитання протоколу з перших установчих зборів. II. відчитання стату Т-ва. III. Звіт в діяльности тимчасової управи. IV. Звіт касовий. V. Вибір управи і контр. комісії. VI. Діяльність Т-ва в найблизчім часі. VII. Внесення і інтерпеляції. — Збори були численні і дуже оживлені, між чортківським жіноцтвом слідно велике зацікавлення громадськими справами і охоту до праці. Обсяг діяльности, який загальні збори намітили вже на найближчі місяці є доволі широкий, бо кромі організаційної роботи він обнимає також роботу просвіту, економічну і гуманітарну. Загальні збори ухвалили цілий ряд резолюцій, з котрих важнійші тут подаємо: 1) Філія „Союза Українок" в Чорткові приймає на удержання і опіку трое дітей перебуваючих в Польщі придніпрянських емігрантів. Хлопці найдуть приміщення в бурсі У. П. Т. за повною оплатою і будуть ходити до місцевих українських шкіл. 2) Філія „С. У." в Чорткові улаштує курс крою і шиття для своїх членів. 3) Філія „С. У." в Ч. заложить в найкоротшому часі жіночий кооператив „Труд". 4) З рамени філії „С. У." будуть відбуватися кождого тижня популярні відчити, сходини і чайні вечері для загалу нашого громадянства. 5) Філія „С. У." в Чорткові вносить подання до старостава о дозвіл влаштувати в чортківськім повіті збірку на „дешеву кухню" для української молоді. б) Філія „С. У." віднеслася письменно до всіх інтелігенток в повіті з зазивом: а) вступати в члени Тов-а, б) зорганізувати в кожному селі „Кружок Союза Українок", в) збирати жертви в харчах на удержання придніпрянських дітей. 7) Члени „С. У." вестимуть безплатно курси для неграмотних. 8) „С. У." в Чорткові буде старатися придбати як найбільше фондів на потребу українського приватного шкільництва, а окрема на гімназію У. П. Т. в Чорткові. 50 відсотків чистого прибутку призначується на потреби У. П. Т. в Чорткові філія „С. У." платить шкільну оплату (6000 мп. місячно) за науку найбіднійшому ученикови чортківської гімназії. 9) Філія „С. У." дбає за харч і часописі для політичних вязнів в Чорткові. Вписове виносить 300 мп., членська вкладка 200 мп. місячно. Головою т-ва загальні збори вибрали п. Олеськову Ірину, в склад виділу увійшли пп.: Олена Федорович (містоголова), Марія Волощук (писарка), Юлія Пігулова (касієрка), Антонина Яскуляк, Анна Літинська і Юлія Соснова. Заступниці виділових пп.: Ева Тарнавська, Юлія Порейко і Лідія Горбачевська. В контрольну комісію вибрано: пп. Евгенію Ростнович, Марію Тарнавську і Єлисавету Стефано-

Вже вийшла **ЛІТУРҐІКА** XVIII. 3—3 о. проф. Леоніда Лужницького накладом Українського Педагогічного Тов-а.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД КНИГАРНЯ Ставропігійського Інституту в піднаймі Українського Педагогічного Товариства, Львів, Руська ч. 3.

вичезу. — Головною перешкодою для поширення праці є недостача власної домівки. Відчити і курси для неграмотних відбуваються в салях чортківської гімназії УПТ., одначе на сходини і чайні вечері нема відповідного льокалю.

Новій філії бажаємо як найкращих успіхів в праці і висловлюємо надію, щоб всі місцевости в цілім краю, в яких досі нема жіночої організації пішли за її прикладом.

„Жіноча Громада" в Дрогобичі прислала на фонд жіночої преси 13.500 мп.

„Жіноча Громада" в Тернополи дістала дозвіл на збирання жертв для української молодіжи в цілому тернопільському воєводстві.

Засідання Головного Виділу відбуваються кожного четверга о год. 6 вечером в домівці товариства.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередму свою адресу.

†

Богдан Симинович

професор гімн.

з Освенціма, упокоївся дня 27. вересня 1922 р. в Стрию-щих в 27. році життя.

839 Земля Йому пером! 1-1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота 7. п. м.: Новинка-прем'єра: „ПОТОП", пєса на 3 дії Бергера. Постановка О. Загарова.

Початок точно 7·30 г. веч. — Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—о— XXV. 1—2

Вписи на однорічний торговельний курс в Торг. Школі у Львові вул. Коперніка приймається тільки до 8. ц. м. Наука гіґнеться 10. ц. м. о год. 4. попол. 810 3—3

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ уряджує Т-во „ЗОРЯ" у власній салі при вул. Вірменській ч. 23. в суботу, дня 7. жовтня ц. р. Початок о 9. год. вечером. 830 2-2

До відома тов. студентам. По провіренню індексу і прочих документів тов. Антона Перегінця з Підгайців — заявляємо, що безпідставно був посуджуваний о запис на льв. пол. унів. Рівночасно заявляємо, що справу впису його на крак. унів полагоджено в його користь. — *Яворський, Головінський.*

Звертається увагу на одинокий український кооперативний орган Східної Галичини: „Господарсько-кооперативний Часопис". Виходить кождого 1. і 15. Перше число з цего року дуже важне, бо в ньому помі̨щено вказівки о податках, що їх вимагається від кооператив, в третьому числі є докладні вказівки про те, які статути стоваришень (кооператив) муситься до кінця цего року змінити і як їх змінити. У кождому числі є вказівки, як організувати кооперативи та як працювати в кооперативах. Кожда українська кооператива мусить передплачувати наш часопис, кождий інтелігент повинен піддержувати і читати свій одинокий господарський орган. Предплата до кінця року 3000 мп. Замовляти часопис і слати передплату на отсей адрес: Краєвий Союз ревізийний, Львів, Домініканська 11. 846 1—1

Михайло Бодак має до відібрання в Ред. „Діла" ноти. 841 1—1

В неділю, дня 8-го ц. м. уряджує **Сенц я добродійна Тов. Марійського Пань,** яка опікується найбіднійшими родинами у Львові, збірку у всіх церквах. Проситься инші Товариства і комітети, щоб здержались в цей день від збірок. 847 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Микола Цяпка, парубок літ 26. з Пукенич пов. Стрий, взятий як форшпан в 1915 році через Москалів досі не вернув ані не дає о собі вістки. Хто знав би що про него, зволить дуже ласкаво донести канцелярії д-ра Гілара Бачинського адвоката в Стрию. Закордонні часописи просяться о передрук. 831 2—3

Дрібні оголошення.

ПОЧУЙ окремий при українській інтелігентній родині (евентуально з удержанням) на добрих умовах шукає банковець-кавалєр. Дам вуголь. Зголошення до 10 жовтня під „Шимко" до Адміністрації. 796 3—3

РЕВЕРЕНДА майже нова з передвоєнного матеріялу до продажі. Близша відомість у п. Ференцевича, Домініканська 5. І. п. 797 2—2

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гиблячки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружлєки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Батерого 4. 1277б) 0—30

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого концепента, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 7—?

ФОРТЕПЯНИ і гаптіна, солідне стьоєння направа, оцінка, купівля, продаж. Також на провінції. Адміністрація під „Строітель Б". 752 3—4

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 6—20

ПОШУКУЮ лекції з кляс гімназійних (народних різнож) радо прийму лекції збірні з одної кляси. Проситься повідомлять до „Діла" під Відвічальний. 829 2—2

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра неженатого до робіт столярських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Харч і помешкання на місци. Свідоцтва пожадані. Вголошення приймає будівничий Козачок, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 2—5

АДВОКАТ д-р Віктор Пшілавський в Дрогобичі пошукує сейчас рутинованої канцелярійної сили (найкраще академіка), з основним знанням табулі і машинового письма. 834 2—3

ЗА ДІМ у Львові з вільним мешканням дам дорогою заміни кільканайцять моргів поля, а з особна за мешкання у Львові дам мешкання на селі а при тім аренду кільканайцять-моргового господарства на корисних услівях. Зголошення під „Заміна" приймає Адм. „Діла". 836 1—1

АБСОЛЬВЕНТ „Hochschule für Welthandel" у Відни пошукує у Львові або на провінції відповідної посади в торгов. або промисл. підприємстві. Зголошення слати: Василь Вовк, Яблонівка п. Буск. 837 1—1

КРАВЧИНЯ піде приватно шити, може виїхати на провінцію. Зголошення під „111" до Адміністрації. 828 1—1

ВОТРИЙ з учеників вищих шкіл хотів би принята одногодинну лекцію математики до семінара. Платня після умови. Ласкаві зголошення: Микола Заяць, Львів Коцюбова 4./II. 840 1—1

ШУКУЮ фаховця каталєра або пани до виробу всякого рода пукорків. Зголошення приймає Емма Кравпа, Старий Самбір. 843 1—3

ОПАЛОВЕ ДЕРЕВО, збіже і бараболі купуємо вагонами. Шліть оферти. — **ВУГОЛЬ ГОРІШНО-ШЛЕСЬКИЙ** доставляємо в найкоротшім часі по замовленню. „УНА" промислово-торговельне товариство, сп. з обм. пор. в Дрогобичі, Стрийська 14. 844 1—1

ДОБРЕ ВИНАГОРОДЖУ того, хто дасть мені яку небудь відомість про Андрія ПРИСТАВСЬКОГО, родом з Угерець винницьких, пов. Рудки (служив при Festungs Artillerie 3.) в полон забраний з Перемишля в році 1915, перебував в Самарканді город, Туркестан. Зголошення до Адміністрації під „Приставський". 848 1—1

Хто вирізується вітником цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 проц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::

в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок, мущин і дітей по найдешевших цінах поручає

Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК 1—5

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адмінстр. „Діла".

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 19-?

5 000 Мкп!

на відбудову „Народного Дому" в Ходорові як безпроцентову позичку зложили і кличуть:

60) Томашівський Емануїл з Городища кор. кличе: Гамкала Леся, Томашівського Теодора, Лукашівського Семена — усіх з Городища кор. 61) Гамкало Дмитро з Городища кор. кличе: Чада Івана, Коцовського Ілярія, Балука Никола, Заборського Гриня — усіх з Городища кор. 62) Гамкало Іван з Городища кор. кличе: Пухаля Романа, Чада Тому, Ілечка Симеона — усіх з Городища кор. 63) Балук Ник. мол. з Городища кор. кличе: Микитея Андрія, Стахова Теофіля, Статова Михайла, Ілечка Йосифа — усіх з Городища кор. 64) Гулей Гриць з Городища кор. кличе: Гамкала Стефана, Волошина Кипріяна, Прохеру Теодора — усіх з Городища кор. 65) Гулей Кипріян з Городища кор. кличе: Гамкала Гриня, Томашівського Теофіля — обох з Городища кор. 66) Чад Іван з Городища кличе: Гулея Теофіля, Заборського Йосифа, Михасьова Михайла — усіх з Городища кор. 67) Кашнівська Марта, Ходорів кличе: Липовську Стефанію з Ходорова, Салякову Терезію і Анастазію з Волчатич, Грабовську Татіяну з Ходорова. 68) Закалякова Кристя, Ходорів кличе: Івашкову Марію, Калинцеву Анастазію, Мартинцеву Софію, Д-ра Пельцнера — усіх з Ходорова. 69) Калинцівна Марійка, Ходорів кличе: Ілечка Ашкеназого з Ходорова, Головача Григорія з Острова, Кавківну Ольгу з Ходорова. 70) Угорчак Григорій, Ходорів кличе: Угорчака Івана, Бзюсовича Стата — обох з Ходорова. 71) Підгородецький Микола, Ходорів кличе: Бойчаківну Теклюсю, Качковського Андрія — обоє з Ходорова. Фірмана Данила, Грабара Николу — обох з Загіречка. 72) Чикрівна Донця, Ходорів кличе: Зубрицького Дмитра, Калинця Василя, Шпичука Николу — усіх з Ходорова. 73) Кововський Никола, Ходорів кличе: Дяковa Василя нотаса, Нарожняка — обох з Немирова, Васильковського Н. з Ходорова. 74) Кицала Евстахій, Добрівляни кличе: Баковського Пилипа, Баковського Михайла, Химука Андрія — усіх з Добрівлян. 75) Коцовська Стефанія, Ходорів кличе: Коцюхову Ольгу, Галушкову Юлію, Долгу Ольгу — усі з Ходорова. 76) Баковський Петро, Ходорів кличе: Баковську Ірену, Любинецького Михайла, Романюка Василя — усіх з Ходорова. 77) Др Й. Фасрштайн, Ходорів кличе: Д-ра З. Грінштейна, Гольда Ізаака — обох з Ходорова. 78) Данилейко Йосиф, Грусятичі кличе: Олійника Івана, Куровця Федора, Вереса Йосифа — усіх з Грусятич. 79) Михайло Головік, Ходорів кличе: Д-ра Ю. Олесницького зі Станиславова, Мармуровича Степана, Кігічака Андрія, Сулиму Михайла, Кардаша Івана — усіх зі Стрия. о. Балюка Теодора з Тисьменниці. 80) Божак Михайло, Ходорів кличе: Калинця Романа, Мартинця Данила, Коцовського Михайла — усіх з Ходорова. 81) Олійник Онуфрій, Ходорія кличе: Румінського Панька, Басюка Петра — обох з Ходорова. 82) Чорвенький Яків, Ходорів кличе: Любинецького Панька, Головенка Н. — обох з Ходорова. 83) о. Колак Михайло, Ліщин кличе: Борика Михайла з Ліщина, Балгая Михайла з Калинівки, Ошуста Олексу з Орішковець. 84) Заборський Гриць, Городище кличе: Гамкала Гриня, Прохеру Гриня, Яворського Павла — усіх з Городища. 85) Гонтарський Григорій, Ходорія кличе: Д-ра Редіша Артура, Д-ра Діямантштейна — обох з Ходорова. 86) Симеон Ілечко з Городища кор. кличе: Балука Йосифа, Балука Захарія, Бидмака Василя — усіх з Городища кор. 87) Мигович Олекса, Отиневичі кличе: Зінькowського Теофіля, Пухаля Панька — обох з Отиневич. 88) Стегнірський Стах, Отиневичі кличе: Похоржая Йосифа, Машкова Матія — обох з Отиневич. 89) Гайдук Стефан, Отиневичі кличе: Свірського Павла, Басумака Николу — обох з Отиневич. 90) Стегнірський Ілько, Отиневичі кличе: Головчака Кузя, Чвакову Марію — обоїх з Отиневич. 845 1—1

„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.

платить від щадн. вкладок

10 процент.

Місячні вкладки

— після умови. —

XII. 3 5

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!

Передплачуйте обширнійший підручник

746 В. КУЧЕРИ: 3—6

„Про садівництво і зужитковання овочів".

— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —

Ціна 2000 мп.

Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

Позір купці і сільські крамниці!

— Набувайте всі галянтерійні товари — в ГУРТІВНІМ СКЛАДІ

Н. і А. ПРЕЙСС

у ЛЬВОВІ, ПАСАЖ ФЕЛЛЕРІВ 4.

818 Вхід з вул. Легіонів ч. 35. 2—3

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оголошує отсим конкурс на інспектора всенародніх шкіл УПТ. Вимаганий виділовий або професорський іспит і педагогічний досвід. Подання зaосмотрені документами і точним описом життя належить вносити до Головної Управи УПТ. до дня 20. жовтня ц. р. Платня і дієти після умови. IX. 4—5

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 3. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ III.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Даніеля Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Бунт моряків.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 30 (9.861). Львів, неділя 8. жовтня 1922. почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 7. жовтня 1922.

Нові течії у франц. ській міжнародній політиці.

В свій час большевики піднесли були гасло боротьби з таємною дипльоматією. Хотіли вони були вказать світови нові шляхи міжнародньої політики, шляхи цілком відмінні від тих, які виробила попередня практика міжнародних відносин. Той похід большевиків проти таємної дипльоматії кінчився повним фіяском. Самим большевикам довелося при навязанні ними міжнародних відносин стати на ґрунт цієї огакьбленої ними таємної дипльоматії.

Як і ранійш, так і тепер, кожен, хто не хоче бути заскочений подіями, хто не хоче бути поставлений перед фактами цілком несподівано, мусить мати на увазі не тільки офіціяльні заяви, офіціяльні акти, які являються завершенням довгої попередньої таємної роботи, але повинен рахуватися з тією підготованою роботою, яка переводиться в затишкові кабінетів, шляхом довірочних інтімних розмов. Комбінуючи окремі факти, приглядаючися до розгяжнених, инколи на перший погляд дрібних подій, політик мусить мати на увазі ті висновки з тих фактів і подій, які уже робляться довірочно й інтімно керуючими колами, висновки, які завтра стануть довершеним фактом і будуть подані до публичної відомости.

В міжнародній політиці Франції офіціяльно все лишається по старому. Офіціяльно керуючою лінією французької політики все являється непримирима позиція що до Німеччини і що до большевиків, яка спірається на союз з Польщею; офіціяльно Франція, як й ранійше, ставиться з великим застереженням до всіх проєктів поділу Росії.

Але поруч з тим і разом з тим маємо ми в політичному життю Франції ряд фактів, ряд симптомів, які у великій мірі перечать цій офіціяльній лінії й мимо їх не повинен пройти політик, який не хоче бути заскочений подіями.

Спинімося з початку на фактах, які торкаються відношення Франції до Німеччини. Після розбиття серпневої льондонської конференції у Франції зявилися голоси, правда не офіціяльні, але проте дуже впливові, про те, що справа взаїмних відносин між Францією і Німеччиною найкраще могла би бути розвязана шляхом безпосередніх переговорів, що найкращий шлях до порозуміння, це є шлях економічного порозуміння. Наслідком цих течій ми маємо певні факти. Німецькі промислові кола завязують договір з представником французьких кооперативів відносно відновлення зруйнованих областей Франції. Не тільки економіче, але й політичне значіння цього договору однодушко підносить ціла европейська преса. На чолі репараційної комісії з французького боку стає Люшер, прихильник німецько-французького порозуміння. Справа виплати військового відшкодовання Німеччиною закінчується приємливим для обох боків компромісом. Частина німецької преси, частина дуже впливова, міняє свій тон що до Франції й починає говорити про можливість порозуміння шляхом економічного співробітництва.

Все це покищо окремі факти, від яких старанно відгороджується уряд, запевняючи, що вони не мають жадного принціпіяльного значіння. Але ці факти були неможливі півроку тому назад.

Ряд таких фактів ми маємо й в справі колишньої Росії. Збільшилось заінтересування Франції большевиками. До Росії їде ґрупка французьких інжинєрів й промисловців для студіювання тамошніх відносин. Виїздить туди відомий парляментський діяч Герріо. „Temps" друкує прихильні дописи про большевиків, містить інтервю з большевицькими діячами, які виясняють всі помилки дотеперішньої політики Франції що до большевиків. В французьких економічних книгах що далі то більше зростає заінтересування Україною, яка на думку їх мала би стати мостом для відновлення відносин з цілою колишньою Росією. З свойого боку большевики підкреслюють своє розчарованя рапальською умовою з Німеччиною; вони зазначають, що умова ця торкається тільки Росії й не охоплює України. Большевицький представник в Парижі Скобелев спеціяльно виїздить до Москви, щоб піднести справу про можливі умови навязання стосунків поміж Францією і Росією.

Знов таки все це покищо лише окремі факти. Всі ці делєгації дуже енергічно й уперто підкреслюють свій приватний характер, хоч не є разом з тим секретом, що перед виїздом вони мали наради з урядовими чинниками. Офіціяльно все лишається по старому. І як раз тепер офіціозний „Temps" ще раз декларував старі позиції Франції до Польщі, які являються одною з підстав її дотеперішньої політики.

Але повторюємо ще раз, що політик мусить рахуватись з фактами, власне тоді, коли з них ще не зроблено відповідних висновків. Тільки тоді, коли нові політичні інституції знаходяться in statu nascendi, вони надаються до використання й можуть бути використані.

Тим більша увага мусить бути звернута на ці всі покищо поодинокі факти, що вони мають місце як раз в той час, коли міжнародне значіння Франції в зв'язку з крахом англійської політики на Близькому Сході виросло і зміцнилось.

І о скільки наша тіснійша справа галицька — й справа загально українська знаходяться в тісному звязку з ваганнями міжнародньої конюнктури, о стільки ми не можемо й не повинні пройти мимо цих фактів. Вони мусять бути відповідно оцінені, з них мусять бути зроблені відповідні висновки.

Великі осінні ВЕЧЕРНИЦІ
:—: З ТАНЦЯМИ. :—:
уладжує Тов. „Українська Захоронка" у Львові в суботу, 7. X. ц. р. в комнатах „Української Бесіди" (Народний Дім).
Початок о год. 9. веч. Запрошення при касі. 835 3—3

Довкола Східної Галичини.

„В кулю Мацею", або — що польський премієр говорить про східно-галицькі справи.

Польський премієр Новак у розмові з представником „Східної Агенції" про „автономію" для Східної Галичини, про вибори і останні події сказав таке: „У відношенню до Малопольскі всходнєй правительство стояло завжди на становищі неподільної приналежности східних повітів до Польщі, бо права історичні ще в р. 1920 окуплені тут побідним змаганням Польщі яко пшедмуржа Европи в большевицькою навалою. Необхідність введення на цих землях автономії обосновував я в соймовій промові 27. вересня. Тепер можу додати, що на основі виданих заряджень правительство готове показати свою прихильність громадянам української національности під оглядом розвитку релігійного і культурного; це тим лекше може видати овочі, бо антидержавну акцію, тепер так гідну пожалування, яка спричинює наслідки, яку всі учціві осуджують, спричинює агітація з поза границь краю. Боротьба о якінебудь права, ведена шляхом злочинним, видає якнайгірші наслідки і мститься в першій мірі на тих, що її розпочинають".

На питання, чи західні держави прихильно приняли польський проєкт розвязки східно-галицького питання, п. Новак відповів п'тйським стилем: „Без сумніву розвязка проблєми в дусі національної взрозумілости мусить найти прихильний відгомін у всіх, для кого почуття справедливости рівнозначне з мудрістю політичною. Коли мова про заграничну публичну опінію, так висловлена вона в статті „Таймсів", передрукованій в польській пресі. Автор статті, мимо того, що стоїть далеко від нас, найшов доволі аргументів для виказання слушности інкорпорації сього краю в рами польської держави".

На запит, якими средствами рішило польське правительство поборювати саботаж в Східній Галичині, п. Новак подав одиноку рецепту: наглі суди. А що в Польщі є мода на своєрідні історичні права, п. Новак сказав, що наглі суди на ділі заведені в Східній Галичині ще в р. 1919, отже тепер їх тільки відігрівається в околицях, де „деякі злочини зачинають грасувати епідемічно", отже їх тільки пригадується населенню шляхом оповіщення афішами.

Кілька заміток. Перший passus ізліяний п. Новака не потрібує коментаріа. Це типово польські фрази. Сайд тільки зазначити, що п. Новак, премієр, шукає причин всього лиха так само, як перший ліпший репортер з якої „Газети щоденної" чи „Курєра ілюстрованого" в протипольській агітації з заграниці. Дивно тільки, що п. Новак не в силі призадуматися хоч би над цим, коли вже ці „деякі злочини", що „зачинають грасувати епідемічно", є виключно випливом заграничної агітації, так чому вони находять пригожий ґрунт тут саме у Східній Галичині.

Другий passus: п. Новак як зразок зміни відношення публичної опінії на Заході до східно-галицької справи подає прихильну Польщі статтю „Таймсів". Констатуємо, що в „Таймсах" такої статті не було. Така стаття появилася в „Тан". За стилізації її виходить, що писав її Полєк. Не має сумніву, що стаття сфабрикована у польськім посольстві. Диспонуючи відповідними фондами, не тяжко є у французькій пресі помістити статтю за прилученням до Польщі не тільки Східної Галичини, а й цілої хоч би України. З помішання „Тану" з „Таймсами" виходить, що п. Новак дуже побіжно читає навіть польську пресу, яка розтрубіла статтю „Тану" як зміну настроїв на заході.

Останній passus: рецепта п. Новака примітивна і ніколи не приносила бажаного успіху. Це п. Новак повинен знати хоч би з недавної історії Польщі. Виходить, п. Новак — професор ветеринарії — любить тільки універсальні лікарства, як приміром — лікарі австрійської армії: аспірину. Таким універсальним ліком на східно галицькі епідемії є для нього наглі суди.

Велика Україна.

Червона фльота на Черному Морі.

В одеському порті спішно озброюється недобудований кружляк „Адмірал Нахімов", переіменований в „Кемаль Паша". Червоні міноносці і підводні човни провадять охоронну службу в одкритому морі і займаються учебною стрільбою. Ряд дрібних пасажирських й грузових пароплавів озброєно полевою артилєрією. В Одесі, Севастополі і Новоросійську йде жвава робота по відбудові прибережних батерій і зміцненню мінних загородок.

Київські настрої.

„Руль" друкує уривки з згадок про Київ київського адвоката А.

Пр. 323|22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 25. 9 856: з дня 3. жовтня 1922. під наголовками: 1) „Союз еродезії міст і сіл" в уступі від слів: „мари мусіння" до слів „ві с цівілізачій". 2. „Вандалізм" в уступі між словами: „підложєго єврязиту" і „Бо єкразиту". 3) „Галицькі відносини" в уступах: а) від слів „Ціле те товариство" до слів „польська корона". б) від слів „Після того випадку" до кінця артикулу містить в собі єство ad 1) злоч. з § 65a к. з., ad 2) прост. з§ 300 з. к. ad 3) прост з§§ 302 і 305 з. к. узнав документу 2. X. 1922 р. конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілої накладу і видав по думці § 493. п. к., наказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 18.2 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 2. жовтня 1922. (Підпис нечитк.

Гольденвейзера в роках 1920—1921. Як найбільш характеристичну рису настроїв широких кол інтелігенції автор зазначує непереможену віру в інтервенцію в те, що хтось прийде й скине большевиків. „Про те, чи існує на Заході в теперішню хвилю така міцна армія, яка була би готова до військової експедиції, наші інтервенціоністи не думали. Їхня палка уява утворювала і армії, й командуючих, й коаліції. І громадська думка м. Києва цілі роки жила химерою інтервенції". „Трагедія, яку доводиться переживати, відбилась не тільки на житті й фізичному здоровлю людей, вона положила свій відбиток й на їхню псіхіку. Не тільки в матеріяльному, але й в духовому розумінню стали ми жити упадочно й злиденно".

„Люде зійшли на скільки щаблів у низ в обсягу духової культури. Місто стало гнити в духовому розумінню так, як раніш жило село; люди XX. віку почали думати й робити висновки так, як робили їх предки; інтелігенти в деяких відношеннях знизчились до рівня міщанства глухих закутин".

Київ став надзвичайно легковірним й жив виключно чутками. Деякі чутки здобували характер легенд. Кілька раз говорили в Києві про одержаний в Києві примірник румунської чи польської газети, в якій говорилось про наступ Поляків і Румун на Київ. Говорили десятки разів про те, що большевикам поставлено ультіматум в такий то термін (звичайно в два тижні) звільнити Україну.

Спостереження А. Гольденвейзера з хворобливою точністю відповідають російські й жидівські київські кола.

ВП Передплатників в Чехо-Словаччині присилає отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Українські справи.

Д-р Осип Назарук в Канаді.

Як доносить американський „Український Голос" д-р Осип Назарук прибув дня 2. вересня до Вінніпегу. На станції його привитали відпоручник українського галицького уряду Ів. Боберський, та представники організацій П. Олексів, Д. Ферлей, М. Гаврилюк і редактори українських газет З. Бичинський, Г. Гикавий, Ів. Рудачек, М. Стечишин. Окрім того на станції зібралося багато инших українських емігрантів. Привітів вложив проф. Ів. Боберський та инші. Д р Назарук приїхав до Канади в політичних справах.

Шість жетон на будову памятника на могилі Лева Мастовича до Пов Тов-а Кредитового „Дністра" в Раві Руській

Умова в справі помочі для Австрії.

З Женеви доносять, що договір в справі помочі для Австрії підписано 4. ц. м. Договір підписав іменем Англії льорд Бальфур, іменем Франції Аното, іменем Італії Імперіялі, іменем Чехословаччини Поспішіль і д-р Бенеш а іменем Австрії д-р Запнль.

Договір поділено на три части, які творять три конвенції. Перша часть заключає політичні гарантії, дві дальші рішення економічного і фінансового змісту. Найважливійшими точками першої конвенції є: Уряди англійський, французький, італійський і чехословацький заявляють урочисто, що перестерігатимуть політичної незалежности, територіяльної недоторканости і суверенности Австрії, відтак не будуть стреміти до осягнення економічних і фінансових користей, які могліб нарушити безпосередно або посередно незалежність Австрії, наприкінці, що здержуються від всякої діяльности, яка суперечить із змаганням до економічної і фінансової відбудови Австрії. Уряд австрійської републики зобовязується натомісць зі свого боку по думці 88 ст. сен-жерменського договору, не зрікатися незалежности Австрії і здержатись від всякої діяльности як також від економічних або фінансових зобовязань, які посередно або безпосередно загрожували би незалежности Австрії. Ті зобовязання не нарушують на підставі сен-жерменського договору свободи Австрії в заключуванню як митових так і фінансових і торговельних договорів, однак із тим застереженням, що Австрія дорогою своїх уступок в користь других держав не виставить на небезпеку свою економічну незалежність. Другий протокол обіймає такі точки: австрійський уряд буде міг видавати державні облігації до висоти 850 міліонів золотих корон. Облігації ці позички будуть вільні від всіх податків і тягарів в користь австрійської держави. Кождий із згаданих урядів має право вислати одного представника до комітету, який провірюватиме умови позички і спосіб її вихіснования.

Засідання контрольного комітету будуть відбуватися в певних відступах часу, які усталить сам комітет. На випадок ріжниці думок що до інтерпретації протоколу рішає Рада Союзу Народів. Протокол заключає м. ин. рішення, що австрійський уряд виготує протягом одного місяця при співучасти генерального комісаря програму санації і реформ, які будуть переведені постепенно протягом 2 років. Австрія годиться на зіменування Радою Союза генерального комісаря, якого завданням буде перевести контролю і реформи. Осідком генерального комісаря буде Відень. Одержить він також до помочі відповідний технічний персонал і буде що місяця предкладати звіт із своєї діяльности. Австрійський уряд зобовязується не давати ніяких концесій, які на думку генерального комісаря булиб шкідливі для переведення реформ.

Галицькі відносини.

Апостольська праця.

Нам пишуть з Дарахова, теребовельського повіту:

До о. Юліяна Барановського, пароха в Дарахові, зголосився в маю с. р. жених Онуфрій Гречин, родж. 1903 р., його парохіянин в просьбою о оголошення оповідей з невістою лат. обр. також з Дарахова. Притім заявив, що польський парох, кс. Станіслав Войцех в Дарахова, зажадав від нього, щоби як малолітний сирота постарався о дозвіл в суду, а опісля як обовязаний до військової служби, повинен мати дозвіл староства. Коли Онуфрій Гречин приніс дозвіл із суду, кс. Войцех відіслав його до староства і написав на звороті тогож дозволу (писав по латинськи правдоподібно тому, щоби Гречин не розумів), ось таке: (Подаємо копію зі всіми помилками): „Ex sua parte pono meum „veto" ut minorennis Onuphrius Greczyn natus anno 1903 (11 знаки автора) accipiat ab Instantia Politica licencium in matrimonium, praesertim quod hoc non est nostrae nationi, cum Ruteni hostes nostri, celerrime multiplicantur, (sic!) et in legibus debent paria juris habere cum nobis (хотів мабуть сказати о обовязках військової служби). Ex variis causis non possum concedere in hoc matrimonium et peto Instantiam Politicam non dare licenciam in hoc matrimonium. Officium parochiale rom. cath. ks. Stanisław Wojciech. (Печатка уряду парох.)

Нові вибори Ради С. Народів.

На суботнішньому пленарному засіданню Союза Народів переведено вибори нової Ради. До Ради входять як постійні члени представники Франції, Англії, Італії і Японії. Збори Союза Народів вибрали шість не-постійних членів. Голосувало 46 держав. Для абсолютної більшости треба було 24 голосів.

Відлано 42 голосів за Бразилією, 40 за Іспанією, 40 голосів за Уругваєм, 36 за Бельгією, 35 за Швецією, 27 за Китаєм. Таким робом представники цих шости держав входять до Ради Союза Народів.

Поза вибраними державами Югославія отримала 15 голосів, Португалія 12, Персія 9, Колюмбія 5, Швайцарія 3, Індії 2, Норвегія 2. По одному голосові отримали: Данія, Чегословаччина, Гаїті, Чіле, Голяндія, Румунія, Австрія.

Стрималися від голосування представники Болівії, Нікарагуа, Перу і Сан Сальвадор. Представника Аргентини взагалі цього року не було на сесії Союза Народів у Генуї.

Із нових осіб, які увійшли до Ради Союза Народів, є представник Уругваю Влянко та представник Швеції — Брантінг. Перший із них, п. Влянко, є ще роками молодий, а проте має за собою багату кар'єру; м. ин. він був міністром шляхів, уповноваженим міністром у Вашінгтоні, та в 1916 р. уповноваженим міністром у Парижі, де придбав собі загальну пошану,

ОСИП МАКОВЕЙ.

ОПРИШКИ.

(Докінчення.)

Оттак чемно прощався дружину висланець опришків, котрих люде так боялися. Не можна сказати, щоб і бас не злякався. Він спершу прийняв фляшку від опришка, потягнув з неї здорово і любувався хвилинку чудовим смаком кмину, але потім злякався і не знав, чи фляшку віддати чи задержати собі. Опришок сам відобрав її від нього і заповів, що небавом вози завернуть на бічну дорогу в ліс на поляну, де пан капітан опришків жде на дружину, бо вже давно не був у театрі. Бас оглянувся поза себе на инші вози, — коло кождого йшов також опришок і, очевидно, заповідав те саме, що перший, бо всюди видко було неспокій і чути було оклики страху. Візники найбільше наполохалися і здержали коні.

— Раджу по доброму не надумуватися, тільки слухати нас — сказав твердо перший опришок — і все буде добре. Нічого вам не станеться. Ми вже кілька кільометрів провожаємо вас та слухаємо співу, а тепер хочемо лише, щоби наш пан капітан послухав також. Він за театром і співами пропадає.

З узброєними людьми не можна було перечитися, — вози віхали небавом на доріжку в ліс. Артистки затихли з ожидання, Ванда Степова аж обімліла на колінах закордонця, тільки безсмертна „Наталка Полтавка" розмовляла зовсім спокійно і свобідно з молодим опришком, не лякаючись нічого.

Глибоко в лісі на поляні вози станули. Поляна була прекрасна, велика, освічена магічним світлом повного місяця, окружена деревами і таємною лісною темнотою.

— Злізьте з возів і станьте в ряд, окремо жінки, окремо мужчини, всі лицем до місяця!

Так приказав ватажко, котрий вийшов з темного ліса і показався у всій своїй красі. Се був дужий, чорнявий мужчина, з малими вусами і чорною борідкою, з бистрими очима, одягнений так, як і всі його товариші, по військовому. Опришки, як показалося, були дуже поступові, бо один з них зняв з плечей і поклав на землю машиновий кріс, а другий зложив коло нього ленту з набоями.

Ватажко оглянув перше ряд жінок, заглядаючи кождій пильно в очі. Не промовив до жадної ані слова, тільки коло Степової станув здивований. Вона скрикнула дуже трагічно: Боже!" і заломила прекрасно руки, а він промовив спокійно: — Ах, се ви, панно Вандзю! Нічого собі, ще держитеся добре. Але торік в Коломиї ви не повинні були грати ролі дівчини в „Грицю", бо як хтось сподівається леда день маленького гостя, то вже самим своїм виглядом псує всяку іллюзію. Не беріть мені цеї критики за зле, я її не надрукую.

Так ватажко просто вбив панну Вандзю без ножа і без кріса, самим язиком. Товаришки Вандзі усміхнулися і вдивилися цікаво в ватажка, бажаючи його пізнати. Але він і їх за хвилину вбив так само язиком, бо прикликав до себе Ганчаровського і, вказуючи на ряд артисток, промовив: — Пане директоре, крайний час, щоби ви сю стару гвардію демобілізували і розпустили до дому, внуків колисати, а не пуджали нею людей. Хиба, що тепер виставляєте самі драми з відьмами, то не треба їх і характеризувати..

— Ов, прошу! — відізвалася Бреньковська.

Всі инші жінки наче в рот води набрали і остовпіли. Тільки Ванда далі трагічно складала руки і оглядалася за своїм полковником, мов би шукала оборони.

Ватажко перейшов до мужчин Тут його лице розяснилося: — Ах, бас Дяченко! Дуже мені приємно вас тут бачити. Маю чудову горівку. (Бас усміхнувся блаженно). — А се ви, підпарубочий з „Грицю"! Комік! Дуже вас люблю! Знаєте що? Я вас ангажую до своєї трупи. Мені треба веселого товариша. Сто тисяч на місяць цілком певних. — Я й директора приняв би до своєї дружини, бо то опришок більший, ніж я, але він грає самі чорні характери, а я таких людей не люблю.

Сказавши ще кілька приємних слів до инших артистів, ватажко відійшов від них і до цілої дружини мав промову:

— Ласкаве панство! Хоч за мною і за моїми товаришами поліція зарядила облаву і вже сьогодня мала воєнну нараду в селі Ратичах, я не міг відмовити собі приємности, щоб не запросити вас сюди на годинку до себе. Я все за театром і сильними враженнями пропадав, мене через театр і таку саму панну Вандзю, як отта ваша, вигнали з учительської семинарії перед матурою, — але я не пропав, був навіть капітаном, маю відзначення — ну, се вас далі не обходить. Річ у тім, що я театр люблю і за українськими піснями пропадаю. В семинарії чудово співали мої товариші-Українці. Ми так не вміємо. Отже прошу мені дещо заспівати, якусь сцену відограти... Я за дармо не схочу, заплачу долярами. І будьте певні, що нікому з вас і волос з голови не впаде. Я знаю, що ви бідні люде.

Ся ласкава промова зовсім утихомирила й ображені жінки і артистів і навіть візників, котрі потерпали за свої коні. Бас відразу приступив до ватажка і попросив: — Пане капітане, я би... дуже... тее...

— Дайте йому горівки! — пре-

Брантінг — шведський премієр-міністр від довго ряду літ, один з найвидніших постатей політичного світа, відомий у своїй політичній діяльности з своєї надзвичайної об єктивности та хрустально-чесної вдачі.

Представником Бразилії є досвідчений дипльомат Да Гама. Іспанію заступає Кіпонес де Леон, про якого кажуть, як про одного з найрозумніших голов в Европі. Бельгія опинилася вибраною на четвертому місці тому, що члени її делегації не завжди пропадали в комісіях Союза Народів таку добру волю заховати мир і спокій, як це було бажано решті членам. Представник Китаю залишився у Раді тому, бо азійські держави налягали на переданию їм хоч одного постійного мандату, а далі, з тактичних мотивів, з огляду на те, що всі инші тогочасні неазійські члени Ради були знову вибрані туди.

Вибори виявили компромітацію Малої Антанти. (За „Кур. Пор.").

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Турки творять нову армію для окупації Тракії.

Останні телеграми доносять з Парижа, що французьке міністерство закордонних справ одержало відомість, що в Ангорі зорганізовано нову армію в силі 80.000 людей. Нову армію вивінувано добичним воєнним матеріялом, який забрано Грекам в останній війні. Провід над цею армією обняв один із найкращих генералів Кемаля паші. В Царгороді кружляє поголоска, що уряд Ангори задумує цею армією обсадити Тракію.

Нова конференція в Смирні.

„Морнінг Пост" доносить з Льондону, що англійський уряд одержав вже відповідь уряду Ангори в справі конференції, яка полагодилаб справу взаємовідносини м ж Туреччиною і союзними державами. Тому, що союзні державн не визначили до тепер окончено Венецію як місце конференції, уряд Ангори предкладає Смирну.

Збори збігців з Тракії.

„Болг. Телегр. Аг." доносить із Софії, що відбулися там великі збори збігців з Тракії. Збори перемінилися відтак у величезну маніфестацію. Винесено резолюцію, яка домагається від союзників встановлення для Тракії автономічного уряду під протекторатом Союзу Народів. Маніфестанти пішли відтак походом під всі союзні консулати, де передано згадану резолюцію представникам союзних держав. В поході несено таблиці з написами: „Тракія для місцевого населення в Тракії" і „Збігці домагаються повороту до своїх осель".

Корисний перебіг конференції.

Аг. Аваса доносить, що перша конференція між союзними генералами і Ісмід пашою мала корисний перебіг. Осягнено засадниче порозуміння що до більшости умов, які поставили союзні генерали.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З польських справ

Підвишують податки.

В звязку зі спадом польської валюти польське міністерство фінансів — як подає „Слово польске" — проектує зміну тарифи доходового податку в напрямі підвишення дотеперішньої границі т. зв. доходу з праці, для якого ставка при вимірі податку була низша, як для доходів з підприємств промислових і торговельних. Одночасно з цею зміною має бути порушена справа упорядкування т. зв. minimum egzistencji, вільного від податку. Проектують підвишення цеї норми до 1 міл. марок.

Опрацьований польським міністерством фінансів проект підвишення 20 разів дотеперішнього грунтового податку, якого не полагодив дотеперішний сойм, міністерство бере назад, бо підвишення 20 разів для нього вже за мало.

Вкінці міністерство хоче предложити майбутньому соймови проект зміни промислового податку. Податок мав би бути стяганий не від доходу підприємств, а від обороту. Висоість податку мала би виносити 2 процент обороту.

Кандидатури вчтів.

Польський премієр кандидує в Кракові з листи Д. У. П. (демократична унія паньствова), Александер Ледніцкі кандидує в Білостоці з листи Н. П. Р., в Лодзі Корфанти з листи „Хєсни" (христ. єдность народова).

Скільки отягнули на данину?

З днем 1. серпня Поляки стягнули на данину: в Конгресівці 31 і чверть міліярдів, на зайнятих непольських землях на Сході 3 міліярди і 673 міліони, в Галичині 2 міліярдів і 833 мілионів, у Великопольщі і на Поморю 13 міліярдів і 883 мілионів. Разом стягнено 64 міліярди і 604 міліони.

Воєводи радять.

Дня 5. ц. м. приїхали до Варшави східно-галицькі воєводи на нараду з міністром внутрішних справ Каміньским. В звязку з цим говорять про зміни на воєвідських стільцях. Очевидно, це треба брати з великим застереженням, бо, щоби який воєвода уступив, мусить сам набрати до сього охоти. Практика з Грабовским показує, що в Східній Галичині воєвода може уступити тільки тоді, коли йому подобається.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередму свою адресу.

Совітська Росія.

Большевики і Японія.

„Times" повідомляють, що конференція в Чан Чуні між представниками Далеко Східньої Республики і Японією припинилась в наслідок запитання Північного Сахалину. Японія — як вказують японські політичні кола — не заховує свойого намїру продовжувать окупацію Північного Сахалину аж до розвязання питання про вимоги, які поставила Японія в звязку з вбивствами Японців в Николаєвську на Амурі. Через те запитання Іоффе Японці розглядають, як доказ того, що у большевиків нема щирого бажання дійти до порозуміння з Японією.

Большевики і Франція.

Спеціяльний кореспондент газети „Temps" в Москві прислав звідти статтю, в якій в дуже прихильних для большевиків виразах пише про відродження Москви наслідком нового економічного курсу і висловлює надію, що за відродженням Москви швидко розпічнеться відновлення господарського життя в цілій Росії. Треба вважати, що зявлення таких статтів в „Temps" являється доказом того, що чутки про майбутню зміну політики французького уряду що до большевиків мають під собою певні підставн.

Зїзд червоних журналістів.

В початкові листопаду в Москві має відбутися зїзд червоних журналістів. Зїзд, між иншим, буде обговорювати справу про те, чи повинні увиходить в партію.

Повстанський рух в Закавказьі.

В Західній Грузії повстанська боротьба проти большевиків здобула дуже жорстокий характер. Ціла Грузія повстала. Повстанці нищать комісарів і комуністів. В Західній Грузії відбуваються масові розстріли населення окремих сел, які запідозрено в співчутті до большевиків. В Батумській области оперує ряд музульманських повстанських загонів. В Азейберджані оперує загін Гасан Алі. В Закатальському районі загін Лезгін розбив до щенту карну червоноармійську частину.

Торговля з большевиками.

В звязку з встановленням в совітській Росії нових ставок мита, які досягають 50 прц. вартости товарів, що привозяться, константинопольські фірми одержали від своїх представників в Батумі телеграми з пропозіціями припинити висилку товарів. Фактично торговля з Батумом припинилася цілком.

Німецько совітська консульська конференція.

В ближчий час починаються переговори між Німеччиною і совітською Росією з приводу зав'

казав капітан і його приказ сповнено в сій хвилині.

Директор театру відозвався солоденько: — Може би яку сцену з „Наталки Полтавки"? Ми се грали зі сто разів.

Ватажко аж відскочив від директора: — Ах, дайте мені спокій з вашою Наталкою! Всі ваші професори при всіх матурах тільки всього й питають, що про Наталку і Марусю, — чи в українській літературі нема нічого новійшого? І ви тим не чванїться, що виставили „Наталку" сто разів, — се дійсно свідоцтво убожества для вас, а не для Котляревського! Не хочу! Заспівайте мені пісень! От зажділ! може нагадаю. „Та наступає чорная хмара" знаєте? Або „Нема в світі так нікому"? Або „Ой у полі криниченька"...

— Знаємо, знаємо! — відповіла дружина.

— Добре! Перше повечеряємо, а потім заспіваєте. Кухар! дай тут дві або три шинки з дика, хлібів і горівки! Вибачайте, панство, що вечеря холодна, — самі бачите, що терпимо деякі невигоди. Але шинка знаменита, ручу вам.

Як се почув бас, заспівав на радощах: „Ой, запив козак" таким престрашенним голосом, що кількох опришків відразу прискочило до нього з осторогою: — „Дай пан спокуй! Буй сен пан Бога! Та пан поліцієн на нас навола!" Бас затих, але й не дуже нарікав, що йому перебили спів, бо вже роздавали вечерю.

Горівка, кілька хлібів і три шинки поправили значно настрій усього товариства. Почали співати. Співали неале; навіть бас здержував себе, де було треба, і дискретно давав фундамент під цілий хор. Сердешного чуття було у всіх голосах може й більше, як у театрі, бо й сцена і слухачі були тут незвичайні. Ватажко сів собі на землю і задумався. Чим далі хор співав одну пісню за другою, а все смутні, тим задума ватажка ставала тяжшою, а коли проспівали „Ой шож то за ворон" і послідні слова „Поховали пана отамана в сиру землю глибоко", він прослезився, втер очи, встав і пішов просто до Ванди Степової. Відвів її на бік, далеко від товариства, і там злісним шепотом промовив до неї:

— Бачиш, гадюко, як ти сама попала в мої руки? За твою зраду перед війною я міг би тобі тепер отсим штилетом на місці зробити смерть... (Ванда почала хилятися). Спій! Не вдавай! Жий! Мені твоєї смерти не треба. Я вже своє переболів. Я лиш те хотів тобі сказати: Ти знаєш, хто я є і звідки? Як ти мене тепер другий раз зрадиш, перед поліцією, найду тебе й за морем і вбю, як скажену собаку. Памятай собі! Инші мене не знають, а ти знаєш. Отже ані слова! Іди!

Ванда відійшла мов несвіжими ногами. Полковник прискочив до неї, почав випитуватися, але не довідався нічого. Вона трагічними очима дивилася за ватажком і чудувалася, чого він забажав. Він забажав остатної сцени з „Гриця". — Заграйте мені! — просив.

— Нема Марусі! Деж вона? — скрикнули товаришки. — Без неї годі.

Маруся не пропала; вона небавом вернулася з ліса з одним опришком, Бреньковська прискочила до неї і почала сцену: — Моя Марусечко, моя голубочко, якже ти змарніла! Шкіра та кости..

Перед мамою Бреньковською стояла сценічна дочка Маруся, присадкувата дівчина чи молодиця, така кругла, як мішок пшениці. Ніяке вмовлювання в неї, що вона змарніла, не могло нікого пересвідчити, хиба сліпого. Тому то знавець театру, пан капітан, здержав гру і лише спитав: — Ви справді грали Марусю?

— Грала! Фурори робила! В Баранівці оттакий букет дістала!

— Ох, Господи! — зітхнув ватажко.

— Ну, врешті, в Баранівці все можливе! — Пане, як вам там на імя? Підпарубочий з „Гриця", дирігент! Заспівайте мені „Чи сеж тая криниченька" і диригуйте так комічно, як ви се на сцені робите! Се буде краще.

Схопився підпарубочий з „Не ходи, Грицю", зібрав хор біля себе, почав вимахувати палицею, декого навіть ударив, хор заспівав пісню — і всі опришки аж лягали зо сміху.

Коли тут серед того співу і радости надійшов з ліса якийсь новий опришок до ватажка, щось йому шепнув — і ватажко здержав нараз увесь гамір та промовив: — Нам пора відходити. Дякую всім за приємність. На руки директора складаю двацять доларів т. є. після теперішнього курсу більше як сто тисячів марок. Уважайте, що ті доляри є ваші, цілого товариства, а не самого директора. Ще раз дякую. Чесць!

По тих словах всі опришки зійшли в низ в недалеку дебру і там шевли. Зробилося на поляні якось неприємно тихо, так що було чути, як коні скубли траву. Вся дружина почала розмовляти шепотом так, як би на неї ішла якась несподівана і незаслужена кара. Ніхто не знав, чи краще зараз їхати далі, чи заждати, поки зовсім розвиднить ся. Перемагала друга думка. Серед тої непевности дехто заснув з утоми то на возі то на траві, а бас захропів під деревом так само грімко, як співав; давню сердега не випив стільки, що сеї ночі.

Із сього спочинку збудили всіх крім баса, несподівані вистріли з крісів і крики: „Ренце до гури!" Ті крики лунали з ліса навкруги цілої поляни. Жінки перші підня-

вання нової консульської конвенції. Совітський уряд висловив побажання, щоб ці переговори відбувалися в Москві. З німецького боку висловлюються побажання про те, щоб в тексті майбутнього договору вказано на недопустимість використання совітських консульств в цілях комуністичної пропаганди.

Сільська школа.

„Ізвестія" про становище школи в Росії пишуть так:

„Все скорочується і скорочується. Скорочена, й до того дуже значно, позашкільна освіта, майже цілком, виключаючи великих міст, скорочено дошкільне виховання (дитячі садки) й ми стаємо перед питанням: чи буде у нас в майбутньому шкільному році працювати школа 1-го ступня, а окрема, сільська школа...". „Населення повинно само відремонтувати школу, опалити, здобути необхідний інвентар, а головне удержувати цілком учителя (а инколи двох-трьох) і сторожа.... Виходить по скромним підрахункам міліона два з ученика в місяць. А коли у селянина вчиться двох трьох дітей, то виходить другий продподаток. Ми взяли найменші числа; на ділі вони значно більші, треба аджеж взути, вдягнути, купити підручники (нічого цього тепер в школі нема)".

Евакуація Владивостока.

Почалась часткова евакуація Владивостока. Значна частина населення залишила місто. Пароплави, що відходять до Японії, переповнені. Місто оточено залогами червоних партизан. З огляду на те, що генерал Дерікс пересунув молчаверський корпус до Спаська, лінія Никольськ-Владивосток очищена.

В наварні „Республика"

XXI. дня 8. жовтня ц. р. 3—3

І Осінній Чайний Вечер

на похід українських інвалідів,

БОГАТА ПРОГРАМА. ДОБІРНИЙ БУФЕТ

Початок о год 8. вечером.

Дописи з краю.

Я есар.

З життя українських товариств. — Рідна школа. — Вибори.

Якась хороблива байдужність сповила тутешнє громадянство Амбі II, амбіційки та погоня за особистою наживою заняли місце солідної праці на народній ниві. Недостача поняття обовязку добачується на кождому кроці. Ось напр. на загальних зборах кредитового тов. „Добробут" явилось аж трьох членів. Чи це кпини це? В недовзі відбулись загальні збори філії „Просвіта". Сходини були трохи численнійші, бо навіть декілька сіл прислало своїх делегатів. Замітні були слова одного селянина з Маковиска в дискусії над способами, як розрухати просвітне життя в повіті. Панове, сказав він — в звіті з дотеперішньої діяльности виділу філії чули ми одно — нічим похвалитись не можемо, діяльність філії обмежилась виключно до загальних зборів. Тому киньте пусте балакання, йдіть в село, а там найдете щире серце нашого мужика, охоту до праці та плодючу почву на посів просвітної ідеї. Декілька читалень відновило своє життя в повіті; решта спить сном блажен них. А священство? — воно тільки здвигає раменами, як згадати йому про народню працю, та ніщом продумує, як би то найкраще поживитись дочасним добром... Опісля наступив слабенький реферат про значіння „Просвіти" для нашого народа.

Того самого дня вечером відбувся в салі польської „Зорі" концерт в честь Івана Франка. Виконання було переважно добре. З подібною програмою відбувся концерт і на Долішньому передмістю. Той сам аматорський гурток дав з гарним успіхом виставу „Учителя" в Рідними на місцеві ліси.

Недавно цьому відбувались у нас загальні збори тов. „Українська Бесіда". І цим разом наші панове недописали, бо до комплету було ще дуже далеко. Зійшлись, як звичайно, управа злала коротенький звіт зі своєї не-діяльности, вибрали новий виділ, попрощались і вдоволені, що зробили величезне народне діло, та усміхнені розійшлись до дому.

Завершенням літнього сезону був попис маленьких" діточок тутешньої „Української Захоронки", дня 3. вересня н. р. в салі польської „Зорі". Завдяки невтомимій праці СС. Служебниць, а головно сестрі Климентії діточий вечір випав величаво. Душа раділа, сльози тиснулись на очі на вид вправляючої дітвори при звуках пісні. І тут як раз наглядний доказ праці одиниці, а саме сестри Климентії. Та на жаль і цим разом наша публика не дописала. Навіть інтеліґенція не явилась в достаточнім числі.

Дня 8. н. м. в часі відпусту заходом молодших, енергічних громадян удалось публичну збірку на місцеву Рідну школу, що принесла понад 50.000 мп. А дивна історія тої Рідної школи. Вже два роки робить тутешня українська громада заходи, щоб її вже раз правосильно відчинити, а все сусідська владзнось вишукає, щоб лише справу проволікати.

Осінний сезон розпочався виставою „Бурлеск", драми Тобілевича. Аматорський гурток тов. „Родини" вивязався зі своєї задачі вповні вдоволяюче.

Виборча акція у сусідів кипить. Кандидатів тьма-тьменна. Всяким обіцянкам навіть і „poczciwemu ludkowi ruskiemu" нема границь. До виборчих комісій покликало тутешнє старосто і наших 12 громадян; не знати лише, що їм скаже на те народня честь? *П. П.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Закриті окна італійських соціялістів.

З Риму доносять про цілковите поражения італійської соціялістичної партії. Згадана партія мала ще перед конгресом всего 70.000 приклонників. Тепер, після останнього роздвоєння в партії, сили ті розпорошились ще більше. Не є певною річю, чи не прийде ще до нового роздвоєння між двома відломами максималістів, себто експульсивістами і максималістами унітариними, приклонниками партійної єдности. Що торкається центрової фракції, то розвязано її в цей спосіб що її членам оставлено вільну руку прилучитися або до максималістів або злитися з колябораціонепами, які утворили вже автономну партію під назвою зєдиненої італійської соціялістичної партії. Передбачують, що більшість центровців приступить до цеї нової партії.

Вихід з амстердамського інтернаціоналу.

Ag. Avasa доносить з Христіянії, що Головний комітет федерації робітничих синдикатів рішив 62 голосами проти 15 вийти з амстердамського інтернаціоналу і вислати в інформаційних цілях 2 делегатів на міжнародній конгрес червоних синдикатів в Москві. Відношення федерації до цього конгресу усталить нородний конгрес в 1923 р.

Справа відбудови Росії.

Деннини доносять з Берліна, що прибув там председник російсько-англійського торговельного товариства Юркерд. Відбуде він наради з Красіном в справі відбудови Росії. З російського боку візьме участь в переговорах Літвінов, який перебуває в Берліні.

Перед виборами в Німеччині.

З Берліна доносять, що німецький кабінет рішив віднестися до парляменту в справі вибору президента держави. Кабінет предложив, щоби вибори відбулися 3. грудня цього року.

Вибори в латайського парляменту.

З Риги доносять до Данцігу, що вибори до латайського парляменту відбудуться в днях 7. і 8. жовтня н. р. До тепер заголошено 18 списків кандидатів, м. и. списки польські, німецькі, жидівські, білоруські і російські.

Статистика рат відшкодувань.

„Матен" пригадуючи заяву Л. Джорджа, виголошену на останньому засіданні Найвисшої Ради, згідно з котрою Німеччина зложила вже 10 міліярдів марок золотом, доносить, що комісія відшкодувань оголосила офіціяльну статистику рат, виплачених під яким небудь видом від хвилі перемира до дня 21. мая н. р. Статистика ця констатує, що ціла сума, виплачена Німеччиною, виносить шість міліярдів девятьсот сімдесять сім міліонів пятьсот сім тисяч, сімсотдвацятьдевять марок у золоті.

Барту председником комісії відшкодувань.

Пят. доносить з Парижа: Урядово оголошено іменування Барту председником комісії відшкодувань. Теку справедливости на місце Барту обійме державний підсекретар президії Ради мін Кольра.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Відповідь анґорського правительства.

Ліфилд. (ПАТ) Англійське правительство одержало відповідь анґорського правительства на запрошення союзників до участи в мировій конференції. Відповідь, датована 4. ц. м., зазначує, що анґорське правительство безоглядно виповнить постанови муданської конференції, що торкаються воєнного положення та згоджується вислати своїх представників на цю конференцію для переговорів і заключення мира з Грецією і союзними державами. Але що союзні держави не визначили невідкличнo Венеції яко місця конференції, предкладає правительство Анґори відбути її в Смирні дня 20 жовтня. Крім цього пропонує ця правительство запросити до співучасти в конференції Росію, Україну і Грузію яко заінтересованих в справі проток. Дякуючи союзникам, що визнали права кемалістичного правительства до Тракії, заявляє нота, що немає принціпіяльної ріжниці думок щодо справи свободи проток у інтересі запевнення безпеки Царгорода і моря Мармара й обезпечення національних меншостей в границях, які не загрожували би незалежности Туреччини ані змаганням до успішного упорядкування справ Близького Сходу. Приймаючи до відома нове заявлення союзників, що евакуюють Царгород після заключення мира, нота кінчиться заповідженням льояльної і щирої співучасти Анґори в привернення і вдержанню мира. — Відповідь цю доручено вчера брітійському правительству перед самим замкненням засідання кабінету. Одначе кабінет не обговорив відповіди, бо тепер головно темою нарад є вислід муданської конференції, від котрої залежить дальший розвиток подій.

Конференція в Мудані.

Ліфилд. (ПАТ.) Офіціяльне звідомлення в справі муданської конференції, яке одержало Форін Офіс, на стільки невдоволяюче, бо з його виходить, що кемалісти стараються порушити політичні питання, які не входять в обсяг конференції. Нота союзних держав до анґорського правительства з 23. вересня вказувала ясно, що предметом конференції має бути усталення лінії в Сх. Тракії, до котрої мають відступити грецькі війська, та установдяла, що визначення цієї демаркаційної лінії мали перевести генерали союзних держав у порозумінню з військовими грецькими і турецькими властями. Зате зовсім не задумувано обговорювати на воєнній конференції невоєнні справи.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

З дороги життя

Український Народній Театр.

Театр „Бесіди" повернув до Львова і рої споминів будяться у моїй душі. Думка летить в країну минулого:

„Мале провінціональне, підгірське місточко над річкою Л... Нудота, буденщина, безбарвне життя, в якому одинокою розривкою є сплетні і дрібні інтриги.

Усім бажається чогось нового, гарного, святого... Та минають дні — монотонні і сірі — як осіння імла. Несподівано між закутини провінції паде ясний промінь: — Приїхав театр зі Львова!

Радіють старі, молоді, багаті, бідні, а найбільше ми, ученики. В школі як в улію, слово „Театр" не сходить з уст, книжки і наука одержують відпустку, найпильнійші ученики беруть „цвасра" день у день — бо всі заняті не лекціями, а театром.

Перед будинком „Народнього Дому" біля магістрату повно дітвори ще зранку, а ми, упривілеєні „бурсаки" зносимо крісла і столи до великої салі, де відбувається остання проба.

Я двигаю столи, нумерую крісла, ношу для артистів пиво, цілий день помагаю артистам, бо „сам директор Стадник" обіцяв пустити мене без білету, „на шварц" на виставу, за мої великі прислуги.

Гей, якою святістю був тоді для мене театр, яким недосяжним ідеалом праця артистів, з яким боготворенням дивився я на Вас, старі ветерани нашого театру, Ви Рубчаки, Коссаки, Юрчаки, Осиповичеві і инші. Як манила ти мене тоді, прекрасна богине Мельпомено! Як кликала на службу до твого храму...

Надходить вечір. Як важко діждатись вистави... Які шасливі ті, що при касі купують білети і знають, що їх напевно пустять на салю... а я ще непевний... може... Е ні! Таж сам Стадник обіцяв...

Ось іде Стадник: — Пане директоре! Може ще треба крісел?

— Ні! Але нам конечно потрібно сокири для докінчення сцени. Іди позич де!

— А пустите на виставління?

— Пущу! Певно пущу!

Виходжу з коритара. Де мені дістати сокири? Хіба „позичити" у доброго доктора, настоятеля „бурси"... в пивниці?

Я вакрадаюся до сіней доктора, „позичаю" сокиру і біжу до директора. Він спішиться, б'жить із сокирою до салі.

За годину вистава зачинається, публика заповнює салю, а мене пустити не хочуть.

— Пустіть мене, бо я носив крісла, дав сокир — „прошу білєтера".

— Іди ти до біса із своєю сокирою! Без білету не можна.

Двері зачинилися, Вистава. Я став під дверима. Чую, як співають, сміються... Так! Це сміється Стадник на сцені! Чому він забув про мене: Ах... моя сокира... Як завидую тим, що сидять в кріслах, котрі я носив! Мені так хочеться бачити виставу, що я готов головою бити об двері і кричати: „Пустіть, бо я дав сокиру!"

Але чую, що нічого не вдію. Жаль здавив моє горло і я заплакав, гірко заплакав.

Цілу ніч не спав, а вранці я знов носив крісла.

Тим разом пощастило: Принісши крісла, я сховався за кулісами, і як вистава зачалася, я вийшов на салю і бачив виставу: „Не ходи Грицю"! О, ти наш вічно молодий Грицю! Скільки ти находився по світу, скільки тебе не троїли дівчата, а ти вічно живий.

Але мабуть приходить і тобі конець: Не убили тебе дівчата, то убив злобний час.

Старі ветерани нашого театру забувають і тебе. Йдучи за духом часу і замість Гриця, завтра на львівській сцені будуть збирати лаври персонажі із „Потопу" Бергера.

І хоч львівська публика давнійше не цікавилася так виставами, як провінція, то цього року я певний цього, що на завтрішній виставі явиться цілий Львів, так, що крісел не вистарчить і куплетист не буде виспівувати:

...А в нас така вже поведенція,
Така патріотична злість,
Що в театрі мала фреквенція:
На сто крісел є один гість.

Цього року на одно крісло буде сто гостей.

Слава Богу за те, що часи змінилися і за те, що і я тим разом можу піти на виставу не „на шварц", а з білетом (безплатним „редакційним"), хоч що правда, до львівського театру я маю і досі деякі претенсії. Таж сокири, яку я позичив, мені не віддано дотепер, бо як заявив небіщик Юрчак „вона загубилася".

Сокира пропала, а настоятель бурси накрутив мені вуха — за сокиру і за мою надмірну любов до Мельпомени.

А всеж таки, я завтра йду до театру, враз із цілим українським Львовом.

Чмелик.

НОВИНКИ.

— **Перед процесом Федака.** В списі адвокатів заголошених до оборони Стефана Федака і тов. поміщеним в 16. числі нашої часописи пропущено назвиска цих Вп. адвокатів: 1. д-р Степан Баран Тернопіль, 2. д-р Степан Бохенський Збараж, 3. д-р Гриць Кузів Дрогобич, 4. д-р Віктор Павлавський Дрогобич, 5. д-р Роман Стефанович Войнилів, 6. д-р Микола Шухевич Львів.

— **Братья нашого моря.** Не легко укрити нашим ворогам факт, що Українці у Східній Галичині це море, а польська меншість, то острів. Останнє число „Слова Польского" бє у дзвін трівоги у статті „З Карпат скольских", пишучи ось що: „Наші острови в горах заслуговують на те, щоби їх охоронити перед невтомимим заливом українського моря" Автор статті нарікає, що в Синевідську Українці будують свої школи, церкву, а Поляки не в силі на те спромогтися з тої простої причини, що їх там нема. Дальше вкладається обовязок на польські товариства дбати про те, щоби горстка тамошних Поляків не пропала серед української більшости, „яка тепер мощно розколисана". Не поможе мертвому і кадило — кажуть наші селяне.

— **Замітка.** Доходять нас слухи, що Павло Лаврук з Іспаса, озлоблений на допис в ч. 19. нашого органу з 24. вересня ц. р., вміщений в статтю „Селянсько-радикальна партія", підозріває о авторство тої дописи п. Михайла Лаврука. Падають навіть погрози на тему відповідного реванжу. Здогади Павла Лаврука не відповідають дійсности. Автором дописи є зовсім инша особа, а не п. Михайло Лаврук, що отсим зазначуємо.

— **Легітимаційний примус у Східній Галичині.** Від хвилі скасования виїмкового стану у Східній Галичині здавалося, що легітимаційний примус при подорожах заліницею не обовязує. Але як доносить польська преса, польська влада видала органам безпеки розпорядок, в силу якого цей легітимяційний примус обовязує і дальше, а всі подорожні мусять мати легітимації. Як бачимо, скасования виїмкового стану має характер фіктивний, бо на ділі, він істнує дальше.

— **Нова отрута організація в Радому.** В Радому арештовано кількох членів комуністичної організації, котра під фірмою виборчого комітету провадила свою агітацію. Сконфісковано богато комуністичної літератури спровадженої з Москви. Стверджено, що та організація стояла в тісному контакті із совітською владою.

— **Український танець за кордоном.** Закінчивши своє турне по Галичині, арт.-балетм. Василь Авраменко організовує школу українського національного танцю з практичним і теоретичним викладом українських побутових і історичних (гуртових і сольових) танців, яка має обїхати міста: Дрогобич, Перемишль, Стрий, Станиславів, Коломию і Львів. Після цього арт. Авраменко складає з найкращих учнів своєї школи балетову трупу, з котрою має виїхати за кордон. Авраменко одержав запрошення до виступів зі своєю трупою з Чехії, Німеччини і Америки.

— **Народній театр української „Бесіди"** дає в неділю 8. X. комедію в 4. діях „Тартюф". Виступають кращі сили театру з реж. О. Загаровом на чолі. Білєти продає каса театру від 10—12 в пол. і від год. 5. веч.

— **Слово.** Вийшло перше число „Слова" органу українського міщанства. Зміст його такий: До наших читачів, Східна Галичина на міжнародній арені, Організуймо міщанство, Міщанство в національно-культурнім розвитку українського народу — стаття Олександра Баовінського, Нарід собі — Якова Яцкевича, Огні горять, З голосів преси, Ратуймо сироти, Під неділю — фейлєтон Тиберія Горобця, Олександер Мишуга, Новинки, Рух в товариствах. За редакцію відповідає Петро Сенюта.

— **На „Рідну Школу"** зложив „Аматорський Кружок Студентів" в Добромірці п. Збараж 39.490 мп., як дохід з представлень „Нахмарило" і „Мартин Боруля".

— **Чоловік із, кушнірів і пинки до шиття** приймє кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 652 8—10

— **Пасти довжників,** які побрали векслеві позички в часі безробіття в 1919 р. а доси не сплатили ще довгу, вноситься в половині жовтня 1922 до суду третю (послідну) серію векслевих позвів. Хто заплатить (в касі Земельного Банку Іпотечного у Львові негайно у 24 годині після написання віршка подати його до відома urbi et orbi. В. Бобинський тут треба би передрукувати декілька місць зі статті В. Дорошенка „Про наші літературні новинки", яка друкувалася у „Ділі" кілька днів тому, особливо уступ від слів: „скромности правдивого артиста не шукай" вкл. з реченням „замісць учитися або робити яке путяще діло..."

З рукою на серці можна казати, що п. В. Бобинський має талант, На цій підставі можна радити йому не кидати шляху, який може завести його в літературу. Але рішуче треба протестувати проти претенсій шановного автора, який вважає себе у праві насилувати літературу, критику і широку публіку. Треба протестувати проти мегальоманії, яка каже молоденькому авторови невеличкого (славити Господа!) зшитка віршиків та фейлєтоністичних „прозопоезій", голосити їх у третє у тій самій салі на протязі одного року, (друкуючи їх в міжчасі, користаючи з післявоєнної засухи, у журналах: „Митуса" і „Літ. Наук. Вістн.", газеті „Земля і Воля" і календарі „Червона Калина"!) та казати собі в додатку несвідущим землякам платити за цю насолоду високий вступ.

Сантименталізм, ні — дитяча плаксивість, безмежна наївність, а вкупі з тим криклива претензіональність — ось головні характеристичні риси „дотеперішнього літера-

З нагоди авторського вечора В. Бобинського.

Поет стоїть на вершинах слави. Його імя оточує загальна пошана і воно користується популярністю серед найширших кол читаючої публіки, ба навіть і тієї, що знайомиться з літературою лише крізь книгарські вікна. Словом: поет є признаний усіма великим поетом і збирає дань, належну великому поетові, який стоїть на вершинах слави...

Між иншими доказами признання з боку культурних сучасників поета величі його таланту і заслуг находяться і т. зв. літературні вечорі, на котрі він запрошений читати свої твори. Такі вечорі влаштовує при відповідній нагоді (пр. ювілею поета або урочистости, звязаною з університетом, академією наук чи мистецтв) — гурт його найблищих товаришів по літературі і приклонників, якась культурна установа чи навіть бюро, якого завданням є посередництво поміж світочами духа та грошевитою публікою. Такі вечорі належать до літературного снобізму. *Вони є приємністю для поета*, який слухає оплесків і глядить на щиро захоплених товаришів і учеників (вчителі давно повмирали); вони є приємністю для публіки, яка платить гроші не тільки з потреби почути щось геніяльне, але — і то здебільша — з цікавости побачити велику особу, — *побачити на естраді*, у фраку, при сейві сотень ламп, з вигідного місця в авдиторії битком набитої серіозними, інтелігентними обличчами. Вдоволений є імпресаріо, який рахує чистий дохід та нічого нарікати газетному рецензентові, який має вдячну ролю приєднатися до хору, що дружно співає пеан корифеєви духа.

Так буває на цілому світі, за виїмком столиці Галицької України. У нас улаштовують самі собі літературні вечорі молодесенькі автори, які не тільки не стоять на вершинах слави, але й ще не вступили в літературу. Користь з такого вечора є ясна: автор почуває себе на естраді страшенно ніяково (жаль, що йому не було ніяково днем раніше!), бо простий людський інстинкт каже йому про незручність його становища; нечисленні слухачі, які маркотно зиркають на порожню салю, примушують себе кривити приємну усмішку або морщити лоба з великої уваги, послідовно виконуючи важке завдання мучеників-добровольців. Заговірщики лиха з роспукою глядять на порожню тарілку, а рецензент проклинає усе: літературу, поета, публіку, редактора і свою мізерну посаду, переконавшись, що на його місці повинен би сидіти весельчак фейлєтоніст або, ще краще, педагог, який опісля вашкварив би листа до тата-мами чи опікуна „поета", з відповідними порадами, чого не слід робити молоденькій людині.

Писати поважну, докладну оцінку „творів" п. Василя Бобинського, який читав їх в четвер 5. жовтня у Львові, в салі „Української Бесіди", — не можна; не можна з пошани для літератури взагалі і поезії з окрема. Не вільно потурати — не то що крайньому негатові — а просто: або циніямові або безкраїй глупоті. Може бути лише двояка оцінка „цілого дотеперішнього літературного доробку" (з реклямової анонси „Діло" ч. 24.) поета, який має 22, хай — 23 роки. Або поет належить до світових унікатів, надзвичайних геніїв, або... взагалі про него не пишеться, як про поета... Хто думає инакше, той мусить погодитися з реченням одного з бувших українських міністрів, яке він виголосив приймаючи у Берліні делегацію віденського „Союза журналістів і письменників": „У нас всі є журналісти та письменники, бо кожний з нас колинебудь щонебудь написав..."

Бодлер писав одну-одиноку свою книжку 20 літ. Уітман видав перший свій том переступивши пятьдесятку. Але В. Бобинський не має часу. Він не вірить, щоби він міг колинебуть писати краще, ніж тепер, і він не вірить у свій критичний змисл за десять літ, який казав би йому стидатися прозо-поезій у роді „Одна мить!" В. Бобинський мусить

в І вул. Підвалля 7) довг ще зараз, перед 15. жовтня 1922, може ще охоронитись перед так непропорціонально великими коштами, які вже понесли довжники. котрих мусілося вже запізвати. — Упрашається ПТ. Читачів, щоб звернули увагу всіх інтересованих на отсю пригадку в цілі запобіження злишним а так великим коштам, які знова спадуть на довжників. 3—3

Комунікат У. П. Т.

До Усіх Кружків У. П. Т. в краю.

З огляду на те, що в дни 1. падолиста с. р. відбудеться Загальний Зізд Тов а, Головна Управа У. П. Т. взиває всі Кружки, щоби на підставі §. 47. статуту відбули Збори задля вибору відпоручників на Зізд. На кождих 20 членів Кружка припадає один відпоручник з тим, що Кружок мусить мати найменше одного відпоручника.

Відпоручник не може мати більше, як дві повновласти.

Кождий відпоручник мусить бути засмотрений легітимацією видакою Старшиною Кружка.

Порядок дневний подасть Головна Управа до відома в часописах. IX 1—3

Відозва.

Покликуючися на мою просьбу о допомогу вязням в „Ділі" ч. 18. з 21. вересня ц. р. поновлюю її ще раз: моя відозва припала на час замаху на „Просвіту" і замкнення „Союзу кредитового". Се певно захвилювало нашу суспільність і зверкало її від масового жертвування. Повідомлюю, що „Союз кредитовий" сейчас другого дня на ново отворений і урядує. Особливо відкликаюся до нашого Духовенства. Коли у Службі Божій молитеся: „о пліненних і в темницах сущих", згадайте наших вязнів, і зберіть жертви на них між народом своїм. Скажіть йому нашу просьбу, нарід її сповнить. Жертви прошу слати до Союза Кредитового, Ринок ч. 10. із заміткою: „Для вязнів".

о. Л. Куницький.

† Посмертні вістки.

Марія Назаркевичівна. Дня 27. вересня в Тернополі померла почтова урядничка Марія Назаркевичівна. Сирота по народному учителі серед злиднів і невідрадних обставин вона ішла дорогою життя. Не почислив би тих місцевостей, де доводилось їй працювати. Випадки 1918 р. застали її в Раві Руській. По відвороті українських військ, польська влада арештувала її „як шпіонку" і відставила до Любліна, де покійна перебула пів року. Тюремне життя, знущання і инші блага які доводилось Назаркевичівній переживати, зруйнували її здоровля. Коли покійна повернула з вязниці, опинилася без праці і хліба. Доперва недавно їй удалося дістати працю в Тернополі, але недуга придбана в таборах відновилася і загнала її передчасно в могилу. Похорон відбувся у Вербилівцях, пов. Рогатин, при численній участи селян та інтелігенції. В. І. П.!

†

Теодозій Бачинський

судовий радник при окружнім суді в Бережанах, пожер в 49 р. життя в четвер 5. вересня 1922 р.

В Покійнику розпрощався передчасно з сим світом найстарший член загально відомої, високопатріотичної і заслуженої родини Бачинських з Бережан, брат голови „Народнього Комітету" у Львові д-ра Володимира Бачинського, людина рідких прикмет ума і серця. Про фахове знання і юридичні спосібности Покійника найкраще свідчить його покликання ще як молодого суддю до Oberster Gerichtshof у у Відні, де посвячував довгі літа зразковій службі як фаховця-юриста, так і свідомого і вірного сина України. Чоловік високообразований, з тверезим і ясним поглядом на життя і світ — своєю милою вдачею і приступністю єднував для себе кождого, з ким зійшовся. Тож не диво, що ненадійно відійшовши в другий світ, полишає за собою на віки добру память і широ-сердечний жаль не лиш у йому найближчій рідні та широких колах правдивих і сердечних другів та приятелів, але у кожного, з ким покійник хоч раз в життю зійшовся. В. Й. П.

Шануйте наш часопис!

Курс грошей.

Львів, дня 6. жовтня 1922.

Долари американські	9.157—9.200
„ (І. і 2-ки	9.075—9.100
Долари канадійські	8.975—8.990
„ „ (І. і 2-ки	8.875—8.890
Марки німецькі	5·75—5·83
„ „ (сотки)	5·70—5·80
„ „ (дрібні)	5·60—5·70
Леї румунські	54·00—55·00
„ „ (дрібні)	51·00—53·50
Корони чеські	295·00—300·00
„ „ (дрібні)	290·00—295·00
Австрійські тис. нов. ем.	600·00—650·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	60·00—65·00
„ 50 кор.	39·00—45·00
„ 20 кор.	24·00—28·00
„ 10 кор.	12·00—14·00
„ І. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	125—150
„ сотки	120—130
„ 25-ки	120—125
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—30·00
„ 250-ки	15·00—20·00
Карбованці	1·00—2·00
Гризні	4·00—7·00
Франки французькі	750·00—760·00
Фунти стерлінгів	36.000·00—36.500·00
Франки швайцарські	1.725·00—1.750·00

Золото.

20 кор.	36.000·00—36·500·00
20 франк.	35.000·00—35.500·00
20 мар. нім.	38·000·00 38·500·00
фунти стерлінгів	37.000·00—37.300·00
10 рубл.	41.500·00—44·000·00
Дукати	8.700·00—8.800·00

Срібло.

Корони австр.	600·00 700·00
5 мор. австр.	3.550·00—3.600·00
Фльорени австр.	1.000·00—1.250·00
Рублі	3.000·00—3.150·00
Копійки	16·00 16·50
Долари американські	6.500·00—6.600·00
„ пороз. і т.	6.000·00—6.100·00
Долари канадійські	5.500·00 5.600·00
„ дрібні	5.000·00—5.100·00
Леї румунські	690·00—695·00

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали чеками за вересень ц. р. в мар. п.: по 100: Г. Вощишин, І. Микитів, І. Заставний, Т. Сімків, А. Захар, Т. Захар. Т. Сімків, по 200: В. Гумовський, Д. Буньо. В. Остапчук, І. Чемерис, О. Гулеюк, І. Верхола, В. Кіцак, І. Лобай, В. Борсук. Уряд парохіяльний Куличків, І. Барна. І. Бережницький, о. В. Вербенець, о. І. Жарський, Т. Гуцалюк, о. Ст. Вільчинський, П. Дубик, І. Добрянський, М. Равлінко, о. С. Стецько, В. Головка, В. Любунич, К. Мельник, П. Шутовський, по 250: О Козловський, М. Равлинко, по 300: К. Малицький. Т. Головацький, М. Гоцька, о. Мих. Заворотюк, Р. Рикшинський, М. Пінчук. З. Федьків по 400: О. Гулеюк, М М. Гуцалюк, П. Левицький, О. Федик, по 500: о. І. Полохайло, М. Кисіль, М. Лаврук, М. Богонос. Р. Ковалів, Уряд парохіяльний Пралківці, о. А. Заіорожний, Ю. і А. Крупські, В. Бережонський, І. Шерстило, о. І. Залуцький, А. Добрянський, О. Лящецька. Г. Голяк, О. Николаєвич, Д. Фреюк, М. Познаховський, о. Г. Гавдуник, чит. „Просвіти" Бурдяківці, О. Родович. А. Турко, В. Бучацький, о. А. Левицький. Е. Косач, Р. Ковалів. о. В. Карачевський, Я. Думін, М. Вахнюк. М. Нагірчий, М. Молодовець, М. Радух, о. В. Фартух.

В. Матійчак, М. Марецін. Р. Найда, С. Швед, А. Горбатий, о. І. Олесницький, А. Котис, І. Стадник, П. Кіяк, о. К. Кульчицький, чит. „Просвіти" Устечко. І. Гордійчук, о. О. Гоцький. о. М. Кордутяк, А. Стрільчик, І. Прокопович, П. Прокопович, Л. Кузьмова, д-р С. Дмоховський, З. Попович, Ю. Яцкуляк, о. В. Кулик, о. Ю. Боднар, Д. Федорук, М. Гіжа, Т. Сеница, о. В. Сухий, о. С. Чеховський, П. Данилик, о. В. Утриско, І. Брусяк, о. Демянчук, М. Чех, по 600: Т. і Е. Слободяни, Спілка „Книгозбірня" Добромиль, по 700: о. Стефанка, А. Погорецький, Уряд парохіяльний Задвинівка, о. І. Щуровський, по 800: С. Слупський, М. Торбин, Г. Лепяк, П. Васюта, чит. „Просвіти" Новосілка, П. Ухач. М. Несторко, І. Патроник, по 1000: читальня „Просвіти" Кривеньке, о. В. Самотулка, д-р В. Кобільник, о. В. Підсонський, І. Поплавський, А. Саган, (2 рази), С. Гаврилюк, А. Лебіщак, В. Шевців, чит. „Просвіти" Топориці, А. Кардаш, о. І. Брилинський, М. Галянь, Гудиківна, В. Дяків, С. Левицький, В. Гуда, о. В. Андрухів, П. Пришлякевич, о. Збудовський, П. Шухевич, о. Р. Охримович, М. Лучковська, В. Шостак, М. Кочарницький, В. Божагора, О. Козенка, о. А. Козенка, о. І. Іваньо. М. Кульчицький, Білінський, о. Дудрович, Ю. Гургула, о. Тарасович, А. Воробцева, чит. „Просвіти" Довга войи., д р С. Мудрецький, о. Ю. Левицький, о. О. Гоцький, М. Хомяк, о. Т. Чубатий, о. Н. Пасічинський, о. Й. Райх, О. Луцький, о. Н. Макар, о. Ю. Дудкевич, В. Глібовицький, о. І. Городиловський, о. С. Боярський, Я. Галиняк, о. І. Іванчук, о. М. Турчиновський (2 рази), С. Кун..., С. Волинець, о. М. Вітошинський, тов. „Просвіта" Мухавка, о. М. Кравчук, В. Підгорецький, о. М. Посікира, о. І. Титар, Р. Магетич, о. Софрон Іва..., інж. О. Котис, о. І. Паліїв, о. С. Матковський, Н. Сандалович. І. Савойка, Л. Федевич, І. Мирович, П. Мільський, о. В. Дуда, о. І. Генкевич, А. Здерковська, чит. „Просвіти" Пилипи. Г. Камінський, К. Боронь, о. М. Устіяновський, А. Кукура, о. В. Лозовий, Міх і Кос, І. Тисовський, Ф. і Й. Вовчуки, В. Прокопович, о. С. Оробець, чит. „Просвіти" Яблонів, о. М. Клюк, о. В. Чайківський. о. Е. Гордійчук, Д. Балакім, о. М. Ковальчик. О. Грицишин, П. Сурма, д-р І. Семанюк, о. І. Яворський, д-р Т. Сонезицький, о. Я. Іандорович, О. Филипович, Н. Драковський, Ю. Мізь, Т. Залеський, Н. Воробцівна, о. Галібей, І. Чиж, о. М. Турчиковський, Г. Кісь, Т. Татарський, о. Е. Купчинський, інж. О. Комаринський, М. Кучмівна, Й. Рибачевський, д-р М. Король, В. Гузар,

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5).

Субота 7. п. м.: Новинка-прем'єра „ПОТОП", пєса на 3 дії Бертєва. Постановка О. Загарова.

В неділю, 8. ц. м., о год. 7·30 веч.: „ТАРТЮФ", комедія на 4 дії Мольєра. — Білети продає в неділю каса театру від 10—12-і від 5 год. веч.

В четвер, 12. ц. м.: Перший раз — новинка у Львові оперетка В. Колля: „БАРОН КІММЕЛЬ".

Початок точно 7·30 г. веч. — Білети від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—о— XXV. 1—2

Засідання філологічної секції Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові відбудеться в понеділок, дня 9. жовтня о год. 5·30 по полудні в канцелярії товариства з отсим денним порядком: 1) ради. Олександер Барвінський зреферує переписку д-ра Пулюя з Кулішем; 2) уконституовання секції, 3) біжучі справи. На засіданню дня 1. жовтня реферували свої праці: проф. Леонід Білецький „Основи літературної критики" (перший том) і д-р К. Студинський „Листи Вячеслава Ганки до Дениса Зубрицького". — За Управу секції: *д-р Студинський, д-р Брик.*

Звертається увагу на одинокий український кооперативний орган Східної Галичини: „Господарсько-кооперативний Часопис". Виходить кождого 1. і 15. Перше число з цего року дуже важне, бо в ньому помішено вказівки о податках, що їх вимагається від кооператив, в третьому числі є докладні вказівки про те, які статути стоваришень (кооператив) муситься до кінця цего року змінити і як їх змінити. У кождому числі є вказівки, як організувати кооперативи та як працювати в кооперативах. Кожда українська кооператива мусить передплачувати наш часопис, кождий інтелігент повинен піддержувати і читати свій одинокий господарський орган. Предплата до кінця року 3000 мп. Замовляти часопис і слати передплату на отсей адрес: Краєвий Союз ревізійний, Львів, Домінїканська 11. 845 2—2

турного дорібку" автора. Пошукання за римами а також пристосовування старих (ще зі „Слова о полку Ігоревім" відомих) літературніх форм (пр. аллітерєнції) є инколи дуже вдатною, але пошуканка за оригінальністю у кожному рядку, кожній фрязі, ледве не кожному слові — веде до комізму а то й абсурду. Зрештою усі ці „танчики-приманчики", „шовкокрилі", „пестрозорі", „прудкобіжні", „стрімкостіни", „електроіскри" і їмя їм легіон винаходи „молодих адептів творчого слова" (з реклямової анонси!) — є відомі з „Митуси", яка теж нічого оригінального не дала.

„Шукання" — це кепське наслідство „сьоми московських Б", це недоварені літературні спроби, инколи вдатні, але здебільша — смішні а то й безграмотні та завжди — лише спроби.

Минулого року відбувся вечір гуртка молодих авторів „Митуси", на котрому виступало кілька прелєгентів, які читали свої і чужі твори, т. м. одної школи (між иншими виступав там і д. Бобинський). Такі вечері є доцільні, семі собою цікаві, незалежно від вартости тих чи инших читанних там творів. Алеж подумати тільки, що кожний із учасників названого вечора захотів би давати окремий „авторський" вечір! Вийшов би скандал, приблизно такий, якого свідком ми були вчора... А між „Митусівцями" є кількох, що мають за собою більше літ праці, як Бобинський і мали би на це більше право. Але видно у них більше скромности.

Ще одна увага: Авторський вечір є полем для попису рецитататора, — актьора декляматорa. Дуже поганий твір відповідно продеклямований може зробити вражіння, — а у цьому й суть таких вечорів. І навпаки. Найкращі речі гинуть незамітно, а то й викликують несмак, коли вони погано й незміло виголошені. Монотонія і безбарвність голосу п. Бобинського була так само невідповідною до характеру його віршів, як грімкий басок п. М. Крушельницького, котрий, хоч як приглушуваний, не міг оддати квилінь-скиглінь дитяти, що раз враз роспучливо кликало „мамо"!

В одному з коротких (кращих) віршиків В. Бобинського кінчає Індостанець свою молитву до Вішни окликом „але будь амбітним"!

Амбіція — хороша, необхідна прикмета, але в парі з скромністю, робітливістю і — терпеливістю.

Література є таким полем, на котрому перегони кінчаються для загонистих учасників — каліцтвом.

Мих. Кедрин.

СОКІЛЬСЬКО-СІЧОВИЙ ВІСТНИК.

Руханкова справа на Вел. Україні.

Руханкова справа на Вел. Україні находиться тепер у великім занепаді, як і все культурне життя. Большевицькі вчені доміковуються, що просвіта є роскішю й бідна держава мусить обмежувати свої видатки. Переважна часть йде на армію й пропаганду, і то вовсім непродуктивно, бо одно й друге непотрібне Україні, як торічний сніг. На школи раз-у-раз не хватає, себто бракує—грошей. Тому школи закривають, скорочують стан учителів. Число учнів обмежувати не доводиться, бо вони й так мало ходять до школи. В деяких шкільних програмах парадує „гімнастика", фізичні вправи, спортові гри", але їх мало де проводять в життя чи то за браком рухівні і всяких руханкових приладів і засобів на ту мету, чи просто тому, що нема фахових учителів. Перед війною плекали на Україні гімнастику лише два народи Німці й Чехи. Від них пішла безглузда назва „сокольської гімнастики". Від Німців і Чехів стали перейматн гімнастику потрохи й Українці. На жаль, ніде не виступала вона в національній формі. Всі гімнастичні товариства й спортові кружки були московські, хоча переважали в них місцеві — ендеки і навіть брали нагороди на олімпіядах — як руські люде (на пр. Грещенко, Ревенко, Ширай та инші). І треба признати, українська молодь фізично гарно розвинена, хлопці здорові і дужі мають природний хист до руханки йзмагів, треба лишень зорганізувати їх і вишколювати, і тоді Українці займатимуть певно не останнє місце навіть серед світових змагунів. Під обухом царату істнування українських руханкових і змагових товариств „Січей" чи „Соколів" було зовсім неможливе. Колиж настала самостійна Україна, тоді не до гімнастики було людям, бо будова держави й оборона її перед зверхніми та внутрішніми ворогами забирала всі сили свідомих громадян. Завязалися, що правда, „Січи" в Камянці й Київі, але вони не проявляли видатної діяльности.

Большевики ставляться до руханкової ідеї дуже симпатично, але раді би її зробити виключним знаряддям комуністичного виховання й джерелом пролетарської сили. Вони без вагання заборонили організацію пластових гуртків, коли відкрили в них буржуазні впливи. Так само не допустять, доки матимуть владу, до організації навіть червоних „Січей" чи червоних „Соколів" на національній, чи клясовій основі. Не признають того принціпу, не хочуть, не дозволять і справа скінчена!

В спадщині по цараті лишилися по великих містах нечисленні рухівні з гімнастичними приладами у садках у багатьох дільницях, видно ще сліди ситківкових токів, декуди навіть теліпаються на ставниках сітки, але все це запущене лежить без ужитку. Ситківку признано дорогим і непролетарським змагом. За те копаний мяч істнує. На періферіях міст відновлено сяк так грища, знайшлися охочі дружини копунів, переважно військових і бють, копають мяча, аж дрантя летить, нищать комісні чоботиска, що шевців розпука береться, тручаються грачі аж мило глянути, лаються що вухам любо. В рухівнях вибудуваних колись „буржуями" розпаношилися тепер ніби пролетарські спортові клюби. „Грядущее", „Комуніст", „Красний спортсмен" та инші. Ходив я там нераз, шукав робітничої молоді і бачив, що переважно Ізраіль вправляється в рухівнях, розвиває ніврокуйому свою силу. Всюди панує лише московська балачка. Українські змагуни не мають туди приступу.

В останніх часах повідчинялися в столицях навіть крамниці із змаговим і гімн. приладдям, газети писали, що з Англії прибув цілий корабель того добра, але ціни за все непропорціонально високі. Лише богачі й установи мають змогу їх купувати: пролетаріят, як давно, так і тепер не має ні грошей ні часу таку розкіш.

Багато руханкових приладів, стоячи біля шкільних заведень на дощі пару літ, поржавіли й погнили, так, що тепер школи, до того українські, зовсім не займаються руханкою.

Й сама ідея руханки досі ще не поширена на Вел. Україні. Гр мадянство ставиться до неї в найкращім разі байдужно, не розуміє кольосального виховуючого й національного значіння гімнастики. За гімнастикою ввижається пересічному обивателеви все ще ненависна військова муштра, бездушна дисципліна й карколомні німецькі штуки.

Мене запрошено в зимі 1921 р. мати серію відчитів про гімнастику для учителів усіх українських шкіл в Харкові, яких є поверх 10. І шож? Я прийшов точно в назначеній годині і в салі не було ще ні одного пацієнта, ни то пак слухача. За годину почали сходитися й набралося всіх несповна 0.

Викладу слухали незвичайно уважно, але мабуть мало р зуміли, бо коли я на другий раз пробував декого перепитувати, ніхто нічого не знав. Учительки були амбітнійші, хотіли відповідати й напружували память, але, очевидно, не могли зразу схопити виключно української термінольогії. Виклади довелося закінчити передчасно вже на четвертій лекції.

Але ця невдала справа спонукала мене видати друком український підручник гімнастики і спорту, над яким я працював уже давнійше

Без усяких майже джерел під рукою склав я з памяти коротку історію гімнастики, головні системи, стан руханки на Україні, вправи на приладах, вільні вправи, впоряд, вежі, забави й гри рухові, спорти і пласти. До книжки поробив найпотрібнійші рисунки, додав деякі відбитки і шість українських знимок веж і хопів дужання. По довгих заходах пропхав нарешті книжку, яких 8 аркушів до друку. І там, на щастя, про неї й слух загинув. Може досі пропав рукопис, хоч був заплачений і тричі рецензований.

Найкраще поставлена гімнастика у військових школах. Учать її переважно на основі старих царських підручників, є вже й червоні „указання", але значно гірші й ілюстрації в них мізернійші. Матеріял розложений по тижнях докладно на всі ступні науки. Старорежімний бюрократизм любив, аби все було в порядку — на папері! А комунізм тягнеться й собі за ним з усієї сили, аби не відстати від формалістики, яку називають порядком і дисципліною. Для вироблення научного плану були вибрані спеціяльні предметні комісії, потім їх вислідй були введені до купи й кождий предмет розроблений до найменших детайлів. З тим, що наука з ріжних причин раз-у-раз переривається, ніхто не числиться, аби тільки план був на стіні. І всі стіни в канцелярії обвішані планами, розкладами годин і всякими вказівками, яких у практиці майже ніхто не придержу ться. Приписано безліч іспитів, так званих репетицій і зачотів, що забирають масу часу і страшно перетомлюють учнів.

Темпо науки дуже повільне. Громадяни народ спокійний, статочний, думають і працюють в розумі, повільні, але певно. Такі самі й учител. Кождий знає, що попереду бат ка не слід у пекло пхатися, і хто спішить, той людей смішить.

І в гімнастиці також нема поспіху. Місцеві учительські сили самі нераз дуже добрі руховики, вчать ось так: Виходять учні з кляси, тягнуться як мід (ще з двома співзвуками), потім інструктор уставляє їх руками після зросту й каже пару разів відчислитися. Потім веде їх на подвіря, там знов роачисляються, розставляються на команду в таковім порядку і тоді вже провідник „начинає" їх вільними вправами, бо перед кождою мусить бути: „Начинай!". Я мав чимало труду поки відзвичаїв руховиків від того баласту і привчив трохи до швидкости. Найлегче йшло з малими дітьми, що не п спсовані старим шімлем. Як усе і всюди дітям найбільш подобаються забави і гри, біганина, скоки, крики, дужання. Вільні вправи нудять їх дещо і видимо не люблять їх. Дівчата, не маючи гімн. одягу взагалі, не радо ставали до вправ. Одна просто сказала: „Пане навчителю, краще потанцюймо, чим таку нісенітницю робить!" Але з часом і красуні перестали жеманитись і мусіли вправляти нарівні з хлопцями.

А хлопці робили замітні поступи. Потрохи привчилися швидко й дружно виконувати вправи, вм ло братися до приладу і як слід зіскакувати. Правобережці—юнаки легко присвоювали собі українські руханкові назви й вислови і навіть гордилися ними. Лівобережці підозрівали в початку всюди польонізм і допитували: „А як це слово по польськи буде?" Вкінці й вони навертались. Запитаю бувало: „Товаришу юнак, хто Ви є?—Я Українець, руховик, змагун, совгун, копун, ситківкар, лещетар!... „Досить, досить!" — перебиваю, „адже ви не знаєте всіх цих змагів". Робить то їх я не вмію, але знаю як кожне виглядає! „А чи праця є те саме що гімнастика?"

— Куди пак! Тут ми управляємось задля розвитія мускулів, а там работай і работай, аж піт очі заливає!"

„А чи потрібне оте „роби раз! роби два!?"

— Ні! по українськи не нужно! Хай їм Москалі подавляться!

І був такий екзамент, акурат як із „маминим синком" у Стефаника,

Вкінці хлопці так полюбили українську руханку, що отверто насміхалися з московського „командування", яке я ані не думав їм захвалювати.

Одна була біда, що на пісних борщах і вічній каші сили юнакам не прибувало ані руш, а тут гімнастика трохи не що дня по 45 мінут. Аж коли наслідком великої пропаганди і північного вивозу харчів голод поширився по всіх губерніях України, догадалася влада, що „необхідно" скоротити по школах гімнастику, яка радше виснажувала на-пів голодних учнів, ніж додавала їм сил. У військових школах залишено тоді лише 2 години тижнево, в учит. семінаріях саму теорію й забави, а у инших школах викинено зовсім.

Учні виділової школи ім. Б. Грінченка у Харкові запитували мене раз-у-раз, чому я не вчу їх руханки і серячно просили, щоб я дальше провадив вправи. Колиж я сказав, що роб.-селянська влада заборонила гімнастику, один хлопець промовив резолютно:

„Оце бачіте, Москалі прокляті! не хочуть, щоб Українці з робляли собі силу і вчилися військової муштри!"

Хлопці тої школи дуже любили хід. Попередній учитель гімнастики самого лиш ходу вчив їх. Кажуть мені раз:

„Пане вчителю, давайте заспіваємо до маршу!

— Та щож ви вмієте співати?

Всі пісні вміємо.

— А галицькі знаєте?

„Геть усі чисто! Якої хочете? „Гей там на горі Січ іде" чи „Соколи", чи „Їхав стрілець на війноньку" чи „Гей видно село" чи „Зажурились Галичанки?"

І машерували завзято, співали аж серце радувалося. Найбільше любили стару козацьку пісню, що кінчиться побожним рефреном:

Не журися, козаченьку, бери ніж!
Де побачиш Москалика, там і ріж! там і ріж!

Не жаль мені було покидати Харків і Дніпрову Україну, але жаль було розставатися з тими маленькими козарлюгами, що так гарно вміли співати стрілецькі пісні...

Як стоїть руханкова справа по инших містах широкої Україні, чи вчать іще деінебудь Галичани — не знаю. Їзда поганої комунікації годі було довідатись.

Т. Франко.

Прилади і прибори до науки руханки в катедрній сільській школі.

Нарікаєш брате, що годі вчить руханки в сільській школі, бо нема мовляв, на чім. А колиб ти підглянув таки сільську дитину, навчився би від неї багато.

Скажу покищо про навчання хлопців. Се не теорія, а практика.

Хлопці хоч би в другій народній класі так радо машерують при пісні. А ти тоді навчиш не лише впоряду і виробиш у них гарний, бадьорий хід, тле також привчиш гарних стрілецьких пісень і розвинеш почуття ритму і краси.

Також не потрібно жадних приладів ані приборів до забав із співом чи забав і гор без приборів. Вистане тобі сільський майдан (вигін), чи подвіря при школі.

А весною майже кождий сільський хлончина крутить собі з коровячої шерсти мячик т. зв. „свинку". Скажи всім обовязково внести мячики і навчи ними не лишень цілять, але також переведи з ними гри як свинка, воробець, їзді, городок, гилька (18 мячевих ігор І. Боберського) і инші. Виробиш у них почуття лучности, зручність, бистроумність, відвагу, бистре око.

А чи нема то в селі ліщини чи вербини?

Таж хлопці самі роблять з того луки і стріли. Кажи принести їх до школи. Постав кілька влуч (вистане жердка з прибитою на ній карткою паперу). Вчи їх попадати в ціль. Хлопцям дуже то подобається, інспектор тебе похвалить, а легко і дешево виробиш цільне око. Відразу нехай мірює і цілює пів кляси, щоб инші не нудилися. При кінці року зроби змагання в стрілянню, запроси родичів а найліпшому дай нагороду. Де можна, то нехай хлопці справлять собі катапульки. Не завадить виробити цільне око! — Тільки займися хлопцями, вони тебе за то полюблять і будуть инших предметів вчитися радо.

А нераз бачив ти, як хлопчина ходить по пручу моста. Тобі навіть на гадку не прийде, що се є ті рівноважні вправи, які належить переводити шкільний пляц. Не переводи, бо нема на чім. Зажадай же і в найбіднійшій громаді одної сосни для школи. Сільський мейстер легко її задовбає і поставить на вкопаних стовпцях високо від земли 40 ст. Проважня готова! Вмій тільки собі порадити!

Другим разом двом хлопцям кажи принести два посторонки чи мотузи (от такі, як коні на них впинають — їх батьки певно будуть ріжно тоді про пана вчителя говорити і бог зна що підозрівати!) постав з одної сторони по 10 хлопців і стількиж в другої. Кажеш „Вперед!" і обі сторони стараються перетягнути противника. Не лише даеш примір тим, що вийшли зі школи пізнають, як забавитися, але вже у дитини збудиш волю до перемоги й побіти. А маючи такі прибори, возьми з учениками забави „шйму" і круту линку. В сусіда по-

Українські ґаздані! Позір!!!

Купуйте всі споживні товари лише - - у наших інвал'д'в **у Львові при вул. Валовій 31.**

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

зич дві драбини, устав склезом об стріху. Вчи вилазити швидко і певно. Вчи лізти по прямій драбині. Навчися сам пожарництва і вчи вже дітвору помагати в нещастю.

Стіна шкільного будинку нехай тобі заступить щеблівку і можеш нарядити випруги. Все можна зробити, коли є зрозуміння й охота! Навчи їх гнучкости і смілости. Вчи скакати у височінь і в даль. Легко тобі се зробити. Шпагат якийсь у тебе все знайдеться. Привяжи на обох кінцях по камінцеви але так, щоб не злітали. У відступі півтора метра або двох забий дві тички фасолі, повертівши в них що 10 ст. дірки і набивши в них кілків очевидно в напрямі зіскоку. Місце, де мають віскакувати скопай, розвісь на кілках у рівній висоті шнурок, посередині повісь картку білого паперу (ліпше буде видно) і вже можна скакати. Зачинай від найнизчого кілка і поступай чимраз вище. А щоби скорше йшло, то зроби десять пар таких стояків в одній лінії, устав їх, і 10 хлопців може рівночасно скакати. Правда, що великого кошту не треба. Хлопці самі скопають і жердки принесуть. Ти їм покажи лише, як це зробити.

А скок у даль? Закопай жердку повздовж до напряму розбігу (поземо на землі). Се буде границя відбою. Кажи широко на 1 m., а довго бодай на 4 скопати, аби земля була мягка при віскокови (коли є де близько пісок, то можна навести зо дві фіри піску. Скічня легко і дешево уладжена.

Памятай, що треба вихованти не рєба, але смілого, певного, відважного і свідомого своєї сили громадянина.

Ст. Гайдучок.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Кравий Союз Кредитовий" у Львові, Рикок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

†

Володимир Емануїл

Ручка Сас Кольчицький

старший радник скарбової палати

упокоївся дня 5. жовтня 1922 року.

Похорони відбудуться 7. жовтня о год. 12. в пол. при вул. Домбровського 10.

851 МАТИ І СЕСТРИ.

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Микола Цяпка, парубок літ 26, з Пукенич пов. Стрий, взятий як форшпан в 1915 році через Москалів досі не вернув ані не дає о собі вістки. Хто знав би що про него, зволить ласкаво довести канцелярії д-ра Гілара Бачинського адвоката в Стрию. Закордонні часописи просяться о передрук. 831 3—3

Дрібні оголошення.

ЗА 5 і п'в мільона: дім 6 убікацій, 4 вільних, 140 сажнів овочевого городу. Львів-Богданівка, склеп Андрушка. 852

КОНЦІПІЄНТА І СОЛІЦИТАТОРА потребує адвокат Д-р Стефан Мудрецький в Товстім місті, повіт Заліщики. Неприняті оферти остануть без відповіди. 855 1—3

УКІНЧЕНА семінаристка пошукує лекції на селі до народних шкіл. Зголошення проситься слати до Адм. „Діла" під „Сирота". 857 1—2

ПОШУКУЄТЬСЯ панночки, яка уміє писати на машині „Мерцедес" по українськи і по польськи. Посада на провінції. Зголошення звосмотрене в curriculum vitae і подання вимог приймає бюро оголошень Соколовського, вул. Ягайлонська ч. 7. під „Нафта". 850 1—1

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, рольні мотори, льокомобілі, гатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 29—30

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 8—?

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 7—20

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра неженатого до робіт столярських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Хата і помешкання на місці. Свідоцтва пожадані. Зголошення приймає будинчий Козачок, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 3—5

АДВОКАТ д-р Віктор Почаєвський в Дрогобичі пошукує сейчас рутинованої канцелярійної сили (найлучше академіка), з основним знанням табулі і ведення листового письма. 834 3—3

ПОШУКУЮ фахового кавалєра або панни до виробу всякого рода кукорів. Зголошення приймає Емма Кригер, Старий Самбір. 843 2—3

ПАРОВА ФАБРИКА РОЗІВ і вирібництва з осередком Дрогобич, вий і Сяна в Трушевичах в Ніжанковичі гандлює сільника з капіталом кільнох мільонів в цілі розширення фабрики. 785 4—8

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5

(готель Адлера, побіч Нар. Торгівлі).

67 20-?

Позір купці і сільські крамниці!

— Набувайте всі галянтерійні товари! —

в ГУРТІВНІМ СКЛАДІ

Н. і А. ПРЕЙСС

у ЛЬВОВІ, ПАСАЖ ФЕЛЛЕРІВ 4.

818 Вхід з вул. Легіонів ч. 35. 3—3

:: :: Важне для Павохіяльних урядів! :: ::

Всякі роботи мірничі для виділення парцель з ерекціональних ґрунтів в цілі продажі і запачення ДАНИНИ виконує по ДЕШЕВИХ цінах

БЮРО ПОМІРОВЕ С-КИ „УСТРІЙ"

855 Т-во українських інжинерів відбудови, С-ка з обм. пор. 1-1

Львів, вул. Личаківська 64. І. п. Інформації відворотно і безплатно.

Хто вирізує виринок цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 процентів опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::

в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок, мущин і дітей по найдешевших цінах поручає

Й. МАЙКЕЛІЙ ШТАРК 2—5

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

СУКНА, на покриття футер. — ВОВНИ І КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних

856 цінах ф'рма 1—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ І Я. В ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір на ф'рму і число дому!!!

КОНКУРС.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а оголошує отсим конкурс на інтектора всенародніх шкіл УПТ. Вимагаєть виділовий або професорський іспит і педагогічний дослід. Подання звосмотрені документами і точним описом життя належить вносити до Головної Управи УПТ. до дня 25. жовтня ц. р. Платня і діети після умови. IX. 5—5

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Пов. Товариства госп. торг. „Народний Дім"

стов. зав. з обм. пор.

В ЛІСКУ

відбудуться дня 22. жовтня о год. 4. по пол., згляднo (на случай неприсутности відповідного числа членів) о год. 5 попол. в льокалях Читальні „Просвіти" в Ліску зі слідуючим порядком нарад:

1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Відчитання звіту з ревізії Кр. Союза ревізійного.
3. Звіт Управи з діяльности за 1921 р.
4. Уділення Управі абсолюторії.
5. Розділ зиску.
6. Зміна статута.
7. Вибір членів Надзірної Ради.
8. Вибір членів Управи.
9. Внески і інтерпеляції.

854 1—1 ДИРЕКЦІЯ.

Присилайте передплату!

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 3. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ III.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Даніла Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **Бунт моряків.**

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 12—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 31 (9.862). Львів, второк 10. жовтня 1922. Заплачену неленність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шак. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів. Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 10 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мк.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 9. жовтня 1922.

Як сходить в архів один з договорів.

Кемаль Паша героєм дня. Непризнаний бунтар, що після фактичного розбору Туреччини в Севр поважився не покоритися волі побідних держав, після двохлітніх боїв стає національним героєм, з яким говорять як з представником Туреччини. Що більше! На Кемаля Пашу звернені очі музулманського світа. Його імя промовляє далеко поза межі турецької держави: Його імя промовляє таємною мовою до його одновірців в Індіях (70 міліонів Мувулман!) і в Єгипті, отже в найнижчих місцях англійської імперії.

Поладнання справи Туреччини — пекуче питання найблизшої будучини. І у всякому разі розвязка турецького питання піде до лінії домагань Кемаля Паші. „Хорий чоловік" приходить до голосу не тільки в Азії, а й в Европі.

Ренесанс Туреччини має чимале значіння і для України.

Так само Туреччина глибоко заінтересована розвязкою питання української державности. Знаменита річ: Останні телеграми принесли відповідь ангорського правительства, в якій між домаганнями є теж пропозиція запросити до співучасти в майбутній конференції Росію, Україну і Грузію, як заінтересованих в справі проток.

Севрський договір, докладнійше: ті частини його, що відносяться до Малої Азії і колишніх земель Туреччини в Европі — зробився документом, який має виключно історичне значіння. На сьогодня обмежимося пригадкою важнійших частин сього договору і процесу, який довів до ліквідації частини будівлі Мирової Конференції.

Севрський договір створив незалежну Вірменію. Границі її з Туреччиною мав вирішити президент Зєднених Держав. Договір передав Греції Тракію, отже область, якою ще володіла Туреччина в Европі, крім невеличкого куска землі між чатальджинськими позиціями і Царгородом. Смирна з околицею мала зробитися формально автономною країною, а фактично мала дістатися під грецьке володіння. Грецію й дістала тимчасову управу в цій області. Після пятилітнього періоду місцевий парлямент по думці договору мав право звернутися до Союзу Народів з пропозицією докончечно прилучити Смирну до Грецій. Для управи протоками створено міжнародню комісію. Царгород залишався столицею Туреччини, одначе під умовою, що Туреччина точно буде виконувати умови севрського договору, головно точки в справі національних і релігійних меншостей. На випадок недодержання умов договору держави анганти застерігали собі право змінити правове положення Царгорода, тобто вигнати Турків з Европи. Воєнні сили Турків ограничено до особистої гвардії султана, жандармерії і деяких військових частин, разом — 50.000 людей. Одночасно з цим створено так звану невтральну смугу проток, яка обіймала береги і острови Мармурового моря, Босфор і Дарданелі з полосами землі на европейськім і азіськім березі та острови Лемнос, Тенедос, Імброс, Самотракію і Мітілену (Льондонська конференція 1921 року зробила деякі поправки в договорі, пр. — піднесла число війська до 75 тисяч, змінила дещо й границі цеї невтральної смуги).

В день підписання севрського договору 10. серпня 1920 р. Англія, Франція та Італія заключили між собою другий договір, яким розділено поміж себе сфери впливів у Малій Азії.

Інтереси Італії признано на території, ограниченій областю Смирни на заході і шляхом Конія — Ізміль на сході. Сферою впливів Франції признано в Кілікії і частині Анатолії на схід від італійської сфери до Сівас на півночі. Англія не вимовила собі окремої сфери впливів.

Очевидно, Турки обурилися на вістку про ці тверді умови. В Туреччині організується партія „Куа мілле" (національна сила), яка стає на отсім становищі: всі землі з оттоманською більшістю належать до турецької держави; землі з арабським населенням повинні висловитися загальним голосованням, до кого хочуть належати; Царгород як центр каліфату і оттоманської держави повинен остатися свобідним, а питання проток має вирішити Туреччина в порозумінню з другими державами. В турецькім парляменті, що зібрався в лютім 1920 р. в Царгороді, на 130 послів за цею програмою голосувало 127. Союзники арештували більшу частину послів, що голосували за програмою „національної сили" і відправили їх на остров Мальту. Націоналісти перенесли тоді свій центр до Ангори. На чолі правительства станув Мустафа Кемаль, що підчас світової війни був з початку дивізійним комендантом і під кермою Лімана фон Сендерса брав участь в обороні Дарданель, а під кінець війни командував одною з армій в Палестині.

З перенесенням центру до Ангори зачинається війна з Грецією, яка взяла на себе тягар виконання севрського договору. Одночасно приходить зближення Кемалістів до большевиків, яке опісля в 1921 р. оформлюється в окремім большевицько турецькім договорі. Хоч як воно, здавалося, неприродна спілка: націоналісти і релігійні фанатики з одного боку, а большевики з другого — всеж одні й другі осягнули своє. Турки дістали оружжя від большевиків, большевики виконали пресію на держави антанти, захитали її престіжем в дуже чуткім місці.

Війна йшла два роки зі змінним щастям. Місія, яку взяла на себе Грецій, була понад її сили. І численної армії, яка була необхідна, не потрафили виставити, і грунт малоазійський куди більш був пригожий для Турків ніж для Греків. В додатку: Грецію дуже скоро покинули Італія і Франція, поволі схиляючись в сторону Туреччини, а Англія зогляду на опінію музулманського світа могла підпомагати Греків тільки дуже обережно. 29. серпня с. р. Кемаль Паша розпочав наступ. Хід подій стежили з напруженням одновірці Кемаля. Наступ скінчився повним розторощенням грецької армії.

Якщо Европа не була би так виснажена війною, на Близькім Сході прийшло би до нової пожежі. Біля Царгорода перехрещуються інтереси не тільки великих держав, а й балканських. Ці останні в такім випадку дуже легко могли-ся би зробити орудієм в руках своїх протекторів для вигребування для них каштанів з пожарища. Серед теперішних умовин це неможливе.

Европейські держави будуть примушені погодитися з усадовленням півмісяця над протоками і обновою турецької держави.

Грецько-турецька війна кінчиться ослабленням европейських впливів не тільки в Малій Азії, а й далеко поза її границями на Сході.

Там — головно Англію дорого коштуватиме направа її престіжу. І це мабуть буде кермуючим моментом в мирових переговорах з Туреччиною.

Галицькі відносини.

Козіщина.

Як еквівалент всього забраного лобра в часі карної експедиції в Слободі золотій признав військовий уряд господарчий в Бережан Федькови Завадівському за забрану весільну свиню (вартости 120.000 мп.) максимальну ціну 23.000 зазначуючи, що все инше як 2 кірці пшениці, безліч гусок, курей, качок, яєць, масла і сира забрало військо у мешканців за дурно, бо „за кару".

Слобода золота дістала рескрипт, щоб приготовитись на побут в тім селі кавалєрії (на кождого господаря має припасти 9 кавалєристів і 9 коней), одначе до діла не дійде, бо „на щастя" Слободи урядово сконстатовано між двірськими кіньми носатину.

Дивні виглядають практики з карними експедиціями в тім спокійнім куті тоді, коли в сусідстві в містечку Козовій до нині урядує бурмістр Ян Шидловскі, начальник почти, покараний окружним судом в Бережанах на 6 місяців криміналу за паскарство в орудуванню громадськими дровами. *Василіє*

Арештования.

В четвер, 28. 9., арештовано на стації Підзамче студ. Івана Кичуна. Арешт переводив комісар поліції, тайний агент і шість жандармів. В арештованого шукали „револьвера і динаміту" а також питали і за посвідченням від УКСР., що йому вільно виїздити за границю на студії.

Дальші підпали.

В с. Рудниках пов. Жидачів згоріло кілька стирт збіжжя власности Бесядецкого. Біля стирт найдено динамітову бомбу, яка не вибухла. Як доносить „Газета Поранна" ця бомба мала своєю ексльозією відстрашити двірську службу від гашення пожежі.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Твердохліб кандидує!

В Жидачеві зявився зі своїм „штабом" С. Твердохліб. Було це 29. вересня. Для забезпечення правильного „ходу віча" стягнено польську поліцію. „Віче" відбувалося в громадському домі, де зібралося біля 30 осіб, головно членів польської „організації народової" і цікавих синів Ізраіля. Українців було до 20 осіб, а між ними римо-кат. Йосиф Посацький і Йосиф Найда, жидачівські міщане, котрі опісля їздили з Твердохлібом в „депутації" до Львова.

Ось такому то славному зборови представився С. Твердохліб як кандидат на посла до польського сойму. А що ніхто не висував його кандидатури, то присутний на „вічу" п. Серафин Ільницький, загально поважаний у нас громадянин запротестував проти самовільної поведінки польського форналя.

Та С. Твердохліб розмахнувся і почав пускати тумана, що — мовляв — він зголосив свою кандидату ру на бажання селянських відпоручників з Бережанщини і Рогатинщини. Вони під милий Біг просили його приняти мандат до польського сойму. Одначе сам він не приняв би мандату, як би його вибрали, тільки в „кумпанії". Тому зібрані повинні зголосити дальших кандидатів. У виборчому окрузі ч. 55 Українцям прислугує право вибору вісьмох послів, один справедливо належиться Полякам. Хлопські інтереси найкраще заступатимуть хлопи і тому не повинно бути инших кандидатів — крім нього — лиш самі хлопські. Правда, за участь у виборах можна мразитися і мати шкоди, але то все бере він на себе. Міністр (не знати котрий) обіцяв на його просьбу прислати свого відпоручника, котрий всі шкоди щедро винагородить. Найліпше було би вислати депутацію до Львова, яка на місці порозуміється. „Кождий з вас має писок — говорив „кандидат" — висказуйте ваші думки і ставте кандидатів, які рівночасно як депутація

Пр. 319/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 23. 9.854) з дня 3. вересня 1922. під наголовками: 2) „Варварство" в уступах: а) між словами „культурних інституцій" і „осіння деморалізація", б) між словами „обезславлено" і Та не будемо", п) від слів „У Сх. Галичині навпаки" до кінця. 2) Артикул „Оживляють справу автономії": а) в заголовку і в першій стрічці аж до слів „обдурити світ загально", б) В уступі від с ів „але що за наївність" до кінця містить в собі єство ас 1) злоч. з § 65 ак. а., ас 2) прост. з § 300 а. к. згл. арт. III. а. з 17/12 1852 У. 8/63 дзд. узнав доконану 29. IX. 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за перестуство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 30. вересня 1922. (Підпис нечитким.)

поїхали би до Львова до міністерського делегата". Ця переконуюча промова не найшла ніякого відзвуку. Запанувала глубока тишина. Тоді вирвався „штабовець" С. Твердохліба, якийсь Вишневський і справу поставив просто: „Хто за тим, щоби вислати депутацію до п. премієра Новака, щоби за всі шкоди понесені за участь у виборах, зараз плачено нам грішми, — нехай піднесе руку!" Не піднеслася ні одна рука. І знов Твердохліб пояснює, що він властиво має від п. премієра вже всі повновласти що до шкід, тому ставить „додаткове внесення": Хто за тим, аби винагороди за шкоди підчас виборів виплачувано нам без всяких комісій до 24-ох годин?

І знову тишина, яку перервав п. С. Ільницький: Вашими обіцянками не отуманите народу. Таких гарантій не може дати навіть п. Підсудскі. Чи знаєте, як довго будете тішитися своїм мандатом? Взагалі — чи знаєте, як довго тріватиме істнуючий стан? П. Ільницький, перебуваючи довший час на Вел. Україні ще до війни, засвоїв собі тамошний наголос і спосіб вислову. Це дало притоку Твердохлібови запротестувати проти „московської" мови, бо тут Москалів нема. А звертаючись до присутних жандармів, вдарив в патріотичну струну: „Або що має статися? Хтож тут прийде: Німці, большевики чи царська Росія".

Після того повстала суперечка на тему суверенних прав над Східнею Галичиною, яка доводить до того, що „зічевики" опускають салю. С. Твердохліб і його „штаб" залишається в окруженню збройних жандармів, котрі творять його почесну гвардію аж до відзиву потягу.

Резигнації.

З участи в польських виборчих комісіях зрезигнували: о. Ізидор Глинський, парох в Буцневі, тернопільського пов.; Іван Дідух, господар в Ступках, терноп. пов; о. Іван Романовський, парох та Петро Самиця, Семен Василяк, Петро Іваськів, Степан Мазепа, Степан Микитів і Іван Щебивнюк, господарі в Денисові, терноп. пов.; Николай Тимчук, господар в Кутах старих, косівського пов.; о. Константин Донарович, парох в Бориничах; Микола Синиця, господар в Чернилеві руськім, терноп. пов.; Михайло Зубинський, господар в Лопатниках, стрийського пов.; о. Петро Андрейчик, парох та Іван Бобенчук, Йосиф Гец, Іван Гінда, Йосиф Шевчик, Іван Собко й Іван Мельник, господарі у Військім в Сяніччині; з Тернопільщини: д-р Степан Брикович, д-р Евген Янкевич, проф. Ів. Брикович, Микола Решетуха, Василь Сеньківський, Павло Чубатий, проф. Яків Миколаєвич, Теодор Крохмальницький, Осип Бекесевич, Степан Остапюк, Михайло Онуферко, Ілля Сорочинський, Павло Демчук і Іван Майка.

Кара за резигнацію.

Окружна виборча комісія ч. 55 в Золочеві наложила грошеву кару 20.000 мп. на о. Онуфрія Сеньчука з Куликова пов. Радехів за те, що вніс резигнацію з члена виборчої комісії для громади Куликів. Разом з ним зрезигнували також инші „іменовані" члени тоїж комісії.

Справа Східної Галичини.

Berliner Tageblatt про автономію.

„Berliner Tagblatt" поміщує обширну статтю про автономічні проекту для Сх. Галичини і між иншим пише: „Тоді, як соціялісти хотіли дати Східній Галичині дійсну автономію, згідно з плянами Пілсудского про утворення федерації (?!) з майбутньою Україною, польський уряд пішов дорогою посередною, даючи автономію, яка нікого не вдоволяє і не приносить найменшої зміни у відносинах галицького населення. Відносини у Сх. Галичині нагадують Ірляндію.

З Волині.

Передвиборчий зїзд.

В Володимирі на 14. жовтня відбудеться повітовий передвиборчий зїзд. На зїзді мають бути представники всіх сел повіту; на порядкові денному зїзду стоять такі справи: 1. вибори до сейму і сенату; 2. наше відношення до ріжних партій; 3. наш програм; 4. інформації про діяльність виборчих комітетів; 5. організаційні справи і вільні внески.

Волинські кандидатури до сейму.

Нас інформують, що українські списки по виборчих округах на Волині вже уложені. На чільних місцях кожного з трьох волинських округів мають стояти кандидатури п. п. Пирогова, Козубського і Підгірського.

П. Пирогов — давній мешканець м. Ковля, де є він лікарем. Приймав близьку участь в діяльности місцевої Думи. Один час був міським головою. Широко відомий в місті й околиці.

П. Підгірський родом з ковельського повіту, син дрібного власника. По освіті правник. За часів української влади був членом губерніяльної земської управи. Стояв близько до редакції українського народнього часопису, що виходив в Житомирі в 1917—18 рр. З українським рухом й українськими організаціями тісно звязаний ще з студентських часів; ще в петербурському університеті був одним з діяльних членів гуртка українознавства. Нині є адвокатом в Луцьку.

Б. Козубський, син лікаря родом з кремянецького повіту, дрібний поміщик. Кінчив харківський університет. Був один час поміщником присяжного адвоката в Харкові, пізнійше вернув на Волинь до кремянецького повіту, де приймав довгий час жваву участь в просвітньому і кооперативному рухові й земській роботі. Був членом ради „Просвіти", членом правління кремянецького кооперативного союзу, членом повітової земської управи. З українськими організаціями звязаний ще з студентських часів.

Краєвий Зїзд безробітних службовиків.

В неділю дня 1. жовтня ц. р. відбувся у Львові в салі Тов. „Воля" Краєвий зїзд українських позбавлених праці державних і автономічних службовиків. Прибуло около 50 делегатів з цілих департаментів державної і автономічної служби, при чому більшість творили делегати з провінції. Збори відкрив п. Андрій Яцкевич зі Стрия. До президії зборів вибрано: председником радн. Краєвого Виділу Михайла Бабія, його заступником п. Петра Дрищкевича, а секретарем п. Станислава Панькова. Справу безробітних службовиків референував п. Антін Чернецький. Бесідник в ярких красках змалював положення позбавлених від чотирьох літ заробітку службовиків.

Польське правительство без ніяких слідств, на прості доноси боївок видалило велику скількість службовиків української національности зі служби, тільки за це, що вони є Українцями. На місце вишколеного і обзнакомленого з місцевими відносинами персоналу б. австрійської держави, приймається службовиків польської народности, які не знають мови населення, а дуже часто не мають відповідних кваліфікацій.

Український народ платить високі податки, а за це, безробітні службовики української народности примирають з голоду, а на українську землю насилається службовиків-кольоністів. Всі дотеперішні зусилля безробітних, щоби добитися свойого права, не вінчаються успіхів. Не помогли й депутації до Варшави.

Їх матеріяльне положення катастрофальне, бо з припиненням діяльности Українського Горожанського Комітету припинилася всяка акція допомоги безробітним.

Іменем безробітнього учительства промовив інсп. І. Ліщинський. Він вказує шляхи, якими повинні йти безробітні. Стацові організації повинні оподаткуватися в користь безробітних. Безробітні повинні закладати кооперативи. Пекучою потребою являється основання бюра посередництва праці для безробітних службовиків. Крім цього мусить піти доцільна й плянова акція на зовні, то є представлювання в заграничній пресі практик варшавського уряду у відношенню до безробітних службовиків.

П. І. Бродович зі Стрия вясовує катастровальне положення безробітних службовиків в Стрию.

П. Паньків обговорює переселювання українських службовиків до Польщі. Коли який безробітний службовик вихлопоче принятя до служби, то на глум і сміх висилається його на заслання на Поморя, Познанщину і т. д. Принятим не виплачується залеглих поборів. Бесідник наводить цілий ряд ярких прикладів нелюдяного поступування теперішної влади.

Опісля забирали голос ще й инші бесідники, як п. Драцікевич, інсп. Ліщинський та ин., які підносили актуальні для безробітних справи.

Краєвий Зїзд рішив вибрати Комітет безробітних службовиків для дальшої доцільної акції в краю й за границею.

Вибрано 21 членів Комітету з правом кооптації.

Краєвий Зїзд безробітних службовиків ухвалив отсі резолюції:

1. Краєвий Зїзд безробітних українських державних й автономічних службовиків протестує рішуче перед цілим культурним світом проти дотеперішнього 4 роки з вини польських боївок тріваючого льокавту і уважає принимання безробітних службовиків до служби поза межами Східної Галичини противним санжерменському договорови й міжнародчім постановам.

2. Жадає рішуче від теперішньої влади виплати льокавтованим службовикам повних поборів і додатків за весь час безробіття уосновуючи своє домагання тим, що польська влада переняла державні й пенсійні фонди й зобовязання по бувшій Австрії.

3. Жадає негайно принятя до служби на їх попередні місця в Східній Галичині всіх безробітних службовиків з приміненням домагання під 2.

4. Постановлює як найрішучійше боронити й доходити своїх прав як в краю, так й поза його межами.

Після закриття зїзду вибраний Комітет укоституювався, вибираючи головою п. Володимира Целевича, заступником п. Станислава Панькова, секретарем Теодора Мороза.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Неуступчивість Турків.

З Царгороду доносять, що турецькі делегати не виявили на переговорах такої згідливости як союзники, але навпаки, в деяких справах зайняли неуступчиве становище. В міродатних кругах числяться поважно з можливістю зірвання переговорів. На всякий випадок успіх справи залежить у великій мірі від становища і поведення Греків.

Переговори на мертвій точці.

В інтервю з денникарями п. м. заявив Поанкаре, що переговори з Турками станули на мертвій точці. Ця вістка є для французького уряду вельми неприємною, треба однак надіятись, що тут йде о коротку перерву в переговорах. В Муданії прийшло в деяких основних справах до порозуміння, а добра воля учасників конференції свідчить найкраще про змагання до мирового полагодження конфлікту. Крім того заявив Поанкаре, що в міністерстві закордонних справ переважує погляд, що Англія хоче продовжити переговори. Ген. Геррінгтен хоче довести до порозуміння, але на перешкоді цему стоїть англійський уряд, який своїми остримі інструкціями утруднює порозуміння.

Переговори перервані.

„Вр. Альг. Цтг." доносить з Парижа, що конференцію в Муданії перервано. Ген. Геррінгтен і прочі союзні генерали вернули до Царгороду, де ждуть нових інструкцій.

Також ПАТ. доносить з Парижа про зірвання переговорів в Муданії і про поворот ген. Геррінгтена до Царгороду. Про причину зірвання конференції не має до тепер ніяких конкретних звісток. „Нью Йорк Гер." доносить, що переговори зірвано їзза непримиримого становища Греків в справі залишення Тракії грецькими військами перед оконечним заключенням миру.

Ген. Геррінгтен остає в Царгороді.

З Царгороду доносять, що ген. Геррінгтен одержав приказ не вертати до Муданії так довго доки не дістане нових припоручень з боку англійського кабінету.

Що говорять англійські політичні кола.

З Ліфилду доносять, що на думку англійських політичних кол, домагання Турків є більш політичного чим військового змислу і відбігають від дійсних завдань конференції. Англійський уряд спирається на спільній ноті держав, виходячи із заложення, що тільки згідна акція всіх союзників може довести до мирового полагодження конфлікту.

Засідання англійської кабінетної Ради.

Аг. Райтера доносить з Льондону, що англійська кабінетна Рада продовжувала б. ц. м. наради в справі Близького Сходу. В урядових колах вважають положення як дуже важке і серйозне. Льорд Керзон виїхав б. ц. м. до Парижа на конференцію з Поанкаре.

Становище совітської Росії.

„Дейлі Телєграф" доносить з Царгороду: Представники совітської Росії в Анґорі повідомили кемалістів, що Росія готова станути по їх стороні як під військовим так і під політичним оглядом. Денник доносить, що згадані представники предложили також Туркам перевести їх армію до Тракії.

Турецька кавалєрія в нетральній смузі.

Аг. Райтера доносить з Царгороду, що в нетральній смузі під Кандра зявилася турецька кавалєрія.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Івся Мартовича до Пов. Тов. Кредитового „Віра" в Раві Руській

Преса.

Варшавська фабрикація.

Від початку 1919 р. проявляються польські намагання, часто не без успіху, представити Сх. Галичину в опінії Західної Европи — як терен большевицької агітації, а галицько-українське населення — як прихильне комунізмови. Запорою большевизму є — очевидно — Польща.

Останні події у Сх. Галичині дали нам зразок цієї польської пропаганди і пошуканки за новими „атутами". Перш усього арештовано відомого Мазна під замітом підготовки повстання у Сх. Галичині, а тепер сфабриковано новий „документ", який має перед світом засвідчувати звязок Сх. Галичини з большевиками. Субвенціонована Поляками варшавська російська газета „За Свободу" в ч. 273 з 6. ц. м. в статті „Східна Галичина і совітське посольство у Варшаві" приводить такий „оригінальний документ":

„Головною перепоною раціональної зміни тактики галицьких організацій являється уряд Петрушевича, котрий ні заціо не хоче відмовитися від своїх метод мирної дипльоматичної оборони інтересів галицького народа перед Союзом Народів і Великою та Малою Антантою. Куца ідеольогія Петрушевича і його молодеча віра в остаточну побіду справедливости ставить постійні перепони активній роботі повстанського комітету і Союза Визволення Галичини... Розпоряджуючи і живою силою і навіть засобами, котрі щедрою рукою удільовано йому з Англії і Німеччини (sic!), Петрушевич до тепер ані на хвилю не міг відмовитися від своєї тактики дипльоматичної боротьби і покористуватися всіми нагодами й можливостями для піддержки єдино доцільних метод збройного повстання і насильного скинення польського ярма в Галичині. Подиву гідна дисциплінованість галицьких націоналістів вдержувала їх від зміни або вибору нового провідника, котрий своїми внутрішними прикметами більше відповідав би завданням хвилі і інтересам дня. Нераз представники комуністичних напрямків в Галичині вказували на своєчасність і справжню необхідність зміни тактики, і лише перед Генуєю їх поради були вислухані і Петрушевич постановив увійти в контакт з представниками совітської делеґації і звернувся за помічю до сов. влади України. Та прикметна йому половинність і роздвоєння з самого початку примусили представників совітської влади призадуматися над доцільністю контакту і про щирість тих пропозицій які були вироблені в імени Петрушевича його повчовласником Левицьким. Скандальне поведення галицьких делегатів на з'їзді в Маріянцелі ще більше штовхнуло совітських представників на шлях осторожности і крайної обережности. Правда, наступні переговори вже безпосередньо з представниками повстанського комітету і Союза Спасення (?!) впевнили, що широкі кола галицьких організацій вповні щирі і заслугують на довіря і поміч.. Маючи на приміті, що жовтень і листопад ц. р. будуть далекосяглі острими подіями в середущій Европі, було б бажаним закріпити ли ше що наладжуючий ся звязок між повстанським комітетом, Союзом Спасення Галичини і нашими представниками у Відні, Празі і Будапешті (??). Галицькі патріоти зможуть більш реально обстоювати свої змагання вже не методами дипльоматичної боротьби Петрушевича, а революційним шляхом — єдиним шляхом, котрий веде до скорого і дійсного осягнення мети. Являється своєчасним і нашим представництвом звернути серйозну увагу на шляхи, по котрих розвивається це питання не тільки в Польщі, але і в самій Галичині та по можности внести відомі поправки в тактику активних груп, направити рух в русло, вигідне не лише галицьким патріотам, але й трудовим масам Середньої Европи".

Ось як виглядає цей „оригінальний документ" совітського представництва у Варшаві, під котрим має фігурувати підпис „Н. Оболенский". Цій фабрикації не можна відмовити визначної „ловкости". Як „зручно" переведено сепарацію легалістa Петрушевича від галицьких повстанців! Цікаво нам було би знати місце фабрикації, а саме, чи воно міститься в редакції „За Свободу", чи в одному з відомих варшавських департаментів, чи може таки в совітському посольстві!

Геррїо про Україну і Росію.

Лідер французьких радикалів Геррїо відбув недавно подорож до совітських республик і сконстатував можливість совітсько-французьких відносин. „Курєр Львовскі" на основі спостережень того французського політика поміщує статтю, в якій, між иншим, читаємо ось що: Совіти так довго не можуть сподіватися участи французького приватного капіталу у відбудові Росії, доки не вирівняють російських довгів. Совіти розуміючи те, висувають на перший плян радянську Україну, фаворизуючи розвиток французько-українських відносин, піддержуючи українську пропаганду з Франції. Совіти стараються ввести Україну в моду, що виразно підкреслила Чічерін у своїй розмові. Наслідком того французько-російськ відносини мусять перейти етап відносин французько-українських. Економічні сфери дуже цікавляться Україною, уважаючи Україну мостом до Росії. Також ріжні визначні представники України стараються навязати відносини із Франціею. В Парижі російські круги попирають Українців ведучи пропаганду на їх користь. При тій нагоді і галицькі Українці хотять спечи собі каштан, стараючися французько-російським відносинам надати антипольський характер.

„Kurjer Lwowski" обмірковуючи цю справу додає: „Така пропаганда відбувалася 1920 р. і не минула без сліду. Французько-російським відносинам Польща не стоїть на дорозі, а може навіть бути посередником.

Французько-українські відносини не можуть розвиватися (?!) проти інтересів Польщі. Допомагати а не перешкаджати собі повинні ті, які недовірям і ненавистю ділають на шкоду цивілізації і людства.

Якось ті слова про цивілізацію і людство на сторінках „Курєра" бренять як насміх та іронія.

Аеронавтика.

Літаки належать в теперішний час до найбільше небезпечних і важних засобів боротьби. Цікаву статистику розвитку военної воздушної фльоти п дає французька преса, на основі реферату одного з Генералів воздушної екскадри: В 1914 р. воюючі держави мали так мало літаків, що уживали їх тільки для виїмкових цілей.

Німеччина мала з початком війни заледви 270 літаків, а 1918 р. вала до тепер 17.000 літаків. Але Німеччина мимо заборон продукує масу нових літаків позірно для торговельних цілей. Навіть кождий університет має окремі факультети для вишколених літунів. Окрім того істнує кілька шкіл аеронавтики.

Найліпші німецькі літаки мають швидкість 257 км. на годину, а можуть удержатися безперивно у воздусі 8 годин.

Совітська Росія зрозумівши вагу воздушної фльоти, старається організувати її. Німецькі та російські інжінери працюють невтомно, щоби збільшити большевицькі воздушні екскадри.

Англія утворила окреме міністерство воздушної фльоти. До 47.000. При кінці війни в Німеччині працювало 49 фабрик над виробом літаків, при чому було занятих 10.000 робітників.

Навіть сьогодні Німеччина не припинила виріб літаків і найбільша фабрика Юнкерса в Дессав є на ново урухомлена. В теперішний час Німеччина має 13 воздушних ліній, якими відбувається воздушна комунікація з усіма державами світу.

Коаліційна комісія сконфіскувала 17.000 літаків, 15.000 моторів, 1.000 гармат, 1.000 скорострілів, 130.000 кулеметів, 1.000 мінометів, 130.000 ручних гранат, 5.000 ручних мінометів, 1.000 ракетних апаратів, 1.000 апаратів до випускання газів, 1.000 апаратів до випускання диму, 1.000 апаратів до випускання вогню, 1.000 апаратів до випускання газів, 1.000 апаратів до випускання диму, 1.000 апаратів до випускання вогню.

Найліпші німецькі літаки мають швидкість 257 км. на годину, а можуть удержатися безперивно у воздусі 8 годин.

Совітська Росія зрозумівши вагу воздушної фльоти, старається організувати її. Німецькі та російські інжінери працюють невтомно, щоби збільшити большевицькі воздушні екскадри.

Англія утворила окреме міністерство воздушної фльоти. До якого удосконалення доходить комунікація літаками, свідчить факт, що Англійці побудували багато аеропланів, у яких містяться вигідні спальні, які мають по 7 ліжок. На 100.000 пасажирів, що їздили в тому році літаками, було 7 випадків катастрофи, тоді як на те саме число пасажирів в залізницях було 12 випадків.

В Італії заведено сталу воздушну почту.

Взагалі зріст воздушної фльоти і її розвиток вказує на те, що воздушна комунікація робить сильну конкуренцію залізниці, а головно, що в найближчій війні літаки будуть найважнішою зброєю.

Гр. Чернін про пацифістичний рух.

Під кінець вересня ц. р. відбувався у Відні другий міжнародній демократичний конгрес, котрого метою було поширити в світі мирову пропаганду і довести до втихомирення викликані великою світовою війною ненависти помж европейськими народами. Після звіту генерального секретаріяту конгресу про основні принципи в організації межинароднього демократичного руху і після промов про мировий рух в Австрії й Англії забрав слово бувший австр. міністр взкорд. справ гр. Чернін, і виголосив вельми влучну і знаменну промову: „Се не має ніякого змислу, говорив він, розливатися в миролюбивих ідеях, доки не усунено причини нових війн. Як довго триває французький мир, як довго мільони засуджені на ролю невільників коротають із скреготом зубів свою важку долю, не може бути мови про справжній мир. Франція розпочала війну за для Альзації й Льотарингії, але ви, панове з антанти, ви витворили цілу низку нових Альзацій і Льотарингій, а як довго сього божевілля не усунеться в світі, то колись воно буде змите кровю.

„Туреччина може послужити поучним прикладом, бо вона зробила вже се, що другі також робитимуть, як наспіє їх пора. Туреччину називали „хорим чоловіком", а я думаю що сей чоловік найшов в особі Кемаля Паши лікаря, і тепер здоровійший, як неодна побідна держава (веселість!). Такі конгреси, як нинішній, мають лише тоді значіння, коли будуть опиратися на реальній основі подій. Ми повинні се знати, що наші миролюбиві змагання будуть тільки тоді успішні, коли ми усунемо причини будучих війн у світі. Поділ світа на побідників і побіджених повинен уже скінчитися".

Опісля почав гр. Чернін говорити про Льойда Джорджа і висловив такий погляд про нього: „Я знаю двох Льойдів Джорджів, одного, котрий геніяльним розумом і пластичною ясністю закреслює справи і висновує з того влучні послідовности, і другого Льойда Джорджа, котрий робить якраз зовсім противне тому, що його розумний двійняк задумав попереднього дня (веселість!). Не заманюймося тим, щоби можна чогось путнього сподіватися від версайських і санжерменських творців, бо тільки самі народи зуміють дати якусь раду. Живемо в часах, в котрих не правительства командують народами, але народи правительствами, а виграємо тоді, як прилюдна думка стане за нами. Се, думаю, потриває ще довго. Але може бути тільки один клич: Зєдинена боротьби проти божевільного французького мира, а коли б нас змели, поки ми осягнемо свою мету, то треба переказати сю боротьбу нашим дітям як найсвятійший заповіт" (гуч. оплески).

Отсі слова знаменитого бесідника можна приложити і до положення українського народу, а наш загал у важкій боротьбі за самоозначення нашого народу повинен глибоко в серці записати собі сі влучні і правдиві слова гр. Черніна.

Ол. Бий.

Совітська Росія.

Совітське хабарництво.

Московські „Ізвєстія" звертають увагу на необхідність організації широкої боротьби з хабарництвом й малюють картину кольосального поширення хабарництва в Росії. На залізницях його почали відчувати „навіть пасажирі, які їздять вакаційними потягами". В центральному шкільному виділі недавно була панама. — Серед населення є цілком виразне переконання, що кватирю можна одержать лише за хабар. Агенти по підшукачню кватир досягають успіху тільки через те, що знають, кому і скільки треба дати. Те саме діється й в сфері торговельній. Так само стоїть справа з судом. „Сумно сказати" — кажуть „Ізвєстія" — „але й народній суд має сумну сторінку в своїй історії. Що-ж тоді говорити про установи росшуку, негласна робота яких дає їм найширше поле для хабарництва й найбільше шансів не бути викритими".

Дефіцит державної промисловости.

Висча рада народнього господарства виявила, що підлегла їй державна промисловість в першу четвертину нового економічного року, що починається дня 1. жовтня, має дати дефіцит в 40,8 міліярдів рублів взразку 1922. року. Згідно кошторису мається домагатися від комісаріяту фінансів 8,8 міліярдів довготермінових і 9,8 міліярдів короткотермінових кредитів, 9,8 міліярдів на виплату робітникам, 2 міліярди на удержання непрацюючих підприємств, 4,25 міліярдів на ремонтні будівничі роботи і 6,2 міліярда, яко оборотовий капітал. З огляду на те, що одержати такі великі суми є неможливим, перші дві й останні дві статті видатків були викреслені. Проте сума, яка лишається у двоє, перевисшує кредити, призначені комісаріятом фінансів для державної промисловости.

Нафтові концесії.

Американський сенатор Гайес подає відомости, що американські капіталісти одержали концесії на нафтові джерела в Баку на дуже важких умовах для большевиків. Концесіонери мають право визначати час роботи і її умови. Вони одержують монополь на 25 років й великі фрахтові знижки. Уділ держави в підприємстві виносить лише 20 відсотків.

Совітський уряд не має права контролювати рахунків й прибутків концесіонерів.

Повстанський рух в Дагестані.

В Дагестані в початку серпня розпочався великий повстанський рух. На початкові серпня повстанці

вайняли фортецу Хунзак, знищивши цілий її гарнізон. Потім ними було оточено місто Темір-Хан-Шура. Місцевий гарнізон приєднався до повстанців й місто було зайнято без бою. Повстанці призначили генерала Габієва губернатором краю й рушили на місто Петровськ, обсадивши стацію Бедено. Большевики хотіли розпочати мирні переговори з повстанцями, але ті пропозицію одхилили. Допомога, що надійшла до большевиків примусила повстанців звільнити Бедено. В сумішних районах — Андійському і Казікутумському повстанці мали ряд успіхів, поширивши свою акцію в середині країни. В кінці серпня повстанці обсадили Гуніб й з'явились в чотирьох верстах від Жемір-Хан-Шури. Большевики післали в Дагестан з великим загоном Орженскязе для придушення повстання.

Бойкот виборів до сов'тів.

Меньшевики постановили бойкотувати майбутні вибори до совітів з огляду на те, що терор совітської влади не дає можливости брати участи в політичному житті.

До царських часів.

Начальник державного політичного управління Унімат на підставі донесень губерніяльних установ про шкідливий вплив політичних засланців на місцеву людність, розпочав заходи перед совнаркомом про скасування зіслання активних ворогів совітської влади й заміну його осельонням в особливих таборах північної частини Тобольської губ., де засланці будуть зайняті обовязковими примусовими роботами. Ці заходи піддержує ліве крило Ц. К. комуністичної партії.

Дописи з краю.

Бережанщина.

● *Організаційна робота.*

Дня 1. жовтня ц. р. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" в Жукові, відложені з попередної неділі з причини прибуття поліцієнта. Освітний референт виголосив голова філії д-р Володимир Бемко. Після вибору виділу явився в салі функціонар державної поліції, котрий на жадання промовляючого тоді д-ра Західного виказався письменним порученням староства взяти участь в нарадах (!). Присутному поліцієнтови заголошено, що сейчас розпічнуться передвиборчі наради і дійсно поліцієнт з великою парадою опустив салю зборів. Про наше становище в справі виборів референтував д-р Західний, після чого одноголосно поручено приєднатися до рішень Нац. Ради і партійних управ. Цікаве, що на час зборів наказний комісар села Антоні Віятик намовляв хлопців, щоб „покинули збори і перейшли до коршми на дозволену ним для молоді „музнку". Місцеві парубки не дали звестися з дороги і гурмою прийшли на збори. В члени читальні вписалося 145 осіб, в чому є число женщин 56. Вечером в салі збор в відбулася вистава „Ворожбит" під проводом п. Івана Козловського силами аматорського гуртка читальні з Гинович. Аматори грали бездоганно. *М. С. Л.*

ТЕЛЄГРАМИ.

Англія годиться на участь України, Росії в Грузії в конференції.

Відень (ПАТ.) „Н. фр. Пр." з Льондона: Англійський міністер загр. справ повідомив Поанкаре, що англійське правительство було би схильне допустити Росію, Україну і Грузію до участи в конференції і просив французьке правительство висказати свою думку, щоби англійське правительство могло відповісти на російську ноту.

Ультімат Туреччини.

Париж (ПАТ.) По донесенням „Ню Йорк Геральда" з Царгорода, домагався Ісмед Паша на конференції в Муданії обсади Тракії Турками ще заки зачнеться мирова конференція. Союзні генерали відкинули це домагання. Англійські представники відмовили всяких уступок. Одначе Ісмед Паша був неуступчивий і вручив конференції свого рода ультімат. В ньому зажадав ясної відповіди в справі Тракії до год. пів до 3. поп. Тому конференцію перервано. Союзницькі представники просили телєграфічно з Царгорода Ісмеда Пашу продовжити реченець до год. 6. вечером.

Туреччина грозить війною.

Париж. (ПАТ). По звідомленням з англійських жерел, зі сторони ангорського правительства повідомлено коаліційних генералів, що на скільки сьогодні до год. 14·30 Турки не одержали би формальних запевнень, що Тракія перейде під адміністрацію Туреччини найдальше до місяця, числячи від дня евакуації Тракії Греками, Турки пічнуть після цього реченця военні операції проти Греків в Тракії.

Муданська конференція почалась наново.

Льондон (ПАТ.) „Екченджо-Телєграф" з Царгорода: Конференція в Муданії почалася наново. Союзники відмовили військам Кемаля свобідного перемаршу перед заключенням мирового договору. Положення дальше поважне.

Порозуміння в справі Тракії.

Париж (ПАТ.) На нинішній конференції союзники дійшли до порозуміння в справі евакуації Тракії. Евакуація відбудеться в трьох етапах: 1) безпроволочна евакуація населення і грецької армії, 2) місяць після переведення справ, звязаних з евакуацією, турецька жандармерія й адміністраційні власти обіймуть Тракію, 3) по заключенню мира турецьку армію допуститься до переходу через протоки і до вступлення до Тракії, котра з цією хвилею переходить зовсім під панування Туреччини. През. мін. Поанкаре договір цей предложив Раді міністрів. Керзон має старатися одержати на нього згоду англійського правительства. Є погляд, що англійське правительство не робитиме ніяких закидів.

Греція готова віддати Тракію.

Париж (ПАТ.) Авас. В розмові з Поанкаре заявив Венізельос формально, що рішений віддати Тракію Туреччині аж по Маріцу. Не робить ніяких замітів що до проєкту, котрий подає основи оборони національної меншости. Жадає лише прилучення до Греції части Тракії, в якій мешкає 200 тисяч Греків.

Французькі війська обсадять Тракію?

Париж (ПАТ.) По донесенням „Шікаго Трібюн" з Царгорода, французькі делєгати домагалися на новому зібранню конференції в Муданії безпроволочної обсади Тракії французькими військами. Французькі війська сконцентруються й обсадять становища здовж Маріци, а Греки покинуть Тракію.

НОВИНКИ.

— **Кельонда Лютославські пан націоналізм.** Відомий ворог українського народу єзуіт Лютославські виголосив на днях у львівському „Соколі" відчит про націоналізм і його моральні межі. Претендуючи на стисло фільозофічну дефініцію етики і націоналізму, прелєгент намагався помирити шовінізм польського народу із ідеєю любови ближнього і заповітами Христа. На думку того апостола національного гнету, ціль не може освячувати способу, хоч у соймових промовах з його уст падали нераз слова: „Арештем і шубеніцом успокоїми Русінуф" що вповні є згідне з етикою його єзуітського закону, який має свою традицію ще з перед Хмельницького. Нарікав на німецький „гакатизм", хоч відношення Німців до Поляків не нагадує нічого иншого, тільки „теперішну тактику Лютославских супроти національних меншостей в Польщі. Богато дечого гарного говорив Лютославські, тільки на жаль між його словами, і ділами — ціла пропасть.

— **Домбаль кандидує у Львові** На виборчих листах, які виготовила окружна комісія у Львові фігурує також імя комуністичного посла Домбаля, котрий як відомо перебуває у вязниці. Домбаль кандидує на листі „Звьонзку пролєтаріяту міст і вси".

— **Справність польської почти.** Польська почта, особливо у Східній Галичині має свою вироблену славу. До всіх безчисленних надужить, спізнень і крадіжей нотуємо ще один цікавий факт, як доказ справности почт: Листи, вислані до нашої редакції дня 24. вересня з почтового уряду в Угнові і в Наролі, дійшли до Львова аж — дня 7. жовтня.

— **Химери природи.** В Кракові зацвили другий раз каштани на вулицях міста. Цей факт викликав зацікавлення серед населення Кракова, а головно в кругах учених, що цікавляться явищами природи.

— **Пожежа катастрофи в Спеції.** Як відомо в Спеції (північна Італія) ударив грім в магазин вибухових матеріялів, наслідком чого наступила експльозія. Всі кріпости, в яких було 1500 тон пороху, вилетіли у воздух, богато домів улягло знищенню, деякі кораблі у пристані потерпіли ушкодження. До тепер занотовано 700 раненних і 170 убитих.

— **Дорожнеча у Відні.** У Відні коштує обід 10 тисяч корон, булка 330 кор., пиво 1650 кор.; кельнер дістає „трінкгельд" 500 кор. Ціни зростають що дня.

— **Догепний злодій.** Один селянин коло Відня, бажаючи охоронити своє майно від крадіжі, прибив на загоні засадженім бараболею вивіску із написом: „чесні люде не крадуть бараболі". Через кілька днів злодії закрали всю бараболю, і помістили другу вивіску з написом: „Чесні люде не продають бараболі аж по 600 корон за кг.

— **Металеві гроші в Польщі.** В місяці лютім в Польщі мають увійти в курс металеві гроші по 10, 20, 100 і 500 Мп. Ті гроші будуть мати форму російських копійок. Гроші ті виробляється за кордоном. Ціле лихо в тому, що коли дорожнеча буде рости так дальше, як тепер, то металева валюта навіть по 500 Мп. не представлятиме жадної вартости.

— **Бандитизм на Покуттю.** На дорозі між Делятином і Красним напало кількох бандитів на купців Меншенфройнда і Абоша та ограбили у них 110.000 марок і годинники, після чого повтікали. Бандити були узброєні в крісн, одягнені в польські військові мундури.

— **Із почтових містерій.** До чого доходить справність польської почти, нехай посвідчить іще один факт: О. Григорій Калимон з Горуцька вислав лист адресований по українськи до Дмитра Шепеля в Ришковій Волі пов. Бібрка. Цей лист якимсь чудом замандрував до Москви, звідки його большевицький уряд завернув до Галичини і по двох місяцях блуканини його доручено адресатові.

— **Стрейк учителів у Зальцбургу.** В цілому Зальцбургу від кількох тижнів трівав учительський стрейк. Всі школи, народні і середні були замкнені. Учителі домагаються підвижки платні на 50 пр. Уряд компромісово полагодив справу і незабаром учителі приступлять до своїх обовязків.

Курс грошей.

Львів, дня 8. жовтня 1922.

Долари американські	9.900—9.950
„ (1. і 2-ки	9.800—9.850
Долари канадійські	9.680—9.700
„ „ (1. і 2-ки	9.580—9.600
Марки німецькі	4·67 4·65
„ „ (сотки)	4·00—4·20
„ „ (дрібні)	4·00—4·10
Леї румунські	56·00—56·50
„ „ (дрібні)	55·00—56·00
Корони чеські	350·00 350·00
„ „ (дрібні)	340·00—350·00
Австрійські тис. кор. ст.	550·00—560·00
„ „ ст. ст.	1.550·00—1.600·00
„ сотки нов. ст.	4·90—5·10
„ 50 кор.	20·00—25·00
„ 20 кор.	20·00—24·00
„ 10 кор.	10·00—12·00
„ 1. і 2-ки	0·35—0·40
Рублі 5-сотки	1·20—1·25
„ сотки	1·10—1·15
„ 25-ки	1·10—1·15
„ дрібні	0·60—0·65
„ думські 1.000-ки	20·00—22·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	0·80—0·96
Гривні	2·00—2·20
Франки французькі	870·00—650·00
Фунти стерлінгів	37.000·00—38.000·00
Франки швайцарські	1.800·00—1.900·00

Золото.

20 кор.	37.800·00—38.200·00
20 франк.	40.000·00—40.500·00
20 марк. нім.	38·000·00 38·500·00
Фунти стерлінгів	38.000·00—38.500·00
10 рубл.	45.000·00—45.500·00
Долари	9.700·00—9.750·00

Срібло.

Корони австр.	715·00—720·00
5 кор. австр.	3.650·00—3.700·00
Фльорени австр.	1.860·00—1.870·00
Рублі	3.200·00—3.250·00
Копійки	17·00 17·50
Долари американські	8·000·00—8.200·00
„ „ полов. і ¼	7.800·00—8.000·00
Долари канадійські	7.600·00—7.700·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	700·00—710·00

З судової салі.

За конскрипцію.

Дня 6. жовтня 1922 відбулася перед трибуналом присяжних розправа проти Олени Івасій селянки з Камінки Криве о злочин з § 65 д б. з. к. Злочину того мала допуститись обжалована в той спосіб, що перед церквою в Камінці Кривім, як це твердить акт обжалування сказала так: „Люде йдіть всі до дому, щоби ані сден з вас не вписався, нам ніхто не має права тут розказувати на нашій земли, вони хочуть на нас наложити панщину і переробити на Поляків. я вже таких мудрих Поляків виділа давно, забирайтеся польські холєри звідкисьте прийшли! ходім всі! ми їм ту покажем тим с. сйнам ляхам! А то польські холєри".

По переведеній розправі, якій проводив радник Невядомскі, судії присяглі увільнили обжаловану від заміту, що старалася розбудити погорду і ненависть проти одноцільної звязи польської держави і адміністрації, а узнав її винною підбурювання і опору проти переведення конскрипції. За те засуджено її на 6 місяців вязниці.

Характеристичне однак в польськім суді те, що в часі нарад присяглих суддів, які після закона тайні і де не може ніхто крім суддів присяглих бути присутним, під дверми салі, де ті наради відбувалися, стояв возний і підслухував, хто і як голосує, а цілий трибунал враз з прокуратором приглядалися тому видовищу рівнодушно.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 32 (9.863). Львів, середа 11. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів. Німеччині 3000 п. марок. Швайцарії 5 шв. фр., Чехосл. звичні 30 ч. корон. Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 кр. Зміна адреси 100 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 10. жовтня 1922.

Втоптаними шляхами. Польська преса і польські урядові чинники пробують на всі боки, на чий рахунок можна би записати події, які мають місце в останніх часах на терені Східної Галичини.

Винновників цих подій шукають усюди, тільки не в системі польської господарки у Східній Галичині, тільки не в поставі польської машини адміністраційної, тільки не у відношенню польських кермуючих політичних чинників, які зі замкненими очима пристосовують у Східній Галичині вивчені у Поусії та в царській Росії методи держання під чоботом живого народу.

Мета цієї тактики відома: відвернення уваги рішаючих чинників від себе, мовляв — не ми, не ми винні, що таке діється, а наші вороги. І показують пальцем.

Одні кажуть, що останні події викликала Чехословаччина — і летять затроєні стріли в сторону д ра Бенеша, чехословацького міністра заграничних справ. Мовляв, він, д-р Бенеш бунтує Галицьких Українців, бо зі Східної Галичини хоче мати поміст, що лучив би Чехословаччину зі Сходом.

Такі речі говорилися в польськім соймі; про це облудно говорить орган Бельведеру „Курєр поранни", а секундує йому краківський „Час", орган старих політичних лисів віденського хову.

Другі користають з побуту Махна в таборі інтернованих, і раді би звязати події у Східній Галичині з особою повстанчого ватажка. Хоч як воно смішно: Махно-ж у Східній Галичині має усталену опінію людини під оглядом національним безбарвної, анархіста-авантуриста, який міг виплинути на поверхню тільки у рідній Катеринославщині, користаючи з метушні, яка там запанувала підчас постійних відпливів і припливів поборюючих себе армій. І Махно сидить в таборі інтернованих під пильним оком сторожі, далеко від Галичини, в якій не має абсолютно не то ніяких прихильників, а й ніяких знайомств. Та й чим міг би катеринославський ватажок зєднати собі прихильність кого небудь з Галичан? Він жеж людина напів грамотна. Його хаотичний, невідомий близше світогляд — нічим не може прикувати до себе кого небудь з Галичан, яких вся увага й енергія звернена в однім напрямі, яких ідеольогія вироблена на протязі довголітньої боротьби, для яких темна постать Махна на скрізь чужа. Хто хоч дрібку орієнтується in rebus ucrainicis в Східній Галичині, сміятися буде з вписування на кошт Махна східногалицьких подій. Та наші сусіди ніколи не грішили знанням тих, яких хотіли би запрягти до свойого державного воза. І тому саме — на наше щастя — пристосовуючи засвоєні живцем від своїх вчорашніх гнобителів методи, не можуть похвалитися навіть такими мізерними успіхами, які всеж таки мали Німці в Познанщині, з Москалі в Королівстві.

Звязуючи останні події по цей бік Сяну з особою Махна, компромітують Поляки не Галицьких Українців, що було їхньою метою, — а себе самих. Запротореному в таборі інтернованих ватажкови не тяжко підставити хоч би який плян, та всеж таки слід би числитися, чи викличе воно бодай тінь правдоподібности. А то підсування Махна на чоло подій у Східній Галичині викликує такий самих ефект як організоване оброблювання польської і заграничної опінії, мовляв — Українці висаджують у воздух свої власні інституції: „Просвіту", „Наукове Товариство ім. Шевченка", гімназію СС. Василіянок — у Львові, „Сокіл" — у Станиславові, українську приватну гімназію в Долині.

Провокація — страшна річ, одначе буває — глупо зааранжована мститься зразу на провокаторі. Самозрозуміла річ, що провокація все мститься на провокаторі в майбутности. Та часом вона в першій хвилі дає успіх. І про такий хвилевий тільки успіх думали автори спряження Махна зі східно-галицькими подіями.

Вкінці третя спроба. У вчорашньому числі подали ми „революції" органу еміграційн і і групи Москалів у Варшаві, групи, яка мріє бельведерськими кіньми за хати у Москву. Група ця — удержувана воєвничими сферами Польщі на всякий випадок, на можливу чорну годину, в кождій хвилі готова пересунути рижську границю, як далеко вглибно на схід, щоби тільки хто усадовив її на Кремлю. Отже цей органчик московської петлюріящини подає „оригінальний документ" з „оригінальним" підписом Оболенського, який мав би засвідчити перед світом, що в усім тім, що діється у Східній Галичині, лежить большевицька рука. І цій спробі відвернення публичної опінії від дійсних причин подій на східногалицькім терені не можна не признати значної зручности: яйце зне ене не в польській газеті, а в російській, отже позірно щонайменше нейтральній. (Бо хто там буде входити в це, що „За Свободу!" стоїть на польськім жолді?).

Та коли проаналізувати цей „документ", для людини льогічно думаючої і бодай дрібку зорієнтованої в історії боротьби Галицьких Українців за свої права на рідній землі — зразу вилізе польське шило з позірно московського мішка.

Для людини зорієнтованої в галицькій дійсности зараз після перечитання цего „документу" насуває ється питання: чому большевики не мали успіху в Галицькій Армії, чому опісля не найшли відгомону підчас походу на Східну Галичину? Большевики-ж були тоді переможцями, в своїх рядах мали навіть б. частину Галицької Армії, з огляду на операції воєнні розводили шалену агітацію... Чому тоді не в силі були зловити Галичан на союзі-собою? Чому тоді в Східній Галичині не діялися речі, які тепер мають тут місце? Чому не тоді, а тепер, коли большевики поховали мечі і поробилися комівояжерами — мало би прийти до налаштування звязку фантастичного повстанчого комітету і такого самого Союза визволення Галичини (цим разом дано вже спокій Галицькому Урядови, бо в це ніхто не повірив би!).

І ще одна замітка: чому референтом цеї справи зроблено російське совітське п сольство, а не українське? „Документ" мав би більше шанс на правдоподібність і в очах польської публичної опінії і заграничної. Та, видно, мабуть автори його про це забули, або воліли вже кремлівський авторітет, ніж харківський.

Чи це в двертання уваги польської публичної опінії від справжніх причин східно-галицьких подій вийде кінець кінців на здоровля Польщі, покаже найблища будуччина. Часом негайна пробудження з автосуггестії буває болюче.

А справжні причини внутрі, а не зовні! На основі найзвичайнійшого правила: кожда акція викликує реакцію, кожний гнет — відрух. Вистане пригадати чергу подій в останніх трьох роках: масовий терор, а опісля конскрипція, даніна, вкінці вибори...

Та головною спонукою пошукання за кимсь, з ким можна би звязати події останніх місяців на терені Східної Галичини — є настроювання европейських рішаючих чинників, які скорше чи пізнійше мусять вирішити галицький проблем. Мета: скомпромітования Галицьких Українців. Три обговорені спроби компромітують у всякому разі не Галицьких Українців.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Українська школа гине.

Вже й за австрійських часів не тішилася українська школа опікою австрійсько-польської шкільної влади. Не даром повстав тоді клич „Наша школа в ярмі", клич, який залунав сильно й голосно, і спонукував громадянство до плянової, доцільної роботи, щоби в двертати це лихо, яке плило з славної галицької, в дійсности польської Ради шкільної краєвої. Шкільна дебата в галицькім соймі мала свою славу й історію. Все таки треба признати одно, що в тих часах можна було по громадянськи виступати в оборони рідної школи, можна було в законодатних тілах потягати до відповідальности винновників невиносимого стану. А сьогодня? Одно безладдя і недостача почуття права. Куди не глянь, в яку небудь область народнього, суспільно-політичного життя, всюди явна, безпардонна, екстерминаційна політика.

В области шкільництва діються нечувані річи від хвилі, коли Східна Галичина опинилася під польською владою. Вже те, що шкільна влада робила з українським учительством, далі перешкоди й труднощі, ставлені українській школі, спорадичні вісти про поступування польського учительства з українськими дітьми, переміновання викладової мови і т. д. і т. д., вже те давало повне право остерігати наше громадянство перед польським походом на українські школи, давало повне право взивати українське громадянство до оборони школи й охорони власних дітей перед лихим виховним впливом. І треба було призадуматися над способом боротьби і способами будови власної школи без огляду на матеріяльні і моральні жертви, які вони потягнуть за собою.

Остерігаючих голосів не бракувало. Голоси в пресі давали безліч матеріялу, котрий повинен був промовити до кождого Українця, що тут загрожена важна частина народнього організму. Щоби одначе могти направду кликати на підмогу усіх, увесь народ, треба було мати ясний і докладний образ величини заподіяних знищень і спустошень, спричинених нахабною роботою польської шкільної влади. І тут політичні організації раз у раз взивали наше громадянство присилати докладні звідомлення про стан школи в кождій місцевости. Остання міжпартійна конференція у відчуттю, що українська школа гине в кождим днем, кидає думку про можливість боронитися перед нахабством польського екстерминаційного походу. Для тої цілі взиває ще раз усіх присилати докладні звідомлення про стан школи в повітах і поодиноких громадах. Тисячі квестіонарів розіслано, поробрено різні кроки для прискорення виконання ухвали міжпартійної конференції. А читачі цих стрічок, які певно знали про ухвали, які певно мали в руках згаданий квестіонар, нехай самі відповідять, що зробили для такої важної справи. І у цій области бачимо правдивість нераз повторюваного аксіому, що кождий нарід має таку долю, яку сам собі заслужив. Наша школа гине! Але винні тут ми самі, ніхто другий. За право науки треба уміти постояти так, як за право до землі. Правдивою громадянською поставою треба покласти межу, поза яку не сміє посунутися нахабна рука.

Як далеко посунене спустошення і знищення в области української школи, не було докладно відоме. Ходили тільки слухи, що накинені польською владою громадські ко

Пр. 325/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 26. (9857) з дня 4. жовтня 1922. під наголовками: 1) Галицькі відносини" в уступах а) між словами „особняків" і „підміновують, б) від слів „викликує його" до „території Сх. Галичини", ц) від слів „Не тільки" до „селянське право". д) між словами винновників в руху" і „На жаль компетентним чинникам", е) між словами „наші" і „польські боєві". 2) Заголовку „Голодівка" в рубриці „Галицькі відносини" (стор. 3, 4,) в уступах и) від слів „Чимже у нас" до „табори то що?", б) від слів „Справді страшні" до кінця артикулу містить в собі єство ad 1) а) проступку з § 305 а. к., ad 1) б—е і 2) злочину з § 65а к. з., узнав доконану в дни 3. жовтня 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493 п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 18/2 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 4. жовтня 1922. (Підпис нечитний.)

місарі з наказною прибічною радою господарять по своєму безшабашно і предкладають іменем громади свої ухвали повітовій шкільній раді і шкільній кураторії на те, щоби та остання вислала сакраментальний рескрипт, що дає свою згоду на перемину викладової української мови на польську. У других місцевостях робили це самі учителі Поляки, не питаючи нічиєї згоди а тільки силою того, що вони, мовляв, державна нація і сміють безцеремонно поводитися, рабуючи в українського народу його найістотніще право до науки в рідній мові.

Те, про що ми були сильно переконані, але що тільки глухо обизалось о нас, те потверджується з польського боку з тим хиба додатком, що зелодіяна українському народови кривда, що спричинені знищення переходять наші найчорніщі сподівання. Так званий „глувни уржонд статистични ржечипосполітей польскей" видає публікацію „Miesięcznik statystyczny", один з останніх зшитків якого (Том V. зшиток 7. Рік 1922) містить на сторінках 334 - 380 дати відносно „школьництва повшехнего" шк. р. 1920/21. Перші чотири таблиці (стор. 334 — 373) обіймають „школьництво повшехне" в чотирох „воєвудствах", себто шкільництво Галичини. Коли порівняємо поміщені там статистичні дані з датами в звідомленню був. Краєвої Ради Шкільної в перед десяти літ, себто за шк. рік 1911/12 (це останнє звідомлення, яке видала Краєва Р. Шкільна перед великою війною), матимемо образ знищення.

В шк. р. 1911/12 було всіх шкіл на території замешканої українським населенням 4313, з яких 170 були нечинні, отже чинних разом 4130. Польська статистика за шк. рік 1920/21 начислює всіх шкіл 4994. Коли відчислимо нечинні в числі 634 (!), маємо 4360 чинних шкіл. Переходячи до викладової мови названих шкіл, побачимо, до якого висліду допровадила польська господарка на протязі двох літ, бо від р. 1919 до кінця шк. року 1920/21. У шк. р. 1911/12 було польських шкіл на області української Галичини 1537. В шк. р. 1920/21 виказує польська статистика 1872 шкіл, себто 335 шкіл більше. Українських шкіл було в шк. р. 1911/12 — 2612, зате в шк. р. 1920/21 вже тільки 1930, себто менше 682 шкіл!! Одна четвертина стану посідання на протязі двох літ. Які дальші знищення наступили на протязі 1921/22 і сьогодня, не можемо сказати. На всякий випадок руїнницька робота мусить піти дальше. Правда, в статистиці польській находимо нову рубрику, т. зв. полєсько українських шкіл, себто утраквістичних. Таких бастардів начислено 385! З гори однак можемо сказати, що це тільки переходова стадія до польщення даної школи. Заводила колись був. краєва Рада Шкільна утраквістичні учит. семінарі, далі гімназії, а сьогодня Кураторія заводить утраквістичні народні школи, аби таким чином милити очі, мовбито вона мала на оці добро польського й українського населення. Здоровий розум і недзогодка противні всякому утраквізмови. Але такі мотиви не промовляють польській владі до переконання. Вона мусить в корінні наносити шкоду українському населенню, мусить українським дітям утруднити науку, виховати з них анальфабетів, аби тим легше добитися свої цілі, ослаблення українського народу на його землі.

Цікаво пізнати, де переведено найбільше знищення української школи. З огляду, що статистику зроблено по „воєвудствах", ми будемо держатися того поділу. У краківському „воєвудстві" в повітах де мешкають Українці, було в шк. р. 1911/12 польських шкіл 346, українських 90, в шк. р. 1920/21 польських 342 (4), українських 63 (—27), бастардів 11. У львівському було 1911/12 польських 652, українських 1007, в 1920/21 польських 815 (+163), українських 772 (—235), бастардів 128. У станиславівському було 1911/12 польських 162, українських 797, в 1920/21 польських 284 (+122), українських 656 (141), бастардів 92. У тернопільському було 1911/12 польських 377, українських 718, в 1920/21 польських 43 (+54), українських 439 (—279), бастардів 154.

Що до поодиноких повітів змен шилося число українських шкіл більше ніж 30 в повітах Броди (31), Турка (31), Ліско (30), Старий Самбір (35). В тім останнім з 41 українських шкіл осталося 6, польських зросло з 9 на 51. Між 20—30 шкіл втратили повіти: Тернопіль (-9), Заліщики (23), Збараж (21), Зборів (22), Золочів (20), Бібрка (20), Сянік (28). Між 10—20 повіти: Борщів, Бережани (по 13), Бучач (19) Чортків (10), Гусятин (19), Підгайці (11), Радехів (5), Скалат (14), Долина (18), Калуш (11), Рогатин (19), Сколе (12), Станиславів (10), Товмач (12), Добромиль (12), Ярослав (14), Самбір (12), Сокаль (16), Жовква (12).

У наслідку сього у деяких повітах число українських шкіл змаліло так, що судячи по тому можна би подумати, що український характер повіту затратився зовсім. У таких повітах як Чортків, Теребовля, Броди маємо всього по 13 українських шкіл, в повіті Збараж 15. Є це окраїнні повіти, і на них звернула польська влада свою увагу.

На всякий випадок наша робота не сміє обмежитися тільки до сконстатування факту. Тут мусить український народ вичвити як найбільшу активність і не сміє позволити видерти собі права до власної школи. Боротьба всіми засобами проти польської школи для українських дітей, основування власних шкіл при найдальше ідучій жертвенности, це клич, котрий мусить охопити увесь край. Страшні числа, які ми подали в горі, виведуть певно наш загал із спокою й безжурного стану, в якому він досі находився. І може й поклики до більшої бачности на шкільні справи і шкільну політику матимуть кращий успіх.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

II. Міжнародн й Демократичний Конґрес у В дні.

Відень, 3 жовтня 1922.

В днях від 26. вересня до 1. жовтня с. р. радив у Відні 11-ий Міжнародний Демократичний Конгрес під проводом президента Міжнароднього Демократичного Комітету і посла до французького парляменту Марка Санє, на якім явилися представники 26 країв в числі около 300 осіб. Як заступник Західної України виступив на конгресі д-р Олександер Марітчак. Як делегат українського християнсько-суспільного Союза явився о. Йосафат Жин. На денний порядок конгресу поставлено отсі справи: 1) стан мирової пропаганди в поодиноких краях; 2) роля молоді і проблеми виховання; 3) роля женщини в публичнім життю; 4) справу преси; 5) справу робітничих організацій і кооператив; 6) справу парляментарної акції і відношення до Ліги Націй.

В дні 26. IX. відбулося святочне отворення конгресу, де виголосили привітні промови заступники поодиноких країв. Іменем Західної України промовив д-р Марітчак, який — витаючи конгрес — вказав на теперішнє положення українського населення взагалі, а в Східній Галичині з окрема.

В часі нарад над 1-шою точкою денного порядку о. Жин вказав надужиття польських органів влади у Східній Галичині супроти українського населення особливо на релігійнім полі.

При 2-ій точці нарад зясував д-р Марітчак положення української академічної молоді в Східній Галичині, яку позбавлено можливости студій у власній вітчині. При 4-ій точці нарад вказав д-р Марітчак на безнастанні конфіскати української преси в Східній Галичині, якій заборонюється писати навіть про пацифістичні організації в Европі (напр. конфіската статті про Міжнародню Унію Товариств Ліги Націй в „Громадськім Вістнику".) До 5-ої точки нарад о. Жан подав звіт про стан наших кооператив і про польську колонізацію в Східній Галичині напливовим польським елементом.

На пропозицію української делегації приняв 11-ий Міжнародній Демократичный Конгрес в дні 1. X. с. р. між иншими отсі резолюції:

1) В справі положення української академічної молоді в Східній Галичині: „11-ий Міжнародній Демократичний Конгрес висказує побажання, щоби Найвища Рада Мирової Конференції дала можливість українській академічній молоді Східної Галичини до студій у власній вітчині".

2) З приводу конфіскат української преси у Східній Галичині: „Конгрес висказує поручення національним делегаціям поробити всі можливі зусилля для збереження свободи преси".

З приводу положення українського населення в Східній Галичині:

Зі споминів Олександра Мишуґи

...Мати моя вмерла, коли я мав коло 3 літ. Я її цілком не памятаю і нічого про неї не знаю. Виплекала мене найстарша сестра Парася і виносила на руках, коли я був дитиною і потім, коло 7-мого року життя, як я захорував на ноги та повних 16 неділь не міг піднестися, щоби станути прост. Батько мій Пилип, швець у малім жидівськім місточку Виткові Новім, був дуже бідний, мав мало землі, трохи сіножати і шматочок огороду, а дітей пятеро. Не міг собі сам дати ради тай вдруге оженився. Мачуха була досить добра, але потім прийшли її власні діти й ми, пасерби, зійшли на другий плян. Про правильну науку в школі не могло бути й мови, хоч мій небіщик батько дуже старався, щоб нас хоч трохи вивчити. Сам він, хоч дуже ревний Русин-Українець, не вмів читати по нашому й молився в великої польської „ксьонжки". Батько любив дуже спів і як тільки міг, старався й нас, трьох своїх синів, заохотити до співання ріжних набожних пісень і колядок. Стягався з останнього гроша й купував книжечки з піснями й польські „кантички" (з колядами) тай учив нас мельодій.

Найліпший голос мав найстарший брат Хведько батько Луця*), а найбільше музикальних здібностей—як і взагалі до науки—мав середущий брат „Ясько", себто по нашому Іван (але у Виткові міщане стидалися так себе називати). Мене звали „Александрунь". Я був найменший і найімізерніший, тож часто діставались мені „лопанці" від обидвох старших. Ні сестра, ні батько, ні мачуха ніколи мене навіть не вдарили, а пестили й голубили, як найменше, слабе ягнятко. Голос я мав невеликий, але по звуку дуже милий. Так мені всі казали. Всі сусіди і знакомі нашого батька любили слухати, як ми у трійку гармонійно виспівували коляди. Хведька 1-ий сопран називали „дишкантом", я йому вторував у терціях, а Ясько підбирав альт у квінтах або секстах. Се справді чудово звучало і ми тоді були найславніші співаки з цілого Витковa. Батько хотів хоч одного з нас зробити „вченим". Доля випала на Івана і його віддали до дякоучителя Соболти в Павлові, а потім, він дістався через знакомих до дяківської бурси при св. Юрі у Львові.

Раз а татом і я поїхав на „відпуст" у день св. Юра до Львова й тоді то почув там мій голос старший дяк Микита Гетман (регент хору) тай відразу мене і приняли до сеї дяківської бурси. Навчили нот у сопрановім ключі й пізнання такту, —тай небавком я став і ним сопраном-солістом. Шкільної науки там не було, а мене мучило днем і вночі бажання дальше вчитись і пізнати загальну науку, а не тільки дяківство. Ми порадилися: я покинув бурсу по 2 р. і перенісся на „станцію" до міста, а батько довозив або посилав через оказію хліб і харч а дому. Се життя, як і те в бурсі святоюрській, було дуже, дуже нужденне! Я дивуюсь сам нині, як я міг його перенести, а що я в тій страшній біді не загинув, то хіба чудо Бог сотворив зі мною...

До дому було далеко,—8 миль злої дороги (се не тепер, а давні часи). Харч часто не доходив, грошей я не мав ніяких, терпів голод і бруд, бо не мав навіть грошей на прання білля. Шкільні товариші були добрі й любили мене за голос і милий для них спів. Вони винайшли для мене лекцію у якогось сторожа за 1 злр 50 крайц. на місяць; стало трошки лекше, але се була тільки капля в морі моїх потреб щоденного життя. Найгірше давалася мені біда відчувати в недостатку шкільних книжок! Я й до нині сього забути не можу! Я завжди вчився на позичених книжках, бо не мав защо купити власних, а батько не міг помогти, бо був дуже бідний і потім зачав слабувати. Небавком умерла мачуха й батько наш в короткім часі пішов за нею. Доля одначе змилувалася над мною: я дістався до Ставропигійської Бурси і тим моє положення поліпшилося. Я міг хоч яку-таку школу покінчити. Але я дуже спізнився з наукою. Літа летіли й мені пізно вже було кінчити цілу гімназію. Тому я перейшов в IV. кляси гімназійної до учительської семінарії у Львові і там скінчив мої педагогічні науки, здав матуру з дуже добрим успіхом і розпочав учительську практику у школі св. Анни у Львові.

З яким замилуванням я віддавався учительській праці — сього я словами передати не вмію... Я хотів бути правдивим апостолом Христовим. Всі мої мисли, всі мої мрії звертались туди, до того бідного народу, з котрого я сам вийшов; я день і ніч думав над тим, як можнаб поліпшити його долю... Я був відповідно приготований, мав достаточну свідомість, як вести діти, чого їх учити, як розвивати їх ум з возростом. Я знав досить добре наш обряд, умів зорганізувати хор, як мішаний діточий, так і чисто мужеський, бо тим займався вже в учительській семінарії. Сей хор дуже гарно співав на нашій тихій Службі Божій що неділі в церкві нашої духовної семінарії. Крім моїх шкільних товаришів брали участь в тім хорі також директор Савчинський і проф. Курилович. Я тішився, радів моїми плянами й почував себе дуже щасливим, що буду могти стільки добра приспорити для нашого народу... Я переконався, що вмілим словом, глибоко відчутою піснею і щирим віданням в ачіння слів можна цілковито овладіти товпами слухачів і защепити в них таку гарячу любов до своєї рідної мови, віри й обряду, що тих найдорощих наших сокровищ ніяка сила людська видерти нам не зможе.

*) Теперішнього пред ставника Галицького Повятельства в Америці, д-ра Луки Мишуги. Федь Мишуга умер також сього року. — Ред.

„З уваги, що здійснення тревалого мира може наступити тільки шляхом переведення в життя демократичних засад, в першу чергу засади самовизначення народів, II. Міжнародній Демократичний Конгрес висказує побажання, щоби кождій нації дано можливість становити про своє політичне стансвище шляхом самовизначення".

В неділю, дня 1 жовтня ц. р. на прашальним бан:.. наступили прашальні промови представників поодиноких делегацій. Іменем західно-української делегації попрацав конгрес д-р Марітчак. Слідуючий конгрес має відбутися в 1923 р. в ще неозначеній місцевости.

Конгрес скликав Міжнародній Комітет демократичної акції з осідком в Парижі (адреса: ген. секретар Georges Hoog 34 Boulevard Raspaile Paris 7e).

Велика Україна.

Мобілізація чорноморської фльоти.

„Times" доносять, що совітський уряд оголосив мобілізацію чорноморської фльоти. Всі моряки, які перебували на відпустках, мусять повернути до своїх частин.

Вимають смертю ксьондзів.

„Правда" повідомляє, що в польській губернії засуджено на кару смерти 4 польських ксьондзів за протисовітську агітацію.

Фальшиві гроші.

В Київі викрито тайну фабрику фальшивих грошей. Ся фабрика випустила 20 міліонів фальшивих рублів.

Знов грозить голод.

Нансенський комітет допомоги констатує, що збори збіжжя на Україні і в Росії не дали бажаного висліду. Збір виносить 33 міліонів тон і в майбутньому році Україна буде знову потрібувати помочи Европи.

Прогнали епископа.

З Харкова доносять, що тамошний революційний трибунал постановив прогнати за кордон епископа Нафтаїла, як ворога совітського уряду.

Голод у могилівському районі.

У Кишиневі отримано відомости про те, що в цім районі голод приймає щораз більші розміри в звязку з загибіллю цьогорічного врожаю. Заходяться біля налагодження постачання Дніпром, але при пануючій анархії організація допомоги йде важко.

Ярмарки.

Сов. агенція „Роста" повідомляє про ярмарки на Вкраїні, а то: у Камінському розпочалась Вседонецька Покровська ярмарка, яка скінчиться тільки 14 падолиста; на Поділлю влаштовується велика ярмолинська ярмарка; 1. жовтня відкрито губерніську ярмарку в Миколаєві.

Загибіль худоби.

„Екон. Жизнь" подає статистику скотоводства на Вкраїні, порівнуючи його з 1921 роком. Найбільше загинуло товару у північних місцевостях, навіданих голодом, ще більше у тих, що заселені Татарами. Порівнюючи з минулим роком — кількість коней уменшилася на 2|3.

Повстання на Кубані.

До Константинополя надійшли докладні відомости, що в звязку зі збором харчевого податку, оживилась діяльність „зелених". Загін Федюшкіна рахує до 3000 людей. Він двічі займав Армавір, посунувшися по шляху Владикавказької залізниці аж до Гулькевич. Бої ішли теж в районі Пятигорська.

Військовий урядовець румунського фронту Горемика-Крупчинський, як делегат від кімполюнгської залоги, був на першому Всеукраїнському військовому з'їзді у травні 1917 р., у Київі обібраний членом Всеукраїнського Військового Генерального Комітету.

Пізніше виявлено, що Іван Горемика-Крупчинський за царських часів служив у бердичівському охранному відділі. Тому, що реабілітувати себе він не зміг і факт цей остаточно було ствердженно, він Горемика-Крупчинський, постановою Генерального Комітету був виключений зі складу його, а тим і зі складу членів Центральної Ради, як бувший таємний співробітник царської охранки у Бердичеві під кличкою „Крупчинський".

Бувший член Всеукраїнського Військового Генерального Комітету і заступник голови президії Комітету

В. Кедровський.

Баден біля Відня.

Театральна виставa.

Дня 17. вересня в Хол... відбулася вистава драми Суходо... „Хмара" а 24. вересня „Наталка Полтавка". Аматорським гуртком проводить Дмитро Крих. Вистави перейшли з повним успіхом.

Шість жовтня на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Поз. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

Галицькі відносини.

Замах на залізницю.

„Przegląd Poniedziałkowy" доносить: „Гайдамацькі бойки довонали знов геройського вчинку який тільки завдяки божому провидінню не спричинив смерти невинних людей. Дня 7. жовтня в ночи, гайдамаки підложили екразитову міну з електричним апаратом на залізничому шляху між Перемишлем і Журавицею. Наступила страшна експльозія і то в хвилині, коли поспішний потяг наближався до місця де був екразит. Вибух був такий міцний, що потряс цілим потягом. Експльозія вирвала залізничі шини, два пороги, розбила сигналову ліхтарню і ушкодила машину потягу ч. 901."

Підпали в Калущині.

Як нас інформують, на днях згоріла стирта збіжжя в селі Негівцях, власности дідича Чарковского. Комісія, яка прибула з Калуша, ствердила, що шкода виносить 5 міліонів, та що огонь під стирти підложено невідомою рукою. Калуський староста роздав зброю для служби на фільварках в повіті, але селяне, як наприклад в Томашівцях, не хотять стояти на сторожі панського добра.

Масові арештування в Стрию.

Ревізіям та арештованням в цілому краю не має кінця. В Стрию арештовано 52 Українців за мнимо приналежність до українських бойовок. Арештування переводиться на основі доносів і анонімових листів. В арештах поліція знущається над невинними людьми, приневолюючи їх признатися до вини. В арешті перебувають: д-р Іл. Бачинський і його мундантка, студ. Е. Яцкевич, Богдан Ніжанковський (син Остапа, замордованого Поляками 1919 р.), студ. Групський і Петрина, кількох учеників із 4. гімн. кляси та багато инших. Польська боївка спалила дім українського міщанина Уліцького, якого сина підозрівають в тому, що він стріляв до поліційного агента. По спаленню дому, Уліцького арештовано враз із дочкою. В „Народному Домі" відбулася ревізія, при якій найдено 2 старі багнети. По всіх селах Стрийщини йде повінь ревізій та арештів. В с. Конюхові арештовано 11 хлопців, в Лукавиці 10, в Дашаві 2. При ревізії в Дашаві найдено кріси. В справі тих арештовань виїхав до Львова стрийський прокуратор для засягнення вказівок в справі наглих судів. В неділю, дня 8. жовтня із Стрия вимашерував на українські села полк кавалерії, для здавлення „саботажу". Кавалерія відходила з музикою та співами. Над стрийщиною лунає грізне слово „реванж".

В Станиславові терор.

П'сля екразитового вибуху в салі „Сокола" в Станиславові запанувала „моцна ренка", себто почалися арештування. До тепер сидять в тюрмі гімназисти VI. кл. Потягайло і Слюсарчук. Ревізії переведено в домі М. Галаха, Остапа Оліярника, в домі селянської бурси і бу-

З Волині та Холмщини.

Виборчі м'стерії.

Ми писали у ч. 10 нашого часопису, у відомостях „З Волині" у рубриці „Польські передвиборчі заходи на Волині", що по польському списку „Визволення" кандидує м. ін. д-р Горемика, емігрант з Великої України". Ми дістали тепер слідуючого листа:

„Коли це Горемика Іван, бувший київський урядовець на румунському фронті у часи великої війни, то за нього вважаю себе обовязаним перед українським громадянством, подати деякі відости:

З таким переконанням, з таким високолетним ідеалом вступив я в педагогічну школу, учився там пізнавати правдиву науку, як розвивається людина з літ дитинних психічно, фізично й моральнo і з такою непоколибимою вірою вступив на шкільну практику. Але дійсність і реальне примінення теоретичної науки — завели мої надії. Я побачив і переконався, що „буде всує" мій труд, що я потеряю моє й так слабе здоровля через муху в малій душній клясі, в якій сиділо з 50-ро до 60-ро передміських свавільних дітей, і майже їх нічого не навчу, бо ледви 10 — 12 учнів були спокійні й уважні, а решта — то безнадійні пустяки й невтомлені свавільники...

Я захитався в моїх ідеалах.

Тоді инше натхнення повстало в моїм мозку й оволоділо цілковито моїми мислями, всею моєю душею, всім моїм єством. Я постановив стати співаком, оперовим артистом, а до сього заохочував мене мій учитель співу, проф. Валерій Висоцький, у котрого я вже перед 2-ма роками зачав учитися співу сольового.

Ще мушу сказати, що тоді, як я практикував, школа св. Анни не мала свого власного будинку, а були кляси порозкидані по ріжних домах жидівських, страшно негігієвічно устроєних. Я власної кляси не мав, а тільки провадив клясу дир. Чапельського як заступник його, ну й заступав усіх хорих старших учителів. Гонили мене по ріжних клясах і виручувалися мною, бо я дуже добре знав педагогіку й умів ясно викладати дітям кождий предмет а уріжнороднював науку співом і гімнастикою, що їм дуже подобалося. Я працював щодня по 4 — 5 годин, а часто 6 годин, платy за се я побирав у львівськім магістраті в сумі 20 срібних гульденів на місяць. Щоб якнебудь вижити, я мусів вечерами давати приватні лекції, також за дуже марний гріш. Весь мій місячний дохід виносив ледви 38 гульденів — на мешкання, ціле удержання й убрання. Я так тоді вихудів, був такий мізерний, що до війська мене не взяли, бо до моєї висоти міра в грудях не відповідала. Тілом я представляв із себе цілковите „ничтожество", але душа в мене і мрії на будучність — були „велетня". Я мав таку виробленy бідою силу волі, що нічого не боявся і вірив у се, що мушу добитися ліпшої долі!

Дуже мені помогли в моїм цілім життю студії з поля педагогіки, психольогії, льогіки й естетики. Я любив самотність, давав волю моїм фантастичним мислям, а в грудях відчував якусь вульканічну силу любови до чогось, чого я сам не міг определити й окреслити... Я був дуже побожний, бо батько навчив сього й навчив багато-багато молитов і набожних пісень. Я любив досить латину. Раз я вичитав фразу „Alexander Magnus, rex Macedoniae, filius Philippi fuit", — ну тай я, син Пилипа, взяв собі пізнійше на память мого батька і його імя і переміниз на призвище, тільки писане по італійськи фонетикою: Filippi.

Свіцьких пісень — сумних, тужливих і патріотичних — я навчився у Львові від шкільних товаришів. Краса природи, погідне зоряне небо, повний ясний місяць, схід червоного сонця, — впливали на мене від самих дитинних літ так радісно, чаруючо, так відривали мої мисли від усього туземного життя, що душа моя переносилася в якийсь инший світ, чисто ідеальний, де тільки сам Бог з Ангелами перебуває... В тих часах моєї півдитинячої фантазії я зачав учитися сольоспіву, а мій проф. Висоцький умів відразу пізнати мою вразливу натуру, відкрив мені таємниці красоти співу і я увесь: душею і тілом віддався йому під опіку і слухав його науки, його рад і вказівок артистичних та переживав у тих студіях розкіш невисказану... Тоді попала мені під руку повість „Faustyna Bordoni" — оповіданнє про славу італійську співачку. Було там описане її ціле артистичне життє, всі неймовірні трудности, які вона поконала, а при тім і згадки про ріжних славних музиків, як Баха, Страделлю й ин. Я просто діставав горячку, читаючи про ту велику боротьру з трудностями, а потім про совершенний трюмф, коли вони вже добились до апогея своєї слави.

Раз, коли я був ще в Бурсі Ставропигійській, прийшов там „ганделес" і я йому продав стару камізельку за 25 кр., а сі гроші були мені доконче потрібні, бо в театрі давали вечером того дня оперу „Лючія з Ляммермору" і я не міг здержатись, мусів піти послухати співу Закревського (також бувшого бурсака). Білет на галерію коштував 21 кр., а 4 кр. треба було для сторожа Івана, щоб пустив до хати після опери.

Яке враженнє зробила на мене тоді опера, словами неможливо передати... Я був увесь в огні... переживав кожду драматичну сцену, повний правдивого болю і розпуки. Тоді я присяг собі в мислях перед Богом, що я мушу бути оперовим співаком. Я чув у собі таку безмірну силу чуття болю і розпуки та краси співу, яку обоє сі нещасні коханкове представляли, що з тої пори я вже не міг собі дати ради, плакав по ночах, молився Богу і просив помочи. Бог через добрих людей допоміг зібрати трохи грошей.

Я поїхав до Італії. Там трохи довчився і зачав мою карієру. Перше в концертах, а потім у Форлі я дебютував в опері „Марта" з дуже гарним успіхом. Так зачалася моя карієра. Я дуже набідувався сам і тому другим помагаю, скільки можу.

Цікаво для загалу булоб пізнати мою методу співу: на чім полягає краса голосового звуку. До сього я маю вже досить багато матеріялу, але се писано по польськи для моєї школи у Варшаві.

динку української гімназії. Крім того арештовано і переслухано Ів. Коваля, Гната Павлюха, Никифора Данища, М. Ковальчука і П. Самоверського. В салі „Монюшка" польська молодь відбуває тайні засідання, де накликується до реванжу, а один із промовців заявив, що „польска млодзеж хце вшистке українське домы висадзіць в повєтше".

Карні експедиції в Викторові.

В звязку з підпалом фільварку, до Викторова прибула карна військова експедиція, що складається з піхоти і кінниці. Військо реквірує збіжжя, перебуває на кошт селян, забирає все, що під руки навинеться і вимущається „на гайдамаках". Населення доведене до розпуки, тим більше, що с. Викторів натерпілося немало за весь час війни.

Присилайте жертви на будову пам'ятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Кари за резигнацію.

О. Петро Патрило, парох в Перегінську одержав дня 4. ц. м. таке письмо:

Stryj, dnia 18. września 1922.

Do Wielebnego Księdza Petra Patryła w Perehińsku. Pismem do l. cz. 329 O. K. W. zwolniono Wielebnego Księdza z urzędu Przewodniczącego Obwodowej Komisyi Wyborczej Nr. 58 w Perehińsku. Wobec okaz nego op ru i przeciw pań twowego stanowiska w okresie akcji wyborczej nakładam na Wielebnego Księdza po myśli art. 26. ord. wyb. i u well wyb. grzywnę w kwocie 60.000 mp. słownie: sześćdziesiąt tysięcy marek o której ściągnięcie odnoszę się jednocześnie do Starostwa w Dolinie. Przeciwko niniejszemu orzeczeniu służy Wiel. Księdzu odwołanie do plenum Okr. Kom. Wyb. Nr. 58 w Stryju. Odwołanie przeciwko orzeczeniu karnemu niema mocy wstrzymującej. Przewodniczący O. K. W. Nr. 52. w z. Szulakiewicz.

Дня 6 ц. м. у о. Патрила явився політичний екзекутор, щоб стягнути гривну, а коли о. П. її не зложив, бо рівночасно внесено рекурс проти карного опечення, зафантовано йому корову, яку оцінено на 180.000 мп.

Делятинщина.

Дня 18. вересня с. р. відбулася в Делятині в сали „Української Каси" довірочна нарада репрезентантів усіх сіл судового повіту Делятин в справі виборів до польського сойму. Усі села були заступлені, а деякі вислали по кільканайцять відпоручників. Нараду відкрив адв. д-р Навроцький, який виголосив реферат про становище наших партій до заряджених польською владою у Східній Галичині виборів до варшавського сойму. Дальше забрав голос д-р Хичій, та пояснив зібраним міжнародне положення Східної Галичини. Усі зібрані одобрили становище наших партій в справі виборів, постановили здержатися від виборів та розвести агітацію по селах, щоб ніхто з Українців до виборчої урни не ставав. Замітна була промова Ф. Гавриляка, Гуцула з Ворохти, який остро виступив проти інсценізованих збаламученими гуцулами поїздок до Варшави і чолобитень Пілсудському. Огірчені Гуцули з обуренням заявили, що ціла Гуцулія не має нічого спільного з шпалками тих кількох збаламучених або запроданих одиниць.

По промові о. Ганушевського з Дори, зібрані опустили салю нарад, висказавши своє бажання, щоб в як найкоротшім часі відбулося в Делятині великонародне віче у виборчій справі. З вісток, які одержує з сіл місцевий комітет, виходить, що по селах скрізь наші люде резигнують з урядів виборчих комісарів, а загал населення є до виборів настроєний дуже ворожо.

Довкола грецько турецького конфлікту.

Бонар Лоу про східне питання.

Ар. Райтера доносить: Бонар Лоу переслав до „Таймсів" письмо, в котрім боронить англійську політику супроти мусулман і заявляє, що останні предложения союзних держав відповідають принціпови справедливости. Бонар Лоу вважає конечним переведення союзниками цих проповиций. Англія не може сама сповняти роль полісмена. Колиб Франція не співділала з Лондоном, тоді Англії не остане нічо инше, як відзискати свободу діланя й обмежити свою політику до забезпечення інтересів британської імперії.

Заходи Англії.

ПАТ. доносять: В Лондоні запевнюють, що льорд Керзон виїхав до Парижа, щоби повідомити Поанкаре, що три коалійні правительства повинні додержати авторітет і припильнувати виконання умови ноти з дня 29. вересня. В противному раві утратить свою силу договір, заключений між Римом, Парижем і Лондоном, а Англія відзискає свободу ділання.

Нова конференція.

Пат. доносить з Парижа, що переговори в справі Близького Сходу довели до вступної розвязки мирового питання. Війська союзників остануть там, де до тепер перебувають. Мирова конференція розпічнеться правдоподібно 1. листопада в Скутарі або в Принкіпе. На цій конференції будуть обговорені справи фінансові і економічні. Опіку над проливами перебере правдоподібно Союз Народів. До нарад над цією справою будуть припущені Росія, Болгарія, Грузія й Україна.

Концентрація турецьких військ.

Англійське урядове звідомлення доносить, що генерали союзних держав переговорювали дальше з Ісмідом пашою, котрий зайняв згідливе становище. Звідомлення подає дальше, що концентрація турецьких військ коло Ісміду продовжується. Турецькі війська коло Чанаку відійшли в зад, не хотячи увійти в конфлікт з Англійцями.

Турки переходять нейтральну смугу.

Англійський генеральний штаб видав звідомлення, що турецька кінота й піхота перейшли знову нейтральну смугу на фронті Ісмід.

Англійсько-французький договір в справі Тракії.

Аг. Аваса доносить, що в Парижі оголошено зміст договору в справі Тракії заключеного між Поанкаре і Керзоном. Договір цей ратифікував вже англійський кабінет. На підставі цего договору Греки будуть приневолені залишити Тракію, після чого увійдуть там війська союзників. Окупація Тракії союзниками треватиме 30 день від хвилі закінчення евакуації. Згодом буде заведена в краю турецька адміністрація.

Кемаль не радить уступки.

З Бордо доносять, що грецька рада міністрів вислала грецьким делегатам в Муданії инструкцію, щоби уступили в справі Тракії тільки тоді, коли рішення союзників буде одноголосне. Грецький уряд дістав телеграму від Венізельоса, щоби уступив з непримиримого становища. В Атенах панує повна консернація.

Міністри Анґори в Муданії.

Польрадіо доносить, що до Муданії прибули на віданя Ісміда Паші міністр внутрішних справ Анґори Теті Бей і міністр національної оборони Тірасін Бей. Також Кемаль Паша виїхав на днях з Анґори до Муданії.

Станіславщина Ф. Бійкова захитана.

„Н. Фр. Пр." доносить з Парижа: Французькі круги догадуються, що ген. Шарпен під впливом Франкліна Буйльона переступив свої інструкції, попираючи домагання Туреччини, щоби їм віддано Тракію протягом 30 днів, без огляду на хід мирової конференції. Слід сподіватися, що Поанкаре на Раді міністрів зажадає відкликання Франкліна Буйльона.

Преса.

Польська небезпека.

„Revue Internationale", двотижневик, містить в числі з дня 15. вересня ц. р. слідуючу статтю п. з.: „Польська небезпека".

„Недавно тому покінчилася польська кабінетова криза, яка тревала довше, як два місяці. Своїм довгим істнуванням і розвитком вона взяла рекорд у всіх досі відомих парляментарних кризах культурних держав. Доволі піднести, що майже місяць урядували поруч себе два польські кабінети: один Корфантія, покликаний соймом, другий Слівінського, покликаний начальником польської держави. Яка причина тих політичних труднощів, що їх переходить польська держава? Боротьба між так званою польською правицею і лівицею. В імя яких політичних принціпів? На те історія останньої політичної кризи — ні жадної попереднього — не дала ніякої відповіди. Бо тих принціпів не було. Відповідно старій польській традиції, причиною політичної боротьби в Польщі є й тепер панування польського народу, непривичного до вдержання себе власними засобами і власною працею, над чужими землями. Минула польська політична криза — се один з симптомів хронічної кризи польської державности, якої основою є відсутність в Польщі всякого змислу для реальної дійсности. Відновлена, в інтересі мира, Польща стала постійною загрозою мира, наслідком своєї анексіоністичної політики. Йдучи за мріжами своєї минувшини.

Польща мріє про експанзію — з одної сторони по Балтійське, з другої по Чорне Море. Щоби зреалізувати сю мрію, Поляки вже нині займають мілітарно таку саму чужу непольську територію, як польська етнографічна область. Майже половину сеї чужої території займає Східна Галичина, яка правно не є частиною Польщі. Та країна остає під військовою окупацією Польщі, а суверенність над нею належить головним союзним державам. З огляду на те, що головні союзні держави не виконують своєї влади над Східною Галичиною, а Польща є „beatus possidens", вона уживає своєї мілітарної влади для екстермінації українського елементу, що може стати основою для створення справді сильної української держави, обіймаючої Галичину і давну російську Україну. Положення у Східній Галичині стає щораз грізнійше. Українське населення, загрожене у своїй екзистенції, особливо польською кольонізацією, хопилось самооборони. Майже що дня польські газети приносять вістки про спалені оселі польських кольоністів, висаджені в повітря мости і поїзди і т. п. До ще більшого розбурхання і так зревольтованого українського населення, причиняються два факти: процес, який має відбутися проти українського студента Федака і товаришів, обжалованого за атентат проти шефа польської держави, Пілсудського, виконаний у вересні минулого року. Товаришів Федака польський суд обжалував за державну зраду проти польської республики, хоч вони не є польськими горожанами, а Галичина не є частиною Польщі. Обжалованим грозить кара смерти. Дальшою причиною розбурханих політичних настроїв — се польські приготовання до виборів у Східній Галичині. Як відомо, польський сойм ухвалив перевести нові вибори до польського сойму у Варшаві; і такіж вибори намірає перевести Польща у Східній Галичині, щоби тим чином доконати анексії того краю. Українське населення буде боротися перед тою новою польською мірою противною міжнародним постановам — всіми засобами. Хто відповість за жертви і наслідки того насильства? Залишення Сх. Галичини під польським володінням грозить поважно справі мира і збільшує хаос на европейськім Сході. Підтримування польської анексіоністичної політики коштувало дозолі Францію і може її коштувати ще дорожче. Ми вже раз виказували, які прислуги може віддати інтересам французької політики обмеження Польщі до її етнографічних границь і створення незалежної галицької держави. Ми повернемо ще до сього питання, коли буде потреба".

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поніще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Ленін здоровий.

7. жовтня відбулося засідання Совнаркому під головуванням Леніна, котрий таким робом приступив до виконування своїх обовязків.

Нова місія Дзержинського.

„Кур. Польскі" повідомляє, що в той сам час, коли у Варшаві писали про вбивство „червоного ката" Дзержинського, він отримав, крім народнього комісарства шляхів, ще одно відзначення: він став опікуном-наставником цілої низки вищих шкіл, а саме: інститутів шляхів у Москві і Петрограді, вищої технічної школи в Москві, політехнічного інституту в Петрограді, технольогічних інститутів у Харкові, Томску і Києві, та інституту інжінерів у Петрограді.

Решти золотого скарбу.

„Правда" пише, що рештки, які залишились із совітського золотого фонду, не перевищають 200 мілионів рублів. У ріжних місцевостях Росії видко німецьких агентів, які пильно скуповують золото.

Герріо у Москві.

У честь ліонського бурмістра Герріота видано — по приятому звичаю — чудовий банкет у ресторані „Ермітаж", який мав впевнити Француза про багатство у совітській Росії. На банкеті головував Літвінов.

Стан залізничих шляхів.

Екон. Жизнь" подає статистичні дані про стан залізничих шляхів у Туркестані і приходить до переконання, що треба змінити негайно

1,700.000 порогів, коли тимчасом є у розпорядимости лише 500.000 порогів. З осінню грозить цілковите припинення залізничого руху в Туркестині.

Стоять фабрики.

У Петрограді станули всі тартаки, за виїмком одного. На совітській мові зветься це „концентрація промисловости".

Почтові марки.

Комісаріят почт і телеграфів оголосив розпорядження, яке касує всі почтові марки до революційного зразка вартости від 13 коп. до 3 руб. 50 коп., та заповідає новий випуск совітських марок.

Мос ва вимирає.

У Москві зареєстровано в серпні міс. 1996 випадків народин і 3.494 смерти.

Нужді в Хабаровщині.

До Харбовська на далекому Сході приїхала німецька торговельна місія.

Рибунк у Владивостоці.

У Владивостоці наступив вибух у двох великих складах пороху і муніції.

Знову „білі" партизани.

Большевицькі газети повідомляють про збільшення „бандицького" руху „білих" у Псковській губернії Провідником найбільшого партизанського загону називають якогось Мстиславіна. Його частина складається здебільша з б. старшин і військових урядовців.

Хабарництво.

Підчас останніх двох тижнів „Комісія по боротьбі з хабарництвом" у Москві перевела силу арештів серед совітських урядовців, які довели хабарництво до жахливих розмірів. Найбільше хабарників поміж залізничниками, які проти закона транспортують майно спекулянтів. Арештовано багато вищих урядовців з торговельних совітських урядів, ріжних трестів і синдикатів, яких далеко більше ніж краму, котрим можна би торгувати.

Стягання податків.

Совітська преса доносить, що стягання податків поступає дуже пильно. В Кремлі відбулося кілька нарад в справі відложення остаточного речинця стягання податків. Для облекшення перевозу податків у формі харчевих продуктів, поріщено ужизати військових автомобілів та обозів.

Академія мистецтва без учеників.

Петроградська преса доносить, що більшість учеників тамошньої академії мистецтв мусіла перервати науку тому, що платня за виклади і дорожнеча не дає їм змоги перебувати в Петрограді.

Арештують євреїв.

В Петрограді арештовано представника совітської кооперативи Єрмова, якого підозрівають о таємні зв'язки з протисовітськими організаціями.

Убийство предс'дника „Ісполкома".

„Рабочая газета" доносить, що в калужському повіті селяне убили предс'дника „ісполкома" Трофанова, котрий там збирав податки при помочи карної експедиції.

Медведі під Петроградом.

„Руль" доносить, що по селах під Петроградом появилася маса медведів. Селяне, незважаючи зброї, не можуть боронити своїх осель перед тими небезпечними хижаками.

Дорожнеча росте.

Стабілізація рубля, якої так сподівався совітський уряд завела. Останніми тижнями ціна продуктів у Росії підвисшилася в нечуваний спосіб.

Розстріли.

В Семипалатинську розстріляно 5 б. офіцерів за „контрреволюційну пропаганду".

Чічерін в Москві.

Совітська преса доносить, що Чічерін приїхав з Варшави в Москву і обняв свої обовязки.

З польських справ.

Польсько-японські переговори.

У Варшаві розпочалися польсько-японські торговельні переговори. З боку Польщі переговори веде міністр Штрассбургер, а з боку Японії Кавалькаші. Договір має бути підписаний ще в тому тижні.

Нарутович в Ризі.

П. А. Т. доносить, що до Риги прибув польський міністр закорд. справ Нарутович, котрий їде на конференцію в Ревлі.

Дописи з краю.

Станіславів.

Вистави театру ім. І. Тобілевича.

Дня 5. ц. м. дав тутешній аматорський театр при допомозі артистів з Великої України дві вистави, а саме: „Циганка Маріума" Альбіковського і „Бувальщину". Вибір пєс був не дуже то щасливий, бо хоч названо їх оперетами, то все таки опереткового було в них не богато. В Циганці Маріумі слаба акція, ще слабша музика, а музика дає властиву вартість опереті. Місто однопільного музичного твору поперепл тано в ній ріжні мотиви російських і українських пісень, та віденських вальсів. Голоси не були дібрані до себе, так що в першім акті місто дуету, чути було тільки один голос (жіночий) Ситуацію ратував танець п-ні Левицької. Що до другої оперетки „Бувальщина" з горівкою і голаком, то вона має хиба ще свою історичну вартість і як така повинна вже спочивати а не товчися по сцені — навіть станиславівській. Що було добре та цікаве для наших дідів, не мусить бути таким самим для внуків. Тепер вимагаємо від театру трохи більше як історичних постатей паламаря та панці. Думаю, що виділ театру ім. Тобілевича також здає собі з цего справу. До режісера одно прохання: попбати, щоби актори знали трохи більше свої ролі на память.

Присутний.

РІЖНІ ВІСТИ.

Новий чеховловацький кабінет.

Утворення нового чеського парляментарного кабінету прийняла шіла пражська преса з великим вдоволенням. За виїмком міністра для Словаччини, всі члени уряду є послами до парляменту. Денники зазначують, що позістання д-ра Бенеша на становищи міністра закордонних справ, є гарантією, що теперішня заграничня політика уряду на далі не зміниться.

Вбивця Ратенава.

З Лайпціґу доносять, що обжалованих у вбивстві Ратенава Вінтера і Варнеке затроєні цукорками, щоби тільки не допустити до продовжування розправи, яка могла б відкрити багато тайн організації „Конзуль". Обох затроєних відратовано так, що розправу буде можна в найблищих днях продовжувати.

Заборона вживання алькоголю.

„Н. Фр. Пр." доносить з Уошінґтону, що президент Гардінґ підписав заряджения, де забороняється вживати алькоголів на палубах американських кораблів без огляду на те, де вони находяться. Заборона простягається також на чужосторонні кораблі, о скільки вони находяться на водах американських.

Виїзд Бенеша до Венеції.

З Праги доносять, що міністр закордонних справ д р Бенеш виїхав 7. ц. м. до Венеції, де відбуде конференцію з Шанцером. Наради треватимуть кілька днів. Після повороту міністр Бенеш складе в парляменті звіт в справі закордонної політики Чехословаччини.

Повстання в Чорногорії.

З Антіварі доносять, що вожд чорногорських повстанців Рапоповіч зійшов оноді з гір і видав проклямацію, де проголошує незалежність двох провінцій Антіварі і Дульчінію. Одночасно Рапоповіч вислав до сербських префектів ультімат, щоби протягом 3 днів залишили край разом із сербськими урядовцями. Рапоповіч домагається крім того, щоби звільнено негайно чорногорських громадян, яких покликано до служби в Югославії. Югославянський уряд оповістив афішами, що за голову Рапоповіча виплатить нагороду пів мілїона динарів.

Повстання в Грузії.

Польська преса доносить про великий повстанчий рух в Грузії. Узброєні відділи повстанців нападають на поодинокі червоні відділи і вимущують їх до тла. І так 27. серпня н. р. сильний відділ повстанців під проводом полковника грузинських військ Чольокашвілі напав на місто Душе і розбив більші сили червоноармійців, які находились в місті. Той самий відділ захопив оноді поїзд чекістів і арештував всіх пасажирів. Великий повстанчий рух проявляється також в околицях Батуму. Московський уряд вислав більші військові сили для боротьби з повстанцями.

Закордонний кор. представництв.

Російський совітський торговельний представник Стомоняков відкликаний з Берліна в зв'язку з розкриттям великих надужить і розтрат.

ТЕЛЄГРАМИ.

Порушення невтр. стрефи.

Царгород. (ПАТ.) Звідомлення головної англійської квартири зазначує, що в приводу порушення в багато місцях невтр. стрефи кемалістами, генерали союзних держав інтервенювали, домагаючися усунення кемалістичних військ з околиць Ісміда. Звідомлення згадує також, що турецькі сили в околиці Чанака не скріплено зовсім відділами артилерії.

Дипломатичний акціа Румунії.

Відень (ПАТ.) „N. Wr. Tgt." з Букарешту: Часописі заповідають дипльомативну акцію Румунії, яка зміряє до мирної розвязки східного питання. А саме румунське правительство має предложити утворення невтральної стрефи між Туреччиною і Болгарією, котру піддалося би під що саму адміністрацію, що протоки.

Румунія не мобілізує.

Відень (ПАТ.) „N. Wr Tgt." доносить із Букарешта: З урядової румунської сторони заперечують вістки про мобілізацію румунської армії.

Положення напружується.

Льондон (ПАТ.) Вольф. „Таймс" пишуть: Положення на Бл. Сході а також відносини між Льондоном і Парижем поправилися. Англійський кабінет збирається сьогодні попол., щоби вислухати звіт лорда Керзона про його париську місію.

Становище Росії.

Льондон (ПАТ.) „Таймс" звідомляють із Риги: Згідно з відомостями з вірогідної сторони, Виконком совітського правительства поручив сов. представникови в Ангорі Аналови, щоби повідомив це правительство, що договори між кемалістами, Вел. Британією й иншими великодержавами в справі Дарданелів, які заключено би без відома Росії, означатимуть порушення російсько-турецького договору, заключеного в Карсі і могли би довести до поважних наслідків.

Згода на евакуацію Тракії.

Атени. (ПАТ.) Рада міністрів постановила взяти під увагу телеграму Венізельоса. Правительство згодилося на евакуацію східної Тракії і вестиме переговори лише в справі речення цієї евакуації.

Конференція в Муданії.

Царгород. (ПАТ) Англійське звідомлення доносить, що наслідком численних протестів журналістів пересланих до Парижа, а переданих знову ген. Герінґтенови, тепер буде допущено пресу на конференцію в Муданії. Кореспонденти ріжних часописів відїхали безпроволочно до Муданії.

Переговори почалися наново.

Льондон. (ПАТ.) Генерал Герінґтен одержав уже вчасніки, вислані з Льондону. З огляду на це переговори представників союзних держав з Турками почалися наново.

В Тракії порядок.

Льондон. (ПАТ.) Надійшла тут вістка від ген. Герінґтена, яка каже, що поодинокі місії міжсоюзної комісії, а також розвідки, переведені на літаках сконстатували, що в Тракії і в невтральній стрефі панує повний порядок.

Німецький парлямент.

Берлін. (ПАТ.) Вольф. Німецький парлямент скликано на пленарне засідання на второк 17. жовтня.

Французький амбасадор в Берліні.

Париж. (ПАТ.) Німецке правительство переслало згоду на іменування Д'Маргеріта на становище французького амбасадора в Берліні.

Поможіть найбіднійшим!

Філія „Українського Товариства Опіки над Сиротами і Охорони дітей" подає до відома, що кождої середи від 4. до 5. год. по пол. (тимчасово в льокалі тов. „Земля" Львів, Ринок ч. 43.) приймається звіти сирітських матерей. Рівночасно проситься нашу жертвенну суспільність о дальші датки в грошах і натурі головно в одежі (без огляду на розміри) для нашої найбіднійшої молоді, якій недостача одежі не дає спромоги ходити до школи. На поміч найбіднійшим вложили досі в мп.: Чапельський 5000, Григорович 1000, Терпиляк 2000, Мудрак 2000, Заячківський 2000, д-р Куровець 2000, Л. Рожанський 1000, М. Струтинський 1000, В. Болюх 2000, А. Фішер 2000, д р М. Шухевич 10.000, В. Кульматицький 1000, Ф. Федорців 1000, д-р І. Бережницький 1000, Т. Процишин 1000, д р В. Бачинський 3.300.

За секцію:

М. Білякова. *М. Гошковичева.*

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Боротьба за мешкання.

Одним з безпосередних наслідків загальної економічно фінансової катастрофи, яка постигла майже всі держави після великої війни, є також катастрофа їзза недостачі мешкань по містах. І стався велика дивовижа. В капіталістичн м устрою, опертім на індивідуальній власности і на праві доходу з тої власности, власність міських недвижимостей немов винято в під права. Коли власник рільної землі відзискав цілковито свою ренту а навіть, завдяки конюнктурі, значно її побільшив, безоглядно вихісновуючи своє щасливе положення, то власник чиншового дому в місті сьогодня фактично виваласнений і то не лише без відшкодування, але навіть з обовязком консервування та адміністрування свойого дому, який місто доходу наражує його тільки на видатки.

Одначе в часі післявоєнної кріви, навіть найконсервативнійші уряди всюди зрозуміли, що в сьому спеціяльному випадку вони мусять спротивитися принципови приватної власности і мусять станути по стороні економічно слабших, але в своїй масі політично рішаючих льокаторів. Існуючі всі закони про охорону льокаторів, о скільки з одної сторони сталися необхідною соціяльно-політичною конечністю, о стільки з другої сторони являються признаками постепенної переміни сучасного ладу на якийсь новий, доси не відомий.

Соціяльний характер теперішних міст доводить до того, що жертвою цеї еволюції падуть перші власники чиншових домів. Річ природна, що вони ніяк не хотять погодитися з цею неприємною для них конечністю, яка лежить в самім розвитку відносин, не хотять згодитися на втрату домової і грунтової ренти і всіми способами боронять своїх інтересів, будьто пробуючи відзискати чинші в міру девальвації гроша, будьто домагаючися знесення охорони льокаторів і привернення свободи обороту мешканнями.

У Відні, де девальвація австрійської корони випередила упадок всіх инших валют і осталась позаду девальвації одного совєтського рубля, справа мешкальних чиншів приняла спеціяльно остру форму. Ріжні мешкальні чинші по кільканайцять тисяч корон уже з підвишками, які допускає закон про охорону льокаторів, виглядають справді трагікомічно у відношенню до цін харчів або прислуг навіть таких інституцій, як трамвай, залізниця і т. п. Не дивниця, що власники чиншових домів у Відні попали в розпуку і заповіли ні більше ні менше, тільки загальний страйк, який розпочався дня 5. ц. м. Страйк будь-що-будь доси не бувалий в цілім світі і полягає на ріжних негативних діланнях з боку власників домів. У відношенню до держави вони відмовились від усякої помочи, не стягають ніяких податків ані данин, відкликують своїх представників зі всіх комісій, виповідають умови про уміщення почтових скринок на домах, газових рур, електричних дротів і підстав для телефонічних дротів на дахах. Всі ті предмети власники хотять скинути з домів. У відношенню до льокаторів власники перестають приймати чинші в дотеперішній висоті, від 5. год. вечером замикають брами домів, перестають освітлювати сходи, чистити доми, замикають всі водопроводні рури з виїмком головної в сутерині, вилучують доплив електрики і газу та в дмовляються від всяких репарацій.

Страйк має на меті змодифікувати закон про охорону льокаторів і ввести прінціп, що мешкальний чинш має виносити 12 прц. чиншу передвоєнного, платний в золоті, з тим застереженням, що до 1925 р. платні в золоті чинші сягнуть постепенно перетвоєнну висоту.

Приняти домагання каменичників є очевидно неможливо. При мешканою, за яке місячний чинш перед війною виносив напр. 100 корон, випадало би тепер платити 12 швайцарських франків, що при теперішнім курсі франка 1750 польських марок давало би 21.000 мп. У Відні ся сума булаб очевидно значно більша і виносилаби яких 300.000 корон. Якби ці домагання принято, то на покриття чиншів треба би видрукувати нові корони, які стратили би дальше на вартости, так що за кілька тижнів власники каменищ після тяжкої боротьби булиби в найкращім випадку там саме, де були перед боротьбою.

Та цікаве при тім, що віденський християнсько-суспільний уряд, який опирається головно на каменичниках, заняв супроти їхнього страйку відпорне становище. Віденський магістрат видав сейчас зарядження, що пригадують власникам домів їхні законні обовязки і загрозив їм високими грошевими карами. Поліції приказано про кождий випадок страйку доносити державній прокураторії до дальшого переслідування за забурення публичного порядку, нарушення в посіданню й уживанню, загрожения життя і майна та за злочин ушкодження публичної і державної власности. Крім того поліцієнти мають обовязок на кожде домагання льокатора спішити йому на поміч, шоб екзекувати чи то отворення брами чи освітлення сходів і т. п.

Людові і робітничі партії з соціялістами на чолі станули очевидно дуже радо до тої боротьби зі страйком. Потверено на зразок большевиків домові комітети з льокаторів, котрим повірено вести всякі агенди, виносити жалоби на каменичників до судів, взивати на поміч поліцію і тп.

Перші дні страйку показали, що каменичники не можуть числити на побіду і мабуть довго не видержать наслідком рішучого відпору льокаторів. В кождім разі сам страйк являється характеристичним симптомом на підкладі теперішніх хаотичних умов економічного життя.

Економічна хроніка.

Світова продукція камінного вугля.

Світова продукція камінного вугля в першому півріччі 1922 року значно скоротилася, не зважаючи на се, що продукція европейських держав за цей період пішла уперед. Причиною зменшення світової здобичі являється страйк робітників на вугляних копальнях в Північно-Американських Сполучених Державах. Здобич вугля в Північно Американських Сполучених Державах в другій четвертині 1922 р. виносила 53, 1 міл. тон. в той час коли відповідна цифра за першу четвертину виносила 139 міл. тон. Вивіз камінного вугля з Північно-Американських Сполучених Держав в першім півріччі 1922 р. так само зменшився й виносив 16 м л. тон проти 30 міл. тон в 1921 р. Продукція камінного вугля в Англії в першій четвертині 1911 р. виносила 65 міл. тон, в другій четвертині 59 міл. тон; здобич проти другого півріччя 1921 року в 1922 року збільшилася на 11 міл. тон. Здобич вугля в Німеччині в першому півріччі 1922 р. виносила 69 і пів міл. тон. В Франції в перші шість місяців 1921 р. здобич досягла 21, 1 міл. тон; опріч свойого вугля Франція споживала значну кількість англійського і німецького вугля. Бельгійська здобич камінного вугля в першому півріччі 1922 р. виносила 11 міл. тон. Здобич каменого вугля в Чехії в порівнанні з 1921 р. зменшилась. В Австрії за перше півріччя 1922 р. здобуто 15 і пів міл. тон, на 4 міл. тон більше як в попередньому році. Світова здобич камінного вугля ще досі не осягла цифер передвоєнних часів.

Становище транспорту на Україні.

„Економ. Жизнь" сучасне становище транспорту на совєтській Україні характеризує так:

„Порожніх вагонів є досить: 3,500 вагонів відіслано виключно для продовольчої кампанії. Гірше стоїть справа з вуглем. В дану хвилю залізниці України мають його лише на три дні. В звязку з цим стоїть 60 цілком придатних паротягів. Коли буде так далі, залізниці будуть примушені або скоротить рух, або припинить його зовсім. Кризу виклинано тим, що центральне управлення камяно-вугільною промисловістю систематично не дає належної по договору кількости вугля, відпускаючи щоденно замість 80 вагонів для полудневих доріг — 50. Пояснюється це з одного боку скороченням здобичі в донецькому басейні, а з другого боку незаінтересованістю Центрального Управления камяновугельної промисловости в виконанню договору: залізниці платять за вугіль ціни низчі від існуючих.

Збір пшениці у Франції

виносить сього року 75.500.000 метр. сот. Тому що пшеницею засіяно 5,131.000 гектарів, збір з одного гектара дав 14·5 метр. сот.

Ріст дрожнечі в Польщі.

Статистична комісія при головнім інспектораті праці ствердила, що ціни предметів першої потреби в Польщі піднеслись в місяци вересні у в дношению до серпневих цін о 20·38 прц.

Вигляд жнив у 1922 р.

Головний статистичний уряд у Варшаві видав про сьогорічні жнива комунікат, з котрого виходить, що вислід сьогорічних жнив на землях, прилучених до польської держави, вийшов пересічно трохи низший, чим заповідалось перед укінченням зборів. Пересічна видатність в метричних сотнарах (100 кг.), в гектарах (1·8 морга) є така: пшениця 11·1, овес 11·2, жито 11·3, ячмінь 11·3. З окрема у львівськім воєвідстві: пшениця 10·3, жито 11·9, ячмінь 12·8, овес 11·8. Загальний збір для цілої Польщі з Виленщиною і Сх. Галичиною, без Гор. Шлеська є: 1,150.000 тон, жито жито 5,132 000 тон, ячмінь 1.297.000 тон, овес 2 655.000 тон. Коли порівнати ці дати з минулим роком, то пшениці є більше о 12·6 проц., жита о 17·6 прц., ячменю о 4·1 прц., вівса о 19·3 прц.

Фінансове положення Німеччини.

Банкова інфляція в Німеччині осягнула небувалі розміри. В останнім часі друкарська преса вибиває щодень чотири міліярди банкнотів. Бо самі домагання антанти щодо заплати на рахунок коштів окупаційних військ виносять 20 проц. німецької банкнотної емісії. Всеж таки в державі відчувається великий брак гроша, так що міністерство фінансів позволило ріжним громадам і промисловим заведенням емітувати власні грошеві бони (Notgeld). Спадок німецької марки в останніх місяцях закитав сильно державні фінанси, але якоїсь катастрофи там не дуже бояться, бо вірять в силу фінансових основ держави, себто податків: оборотових, вуглевих і доходових. Також вивозове і ввозове мито приносить в міру спадку курсу німецької марки чимраз вищі доходи. Кошти внутрішньої адміністрації зросли значно в останніх тижнях через піднесення заробків наслідком дорожнечі. Державний довг росте кождим днем. З кінцем марта ц. р. виносив 272 міліярдів, 31. серпня вже 331 міліярдів. Від 1—10 вересня зріс о більше чим 10 міліярдів. Німецький уряд все таки має надію вилабудатися з тяжкої ситуації, тому що податкові впливи більші, чим їх преліміновано. Сам вуглевий податок принесе річно 120 міліярдів.

Зменшення кількости паперових грошей в Чехії.

По статистичним даним міністерства фінансів на 15 вересня кількість паперових грошей в Чехії зменшилась на 229,7 міл. чеськ. кор. й складає тепер 9,837,000,000 чеськ. кор. Законом дозволене емісія паперових грошей на суму 11 міліяр. корон; таким чином кількість перебуваючих в обороті паперових грошей майже на півтора міліярда менша кількости дозволеної до випуску.

Збіжева біржа.

Дотеперішні несприятливі атмосферичні умови і довозові трудности викликали застій в збіжевих трансакціях на львівській біржі. Сильний попит за твердим збіжем, головно пшеницею. Подаж слаба. Плачено поза біржею за жито 19.500 до 20.000, за пшеницю 31.000 до 32.000. Тенденція звишкова.

Автоматична підвижка залізничих тариф.

Польське міністерство залізниць проєктує автоматичний спосіб підвисшування тариф, що чверть року, відповідно до зросту цін за залізничі матеріяли. Вже на 1. падолиста ц. р. проєктується в звязку зі зростом дорожнечі в останніх місяцях підвишка залізничої тарифи о 50 прц. Особову тарифу хотять навіть підвисшити о 100 прц.

Дорожнеча у Відні.

З кінцем минулого тижня один кільограм волового мяса коштував відповідно до гатунку, 10 до 32 тисяч корон, телятини 24 до 32 тисяч, телячі котлети 40 до 46 тисяч за 1 кг., вепровина 24 до 46 тисяч, кінське мясо 11 до 15 тисяч, 1 кг. краківської ковбаси 34 до 40 тисяч, 1 кг. масла 48 до 58 тисяч, одно яйце 1800 корон. Після поладнання страйку кельнерів склянка білої кави в кавярні коштує 4 до 5 тисяч корон, чорної кави 3500 до 4500, чашка чеколяди 5 до 6 тисяч корон.

До членів „Народної Торговлі".

Надзвичайні загальні збори „Народної Торговлі" у Львові з дня 29. червня ц. р. рішили підвисшити членський уділ до 10,000 мп. а вписове до 1000 мп. Обовязок доплати уділів до згаданої висоти для дотеперішних членів, настане, щойно по зареєстрованню нового статута, а хто протягом 3 місяців від дня зареєстрування статута не доплатить, перестане бути членом „Народної Торговлі" (§ 153 і 159). Для членів-кооператив є відмінна норма а іменно розмірно до їх власних деклярованих уділів.

В короткому часі надіємося впису нового статута до торговельного реєстру, а 3-місячний речинець скоро мине і в тім речинци може бути невигідним для декого доповнити свій уділ. Пожаданим длятого є, щоби дотеперішні члени доплатили вже тепер, не вичікуючи речинця.

Не маючи найновійших адрес своїх давних членів, звертаємося отсею дорогою до всіх членів нашого, 40 літ існуючого стоваришення, щоби доповнили свої уділи до 10,000 мп. як найскорше. 1—3

Управа „Народної Торговлі".

НОВИНКИ.

— **Новий український часопис.** З днем 8. жовтня в Станиславові почав на ново виходити часопис „Українське життя" який минулого року з різних причин мусів припинити свою працю. На перше число складається такий зміст: Від редакції, Що нас болить? Політичні вісти, Вибух екразіту в Станиславові, Національна користь передумовою розвитку народу, стаття д ра Ів. Рибчина, В трагікомедії життя, Новинки, оповістки. За редакцію відповідає Іван Ставничий.

— **Лихе не гине.** Недавно польська преса поширила вістку, що Омелян Карашкевич помер в лічниці. „Газ. Щоденна" навіть описувала як він сповідався і не шадила своїх сліз над долею „Старорусіна". Сьогодні довідуємося, що Карашкевича тільки поранено. Він перебуває в лічниці, де лікарі переводять йому операцію лівої руки, в якій застрягла куля.

— **Залізнична дорожнеча.** З днем 1. листопада в Польщі залізничні особові білети подорожіють на 100 прц. а тягарові на 50 прц.

— **Кваліфікаційні іспити** для учителів виділових шкіл зачнуться перед кваліфікаційною комісією у Львові дня 27. листопада. Подання вносити найдальше до 16. листопада.

— **Віцеконзулят Бразилії** розпочав своє урядування у Львові при вул. Ліндого ч. 9. Всі, що бажають виїхати до Бразилії, мають зголошуватися в тому віцеконзуляті між 3—4 год. по полудни.

— **Румунські коронаційні комедії.** В той час, як український нарід на Буковині і в Бесарабії страдає під стопою румунських посіпак, тоді, як сотки осіб томиться в арештах — там у Букарешті ідуть великі приготовання до урочистої коронаційної фарси. На цю фарсу мають приїхати представники всіх держав, на протязі 10 днів всі залізниці віддані на послуги гостей, що їдуть на коронацію румунського короля а із закордону прибуває аж 200 журналістів. Королівська пара приготовляє дуже величавий бенкет.

— **Затьмення сонця над Гангесом.** Англійська преса доносить з Калькути, що над Гангесом в Індії наступило цілковите затьмення сонця. Налякане населення приписуючи те явище силі бога, який всилає кару, виступило з процесіями з храмів і святинь, приносило жертви і благали прощення гріхів. В цілій Індії панував переполох, який змінився у велику радість, коли оказалося сонце. — Бог простив гріхи і повернув сонце — так пояснюють Індійці той випадок.

— **Бандитизм в Канаді.** В Канаді поширюється масовий бандитизм. Дня 23. вересня в Кімерні бандити розбили банк і ограбили 11 000 долярів. Того самого дня окрадено богато инших банків на десятки тисяч, між иншим в Альберті ограблено 70.000 долярів.

— **Румунське варварство.** Румунська влада в Чернівцях розібрала і знищила памятник Шіллера, поставлений в 1905 р.

— **Конгрес німецьких пацифістів.** В Ляйпцігу розпочався другий конгрес приклонників мира.

— **Шюю в обличю смерти.** В Лодзі начальний суд засудив на кару смерти за злочин убийства і рабунку М. Северского і його товаришів. Перед виконанням засуду М. Северські як останню волю висловив бажання взяти шлюб із своєю нареченою Павловскою. Прокураторія вволила волю засудженого і в тюремній келії відбувся шлюб в присутности суддів і священиків. Кільхка годин після шлюбу молода пара розпращалася і засудженого новоченця розстріляно.

— **Де убито російського царя?** В Парижі вийшов друком твір ген. Дитеріхса, в якому автор обмірковує справу убийства царя Миколи II. Ця книжка викликала численні коментарі, між иншим А. Соколов доказує, що царя Миколу II і його сем'ю замордовано в Катеринограді 17. липня 1918 р., як се стверджують документи, залишені большевиками в суді в Катеринбурзі, після наступу армії Колчака.

— **Вже мичина домагають** Кал ндар „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" на 1923 рік. Багатий змістом та ілюстраціями, з прекрасною пінетою арт. мал. Леоніда Перфецького — ціна 1.200 мп., з пор. пересилкою 1.300 мп. — Замовляти: „Червона Калина" Львів, вул. Марка ч. 20. 865 1-1

— **Чоловік із, кушнірів і пошив** дошиття прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 9—10

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд зложили: Ася Левицька 10 долярів і кличе: Софію Олесницьку, Юліяна Бачинського, д ра Ярослава Олесницького, д-ра Дмитра Левицького, Володимира Соловія, д ра Миколу Галущинського, д-ра Івана Брика і Володимира Бандрівського в Римі, д р Кость Левицький 50.000 мп. і кличе: Ромзна Зубика, Йосифа Делькевича, Любомира Рожанського, д ра Леся Кульчицького, д-ра Володимира Мацькевича, д-ра Івана Бережницького, дра Миколу Шухевича, Василя Гресяка, д-ра Івана Ганкевича; д р Володимир Кушнір 25 центів канад. і кличе; О. Олеся, Юрка Сірого і Спіридона Черкасенка; Василь Болюк 10.000 мп. і кличе: інж. Льва Сеника в Станиславові, о. Кордубу, пароха в Кутівцях і о. Григорія Сказкова, пароха в Княжолуці.

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали чеками за вересень, в мп. по 1000: о. Е. Король, д-р Р. Яросевич, А. Максимець, М. Цмоць, о. Михайло Клюк, Ю. Гумінілович, М. Паліївна, д-р М Рожанковський, Д. Лада, о. Д. Грабець, „В. П. У." Старий Самбір. о. А. Волянський, О. Ключак, інж. Р. Коритовський, д-р Мулькевич, о. С. Кишик, о. В. Скоробогатий, М. Романишин, о. П. Андрейчйк, О. Рощаковський, д-р С. Дмоховський, о. Н. Милянич, В Витвицький, М Задорожний, М. Горачук, І. Костецький, Д. і М. Стельмахи, о. А. Заячківський, о. А. Круцько, І. Паламар, А. Аронець, І. Ніжанковський, о І. Минко, І. Мануляк, В. Дороган, М, Гординська, о. І. Тимчук, о. І. Щербанюк, І. Ганас, д р І. Сохацький, о. І. Рудницький, С. Козло, о. С. Колодій, по 1200; Н. Сандалович, о. І. Коцюба, 1500; чит. „Просвіта" Корнич, М. Кассян, Службовики суду Обертин, Я. Кузьмів, о. Ю. Присташ, о. І. Ратич, О. Зашик, о. І. Чолган.

† Посмертні згадки.

Роман Жуковський, концепієнт адвок., помер дня 18. вересня ц. р. в 35 році життя в Солотвині і там же 20. вересня похоронений. В часі війни покійний був урядником в бараках українських в Вольфсбергу, відтак концептовим урядником при краєвім уряді в Чернівцях і Заставні. В 1918—19 повітовим комісарем Снятинщини, а опісля урядником в міністерстві закорд. справ УНР.

Роман Жуковський, як і його брат Юрко, що помер на весні 1920 р., були вірними синами України. В. І. П. 861 а) 1—1

† **Павлина** з Грабовичів **Волянська**

вдова по бл. п. Канмі судді і гіпотечнім референті Тов. вз. кредиту „Дністер".

померла по тяжкій недузі 8. жовтня 1922 в 9. році життя.

Похорон відбудеться 10. жовтня ц. р. з передпохоронного заведення при в. Коханівського ч. 94. на цвинтарі кладовищі. В. І. П.

ОПОВІСТКИ.

Товариші 96 тої піхотної дивізії, гімн., що в р. 1887, ходили до осьмої кляси, просимо відкликатись, чи прибудуть на зізд до Львова в дни 1. падолиста з нагоди 35-ліття іспиту зрілости? Зголошуватись до К. Студинського вул. Хмельовського 15. найдальше до 20. с. м. *К. Студинський, Яр. Вітошинський.* 831 1—1

Мітя родини за желання вінчання складають: Мирон і Любка Лущкі на фонд Інвалідів 10.000 мп. пресовий фонд „Діла" 10.000 мп. і фонд орган. Тов. „Просвіта" 10.000 мп. 875 1—1

Місто вілля на домовину бл. п. Інжінєра Михайла Безпалка дложили рідня Городиловських 10 000 мп. на Рідну Школу і 5.000 мп. на Українських Інвалідів. 870 1—1

Пригадка. Заг. Збори „Української Захоронки" у Львові відбудуться у второк 10. п. м., о год. 5 попол. в домівці „Української Бесіди" (Народний Дім). — Проситься о число ину участь. — Видїл.

Засідання Головного Виділу „Союза Українок" відбудеться в четвер, 12. п. м., о год. 6 вечером в домівці Товариства. На порядку нарад: скликання Загальних Зборів і инші дуже важні справи, тому вважається всіх чле ів прибути безумовно на засідання. 873 1—2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знав би щонебудь про судьбу **Романа Храпливого** четаря скорострільної сотні XIV. б ігади УГА., просить ласкаво вістку його матері Стефанії Храпливій, Збараж, вул. Тернопільська 577. — Закордонні часописи проситься о перепруг. 868 1—3

Дрібні оголошення.

МОТОРИ рольні від 6 до 120 НР. машини, млинське каміння, трансмісії, пасп по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4. 29—31

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 9—?

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, камінна продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 8—20

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра неженатого до робіт столярських, мебльових і т. п. за винагородженням після умови. Харч і помешкання на місці. Свідоцтва пожадані. Зголошення приймає будівничий Козаюк, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 4—5

ПОШУКУЮ фахових кваліфікованих або панн до виробу всякого рода рукорків. Зголошення приймає Емма Кравца, Старий Самбір. 843 3—3

КОНЦІПІЄНТА І СОЛІЦИТАТОРА потребує адвокат Д-р Стефан Мудрецький в Тернополі, повіт Заліщики. Неприняті оферти остануть без відповіди. 855 2—3

ЧЛЕН редакції „Діла" **просить в української** інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ПАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева Дзюбинський і Ска в Трушевичах в Ніжанковичі **глядає спільника** з капіталом кількох мільонів в цілі розширення фабрики. 785 5—8

ПОШУКУЮ господині до кухні; в услівях на адресі: о. Михайло Дроздовський, Шершевичі п. Тлусте. 858 1-1

ГОСПОДАРСТВО: 27 морґів доброго орного поля 1 морґ добірного саду, просторі господарські будинки і матеріял на хату, недалеко залізничні продам або заміняю за менше господарство з хатою у здоровій околиці недалеко залізниці — Іван Бінський, управитель школи в Пнівих п. Жидачів. 859 1—1

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для учениці з III. кл. гімн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і услівя листовно. Надісилається Остапи к. Делятина. 860 1—?

НОТАР в Богородчанах прийме солїцитатора вробленого в справах спадкових. 861 1—3

ДЛЯ АМЕРИКАНЦЯ, який хоче забезпечити собі будучність в краю є до набуття о рухливім положенім місті в ринку каменичка о двох льохах сидячих реставраційним і помешканнем. Зголошення слати до адміністр. „Діла" під „Будучність". 862 1—3

ВДОВИЦЯ по священику, літ 31, **глядає** зараз місця найрадше у свящ ника безженного або вдівця до завідування домашнього господарства, а як ні, то яко кухарки до більшого цивільного дому. Притім хотілаб взяти зі собою 5-літнього сина-одинака, вразі чого примістилаб до захисту. Бажаючі відповісти прошу слати на адресу: Неонілія Гвоздикова з Миговичів. Коростів, п. Сколе. 869 1—1

ПОТРЕБУЮ інтруктора до учеників в III. і IV. кл. гімназіяльної. о. В. Кончило, Лукове п. Ліско. 871 1—1

ВПРАВНОГО інструктора до учениці і ученика 6-тої кл. гімназ. пошукує о. Евген Купчинський Сороцко, почта в м. станція Прошова. — Платня найменше 20 000 мп. після умови. 872 1—1

ПОШУКУЄТЬСЯ до помочі урядника з свого; самодільного майстра шляхів (Bahnmeister) і бугальтера до провадження канцелярії, лиш в німецькій мові. Зголошення найдальше до 15/X. слати на адресу: Т. Чабан, Душатин п. Команьча. 874 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 21-?

Папери і прибори до писання також паперові **торбинки**

XXIV **М. ФАЛЬК** 1—?

Львів, Казимирівська 21.

Хто в кажеться читником цього анонсу з газети — дістане при закупні товарів 5 прц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::

в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок, мущин і дітей по найдешевших цінах поручає

Й. МАЙКЕЛЯ ШТАРК 3—5

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

На сезон осінний і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів Площа Марійська ч. 8. вул. Казимирівська ч. 25. вул. Городецька ч. 72.

Даром одержить кождий купуючий капелюх для ляльки.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

мають дуже богатий вибір найновійших і найелєґантнійших жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 1—21 **Ціни найнищі!**

Українські ґаздині! Позір!!! Купуйте всі споживні товари лише - - у наших ґилядах **у Львові при вул. Валовій ч. 31.**

Не жалуйте кільна кроків ходу. — Товар першої якости по конкурекційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

ПОДЯКА.

Присуд божої волі покликав на той світ довголітнього пароха Вербиці і найдовшого члена нашої родини о. Юрія ЖУКА. Отсим висловлюємо найперше найсердечнішу подяку дорогому і сердечному сусідови Впр. о. Володимирови Павови, парохови Піддубець, який в часі довгої і тяжкої недуги Покійного з цілим пожертвуванням і безінтересно заступав його у всіх душпастирських трудах і самого закосмотяв в далеку дорогу вічности Найсв. Тайнами.

Відтак дякуємо з серця тим Впр. кондеканальним небіщика, що під проводом о. Намістника, мимо великої негоди і розкислих доріг, не шадили труду, щоби покійникови віддати послідну прислугу. Цілом доземним Впреп. о. совітникови Йосифови Чеховичеви, парохови Річиці, Впр. о. містодеканови Антонови Яцеву, парохови Махнова, Впр. о. Теодорови Зоді, парохови Щирця і Впр. о. деканови Голді за їхні поминальні промови і за їх поміч в нашім тяжкім горю. Дякуємо Впор. начальникови громади п. Гриневи Пушкареви за його прощальне слово, висказане в імени громади, дякуємо всім братцям і сердечному приятелеви небіщика панови старшому братови Омелянови Пушкареви і всім, що були причастні до нашого смутку а провели померщого до чельостей гробу. Нехай хоч тим нашим сердечним словом пошануємо Вас, Дорогі Родимці, за Вашу доброту і ва виявлене нам співчуття.

Вербиця, дня 5. жовтня 1922 р.

Омелія з Маренінів, вдовиця по покійнім; Віктор, син: Стефанія з Жукін Таврилохліба, донька; Стефанія Жукова, невістка; Орися Жуківна, внучка; Паля Ратель, сестра з сином Стефаном і донькою Катрусею. 864 1 1

Приспівайте передплату!

ТОМАСИНА вистопроцентова

вже видійшла до складів

Краєвого Союза господарських Спілок у Львові, в Перемишлі, Стрию і Коломиї. 876 1—1

Продаж детальчий і гуртівна. При збірних замовленнях відповідний опуст. Жадайте сейчас оферту і пишіть на адресу: Краєвий Союз господарських Спілок, Львів, вул. Зіморовича ч. 20.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

членів Кружка „Українського Педаґоґічного Товариства" в Чорткові

відбудуться 22. жовтня ц. р. о 1. год. по пол. в будинку української гімназії в Чорткові з отсим денним порядком:

а) Відчитання протоколу попередних Зборів.
б) Відчитання письма Г. У. УПТ.
в) Реґлямація голови і виділу Тов-а.
г) Вибір нового Виділу
ґ) Фінансовий стан української гімназії.
д) Справа площі і будинку гімназії.
е) Евентуалії.

СТАРШИНА КРУЖКА УПТ.
857 1—1 в Чорткові.

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ і КАМҐАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма 856 2—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і Л. В. ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір на фірму і число дому!!!

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, діволєзи, капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матераци і сінники, сторк до вікон 7-9

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Кічаєва і Т. Маргулєс

Львів, Ст[illegible]уська 12.

Важне для пасажирів до північної центральної і полудневої Америки!

Безпосередна і реґулярна комунікація на люксусових кораблях, уряджених з найбільшим комфортом і з узглядненням всіх вимогів новочасної техніки й науки.

До Ню Йорку

на наших кораблях „О"

„Ordunа"
„Oropesa"
„Orbita"
„Vandaим"
„Vestris"
„Vandyk".

До Бразилії, Уруґваю і Аргентини

на наших кораблях „А і Д" так добре знаних еміґрантам:

„Andes"
„Avon"
„Arlanza"
„Almanzora"
„Araguaya"
„Darro"
„Desedo"
„Desna"
„Demerara"

— — В третій класі є також кабіни на 2, 4, 6 душ. доступні для усіх пасажирів. — —

Музика грає також що дня пасажирам 3. кляси.

Вибаглива кухня. — — — — — — — Спеціяльна пожива для матерей з немовлятами.

ПОЗІР ПАСАЖИРИ ДО НЮ ЙОРКУ!!!

Коли хочете уникнути морської хороби, яку спричиняє найменше скора їзда „Морських кольосів" і мати приємну подорож через океян, їдьте тільки кораблями Товариства

THE ROYAL MAIL STEAM PACKET Co.

Головна аґенція на Польщу й Галичину:

ВАРШАВА, Електоральна 35. ТЕЛЄФОН 509-09.

ФІЛІЇ: Львів, Городецька 93, **Станиславів**, вул. 3. Мая 5, **Тернопіль**, вул. Тарновского ч. 19, **Ковель**, Новоколейова 4, **Рівне**, Шосова 122, **Бялисток**, Кілінського 21, **Ґродно**, пл. Баторого 3,

ВІДДІЛИ В АМЕРИЦІ:

R. M. S. P. New-York, Brodway 26.
R. M. S. P. Chicago 117, West Washington St.
R. M. S. P. Boston 10, Congress St. (E. S. A.)
R. M. S. P. Halifax St. Paul Building.
R. M. S. P. San Paulo, Rua da Quitanda 18 a.
R. M. S. P. Rio de Janeiro 5 55 Avenida Rio Branco (P. O. BOX 21.)
R. M. S. P. Montevideo, Mac Lean & Stapledon, 332, Calle Pedras.
R. M. S. P. Buenos Aires, La Mala Real Argentina Ltda, Edificio Britanico.

Зафіксовані, полотна в найліпший якости та по дешевих цінах. XXIV

БІЛЛЯ ГОТОВЕ

і на замовлення пісциміри в краєвій фабриці білля

ШИМОНА РАДА

Львів, Словацького 2

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 10. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ IV.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Данила Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **В КИҐТАХ ПІРАТІВ.**

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 13—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За репакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 33 (9.864). Львів, четвер 12. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 10.0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 11. жовтня 1922.

Міжнародне положення. Останні тижні досить ясно зарисували контури міжнародного положення. На жаль, не можна сказати, щоби вони були корисні для укладу відносин у світі. Чинник далекосяглої політичної мудрости, розваги і рівноваги, репрезентований Англією, політично захитано. Навпаки, на перший плян виступив в останніх тижнях чинник політичної пристрасти, жагучого бажання насолоди і пімсти над своїми противниками, репрезентований Францією. Не слід закривати очі на те, що над европейським континентом в теперішньому моменті повіває трибарвний прапор рентієрської республики і бразкотить зброя французького жуава.

З великої війни вийшла Англія все таки ослаблена — мимо територіяльних здобутків. Її гегемонію над світом обмежено в користь Америки і Франції. Знищення Росії і повалення та обезсилення Німеччини викликали економічну крізу в Англії. Безробіття і великі податки забстрили внутрішнє положення. Усамостійнення кольоній, антианглійський настрій в музулманському світі, викликаний Францією і англійським змаганням знищити турецьку державу та зручно і вперто підсичуваний совітами, — все це створило англійським державним мужам безліч клопотів та — розуміється — не могло причинитися до зросту англійських впливів. Правда, Англія все таки лишилася величезною і могучою, але приневолена ділитися впливом в світі з Америкою, а в Европі і на Близькому Сході з Францією.

За те вплив Франції в останніх часах значно зміцнився. Її найзавзятійший противник — Німеччина — лежить повалений у її стіп. Одночасно усуваючи інтеренцію Англії, Франція намагається безпосередньо залагодити справу репарацій з Німеччиною. Уклад „Штінес-Ліберзак" є першою спробою цього намагання. Вихід Росії на міжнародню арену, започаткований серйозно в Генуї, не лишився без впливу на зміну найбільш негативної під цим оглядом французької дипльоматії. Вкінці повна побіда французького ставленника Кемаля паші ще більше і рязкійше зазначила зріст французьких впливів. Розуміється, поруч із степенуванням французьких впливів міцніє й позиція тих політичних комет, що кружляють біля французької звізди.

Тут особливо високо літає польська дипльоматія, яка думає, що теперішня хвиля найбільше надається до вирішення спірних з польської точки погляду проблєм, а між ними й справи Сх. Галичини, розуміється — в польську користь. Оптимістична оцінка міжнароднього положення, переведена на основі останніх подій на вул. Мйодовій у Варшаві, заставила п. Нарутовіча розписати вибори до польського сойму на території Сх. Галичини і віднестися до держав Антанти за апробатою цього кроку з одного боку, а з другого прикрутити українське громадянство Сх. Галичини тзв. посідською автономією.

Не дасться заперечити, що на основі оцінки міжнароднього положення п. Нарутовіч вибрав підходячий моженг. Зріст впливів Франції і її гегемонія в Европі ясно вказують, що французька дипльоматія не буде різко протиставитися польським аспіраціям. Не лише симпатія і союзницькі почування до Польщі здержать її від того протиставлення польським аспіраціям, а одночасно до цинічного заперечення французських кличів: „Liberté, egalité, fraternité", але й ненаситний рот підірваного російською революцією становища французького рентієра. Пречінь ті комети, що кружляють аж до повної своєї немочі, силою власної безвладности довкола французької астральної звізди, є одночасно вдячним тереном для грабіжницької економічної політики. Як колись римська імперія висилала своїх проконсулів до Картагіни чи Еспанії на грабіж, на збільшування особистого майна, але одночасно майна римського народу, так само сьогодня робить Франція. Класичним тереном цеї проконзульської політики на модерний капіталістичний зразок є Гор. Шлеськ і Сх. Галичина. Там всі найкращі вуглеві копальні попали в французські руки, а їхня господарка недавно викликала була кріваві заворушення. Тут богатство бориславського басейну просто завертає Французам в голові. В „L' Eclair" пише п. Мерльот, секретар економічної комісії, деле-гованої до Польщі французьким міністерством торговлі: „Нафтова область „Малопольщі" не має собі рівної в цілій Европі; її богатство безмежне, а експльоатація ледви зачата". „L' Information" містить статистичний огляд нафтової продукції у Сх. Галичині, з якого виходить, що 49,1 проц. паїв в нафтових підприємствах належить Французам, 36,5 пр т. Полякам, а тільки 5,8 прц. Англійцям. Ясно, що Франція не матиме охоти попуститися цього золотодайного терену.

Отже, як згадано, п. Нарутовіч влучно підхопив момент. Не менше влучно повів себе інструктор польської закордонної політики, п Ашкенази, котрий на Союзі Народів приєднався до однодушної ухвали в справі скорого вирішення питання Сх. Галичини в пересвідченню, що те вирішення піде по лінії польських змагань.

Всі скоки були прекрасно обраховані, момент підібраний, міжнароднє положення зовсім пригоже для польської дипльоматії. Одначе завело одно: непохитна, міцна, тверда, невломна постава галицько-українського народу, котрий не дав себе вбратувати в сіти виборів, ані в сакт. зв. восвідської автономії. Найважнійший, безпосередньо заінтересований чинник цього проблєму, не скитнувся ані на один міліметр, а це не може довести до ніякого вирішення справи Сх. Галичини, противного нашим народнім інтересам, нашим змаганням, не може і не сміє заперечити основного права нашого століття, права про самоозначення народів. Здійснення наших слушних змагань, побіда народнього права є в нас самих, — тим більше, що світ все ще находиться в пливкому стані, більш пливкому тепер, як коли небудь иншим разом. Завтрішній день не буде ідентичний з нинішнім, а завтрішній момент кардинально ріжний від сьогоднішнього. Тільки ви держати!

Присилайте складки на пресовий фонд на нм. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Українська дитина без школи і науки.

Польська урядова шкільна статистика подає нам кількість шкіл з викладовою українською і викладовою польською мовою. З сеї статистики побачили ми, що на протязі двох років польської господарки (від 1919 — до кінця шк. р. 1921) ми втратили одну четвертину нашого передвоєнного стану посідання. Цей стан буде далеко гірший і чорнійший, коли ми возьмемо під увагу, кілько кляс є в українських школах, а кілько в польських. Під сим оглядом польська теперішня статистика так само скромно мовчалива, як колись за небіжки Австрії. Всеж таки і тут можемо на підставі рахунку дійти до певного погляду.

Маючи в польській статистиці виказ одноклясових шкіл аж до семиклясових, можемо приняти, що всіх кляс на области української Галичини було 9 856, кругло 10.000. Це число мало що відбігає від числа лекційних комплєтів, які подає польська статистика. Ріжниця вияснюється таким чином, що мине маємо змоги точно провірити, кілько паралєльних відділів було в ріжних школах.

З повисшого числа кляс (9856) припадає 7211 на польські і 2645 на українські школи. І у тому розділі кляс лежить ще тяжча шкода, ще більш кривдяча несправедливість, як у самому числі шкіл під оглядом викладової мови. Українська школа з правила одноклясова, рідше двоклясова, висшеклясова належить до виїмків, число яких не перевисшає числа пальця наших рук. Українці мусять задоволятися поганою одноклясівкою, сурогатом навчання, підчас коли для зникаючого навіть числа польських дітей повстають всюди правильні більшеклясові школи. Побираючи таку науку, наш селянин не має довіря взагалі до школи, бо для нього поняття школи тільки таке, яке він бачить у себе на місці. Він бачить, що наука зводиться до забавки, до крикливих польських маніфестацій, не видить у ній нічого поважного, нічого цінного. З українських шкіл не може дитина перейти до жадної вищої, або фахової школи. Для української дитини зачинений доступ до вищої освіти; а навіть фахової хліборобської освіти він у ній не побирає. І це прокляття тяжить над нашим народом від тоді, від коли польська влада обняла керму шкільництва в українській Галичині.

Наслідки такого страшного, невиносимого стану слідні з дальших цифр статистики. Хоч вони скромно закриті фіговим листком стидливости, а все таки промовляють до нас страшною мовою, котра мусить, безумовно мусить відбитися сильним голосним відгомоном серед українського народу.

Одного разу довелося нам читати в польській „Газеті львовскій" ч. 13. з 1922 про надужиття Чехів у тій частині Шлеська, яка припала чеській республиці. Там читаємо таке: „На звалищах 65 польських кляс (не шкіл — увага наша) і 8 паралєльних відділів публичних польських шкіл з 3601 учениками поставили Чехи кровяву будівлю своїх 33 нових шкіл. Знищили вони також 7 шкіл і захоронок „Мацежи польскої" в числі 16 кляс і 658 учеників". Щож маємо ми сказати про знищення 700 шкіл серед автохтонного українського населення. Що справдішня кровава будівля, яка своїм голосом до неба кличе о поміч. Цю кровяву будівлю мусить мати стало перед своїми очима кождий Українець, коли хоче, щоби його в світі шановано, коли хоче, щоби здійснилися його задушевні бажання державної незалежности.

А на цім не досить. Довкруги цеї страшної будівлі бачимо великі ряди дітей позбавлених науки в рідній мові, або й таких дітей, які зовсім не ходять до школи, бо не хочуть побирати науки чужої мови.

Свого часу мали ми нагоду читати статтю проф. Галущинського в „Світлі" ч. 1—3. з 1922 п. н.: „Українське шкільництво в польськім освітленню". На підставі статистичних дат з р. 1914 з неповних 21 повітів виказав автор, що число українських дітей, котрі побирають початкову науку в польській мові, виносить до 150.000. Ось деякі числа:

Пр. 326|22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 27. (9.857) з дня 5. жовтня 1922. під наголовками: 1) „Автономія і польска преса" в уступі від слів „Витримаємо, як витримали" до кінця артикулу. 2) „Тюремна голодівка" в уступах а) від слів „то виходить аж до „справедливости і криди", б) між словами „та її громадяни" і „тії що сиділи", в) від слів „Так ж поведінка" до кінця артикулу. 3) „Польські вибори і Сх. Галичина" в уступі між словами: „становище займає" і „кінчив свою промову". 4) „З польских справ" а) підзаголовок першого артикулу, б) уступ між словами „Польща" і „виясноє своє становище". 5) „Допись з краю" між словами „урядує" і „Признають се". 6) в рубриці „Новинки" уступ артикулу затитулованого „Чи львівський університет є польський" від слів „Що Польща" до кінце артикулу містить в собі єство злочину з § 65а зак. кар., узнав доконану в дни 4. жовтня 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щобн се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій сторові. Неаконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 4.0 Мп. — Львів, дня 5. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

У бережанськім повіті було таких дітей 3015. (Бережани з Адамівкою 758, Плавча вел. 210, Бридилів 200, Козлів 180, Ковсва 393, Таврів 200, Нарвів 304, наводжу тільки найважніші місцевости). Пов. Бібрка 1569 (Бібрка 200, Ходорів 230, Березівці 109, Гранки-Кути 100) Пов. Броди 2061 (Броди 300, Пониковиця 200, Топорів 332 [в місті Українців 2362, Поляків 900, Жидів 2000]. Пеняки 167, Пікамінь 134). Пов. Городок 1408 (Городок 180, Оброшин 195 [тут Українців 900, Поляків 600], Цулів 140, Янів 167, коли рівночасно польських дітей тільки 155). Пов. Долина 1031 (Болехів 487, Долина 350 [тут Українців 3378, Поляків 2680, Жидів 2530], Рожнітів 164, коли польських дітей тільки 93 а за те жидівських 264). Пов. Жидачів 1833 (Жидачів 350, Млинищі 110, Цуцилів 128, Пчани 158, Журавно 290, Миколаїв над Дністром 292, Розділ 205). Повіт Збараж 1220 (Збараж 285, Кійданці 158, Сенява 108, Терпилівка 90). Пов. Зборів 2080. Пов. Золочів 2339 (Олесько 469, Куткір 107, Сасів 201, Білий Камінь 192, Гологори 180). Пов. Калуш 564 (Войнилів 320, Калуш 244). Пов. Камінка струм. 1540 (Буськ 210, Желехів вел. 259, Камінка стр. 346). Пов. І місто Львів 4182 (Малехів 100, Дубляни 104, Яричів 159), Пов. Перемишляни 1323. Пов. Підгайці 1853. Пов. Радехів 1941. Пов. Рогатин 1400. Пов. Скалат 2826. Пов. Сколе 265 Пов. Стрий 1765. Пов. Теребовля 1687. Пов. Тернопіль 2816.

Сьогодня цей стан так погіршився, що не сміємо обмежатися тільки до занотування факту, але мусимо витягнути всі потрібні консеквенції.

На підставі дат з р. 1911—12 ходило до школи на щоденну науку в українській Галичині 713.208 дітей. У р. 1920—21 бачимо таких дітей тільки 564.130, себто менше 159,078, не вчисляючи близько 200.000 обовязаних до науки, які не ходили до школи. Цілком певно можемо сказати, що те недостаюче число до стану в перед десяти літ становлять тільки українські діти. Хоч би ми приняли навіть, що в наслідку війни зменшилося дещо число дітей, то все таки це зменшення не буде відноситися до шк. р. 1920|21., далі не буде таке високе, щоби аж переходило 150.000. У „всевидстві" краківськім напр. те число зовсім не зменшилося. Це одна велика шкода, яка діється українському народови, яка доторкає його у самих основах, що таке велике число дітей остає без шкільної науки завдяки польській господарці з її переміною викладової мови і насиланням до українських громад польських учительських сил. До такого висновку, що тут ходить головно о українські діти, дійдемо другим шляхом.

Польська статистика подає число дітей відповідно до розговірної мови. Далі подає, який відсоток є польських дітей у відношенню до загалу дітей даного повіту. Коли порівняємо цей відсоток дітей з відсотком польського населення на підставі урядової статистики (отже Полякам прихильної) в 1910 р., матимемо потвердження того, що біля 150.000 українських дітей не ходить до школи. І так: Березів прц. польських дітей 83·7, прц. польського населення 78·3, Дрогобич прц. п. дітей 28·2, п. населення 21·9, Городок 25·4—23·7, Ярослав 67·3—50·2, Коросно 79·7—77·3, Львів повіт 60·7—43·4, Мостиска 36·5—31·8, Перемишль 45·8—35·4, Рава руська 17·6—15, Рудки 28·2—27·8, Самбір 33·1—30·5, Сянік 49·5—39·3, Старий Самбір 20·06—14·9, Жовква 17·7—16·9, Богородчани 9·6—5·2, Калуш 12·2—10·1, Коломия 32·4—19·0, Косів 12—4·8, Надвірна 22·9—12·8, Печеніжин 8·8—3·6, Рогатин 21—17·4, Сколе 12·6—10·9, Станиславів 39·6—22·3, Стрий 20·1—19, Снятин 17·1 8·1, Товмач 25·5—17·9, Турка 7·6—6·1, Жидачів 18·1—8·2, Борщів 26—19·4, Броди 33—21·7, Бережани 28—27·8, Бучач 42·9—31·5, Гусятин 41—27·7, Камінка 29·6—24·6, Підгайці 30·9—26·7, Скалат 41·7—36·6, Тернопіль 33—32·5, Заліщики 18·4—16·6, Зборів 24·1—19·3, Золочів 29·6—25·5. Дивним дивом в повітах, де ріжниця найменша, або її зовсім нема, там наступила найчисленнійша переміна викладової мови в школах (пр. Чортків, Теребовля, Долина і т. д.)

Це знищення буде ще страшнійше, це число живих трупів біля кровавої будівлі буде ще вище, коли почислимо, кілько українських дітей побирає початкову науку в польській мові. У шк. р. 1910 виносило те число **150.000.** Після польської статистики з 1920/21 маємо в школах українських дітей 301.214. Приймаючи з загального числа дітей на одну клясу 56 дітей, маємо в українських школах 130.000 українських дітей. 170.000 дітей — що найменше, побирає науку в польській мові.

Додаючи всі ці цифри разом, а всі вони дуже скромно й дуже оглядно почислені, доходимо до цього, що більше ніж **320.000** українських дітей — або не побирає шкільної науки, або не знає, що не українська школа ведена в українському дусі. Ми одначе мусимо приняти за певне, що те число рішучо за мале. Коли в р. 1911-12 було дітей обовязаних до шкільної науки (у віці від 6—12) 1,303.436, то зовсім певно це число не зменшилося. Приймім, що тільки половина тих дітей була української народности, то маємо число 650.000. Дуже оглядно числячи дійшли ми до того, що 130.000 українських дітей побирає науку в українських школах, то останеться поверх **пів мільона** діточих жертв, за які відповідає увесь нарід! Це число треба огненним тавром випекти в серці кождого члена українського народу! А може він тоді пробудиться із мертвого стану, в якому находиться у відношенню до своєї школи і до будучности власних дітей.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Велика Україна.

Новий посол у Польщі.

Харківські совітські газети повідомляють, що представник совітської України при польському уряді п. Шумський не вернеться на своє попереднє становище. Заступати його має п. Кудрин.

Транспорт на Україні.

По даним уповноважненого наркомшляхів стан шляхів на Україні уявляється так: кількість рухомого складу на залізницях на 1. вересня 79.658 вагонів, з них коло 35.000 хворих Паровозів мається 3.471, з них здорових 1.346. Паливна криза почалась в липні, в вересні ще більше зросла. За перших 10 днів вересня залізниці полудневої округи одержали лише 165 вагонів, замість необхідних 269 вагонів на добу. В звязку з цим пасажирський рух скорочений на 40 проц. На 1. жовтня залізниці полудневої округи були забезпечені паливом на 3 дні. Серед залізничників велике безробіття.

В донецькому водозборі.

Заступник управителя Донецького водозбору в розмові з співробітником „Комуніста" сказав: Продовольний стан робітників такий, що довелось витратить навіть двомісячний недоторкнений фонд. Технічний стан копалень незадовольняючий. Можлива здобич вугля в блищчі 2—3 роки може висловитись в сумі 700—800 міл. пооти 2.400 міл., які здобуто в 1916 році.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Фабрикація документів.

Ми переказали в огляді преси (з дня 10. ц. м.) „сензаційний документ", який оголосила варшавська „За-Свободу" (ч. 273.), переказуючи в йому дійсно „сензаційні" й „автентичні" в домости про галицький уряд, большевикія, революцію в Галичині і тим подібні історії. Ми й передрукували статтю польсько-московської газети під наголовком „Варшавська фабрикація", зразу пізнавши, чия рука писала той „документ", і близче поцікавилися цією справою у передовій статті вчорашнього ч. „Діла" (з 11. ц. м.).

Чергова компромітація людей, які вважають доцільними такі методи боротьби, як фальшування документів і провокаційні видумки, широко кольпортовані істнуючою ad hoc пресою — виявилася раньше, ніж ми сподівалися.

У сьогоднящній „Хвилі" читаємо ось яку телєграму з Варшави:

„Совітське посольство у Варшаві оголосило заяву п. Оболенского у справі ревеляцій органу „За Свободу", які торкаються Східної Галичини. Совітське посольство стверджує у своїй заяві, що публікація, подана газетою „За Свободу", ніколи не істнувала і є звичайною фабрикацією та ще й незугарною. Автор не знає справжніх ініціялів Оболенского, не знає також, що совітська республика не має ніякого представника у Будапешті".

Справа подвійно пікантна, бо спростовують — большевики!

Ось і документ!"

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на бічний рахунок „Діла".

АРКАДІЙ АВЕРЧЕНКО.

КІНСЬКА КУРЯЦІЯ.

— Ось папіроси. Ось сірники. Ось вино, куріть пийте і слухайте.

Інжинір Берегов сказав:

— Ваш торжественний вигляд і тон лякає мене. Що це вам прийшло в голову, витягати мене з ліжка серед ночі і кликати до себе? Що воно значить? Невжеж збираєтеся писати передсмертне завіщання?

— Берегов! Знаєте, чому я призвав вас до себе в ночі? Тому, бо ви чоловік без пересудів.

— Воно правда.

— І ви можете серіозно вислухати те, що вам серіозно скажуть.

— І це правда.

— І ви не будете пхикати і плакати, а приймете кожду вістку, як слід мущини.

— І це правда.

— Ну, так ось мій любий, розумний, спокійний друже: я порішив вмерти.

— Гм!

— Ви мабуть сказали: гм! Що воно означує — докір?

— Ні, так собі. Це голосний висказ тихого роздумування.

— А як ви думаєте?

— Думаю я тепер так: ось чоловік, який порішив твердо скінчити рахунки з життям. Відраджувати йому булоб і смішно і глупо і безуспішно.

— О, Берегов! як ви все розумієте і як з вами легко — закликав хазяїн, стискаючи руку стоїчного гостя. Ви зараз пізнали мою залізну рішучість і всю неможливість повороту.

— Ну, щеб не пізнати! Відразу видно. Тепер кажіть, чого вам треба від мене.

— Пригадую собі, ви говорили якось, що у вас є отрута, куплена вами у запитого фармацевта. І ця отрута вбиває мабуть скоро і без болів.

— Є, правда.

— А ви... моглиб мені її дати?

— Дам. Чомуб не дати!

— Ви справжній друг, Берегов!

— Ну?...

— Можете завтра рано прислати?

— Можу. Вже все?

— Все. А ви таки чудний чоловік... Поражаючий! Другий старався би відрадити, просив би пхикав...

Берегов бистро поглянув на хазяїна.

— А може ви й хотілиб в глибині душі, щоби я... вас... розрадив?...

— Сохрань Господи! Рішено, так рішено. Гляньте в мої очі.. Видите? Можна такого чоловіка розрадити?

— Ні! Даром і трібувати.

— Спасибі, Берегов.

Берегов закурив папіроску і розперся вигідно на канапі. Глянув перед себе і процідив крізь зуби:

— А прегарна отсе у вас картина — Куінджі?

— Так. Я її дуже любив.

— Треба буде захопити зі собою, як вертатиму дому.

— Як це.. захопити?

— Так звичайно, возьму. У вас, здається, нема наслідників?

— Ні — всміхнувся хазяїн. — Безнаслідна спадщина.

— Ну ось! я і возьму. Можна?

— Беріть! Навіщо вона мені? Завтра рано буду вже куском мертвого мяса.

— Розуміється. Я і прибор до писання возьму. Хоч у мене кімната не яка там, а все таки хай в ній бодай прибор до писання красується. Це яспіс?

— Яспіс.

— Возьму... Гарні папіроски... А позвольте, я заберу ціле пуделко, а вам до завтра оставлю пять штук. Вистарчить?

— Аж надто.

— Спасибі! За одним заходом вже й папіросницю захоплю. Якраз наші букви схожі: ви — Білевич, я Берегов.

— Заждіть!.. Ця папіросниця для мене дорога памятка.

— Ну, так шож? В домовину зі собою чей не положите?

Воно ніби так... Але не золота папіросниця. Чотириста рублів коштувала.

— Ну, і гарно!

Замовкли.

— А отрую як думаєте брати? — спитав зацікавлений Берегов. — В ліжку чи сидячи за столом?

— Бог зна, які ви завдаєте питання! — замітив невдоволений Білевич. — Вам чейже однаково.

— Справді! — відповів Берегов. — На віщо я й питав? Так от сам язик повернувся. А ви знаєте, як її брати?

— Кого?

— Отрую.

— Ні. Невжеж є на це спеціяльний припис?

— Так. Найменше мук. Розпустити на дві трет водою і випити одним душком. Зараз і повалитеся, гей скошені.

— Спасибі.

— Мало за що.

— Може поговоримо про що инше?

— А вам отсе немиле? А я ж

Галицькі відносини.

Замах на потяг.

Між Львовом і Сиховом стріляли невідомі особи з крісів до вікон особового потягу під час руху. Потяг здержано. „Курєр Львовскі" доносить, що стріляли Українці. Під час стріляннини один польський поручник, станиславівської інтендатури, Полячек, ранений.

Хотіли наглого суду.

В ночі з 1. на 2. жовтня с. р. невисліджені зачинщики перетяли телєграфічні дроти на залізничому шляху між Березовицею великою і Тернополем. Будник з Березовиці вел. мав бачити, як кількох людей по перетятю дротів побігло в напрямі Га в вел. біля Тернополя, де цеї самої ночі перетято рівнож телєграфічні дроти. Як всюди в повіті з заряджения староства громади дають скріплену нічну сторожу — так і в Березовиці великій критичної ночі повнило нічну службу шістьох господарів, між ними Андрій Бідованець і Іван Химчук, але тільки в селі, а не при залізничому шляху. В понеділок 2. с. м. комендант поліційної станиці з Бучнева Чарнецкі заарештував Бідованця і Химчука під замітом ушкодження телєграфу (злочин з § 85 з. к.), за що тепер судять наглі суди. Арештантів відставлено до слідчого уряду до Тернополя і поліція вже лавилася до сценерії наглих судів. Доказів однак їх вини не було ніяких. Арештантів відставлено 4. с. м. до слідчої вязниці при окружному суді в Тернополі, де проти них ведеться слідство до Vr. 2161|22 о злочин злосливого занедбання з § 87 з. к., що до якого наглі суди є некомпетентні. Справою арештантів занявся адвокат д-р Степан Баран. Палата радна рішила їх пустити на волю, але в наслідок спротиву прокуратора справа пішла до вирішення до апеляційного суду у Львові.

Долина.

До Долини прийшов відділ польського війська і закватерувався в льокали „Української Бесіди". Комендант відділу, коли йому звернули увагу на инші догіднійші льокалі, відповів, що староство казало йому занати українську хату і то якраз „Українську Бесіду".

Іванівка пов. Скалат.

Недавно доносили ми, що в Івановці убив Поляк Міхал Буршиньскі, розохочений на вічу польських людовців, парубка Українця Стаха Ковцуна. Сьогодні можемо донести, що окружний суд в Тернополі за малою кавцією випустив убийника на вільну стопу. В цілім селі велике обурення, а убийник гуляє безкарно.

В суботу, дня 14. ц. м.

ВЕЧЕРИНЦІ СМОТРИКІВ

НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ в салях „Української Бесіди"

XXI („Нав. Дім"). 1—3

Початок о годині 8. вечером.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Пуанкаре про сх. справу.

З Парижа доносять: Пуанкаре виголосив на торжестві відслонення памятника в Вансельс довшу промову. Збиваючи твердження деяких часописів, начеб Франція бажала викликати нову війну, Франція не згодилася на це, щоби поминути її великі інтереси на Сході. Свобода проливів є конечна для всієї людскости, а в усіх східних справах Франція готова погодити свої інтереси з інтересами союзників. Відмова признання Туреччині Тракії була би лише продовженням війни. Зрештою Греція згодилася на цю конечність. Одначе Франція рішена вибороти пошанування для своїх прав, які виходять з договорів, а рівнож не позволить втягнути себе в военну авантуру. Промову свою закінчив Пуанкаре: Підчас торжеств у Мо з нагоди річниці побіди над Марною зложили ми присягу, що зуміємо домагатися виплат і признаних нам відшкодувань. Сьогодні долучуємо до тамтої присяги зобовязання, що подвоїмо наші змагання для ощадження людству нових жертв.

Нарада в. комісарів.

З Цареграду доносять: Шарті і Монболлі сконстатували, що є деякі ріжниці між текстом інструкцій, які одержали від своїх правительств і англійським текстом, та повідомили безпроволочно про це французьких й англійських високих комісарів. Потім мали нараду з високим англійським комісарем, справдили тексти і безпроволочно вернули до Муданії.

Протест ґен. Герр'нґтона.

Аг. Райтера доносить, що Турки перейшли знова невтральну смугу. Генералам французький і італійський передали Ісмідови Паші письмо ген. Геррінґтена, де звертається увагу турецького командування на наслідки, які може викликати таке поступування. Письмо нагадує зобовязання Кемаля Паші і складає відповідальність за нарушення невтральної полоси виключно на Турків.

Зменшення невтральної смуги.

З Парижа доносять, що союзні генерали перервали в неділю 8. ц. м. переговори в Муданії тому, що в надісланих інструкціях не має згадки що до невтральної смуги і турецької жандармерії. В тій справі відбулася в Парижі конференція, де згоджено ся на зменшення невтральної смуги в Чанаку, яку обсядять англійські війська, за виключенням однак місць, де находяться кемалісти. Як в Парижі так і в Лондоні годяться на заведення турецької жандармерії, але діяльність її буде заведена до чисто поліційних функцій.

Домагання Турків.

На останнім засіданню конференції в Муданії не обговорювано вже справи Тракії. Ісмід Паша поставив домагання, щоби Греки звільнили негайно як цивільних так і військових турецьких полонених, не предкладаючи того самого з боку Туреччини. Союзні генерали заявили, що не є в тій справі компетентні. Вислали вони окремі ноти до своїх урядів в справі цивільних полонених. Справу військовних полонених мають полагодити обі воюючі сторони між собою.

Похід Турків.

Аг. Райтера доносить, що Турки перейшли невтральну смугу під Ісмід. Одна дивізія перейшла відтінок Кремблі і зайняла Сарабурат, під час коли кавалєрія дійшла аж до побережа Чорного моря.

Кампанія против Льойда Джорджа.

Лондонські денники обговорюють широко лист Бонар Лоуа, поміщений в „Таймс", при чому ворожа Льойд Джорджови преса атакує гостро англійського премієра. Провід в кампанії веде „Обсервер", який пише: „Що торкається справ Близького Сходу, то уряд програв окончено велику війну, яку обіцяв був виграти тому 6 років. І тут показалось ясно, що треба конче змінити як систему англійського уряду, так і деякі особи, що ведуть провід в англійській політиці. Смертельно втомлена антанта, яку сотворив Льойд Джордж, померла — в Цареграді. Вбив її Кемаль Паша. Тому не можна думати, щоби Льойд Джордж, остав на теперішнім становищи.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Микулинеччина.

В місточку Микулинцях передвиборчий рух дуже горячковий. Списано людність управнену до голосування і вибрано виборчу комісію, до якої з наших людей ввійшли Іван Абрагамовський, Осип Костецький, Осип Шкамбара і Волод. Савіцький. Два останні внесли протест і не приняли вибору, зате перші два урядують дуже ревно. З Жидів вибрані до комісії місцевий адвокат д-р Егендорф і аптикар С. Кац, що вміють їздити на двох коніках. Всюди хотять бути добрі, а найбільше забігають о ласку наших сусідів. Наші люде це добре бачать, справу виборів розуміють добре і не потребують ніяких пояснень. По селах вибрані до виборчої комісії селяне вибору не приймають і вносять протести.

Преса.

Польські „права" до Східної Галичини.

Польське посольство в Празі помістило в чеських часописах обтяку оборону польських „прав" до Східної Галичини:

„З нагоди розписання виборів у Східній Галичині та оголошення проекту автономії для сеї країни проголосили націоналістичні українські партії бойкот виборів. Своє становище боронить українська Рада історичними аргументами, а в части етнографічними, передовсім одначе арт. 87. версайської конференції та 91. арт. сен.-жерм. договору. Тому мусимо зазначити, що „Червона Русь" від р. 1340 належала до польської корони. Віденський конгрес з р. 1815 признав, що цілий „австрійський заbór" є

маю, як вже раз рішилися, так однаково.

Берегов посидів, покурив, опісля таки встав і, не поспішаючись, запустив руку в бічну кишеню хазяїна.

— Що це ви?

— А? за грішми. Хочу поглянути, скільки у вас грошей.

— Який же ви чудний... Навіщо вам це?

— Взяти хочу.

— Так не тепер же, Господи!

— Ви зденервовані. Це погано. Чом не тепер? Чейже нині в ночі нічого не будете купувати.

Скільки тут? 800! Гарно! Перстень дайте також. І так сторож анатомічної клініки свисне його завтра. Краще вже мені взяти.

— Слухайте, Берегов... Мене трохи дивує ваше.. ваше... холоднокровність... і безцеремонність, з якою ви...

— Ну, ось! Недавно сам любувався, що я чоловік без пересудів, а тепер йому жаль стало 800 рублів.

— Мені не жаль, а тільки... ніяково.

— Ну, гарно! Не буду вже, не буду. Про щож з вами говорити? Ось на другий тиждень премієра в опері — але вас вже воно не цікавить.

— Зза чого не цікавить?

— Бо прецінь завтра рано скапустієтесь, як то кажуть, чого же вам...

— Ви циник, Берегов.

— Як би не був циніком, не дістали б від мене отруї... А я ось такий чоловік: „Дай!" — „На!" Ось такий я чоловік.

— Ну, доволі вже про ту отрую.

— Вспокійтеся! Не треба денервуватися. Поговоримо на иншу тему... Гарне у вас мешкання. Що платите?

— Півтора сотки.

— Квартально?

— Ні, піврічно.

— Давно платили?

— Минулого місяця. Я в гори плачу.

— Білевич! чудесна гадка! Ось я нещасний, бідний халупник можу зжити, гей князь. Передайте мені контракт. Я замешкаю в отсих комнатах.

— Можна — кисло сказав хазяїн.

— От вам і дяка! Чудесно устроюся! Кабінет оставлю, так як є; гостинну віддайму кому небудь; а з тої пустої комнатки зроблю чудо куток!! Отсі отомани поставлю в углах, тут у мене буде постумент, скрізь порозкидаю подушки, а під ноги покладу вашого медведя.

— Ви... І з умебльованням хочете взяти моє мешкання?

— Ну, а якже! Не всунуть чейже його вам у труну!...

Ах, яке це буде життя! Та й бібліотека у вас — серце радується! До тисячі книг буде?

— Близько півтора тисячки.

— Чудово! Буду розвалюватися на отомані, читаючи Діма, Чехова чи кого там — потягати винце... До речі! Пивниця у вас в порядку?

— Шампанського мало. А так червоного, старої мадери, угорського — назбирається до вісімсот фляшок.

— Білевич, серце! Я готов зацілувати вас за те все, що ви для мене робите. Дістаю мешкання, пивницю, бібліотеку — защо? за фляшинку білої течі!!

— Гарно... Але тепер попишіть мене самого — хмурно пробурмотів хазяїн, поглядаючи кудисьто в сторону.

— Добре, добре. Тільки ще одна остання просьба. Сядьте ось тут за бюрко і пишіть: „За продане інжинірови Берегову моє комнатне умебльованнє і переданий контракт сім тисяч рублів готівкою одержав". Порозуміли? Це, щоби опісля по вашій смерти ніхто не мав до мене претенсій..

— Мене вражає ваша спекулятивність в... таку хвилю.

— Чудак ви! Вам то добре — випили пляшинку отруї і готові, а перед мною лежить ще ціле життя! Требаж якось уладитися! ...Це перський килим?

— Перський.

— Гарно. Тільки знаєте що? Мені, правду сказати, невідома сила тої мікстури... А от у вас перед смертю почвляться рвоти...

— Ну?

— Килим можете мені повалятн. Слухайте, Білевич серце, о що я вас попрошу... Ну, не кривіть так лиця. Вам чейже все вже однаково...

— Чогож вам ще від мене треба?

— Трійтеся поза домом, добре? Ей Богу, вам однаково, а мені менше клопоту. Подумайте, як буде гарно: на одним кінці міста піднимають мертвого чоловіка Білевича, продавшого своє мешкання з всі земні блага інжинірови Берегову — на другім кінці міста інжинір Берегов входить в чистенькі умебльовані комнати і починає в них жити, як король... Інжинір лежить на теплій стомані, читає Діма, курить папіроси — мертвого чоловіка піднимають на вулиці, везуть в трупарню.

...вінцією польською. В тім дусі здучав також формально патент австрійського цісаря з дня 4. падолиста 1916. Мирові договори не вирішили питання східних границь Польщі. Належить теж добре памятати, що Польща сю Східню Галичину оборонила в р. 1920 перед большевиками, а через се потвердила свої права суверенности. Формальною санкцією того стану річей є рижський договір.

Неменше важними є огляди політичні. Протестуючи проти виборів, не сміють Українці забувати, що на сій території мешкає населення польське, дуже сильне як числом, так культурою та економічним дорібком. Сього населення не може польська держава в ніякім випадку віддати під українську управу й зректися його зовсім. Польська політична думка вимагає, щоби на сій території створилася змога мирного співжиття обох народностей на основі рівноваги й рівноправности. На сій думці спирається проект автономії, який влада предложила польському соймови. Вибори мусять вплинути на успокоєння відносин. Хочемо дати Українцям можність вислати репрезентантів, вибраних українським людом й говорити не в імени еміграції, але в імени люду, осілого на своїй землі". (Venkov).

Тому, що подібна історіософія і анексіософія повторюється безупинно, зайвим є подавати які небудь инші уваги.

Не забудьте на українську захоронку

у Львові, яке учить до шістьсот дітей. — ШЛІТЬ ГРОШІ! на книжочку „Дністра" ч. 128 24. ШЛІТЬ ХАРЧІ: муку, бараболю, ярину до магазину захоронки при вул. Руській 3. 1-?

Народе! Не забудь своїх дітей!

З польських справ.

Страйки в Польщі.

9. ц. м. вибух у Варшаві страйк телефонічних робітників. Вони домагаються вислуженини за кождий рік у висоті одномісячної пенсії. Управа відмовила. Супроти цього всі телефоністки і електротехніки покинули службу.

В Кракові вибух страйк складачів друкарських. Вони домагаються підвишки платні.

Дебют...

6. ц. м. війшов в життя соймовий закон про кредит польської держави в П. К. К. П., який уповажнює міністра фінансів до дальшої позички в П. К. К. П. до висоти 370 мілярдів мп. на покриття буджетового дефіциту.

Пропагують „золоту" позичку...

В департаменті міністерства фінансів відбулися конференції в справі емісії нової позички в золоті. Обговорювано пропаганду позички при помочі преси, кін, плякатів і т. д.

Обоє одне.

Мимо заборони штабу Вітоса вести кампанію проти одного зі східно-галицьких людових ватажків — ославленого посла Бриля — редактор „Курєр-а львовск ого" д-р В. Ямпольскі містить день в день передовиці, в яких дальше демаскує Бриля. З останніх статтей виходить, що найблизше окруження Вітоса боїться зі свойого боку ревеляцій Бриля. Тому так ніжно обійшовся Головний Заряд партії з кресовим своїм дзялачем. Бриль погрожує вже від довшого часу судом, одначе досі не вніс скарги на Ямпольского. Штаб Вітоса між молотом і ковалом; боїться виключити з партії Ямпольского, бо, маючи вільну руку, міг би пустити рефлектор на голови других людовцових китів, а не має відваги вишпурнути Бриля з партії, бо він міг би виказати, що він робив інтереси все на спілку з чільними сопартійниками.

Між аргументами, які подає Ямпольскі проти свойого особистого ворога (Бриль не допустив його на листу кандидатів до сойму!) є й такий: „Радість Українців на видрака брилізму повинна бути для нас поважною пересторогою".

Шлеський сойм.

10. ц. м. відбудеться перше засідання шлеського сойму. Уконституовалися вже клюб блоку народового (18 послів з Корфантим на чолі) і німецький клюб (12 послів). На отворення сойму приїзджає премієр Польщі—Новак і міністри Каменьскі і Даровскі.

Польський премієр — і торговля яйцями.

„Газета подзенна" пише:

Істнує в Кракові спілка „Яйо". Хоча ветеринарія не має нічого спільного з яйцем (Новак — по фаху професор ветеринарії. — Прим. Ред.), всеж п. Новак є президом „Яя".

В ній ролі дбає за своє „яйце" і каже собі з контингенту пр. за жовтень 60 вагонів дати приділ у висоті 18-ти вагонів. Які є виски з експорту яєць, знають про це всі воробці не тільки у Варшаві, а й у Львові.

П. Новак, вгл. його „Яйо" має мілярдові виски, які тепер мають мнимо йти на вибори, а це імовірне, бо п. Новак зі своїм адлятусом міністром осьвіти Куманецким приїхав до Кракова „робити" ці вибори — ну — і показати в Кракові, що є неабиякою силою, коли всі достойники мусять йти на дворець і падати ниць перед його ветеринарійною Високістю.

Одначе трафився там епізодик в Уряді вивозу. Був там один пан, що свойого часу відмовив Новакови (ще тоді не був премієром) стільки яєць, скільки він домагався; замаркував собі це Новак — премієр і викинув сього пана на зелену пашу".

„Новак працює в „Яю", а віцеміністр Фаянс в „цукрі", про що окремо напишемо, а ми вгинаємося під тягарем дорожнечі, щоби деякі особи могли пр. в Готелю Европейськім у Варшаві заплатити за вечерю 1,500.000 мп. (автентичне)".

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ин. 42.000.

Совітська Росія.

Новий декрет про військову службу.

Декретом совнаркому встановляється в Йськова повинність для громадян совітської Росії. Дійсна служба продовжується в піхоті і артилерії 1 і пів року, в технічних частинах — 2 і пів року, в авятичних частинах — 3 і пів року і в фльоті на 4 і пів року. Перебування в запасі тягнеться до 40 років. Військово служачі в червоній армії користуються виборчим правом.

Становище в совітській Росії.

Висланий з Петербургу професор П. Сорокін в Берліні зробив доклад про становище в совітській Росії.

Докладчик зазначив, що населення Росії, рівняючи з довоєнними часами дуже зменшилося. В 1914 році населення було в Росії в її довійськових межах 160—176 мілионів, а в 1920 році воно складало 129 мілионів. В теперішніх межах совітських держав, не рахуючи територій, які відпали, зменшення населення виносить 21 мілион. Деградація населення відбувається також й в розумінні якости його. Зменшується вона новонароджених, зменшується їх життєздатність й збільшується відсоток мертвонароджених. Ослаблене населення лекше підпадає хворобам. Туберкульоз дає більшу кількість смерти як тиф. 30 відсотків населення мають венеричні хвороби, 5 відсотків дітей родиться хворими сіфілісом. Нарешті треба мати на увазі величезний зріст нервових захорувань.

Революція не дала сподіваних матеряльних благ, але грунтовно лише перевернула соціяльну будову громадянства. Цим переверненим все й обмежилось; соціяльна нерівність тепер більша, як в якій не будь иншій капіталістичній країні. Одні мають величезні капітали, другі вмирають з голоду.

Тепер починається процес повороту на стар. посади „спеців" — діячів старого режиму й старої буржуазії. В державній політичній управі і комісаріяті внутрішних справ служить вже багато діячів старого режиму аж до ген. Комісарова.

В господарському відношенню Росія ростратила 70 прц. ранійш нагромаджених багацтв. Золотий фонд складає 15 прц. по передньо-го; продукція сільського господарства — 25 прц.; продукція робітників — 20 прц.; транспорт до 15 прц. Купна сила населення зменшилась о 30—40 рублів на душу до 3 р. 40 коп. Н 1. травня було випущено 124 тріліона паперових грошей, що складає лише 60 мил. золотих рублів. Тепер в обороті знаходиться до 200 тріліонів.

В країні неймовірно зростає індівідуалізм й складається дрібна сільська буржуазія. Революція цілком виконала аграрну програму Столипіна.

Докладчик уважає, що в Росії утвориться більш менш нормальні умови життя років через чотирі.

Голод.

Нансен, характеризуючи сьогорічний урожай в Росії, заявив, що в округах кіргіському, астраханському, в районі Саратова, на Кубані, Криму й Україні урожай жита був дуже лихий. В усіх цих районах загрожує голод. Як не виправдались надії на врожай, вказує той факт, що в той час, коли в самарській губернії сподівалися збору в 70.000 тон, він виносить всього 7 500 тон. На надволжському районі бракує для харчування людности около 1 мілион тон. По даним статистичного управління загальна кількість зібраного збіжа в Росії й на Україні виносить 333 мілионів тон. При загальній кількости людности в 100—110 мілионів виникає, що допомога буде потребувати 25 процент населення. По попереднім підрахункам урожай на Україні мав виносити 13 мілионів тон, тим часом він виносить 9 мілионів тон. В Криму замісць сподіваних 128 тисяч тон, зібрано 70.000 тон. Скрізь в величезних розмірах гине худоба. В 13 губерніях кількість коней зменшилося на 50 процент. Загалом кількість худоби зменшилася на 32 процент.

— До чорта трупарня! — закричав Білевич, скрегочучи зубами і втираючи спітніле чоло. Я вмру дома.

— І з дому все таки потащать в трупарню... Коли самовбійник, так треба різати тебе. Що воно таке і як? Або вам все вже не однаково? Я буду в вашім мешканню пити ваше вино, спати на вашій мягкій постелі, любуватися вашими образами — а ви голі, з нумером на нозі, будете лежати в сирій трупарні поруч посинілого хлопчини з відрізаною головою і обідраного безіменного пяниці, що здох від delirium tremens. Та вам все вже буде однаково! У вас гарне тіло, широка грудь, мязисті білі руки — та вам мертвому, посинілому все те буде однаково!!.. До вас у мешкання забіжить по інерції одна з ваших дам і може бути, я намовлю її лишитися зі мною — та вам все те вже буде однаково!

— Ви не сміете того робити!!

— Глупости! Вам чейже все вже буде однаково!

— Не однаково мені, щоб вас чорти побрали!!! — закричав істерично хазяїн. — Ви не сміете мене грабити! Не сміете числити грошей в моїм портфелю і... і...

— Одначе, коли вже раз порішили троїтися...

— Не сміїте говорити менцього! Я порішив вмерти, я й можу порішити остатися в живих! Нікому не обовязаний я здавати звіту з моїх вчинків!! А-а! Ви вже по своїому розпорядилися моїм мешканням, переставили меблі, почисдили мої гроші — так ось вам! Не потребую вашої отруї! Буду жити! А ви забирайтеся відсіль! Зараз! Чуєте?!!!

* * *

Була чорна, глуха ніч. Світла в тій частині міста майже не горіли і Берегову приходилося що хвиля відшукувати кальоші, загублені в калюжах липкої глини.

Падав острий, студений дощик, немов небо спльовувало, зівши що то негарне.

Але мимо поганого веремя Берегов ішов доволі бадьоро і тільки раз, пристанувши, шоби витягнути кальош зі щілини деревляного тротовру, засміявся і сказав у голос:

— От чорт! Перший раз бачу такого хорого, що долі сходами скидає лікаря, який спас його від смерти.

(Новий Сатирікон" 1916).

Дописи з краю.

Тернопіль.

(Перше народне віче в Тернополі).

Повітова організація трудової партії в Тернополі скликала на день 4. жовтня ц. р. перше публичне народне віче в Тернополі з денним порядком: 1) теперішне політичне положення українського народу в Галичині і 2) справи економічні, з окрема основування кооперативів в тернопільському окрузі. Є це перше публичне віче на Поділлю і — о скільки знаємо — взагалі на провінції в часі польської обсади. В віче відбулося в салі „Міщанського Брацтва", а взяло в ньому участь понад 500 найсвідомійших селян з цілого округа та частина інтеліґенції з Тернополя і округа; були заступлені майже всі села тернопільського повіта. Іменем повітової організації отворив віче відповідною промовою адвокат д-р Степан Баран. До президії покликано о. Евгена Лопатинського з Прошової і п. Йосифа Ковальського з Тернополя, а яко секретаря кандидата адв. д-ра Івана Якимчука. Яко відпоручник власти був присутний на вічу староста п. Росольскі.

В політичному рефераті обговорив д-р Ст. Баран наші змагання і змагання галицького уряду в цілі привернення нашої державности у Східній Галичині і усунення теперішньої обсади, зазначуючи, що всі заходи Польщі для влучення Східної Галичини в склад польської держави стрінуться все з опо ро

однощільного фронту всього українського громадянства в Галичині, яке дальше буде обстоювати незалежність галицької держави і є певне, що її вибере. Переказавши постанови міжнароднього характеру, що відносяться до Східної Галичини аж до найновійшої ухвали Ліги Народів в Женеві, зупинився референт над справою розписання польських виборів, стверджуючи, що і Україні Поділля у польських виборах участи не возьмуть, бо вони не є горожанами польської держави. Вкінці підніс д-р Баран заслуги „Народнього Комітету" і преси трудової партії у нашій визвольній боротьбі, ставлячи слідуючі резолюції, які принято одноголосно серед довго тревающих оплесків.

1) Публичне народне віче в Тернополі дня 4. жовтня 1922. р. одобрює цілковито дотеперішню політичну лінію „Народнього Комітету", а окрема що до вирішення правно-державного становища Східної Галичини згідно з правом самовизначення народів і висказує йому, як не менше і пресі української народньої трудової партії, щиру подяку за дотеперішню тяжку і відповідальну оборону правно-державних інтересів українського галицького народу в цій переломовій історичній хвилі;

2) Рівнож вповні одобрює віче становище „Народнього Комітету" і членів Української Національної Ради у Львові що до розписаних у Східній Галичині виборів до сойму і сенату в Варшаві, заявляючи, що з правно-державних причин український народ не бере ніякої участи у сих виборах;

3) Віче взиває загал українського громадянства до однощільної органічної праці на полі політичному, культурному і економічному, щоби в народі витворити непохитну силу, що змогла би перетворити теперішнє лихоліття; а окрема взиває віче поширювати українську незалежну пресу і збирати жертви на народні цілі.

З черги слідував реферат проф. Бриковича про потребу основування кооперативів в повіті, закінчений резолюцією з зазивом до громадянства до праці на кооперативному полі.

По короткій дискусії д р Баран закінчив віче промовою, загріваючою зібраних до витревалої боротьби на здійснення нашого державного ідеалу, за виборення волі і землі для українського народу.

Піснею „Не пора" закінчилося це перше на Поділлю публичне народне віче за польської обсади.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вип. кн. ч. 5.000, Жертводавці поніще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ТЕЛЄГРАМИ.

Добрі виглядн конференції.

Л ь о н д о н. (ПАТ.) По донесенням „Дейли Телєграф", в англійських урядових кругах дивляться оптимістично на вислід муданської конференції.

Ц а р г о р о д. (ПАТ.) Зогляду, що коаліційні генерали одержали однозвучні інструкції в справі невтр. стрефи і в справі турецької жандармерії в Тракії, в кругах Високої Порти висловлюють надію, що конференція в Муданії, яка мала зачатися наново в понеділок, доведе до заключення договору.

Заперечення Кемаля в Муданії.

П а р и ж (ПАТ.) Вольф. По донесенням „Матена", вислано до Кемаля телєграму з візванням, щоби особисто прибув до Муданії для прискорення нарад.

Стан облоги в Атенах.

А т е н и. (ПАТ.) Проголошено тут стан облоги.

А. Джордж про справу бл. Сходу.

П а р и ж. (ПАТ.) Авас звідомляє з Льондона, що Л. Джордж задумує виголосити велику промову, в котрій мотивуватиме англійську покітику в справі бл. Сходу і збиватиме атаки, звернені проти нього англійською пресою.

Венецька конференція.

В е н е ц і я. (ПАТ.) На сьогоднішній спільній конференції міністрів заг справ Шанцера і Бенеша раджено над австрійськими справами, а головно над програмою несення помочі Австрії, усталеною в Женеві. Крім цього радили над економічними справами, що торкаються обох країв. В усіх справах дійшли до повного порозуміння.

Здержання військових операцій.

Л ь о н д о н. (ПАТ). Райтер з Царгорода: Ісмед Паша повідомив ген. Геріггена, що зарядив здержати всякі військові операції. Згідно з дальшою телєграмою з Муданії, безосновною є вістка про переполох, який мав повстати в Царгороді в приводу поставлення ультімату Турками. Турки взагалі не ставили ніякого ультімату. Завтра ген. Герігген подасть до відома Ісмедови Паші предложення готовних великодержав у справі віддання Тракії й опорожнення нейтральної стрефи. День 10. ц. м. буде рішаючим днем.

Завдяки Ф. Буйльонови Турки здержали воєнну акцію.

П а р и ж (ПАТ). Як доносять з Царгорода до „Журналя", Ісмед Паша заявив представникам заграничних часописів у Муданії, що виключно інтервенція Франкліна Буйльона, яко особистости добре звісної кемалістам, наклонила Турків здержати воєнні операції. Ми рішилися так, говорив Ісмед Паша, на посвяту, до якої не приневолила би силою европейські війська нашої побідної армії.

Турки уступили з нейтр. стрефи.

Ц а р г о р о д. (ПАТ). Слабі турецькі відділи, котрі війшли до невтральної стрефи під Ісмідом, забрано назад.

Привернення свобідної плавби.

Ц а р г о р о д. (ПАТ). В понеділок привернено знову свободу плавби через Босфор, завішену в неділю англійським генералом наслідком вмашерування турецьких військ до невтральної стрефи, з огляду, що ці війська забрано назад.

РІЖНІ ВІСТИ.

Брантінґ про допущення Німеччини до Союза Народів.

Зі Стокгольму доносять: Після повороту з Берліна, Брантінґ у інтервю з представниками „Мальме" заперечив рішучо вістки, начеб почав у Берліні переговори в справі допущення Німеччини до Союза Народів.

Справа сербського королевича.

Ч. П. Б. доносить з Білгороду: З огляду на це, що відповідь кн. Юрія вважають невдоволяючою, постановило правительство предложити королеви скликання коронної ради, яка порішить, як мається покарати князя.

На передодні заворушень на Словаччині.

А. В. доносить: Чеський „Час" пише про переполох, який поширюється серед чеських урядовців на Словаччині. Згадані урядовці сподіються протичеських заворушень і масово залишають свої становища. Багато чеських учителів залишило школи і виїздить в Чехію.

Стамбулійський в Празі.

Чеські денники доносять, що в Празі перебуває в переїзді болгарський премієр Стамбулійський. Подорож його не має політичного характеру.

Шпігунська організація в Чехословаччині.

„Лідове Новіни" доносять з Праги, що викрито там велику шпігунську організацію, до якої належали навіть старшини чеської армії. Арештовано поручника Новаковського, резервового старшину Швабе і декілька инших старшин.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Евген Давидяк

веде канцелярію 1—4

у ЛЬВОВІ, вул. ВІРМЕНСЬКА 19.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (32) число „Діла" сконфісковане за вступну статтю, за статтю „Українська школа гине" і за рубрику „Преса".

— **Не вільно Українцям носити палиці!** В домі о. Олекси Гоцького в Двірцях пов. Жовква поліція перевела ревізію, шукаючи зброї і відозв. Підчас ревізії сконфісковано залізну палицю. Поліцай заявив, що без дозволу не вільно Українцям носити залізних палиць. Чи і палиці загрожують цілости польської держави?

— **Міжнародний конґрес пасічників.** Дня 18. вересня розпочався в Марсилії міжнародний конґрес пасічників, при участи 200 представників різних держав Европи та Америки.

— **Фальшива чашка Рафаеля.** Перед кількома місяцями винайдено могилу славного артиста Рафаеля. Цей винахід виказав, що чашка, яку переховувала римська академія мистецтв у вірі, що це є чашка Рафаеля, походила з тлінних остатків якогось звичайного смертельника. З цего виходить, що Стендаль, Гете і тисячі инших поклонників Рафаеля, котрі їздили до Риму поглянути на його чашку — помилялися, покланяючись домовині якогось звичайного Римлянина.

— **Айнштайн їде до Палестини.** Проф. Айнштайн, котрий тепер перебуває в Японії, виїде в половині жовтня до Палестини, де буде відчитувати.

З ТЕАТРУ.

(І. Берґер, переклад Й. Стадника ПОТОП, пєса на 3 дії).

Пєси, в яких герої за багато фільософують є небезпечні для автора та для глядачів. Небезпечними для автора є вони тому, що можуть дуже легко перейти межу, де пєса перестає бути твором драматичним, себто сценічним; для глядачів знову вони небезпечні тому, що настроюють на нудьгу або мусять заступити сценічну акцію дешевими ефектами.

З цього не виходить, що вони не є сценічні. Навпаки і більше цього: вся їхня суть іменно і лежить у сценерії. Одночасно: їх не можна грати з шекспірівськими табличками, що заступали декорації, ані на рейнгадівській одкритій сцені, ані врешті на ступнях подіюма, освітленого гострими ріжнокольорними рефлєкторами! І не можна грати такі пєси... на львівській українській сцені... „Потоп" Бергера, який ми бачили в останню суботу, на цьогорічному інавґураційному вечері театру „Української Бесіди" у Львові, — саме є зразковим приміром на такі „фільософуючі" пєси, та непоганим доказом на правдивість мойого останнього твердження. На жаль, успіхи, з якими „Потоп" обійшов великі сцени по цей і той бік океану, збили з пантелику керовників нашого театру. Вони забули на непереможні перешкоди, які висуває мізерія сцени і куліс у салі „Ґуз. Інституту", про технічний персонаж, який не має примітивного вишколення, і врешті, — про невеличкі сили особистого складу наших артистів. І діло не вийшло.

„Потоп" бергерівський перейшов до нас мабуть із репертуару московських театрів (памятаю гаразд великий його успіх у київському городському театрі). Бо він на диво похожий на суто московські пєси, дарма, що річ діється над берегом Міссісіпі, у барі, в якому на стіні дзеленькає телєфон а по столі туркотить телєграф. Але-ж американські бізмесмени трактують на протязі трьох довгих дій про справу, яка могла би стати прекрасним сюжетом для авторів „На дне", „Живого трупа", „Вишневого сада" або „Жизни", а саме ніщо инше — про любов ближнього!!

Вісім дієвих осіб є майже постійно на сцені, себто як сказано — у невеличкому портовому шиночку. Адвокат богатир, — полубожевільний геній; збанкрутований банкір, торгуючий живим тілом; біржевий спекулянт, заплутаний у любовні історії; вулична дівчина з традицією чесної панночки; мандрівний актор без посади і т. п. „тваринки", які з ласки-неласки шаліючої бурі опинилися в нещасному „барі". Ненавидять один одного, як злющі собаки, затроюють життя собі і другим та — фільософують. Крайні егоїсти й матеріялісти — в обличчу смерти стають як не тії. Ждучи з хвилини на хвилину, що грізна повінь ввірветься до хати, змете будинок із бетону і заліза і знесе їх як незрячі трісочки — роблять перевірку свого світогляду. І виголошують сентенції та афоризми, які не криють у собі ніякі Америки, дарма, що їх кажуть рекомендовані геній.

Пр.: „яка цікава худоба людина", або „не можна наближатися до зір — треба вдоволятися думкою" — і два три десятки подібних. Провідною думкою половини пєси (кінець І-ої дії і вся друга) є таке переконання „тваринок", які найшлися в одному „ковчегу": „хиба життя" не одна й та сама дорога, по котрій усім судилося іти? Чому не йти вкупі, коли знаємо напевне, що один усім кінець?!"

Отже прохають прощення, братаються, падають один одному в обійми, пють, танцюють і співають. Пяні, нестямні з жаху смерти. Минає ніч і виявляється, що й повіні ніякої не було, та що життю їх не грозить ніяка небезпека. Як стій, починається давня гризня. І наприкінці чуємо знову одно розумне слово, що мовляв, „люде не йдуть по одній дорозі, тільки инколи стрічаються". Воно й служить пояснюючим коментарем для тих, які шукали виправдання початку першої і цілої III. дії. Воно й може бути „моральним сенсом" пєси, хоча розумні люде давно погодилися, що сцена не повинна конкурувати з проповіднищею.

Це й усе. Цього й досить, щоби запевнити пєсі великий успіх, — або, скажете: й провалити! Немає там нерозгаданої глибіні психічного конфлікту, немає великої соціяльної проблєми, нема й універсального, вічно живого типу. Але, мій Боже, — у театральних бібліотеках страшенно мало „Гамлєтів" і „Пер Ґінтів", тих, що „Понад сили" воюють, — або знову „Тартюфів".

Але „Потоп" писала досвідчена людина, прегарно знайома з вимогами пересічної доброї пєси. „Потоп" — бездоганний внутрішньою композицією, дає широке поле до попису актьорам, тим, що на сцені та ще ширше тим безіменним, які промовляють до авдиторії грюкотом громів, плюскотом дощу, раптовою лискавкою, сліпучим промінням сонця і темінню навислих хмар.

Я вже згадав раніше, що експеримент не вдався. Про дієві осо-

ребує в Японії, має замір виїхати до Палестини. По дорозі він відвідає Індію.

— **Друкарський страйк в Кракові.** Наслідком друкарського страйку в Кракові від двох днів не вийшла ані одна газета.

— **Загальні Збори Товариства ім. Петра Могили** відбудуться 12. ц. м. (в четвер) о год. 6. вечером в салі „Української Бесіди" (Народ. Дім).

— **Фаховий курс торговельний.** Ідучи на зустріч бажанням, висловленим з ріжних сторін, відновляє Торговельна Школа тов. „Просвіта" у Львові фахові торговельні курси, які вела вже давнійше. Т. курси мають за ціль обзнайомити учасників(ниці) з фаховими предметами торговельних наук, потрібними до виконування торговельного звання, а також для зложення іспиту в Торговельній академії. На ці курси приймається кождого без огляду на укінчені школи, коли тільки має знання, потрібне до зрозуміння науки на курсі. Викладати будуть такі предмети: купецькі рахунки, книговодство, кореспонденцію і конторові праці, науку про торговлю і векслі та кооперацію разом 16 годин тижнево. Наука трівае 5 місяців, а буде відбуватися вечером від 6—8 год. починаючи з днем 16. с. м.

— **Донесення „Red Star Line".** Пароходи Корабельного Товариства „Red Star Line" відходять кождого дня до Америки. Кораблі відїзджають з портів: Антверпія, Гданськ, Шербург й Гамбург (American Line). Блищі інформації в справах подорожи уділяють безплатно, писемно або устно Бюра „Red Star Line": Львів, вул. Сикстуска ч. 29., Тернопіль, вул. Міцкевича ч. 31 і Варшава, вул. Маршалківська ч. 137. 833 1-2

— **Челядники, кушнірі і панки до шиття** прийме кушнірська робітня Петра Карпяка, Львів, вул. Куркова ч. 11а. 662 0—10

В справі ремісничого і промислового виховання.

(Під розвагу українського громадянства.)

В промислі наша будуньність. Такий клич чуємо і читаємо на кождім кроці у других народів. А ми так мало дбаємо про розвиток рідного промислу і то саме тоді, коли верстви нашого громадянства шукають пильно доріг до кращої будучности. Є у нас навіть окрема інституція „Українське тов-о для плекання і поширювання рідного промислу", котра — на жаль — не проявляє майже ніякого життя. Не знає ширша суспільність, хто стоїть на чолі так важної для нас інституції, як широкі її агенди і т. д. Тому пора, щоби видїл цеї інституції подав до публичного відома, як сповнив і сповнює взяті на себе обовязки.

Зі справою рідного промислу вяжеться тісно справа ремісничих бурс. Чи неможна би у нас, де вже є шкільні бурси, примістити і відділ ремісничої бурси? Є у нас багато батьків, що дали би своїх синів на науку ремесла, але не знають, де їх примістити. Колиж батько незасібний, то в нинішних часах нема вже що й думати, щоб хлопець міг ремесла учитись. А так якби була така бурса, можна би багато хлопців образувати, не лиш в шевстві і кравецтві, але і в таких ремеслах, яких ми в своїх руках не маємо, як фризєрство, електротехніка, монтерство, ритівництво, малярство, бляхарство, шлюсарство і т. п. Та щоби така бурса могла відповідати своїй задачі, треба би товариства в роді УПТ., якеб інтензивно працювало, роздобувало фонди на піддержання такої бурси, бо на жаль у нас найменше засібні родичі дають дітей до ремесла.

У Львові є така „Ремісничо-промислова Бурса", в котрій міститься лише 30 (словами тридцять) хлопців. І чи знає наша суспільність, як нужденно удержується та бурса? Хлопці-сироти, або бідніші і не є в силі платити потрібну нині скількість гроша на удержання а наша суспільність мало ними інтересується а ще менше матеріяльно їх підпомагає. Наслідки такі, що хлопці зле відживляються, вони марніють, тратять охоту до науки і т. д. Хлопці містяться в в кількох дуже маленьких, темних і зимних комнатах, так що насувається питання, як вони можуть жити та учитися. Чому не змогли ми цього літа прибудувати бодай одного крила (з дерева) до него домику, а місце є, примістити бодай ще 30 хлопців, бо зголошень до бурси все більшає і більшає. Зголошуються хлопці і з гімназійними клясами навіть багаті і все постійно їм відмовляється, бо нема місця. Здається, що ми ще в силі щось і в цій справі придумати і зробити, та бодай стільки на разі, щоби підпомочи матеріяльно цю одиноку маленьку ремісничу бурсу у Львові при вулиці Ходоровського ч. 3. Кожде місто, кожде село повинно памятати на цю маленьку, але важну інституцію, бо з вихованим наших дітей на добрих фаховців вяжеться наш промисл і з промислом наша краща будучність.

Д. Д.

Лист до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У звязку із заміткою, яка появилася в „Хвилі" з дня 11. ц. м. під заг. „Рокования польсько українське" уважаю за доцільне заявити ось що:

1) Рішучо заперечую, неначе мій приїзд був би в якім небудь звязку з східно галицькою справою, чи якими небудь переговорами. І нічого мені невідомо, чи і хто з галицьких діячів „з за границі" перебуває і в яких цілях у Варшаві.

2) Мій приїзд спричинили чисто родинні справи, які для близших знайомих не є ніякою тайною.

3) При цих особливих умовинах, які панують у Східній Галичині, де я коло Перемишля підпав у потязі окремій ревізії, я уважав за доцільне зайти до дирекції поліції, щоби своєю особою не спричиняти зайвих турбот поліційним органам та не наражувати на неприємности моїх численних знайомих.

Коротка розмова з п. директором Райнлєндером не мала ніякого „поуфного" характеру.

Запитаний мимоходом о мій погляд на справу Східної Галичини я заявив, що це справа міжнародного характеру, до якої я не мішаюся, бо до того покликані місцеві громадсько-політичні організації та їхні заступники.

Такі відвідини директора поліції столичного міста країни, в якій є легітимаційний примус і наглі суди, є для мене як посла чужої держави звичайною формальністю, над якою Европейці ні трохи не задумуються.

4) Замітка „Хвилі" є видумкою, яка могла зародитися на тлі хиба тільки тутешніх відносин, і є, очевидно, непорозумінням, бо „Хвиля" перемішала мене з моїм батьком — д-ром Степаном Смаль-Стоцьким, був. послом З. У. Н. Р. в Празі.

Львів, 10. жовтня 1922.

Др Роман Смаль Стоцький.

З судової салі.

Політичний процес.

З початком сього року врадувалася дуже поліція в Богданівці пов. Скалат, викриваючи небезпечний для польської держави заговір місцевих Українців, що мали на меті разом з большевиками прогнати Поляків зі Східної Галичини. Як провідника сього небезпечного руху арештувала поліція Петра Пенчарського, 24-літнього селянина з Богданівки, а разом з ним кільканайцять людей з Богданівки і околиці — сільських парубків або молодих господарів, а кромі цього матір і брата Пенчарського. Петра Пенчарського арештовано під замітом злочину головної зради з § 58. з. к., а инших або за це саме, або за злочин з § 61. з. к. (занехання доносу до власти про головну зраду).

По донесенням поліції в Богданівці, Підволочисках, Скалаті і Тернополі Петро Пенчарський зорганізував шайку, що мала на цілі перевести державний переворот, а членів цеї шайки змушував до послуху і мовчанки загрозою, що їх убє, коли що небуть виявлять. Списано цілі томи поліційних протоколів та приготовлювано великий політичний процес. Кільканацять людей томилося довго у вязничних казаматах, аж остаточно — як це буває з правила — слїдство за головну зраду припинено що до всіх підозрілих, арештантів випущено на волю, задержуючи у вязниці одного тільки Пенчарського, якого прокуратура обжалувала за злочин публичного насильства з § 99 з. к. (небезпечні погрози). Сього злочину мав він допуститися в цей спосіб, що погрозою убийства змушував звербованих для своєї групи людей до мовчанки про його протидержавні наміри.

Дня 3. жовтня с. р. відбулася перед сїдаючим трибуналом під проводом рад. Зарицького карна розправа проти Петра Пенчарського о злочин з § 99 з. к. до Vr. 536|22. Обжаловував підпрокуратор Голембйовскі, обжалованого боронив адвокат д-р Степан Баран. Обжалований, що довший час пробував з українською армією на Україні, до вини не почувається, перечить щоби кому грозив смертю, а гуртував людей в селі для відносин читальні „Просвіти", що зрештою потвердили переслухані свідки. Переслухані в доказовому поступованню свідки — виключно давнійші співобжаловані, заприсяжені мимо спротиву оборони задля перешкод з § 170 уст. 1 і § 170 уст 6 проц. кар., потвердили заложені в слїдстві зізнання, що обжалований казав їм бути такими, як він, инакше чекає їх смерть. Яким був обжалований і якими вони мають бути, свідки не уміли виявити. Очевидно, що так зізнавали, щоби себе ратувати. Оборонець д-р Баран виказав повну нестійність акту обжалування з боку фактичного і правного, брак знамен злочину з § 99 з. к., а також евентуально і з § 98 б) з. к. (вимушення) і жадав увільнення. Трибунал по довшій нараді увільнив обжал. Пенчарського від злочину з § 99 з. к. — як сього жадав прокуратор, натомість засудив його за злочин з § 98 б) з. к. (вимушення мовчання про його діяльність) на кару чотиримісячної тяжкої вязниці, яка майже в цілости сконсумована слїдчою вязницею.

Обжалований вирок приняв, боячися яко арештант дальшої слїдчої вязниці на випадок внесення жалоби неважности.

Комунікати.

Комунікат Рідної Школи для міста Львова.

Від 1-го жовтня зреформовано збірки на Рідну Школу в области Львова і його периферій а саме: Ціле місто поділено на 5 дільниць: I. Городецьке з Богданівкою і Левандівкою між улицями Кадетською, Сикстуською і Янівською по Краєвий виділ. II. Жовківське з Клепаровом, Замарстиновом і Знесінням між Янівською і Театинською по площу Краківську, Стрілецьку. III. Личаківське з Погулянкою і Ялівцем між вул. Театинською і вул. Зеленою по площу Бернардинську і її продовження. IV. Стрийське між вул. Зеленою і Кадетською по вул. Академічну. V. Середмістє.

В кождій дільниці всї збірки веде через своїх відпоручників Кружок УПТ. а іменно на Городецькім ім. Б. Грінченка, на Жовківськім ім. Короля Данила, на Личаківськім ім. князя Льва, на Стрийськім ім. Т. Шевченка і Ганни Барвінок, в середмістю М. Шашкевича.

Звертаємося до нашого патріотичного громадянства і просимо складати в своїх Кружках заяви оподаткування в користь Рідної Школи і свої щомісячні жертви. Пригадуємо норму загально принятту, а саме 1 пр. від заробітків. Видатки на удержання наших приватних львівських шкіл виносять при дуже низькій платні, яку побирає учительство наших шкіл, — понад 4 мілїони місячно, а жертвенність нашої громади доходить ледви 250.000 мп. місячно. Стоїмо перед дуже тяжкою крізою, яка спонукала нас перевести реформу збірок.

Головна Управа Українського Педагогічного Тов-а.

Комунікат фонду вдів і сиріт.

Іде вчасна остра зима, а дороженча росте. Тисячі жертв воєнного лихоліття кличе до нас розпучливо о поміч, ратунок від студені і голоду. Наші фонди вичерпані, свіжі засоби пливуть пинявo і нам — на жаль — прийдеться тепер в найтяжчу пору відсилати прохаючих з нічим, коли наші зусилля не найдуть скорої і обильної підмоги

би кажеться у пєсі, як про „надзвичайно ріжні зразки людства". Вже з цієї фрази видно, що кожна постать домагалася першорядного артиста, щоби весь „гурток людей пропащих" найшовся на „своїх місцях". Пан О. Загаров увійшов на сцену звичайною, певною ходою. Він „витримав характер", але було замітно, що тії непредбачені каверзи, які робила йому — електрика, звінок і світло, — приводять його що розпуки. Я йому щиро співчував!... Пан Блавацький дав гарну креацію; дуже гарні місця мав п. Бенціаль. Слід з признанням згадати про Гірняка і Ралюченка. За те дуже бліду деревляну постать сотворив п. Лесь Лісовий (хазяїн бару). Пані Стадникова погано почувала себе у ролі пристрасної, палкої і їдкої „такої". В її усміху важко було добачити іронії, а у словах сарказму. Замість істеричної проститутки, яка стрічає давного коханця, вона грала добре виховану панночку, яка переживала нещасну любов. Але це не її вина, бо вона була не на „своїому місці".

Як не прикро казати на адресу управи театру кілька може неприємних уваг а проте — необхідно: годі глядіти на театр, як на крам, до котрого тягнуться прочане, щоби на жертвенному вівтарі скласти свій терпець, сон і здоровля. Вибачливим є те, що лежить поза вашими силами, хиби сцени, декорацій, куліс. Вибачливою завжди можлива невдача у виборі пєси. Але годі вибачити рівно двох зайвих годин, які глядачі примушені сидіти у зимній хаті. Три дії вираховано точно на 2 і пів години, рахуючи 10 хвилин першої і 5 другої перерви (одна декорація), Себто: о пів до 8-ої початок і 10 год. кінець вистави. Тимчасом вистава почалась о пів до 9-ої і закінчилась рівно о півночі. Так не можна. Американську пєсу треба грати з відповідним темпом — або не грати зовсім. Незбагливий глядач може не разитися тим, що несамовиті стуки за сценою при найбуйнійшій фантазії нагадують дорожнечу шкіри на сбцаси, а не громи; він повірить у 42° спеки, хоча люде, які мліють з гіряча, одягнені у пальто; він не здивується, що є день тоді, коли повинна бути ніч і навпаки; що людина, що на його ясному убранню немає ні краплі води, впевняє про перемочений до нитки чому суфлєр сидить у будці, замість вилізти на сцену, бо тоді було би менше галасу і т. д. — не вдаючись у подробиці „елєкричних" містерій, про які вже була мова. І він піде до театру вдруге і в третє. Але треба шанувати і його.

М. Кедрин.

у нашого громадянства в краю і за морем. Тому кличемо: Приєднайте членські вкладки! Памятайте про нас при обходах, святах, забавах! Жертвуйте малий процент своїх доходів на голодні і голі вдови і сироти по борцях за нашу ліпшу долю! — Наших звичайних членів (вкл. річно 10 мп.!) просимо вплатити чим скорійше вкладку за р. р. 1921, 1922 по 10 мп. або раз-на все 100 мп., наші повітові заведення взиваємо отсим до відновлення діяльности і предложення списів прибраних нових членів та звітів про стан фондів і їх ужиття.

Др К. Студинський, президент.

В. Висоловський, секретар.

Канцелярія фонду у Львові: вул. Домініканська, ч. 11. І. дов. („Достава").

До членів „Народної Торговлі".

Надзвичайні загальні збори „Народної Торговлі" у Львові в дня 29. червня ц. р. рішили підвисшити членський уділ до 10.000 мп. а вписове до 1000 мп. Обовязок доплати уділів до згаданої висоти для дотеперішних членів, настане, щойно по зареєстрованню нового статута, а хто протягом 3 місяців від дня зареєстрування статута не доплатить, перестане бути членом „Народної Торговлі" (§ 158 і 159). Для членів-кооператив є відмінна норма а іменно розмірно до їх власних деклярованих уділів.

В короткому часі наліємося впису нового статута до торговельного реєстру, а 3-місячний речинець скоро мине і в тім речинци може бути невигідним для декого доповнити свій уділ. Пожаданим длятого є, щоби дотеперішні члени доплатили вже тепер, не вичікуючи речинця.

Не маючи найновійших адрес своїх давних членів, вертаємося отсею дорогою до всіх членів нашого, 40 літ істнуючого стоваришення, щоби доповнили свої уділи до 10.000 мп. як найскорше. 1—3

Управа „Народної Торговлі".

В справі американських віз.

Деякі часописи донесли, що еміграція з територій Польщі до Сполучених Держав Америки є вдержана, бо вичерпане є вже число, яке допускає найновіший американський іммиграційний закон і що американський конзуль не буде видавати більше паспортових віз на виїзд до Америки. Це донесення не відповідає правді. Жидівський еміграційний орган „Der Wanderer" ч. 38., доносить у цій справі ось що: „Правдою є, що три четверти означеного числа віз для бувшої Конгресівки і окраїн (kresów) вже заповнені, це значить, що емігранти з цих територій ще не виїхали до Америки, але що для трех четвертей з них вислав американський конзуль в Варшаві чергові числа на візи, а решту сьогорічних віз зарезервував конзулят для емігрантів, які ідуть до найблищих своїків з трех перших упривілійованих категорій і вони дістають також тепер числа на візи і самі візи. Після думки компетентних осіб з американських кругів, буде видавати американський конзуль на рахунок цієї хвоти нумерки на візи і самі візи також в січни і в лютім 1923 р. бо не всі ті, яким вислано чергові числа на візу зголосяться в конзулаті з причини ріжних перешкод і в цей спосіб будуть вільні місця.

Російська і галицька квота не є і не буде так скоро заповнена.

Цего тижня почав американський конзуль видавати чергові числа на візи на нову квоту на місяці липень і серпень 1923 р. для жінок ідучих до мужів і деклярантів.

До цего донесення часопису „Der Wanderer" пригадуємо, що на підставі американського іммиграційного закона Східна Галичина становить окрему територію і для неї призначена особна квота. Коли отже ця квота не є і скоро ще не буде азнозначена, треба надіятися, що польський еміграційний уряд в Варшаві подасть поручення східногалицьким староствам на видачу емігрантам заграничних паспортів до Америки, що хвилево припинено.

† Посмертні вістки.

О. Юрій Жук. Дня 1. жовтня ц. р. помер у Вербиці коло Угнова о. Ю. Жук в 39. році священства. Покійний був родом з Любачова, покінчив науку в Перемишлі. Після довших мандрівок по ріжних парохіях його перенесено до Вербиці, де здобув собі любов і признання своєю працею для села і для цілого народу. В короткому часі його вибрано членом повітового виділу, де боронив прав свойого народу. Не мало праці поклав покійний біля читалень, аматорських гуртків і сільських кооператив. За його підмогою і порадою не один селянський син покінчив школи, а опісля брав участь у визвольній боротьбі. Дім о. Ю. Жука був осередком патріотичного і товариського життя в околиці. Довга і важка недуга поклала конець його трудолюбивому життю. Земля Йому Пером!

Курс грошей.

Львів, дня 10. жовтня 1922.

Долари американські	10.320—10.450
„ (1. і 2-ки	10.250—10.350
Долари канадійські	10.275—10.375
„ „ (1. і 2-ки	10.175—10.275
Марки німецькі	4·10—4·30
„ „ (сотки)	3·80—4·20
„ „ (дрібні)	0·00—0·00
Леї румунські	60·00—65·00
„ „ (дрібні)	58·00—45·00
Корони чеські	35·00—36·00
„ (дрібні)	34·00—36·00
Австрійські тис. нов. ем.	550·00—560·00
„ „ ст. ем.	1.550·00—1.600·00
„ сотки нов. ем.	40·00—50·00
„ 50 кор.	20·00—25·00
„ 20 кор.	20·00—24·00
„ 10 кор.	10·00—12·00
„ 1. і 2-ки	0·35—0·40
Рублі 5-сотки	1·30—1·60
„ сотки	1·30—1·80
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·60—0·65
„ думські 1.000-ки	20·00—22·00
„ 250 ки	15·00—18·00
Карбованці	0·80—0·90
Гривні	2·00—2·20
Франки французькі	775·00—8·00·0
Фунти стерлінгів	45.000·00—47.000·00
Франки швайцарські	1.925·00—2.025·00

Золото.

20 кор.	41.000·00—42.000·00
20 франк.	39.000·00—43.500·00
20 марк. нім.	4·500·00—44.500·00
фунти стерлінгів	38.000·00—38.500·00
10 рубл.	46.500·00—47.500·00
Долари	9.700·00—9.750·00

Срібло.

Корони австр.	780·00—820·00
5 кор. австр.	3.650·00—3.500·00
Фльоренси австр.	2.000·00—2.100·00
Рублі	3.450·00—3.750·00
Копійки	17·00—17·50
Долари американські	8.000·00—8.200·00
„ полов. і 1/4	7.800·00—8.000·00
Долари канадійські	7.500·00—7.700·00
„ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	70·00—74·00

ЖЕРТВИ

Рідна Школа:

На „Рідну Школу" прислали чеками за вересень в м. п. о. В. Гучко 1500, по 2000: А. Содомора, І. Шехович, М. О. Мочульські, д-р А. Стронціцький, о. А. Малиновський, о. Н. Прокопович, Л. Янкевич, о. В. Рудко, В. Долинський, о. Ю. Боберський, Кр. Консументів Народної Торговлі Олешичі, о. М. Осадца, В. Романюк, В. Камінський, о. Лисинецький, А. Калуський, о. Е. Моравський, о. І. Винницький, О. Хмілевський, д-р О. Ріпецький Н. Сандалович, о. В. Ардан, М. Лотоцинський, о. А. Федорук, д-р С. Мудрецький, о. І. Лабій, Д. Балакін, Геріно і Пушкар, Т. Грицай, Гузар і Фешак, І. Саламар, Чубаті, д-р І. Косс, Ю. Дудрович, о. І. Лятишевський, о. П. Городецький, В. Яворський, І. Бобовський, о. В. Медвідський, о. В. Андрухів, о. І. Григорович; по 3000: о. Е. Качмарський, С. Стеблецький, В. Гойдиш, о. І. Зачь, о. В. Мандрусяк, по 4000: І. Косочоцький, В. Левицький, Ю. Вариволя; по 5000: Д. Литвин, д-р О. Лебидович, В. Чуловський, П. Мельник, Селянська Кооператива Котиківка, У. П. Т. Збараж. С-ка Торговельна Ст. Самбір, Л. Посецький, Т-во Задаткове Комарно, Р. Заячківський; по 8000 о. д-р Т. Вергун, Г. Теплецький, о. І. Сеньківський, 1240 д-р М. Воробець 25.000, Госп. Торговля Угнів 1507, чит. „Просвіти" Монастириська 6 5, І. Посацька 150, Сп. Торговля Денисів 204, П. Костів 1650, М. Циган 2100, У. П. Т. Теребовля 8325, Уряд парох. Заличшівка 850, К. Рогожинський 10.500, І. Романюк 5100, о. Д. Сеньківський 97468, В. П. У. Підгайці 47470, о. В. Данилів 350, І. Жолобко 6350, о. О. Мартинків 30.860, о. О. Гайовський 3700, Кр. „Рідної Школи" в Збаражі 5526, о. А. Боднар 2300, М. Мацієвна 1200, Т-во „Надія" Куричинці 1169 і 1058, 50, о. І. Гринишин 280, кр. „Рідної Школи" Щирець 14600, д-р М. Косс, 10.000, Н. Сандалович 1100, О. Павлів 50, Д. Дідур 130, М. Буківна 320, Й. Старух 2100, О. Гоцька 6·90, зб. в українській таб. й Йозефові 6800, Торг. Нар. Дому Тисьменица 2435, чит. „Просвіти" Немилів 15.000, Дит. Амат. Кружок Тисьменица 2314, о. С. Іванчук 6050, Е. Кузьмакевна 41905, Сп. Торговля Денисів 1395, І. Самокишин, 3540, Нар. Торговля Мостиска 1720, чит. „Просвіти" Струсів 5245, В. Попадюк 10.000, Рибак 1000, Тилявський 500, Насальський 1000, Гулейчук 1000, зб. Яреми 5770, Г. Сидій 2935, зб. І. Пелиняк 9370, збірка С. Котовської 3280. М. Фриганюк зб. 7500, М. Томенчук 1300, чит. „Просвіти" Бишів 12505, Л. Кушнір 6950, чит. „Просвіти" Вісячка 150, І. Рачок зб. 4500, Г. Лисинецький 2500, о. В. Андрухів 700, о. В. Грегорчук 1000, Е. Гупаловський 1000, Т. Салагуб 1500, о. В. Купчинський 2000.

Голодній Україні.

На вкл. кн 13 380 „Дністер" зложили від 1. липня до 31. липня о. П. Курчаба Руда 8320, ур. парох. в Сянічку 8250, о. Єр. Хамчук Кійданці зб. 8183, о. М. Медвецький в Білій 8100, по 8000 о. М. Мокрівський Довгомостиска, С. Твердохліб Вербиця зб., Заверхність гром. Воля, Гр. Вовк-Достоки, о. В. Мандик від себе і парох. Плитинич, о. В. Плащовецький, церков з Борткова, Комітет Бітля 7811, Ур. пар. в Худиківцях 7740, о. І. Крайчак Будиличі 7578, о. А. Порубальський Делятин 7500, о. Теодор Савула Дмитровичі 7430, о. А. Михаліха Кропивник ст. 7010; по 7000: о. Т. Кутний Августівка, збірка з Новосілки заг., Трудовичі і Митулин, о. І. Лушишин Остаховичі, о. І. Скубиш Селиська 6900, гр. кат. ур. парох в Гаях 6900, ур. парох. Прошева 6809, гр. кат. ур. в Товстенькій 6773, о. Д. Вахняк в Сороках 6700, о. Ю. Гунецький Любеня 6700: по 6500: о. Щуровський Маркова, о. А. Козенко Подельщин, о. В. Стадник Іловче 6473, Парохіяне Ракоболт 6425, тов. епарх. „Поміч" Перемишль 6284, о. П. Неблак часть зб. в Липиці д. 6276; по 6000: о. А. Лонкевич Потутори, гром. Рихвальд, д-р Вохнянин, о. С. Крижановський Либохора, о. Гошевський Фельштин, З. Гжицький Довге, Н. Булейчук Новий Торг, Комітет Гусьне нижне 5767, о. В. Стеблецький 5760, о. Л. Яримович, Корничі 5728; по 5500: громада Монастириська, о. М. Антонишин Мальчиці збірка Мерщів Городок 5403, о. Курилас Жиравка 5302, збірка учит. неприн. такса за ісп. шк. Шашкевича 5220, гром. Глебівка зб. 5200, збірка Заболотці 5165, о. Коновалець Малехів зб. 5100, Евг. Левицький Підгайці зб. в церкві 5028, по 5000 Мин. Степанів Заболотці, Гр. Казанівський Трійця, д-р С. Бохенський Збараж. Церква Стрілиська Старі, о. С. Чижович Лужок дол., Діти Защикова і упр. М. Коновалець, Леон. Дзедзінський Львів, Степан Миколин Люх, І. Ортинський Збірка, о. А. Брамовський Волостків д-р С. Федак для акад., о. С. Добрянський Монастирець, о. І. Яворський Стрільбичі, М. Навроцький Семутова. Антін Нуд Чернелява, о. І. Пляцко Літина мала, Ф. Кузьмичова Львів, о. Петро Яцишин Репинка, 4861 о. Ю. Пяук Тернопіль, о. М. Горчинський Жидачів 4610, о. Д. Паланиця Пелинче 4600, по 4500 Церква у Вербові, тов. „Просвіта" в Козовій, Ур. Польонії з нагод. іменин Назарука, о. Т. Цегельський Струсів зб. 445, о. В. Дмитрасевич Ліско 4400, по 4281 збірка в Церкві Чернушовичі, Уряд Парох. Чернушовичі зб., 4265 П. Яремишин Скалат, 4225 Лука Гарматій Могильниця, 4250 о. М. Дуркот Боховат, 4100 Ур. Парох. у Виноградї, 4085 збірка в Стрентові.

Просвітня організаційний фонд Тов-ва „Просвіта".

751) чит. „Просвіта" в Скалі 2000 кличе: Семена, Мелимуку, Анатоля Яворового, Івана Яшишина, Івана Цигиньчука і А. Модного в Скалі; 752) о. М. Осадця в Ходачкові 2000; 753) С. Никифорак в Станиславові 2·0; 754) о. А. Навроцький в Викторові 2000 кличе: о. М. Білика в Скоморохах, о. С. Лежогубського в Свистільниках, о. В. Вінявського в Кутисках; 755) А. Мацьків в Стрілиських нових 1000 кличе: З. Баковську, Ксеньку Нізінкевич і Пелягію Скруг в Стрілиських нових; 756) С. Максимович в Бориславі 1000 кличе: О. Іванчука, інж. Шалевича і Т. Дуба — усіх в Бориславі; 757) о. К. Лотоцький в Литвинові 1000 кличе: о. Н. Селезінку в Янчині, о. В. Зелуцького в Белелуї і о. О. Гайдукевича в Носові; 758) М. Ковальський в Стрию 1000 кличе: А. Попелюка в Чорткові, О. Яківчика в Городенці і В. Масевича в Грималові; 759) д-р В. Електорович в Чорткові 1000 кличе. Яскулякову, Пігутову в Чорткові; 760) Ф. Гродський в Скалі 2000 кличе: І. Чорпіту, Г. Байлюка, Т. Раззова, М. Поліщукову в Скалі і С. Савчаківну в Копичинцях; 761) д-р М. Воробець 10.000 кличе: д-ра І. Сохацького, В. Павлусевича в Калуши і д-ра Р. Курбаса в Рожитові; 762) чит. „Просвіти в Бурдяківцях 1000; 763) Г. Чубатий в Лютовисках 1000 кличе: П. Будівну, І. Ганаса, В. Кобільника, о. М. Паславського, А. Свистуна в Лютовисках, Т. Яскуляка в Чорткові і д-ра Т. Коритовського в Яблонові; 764) Д. Гаврилюк в Звинячу 1000 кличе: п. Грошока, Й. Корбасюка в Полівцях, І. Дембіцького в Росохачи; 765) о. Ю. Левицький в Руському селі 1000; 766) М. Чубатівна в Юнашкові 1000 кличе: Г. Білоусову, Н. Коханівну в Сернках середних, М. Лусовичівну, М. Крайчиківну, П. Курилюкову в Бурштині, Т. Бардащевського в Настащині і С. Салика в Юнашкові; 768) чит. Черлів 1000 кличе: о. Салі, В. Згобу, Й. Цісельського в Чернієві, 769) М. Королюк в Чернієві 1000 кличе: М. Сарата, В. Данилюка, Д. Стефінина, О. Кіндрата в Чернієві; 770) чит. Сілець 1000 кличе: М. Пушку, С. Длову і М. Зізука в Сільци; 771) Петро Гелемей у Львові 1000 кличе: Й. Цибика і І. Мандюка у Львові; 772) М. Новосядлий у Вікні 1000 к. Кушніра, Г. Пилипова і Торговельну Спілку в Волкові; 773) В. Кордуба 2000 кличе: Д. Західного в Бережанах, д-ра Д. Насаду в Микулинцях і д-ра М. Рибака в Глинянах; 774) В. Кордуба в Бережанах 1000 кличе: о. Гаруха, о. Томовича в Вербові і о. Мігошького в Шибалині; 775) рад. В. Кордуба в Бережанах 1000, кличе: о. Кордубу в Бережанах, С. Кордубу в Саранчуках і о. Брилінського в Курянах, 776) В. Кордуба 4000 кличе: о. А. Гутковського в Бурштині, о. І. Коцюбу в Завалові, о. І. Токара в Підгайцях, Ю. Дудровича в Бурштині, М. Яримовича і А. Ловицьку в Підгайцях; 777) Ю. Кордубова в Бережанах

4000 кличе: Г. Івенцеву в Улянові, Н. Кучерову, І. Студенську у Львові; 778) Ю. Корлуба в Бережанах 2000 кличе: Ю. Шмериковського в Печеніжині, д-ра С. Старосольського у Львові, І. Содомору в Бокова; 779) П. Турковський в Вікні 1000; 780) М. Вахнюк в Красноїлі 2000 кличе: д-ра К. Трильовського у Відни, Л. Бачинського в Станиславові, О. Назарука в Ню Йорку; 781) І. Дорожинський в Угнові 1000; 782) М. Придаткевич в Кольбушовій 5000 кличе: О. Терлецького у Львові, А. Проскурницького в Мельцу, о. І. Собчака в Ходовичах; 782) о. І. Боженський в Красносельцях 1000; 783) О. Ванкевич в Збаражи 1000 кличе: Я. Трояківського і І. Бушяка в Підволочиськах; 784) Д. Казимира в Чорніеві 1000 кличе: О. Перепічку в Хохонові, П. Хомина в Кунашові, Т. Букатчука в Галичи, І. Красного в Залукві; 785) д-р Д. Сечик в Новім селі 4000 кличе: д-ра Г. Стецюка в Верешиці, С. Костецького в Токах, С. Григорощука в Підволочиськах; 786) Я. Бекирський в Розворянах 1000.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Комунікат У. П. Т.

До Усіх Кружків У. П. Т. в краю.

З огляду на те, що в дни 1. падолиста с. р. відбудеться Загальний З'їзд Тов-а, Головна Управа У. П. Т. взиває всі Кружки, щоби на підставі §. 47. статуту відбули Збори задля вибору відпоручників на З'їзд. На кождих 20 членів Кружка припадає один відпоручник з тим, що Кружок мусить мати найменше одного відпоручника.

Відпоручник не може мати більше, як дві повновласти.

Кождий відпоручник мусить бути заосмотрений легітимацією виданою Старшиною Кружка.

Порядок дневний подасть Головна Управа до відома в часописах. IX 2—3

Ширіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Вп. ОО. отаманів. епархіальні зволять оголосити: Хто повертаючи з відпусту в Зарваниці в день св. Петра і Павла, загубив в Біляницях 37.040 Мп., нехай зголоситься на постерунку держ. поліції в Біляницях пов. Бучач. 877 1—2

Субота, 21. X. 1922. СОКІЛЬСЬКИЙ ВЕЧІР з товариськими забавами і танцями уладжує Сокіл-Батько у власній салі при вул. Руській 20. 882 1—1

Вписи на фаховий двом'ясячний курс торговельний для усіх доступний при Торговельній Школі Тов. „Просвіта" у Львові вул. Корняктів ч. 1, приймаються щоденно від 10—11 рано, а в пятницю і суботу від 4—5 по пол. Наука почнеться 16. ц. м. о год. 6. по пол. — **Управа.** 878 1—3

Засідання Головного Виділу „Союза Українок" відбудеться в четвер, 12. ц. м., о год. 6. вечером в домівці Товариства. На порядку нарад: скликання Загальних Зборів і инші дуже важні справи, тому взиває ться всіх членів прибути безумовно на засідання. 873 2—2

Український Фонд военних вдовиць і сиріт. Приняті як члени-основателі (вкл. найменше 1.400 мп.): Д-р Ілля Салгуб, Львів (1.400 мп.); Іван Селишин, Львів (1.500 мп.); Роман Ковалів, Сянік (1.500 мп.); як члени спомагаючі (вкл. найменше 350 мп.): Василь Шевчук, Львів (500 мп.); Іван Левицький, Львів (500 мп.); Богдан Загайкевич, Ласківці (500 мп.); жертви зложили: Вікторія Білинська, Рогатин з жіночого фестину 6.565 мп., о. Райтеровський, Сороки, від парохіян 11.300 мп., Аматорський Кружок при „Бесіді" в Делятині 5.600 мп., „Світ Дитини", від передплатників збірка 23 371 мп., Український Запомоговий Комітет, Гемтремк, Міч., Америка 33-70 дол. (192 000 мп.), Український Червоний Хрест, Канада (через Вп. Остапа Луцького) 50 000 мк., Братство св. Стефана, Чікаго, Америка, 41.500 мп., „Народня Торговля", Львів з чистого зиску 1920 і 1921 р.: 30.000 мп. Всім названим Добродіям щиросердечне „Спасибі!". 884 1—1.

На „Рідну Школу" зложили п. Антін Матіка з Новосілок 2000 мп. і кличе на сю квоту пп. Емілію Туркевич з Ліска, Івашну Туркевич з Тустаньки і О. Левицького з Ременова. П. Микола Матіїв з Підгубець 1.000 мп. і кличе пп. Василя Кекуса учит. з Новосілки карл., Гриця Корчинського учит. в Угнові і чит. „Просвіти" в Підгубцях IX. 1—1

Максим Гнідець і Нуся Іванова повідомляють знакомих, що їх вінчання відбудеться дня 15. VII. ц. р. в церкві св. Юра у Львові. Місто повідомлень зложили замість 4.000 мк. на цілі „Взаімної Помочи Українського учительства". 886 1—1

Максим Гнідець зложив 1500 мп. на „Рідну Школу", як непринятий гонорар Всеч. о. Пшеворським адм. Любачів за оголошення оповідей, а 500 мп. від тов. Івана Луцейка учит. в Любачі камер. 886а 1—1

ПОДЯКА.

Страшна судьба постигла нашу родину. Дня 27. 9 умерла моя донька а наша сестра Марія НАЗАРКЕВИЧІВНА, старший почтовий офіцял в Тернополі. В цім страшнім горю не забули про нас добрі серця. Тож нехай буде нам вільно цею дорогою зложити Їм як найщирійшу подяку. В першу чергу клонимо голову перед Вп. Панством Денчуками, які до послідної хвилі були розрадою для Покійної. Не забудемо Вашого доброго серця і Ви, Вп. п. Стефане Городецький, з цих днів. Невисказано сердечно дякуємо Впп. о. Шамбеляну С. Городецькому деканови з Вербиловець за провід в похоронах а Впп. о. Курдикові, парохови а Рогатина і В. Демчукам сот. з Вербиловець за співучасть. Дякуємо сердечно за участь в похоронах Вп. пп. Гуртуловій, Мельниковій і Гриниковій, як делегатам Жіночої Громади" в Рогатині, як рівнож Вп. п. Мих. Угринови проф. української гімн. в Рогатині, як делегатови тої гімназії. Дякуємо сердечно і Вп. п. Начальникови почти і решті присутному урядництву. Щира подяка належиться від нас і Вп. п. Гуртулам і Пеліховським, Вп. пп. Березякові, Міленівій, Мишковській та решті Вп. Пань і Панів, які зволичали своєю присутністю цей сумний обряд та не пожалили свого труду та прибули в так неприязну погоду, щоб віддати послідну прислугу Покійній. Не забудемо ніколи великої прислуги, яку віддав Покійній хор академічної молодіжи з Рогатина, звеличавши похорон своїм чудовим співом. Вкінці дякуємо сердечно за участь Братству хлопців і дівчат та численно зібраним місцевим громадянам. Особна подяка належиться від нас ще Вам, Маринюю Челядин і Вашій Родині, Вам п. Третяк і Вам п. Борушевський, що оказали тільки зичливости для нас підчас хороби Покійної та що так щиро занялись її похоронами. Нехай Вам Всім згаданим Всевишній сторицею винагородить за Ваші труди та за Ваші добрі серця.

МАТИ І СЕСТРИ.

885 1—1

Дрібні оголошення.

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертачки, Гиблярки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружлячки, Віяди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Батурого 4. 1277б) 0—30

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпієнта, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 10—?

ВАПНО, цегли, дахівку, бляху, цемент. машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 9—20

ПОШУКУЄТЬСЯ доброго столяра неженатого до робіт столярських, меблевих і т. п. за винагородженням після умови. Харч і помешкання на місці. Свідоцтва пожадані. Вголошення приймає будинчий Козачок, Знесіння ч. 103. Кольонія коло Львова. 827 5—5

КОНЦІПІЄНТА і СОЛІЦИТАТОРА потребує адвокат Д-р Стефан Мудрецький в Товстім місті, повіт Залішики. Неприняті оферти остануть без відповіди. 855 3—3

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для ученици з III. кл. гімн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і услівя листовно. Надісланство Осіяни к. Делятина. 860 2—5

НОТАР в Богородчанах прийме солицитатора вробленого в справах спадкових. 861 2—3

ПОШУКУЄТЬСЯ до помочі урядника лісового; самодільного майстра шляхів (Rahnmeister) і бухгальтера до провадження канцелярії, инш в німецькій мові. Зголошення найдальше до 15/X. слати на адресу: Т. Чабан, Душатин п. Команьча. 874 2—2

СКЛАД НОТ Р. Мотковича 11, бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 879 1—4

ВИЇЖДЖАЮ на кількамісячний побут до Сполучених Держав пів. Америки. — Приймаю безінтересовно всякі повучення. Адресувати: Володимир Юрковський, Народна Гостинниця, Коснюшка 1, Львів. 881 1—4

200 КІРЦІВ картофель а 6.000 мп. на продаж. Ласкаві зголошення під „Господар" до Адм. „Діла". 887 1—1

ПРИЙМУ лекцію в місті або на селі з нищих кляс гімн.-реальн. Вчу добре по французьки, пропажу хор. — Ласкаві зголошення під „Доктор" в Адм. „Діла". 857а 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 22-?

СУКНА на покриття футер, — ВОВНИ і КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли, **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цвйги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма 856 3—6

Й. ЦВЕРДЛІНГ і Л. В ЕНІЕС

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Погір на фірму і число дому!!!

::Фабрики шоколяди і цукорок в::

880 **забезпечається у станіоль і цинфолію у фірми** 1—3

„СПАРТ", Львів, Коснюшка 6. Телеф. 709.

СКЛАД ОБУВИ ЕДМУНД ЛЯВБ

Львів, Ягайлонська 15.

поручає обуву найліпшої марки по XXIV. **уміркованих цінах.** 1—5

Вже надійшли загранічні новости мужеської і діточої конфекції. — Величавий XXIV. **вибір РАҐЛЯНІВ, ФУТЕР, ПОДОРОЖНИХ БУНД.** 1—2

Спеціяльність: скіряні куртки і плащі.

ЯКУБ ФЕРШЛЯЙСЕР, першорядний магазин мужеських і діточих убрань, **Львів, площа Галицька ч. 2.**

ЦЕРКВИ

будинки, млини, доми, фабрики, камяниці і т. д XVI. 10—20

проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: ::

БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ

„УБУС"

(Український Будівельний Союз)

ЛЬВІВ, вул. Оссолінських ч. 6.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 10. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ IV.** найславнішого фільмового архітвору американської фабрики, на підставі Данила Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **В КИГТЯХ ПІВАТІВ.**

За редакцію відповідає **Володимир Целевич.** З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 34 (9.865). Львів, пятниця 13. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ:
Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 12. жовтня 1922.

Два табори. Виборча кампанія в Польщі з кождим днем, чим близче до виборів, починає розгорятися, заострюватися. Газети переповнені покликами і закликами. відозвами, поклонами і заклятями в сторону виборців і проклонами на адресу противників. На мурах міст відбивають ріжними барвами виборчі відозви. Агітарори мають велике жниво, прийшов їх час. Знак, що Польща находиться в періоді розпорядження, великих надій і ще більших страхіть від висліду виборів.

Тільки в Галичині панує за вийнятком більших міст, польсько-жидівських скупчень і осередків, майже гробова тишина. Серед цеї тиші час від часу пронесеться глухий стогін, що добувається з тюрем і казаматів, а зрештою тихо. По деяких селах, правда, швендаються деякі гієни польських людовців і їх форналі-наймити, але це не має ніякого значіння, не впливає зовсім на зміну фізіономії краю. Правда й те, що поруч цих гієн ще швендаються й екзекутники, які стягають контрибуцію від тих, що — не уважаючи себе польськими горожанами і не вміючи читати й писати по польськи, т. зн. не відповідаючи двом основним вимогам польської виборчої ординації, відмовляються від почести засідати в польських виборчих комісіях. Дивлячися на все те, зовсім слушно кажуть наші селяне: Передтим били нас і карали за політику, за те, що ми інтересувалися політикою, а тепер карають нас за те, що ми не хочемо займатися політикою. І будь тут мудрим! — Справді, і будь тут мудрим. Одначе — як небудь маються справи — вибори в Галичині не матимуть ніякого значіння, що зрештою виразно зазначив п. Нарутовічеви англійський амбасадор іменем свого уряду. Тому ми на цю забаганку й забаву не будемо тут звертати ніякої уваги.

Але вертаймо до теми. При недалеких виборах зітруться в Польщі два табори, реакційно-шовіністично анексіоністично-правий і шовіністично - анексіоністично - quasi -поступово-лівий. До завзятої боротьби прийде між правою і лівою реакцією.

Було би наівним думати, що у відношенню до Українців чи инших „інородціа" одні або другі мають инші програми. Бо одні й другі йдуть на знищення Українців, на експльоатацію їх земель. Правиця під проводом ендеків хоче перевести кольонізацію в Галичині й на Волині польським елементом, і лівиця бажає того самого, називаючи кольонізацію „осадництвом". Ріжниця повстає тільки на точці осіб, а саме, чи українську землю мають одержати сторонники був. „Брістолю", чи „Бельведеру". Правиця хоче анекс і Східної Галичини, і лівиця хоче того самого. Перша в інтересі польської буржуазії, ксьондзів, шовіністичної бюрократії і дідичів, — друга в інтересі людовцевих духів, здемобілізованих легіонерів і польського робітництва, а оба табори ще й в інтересі польської держави, польського буджету і польського торгового білянсу. Зрештою, можна завважити, як оба табори поділилися панованням на західно-українських землях: правиця з „Організаціями народовими" панує в Галичині, лівиця з „Радами людовими", соціялістичним „Банком людовим" в Кремінці і „Визволенем" — на Волині. „Креси" — без огляду на правно державний характер поодиноких українських земель є для одних і других дійною коровою.

Під тим оглядом нема ріжниці між обома таборами. Всі вони одним миром мазані.

Але все таки між ними є помітні ріжниці і то головно в сфері закордонної політики та оцінки передових індивідуальностей в Польщі. Правиця намагається звязати долю польської держави з Францією, лівиця хоче вести відносно сусідів більш „еласиу" політику, політику вільної руки. Правиця бажає без церемонії анексії всіх земель між лінією Кѣрзона і лінією рижського трактату, щоби затіснити державні границі, перетикати їх густими польськими кольоніями, при помочі школи і косцьола та всіми російсько-пруськими засобами „асимілювати" опірних „інородців". Лівиця не вдоволяється навіть лінією рижського трактату, перед нею стає марево російсько-німецьких кліщів. Тому вона пнеться ще далі на схід поширити експльоатаційний терен, відсунути як найдалі від своєї етнографічно-національної території неминучість будучої війни і знищення. До цеї праці, до оборони Польщі слід запрягти инших: Українців і Білорусинів, як колись українських козаків. „Асиміляція" теж становить програму лівиці, лиш не така нагла, приспішена. Тому то деякі провідні мужі лівиці здобуваються деколи на нешкідливі до нас „симпатії".

Виборча акція в розгоні. Правицею кермує сам Роман Дмовскі, лівиця остає під командою „Бельведеру", а властиво п. Ашкенази, головного промотора польської закордонної політики. На виборчу акцію правиці дали гроші дідичі і промислові капіталісти; лівиця мусить вдоволятися охлапами з державного скарбу і зі складок.

Хто побідить?

В минулому соймі оба табори були рівно сильні. Тепер лівиця вже наперед втішається побідою. Одначе то ще велике питання. В такім політично незрілім громадянстві, як польське, важко пророчити побіду. Одначе не улягає сумніву, що для „інородціа", а головно галицьких Українців булоб краще, колиб побідила правиця. Бо вона своєю політикою варварського гнету і безпардонної екстермінації довелаб скорше до висвітлення ситуації і прочищення атмосфери.

В суботу, дня 14. ц. м.
ВЕЧЕРИНЦІ СМОТРИКІВ
НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
в салях „Української Бесіди"
XXI („Нар. Дім"). 2—3
Початок о годині 8. вечером.

У виборчому круговороті.

(Лист з Волині.)

Вибори на Волині до польського сойму й сенату по пляну сучасних можновладців мали показати широкому світови, що Волинь — як і взагалі „креси" — є „польською землею". Тоді, як на Холмщині при поділі на виборчі округи послуговувалися „новітньою польською геометрією" (напр. бачимо там такі округи: повіти з польським населенням — Люблин і Любартів та з українською більшістю Холм разом творять одну виборчу округу, де звичайно Українці опинилися в зникаючій меншости й не мають, здавалося би, спромоги вибрати хоч би одного посла), на Волині подібної геометрії вживається з ще більшою віртуозністю. З тією лише ріжницею, що „польська геометрія" при викроюванню виборчих округів ніяк не могла бути пристосована. За те на Волині ужито її при поділі теренів на виборчі обводи.

Щоби зясувати всі ті шахрайства, що мали місце при викроюванню обводів голосування, дозволю собі торкнутися виборчої ординації до сойму й сенату. Арт. 12. того виборчого закону, що має на увазі поділ виборчих округів на так звані „obwody głosowania", в цілях — аби всі виборці мали спромогу скористати з права вибирання посла — застерігає таке:

1) żeby żaden obwód nie liczył więcej, aniżeli 3000 mieszkańców;

2) żeby żaden wyborca nie miał z mieszkania dalej do lokalu wyborczego aniżeli 6 klm.

Так наказує закон (ми навели дотичні постанови в польській мові, щоби не закидували нам тенденційности перекладу), в дійсности ми бачимо цілком инше. Всюди на Волині, особливо вже на Поліссю — виборчі обводи страшенно великі. Хоч виборчий закон і виразно каже, що кожний обвід не повинен налічувати більше трьох тисяч мешканців (не виборців, але мешканців взагалі!), проте панове „стану посідання" мають на увазі лише кількість виборців, яких до речі перепущено крізь польське сито. Як інформував нас на повітовому зїзді в Ковлі представник від Новодворської громади, ті села, що налічують поверх двіста господарів (тоб-то родин) завдяки польським махінаціям мають заледви двайцять виборців.

Для прикладу візьмім повіт Луцьк, адміністративний центр з „українофілом" воєводою п. Міцкевичем. Шахрайства там здавалось би й не повинно бути... Ось погляньмо на перші стрічні два сумежні виборчі обводи: Доросині й Бабє. До обводу Доросині прилучено село Тристень, яке знаходиться на віддалі восьми кільометрів від Доросинь і всього на-всього чотири кільометри від Бабя. До обводу ж Бабє прилучено село Немир, що находиться від Бабя на віддалі дванайцяти кільометрів і лишень в двох кільометрах від Доросинь...

З приводу такого шахрайського поділу виборчих округів на обводи — було сила-силенна скарг. Але чи виправлені ті „помилки" не відомо й доси. Цим воістину „соломонівським" викроюванням виборчих обводів убивається двох зайців зразу. Поперше — volens nolens завдяки тому серед нашого селянства мусить бути байдужість до виборів (маємо відомости, що на менш залюднених обшарах, між р. р. Стоход-Припять, там деякі села лежать на віддаль 20—30 верстов від обводу, й тут мало хто вже скористає з виборчого права!), адже кому охота до виборчої урни дибати дванайцять кільометрів, як от в наведеному вище прикладові з села Немір до Бабя, коли тут під боком у селі Доросині маєш обвод!...

Коли до всього того, додати ще й поліційний терор (відібрання агітаційної літератури, включно аж до арештовувань українських наших агітаторів) та розпаношення польських бойвок, а в рівній мірі й баламучення нашого люду ріжними польськими навіть соціялістичними агітаторами, — то виходить, що під оглядом перепровадження виборів становище наше більш аніж розпучливе. Тим більше, що за польські гроші утворюється немало українських угруповань, як ото партія „отамана" Оскілка, якісь Українські Народні Єднання (Унє), та й православний український епископ Волині тепер явно йде на наліагачі у Поляків. „Перший український епископ" на Волині, Діонізій до „строптивих" попів, підчас переведення виборів до сейму й сенату — вживає чисто поліцейських методів: без усякої причини звільнені священники о. Відибіда на Ковельщині й о. Вербицький з м. Горохова. Ходить поголоска, що вони позбулися парохій єдино через симпатизування „блоку національних меншостей"...

Виходить, що блок той є — велика сила... Так. Завдяки блокови навіть виборчі округа — Люблин, Холм і Любартів — матиме посла Українця. Всюди по виборчих округах з українським населенням чоловіі місця по окружним списках займають Українці!...

Підшепти польські, щоби розбити блок — казкою про запродання Жидам та Німцям — не дали

Пр. 330/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 28. (9.859) з дня 6. жовтня 1922. під наголовками 1) „Польські вибори і Сх. Галичина" в уступах слідуючих а) підзаголовок перший на сторові 3-тій, б) уступ між словами „удекшену задачу" і „не уратує ситуації". 2) В рубриці „Тернопільський Вістник" артикул записаний „Нові благодати" в цілости містить в собі єство ад 1 а проступку з § 305 з. к., ад 1 б і 2 злочину з § 65а з. к. узнав доконану 5. жовтня конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив—безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 7. жовтня 1922. (Підпис нечитний.)

жадних наслідків. Так само й безуспішні є тепер поради польських соціялістів (звичайно такі поради мають місце після того, як соціялісти з людовцями дістали тут облизня) про збереження чистоти українського (чисто національного!) соціялістичного фронту. Нарада українського народнього комітету Волині спільно з представниками від повітових виборчих округів (ці збори відбулися 2. жовтня в Луцьку) показала, що Волиняк є здібним проявити maximum національно-політичної мудрости. На тих останніх зборах визнано було, відкинувши всяку партійність та соціяльну нерівність, чолові місця по всім тром виборчим округам Волині дати особам з вищою освітою з бездоганним доси громадсько-політичним стажем. Перші місця по спискам „бльоку національних меншостей" у всіх трьох округах Волині займають такі особи: д р Пирогів з Ковля, адвокат Підгірський з Луцька і дрібний землевласник (по освіті правник) Козубський з Кременецького повіту.

Тут ес-ери Волині свідомо поступили, бо визнають за більш доцільне післати в сойм поміщика Козубського, по партійности ес-дека: з тим звичайно, коли нам, зважаючи на нечувані ніде більш у світі крутійства виборчі, не пощастить здобути більше мандатів, то хай краще поза соймом позістануться наші партійні товариші. Адже в гущі селянства ес-ер пролєтар зможе більше зробити, аж ес-дек поміщик. Тодіж як праця другого більш продуктивною — чи то під зглядом національно українським, чи й під соціяльним — буде в польському соймі, ніж серед мас селянських. Тим більше, що й участь наша в польському соймі — куда змушені єсьмо ми Волиняки посилати обранців своїх з крайньої необхідности — ні для кого для нас не є честь чи шана...

Сподіваємось проте, що ані „український" епископ Діонізій, ані авантурник „отаман" Оскілко, ані таємниче „Унє" не спричиниться до польської побіди. Коли всілякими шахрайствами та терором-насильствами Поляки й спроможуться на побіду, то булаб це Піргова перемога. — *Марко Луцкевич.*

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Яка наука в українських школах?

Пишучи тут про українські школи маю тільки на думці ті школи, що стоять на удержанню краю і підчинені у всьому польській шкільній владі. Називаємо їх також школами з українською викладовою мовою. Направду повинні сі школи носити наскрізь національний український характер. Українська мова і історія, географія і природа України повинні становити головний осередок виховання і навчання. Учительські сили повинні бути тільки української народности. Сього домагається не тільки здоровий розум і педагогічні засади. Також зі становища правного Галичини і на підставі міжнароднього права, Сх. Галичина не приналежна до Польщі і тут не вільно уживати школи яко засобу для поширення польської державности.

Недавно тому попали нам у руки дві картки шкільного зошиту, котрими в якійсь крамниці обвинув крамар проданий товар. Картки сі походять з села Н., долинського повіту, села чисто українського, в якому на підставі урядової статистики на 1462 душ українського населення зголосило всього 49 свою польськість. (У тому селі 27 Жидів, котрих певно вписано яко Поляків). Находимо там задачу шкільну ч. 4. з дня 30. жовтня 1921, яку наводимо дослівно: „Як називається край в котрім мешкаємо? В склад якої держави входить Малопольща? Як називає ся головне місто Польщі? Над якою рікою лежить Варшава? Як називає ся Начальник держави і де мешкає? — Виріб. — Край в котрім мешкаємо називає ся Малопольща. Малопольща входить в склад держави Польскої. Головне місто (тут поправка учителя: Польщі) називає ся Варшава. Варшава лежить над рікою Вислою. Начальник держави називає ся Йосиф Пілсудский, мешкає в Варшаві". — Автор задачі одержав ноту: „Добре".

Такими встрикуваннями впоюється отрую в душі українських дітей. Але на сьому не кінець. Як доходять нас вісти, повітові інспектори (скрізь Поляки) цілою силою настоюють на це, щоби польська мова, польська історія були головними предметами науки в українських школах. При своїх візитаціях на ніщо инше не звертають уваги, а тільки на се, чи учительство доволі успішно працює у тому напрямі. Що ця робота безвпинно йде, що вона становить головну суть навчання в українських школах, про це подбають напевно накинені тут польські учительські сили. А вже прямо шілі оргії відбуваються з наукою польських гимнів і инших патріотичних пісеньок у роді „Не дами семі" і т. д. Під цим оглядом українські батьки й мами повинні забрати слово. Їм не повинно і не сміє бути байдуже, чого учать їхніх дітей. Вони мусять берегти як ока в голові, дорогі серця і душі власних дітей. Їм не може бути рівнодушне, які слова виговорює їхня дитина, які пісні вилітають з уст дітей. Діти це також українські громадяне. І там, де старші не можуть впрост говорити, там нехай заговорять діти. Бо коли сього не научимо наших дітей, то каміння після руїни заговорить, але воно буде говорити про невольничий дух батьків, які не уміли оберегти як слід сердець і чистих душ українських дітей.

Таке діється в українських школах. Щож говорити тоді про всі ті школи, до котрих ходять головно українські діти, а які перемінено з українських на польські. В слід нашого рахунку маємо таких дітей тепер коло 200.000. Можна уявити собі, які форми мусить прибирати там усе, що польське. І тому не подивуємося, що українські батьки радше не посилають своїх дітей до такої школи, ніж щоби мали дивитися на те, як там збавляють душу їхньої дитини.

Але непосилання до школи — це не є засіб боротьби. Те, що дитина не ходить до школи, відібється на ній самій, відібється на народі, коли серед нього зростатиме число неграмотних. Нашою неграмотністю, спричиненою польською шкільною господаркою, побивали нас Поляки перед цілим культурним світом. Виказуючи велике число неграмотних у нас, заявляли, що наша неграмотність є вислідом нашої неохоти до науки й знання. Непосилати дітей до школи — це тільки вислід охоронити себе від лихого впливу. Але тут треба здобувати позиції, треба будувати, хоч би навіть серед дуже несприятливих умов.

Перше всього вільно позволити на те, щоби перемінa викладової мови відбувалася безкарно і без протесту. На це є часописи, на це протести перед відповідальними чинниками. Зібраний матеріял про всі надужиття на полі шкільництва дійде рішучо до відома заграници. Але треба сей матеріял мати в руках. А заграниця має дуже добре вухо до таких справ, як школа й виховання. Сьогодня шанують скрізь у світі право до науки на рідній мові і серед Негрів. А коли сьогодня відбирають таке право великому культурному народови, то воно не полишиться без наслідків. Рішуча постава нашого громадянства осягне свій успіх. Не вільно промовчувати найменшого факту. Усе належить записати до чорної книги, чи кривавої книги, бо тільки таким чином покажемо, як дуже сторожкі ми на справи нашої школи.

Протестуючи й подаючи до загального відома всякі надужиття, не вичерпуємо ще усієї роботи. Скажемо тут одно. Багато українських учительчьких сил пішло на чужину, в далеку Польщу, аби там учити польських дітей. І вони — зовсім певно — сповнюють льояльно свою службу. А вже цілком певно не роблять ніщо таке, що могло би визивати польське населення. Вони чують, що попали у чуже море. Ніякої помочі від населення не дістають. Навпаки, переносять тільки докори й шикани мимо сього, що не пішли на чужину з доброї волі, але задля куска сухого хліба, котрого відмовлено їм на рідній землі. А у нас? У нас противно, Ми й у себе чуємо себе як чужі, а чужина почуває себе як в дома. Здається на питання, хто винен, легко відповісти.

Далі треба безумовно подбати про науку дітей в рідній мові. Рішучо можемо сказати, що кожда громада є в силі устроїтися так, аби мати своїх учителів для своїх дітей. Чи це буде приватна школа, чи це буде приватна наука, то тут громада за громадсю мусить повстати і мусить поставити на своїм. Нехай замикають, нехай карають, а таки за право до науки треба постояти. Можливо, що варварство візьме хвилево верх, але народ му-

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

ЛИСТ З ПАРИЖА.

В Поліції.

Перша і остання знайомість, яку робить чужинець в країні европейської культури, є знайомість з поліцією. В деяких країнах поліція не домагається від чужинця перших офіціяльних відвідин, бо знайомиться з ним сама. Деякі люде ненавидять до глибини душі офіціяльности та формальности, а чутлива поліція розуміючи це, воліє сама перевірити те, що є таке чесне — як людське імення — і таке невинне — як місце уродження.

Надто мало романтичне життя не дало мені, на жаль, змоги переконатися, наскільки французька поліція є пронизувата, небезпечна і неприємна. Зрештою, не зовсім безпечно і приємно є знайомитись з життям людини, якої одинокою професією є зацікавлення вашим приватним життям, хоча ви не є з нею знайомі. Ми маємо деяку симпатію для звеличуваних літературою детективів, себто для тайної поліції. Одначе для цієї щирої і нетаємної особи, яка стоїть цілий день на середині вулиці замісць памятника, ми маємо щось з погорди і щось з остраху: погорди супроти людини, яка є предметом, і остраху супроти предмету, який нераз ворушиться. Симпатія для детективів є стара як діточі казки, а ненависть до поліції є стара як умовність суспільнних форм.

Порівнання ролі, яку відгриває в суспільности поліцай як авторітет, може бути прегарно перевірене на французькім і російськім театрі. Префект поліції виступає в уяві французького громадянина як весело-добряча постать, часто джентельмен, який почуває себе погано в своїй смішній професії. Почування своєрідної ніяковости звязане у пересічного Словянина із згуком „поліція" належить до таких неприємних зворушень, що дехто з нас воліє блукати пів години, шукаючи невідомої вулиці, ніж звернутися до чемного французького поліцая, який є захоплений, що може говорити.

Пригадую собі, як перед війною приїхала в Париж дружина одного російського революціонера. На другий день подають їй листок, на якому треба було вписати своє прізвище, щоб на цій підставі одержати поліційну посвідку. Жінку наче жаром всипало:

— Тьфу, яка гидота! і це називається республика! Їду звідсіля до свобідної країни. Яке хто має право питати мене, хто я така і звідкіля? Не підпишу, протестую!

А один з моїх товаришів Французів, який перед війною вибрався до Росії, був так само обурений, коли на кордоні домагалися від нього, щоб він виповнив вільне місце „релігія". Він зробив велику риску.

— „Нельзя". Мусите вписати Вашу релігію.

— Я-ж не був ніколи членом ніякої церкви і не належу до ніякої віри. У Франції це не є обовязкове, розумієте? А в що я вірю приватно, це моя особиста справа...

Для революціонерів, які ціле життя жили інкогніто, їх дійсне прізвище займало таке саме місце, як у цього Француза релігія.

Кожний з нас мав нагоду бачити або навіть брати участь в стихійному явищі, коли юрба людей на улиці стає в обороні „цивільного" проти поліцая, навіть коли діло йде про арешт підзорливого голодранця. Ми не любимо виявлення ні офіціяльної сили, ні авторитету основаних на формальности. Ми бажали би, щоби поліцай мав право арештувати злочинця щойно тоді, коли він є від нього фізично сильнійший, або колиб міг йому доказати словами: чому він має право це зробити на підставі законів вищої моралі.

Вам мабуть відомо, що перший авторітет, який нищить революція — це поліція, а перший, який вона ставить на цьому місці це — поліція. І революційна поліція, коли перестає стежити за порядком на підставі формальних законів, перестає бути поліцією, а стає революціонером і існує так само формально як лад, який влучно називається революційним.

Сучасна французька поліція має чимало клопоту з чужинцями. Вільсон привіз в Париж своїх 14 пунктів, які дозволяють усім самовизначуватися; не вирішивши ні етнографічних, ні історичних, ні пацифістичних меж для старих та нових народів, полишив усі нові сумніви старій поліції і новим підданим. У Франції поняття національности є тотож не з „підданством", державною приналежністю, і тому на квітках поліційного мельдунку існує лише одна означка „національність". Поліція мало цікавиться проблемом національности: для неї важливо знати, до якого державного представництва треба звертатися на випадок неприємного конфлікту з чужим добродієм. Одначе нові національности протестують: вони вели війну і революцію за те, щоб скинути з себе неприємні державні фірми і не хотять розуміти консервативних, практичних звичок поліційного уряодування. І французька поліція не може зрозуміти, що Мирова Конференція працювала над розясненням державних і національних питань, аж ось можна вродитися в Галичині, себто бути австрійським підданим, жити чотири роки в Ню Йорку і чотири роки в Київі і не бути ще ні американським, ні російським, ні польським підданим, а тому заявлятись українським підданим в імя проголошеного в Парижі принципу самовизначення.

Я перестав дивуватися консервативизмови французької поліції, коли один наш роздратований історик доказував мені, що я повинен вписувати свою національність в її західно-европейському розумінню, себто не українську, а галицьку. Коли я звернув йому увагу, що нема

сить побідити, стоючи за слушну справу.

А вже перше всього обовязком є, щоби спільними силами допомогти перше всього до основання приватних українських шкіл у всіх містах і місточках, а далі у всіх більших громадах, а вкінці всюди там, де перемінено насильно викладову мову. Тут праця ще лекша. Треба тільки троха почуття жертвенности на школи. Вже добрих півтора десятка літ поширюємо сей клич жертвенности на школи й культурні установи. А як далеко ще воно до сього, аби кождий почував на собі усю відповідальність за невиповнення сього обовязку. Страшний стогін української школи мусить розійтися по краю вічевим дзвоном. Це сьогодня чуємо часто, як при покликах до жертв на школи, наші люде говорять, що „моя дитина не ходить до школи, тому не буду давати на школи". Але доля твоєї дитини, чоловіче, не буде инша, як доля нас усіх. Долю твоєї дитини збудують всі инші діти, і що його зусиллями усіх прийде повне право на наше свобідне життя.

Ще раз на закінчення повторимо загально відомий аксіом: „Кождий нарід має таку долю, яку сам собі заслужив!" Так і наша доля заслужена нами. Від нас залежить, чи і як вона зміниться. Ми віримо, що ми рішучо не пропадемо, що ми вийдемо переможцями у тій страшній затяжній боротбі. Важне одначе це, щоби хвилі побіди не відсувати як найдальше. Сильний, однофронтовий виступ цілого народу у всіх проявах національного, політичного й суспільного життя, приблизить з одного боку хвилю побіди, з другого боку зменшить наші жертви до найдальших меж. А загальна всенародня жертвенність на школи є дуже важним звеном у наших змаганнях!

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Велика Україна.

Новий голод.

„Красний Ніколаєв" друкує резолюцію виконкома миколаївської губернії, в якій визнається, що миколаївська губернія й в цім році переживає неурожай й що мешканцям губернії доведеться пережити ще один р'к голодних мук.

Безмитний імпорт.

Український совнарком дозволив в цілях піднесення сільського господарства безмитний привоз моторів. В ближчому часі сподіваються прибуття партії американських моторів.

Совітські репресії.

Остатні масові арешти поміж членами повстанських організацій досягли по совітським даним числа 2000 чоловік. Репресії, а також мобілізація 1901 року викликала серед людности загальне пригнічення. Інтелігентів в мобілізованому річникові большевики направляють в Сибір, а селян до Ростова на Дону. Поміж галицькою еміграцією на Україні продовжується організаційна робота і антипольська агітація. Видано брошуру, яка містить список Українців, що сидять по польських тюрмах. Цей список має кілька тисяч назвищ. (A. W.)

„Необходимости нет".

Харківські „Вісти" (ч. 198) повідомляють: до одеського відділу соціяльного виховання звернулось товариство української пролетарської культури заснувати в Одесі українську школу. Відділ російського мовою відповів так:

„З огляду на те, що трудова людність одеської губернії знаходиться в повітах, а в місті Одесі є лише дрібно-буржуазний елемент, інструкторіят відділу соціяльного виховання постановив, що українські школи можуть бути засновані в повіті, в містіж Одесі для робітничої людности в них „необхадімости нет" (нема потреби)".

„Продподаток".

Усі совітські часописи переповнені вістками і статтями про „продналог", себто харчевий податок, яким знову ущасливлено все селянство. М. и. читаємо там про Чернигівщину таке: „Для найуспішнійшого переведення продподаткової кампанії у всіх повітах на Чернигівщині організують продподаткові тройки".

Були ріжні системи насильного злупства з селян їхнього добра. „Тройка" — це якийсь новий винахід.

Періпетії „комуни".

Фактично існуюча приватна земельна власність переходить на Україні що-раз нові формальні трансформації. Останні відомости кажуть про „закріплення землі за селянами на 9 років", — і то чогось не всюди, а у деяких лише повітах, пр. Чернигівському. В звязку з цією замітною читаємо: „Населення сіл за винятком куркулів ставиться співчуваюче до закріплення. Куркулі незадоволені зменшенням їх уділів".

Знаючи, кого большевики називають „куркулями" та що значить на офіціяльній мові „незадоволення" селян, — можемо з певністю говорити про нові сільськ розрухи і повстання в звязку з новою „земельною реформою".

Кремінчукщина.

Харківські „Вісти Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету" подають таку вістку з кремінчугського повіту:

„Спекулянти в губернії поширюють чутки про майбутнє ніби то величезне оподаткування худоби. В деяких місцях селяне далися на провокацію і почали інтенсивно сподувати худобу. Радянські органи вжили заходів для боротьби з спекуляцією".

Значить — усе по старому...

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

З Волині.

Дефензива при виборчій праці.

„Słowo Polskie" подає: Найшлися політичні приятелі начальника держави в діючій армії, проводирі П. О. В. й разом з тим офіцери другого виділу беруть жваву участь у виборчій агітації на східніх кресах, особливо на Волині. Виступають вони по мандатам так званого „Державного кресового обєднання", спираючись головним чином на пястовцях. Яко головні агітатори й кандидати на послів виступають: полк. Полякевич (II. від.), полк. Медосіньскі (II. від.), майор Морозовскі, майор Славек (II. вид.), кап. Ульріх, ксьондз Токаржевскі (особистий духов. нач. держ.), полк. Пасхальскі, майор Декчод, Чарноцкі (відомий діяч П. О. В.) і инші. Вони виступають в військових мундурах й користають з відпусток та мають безплатні залізничі білєти.

Бойкот польської школи.

У місточку Турійськ, ковельського повіту, у свій час закрито українську школу й натомість навязано людности польську „сьомиклясуфку". Цю польську школу тепер людність бойкотує.

Таксамо бойкотується польську школу й в селі Штунь, любомльського повіту. Дві вчительки Польки дарма побирають платню.

„Благодать" зіпсувала.

Повідомляють, що український вікарний єпископ Олексій, який у часі свого побування ще (як священик на призвіще Громадський, сам а Холмщини) у церкві послугувався українською мовою, тепер, коли селяне просять його забрати з парохії кацапа й дати священика Україніа, бо в противному випадку люде замкнуть церкву — загрожує, що нашле до того села польських жандармів.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

„Селянсько-радикальна партія".

Іспас біля Коломиї — центром партії — „Радикальний Голос". — „Радикальний дуб".

От невидальщина! В столиці, де резидує такий інтелектуальний велитень, як Павло Лаврук, в преславному селі Іспасі, створено організаційний центр „Селянсько радикальної партії".

Село Іспас колись було одним з найкращих сіл Коломийщини. Освітньо-організаційна і економічна праця тамошнього пароха (пок. о. Балицького) довела до того, що розпарцельовано в селі дворський обшар, пущено в рух громадський млин, положення села економічно поліпшилося, просвіта зросла, багато інтелігенції вийшло з Іспаса. Були там й інтелігентні селянські бесідники, як Михайло Лаврук і Петрук. Та вплив недоварених радикалів (а не радикалів правдивих!), зайва й шкідлива боротьба з попівством, проводжена при помочі наклепів, видумок і насмішок, війна між читальнями „Народньої Спілки" і „Просвіти", використовування всіх засобів, щоби тільки світити блудним, проминаючим огником на верху і инші зявища, про котрі тимчасом хочемо промовчати, довели велике село до повної деморалізації. Вже до війни, йдучи понад Прутом до Іспаса, можна було стрінути гуртки парубків, що завзято віддавалися картяному газардови. Бійки, крики і ворожнеча перевернули село горі дном. Наслідок того такий, що сьогодня Іспас — на сором цілої округи — стає осередком розкладової акції серед покутського селянства.

Дня 8. ц. м. появився й орган п. Павла Лаврука „Радикальний Голос", — „політично-економічний і просвітний тижневик, присвячений справам Селянсько-Радикальної Партії". Редакція й адміністрація цього маленького свистка міститься в Іспасі, „в домі бувшого посла Павла Лаврука". За редакцію відповідає син п. бувшого посла Николя Лаврук. Виходило би з того, що редакцією займаються батько і син, і для прославлення свого роду заснували собі чисто родинну партію.

В записці від редакції пишеться, що „по великих трудах удалося нам зібрати між свідомійшим селянством на перший початок" гроші, одначе не подається виказу жертводавців на пресовий фонд, як це робить кожда газета. Видко, що п. Павло Лаврук і його син встидаються назвати тих „свідомих селян". Мабуть вони ходять в сурдутах і говорять тільки в ряди годи дуже поганою українською мовою.

В другій статті „Товариші!" ось як реклямує себе рідня Лаврука: „Проти нас йдуть збитою лавою всякі перекинчики, хруні, свідомі і не свідомі зрадники селянських інтересів. Одні кажуть нам: „терпи хлопе, а спасення буде на небесіх!" Другі знова удають великих Українців та Гайдамаків, належать до народних (?!) комітетів і ніби оббираються за оборонця наших селянських справ, а в дійсности боронять інтересів паскарів, та иньших неробів. Вони умисно підкопують серед несвідомих мас недовіря (sic!) до випробуваних селянсько-радикальних провідників, накидують нам свою ніби то народню політику, щоби тільки заколисати до сну народний рух та не допустити до відновлення

національности Монако, то він заявив мені емфатично, що проблема національности є спеціяльністю історика і тому він знає краще, яку „національність" слід вписувати.

Не диво, що французька поліція є збентежена, і тому на посвідках тотожности особи виданих моїм землякам можна найти ріжнородні означення: „Росіянин-Українець". „Росіянин (Українець)", „Росіянин української національности" і т. и. Згодом почали вписувати з „походження Українець", а навіть „національність українська". Означення походження не завсіди є приємне і ясне. Кожна національність має чимало палких патріотів і безліч патріотичних, непроханих адвокатів, яких ні предки, ні родичі не мали з тою національністю нічого спільного. Хто виходить поза формальні обмеження стає тим поліцаєм, який замість дбати про порядок на вулиці, починає міркувати про суть порядку і доцільність його сучасної суспільної форми.

Може саме тому паризька поліція дійшла до висновку, що жіноцтво сповнюватиме найкраще канцелярські обовязки в бюрі, де вирішується стільки заплутаних питань. Входите в забруднілий дерев'яний барак, де по двох боках нескайної, довгої світлиці сидить двайцять жінок, здебільша молодих. Вибираєте вільний столик, себто по подобі, бо всі, здебільша зайняті. Сідаєте і оглядаєте свою слідчу суддю, яка оглядає ваших пять фотографій. (Дехто обурюється, що треба мати аж пять фотографій, немов би кожному з нас не було приємнійше бачити себе пять разів, ніж один раз.) Беруть вас на офіціяльний допит. Мусите знати, де родився ваш батько і мати, їх вік, чи ви були одружені, хто міг би посвідчити з паризьких громадян: що вас знає... Все це не дуже легко, хоча в межах спроможности. Одначе хто може посвідчити тотожність вашої особи в Київі? Кого з теперішних Киян вписати як свого ручителя? Такі наівні думки вас хвилюють і ви можете ось-ось забути, що справа йде тут про чисту формальність.

Особи жіночого роду перед вами, поруч вас і за вами розуміють це не гірше за вас.

При сумежнім столику чую таку щиру розмову з двома Італійцями, чорними як справа, з якою вони звертаються:

— Скажіть, будь ласка, як може дезертир одержати свою карту?

— Мусить переднійше піти до італійського консуляту.

— Адже там його заарештують.

Сусідка урядовець, з задерикуватим носиком Парижанки, приходить на підмогу:

— Нехай йому хтось із знайомих позичить свій пашпорт...

Це є обєктивність, яку не треба вам подивляти аж на вулиці, коли поліцай стежить спокійно за двома бурлаками, що летять перекидом від стусанів чесних, як порожній пястук.

радикальних товариств і незалежних Січий.

Браття Селяни і Ви молоді, незіпсуті ще „патріотичними" фразами інтелігенти — вступайте в ряди нашої св домо клясової селянсько-радикальної партії! Не зважайте на це, що якийсь там хлоп пристав до попівсько-урядницької партії, або знова що якийсь бувший радикал відступив від нашого прапора і опинився між спасаючими Русь Україну попами та паскарями. Зрадники лучаються скрізь, не бракує їх і у нас". — Ой, то правда, а ярким доказом цього є поява „Рад. Голосу".

В третій статейці „Кричіть!" п. Павло Лаврук робит» собі рекляму, послугуючися авторітетом д-ра Кирила Трильовського. „З Кирилом Трильовським ви дешевенько розправилися — гукає Лаврук на адресу своїх противників — і взялися до корчування старого радикального дуба Павла Лаврука. Та при цім трісли ваші скажені зуби. Отож підіть до коваля направити ваші клеваки, бо інакше нічого не вдієте. За Павлом Лавруком стоїть цілий селянський народ бо знає хто він є".

Хтож то є той „радикальний дуб"?

Це пів-грамотна людина, крикун і демагог, що при помочі широких ліктів виплив на верх. Розуміється, „селянський народ" дуже добре знає, хто він є, і належно оцінить його ганебну ролю у важкім лихоліттю. Павло Лаврук постійно їздив на конику, що — мовляв—хлоп найкраще розуміє хлопа і знає його болі та буде його боронити. Одначе свідоміїші селяне инакше оцінили його демагогію. Коли при других виборах загального голосування до австрійського парляменту, п. Лаврук зявився в Баринцях і почав плести небилиці, що до парляменту слід конче вислати „кожух", себто його, то один з селян так йому сказав: „Ая, ая, конче мусимо післати Павла до Відня. Нема ради, треба, аби й хлоп там був. Инші повіти виберуть інтелігентів, підуть вони до Відня, будуть мати багато клопотів і роботи. А там у Відні наші посли мають свій клюб, хату, в котрій треба порядок давати. От, пішлім ми Павла, най він там тримає порядок в хаті, як инші посли будуть в парляменті працювати". Та Павло Лаврук і порядку не тримав, лише сидів собі в Іспасі, побирав дієти за посольську працю і побільшував майно.

На прикінці своєї реклями пише П. Лаврук: „Від Вашого голосу, Браття Селяни, залежить наша будучність". Не від праці й організації, тільки від голосу. Лаврук може бути певний, що й той голос не піде по лінії його задушевних мрій, хоч би п. Пьонтек приїздив до нього ще частійше, як приїздить.

Очевидно, поява „Радикального Голосу" і лавруківської партії якраз в часі польських виборів ясно вказує, що на умі у п. Лаврука і в п. Пйонтка. Не о „Народні Спілки" і „Січи", але о панську ласку, о нові дієти йде. Кажуть, що для охорони резиденції Павла Лаврука має прийти до Іспаса польське військо.

Наш народ запамятає собі поведення п. Лаврука в найтяжчому часі і оцінить по заслузі його громадянську роботу та кириню.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Галицькі відносини.

Компетенція наглих суд'в.

До тепер було ще неясно і невиразно як широко сягає компетенція наглих судів і хто їх має виконувати. Тепер довідуємося, що навіть громадські війти послуговуються правом скликувати наглі суди і видавати засуди. До нашої редакції попав такий документ:

L. 184/922.

Zwierzchność gminna w Leszczanach.

Jeżeliby kiokolwiek będący głową domu (z wyjątkiem obłożnie chorych lub bezwładnych w nogach) odważył się nie jawić się osobiście zaraz po bębnieniu na dzisiejszem zebraniu gminnem narazi się na postawienie go w przeciągu 2 godzin pod sąd doraźny i może być w rezultacie powieszonym lub rozstrzelanym!!

Od szkoły do Turzanki posłać kurendą.

Zwierzchność gminna.

Leszczany 27. września 1922.

Підпис війта і гром. печатка.

Що за широка компитенція і розум у польських війтів!

Фільварки горять.

Як доносить „Газета Поранна" в селі Бережниці малій пов. Збараж підпалено фільварок Мєчислава Конопацкого. Згорів фільварок, пять коров і 400 кіп збіжжа. На місце випадку приїхала поліція із Збаража та Тернополя.

із життя Стрийщини.

Виборчі приготовання в Стрийщині ідуть повним темпом: військо, кіннота і піхота з машиновими крісами, з комісарем староства налітає на кожде село, силуючи назначених через презеса окр. комісії виборчої Орского, радника суду, заїлого вшехполяка — сільських комісарів принимати декрети і підписувати виборчі листи зладжені рукою поліційників. Із селян стягають тяжкі контрибуції в збіжжу і грошах, а презес Орскі сипле карами на „опорних" комісарів по 200,000 мп. і грозить іще висшими карами. Притиснені комісарями, війти щоб підписували листи виборчі і давали на них печатки скликують своїх громадян, а громадяне гордо відповідають комісареви, що і військо будуть держати у себе а печатки не дадуть і до виборів не підуть. Гідности виборчих комісарів не приймають не лиш українські селяне, але також Жиди, Німці і латинники, котрі говорять: „ви тепер нас знаєте, а як парцелювали землю, то нас не бачили, тільки мазурів".

В Стрию від поліції аж кишить. Тайна охрана гуляє і за царських часів так не гуляла. Дня 5. жовтня в саме полудне арештував тайний агент на ринку в Стрию о Каленюка з Пісочної, теольога Лукомського і студ. Шанковського за те, що йшли три разом. Поліція випустила їх по полудни заявляючи ось що: „Przepraszamy bardzo, żeśmy aresztowali, ale nie radzimy inteligencji ruskiej ze wsi pokazywać się w Stryju zwłaszcza w dnie targowe, bo inteligencja ruska ze wsi jest bardzo wrogo usposobiona do państwa polskiego". Чим блище вибори, тим більший терор і тим більші масові арештування. При арештованню поліція уживає провокаторів і так арештований до цего часу з Конюхова: Осарський Іван, Лисенко Мих., Пелиничка Мих., Брик Микола, Біраковський Федьо, Дружинець Петро, Войцехович Влад., Андріїв Михайло, Брик Іван, Кліщун Іван; з Дашави: Олекса Галій академік, Михайло Стефанів, Костів, Гошко і тов. разом їх 9. В Сіхові арештовано 7 сільських хлопців. В Лукавиці 7 сільських хлопців. В Стрию арештовано адвоката д-ра Ілярія Бачинського. Поліцейські говорили до себе: „właściwie nic u niego nie znaleźliśmy, ale niech sobie trochę posiedzi". Заарештовано мундантку з канцелярії Бачинського Кароліну Дирнилівну, а її родичів побито. Арештовано Богдана Ніжанковського сина бл. п. Остапа Ніжанковського. Антона Грубського. Йосифа Вацівського, Івана Сухара, Н. Петрина, Евгена Яцкевича, Мечислава Вагана, Кеніга (Жид). Арештовані перед 6. тижнями Еміліян Грубський, Льонгин Лотоцький, Іван Корчинський, Остап Микетка, Галій, Спариняк і Стецїв розпочали сьогодня голодівку. Переведено ревізію в „Народнім домі" і в Українськім Касині, де арештовано студ. Сухара Івана. Навіть в церкві переводжено ревізію. Часть арештованих віддано вже судови, але дехто іще на поліції, де їх по варварськи бють і допитують.

В Голуботові арештовано війта Н. Дроня за те, що не хотів підписати виборчої листи.

Реванж.

Польська боївка спалила в Стрию будинки Українця Улицького, якого син утік на Чехословаччину перед переслідуванням поліції. Деякі українські приходства записані на індекси польських боївок. Селяне стережуть будинків своїх священиків.

До б. Андрія Пеленського в Лисятичах загостив поліційний провокатор, котрий спричинив арештования студ. Демяна Пеленського.

Дня 19. вересня 1922. в Волосткові пов. Мостиска підпалено будинки щирого і діяльного Українця Гринька Бущака. Пожежа знищила 3 загороди враз з сьогорічним збіжжам, пашею і господарськими знарядами. З погорілих предметів тільки будинки були обезпечені в Товаристві „Дністер" і то на передвоєнну вартість. Шкода йде в грубі мілійони.

Наглий суд в Стрию!

З поміж арештованих в останніх днях в Стрию стає 12. ц. м. перед наглим судом Михайло Стефанів в Дашави, якому закидують польські власти убийство одного з наказних війтів у Стрийщині.

Обжалованого боронять д-р В. Старосольський зі Львова і д-р А. Гарасимів зі Стрия.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Косівщина.

Шалена дурійка обхопила наших сусідів. Всі урядові особи від старости до писарів по селах тільки й мають жури і роботи, що з розписаними виборами. Наганяють людей гейби стадо, грозять карами, вязницею і заразом обіцюють облесно ріжні ласки, які спливуть на нарід, коли виберуть посла, що за їх долю подбає під їх опікою. Таких ставлених послів зазнав наш нарід чимало за небіжки Австрії при старостинських виборах і кандидатах. Ріжні агенти снуються по селах а хруні знайдуться в кождім селі, що за панську ласку запродали би народну честь і совість а хотьби і рідну маму. Ті вже пильнують, щоби люде не мали нагоди почути слова правди, а як знайдеться людина отверта і скаже правду, то вже бунт готовий. Велику ласку має війт з Жабя, ославлений Дутчак. Се назначений кандидат на посла, а щоби люде за ним були, агенти обіцюють сіль, цукор, кукурудзу для кождого села. Тепер кукурузи не дістане ні в Косові ні в Кутах; за 1 кг. кукурузяної муки платить Гуцул по 400 мп. і то його щастя, як дістане, а соли і то дорогої обмаль. Чи знайдеться богато, щоби тим обіцянкам повірили, ледви, бо Гуцули знають аж надто добре, як до тепер про них дбали і як то з обітницями бувало, Народ має думку свою і орієнтацію, тай знає, яка панська ласка. Зазнавав він через три роки не мало катування і грабунків, а пролита кров та слези не падуть на марно. На тайній раді виборчих комісарів з панів, писарів, війтів та кількох Українців учителів, радили, як би то наших Гуцулів переробити на „вєрних кресофцуф", не таких, як мазури, бо ті панів не конче люблять, тай знають, яка їм плата належиться.

Кари за резиґнації.

Окружна виборча комісія Ч. 52. в Стрию дає собі духа, накладаючи грошеві кари на Українців, що зреклися членства у виборчих комісіях. До численних відомих засудів приходиться додати отсей новий. Громадяне з Томашівців пов. Калуш одержали таке письмо:

L. 381/O. K. W. Stryj 28. września 1922. Do Panów 1) Wasyla Tabaczuka, zast. członka przez Starostwo mianowanego, 2) Mikołaja Kondrata i 3) Eljasza Tabaczuka, zast. członka komisji obwodowej wyborczej Nr. 58 w Tomaszowcach p. Wojniłów. Ponieważ Wny Pan uchyliłeś się od przyjęcia godności tu wyżej wyszczególnionej obwodowej Komisji wyborczej Nr. 58 w Tomaszowcach, przeto po myśli art. 26 ustawy o ordynacji wyborczej i noweli do ordynacji wyborczej, nakładam na Wn. Pana grzywnę w kwocie 200,000 mp., słownie dwieście tysięcy marek polskich i odnoszę się jednocześnie do Starostwa w Kałuszu o ściągnięcie orzeczonej grzywny. Przeciwko niniejszemu orzeczeniu służy Wn. Panu odwołanie się do plenum komisji, które jednakowoż nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego. W wypadku dalszego wzbraniania się grzywna w powyższej wysokości będzie powiórnie nałożoną. Przewodniczący O. K. W. Nr. 52. (підпис нечиткий).

Раз карають за „політику", — кажуть наші селяне — а цим разом карають за те, що хтось не хоче займатися „політикою". В кождім випадку кари по 200.000 для селян, що держать ледви по півтора штуки худоби, це формально катастрофа для їх господарства. Як що це свіжий спосіб міністра фінансів наповнити порожну державну скарбницю, не шкодило би його оплятентувати як зразок для деяких закордонних фінансістів.

Преса.

Совітська преса про Східну Галичину.

Від деякого часу совітська преса на Україні присвячує богато місця справі Східної Галичини, та інформаціям з нашого краю.

Харківські „Вісти" з дня 25. серпня поміщують обширну статтю, в якій обмірковується становище Східної Галичини на міжнародній арені.

„Політика польського уряду в обсадженій країні викликала гостре невдоволення серед селянських мас. Вісти зі Східної Галичини нагадують початок горожанської війни в Ірляндії.

В иншому числі під рубрикою „Повстанський рух у Східній Галичині", „Вісти" передруковують всі інформації польської та української преси про терор і „саботажі" у Сх. Галичині.

Велику увагу звертають „Вісти" і до справи автономії, про яку пишуть, що Українці автономії не приймуть.

В справі виборів „Вісти" констатують солідарність всіх галицьких українських партій в боротьбі за незалежність Сх. Галичини.

Відношення совітської преси до уряду З. О. У. Н. Р. крайне вороже. Совіти побоюються, що на випадок унезалежнення Східної Галичини, цей край стане осередком і Піємонтом українського національного руху і поширить свої впливи на Велику Україну.

Присилайте складини на пресовий фонд наукн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, Ринок 10.

Довкола грецько-турецького конфлікту.

Умови союзників.

З Царгороду доносять, що ген. Геррінгтен предложив Ісметові Паші зміст конвенції, яку зредаговано в порозумінню з ген. Шарні і Монбель. Конвенція предбачує зворот Тракії Туреччині під умовою, що невтральну смугу встановить мішана комісія. Це має на меті забезпечення військ і свободи проток.

Голоси англійської опозиційної преси.

„Морнінг Пост" обговорюючи випадки на Сході пише, що Льойд Джордж вів політику, яка закінчилася нещасливо для держави, для нього і для його товаришів.

„Дейлі Експрес" думає, що політичний неуспіх Л. Джорджа у східній справі потягне за собою втрату його авторітету.

„Уестмінст. Газет." звертаючи увагу на домагання перевести нові вибори, висказує переконання, що народ заявиться за такою політикою, яка буде цілком противна дотеперішній політиці Л. Джорджа.

Англійська кабінетна рада.

З Льондону доносять: Кабінетна рада на веч. засіданні розглядала звіт лорда Керзона про перебіг паріської конференції і про тимчасові ухвали, що торкаються приготувань до мирової конференції.

Просьба о відложення евакуації.

Пат доносить з Атен: Посли з Тракії до грецького парляменту вислали до Венізольоса телеграму з просьбою відложити якнайдальше реченець евакуації Тракії Греками. Таку саму телеграму вислано до Поанкаре, Л. Джорджа й архиепископів Парижа і Кентенбері.

Домагання совітів.

„Н. Фр. Пр." доносить з Берліна, що Чічерін задумує вислати нову ноту до держав союзників, де буде домагатися допущення Росії, України і Грузії не тільки до участи в переговорах в справі проток, але також в мировій конференції.

Венізельос про Сх. справу.

Венізельос заявив представникови „Дейлі Телєграфу", що положення на Близькому Сході проясняється. Управильнення цеї справи залежить виключно від делєгатів в Муданії.

Константин в Палєрмо.

Німецькі денники довідуються, що б. грецький король Константин побуде 2—3 місяців в Палєрмо, після чого переїде на постійний побут до Парижа.

Вісти з Анґори.

З Ангори доносять, що Нуредін Паша виїхав вже зі своїм штабом зі Смирни, щоби обійняти начальну команду над армією Кемалістів.

Кемаль Паша прибув до Брусси і відбув 11. ц. м. конференцію з ген. Геррінґтеном, після чого виїхав до Муданії.

Турецьким послом в сов. Росії іменовано ангорського міністра здоровля Різа Нурі.

З польських справ.

Macht sich wichtig!

Польський міністер заграничних справ, як подає „Хвіля" в окремій кореспонденції з Варшави, у розмові з представниками заграничної преси сповідався, чому Польщу інтересують події на Близькому Сході. Отже Польща боїться розширення випадків, які можуть захопити її сусідів, а друге: потерпає за польські інтереси на Чормім морі (sic!). „Польща — сказав п. Нарутовіч — остане вірною засаді свободи проток і уважає за свій обовязок зробити все можливе, щоби оминути небезпеку нового конфлікту". Він є переконаний, що Польща може й мусить відіграти поважну ролю в зусилях, які змагають до оборони союзників на випадок атаків на них.

Міністр фінансів уступає.

У варшавських правительственних кругах від кількох днів курсує вістка, що міністр фінансів Ястшембскі уступає. Хто після нього мав би обняти уряд друкования паперових грошей, поки що не відомо.

Отворення шлеського сойму.

На отворенню шлеського сойму польський премієр в інавгураційній промові наговорив, які то благодати мають спасти на Шлеськ під крилами Польщі. Між иншим приобіцяв „безоглядну безсторонність правительства". Цікаво, чи вірять в це Німці.

Виборча статистика.

„Монітор польскі" подає урядовий спис ліст державних до сойму і сенату. Короткий перегляд: Ліста ч. 1, ПСЛ. — „Пяст", кандидатів 78 до сойму і 19 до сенату. Ліста ч. 2, ППС., кандидатів до сойму 95 і 19 до сенату. Ліста ч. 3, „Визволенє" і „Левіца людова", кандидатів до сойму 96, до сенату 24. Ліста ч. 4, Жидівський „Бунд", кандидатів до сойму 11. Ліста ч. 5, Комуністичний союз міст і сіл, кандидатів до сойму 32, до сенату 10. Ліста ч. 6, Ради Людове, канд. до сойму 41, до сенату 14. Ліста ч. 7, НПР., канд. до сойму 57, до сенату 12. Ліста ч. 8, Християнський Звьонзек Єдносьці Народовей, канд. до сойму 80, до сенату 20. Ліста ч. 9 нема, бо відвернена може дати ч. 6. Ліста ч. 10, Унія Народово-Паньствова, канд. до сойму 38, до сенату 11. Ліста ч. 11, Жидівський Робітничий Виборчий Комітет, канд. до сойму 7. Ліста ч. 12, „Народове Зєдноченє Людове", „Польске Центрум", канд. до сойму 80, до сенату 4. Ліста ч. 13, Стапіньчуки, канд. до сойму 16, до сенату 4. Ліста ч. 14, Міщанський Центр., канд. до сойму 34, до сенату 11. Ліста ч. 15, Хлопська Партія Радикальна, канд. до сойму 34, до сенату 8. Ліста ч. 16, Бльок нац. меншостей, канд. до сойму 39, до сенату 11. Ліста ч. 17, Східно-галицькі сіоністи, канд. до сойму 14. Ліста ч. 18, Комітет виборчий інвалідів і здемобілізованих жовнірів, канд. до сойму 16. Ліста ч. 20, Жидівський демократичний бльок людовий, до сойму 6. Ліста ч. 22, Паньствове Зєдноченє на кресах, канд. до сойму 11, до сенату 4.

Совітська Росія.

На Далекому Сході.

З Владивостока повідомляють, що війська приамурського правительства під командою генерала Молчанова перейшли у наступ й зайняли місто Усурійск. Ген. Дідеріхс перебуває в Нікольску.

З Токіо офіціяльно повідомляють, що 27. вересня закінчилась евакуація японського війська з Приамурської области.

Совітські закупки в чехословацькій республиці.

Совітська торговельна місія в Празі закупила в Чехії сільсько-господарських машин на 4,500.000 чеських корон. Машини мають бути перевезені на Сибір.

Чужоземні представники у Карахана.

Радіо з Москви повідомляє, що в звязку з подіями на Близькому Сході й напруженим становищем в Дарданелях, у Карахана був англійський представник в Москві, турецький посол і делєгат французького парляменту Ерріо.

Совітський гимн.

Ученик московської консерваторії Лердович склав сов. гимн. Слова гимна написано Городецьким. Новий гимн буде виконуватись скрізь поруч з інтернаціоналом. Бердовичу, яко премію, видано 10 міліярдів рублів, 20 арш. сукна і рояль Беккера.

Поновлення терору.

В Москві продовжуються арешти і ревізії. Арештовано всіх членів біржі, багато керманичів трестів, комерційних агентів й служачих державного банку. Біржа перебуває нечинною. „Правда" пише, що всіх комерційних агентів, що підривають економічний фронт, треба розстріляти.

Звільнення Рикова.

Звільнений з посади заступник голови загально російського совнархозу Риків.

Договір Уркварта — Красіна відкинений.

7. жовтня за підписом Леніна оголошено таку постанову совіта народніх комісарів: „Совіт народніх комісарів, признаючи на підставі своїх попередніх заяв, що участь закордонних капіталів в господарському відношенню є дуже бажаною, а зокрема визнаючи необхідним завязання договору на відповідних умовах з російсько-азійським зєднаним товариством, вважає, що дуже широка область концесій і їх господарське й політичне значіння вимагає перш за все приязних постійних і урегульованих відносин між совітською республикою й урядами тієї держави, в якій знаходиться центр російсько-азіятського зєдиненого товариства. Між тим останні кроки англійського уряду, які фактично виключили Росію від участи на рівних з иншими державами підставах в обороні її істотних господарських інтересів не утворюють вище зазначених бажаних відносин. При цих умовах совіт народніх комісарів постановляє: „попередній договір, підписаний в Берліні 9. вересня 1922 року Урквартом й Красіном відкинути".

Красін подасться до димісії.

З Риги звідомляють, що можливо, що Красін подасться до димісії, тому що ВЦІК відкинув ратифікацію договору Красін-Уркварт.

Дописи з краю.

Микуличеччина пов. Тернопіль.

Культурно-освітний рух. Парцелляція.

Від коли в цім кутку подільськім відновлено по селах товатиства, почало просвітне і культурне життя дуже гарно розвиватися. Роблять і піддержують цей рух інтелігентні, патріотичні і небоязливі одиниці.

В Ладичині взялись до роботи М. Фуртак, Гаврилюк і П. Куревич. По відновленню Читальні, відреставрували читальняну хату і дали можність аматорському гурткови відограти у власній салі вже дві вистави. Тепер приготовляються до третьої.

В Конопківці зорганізував при читальні аматорський гурток Гр. Весоловський з Микулинців і з К. Озєранцем вивчив одну штуку, яку аматори гарно відограли. Тепер приготовляються до вистави „Украдене щастя" Франка.

Минулого місяця ожкивився і Настасів завдяки гром. Лазуті з Мишкович. Відновили читальняний дім і дали кілька вистав. Студент Лазута працює не лише у своему селі Мишковичах, де відновив читальню, заложив кооперативу і час до часу з місцевим амат. гуртком дає вистави, але піддержує сусідні села. Пробудивши Настасів, взявся до праці в Чарторії з п. О. Демчуком.

В Луці Великій осів непринятий до служби почтовець Іван Брикайло. Він відновив читальню, заложив у селі кооперативу і дав кілька вистав, обнявши провід аматорського гуртка при місцевій читальні. Взявся в останнім часі до праці в сусіднім селі Біцнева.

В Кривках, Лучці і Волі Мазовецькій працює Волод. Мартиневич з Микулинців, а помагають йому місцеві свідомі одиниці. В Лучці Ант. Криворучка і П. Тихостут. Вони помогли зібрати аматорський гурток, який дав уже одну виставу а другу приготовляє. В Кривках помагає В. М. молоденький селянин Волод. Заяць і семинарист М. Шевчук. За їх стараннем відбулось в селі дві вистави, а в приготуванню третя. В Волі Мазовецькій, селі зовсім занедбанім, найшлося двох людей, М. Афінович і П. Стахів і ті не дають спати бодай молодіжи. Старим уже ніщо не поможе. Дано в селі одну виставу, якій були дуже противні наші „любі сусіди", а головно заїлий „людовець Стах Сюдмак, вислужений австрійський жандарм. В день вистави збирав по Поляках підписи до протесту, щоби не допустити до вистави, але ніщо не зробив. Зі злости зібрав також польський аматорський гурток і дав виставу.

В Прошові працює Демків, у Сушні Гевський, в Осталь цях Слюзар, а в Заставю Беднарчук. При кожній читальні є гарна книгозбірня, яку справлено з доходів вистав і кожна читальня передплачує одну або і кілька часописей.

Треба тепер тим одиницям, що працюють по цих селах, звернути увагу на кооперативну роботу і конче постаратись, щоби в кожнім селі була відкрита кооператива. Зимою не всюди можна давати вистави, але зате можна давати відчити, які селяне дуже радо слухатимуть, або читати їм книжки з обсягу рідної історії, літератури і т. д., а потрібні гроші на книжки дасть дохід з кооператив.

В місточку Микулинцях відреставровано вже читальняний дім і аматорський гурток підготовляє вистави, насамперед „Невольника", а потім „Наймичку" і „Борців за мрії".

Дуже гарно йде в наших сторонах парцеляція. Нпр. гр. Бавоpовський продав посілість в Митниці і з того купили Адам Ленчовскі, судовий начальник з Микулинців 25 моргів, Волод. Жехович 18 моргів, почтовий офіціял, обо нежонаті, Давид Енгель з сином 50 моргів і розуміється їм земелька комісія заінтабулює, а селянин, як купить морг поля то треба великої ласти, щоби йому заінтабульовано.

Звісний.

Броди.

Відновлення діяльности філії Т-ва „Просвіти" у Бродах.

По причині воєнного і повоєнного лихоліття не заходив довгий час спасенний луч просвіти у цей закутинок нашого краю, де перед світовою війною запустив він на твердій опоці вже глибокі корінця. За почином гуртка студентів в Бродах і околиці скликано на день 17. вересня 1922 р. загальні збори філії в Бродах, на яких явилося окобо 40 усасників. Межи присутними було 5 священників, кілька селян, кілька урядників та учителів, одна женщина, решта академічна молодь. Відсутність селян спричинена тим, що про скликання зборів не повідомлено свідомих селян скорше. Нехай воно буде для нас на будуще наукою, що про них не сміємо забувати, противно, в час повідомля-

ти, бо много є охочих послухати про справи, які їх доторкають. Думаємо, що аранжери не щадили своїх трудів просити наших свідомих селян на збори філії, однак може це було трохи за пізно. Не від річи можнаб пригадати, що наше патріотичне священство не відкажеться з горожанського обовязку подавати парохіянам про подібні случаї до відома у відповідний спосіб.

Збори філії відкрив член виділу філії з 1913 р. о. Адріян Зафійовський, катехит в Бродах, згадав про померших членів філії, відтак предложив внесення на вибір голови зборів ВП. п. Северина Левицького і Івана Ганчарика на секретаря.

Голова п. С. Левицький привитав делегатів Головного Виділу ВП. Магаляса Семена і Підковича Антона, почім промовляв перший на тему задач філії і читалень під сучасну хвилю. Відтак вказував другий делегат Головного Виділу на значіння освіти в життю народіві потребу поширення її серед нашого народу. Вкінци згадав про історію філії в Бродах по актам Матірнього Т-ва. о. А. Зафійовський доповнив як член посліднього виділу історію філії, причім додав, що з майна філії ніщо не осталося крім погруддя Т. Шевченка.

До нового виділу Філії увійшли: як голова о. Василь Павула, як м. голова д-р Теодор Жовнірчук, як скарбник Петро Шумський, як бібліотекар Северин Левицький, як секретар Іван Ганчарик, як виділові о. А. Зафійовський і Степан Назаревич, як заступники: Олекса Качор, о. Микола Демчинський і Карчемний, як Контрольна комісія: о. Петро Мінко, Юліян Цісик і Омелян Степанишин.

Делегат Головного Виділу п. С. Магаляс передав щирий привіт нововибраному Виділови і поставив дезідерати для осягнення цілий просвітного Товариства.

О. А. Зафійовський промавляв в справі повітової бурси, яка з причини недостачі средств не може відбудуватися, по знищенню спричиненім війною і просив нововибраний виділ зорганізувати в повіті комітети, яких задачею було би збирати фонди на бурсу, щоби тим способом не доводити до зменшення фреквенції української молоді в школах.

О. В. Павула подякував за вибір, зазпелював до всіх членів виділу як також і до всіх присутних до піддержування його стремлінь на просвітнім полі, щоби тяжкі обовязки в тім напрямку були розложені на всіх свідомих людей української національности.

Ухвалено отсі резолюції: 1) Зєднувати членів до Матірнього Товариства системою трійки. 2) Складати членські вкладки за рік 1922 у висоті 500 мп. і 3) Уділяти в міру потреби інформації і правні поради для населення повіту в канцелярії Філії референтами.

Відтак відбувалися вписи членів.

На зборах ведено у повисших справах оживлену дискусію аж до пізного вечера, так що можна надіятися, що започаткования не заведе покладаних надій на людей, які в почутю горожанських обовязків щиро займуться працею над піднесенням культурно-просвітного, а тим самим народнього богатства та добробуту серед широких мас нашого народу. *Учасник.*

ТЕЛЄГРАМИ.

Підписання договору.

Царгород. (ПАТ.) 11. X. Договір у Муданії підписаний.

Муданський договір.

Царгород. (ПАТ.) Вчорашнє засідання муданської конференції наіховане було згодою, з якою коаліційні генерали працювали спільно з турецькими делегатами. Підписаний протокол згідний з останньою паризькою конференцією. Містить 14 уступів: уст. 1) Грецькі війська мають до 14 днів кинути Тракію, 2) грецька цивільна адміністрація і жандармерія мають уступити як найскорше, 3) Тогож дня мають відійти з Тракії грецькі власти й цивільну адміністрацію мається передати союзникам; вони того самого дня віддадуть турецьким властям, 4) передання власти в Тракії мусить послідувати до 30 днів від хвилі повного опорожнення Тракії з грецьких військ, 5) турецькі цивільні власти будуть поліційними властями. Їх число усталиться так, щоби вистарчало до вдержання порядку. Усталення цього числа оставиться Туркам з застереженням, що його затвердять коаліційні генерали, 6) Відмаширування Греків і обсада Турками відбудуться під контролею коаліційної комісії. Вона для цієї цілі займе найголовнійші осередки. Ця комісія мусить зробити все, щоби не допустити до евент. ексцесів. 7) Крім цієї комісії коаліційні військові контінгенти обсадять сх. Тракію. Ці контінгенти не можуть перевисшати 7 баталіонів і оставатимуть під приказами міжкоаліційної комісії. 8) Міжкоаліційна комісія і військові контінгенти заберуться до 30 днів по евакуації Тракії грецькими військами. Відворот може відбутися вчаснійше, на скільки союзники переконаються, що пороблено зарядження, потрібні для охорони грецького населення. 9) Грецькі власти заберуться з усіх невтральних стреф над протоками. Нові невтр. стрефи усталить мішана комісія, що складатиметься з коаліційних старшин і з одного турецького старшини. 10) На царгородському півострові поширить коаліційну окупацію в сх. напрямі, аж до точки, що лежить 7 км. на півн. захід від місцевости Падіма, а дальше до лінії, що йде через Істрандіку, Кіхталію, Кару, Койкеур, Флядіну, Кальєратіну. Всі ці місцевости припадуть внутр. стрефи. 11) На півостр. Галіполі невтральною стрефою буде: весь півострів, на півд. від лінії Балья, Бурну, Булаір. Також околиця Гогглюк належатиме до стрефи. 12) Анторське правительство зобовязується шанувати невтр. стрефи аж до дня усунення з них коаліційних військ. 13) Анторське правительство зобовязується не перевозити ніяких військ до Тракії і не творити там ніякої нової армії до хвилі заключення мира. 14) Конвенція входить у життя в три дни після підписання. (Слідують підписи делегатів Англії, Франції, Італії, Туреччини і Греції).

Абдикація султана.

Лъондон. (ПАТ. Райтер. „Мовнін Повст" пише, що султан окончено зголосив свою абдикацію. Нар. Збори рішили прийняти шю абдикацію.

Султанські договори неважні.

Царгород. (ПАТ.) Авас. Фінансовий комітет Анторі звідомляє, що всі конвенції, договори, умови, і декрети в економічних справах, видані правительством султана 1920 р. є неважні від 16. марта.

РІЖНІ ВІСТИ.

Бенеш у Венації.

Аг. Стефані доносить з Венеції, що чехословацький міністр зак. справ д-р Бенеш видав обід в честь міністра Шанцера і італійської делегації. Відтак відбулася довша конференція між Бенешом і Шанцером, після чого Шанцер відїхав до Медіоляну. Бенеш остав, де стрінеться з іт. міністром фінансів Параторе.

Розправа проти вбивців Ратенава.

З Ляйпцігу доносять, що розправа проти вбивців Ратенава продовжується. На розправі 10. ц. м. закінчено переслухання обжалованих і приступлено до переслухання свідків.

Барту головою репараційної комісії.

Аг. Аваса доносить, що Барту розпочав урядування, як делегат Франції в репараційній комісії. Вибрано його головою комісії.

Переговори в справі вирівнуючих виплат.

Німецькі денники доносять, що дня 13. ц. м. розпічнуться в Берліні переговори в справі вирівнуючих виплат. В переговорах візьмуть участь представники Англії, Франції і Бельгії.

Перед вибором нового н. м. президента.

„Льокаль Анцайгер" доносить, що серед німецьких правих кол ведуться вступні переговори в справі спільного кандидата на президента держави.

Російсько-японська конференція.

Аг. Роста звідомляє, що останнє засідання російсько-японської конференції відбулося 25. вересня. Японський делегат заявив, що обсада півн. части Сахаліна була забезпекою перед подібними подіями, які склалися в Миколаївську. Японська делегація думає, що з огляду на теперішнє положення дальше вести конференцію неможливо. Йоффе відповів, що російська делегація стреміла все до порозуміння з Японією. Російська делегація протестує проти обсади російської території японськими військами. Російська делегація відїхала до Пекіна.

Президент контр. комісії помочі Австрії.

ТК. доносить з Риму: Італійське правительство іменувало Бенедуче президентом контрольної комісії для позички, яку мається дати Австрії. Бенедуче близький приятель Нітія, належить до партії реформістів, давнійше був міністром публичних робіт.

Ерio вдоволений?

Телегр. Комп. доносить з Москви: Еріо заявив денникарям, що є вельми вдоволений із своєї місії в сов. Росії. Еріо вислав на днях листа до Поанкаре домагаючись радикальної зміни становища Франції супроти совітської Росії. Еріо домагається м. и. також віднови торговельних взаємин між обома державами.

Конференція англійських консерватистів.

В. Б. К. доносить з Льондону, що консерватисти у Валії скликали на 20. ц. м. конференцію, на якій піддадуть ревізії своє становище супроти англійського уряду.

Поворот Фр. Буйльона.

„Н. Фр. Пр." доносить, що Франклін Буйльон виїхав 7. ц. м. з Царгороду назад до Парижа.

ВП. Передплатникіи в Чехо-Словаччині приснмо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

Як мати успіх у жінок.

Передмова.

Колись, колись, років 25 тому назад, я читав оповідання гумориста Аркадія Аверченка на ту же тему.

Мені страшно, я боюсь, що жорстокий критик Білецький знайде тут і контр-факцію і, крий Боже, навіть самий плягіят.

Але, нехай шановні читачі, щиро мені повірять, що я вже грунтовно позабув те, що читав, а мої поради, то є продукція моєї практики, мого спостереження, і я ручуся за кращий успіх. Нічого нема нового під місяцем і, може деякі поради вже подав і Аверченко, але, вірте мені, і він того не вигадав, а тільки зауважив і записав.

Отже починаю:

Спосіб перший.

Найкраще його назвати „мопасанівським" по імени його автора: „Шлях до серця матері — через дитину". Так сказав великий знавець жінок.

Одначе сей спосіб має дуже великий дефект: його даремно прикладати до дівчини, або до гарної пані, що не має дітей.

Проте, коли діти є, то сей спосіб ділає дуже скоро і певно. Особливо рекомендується для людей скромних і нерішучих, що не насмілюються зараз же після першого знайомства компліментувати жінок. Для сього чудесно надаються діти.

Наприклад, ви кажете! „які гарні очі має Катря, сині, сині, як море, коли його освітлює сонце", а за пять хвилин ви можете сказати матері: „А знаєте Катря зовсім ваш портрет, і її очі — се ваші очі". На другий раз ви можете принести забавку і цукорки для Катрі і коли здобудете її довіря, то ви є переможець. Сей спосіб годиться для людей і незаможних, бо забавку можна обрати дешеву, а цукорки для дитини не обовязково купувати в найкращій крамниці і у великій кількости.

При тому ви заспокоюєте своє сумління тим, що дитинці не можна їсти багато цукорків, бо се їй зашкодить.

Спосіб другий.

Найшабльоннійший. Коли ви є людина досить сміліва в поводженню з жінками, то говоріть як можна більше компліментів, і ви ніколи не помилитеся. Висловлюйте їх в ріжноманітних формах; тут допускається гіперболя, алєгорія, символіка і навіть так звана форма „pars pro toto".

Не лякайтеся, що ваш комплімент може бути ризикований: се тільки краще.

Серед скромних чоловіків дуже поширена думка, що відразу складати компліменти — не пристойно. Не вірьте їм! Се вони тільки таким чином виправдують свою боягузість.

Компліменти впливають краще як шампанське, кружиться голова: жінці стає трохи моторошно, а що до коштів — то значно дешевше за дорогі вина.

Колиж ви людина вже цілком нерішуча, то почніть компліментувати спершу розум і погляди вашого предмету, а потім вже легко перейти і до зовнішности. Памятайте, що сила компліментів останнього роду — до зовнішности — стосується у відношенню 4 до одного — до розуму, і в тійже пропорції ви маєте і успіх.

А головне: не бійтесь гіпербол: для жінки ніколи не буває за багато компліментів.

Спосіб третій.

Коли нема дітей, а ви рішуче не маєте дару складати компліменти, ви можете вплинути і зробити враження своєю біографією, де ви скажете, що колись ви подавали великі надії, прагнули всього найкращого, але життя вас не задовольняє і вам лишається одне: банкрутство і вихід з сього світа. Можете навести цитату Ніцше: „Знай, коли тобі не удасться життя, то тобі удасться смерть".

Ви оповідаєте про свої молоді надії, про юнацькі мрії, про талан, який у вас тоді був, далі переходите до невдалого шлюбу, що знищив і ті мрії і той талан. Ви впадаєте в елегію і даєте зрозуміти, що колиб на вашому шляху стала инша жінка, — а не ваша власна подруга, — то все булоб инакше. Навіть ви і тепер відчуваєте, що не все ще загинуло, що ваш талан міг би відродитися.

Спосіб четвертий.

Се є власне третій спосіб, але навідворот. Ви починаєте обережно переконувати жінку, що доля не дала їй того, на що вона заслуговувала. Ви чаруєтесь з її розуму, талану і сумуєте, що оточення (розумій: власний чоловік) не є варте її, що вона значно вище і по розуму і по талану, що вона взагалі значно інтеліґентнійша. Далі ви натякаєте, що се все можна ще поправити, що не все ще загинуло.

Тут ви маєте право глибоко зітхнути і задуматися.

Справа буде виграна.

Спосіб пятий.

Дарунки, дарунки і дарунки. Памятайте, що жінки по суті є дуже матеріялістичні і коли вони устоять навіть перед компліментами, то перед „презентами" їм трудно буде втриматися.

Одначе ми з гори застерігаємо, що для незаможних сей спосіб не завжди надається, бо жінки люблять дарунки добрі і дорогі.

Одначе і тут є вихід: ви можете дарувати квіти (на весні і в літку се не дуже дорого) і тут я мушу сказати похвалу жінкам: як вони не матеріялістичні, але квіти вони люблять.

Правда, одна моя знайома пані в хвилину щирости призналася, що жінки завжди в порт-букеті шукають бранзолету або каблучку з діямантами.

Загальні уваги.

Тут подано тільки пять головніщих способів, а їх є власне n+1 Ми робимо сю спробу, щоб систематизувати і упорядкувати сю важливу справу, щоб внести певний метод в сю важливу галузь життя і поставити її на науковий грунт.

Певна річ, що всього охопити не можна і що приватній, індивідуальній ініціятиві лишається велике поле.

Ще одна увага: деякі способи для скорости успіху можна з'єднувати. Наприклад, другий і пятий спосіб, або дуже надається для сього спосіб перший і четвертий.

Останнє слово.

Раніше ми хотіли написати підручник і для жінок, як закружити голову чоловікови, але сього не робимо: перше тому, що се булаб чорна зрада з нашого боку перед чоловіками, а по другому... жінки самі дуже добре знають, як се робиться.

Мефістофель.

НОВИНКИ.

— **Двукарбівний чортик.** У вчорашній фейлєтон „З театру" вкрапися деякі неприємні друкарські помилки, з котрих найважнійші (не торкаючись непорозумінь з інтерпункціями та малих пропусків) є ось які: у I. стовпці 15 рядок замість: „одночасно" — має бути „одно ясно"; у II. стовпці, 15 рядок: замість „городському" — „соловцовському"; у V. ст. (I. на оборотї), 3 рядку з долини: замість „крам" — повинно бути „храм". Особливо стидно нам за цю останню помилку, за котру просимо вибачення у жрецїв храму Мельпомени.

— **Обікрали конзуля.** На львівській стації злодії украли дорогі футра та дорогоцінности польського конзуля в Генуї Вержиньского, який загостив до Львова. Втрата виносить майже 4 міліони.

— **Страйк грабарів.** У Варшаві вибух страйк робітників, що копають могили на цвинтарях та вимагалі цвинтарної услуги. Грабарі домагаються підвисшення платні. Наслідком того нема кому копати могили, хоч люде умирають без огляду на страйк.

— **Бої над Збручем.** Дня 9. жовтня вечером большевицький відділ кінноти пробував переправитися через Збруч коло села Рожиска пов. Скалат. Польська кордонна сторожа почала стріляти, на що большевики відповіли також вогнем машинових крісів. Сутичка тревала з годину, після чого большевики відступили за Збруч.

— **Національне свято в Китаю** День 10. жовтня святкували Китайці як національне свято, з нагоди роковин проголошення китайської републики.

— **Смерть німецького ученого.** В Берліні помер недавно Герман Штрах відомий учений Жид орієнталіст і знаток ріжних мов. Штрах був автором кількох творів та студій про біблію та святе письмо. Штрах відограв свойого часу визначну ролю в процесі Байліса в Київі, впливаючи своїми статтями на його вислід.

— **Велика пожежа в Америці.** „Petit Parisien" доносить, що в Онтаріо в Північній Америці вибухла велика пожежа, яка обхопила ліси і села на просторі 400 км. довготи а 150 ширини. Сім великих сіл згоріло до тла, 35 осіб згинуло підчас пожежі.

— **Дорожнеча у Відні.** Коробочка сірників у Відні коштує тепер 300 корон. Таким робом ціни на сірники переступили межу т. зв. світової рівности ціни.

— **Мистці в сов. Росії.** „Варшавское Эхо" подає отсі вістки про поодиноких мистців в Росії: Б. ректор академії Беклемішев умер голодовою смертю. Проф. Володимир Маяковський — знаменитий жанрист — замерз у свойому мешканню на Васильківськім острові. Його син Александр, теж проф. Академії, пробивається з дня на день малюванням матросів і комісарів. Скульптор Блох розстріляний петроградською чрезвичайкою. Блох — є автором цілої низки памятників, отже Лясалля, Маркса, Либкнехта і ин. Причиною розстрілу — лист до жінки, в якім Блох іронізує над совітською владою і своєю творчістю на славу інтернаціоналу. Академіка Новоскольцева зїли насікомі.

— **Український театр „Бесіди".** В четвер 12. с. м. перший раз оперетка на 3 дії В. Кольло „Барон Кіммель" з Бенцалем, Блавацьким, Голіцинською, Козаковою, Краснопєрою, Рубчаком, Стадниковою в головних ролях. Початок вистав точно о год. 7·30, кінець непізнійше 10·30 веч. XXV 1—1

— **Звичайні Загальні Збори** Окружного Відділу Т-ва „Взаїмна Поміч Учительська" в Коломиї відбудуться дня 1. падолиста о год. 10·30 передпол. в домівці „Бояна" із таким порядком дня: 1. Отворення Зборів. 2. Відчитання протоколу. 3. Звіт писаря. 4. Звіт скарбника. 5. Звіт контрольної комісії. 6. Вибір нової управи. 7. Вибір контрольної комісії. 8. Евентуалія. — Коломия, дня 10. жовтня 1922. — В. Витвицький голова, Стефанівна Ольга писарка.

— **Донесення „Red Star Line".** Пароходи Корабельного Товариства „Red Star Line" відходять кождого тижня до Америки. Кораблі відїзджають з портів: Антверпія, Гданськ, Шербург й Гамбург (American Line). Блищі інформації в справах подорожи уділяють безплатно, писемно або устно Бюра „Red Star Line": Львів, вул. Сикстуска ч. 29., Тернопіль, вул. Міцкевича ч. 31 і Варшава, вул. Маршалківська ч. 137. 833 2-2

В справі торговельної освіти.

Торговельна освіта потрібна не тільки тому, хто хоче посвятитися праці на економічному полі, але також людям инших фахів, особливо правничим: суддям, адвокатам, скарбовим урядникам і т. п., бо вони часто потребують того знання у виконуванню своїх обовязків. Потребує його також людина, що бере участь в народній роботі на економічному полі. Тому всюди позасновувано при торговельних академіях окремі курси для осіб з середною освітою, т. зв. курси для абітурієнтів, на яких подається усі фахові предмети академій, кромі загально образуючих, яких абсольвенти середніх шкіл вже вчилися. Курси користуються великою фреквенцією. Так прим краківська академія має цього року 7, а львівська 4 такі курси.

Щоби і нашій молоді дати нагоду користати з таких курсів, отворила Торговельна Школа Тов. „Просвіта" у Львові ще перед двома роками перший у нас однорічний торговельний курс на лад курсу абітурієнтів. Сей курс був принятий дуже радо нашою молодіжю, чого доказом фреквенція: в першому році було 46, в другому 86 абсольвентів курсу, з яких одні вже займають місця в своїх і чужих інституціях і підприємствах, другі продовжують свої студії. В цім році отворено знову такий курс з тою самою програмою, тільки допущено до участи як надзвичайних слухачів також тих, що покінчили бодай 6 клясс середної школи, щоби в той спосіб дати нагоду користати з науки тим нещасним, що потратили літа на війні та вже не можуть кінчити гімназій. Програма курсу остає та сама, а саме: купецькі рахунки, книговодство, переписка, торговельний і промисловий закон, суспільна економія, торговельна географія, товарознавство, устрій держав, стенографія і спільництво.

Збір доцентів з деякими змінами остає той сам. Зложений він з осіб, що покінчили університетські і фахові торговельні студії. До книговодства упрошено спеціяліста висшого банкового урядника, а до купецьких рахунків професора університету.

Наука відбувається у вечірних годинах, щоби і людям на становисках участь в ній уможливити.

Крім цего курсу відкривається при школі другий вечірний курс 5-місячний з книговодства, купецьких рахунків, науки про торговлю і векслі і переписки. Сей курс є для всіх доступний. Абсольвенти того курсу будуть могли здавати приватний іспит в торговельній академії з усіх тих, або з поодиноких предметів. Він надається особливо для тих, що вже практикою добули собі фахове знання, та бажають його доповнити, упорядкувати і теоретично поглубити.

Вкінци будуть при школі уладжені окремі курси новітних мов і стенографії в ранніх і пополудневих годинах відповідно до числа і бажань зголошуючихся.

Всяких інформацій уділюється в домівці школи при вул. Корняктів ч. 1, в будні дни від 10—11 рано.

При письменних запитах треба залучити марку на відповідь.

Д. Коренець.

На зимові вечері.

(Під увагу родинам, читальням та касиновим товариствам.)

Надходять довгі зимові вечері. Поволі минають скучні хвили. В тихім родиннім закутку одинокою розрадою стає тоді добра, цікава та дешева книжка.

І тільки з тих причин з недостачі у нас такої лектури Накладня „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" вирішила приступити вже з днем 1. падолиста с. р. до видання „ДОМАШНОЇ БІБЛІОТЕКИ для старших і молоді".

Випуски цієї бібліотеки будуть появлятися періодично що місяця з музичним та гумористичним додатком для сталих передплатників.

На зміст складаються історичні оповідання та повісти, спогади з минулого, пригоди та подвиги нашої Армії в часах визвольної війни, а все богато ілюстровані.

Хто прийме до 1. листопада с. р. мп. 1000 на рахунок передплати, буде одержувати книжки оплачено з 10-процентовим опустом.

Замовлення і гроші слати на адресу:

„ЧЕРВОНА КАЛИНА". Львів, вул. св. Марка 20. 888 1—2

Комунікат У. П. Т.

До Усіх Кружків У. П. Т. в краю.

З огляду на те, що в дни 1. падолиста с. р. відбудеться Загальний Зїзд Тов-а, Головна Управа У. П. Т. взиває всі Кружки, щоби на підставі §. 47. статуту відбули Збори задля вибору відпоручників на Зїзд. На кождих 20 членів Кружка припадає один відпоручник з тим, що Кружок мусить мати найменше одного відпоручника.

Відпоручник не може мати більше, як дві повновласти.

Кождий відпоручник мусить бути заосмотрений легітимацією виданою Старшиною Кружка.

Порядок дневний подасть Головна Управа до відома в часописах. IX 2—3

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
ТЕОДОЗІЯ БАЧИНСЬКОГО
радника суду
помершого 5./X. 1922 в Бережанах відправиться в пятницю, дня 13./X. о год. 9 рано в Архикатедральній церкві св. Юра у Львові. **Родина.**

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В четвер, 12. ц. м. новинка: „БАРОН КІММЕЛЬ", оперетка на 3 дії В. Колля;

В суботу 14. ц. м. новинка: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" комедія на 4 дії Г. Зудермана.

Початок точно 7·30 г. веч. — Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлї" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—o— XXV. 1—?

Всїх письменників, яких твори не ввійшли в календар „Червоної Калини" повідомляємо, що це сталося зі слідуючих причин: 1) Недбайливість, 2) брак місця, 3) пізне надісляння. — Хто не зажадає звороту рукопису, задержимо його до дальшого використання. — В-во „Червона Калина", Львів, Марка 20. 888,а) 1-1

Ве. 00. птаниол. епярх·І зволять оголосити: Хто повертаючи з відпусту в Зарваниці в день св. Петра і Павла, загубив в Білявинцях 37.040 Мп., нехай зголоситься на постерунку держ. поліції в Білявинцях пов. Бучач. 877 2—2

Вписи на фаховий пятьмісячний курс торговельний для усіх доступний при Торговельній Школі Тов. „Просвіта" у Львові вул. Корняктів ч. 1, приймаються щоденно від 10—11 рано, а в пятницю і суботу від 4—5 по пол. Наука почнеться 16. ц. м. о год. 6. по пол. — Управа. 878 2—3

Українські ґаздині! Позір!!! Купуйте всі споживні товари лише - - у наших інвал'дів **у Львові при вул. Валовій 31.**

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

ЛИСТУВАННЯ.

Хто знав би щонебудь про судьбу **Романа Храпливого**, четаря скорострільної сотні XIV. бригади УГА., подасть ласкаво вістку його матері Стефанії Храпливій, Збараж, вул. Тернопільська 577. — Закордонні часописи проситься о передрук. 868 2—3

Дрібні оголошення.

ДЕРЕВО ОПАЛОВЕ, букове, березове, соснове зі сейчасовою доставою продає фірма „Мельма" Львів, Зиблікевича ч. 24. 894а) 1—3

ВСЯКІ ДЕРЕВОСТАНИ від селян і священиків купує фірма „Мельма" Львів. Зиблікевича 24. 894б) 1—3

БУХГАЛЬТЕРА або БУХГАЛЬТЕРКИ прийме сейчас фірма українська „Мельма" — Львів — Зиблікевича 24. Рефлекується тільки на особи солідні з практикою бухгальтерійною. Пожадане знання писання на машині українській і поль., знання кореспонденції та стенографії. Платня добра, після умови. 894 1-3

ХТО з пань хотів би взяти на мешкання інтеліґентну жінку з дитиною 2-х років. За опіку дитини плачу до 50 тисяч мп. Зголошення: Львів, Потоцького 60, партер на ліво, п. Крижанівська. 889 1—1

ПО ПРИЧИНІ заняття віддам на виховання дитину 2-х років до добрих людей, за доброю винагородою. Зголошення до Адміністрації під „Добра винагорода". 880 а) 1—1

СТАРШИЙ правник, солідний, інструктор прийме сейчас лекцію на селі або в місточку на цілий рік. Poste restante: Фільольог. Самбір. 891 1—1

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, ропні мотори, льокомобілі, ґатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 30—30

ПАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева **Дзюбинський і С-ка** в Трушевичах п. Ніжанковичі глядає спільника з капіталом кількох мільонів в цілі розширення фабрики. 785 6—8

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для учениці з III. кл. гімн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і условія листовно. Надлісництво Ослави к. Делятина. 860 3—5

НОТАР в Богородчанах прийме солицитатора вробленого в справах спадкових. 861 3—3

ДЛЯ АМЕРИКАНЦЯ, який хоче забезпечити собі будучність в краю є до набутя о рухливім повітовім місті в ринку каменичка о двох льокалях склепових, реставраційнім і помешканням. Зголошення слати до адм'н. „Діла" під „Будучність". 862 2—3

ФОРТЕПЯНИ і піяніна, солідне строєння направа, оцінка, купівля, продаж. Також на провінції. Адміністрація під „Строітель В". 752 4—4

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого концепіста, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 11—?

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 10—20

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтеліґентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

ВИЇЗДЖАЮ на кількамісячний побут до Сполучених Держав пів. Америки. — Прийму безінтересовно всякі поручення. Адресувати: Володимир Юрковський, Народна Гостинниця, Косцюшка 1, Львів. 881 2—4

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі).

67 23-?

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала нам дня 15. вересня ц. р. найдорощу Жену і Сестру, управительку школи в Гуті старій в в 37 році життя і 16 році учительства Володимиру з Ганкевичів ОБШАНСЬКУ. В першій мірі дякуємо з цілої душі Всеч. о. Парохови А. Пизюрови за провід і надгробне слово в тім сумнім обряді, Вп. Учительству за ласкаву участь в похороні а Вп. Н. Бенови за прощальне слово над могилою. Усім нашим, котрі причинились до звеличання похоронного обряду і памяти Покійної нашої незабутої Жени і Сестри складаємо найщирійше „Спасибіг".

Прокіп, муж; Елена, Ярослава і Ольга, сестри.

892 1—1

ПОДЯКА.

Волею Вишевишнього перенісся дня 21. IX. п. р. до вічности о. Василій ТЕРЛЕЦЬКИЙ, парох Гумниск, наш найдорощий син, батько і брат. Не маючи можности особисто подякувати всім тим, котрі в тім тяжкім нашім горю висказали нам своє співчуття і причинилися до звеличання сумного похоронного обряду, передаємо цею дорогою сердечне „Спасибіг". В особливости дякуємо всім Впр. і Всч. оо. Духовним, які не жаліли труду для віддання послідної прислуги Покійному, а то Впр. о. Дек. Жигалеви з Козлова за провід в похоронах, о. дек. Лиско з Ракобут, о. Копистянському з Чанижа і о. Дигдалі з Буська, всім за прегарні трогаючі проповіди, о. Березинському з Переволочної, о. Рудеви з Закомарп, о. Панасюкови з Ушковець, о. Калиневичеви з Буська, о. Насальському з Ражнева, о. Давидовичеви з Ожидова, о. Авдиковичеви з Соколівки, о. Герасимови з Поникровець, о. Волянцевя з Боложинова, о. Височанському з Красного і богосл. Гуралеви і Олійникови за участь в похоронах. Особливо щиро дякуємо Вп. п. Калиневичам з Гумниск, котрі уділили своєї неоціненої помочи так в часі недуги, як і підчас похоронів, вкінці хорови за пречудний спів, чесним братствам церковним і парохіянам з Гумниск і Верблян, котрі в так поважнім числі почтили память свого душпастиря.

893 1—1 МАТИ, ДІТИ, БРАТ.

Загальний Зїзд УПТ.

відбудеться **дня 1-го і 2-го листопада 1922 р.** в салі Музичного Інституту ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5.

Початок Загального Зїзду 1. листопада ц. р. о год. 10. перед полуднем.

Денний порядок:

1. Отворення зборів і відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Ухвалення регуляміну нарад.
3. Звіт Управи.
4. Звіт Надзірної Ради.
5. Уділення абсолюторії.
6. Вибір голови.
7. Вибір головної управи.
8. Вибір Надзірної Ради.
9. Вибір розємного суду.
10. Установлення членської вкладки.
11. Іменования почестних членів.

ДРУГИЙ ДЕНЬ (продовження Загального Зїзду.):

12. Пляни дальшої роботи:
    а) організація жертвенности.
    б) організація шкіл.
    в) організація Кружків.
13. Внески.

Початок Загального Зїзду дня 1. XI. о год. 10. передпол.

ПРИМІТКА: Вільні внески має внескодавець подати Президії Зборів на письмі перед полуднем першого дня Загального Зїзду. IX. 1—3

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАҐОҐІЧНОГО ТОВ-А.

ПРОСИМО ЗАМОВЛЯТИ

нові видання Української Мистецької Накладні „УМНА". Листівки в красках: М. Лисенко, Т. Шевченко, І. Франко, Види Київа — по 23 мп. Портрет Т. Шевченка в красках 29×35 800 мп. Для головних відборців даємо 20% опусту. Замовляти просимо на адресу:

Buch- u. Kunst Verlag „UMNA"

Wien, VIII., Ledererg. 20.

890 1—?

Бляха мідяна 880а 1—3 **Рури мідяні**
Бляха мосяжна **Рури мосяжні**
Бляха оловяна **Рури оловяні**

Цина анґлійська, як рівнож инші металі все на складі у Львові, у фірми: — — — — — —

„СПАРТ", Львів, Косцюшка 8. Телєф. 709.

Хто вирізує виринок цього аконсу з газети — дістане при закупні товарів 5 проц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::

в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок, мущин і дітей по найдешевих цінах поручає

Й. МАҐКЕЛЬ ШТАРК 4—6

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

Вже надійшли заграничні новости мужеської і діточої конфекції. — Величавий XXIV. вибір РАҐЛЯНІВ, ФУТЕР, ПОДОРОЖНИХ БУНД. 2—2

Спеціяльність: скіряні куртки і плащі.

ЯКУБ ФЕРШЛЯЙКЕР, першорядний магазин мужеських і діточих убрань, **Львів, площа Галицька ч. 2.**

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!

Передплачуйте обширнійший підручник - -

746 В. КУЧЕРИ: 4—6

„Про садівництво і зужиткованнє овочів".

— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —

Ціна 2000 мп.

Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

фіранки, портієри, хіднаки, дивани, лінолеум, капи на ліжка, обруси 8-9, меблеві матерії, матераци і сінники, стори до вікон

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Кічалес і А. Маргулес

Львів, Синстуська 18.

„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ"

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.

платить від щадн. вкладок

10 процент.

Мілїонові вкладки — після умови. —

XII. 4-5

СОЮЗ Українських ІНВАЛІДІВ

приймає замовлення на доставу

XXI. **бараболь і напусти.** 1-7

Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

15 прц. доходу на „Голодну Україну".

Накладом Українського Товариства допомоги емґрантам з Великої України у Львові в скорім часі появиться

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ „ДНІПРО" НА РІК 1923.

при співучасти видатних сил Соборної України.

Оголошення фірм, адреси лікарів, адвокатів, нотарів приймається до 15. жовтня ц. р. Ціна оголошень: 1 сторінка 38.000 Мп., 1/2 сторінки 20.000 Мп., 1/4 сторінки 12.000 Мп: 1/8 сторінки 8.000 Мп. Подання адреси 4.000 Мп. Увага: гроші вносяться з гори враз з замовленням. — На співробітництво дали згоду: Доц. Унів. Евген Архипенко, д-р Степан Баран, проф. унів. Леонід Білецький, Микола Вороний, інж. Евген Голіцинський, д-р Дмитро Донцов, Володимир Дорошенко, Володимир Гнатюк, адв. Михайло Корчинський, проф. унів. Ростислав Лашенко, Іван Липа, Аполінарій Марчинський, д-р Ярослав Олесницький, проф. унів. Іван Огієнко, інж. Юлієн Павлятовський, Вол. Самійленко, Вал. Садовський, інж.-арх. Сергій Тимошенко. — Проект окладинки ласкаво погодився виготовйти артист-маляр Петро Холодний. Редактори: проф. Л. Білецький і Віктор Завадський. — Адміністрація календаря: Львів, Ринок 43, I. п. 4—?

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 10. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ IV.** найславнішого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Данила Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **В КИГТЯХ ПІРАТІВ.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10

Ч. 35 (9.866). Львів, субота 14. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голландії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швейцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Ока відчиняє з днем 15. ц. м. спеціяльний склад виробів трикотових і панчіх. — РИНОК 35. (біля Нар. Торгівлі).

Львів, 13. жовтня 1922.

Після муданського договору. Договір в Муданії, який має встановити новий status quo на Близькому Сході, 11. жовтня підписаний представниками великих держав і делегатами Туреччини і Греції.

Не будемо спинятися на окремих точках цього договору, уже відомих нашим читачам з газет. Детайльне й докладне окреслення того нового становища, яке фіксується окремими точками договору на Близькому Сході, має більше локальний, чисто місцевий інтерес. Для нас являється важнійшою загальна оцінка тих політичних наслідків, з якими звязаний цей договір; для нас являється більш актуальним питанням справа тих змін в міжнародній конюнктурі, які в звязку з ним можуть виникнути.

Обертаючись до цієї загальної оцінки договору, насамперед ми мусимо зазначити, що він являється першою серіозною зміною, першою серіозною ревізією тих відносин, які утворені в Европі після світової війни версайльським трактатом й тісно звязаними з ним трактатами в Сен-Жермен і Севрі. Хоч фактично договір в Муданії зміняє лише відносини зафіксовані трактатом в Севрі, не може підлягати сумніву, що він являється разом з тим й ударом по версайському договору, о скільки всі три згадані трактати складають органічну цілість.

Ще так недавно держави переможці, засідаючи в Версаю й складаючи нову карту Европи, тішили себе самовпевненою думкою, що вони встановлюють міцні підстави нових відносин в Европі на довгий ряд літ. Але й тоді вже в серіозних політичних колах висловлювались сумніви відносно тревалости підстав, встановлених в Версаю. Виразом тих сумнівів, того скептицизму, яким були перейняті більш далекозорі політики, являється відома книжка Англійця Кейнса. Дійсність показала, що мали підстави власне ці скептики, а не оптимісти й теперішній договір в Муданії являється першою серіозною щілиною в тій будові европейської рівноваги, яка змайстрована в Версаю. Щілиною дуже серіозною й дуже поважною, яка грозить захитати цілу будівлю. Щоб визнати це, досить порівнати окремі точки трактату в Севрі й договору в Муданії.

Іронія долі хотіла, щоб цей вилом в версайській будові був утворений головним чином за ініціятивою й допомогою Франції, держави найбільше зацікавленої в недоторканости дотеперішніх відносин, в захованню всіх змін, запровадженних в життя після війни. Конкуренція між Англією й Францією дійшла до тої степені, що Франція в своїому суперництві з Англією рискнула стати на шлях піддержки мусульманського Сходу, пробудження й активний виступ якого загрожує не лиш інтересам Англії, а в рівній мірі також інтересам Франції. На разі тактичний хід Франції осягнув свої результати. Перемога Туреччини, той компроміс, на який пішла Англія, на міжнародньому ринкові оцінюється, як безперечний успіх Франції, як зріст її значіння й сили.

Ті голоси французької преси з приводу муданського договору, які відомі нам до сього часу, особливо виділяючи цей момент перемоги Франції, разом з тим підкреслюють значіння муданського договору в змислі остаточного усталення відносин на Близькому Сході. Коли перше твореження французьких газет не може підлягати сумніву, то відносно другого ми мусимо поставитись з великою резервою й обережністю. Безумовно муданський договір на разі полагодив гостроту конфлікту, усунув ту безпосередну небезпеку, яка загрожувала спокоєви Европи. Але чи можна думати, що він остаточно розвязав проблему Близького Сходу? Це питання підлягає великим сумнівам. Більш відповідаючим дійсности на нашу думку являється припущення, що цей договір буде лише одним з етапів, одною з переходових стадій справи Близького Сходу.

Не можна легковажити того факту, що муданський договір уложений з одного боку без участи балканських держав, безпосередно в ньому заінтересованих, з другого боку без участи совітської Росії, поважні інтереси якої ним так само серіозно зачеплені. Газетні відомости свідчать, що совітська Росія не має жадної охоти зайняти в ближчесхідній справі позицію пасивного глядача. Вже один цей факт примушує дивитись на муданський договір лише як на паліятив, як тимчасове полагодження справи.

Договір в Муданії покищо зісуває з порядку денного проблему Близького Сходу. Але є багато підстав гадати, що розвиток подій знову висуне її завтра. Европі знову доведеться спинятись над розвязанням тих трудношів, з якими вона звязана. Бо договір в Муданії ці трудноші лише на разі відсунув, але не усунув.

Велика Україна.

Голодні діти.

В комісію допомоги голодним на Україні в Кишиневі вступила заява ради німецьких кольоній Бесарабії про згоду приняти на своє утримання тисячу дітей німецької національности з голодних місць на Україні. В заяві зазначено, що бажано, аби діти були з Одеського і Тираспольського повітів.

Повстанський рух на Україні.

Харківська большевицька преса за останні місяці вказує, що повстанський рух на Україні не припиняється. В ч. 205 харківських „Вістей" в наказі начальника полудневих доріг говориться про відбиття нападу повстанського загону в 45 чоловік на перегоні Ічня — Коломійцево. В ч. 207 тих самих „Вістей" повідомляється про викриття в районі Вапнярки „петлюрівської" організації. Арештовано 50 чоловік. „Комуніст" (ч. 217) зазначає, що за останій час дуже відживився повстанський рух в Харківському, Мерефянському і Золочівському районі. В Охтирському пов. арештовано повстанця Марченка. В Харківщині по відомостям „Комуніста" ліквідовано в серпні коло 10 „банд".

Продподаток на Україні.

По офіціяльним даним на Україні на 15. вересня зібрано 29,913.710 пуд. продподатку. По окремим губерніям найбільше зібрано на Харківщині — 6 міл. пудів а найменше в кременчуцькій губ. — 818.000 пудів і олександровській — 715.000 пудів.

Відновлення зал'ізничої комунікації між совітською Україною і Польщею.

В Підволочиських відбулася конференція між представниками совітської України і Польщі в справі відновлення безпосередної комунікації. День відновлення її остаточно призначений на 1. листопада.

Безробіття.

В Донецькому районі зараз нараховується 15.000 безробітних. В Одесі загальна кількість безробітних досягає 14.000 чоловік.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Українські справи.

З Америки.

Гр.-кат. епископ у Канаді Н. Будка виїзджає невдовзі до Риму. Митрополит А. Шептицький перебуває ще у Зєдинених Державах.

Українці у манітобськім парляменті.

26. серпня відбулися доповнюючі вибори до манітобського парляменту (Канада). Між иншими вибрано Українця п. Н. Григорчука. З його вибором число українських послів-представників манітобських Українців зросло до чотирьох. А саме, досіль були там такі українські делєгати: Д. Якіміщак, Н. Бачинський та М. Роєцький, — цей останній латинник, походженням з Маріямполя, вибраний як український кандидат українськими голосами.

З Волині.

Шкільна вакханція на Горохівщині.

Не одному, хто працює на Волині, приходилося чути від Поляків, що школи у нас на Волині, зокрема на Горохівщині, через те польські, що немає кваліфікованих учителів Українців, або що люде не вимагають українських шкіл.

Пригляньмосяж до фактів.

Візьмемо Горохівський повіт. Було в минулому році, здається, шість українських шкіл. І скільки не просили, скільки не молили люде окремих сіл про відкриття української школи, їм усім відмовлено, а часто, як на примір в Квасові, інспектор навіть загрожував. Та у цьому році п. інспектор пішов ще далі: йому мозолили очі вчителі Українці, які вже мали школи, і він звільняє 6 чоловік. Звичайна річ, що на їх місце призначить, „кого слід".

Байдуже п. інспекторові, що люде на свої кошти збудували школу в минулому році, як у селі Смикові, а значить, мають по всіх божеських і людських законах право на школу, якої самі забажають. Ні, п. інспектор учителя-Українця звільняє, призначає — Поляка. Люде, розуміється, не приймають, бо хочуть, щоби діти справді вчилися, а не сиділи на лекціях, як стовпчики. Знову посилають делєгацію до „можноваладця", та він остається на свому і призначає другого вчителя, знову — Поляка. Не знаю, як зустрінуть селяне нового просвітителя. Боюся, що його зустріне доля пана Тхожельського, який вже другий рік учителює в с. Підберезі, тієїж гміни, вчителює усердно, просвіщаючи стіни, бож діти другий рік не ходять. В клясі, „льокалю виборчим" насипано картоплі. І рацію: На щож має пустувати? І пан інспектор знає про те; знає, чому діти не ходять, але вчитель сидить і гроші одержує, народні гроші. Хіба це не глум?

В селі Шпиколосах учителя-Поляка не прийняли. Цікаво, кого призначить?

Ну, а в містечку Дружкополі, що там?

Школа, розуміється, польська. Керовник її, пан Щ., одержав у минулому році дерево на ремонт. Ремонту, звичайно, ніякого не зроблено, за те пан Щ., кажуть, десь будує власний будиночок, а трохи дерева, кажуть, пішло „на люде".

У школі зайняття начались в одній клясі, а в другій... стоять свині і корови, які мають той самий вхід, що й „хлопські діти".

І пан інспектор також це все знає!

Село Брани... Школа пустує. Служить складом для картопель і капусти „p. nauczyciela".

Село Бодячів. Є школа. Ще того року просили вчителя-Українця, а одержали... Поляка, якого не прийняли. І школа пустує.

Ось які факти подаємо у відповідь пану інспектору на фразу: „вони не вимагають", а учителів на цей раз показувати не буду: п. інспектор і сам їх знає.

Так просвіщають ендеки інспектори народ на кресах! *Вік.*

З судової салі.

Дня 7. жовтня в Ковлі розбиралася судова справа Марка Луцкевича, обвинуваченого в перестуи-

стві арт. 138. карного кодексу, виразніше за непринимання візвань суду на мові польській. Оборонці обвинуваченого не прибули, завдяки пізному дорученню візвання (знов же таки на польській мові!) й при відсутности в дома тоді самого обвинуваченого.

Суддя запитує оскарженого (звичайно, на польській мові) чи признається він до вини, що дня 1. вересня ц. р. відмовився він приймати від поліцієнта візвання до суду, жадаючи натомість, щоби воно було писано українською мовою.

Луцкевич (на українській мові). Я громадянин Річи Посполитої Польської, громадянин з примусу — це вже инше питання, — яко Українець прошу Високий Суд, аби до мене звертались тут на моїй рідній українській мові. Прошу це з таких мотивів: Наведення аналогії між становищем нашим і Галичан, що часто-густо має місце з боку моїх обвинувателів, не витримує критики. Бо сувереном Східної Галичини є держави Антанти. Тоді-ж як я — є громадянином польським. А умова в Ризі, арт. 7 виразно каже, що громадянам земель, які згідно тієїж умови відходять до Польщи, народности української, білоруської та великоруської, — Польща обовязується наддати рівноправність їх рідної мови всюди в тому числі й суді. Ухвалена ж і принята Сеймом — одним днем раніше заключення умови в Ризі — Конституція польська виразно застерігає мені право на користування рідною мовою. Удаймося тепер до гроху раніших часів... Маю на увазі Версайський Трактат, який нам...

Суддя. (перебива Луцкевича) я знаю що ви казатимете...

Луцкевич. Одначе прошу мене вислухати. Можливо тут дам я такі доводи, що Високий Суд визнає, що я маю право жадати, аби до мене звертались тут на моїй рідній мові...

Суддя. Доводи ті давно відомі. Ви про них говорили вже не раз. Краще скажіть мені чи володієте ви польською мовою?...

Луцкевич. Так. Польською мовою, розговірно та на письмі — володію добре. Але яко громадянин української народности прошу одначе, аби до мене звертались на рідній мені мові. Й відповідати на поставлені мені запитання в мові польській не змусите мене ані тюрмою, де вже за тое сидів я не раз, ані засланням, ані навіть кулею...

Суддя. (до свідка, поліцієнта) Щоби чинилисьте аби не принималось од вас візвання, припустимо на українській мові? Складали би ви тоді протокол...

Свідок. Я тоді залишив би адресатові візвання в його домівці...

Суддя дальших свідків не допитує, а робить перерву для наради в тій справі. Секретар же суду пропонує підсудному підписати протокол. На це Луцкевич відповідає:

„Хоча я тут нічого не зізнавав, бо мені не дано спромоги взагалі говорити, одначе все що написано в тому протоколі підпишу, коли буде воно складено в мові українській. Змушування ж мене до підпису польського паперу є насильством... Таким самим насильством, як ото — за свідків в моїй справі викликається в суботу Жидів. Адже арт. 11. Версайльського Трактату ясно каже, що Жиди не будуть приневолюватися до виконання яких будь учинків, що нарушають шабаса... А сьогодні крім шабаса маємо, ще перший день великого їхнього свята — кучок...

Суддя. (крізь прохилені дрері) Нехоче він підписувати то й не треба... Зазначте, що відмовився від підпису.

Через де-який час, по перерві зявляється на салі судля й оголошує вирок свій, по якому — згляднo тому, що непринимання візвання не є переступство й цей учинок не підходить під арт. 138 К. К. — справа „umorzona"...

Тоді Луцкевич звертається до суду з запитанням. А через віщо тоді карано його за це в попередні рази?... Навіщо в такому разі поліція доставляючи візвання в неможливий спосіб тероризує рідню? Навіть не вільний від кпин-наруг і старенький мій батько!... Я проситиму копію з цього рішення, в цілях зясування правоти й моїх попередних учинків.

Суддя. Можете за підписами зявитись у вівторок. І маєте тиждень для апеляції...

Отже виходить, що не можна карати за непринимання польських паперів. За що ж тоді раніше за подібного рода чин пакували Луцкевича до вязниці?... Очевидно, добре попорпавшись у польських навіть законах нетрудно доскіпатися, що Українці на Волині мають право жадати, щоби до них звертались у суді й на рідній нам мові.

Присутний.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10, вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Галицькі відносини.

Арештують священиків.

Дня 10. ц. м. явилася жандармерія в домі о. Володимира Федусевича, пароха в Миколаєві над Дністром і перевела докладний трус в мешканню та господарських будинках. По безуспішному шуканню жандарми увязнили пароха, веліли збиратися в дорогу й вивезли його до Стрия. Від сеї хвилі за арештованим і слід загинув. Як причину арештування о. Федусевича подають се, що в останню неділю підчас проповіди мав він накликувати своїх парохіян до бойкоту виборів у польський сойм.

Повінь ревізій.

В Камінеччині відбулися недавно ревізії у студентів: В Сільци Беньковім: 30. IX. у Михайла Войтовича, який є австрійським піддaним і на короткий час приїхав з Відня. Шукали за зброєю і брошурами; у Сайкевича І. шукали за „Нашим Шляхом"; у студ. Василишина Гр. за оружем і паперами. Старалися вмовити в нього, що належить до тайної організації в Камінці.

Строгу ревізію перевели в читальни „Просвіти", у Ів. Веретельника шукали за зброєю. Не найшли нічого. Ревізію переводили агенти в асисті жандармів.

В Стрептові у Колодія, в Язеници у Середи Василя, в Камінці у Яцьова Ст. і др. В Камінці арештовано студ. Журила і Липку. Деякі студенти скриваються.

Арештування.

В Раві Руській арештовано трох Українців під замітом підпалу дооколичних фільварків. Арештованих відставлено до Львова. Ближші інформації подамо пізнійше.

Нагі суди.

Довідуємося, що в Стрию жандарми так били арештованих, що до одної провини, яку міг поповнити тільки один, призналося аж трох невинних, щоби тільки уратуватися від побоїв. Всі три віддані наглому судови.

Протиизберча відозва.

В с. Рунгурах, п. Печеніжин прибив хтось з 5 на 6. ц. м. відозву з намальованим хрестом такого змісту: „Смерть зрадникам! Взивається всіх членів виборчої комісії в Рунгурах, щоби залишили свою хрунівську роботу і виступили з комісії, бо згинуть! Смерть їм". При тім позривано польські виборчі оголошення і потолочено в болоті.

Донесено поліції, а вона заарештувала 7. ц. м. 10 людей, що були тої ночі на варті. Всіх вартівників засуджено „наглим судом" (?) на 8 днів арешту. За що?

Підпал.

У с. Акрешорі, п. Печеніжин підпалили невідомі особи в ночі з 28. на 29. вересня ц. р. сіно Миколи Уруського, війта Поляка з Нижного Березова. Шкода виносить 1,000.000 мп.

Невдалий підпал.

У ночі з 5 на 6. ц. м. підложили невідомі особи запальний матеріял під стодолу Блашка, побережника Поляка в Лючі, п. Печеніжин. З причини дощу не було пожежі. Поліція шукає виновника.

Шукають бомб.

У печеніжинськім повіті шукає поліція у кождого чоловіка вечером амуніції і бомб.

Амуніція в коновчині від молока.

Минулого місяця віз Антін Кузич, селянин з Березова нижн. квасне молоко в коновчині. На запит яблонівської поліції, що везе, відповів, що муніцію для сина. Поліція обережно розбила коновчину. Муніція експльодувала і обілляла поліцію. Це було молоко для його сина.

Карні експедиції в Калущині.

Дня 7. X. прийшов в гостину до калуського повіту баталіон польського війська 53. пп.

Першою жертвою цеї гостини впав будинок „Народнього Дому", а саме командант баталіону насильно заняв для всього війська салю мимо спротиву зі сторони голови товариства, котрий доказував, що цілий будинок товариства як знищений цілковито в 1917 р. а опісля в цілости відбудований є вільний від всяких реквізицій. Супроти цього підписаний Виділ і Надзірна комісія товариства „Народний Дім" в Калуши закладає проти цего безправного вчинку протест в надії, що чейже у верховних польських властей він найде відповідний відгомін і спричинить відповідні протизарядження як малу сатисфакцію для доконаного вчинку.

Виділ і Надзірна комісія протестує рівночасно і проти цего, що згаданий командант баталіону відмовився дати на письмі посвідку реквірації, як також вкінці проти цего, що ані політична власть місцева, ані магістрат не вчинили ніяких протикроків хоч військо вже

ІВАН БУНІН.

Пан із Сан-Франціско.

Горе тобі, Вавилоне,
городе кріпкий!
Апокаліпсіс.

Пан із Сан-Франціско — йменя його ні в Неаполі, ні на Капрі ніхто не запамятав — їхав у Старий Світ на цілих два роки, з дружиною й дочкою, єдине тільки задля розваги.

Він був твердо упевнений, що має повне право на відпочивок, на розривки, на подорож довгу й вигідну й чимало ще на що! Для такої упевнености мав той привід, що по перше був багатий, а по друге тільки що приступав до життя, не вважаючи на своїх пятьдесятьвісім літ. До тієї пори він не жив, а лише животів, правда, не дуже нікчемно, але всеж таки покладаючи всі надії на прийдешнє. Він працював не покладаючи рук, — Китайці, котрих виписував до себе на роботи цілими тисячами, гаразд знали, що це значить! — І вкінці побачив, що зроблено вже багацько, що він трохи не зрівнявся з тими, кого колись узяв собі за взірець і зважився відпочити. Люде, до котрих належав, мали звичай починати осолоди життя з подорожей в Европу, в Індію, в Єгипет. Постановив і він поступити так само. Авжеж, він хотів нагородити за роки труду поперед усього самого себе; одначе радий був і за дружину з дочкою. Жінка його ніколи не відрізнялась особливою вразливістю, а адже всі немолоді Американки пристрастні подорожниці. А що до дочки, панночки на порі й трохи слабовитої, то для неї подорож була просто необхідна: не кажучи вже про користь для здоровля, чи тож не буває підчас подорожей щасливих зустрітин? Тут инколи сидиш за столом або розглядаєш фрески поруч із мілярдером.

Маршрут випрацював пан із Сан-Франціско обширний. У грудні й січні він сподівався роскошувати сонцем Південної Італії, памятниками давнини, тарантелею, серенадами бродящих співців і тим, що люде в його літах почувають особливо тонко, — любовю молоденьких Неаполітанок, нехай навіть і не зовсім некористливою; карнавал думав провести в Ніцці, у Монте Карльо, куди під цю пору збирається найдобірніще товариство, — те саме, од котрого залежать усі блага цивілізації; і фасон смокінгів, і міцність тронів, і обявлення війн, і добробут готелів, — де одні з азартом оддаються автомобільним і парусним перегонам, другі рулєтці, треті цьому, що принято називати фліртом, а четверті стрільбі в голубів, котрі дуже гарно знімаються із садків над смарагдовим газоном, на тлі моря барви незабудьок і зараз же торохкаються білими грудочками об землю; початок березня він хотів посвятити Фльоренції, на Страсти Господні приїхать у Рим, щоб слухати там Miserere; входили в його пляни і Венеція, і Париж, і бій биків у Севіллі, і купання на англійських островах, й Атени і Царгород, і Палестина й Єгипет, та навіть Японія — розуміється, вже з поворотом... І все пішло спершу дуже гарно.

Був кінець листопада, мало не до самого Гібральтаря прийшлося плисти то в ледяній млі, то серед бурі з мокрим снігом; але плили цілком щасливо і навіть без хибання, пасажирів на пароплаві виявилося чимало, і всі люде великі, пароплав — славетня „Атлянтида" — подобав на найдорожчий европейський готель з усіма вигодами, — з нічним баром, із східними лазнями, з власною газетою, — і життя на йому плило по найвищому регламенту: вставали рано при трубних згуках, що різко розлягалися по коридорах ще в тих присмерках, коли так непривітно світало над сіро-зеленою водяною пустинею, що сутужно хвилювалася в тумані; накинувши фланелеві піджаки, пили каву, шоколяду, какао; а далі садовилися у мармурові ванни, робили гімнастику, збуджуючи апетит і гарне самопочуття, робили денні туалєти і йшли до першого сніданку; до одинадцяти годин призначалося бадьоро прохожуватися по палубах, дихаючи холодною свіжістю океану, або грати в теффльборд й инші гри для нового розбудження апетиту, а в одинадцять — підкріплятися хлібом з маслом та бульоном; підживившися з уподобою читали газету і спокійно чекали другого сніданку, ще більше ситного й ріжнородного, ніж перший; дальших дві години посвячувалися одночинкови, всі чердаки були заставлені тоді лонгшезами, на котрих подорожники лежали, окутавшися пледами, дивлючись на хмарне небо й на пінисті горби, що шмигали за бортом, або солодко дрімаючи; в пятій годині їх одсвіжених й повеселілих, поїли міцним, пахучим чаєм із печивом; у сьомій оповіщали трубними сигналами про обід з девяти полумисків... І тут пан із Сан-Франціско,

два дні наперед мало готові квартири в цілому місті.

—

Підписи: д-р Іван Саноцький голова, Ярослав Павлусевич секретар, о. Володимир Тисовський, інж. Михайло Чорпіта, Степанія Чорлітова, Онуфрей Курдидик, Степан Загаєвич, Тимко Бариш, Дідошак Іван, Кость Сербин, Степан Пукиш як члени виділу, о. Никола Янович, Вінкентій Миклашевич, Пилип Гумінілович, як члени Надзірної комісії.

Калуш, 9. жовтня 1922.

——

Помішуємо цей протест і допись у болючому пересвідченню, що він лишиться голосом вопіючого в пустині, мимо того, що калуський „Народний Дім" потерпів справді великі вграти, знищення і шкоди, та що його тільки зусиллям кращих громадян Калуша недавно відновлено. — Ред.

Стрийські містерії.

Телєфоном одержуємо:

Наглий суд в карній справі проти Михайла Стефанова в Стрию признав себе некомпетентним і рішив на внесення оборони віддати звичайному судови до звичайного карного поступовання. Основою цього ріщення є правна постанова закона про наглі суди з дня 26. вересня 1921. В. з. д. ч. 84. Арт. I. уст. 6. і § 437. з. к. з 1873, на основі якої прокуратор має обовязок поставити внесок на нагле поступования на протязі 14-ти днів від хвилі, коли довідався про злочин, а в цім випадку прокуратор поставив таке внесення аж по спійманню здогаданого виновника, інтерпретуючи хибно закон наче би прислугувало йому 14 днів до поставлення внесення власне від хвилі спіймання.

Близчі відомости подамо завтра.

На що є поліція?

З Коломиї. Як всюди, де є українські інституції, так і в Коломиї стереже само громадянство „Народного Дому". Завдяки сій сторожі „Народний Дім" не потерпів ще шкоди, хоч вже була проба його висадити. А саме одної ночи о 3. год. по півночи, як став падати густий дощ, якесь індивідуум підкралося під гімнастичну салю Народного Дому від подвіря і сховалося за стіну. Якраз в тім часі вийшла жінка сторожа, щоби обійти „Народний Дім". Побачивши під стіною чужого чоловіка з чимсь круглим „як годинник" в руках, наробила крику. Індивідуум перескочило блискавично паркан, опісля паркан, користаючи з пластового стола коло паркану, і втекло. Від того часу сторожу коло „Народного Дому" зміцнено, а „Народний Дім" забезпечено перед вкиненням вибухового матеріялу до пивниць. Що „Народного Дому" стережеться, про се знає państwowa поліція, бо поліцянти все крутяться коло „Народного Дому", коли є там наша сторожа, а одну сторожу тягли вже і на поліцію в ночі, ніби-то за те, що вона жадає від прохожих легітимацій, хоч се чиста брехня. А в ночі з 6 на 7. вересня таке сталося: Черга сторожити до півночі впала на директора Пок. Союза і бувш. соймового посла п. Захара Скварка, голову УПТ. проф. Дмитра Николишина, проф. Л. Ковбуза і проф. Ст. Михайлюка. О год. три на 12. в ночі зявилося коло „Народного Дому" 4 państwowych поліцянтів, котрі задержали сторожу, яка обходила „Нар. Дім", і стали їх питати, що вони роблять. Се їм пояснено, але państwowi сим не вдоволилися, лиш казали всім чотиром сторожачим йти з собою на поліцію. Тоді звернено поліцянтам увагу, що через те „Нар. Дім" остане без всякої опіки, але се не помагало. Вкінці однак, на рішуче домагання одного зі сторожачих лишилося при „Нар. Домі" двох поліцянтів, а два другі повели сторожачих на поліцію. Сторожачі збудили сторожа і одного льокатора, щоби лишити „Нар. Дім" в безпечних руках, і пішли під багнетами на поліцію, дивуючись, що всі російські інвазії перебули, а таке їм ще не лучилося. На поліції зажадано від всіх легітимацій і переведено особисту ревізію за — револьверами. Директор Скварко запротестував проти такого поведення поліції, котра його, 53 літного чоловіка, директора Пок. Союза, бувш. соймового посла і льокатора „Народ. Дому", веде о півночі під багнетом мов злочинця, і загрозив, що внесе жалобу до висших властей, тим більше, що поліція могла на місци зажадати легітимацій, а через забрання сторожі виставлено „Нар. Дім" на небезпеку. А що до револьверів, то сама поліція повинна подбати, щоби сторожа „Народного Дому" мала револьвери! На се п. дир. Скваркови відповіджено, що він може жалуватися, як хоче!

Ось на чім полягають обовязки państwowo-ї поліції. Одна українська інституція вилітає у воздух за другою, а państwowa поліція арештує тих, що стережуть українського народнього добра!

Польські вибори і Сх. Галичина.

Виборчий терор в Дрогобиччині.

В Дрогобиччині розвинули власти нечуваний терор, щоби приневолити українське населення до участи у виборах. Українці відмовились взагалі від участи у виборчих „обводових" комісіях; багато внесло резигнації на письмі, а в кождім разі відмовились від підписання виборчих ліст. На се посипались кари від предсідника окружної виборчої комісії ч. 52 в Стрию, Орського. З початку накладано кари по 20.000 мп. і рівночасно усувано з „гідности" члена комісії. Опісля предсідник комісії понакладав гривни 60.000 мп., а що і се не помагало, то почав сипати кари по 200.000 мп. і то ще перед оголошенням новелі до виборчої ординації. Бо коли новелю оголошено що й но дня 29. вересня 1922 р., і від того дня має обовязувати, а до сего дня виключно обовязує виборча ординація з 28. липня 1922 р. яка знає найвищу кару 20.000 мп., то мимо сего карні оречення з дня 27. вересня 1922. р. ч. 298, накладають кару по 200.000 мп. на Йосифа Малика і Миколу Кулинича зі Сільця (сей послідний є анальфабет а його ціла провина в тім, що не хотів і не міг підписати виборчих ліст), оречення з дня 27. вересня 1922 р. ч. 350 накладають кари по 200.000 мп. на „опірних" членів з Волі Якубової Стефана Артимовича, Івана Матчака і Василя Блажкевича. Такі самі карн наложено на 7 членів з громади Уличне, на Василя Солецького з Тустанович (оречення ч. 392), Дмитра Волянського в Ясениці Сільній (оречення ч. 396) і т. д. В селі Болехівцях наложено кари по 60.000 мп. ореченням з 26. IX. 1922 р. ч. 2 3 на 6 „опірних" членів, а ще на 2 дни перед дорученням карного оречення возний староства позаписував тим покараним членам по 2 штуки худоби, які мається на ліцитації продати, щоби стягнути гривну.

В селі Уличнім грозять жандарми, що в разі ухилення населення від виборів, прийде військо і за кару село розграбить.

В селі Унятичах одержали Українці, що ухилились від обовязку членів виборчої комісії, з початку кару по 20.000 м. зі зложенням „гідности". На одного члена Ігнатія Унятицького с. Ілька наложено потрійно гривну, трактуючи його як 3 особи; раз наложено гривну 20.000 мп. до ч. 9022 дня 19. вересня ц. р., відтак доручено йому 2 оречення по 20.000 мп., одно на ім'я „Ігнацего" Унятицького с. „Еліяша". Оба оречення пізнійші і перше до ч. 90 орікали зложення з „гідности" члена. Одначе в день пізнійше прийшли нові оречення, якими касується попередні оречення, накладається гривни по 200.000 мп. з загроженням дальших гривн в тій висоті і з дальшою загрозою, що в разі дальшого „протидержавного" опору насланий буде на громаду Унятичі військовий кватерунок (очевидно з консеквенціями). Таксамо і в инших громадах не обмежеюся до гривни по 200.000 мп., але загрожено повторенням гривни в разі дальшого ухилювання від „гідности" члена комісії (прим. в Уличнім, Волі Якубовій, Тустановичах).

Проти покликаних оречень внесено відклики до повної окружної виборчої комісії в Стрию ч. 52, на які досі нема жадного рішення.

Ось таку „свободу" дають нам непрошені опікуни. До виборів, які мають бути висловом свобідної волі горожан, змушують терором та величезними грошевими карами. Уживається всіх способів террору, щоби перелякати населення та примусити його до участи у виборах. Таких „виборів" люде ще не памятають; за се, що хтось не хоче брати участи в виборчій комісії чи у виборах взагалі, жадна влада, кромі польської, не мучила людей гривнами, забиранням майна та насиланням військового кватирунку.

Мимо сего терору постава українського населення вповні є рішуча і ніхто голосувати не буде!

Кара за резигнацї.

Про виборчу „акцію" в Золочівщині свідчить отсей документ:

Przewodn czący okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. L. 1846. Złoczów dnia 26. września 1922 r. Orzeczenie: Ponieważ wszyscy członkowie obwodowej komisji wyborczej w Tarnawce Nr. 63 nie chcą pełnić swych obowiązków bez podania uzasadnionej przyczyny, przeto nakładam na przewodniczącego Prokopa Nykołyszyna, z stępcę Piotra Nykołyszyna: członków: Jurka Kamińskiego, Jurka Gretczyna, Matija Danyłyszyna, Petra Kacedana i zastępców Stefana Mudrija, Mykietę Kacedana, Kyryłę Kowałyszyna i Pyłypa Gretczyna grzywny po 50.000 Mk. na każdego z nich, a zarazem pod dalszą grzywną 50.000 Mk. wzywam do pełnienia swych obowiązków. Grzywny powyższe po 50.000 Mk należy złożyć do dni 14 pod rygorem egzekucji do Kasy okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. Przeciw powyższemu orzeczeniu wolno wnieść odwołanie do dni 8 do okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. *Stawiński.*

потираючи від припливу життєвих сил руки, спішив у свою багату люкс-кабіну — одягатися.

Вечорами поверхи „Атлантиди" зяли у темряві начеб огнавими незліченними очима й велика сила слуг працювала в поварнях, помивальнях і винних складах з особливою горячковістю. Океан, що ходив за стінами, був страшний, але про його не думали, твердо вірючи у владу над ним командира, рудого чоловіка дивовижньої великости й тяжкости, завжди гейби сонного, що був схожий у своїому мундірі з широкими золотими нашивками на величенного ідола і вельми не часто зявлявся поміж людьми із своїх таємничих покоїв; на боку що хвилини завивала з пекольною похмурістю й вищала з несамовитою злобою сирена, але мало хто з тих, що обідали, чув сирену — ні заглушали звуки пригарного струнного оркестру, який добірно й безупинно грав у великій салі з двома світлами, оздобленій мармуром і вистеленій аксамітовими килимами, святочно залитій вогнями кришталевих зеркал і позолотистих жирандолів, переповненій декольтованими дамами в бриляптах і мущинами в смокінгах, струнками лакеями й шанобливими метрдотелями, серед котрих один, той, що приймав замовлення тільки на вина, ходив навіть з ланцюхом на шиї, як якийнебудь льордмер. Смокінг й ідеальна білизна дуже відмолоджували пана із Сан-Франціско. Сухий, невисокий, негарно скроєний, але міцно зшитий, розчищений до глянсу і до міри оживлений, він сидів у золотисто-перловім сяйві цього палацу за бутелькою бурштинного йоганнісберга, за незліченими келихами й келішками з найтоншого скла, за кучерявим букетом свіжих гіяцинтів. Щось мон ольського було в його жовтавому обличю з підстриженими срібними вусами; золотими пльомбами блестіли його великі зуби, старою слоневою костю — кріпка лиса голова. Багато, не до віку вбрана була його дружина, жінка велика, широка і слокійна, складно, але легко й прозоро, з невинною отвертістю — дочка, висока, тонка, з чудовим волосям, принадно причепуреним, з ароматичним од фіялкових пелюсток диханням і з найніжнійшими рожевими прищиками біля губ і поміж одкритими лопатками, трошечки припудреними... Обід тягнувся цілих дві години, а по обіді одкривалися в бальній салі танці, в часі котрих мущини, — в цьому числі звичайно і пан із Сан-Франціско — задерши ноги, вирішували на основі останніх політичних і біржевих новостей долю народів і до малинової червоности лиця накурювалися гаванськими цигарами й напивалися лікерами в барі, де обслугували Негри в червоних камізолях, з білками схожими на облуплені круглі яйця. Океан з гуком ходив за стіною чорними горами; фуга здорово вищала в обважнілих снастях; пароплав увесь дрижав, перемагаючи і ії, і ті гори, — немов плугом розвалюючи на боки їх хиткі величенні тіла, раз-по-раз скипали й високо здіймалися своїми пінявими хвостами; в смертельній тузі стогнала сирена, що дусилася в тумані; мерзли од холоду й шаліли од неможливого напруження уваги сторожі на своїй вулиці; до понурих і жарких надрів пекла, до його останнього девятого круга було подібне підводне нутро пароплаву, — те, де глухо бовкотіли велетенські груби, що пожерали своїми розпеченими зявами груди камяного вугілля, яке з гуркотом вкидали в них облиті їдким, брудним потом і по пояс голі люде, червоні від полуміни; — а тут, у барі, безтурботно дерли ноги в бальних черевиках, точили коняк і лікери, плили у хвилях гострого диму і тонко розмовляли, у танечній салі все сяло і лило світло, тепло й радість, пари то кружляли у вальсах, то вигиналися у танго — і музика вперто, у якійсь солодкобезсоромній тузі благала все про одно, все про теєж... Був серед цього пишного натовпу посол, сухенький, смирний дідок, був великий багач, голений, довженний, неозначених літ, схожий на пралата, в старомоднім фраку, був відомий еспаньский письменник, була світова красуня, що вже трошечки прилиняла, та була аби якої моральности, була дуже гарна залюблена пара, за котрою всі з цікавістю слідили, і котра не скривала свойого щастя; він танцював тільки з нею, співав — і з великим умінням — тільки під її акомпаніямент, і все виходило в них так чарівно, що тільки один командир знав, що цю пару найняв Льойд, щоб грала в любов за добрі гроші і вже давно вона пливе то на одному, то на другому кораблі.

У Гібральтарі всіх зрадувало сонце, що було схоже на ранню весну; на борті „Атлантиди" зявився новий пасажир, який збудив до себе загальне зацікавлення, — наслідний принц одної азійської держави, що подорожував інкогніто, чоловік маленький і наче ввесь деревляний, хоч і проворний в руках, широколиций, вузкоокий, в золотих окулярах, трохи неприємний че-

Преб.ють застрашити.

З приводу виборів з калуського староства вийшло таке письмо: L. 27. wyb. Kałusz dnia 26. września 1922. Do Pana Piotra Kocana nauczyciela w Łdzianach. Rezygnacji Pana z godności Przew dn.ącego obwod. komisji wyb. Nr. 27. w Łdzianach z powodu wyjątkowych stosunków lok.lnych i braku innych osób na tę godność się nadających nie mogę przyjąć do wiadomości i zwracam uwagę Pana na postanowienia art. 26 ord. wyb. i nowel. które przewidują karę pieniężną do 200.000 Mk. (dwieście tysięcy Marek) za uchylenie się od tego obowiązku, które to postanowienie w razie dalszego oporu zostałyby zastosowane. Oczekuję zatem należytego spełnienia nałożonego na Pana obowiązku. Radca Namiestn.c.wa: (Підпис нечиткий).

Резигнації.

З участи в польських веборчих комісіях зрезигнували: о. Роман Берест, парох в Бишках; Петро Лонек і Петро Пилипяк, міщане в Гологорах; Іван Пилажій, господар в Словіті, перемишлянського пов.; о. О. Мінкович, парох в Мхаві б. Галигороду; Петро Трембач, Степан Оленюк і Онуфрій Озеранець, господарі в Лучці, терноп. пов.; о. Онуфрій Сеньчук, парох в Куликові; д-р Михайло Пачовський, дир. гімн. в Долині; Омелян Шолгиня, нотар в Скалаті; Юрко Сасик, власник нафт. теренів в Бориславі; Петро Лолак, Олекса Ваврів Василь Говда, Микола Терез, Микола Гайда, Василь Піндюк, господарі в Проняткні, терноп. пов.; Данило Кутовий, Михайло Гойда і Василь Олійник, господарі в Кунківцях, терноп. пов.; о. Іван Круговий, парох і Михайло Волинець, Нестор Стешин та Гринько Волинець, господарі в Березовиці вел. терноп. пов.; Михайло Наконечний, господар в Петрикові, терп. пов.; Андрій Гриципин і Кость Білоус, господарі в Довжанці, терн. пов.; Андрій Галяс, господар в Пищатинцях борщівського пов.; о. Іван Лішинський, Йосиф Кулинич і Микола Ковальський в Бориславі; о. Іван Адам, парох в Рокитні; Іван Цибульський управ. школи в Старій Ягольниці, чортківського пов.; Антін Дроздовський в Борщеві; в чортківському пов. зрезигнували зі становища виборчих комісарів отсі громадяне: Возняк Мих. Базар, Сідляк Іван Базар, Шевчук Асафат Базар, Іванців Максим Швайківці, Василишин Петро, Швайківці, Мельник Клим Черкащина, Гуцул Мих. Долина, Коцюлима Матій Долина, Федорців Юрко Долина, Федів Іван Свидова, Всяник Дмитро Свидова, Пастушак Іван Свидова, Дзьоник Мих. Старий Чортків, Опацький Федь Старий Чортків, Конол Антін Ягольниця, Шевчук Антін Нагорянка, Галабала Дмитро Нагорянка, Салюк Данило Семаківці, Білий Федь, Плішка Андрій, Безпалко Микола, Прондюк Василь і Басістий Іван всі з Росохача, Гошуляк Дмитро з Павшівки, Сверида Григорій з Заліся, Ревуцький Микола зі Старої Ягольниці і Гураль Петро з Калинівщини.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Революційний рух в Адріянополі.

З Атен доносять, що серед грецьких військ в Адріянополі поширюється революційний рух. Військові відділи ограбили місто. Вбито богато старшин. Війська обносять по вулицях червоні прапори й виспівують революційні пісні. Всі арештовані міністри а в першу чергу Гунаріс, стануть в найблищих днях перед судом.

Арештують християн.

Аг. Райтера доносить, що в Царгороді арештували Турки богато християн, головно тих, що мешкають на передмістях. Сподіються інтервенції союзників.

Венізельос кадзв. повновласником.

„N. Fr. Pr." з Льондона доносить: Венізельос повідомив міністра Керзона іменем грецького правительства, що прийняв становище надзвичайного грецького повновласника в Европі, а опісля звідомив його, що революційне правительство прийняло його предложения. З Атен вийшов заявив до грецьких делегатів у Муданії, щоби поступали згідно з бажаннями союзників.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

Після конференції в Муданії.

Вдоволення в Парижі і Льондоні.

Вістка про окончне підписання договору в Муданії викликала як в Льондоні так і в Парижі велике вдоволення. „Дейлі Кронікль" зазначує, що підписання цего договору є рівнозначне з закінченням кризи.

Рішення договору в Муданії.

Аг. Райтера доносить з Царгороду, що Греки отягалися з підписанням протоколу в Муданії. Крім відомих вже рішень, договір цей предбачує максімум для турецької жандармерії в Тракії в силі 8.000 людей. Союзники встановлять охоронний кордон на західному березі Маріци. Турки приймають невтральну смугу у віддалі 15 кільометрів від Дарданелів і невтральну смугу на півострові Ісмід на лінії Шабзен-Шіллег.

Англія відповідає совітам.

Радіо з Ліфилду доносить, що англійський уряд вислав до сов. Росії ноту, де відповідає на закиди Росії, немов би англійська фльота блькувала проливи і утруднювала переїзд кораблів в Росію й на Чорне Море. Нота покликується на письмо адм. Брека вожда англійських морських сил на морях Близького Сходу, де адм. Брек заперечує рішучо істнуванню якоїнебудь блькади і висказує здивования, що піднесено такий закид. Кораблі невтральних держав мають вільний переїзд через протоки.

З польських справ.

Маркантна характеристика.

„Хвіля" подає в телеграмі з Варшави: Віцепрез. Найвищого Суду п. Сейда попав в трамваю в конфлікт з кондуктором. В суперечці п. Сейда сказав: „Тут все зле діється. В Польщі є самі злодії і бандити".

Свідком суперечки був один міністерський урядовець. Він спитав п. Сейду: „Говорячи про злодіїв і бандитів, не маєте певно на думці цілої Польщі".

П. Сейда: „Навпаки, говорю про цілу Польщу, всі тут злодії і бандити".

Спроваджено поліцая, який зачав списувати протокол.

П. Сейда показав легітимацію і представився: „Я віцепрезидент Найвисшого суду".

Недавно п. Сейда входив в склад польського правительства як міністр б. пруської дільниці.

Настроєва подорож.

14. ц. м., як подає один з львівських денників, виїзджає п. Пілсудскі до Луцка, Кременця і Рівного „для візитації кресуф".

В рожевім освітленню.

„N. Fr. Presse", яка від часу приходу п. Лясоцкого на польського посла у Відні стоїть на услугах Польщі, поміщує інтервю з польським міністром фінансів Ястшембским, в якому Ястшембскі в рожевих красках зображує господарські та фінансові відносини в Польщі.

Катастрофальне положення польських фінансів п. Ястшембскі складає виключно на карб загального світового положення, називаючи це „фінансовими недомаганнями Польщі". А стрічку дальше — каже, що всі дотеперішні спроби стабілізувати польську марку не дали висліду. Господарське положення Польщі уважає за добре, а фінансове „неособливе". „Фінансові тягарі мусить Польща розложити на довший протяг часу. Змагаючи до стабілізації буджету, Польща мусить осягнути елястичність в своїому оподаткованню через покриття державних видатків впливами з податків, розділивши їх рівномірно на всі категорії податників, узгляднюючи загальне господарське положення краю".

П. Ястшембскі згадав про нові податкові предложения, розбудову податків, уоднозгіднення податкового апарату, реформу безпосередних податків і податку грунтового, який недавно осягнув 1/30 передвоєнних впливів. Мірником для п. Ястшембского буде осягнення високої вартости передвоєнного оподаткования. Ці впливи покриють 2/3 буджету.

Відтак перейшов міністр до обговорення платничого білянсу, похвалився, що П. К. К. П. мала з кінцем серпня в запасі 11,855.000 долярів. На запит, чи торговля девізами не стрічає в Польщі трудощів, відповів, що — на його думку — вільна торговля усуне покутну торговлю. Стан рільництва назвав польський міністр вдоволяючим. Про промисл сказав, що вертає до передвоєнних норм. Вкінці заявив, що він бачить вже ту хвилю, коли Польща осягне буджетову рівновагу. Словом — „очаровательний" настроєвий образок, який годі згармонізувати з пропорцією: доляр = 10.000 мп. Цікаво, що вийшло би з пляну п. Ястшембского, як що Польща хотіла би на ділі покрити 2/3 буджету з податків...

Та, хто потрібує кредиту, мусить робити добру міну.

Польська рада міністрів.

11. ц. м. польська рада міністрів ухвалила внесок міністра фінансів в справі співдіяльности міністерства при укладанню проекта законів про примусові чинитьби в користь держави. Дальше — ухвалено м. ин. внески міністра фінансів в справі зміни постанов про оподаткования пива, в справі додаткового кредиту на відбудову міста Берестя над Б., для інституцій рільничих, для рееміграційного комітету в Познаню та на будову публичних народніх шкіл, розпорядок про обовязок властителів і сторожів домів, акції проти тайних горалень, внесок міністра фінансів в справі створення митної дирекції, проект новели до устави, яким впроваджується австрійський торговельний кодекс та внески мін. загр. справ в справі ратифікації польсько чехословацького договору і санітарної конвенції з Чехословаччиною.

Настрій населення на Гор. Шлеську.

Про отворення шлеського сойму „Курєр поранни" пише: „Настрій на першім засіданню сойму був пригноблюючо холодний. Чути було деяке збентеження. Не було ніякого ентузіязму, про який говорила голова засідання (найстарша з послів) п-і Оманьковска.

На богослужения в костелі прийшли майже виключно представники властей і багато поліції в мундурах — мимо сього, що костел був отворений для всіх.

Взагалі слід ствердити: настрій був апатичний".

Німецький клюб в соймі числить 14 послів. Головою є посол Карло Райзенштайн з „Deutsche Partei".

Совітська Росія.

Большевицькі свободи.

„Intrasigeant" подає текст документу, який мусів підписувати кожен робітник в Тулі з наказу чека. Документ містить зобовязання дбати про збільшення продукції, боротись з страйками, не ходити на зібрання з приводу страйків й визнавав право чека до репресій над собою, як над зрадниками робітничої справи.

Большевики і Близький Схід.

Представник большевиків в Тегерані улаштував сими днями банкет на честь тегеранської торговельної палати, на якій голова цієї палати виголосив промову про збли-

---

рез те, що великі чорні вуси провівали в його, як у мерця, загалом же милий, простий, скромний. У середземнім морі знов пахнуло зимою, йшла велика й барвна, як хвіст павича, хвиля з білосніжними гребенями, котру при яскравім блиску й беззакидно чистім небі, розвела весело й скажено летючи на вустріч трамонтана... Потім, на другий день, небо почало бліднути, обрій затуманився: наближувалася земля, показалися Іскія, Капрі, у бінокліо уже видно було кусками цукру насипаний у підніжя чогось сизого Неаполь, а над ним і над тим сизим — невиразно й мертво білівся снігами ряд далеких гір. Батацько народу стояло на палубах, багато леді й джентельменів уже вдягло легкі, міхом на верх футра; безмовні бої Китайці, що завше пошепки балакають, кривоногі підростки із смоляними косами до пят і з дівоцькими густими віями, звільна витягали до сходів плєди, тростини, чамайдани й нецессери із крокодилячої шкури... Дочка пана із Сан-Франціско стояла поряд із принцом, якого вчора у вечорі, щасливим випадком, представили їй, і робила вид, що пильно глядить у далечінь, куди він показував їй, щось поясняючи, щось сквапливо й неголосно оповідаючи: він на зріст здавався поміж иншими юнаком, був із себе зовсім негарний і чудний, — окуляри, бриль, англійське пальто, а волоски вусів наче кінські, смаглява, тонка шкура на пласкому обличю наче натягнута та гей би трошки лякерована — але панночка слухала його і від зворушення не розуміла, що він говорить; серце їй колотилося од незрозумілого захвату перед ним і од гордости, що він стоїть і розмовляє саме із нею: усе, все в нім було не таке, як у инших,—його сухі руки, його чиста шкура, під котрою текла стародавня царська кров, навіть його европейська, зовсім проста, але начеб то особливо чепурна одежа таїли в собі незясниме зачарування, викликали почуття закоханости. А сам пан із Сан-Франціско, в циліндрі, в сірих четрах на лякерованих черевиках, раз-у-раз споглядав на знамениту красуню, що стояла поруч із ним, високу, прегарної будови бльондинку з розрисованими по останній парижській моді очима, яка тримала на срібному ланцюшку малюсеньку, вигнуту, облізлу собачку і заєдно розмовляла з нею. І дочка в якійсь неясній ніяковости, намагалася не помічати цього.

(Продовження буде.)

жения між Персією і совітською Росією. Троцький виїхав до Батума разом з начальником генерального штабу Геккером. Троцький, як інформують, має бути також в Одесі і Новоросійську.

Ленін і совітсько-японські переговори.

Поворот Леніна відбився вже на закордонній політиці совітів. Впливом його пояснюють той факт, що Йоффе під приводом хвороби лишився в Чан Тун, маючи на увазі відновити розірвані з Японцями переговори негайно по одержанні відповідних інструкцій з Москви. Ленін уважає, що треба йти на великі уступки на користь Японців, між иншим в справі північної частини Сахаліну з тим, щоб прийти врешті до завязання договору. Позіція Леніна стрічає опір з боку деяких совітських діячів, але не може підлягати сумніву, що його погляд переможе.

Совітська амнестія.

ВЦІК. доручив особливій комісії під головуванням Томского й при участи наркомюста Курского розробити проект декрету про амнестію, яка має бути опублікована з день роковин жовтневої революції; амнестія має бути поширена на всіх засуджених до тюремного увязнення карних і політичних злочинців за винятком висших адміністративних органів.

Арешти лікарів.

В звязку із зїздом хірургів в Петербурзі розпочались арешти лікарів.

Чужоземний капітал в Росії.

До Москви прибули представники есенської й кельнської металюргічної промисловости для переговорів з совітськими установами відносно купівлі до трьох міліонів пудів металю.

Представникови швайцарської фабрики годинників „П. Буре" дозволено приїхати до Росії для переговорів з совнархозом про відновлення московської фабрики цеї фірми, а також для виконання замовлення на годинники для залізниць.

Евакуація Миколаївська.

По офіціяльним інформаціям з Токіо, останній контінгент японських військ евакуований з Декастре 27. вересня. Таким чином Японіями увільнений весь район прибережжа, що лежить проти Сахаліна, включаючи м. Миколаївськ на Амурі.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

ТЕЛЄГРАМИ.

Мирова конференція.

Париж. (ПАТ.) Часописи доносять з Риму, що мирова конференція відбудеться 1. падолиста в Скутарі. Італію заступатеме міністр Шанцер.

Греки не підписали муданського договору.

Царгород. (ПАТ.) Договір у Муданії підписали коаліційні генерали і Ісмет Паша. Грецькі делегати відказалися підписати договір.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. Хоча Греки не підписали договору в Муданії, то таки можна надіятися, що грецьке правительство не робитиме ніяких труднощів відносно прийняття ратифікації муданського договору.

Спротив Греції.

Царгород. (ПАТ.) Перед підписанням договору в Муданії грецька делегація вложила заяву, підписану ген. Мазаракі, яка містить спротив Греції щодо границь Тракії. Грецьку заяву долучено до протоколу договору, потім підписали його коаліційні генерали й Ісмет Паша.

Спір за Додеканезос.

Відень. (ПАТ.) „N. Fr. Pr." доносить з Парижа: Заноситься на новий спір посідання Додеканезос на Егейському морі. Острови ці в 1912 р. обсадила Італія, а 1920 признано їх Греції. Італія підносить знову претенсії до цих островів. В Льондоні займають становище, що Додеканезос признається Греції. В Парижі переважає думка, що слід їх віддати Туреччині.

Венізельос усувається.

Відень (ПАТ) „N. Fr. Tgt." З Парижа: Венізельос рішений окончено усунутися з політичного життя. Він звернувся до своїх приятелів, щоби при найблизчих виборах не ставили його кандидатури.

Границя невтр. стрефи.

Париж (ПАТ.). Як довідується Авас з Царгорода, границя невтр. стрефи, акцептована Турками, має бути віддалена 15 км. від проток. Лінія невтр. стрефи на півострові Ісміт має йти через Шабех і Шільох.

Розправа проти вбийників Ратенава.

Ляйпціг (ПАТ.) В розправі за вбивство Ратенава ген. прокуратор важадав такого вим'ру кари для Ернеста Вернера Техова кари смерти і позбавлення горожанських прав, для Івана Горд-Техова 4 роки і 3 місяці вязниці, для Вінтера 6 літ і 6 м. вязниці і 10 літ утрати горожанських прав, для Сальомонова 5 літ вязниці для Нідріга 5 літ вязниці, для Ільземана 4 роки і 9 місяців вязниці і 5 літ утрати горож. прав, для Шіта Гісталь 3 роки і 6 м. вязниці і 5 літ утрати гор. прав. для Тілєсена 3 роки вязниці. Щодо Фоса поставив прокуратор внесення на увільнення його від вини і кари. Прокуратор зазначив, що злочин не дається означити яко політичний злочин, але яко звичайне вбивство, а має він лише деякі політичні цїхи і мотиви.

Англійська нота у справі блєкади.

Льондон (ПАТ.) Нота англійського правительства до правительства совітів у відповіди на протест з приводу замкнення проток, заперечує начеб англійська фльота замкнула протоки. Англійська фльота не блькує Дарданелів і Босфору. Доступ до проток для невтральних пароходів є зівсім свобідний.

Дописи з краю.

Східниця повіт Дрогобич.

Недостача організації.

Східниця, село з великими нафтовими промислами перед війною було більш-менш національно свідоме й мало свою „Просвіту" з читальнею. До нині воно майже спало. Зарав-же хоч культурно просвітня робота й розпочалася, але йде дуже мляво. Читальня „Просвіти" невідновлена, тим більше, що й власного будинку для неї не має. Правда, заходами робітників тут влаштована була в липні ц. р. одна аматорська вистава і випала з успіхом. Скоро після вистави повстав церковний мішаний хор, який крім церковного співу студіює й наші народні пісні. Два останні факти свідчать, що в Східниці є досить сприятливі умови для культурно-просвітньої роботи. Та біда в тому, що вже після першої вистави і декількох хорових проб пішли якісь небажані інтриги й непорозуміння між аматорами та співаками з „нижнього" і „вижнього" кінців села. Таке сумне явище можна пояснити тільки відсутністтю провідника культурно-освітнього руху, котрий зміг би обєднати мешканців обох кінців села. На жаль не має тут жадної української інтелігенції, а одиниці між інтелігентними робітниками, хоч і є, та вони за що денною роботою в копальнях не мають багацько часу для культурно-просвітньої справи. Є тут греко-католик священник. Але він стоїть зовсім осторонь від усякої громадської роботи і що його не обходить цілий світ, а не то що якась там українська громада села Східниці. *Юра.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Льойд Джордж уступить?

„N. Вр. Тгбт." доносить з Льондону, що на останньому засіданню англійської Ради міністрів рішено перевести вибори за 6 неділь, а найпізнійше за два місяці. Льойд Джордж попер це внесення. В льондонських політичних колах кружляє поголоска, що Льойд Джордж уступить зі становища премієра ще перед виборами.

Промова Льойд Джорджа Гвайтон.

З Льондону доносять, що 10. ц. м. зложила бельгійська делегація вінець перед памятником героїв у Гвайтон. Між присутними був також Льойд Джордж і декілька міністрів. Льойд Джордж виголосив промову в якій м. и. заявив, що Англія боролась підчас світової війни тільки в обороні свободи і права. Англія є щаслива, що спільно з Францією ві Бельгією боронила так почесних кличів.

Спроба втечі з тюрми.

З Дебліна доносять, що ірляндські повстанці, яких примкнено в тюрмі Монтієй, потайки уоружились і напали на тюремну сторожу. Вбито 1 жовніра, 1 поліцянта і 1 старшину. Кількох ранено. Втікти не удалось нікому.

Економічна конвенція між Югославією і Чехословаччиною.

„N. фр. Пр." доносить з Бельграду, що протягом цего місяця виїде до Праги югославський міністр фінансів Румануді і його помічник Плавшіц. Оба вони відбудуть в Празі конференцію з чехословацьким міністром фінансів Рашіном. Зачувати, що дійде до підписання економічної конвенції між Югославією і Чехословаччиною.

Канцлєр Зайпль за контролею.

В. Б. К. доносить з Парижа: На засіданню австрійської комісії закордонних справ склав канцлєр д-р Зайпль звіт із женевського протоколу і звернув увагу присутних, що відкинення фінансової контролі нарязило би Австрію на деяку небезпеку. Крім того світ міг би тоді думати, що сама Австрія не бере серіозно санаційної акції. На думку канцлєра, не буде це ніяким стидом, коли Австрія прийме контролю.

Італійська кор. пара в Брісселі.

Пат. доносить, що до Брісселя прибула Італійська королівська пара в товаристві міністра закордонних справ Шанцера.

В суботу, дня 14. ц. м.
ВЕЧЕРНИЦІ СМОТРИКІВ
НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
в салях „Української Бесіди"
XXI („Нар. Дім"). 2—3
Початок о годині 8. вечером.

НОВИНКИ.

— **Ксьондз Лютославські в таталатах.** В Тарнові на днях відбувся конвентикль вшехполяків, на якому референував відомий фанатик кс. Лютославські. Після конвентиклю тамошне робітництво обкидало його болотом, а на двірци залізничники доволі сильно потурбували. Через цілий час войовничого ксьондза хоронила поліція.

— **Із суду.** В часі розправи, яка ведась у львівськім Окр. Карнім Суді у Львові проти обжалованих Шурмака, Лаха і Панаса зайшов просто неімовірний випадок. Саме підчас переслухання обж. Шурмака встав один з суддів присяжних та заявив своїм іменем і иншим присяжних, що воня не розуміють зізнань обжалованого, бо не знають української мови та тому зажадають, щоби обжалований зізнавав по польськи. Оборонець д-р Лев Ганкевич зажадав негайного точного запротоколовання цего жадання присяжних суддів. Предсідник радн. Гетінгер узгляднив жадання оборонця і казав запротоколувати це цікаве домагання присяжних суддів. Чудово дібрані судді, які не знають, про що в суді говориться. Як-же вони можуть рішати, хто винний? І чи сподіватися обжалованим Українцям обективности з їх боку після такої заяви? Це все — як що вони дійсно не розуміють української мови, про що дозвольте легко сумніватися!...

— **Чи саботаж у Львові?** На залізничій стації у Львові наслідком хибного уставлення керми потяг заїхав на т. з. сліпий тор і вдарив в стіну будинку так, що розвалив її і заїхав до будинку. Підчас випадку був тяжко поранений кермани потягу Фарон, і одна служниця. „Слово Польске" коментує усей випадок як акт саботажу з боку Українців котрі усунули звороткицю.

— **Населенє ковенської Литви.** Білоруське пресове бюро подає статистику населення ковенської Литви. Литву замешкує 1,638.789 Литовців, а 228.474 Жидів. Решта припадає

— **Гостий іспит.** На днях у Кракові відбувся іспит зрілости в хлопячій гімназії, де на 38 абітурієнтів, які приступили до іспиту не здав ані один. Це є перша матура в історії шкільництва з таким успіхом, на инші національні меншости. Ціле населення сягає до 3 міліонів.

— **Рада хоче революції в Берліні.** На конгресі транспортних робітників у Москві Радек висловив надію, що можна сподіватися революції в Берліні та инших німецьких містах, де наслідком дорожнечі панує невдоволення. Робітники в Німеччині голодують і відносини загострюються. На думку Радека, сьогорічна зима для Німців є більше небезпечна як була війна. Також випадки на близькому Сході, побіда Турків, причинюються до того, що німецькі робітники піднімуть революцію. Такої думки є Радек, але фактичний стан в Німеччині не оправдує його надії.

— **Друкарський страйк в Кракові.** Краківські часописі вже третий день не виходять з приводу друкарського страйку. Складачі жадають 50 процент підвижки. Виходить тільки „Naprzód", котрий приняв домагання складачів, а за те підвисшив ціну примірника на 100 мп. Власники друкарень є тої думки, що страйк тревати ме може навіть до 8 тижнів.

French - Line
Compagnie Generale Transatlantique
ВАРШАВА, Королівська 27.
ЛЬВІВ, Городецька ч. 83.
Найбільше корабельне товариство на світі — 120 власних корабів, які обіймають — 1,038.450 тон.
Варшава — Гавр — Ню Йорк
Варшава — Св. Назар — Куба — Мексика.
Найближші транспорти відходять:
17. жовтня до Ню Йорку, Куби і Мексика.
— 31. жовтня до Ню Йорку. —

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

Українські жінки і політичні партії.

В статі „Польські вибори і наше жіноцтво", поміщеній у відділі „Жіночий Вістник" в ч. 14. „Діла", приписує п. Рудницька-Лисяк в першій мірі українським жінкам вину того, що їх систематично поминають при ріжних партійних та міжпартійних нарадах, зазивах і т. д., що всякі важні вирішення українського народу западають без їх співучасти.

Правда, наші жінки нездиференційовані партійно, а в значній части неосвідомлені політично, вони не вступають у великім числі до істнуючих вже політичних партій, ні не основують нових. Одначе винне в сьому не в меншій мірі і політичне представництво нашого народу, поодинокі партії чи радше їх управи. Не роблять вони нічого, або дуже мало для освідомлення жінок, не стараються виробити з них активних українських громадянок і карних та свідомих членів своїх партій. Кожда партія повинна дбати, щоби для своїх ідей, які являються висловом думки найчільнійших одиниць і висловом волі загалу членів партії, приєднати як найбільше число однодумців, повинна дбати про як найбільше політичне вироблення і моральний рівень своїх членів. Така пропаганда повинна вестися тим більше серед тої части суспільности, якій вперше припали політичні права і то не на її спеціяльне і енергічне домагання, а завдяки зовнішнім обставинам. Коли за австрійських часів по істнуючій давно куріяльній системі прийшло загальне виборче право, — наші політичні партії звертали всю увагу на т. зв. „пяту курію", на освідомлення і приєднання тої частини суспільности, що до тепер стояла осторонь політичного життя, хоч може в тій агітації провідники партій не так числили на квалітативне, як на квантитативне зміцнення своїх партій. Збільшаючи свої ряди, — вони тим самим не давали зрости політичним та національним противникам.

Так само мається справа з жінками-виборцями. Якраз тому, що не можна признати загалови нашого жіноцтва спеціяльного інтересу до суспільних справ і політичного вироблення, треба щоби провідники народу присвячували їм більше уваги і серйозности.

У Фінляндії *найбільша* політична партія — селянсько-демократична — видає спеціяльний жіночий *тижневик* „Suomen Nainen" („Фінська жінка"), щоби при помочі сього органу вести агітацію серед жінок і зєднувати між ними членів для своєї партії. Австрійська христ.-суспільна партія розвинула була перед минулими виборами таку вмілу і енергійну агітацію серед жінок, що христ.-суспільне правительство пройшло властиво голосами жіночих виборців.

У нас, в часи виїмкових станів і наглих судів, не було сприяючих умовин для зросту і розвою партійного життя взагалі, не було нагоди для публичних агітацій і зєднувань нових партійних членів та симпатиків сею дорогою. Але з тої самої причини і жінки не мали і не мають змоги записуватися масово в ряди партій, тим більше коли брати на увагу ще і цей момент, що рішення в справі приступлення до якоїсь політичної групи повстає в одиниці не лише на підставі познайомлення з партійною програмою, але також на підставі обсервації діяльности тої партії і при умові, що дана одиниця зможе сама приступити до конкретної роботи.

Але не все потрібна партійна приналежність до участи в політичному життю, часами заважують в тучи другу сторону голоси безпартійних громадян. Бувають моменти в життю нації, *як напр.* конскрипції, плебісцити, підготовання до національних зривів, де рішаючим чинником є не партійна диференція даної суспільности, а національна свідомість взагалі. Тому треба класти натиск на зацікавлення загалу нашого жіноцтва суспільними справами і підготовання до громадського життя, (національної свідомости відмовити йому вже не можна). Треба числитися з ним як з чинником, що може в рішаючий момент заважити на користь або некористь даної справи. Вести пропаганду серед жінок — всякими способами повинні не лише жіночі організації, але і окремі політичні партії і цілий теперішній національний провід. Їх обовязком є звертатися до загалу жіноцтва, мимотого, що воно не згуртоване в партіях з спеціяльними зазивами і статтями в пресі, окремими відозвами і брошурами, покликати жінок через центральні жіночі організації до всіх тих міжпартійних нарад і зборів, де западають рішення, обовязуючі цілу українську суспільність в Галичині.

Якраз тому, що українське населення Східної Галичини і її політичні представники протиставляться анормальному під правним оглядом станови у Сх. Галичині, не повинні допустити до того, щоби жінки — та (sit venia verbi!) „шеста курія", новички в політичному життю, впали жертвою національних ворожих чи ренегатських агітаторів і покористувалися наданими їм правами на шкоду своєї нації — бо відповідальність за се впала би не лише на самих жінок.

Олена Залізняк.

Марія Колцуняк-Кузьмова.

Майже незамітно для ширшого загалу громадянства покинула цей світ тиха робітниця на літературному полі Марія Колцуняк-Кузьмова. У бурхливі хвилі сучасного лихоліття появилася коротка вістка про її смерть (23. вересня ц. р.) з зазначенням її літературної діяльности. „Не пора жаліти рож, коли горять ліси" — справджуються на ній слова польського поета; скошений перед часом цвіт її життя не притягнув до себе більшої уваги.

Та слід нам приглянутися бодай побіжно, за недостачею матеріялів, духовій спадщині цеї жінки, яка так щиро, забуваючи себе, присвятилася ідейній роботі.

З її писань, розкинених по періодичних виданнях, визначнійші є: Повість „На стрічу сонцю золотому", друкована в „Літ. Науковім Вістнику" в чотирох книжках за р. 1904., „Сама винна", оповідання з гуцульського життя, поміщене в „Календарі для женщин" на р. 1907., а опісля видане окремою брошуркою, та оповідання „Проти филь", видане книжкою (106 сторін) в 1921 р. З менших: нарис-фрагменти: „Незабутнім тіням Тарасової нені" в однодневці, виданій „Жіночою Громадою" 1914. р. і вірш в календарі „На бік зневіро!" Її писання надихані щирим, глибоким чуттям, дають враження безпосередности і правди. З кожної стрічи промовляє чутлива, ніжна душа, ко оповита тугою і сумом, то знову прогоняюча від себе біль і зневіру, віруюча твердо в побіду добра над злом. Щире чуття, природність і правдивість — це головні прикмети її писань. Чи то малює вона безпросвітну долю покиненої дівчини покритки, яка „сама собі винна", що любила і вірила, чи долю сільського хлопчини Штефана („На стрічу сонцю золотому"), що в голоді і холоді пробивається крізь життя вірний своїм ідеалам, чи долю сільської учительки Дарійки („Проти филь"), що паде виснажена тяжкою боротьбою, — з усіх цих постатей бє така правда і сила чуття, що забувається про недомагання повістевої техніки і живеться через хвилину життям цих обездолених.

Натура рефлєксійна, не підносить вона протесту проти життєвої неправди, лиш з жалем питає: „чому так діється? за що це? чому?" Та мимо цього і попри це бренить в неї нотка віри, що людина сильною волею переможе лихо і візьме собі щастя („На стрічу сонцю золотому") і віри в людину, яка хочби впала в нерівній боротьбі, не зломить свого духа і остане вірна собі до останку („Проти филь").

З поміж цих творів на перше місце вибивається оповідання „Сама винна" одноцільністю будови, послідовним переведенням теми і влучно нарисованою психольогією дієвих осіб. Введення у діяльоги гуцульського говору надає цьому оповіданню своєрідну закраску і підносить враження правдивости змальованого.

Оповідання „Проти филь", хоч трохи хаотичне в будові, містить в собі багацтво прегарних думок і рефлєкссій про всякі життєві справи, особливож гарні і глибокі ті, що торкаються справи виховання. Тут і відкривається обличя авторки, яко талановитого педагога, знавця діточих душ. Ціле оповідання перняте горячою і повною запалу любовю до рідного.

Повість „На стрічу сонцю золотому" найдовша і найбагатша на скількість виведених типів, дає образ боротьби ідейних одиниць з грубим, матеріялістичним окруженням. Повість кінчається всупереч до попередніх двох творів ясною картиною побіди добра. Двоє борців йде на стрічу сонцю золотому — щастю.

З менших творів нарис „Незабутнім тіням Тарасової нені", малює ніжними чертками постать Тарасової матері кріпачки, що в неволі годує своїх діток і крівавить своє серце їх майбутньою долею.

Вірш „На бік, зневіро" кидає визов бурям життя, звенить бадьорим тоном. Бє з його гаряча і над все сильна любов до життя, яке-б воно не було, радісне почуття: „жию, бо жити хочу!" Цей сам мотив перевивається і в оповіданню „Проти филь", тому тим більше сумно і жалко, що людина, яка так палко любила життя („Аби лиш жить! Щоб чути, як кров живо бється") так рано відійшла від його у сумерки могили.

Попри оригінальні твори обнимає літературна спадщина Колцуняк-Кузьмової і переклади: як оповідання Маміна - Сибіряка „Чутлива совість" і инші.

З педагогічних праць остала по ній Українська читанка".

Прощаючи сьогодня помершу письменницю, прощаємо у ній щиру робітницю, прощаємо гарну, ясну душу, що полишила нам перлини свого живого чуття.

О. Коренцева.

З життя наших еміґранток.

Український Жіночий союз у Відні приняв на зборах 1. жовтня ц.р. постанову у справі участи своїх членів, яким на підставі польського закону прислуговує право активного і пасивного вибору до польського сейму і сенату, що цілком солідаризується з становищем українських жінок у краю що до цеї справи. Кінцевий уступ тої резолюції звучить:

„Всі галицькі Українки, не зважаючи на те, що до них, як до вперше управнених до голосування, не було окремого поклику зі сторони національного проводу, ні поодиноких партій, і що рішення в справі бойкоту запало без їх участи і згоди, повинні здержатися від участи в польських виборах. Українки з Волині і Холмщини повинні масово приступити до виборчої уряи і подати свої голоси на листу, на яку погодилися всі українські партії і організації названих країн". За виділ Українського Жіночого Союзу у Відні підписали: *Олена Залізняк, Анна Басараб, Анна Жук.*

Чужоземна жіноча преса в українській справі.

„Секція преси і пропаганди" при Українськім Жіночім Союзі у Відні розіслала до ріжних жіночих часописів протест*) проти переслідувань українських жінок і жіночих організацій в Галичині, Буковині та в Совітській Україні, ухваленій на внесення п. О. Залізняк та п. А. Жук на зборах, скликаних в цій справі Українським Жіночим Союзом у Відні, дня 4. мая ц. р. До протесту Українського Жіночого Союзу прилучилася „Національна Рада Українських Жінок", „Українська Секція Інтерн. жіночої Ліги мира і свободи" та „Гурток Студенток".

Протест сей появився на шпальтах ріжних жіночих часописів, з яких згадаємо в першій мірі ті, що помістили його в цілости, або зреферували з прихильними замітками редакції: Швайцарський двотижневик „Schweizer Frauenblatt" з 26. серпня передрукував всі резолюції, передаючи докладно перебіг зборів. Так само в цілости появився цей протест в 7. числі журналу литовських жінок „Moteris" (moteris — жінка), що виходить в Ковні.

Редакція „Moteris" заявляє, що всі литовські жінки, яким добре відома ворожа господарка у Вильні, добре розуміють і горяче співчувають українським посестрам.

Орган швайцарського суфражистичного Союза, женевський двотижневик „Le Mouvement Feministe" реферує в 146 ч. з 25. липня зміст резолюцій з дописком, що і вони з свого боку протестують проти всякого рода переслідувань, звернених проти жінок та жін. організацій за їх громадянську роботу.

Болгарський двотижневик „Женски Глас", що виходить в Софії, передає (в ч. 20. з липня ц. р.) зміст бюлєтину „Секції преси і проп." з приміткою, що болгарські жінки радо прилучаються до протесту українських еміґранток, бо вони розуміють, що то значить бути в неволі у сусідів. Згадати належить, що „Женски Глас" помістив був також протест галицького жіноцтва в справі розвязання жіночого зїзду у Львові.

Офіціяльний бюлєтен Міжнародньої Жіночої Ліги Мира і Свободи за місяць серпень ц. р. присвячує прихильну згадку протестові українських еміґранток, а рівночасно горячо відкликується на поклик Української Секції Ліги в справі допомоги Голодній Україні. Є вістки, що поодинокі національні секції Ліги збирають грошеві датки на цю ціль.

Як бачимо, наші сестри, які опинилися на еміґрації, використовують свій побут на чужині, щоби через звязки з міжнародним жіноцтвом дати матеріяльну і моральну піддержку рідному краєви.

*) Протесту не передрукуємо з цензурних причин.

Всі матеріяли, призначені до „Жіночого Вістника", просить ся надсилати на адресу: Мілена Рудницька-Лисяк, Львів, Тарновського 7.

Як направити кривду?

Українському Правничому Товариству під увагу.

Так багацько пишуть і говорять про кривду нашого селянина, що на перший погляд ця тема здається вже вичерпаною.

Та ще, о скільки пригадується мені, не порушалося питання про кривду, що зазнають ті селяне Борислава й його околиць, котрі виарендували свої ґрунти під копальні нафти ще за часів австрійської держави.

Справа приблизно виглядає так: Ще задовго перед світовою війною селянин законтрактував свою землю під копальню. Більш меньш розумний селянин в контракті вимовив собі винагороду за кожний добутий вагон нафтової ропи. Підприємець приступив до експльоатації ґрунту тільки, наприклад, в 1921 р. Розуміється, що в той час, коли писався контракт, розмір винагороди в ньому зазначався в австрійських коронах. Так само й при инших комбінаціях з винагородою, котру властитель ґрунту мав дістати від підприємця пізніше, приміром, в 1920. році, або й ще пізніше, то та винагорода в контрактах предбачалася також в австрійських коронах.

Щож робиться зараз? Підприємець, додержуючись контракта, пропонує властителеви ґрунта таку суму австрійських корон, або натомість польських марок, яка зазначена в контракті.

При теперішній політичній ситуації Сх. Галичини, при кольосальнім упадку паперової австрійської корони, при незабезпеченности польської марки золотом, кривда для селянина є очевидною.

Якже допомогти цій кривді?

Мимоволі приходиться згадати стару австрійську державу, а саме: в той час, коли писався контракт, тобто перед початком світової війни, австрійська корона забезпечувалась золотом, а тому, льогічно думаючи, властитель ґрунту має право зажадати від підприємця виплати належної йому по контракту винагороди й австрійськими коронами, але тільки в з о л о т і.

Чи є правні підстави до таких претенсій власників ґрунтів до нафтових підприємців, нехай скажуть наші правники. Нехай їх зацікавить ця справа, нехай вона стане на порядок денний і зробиться дискусійною в Правничому Товаристві.

Приєднайте складки на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ЖЕРТВИ

Просвітньо-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

783) Я. Бекирський в Розворянах 1000, кличе: Т. Гладиша, О. Стаднок, П. Глущака всіх в Розворянах; 784) о. В. Янович в Луці 1000; 785) П. Стус в Верхняківці 2000, кличе: С. Наконечного, М. Курмея в Верхняківці, М. Стахова, Г. Паранюка в Ланівцях, П. Поважного, Й. Кучеру в Мушкатівці і В. Штангрета в Пишатинцях; 786) д-р Паславський в Дрогобичи 2000; 787) о. М. Вітошинський в Новосілці 1000; 788) І. Вовк в Ганусівці 1000; 789) о. Лісікевич в Баранчицях 1000; 790) М. Самосій у Львові 2000; 791) Ставничий І. в Станиславові 1000, кличе: д-ра В. Бригідера, д-ра К. Кисілевського, О. Лятишевського, М. Мацькова, д-ра Олійника, Р. Сорохтея, М. Шкабрія, Л. Щирбу в Станиславові, П. Пеєцьоровського у Львові, В. Біберовича у Відни, Д. Струтинського в Кіцмани, о. В. Піка в Боднарові, Ю. Каменецького в Долині, С. Клочуряка в Ужгороді, о. Д. Стека в Єзупілю, І. Остапяка; 792) І. Скоморівський в Теребовли 1000, кличе: В. Волошина в Гушті, Д. Горбачевського в Семенівці, Т. Панаса в Теребовли, Костюка в Слобідці, о. В. Микицея в Кривотули, С. Скоморівського в Станиславові, Д. Чуйкова в Александрії, Бабія в Красилівці, Вовка в Кривотули; 793) А. Косс в Коросні 2000; 794) Ю. Ковалів в Коломиї 1000; 795) Чит. „Просвіта" в Річиці 1000, кличе: І. Ключковського, Івана Ключковського в Річиці, чит. „Просвіта" в Дениськах; 796) Г. Саноцька в Надвірній 4000, кличе: Н. Семанюкову в Снятині, П. Бричковичеву в Тернополі, М. Даниловичеву в Жовкві; 797) Н. Панасюківна в Ішковичах 1000, кличе: К. Боднара в Борщові, В. Яримовича в Глібовичах, Николу Щура в Лагодові; 798) о. І. Ганкевич в Устю еписк. 2000; 799) д-р Л. Бачинський в Станиславові 1400, кличе: Л. Гузара в Галичи і о. А. Навроцького в Вікторові; 800) Г. Панчишин у Львові 2000; 801) о. І. Полянський в Смільнику 1000; 802) Чит. „Просвіта" в Крехівци 1000, кличе: Читальні „Просвіта" в Дрогомирчанах, Пацикові і Стрільчу; 803) Г. Мухній в Паращах 1000, кличе: д-ра С. Чумана, В. Кордигана в Тернополи, о. А. Бабія в Назавізові; 804) Б. Трач в Шилах 1000, кличе: І. Лілика, О. Воднія, С. Бабія, М. Чичоту, С. Чичоту і Р. Пастушенка; 805) о. Чубатий в Шилах 1000; 806) Філія „Просвіти" в Заліщиках 25.000; 807) о. К. Білинський в Гумінци 2000, кличе: С. Рудницьку в Богородчанах, Р. Бучинського в Станиславові, д-ра Б. Савчака в Щирци; 808) Т. Лучка у Львові 1000, кличе: о. Антоневича в Замочку, Н. Новосілця в Базовій; 809) о. М. Сивеньский в Дернові 1000, кличе: П. Сивенького, В. Лещишина і А. Сенів в Мшані; 810) о. Гошовський у Львові 2000; 811) о. Ю. Рудкевич в Лешові 1000, кличе: о. Іляріона Фенчинського, о. С. Гаврилюка в Черницях, о. Степана Клепарчука в Дунаєві; 812) О. Хабурська в Явнім 1000; 813) А. Сабат в Стрілкові 1000, кличе: І. Свірського у Львові, Е. Колянковського в Комарівці; 814) І. Пона в Хотимирі 1000, кличе: М. Лизня в Завадках, В. Карабина в Пужниках, Ю. Никеткина в Городници; 815) Л. Несторович в Козівці 1000, кличе: Л. Шудляка, Г. Гладчука і Л. Несторовича в Козівці; 816) В. Дорковський в Коломиї 1000, кличе: Л. Лагодинського в Снятині, А. Жукотинського в Перемишлі; 817) Петро Дудєв в Жабю 1000; 818) о. М. Дроздовський в Шершенівцях 2000; 819) О. Гапалович в Кобаках 1000, кличе: Н. Сілінську в Петранці, М. Єндиківну в Хороцеві, Е. Станчицьку в Білобережці, В. Бундзяка, Василя Андруха і В. Букашука в Кобаках; 820) О Козловський в Рогатині 250; 821) І. Козбур в Самборі 1000; 822) Т. Штокайдо Кульчицький в Кружиках 1000, кличе: П. Кульчицького в Ужгороді, о. Ю. Гошка в Гордині і Т. Штокайла Кульчицького в Кульчицях шлях.; 823) о С. Левицький в Більчу золотім 2000; 824) о. В. Сайкевич в Васючині 1000; 825) Е. Проскурницький в Перемишлі 2000; 826) о. П. Калямунецький в Святковій 1000; 827) о. В. Залуцький в Белелуї 1000, кличе: А. Роснецького в Задубрівцях, о. І. Амброзяка в Русові, Ю. Гаврилюка в Белелуї. Ш 1—1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В четвер, 14. ц. м. новинка: „БАРОН КІММЕЛЬ", оперетка на 3 дії В. Коллє;

В суботу 14. ц. м. новинка: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" комедія на 4 дії Г. Зудермана.

Початок точно 7:30 г. веч. — Білети від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—о— XXV. 2—?

Вписи на фаховий пятьом сячний курс торговельний для усіх доступний при Торговельній Школі Тов. „Просвіта" у Львові вул. Корнякт ів ч. 1, приймаються щоденно від 10—11 рано, а в пятницю і суботу від 4—5 по пол. Наука почнеться 16. ц. м. о год. 6. по пол. — **Управа.** 878 3—3

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би щонебудь про судьбу **Романа Храплявого** четаря скорострільної сотні XIV. бригади УГА., подасть ласкаво вістку його матері Стефанії Хоацивій, Збараж, вул. Тернопільська 577. — Закордонні часописи просяться о передрук. 868 3—3

Дрібні оголошення.

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для учениці з III. кл. гімн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і условія листовно. Надіслинтво Осчави к. Делятина. 860 4—5

СКЛАД НОТ Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 879 2—4

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

МОТОРИ ропні від 6 до 120 НР. машин, млинське каміння, трансмісії, пасп по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів, Баторого 4 30—30

ДЛЯ АМЕРИКАНЦЯ, який хоче забезпечити собі будучність в краю є до набуття о рухливім позітовім місті в ринку каменичка о двох льокалях склепових, реставраційнім і помешканнім. Зголошення слати до адм-ія „Діла" під „Будучність". 862 3—3

АДВОКАТ у Львові пошукує від 1. падолиста с. р. рутинованого конціпента, по змозі з правом субституції. Зголошення з поданням условин і короткого curriculum vitae надсилати до адміністрації „Діла" під „Адвокат". 632 12—?

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент. машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 11—20

ВИЇЗДЖАЮ на кількамісячний побут до Злолучених Держав пів. Америки. — Приймy безінтересовно всякі поручення. Адресувати: Володимир Юрковський, Народна Гостинниця, Косцюшка 1. Львів. 881 3—4

ДЕРЕВО ОПАЛОВЕ, букове, березове, соснове зі сейчасовою доставою продає фірма „Мельма" Львів, Зиблікевича ч. 24. 894а) 2—3

ВСЯКІ ДЕРЕВОСТАНИ від селян і священиків купує фірма „Мельма" Львів, Зиблікевича 24. 894б) 2—3

БУХГАЛЬТЕРА або БУХГАЛЬТЕРКИ приймe сейчас фірма українська „Мельма" — Львів — Зиблікевича 24. Реflєкується тільки на особи солідні з практикою бухгальтерійною. Пожадане знання писання на машині українській і поль., знання кореспонденції та стенографії. Платня добра, після умови. 894 2-3

ПОВІТУХА з шпитольною практикою поручається Вп. Панам на замовлення і під дискрецією. Криницька, Гофмана ч. 6. 901 1—3

ІНТЕЛІГЕНТНА особа в фаховим знанням і довголітною практикою займеться зарядом дому і хазяйства, найрадше у священика або поміщика. — Письма під С. Т. до Адміністрації „Діла". 893 1—1

ПОШУКУЮ вправного інструктора до 3 дітей з вищих кляс гімн. (2 з І. кл. і 1 з І. кл.) на село в гірській околиці положенім. Платня після умови. Письменні зголошення до заряду школи в Довгім ad Підбуж, почта Східниця. 899 1—1

ДОБРЕ ЗАПЛАЧУ за 1) Етнограф. Збірник Наук. Тов. ім. Шевченка, том І., ІІ., 2) Словар українсько-німецький Желехівського, 3) Словар російсько-український Уманця, 4) Словар український-російський Грінченка. Услівя до Адм. під. „Словар". 1—1

Д-Р МИХАЙЛО БОДНАР з практикою адвокат і суд. шукає посади у адвоката і подасть відомість про Марію Давидович її батькови Др. Каролеві Давидовичеви. Зголошення до Бережан. 1-1 896

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 24-?

ЛІКАР

Д-р Микола Равич

ординує в БОЛЕХОВІ

в домі п. Петровичевої, **в разі потреби виїздить на села.** 903 1-2

Збірник пісень і забав для дітей 897 1—2

в школі і в дома

М. ТЕЛЕЖИНСЬКОГО

можна дістати ще по ціні 500 марок п.

У МУЗИЧНІМ ВИДАВНИЦТВІ „ЛІРА"

СТАНИСЛАВІВ, вул. Голуховського 66.

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток

І. ФРІДМАНА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА число 2 і 4.

виготовляє гарно і дешево всякі друки XXIV. та печатки. 1—9

В НЕДІЛЮ, дня 22. жовтня 1922, о 1. год. по пол. відбудеться в Ганиняках, в салі Задаткової Каси

ВСЕНАРОДНЕ ПОВІТОВЕ ВІЧЕ

зі слідуючою програмою:

1. Отворення віча.
2. Вибір президії віча.
3. Реферат про наше сучасне політичне положення і наше становище супроти виборів до варшавського сойму і сенату.
4. Реферат в справі відновлення економічного життя в повіті і про значіння кооператив.

Зогляду на вагу справи проситься о численну участь.

ЗА КОМІТЕТ:

Д-р Микола Рибак, Степан Дичок, Михайло Хомула, Вас. Грицишин.

902 1—1

:: Фабрики шоколяди і цукорків ::

880 **забезпечаться у станіоль і цинфолію у фірми** 2—3

„СПАРТ", Львів, Косцюшка 6. Телеф. 109.

На сезон осінний і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів

Площа Марійська ч. 8.
вул. Казимирівська ч. 25.
вул. Городецька ч. 72.

Барон одержить кожний купуючий капелюшок для лялькн.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

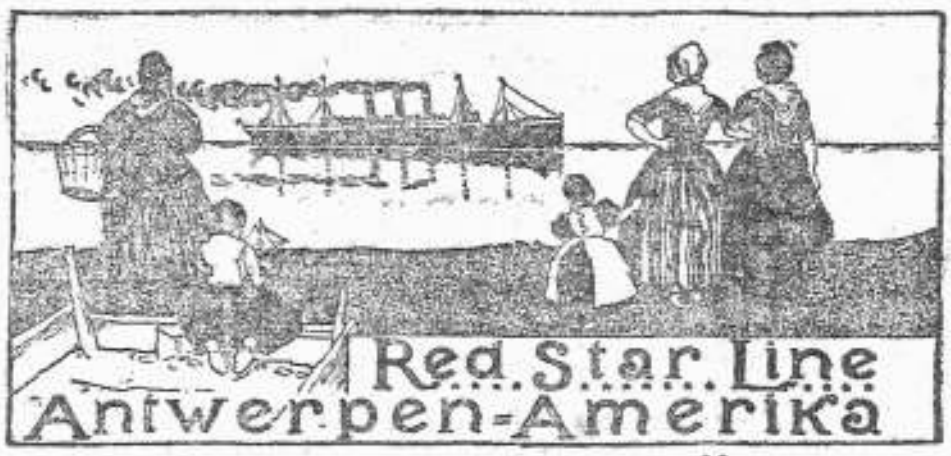
мають дуже богатий вибір наймодніших і найелєґантніших жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 2—21 **Ціни найнижчі!**

RED STAR LINE

ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗВІЗДИ.

АНТВЕРПІЯ - НЮ ЙОРК КАНАДА

ГАМБУРҐ - НЮ ЙОРК

Шербурґ -- Ню Йорк.

American Line:

Гамбурґ-Ню Йорк

БЮРА:

ЛЬВІВ, Сикстуська 29.

Тернопіль, Міцкевича 31.

ЦЕНТРАЛЯ:

Варшава, Маршалківська 137.

(звертатися до львівського відд'лу).

Важне для ем'ґрантів! Пасажирі з Польщі і Росії, котрі хотять вкоротці виїхати до Америки і мають вже пашпорти, а не вислали своїх аффідавітів до американського конзуля, повинні сейчас зголоситися до нашого бюра **„RED STAR LINE", Львів, Сикстуська 29,** котре вишле безплатно формуляр до американського конзуляту в цілі одержання чергового числа на візу. **Реемґранти аффідавітів не потребують!** В цілі осягнення потрібних інформацій на одержання американської візи, повинні безпроволочно зголошуватися до наших бюр.

Увага! Блищих найконечнійших подробиць відносно виїзду до Америки і Канади уділяємо безплатно. По інформації найліпше зголошуватися до наших бюр особисто. — — — — — — — — — — — — — — XX 1—1

Урядово уповноважнене до парцеляції одинове українське

ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО

„ЗЕМЛЯ"

стов. зар. в обм. порукою

у ЛЬВОВІ, Ринок 43,

ч. телеф. 533.

переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і висше
724 після умови. 1—?

СОЮЗ Українських ІНВАЛІДІВ

приймає замовлення на доставу

XXI. **бараболь і капусти.** 2-7

Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

Загальний Зїзд УПТ.

відбудеться **дня 1-го і 2-го листопада 1922 р.** в салі Музичного Інституту ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5.

Початок Загального Зїзду 1. листопада п. р. о год. 10. перед полуднем.

Денний порядок:

1. Отворення зборів і відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Ухвалення регуляміну нарад.
3. Звіт Управи.
4. Звіт Надзірної Ради.
5. Уділення абсолюторії.
6. Вибір голови.
7. Вибір головної управи.
8. Вибір Надзірної Ради.
9. Вибір розємного суду.
10. Установлення членської вкладки.
11. Іменування почестних членів.

ДРУГИЙ ДЕНЬ (продовження Загального Зїзду.):

12. Плян дальшої роботи:
    а) організація жертвенности.
    б) організація шкіл.
    в) організація Кружків.
13. Внески.

ПРИМІТКА: Вільні внески має внескодавець подати Президії Зборів на письмі перед полуднем першого дня Загального Зїзду. IX. 2—3

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАҐОҐІЧНОГО ТОВ-А.

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 14—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ.

ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ І КАМҐАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних
856 цінах фірма 4—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і Л. В. ЕЙНЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір на фірму і число дому!!!

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 10. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ IV.** найславнійшого фільмового архитвору американської фабрики, на підставі Даннла Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

прекрасна драма на 6 великих дій п. з.: **В кигтях піратів.**

ОСІННІ І ЗИМОВІ

РАҐЛЯНИ

в маґазинах мужеської і дитячої конфекції

КЕРНЕР

Львів, Трибунальська ч. 6.

РАҐЛЯНОВІ 1—1

: ФУТРА :

в маґазинах мужеської і діточої конфекції

КЕРНЕР

ЛЬВІВ, Трибунальська ч. 6.

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10

Ч. 36 (9.867). Львів, неділя 15. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів. Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 кр. Зміна адреси 100 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Інавґурація викладів.

Тов-о українських наукових викладів ім. П. Могили у Львові

приступає цеї осени до нової серії викладів, котрі розпочинаються **в неділю, дня 15. жовтня ц. р. о год. 12. в полудне у великій салі Т-ва ім. Лисенка** слідуючим порядком:

1) Інавґурація — проф. д-р В. Щурат.
2) Головні течії в духовім відродженню Галицької України — проф. д-р І. Свєнціцкий.

Вступ вільний для всіх. — Початок точно о год. 12. в полудне.

Львів, 14. жовтня 1922.

Німецькі справи. Слідкуючи уважно за політичним життям останніх місяців, не можна не скласти враження, що ми постепенно вступаємо в нову еру, нову полосу міжнародніх відносин — полосу перегляду й ревізії того status quo, який утворений був трактатами в Версаю, Сен Жермен і Севрі. Минає ступнево те військове захоплення, той газард битви і перемоги, те пянування почуття над холодним розумом — всі ті моменти, які так виразно відбились в цих, можемо тепер це сміло сказати, невдалих спробах після воєнної дипльоматії сотворити нову Европу. Жостока дійсність заявляляє свої права, ставить свої вимоги й як не затуляли керуючі европейські чинники очей на них, на сам кінець льогіка фактів примушує рахуватись з ними. Примушує рахуватись і примушує приступати до ревізії відносин, утворених волею переможців.

Вчора ми спинялись над розглядом муданського договору, який перевів ревізію трактату в Севрі. За кілька днів перед тим газети подали текст угоди держав відносно фінансової допомоги Австрії, яка являючись ще одною малонадійною спробою накласти латки на сенжерменський трактат, в своїх наслідках неминуче мусить привести до ревізії сен жерменського договору.

Останні газетні відомости вказують, що є вже симптоми того, що Европа наближається до ревізії навіть тих відносин, які складали центр, основну вісь післявоєнної ситуації Европи, утвореної в Версаю — наближається до ревізії становища, в яке поставлена версайським трактатом Німеччина.

Військове захопления й газард перемоги мабуть найбільш мали вплив й найбільш позначились на тих точках версайського трактату, які торкались Німеччини. Версайський трактат поставив Німеччину в таке становище, яке цілком виключило для неї можливість господарського відродження й нормального економічного розвитку. Він став на цілком утопічну позицію викреслення Німеччини з господарського життя Европи. І цей утопізм не міг не відбитись в найшкідливійший спосіб не лише на господарському життю Німеччини, але також посередно на господарському життю цілої Европи, в якому всі окремі національно-державні організми перебувають в тісному звязку. Катастрофальний упадок німецької марки, який в останні дні прийняв особливо загрожуючі розміри грозить крахом не лише Німеччині. Спроби вратувати Німеччину шляхом фінансової допомоги з боку Америки, які були зроблені в літі сього року, дали негативні наслідки: представники американського капіталу дуже недвозначно заявили, що о скільки в Німеччині панують відносини, утворені Версаєм, серіозні заходи для налагодження господарського життя є виключені й й для такої небезпечної й непевної справи американських капіталів не може бути знайдено. В резульутаті керуючі політичні кола Европи тепер являються примушеними самі звернути увагу на санацію відносин в Німеччині.

Ряд звісток вказує, що Европа тепер до цієї справи підійшла дуже близько. „Ню Йорк Герельд" доносить, що французький уряд виготовлює на ближчу конференцію в Брюкселі новий плян урегульовання німецьких репараційних виплат. Згідно цьому проєкту виплати мають бути знижені на 25 прц. По відомостям „Матена" до репараційної комісії внесено проєкт англійського делегата Брендбери. Проєкт має на увазі негайне пристосования радикальних засобів для затримання упадку німецької марки; подробиці проєкту заховуються в таємниці. Впливовий „Times" зазначає в останніх числах, що ситуація в Німеччині дійшла до критичної точки й що являється необхідним ужити негайних заходів до налагодження господарських і фінансових відносин в Німеччині. Ці заходи й проєкти, які одночасно виринають тепер й з англійського й навіть з найбільш непримиреного французького боку яскраво вказують, що справу Німеччини вже поставлено на порядок денний.

Ми не знаємо, як скоро вона буде розвязана. При тій кольосальній інерції, яка панує в сучасній світовій політиці, при тому острахови перед рішеннями виразними й рішучими, який характеризує поводження керуючих політичних чинників, можна думати, що розвязання цієї справи набуде затяжний характер, що піде воно перед тим ніж вийти на битий шлях дорогою маневрів й компромісів.

Але проте й тепер вже можна встановити ті основні тенденції, які будуть пануючими в останньому рахункові. Це — тенденції ревізії Версаю, утворення відносин, які зроблять можливими економічну співпрацю Німеччини з иншими державами континенту. Виразні симптоми того ми маємо в настроях впливових чинників як Франції і Англії, так і Німеччини. Договор Люберзака з Штінессом утоpовує шляхи для налагодження відносин між Францією й Німеччиною. Цей договір чисто економічної натури матиме без всякого сумніву й політичні наслідки. Головний ініціятор його Люберзак, як вказує його виступ з промовою в Суасоні, це політичне значіння дотовору цілком розуміє й політичну акцію в звязку з цим розпочинає. Що до Англії, то перемога тенденцій примирення з Німеччиною забезпечується зростаючим впливом англійської робітничої партії, яка знаходить відповідну піддержку обєднаної і зміненої тепер німецької соціял демократії.

Всі ці факти дають підстави для висновків про те, в якому напрямі мають укластися відносини з Німеччиною, мають утворитися стосунки, які забезпечать можливість господарського відродження Европи. Стоїмо тепер лише в початкові цього процесу, спостерігаємо лише перші симптоми його. Маємо тільки перші озняки того, що політичне життя Европи перейде зі стану критичного до стану органічного, о скільки німецька проблєма стоїть в центрі справи. Але в даний момент завіса будуччого закриває перед нами всі ті можливости, всі ті небезпеки, з якими буде зєднаний дальший хід й розвиток цього процесу.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Велика Україна.

Італійські концесії.

Большевики підписали договір, згідно якому Італійцям надається концесія на право експльоатації сто тисяч десятин землі в одному кавалкові на полудні, при чому дається право вибрати відповідний кавалок або на Кубані, або в иншіх місцях — на північному Кавказі, чи на низинах Дону або Дніпра. Термін концесії — 24 роки з правом її відновлення. Большевики мають право викупу, але з обовязком попередити про це за девять років й перевести викуп не раніше, як через дванайцять років в моменту набуття контрактом правної сили. Концесіонери мають право безмитного привозу всіх матеріялів й продуктів, потрібних для експльоатації. Їм дається право привозити для робіт своїх робітників в кількости 50 прц. всього числа робітників. Умови з закордонними робітниками укладаються на підставі норм італійського законодавства. Технічна управа, адміністрація, встановлення дисципліни належить концесіонерам.

Концесіонери мають виключне право експльоатувати підземні богацтва, що знаходяться на відведеній їм території. Платити концесіонери мають натурою — 15 проц. зібраного збіжжа і 15–20 проц. приросту худоби. Концесіонери не платять жадних податків; їх майно не підлягає ні конфіскації ні секвестру.

Італійці думають приступити до виконання договору з весни 1923 року. З огляду на те, що таких просторів вільної землі на полудні нема, треба думати, що большевики мають на увазі виселяти селян з відведеного Італійцям кавалку.

Зачинення жидівських шкіл.

В Одесі оголошено декрет Одеського Виконкому згідно якому: 1) всі істнуючі в Одесі й повітах жидівські хедери зачиняються; 2) наука жидівської релігії особам молодшим від 18 років забороняється; 3) особам, що викладають старо жидівську мову, забороняється користуватись, як підручником, біблією й иншими книжками релігійного змісту.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

З Волині.

Польська прокуратория і українська „Просвіта".

В кінці липня 1921 р. ковельською „Просвітою" було подано до прокуратора карного суду в Луцьку слідуючу заяву:

„До Прокураторії при Окружному Карнону Суді в Луцьку. Товариство „Просвіта" в Ковлі через свого голову Миколу Косача в Ковлі, вулиця Малокомарівська ч. 5, проти начальника міської поліції в Ковлі.

Карне донесення.

Дня 23. липня 1921 р. о годині 10 рано впали уоружені і умундировані люде під приводом начальника мійської поліції в Ковлі, розбили замкнені двері, без відома голови товариства. Цим вчинком допустився начальник мійської поліції в Ковлі надужиття урядової влади, а через насильне розбиття дверей спричинив матеріяльну шкоду товариству. Доношу про це Хв. Прокураторії і прошу о виточення слідства і в імени товариства прилучаюся до карного поступования

Микола Косач".

З часу подання цієї заяви минуло більше року,— одначе й доси жадного слідства не було. Цікаво знати, через що прокуратор вважає потрібним покривати сваволю поліції. *М. Л.*

„Свободи" виборчі і кроа.

По виборчій ординації маємо ніби волю що до агітації по справам виборів... А справді воно не так. Ось у громаді Верба, на Володимирщині там війт з поліцією не тільки забороняють (звичайно лише Українцям!) віча, але не були опубликовані навіть і списки виборців. У гміні ж Кошари на Ковельщині війт скликавши солтисів наказує їм.

загрожуючи карами, аби на селах не було жадних виборчих мітінгів. У багатьох місцях Волині працюють польські „боюфки". Так на Володимирщині мазури-кольоністи затримують Українця-агітатора: відберають документи й т. н. Поліція й собі не пасе задних. Не обходиться ані одного віча, деб поліція не заарештовала когось з впорядників віча чи принаймні не втручалась би у справу. Під замітом же шукання непевних людей облягає поліція села й тероризує наш люд. Ось 30. вересня обступила поліція село Кукурики, Любомльського повіту. Бачучи таке, дехто з селян починає приховувати — замикати свій дріб — худобу. З тією ж ціллю виходить на огород і найповажніший господар Сергій Баглик. Один з озброєних з голови до ніг поліцаїв,—що був всього навсього на віддаль 30 метрів, командує „ręce do góry". Баглик це виконує. Поліціянт прицілюється і кладе нещасного трупом. Все те діялося на очах сусіда, що поблизу пас свою худобу, й то серед білого дня у 7 годин ранку.

Про той випадок с. Кукурики скаржиться виборчому Українському Комітетові. Але чи вийде що з того?

Марко Луцкевич.

Нехай мруть діти „гайдамаків".

Товариство „Просвіта" в Ковлі ще 24. вересня внесло до Староства в Ковлі просьбу о дозвіл збірки продуктів—живности для українського діточого захисту. Староство дозволу не дає через те, що подання складено в українській мові. Дітям загрожує голодова смерть.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Хто кращий?

(Трохи гумористики.)

Автор позавчорашньої передовиці „Діла" закінчив свої поважні міркування на тему польських виборів до варшавського сойму і сенату такою думкою, що мовляв, для галицьких Українців було би краще, колиб при виборах побідила правиця, „бо вона, своєю політикою варварського гнету і безпардонної екстермінації, довелаб скорше до висвітлення ситуації і прочищення атмосфери".

Як сказано, автор передової статті дивиться на всі справи з дуже серіозного боку. І тому і повище наведений його висновок, якого він ширше не розвинув і не пояснив, вимагав би серіозної уваги та таких же, поважних доказів.

І хоч воно булоб не важко пошукати в історії ендецької політики доказів на стару правду: „чим гірше — тим краще" — а проте, як не як, а треба би трохи завернути памяттю в оту світлу історію давнійшого і недавнього минулого. Нам одначе здається, що не тільки орудування так званим серіозним матеріялом, фактами в історії політичної діяльности „суверенів" типу маршалка Тромпчиньского, покликування себе на політичні заяви, постанови, проклямації і т. п. документи творчости відповідних ендецьких гуртів, та пригадка на закони, переведені Гольсами їхніх, ендецьких послів, що не тільки, кажу, такі „серіозні" аргументи можуть доказати правдивість поважного погляду. Инколи гумористика робить кращу й певнійшу службу, промовляючи одночасно простійшою і більше переконуючою мовою.

Маємо на увазі теперішні польські вибори і той відгомін, яким вони відбиваються на сторінках польської преси: виразників „ідеольогій" ріжних кандидатів на майбутніх „суверенів", та особливо ендецької преси, як речника т. зв. правиці.

Взагалі немає нічо приємнійшого і веселійшого, як приглядатися чудесній, досконалій по формі і змістові, гармонії внутрішньої політичної структури польського громадянства, себто його політичних партій, клюбів, груп, гуртів і гуртків, союзів, уній, конфедерацій, бльоків, порозумінь і імя їм легіон „суверенних" організацій, із котрих кожна проголосила монополь на патріотизм та спасителів ойчизни. Весело і погідно стає на душі стороннього глядача, та й користи йому чимало з такого видовища, бо воно дає науку моральну, яка може пригодитися.

Теперішні польські вибори, складання кандидатських ліст і передвиборча кампанія є, як згадано, багата у картини першокласної гумористки. Замісць книжки веселих оповідань — варта читати заклики й агітаційні статті партійних комітетів та звіти з передвиборчих зборів. Два десятки крамничних будок виринуло на базарі, вивісивши шумні вивіски. Між ними є деякі цілком непристойні, котрих годі й висловлювати у товаристві добре вихованих людей. Пр.: D. U. P. (Demokratyczna unia państwowa), або Ch—je—na (Chrześcijańska jedność narodowa).

Так отже самі вивіски настроюють на веселу нуту; а щож і казати, коли вглянути до середини крамничок, які то там делікатеси щедро роздаються усім охочим. Торговці лають одні одних на всі голоси, і найбільшою їх турботою є вробити відкриття, хто з конкурентів де і коли прогрішився у політиці чи „економії" та яким робом оскандалився. У решті-решт годі стороннього глядачеви розріжнити, хто з них ще не оскандалився.

Жаліється недавно „Robotnik" (ч. 269), що „ендеція вважає себе єдиним і виключним представником народу, що поза ендецією — мовляв — немає партії, а є лише мафія бельведерська, жидівська, масонська, соціялістична. Що комуністи вважають лише себе представниками всеї працюючої кляси та що поза комуністами нема пролетаріяту, лише є соціял-зрадники і краща за них буржуазія".

І називає „Robotnik" роботу отого комуністичного „Звйонзку пролетаріяту всі і мяст" каїновою, плоди котрої елизуватиме „Ch-je-na". Неприємно.

Тепер audiatur і сама ендеція. Пише „Gaz Codz.":

„Львів має вибрати 7 послів, а зголошено до 12 ліст та кандидатів хиба 20 разів більше, скільки треба. Кожний почуває себе покликаним вибранцем народу. Кожний реклямує себе і ніхто ніщо проти цього не має. Але чогож вороги „Хшесціяньскего Звйонзку Єдносці Народовей" атакують його? Не можемо цього знати". Що мовляв, значать такі прізвища, як „Вітос, Бриль et tutti quanti, котрі є лише шкідниками, окрадають державу, або инші табори, як ППС."... і т. д. І додає Ch—je—na про своїх світочів, як Корфанти, Скірмунт, Гломбіньскі, Теодорович і Тромпчиньскі: „цим людям — ніхто в Польщі не є всилі протиставити кращих синів і кращих патріотів, які мають на увазі лише добро Польщі", — вони, значить, вибранці народу, а не такий „osławiony „szantarzysta i szuja" п. Бриль, або п, Каньовскі (директор гімназії у Камінці Струм.), який є „налогови карцярж, який занедбує своїх учеників та валяється по шинках у Камінці, та хоче бути сенатором Польщі і хабарями покрити програний у карти дефіцит".

Хоч і весело слухати — але... неприємно! Запашні квітки пахнуть занадто гостро.

Такі запахи йшли від „Газети Цодзєнної" два дні тому. А вчорашня приносить нову збірку гумористичних нарисів п. н. „Передвиборча хроніка". Перший із них зразу таки самим своїм наголовком впроваджує читача in medias res: „mało im jeszcze szumowin". Вдоволяємося передрукуванням лише першого речення: „польська людова партія з Вінцентим Вітосом на чолі, та з Брилями, Керніками й иншими Барлями у своїому лоні, постановила почастувати Річпосполиту новою серією шумовин і політичних шантажистів і т. д.". Сказано просто і ясно. А може це лише ендецька преса у Входній Малопольщи, себ то „на кресах" є такою пахучою? Алеж ні. От пр. „Глос любельскі", почувши про передвчасну смерть Дзєржиньского, не маючи терпеливости підождати, поки прийде вістка, що б. голова всемосковської чрезвичайки і теперішній міністр фахових вищих шкіл не тільки живе і тішиться найкращим здоровлям, але дістав нові високі призначення, — вшкварив Дзєржиньскому некрольог, як найбільшому польському патріотови. Пише автор того некрольогу, що Дзєржиньский має більші заслуги супроти Польщі, як всі ті „Домбалі і Оконі, Дашиньскі і Морачевскі, Квапіньскі і Маліновскі". Воно, правда, обурює орган пепесівців „Robotnik", який називає автора некрольога, якогось пана Вєрценьского, типом „умового і морального здичіння", але нас настроюють ендецькі пеани Дзєржиньскому на радісну й веселу нуту.

Політичні противники, які мають таких речників, таку пресу і таких героїв — рішуче не страшні. Не є вони страшні для великої нації, яка не боїться крику, скаженої піни і террору.

Трагіфарс хоч і є повний глибоко трагічними моментами, а проте завжди залишиться розвеселюючим фарсом.

Ні, рішуче воліємо ендекі...

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

ІВАН БУНІН.

Пан із Сан-Франціско.

(Продовження.)

Як усі заможні Американці, він був дуже щедрий підчас подорожей і як усі вони, вірив у повну щирість й прихильність тих, котрі з таким піклуванням кормили й поїли його од ранку до вечора служили йому, випереджуючи його найменше бажання, оберігаючи його чистоту й спокій, двигали його речі, кликали для його носильників, постачали його скрині в гостинниці. Так було всюди, так було підчас плавби, так повинно було буги і в Неаполі. Неаполь ріс і наближався; музиканти, виблискуючи мідю дутих інструментів, уже скупчилися на палубі і враз оглушили всіх величними згуками Ragtime'у, бібант-командир, в парадній формі, зявився на своїх містках, і як милостивий поганський бог, вітально покивав рукою пасажирам — і панови із Сан-Франціско так, як і всім останнім, здавалось, що це для його одного гремить марш, так улюблений гордою Америкою, що це його вітає командир з щасливим прибуттям. А коли, „Атлянтида" увійшла на кінець у пристань, приплила до берега своєю багацько поверховою громадою, засіяною людьми, і загрюхотіли сходні, — скільки портіє і їх помічників у кашкетах із золотими галунами, скільки всіляких комісіонерів, свистунів-хлопят здоровенних обідранців з пачками колірових листівок у руках кинулось йому на зустріч з предложенням послуг! І він з ласкавою зневажливістю всміхався до тих обідранців, йдучи до автомобіля того самого готелю, де міг зупинитися і принц, спокійно говорив крізь зуби то по англійськи то по італійськи;

— Go away! Via...

Життя в Неаполі зараз же потекло заведеним порядком: раннім ранком — сніданок у похмурій їдальні із продувним вогким вітром із откритих у якийсь каменистий садок вікон, хмарне, малонадійне небо і гурма прошаків під дверми вестибюля; а далі перші усмішки темного, рожеватого сонця, вид з високо звислого балькона на Везувій, до підніжя сповитий сяючими ранніми парами, на срібно-перлові брижжі заливу й тонкий обрис Капрі на обрію, на малесеньких осликів, що бігли внизу, по липкому набережю в бідках, і на відділи дрібних жовніриків, що ступали кудись з бадьорою й призивною музикою; потім вихід до автомобіля й повільне двигання по людних, вузких і вогких коридорах вулиць серед високих, багатовіконних домів, огляданя завмерло-чистих і рівно, приємно, але нудно, наче снігом освітлених музеїв, або холодних пахучих воском церков, у котрих скрізь одно й те саме: величавий вхід, закритий тяжкою шкуряною завісою, а в середині — величезна пустота, мовчання, тихі вогники сьомисвічника, що червоніли в глибині, на престолі, убраним мережками, самотня бабуся серед темних деревляних лав, ховкі гробові плити під ногами і чиє небудь „Зняття з Хреста" неодмінно знамените; в першій годині — другий сніданок, на горі Сан-Мартіно, куди заїджається о півдня чимало людей найдобірнійшого сорту і де одного разу дочці пана із Сан Франціско трохи не зробилося млісно із радощів, тому що їй здавалось, що в салі сидить принц, хоч вона вже знала з газет, що він на якийсь час поїхав у Рим; у пятій — чай в готелі, в чепурному сальоні, де так темно од килимів і палаючих стародавніх печей; а там уже й приготування до обіду — і знову дужий, могутній гомін гонга по всіх поверхах, знову низка декольтованих дам, що шамряють по сходах шовками й одбиваються в зеркалах, знову широко й гостинно одчинений терем їдальні, і червоні куртки музикантів на естраді, і чорна товпа лакеїв біля метрдотеля, який з незвичайною майстерністю розливає по тарілках якусь густу рожеву зупу... Обіди, як скрізь були вінцем кожньої днини, до них вбиралися як на весілля, і вони були так перевантажені стравами, й винами, й мінеральними водами, й солодощами, й овочами, що в одинацять годин вечером по всіх номерах розносили покоївки кавчукові баньки з гарячою водою для огріття шлунків.

Одначе грудень випав того року не зовсім удатний для Неаполя: портіє соромилися, коли з ними говорили про погоду, і тільки винувато здвигали плечима мимручи, що такого року вони й не памятають, хоч уже не перший рік приходилося їм бурмотати це і покликуватися на те, що „скрізь коїться щось страшне": на Рівієрі небували зливи й бурі, в Атенах — сніг, Етну теж усю занесло й по ночах світиться на ній, із Палєрмо туристи спасаючися од зимна, розбігаються... Ранкове сонце кожний день обманювало тієї зими Неаполітанців: із півдня незмінно сіріло й починав сіяти дрібен дощ, та все густійше й холоднійше; тоді пальми коло підїзду готеля блищали бляхою, місто виглядало особливо нечистим і тісним, музеї через міру однонітними, сигарні недокурки товстунів-візників у гумових накидках, що крилами розвівалися по вітру — нестерпно смердючими, енеогійне

Галицькі відносини.

„Смерть хрунам"!

Під таким заголовком дістав Микола Андріянин і Василь Олексишин з Рунґур анонімову загрозу за те, що взяли участь у виборчій комісії і ведуть передвиборчу акцію, на спілку з війтом Федором Стефяком і лісничим Мадеєм. Цей лісничий дався селянам не мало в знаки побиваючи їх у лісі без милосердя.

Дня 24. вересня невідомі особи підложили вибуховий матеріял під стирту Яна Мадея, але наслідком слоти стирта не згоріла.

„Зрада стану".

В Рикові арештовано студ. Л. Юринця і Петровського за мниме знищення виборчих ліст. Арештовані мають відповідати перед судом „за зраду стану".

Погрози.

В Камінці Струм. на будинку „Нар. Дому" прибила польська бойвка погрозу того змісту: „Dom Narodny będzie na dniach wysadzony w powietrze. Komendant". Цю картку з погрозою віддано до староства, а опісля до поліції, але до тепер ніхто цею справою не зацікавився. Як би появилася така українська погроза, то в цілому місті булиб ревізії та арештування.

Нові підпали.

Нас інформують, що дня 23. вересня невідома рука підложила вибуховий матеріял під фільварок дідича Купти в Залучу. Пожежу удалося погасити.

Дня 30. вересня хтось підпалив стирту сіна лісничого Гасса в Шепарівцях пов. Коломия, обливши сіно бензиною, щоби краще горіло. В звязку з тими підпалами в околичних селах ідуть ревізії, які не дали успіху.

Арештування.

В Вербіжи коло Коломиї арештовано кількох хлопців, котрих поліція тортурує приневолюючи до зізнань. Арештовані не мають жадної оборони і нашим адвокатам слід булоб зацікавитись долею нещасних селян.

Арештування в Долині.

В Долині і Долинщині арештовані: Брати Бойдуники Василь, Михайло і Іван, проф. Андрухів, Куляницький, учитель Стефанишин, Дерлиця з Тростяниця, Андрейків з Реяви, Семків з Надієва, Фреїв і Федів з Надієва і Монцібович. 12. ц. м. арештованих вивезено з Долини до Стрия. Учителя Стефанишина сковано. Деякі з арештованих тяжко побиті.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Лесся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „В і р а" в Раві Руській.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Ще одна заява д-ра К. Трильовського.

Від уповажненого для внутрішних справ Галицького Уряду, д-ра Романа Перфецького, надсилають нам отсей документ:

В уповажненого для внутрішних справ зявляється член Української Національної Ради Сх. Галичини д-р Кирило Трильовський і заявляє, що слідує:

1) В польських часописах появилася поголоска, що селянсько-радикальна партія бере участь у виборах до варшавського сойму. Заявляю отсим, що селянсько радикальна партія стоїть в справі сих виборів на становищі солідарнім з цілим українським народом Східної Галичини, то є на становищі повної абстиненції, і що відозви (без підписів!), завиваючі іменем сеї партії до участи у виборах є очевидною містифікацією.

2) Довідуюся рівнож з польських часописів, що без мого відома зголошено (мабуть сфальшовано мій підпис) мою кандидатуру до варшавського сойму так, що я стою навіть на чолі якоїсь листи кандидатів. Це рівнож є містифікацією, бо ані я до нікого в справі моєї кандидатури до варшавського сойму не відносився, ані мені ніхто — чи то з української, чи польської сторони — такого предложення не робив. Очевидна річ, що коли би таке предложення навіть було зроблене, то я його відкинув би без надумування з обуренням.

3) Протестуючи рішучо проти того рода надуживання мого імени, прошу отсим Галицький Уряд внутрішних справ приняти отсі мої заяви до свого відома і зробити з них відповідний ужиток.

Відень, дня 7. жовтня 1922.

Д-р Кирило Трильовський вр.

Примітка Редакції: Поміщуючи другу з ряду заяву д-ра К. Трильовського, зазначуємо, що вправді польські газети трубіли про кандидатуру п. д-ра Трильовського, одначе це була тільки спроба провокації. На всякий випадок годиться зазначити, що до сього часу ми не мали нагоди ані читати або бачити реклямованої польською пресою української листи.

Рогатинщина.

Дня 25. вересня ц. р. відбулася сесія війтів рогатинського повіту. На сесії староста грозив війтам карними експедиціями, як що не схотять йти виборці до виборів. Приказав ловити виборчих агітаторів, доставляти їх до староства, а воно відішле їх до наглого суду, де будуть розстріляні. Крім того має бути розміщене військо в селі Вербилівцях і то не у всіх домах, а лише у свідомих селян і пароха о. Стефана Городецького. В домі сего послідного зарекві́ровано помі́щення на 16 вояків і 1 офіцера.

В селі Обельниця рогатинського повіту жандармерія арештувала п. Ілька Кубарича, студента теольогії, під замітом злочину з § 65 з. к., поповненого бутьто би тим, що він намовляв членів виборчої комісії до резигнації. В дійсности однакож члени комісії виборчої в Обельници просили п. Кубарича, щоби він лише написав їм резигнаційне подання, а той умотивував резигнацію в законний спосіб, зазначив, що інтересовані не вміють по польськи читати ні писати і подав їм готову резигнацію до підпису. За це Кубарича арештовано і відставлено до арешту в Рогатині.

В більшости селах рогатинського судового повіту члени виборчих комісій зрезигнували. Принціпіяльно поступило село Беньківці, якого мешканці одноголосно заявили старосту, що участи в виборах брати не будуть, не позволяють начальникови громади виладжувати виборчу листу і порішили, що ніхто з громадян не може бути членом виборчої комісії. Про це рішення донесено старосту в Рогатині.

Члени виборчої комісії в Пукові, які зрезигнували з „гідности" членів виборчої комісії, одержали ось яке оречення окружої виборчої комісії в Золочеві:

L. 1420.

Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej Nr. 55, w Złoczowie Złoczów, dnia 18. września 1922. — Orzeczenie: Ponieważ wedle pisma Przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej Nr. 72 w Pukowie członkowie tamtejszej obwodowej komisji wyborczej Mikołaj Sweryda s. Iwana, Teodor Szeremeta s. Hryńka i Petro Jurkiw zrezygnowali ze swych godności bez podania przyczyny, przeto nakładam na nich na podstawie art. 26. ustawy o ord. wyb. do Sejmu grzywny po 20.000 Mk., a zarazem pod zagrożeniem dalszych dwóch grzywien po 20.000 Mk. wzywam do pełnienia swych obowiązków. Nałożone grzywny złożyć należy do dni 14 pod rygorem egzekucji do kasy okręgowej komisji wyborczej w Złoczowie Nr. 55. Przeciw powyższemu orzeczeniu wolno wnieść odwołanie do dni 8 do okręgowej komisji wyborczej Nr. 55. w Złoczowie. Strawiński.

В цій справі внесли члени комісії виборчої в Пукові рекурс до державної виборчої комісії.

Грозять шибеницею.

В Тартакові коло Сокаля староство арештувало пп. Гудима, Косина, Лаха і Глушка за це, що зрезигнували з членства виборчої комісії. Комісар Хржановскі терором хотів приневолити їх, щоби остали в комісії і взяли назад письменну резигнацію. А коли вони відмовили, заявив, що буде трактувати їх як бандитів. „А бандитів — сказав п. Хржановскі вішають. В Перемишлі повішено їх 11". Згадані вище селяне прийняли ці слова комісаря з усмішкою. Він їх приарештував при помочи жандармів і відставив до Сокаля.

Після конференції в Муданії.

Військова конвенція між совітами і кемалістами.

В. Б. К. доносить з Риги, що про заключення військової конвенції між совітами і Кемалем Пашою. Конвенцію підписано в Берліні.

Перед підписанням договору в Муданії.

З Атен доносять, що грецький уряд підпише договір в Муданії протягом 3 днів, чекає тільки повороту грецьких делегатів, щоби одержати потрібні інформації в справі евакуації Тракії.

Приклонники Кемаля Паші.

„Таймс" доносять на підставі інформацій від представника в Тегерані, що як перський так і афганістанський уряди заявили, що го-

---

ний день семі із Сан-Франціско! — навіть і зранку сонця не було. Тяжкий туман до самої підстави спови вав Везувій, що низько сірів над оливяними брижжами моря, яке губилося з очей на оддалі в півмилі. Капрі зовсім не було видко — наче його ніколи й не було на світі. І маленький пароплавчик, що направився до нього, так качало з боку на бік, що семя із Сан Франціско скибою лежала на канапах в мізерній каюті компанії цього пароплавчика, закутавши ноги в плєди й заплющивши од нудоти очі. Міссіс страждала, як вона думала, більш усіх; її декілька разів перемогала морська хвороба, їй здавалося, що вона вмірає, а покоївка, що прибігала до неї з тазиком,—що вже багацько років день у-день качалася на цих хвилях і в спеку, і в холоді, і все таки невтомна й завжди з усіма ласкава, — тільки сміялася. Міссе була страшно бліда й тримала в зубах скибочку цитрини; тепер її не тішила навіть надія на ненарочну зустріч із принцом у Соренто, де він замірявся бути на Різдво. Містер, що лежав на спині, в широкім пальто і великім кашкеті, не розцілював щелепів усю дорогу; його обличя зробилося темним, вуси білими, голова важко боліла: останніми днями, через погану погоду, він пив по вечорах занадто багато і вже нераз любувався „живими картинами". А дощ сік у скла, що аж дреньчали, на канапи з них текло, вихор завивав та валив у щогли і часом, разом із хвилею, що налітала, клав пароплавчик цілком на бік, і тоді з грюкотом котилося щось у низу. На перестанках у Кастеллямаре, в Соренто було трохи лекше; але й тут хитало страшно, беріг з усіма своїми кручами, садами, пініями, рожевими й білими готелями й димними, кучеряво-зеленими горами літав за вікном у низ і до гори як на гойдалці; об стіни стукалися човни, моряки і трьохклясники завзято галасували, десь неначе роздавлена, давилася криком дитина, вітер дув у двері, та ні на хвилину не замовкаючи, пронизливо лементував з берлини, що гойдалася під стягом гостинниці „Royal" гаркавий хлопчище, який заманював подорожників: „Kgoya-al! Hotel Kgoy-al!..." І пан із Сан-Франціско, почуваючи себе так, як і годилося йому, — зовсім старим, — уже з нудьгою й злобою думав про всі ці „Royal", „Splendid", „Excelsior" і проти жадних, смердячих чісником людців, що називаються італійцями; раз підчас зупинки, одкривши очі і підвівшися з канапи, він побачив під скельним стромом берега, купу таких нужденних, наскрізь зацвілих камяних дімків, налиплених один на одного біля самої води, коло човнів, коло якихсь ганчірок, бляшанок і цинамонових сітей, що згадавши, що це і є справжня Італія, котрою він приїхав роскошуватися, почув роспач... Напослідок, в сумерках, почала насуватися чорна маса острову, гей би наскрізь просверлена у підніжя червоними вогниками, вітер став мякший, теплійший, запашнійший, по присмирнілих хвилях, що переливалися як нафта, потекли золоті удави од ліхтарів пристані... Потім знечевя загремів та з плюском шльопнувся у воду якір, на перебій понеслися з усіх усюдів скажені крики човнарів, — і одразу зробилося на душі легко, яснійше засяла кают компанія електрикою, захотілось їсти, пити, курити, рухатися... Через десять хвилин семя із Сан-Франціско зійшла велику берлину, через пятьнацять вступила на каміння побережя, а далі сіла в ясний вагончик і з гудінням потягнулась до гори по укосі, серед тичок на виноградниках, напів-розвалених камяних огорож і мокрих, кучерявих, прикритих денеде соломяними острішками помаранчевих дерев, з блиском жовтогарячих овочів і товстого полискуватого листя, що сковзало у низ, під гору, крізь одкриті вікна вагончика... Солодко пахне в Італії земля після дощу і свій, осібний аромат має кождий її острів!

(Продовження буде.)

тові поперти Кемаля Пашу, на випадок колиб союзники не хотіли признати прав Туреччини до Тракії.

Зїзд в Булюнь.

„Ґаті Парізієн" доносить, що міністри союзних держав зберуться правдоподібно в листопаді ц. р. в Булюнь, щоби обговорити питання звязані з наміреною конференцією в справі Близького Сходу.

Амнестія для нац. меншостей.

„Таймс" доносять з Царгороду, що високі комісарі союзних держав віднеслись до ангорського уряду з домаганням загальної амнестії для населення, що входить в склад національних меншостей.

Уступки Турків.

Аг Райтера доносить, що Турки в Муданії зробили деякі уступки, що до невтральної смуги і що до скількости жандармерії.

Дописи з краю.

Річниці пов. Др Гобич.

Обнова організаційного руху.

Було це перед війною село перше в повіті, де працював бл. п. о. М. Бачинський, взірцевий голова читальні „Просвіти", де були всякі можливі українські інституції та організації і де народ був вишколений на свідомих українських громадян. Війна все те знищила і щойно в останнім часі село зачинає знову оживати. В серпни ц. р. відбулися загальні збори читальні „Просвіти" і до виділу вибрано самих досвідчених і випробованих людей. Аматорський кружок приготовляє вже виставу. Заложено в читальняним домі кооперативу і відновлено кредитове Тов-о „Народний Дім". Є надія, що Річниці відзискають в повіті свою давну славу. — *Читальник.*

Памятайте про пожежний фонд „ДІЛО"!
Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

З польських справ.

Комуністи в Польщі стараються о легалізацію партії.

Партія комуністична Польщі задумує поробити старання в справі легалізації сторонництва. Близші подробиці про це подає нарада польських комуністів, яка відбулася в Москві. На ній конференції рішено навіть вислати делегацію до Польщі, яка розпочала би кампанію в справі легалізації партії.

Підчас дебати на нараді в Москві виявилися два становища: Одно репрезентоване Мархлевским, Елеманом, Бобровским — неуступчиве, а друге — репрезентоване Феліксом Коном, Радеком, Лещиньским, Прухніком — більш утилітарне. Мархлевскі заступав думку, що легалізація комуністичної партії в Польщі ослабила би революційну енергію партії. Це значило би перехід до стадії тенденцій мирових і буржуазних. Цим аргументам протиставив Радек власну тезу, яка й побідила. Радек є тої думки, що легалізація комуністичної партії в Польщі дала би можність сондувати грунт і орієнтуватися в ситуації.

Комуністи числяться з тим, що без інтервенції впливових кругів в Польщі правительство цеї легалізації не признає. Зачувати, що в цім напрямі мають бути пороблені заходи серед представників Тугутовців і П. П. С.

„Хвіля", яка це подає, зазначує, що воно видається неімовірним, щоби польські соціялісти своїми впливами помогли формуватися комуністичній групі, яку тепер так безоглядно поборюють.

Причинок до оптимістичного образу в „Neue Fr. Presse".

П. К. К. П. в останнім звідомленню подає, що Польща до дня 30. IX. 1922 року пустила в обіг 463,706,046.727·50 паперових марок. Перед роком було 153 мілярди, отже менше, як 1/3.

Польський міністр в інтервю з кореспондентом „Neue Fr. Presse" робив міну, що цю повінь паперових грошей потрафить перемінити в щире золото. Якщо це зробить, так буде це другий „цуд над Віслов" і перед ним зблідне перший, а цілий світ скаже: польський міністр фінансів — п. Ястшембскі є чарівник.

Хочуть купити 100 паротягів і 5000 вагонів.

12. ц. м. відбулося засідання економічного комітету польської ради міністрів, на якім обговорювано проект набуття більшої скількости паровозів і вагонів у Франції. Франція має на продаж ці речі з табору, який одержала від Німеччини (одержала около 6.000 паровозів і 60.000 вагонів) Один паровіз має коштувати 9.940 долярів (шведський коштує около 35 тисяч, американський Бальдвіна 36.5000, а німецький 18.000 до 20.000.)

Франція годиться на 10 річні сплати.

В суботу, дня 14. ц. м.
ВЕЧЕРНИЦІ СМОТРИНКІВ
НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ в салях „Української Бесіди"
XXI („Нар. Дім"). 2—3
Початок о годині 8. вечером.

Совітська Росія.

Новий міжнародній банк в Москві.

Шведський фінансіст Амберг одержав від совітського правительства концесію на заснування в Москві приватного банку під назвою „Російський Комерційний Банк". Амберг, здається, виступає яко представник міжнародного чужоземного консорціюма. Новий банк починає функціонувати 3. жовтня; основний капітал його складає 10 міл. золотих рублів, поділених на 1000 акцій. Банк матиме ті самі права, що і Державний Банк за виключенням права емісії. На чолі банку має стояти управа з пяти осіб вибраних акціонерами і пяти директорів.

Можливість парагляду питання про Уркварту.

„Берлінер Тагеблят" повідомляє, що Літвінов відклав свій відїзд з Москви завдяки новим інструкціям, що одержані від совітського уряду. Інструкції ці знаходяться в звязку з можливістю нових переговорів в справі договору Уркварту з Красіним, для провадження яких Літвінов в ближчому часі виїздить до Льондону.

Хвороба Леніна.

Лікарі зазначують, що Ленін, коч на разі й подужав, зможе довший час жити тільки тоді, коли не буде працювати щоденно більше двох чи трьох годин в день. Більш довга робота може знову загострити склероз кровних судин мозку й викликати рецідив хвороби, який загрожує смертю.

Знищення концентраційних таборів.

Совітський уряд має на увазі з 1. січня 1913 скасувати всі концентраційні табори, а інтернованих в них вислати у Сибір та розподілити по тюрмах.

Зміни в складі совнаркому.

Совнарком постановив лишити за Леніним кермування працею совнаркому. Каменев лишається політичним керманичем, а Цурюпа і Риков поділяють між адміністративні справи.

Арешти в Москві.

З Москви повідомляють, що большевики перевели нові арешти. Поміж арештованими є весь склад місії латвійського Червоного Хреста. Латвійський уряд склав протест.

Літвінов остає в Льондені.

„Берл. Тагебл." доносить, що Літвінов відложив намір виїхати до Москви і остає в Берліні. Мав він одержати від свого уряду нові інструкції, що торкаються відновлення переговорів з Юркертом. В міродатних кругах говорять про скорий виїзд Літвінова до Льондона.

Ширіть наш часопис!

РІЖНІ ВІСТИ.

Конференція в Ревелї.

З Гельсінгфорсу доносять про корисний перебіг конференції в Ревелі в справі закордонної політики балтійських держав. Міністри закордонних справ Естонії, Фінляндії, Латвії і Польщі ствердили повну згідність своєї закордонної політики. Рішено взяти участь в конференції для справ розброєння, яка відбудеться на запрошення совітів в Москві. Крім того рішено скликати ще економічну конференцію до Гельсінгфорсу. Чергова конференція міністрів закордонних справ відбудеться в Ризі.

Засідання репараційної ком'сії.

„Матен" доносить, що на засіданню репараційної комісії дня 11. ц. м. обговорювано справу спадку німецької марки, при чому розглянено подрібно проект контролі складений дел. Брендбері. Чергове засідання відбулося в пятницю, дня 13. ц. м.

Договір Англії з Іраком.

„Н. Фр. Пр." доносить з Льондону, що Англія заключила союз з королем Мезопотамії Фейзалем. Союз дає Англії право контролювати фінзнси і закордонну політику Іраку через 20 років. Англія зобовязується дати Іракові всяке поперття. Чужинці, оскільки не є Англійцями, не можуть стати урядниками в Іраку. Прийнято засаду „відкритих дверей". Всі чужинці без ріжниці народности мають рівні права в Іраку і можуть вести торговлю на рівних умовах. Англійський мандат вигасає з моментом допущення Іраку до Союза Народів. В Льондоні прийнято вістку про підписання договору доволі рівнодушно. Не вірють там, щоби Союз Народів прийняв Мезопотамію в свій склад.

Проти договору.

„Дейлі „Мейль", обговорюючи договір заключений з Іраком, стверджує, що одиноким бажанням Англії є як найскорійше залишити Мезопотамію, яка в 1922 р. коштувала Англію 8 міліонів фунтів стерл. а від закінчення війни 100 міліонів.

А. Джордж боронитиме свою політику.

„Н. Фр. Пр." доносить з Льондону: Льойд Джордж матиме нагоду в суботу в Менчестері боронити свою політику перед атаками. Зробить він це на банкеті, який в його честь дадуть провідники коалїційних сторонництв у Менчестері. Думають, що Льойд Джордж заявить, що не гадає податися до димісії.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Турки перейшли граничну лінію.

Льондон. (ПАТ). З Царгорода звідомляють, що турецький відділ з 4000 жовнірів переступив нову граничну лінію на півострові Ісмід. Англійський літак приневолив Турків відступити на границю невтральної стрефи. Рівночасно вислано телеґраму до Ісмета Паші й Кемаля Паші з повідомленням про нарушення заключеного договору.

Стан облоги в Греції.

Атени. (ПАТ). Вчера проголошено тут стан облоги в цілій Греції. Всюди панує спокій.

Греція підпише договір.

Атени. (ПАТ). Тут прибули грецькі делеґати з Муданії. Вони не могли підписати договору заключеного в Муданії, тому що вказівки вислані з Атен у справі дрібних змін декотрих точок договору не наспіли на час до Муданії. Але що грецьке правительство рішене прийняти клявзулі, що містяться в окончній редакції протоколу, Греки підпишуть цей протокол в суботу. Грецьке правительство звідомило про це французьке, англійське і італійське посольство.

Справа евакуації й обсади Тракії.

Царгород (ПАТ.) ВБК. Генерали коаліц. держав рішили вислати комісію до грецького комманданта в Родосто ген. Нідора, щоби уложитися з ним в справі евакуації Тракії грецькими військами й її обсади союзниками. Французи обсадили би Адріянопіль, Кіркілісе, Лілебургас; Англійці: Родосто, Кешан, Усун-Кепрі; Італійці: Чорлю. До обсади цих усіх місцевостей мається ужити 7 баталіонів піхоти і два швадрони кінноти. Здовж правого берега Марїци займуть Італійці Дедеагач, Англійці Кілелі Бургас і Демотіку, Французи Карагач.

Панїка в Царгороді.

Атени (ПАТ.) АБ. По звідомленням в Царгорода панує панїка з приводу вістки про пляноване вмаширування Кемалістів. Екуменічний патріярх задумує перенести свій осідок до иншого міста, щоби омминути переслідування. Патріярх звернувся до великодержав із проханням, щоби відложили опорожнення Тракії.

Вибори в Англії.

Льондон (ПАТ.) „Дейлі Екс.": Л. Джордж є за безпроволочним переведенням виборів. Вони відбудуться мабуть 4. падолиста.

А. Джордж вертає до Льондену.

Льондон. (ПАТ). Часописи звідомляють, що Л. Джордж вертає до Льондона, а відтак виїздить до Менчестера. Перед відїздом буде мабуть на послуханню у короля. В суботу виголосить три промови. Черчіл промовлятиме на другий второк у Брістолі.

Гінденбурґ кандидатом на през. Німеччини.

Берлін. (ПАТ.) Міністер внутр. справ повідомив президента Райхстага, що не має ніщо проти відбуття виборів на президента держави в дни 3. грудня і просить перевести відносну ухвалу в Райхстагу. Німецькі націоналісти рішили кандидатуру Еберта протиставити кандидатуру Гінденбурга.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (35) число сконфісковане за противиборчу відозву і за деякі місця із новинки про терор в Дрогобиччині.

— **Національний Музей у Львові** (вул. Мохнацького 42) одержав на оплату належитости за набуту збірку 21, українських килимів з Наддніпрянщини кін. XVII—XVIII. в. від пп.: І. Децика з Устерік 5.000 Мп. і 3 кор. срібні, о. В. Садовського зі Львова 10.000, Еп. Йосифа Боцяна дар американський 55.500 і пп. д-ра А. Говиковича, д-ра М Паньчишина і Дирекції „Дністра" по 100.000 Мп. Всего потрібно 3 і пів міліона Мп. Тому Управа Музея просить Вп. Громадянство за численні відвідини вистави збірки В. Пещанського по 500 Мп. вступ і 300 Мп. катальог; шкільна молодь в групах по 250 Мп. та за датки на сплату належитости. Дивна краса і багацтво питомого людового мистецтва України, що згодом стане джерелом відродженого нового мистецтва Нації, нагородить кожному його причинок до виповнення зобовязань Національного Музея зглядом первісного власника збірки.

— **Журналістична етика та „Земля і Воля".** В ост. ч. „Землі і Волі" з 15. ц. м. анонімний автор рецензії з авторського вечора В. Бобинського *грубо нападається на* рецензента „Діла", який кілька днів тому теж писав про той вечір, але прогрішився тим, що осмілився мати инший погляд, не вхопив по принятому в нас звичаю, за кадильницю та не затягнув у нуту пеану. Поминаємо те, що оборонець п. Б. цілком перекручує сенс і зміст неприємних йому поглядів нашого співробітника (страшенне наївно і недолагно), але він цілком спокійно розкриває публіцистичний псевдонім свого „противника". В понятю журналістичної етики в усіх культурних націй це цілком недопустима річ; це провина проти одного з основних її принципів. За таку справу звичайно викидається виннуватця з літературних гуртів та професіональних організацій, як Союз журналістів і письменників, та пятнується окремим судом, який рішає про літературний бойкот. Очевидно: це діється там, де журналістика й література живуть своїм нормальним життям. У нас цього немає і тому безкарно проходять такі випадки, як повищий, який є ознакою повного здичіння. Слід зазначити, що „Земля і Воля" не перший раз розкриває чужі псевдоніми. Мабуть соціялісти із „Землі і Волі", які завжди є mehr päpstlich als der Papst selbst, вважають такі „дрібниці", як журналістична етика, „буржуазним пересудом". Вони помиляються, бо і справжні, не мальовані большевики шанують такі звичаї.

— **Пожежа у Львові.** Дня 12. жовтня при вул. Коперника ч. 32 вибухла пожежа, яку зараз погашено.

— **Нагла смерть.** У Львові коло Домініканського костела померла наглою смертю на вулиці Марія Петрович. — Тогож самого дня помер наглою смертю у потязі підчас їзди Павло Гутай, 18-літний селянин з добромильського повіту.

— **Сполошені коні.** Дня 12. жовтня вечером на вул. Кароля Людвика сполошилися коні; візник вискочив з воза, а коні гнали із шаленою скорістю між юрбою людей, що зібралися тоді численно на вулиці. Кілька осіб потерпіло легкі ушкодження на тілі. Коней придержано на вул. 3. Мая. Цей випадок викликав між очевидцями переполох.

— **Бандитизм у Дрогобиччині.** В с. Підбужі пов. Дрогобич поліція розпочала погоню за небезпечними бандитами. Двох із них підчас арештування поранено вистрілами з револьверів. Куля трафила одного у грудь і він згинув на місци.

— **Міжнародня конференція праці** відбудеться в Женеві при кінці жовтня ц. р. Конференцію організує *Союз Народів.*

— **Голодні взяли.** З Москви доносять, що російська церков ого-лосила Толстого першим святим нової християнської релігії.

— **Повітряна комунікація між Київом і Прагою.** Чехословацький Союз для торговлі з Україною приготовляє повітряну комунікацію — Харків-Київ-Прага. Цей Союз буде мати до розпорядку 12 літаків, а оплата за перевіз одної особи з Праги до Київа виноситиме 900 чеських корон.

— **Оплати конзулярні дорожіють.** Польський уряд підвисшив о 100 прц. конзулярні оплати в Австрії та Німеччині, а о 200 прц. оплати від Німців у Німеччині.

— **Зачети для контрактових урядників.** Рада польських міністрів признала зачети для контрактованих урядників, котрі служать від 1. листопада 1921.

— **Архіви звернені.** Совітський уряд звернув реевакуаційним транспортом архіви міста Варшави, іменно архіви „оберполіцмайстра", архіви варшавського генералгубернатора і архіви холмські. Ті останні торкаються в части українського населення Холмщини.

— **Ограбили румунського капітана.** До Варшави прибув капітан румунської союзної армії Рудольф Герліг. В дорозі до Румунії в Станиславові його ограблено. Капітанові удалося зловити злодія, але цей копнув його так, що капітан мусів закликати на поміч поліцію. Арештовано Маріяна і Францішка Долінкевича за крадіж валізи і грошей. Валізу найдено, але без річей. Румунський капітан вернув з Польщі зневірений і розчарований до своїх союзників.

— **Стрілянє до гайових.** В Нарові арештовано Йосифа Мазура за те, що стріляв з кріса до лісового сторожа Юзефа Кордишевского. Арештований признався до вини.

— **В Берліні дорожня росте.** Німецька преса доносить, що в Берліні піднеслася ціна хліба з 80 на 120 марок а ціна булок 5 замісць 4. Ціна трамваєвого білєту підвисшена з 10 на 15 марок. В такій самій пропорції зросли ціни всіх инших продуктів і краму.

— **Ціни книжок в Росії.** Один примірник журналу „Літопіс літератов" в Петрограді коштує 30 тисяч рублів, том поезій Блока 60 тисяч, одна книжка Короленка 60 тисяч, підручник льогки 90 тисяч, один примірник ілюстрованого місячника 400 тисяч рублів.

— **Міжнародне право воздушної плавби.** При кінци вересня ц. р. відбувся конгрес в Празі, на якому представники Злучених Держав, Франції, Італії, Японії, Бразилії, Румунії, Польщі, Греції, Болгарії, Австрії, Сіяму, Чехословаччини й Швайцарії радили над постановами головних правил міжнароднього права воздушної плавби. Цікаво, що не було там представників Англії, Німеччини й скандинавських держав. Найважнійшими питаннями були: національність себ то державна приналежність літака, а також питанне, на якому місци має право літак пристанути. Ухвалено, що національність літака залежати ме від национальности власника літака, хоч більш раціональним було би узалежнити се від национальности пристани його. Осідати міг би літак не лиш в аеродромах, але також на вільних місцях публичних, а на сигнали мусів би сейчас задержатися. Рішення конгресу не багаті змістом, але за те багато було чемностей і взаімної адорації, якої вершком було зложення вінця на гробі якогось незвісного жовніра чеського.

— **Вистава народнього театру для урядовців.** У вівторок 17. ц. м. в народнім театрі вистава для урядовців по зниженій ціни 50 проц. На сю виставу призначена оригінальна песа Г. Бергера „Потоп". Дефекти, які виявилися на першій виставі сеї дуже складної песи, котра з великим успіхом пройшла усі столичні театри, усунені. Початок вистави точно 7·30 веч., кінець не пізніше 10·30. Перша ся вистава буде показчиком, чи такі вистави оправдані. — Панове урядовці поодиноких інституцій зволять замовляти білети гуртом впрост в канцелярії театру від неділі поміж 10 а 12 і 4. а 5. год. *non.* XXV 1—1

— **В народнім театрі** в суботу 14. с. м премієра комедії Г. Зудермана „Бій метеликів", при участи найкращих сил нашого театру з О. Загаровом на чолі. — В неділю 15. в друге весела оперетка на 3 дії „Барон Кіммель". Білєти в Народній Торговлі, а в неділю виїмково від 10. до 12. і від 2. до кінця вистави при касі театру. Початок 7·30 веч., кінець не пізніше 10·30. XXV 1—1

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

На зимові вечері.

(Під увагу родинам, читальням та касиновим товариствам.)

Надходять довгі зимові вечері. Поволі минають скучні хвилі. В тихім родиннім закутку одинокою розрадою стає тоді добра, цікава та дешева книжка.

І тільки в тих причин з недостачі у нас такої лектури Накладня „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" вирішила приступити вже з днем 1. падолиста с. р. до видання „ДОМАШНОЇ БІБЛІОТЕКИ для старших і молоді".

Випуски цієї бібліотеки будуть появлятися періодично що місяця з музичним та гумористичним додатком для сталих передплатників.

На зміст складаються історичні оповідання та повісти, спогади з минулого, пригоди та подвиги нашої Армії в часах визвольної війни, а все богато ілюстровані.

Хто пришле до 1. листопада с. р. мп. 1000 на рахунок передплати, буде одержувати книжки оплачено з 10-процентовим опустом.

Замовлення і гроші слати на адресу:

„ЧЕРВОНА КАЛИНА", Львів, вул. св. Марка 20. 888 2—2

Комунікат У. П. Т.

До Усіх Кружків У. П. Т. в краю.

З огляду на те, що в дни 1. падолиста с. р. відбудеться Загальний Зїзд Тов-а, Головна Управа У. П. Т. взиває всі Кружки, щоби на підставі §. 47. статуту відбули Збори задля вибору відпоручників на Зїзд. На кождих 20 членів Кружка припадає один відпоручник з тим, що Кружок мусить мати найменше одного відпоручника.

Відпоручник не може мати більше, як дві повновласти.

Кождий відпоручник мусить бути заосмотрений легітимацією виданою Старшиною Кружка.

Порядок дневний подасть Головна Управа до відома в часописах. IX 3—3

До членів „Народної Торговлі".

Надзвичайні загальні збори „Народної Торговлі" у Львові з дня 29. червня ц. р. рішили підвисшити членський уділ до 10.000 мп. а вписове до 1000 мп. Обовязок доплати уділів до згаданої висоти для дотеперішних членів, настане, щойно по зареєстрованню нового статута, а хто протягом 3 місяців від дня зареєстрования статута не доплатить, перестане бути членом „Народної Торговлі" (§ 158 і 159). Для членів-кооператив є відмінна норма а іменно розмірно до їх власних деклярованих уділів.

В короткому часі надіємося впису нового статута до торговельного реєстру, а 3-місячний речинець скоро мине і в тім речинци може бути невигідним для декого доповнити свій уділ. Пожаданим длятого є, щоби дотеперішні члени доплатили вже тепер, не вичікуючи речинця.

Не маючи найновійших адрес своїх давних членів, звертаємося отсею дорогою до всіх членів нашого, 40 літ істнуючого стоваришення, щоби доповнили свої уділи до 10.000 мп. як найскорше. 1—3

Управа „Народної Торговлі".

Курс грошей.

Львів, дня 15. жовтня 1922.

Доляри американські	9.280—9.360
„ „ (1. і 2-ки	9.180—9.200
Доляри канадійські	9.000—9.020
„ „ (1. і 2-ки	8.900—9.020
Марки німецькі	4·30—4·40
„ „ (сотки)	4·10—4·15
„ „ (дрібні)	4·00—0.05
Леї румунські	62·00—63·00
„ „ (дрібні)	61·00—61·20
Корони чеські	335·00 340·00
„ „ (дрібні)	325·00—330·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—550·00
„ „ ст. ем.	1.400·00—1.550·00
„ сотки нов. ем.	45·00—50·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·45
Рублі 5-сотки	1·50—1·60
„ сотки	1·60—1·70
„ 25-ки	1·10—1·20
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	1·20—1·30
Гривні	1·80—2·00
Франки французькі	840·00—850·00
Фунти стерлінгів	44.500·00—45.000·00
Франки швайцарські	1.850·00—1.900·00

Золото.

20 кор.	3.900·00—3.950·00
20 франк.	3.800·00—3.850·00
20 марк. нім.	43.500·00—44.000·00
фунти стерлінгів	44.000·00—44.200·00
10 рубл.	48.500·00—48.500·00
Доляри	8.400·00—8.600·00

Срібло.

Корони австр.	750·00—760·00
5 кор. австр.	3.950·00—4.000·00
Фльореви австр.	1.900·00—1.950·00
Рублі	3.450·00—3.500·00
Копійки	16·50 17·00
Доляри американські	7.870·00—8.000·00
„ „ полов. і ¼	7.500·00—7.600·00
Доляри канадійські	7.100·00—7.200·00
„ „ дрібні	6.900·00—7.000·00
Леї румунські	745·00—750·00

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В суботу 14. ц. м. новинка: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" комедія на 4 дії Г. Зудермана.

В неділю 15 ц. м. другий раз: „БАРОН КІММЕЛЬ", оперетка на 3 дії В. Колля.

У вівторок 17. ц. м. вистава для урядовців з опустом 50%: „ПОТОП" — оригінальна песа на 3 дії Г. Бергера.

Початок точно 7·30 г. веч. — Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—о— XXV. 1—?

Шості Сходини членів Кружка УПТ. ім. Ганни Барвінок відбудуться в неділю 15. ц. м. о год. 4-ій по полудни в школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12 На деним порядку: 1. Жінка в давній Україні — реф. Д-р Степанів-Дашкевичевої. 2. Сучасна хвиля — і українське жіноцтво — реф. К. Малицька. 3. Евентуалія. О як найчисленнійшу участь проситься всіх членів і прихильників Кружка. За Старшину: К. Малицька. О. Коренцева. 905 1—1

З нагоди інавґурації викладів Товариства наукових викладів ім. Петра Могили відправить в неділю 15. ц. м. о годині 10. рано торжественне богослуженя в церкві Духовної Семинарії при вул. Коперника о. д-р С. Кархут.

Звичайні загальні збори Жіночого Кружка УПТ. ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться в неділю 22. жовтня ц. р. о год. 5 ій по полудни в школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12. На порядку дня: 1) Відкриття зборів, 2) Відчитання протоколу з послідних зборів. 3) Звіт секретарський і касієрський, 4) Звіт контрольної комісії. 5) Вибір голови, членів старшини і контрольної комісії, 6) Вибір відпоручниць на загальний зїзд УПТ. 7) Внесення і евентуалія. По зборах відчит д-ра Василя Щурата: Ганна Барвінок — дружина Куліша. Проситься о як найчисленнійшу участь. За старшину кружка: *К. Малицька, О. Коренцева.* 905а 1—1

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

Жорж Сорель.

(З нагоди смерти.)

Умер оден з найбільших мозків і затихло одно з найчистійших сердець сучасної Франції. Умер оден з найбільше парадоксальних сучасних письменників, якщо згодитись, що найбільше парадоксальним письменником є той, що працює для суспільної справи а не дбає ні про читачів ні про критиків, ні про суспільність. Умер 80-літний старець, що довгі останні роки своєї письменської праці провів у затишку, в колі найближчої родини, далеко від людей, тим дальше, що в околиці Парижа — в сусідстві цієї вічно спокусливої кокетки, небезпечної для кожнього французького творця.

Життепис Сореля складається лише із заголовків його творів з яких ледви чи оден є відомий пересічному французькому інтелігентові. Популярність Сореля складається із сям-там кинених загальників про його апольогію синдикалізму, погорду до всіх офіціяльних форм т. зв. „наукового" соціялізму, про його нежданий зворот у напрямку найменше сподіянім: — до роялізму та католицизму, і т. и. Сам Сорель залюбки сповідався із своїх нежданих пригод у світі ідей. Його книжки не були нічим иншим як сповідю із своїх думок, часто безладних, що виринули при читанню чужих книжок. Майже сорок літ свого життя присвятив він виключно роздумуванням над чужими творами; двайцять — практичній праці у вузькій професії інженіра „мостів та шляхів". Щойно перейшовши на пенсію почав він у тиші „прочищати свою память з ідей накинених вихованням та справді працювати, щоби чогось навчитись".

Коли пригадати собі на мить усі ті обсяги творчої думки за якими стежив Сорель як невтишний критик ідей — уява дивним нахилом до контрастів зринає мимохіть до цього невеликого містечка, де відбулися похорони Сореля. Можна сказати з певністю, що за його домовиною не йшли представники ніяких офіціяльних інституцій, ні революційних організацій, ні делегати якоїнебудь партії або хочаби літературного гуртка... Чи збіглася довкола неї бодай юрба у якій і я прийняв би участь з тою самою метою, щоби перевірити: як виглядають похорони такої людини? Цікаво чи йшли за домовиною лише його други з яких майже всі вважають себе його учениками; чи йшли старі звеличники, які згодом відвернулись від нього задля зради спільних пересвідчень? Цікаво ще: чи перед домовиною йшов священик; — цікаво не для світогляду Сореля а для анекдотичного матеріялу, якого Сорель полишив по собі, на жаль, так мало.

Закарлючистою є наша психольогія, коли пишемо некрольог. Почуваємо тоді своєрідну приємність, коли можемо з життям небіжчика звязати якнайбільше особистих споминів. Оця приємність зростає з почуванням виїмкової гордости, коли діло йде про виїмкову людину. Для посмертної згадки про таку людину краще покористуватись двома-трьома небилицями з її приватного життя ніж збірним виданням творів. На жаль, неможливо було зустріти Сорелля на париських бульварах, вічах або в кавярнях. За те незвичайно легко було відвідати його на селі в його на-пів чернечім захисті. Для цього досить було не знати його творів. Хто знав їх не міг не розуміти, що найкраща подорож для особистої сензаційної зустрічі із Сорелем це мандрівка по нетрах його думки між окладинкою книжки

Хочете конче чогось особистого? 11 літ тому у Парижі я почував себе невимовно щасним, коли оден визначний чужинний письменник, побачивши моє зацікавлення творами Сореля, замовив у мене переклад з вибраних студій Сореля для фільософічної бібліотеки. Коли я вернувся у Львів я уявляв собі у своїй молодечій наївности, що Сорель повинен бути для нас не менше актуальним, хочаби тому, що проблеми соціялізму перемелювалися у нас як хліб насушний. Коли я звернувся до „Видавничої Спілки" з пропозицією перекладення дещо із Сореля а до „Літер.-Наук. Вістника" із статею про нього, я зустрівся із здивованим обличчам тодішнього диктатора цих інституцій проф. Грушевського, який ледви чи не переплутав Жоржа Сореля із „відомим істориком" Альбертом Сорелем.

„У нас нема читачів на таких спеціяльних авторів" — відповів автор зовсім не спеціяльної історії в 7-и товстенних томах.

Минуло літ 11 і неоден з нас перейшов еволюцію настільки грунтовну наскільки може її перейти людина, коли із професора стає головою революційного уряду із буржуя — пролетарієм, із завзятущого націоналіста — інтернаціоналістом. Я чув, що наш історик професор читає нині з великим зацікавленням Ж. Сореля. Дуже можливо, що це наклеп. Адже це не міняє у нічім суті справи. А суть справи у тому на що Німці звернули увагу голові Центральної Ради: Zu spät. Занадто рано було казати у нас про проблеми до передумання яких не були підготовлені теоретично навіть професіональні історики, професіональні соціялісти та керманичі народу; — занадто пізно передумувати їх тоді, коли нарід мусить їх вирішати практично без помочі своїх істориків, своїх соціялістів та своїх керманичів...

Вибачте таку „особисту вставку". Сорель любив їх всею душею і не минав ніколи нагоди, коли можна було зробити натяк на сучасні події та сучасних діячів, без огляду на те чи число його ворогів зростало від цього. Він любив ці злобні пригадки ще й тому, що кожну найзагальнійшу теорію звязував з моментами сучасної суспільної боротьби, — тому, що глузував з кабінетних учених, які силкуються надаремно стати народніми трибунами або з проводирів маси, які прибирають надаремно позу фільозофів. Сорель був звеличником т. зв. „action directe" — „безпосередньої акції" пролетаріяту, що має заволодіти суспільним механізмом, а проте сам ніколи не впливав на неї безпосередно. Він розумів, яка прогалина лежить між ідеєю, що шукає теоретичних основ для своєї сили і між її конкретною формою виявленою у якомусь суспільному змаганню не теоретиками, а — діячами, що шукають нагоди для її розвитку незалежно від її льогічної ясности або доцільности.

Ми можемо не годитись на діягнозу поставлену Сорелем щодо засудженої на смерть буржуазної культури. Можемо не годитись на проповідувані ним методи боротьби — проти неї або в її обороні. Та чим більше находимо в ньому ідей розбіжних з нашими, тим більше дивуємося: що є вартістю такого письменника, коли не можемо нічого прийняти від нього. Я міг би назвати пів сотки письменників, які захопили мене сильнійше ніж Сорель чи то чаром слова чи сюжетом твору чи методою дослідів чи ідеалом бажаної майбутности чи останніми льогічними висновками. Не знаю чи я почував себе колиебудь його учеником і знаю напевно, що не був ніколи його однодумцем. Може для цього бракувало мені лише 40 літ роздумувань у тиші. А в тім: Сорель приневолив мене, як чимало инших, зупинитись над його книжками довше ніж зупиняємось над тими, які нам звичайно до вподоби, без застережень. Його твори полишали враження ошитків близького друга щодо якого не питаємо: чи він має талант і чи помиляється? а якого слухаємо ще раз і ще раз, тому, що почуваємо його щирість а не можемо лишитись байдужими до нього, коли він передбачує загальну небезпеку...

Сорель на 7 літ перед війною заповідав клясову боротьбу в цій безоглядній ненадійній формі, в якій вона виявилася на території колишньої Росії. „Рефлексії про насильство" мусіли бути відомі провідникам большевизму не гірше ніж була їм відомою психольогія їх ворогів. Оця книжка була би вже давно перекладеною на всі мови, колиб її автор брав якунебудь участь у подіях, про які вона каже. Вона була би вже давно спалена, а її автор засуджений на смерть, колиб можна передбачити і доказати, коли книжки є шкідливі.

Коли Сорель писав „Процес Сократа" і доказував, що Атенці не могли не засудити Сократа за його боротьбу проти державної моралі, він уже тоді мусів думати про свою анальогічну революційну ролю. Та він повірив би мабуть, колиб його впевнити, що його апольогія пролетаріяту могла би нині бути також прегарним паліятивом на революційну пропасницю. Хто лічив радикальнійше ніж Сорель з соціяльної утопії всіх тих, що домагалися від майбутности таких прегарних дарунків як рівність, свобода, братерство, нове мистецтво, надлюдина, обнова життя і всі инші витребеньки, обіцювані у брошурках усіх соціялістичних партій та напрямків? Хто сміливійше розганяв „омани поступу" сучасної европейської інтелігенції? Який ученик Маркса знав так гарно історію релігії, а головно: християнства і цитував з такою ревністю отців Церкви і сучасних теольогів?

Коли Сорель присвячував свої книжки критиці буржуазного ладу і основам нової пролетарської етики, його думка зупинялася на тій межі, до якої кожний з нас доходить бодай раз у життю у мент неспоганого „катарсіс". Ми почуваємо тоді з болючою свідомістю супереч між нашими теоріями, які вважаємо єдиною своєю „справжньою" вартістю і між суспільною конкретною, формою нашого життя, яку не можемо відкинути ... з тої самої причини, а саме: що вона є єдина наша вартість. Сорель не ставив ніколи такого питання в такій загальній, абстрактній, метафізичній формі. Він відбирав поволі всім нашим загальним, абстрактним, метафізичним ідеям силу як орудникам думання, а заступав їх самою духовою потребою: найти перш усього реальну мету думання та критики. А одночасно по скінчені аналізі не давав нам змоги прийняти готових практичних висновків. Сорель не признавав ні закінчених метафізичних ідей ні закінчених реальних форм. Він думав та вчив думати менш-більше в таких категоріях, які простягає перед людиною невідхильність війни для збереження творчих ідей, — війни, від якої залежить доцільність усіх дотеперішних індивідуальних ідей та суспільних форм.

Михайло Рудницький.

Рецензії.

С. Томашівський. ПІД КОЛЕСАМИ ІСТОРІЇ. Нариси і статті. (Бібліотека „Українського Слова" ч. 35). Берлін, 1922. Ст. 103.

Національно-політичні катастрофи, більші чи менші, мали нераз місце в історії людства. Та тільки в народів - немовлят або в народів - декадентів не відбивалися вони ніяким глибшим відгуком. В народів — нації, зрілих та непережитих іще, катастрофи такі скорше чи пізніше викликували холодні рефлексії: про причини невдач, яких в першій мірі шукали в себе самих, та про усунення тих причин. Новочасна історія Европи подає нам багато прикладів на се. Розгром Німеччини Наполеоном І. та німецька література після Наполеона, упадок Польщі при кінці XVIII. ст. й невдалі проби відбудувати її в XIX. ст. та шукання за причинами упадку й різка самокритика т. зв. краківської історичної й політичної школи — отсе тільки два найбільш відомі факти на потвердження сказаного вище.

Національно-політичну катастрофу переживає сьогодня також Україна. Вимково корисний момент для збудування Української Держави не тільки не приніс нам зреалізування нашого національно-державного ідеалу, але поставив в положення чи не найгірше з усіх народів, що опинилися нині „під колесами історії".

Та чи свідоме сеї катастрофи українське громадянство? І чи подумало воно вже про причини її та про усунення сих причин?

Аж надто вимовну відповідь на отсі питання дає нам в першій мірі сучасна українська публіцистика. Передовсім — еміграційна, яка всюди і завсіди була останнім висловом національно-політичної думки. Не маю наміру характеризувати її докладніше. Та всеж таки не можна не зазначити одного: повного майже браку в ній самокритики.

Одним із нечисленних відрадних виїмків під сим оглядом є книжка проф. С. Томашівського. Є се збірка 16 нарисів і статей, що були друковані первісно в берлінськім „Українськім Слові" (1921 — 1922 рр.), та які порушують ряд політичних питань, українських і міжнародніх. Всі вони виходять із подій дня. Та всі спиняються на означених типових проявах сучасного нам національного та інтернаціонального життя. І всі вони майже — одна різка самокритика. „Бо, на мій погляд — каже автор у Передмові до книжки — самопізнання і самопризнання то передумова самопоправи, а без цеї останньої — ми пропадемо... І признаюся — каже він далі — мене менше бентежить сьогоднішня руїна, а більше те, що всі дотеперішні катастрофи, моральні і матеріяльні, які безупинно сиплятся на наш нарід, не вирвали нас із політичного сомнамбулізму й жаху перед дійсностю" (ст. 3—4).

Годі говорити тут докладнійше про кожду статтю автора з окрема. Значне число їх і ріжнородність тем, які порушують вони, з одного боку, й невеликий обєм бібліографічної замітки з другого, не дозволяють на се. Всеж таки на дві з них не можу не звернути спеціяльної уваги: на першу і на останню.

„Чи есть українська національна ідея"? — отсе заголовок першої статті. Чи ми, Українці, маємо одну спільну національну ідею — отсю необхідну передумову, щоби бути справжньою нацією? Поставити питання — каже автор — значить часами відповісти на нього. Так і тут до деякого ступня. Про одну спільну національну ідею у нас зараз і мови нема. Бо що в нас не виставляють як національну ідею? Боротьбу з Московщиною — одні боротьбу з Польщею — другі, світову соціяль-

ну революцію — треті і т. д. І котраж з тих ідей правдива, дійсно національна? Змагання до української державности — скаже хто. Та як у нас розуміється державність? „Як би у нас справді було таке розуміння держави, як у світі — каже автор — то не можливо було подумати собі таке божевілля, яке у нас скоїлось під кінець 1918 р., коли соборна Україна з реготом безумного розторощувала свою правдиву, велику й засібну державу. У моменті — коли у всіх тямущих Українців повинна була бути тільки одна думка, одна ціль, один ідеал: захистити існуючу державність, якою доля була наділила нас у виїмкових обставинах" (ст. 7).

Про „Куліша й українську національну ідею" говорить автор в останній статті. „Як увесь майже свій вік — каже він — так і цілу четвертину століття по смерти стояв Куліш „сам один", нелюблений, незрозумілий, чужий, і якщо не підозріваний у чистості своїх мотивів і змагань, то зображуваний як людина не зовсім нормальна. А сьогодні?" Та близший аналіз усіх „провин" Куліша, зроблений із перспективи 25 літ, найпаче після досвідів останніх літ, приводить автора до ось якого потрійного висновку: 1) Якщо говорити про Кулішеві „хиби", то головна з них лежалаб хіба у тому, що він, ставлячись критично, чи взагалі неприхильно, до національного сучасного і минулого, не дав і не вмів дати жадної спроби позитивної ідеольогії і тим способом утруднив або й унеможливив зрозуміння його думок та приєднання прихильників. 2) Що до обективних закидів, роблених Кулішеви, то при новому розгляді одна частина їх стратить усю стійність із-за того, що вони типові прояви всього українського громадянства в даній фазі його національного розвитку і що майже ніхто з сучасників Куліша не вільний вповні від тих знамен часу. З окрема се належить до питання про українсько-московські взаємини в минулому і сучасному. 3) Друга частина Кулішевих „гріхів", — себто та, яка в українській історії після княжих часів бачить перевагу негативних, руйницьких сил і змагань; яка довела поета до погляду про „політичну нікчемність України" і до горячих протестів проти ідеалізування нашою інтелігенцією історичних і насаджування сучасних анархістичних й антикультурних інстинктів серед доброго, здібного і трудящого народу — ся частина — кінчить автор — мусить бути переписана з пасивів Кулішевого білянсу в активи (ст. 101—103).

І дійсно — так!

Ів. Кревецький.

Борис Якубський: НАУКА ВІРШУВАННЯ. Вид. „Слово", Київ, 1922).

З Великої України доходить до нас вряди-годи звістка про нові розстріли або про нову книжку. Звісткам про нову книжку віримо важше ніж звісткам про розстріли. Розстріли належать до законів большевицької влади, книжки до її виїмків. Коли одна з виданих книжок на „другім березі" попаде нам у руки, ми зустрічаємо її так само, як утікачів із червоного царства: бажали би із сповіди одиниці витворити собі образ про життя мільонів.

Такі книжки як „Наука віршування" Якубського належать безумовно до виїмків, які дозволяють хіба на висновок, що навіть у найважщих політичних, економічних та духових умовинах родяться таланти та твори. Якубський не належить до талантів, які найшли в революції сприятливу Музу. Навпаки. Коли чуємо та прочуваємо, як виглядає теперішне життя у Київі — важко нам повірити, що є там одиниці, які мають змогу — силу та сміливість! — думати про такі вористократичні витребеньки як теорія поезії! Книжка Якубського є першою спробою на нашій мові прокинути зацікавлення до питань, з якими повинен бути ознайомлений меньш-більше кожний, хто хоче писати та читати вірші. Як бачите: спроба не легка. Пересічне розуміння поезії стоїть у нас ще на тому самому рівні, що у Мольєрівського Журдена, який був дуже здивований почувши, що він розмовляє прозою. Наші відомі поети та критики можуть бути дуже збентежені почувши, що вартість поезії залежить від вельми складного внутрішнього механізму, якого прикмет не можна оцінювати без відповідних „фахових" даних. Иншими словами: Якубський пригадує, що від авторів та критиків поезій треба домагатися такого самого підготовлення, як домагаємося нині від маляря та архітекта. Оця школярська пригадка є необхідна тому, що наша поезія не вийшла ще з хуторянської культури, в якій кожний сам собі господар; адже селянин не вчившися, сам, як уміє, ставить собі хату і сам її малює. У літературній критиці це називається в нас: мати вроджений талант.

Щойно прочитавши книжку Якубського, можна зрозуміти повну іронію та мелянхолію, яка міститься у тихому виправданню в передмові, що сучасні поліграфічні (!) умови приневолювали автора до як найбільшої звязкости. Автор лякається, чи ця звязкість не пошкодить ясності викладу. Книжка не втратила на ясності від своєї звязкости, але як важко розяснити на 100 невеличких сторінках те, на що треба би що найменше 300 великих сторінок! Автор як справжній знавець свого предмету володіє матеріялом на стільки, що полишає майже на кожній сторінці складні питання на тій межі, на якій вони стають складними проблемами, звязаними з цілою низкою проблем творчої уяви. Величезна література приведена в цім невеличкім огляді найважнійших форм віршування, не є традиційною прикрасою начіплюваною у т. зв. професорських творах, прикрасою необхідною для придбання похвали „науковости". Якубський не потрібує нас запевнювати, що студіює теорію віршування на протязі 12 років. „Не треба — каже Уайльд — пити цілої бочки, щоби переконатися, чи вино є добре". Два-три погляди автора, висловлені про взаємини між ритмом та метром, ритмом та стопою, або про загальні принципи милозвучности є доказом, що автор має щодо кожньої теорії свій самостійний погляд не раз передуманий. Вже попередна невеличка студія Якубського „Про форму поезії Шевченка" виявила нам чутливого дослідника, що почувається у світі поезії, як людина ознайомлена з її сучасними домаганнями не в нашім українськім провінціональнім розумінню. Те, що він каже про „теорію цільного слова", можна сказати про всі инші питання та теорії, яких в'н торкнувся лише кількома словами задля недостачі місця: „Тут потрібна перш сила статистичної та клясифікаційної праці над нашими віршами, що вимагає часу та зусиль не одної людини, а цілого покоління дослідувачів віршування".

Скільки років витрачується в наших гімназіях на вивчення латинської та грецької метричної системи! Нема найменшого сумніву, що ні вчителі ні ученики не в силі схопити її внутрішньої льогіки та краси, коли не вміють спершу перекласти її на анальогічні музичні символи рідної поезії. Коли би такий аналітик поезії як Якубський мав змогу при „античних метрах" дати досить велику скількість зразків та прикладів, він сповнив би навіть педагогічне завдання: розяснив би сліпим авеличникам клясичної поезії, що шлях до неї можливий лише через гущавину якоїнебудь сучасної поезії, яку вони мусять перш усього навчитися розуміти, себто аналізувати. Без цієї вступної праці роки витрачені на вигикування Гомера або Овідія є дуже кумедною схоластичною забавою, призначеною для заморочення учеників та вчителів.

Можна бути певним, що 99 процент з цих учеників та вчителів (себто нашої інтелігенції) прочитавши заголовок „Наука віршування" або навіть і цілу книжку зробить висновок, що завдяки таким книжкам у нас непотрібно збільшиться і так вже поважне число віршомазів. Не можна зробити хибнійшого висновку. Щойно, коли наші кандидати на поетів та критиків зрозуміють, як важко нині писати вірші та про вірші — тоді у нашій літературі позначиться уперве межа між віршунами та поетами.

Книжка Якубського прокидає надто багато нетиканих питань з обсягу теорії поезії, щоби можна торкатись їх у часописній замітці. Найкраща похвала такої книжки, що вона прокидає питання. Можна сказати й більше. Недавно в якійсь статті наведено список останніх творів Київської Академії Наук. Знаю, що слова „Академія" та „Наука" мають у нас магічну запоморочуючу силу і що непатріотично дбати про те, щоби ці слова мали в нас таке саме значіння, як у великих европейських народів. Не ображуючи нашої заслуженої Академії, можна її впевнити, що її науковість зросла би, коли би замісць товстенної книжки одного із обважнілих учених, вона видала велику, але легку книжку такого неакадемічного спеціяліста, як Якубський.

Михайло Рудницький.

Артур Конан Дойль: ПРОПАЩИЙ СВІТ. — Роман для молоді і старших. З малюнками Гаррі Раунтрі і небіщика Мейл Уайта. — Переклад з англійської мови Софії Вольської. Вінєтка Володимира Січинського. Накладом Української Спілки, Львів, 1922. — Стор. 240, VIII-ки. — Ціна брош. 2000 мп., перепл. (півполотно) 3000 мп.

Не є це детективний роман. Змістом роману фантастична подорож ученої експедиції в непросліджені нетри горішної Амазонки, де мають находитися решткі давно пропащого світу, решткі, які викопують учені археольоги в землі і передають їх до музеїв, аби нам показати, які істоти замешкували нашу землю в давних епохах. Птиці — плеродактилі, страшні дінозаври, великі але спокійні ігуанодони, кольонія малполюдів — все те оживає перед нашими очима. Ми їх бачимо. Бачимо також, як чотирох відважних членів наукової експедиції стараються їх пізнати, спосіб життя прослідити, щоби те все донести потім до нашого відома. Роман — повний здорового гумору, буде цікавий для молоді і старших і дасть кілька годин правдивого відпочинку. Цінність роману збільшується наслідкомгарної мови, старанного видання і численних, бо сорок ілюстрацій. Ціна, як на тепер шні відносини, дуже низька. — При цій нагоді замітимо, що роман цей перекладений на усі европейські мови, принятий всюди як найкраще.

Бібліографія.

А. Періодичні видання.

КНИЖКА, вістник українсько-книжкового руху. Ч. 4—7. Ст. 49—100. Рік вид. II. Видає вид. „Бистриця". Ціна прим. 600 мп. Адреса Редакції і Адміністрації: Станиславів вул. Липова ч. 77. — Зміст: *Д-р О. Когут*: Осліпле зеркало. *Ст. Сірополко*: Культ книжки. *В. Король-Старий*: Про спільну мову. *І. Зеленкевич*: Занепад культури. *І. Калинович*: Тайна і святиня книги. *І. К вич*: Польські причинки по українознавству. *О. Залеський*: На музичні теми.

М. Горький: Про значіння письменства. *М. Обідний*: Музей — Архів Визволення України. Проспект Видавництва „Українське Слово". *Д-р О. Назарук*: Розміняне золото. До наших предплатників і прихильників. З преси. Рецензії. Бібліографія. Хроніка. Оголошення.

НОВА УКРАЇНА, двотижневник громадського, культурного та економічного життя, ч. 12, ст. 42. Зміст: *Гр. Наш*: Злочинства політичної безграмотности. *В. Тимошенко*: Хто заступив Україну на світовому хлібному ринкові? *С. Гольдельман*: Антисемітизм, большевизм і жидівська політика. В справі допомоги голодуючим на Україні. Соціялістичний рух. На Україні. Українське життя за кордоном. Серед книг і журналів. Книжки і журнали надіслані до редакції. Адреса Редакції й Адміністрації: Praha III., Šeříková 4/III.

ПИСЬМО З ПРОСВІТИ, літературно-просвітний тижневник під ред. Волод. Дорошенка. Чч. 39—40. Адреса Редакції та Адміністрації Львів — Ринок ч. 10/11. Ціна числа 150 мп.

Зміст: *Др І. Брик*: Його не здержать ні труси, ні бомби, ні тюрма. Відклик. *І. Ставничий*: Огляд діяльности філії Т-ва „Просвіта" в Станиславові за рр. 1918—1922. *Д. Коренець*: Господарська школа Т-ва „Просвіта" в Миловаю. *Г. Сіяговський*: Дещо про аматорський театр. Дописи. По Україні. По світу. Дешева томасина. Посмертні згадки. Книжки надіслані до Редакції Т-ва „Просвіта". Вісти з „Просвіти. Оголошення.

СВІТ ДИТИНИ, ілюстрований часопис для дітей, (виходить 1. і 15. кождого місяця), ч. 19—20. Рік вид. III. Ціна примірника 300 мп. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів — вул. Зіморовича ч. 3.

Зміст: *Роман Завадович*: Скінчив вже сера... Лист із Чілі. (Перекл. з англ. *Софія Куликівна*). *Кл. Л.*: Спогади з діточих літ. Хто написав „Робінзона Крузо"? (Перекл. з англ. (*Софія Куликівна*). *Я. Вільшенко*: У слоту. *Бляншет*: Мовчалива Академія. *М. Підгірянка*: Чотири сторони світа. Не будь гордим зі свойого богацтва. *Не-Римлянин*: Один день з життя Яри. *І. Кожілик*: Вечір в літі. (Перекл. *М. Підгірянка*). *Г. Збериховскі*: На подвірю. (Перекл. *О. Б.*) Ребуси, загадки й шаради. Звіти з діточих вистав. Переписка Редакції.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО, орган Товариства „Взаїмна Поміч українського народнього учительства", ч. 9. Адреса Редакції і Адміністрації: Львів — вул. Унії Люблинської ч. 11|I. Ціна примірника 200 мп. Зміст: До діла! Зїзд безробітнього українського учительства. Польські вибори і Сх. Галичина. *А. Воронський*: Про шкільництво на Підкарпатській Україні. З Волині та Холмщини. З шкільних гараздів. Українське вчительство а військова служба. Збірка фактів. *І. Лобай*: Конгрес „La Nouvelle Education" у Версаю. З діяльности Окр. Відділу ВПУ. *П. Лисецький*: Як поборемо трудности при навчанню чотирох ділань в народній школі? Обіжник Гол. Управи ВПУ. Бібліографія. Новинки. Посмертні вісти. Оголошення.

Б. Книжки.

Олександр Барвінський: ВИЇМКИ З УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ СЛОВЕСНОСТИ. Часть III. Б. Виїмки з народнього письменства XIX. в. Четверте перероблене виданя (з 19 ілюстраціями). Ст. 318. У Львові 1922. Наклад Книгарні Наук. Т-ва ім. Шевченка.

Я. Біленький: УКРАЇНСЬКІ ПРИВАТНІ ШКОЛИ В ГАЛИЧИНІ. Ст. 16. Львів 1922. Наклад УПТ.

ГУМОРИСТИЧНИЙ КАЛЄНДАР „БУДЯК" на рік 1923. Ст. 32. II. рік видання. Львів 1922. Накладом редакції „Будяка".

Дмитро Дорошенко: СЛАВЯНСЬКИЙ СВІТ В ЙОГО МИНУЛОМУ Й СУЧАСНОМУ. Том II. Стор. 260. Бібліотека „Українського Слова" ч. 11. Берлін 1922. Зміст: Поляки. Сербо-Хорвати. Серби державні. Хорвати. Серби в Угорщині. Далматія і Дубровник. Історія Чорногори. Босна і Герцеговина. Словаки. Словінці.

Українські ґаздині! Позір!!! Купуйте всі споживні товари лише у наших інвалідів **у Львові при вул. Валовій 31.**

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

Дмитро Дорошенко: СЛАВЯНСЬКИЙ СВІТ В ЙОГО МИНУВШОМУ И СУЧАСНОМУ. *Том. III. Стр.* 264. Бібліотека „Українського Слова" ч. 12. Берлін 1922. Зміст: Українці. Чехи. Поменний показчик.

Е. Еган: Економічне положення руських селян в Угорщині. Ст. 96. Praha 1922. Nakladem Ustřední jednoty družstev v Praze.

Софія Куликівна: Алі Баба і 40 розбійників. Ст. 24. Львів 1922. Наклад „Світа Дитини".

Артур Конан Дойль: ПРОПАЩИЙ СВІТ. Роман для молоді і старших. З малюнками Гаррі Раунтрі і небіщика Мепл Уайта. Переклад з англійської мови Софії Вольської. Ст. 244. Львів 1922, Накладом Української Спілки.

І. Свенціцкий: „Свѣтъ свѣтяи и горяи". Вел. 8. (Присвячене митр. Шептицькому).

Олекса Стороженко: ТВОРИ. Том II. Ст. 256. Дорош, Гаркуша і инші опов. з поясненнями Богдана *Лепкого. Бібліотека „Українського* Слова" ч. 17. Берлін 1922.

СТРУНИ. Антольогія української поезії від найдавнійших до нинішних часів для вжитку школи й хати влаштував Богдан Лепкий. Том І. Від „Слова о полку Ігоревім" до І. Франка. Ст. 240. Спільне видання „Української Народньої Бібліотеки" і „Українського Слова". Берлін 1922.

III. ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Українського Червоного Хреста в Канаді. Ст. 32. Вінніпег 1922.

І. ЗВІТ українського Червоного Хреста в Канаді. Ст. 48. Вінніпег, Ман 1921.

Хроніка.

Драматична школа.

Під проводом Олександра Загарова і Миколи Вороного, при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка (ул. Шашкевича 5).

Предмети навчання:

І. Дикція і деклямація: Постановка голоса і віддиху. Артикуляція звука. Диксична граматика. Технічні умови дикції (вироблення вимови, усунення фізичних вад і т. п.). Тонові умови художного читання (окраска тонів, павза, інтонація). Теорія версіфікації. Деклямація (аналіза твору, деклямаційний плян, способи виконання). Деклямація (властива) зразків красного письменства: Народний епос (казка, пісня, дума), байка, баляда, поема, твори ліричні, твори драматичні.

II. Жест і мельодрама: (Вироблення жестів і вправи в мімічних уривках).

III. Характеризація: (грім).

IV. Мистецтво актора.

V. Сценічні вправи в драматичних уривках.

Курс навчання 2-річний.

Вписи приймаються від 15. до 25. жовтня в канцелярії Музичного Інституту ім. М. Лисенка в урядових годинах.

По замкненню вписів буде переведений вступний іспит.

Початок навчання 1. падолиста.

Відповідальний директор *О. Загаров.* Заступник директора *М. Вороний.*

До історії українських читанок А. Крушельницького.

Від автора українських читанок Антона Крушельницького одержуємо оце письмо для оповістки.

Приступаючи до праці над українськими читанками для Великої України, я розумів добре всі трудности з огляду на справу мови й правопису. Задля того я просив п. Сергія Козицького і Степана Гаєвського переглянути рукопис Другої читанки. Вони перевели частинну редакцію мови й правопису цеї читанки. При тому п. Козицький вставив кілька уступів до рукопису. Таксамо перечитав п. Козицький Третю читанку і і виправлював у ній мову й правопис. Одначе, коли ще після одної перерібки читанок у Відні, я виготовлював їх до друку, я запросив п. Спиридона Черкасенка до перегляду мови й правопису всіх читанок. Він справді поклав велику працю у введення одностайности у всіх читанках з огляду на мову і правопис. Рівнож пп. С. Черкасенко і Юрій Сірий (Тищенко) переглянули рукопис Граматки (Букваря) та подали мені на письмі рецензію рукопису. Я подбав про використання всіх цінних заміток обох панів рецензентів. Крім того коректу Граматки перечитав п. Іван Крекотень а коректу Другої читанки п. О. Олесь. До заміток обох панів я пристосувався.

Мушу ще заявити, що первісний рукопис Другої читанки ми складали з п. Богданом Лепким 1915 р. (як це й зазначено на книжці). Одначе рукопис цеї читанки переходив від того часу дві рецензії в Чернівцях, дві рецензії в Камянці, я перероблював його чотири рази сам основно, тому на книжці зазначено окремо двох перших авторів, окремо автора останньої редакції.

Все те я зазначував у історії кожної читанки на кінцевій сторінці, (це й надруковав в коректі), одначе незмогі вини при друку книжок цеї історії кожної читанки не надруковано. Отож я почуваю себе в обовязку надрукувати тепер це коротке пояснення до історії читанок і висловити на цьому місці подяку всім тим панам, що приймали яку небудь участь у редагуванню моїх читанок.

У Відні 14. вересня 1922 р.

Антін Крушельницький.

Дрібні оголошення.

ІНСТРУКТОРКИ вправної шукаю сейчас для ученици з III. кл. гімн.-реальн. і ученика з III. кл. народної. Зголошення і услівя листовно. Надісилництво Осипин к. Делятина. 860 5—5

ШАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева **Дзюбинський і Ска** в Трушевичах п Ніжанковичі глядає спільника з капіталом кількох мільонів в цілі розширення фабрики. 785 7—8

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ВИЇЗДЖАЮ на кількамісячний побут до Сполучених Держав пів. Америки. — Приймy безінтересовно всякі поручення. Адресувати: Володимир Юрковський, Народна Гостинниця, Косцюшка 1. Львів. 881 4—4

ДЕРЕВО ОПАЛОВЕ, букове, березове, соснове зі сейчасовою доставою продає фірма „Мельма" Львів, Зиблікевича ч. 24. 894а) 3—3

ВСЯКІ ДЕРЕВОСТАНИ від селян і священиків купує фірма „Мельма" Львів, Зиблікевича 24. 891б) 3—3

БУХГАЛЬТЕРА або БУХГАЛЬТЕРКИ приїме сейчас фірма українська „Мельма" — Львів — Зиблікевича 24. Реферується тільки на особи солідні з практикою бухгальтерійною. Пожадане знання писання на машині української і поль., знання кореспонденції та стенографії. Платня добра, після умови. 894 3-3

ТОКАРНІ, Стругачки, Вертячки, Гиблярки, Тасьмові пили, Циркулярки, Кружляки, Вінди, Трансмісії, Паси поручає „Пільот", Львів Баторого 4. 1277б) 0—30

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент. машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 12—20

ПОШУКУЮ окремого покою у Львові. Зголошення слати до адміністрації „Діла" під „Медик". 906 1—1

СТУД. політ. з Київа шукає кімнату при українській родині. Приймає лекції. Знає добре математику й 4 слав. мови. Вул. Королеви Ядвиги ч. 6. Беднарська. Спит. Котляренко. 911 1—2

ПРИЙМУ лекцію на селі з нищих кляс гим. Ласкаві зголошення до адміністрації „Діла" під „лекція". 910 1—1

ШУКАЮ ПОСАДИ адвокатського концепієнта. Зголошення з поданням услівій прошу слати на адресу: С. Навроцький, Мушкатівка п. Борщів. 908 1-3

КОНЦИПІЄНТ з початкуючою практикою глядає посади з днем 1. падолиста. Зголошення з услівями до адміністрації під „Канцелярія". 912 1—1

ДВА АКАДЕМІКИ, українські старшини емігранти, з туги за рідним краєм, бажають навязати переписку з двома інтелігентними Українками. Адресувати: Andrej Damjaniv, Volodymyr Kalynec, Brno II. Vysoká škola zverolekarská, Československo. 909 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 25-2

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка УПТ. ім. Грінченка у Львові

відбудуться в неділю, дня 22. жовтня п. р. о год. 4-ій по полудни в будинку школи при вул. Городецькій 95. зі слідуючим денним порядком:

1. Відкриття Зборів.
2. Звіт Старшини з діяльности Кружка за шкільний рік 1921/22.
3. Звіт контрольної Комісії і справа уділення абсолюторії уступаючій Старшині.
4. Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії.
5. Вибір відпоручників на Загальний Зізд УПТ.
6. Внесення і запити. 907 1—2

Старшина.

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ і КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма 856 4—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і А. В. ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір на фірму і число дому!!!

Загальний Зізд УПТ.

відбудеться **дня 1-го і 2-го листопада 1922 р.** в салі Музичного Інституту ім. Лисенка вул. Шашкевича ч. 5.

Початок Загального Зізду 1. листопада п. р. о год. 10. перед полудньом.

Денний порядок:

1. Отворення зборів і відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Ухвалення регуляміну нарад.
3. Звіт Управи.
4. Звіт Надзірної Ради.
5. Уділення абсолюторії.
6. Вибір голови.
7. Вибір головної управи.
8. Вибір Надзірної Ради.
9. Вибір розсмного суду.
10. Установлення членської вкладки.
11. Іменования почесних членів.

ДРУГИЙ ДЕНЬ (продовження Загального Зізду:

12. Пляни дальшої роботи:
    а) організація жертвенности.
    б) організація шкіл.
    в) організація Кружків.
13. Внески.

ПРИМІТКА: Вільні внески має внескодавець подати Президії Зборів на письмі перед полуднем першого дня Загального Зізду. IX. 2—3

ГОЛОВНА УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАҐОҐІЧНОГО ТОВ-А.

СОЮЗ Українських ІНВАЛІДІВ

приймає замовлення на доставу

XXI. **бараболь і капусти.** 3 1

Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

Бляха мідяна 830в 2—3 **Рури мідяні**
Бляха мосяжна **Рури мосяжні**
Бляха оловяна **Рури оловяні**

Цина анґлійська, як рівнож инші металі все на складі у Львові, у фірми:

„СПАРТ", Львів, Косцюшка 8. Телєф. 709.

Хто вирізьбить виринком цього аноносу з газети — дістане при закупні товарів 5 проц. опусту.

:: Обуву люксусову і звичайну ::

в найбільшому виборі з краєвих і заграничних фабрик для жінок, мущин і дітей по найдешевших цінах поручає

Й. МАРКЕЛІЙ ШТАРК 5—5

Львів, вул. Трибунальська 10. (готель під 3 коронами).

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від суботи 14. жовтня 1922 р. **СЕРІЮ V. і послідну** американського хитвору на підставі славної повісти Данила Дефо п. з.:

„РОБІНЗОН КРУЗО"

настроєва драма на 6 великих дій п. з.: **Освободженя.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич

З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10

Ч. 37 (9.868). Львів, второк 17. жовтня 1922. почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехославаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Муданський досвід. Договір, який недавно підписано на маловзійському побережку в Муданії, являється першою щілиною в цій будівлі, яку здвигнула Париська Мирова Конференція. Провідна держава з протиантатського блюку — Німеччина лежить у стіп подібної Франції, міжтим коли б. маловзійський союзник Німеччини — Туреччина під проводом свойого національного героя — Кемаля Паші завдяки збірному зусиллю турецьких народніх мас перечеркнула засуд смерти на себе в Севр. Signum temporis. Серед инших умовин після виступу Кемаля Паші проти волі побідних держав прийшло би до европейської заверухи. Бож над Босфором перехрещуються інтереси цілої низки европейських держав.

Тепер, після виснаження великою війною — доводиться побідникам годитися з доконанними фактами, йти на компроміси, старатися шляхом переговорів розвязувати квестії, які недавно розвязувано при помочі оружжя. Самозаховавчий інстинкт диктує не перетягати струни.

Внутрішні важкі кризи велять числитися з настроєм мас. Досвід з французькими військами, висланими під кінець 1918. р. до Одеси, каже, що й армія побідників може завести.

Турецький проблем, який в Парижі розвязувано проти волі Турків, не є виїмком.

Париська конференція потоптала великий клич Вільсона в сторону не тільки Турків. І перше всього — в Парижі диктовано мир без голосу европейського Сходу. На місці російської імперії, до істнування якої було достроєне політичне й економічне життя Европи, був тоді хаос. Хаос цей загрожував західній Европі. І під кутом цеї небезпеки та страху перед можливістю німецького реванжу на домагання Франції поставлено в Парижі вугольний камінь під польську державу. Франція забажала на місце своєї союзниці на Сході — царської Росії — мати нову силу, на яку могла би числити в евентуальному конфлікті з Німеччиною. І таким чином зродилася Польща, яка свої межі зачала переузати що раз дальше на схід.

Користаючи з безладдя на Сході Польща захопила з мечем в руці в свої межі країни з чужоплемінним населенням, не питаючи сього населення, чи воно бажає собі належати до Польщі, звертаючи зразу всі свої сили в напрямі кольонізації і польонізації цих країн. Народ, що майже півтора сотні літ був роздертий трьома кордонами. здобувщи свою незалежність, не посвятив перших літ своєї незалежности внутрішній консолідації трьох бувших займанщин, а всі сили напружує на загарбання як найбільше чужої землі, на неприродне поширення території коштом сусідів. Під патронатом Франції це їй покищо вдається.

Всеж мусить прийти момент, коли европейський Схід вилічиться з параліжу, коли цей Схід прийде до належного йому голосу, коли Европа буде примушена числитися з неприродністю границь, які тепер розмежовують цей Схід від Польщі і Румунії. На лінії границі рижського договору потоптано право самоозначення Литовців, Білорусинів, Українців. Всі три згадані народи за це право кріававилися в боротьбі зі своїми сусідами. І всі вони бачуть, що про долю кождого народу в першій мірі рішає його власна внутрішна сила. І всі вони бачуть, що переміни в Европі після великої війни куди не усталені. Сьогодня Европа живе під знаком Близького Сходу, кождої хвилі може прийти черга на европейський Схід.

Це мусимо мати на увазі ми — Галицькі Українці. Стоїмо на сторожі західних границь України. Східна-ж Галичина — це вікно України, що більше — цілого европейського Сходу в західну Европу.

Це вікно мусить бути оборонене. Не має тепер сили, яка могла би вдержати під чоботом збірної волі народу. Сталення збірної волі галицької вітки українського народу в напрямі досягнення нашого національного ідеалу — наше головне завдання.

Східна Галичина.

Карахан про Східну Галичину.

„Курєр Поранни" поміщує додатки до рапорту Оболенського, між якими є цікаві замітки Карахана про Східну Галичину. Читаємо там ось що: „Східну Галичину польонізує уряд Пілсудского і амірукавши, що рух в тому краю доведе скорше чи пізнійше до скинення польської тиранії. Народний Комісаріят закордонних справ бачить небезпеку в тому, що в того руху користають емігрантські організації, ворожо настроєні до совітів. Бажано було би піддержати протипольський рух у Сх. Галичині.

З Волині.

Місцеві сатрапи.

20. вересня в м. Озерянах на Волині, підчас відсутности місцевого священика о. Рибчинського, весь урожай з церковної землі по розпорядженню рільного референта забрано й продано Жидові. Розпорядження це виконував начальник району. Приїхавши до села, він потребував од сельського старости видачі всього з церковної землі збіжжа, загрожуючи в противнім разі запакувати його до тюрми й прислати в село курінь жовнірів, котрі людям, мов, і голови зідять. Люди були так налякані, що не тільки віддавали збіжжя з церковної землі, а зносили й своє власне, лиш би нихто не зачіпав їх.

Збіжжя тут же було продано купцеві Жидові.

На церковні потреби о. Рибчинським одному з селян було продано чотири з половиною копи жита. Взявши це, Жид зажадав від покупця на свою користь плату й останній боячись кайдан, заплатив і йому. Вишукуючи куплене збіжжя, Жид заходив до помешкання спященника й до... церкви.

Рільний референт шукає тепер на цю церковну землю на будучий рік оредатора. *П.*

Зачинена школа.

В с. Тростенець, Луцького повіту, була сільсько господарська школа, яка випускала щорічно 25 до 30 добре підготовлених для села господарчих інструкторів і майстрів по ріжних фахах: ковалів, слюсарів, стельмахів і т. и.

За сучасної влади ту школу закрито, а майно її повернено на звичайний панський маєток. з державним дідичом. І от, замість тієї величезної користи, що приносила школа раніш, маючи до сотні десятин землі, тепер догосподарювались до того, що зза недогляду от-от поваляться шкільні будинки. Поросло від дощу сьогорічне збіжжа, а також пропріле сіно рубають сокирами, коні ледве лазять, земля запускається і мабуть вже і того не дасть, що було до цього часу. А грязня підпанків з місцевим селянством все більше зростає.

Поїздка Пілсудського.

Польська преса повідомляє, що начальник польської держави 13 жовтня виїздить в Луцьк, Рівне і Кремянець. В Луцьку відбудеться урочисте доручення прапору 22-му піхотному полкові.

Рідкий виняток.

З огляду на певний принціпальний інтерес подаємо текст рішення Ковельського мирового судді в справі п. М. Лушкевича, що вийшла з огляду на відмову його приняти візвання до суду на польській мові

Dnia 7. października 1922 r. Sędzia pokoju I. okr. p w. Kowelskiego na posiedzeniu publicznem rozpoznawał sprawę z oskarżenia Marka Łuckiewicza z art. 138. k. k. i biorąc pod uwagę: 1) że czyn jakiego dopuścił się Marko Łuckiewicz w dniu 28. sierpnia r. b. mianowicie nie przyjął wezwania sądowego, które doręczał jemu posterunk. policji Listos, tłomacząc się, że wezwania dla niego winne być pisane w języku ukraińskim nie należy do czynów karygodnych, przewidzianych w K. K., gdyż wolno Łucklewiczowi odmówić przyjęcia wezwania napisanego nawet w języku ukraińskim; 2) nieprzyjęcie wezwania wywołuje konsekwencje, przewidziane w art. 57 - 61 Ust. Post. Karn. i art. 62 - 66 Ust. Post Cyw. — na zasadzie art. 52 P. Karnego postanawia:

Dochodzenie w sprawie niniejszej umorzyć. Decyzja ogłoszona.

Sędzia Pokoju I. okręgu powiatu Kowelskiego Rejter.

Велика Україна.

Викриття повстанської організації в Київі.

„Варшавское Ехо" повідомляє, що в Київі викрито значну організацію, яка підготовляла ряд терористичних актів проти представників совітської влади на Україні. Робота провадилася в 15-ти виділах організації, яка мала розгалуження в усіх більших осередках. Центральний комітет організації арештує уник, арештовані лише рядові члени, які були в складі червоної армії.

Відїзд Шумського.

Представник совітської України в Варшаві, повернувшись сими днями з Харкова, виїхав в довготермінову відпустку до Берліну; як передають, до Варшави він не повернеться.

Новий голод на Україні.

Кішинівська комісія допомоги голодним на Україні одержала від представника всесвітньої організації допомоги голодним д-ра Адлєра, що перебуває на Україні такі в домости: Адлєр вказує, що цієї зими Україна має пережити ще гірший голод, ніж торік. Особливо великого голоду треба сподіватися на Херсонщині. Для харчування населення, на засіви й для годівлі худоби в цій губернії треба 875.000 пудів хліба. Організації допомоги можуть дати сюди лише 30 процент потрібної кількости міській людности, яка до тогож не має палива, загрожує смерть від голоду, як що не буде допомоги з-за кордону. Найбільша небезпека загрожує дітям, які потребують теплих річей.

Наглий суд в Стрию.

Стрий, 13. жовтня 1922.

Вчора ранком завитала у Стрий вповні воєнна атмосфера зі всіми пригноблюючими ефектами. На дущу налітали спомини про подвиги незабутнього своїми вчинками майора Загурського. Раннім ранком на вулицях являються чети

Пр. 342/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 32. (9.863) з дня 11. жовтня 1922. під наголовками 1) „Втоптаними шляхами:" в уступах а) від слів „Виновників" до слів „до живого народу". б) від слів „пристосовуючи засвоєні" до слів „в королівстві", ц) від слів „Провокація — страшна річ" до слів „подіями", д) від слів А справжні" до кінця артикулу. 2) від слів „Українська школа гине" в уступах: а) між словами „А сьогодня? і „В области", б) між словами „Знищень і спустошень" і „І ту", ц) між словами „можливість боронитися" і „для тої цілі", д) між словами „право до земли" і „як далеко", е) між словами „до переконання" і „цікаво пізнати". 3) від слів „Галицькі відносини" в уступі між словами „анонімових листів" і „в арешті перебувають". 4) від слів „Преса" в уступах: а) між словами „beata possidens" і „Майже що дня", б) між словами „того краю" і „европейськім Сході" містить в собі єство зр 1) 2) 4) злочину з § 65 а) з. к., ad 3) проступку з § 300 з. к., узнав доконану в дни 10. жовтня 1922 конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій сторонці. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 40.0 Мп. — Львів, дня 11. жовтня 1922. (Підпис вечитний.)

польського війська, якому секундує ціла тьма поліцейських органів в однострояхъ та ще більше в скромних цивільних убраннях. На двірци витає приїзжих цілий апарат наїжених багнетів зі скромним домаганням „прошу о легітимацію". Коли приїзжий її покаже то завше находяться якісь „квестії". А коли і вдасться перейти через чистилище всяких „квестій", то зараз таки за таким щасливцем скрито лине „ангел хоронитель". Він відпроваджує прибувшого під хату, і дискретно нотує собі дану адресу. Розуміється спеціяльна опіка є спеціяльною благодатю для спеціяльно упривілеєваних Українців.

В місті торг. Тягнуться довгі ряди селянських возів. На рогачках стрічає селян привітний багнет приманчивою вісткою „тен кабан дзісь юж згінє". По місті вештається вже в перших годинах ранку цілі юрба всякого міського шумовиння, в чотирогранних шапках. „Panem et circenses" — пригадується оклик римської голоти. Одні одним з превеликою радістю на лицях подають вістку про наглий суд над Михайлом Стефановим. Втішена юрба, як гайворонн тягнеться лавою в напрямі судового будинку. А тут вже повна парада! Компанія війська, маса поліціянтів і тьма поліційних агентів.

Година 9-та рано. На салю судових розправ входить Трибунал з председником Пшебиславским і зотантами Гайльгофером, Шулякевичем і Лопушанським. Являється оборона в особах д ра Гарасимова і д-ра Лужецького зі Стрия та д ра Старосольського, Ганкевича і Шухевича зі Львова. Обжалування заміненг! Біля стрийського прокуратора Мединьского стає відомий наш „приятель", „неструдзони бойовнік в вальце з гайдамачизном", — як його називає „Газета Цодзєнна" п. Альойзи Гіртлєр.

На салю входить обжалований Михайло Стефанів, парубок з Дашави. На його молодім лиці сліди перебутих терпінь. Видко, що людину цю збито і скатовано в звірський спосіб. Ідe зломано, наче відчуває ще біль нелюдських ударів. На шиї великий довгий синяк, лице дещо припухло. Незорієнтовано стає біля прокуратора. Один з оборонців звертає йому увагу, щоби сів близче оборони. Вдячність малюється в його очах, коли глядить на лиця спокійних зрівноважених репрезентантів оборони.

Председник отвирає розправу Адвокат д-р Старосольський просить о голос і домагається вилучення від розправи прокуратора Мединьского і Гіртлєра тому, що оборона покличе ті особи на свідків при розправі. Трибунал відмовляє цьому внесенню, при чім председник зазначує, що п. Гіртлєр є на салі не в урядовім характері. (Правдоподібно для контролі свого товариша Мединського, делеговний організаціями народовими. — Примітка складача). Председник уділяє голосу прокуратором Мединьскому для узасаднення обжалования.

Прокуратор обжалоує устно Михайла Стефанова, що в ночі 26. серпня мав замордувати наказного війта в Підгірцях Гната Антонова. Це твердження обжалованя має бути скріплене зізнаннями свідка Едварда Козака, що мав це чути від якогось „герштa українських боювек" Дикуна — а в актах писано Бігуна, - який втік з краю. Пан прокуратор твердить дальше, що Стефанів мав признатися до злочину. Вкінці твердить прокуратор, що наглі суди правильно оголошені в селі Підгірцях та покликується на польський закон з 26. вересня 1922 про поширення компетенції наглих судів.

Д-р Старосольський домагається з формальних і мериторичних причин виголошення акту обжалованя в українській мові.

Председник: Алеж обжалований дуже добре розуміє по польськи! — До обжалованого - чи ви розуміли, що говорив п. прокуратор?

Обжалований: Не все.

Д-р Старосольський домагається, щоби з огляду на проголошення обжалования дозволено обороні переглянути акти справи і порозумітися з обжалованим без асистенції урядових осіб та в тій цілі перервати розправу. Председник заряджує 10 мінутову перерву.

Проти цього протестує адвокат д-р Ст. Шухевич і жадає тригодинної перерви. Трибунал відмовляє, мотивуючи між иншим тим, що попереднього дня були у обжалованого адвокат Гарасимів і Лужецький, отже могли з ним порозумітися і переглянути акти.

Адвокат д-р Гарасимів у відповіді на це, стверджує, що вправді був попереднього дня, але не міг ні з обжалованим конферувати, ні не бачив актів, бо слідство не було ще скінчене і аж тепер, коли виголошено акт обжалования можуть бути доступні акти для оборони.

Трибунал в друге відмовляє внесенню д-ра А. Гарасимова, опираючися на першій ухвалі.

Д р Ганкевич домагається, щоби розправа згідно з постановою закона була справді явною. Фактично впущено на салю тільки цілий ряд поліційних органів, а під брамами стоїть товпа, якій поліція не дозволяє увійти на салю. Це є противне безоглядній явности розправи, якої вимагає закон.

Слідує перерва. На салі мале порушення. Аж тепер бачиться, що на цю явну розправу впущено самих поліційних агентів та поліціянтів. Ледви 4 особи з української інтеліґенції, зрештою кілька осіб з передміського шумовиння. Оборонці читають акти, конферують з обжалованим. Він оповідає страшні річи. Спроваджено його до будинку поліції, вечером заведено на якийсь коритар і тут агенти почали окладати його якоюсь палицею з залізною оковою по плечах і боках так, що йому зломили ребро. Ціле тіло мов би опухле в синяках. По побитю на коритарі заведено його в якусь салю, перекинено на якийсь великий стіл і опісля знова бито. Вкінці закинули йому петлю з ременя і тягнули за ту петлю так, що перетягали його з одного боку стола на другий. Робили це агенти, а р вночасно ставили йому питання.

Скоро тільки минуло 10 хвилин, на салю вертає Трибунал. Д р Старосольський домагається продовження перерви, бо в так короткім часі оборона не могла ані переглянути актів, ані обговорити з обжалованим стану річей. Трибунал відмовляє.

Председник продовжує розправу і поклику обжалованого до песлухання.

Д-р Старосольський в довшім правнім виводі доказує недопустимість наглого суду і жадає, щоби суд признав себе некомпетентним та передав справу звичайному поступованню. Прокуратор противиться внесенню.

Трибунал удається на нараду. Слідує довга нарада. Виходить Трибунал і председник проголошує, що суд прихиляється до внесення оборони та признає себе некомпетентним і передає справу звичайному судови.

Оборона і обжалований приймають спокійно це рішення. В обох прокураторів слідно велике полегшення. Трибунал виходить. Оборонці збліжаються до обжалованого який із сльозами в очах сердечно дякує їм за оборону. Публика повільно виходить із сали. На лицях здивованих органів поліції слідне невдоволення із за заведеного нарід.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Правий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці поміщені 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Галицькі відносини.

Стрийські арештовані і Українці у Львові.

Дня 14. жовтня зі Стрия до Львова перевезено арештованих Українців між ними 17 закованих в кайдани. Поміж закованим є д-р Іл. Бачинський, одна жінка Ніжанковський, Якцевич, Ващівський та инші. Арештованих провадила ціла фалянга поліції. На вулицях Львова падали з боку публики оклики: Śmierć sabotarzystom! Hajdamaki! Всіх арештованих поміщено в тюрмі при вул. Баторія.

„Безчельни саботаж трва далєй".

Під таким заголовком містить „Газета Цодзєнна" новинку про нові випадки „саботажу". В с. Гошанах п. Рудки на фільварку Янка, коли робітники молотили збіжжя, в молотільні випала ручна граната, яка була призначена на підпал збіжжя.

Під дверима комісаріяту поліції на львівській стації найдено лист із списом фільварків, які мають бути спалені та із планом нищення залізничих мостів.

Беріжіться напасників.

Дня 11. жовтня вечером в будинку української школи при вул. Мохнацького в пору, коли там відбувалася наука, на коритарі явилося двох польських напасників у студентських шапках. Коли сторож запитав їх чого вони шукають, вони не хотіли дати відповіди, а опісля покрутившися втекли. Звертаємо увагу, що від дня, коли виконано замах на „Просвіту" та инші українські інституції, коло будинків, де містяться наші школи чи товариства, крутиться багато підозрілих типів, з якими треба бути обережними, а приловивши їх, не пускати з рук, але поступити з ними як слід. Нагажалоб також біля наших інституцій ставити сторожу.

Нова дрячка.

В с. Білці п. Перемишляни жандармерія стягає по 2 кг. збіжжя за один морг від кождого селянина на удержання постерунку. Та сама жандармерія, удержувана кервавицею селян, переводить ревізії та не дає Українцям спокою.

Як карають за українські метрики.

I.

Ks. Andrzej Hawryszczak lat — gr. kat. proboszcz w Pikułowicach zamieszkały w Barszczowicach. Doniesienie Sądu powiatowego w Winnikach z dnia 22. 5. 1922. L. A. 193/2 A. 229 z 6/7 1922. A. 276 z 17/7 1922. A. 293 z 21/8 1922. przekr. rozp. min. z 16/9 1875 L. 1767 dz. ust. kraj. Nr. 66. popełnione przez prowadzenie ksiąg metrykalnych i wydawanie metryk w języku ruskim, mimo mego okólnika z dnia 4. I. 1922 L. 4/pr.

Ks. Andrzeja Hawryszczaka uznaję winnym przekr. w rubr. IV. poszczególnionego i zasądzam Go na podstawie ust. z 20. 4. 1854. dz. p. p. Nr. 96. na grzywnę w kwocie 140 M. ewent. na karę 14 dni aresztu z wolnością rekursu, wnieść się mającego do Województwa w ciągu dni 3, licząc od dnia następującego po dniu doręczenia przez tut. Starostwo. Lwów, 18. 7. 1922. Naszkowski sekr. pow. w. r.

II.

Ks. Michał Seniw, lat 34. niekarany, gr. kat. proboszcz zamieszkały w Miłoszowicach. Naczelnictwo Sądu powiat. w Szczercu z 24. 4. 1922. L. res. 203/22. Przekr. rozp. min. z 16. 9. 1875. L. 1767. dz. kraj. Nr. 66. popełnione przez prowadzenie i wydawanie metryk w języku ruskim, mimo mego okólnika z 4. I. 1922. L. 4/pr.

Ks. Michała Seniw uznaję winnym przekr. w rubr. IV. poszczególnionego i zasądzam Go na podstawie ustawy z 20. 4. 1854. dzpp. Nr. 96. na grzywnę w kwocie 140 M. ewentualnie na karę 14. dni aresztu z wolnością rekursu do Województwa wnieść się mającego w ciągu dni 3, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia przez tutejsze Starostwo. Lwów, 19. 5. 1922. Naszkowski sekr. pow. w. r.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Товмаччина.

„Вільні вибори".

По довірочній нараді дня 17. вересня с. р. державна поліція веде слідство в цілім повіті і вишукує всіх учасників наради і виборчого комітету. Труси і погрози не переводяться. Навіть староста взивав до себе учасників нарад, аби від них довідатися, про що раджено на зборах. Ночами і днями уганяються за учасниками. Всіх зробили відповідальними за все, що станеться в селі.

Терор і змушування до участи в виборах без кінця. Зараз по нарадах скликав староста сесію наказних війтів дня 25. вересня і дуже накинувся на них за се, що члени виборчих комісій зреклися чести засідати в комісіях. Він загрозив, що за зречення з членства комісії каратиме гривною не 20.000 мп. але 200.000 мп. А що дня 20. вересня оголошено в повіті наглі суди, загрозив всім наказним війтам, що вони будуть відповідати, коли в селі станеться яка пакість, і приказав ставити варти в селі і по фільварках. Селяне мусять сторожити на слоті і холоді чужого добра. В останніх днях потроєно в деяких громадах варту.

Кара за резигнації. В цілім окрузі товмацькім і тисьменицькім зреклися всі майже члени виборчих комісій участи в комісіях. Ореченням з 18. вересня наложив председник окр. виб. комісії в Станиславові на Івана Палюгу а Братишева гривну 10.000 мп. за резигнацію з членства комісії. Відклик до повної комісії виборчої остав без успіху, бо заряджения председника комісії п. Вавжковича затвердила повна комісія. Ореченням з 6. жовтня ц. р. укарав председник Андрія Терлецького з Язівки і Прокопа Василишина з Локіток за резигнацію гривною по 20.000 мп. Відклик до повної комісії внесено. Ореченням з 2. жовтня ц. р. укарав председник п. Вавжкович членів комісії Йосифа Грицака, заступника председника комісії в Будзині, Івана Готюра, Михайла Яковишина і Івана Гринчишина та заступників членів Івана Жиленка, Івана Цілика, Петра Готюра, всіх в Будзина гривною по 20.000 мп. Відклик внесено.

Населення основно стероризоване. — Виборчі члени увихаються по селах і наклонюють населення до участи в виборах. Населення — українське не візьме участи в виборах. Є села, в яких ані одного голосу не буде відданого при виборах. В товмацькім суді вели вже слідство за се, що якась не видима, рука написала картку до членів виборчої комісії в Надорожній Ковальчука і Самолюка, аби зрезигнували, бо їм „буде таке, як всюди". Справників шукала поліція дуже енергічно, трясла у кількох і казала собі писати, аби порівнати письмо. Кілька днів стояла поліція день і ніч коло загрожених. Сам староста читав цю погрозу на сесії війтів. Пошкодовані ані поліція не знайшли справників. Акцією терорізования українського населення кермує організація народова, яка рішила ще в серпни, не дозволити українському населенню на свобідну агітацію.

Гуцульщина.

Косівський староста взявся з великою енергією до виборчої акції. В перших днях жовтня вибрався в поїздку по селах свойого повіту і дня 2. жовтня відбулося в Жабю під його проводом щось в роді передвиборчого віча. Жандарми кинулися по селі шукати учасників і за карк волікли їх до вічевого льокалю. Та „почціви людек" не дуже то тішився і хто лише міг, утікав, або ховався по стрихах. Кількайцять люда з Жабя, кількайцять з Кривор'вні, яких пригнав Станіслав Пшибиловскі, брат славного Владислава, самі вдекляровані хруні, от і вся авдіторія.

Промовив пан староста, що представив присутним благодати, яких зазнали Гуцули від Польщі, яка і тепер не накидає їм на посла якогось пана, але свого таки чоловіка, Івана Дутчака, і заохочував поперти його кандидатуру. Тих „чорних духів", що відмовляють людей від виборів, казав убивати на місці, або віддавати в його руки, а він вже подбає, що їх розстріляють до 24 годин. Відчитав присутним листу кандидатів-Українців, яких нарахував щось аж 40 і дав до підпису присутним заяву, що будуть голосувати на Дутчака, якому треба сто підписів, щоби міг видвигнути свою кандидатуру і стати заступником бідних Гуцулів. Не від річи буде згадати, що пан кандидат є „горівчаний" чоловік і лише час від часу лучаються у нього „luc da intervalla" тверезого стану. Промовляв ще відомий Якибюк з Криворівні, що вже вславився своєю вимовою в недавній гуцульській делегації в Коломиї. Зміст його промови достосовувався до промови пана старости. Не обійшлося і без насильства громадянина Онуфрія Гапчука, якого силою привели жандарми до виборчого льокалю і не випустили до самого кінця.

З Жабя удався пан староста на дальшу поїздку, відбувши по зборах ще довірочну нараду з ославленим кандидатом Ілюком Шапірою. Вислід наради був такий, що в середу заїхало на подвіря о. декана Глібовицького в Жабю-Ільци трийцять уланів і зажадали квартир. Це мала бути карна експедиція за те, що о. Глібовицький навязав в проповіді до четвертої заповіди божої любов до матері-вітчини і напятнував зраду рідного краю як великий гріх. На тій проповіди був на нещастя згаданий Шапіра, ну, і дальше все ясне. Тому, що на прихідстві не було досить місця, часть уланів розквартирувалася по сусідах господарях. Знищили досить сіна, вїли украденого барана, кілька мисок бриндзі, вкрали кожух і в пятницю забралися.

Виборча агітація іде гарно. З громадського ліса пливуть рікою дараби до „чесних" господарів за їх голоси. По коршмах ллється горівка і пиво, а кандидат певний, що засяде в Варшаві з панами. Щастя йому на дорогу, бо дорога далека.

Резигнації.

Резигнацію від участи в виборчих комісіях внесли: Глиняни: Михайло Тимняк с. Степана, Михайло Кулицький, Василь Шульга; Підгайчики і Дворищська: о. Григорій Бойко, Микола Хашевський, Михайло Яремчишин, Павло, Іван, Тимко і Андрій Трачі, Іван Доскоч, Михайло Яремчишин с. Пилипа; Женів: Петро Мазур, Степан Мазур, Петро Лотоцький; Полтва: Іван Сендега, К. Паньків, Іван Грицай; Полюхів вел.: Гринько Бандровський, Василь Денега, Федір Ващишин, Степан Сахман, Федько Пастернак; Лаголів: Михайло Тивонюк, Дмитро Крамар, Петро Оконь, Петро Цимбала; Розворяни: Яцко Пастернак, Микола Михальський, Іван Бекерський, Лев Гриньків, Яцко Бекерський і Олекса Фігель. В Бродах зрезигнували: о. Мик. Демчинський, парох Бродів, адв. д-р Жолнірчук, Андрій Поліщук і Осип Щепанський.

Що дальше?

Староство в Бродах передало громадському урядови в Шнирові ось яке рішення:

Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. L. 1983 i 1984.

Złoczów dnia 29. września 1922.

Do

Pana Naczelnika gminy

w Sznyrowie.

Ponieważ wybrani przez Radę gminną w Sznyrowie członkowie obwodowej komisji wyborczej w Sznyrowie Nr. 58. Jurko Fedun, Andrzej Kot, Michał Jaszczun i zastępcy członków Petro Hamarnyk i Onufry Kot zrezygnowali ze swych godności przeto proszę o solesznу wybór trzech członków i dwóch zastępców w miejsce ich o zawiadomienie o tem.

Кар'ють.

L. 2791O. K. W.|22.

Stryj, dnia 4. października 1922.

Do

Wielebnego księdza

Dr. Karola Jermy

w Berłohach

Ponieważ Wielebny Ksiądz wzbroniłeś się przyjąć urząd przewodniczącego w obwodowej Komisji Wyborczej Nr. 5. w gminie Berłohy przeto myśli art 26 ord. w b. nakładam na Wielebnego Księdza grzywnę w kwocie 60.000 mk, słownie sześćdziesiąt tysięcy marek o której ściągnięcie równocześnie odnoszę się do Starostwa w Kaluszu.

Od niniejszego orzeczenia przysługuje Wielebnemu Księdzu prawo odwołania się do plenum Komisji, które jednakowoż nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego.

Przewodniczący OKW. Nr. 52.

Справа репарацій.

Франція не готиться на пропозиції Брендбері.

В Парижі відбулося дня 13. ц. м. під проводом Поанкаре засідання, в якому взяли участь: Барту, Мокле, Лястері і Ребель. Предметом нарад була справа спадку німецької валюти і звязаного з тим питання відшкодовань. Обговорювано м. ин. доволі широко предложення Брендбері, яке передбачує 5-літну мораторію для Німеччини в обсягу всіх виплат готівкою. Вирішено, що Франція не може згодитися на таке внесення, яке стає запорукою корисного економічного розвитку Німеччини на ряд років. Становище Франції остало незмінене від часу льондонської конференції себто від серпня ц. р. Комісія відшкодовань не може справу рішити так довго, доки уряди союзників не провірять справи фінансової реформи в Німеччині і проблеми відшкодовань на бріссельській конференції, яка відбудеться під кінець листопада, або в перших днях грудня ц. р.

Англійський плян санації.

„Б. Цтг ам Міттаг" доносить з Парижа, що репараційна комісія на останньому своїму засіданню після дискусії на тему спадку німецької марки прийняла до відома англійський плян санації. Ранішні денники вказують, що англійський плян передбачує цілковите управильнення німецьких виплат в готівці на 5 літ і що Німеччина передасть своїм вірителям касові векслі з 5-літним реченцем обігу. Кождий із союзників буде міг дисконтувати німецькі касові векслі однак на власну відповідальність.

Праця репараційної комісії.

„Журналь де Деба" обговорюючи завдання репараційної комісії пише: Головним предметом нарад репараційної комісії найважливійшим завданням, яке чекає комісію є справа стабілізації німецьких девіз. Комісія старається видати такі заряджения, які привернули би довіря і поправили німецькі фінанси. Розглядає вона тепер плян Джона Брендбері. Є він дуже сміливий — і оскільки буде прийнятий, то в численними поправками. Супроти важкого звороту в обороті девізами, треба рішати скоро. Комісія розуміє це і старається розвязати це питання як найскорійше.

Совітська Росія.

В справі договору з Урквартом.

„Ost Express" повідомляє: Рішення совнаркому являються уступкою лівим комуністам, які виступали проти договору. Сам Ленін в сій справі займав компромісову позицію. Формуловка рішення совнаркома має своєю метою передовсім регабілітацію Красіна через те, що визнає необхідним, щоби він лишився на чолі внішторгу. Красін в блищі дні має бути в Берліні, звідки він поїде для побачення з Урквартом до Льондону.

Голяндські інжінери в Петрограді.

До Петрограду виїхала група інжінерів для завязання з совітським урядом договору про виконання різних робіт. Нідерляндський уряд заявляє, що він не має нічого спільного з цією спробою приватних осіб завязати ділові зносини з совітським урядом й що політика його, як й раніше, заховує вичікуючий характер.

Большевики і Франція.

„Чікаго Трібюн" сповіщає, що Поанкаре заявив делегаціям французьких капіталістів, які він приняв сими днями, що він співчуває відновленню торговельних зносин Франції з Росією й що французький уряд цілком відмовився від свойого байдужого й навіть недоброзичливого відношення до тих приватних фірм, які хотять відновити торговельні відносини з совітською Росією. Навпаки, уряд тепер допомагає всім фірмам, які надсилають своїх представників до совітської Росії для вияснення на місці умов роботи й бажає, щоб торговля відновилась як найскорійше.

Така зміна французької політики викликана з одного боку заходами британських підприємців, які здобувають концесії в Росії, а з другого боку спільністю інтересів Франції і Росії на Блищому Сході.

Денаціоналізація приватних банків.

Красін доручив совітському представникови в Парижі Скобелеву повідомити заінтересовані кола про заміри совітського уряду підготовити проект закону про денаціоналізацію тих приватних банків, в які вкладено чужоземний капітал.

Вибори до совітів.

„Тан" повідомляє: Вибори до совітів в північних губерніях пройшли з кровавими розрухами. В Вологді відбулась справжня битва між комуністами й безпартійними. Справа дійшла до ножів й револьверів. В Онотці голова совдепу був забитий безпосередно після передвиборчих зборів. Совітська преса повідомляє, що кандидати-комуністи одержують багато листів загрожуючого характеру.

Екзекуція в тюрмі.

З Ярославля повідомляють, що в тюрмі тяжко побито всіх політичних вязнів. Є багато жертв.

Арешти.

„Тан" повідомляє, що з розпорядження верховного трибунал арештовано всіх членів центрального комітету професійних спілок.

Чума.

В Курській губ. зареєстровано чумні захорування серед рогатої худоби; пошесть загрожує прийняти великі міри.

Заява Бухарина.

На зібранню московського губнаркома Бухарин заявив, що на протязі 1922 року число комуністів-робітників зменшилось на 3%. Комуністична партія тратить пролетарський характер. Бухарин вимагав, щоб партія розвинула широку агітацію для притягнення робітників в ряди партії.

Помста залізничників.

Біля станції Морманськ совранов'язьмської залізниці розбився поспішний потяг, яким їхала комісія по розслідуванню хабарництва на залізницях. Потяг в повному русі був перепроваджений на запасний шлях й розбився. Слідство встановило, що розбиття було вроблено умисне залізничниками в цілю помсти.

З польських справ.

Скасування репатріяційної делегації.

Дня 6. жовтня виїхав до Москви представник польського уряду Кноль. Цей виїзд стоїть у звязку із наміченим скасованням репатріяційної делегації в Москві.

Совіти арештують польських дипльоматів.

Совітський уряд арештував у Москві члена польської делегації Адама Фаліньского. Мимо протестів польського уряду Фаліньскі перебуває досі в тюрмі.

Засідання Ради Міністрів.

Найблизше засідання польської Ради Міністрів зачнеться дня 16. жовтня.

Вибір маршалка шлеського сойму.

На внесок Корфантого вибрано маршалком шлеського сойму Вольного, безпартійного посла, його заступником вибрано Панта (Німець). Новий маршалок виголосив промову, обіцюючи Шлескови і цілій Польщі золоті гори.

РІЖНІ ВІСТИ.

Перед промовою Льойда Джорджа.

„Дейлі Кронікль" опрокидуючи закид, немов би англійський уряд заміряв до викликання нової війни на Сході, домагається від уряду доказати клеветникам повну безпідставність таких закидів. Треба доказати, — пише денник — що ходило тут о національний інтерес першорядної вартости і коли була небезпека то викликала її не Англія, а та держава, котра всім своїм поступованням постійно підбадьорувала Турків і кричала при тому на весь світ, що ми в ніякому разі не маємо права боронитися.

„Дейлі Телеграф" пише: Льойд Джордж скаже свою промову в суботу в Менчестер, а день передтим почуємо Чемберлена в Бірмінгем. Ми переконані, що бесідник оприкине клевету, яку так легкодушно кинено.

Справа грецько-турецького договору.

„Берл. Тгбл." доносить, що 13. ц. м. прислано до Парижа зміст договору в Мудранії. Грецький уряд

повідомив, що протягом 3 дн підпише договір.

Евакуація Тракії.

Аг. Рейтера доносить з Цареграду, що високі комісарі і союзні генерали радили 13. ц. м. над справою евакуації Тракії. Відхід Греків з Тракії відбудеться під контролею 3 англійських, 3. французьких і 1 італійського куріня.

Політичні плани Чічеріна.

Чічерін обговорюючи в „Ізвестіях" економічне і політичне міжнароднє положення стверджує, що це положення наказує Росії взяти активну участь в політичному життю світа. Совітська Росія — на думку Чічеріна — як світова політична сила повинна постійно впливати на економічні і політичні проблеми міжнароднього життя.

Відложення виборів в Німеччині.

На засіданню управи німецької „Фолькспартай", яке відбулося дня 13. ц. м. в Берліні, рішено завізвати людову фракцію, щоби зажадала відложення вибору президента держави до 1924 р. Як зачувати до цего домагання прилучаться правдоподібно також центровці і демократи, які підносять деякі сумніви щодо майбутнього успіху виборів, проти Еберта виступають крім націоналістів тільки комуністи.

Процес против вбивців Ратенава.

„Вр. Альг. Цт." доносить з Берліна, що в ляйпціґському процесі, не дійде до засуду смерти проти головного обжалованого Ернеста Вернера Техова, бо на такий засуд треба більшости тричетвертих голосів, а вже тепер стверджено, що щонайменше 3 суддів не буде голосувати за засудом смерти.

Гінденбург кандидатом на президента Німеччини.

З Берліна доносять до „Н. Фр. Пр.", що німецькі націоналісти поставили Гінденбурга. як кандидата на президента держави. Гінденбург кандидатуру приняв.

Довг Чехословаччини в Америці.

Чеські „Народні Лісти" обговорюючи справу чехословацьких довгів в Америці подають, що довг Чехословаччини в Америці виносить кругло 91 мілюнів долярів з чого 62 міл. припадає на „позичку свободи". Разом з процентами, Чехословаччина довжна Америці 104½ мілюнів долярів.

Парад Гарібальдійців.

Фльоренція. (ПАТ). Вчера відбулася тут демонстрація фашістів проти католицької народньої партії. Фашісти намагалися вдерти до льокалю синдикату католицької партії, але цьому перешкодила поліція. В околиці Фльоренції прийшло до сутичок між фашістами і членами народньої католицької партії. Кінець сутичкам зробила інтервенція поліції.

Неаполь. (ПАТ.) Дня 23. ц. м. відбудеться тут великий конгрес фашістів. Правительство видало ряд заряджень для забезпеки спокою. Сконсигновано сильні військові відділи, в силі 30 тисяч люда.

Рим (ПАТ.) Уконституувалась парляментарна фракція соціялістів-максималістів, що числить 39 послів. Фракція колябораціоністів числить 83 члени, фракція комуністів 11.

Скріплена охорона в Карелії.

Гельсінгфорс (ПАТ.). По донесенням тутешньої преси совітське правительство проголосило в Карелії стан скріпленої охорони.

Гельсінгфорс. По донесенням „Ільта Лєті", в Карелії вирештовано всіх мужчин у віці 14 до 60 літ. Збігці, які є в Фінляндії, бояться репресій, тому не рішаються вертати до дому.

Дописи з краю.

Путятинці, пов. Рогатин.

Занепад і брак проводу.

Село Путятинці належить до тих громад, що перед війною були дуже гарно зорганізовані, а тепер находяться в цілковитім упадку. Читальня „Просвіти" спить, читальняний дім обдертий, без дверей та вікон, які позабирали таки самі громадяне, і хоч є кому, ніхто не дбає про обнову давного культурно освітного життя. Місцевий учитель дрожить за свою опінію льояльного польського горожанина і недопустив до резигнації членів виборчої комісії. В ту саму дудку грає місцевий парох, котрий всюди запевнює, що політикою не займається, але з нагоди надходячих виборів тероризує село, щоби всі йшли до голосования, бо прийде військо і знищить село. До тепер прибивано всякі оголошення, урядові чи приватні, коло церкви і ніхто їх не здирав, хиба вітер або дощ. Свого часу було появилося коло церкви оголошення, як населення Східної Галичини має поводитися підчас виборів, то парох казав сейчас здерти це оголошення, боячися стягнути на себе сусідське невдоволення. Крім того наказав, щоби ніхто не важився прибивати коло церкви жадних оголошень, бо дім Божий не годиться в цей спосіб збезчещувати. Що ті два інтелігенти можуть зробити, знаємо з того факту, що коли збирано збіжя на голодуючих Великої України, ціла акція пішла дуже гладко, бо вони відносилися прихильно до тої збірки.

Тепер вони доведуть до того, що ті Путятинці, де перед війною розвивалося національно-просвітне життя, збаламучені підуть лавою до польських виборів.

Є ще в селі двох академіків, але й вони страха ради юдейска, не проявляють охоти до просвітної праці. Не бракує в селі більше людей, що також могли би щось робити. Є це бувші ученики рогатинської гімназії, що покінчили по 6 кляс, а тепер господарують. Вони не тільки що не займаються просвітним життям в селі, але навіть не знають, що діється в світі, бо не читають ніяких газет.

Поліція против інавґурації наукових викладів!

До заповідженої інавгурації наукових викладів, яку заповіло Тов. українських наукових викладів ім. Петра Могили у Львові на неділю 15. ц. м. — польська поліція не допустила. Присутній уже публиці веліла вийти зі салі. По виході зі салі, обурена публика задержалася під будинком Тов. ім. Лисенка. Відси розігнала поліція публику прикладами крісів.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Засуд в справі вбивства Ратенава.

Ляйпціґ. (ПАТ.) Сьогодні о год. 3. попол. проголошено засуд у розправі за вбивство Ратенава, Ернеста Вернера Техова за поміч у виконанню вбивства засуджено на 15 літ карного дому і 10 літ утрати чести, його брата Ганса Техова на 4 роки і 1 місяць вязниці, Гінтерз на 8 літ карного дому і 10 літ утрати чести, Сальотона і Ідріка на 5 літ карного дому і 5 літ утрати чести, Іземана за переступство розпорядку про посідання оружя на 2 місяці вязниці, Шітта і Шіфера на 2 місяці вязниці, Тілезена на 2 роки вязниці, Пляс на 2 роки вязниці. Щодо обжалуваних Варнека, Штайнбека і Фоса трибунал видав увільняючий присуд. Обж. Шіт і Шіфер, засуджені на 2 місяці вязниці, відсиділи вже кару в слідчій вязниці.

Після підписання муданського договору.

Атени. (ПАТ.) В політичних кругах заявляють, що рішення грецького правительства в справі прийняття муданського договору не означає зовсім офіціяльного визнання прав Туреччини до Тракії.

Туреччина домагається Додеканезоса.

Льондон (ПАТ.) По донесенням „Таймс-ів" зогляду на рішення Італії в справі виповідження італійсько-грецького союза відносно Додеканезоса, Турки мабуть задумують домагатися звороту Додеканезоса.

Нова імпреза Д' Анунція.

Ґрац (ПАТ.) ВБК. „Трепост" з Білгорода: Д' Анунціо обняв знову команду над фашістами й арді-тами й зарядив їх загальну мобілізацію. Вчора рано велів обсадити Сусак, демаркаційну лінію проти Югославії, та третю дальматинську стрефу фашістами й ардітами, яких змобілізовано в Трієсті, Медіоляні, Больонії й Венеції.

Перед новими подіями в Рєці й Дальматії.

Рим (ПАТ.). По останнім звідомленням, сподіються в Рєці нових подій.

Рим (ПАТ.). В пристані Анкони стоять два кораблі в поготівлі, в вижиданню подій в Дальматії і в Рєці. Фашісти постановили не допустити до евакуації італійськими військами т. зв. третьої невтральної стрефи, яку мають зайняти югославянські війська.

А. Джордж остає на становищі.

Менчестер. (ПАТ). Райтер. В своїй промові заявив Л. Джордж, що задумує остати на свому становищу.

Промова А. Джорджа.

Менчестер. (ПАТ.) Райтер. Льойд Джордж виголосив тут сьогодні промову, в котрій, м. и., сказав, що щире й одушевлене прийняття, якого зазнав, доказує, що англійський нарід не вірить у це, начеб правительство нарочно хотіло втрутити Англію у воєнну пожежу. Англія йшла виключно шляхом, що веде до мира. Л Джордж підчеркнув діяльність у цьому напрямі Ґерпінґтена, Горація, Ромберґа і Керзона. Вкінці жалів над атаками, на які була наражена Англія.

Партійні боротьби в Італії.

Фльоренція. (ПАТ). Вчера відбулася тут демонстрація фашістів проти католицької народньої партії. Фашісти намагалися вдерти до льокалю синдикату католицької партії, але цьому перешкодила поліція. В околиці Фльоренції прийшло до сутичок між фашістами і членами народньої католицької партії. Кінець сутичкам зробила інтервенція поліції.

Неаполь. (ПАТ.) Дня 23. ц. м. відбудеться тут великий конгрес фашістів. Правительство видало ряд заряджень для забезпеки спокою. Сконсигновано сильні військові відділи, в силі 30 тисяч люда.

Рим (ПАТ.) Уконституувалась парляментарна фракція соціялістів-максималістів, що числить 39 послів. Фракція колябораціоністів числить 83 члени, фракція комуністів 11.

Скріплена охорона в Карелії.

Гельсінгфорс (ПАТ.). По донесенням тутешньої преси совітське правительство проголосило в Карелії стан скріпленої охорони.

Гельсінгфорс. По донесенням „Ільта Лєті", в Карелії вирештовано всіх мужчин у віці 14 до 60 літ. Збігці, які є в Фінляндії, бояться репресій, тому не рішаються вертати до дому.

Сіоністична студентська молодь та українські студенти.

Ми отримали від президії „Союза студентів-сіоністів у Східній Галичині" подяку на адресу Українського Центрального Студентського Союза за привіт, який ЦЕСУС передав президії Зізду Сіоністичної Молоді, що відбувся дня 10. цього місяця. При цій нагоді слід зазначити, що ні одна польська студентська організація не вважала доцільним заявити себе у президії вище згаданого зїзду. „Союз Студ. Сіоністів Східної Галичини" є окремою краєвою організацією, яка лише у професіональних студентських справах стоїть у звязку з централею у Кракові.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (36) число „Діла" сконфісковано за першу нотатку з рубрики „Галицькі відносини".

— **Позів Глинянин!** Дня 22. жовтня 1922. р. о 1. год. в пол. в Касі Заїаткового Товариства в Глинянах відбудеться всенародне повітове віче. На вічу повинні явитися делєгати всіх сіл Глинянщини.

— **Український театр під проводом М Орла Степняка** після своїх успішних виступів у Ходорові переїзджає до Станиславова, де зачнуться вистави дня 17. жовтня при участи відомої арт. п. Борисоглібської. Намічений репертуар: „Хмаря" Суходольського, „Безталанна" Тобілевича, „Казка старого млина" Черкасенка, „Ой не ходи Грицю" Старицького. Трупа має власну струнну орхестру і власний хор.

— **Спростування помилки.** Спростовуємо друкарську помилку, що трафилася в попередньому числі нашого часопису в замітці про драматичну школу О. Загарова і М. Вороного. — Власне, яко один з предметів навчання, видруковано: Жест і мельодрама, повинно-ж бути: Жест і мімодрама.

— **Убивство.** В Добростанах замордовано Павла Микитина, ограбивши у нього 18 тисяч мп. Одного убийника арештовано.

— **Кара за нищення придорожних дерев.** Польське міністерство рільництва опублікувало новий закон про кари 2-місячним арештом або 100 тисяч мп. за нищення придорожних дерев.

— **Погінь на Закарпатській Україні.** Наслідком безупинних дощів, Закарпатську Україну залила велика повінь. Ріка Тиса знищила кілька тисяч моргів поля.

— **До в'дома наших читачів.** Звертаємо увагу наших Вп. дописувачів, що тільки дописи, яких автор є відомий редакції, можуть бути зужиткковані в „Ділі" або „Свободі". Анонімні дописи кидаємо до коша. Зазначуємо при тім, що надісланих рукописів редакція не звертає, про що є постійна замітка на 1. стороні „Діла". — *Редакція „Діла".*

— **Проба „Бандуриста"** відбудеться в понеділок 16. жовтня ц. р. о год. 7. Проситься о численну участь. — Виділ. 913 1-1

Курс грошей.

Львів, дня 15. жовтня 1922.

Доляри американські	10.300—10.350
„ „ (1. і 2-ки	10.200—10.220
Доляри канадійські	10.100—10.150
„ „ (1. і 2-ки	10.000—10.050
Марки німецькі	4·50—4·55
„ „ (сотки)	4·30—4·40
„ „ (дрібні)	4·30—4.35
Леї румунські	60·00—62·00
„ „ (дрібні)	60·00—61·00
Корони чеські	345·00 350·00
„ „ (дрібні)	325·00—330·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—600·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	45·00—50·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·30—0·45
Рублі 5-сотки	1·20—1·30
„ сотки	1·20—1·25
„ 25-ки	1·20—1·25
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	1·20—1·30
Гриві	1·60—1·80
Франки французькі	900·00—920·00
Фунти стерлінґів	47.000·00—47.500·00
Франки швайцарські	1.900·00—1.950·00

Золото.

20 кор.	39.000.00—39.510·00
20 франк.	38.000·00—38.500·00
20 марк. нім.	46·000·00 46·500·00
Фунти стерлінґів	47.000·00—47.500·00
10 рубл.	50.·00·00—50·500·00
Доляри	10.000·00—10.100·00

Срібло.

Корони австр.	815·00 820·00
5 кор. австр.	4.200·00—4.300·00
Фльоренси австр.	1.900·00 2.000·00
Рублі	3.400·00—3.500·00
Копійки	16·50 17·00
Доляри американські	7·500·00—8.000·00
„ полов. і ¼	7.800·00—7.700·00
Доляри канадійські	7.500·00 7.600·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	820·00—825·00

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 38 (9.869). Львів, середа 18. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 17. жовтня 1922.

Залицяння Франції. Торговельні взаємини Англії з совітською Росією, умова Уркварта з Красіном, а дальше договір Німеччини з совітами в Рапалльо — вкінці спонукали Францію призадуматися поважно над ревізією свойого відношеня до совітської Росії. Мареве бльоку німецько-російського, до якого в кождій хвилі могла би причалити й Англія, диктували Франції зійти з дотеперішнього непримиримого становища супроти большевиків. Підозріння, що про рапальський договір Льойд Джордж був поінформований перед підписанням договору, мало надто багато підстав.

І до совітської Росії поруч тайних агентів виїжджають що раз частійше кореспонденти французької преси, а вкінці їде до Москви мер Ліону — сенатор Еррio, представник великої групи французьких фінансістів, яка змагає до ревізії французької політики в дусі конкуренції з англійським впливом на цілім континенті, якій аргументи економічні промовляють більше до душі ніж аргументи чисто політичні.

Недавно в англійській пресі подано до відома порозуміння концерну Уркварта з Крупом. На основі сього порозуміння товариство Уркварта мало би експльоатувати в Росії залізниці і копальні, а Круп мав би взяти в свої руки путилівські фабрики. Це в звязку з поставою Англії в Генуї і після Генуї спонукало Французів шукати контакту з Москвою. Не має сумніву, що сенатор Еррio їздив у Москву за порозумінням з французьким правительством, що на дорогу дістав відповідні інструкції.

Еррio повернув уже зі своєї подорожі по Росії. По дорозі спинився у Варшаві. Там мали нагоду говорити з ним представники преси. По інформаціям „Журналь де Польонь" Еррio переконаний, що совітський режим утверджений, а друге, що комунізм скінчився. Остались тільки підвалини і під хоругвою емфітевзіса йде в Росії контрабанда приватної власности. Представникови „Нашого Курєра" Еррio заявив, що визнання совітської влади „де юре" з боку Франції не уважає за можливе, одначе рівночасно заявив, що він являється прихильником відновлення торговельних взаємин з Росією.

Дещо більше говорить про місію Еррio „Chicago Tribune" в телеграмі з Москви. Вона подає, що перший крок до дипльоматичної згоди Франції з Росією зроблено через виміну телеграм між Поанкаре і Еррio. Еррio мав заявити московському кореспондентови „Chicago Tribune", що його місія довела подекуди до згоди між Францією і Росією. Згоду цю облекшило головно становище Франції в справі Дарданелів. Рівночасно „Chicago Tribune" подає, що ліонська торговельна палата одержала від петроградської палати телєграму з бажанням наязати торговельні зносини між Росією і Францією та що французька торговельна палата задумує вислати до Москви постійного представника.

По інформаціям з Парижа приїзду Еррio ожидано там з найбільшою нетерпеливістю, що є ознакою, як велику вагу привязують у Франції до цеї поїздки. В пресі французькій цій поїздці присвячується багато місця. Пр. „Temps" помістив статтю, в якій м. ін. пишеться, що в Росії не вигасли симпатії до Франції.

Отже французька публична опінія підготовлена на зміну курсу французької політики супроти большевиків.

М. ін. у французькій пресі пригадано статтю Поанкаре, яку він написав ще перед обняттям влади президента міністрів. В цій статті звертав Поанкаре увагу на небезпеку ситуації, яка витворилася через підпорядкування Росії господарській гегемонії англійсько-німецькій. І призадумувався, чи в момент, коли Росія має зробитися жировищем англійсько-німецької експльоатації, зможе Франція гордо відсуватися від участи в цім жировищі і вийти з порожніми руками. Словом — большевики діждалися хвилі, якої давно ожидали, яку всіма силами підготовляли: Франція стає до ліцитації з Англією і на непроходимих просторах б. Росії. Площина тертя між Францією і Англією збільшається. І зростають домагання у большевиків: Москва жадає тепер не тільки визнання „де юре", а й рівноправности в справах проток. Мустафа Кемаль хоче виповнити свої зобовязання супроти большевиків. Представник Франції перед двома тижнями не хотів засісти в Ангорі за одним столом з представником совітів. Не знав, що французьке правительство годиться в сій самій хвилі засісти разом з большевиками в майбутній конференції в справі проток. Правда, воно ще застерігається — що „тільки на деяких засіданнях" будуть присутні й представники совітів, одначе можна догадуватися, що за цею уступкою пійдуть дальші. Ця непоінформованість представника Франції в Ангорі є наглядним доказом, що зміна фронту у Франції йде прискореним темпом.

На ще один момент слід звернути увагу: Еррio виїхав до Москви зараз після першої побіди Турків. Тихо майже непомітно. А вернув після Мудачії з відповідним гармідером, викликуючи в пресі тисячні міркування.

Підносить, що всюди його стрічувано французьким гимном, розказує, що режім в Росії утверджений, що французькі консорції заключили два великі контракти з совітами на основі повної власности на протяг 60 років, що співдіяльність Франції й Москви в справі проток запевнена, що справа визнання совітів з боку Франції є справою найблизшої будучини...

Значить, стоїмо на передодні двобою Франції з Англією за східноевропейський ринок збуту. Після Малої Азії приходить черга на европейський Схід.

В цій ліцитації глибоко заінтересовані й ми, Галицькі Українці! Бо в цій ліцитації Франції з Англією стрінемося знову з їхньою поставою супроти Польщі, тобто — клину, який Франція всіма силами старалася з огляду на Німеччину побільшити й скріпити.

І ще одно: в цій ліцитації мусить прийти до голосу й Німеччина. Бож годі припускати, що совіти у відповідний момент занедбають відповідно використати свій рапалльський атут.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Кравий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Велика Україна.

Тертя між совітською Україною і Росією.

„Русспресс" повідомляє: Одинадцятого жовтня розпочалась третя сесія всеукраїнського вціка. Раковський відмовився прибути на відкриття й приймать участь в роботах сесії. Приводом до цієї демонстрації являється те, що Раковський поділяє менш радикально погляди на совітську політику Чічеріна й Красіна й стоїть за угодою з Англією. Окрім того являється він переконаним ворогом репресій, які рекомендують Зіновєв, Троцкій і Радек. В той же час Раковський рішучо противиться злиттю України з Росією, до чого отверто тепер змагається совітська Росія.

Анґора і большевики.

Після одкриття сесії всеукраїнського вціка виступив з докладом про становище на Близькому Сході Фрунзе, який заявив, що в той час, коли совіти в справі проток держаться того погляду, що всяке рішення в цій справі зроблене без участи совітів не може мати значіння, Анґора готова лише піддержувати питання про допущення совітів на конференцію, але в тойже час зовсім не збірається дебатувать питання про вартість постанов конференції без участи совітів. На погляд Фрунзе турецька политика починає тепер знову орієнтуватися на антанту. На закінчення Фрунзе заявив, що одночасно з переходом центру турецької політики з Анґори в Царгород наступило охолодження в відносинах між Анґорою і совітською Росією. Заява Фрунзе справила враження, що совіти стоять перед довершеним фактом втрати свойого єдиного спільника.

Результати з'язнань Гнілорибова.

„Голос Росії" повідомляє, що в результаті зізнань Гнілорибова викрито кілька савінковських організацій в київській, подільській і мінській губ.

Повітряна комунікація Прага—Київ—Харків.

Чехословацьким комітетом трудової допомоги Росії і Україні розроблено проєкт організації аерокомунікації між Прагою, Київом і Харковом. Для цього має бути призначено 12 аероплянів. Кошти перельоту згідно з проєктом мають виносити 900 чеських корон від пасажира.

Відкриття руд.

Наукова експедиція під керуванням проф. Хоменка відкрила в районі Голти на Херсонщині поклади графіту, коаліку і марганцевої руди.

З Волині та Холмщини.

Шкільні справи в Дубенському повіті.

Політика польської влади за останні дні прийняла виразний характер ліквідації українського шкільництва. До сього часу в повіті існувало до сьоми українських семиклясових шкіл, тепер ці школи, яко українські й семиклясові ліквідовані, за винятком одної. В повіті переводиться масове звільнення учителів; звільняється найкращі учителів Українців більшостю під приводом відсутности обивательства. На місце звільнених призначається людей цілком до того непридатних. Серед ново призначених учителів є малограмотні Росіяне й Поляки, які цілком не знають української мови, агенти дефензиви і т. д. Очевидно мається на увазі цілком дискредитувати українську школу в очах населення.

Польська передвиборча агітація.

На Волині, в останній час розвиває досить жваву агітаційну роботу державне пресове обєднання, зяким бльокується українська єдносць народова. В склад списку, виставленого цією групою, увіходять відомі прихильники бельведеру. Українська єдность народова одержала вьому спискові одно цілком безнадійне щодо переведення місце.

В волинських політичних колах уважають, що теперішня поїздка п. Пілсудского на креси має своєю захованою цілю збільшить виборчі шанси цього списку. Проте особи

Пр. 348/22. В Імени Річипосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 33. (9.864) з дня 12. жовтня 1922. під наголовками: 1) „Українська дитина без школи і науки" в уступах: а) між словами: „не побирає", а „Наслідки такого страшного", б) між словами: „Коли хоче", а „А на ділі". 2) „З польських справ" в уступах: а) між словами: презесом „Я", а „Одначе трафився", б) між словами: „Зелену пашу", а „Ми згинаємося". 3) „Дописи з краю" в уступах: а) між словами: „галицького уряду в ціли", а „Переказавши постанови", б) між словами: „вони", а „Вкінці", ці між словами: „боротьби" а „За виборення" містить в собі єство ad 1) і 3) злочину з § 65 а) з. к., ad 2) проступку § 300 з. к. і § 24. уст. прас. ч. 17/12 1862 Ч. 6/63 Дз. п. п. узнав доконву в дни 11/X. 1922 конфіскату за оправдану і зарядив зняшення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 13. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

поінформовані в настроях виборців й місцевому відношенні сил не сумніваються, що заходи „бельведерчиків" не дадуть їм жадних позитивних наслідків.

Виборчі штучки.

В кремянецькому повіті живе п. Козубський, який там родився і в якому він має нерухоме майно, котре він одержав у спадщині од батька. Він має від староства посвідчення в тому, що йому належаться права польського обивательства. П. Козубський польською владою був призначений в члени оціночної дорожної комісії, які обовязки можуть виконувати лише польські громадяне. Тепер окружна виборча комісія виключила п. Козубського з виборчих списків, яко не маючого прав польського обивательства. Вся справа полягає в тому, що п. Козубський йде на чільному місці по спискові національних меншостей, як кандидат до сойму.

Проклямації „людовців."

Партія Людовців з Вітосом на чолі випустила на російській мові проклямації від імени селян російських, білоруських і українських, щоб всі голосували за їх список. Селяне наші остільки є свідомі, що цілими пачками приносять до редакції газети „Наше Життя" ці проклямації, питаються, чи то не є провокаційні проклямації. Їм дають пояснення, що це є агітаційні листки партії людовців, але не нашого „бльоку національних меншостей" ч. 16.

Т-во РІДНА „ХАТА" в Холмі.

На відбувшихся загальних зборах членів Т-ва „Рідна Хата" прийняті слідуючі резолюції:

1. Доручається Правлінню заснувати в Холмі книгарню при „Рідній Хаті".

2. Підтримати існуючий при „Рідній Хаті" театральний гурток.

3. Доручити Правлінню організувати і перевести культурно-освітні відчити на всьому терені, який обіймає своєю діяльностю „Рідна Хата".

5. Звернутись до православної духовної власти в Польщі з просьбою дозволити збірку грошей в церквах на цілі „Рідної Хати".

6. Заснувати при „Рідній Хаті" бюро інформаційне і правної поради.

7. Загальні збори доручають Правлінню Т-ва використати всі засоби і можливости для організації видавництва, яке збільшило би фінансові засоби Т-ва і дозволило-б ширше розвинути культурно-освітну працю Т-ва; вислослюють бажання, щоби Правління при першій змозі почало видавати періодичний культурно-освітний орган.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!
Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Вісти зза моря.

Ми маємо дуже скупі відомости про життя наших еміграитів в Америці. Ми знаємо, що в одній Канаді є їх більше пів міліона, не рахуючи Зединених Держав, Бразилії та малих заокеанських республик. Ми знаємо, що вони мають силу своїх, українських, організацій (мимоходом хажучи: може й більше, ніж треба!) та що мають своїх більше двох десятків часописів. Але нам, українському громадянству у тому „старому краю", котрий ніколи не виходить із серця і памяти його дітей, що їх лиха доля кинула у далекі світи, — страшенне мало користи з широкої преси українських еміграитів в Америці. Причина дуже проста: ціла преса американських Українців має зборонений дебіт до Сх. Галичини, ціла — за виїмком суто-большевицьких „Українських робітничих Вістей"!

Тому дуже рідко попадає до нас якесь число ню-йоркської „Свободи", віннінеґського „Українського Голосу" або „Канадійського Українця", „Народнього Слова" чи філядельфійської „Америки", або прудентопольської „Праці". Ми радо стрічаємо у редакції одинокого укрїнського щоденника на рідчій землі таких рідких гостей і перечитуємо їх „од дошки до дошки" не тільки, публіцистичного обовязку, але й керовані справньою цікавістю громадян-земляків, які раді би стежити за життям великої української громади по той бік океану, на скільки воно відчужилось від нас та як одгукується на всі наші найболючіші справи по ріжних землях України. Недостача постійних систематичних пресових інформацій не дає нам теж ясного погляду на суть ріжних недолядів поміж поодинокими організаціями й гуртами української еміграції в Америці, про які в ряди-годи доходять одривочні вістки. Ця сама причина не дозволяє і нам віддавати нашим далеким братам важну інформаційну службу, бо развраз переконуємося, що вони не мають правдивих і докладних інформацій. Ми маємо перед собою низку вирівок з українських часописів. Про що там не пишеться!

„Діло".

Читаємо сердечний привіт нашому часописови „Діло" з нагоди віднови його видавництва після 4 літньої заборони.

Національний конґрес.

Потім іде стаття про національний конгрес, про котрий ми писали 5. ц. м., звертаючи увагу на обовязки усіх галицьких Українців — де б вони тепер не були — супроти Рідньої Школи, незалежної краєвої преси та політичних вязнів. Нище згадана стаття гарно свідчить про теперішню громадянську зрілість нашої еміграції в Америці. М. и. читаємо там таке:

В половині жовтня с. р. відбудеться в Філядельфії, Па., загальноукраїнський національний Конґрес. Сей Конґрес проголосили всі українські центральні організації в Злучених Державах, котрих обєднує спільний національний ідеал — вільна Україна. Остались на боці тільки ті, що служать Москві, і хотять, аби Україна була її провінцією.

Від часу війни, коли виринула в Европі думка освободити Україну, в Злучених Державах було три важнійші українські зїзди (так званий „сойм" в Ню-Йорку, з якого виринула „Федерація;" зїзд в Філядельфії, Па., на якому повстала була „Руська Рада"; і всеукраїнський зїзд в Ню Йорку, який був установив загальну організацію, Український Народній Комітет).

Всі ті три їзди не принесли того, чого по них сподіванося.

Жадна організація, що повстала на тих зїздах, не удержалась, ані не осягнула повного успіху. Склалось на се багато причин. Одною з них були особисті амбіції лідерів і неумілість ведення громадського діла. Нині український загал вже не той, що був тому кілька літ назад. Тепер ніхто вже не дивиться на лідерів, ані їх амбіції. Нині люде розуміють, що вони вже настільки розумні, що і без лідерів обійдуться і зроблять роботу. Нині наш загал бере безпосередну участь у всякій роботі; контролює ту роботу; знає, що треба робити і вміє робити. Але рівночасно наш загал нині ще більше розуміє як коли, що треба одної загальної організації для всякої громадської роботи. І длятого наш загал в Америці повинен таку організацію створити на надходячому Конґресі. Сей зїзд і загальна організація, яку він покличе до життя, безперечно будуть цілком відмінні від попередніх".

Хор О. Кошиця в Америці.

Далі лежить перед нами відозва „На привіт українському хорови". Довідуємося, що заклався цілий „Комітет привитання Українського Хору", який виїхав до Америки на гостинні виступи. Безумовно, що нам галицьким бідакам, дивно читати про бенкет, який має коштувати кожного члена 5 долярів, бо ми вираховуємо на польські марки і знаємо що 50.000 — це місячна платня урядовців у наших місцевих установах! — Хор має мати виступи у 26-ти містах на протязі з 5. до 31. жовтня. — Находимо між вирізками Ню-Йорської „Свободи" таку цікаву замітку:

„Реколєкції Українського духовенства. В днях від 5. до 7. с. м. відбулися в Бернардсвил, Н. Дж., реколєкції (духовні вправи) українського грецькокатолицького духовенства в Злучених Державах. Провідником реколєкцій був мирополит Андрій Шептицький. Участь в реколєкціях взяло 60 галицьких і 20 угро-руських священиків. Учасники реколєклій зложили на руки митополита 800 долярів на сироти в старому краю".

Читаємо теж інформаційну статтейку про Евгена Чикаленка в связку з запоідженими його „Споминами"; про запрошення д-ра Назарука на Нац. Конгрес у Філядельфії; та й врешті —заклики до складання фонду „Негайної Допомоги" та список перших жертводавців, між якими ведуть провід Окружні Січові Організації.

Живіть наш часопис!

ІВАН БУНІН.

Пан із Сан-Франціско.

(Продовження.)

Острів Капрі був вогкий і темний в той вечір. Але тут він на хвилину ожив, подекуди освітився, як завжди в годині прибуття пароплаву. На верху гори, на майданчику, де находиться стація Фюнікюлера, вже знову стояла юрба тих, обовязком котрих було достойно приняти пана із Сан-Франціско. Були й другі приїзжі, але негідні уваги, — декілька Росіян, що поселилися на Капрі, неохайних і розсіяних од своїх книжних дум, в окулярах, з бородами, з піднятими ковнірами стерих драпових пальто, і гурток довгоногих, довгошиїх, круглоголових німецьких юнаків у тирольських костюмах і з полотняними торбинками за плечима, які не потрібують нічиїх послуг, всюди почувають себе як дома, та зовсім не щедрі на витрати. Пана із Сан-Франціско, що спокійно сторонився і од тих і од других, зразу запримітили. Йому і його дамам сквапливо помогли вийти, перед ним побігли вперед, показуючи дорогу, його знову окружили хлопчиска і ті дужі капрійські баби, що носять на головах чамайдани й скринки порядних подорожників. Застукали по маленькім, наче оперним майдані, що над ним хиталася од морського вітру електрична куля, їх деревляні ніжні лавочки, по птичому засвистала і заберкецькалася юрба хлопчат і як по сцені пішов серед них пан із Сан-Франціско до якоїсь середновічної арки під злитими в одно домами, за котрою покотисто вела до сяючого впереді підїзду готелю дзвінка вуличка з чубом пальми над плоскими дахами на ліво і синіми зорями на чорному небі у горі... І знову подобало, що то в честь гостей із Сан-Франціско ожило камяне вогке містечко на скальному острівці у Середземному морі; що то вони зробили таким щасливим і привітним хазяїна готелю; що тільки і їх ждав китайський гонг, який завив по всіх поверхах збір до обіду, ледви вступили вони у вест буль.

Хазяїн, відмінно елегантний молодий чоловік, що зустрів їх вічливим і пересадним поклоном, на мить вразив пана із Сан-Франціско: поглянувши на його, пан із Сан-Франціско, раптом згадав, що сьогодні у ночі, посеред иншої плутанини образів, що облягали його у сні, він бачив як раз того джентельмена, точнісенько такого же, як цей, у тій же візитці з круглими полами і з тою же напомадженою й старанно причесаною головою. Здивований, він навіть трохи не зупинився на мить. А що в душі його вже Бог зна, коли не залишилося ні навіть гірчишного зерна, яких небудь так званих містичних почувань, то зараз же і померкло його враження: жартом сказав він про щось схожість сну з дійсністю дружині й дочці, проходючи коридором готелю. І тільки одна дочка з тривогою поглянула на його в цей мент: серце її нагло стиснула туга, таке сильне почуття самотности на тім чужім, темнім острові, що вона мало не заплакала. Але всеж таки нічого не сказала батькови про свої почування — як завжди.

Оце тільки одїхала, погостивши на Капрі цілих три тижні, висока особа — Рейс XVII. І гостям із Сан-Франціско одвели ті самі апартаменти, котрі він займав. До них приставили найгарнійшу і наймоторнійшу покоївку, Бельгійку, з тонкою і твердою від корсета талією і в крохмальному чепці у виді маленької зубчасої корони, найпоказнійшого й найхарактернійшого з лакеїв, вугільно-чорного, вогнеокого Сицилійця, і найвторопнійшого коридорного, маленького й гладкого Люіджі, великого жартівника, що багацько переміняв місць на своїому віку. А через хвилину у двері кімнати пана із Сан-Франціско легенько стукнув Француз метрдотель, який явився, щоби взнати, чи будуть пани приїзжі обідати, а на випадок потверджуючої відповіди, в котрій зрештою, не було сумніву, доповісти, що сьогодні лангуст, ростбеф, шпараги, фазани і так далі. Підмога ще ходила під паном із Сан Франціско, — так закачав його той поганенький італійський пароплавчик — але він, не кваплючись, власноручно, хоч не зовсім аручно зачинив вікно, яке хлопнуло при вході метрдотеля, із котрого пахнуло запахом далекої кухні і мокрих цвітів у саді, і з неспішною докладністю відповів, що обідати вони будуть, що столик для них повинен бути поставлений подальше від дверей, у самій глибині салі, що пити — муть місцеве вино й шампанське — котре належить охолодити тільки злегка, і кожному його слову метрдотель потакував у найріжноматнійших інтонаціях, які мали одначе тільки той змисл, що нема й не може бути сумніву в правости бажань пана із Сан-Франціско і що все буде виповнено як слід. Наприкінці він схилив голову й делікатно спитав:

— Усе, сер?

І одержавши у відповідь повільне „yes", додав, що сьогодні у них у вестібулі тарантелля — танцюють Кармелля й Джузеппе, відомі всій Італії та „цілому світови туристів".

— Я бачив її на листівках, — сказав пан із Сан Франціско голосом, який нічого не виражав. — А той Джузеппе — її чоловік?

— Двоюродний брат, сер, — відповів метрдотель.

І спинившись, щось подумавши, але нічого не сказавши, пан із Сан-Франціско одпустив його кивком голови.

А потім він почав лагодитися наче до вінця: всюди засвітив елек-

Сумерк комуністичного інтернаціоналу.

III. Інтернаціонал валиться. Остання спроба зміцнити себе і свій авторитет обєднанням усіх трьох Інтернаціоналів — не вдалася; як відомо, конгрес III. Інтернаціоналів, який відбувся рівно пів року тому, розбився, причинивши Радекові-Собельзонові багато неприємних хвилин. Замість поширити межі свого впливу на „соціял-зрадників", московські комуністи були з того часу примушені бути щораз скромнійшими в розмовах з лідерами непокірливих соціялістичних партій Середньої і Західньої Европи. Останній конґрес Лейбур-Парті та обєднання німецьких соціялістів—завдали нові важкі удари амбітним плянам кремлівських соціялістів.

Але у нутрі самого III. Інтернаціоналу діється щораз гірше. Французька комуністична партія топніє кількістю членів (з 230.000 членів зменшилася на 65.000!), боресься з фінансовими труднощами та рветься у внутрішніх незгодах. Те саме діється й по инших країнах, доказуючи, що комуністичні партії Заходу ще тримаються лише завдяки фінансовій допомозі Москви.

Останнє число „Роботнік-а" приносить низку відомостей, які свідчать про сумерк комінтерна.

У Чехословаччині.

Потверджується вістка про розлам серед комуністів Чехословаччини. На останній конференції меншість партійної управи була усунена з партії. Це був наслідок аґітації, яку ведено проти більшости, обвинувачуваної в опортунізмі. На чолі меншости стоїть старий Венцель Стурц, робітник. На чолі більшости є д-р Смераль, який недавно приїхав з Москви та привіз інструкції Виконавчого Комітету що-до опортуністичного напряму. „Нове Слово" Москви для закордонних комуністичних партій полягає у тому, що покидається домаґання „диктатури пролєтаріяту", а замість сього висувається гасло „робітничого уряду". Такий уряд повинен би скластися у Чехословаччині як вислід союза з партією... Кльофача, котрий перед 25 роками основав народньо-соціялістичну партію, щоби розбити соціялістичний рух. Комуністи хотять тепер іти в купі з „жовтими", щоби добувати „робітничий уряд!"

Меншість партії, яка ґуртується біля тижневика „Комуніст", розпочала гостру кампанію проти Смераля і його більшости, закидаючи їм зраду. Управа партії димісіонувала редактора й видавця „Комуніста". Меншість видала летючий листок пятнуючи Смераля, як ласого на міністерський портфель. Всі, що підписали летючку, — вилетіли з партії за згодою двох представників московського Інтернаціоналу, які були присутні на тому засіданню.

Меншість дальше провадить війну проти Смераля, кричучи, що їх викинули з партії безправно. Одночасно готуються основати нову партію під назвою „Комуністична Робітнича Партія". Викинений з партії Стурц був головою управи та видавцем центрального органу. Комуністична партія Чехословаччини була одною з найсильнійших секцій комінтерна.

Нова програма німецьких соціялістів.

Берлінська „Роте Фане" оголосила нову програму комуністичної партії Німеччини. Найцікавійший є уступ, у котрому ця партія, зрікаючися „диктатури пролєтаріяту", домагається і собі „робітничого уряду"; не відомо тільки, хто в Німеччині має бути спільником комуністів. Завданням робітничого уряду було би боротися за реформи, можливі до реалізації у рамцях буржуазного устрою. — З приводу цеї нової програми комуністичної партії Німеччини повстала і серед неї опозиція під проводом Маслова, обуреного „ревізіоністичним опортунізмом".

Ліквідація сутокомуністичних гасел іде по всьому Заході.

Маємо до діла з наказом Москви, котра в обличю банкротства західнього комунізму, зачинає примінювати нову методу, що замість комунізму, комуністи мають удавати соціялізм, але „чистий" і „правдивий". Ті самі домагання і вчинки називаються „реформістичними" і „зрадливими" як що вони не походили би від соціялістів, а „революційними" як походять від комуністів. Розуміється, що тактика має служити одиноко до дальшого баламучення закордонних робітників, до творення „ячейок" може в инший, ніж колись, спосіб, але з тою самою, що давно, метою. Поки що фабрикується оклепані, а збанкротовані комуністичні гасла, які мають служити політиці совітської Росії.

Роздор серед данціґських большевиків.

Частина комуністів Данціґу не бажаючи підчинюватись берлінській централі, звернулася до Москви з пропозицією безпосередно получити їх з большевицькою Меккою. Проти того домагання повстала опозиція вірна Берлінови. Взаїмні терття довели до усунення трьох найчільнійших провідників, а саме Рагна, Равбого і Шмідта. Москва мала відкинути домагання безпосередної злуки з Данціґом. Опозиція вхопилася насилля і просто вдерлася до мешкання партійного бюра, звідки забрала весь матеріял.

Сварки серед італійських комуністів.

Недавно доконано роздору серед італійських соціялістів, котрих частина, називаючи себе максималістами, ухвалила приступити до III. Інтернаціоналу.

Після роздору соціялісти і неокомуністи розпочали свої наради окремо. Соціялісти одноголосно ухвалили приступити до віденської „Спільноти" щоби стреміти до соціялістичного обєднання і звернутися до всіх соціялістичних партій з пропозицією спільного обміркування найважнійших питань сучасної хвилі. Неокомуністи зразу поділилися і розпочали сварку про назву партії і про спосіб приступлення до Москви. Частина заявилася за тим, щоби максималісти дальше називалися „Соціялістичною Партією" Італії, инші хотіли злитися з італійськими комуністами, в противному разі Москва не прийме покаяних грішників. Палка дискусія вивязалася над закликом з Москви яка домагається висилання делегації на 4. конґрес комуністичного Інтернаціоналу до Москви і утворення спільно з комуністами „Комітету Пролєтарської Акції". При кінци після довгої дискусії, принято резолюцію, стверджуючу, що „італійська соц партія усунувши реформістичний блок, зголошує своє приступлення до III. інтернаціоналу". Як Москва прийме Серраті-го і Спілку ще не знати. Покищо „Rote Fahne" кпить собі з нього і жадає від Москви, щоби пригорнувши його до свойого лона потрактувала його як банкрота.

* * *

Стільки пише „Роботнік" про стан комуністичних партій. Але і серед соціялістичних партій, які відкинули злуку з московським інтернаціоналом, справи стоять теж не дуже світло. Найкращим покажчиком того являється факт, який ствердила окружна ґенеральна нарада німецької соц.-демократичної партії у Лейпцигу, а саме, що 33 партійних часописів мусить припинити свій вихід!

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Галицькі відносини.

Сидір Твердохліб ранений.

„Przegląd Poniedziałkowy" доносить, що в неділю вечером на стації Сапіжанка напали невідомі особи на редактора „Рідного Краю" Сидора Твердохліба, котрий всідав до потягу. Упало 3 стріли і одна куля трафила Твердохліба в живіт. Справники замаху зникли без сліду. Тяжко раненого Твердохліба в безнадійному стані перевезено до лічниці у Львові, де о год. 10. лікарі виконали операцію. Його стан безнадійний.

Ред. Твердохліб сів о год. 18.20 на стації Сапіжанка до потягу ч. 14. на лінії Сокаль-Рава Руська-Львів. На нього напали вже у хвилині, як потяг рушив. Твердохліб залитий кровю упав непритомний на землю. Потяг здержано, а по уділению раненому першої помочі його відвезено до Львова.

„Przegląd Poniedziałkowy" кінчить цю нотатку таким запитом: Ми питаємо „Польське Стронництво Людове" яким правом і в якій цілі воно домагалося від органів поліції у Львові, щоби цего морду не подавати до відома преси? Чи так казала Варшава і найвисший протектор П. С. Л."

Арештування.

В Ярославі в потязі арештовано українську артистку Евгенію Масловську під замітом шпіонажі (?) на користь Українців.

Стріляють до учительки.

В с. Березові пов. Коломия учителька Полька Санойцувна так знущалася над українськими дітьми, що селяне одної ночі напали

Трику, наповнив усі веркала відбиттям сяйва й блиску, мебель й розкритих скринь, став голитися, митися й що хвилини дзвонити, в той час як по всьому коридорі неслися і перебивали його инші нетерпеливі дзвінки із кімнат його жінки й дочки. І Люіджі, в своїм червонім переднику, з легкістю, характерною для багатьох товстюків, роблячи гримаси жаху, які до сліз смішили покоївок, що перебігали поуз із кафляними ведрами в руках, клубком котився на дзвінок, і стукнувши в двері кісточками, з удаваною несміливістю, з доведеною до ідіотизму шанобою, питав:

— Ha sonato, signore? (Ви дзвонили, сіньор?).

І ізза дверей чувся неспішний і скрипучий, образливо ввічливий голос:

— Yes, come in...

Що почував, що думав пан із Сан-Франціско в той так знаменний для його вечір? Нічого особливого не почував він, бо і біда то вся в тім, що на цім світі на вид усе занадто просте! Як що і одчув би він у душі, що щось повинно статися, то однаково подумав би, що станеться це ще не скоро, у всякому випадку не зараз. Крім цього, як усякий, що переносив хитання, він дуже хотів їсти, з роскішю мріяв про першу ложку зупи, про перший ковток вина і докінчував звичайне діло туалету навіть в якімсь побудженню, що не лишало часу для міркувань.

Обголившись, обмившись, гаразд вставивши кілька зубів, він, стоючи перед веркалом, змочив і продер щітками в срібній оправі останки густого перлового волосся, навкруги смагло жовтого черепа, натягнув на кріпке старече тіло з повною од усильного кормлення талією кремове шовкове тріко, а на сухі ноги з плоскими ступнями чорні шовкові панчохи і лякеровані балеві черевики, присідаючи, привів до порядку високі підтягнуті шовковими стяжками чорні штани й білосніжну, з випнутими грудьми сорочку, заправив у блестячі манжети шпоньки й почав мучитися з шийною шпонькою під твердим ковніром. Підлога ще колихалася під ним, кінчики пальців дуже боліли, шпонька инколи цупко кусала зівяну шкірку в заглибленню під горлянкою, але він був завзятий і накінець, з сяючими од напруження очима, увесь сизий од не до міри тісного ковнірика, який здавив йому горло, таки докінчив своє діло — і знеможений присів перед міжвіконним веркалом, цілий одбиваючись у йому й повторяючись в инших веркалах. Ох, це страшно! — проморив він, опускаючи кріпку лису голову й не стараючися зрозуміти, не думаючи, що саме страшне; потім по звичаї й уважно оглянув свої короткі, з подагричними затвердінностями на щиколотках пальці, їх великі й опуклі нігті мигдалевого коліру і повторяв з переконанням:

— Це страшно...

Але тут гучно, наче в поганськім храмі, загудів по всьому домі другий Гонг. І сквапливо вставши з місця, пан із Сан Франціска ще більше стягнув ковнірець краваткою, а черево одкритою камізелькою, надів смокінґ, вирівняв манжети, ще раз оглянув себе в зеркалі... „Ця Кармелия, смагла, з ігривими очима, схожа на мулятку, в квітчастому вбранню, де переважає жовгарячий колір, танцює, мабуть, надзвичайно", — подумав він. І бадьоро вийшовши із своєї кімнати і підійшовши на ковері до сусідної, жінчиної, голосно спитав, чи скоро вони?

— Через пять хвилин, таточку! — дзвінко й уже весело обізвався ізза дверей дівочий голос. — Причісуюся...

— Гарно, — сказав пан із Сан-Франціско.

І уявляючи собі її розпущене до землі волосся, не кваплючись пішов по коридорах і по сходах, вистелених червоними коврами, у низ, одшукуючи читальню. Слуги, яких стрічав, тулилися од його до стіни, а він ішов, гей би не помічаючи їх. Стара пані, яка запізнилася до обіду, вже згорблена, з молочним волоссям, але декольтована, в ясно-сірому шовковому вбранню, поспішала з усіх сил, але смішно, по курячому, і він легко обігнав її. Біля скляних дверей їдальні, де вже всі були зібрані, він зупинився перед столиком, завваленим коробками цигар і єгипетських цигарок, узяв велику маніллю і кинув на столик три ліри; на зимовій веранді мимохіть глянув у відчинене вікно: із темноти повіяло на його ніжним повітрям, замаячив вершок старої пальми, що розкинула по зірках свої вайї, які здавалися велитенськими, донісся оддалений рівний шум моря... У читальні, захистній, тихій і ясній тільки понад столами, настоячки шурхав газетами якийсь сивий Німець, неохайний, схожий на Ібсена, у срібних круглих окулярах і з навісними, здивованими очима. Холодно обзирнувши його, пан із Сан-Франціско сів у глибоке шкіряне крісло в куті біля лямпи під зеленим ковпаком, надів пенсне, і сіпнувши головою од ковнірця, що дусив його, цілий закрився газетним листом. Він хутко проглянув написи деяких статей, прочитав кілька стрічок про балканську війну, якій ніколи не має кінця, привиклим жестом перевернув газету, — як ураз стрічки спахнули перед ним скляним блиском, шия його напружилася, очі витріщились, пенсне злетіло з носа... Він шарпнувся вперед, хотів глинути повітря й дико захрипів; долішня челюсть його одпала, та освітила весь рот золотом пльомб, голова завалилася на плечі й захиталася, груди сорочки випнулися мішком - і ціле тіло, звиваючись, задираючи ковер закаблуками, поповзло на підлогу, розпучливо борючись з кимсь.

(Продовження буде.)

на її дім та стріляли через вікно з крісів. Учителька так злякалася, що дістала нервовий розстрій і утікла до Коломиї. На її місце спроваджено иншу учительку.

Терор у Бобреччині.

З приводу підпалів фільварків, у Бобреччині запанував нечуваний терор. Майже в кождому селі військо переводить ревізії, особливо в читальнях „Просвіти", у членів читалень та у тих, що сміють читати українські часописі Дня 27. вересня військо і поліція окружили дім о. Миколи Стисловського в Девятниках і перевели ревізію. Сконфісковано кілька чисел американської „Свободи", арештовано о. Стисловського і його сина студ. Богдана, в підозрінню за участь в „саботажі". Цілу ніч військо стояло біля приходства на сторожі. Арештованих відставлено до Бібрки, де після переведеного слідства випущено на волю. Ця подія послужила польській бруковій пресі для її провокаційних цілей і дописів про українські боївки під опікою духовенства („Газ. Щоденна"). Військо перебуває на селах дальше, а своєю поведінкою супроти населення перевищає всі армії, які були на нашій землі від 1914 р.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Твердохліб помер.

Як нас інформують, Сидір Твердохліб помер о год. 2. по полудни на хірургічному відділі у загальній лічниці кімната ч. 116. При його смерти було присутних кількох лікарів, священик і якась жінка Полька.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Терор в Долинщині.

Долинщина переживає тепер тяжкі часи. До повіту прийшло військо, щоби приготовити „грунт" до виборів. Террор зі сторони польської боївки та поліції зростає з кождим днем і доходить до рафінованого нахальства. Вертаючи до дому по 9. год. веч., задержують патрулюючі жовніри і кажуть годинами лежати в болоті на улиці.

Дня 11. с. м. перевела поліція, вміцнена агентами і дооколичними постерунками, багато ревізій в Українців в Долині. Ревізію переведено точно у професорів української гімназії, яких забрано силою з годин в часі науки, при чім окружено гімназію жандармами, а то Омеляна Назаревича, Юліяна Каменецького, Олекси Грицишна, дальше у о. Притуляка, Мацевича Володимира і у всіх арештованих низче поданих. Не найдено нічого а проте арештовано біля 20 осіб. Причина арештовань незнана. З арештованими поводились жандарми брутально і їх відставили до Стрия, де в нелюдський спосіб над ними знущались.

Арештовано: Миколу Андрухова, гімн. проф., Івана Бойдуника, Осипа Бойдуника, Михайла Бойдуника, Василя Бойдуника, Івана Андрейкова, Степана Вакова, Гнатова, Антона Стефанишина, Остапа Дерлицю, Омеляна Кульчицького, Монцібовича учителя в Брошневі і ин.

Побіч жандармерії терроризує українське населення під охороною війська також і польська боївка. Дня 12. с м. о год. 7. веч. виконала боївка замах коло будинку старости на тутешнього конципієнта адвокатського д-ра Ш. До непритомности збито його залізними штабами, а на кінець стрілами з револьвера хотіли лишити його життя. Цікаве, що патрулюючий польський жовнір коло староства в віддали 15 кроків не вважав за відповідне інтервеніювати і зізнає тепер, що нічого не чув і не знає. Староство та поліція супроти усіх сих фактів удає глупо-сліпо-глухонімих.

Те саме діється по селах в повіті. Населення приписує всі ці нещастя автономії. Повстала вже приповідка загально знана: „Якось то буде; перебули ми панщину, перебули конституцію, перебудемо і автономію".

За противиборчі відозви.

Недавно появилися у с. Марківці п. Печеніжин і с. Шепарівцях Воскресінцях, Вербіжи нижнім і вижнім п. Коломия, а також і в самій Коломиї поруч з польськими оголошеннями противиборчі відозви галицького уряду д-ра Евгена Петрушевича.

У звязку з тим перевела поліція ревізію в учителя Миколи Іванишина і селян Василя Андрушка і Куриляка з Вербіжа вижного. Ревізія тревала 4 години, але поліція нічого не знайшла. Розярена поліція кинулася на відозву, що була прибита на церковну браму, одначе не могла зірвати. Тому здіймила браму разом з відозвою і з великою парадою понесла на постерунок.

Дня 30. вересня одержали селяни Василь Олексіїшин і Микола Андріїшин в с. Рунгурах п. Печеніжин, анонімні листи, в яких грожено смертю „зрадникам і хруням" за їх поступовання, а вже дня 3. жовтня ц. м. жандарм Вечорек забрав почерк писання від студ. Іванова Дмитра і Прокопова Івана. Незабаром потім, це є дня 5. п. м. (з четверга на пятницю) появилася противиборча відозва в тімже селі, і вслід за цим замкнено нічну сторожу в числі 11 людей та перепроваджено стислу ревізію у студента Іванова підчас його неприсутности.

Ревізію перепровадив згаданий Вечорек і ще один жандарм незнаний по імени. На запит батька згаданого студента чого бажає, сказав Вечорек, „дітько тебе возьме разом з ним, що такого тримаєш і псякреф через одну свиню ціле село терпить".

В.чо в Б брці.

Дня 14. жовтня в салі польського „Сокола" урядили члени штабу Яцкова виборче віче. На вічу кидали промовці громи на Українців, котрі удержують спільний національний фронт і наклоняли до участи в виборах. Підчас дискусії виступив селянин Михайло Керницький, назвав ініціяторів віча зрадниками, запроданцями, а народ демонстративно опустив салю.

маневром, — та що инші національности в тім більші участи не беруть, бо вони — між ними головно музульмани (!) і Білорусини чуються в Польщі багато щасливійшими і користають з більших свобід, як в колишній Росії. Допись кінчиться згадкою про участь польських жінок в парляментарних виборах, та передбаченням, що майже всі жіночі голоси будуть віддані на клерикальну листу.

„Мілітарне положення Польщі".

„La Croix" з 22. вересня містить передовицю п. з. „Мілітарне положення Польщі". Автор статті, капітан Б. виходить із заключення, що ані Росія, ані Німеччина не виречуться в будуччині своїх претенсій на области, які сучасно займає Польща, і тому що треба заздалегідь передбачити можливість оружного конфлікту Польщі з тими сусідами; на його думку, сей конфлікт вибухне одночасно, бо на випадок війни Польщі з Росією, не остала би невтральною і Німеччина — і навпаки. Переповівши теперішні польські границі і згадавши мимоходом, що східна границя досі не признана Антантою, а справа Східної Галичини не порішена, автор стверджує, що крім пінських мочарів Польща не має ні на Сході, ні на Заході природної точки опору, супроти чого польська стратегія буде приневолена боронити на величезнім просторі отвертих границь. Дальше зясований плян кампанії, після якого головна боєва акція відогралися би на західнім корлоні, де й приміщено би центр польської армії і де пішов би наступ на Бресляв; боротьба на Сході обмежилася би до енергічної оборони Східної Галичини, а саме в цілі збереження безпосередної лучби з Румунією. Для подрібного викінчення пляну, пишеться на закінчення, треба би знати, що зроблять на випадок такого конфлікту держави балтійські і малої антанти; імовірно і вони взялиби у ньому участь, а вслід за тим розгоріла би друга світова війна. Щоби перешкодити сьому нещастю, орган французьких клерикалів радить Польщі укріпляти вже тепер свої границі і зброїтися так сильно, щоби сусіди не набирали охоти до зачіпки.

Після подорожі до Румунії.

„L'Eclair" з 21. вересня містить інтервю п. Тарговского, директора пресового бюра в польськім міністерстві закордонних справ, який товаришив Пілсудскому в подорожі до Румунії. Він заявив, що чутки про суперечність інтересів двох груп малої антанти, а саме Чехії і Югославії з одної сторони, а Польщі і Румунії з другої, не відповідають дійсности; мовляв, уся мала антанта піддержить польсько румунську точку погляду, передовсім в справі національностей.

„Питання Східної Галичини" — сказав дальше п. Тарговскі — „не має нічого спільного з питанням Бесарабії, бо обі справи є зовсім ріжного характеру; та все таки польсько румунський союз має за основу спільну границю Польщі і Румунії".

„Journal des Debats" з 25. вересня містить з нагоди подорожі Пілсудського до Сінай, допис з Букарешту на тему польсько-румунського союза. Кореспондент стверджує, що зразу сей союз не був популярним в Румунії, та ворожнеча з Росією ізза Бесарабії, якої звороту домагаються всі Росіяне — як большевики, так і монархісти, — переконала Румунів про потребу порозуміння з Польщею. Дальше автор натякує, що відмінне юридичне положення Польщі і Румунії утруднює все таки взаїмну кооперацію: Совіти згодилися на східну границю Польщі, не визнану антантою, між тим коли ся остання признала Румунії Бесарабію, оспорювану Совітами. Автор взиває тому румунське правительство поладнати справу Бесарабії безпосередно з большевиками, вказуючи, що Совіти визнані вже майже всіми державами фактично, а то й юридично.

Французькі гімназісти у Львові.

„Journal des Debats" з 26. вересня містить довгу кореспонденцію про побут делегації французьких гімназістів у Львові. Особливо поїздка на цвинтер „оборонців міста", описана з подробицями: „Мимо дощу, який почав падати, молоді французькі гімназісти уважали своїм патріотичним обовязком віддати честь польським героям, поляглим в обороні міста. Уся делегація прибуває на кладовище, де відбувається зворушуючий обхід. Польські гімназісти і відділ польських пластунів збираються в тій частині кладовища, де спочивають французькі герої, поляглі за Польщу. Вони окружують гроби і прикрашують їх квітами, а орхестра, зложена з учеників, грає польський національний гимн і марселезу... Тепер всі учасники йдуть серед дощу, по болоті, аж до каплиці; п. Бріє віддає в зворушуючих словах честь польським героям, а французькі гімназісти складають на першім гробі вінець з квітів, з тим простим написом: „Польським гімназістам, поляглим в обороні міста, французькі товариші". Більше як 1.700 польських гімназістів, поляглих в падолисті 1918 р., і в слідуючих місяцях, спить вічним сном під сими скромними хрестами. Французькі ученики просять о перевід нагробниць написей, так зворушуючих своєю трагічною простотою, і слухають уважно історії геройської боротьби, зведеної дітьми із жорстоким українським напасником".

Відгомін галицьких відносин.

„Ere Nouvelle" доносить зі Львова: „Галицькі Українці, доведені до краю польськими намірами анексії та надужиттями польського режіму, який, заведений провізорично в 1919 р., протягається надмірно проти волі населення, хопилися крайних мір, щоби запротестувати проти польської влади. Замахи на публичні інституції стають чимраз частійші. Динамітові атентати на комісаріяти поліції в Перемишлі, Угнові, Яворові і Стрию, оружні напади на станиславівського воєводу і калуського старосту, вбийство поліційного агента в Стрию, численні ушкодження залізничих шляхів в Коломиї, Яворові, Устріках і т. д. — та телєграфічних ліній в Городку, Новім селі, Грибовицях, підпали державних магазинів у Львові і в Камінці Струмиловій — отсе білянс кількох останніх тижнів. Супроти тих подій, польська опінія займає подвійне становище: одні бажали би їх замовчати, щоби не звертати уваги заграниці, другі взивають польські власти до рішучих репресій. На всякий випадок, нема сумніву, що польські методи довели до створення в Східній Европі другої Ірляндії".

Преса.

З ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

Перед виборами в Польщі.

„La Croix" містить довшу кореспонденцію з Польщі, з оглядом політичного положення. Автор переконує читачів, що переважна більшість населення Польщі остає під впливом партії народових демократів, котра рівночасно боронить інтереси католицтва; мовляв, всі инші партії, мимо „офіціяльного блєфу", не мають значіння. Дальше автор торкається питання національних меншостей, і впевнює, що опозиційний блок національностей, утворений у Варшаві з огляду на близькі вибори, є жидівсько-німецьким

З польських справ.

Заїзди до Французів.

Польський генерал Сікорскі виїхав до Парижа, де відбув конференцію з представниками французького генерального штабу. Темою нарад була справа співпраці армії обох держав та справа военного промислу. З Парижа Сікорскі поїхав до Верденю.

Замір нового міністра публичних робіт.

В польському міністерстві публичних робіт відбулася конференція, на якій міністр Лопушаньскі заявив, що буджет того міністерства на 1923 р. виносить 190.595 міліонів мп. З тої суми припадає 8 пр. на адміністрацію, на дороги і

мости 2·4 прц., на будівництво 12 прц., відбудову краю 40 прц. Міністер має замір зробити Вислу придатною до плавби від б. німецького кордону аж до Завихосту, та розпочати відбудову знищених міст, що зменшилоб недостачу помешкань. Всі ті пляни натрафляють на великі перепони а головно на брак гроша.

Почтовий договір з совітами.

Польське міністерство почт і телєграфів відбуло нараду в справі почтового договору із совітською Росією, яка внесла до польського уряду в тій справі пропозицію.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Совітська Росія.

Австр'йські полонені в Сібіру.

По підрахункам головного штабу червоної армії в Сібіру до теперішнього часу перебуває 68 тисяч австрійських полонених.

Дальші висилки.

В північні й сібірські губернії *вислано групу російських інженерів.* Між висланими знаходиться Л. А. Вельхов, член І-шої Думи. Деяких вислано в маленьке місто на північ Тобольської губ. — Ялтуровськ на певну голодну смерть. Адвокати з процесу с-рів Муравйов, Ждан-нов і Тагер вислані до Казані.

Карієра Демяна Бідного.

Совітський поет Демян Бідний має розпочати видання нового сатиричного *большевицького* журналу „Червоний Бич".

Засоби для видання журналу здобув шляхом кооперуючих операцій в суконному тресті, де він є членом правління.

Зміцнення Кронштату.

Большевики приступили до перебудови фортів „Червоної Горки" біля Кронштату.

Нарада в Москві.

Рижські газети повідомляють, що в Москві під головуванням Чічеріна відбулося кілька важних нарад, присвячених питанням закордонної політики. На цих нарадах піднесено слідуючі справи: 1) становище на Близькому Сході, 2) взаємовідносини з Францією, 3) розброєння, 4) бессарабська справа, 5) справа Східної Галичини, 6) питання про поворот сум, які депоновано Росією за кордоном, 7) питання про поворот большевикам російських кораблів, що знаходяться за кордоном.

Ліквідація освіти.

Наркомпрос постановив ліквідувати смоленський університет.

Нові арешти.

З наказу ревтрибуналу арештовано правління всеросійського об'єднання робітників державних артилів при комісаріяті внутрішніх справ.

Совітська амнестія.

В Москві поширились чутки про намір ВЦІКА припинити всі незакінчені справи про притягнення до відповідальности всіх, що чинили опір при реквізиції церковних вартостей.

Совітське міністерство почтів.

„Голос Росії" повідомляє, що російський совнарком рішив встановити посаду другого заступника народних внутрішніх справ, в обовязки якого має входити керування державним політичним управлінням, виділом комунальної полілії і загальної явної поліції. На цю посаду висувають кандидатури Мілютина або Морозова.

До поїздки Ерріо.

Французький парляментарій Ерріо, вертаючись з Росії через Варшаву, мав там розмову з представником „Русспреса". В своїй розмові він зазначив, що враження його від Росії є сприятливі й що він уважає необхідним, щоб торговельні відносини між Росією і Францією були як найшвидче відновлені. В своїй розмові п. Ерріо простував чутку, яка була заявилась в пресі про те, що ім уже підписана торговельна умова з большевиками зазначивши, що уповноваження що небудь підписувати він не мав.

Большевики і Польща.

На зїзді польської комуністичної партії, який відбувся в Москві, було піднесено питання про надсилку до Польщі спеціяльної делєгації для того, щоб добитись легалізації в Польщі комуністичної партії.

РІЖНІ ВІСТИ.

Льойд Джордж в Менчестері.

З Менчестеру доносять, що Льойд Джорджови зготовлено в його родинному місті величаве приняття. Підчас їзди премієра до клюбу Реформи здоровила його зібрана публика бурхливими оплесками. Більш чим 7.000 осіб домагалось вступу до клюбу Реформи, щоби почути промову Льойда Джорджа. Було видано тільки 300 білєтів вступу, бо саля не могла помістити більше осіб. На думку міродатних кол, промова Льойда Джорджа не принесла зі собою нічого, що могло б вказати на близьке розвязання парляменту.

„Івнінг Нюз" доносять на підставі інформацій осіб які чули промову Льойда Джорджа, що намірює він або уступити, або зібрати довкола себе партію центра.

Промова Льойда Джорджа.

Аг. Аваса доносить:

В промові, яку виголосив Льойд Джордж в Менчестері, боронив він свою східну політику, при чому заявив, що не можна було осягнути наміреної мети, не зайнявши рішучого і ясного становища. Мету [illegible] Льойд Джордж — можна [illegible] в трох точках: 1) Запевнення свободи проливів, 2) Запобічи в Царгороді і в Тракії тим жорстокостям, які мали місце в Малій Азії, 3) Запобічи поширенню воєнної акції на Европу. Допустити до замкнення проливів значило би те саме, що лишити Англію найцінніших здобутків побіди над Туреччиною. Зайняття Царгороду і Тракії Турками, булоб причиною нової воєнної хуртовини в Европі. Тому передше чим допустити Турків в Европу, треба було одержати від них гарантії, що торкають охорони національних меншостей в Европі. Англія, — говорив Льойд Джордж, — має повну підставу гордитися вислідами своєї політики. Бесідник відчитав листа ген. Геріттена, де пишеться, що до успіху справи причинилась у великій мірі військова підмога, яка прийшла з Англії. Премієр підчернув, що колиб Англія пішла за прикладом Франції і Італії, які відкликали свої війська, кемалісти зайняли би Чанак і дісталиб в свої руки проливи, так що ніхто не міг би їх вже звідтам виперти.

Далі заявив Льойд Джордж, що дипльоматична невдача Аскьіта і [illegible] німецьких амбіцій в [illegible] уратувати дійсним по-раженням. Тому, що від уряду домагаються тепер більшої второпности і обережности, — говорив Л. Джордж — не буде важко найти між цими, що нас осуджують і критикують таких людей, які будуть в силі утворити такий уряд. Колиб така зміна була можливою, вірте мені, що ніхто не був би з того більше радий, чим я. На кінець сказав премієр: Відбудувати світ можна тільки з великою натугою і дуже повільно. Бесідник готов всіми силами поперти такий уряд, який посвятиться виключно і без застережень праці над пацифікацією світа. Инший уряд буде мати в ньому рішучого і впертого противника.

Становище Льойда Джорджа.

Кінцеві слова промови Льойда Джорджа пояснюють так, що Льойд Джордж не маючи наміру податися до димісії, всетаки уступить, колиб збільшилася опозиція уніоністів.

Проект Бредбері.

„Пті Пар." доносить: Проект англійського делєгата Бредбері містить такі уступи: 1. Німеччина одержить 5 літ мораторії що до виплат в готівці, а замість готівки *мала би зложити облігації до дісконтування.* 2. Що до виплат в натурі, мається їх також заступити облігаціями до дісконтування загр. банками. 3. В цілі стабілізування німецької марки слід стреміти до заступлення німецької паперової марки золотою маркою. З одного боку йде про звільнення Німеччини від скорих безпосередніх виплат, з другої про заступлення марки ліпшим обіговим засобом. В дискусії над проектом Бярту заявив, що ще сьогодні предложить свій проект до заяви та що французьке правительство предложить проект до тижня в справі фінансової контролі Німеччини.

Армія кемалістів в Анатолії.

ПАТ. доносить з Царгороду, що військові сили кемалістів в Анатолії перегруповано. Утворено тепер дві армії, з котрих одна під проводом Нуредіна паші є в окрузі Чанака, а друга під проводом Цадрі паші займає становище в окрузі Ісміда.

Штінес не їде до Франції.

„Фос. Цтг." пише, що запосіджену подорож німецьких промисловців під проводом Штінеса до знищених областей Франції, що мала початися 19. ц. м., хвилево відложено. В найблизчих днях прибуде Ліберсак до Берліна, щоби мати з ним додаткову конференцію.

„Червоні" банкноти.

Аг. Вольфа звідомляє з Москви, що Росія приступає до випуску банкнотів 1—25 червоних. Червоний рівняється рублеви в золоті і має мати покриття в засобі шляхотних металів, загр. валютах і товарах.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині приємно отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

ТЕЛЄГРАМИ.

Криваві заворушення в Берліні.

Відень. (ПАТ.) „Зон-унд Монтагсцтг." з Берліна: В неділю прийшло перед цирком Буша до кривавих подій. Німецько-нар. „Стов. свободи й порядку" скликало до цирку Буша збори, на яких мали обговорювати тяжке фінансове положення Німеччини. Вже рано комуністи зайняли всі входи до цирку. Прибуваючих учасників віча комуністи били палицями і кастетами. Поліція, що була на місці в незначному числі, не могла вдержати порядку. 62 особи було ранених, з цих кілька тяжко. Двох німецьких народовців вкинули комуністи до Спреви. Лише з трудом вдалося їх уратувати. Прибувший відділ поліції обкинули камінними і стріляли до нього з револьверів. Вахмайстер поліції був так тяжко ранений, що помер на місці. Коли прибув іще один відділ поліції, вивязалася боротьба, в якій ранено 30 осіб, у цьому 2 тяжко. Наслідком ран помер розносчик нім.-народнього часопису і один комуніст. По кількагодинній сутичці поліція ужила пального оружя й розігнала демонстрантів. Вечером настав спокій. Сконстатовано, що з цивільних людей згинуло 2, а понад 60 було ранених. Вістка про кривавві події під цирком Буша розійшлася скоро по місті й викликала велике занепокоєння.

Берлін. (ПАТ). Арештований управитель берлінсткого захисту для бездомних зізнав, що мешканців цього захисту комуністи заангажували за гроші до участи в демонстрації. Часописи звідомляють, що при кінци недільної демонстрації під цирком Буша прийшло до другої сутички в Кастаніенвельдхен де комуністи напали і розбили инший похід. Побито також багато студентів, що недійшли після інавгураційного торжества на університеті. Проти арештованих виновників заворушень ведеться карне слідство.

Берлін. (ПАТ). З приводу вчорашних комуністичних заворушень арештовано около 100 осіб. Президія поліції визначила 500 тис. марок нагороди за вказання ініціяторів заворушень. Німецька народня партія задумує поставити в парляменті внесення о звільнення з уряду теперішнього президента поліції Рістера за непримінення відповідних заряджень безпеченьства. Крім цього ця партія задумує поставити внесення про поширення охоронних законів, головно уст. 12. про розбивання зборів і віч, предкладаючи за ці останні проступки кару вязниці.

Після промови А. Джорджа.

Лондон. (ПАТ.) Декотрі політичні круги вважають, що виголошена Л. Джорджем промова відсунула реченець загальних виборів. Лідер „Лейбур Парти" Клайнс заявив, що промова Л. Джорджа радує лише Німеччину. Виголошуючи її, здискредитував Л. Джордж Англію.

Підписання муданського договору.

Царгород. (ПАТ.) Головний грецький комісар Сіноколіс підписав муданський протокол.

Евакуація.

Атени. (ПАТ.) Правительство видало головнокомандуючому грецької армії приказ почати евакуацію Тракії.

Царгород. (ПАТ.) Евакуація лінії Чатальджі мається почати сьогодні по півночі під контролею союзників. Для цієї цілі французькі й англійські війська, які є на лінії Чатальджі, перейдуть граничну лінію.

Турки кинули фронт Чанака.

Царгород. (ПАТ). Турки покінчили евакуацію військ на фронті Чанака.

През. грецького кабінету.

Атени. (ПАТ). Прибув тут Політіс, щоби обняти функції президента кабінету.

Подяка Геріттена Пелле.

Царгород. (ПАТ). Ген. Геріттен вислав високому французьк. ком. Пелле листа, в котрому дякує за льояльне і щире поперття, яке давйому французький ген. Шарпі на муданській конференції

З театру.

„Барон Кіммель" оперетка в 3. діях В. Коля перекл. Й. Стадника.

Вистава „Барона Кіммля" доказала, що навіть при скромній обстановці, але при добрій волі, дбайливому підготованню і відповідній обсаді роль, можна осягнути на нашій сцені бажані успіхи. Оперетку, про яку говоримо, відіграно на нашій сцені в оживленому темпі, з темпераментом і з розмахом, якого вона вимагала, а це важна передумовина доброго враження оперетки.

Часто недописував орхестр, особливо в скрипкових, незгармонізованих staccato, від часу до часу замітні були різкі дісонанси в гуртових співах, а всеж таки світла було більше як тіней.

І головним промінем, що додавав яркости, кольориту і свіжости цілій картині, була з жіночих ролі Гільда (О. Голіцінська), а між чоловічими ролями домінував п. Бенцаль. На мою думку креація Гільди належить до найбільш удачних талановитої п. Голіцінської, особливо в місцях настроєво-ліричних (дует з Віллі). Цього дуету не забувається легко.

Сам Віллі (п. Блавацький) був у своїй грі доволі безбарвний і одноманітний. На нашу думку — п. Блавацький годиться далеко краще до характеристичних ролі; він не почуває ще тої самопевности на сцені, яка потрібна амантові. Його симпатичний голос надто слабий, щоби використовувати його до частих і довгих дуетів із високими теноровими позиціями.

П. Стадникова, Рубчак, п. Вірленська держались на висоті на якій ми привикли їх бачити від давна. Жайворонок (Бенцаль) за весь час приковував увагу публики головно до себе, будив сальви сміху і був центром оперетки, як цього вимагала його роля. П. Бенцаль любить часом шаржувати та перетягати струну комізму, але на його похвалу, тим разом вистерігався тих гріхів більше як коли.

П. Бенцалева, Ралюченко та инші добули із своїх скромних ролі все, що були в силі і держались доволі поправно і в межах мистецької міри.

На жаль публика тим разом мало дописала і половина салі була порожна. Присутна публика нарікала раз у раз на довжезні павзи, котрі належалоб скоротити.

О. Б-ій.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (37) число „Діла" сконфісковане за вступну статтю, за деякі місця звіту із процесу в наглядному суді в Стрию і за нотатку „Гуцульщина".

— **Між своїми.** В неділю дня 14. жовтня на Стрілецькій площі у Львові відбулося віче польської ендеції. Підчас віча прийшло до бійки між соціялістами й ендеками. З боку соціялістів упало кілька стрілів. Поліція припинила бійку і арештувала кілька осіб.

— **Сніг.** На Покуттю і в околицях Станиславова минулого тижня упав перший, невеликий сніг після якого загостили нові дощі.

— **Потяги Варшава-Москва.** На днях між Москвою, Мінськом і Варшавою зачнуть курсувати залізничі потяги.

— **Апарат до шукання нафти.** Один французький учений винайшов апарат, який при помочи радія буде вказувати, де находяться нафтові жерела і міряти їхкіль кість та глибину.

— **Промоція.** П. Осип Левицький, родом з Садова на Буковині осягнув дня 14. ц. м. на львівському університеті степень доктора прав.

— **Ціна цукру у Варшаві.** У Варшаві коштує 1 кг. цукру 1100 мп., а у Львові 1600 мп.

— **Доріжня та люксус.** Мимо шаленої доріжні, недостачі засобів до життя люксусовий крам заповнює всі торговлі і находить збут. Бачимо черевики по 65 тисяч, краватки по 14 тисяч, дамські парасольки по 70 тисяч, дамські костюми по 700 тисяч, футра по кілька міліонів, словом усі річи, яких не може купити людина, що займається чесною працею, а без яких можна обійтися.

— **Заява.** До мене доходять вісти, що стрийська молодь приписує мені незгідні вчинки супроти народу й вітчини, тому, що я вписався до мірничої польської школи. Отсим заявляю, що мірнича школа не є університетом, до якого не вступати є нашим національним обовязком, а тільки школою фаховою, як промислова й торговельна. Коли би національна гідність вимагала від мене виступити навіть із цеї школи я виступлю, як карний член народу. Осіб, що посуджують мене о звязки з поліцією, потягну до відповідальности. — *Володимир Кутковський.* — Поміщуємо цю заяву, вволяючи волю інтересованого. Хто має проти нього справжні закиди доказані фактами, просимо надсилати їх до редакції. Безосновні наклепи на невинних людей шкодять тільки нашій справі — Ред.

— **Аматорська вистава.** Заходом Аматорського Кружка при читальні „Просвіта" на Личакові відбулася в суботу, дня 8. ц. м. в салі друкарів при вул. Пекарській вистава, а саме: 1. „Комедія про чоловіка, що редагував „Хлібороба". 2. „Куда вітер віє". Дуже гарно вивязалися зі своїх ролі: студ. Іваць Белей, ст. Шекета, студ. І. Крижанівський, Несторович. Соня Турковидіана, Ліна Худякіна, Марійка Лиаунець і ин. Шкода тільки, що так мало було публики.

— **Еміграція до Канади** буде в короткому часі обмежена. На виїзд до Канади потрібний окремий дозвіл канадійського еміграційного уряду. Такий дозвіл можуть дістати тільки особи, що мають в Канаді свою родину. Можуть їхати до Канади рільничі робітники і жіноча домова служба, для котрої вистарчає дозвіл і посвідка з уряду краю, з якого виїзджають.

— **До вїдомя наших читачів.** Звертаємо увагу наших Вп. дописувачів, що тільки дописи, яких автор є відомий редакції, можуть бути зужиткувані в „Ділі" або „Свободі". Анонімні дописи кидаємо до коша. Зазначуємо при тім, що надісланих рукописів редакція не звертає, про що є постійна замітка на 1. стороні „Діла". — *Редакція „Діла".*

— **Передвиборче Повітове Віче** відбудеться в Перемишлянах в сали „Народного Дому" в понеділок дня 23. ц. м. о год. 11. перед пол.

— **З театру.** Пригадується Громадянству, що сегодня вистава „Потоп" в постановці гол. режісера О. Загарова, по знижених о 50 процент цінах для урядників. Наше незаможне уряднництво повинно своєю гремяльною участю показати, чи вистави такі будуть для нього пожадані. XXV 1—1

Лист до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Прошу ласкаво о уділення мені місця на сторінках Вашого часопису для нище слідуючого.

У варшавській газеті „За свободу" від 15. VII. 22, в ч. 204. появилась анонімна замітка під назвою „Єще одинъ...", в якій мені приписується провідництво над повставшою ніби в Празі студентською групою українських „смѣновѣховцев". Поруч з цим тамже подаються „докладні" відомости, що тичаться моєї особи. „Поважна" газета твердить, що моя карієра (?) „сплошна густа сітка провокацій, насильств, виводів „в росход", вбивств із за рогу і задушень своїх жертв в темних кутах..." і що я ніби „убивець по переконанню, кат — професіональний, лютою жадобою крови „в крови"... і що за моєю спиною „купи трупів невинно забитих червоноармейців, добровольців і цілком ні до якого руху непричасних обивателів" і т. д. Одним словом, автор рядків не поскупився на фарби до вистарчаючої характеристики свого героя.

Поминаючи весь инший бруд, який вилито на мене в цих рядках що являються під ряд брехнею, від початку до кінця, на зразок, напр., хоч би такого твердження, що я „не студент і ніколи студент том не був", а лише „дрібний провінціяльний артист", — маю за шану подати в цілях правди до загального відома, що я нічого спільного з жадним „сміновіховством" не мав і не маю, і про яку будь „сміновіховську" студентську групу в Празі взагалі і про таку зокрема, на чолі якої я особисто стояв би, довідуюся сам вперше лише і раніше, ніколи і нігде я не співробітничав з большевиками і співробітничать не збираюсь, все далі незмінно вважаючи їх на Вкраїні за владу чужу, окупаційну. Так само не володію я і ніколи не володів здібностями большевиків, що до розстрілів, провокацій і т. п. З приємністю констатую, що жадна людська істота ніде і ніколи не загинула від моєї руки і не була спровокована, а крови я не тільки не жажду, а скорше її не переношу, будучи по своїй натурі взагалі досить „мягкотілим" Українцем.

Отсе і ці інфомарції „За Свободу" являються для мене цілковитою новиною, бо такого хисту, як „душити людей в темних кутах" я ніколи у себе не відчував і все далі не відчуваю, не дивлячись навіть на „авторітетне" твердження згаданого часопису.

Що ж торкається мого студентського стану і по части громадського стану, то най про це свідчить те довіря, якого я ніколи зраджував, а яке проявлялось до мене за весь час мого студентства, перерваного війною на 5 років, з боку студентського товариства. Для прикладу вкажу лише на слідуюче: в рр. 1915—16 я був головою українського студентського земляцтва в Москві; в р. 1918 — представником Спілки українського студентства Слобожанщини до „Національного областн. Союзу" в Харкові, і вже в Празі в р. 1922 — головою демократичної групи студ-ва, головою ред. колегії журн. „Український Студент", що заснувався і виходить в Празі при моїй близькій участи і делегатом до останнього українського студ. конгресу.

Очевидно, моя щира і віддана праця на національному грунті прийшлася не по нутру ворогам української визвольної ідеї через що вони й намагаються заплямувати мене абсолютно безпідставними твердженнями на сторінках спільної їм по завданням російської преси. Цим тілько і можна пояснити наклепи і на мене.

Але це способи занадто куці і до чесного українського патріота і громадянина ніякий бруд ніколи не пристане, а все далі буде залишатися при тих, хто його кидає від себе на других.

Прошу приняти завірення правдивої пошани до Вас,

Сімянців Гриць,
ст. прав
Карлового унів. в Празі.

✝ Посмертні згадки.

Семен Салрун урядник польського Краєвого Банку, по тяжкій недузі, упокоївся в Бозі дня 15-ого жовтня 1922. р. переживши 39 літ. Похорони відбудуться в вівторок дня 17. жовтня 1922. р. о годині 2-гій по полудни з дому жалоби при Дорозі Любєньскій ч. 31. на кладовище Янівське, на котрі своячків, приятелів і знакомих Покійного запрошує опечалена жена і син. 928 1—1

Курс грошей.

Львів, дня 16. жовтня 1922.

Доляри американські	10.500—10.550
„ „ (1. і 2-ки	10.400—10.450
Доляри канадійські	10.300—10.350
„ „ (1. і 2-ки	10.200—10.250
Марки німецькі	4·25—4·35
„ „ (сотки)	4·00—4·25
„ „ (дрібні)	3·80—4.10
Леї румунські	59·00—62·00
„ „ (дрібні)	58·00—60·00
Корони чеські	370·00—376·00
„ „ (дрібні)	350·00—365·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—600·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	45·00—50·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·50—0·45
Рублі 5-сотки	1·30—1·60
„ сотки	1·30—1·60
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·80—0·90
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	1·20—1·30
Гривні	1·60—1·80
Франки французські	790·00—820·00
Фунти стерлінгів	46.500·00—48.000.00
Франки швайцарські	2.000·00—2.050·00

Золото:

20 кор.	38.000.00—39.000·00
20 франк.	36.200·00—37.200·00
20 марк. нім.	44·000·00—45·000·00
фунти стерлінгів	47.000·00—47.500·00
10 рубл.	47.500·00—48·500·00
Доляри	10.000·00—10.100·00

Срібло.

Корони австр.	780·00—820·00
5 кор. австр.	4.200·00—4.300·00
Фльорени австр.	1.950·00—2.000·00
Рублі	3.050·00—3.100·00
Копійки	16·50 17·00
Доляри американські	7·500·00—8.000·00
„ „ полов. і ¼	7.300·00—7.700·00
Доляри канадійські	7.500·00—7.600·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	820·00—825·00

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках польських: Ярослава Гайовська Зарваниця 1000 кличе: Геню Осадцову Новосілка, о. Осипа Боднаровича Синевідсько, Миколу Флінта Терпелівка 1000, проф. Микола Лепкий Стинславів 1500 кличе: суд. радників Степана Залеського і Вінтоняка Коломия. Евгенія Кузьмова Плугів 1000 кличе: Марію Кузьму жену Антона з Білого Каміня, Ірину Лящук Підлипці, Анну Грозовську Плугів, Олену Пиріг Плугів, Орися Вергун Соколівка 1000 кличе: Нусю Стрийську Косів, Стасю Ласійчук Річка, громада Чернїїв 3000 кличе: громади Радче, Гануєвці і Ямницю, о. Степан Городецький Вербилівці 1000, Петро Коцюба Трибухівці 2000 кличе на довільну квоту о. Дениса Коцюбу в Завалові і о. Сев. Гавенько-Лука н. Дн., Чич. „Просвіти" Яблонів 1000 кличе: Читальні в Гербутові, Кунашові і Бовшеві, Ірина Дрогомирецька Станиславів 1000 кличе: З. Пясецьку Реклинець, М. Гоцьку Двірці, о. Артимишина Бутини, К. Гумецьку Любеля, О. Тустановську Вільки Мазовецькі, Дмитро Федів Калуш 1000, Гнат Гуссаківський ем. дир. Львів 1000, д-р Кіндрачук аптика Ланцут 1000, Антонія Гаас Бабила 1000, інж. Волод. Кордуба Сянік 1000, о. Лев Залужський Заланів 1000, М. і А. Рейнаровичі Перемишль 2000 кличуть: урядників щадниці в Перемишлі: п. Із. Білинського, Вол. Ропіцького, Яросевича, Ів. Даня і Мих. Марка, Василь Городецький Якторів 2000, д р Мих. Ільницький Бірча 2000, Кость Мельник Бірча 2000, Дмитро Осадчук Бірча 3000, Андрій Колосовський Бірча 1000, о. І. Лебедович Бірча 1000, Венедикт Левицький Бірча 1000.

Просвітно-організаційний фонд Тов-а „Просвіта".

828) К. Попель в Семиківцях 1000; 829) Т. Квіт в Поморянах 1000, кличе: Склепковичівну Н. в Поморянах, Рицарівну В. в Богутині, Ватранівну Н. в Дунаєві, Кульматицького Гриця в Поморянах. 830) о. Ф. Назаревич 2000, кличе:

о. Б. Драгомирецького в Дзвинячи, о. С. Гребенюка в Білівні, С. Дерчака в Бабинцях, 831) М. Заворотюк в Стаях 1000, 832) М. Брикайло в Мервичах 1000, кличе: П. Мудрика, о В. Матвієнка, о. І. Прокопчука в Корсові, 833) А. Комар в Городенці 5000, кличе: д ра І. Ціпановського в Коломиї, д-ра С. Істеревича в Городенці і Е. Нагірного у Львові, 834) о. М. Хавлюк в Долині 2000, 835) Н. Кокольська в Конюшках 1000, кличе: О. Соневецьку в Гадинківцях, Г. Дидинську в Дрогобичі і інж. О. Юхновича в Дрогобичі, 836) О. Носковська в Сороках 1000, 837) Філія „Просвіти" в Підгайцях 4000, 838) Чит. „Просвіти" в Немирові 1000, кличе Чит. „Просвіти" в Яворові, Равіруській і Щеплотах, 839) А. Комар в Городенці 1000, 840) В. Дяків в Немирові 1000, кличе Т. Будзиновського в Станиславові, Л. Рожанського і М. Янкевича у Львові, 841) Селянська Торговля в Перегінську 2000, кличе Підкарпатську Спілку в Перегінську і „Злуку" в Рожнітові, 842) о. Придаткевич в Горожанці 1000, кличе о. Александра Шараневича в Гнильчу і о. А. Гарасевича в Делієві, 843) о. Г. Зінко в Острині 2000, кличе д-ра Я. Шипайла в Тисьменици і о. В. Жилавого в Пшеничниках, 844) Л. Гузар в Галичи 3000, 845) д-р Гринчишин в Чорткові 1000, кличе д-ра Юрчинського, суддю Капустинського, Яскуляка, О. Соробея, Саповського, Марковського, Чижду, Яхницького, Кульчицького в Чорткові, Д. Гавриюка в Звинячи, І. Цибульського в Старій Ягольниці, Яхницького в Полівцях. Шевчука в Шульганівці, Ковбасюка в Полівцях, М. Кузика, М. Штогрина, М. Предика, П. Ільчишина, В. Зінюка, М. Штогрина, В. Штогрина в Звинячи, 846). о. П. Смик в Жовчеві 2000, кличе о. Маріяна Клодзінського в Путятинцях, о. В. Соловія в Пукові, 847) В. Сениця в Ладанцях 1000, кличе Л. Войчака в Виписках, М. Сеницю в Снітхові і П. Снилика в Бачові, 848) І. Антонюк в Золочові 1000, кличе Й. Рака в Сокали, М. Бараника в Золочеві, Т. Заяця в Підлісю, 849) І. Антоняк в Золочеві 5000, кличе о. В. Дука, д-ра Хомінського і К. Тиму в Золочеві, 850) о. Григ. Хамчук в Кійданцях 1135, 851) Я. Голиняк в Поточанах 500, 852) В. Кузьмак у Львові 2000, кличе Бобакевича в Рабці, о. М. Селезінку в Янчині і Т. Кузьмовичеву в Підгайцях.

Голодній Україні.

На вкл. кн. 13.380 „Дністер" вложили від 1. липня до 31. липня по 4.000 Ф. Заяць Підлісє (збір. шк.) Ф. Скоревич-Устечко, І. і М. Дочило Стариська, Шкільна молодь через П. Ольшанську Мокротин С., Проф. Андрухович, Збірка в церк, Потірці, о. Л. Кедринський Завидче, о. В. Левіцький Володимирка, Ур. Парох. в Гніздичові, Геник Печеніжин; по 3.600 Комітет Яблонів; по 3.500 Мих. Корпало Львів, о. І. Городиловський Іванів; 3.400 М. Підлужний Бережани збірка дітей; 3.290 о. В. Стеблецький Городок; 3270 Збірка з акаф. в Товщеві; по 3.100 о. А. Кардановичв Лісковатім, о. І. Паліїв в Рівнім; по 3.000 Н. Косович Ходачів, Бурий Здолбина, о. М. Лисицецький в Космачині, В. Торонська Парудно, о. В. Чиж Попельники, д-р М. Яремкевич Хирів, о. Зен. Маркевич Новосілка, М. Оглі Львів, о. О. Гайовський Зарванці, В. Сеницяя Лодика, о. Лужницький Львів, Петро Ясенко, о. І. Фенчишин Голоско вел., о. Я. Мохнацький Ломна, о. Ал. Лебедович Заболотівці; 2.920 о. М. Дерлиця Тростянець; 2.855 о. Сполітакевич Криве; 2.640 о. Кравчик Маковиско; 2.612 Ур. Парох. Розвадів; 2.600 Уч. М. Луців в Літині; по 2.500 о. дек. Бартків, кл. І, гімн. сс. Василянок, о. В. Левіцький Лука, о. Н. Кравців Лопатин, о. В. Лозовий, о. Теоф. Орминсовий Топільниця; 2.530 о. Теоф. Бородайкевич Лука; 2.360 Збірка в Церк, Жиравка; 2.215 о. Т. Боро-дайкевич Тростянець; 2.214 о. Т. Богачевський Голинь; 2.200 о. В. Вергун Дебеславці; по 2.100 о. П. Александрович Домажир, Чит. „Просвіта" у Вільці, о. М. Ваврик Підкамінь; 2.064 дів. І. кл. шк. ім. Грінченка Львів; 2.015 Гром. Жидатич зб. в Церкві; по 2.000 о. Бог. Еліящевський Зашків, Ром. Дашкевич Львів, о. Григ. Панчишин, о. М. Холонь Лежайск, о. Андріяш і Добрянський Бучач, Гром. Божиків, о. К. Роздольський Мохнівці, А. Витвицький Бзовиця, Анг. Андроєвич, І. Петровський, о. Горецький Устечко, о. Осип Зятик в Солотвині, Гр. кат. Церк. в Чолланах, Теод. Зарічний Жидачів, Оксана і Іван Макушки Струтин, М. Гордійчук Коршів, о. А. Лушпінський, о. Вол. Кормош Яснишка, К. Трощь Ожидів, о. Лушпінський Стецева, Анд. Білавецький зб. в Зарі, о. А. Баландюк і Н. Вільк Болехів, Д. Брашук Ярослав, С. Кочала Цінева, о. І. Тарасович Гінче, Галя Попелівна Львів; 1.974 Збірка шк. дітей Махнів, 1.800 Шкільн. молодь через П. Садовську в Мокротині; 1.758 Комітет Висоцко-вижне; 1.550 д-р К. Студинський; по 1.500 П. Можук Бордуляки, І. Єзерська Підгірці, П. Боднарова Львів, А. Сабан Осевчищі, Мик. Параскевич, о. І. Залуцький Куропатники, Мак. Параскевич; 1.400 о. Ю. Боднар Баличі; 1.300 о. Петро Чавс Крукеничі; 1.150 о. М. Бабюк Дідушинці; 1.125 Упр. Парох. в Хомяківцях; 1.116 Комітет Комарники; 1.100 Церков в Підлипцях. Д. і Н. Гоцькі у Двірці; по 1.000 Мих. Струтинський, VI. кл. жін. шк. ім. Грінченка, Ел. Бойко Львів, Петро Дуфанець Лубяна, А. Руденський Новочин, Петро Вімара Хоробрів, Мих. Бурко, о. Яримович в Помитниці, С. Челехівсхкий Тернопіль, Ю. Гумініловч Береж., Маркіян Смітко Львів, В. Остапчук Кривиники, І. Маршюк Висипівці, Мих. Савчик Татари, Е. Скороківна Цішанів, о. В. Лукашевич Тучапи, Мих. Курах Львів, В. Табачук, А. Кикта Угерсько, Проф. Бог. Загайкевич Перемишль, Зенон Попель, Заряд шк. Селиска, І. Ковальський Львів, Ст. Шкарпович, Василь Данкевич Буск, Т. Ліщанська Львів, Йосифа Ліщанська Львів, Якіз Прихідко Пітричі, Інж. Гр. Пежанський Львів, о. Йосиф Мартинович Підярків, Д. о. К. Чорнієв Станиславів, Д. Лада Могилівка, о. Ю. і Ліля Паук Мокропіль, Ів. Максимович Винники. А. Жук Ломна, д-р Ревюк Львів, Ант. Билинська, Львів, П. Гриньовський, Доля Ващуківна Глібовичі, Пар. в Скоморохах нових, Д. Мамалига Шиптівці, Ант. Андрохович, Ст. Паславський Станиславів, Яків Прихідко, М. Берлад, Павло Гачик Колки. Аріян Домбчевський Дембіця, Дм. Бечко, Антін Домбчевський Водзня, А. Соболева Поділянці, І. Матаййко Тарнів, о. С. Козбур Ясінка масьова, С. Гайовський Зарванце, Дмитро Мальчос, П. Яцків Ожидів, Теодор Фросуляк Львів, Анд. Дзіваковський Львів, Г. Коновалець Вороців, А. Фітріківна Поморяни, Дмитро Кабик Краків, Зенон Попович Бич; 900 І. Косані Львів; 800 Т. Кульчицький Кружина; по 750 П. Василявська, І. Бунасевський Тухоль; 736 о. С. Гаванський в Луці від дітей; 576 о. Л. Порубанський Делятин; 550 М. Данюк Долина; 530 П. Антонюк Красієві; по 500 о. Бодянський Львів, Онуфрій Басумок, Т. Захарій Тростянці, Н. Н., Богдан Бодянський; 280 І. Гриновський; 261 В. Дудар Хлібичка.

Економічна хроніка.

Визовові обмеження в Німеччині.

Поруч з обмеженням напливу чужинців до Німеччини заряджено також строгий нагляд на границі, щоби спинити вивіз товарів у всякій скількости. Кождий подорожний що прибуває до Німеччини, мусить предложити спис предметів, які везе зі собою, а якщо при виїзді найдеться у нього більше предметів, чим подано в списі, мусить заплатити мито золотом. Чужинці, що перебувають в Німеччині щоб дістати дозвіл на побут, мусять виказати, що мають якесь заняття, инакше їх видалиться. Дозволи на побут видаватимуться тільки виїмково.

До членів „Народної Торговлі".

Надзвичайні загальні збори „Народної Торговлі" у Львові з дня 29. червня ц. р. рішили підвисшити членський уділ до 10.000 мп. а вписове до 1000 мп. Обовязок доплати уділів до згаданої висоти для дотеперішних членів, настане, щойно по зареєстрованню нового статута, а хто протягом 3 місяців від дня зареєстрования статута не доплатить, перестане бути членом „Народної Торговлі" (§ 158 і 159). Для членів-кооператив є відмінна норма а іменно розмірно до їх власних деклярованих уділів.

В короткому часі надіємося впису нового статута до торговельного реєстру, а 3-місячний речинець скоро мине і в тім речинци може бути невигідним для декого доповнити свій уділ. Пожаданим длятого є, щоби дотеперішні члени доплатили вже тепер, не вичікуючи речинця.

Не маючи найновійших адрес своїх давних членів, звертаємося отсею дорогою до всіх членів нашого, 40 літ істнуючого стоваришення, щоби доповнили свої уділи до 10.000 мп. як найскорше. 1—3

Управа „Народної Торговлі".

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

АДВОКАТ

Д-р Абе Гольдшляґ

провадить канцелярію 925 1-?

у Львові при вул. Коцюшка ч. 1 в.

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

У вівторок 17. ц. м. вистава для урядовців з опустом 50%: „ПОТОП" — оригінальна пєса на 3 дії Г. Бергера.

Початок точно 7·30 г. веч. — Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру.

—o— XXV. 1—?

Подяка. На днях одержав я останнє замовлення зі шевської майстерні Союза Українських Інвалідів у Львові вул. св. Софії 25. Шевські вироби наших інвалідів не уступають в нічім перед виробами давно істнуючих і вже випробуваних подібних заведень. Робота солідна і гарно викінчена так, що зроблені черевики і чоботи подобалися не лише мені, але загально. Хто хоче мати дійсно добре взуття, хай замовляє його в шевській робітні наших інвалідів у Львові, вул. св. Софії 25. — Михайло Навроцький Семушова п. Сянік. 914 1—1

Рухачкові вправи в Соколі Батьку при вул. Руській 20. відбуваються в вечірних годинах для членів в второк і пятницю від год. 8.—9., для членинь в середу і пятницю від год. 6.—7., для старших учеників в второк і пятницю від год. 7.—8., для молодших учеників в второк і пятницю від год. 4.—5., для молодших учениць в понеділок і середу від год. 4.—5., для ремісничої молоді в четвер і суботу від год. 8.—9., для учительського кружка в понеділок від год. 8.—9. З огляду на близький концерт з руханковими вправами взивається всіх руховиків приходити на вправи. — *Руханкова Секція „С.-Б.".* 926 1-2

Заходом Українського Правничого Товариства відбудуться в днях 19. і 26. жовтня ц. р. відчит апелян. радника д-ра Романа Чайковського п. з. „Деякі замітки над російським карним законом, та 2. і 9. падолиста ц. р. дискусійний вечір на тему „Неможливість чинитьби в наслідок депрециації валюти" — розпічне суд. рад. Земон Лукавецький. Початок сходин год. 6. вечером. Місце „Українська Бесіда". 921 1-1

На фонд ядів і гасіт по українських борцях зложили в мп.: В. Бокало упр. коп. наф. 5.000, А. Шубінський асист. 3.000; по 1.000 мп. зложили: Гр. Бічко, Ів. Бабецькі, Мих. Кунців, Мих. Мелешко, Ів. Мелешко, Ів. Мнкетник, Бог. Мушкевич, Ром. Мушкевич, Вол. Мулярський, Вас. Опара, Евс. Ровінський, Мих. Шевчук, Мик. Шевчик; по 500 мп. зложили: Анд. Антощків, Ів. Бойко, Пет. Малець, Евс. Рон. Мик. Маринович. — Разом 23.500 мп

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би що про **Михайла Кренту**, котрий в 1919 р. з Г. А. перейшов Збруч, а десь. 8 серпня ц. р. мав вертати до Галичини через Тернопіль, зволить ласкаво повідомити брата **Степана Кренту** в Ліщаві гор. п. Бірча. 922 1—2

Пошукую свого брата **Івана Литвинчука** родом з села Дорошівці повіт Заставна Буковина. 1904 р. служив при австр. війську в Станиславові і там оженився та перебував аж до світової війни. Хто знав би що про него або його рідню, буде ласкавий за винагородою повідомити Миколу Литвинчука Block Stone via Edson Alberto Canada. 920 1—1

Дрібні оголошення.

СКЛАД НОТ Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 879 3—4

МЛИНСЬКЕ каміння, машини, турбіни, трансмісії, паси, рольні мотори, льокомобілі, гатри, по конкуренційних цінах поручає „ПІЛЬОТ" Львів Баторого ч. 4. 1277в) 30—30

ПОВІЙТУХА з шпитальною практикою поручається Вп. Панам на замовлення і під дискрецією. Криницька, Гофмана ч. 6. 901 2—3

ШУКАЮ ПОСАДИ адвокатського концінієнта. Зголошення в поданням услівій прошу слати на адресу: С. Навроцький, Мушкатівка п. Борщів. 908 2-3

СТУД. політ. з Київа шукає кімнату при українській родині. Приймає лекції. Знає добре математику й 4 слав. мови. Вух. Королеової Ядвиги ч. 6. Беднарська. Спит. Котляренко. 911 2—2

2 бюрка зовні американські продам. Жовківська 28, 928 1—1

ЦЕМЕНТ в бочках зі складу продає „УБУС" Львів, Осолінських ч. 6. XVI 1-10

АДВОКАТ на провінції пошукує рутиновано конціпієнта з цивільною практикою. Ближші інформації вул. Домбровського ч. 10. партер від 10.—12. і від 3.—4. 916 1—3

СТУД. ФІЛЬОС. глядає помешкання у Львові за удільовання лекцій. Зголошуватись в Адм. „Діла" під „фільозоф". 927 1—3

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала передчасно незабутої памяти найдорожого нашого Брата Теодозія БАЧИНСЬКОГО, радника суду в Бережанах. Отсим почуваємося до обовязку подякувати Впр. о. Катехитови І. Кордубі, Вп. Радникам В. Щербатюкови і В. Кордубі за відвідини хорого Брата аж до послідної хвилі його життя.

На сім місци дякуємо сердечно Впр. о. Крилош. Б. Кордубі парохови Бережан за провід в похоронім обряді, як також Впр. о. Катехитам В. Дубицькому, І. Кордубі, о. Ом. Кордубі парох. Саранчук і о. проф. Залеському за відправлення тлінних останків Покійного на місце вічного спочинку. Зокрема дякуємо міщанському хорови береж. Боян і його давному дірігентови Впр. о. М. Осадці, катехитови Бродів і п. Олі Бородайківній за зорганізовання хору.

Рівнож дякуємо членам Окружного Суду в Бережанах на руки Вп. п. президента Віркенса і Прокуратурі при тімже Суді на руки Вп. п. Прокуратора Шольца та Вп. п. Адвокатам Вп. Др. Шіслю, Др. Західного і Др. Оберлендера за висловлені Родині слова співчуття, за зложені вінки на домовині і за участь в похоронах. — Дякуємо також представникови селянства Вп. п. Стефанови Комарянському, господареви з Курян, церковному Брацтву і всім Громадянам Бережан без рівниці віри і народности за участь в похоронах.

Бережани-Львів 14./X. 1922.

918 1—1 РОДИНА.

Драматична школа

під проводом Олександра Загарова і Миколи Вороного, при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка (вул. Шашкевича 5.)

Предмети навчання: I. Дикція і деклямація. II. Жест і мімодрама: (Вироблення жестів і вправи в мімічних уривках). III. Характеризація: (грім). IV. Мистецтво актора. V. Сценічні вправи в драматичних уривках. Курс навчання 2-річний. Вписи приймаються від 15. до 25. жовтня в канцелярії Музичного Інституту ім. М. Лисенка в урядових годинах. По замкненню вписів буде переведений вступний іспит. Початок навчання 1. падолиста. Відповідальний директор *О. Загаров.* Заступник директора *М. Вороний.* 919 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і обороновець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

З ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі). 67 26-?

Папери і прибори до писання також паперові **торбинки**

XXIV **М. ФАЛЬК** 2—4

Львів, Казимирівська 21.

Закордонне Представництво Т-ва

„Українське Видавництво в Катеринославі"

має на продаж невелику кількість:

А. Кащенко. **Зруйноване гніздо** Повість з часів скасування Січи. Ціна 200 мар. нім.

А. Кащенко. **На руїнах Січи.** Історичне оповідання. 40 м. н.

Д. Мордовець. **Гетьман Петро Сагайдачний.** Істор. пов. 360 м. н.

О. Рогова. **Тиміш Хмельниченко.** Історична повість. 240 м. н.

А. Кащенко: **Мандрівка на Дніпрові пороги.** Оповідання. 50 м. н.

С. Русова. **Серед рідної природи.** Оповідання. З малюнками Ю. Русова. 200 м. н.

А. Животко. **Промінь** Збірник для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинах. 200 м. н.

Нові шкільні підручники:

„Ярина" Український Буквар, склав А Воронець, IV. перероблене виданя з усіма новими малюнками Ю. Магалевського, з додатком: „Як учити з букваря Ярина". 160 м. н.

„Ярина" Українська граматика з читанною, склав А. Воронець. з 52 малюнками Ю. Магалевського, з додатком: „Як учити з букваря Ярина", та „Як вести розмови з малюнків". 300 м. н.

А. Воронець. **Перша читанка,** з малюнками Ю. Магалевського. 140 м. н.

М. О. Ковалевський. **Історія Греції та Риму,** для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами. 300 м. н.

В. Боришкевич. **Домтметика десятнових чисел та відсотків.** Для трудової школи та самонауки. (Друк.)

М. Левицький. **Граматика української мови.** (Друк.)

Незабаром буде:

А. Кащенко. **Оповідання про славне військо запорожське низове.** Велика ілюстрована історія Запорожжя.

С. Русова. **Єдина діяльна (трудова) школа**

А. Кащенко. **Над козацьким порогом.** Істор. оповідання.

Продаж по всіх кращих книгарнях.

Повний каталог даром. Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більші замовлення — значна знижка. Гроші (невеликі суми) можна присилати листом, а краще переказами на *Konto E. Wyrowyj, Dresdner Bank, Berlin,* чи Земельний Банк Іпотечний, Львів, або просто на адресу:

EUG. WYROWYJ,

Berlin SW 47, Yorkstr. 84. II.

Доставка книг на Україну й з України. Доручення в справі друкування та постачання книжок на всіх мовах для всіх країв. 915 1-3

ДРУКАРНЯ І ФАБРИКА ПЕЧАТОК

І. ФРІДМАНА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА число 2 і 4.

виготовлює гарно і дешево всякі друки та печатки. 2—9 XXIV.

Ново відкрита **Кав'ярня „ЕЛІТЕ"**

Льва Пернмуттера

ЛЬВІВ, вул. ЛЕГІОНІВ ч. 27. — (більша „Бельвю"). 1—3 XXIV

Поручає добрі і завжди свіжі закуски та напитки. Музика виконує найкращі сольові композиції. — **Не тратьте можности перенонатися!**

ЦЕРАТИ відпрасовані і на метри

фіранки, портієри, хідники, дивани, лінолеум — капи на ліжка, обруси, меблеві матерії, матерали і сінники, стори до вікон

ТАПЕТИ в найбільшім виборі поручає

Е. Кічаєв і Л. Маргулєс

Львів, Сикстуська 18.

КАЛЕНДАР „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"

З причини надто великого спадку марки і катастрофального зросту цін, подані нами ціна за Календар „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" на 1923 р. виносе не 1200 мп., як було подано, а **1500 мп.**, з пересилкою 1600 Мп. **і то тільки до 1. листопада.** З приводу цих аномальних відносин звертаємо увагу покупців, що ціни ростуть, тому краще спішитись з замовленням, присилаючи відразу гроші. Адреса: „ЧЕРВОНА КАЛИНА", Львів, вул. Марка 20. 865а 1—1

Позір! Читайте!

Аматорські театральні гутірки!

Відбито на машині до писання ролі, що легко задаються до аматорських вистав по місточках та селах:

1. „Мати - Наймичка" — Тогобочного, 4 дії. Ціна 1.500 мп.

2. „Розумний і дурень" — Тобілевича, (Карпенка-Карого) на 5 дій, ціна 1.500 мп.

3. „Нахмарило" — Грінченка, на 3 дії, ціна 1.500 мп.

4. „Не співайте півні — не вменшайте ночі" — Васильченка на 3 дії, ціна 1200 мп.

5. „Як ковбаса та чарка — то миритеся й сварка" — Старицького на 1 дію, ціна 1000 мп. — Ціни без пересилки.

Замовляти на адресу:

В. Завадський Львів, Ринок 43/I.

923 Можна за післяплатою. 1—3

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ і КАМГАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма 856 5—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і Л. В. ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір на фірму і число дому!!!

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Кружка УПТ. ім. Грінченка у Львові

відбудуться в неділю, дня 22. жовтня ц. р. о год. 4-ій по полудни в будинку школи при вул. Городецькій 95. зі слідуючим денним порядком:

1. Відкриття Зборів.
2. Звіт Старшини з діяльности Кружка за шкільний рік 1921/22.
3. Звіт контрольної Комісії і справа уділення абсолюторії уступаючій Старшині.
4. Вибір нової Старшини і Контрольної Комісії.
5. Вибір відпоручників на Загальний Зїзд УПТ.
6. Внесення і запити. 907 2—2

Старшина.

Дня 1. листопада 1922. відбудуться в салі Народнього Дому о 11. год. зрання о 12. год. перед полуд.

ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

філії тов. „Сільський Господар" в Коломиї

з слідуючим денним порядком:

1. Відчитання протоколу попередних Загальних Зборів.
2. Звіт членів Уступаючого Виділу.
3. Вибір Нового Виділу.
4. Реферат про стан істнуючих кооператив в повіті Коломия.
5. Внески і запити.

Зі огляду на важні справи о численну участь проситься. 924 1—1

На сезон осінний і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів

Площа Марійська ч. 8.
вул. Казимирівська ч. 25.
вул. Городецька ч. 72.

Даром одержить кождий купуючий капелюшок для пальми.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

мають дуже богатий вибір наймодніших і найелеґантніших жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 3—21 **Ціни найнищі!**

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 17. жовтня 1922. надзвичайну односерієву сальоново-сенсаційну драму, з блискучого життя американської плютократії на 7 великих дій п. з.:

ЧОРНА МОЛЛІ (Outtside the Loo)

Головну ролю креує славна американська красотка, артистка головної ролі в американській драмі „Жебрачка зі Стамбулу" **PRISCILLA DEAN.**

:: Фабрики шоколяди і цукорків ::

880 **забезпечаться у станіоль і цинфолію у фірми** 3—3

„СПАРТ", Львів, Косцюшка 6. Телеф. 709.

Взуття, снігівці, кальоші, бликва,

І М. зимові рукавиці — поручає 1—10

Еміль Ґабер, Львів,

площа Галицька (проти Іпотечного Банку).

РАҐЛЯНОВІ 1—1

: ФУТРА :

в магазинах мужеської і діточої конфекції

КЕРНЕР

ЛЬВІВ, Трибунальська ч. 6.

СОЮЗ Українських ІНВАЛІДІВ

приймає замовлення на доставу XXI. **бараболь і капусти.** 4-7

Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

Складайте жертви на Рідну Школу.

РЕСТАВРАЦІЯ І ПОВІЙ ДО СНІДАНЬ

С. Райха

у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 5. 917 1—2

Добірна кухня під зарядом пані Матвієвої поручає горячі страви до год. 11-ої в ночі. — АБОНАМЕНТ НА ОБІДИ І ВЕЧЕРІ.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 39 (9.870). Львів, четвер 19. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3300 п. марок. Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 10.0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ

Львів, 17. жовня 1922.

Постійно на індекс! В наші руки попало кілька примірників краківської „Нової Реформи" з памятних днів серпня 1919 р., коли українська Галичина уявляла собою одно велике цвинтарище, коли через увесь край проносився один великий стогін.

Нинішна хвиля, хвиля грози і безконечного лихоліття якраз надається до того, щоби пригадати дещо з тез і висновків „Нової Реформи" на підкладі подій останніх днів. Це тим більше важно, що „Нова Реформа" належить до найповажніших польських пресових органів і є далекою від крикливої лубочности величезної більшости польської преси та що появляється на суто польській области, а тим самим не має яркої чорносотенно-шовіністичної закраски „кресових" органів.

В ч. 340 з 20. серпня читаємо такий характеристичний уступ: „Нинішній Українець не може жити в згоді з Поляком, стрічаючися з ним всюди. Культурно ми випередили Українців о цілі століття, що їх подражнює і занепокоює, а психольогічно як нарід-маса аж до останнього селюшка, є ми визнавцями ідеольогії панів. Постійна наша стичність з Українцями певно не допоможе до того, аби уступила шкідлива українська ідеольогія, бо в разі істнування того контакту ми є чимсь що просто провокує українську натуру до безпастанного обору, ненависти, жалю. Українець, лякаючись нас і нашої — не так жажди володіння, як психольогії володаря зеднається проти нас з чортом, щоби врятувати фантом своєї незалежности чи окремішности"...

Не будемо вдаватися в критичний розгляд цих будючих поглядів, які є виливом передвчасного завороту голови, є летючими, упоюючими словами на вітер, є очевидними парадоксами „визнавців ідеольогії панів". Звештою, на умотивування цих парадоксів не приводиться ніяких аргументів, а звернемо увагу лиш на твердження про польську культурну вищість. Що Поляки під деяким оглядом у своїх тзв. вищих верствах є культурно богатші, але не вищі, не улягає сумніву. Польська культура завдячує свій розвиток важкій праці цілих поколінь українського народу на всім просторі українських земель. Так було за старої Річипосполитої, коли міліони українських панщизняних рабів працювали на кілька десяток тисяч польських панів — тих, що творили націю в тодішньому розумінню; так було за австрійських часів, коли український селянин своєю працею і трудом оплачував польську культуру в Східній Галичині, як це в приступі щирости признав був в австрійському парляменті лідер польських соціялістів Ігнаци Дашиньскі; так врештою є й тепер, коли на кождому кроці кладеться нам перепони, завалюється нам шлях до освіти, до науки, до культури. Цеж страшний культурний вандалізм, коли на протязі двох років (1919 і 1920) у Східній Галичині перемінено аж шістьсот українських народніх шкіл на польські; Цеж втручування в бездонну прорість темноти й невіжества, коли на Волині фактично ліквідується українське шкільництво, створене українською владою; цеж непростимий злочин перед маєстатом культури, коли не допускається української молоді до університетських студій. А вже клясичним зразком боротьби з наукою, безпощадної війни з українською культурою, є недільна подія у Львові.

Польська поліція заборонила відбути інавгурацію викладів „Товариства наукових викладів ім. Петра Могили", „мотивуючи" свою заборону тим, що ті виклади мають уровень вище популярного та що є систематичні. І це є вповні достаточною причиною, щоби заборонити ті виклади. Колиб ці поліційні аргументи подати до відома чужинця, то він безумовно не повірив би в їх правдивість. Бо цеж унікат в цілім світі, щоби поліція присвоювала собі право видавати осуд про рівень наукової вости якого небудь викладу, щоби поліція, яка ніде не має і не може мати претенсій до науки, засвоювала собі права університетів чи академій наук. Не знаємо ні одного наукового твору, який написав би хоч би один комісар поліції, а навпаки знаємо, що серед поліційних членів поліційної академії наук є багато пів-аналфабетів, котрі не розуміють навіть ніякої наукової термінольогії, а тим більше української. Зрештою, Тов. ім. Петра Могили є власне товариством наукових викладів, а не популярно-наукових. Другий поліційний заміт міститься в систематичности викладів. Ніякий царський ступайка не був би видумав такого великого „злочину", як те, що у викладах систематично проводиться якусь наукову дисципліну. Якраз навпаки, систематичність викладів є їх прикметою, додатньою стороною, бо не вводить слухача в хаос, тільки ступнево дає йому спромогу розвинути свій світогляд.

Польська преса, похвалюючи поліцію, яка заборонила інавгурацію викладів і виклади взагалі та при помочі зброї розігнала зібраних слухачів, робить здогади, що це мала бути інавгурація шкільного року на таємнім українськім університеті. А колиб і так було, то чи вчитися, студіювати, занятися кількатисячну масу молоді, яка отсе вже чотири роки є позбавлена науки, є злочином? Чи український народ має допустити до того, щоби його молодь знівечилася, аби він сам потахнув у вічній темряві і невіжестві, аби він аж до суду віку був тільки погноєм для чужих культур, для чужого культурного багатства? Чи українська культура постійно має бути на індексі і чи у важкому лихоліттю має згинути і пропасти, як гинула і пропадала на протязі важких століть української історії, топтана дикими ордами східних кочевиків, нищена Москвою, переслідувана всіми, хто тільки був убожший культурно, хто хотів стати на вищий щабель коштом нашої культури?

Ось на ці питання повинні відповісти ті, що в своїй непомірній бундючности уважають себе культурно вищими, повинні відповісти так, як личить культурній нації, яка має справжню культуру, а не фальшовану.

Хоч — правду кажучи — колиб прийшло нам мінятися за цілість культури, за всенародню культуру, а не ту, що є власністю тих, яких зараховується до „die oberen zehn Tausend", то ми не помінялись би з тими, що по словам „Нової Реформи", „культурно випередили Українців о цілі століття". Тільки крайня ігноранція „in rebus ucraińcis" могла подиктувати п. Сроковскому чи кому иншому таку бездумну і бундючну фразу.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередну свою адресу.

Галицькі відносини.

Польська преса з нагоди смерти С. Твердохліба.

Львівська польська преса присвячує доволі богато місця події, яка мала місце в Сапіжанці в неділю, і діяльности С. Твердохліба. Тон статтей — погромовий.

Півофіціяльна „Газета львовска" пише: „Незрозуміла поблажливість властей, що ні в однім випадку не здобулися на відстрашаючий примір, хоча мали до сього нагоду. Де є ці наглі суди, якими погрожувано? Як опрадати, що приловлених на горячім учинку підпалячів і убийників ставиться перед наглий суд на це, щоби він умив руки і передав їх звичайному судови? Як зрозуміти, що такому прим. „Ділови" дозволяється щоденно плювати на все, що польське і гльорифікувати нетільки наших воротів зовнішних, але й кождий бандитський напад на майно польське, зреферований ще й заклинами? Раз муситься зірвати з цим методом. Ми є і завжди були за признанням свобід Русинам. Одначе рівночасно треба показати, що, о скільки користаючим з цих свобід запевнена опіка права, — о стільки горе кождому, що засідається на це право і хоче підкопати державу".

Як бачимо, зовсім в стилю поліційної „Газети ціодзінної". А вона, „Газета ціодзінна" — навіть спрепарувала при цій нагоді новий своєрідний „документ" для піднесення погромового настрою.

В атмосферу, вже й так до краю подразнену, якраз провокаційну вістку, неначе би Українці на і. падолиста плянували повстання. Вистане навести заголовок з підзаголовками провокації „Ціодзінної": „Ми засуджені на погибель. — Грізна небезпека. — На випадок вибуху повстання в Малопольсце Всходній військо має вийти щойно на другий день рано. — Між тим нехай гайдамаки мордують польське населення. — „Різати Ляхів". — Українські наглі суди. — Мордувати всіх".

Очевидно, реферувати цю чергову провокацію брукового свистка — шкода місця. Не перша вона, й певно не остання. А мета цих безкарних провокацій відома: розбурхувати й піддержувати погромові настрої серед міського шумовиння. Зразком для сівачів погромових тенденцій злопамятна „чорна сотня" в царській Росії, яка ці методи проповідувала й спеціялізувала в таких органчиках охрани, як „Двуглавий арьол" і „Кіевъ".

Налякавши своїх читачів ad hoc придуманим повстанням, в другій статті, присвяченій С. Твердохлібови „Газета ціодзінна" кидає громи на „диких різунів з під знаку Шептицького, Куницького і инших" і на „школу Шептицьких, Федаків, Куницьких і Ганкевичів, „co sieją mordy i pożary". Після сього недвозначного заклику до погромів, поліційний орган киває в сторону когось у Варшаві, що „swem niezdecydowaniem pośrednio ułatwia zbrodniarzom ich pracę".

Найбільше місця присвячує недільній події „Курєр львовскі" у вступній статті під заголовком „Доволі вже поблажливости. Сидір Твердохліб, піонір польсько-української угоди замордований" і в другій статті п. з. „Nowa zbrodnia szaleńców ukraińskich". У вступній статті нач. редактор „Курєра" — Вол. Ямпольскі взиває до репресій. Він пише: „Держава зорганізована, правова, якою є Польща, мусить на своїй території забезпечити певність майна і життя для горожан, загварантувати послух для своїх прав і розпорядків.

Дилємат є ясний і отвертий: з одного боку передчасною лагідністю осмілювання зграї політичних бандитів — на нещастя держави, краю, населення, — з другого добро Польщі, нашої провінції, добро і воля великої більшости мешканців. Не має що надумуватися над вибором. Не пера на півзасоби. Треба адекватних діл, щоби зловити і унешкідливити і руки і мозок.

Пр. 350/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний каркий яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 34. (9.865) з дня 12. жовтня 1922. в артикулах під наголовками: 1) „Два табора" в уступах а) між словами „тишина" і „По деяких", б) між словами „від тих, що" і „не вміючи", в) між словами „не відповідаючи" і „змогам", г) між словами „відмовляються" і „засідати", д) між словами „свого уряду" і „Але вертаймо". 2) „У виборчому круговороті" в уступі між словами „має селянських" і „Сподіваємось". 3) „Яка наука в українських школах" в уступах а) між словами „педагогічні засади" і „недавно тому", б) між словами „Добре" і „Але на сьому", в) між словами „прямо" і „відбувають ся", г) між словами „батьків" і „Таке діється", д) між словами „що польське" і „Але невсилкання" е) між словами „на своїм" і „Але народ". 4) „Галицькі відносини" в уступах а) між словами „аж кишить" і „Дня 5. жовтня". б) між словами „Чехословаччину" і „деякі". 5) „Польські вибори і Сх. Галичина" в уступах а) від слова „Шалена" до „сусідів", б) від слова „Зазнавав" до „на марно", в) від слів „Як що не" до кінця артикулу. 6) „З польських справ" в уступах а) перший наголовок, б) уступ між словами „уряд" і „поки що не відомо" містять в собі єство ad 1, 2, 4 б), 5 б), 6 б) злочину з § 65а з. к., ad 3 злочину з § 65а, б, ad. 4, 5 а б, 6 а проступку з § 300 з. к. узнав доконану в дни 12. жовтня 1922. року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Зразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 закон. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за пересгупство на гриву до 400 Мп. — Львів, дня 14. жовтня 1922. (Підпис вечитку.)

ки злочинної організації. Не сумніваємося, що це станеться".

В другій статті вже безіменний автор говорить, що Твердохліб був найповажнішим кандидатом на посла до варшавського сейму, що до Камінки струмилової їздив на віче людовців; а дальше, подає огляд діяльности С. Твердохліба, підчеркуючи, що за української влади сидів у Золочеві в тюрмі, що увязнення його спричинив д-р Кость Левицький, що видістався з тюрми і передерся до Львова, де розпочав пропаганду угодову. Стаття кінчається наклепом, мовляв „szowiniści ukraińscy, grupujący się wokoło „Dila" postanowili niedopuścić do zwycięstwa kandydatury".

„Слово Польске" недільну подію обговорює в короткій новинці. Виновників шукає на Руській вулиці, а про справників морду пише, що то були „akademicy ukraińscy".

Арештування в Калуши.

В пошукуванню за бомбами, гранатами, саботажем за всходньою Малопольскою і Бог зна ще за чим, арештувала калуська поліція і якісь „вивядовци" зі Станиславова двайцять кількох Українців з Калуша і околичних сіл ще дня 12. с. м. Ось імена жертв насилля чи безглуздя поліції: Бариш Тимко, директор кооперативи, його син Лев Бариш, студент, Лескович Микола, Тисовський Володимир, Сандурський Олександер, Сорохтей Володимир. Рубчак Ярослав, Сметанський Дмитро, Радивил Петро, студенти з Калуша, Коник Мих., учитель з Тужилова, Дякон Ярослав, студент з Кропивника, Максимяк Павло, Ничай Василь, Сімків Дмитро, власники реальн. з Калуша, Павлишин Дмитро, Панько і Петро та Микула Осип, приватні урядовці з Загіря, Довбенько Осип і Бережницький Михайло, господарі з Хотіня, Келебай Петро, адвок. соліц. з Загіря, Микитинський Дмитро, господар з Неговець, Гошовські Гриць і Василь, господарі з Гуменова, Мельник Василь, господар з Верхні, Кушлик Іван, господар з Загіря, Поляк Фелір, Наддніпрянець салінарний робітник в Калуши і Василь Сухий, хлібороб з Мостища.

Арештованих держать в поліційнім арешті всупереч польській конституції ч. 44. вже поверх 48 годин і допитують, самі не знаючи що, при чому вимагається признання до вчинків, котрих ніде не поповнено. Передати їх судови поліція не спішиться, бо здається вийшлоб велике фіско. На перший погляд видно, що для террору позбирано до купи людей, котрі не то нічого спільного зі собою не мали, але деякі навіть не знялися, а знова деякі зі собою ворогували і взаімно від себе сторонили.

Мазурам дошть.

З Городенщини пишуть, що і там польські пани спровадили на свої двірські землі багато Мазурів, відвали їм землю за безцін і постаралися ще для них зі своїх лісів або а краєвої відбудови матеріял на хати і господарські будинки. Одначе Мазурі не вдоволені тим. Вони репетують на весь рот, що земля належалася їм не за гроші, але за дармо, що пани повинні їм давати обовязково опал і будівельний матеріял, що їм належиться ще двір і решта двірської землі і т. п. Роблять це з такою бутою і ненавистю, що пани каються вже гірко, що спроваджували Мазурів. Двори не хотять чути про Мазурів, заявляючи, що волять спокійне українське населення, котре з вдякою приймає кожре добро і не відплачує за хліб каменем. Опамятуються польські двори, але трохи за пізно.

Ревізії.

Дня 13. жовтня львівська поліція перевела ревізію у студента Казимира Волосецького. Пошукувано за якимись університетськими індексами. Не найдено нічого.

Карні експедиції.

Коломийське староство розіслало по селах такий обіжник:

„Do Zwierzchności gminnej w Trościance.

Poleca się przygotować 100 stajen na konie w przysiółku „Pyłypy" dla zakwaterowania szwadronu ułanów.

Starosta w. z.
Piontek.

Печатка староства.

Коза дрючка.

В Раківчику пов. Коломия жандарми женуть селян до Печеніжина возити дерево на опал для польських урядників в Коломиї.

У ПЯТНИЦЮ, 3. ЛИСТОПАДА ц. р.
в САЛІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ при вул. Шашкевича

КОНЦЕРТ

НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
ПРИ УЧАСТИ ХОРУ „БАНДУРИСТ"
й Вп. П.: М. МАСЛЮКА, Р. ПЕРФЕЦЬКОГО, М. СВІРСЬКОЇ, С. ФЕДОРЦЕВОЇ, Т. ШУХЕВИЧА. — Вступне слово проф. М. ГАЛУЩИНСЬКОГО. Програма буде подана пізніше. 1-3
Початок точно 7:30 вечером.

Заборона інавґурації наукових викладів.

Українське населення Сх. Галичини мало вже час і нагоду через довгі три роки придивитися і привикнути до славнозвісних практик польської адміністраційної влади, та все таки недільний подвиг польської поліції у Львові показує, що вони можуть ще нас здивувати своєю винахідчивістю.

Як відомо Т-во наукових викладів ім. П. Могили, ще на довго до війни влаштовувало постійно і систематично наукові виклади, які стали згодом успішним подвижником культури і науки серед широких кол нашого громадянства. Прийшла війна, змінились обставини, Т-во однак ні на хвилину не припиняювало своєї праці, навпаки поширювало, зєднуючи чим раз то більший гурт прихильників, які в доцільній систематичній науці хотіли найти успокоєння для розбурханих війною і теперішними обставинами, нервів.

І як рік в рік, так і цего року рішило Т-во розпочати новий цикль наукових відчитів і заповіло інавґурацію викладів на неділю 15. ц. м. год. 12. в полудне. В заповіджений день, велика театральна саля Муз. Інституту ім. Лисенка виповнилась по береги публикою обох полів, як старшим громадянством, так і студентською молодіжю. Тут однак прийшлось зібраним почути прикру вістку, що польська поліція заборонила інавґурацію, при чому як причину заборони подано, що наукові виклади стоять вище уровеня популярности і що є... систематичні.

Тут для пояснення треба зазначити, що згадані виклади були ще від початків істнування Тов. все систематичними і що Т-во ім. П. Могили було також все не товариством для популярно-наукових викладів, але виключно для наукових. Заборонено також інавґурацію на підставі § 2. закону про збори мовляв, стан виїмковий знесений і згаданий параграф не обовязує.

Річ зрозуміла, що така тактика поліції викликала величезне обурення серед публики. Огірчення присутних дійшло до краю, коли поліція приступила безпроволочно до насильного опорожнювання салі. Пужлика опустивши салю зібралася на площі перед інститутом і з піснею „Не пора" на устах завернула маніфестаційним походом в напрямі площі св. Юра.

В цей же мент зявилась на місци поліція, яка безпроволочно стала розганяти зібраних прикладами крісів. Посипались оклики обурення змішані з проклонами поліцаїв. Студенство розбрилось, щоби кількадесять кроків нище знов згуртуватись і тут вже піти рядами вул. Сикстуською, попри віденську кавярню, аж під дім „Просвіти". Цілу дорогу демонстранти співали: „Не пора". „Ми гайдамаки", і „Ви жертвою в бою". З боку польської публики чути було злобні провокаційні оклики. Дійшовши під „Просвіту", студенти мали намір продовжати демонстрацію, перешкодила однак цему поліція, яку вже заздалегідь зааларомовано.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Правий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

З Великої України.

(Згадки й рефлексії.)

I.

Брак національної ідеольогії.

У нас здавна повторюється думка про те, що український нарід через свій індивідуалізм нездатний до ніякої організації, отже й до державного будівництва. Дивно, що ця думка, з якою носяться і свої і чужі, вийшла зпід пера визначного історика, що сам займався Хмельниччиною і міг бачити, до якої швидкої організації здібний український нарід, без всяких насильних заходів „з гори". На протязі останньої Великої революції на Сході Европи могли ми бачити, як повстанчі рухи охоплювали швидко великі простори України, як повставали значні військові організації*). На це скажуть нам, що ті рухи швидко спалахнули, але й швидко потухли.

В цьому безумовно є значна доля правди. Але чи нема глибшої причини того, що ті рухи не вдержувалися довго? Я гадаю, що такою причиною є брак національної ідеольогії. Ті кидання на всі сторони, які пережила Україна від Хмельниччини до Полтавської битви, кидання ріжних груп і сил в ріжні сторони, повторилися і в останньому часі. В 1917 р., коли захиталася царська імперія, Українці не знали, чого хотіли: чи федерації, чи... і не

*) Про це в нас література ще цілком мізерна. Одними з перших спроб в тім напрямі є статті д. Юзтика в „Л. Н. Вістнику" (1922, кн. 2 і 3).

ІВАН БУНІН.

Пан із Сан-Франціско.

(Продовження.)

Коли би не було в читальні Німця, швидко й зручно зуміли би у гостинниці затерти цей страшний випадок, вмить, задними ходами, винесли би за ноги й за голову пана із Сан-Франціско куди подалі — і ні одна душа із гостей не дізнала ся би, що накоїв він. Але Німець вихопився із читальні з криком, він сполохав увесь дім, цілу їдальню. І багацько, зривалось із за їди, перекидуючи стільці, багато, бліднючи, бігло до читальні, на всіх мовах чулося: „що, що сталося?" — і ніхто не одповідав до речі, ніхто не розумів нічого через те, що люде й до тепер ще більш усього дивуються і ні за що не хотять вірити смерти. Господар кидався од одного гостя до другого, пробуючи затримати тих, що втікали і заспокоїти їх скваплливими запевненнями, що це так дрібниця, маленький обморок з одним паном із Сан-Франціско. Але ніхто його не слухав, багацько бачило, як лакеї й коридорні зривали з цього пана краватку, камізельку, помятий смокінг і навіть чогось балеві черевики з чорних шовкових ніг з плоскими ступнями. А він ще бився. Він упертo боровся із смертю, ні защо не хотів піддатися їй, що так несподівано й грубо накинулася на його. Він кивав головою, хрипів, як зарізаний, закотив очі, як пяний... Коли його поспішно внесли і поклали на ліжко в сорок третій номер, — найменший, найгірший, найвогкійший і найхолоднійший, в кінці долішнього коридора, — прибігла його дочка, з розпущеним волосям, в капотику, що розстібнувся, з обнаженими грудьми, піднятими корсетом, потім велика, тяжка і вже зовсім убрана до обіду жінка, із ротом круглим од жаху... Але тут він уже й головою перестав хитати.

Через чверть години в готелі все як-так прийшло до порядку. Але вечір був непоправно зіпсований. Деякі, вернувшися у їдальню, дообідали, але мовчки, з ображеними обличями, тимчасом як господар підходив то до того, то до другого, в безсильному і пристойному роздратуванню стискаючи плечима, почуваючи себе без вини винуватим, всіх запевняючи, що він дуже добре розуміє, „як це неприємно", і даючи слово, що він ужиє „всіх залежних од його заходів", щоби усунути неприємність: тарантеллю прийшлося усунути, зайву електрику погасили, більшість гостей пішла у пивну, і стало так тихо, що чітко чувся стук годинників у вестибулі, де тільки одна папуга деревляно бурмотала щось та товклася перед сном у своїй клітці, ухитряючися заснути з безглуздо задертою на верхній припічок лапою... Пан із Сан-Франціско лежав на дешевім залізнім ліжку, під грубими вовняними ковдрами, на котрі із стелі тьмяно світив один ріжок. Пухир із льодом звисав на його мокрий і холодний лоб. Сизе, уже мертве обличя його звільна стигло, хрипле клекотіння, що виривалося з одкритого рота, освіченого одблиском золота, слабло. Це хрипів уже не пан із Сан-Франціско, — його більш не було, — а хтось инший. Жінка, дочка, доктор, прислуга стояли й тупо гляділи на його. Вмент — те, чого вони ждали і боялися, сталося — хрипіння устало. І помалу, помалу, на очах у всіх поволіклася блідність по лиці мерця і риси його стали тоншати, яснішти — красою, яка вже давно годилася йому.

Увійшов господар. „Сіа е morto" — сказав йому пошепки доктор. Господар з байдужним лицем здвигнув плечима. Міссіс, в котрої тихо котилися по щоках сльози, підійшла до його й несміло сказала, що тепер треба перенести покійника в його кімнату.

— О, ні, мадам, — поспішно, корректно, але вже без усякої вічливости і не по англійськи, а по французьки одказав господар, котрому зовсім неінтересні були ті дрібнички, що могли лишити тепер в його касі приїжжі гості із Сан-Франціско.

— Це зовсім неможливо, мадам, — сказав він і додав у пояснення, що він дуже цінить ці апартаменти, що коли би він сповнив її бажання, то всьому Капрі стало би відомо про це і туристи почалиб уникати їх.

Міссіс, що цілий час здивовано дивилася на його, сіла на стілець, і затиснувши рот платком, заридала. У міссіс сльози зразу висхли.

договорювали навіть думки про незалежність. Те саме хотіння того чи цього то того, і брак одностайної волі бачимо у всіх спробах державного будівництва. Українська Держава, Українська Народня Республіка, Українська Соціялістична Радянська Республіка — це були три головні концентри сил (а були й побічні, партикулярні), які розривали єдність українських сил і змагань, які станули так ворожо супроти себе, як огонь і вода, і довели до страшенної, завзятої обопільної боротьби, що не тільки похоронила в своїх руїнах самостійність України, але й народню честь, зводячи стихійний український повстанчий рух подекуди до ролі бандитизму.

Брак одностайної національної ідеольогії, а не нездібність до організації (здібність організаційна виявлялася й на инших полях, візьмім н. пр. український театр, Т-во „Просвіта", „Дніпросоюз") є головною причиною невдачі української революції. Вихований століттями в неволі, український нарід тепер не спромігся виявити одну, могутню волю життя, а виявляв її тільки, правда, в надзвичайно сильних, партикулярних поривaннях, які не могли встояти супроти більш організованої сили, і які часто-густо себе обопільно поборювали. В цій революції тільки що прокинулася всенародня українська свідомість, але український нарід ще не виявив одної волі. Український нарід чекає свойого генія-ідеольога, що натхнув би всі його групи і верстви одною думою й одним поривaнням. Бо даром пропадають найкращі сини і здібности там, де нема волі й змагання до одної мети.

Україна не мала до революції національної школи. Українська інтелігенція не мала свойого національно-політичного ідеалу, або відсахнувшись від усякої політики, або стаючи в ряди борців за „всесвітний ідеал" — в російській шкурі. Тому й любов батьківщини у народу, що забував щораз більше традиції, була радше стихійним прив'язання до землі. Дати йому ідеальні чинники тої любови, витворити національну ідеольогію — ось завдання теперішнього покоління. Рада вела безконечні дебати та давала народови універсали, в яких сбіцювала всякі свободи та широку земельну реформу, а населення робило реформу й жило по свойому, та ще бувало й вірило в те, що в Ц. Раді засідають „буржуї", що хочуть одурити нарід.

Український нарід перейшов огненну пробу і тепер треба показати йому, що, не вважаючи на невдачі, він вийшов морально дужчим, і треба дати йому ідеал для освічення його шляху. Бо Росія навчила колись тільки „плевать" на всі святощі...

Ті теоретики, що вважають український нарід нездібним до державного життя через його індивідуалізм, підходять до цього питання з чисто натуралістичним методом описовим, забуваючи, що націю треба творити, розбуджуючи її свідомість, що першим чинником національного життя є пробудження творчої волі. Цього міг навчити їх і великий переворот на Сході, що — приспішений, правда, випадками війни — приготовлявся вже віддавна в умах революційної молоді та ширших мас і поліцейське око не могло ніколи добачити ширини того руху та далекосяглости. Всяке велике творче діло мусить бути спершу передуманим і пережитим внутрішно, щоби могти вилитися у відповідну форму. І ця форма — українська державність — зявиться і ніхто її не переможе, коли вона виростатиме з душі народу, коли опреться на національну ідеольогію.

Д. К.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З Волині та Холмщини.

Еп. Діонізій й бльок національних меншостей.

5. жовтня делегація членів українських виборчих комітетів: дубенського, кремянецького й острожського одвідала еп. Діонізія. Делегація мала своїм завданням вияснити справу з кандидатурою епископа по польському списку державного обєднання й прохала його, щоб він не втручався в політичну боротьбу. На всі питання, поставлені делегацією, еп. Діонізій не дав задовольняючої відповіди. Проте виявилось, що кандидатуру свою по польському списку до сенату він дійсно ставить й знімати її не збирається.

Список до сенату бльоку національних меншостей на Волині.

В списковi бльоку національних меншостей на Волині перші два місця займають українські кандидатури — п. Черкавського й протоєрея Герштанського.

П. Черкавський скінчив петроградський університет, довший час був учителем в Луцькій гімназії. В українському житті на Волині прийма участь від давних часів. За часів української влади був губерніяльним комісаром освіти на Волині. В волинських колах користується широкою популярністю.

Протоєрей Герштанський був в свій час членом І. і ІІ. Державних Дум.

Передвиборчий настрій в Грубешівському повіті.

Українське населення повіту дуже зацікавилося виборами до сойму та сенату і покладає надію, що вибори своїх українських послів хоч трохи зможуть полекшити його безпорадне правове та економічне становище. Скрізь, де доводилось перебувати на передвиборчих зборах, можна було зауважити єдність української маси, непоколибиму рішучість іти на вибори, щоби мати в соймі своїх оборонців. В околицях с. Вербкович появились панки, які намовляють наших людей, щоби не голосували за кандидатів на послів до сойму тому, що від сойму ніякої користи не було і не буде, що соймові посли лише дармо одержують гроші та лаються а нічого не роблять, що коли люде не будуть голосувати, не буде послів, а як не буде послів, то не буде сойму, а без сойму ліпше буде. Кажуть люде, що деякі з цих панків мають навіть посвідчення на українській мові. Ці посвідчення ніби то видані від українських організацій. Не забувають нашої бідолашної інтеліґенції. Один із польських кандидатів на посла до сойму звертається до бувших наших учителів з обіцянками, що він, коли його виберуть на посла, буде старатися, щоби нашим учителям, які зараз без праці, дали посади, „но тилько, панове, поперайце мне на виборах".

За останній час стала помітна в нашому повіті передвиборча праця Центрального Українського Холмського Виборчого Комітету. По виборчих обводах організовані місцеві обводові українські комітети та вибрані мужі довіря. Скрізь по селах розповсюднюється виборча інструкція н-р 1 та н-р 2, яка інтригує поліцію.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ни. 40.000.

ПРЕСА.

Царська політика в совітській рясі.

„Роботнік" з 15. ц. м. пише: За винятком короткої доби по упадку Керенського закордонна політика большевиків завжди відзначалася безідейністю, безпринціповістю, не кажучи вже про недостачу всіх соціялістичних прикмет, що обовязують людей, які будь що будь чваняться монополем на соціялізм.

Але аж по введенню нового курсу у внутрішній політиці, зачався явний і систематичний поворот до старого курсу царської політики. Відомо, що царат чим більше гнив і розкладався в своїх межах, тим жадібніше простягав руки по чужі землі і народи.

Тільки своєю агресивністю, своїм величезним апаратом мілітарним та бюрократичним, що був на службі тої імперіялістичної політики, царат імпонував світові, котрий так довго вірив у могучість Росії, доки несподіваний подих европейської війни не повалив в румовище „великана з глиняними ногами".

І тепер після банкротства большевизму і по даремних покищо спробах прищепити на совітський грунт західний капіталізм, большевики повертають до царських традицій. Лекше є виграти труднощі і помилки закордонних держав, ніж втягнути західний капітал, або власними силами розпочати відбудову економічного життя в Росії. Большевики переконалися, що годі говорити про швидке уздоровлення Росії, що буде треба в найліпшому разі десяток років на піднесення краю з руїни. Але щоби невдачам совітів протиставити який небудь успіх, який хоч би в части оправдував дальшу диктатуру большевиків у очах мас і зміцнив міжнародне становище совітського уряду, совітські провідники звернули цілу увагу на закордон, щоби шляхом дипльоматичних успіхів заспокоїти свої імперіялістичні апетити.

Стрежління в тому напрямку скріпилося особливо з тої пори, коли спроби порозуміння із західним капіталом в Генуї і в Газі потерпіли невдачу. В Генуї большевикам удалося тільки заключити із Німцями голосний договір в Рапалло, котрий мимо всього досі не приніс сподіваних вислідів. Совітський уряд мимо того, опираючися на договорі, стремить до осягнення з нього можливих користей. Над тим працює в Берліні Літвінов. Передусім совіти стараються поширити договір на Україну, Грузію та инші совітські республики. В той спосіб Стіннес, Круп та инші могли „працювати" на просторі цілої „зєдиненої" Росії. Навіть формально зникла би до тепер бережена фікція незалежної України та инших совітських „республик", при чому насилля доконане на Грузії стало би санкцією за кордоном.

ницe спалахнуло. Вона піднесла тон, стала вимагати, говорячи своєю мовою і все ще не вірючи, що пошана до них остаточно втрачена. Господар з вічливою повагою спинив її. Як що мадам не подобаються порядки його готелю, він не сміє їх задержувати; і твердо заявив, що тіло треба вивезти сьогодніж у досвіта; що поліцію уже сповіщено; що представник її зараз зявиться і виповнить необхідні формальности... Чи можна дістати на Капрі хоч би просту домовину, питає мадам? На жаль ні, в ніякому разі, а зробити ніхто не вспіє. Прийдеться поступити як небудь инакше... Содову англійську воду, наприклад, він одержує у великих і довгих скринках... Перегородки з такої скринки можна виймати...

У ночі весь готель спав. Одчинили вікно в сорок третім номері, — воно виходило в куток саду, де під високою камяною стіною, натиканою на хребті битим склом, ріс змарнілий банан, — погасили електрику, заперли двері на ключ й пішли. Мертвець зостався в темноті, зорі гляділи на його з чорного неба, цвіркун з сумною безтурботністю заспівав у стіні... В неясно освіченім коридорі сиділи на підвіконнику дві покоївки, щось латаючи. Вийшов Люіджі з купою одежі на руці, в патинках.

— Pronto? заклопотано спитав він дзвінким шепотом, показуючи очима на страшні двері в кінці коридора. І легенько покивав вільною рукою в цей бік: — Partenza! — пошепки крикнув він, як би провожаючи поїзд. — і покоївки придавлюючи беззвучний сміх, впали головами на плечі одна одній.

Потім він мягко підскакуючи, підбіг до самих дверей, ледви стукнув в них і, склонивши голову на бік, півголосом, найпоштибійше спитав:

— Ha sonato, singnore?

І здавивши горло, висунувши долішню челюсть, скрипуче, поволі й жалісно відповів сам собі, як би ізза дверей:

— Yes come in...

А на світанню, коли побіліло за вікнами сорок третього номера і вогкий вітер зашамрів зорваним листям банану; коли знялося і розкинулося над островом Капрі голубе ранкове небо й озолотився проти сонця, що сходило за далекими синіми горами Італії, чистий і виразний шпиль Монте Соляро; коли пішли на роботу мулярі, що справляли на острові стежки для туристів, — принесли до сорок третього номера довгу скринку. Скоро вона зробилася дуже тяжка — і кріпко давила коліна молодшого портіє, котрий швидко повіз її на однокінній підводі по білій дорозі, що взад і вперед вигиналася по склонах Капрі, серед камяних огорож і виноградників, все вниз і вниз, до самого моря. Візник, кволий чоловічок з червоними очима, в старому піджачку з короткими рукавами і в збитих черевиках, був з похмілля, — цілу ніч грав у кости в тратторії, — і все хвоськав свою дужу конячку, по сицілійськи впряжену, яка прудко торохкала всякими бубенчиками на вуздечці в колірових вовняних томпонах і на вістрях високого мідяного черезсідельника, з аршинним птичим пером, що тряслося на бігу і сторчало із підстриженого чубка. Візник мовчав, був пригнічений своєю безпутністю, своїми хибами, — тим, що до послідняго шага програв у ночі всі ті мідяки, котрі заповняли його кишені, — цілих чотири ліри сорок чентезімі. Але ранок був свіжий, — на такім повітрю, серед моря, під раннім небом хміль скоро вивітрюється і скоро вертається безтурботність до чоловіка; тай утішав візника і цей несподіваний заробіток, що дав йому якийсь пан із Сан-Франціско, що хитав своєю мертвою головою в скринці за його спиною... Пароплавчик, що жуком лежав далеко внизу, на ніжній і яскравій синяві, котра так густо й повно наливає неаполітанський залив, уже давав останні гудки — і вони бадьоро одзивалися по всьому острову, кожний закрут котрого кожний гребінь, кожний камінь був так виразно видний звідусіль, наче повітря зовсім не було. Біля пристані молодшого портіє здігнав старший, що мчав в автомобілі місс і міссіс, блідих, з запалими од сліз і безсонної ночі очима... І через десять хвилин паровлавчик знову зашумів водою і знову побіг до Сорренто, до Кастелламаре, назавжди одвозючи із Капрі сімю із Сан-Франціско... І на острові знову настав мир і спокій.

(Докінчення буде.)

Опісля Літвінов старається заохотити німецький капітал до навязання зносин із Росією та взагалі до зближення обох країв, предбаченого в трактаті. Але із скарг Літвінова в німецькій пресі можна зміркувати, що справа натрапляє на опір. Покищо трудно осудити, чому німецький капітал, котрий найбільше домагався відновлення зносин із Росією і найбільше радів з договору в Рапалло, сподіючись для себе користей, тепер держиться в резерві. Тут без сумніву грає важну ролю неполагоджена досі справа німецьких відшкодовань і цілий ряд загадок та інтересів звязаних з тим ділом. З другого боку запал німецького капіталу до Росії мусів холонути, коли на зїзді преставників великого німецького промислу перед кількома місяцями всі погодились з референтом д-р Міллером б. державним секретарем, котрий досліджував російські обставини на місци і висловив про Росію дуже песимістичний осуд.

З огляду на те, що рапальський договір не оправдав надій та вавів так само, як завела давнійша угода з Англією, совіти звернули свій зір на Францію. Радек вже їздив раз з місією приєднання Франції та віднови французько-московського союзу. Тоді скінчилося на газетному галасі та часописних сенсаціях. Тепер сов. уряд запросив до Росії мера Ліону та радикального парлям. посла п. Герріота. Міркуючи з слів пана Г. большевики зробили з ним те саме, що свого часу зробили з комуністуючим Англіком Лансбері, який бачив в Росії тільки те, що большевики хотіли, щоби бачив. Але це дурниця. П. Герріо не перемінить франц.-московських взаємин, як що політика Франції супроти Росії не стане иншою. Цікаво лише те, що совіти захотяться біля своїх інтересів при помочі представників буржуазії. Можливо, що з п. Герріо говорили в Москві про концесії для французького капіталу, а в такому разі це буває лише один із відомих методів подражнювання капіталістичних закордонних апетитів та піднесення капіталістичної конкуренції в Росії, досіль бодай істнуючої лише в теорії.

Голосний в ост. часі договір Красіна з Юркертом був одкинений московським совітом. Дехто дошукується у такій поведінці звязку з новими відносинами на близькому Сході. Совіти хотіли би використати побіду Кемаля таким робом, щоби змякшити важкі умови договору з Юркертом. Але певного ніщо не відомо. Совіти дійсно розвивають дуже метку акцію у справах близького Сходу, але незалежно від того договору та в иншому напрямку, а саме підюджуючи Кемаля та мусулманські народи стараються, скільки мога, загострити ріжниці поміж Францією і Англією та самі — о свята царська традиціє! — висувають свої права до проливів!

Мабуть „Голос Росії" правду каже, впевняючи, що совіти відкинули угоду з Юркертом з огляду на внутрішню політику, що вони просто злякалися опозиції у власних комуністичних рядах, та особливо опозиції Комінтерна. Адже згідно з угодою з Юркертом треба би виплатити йому 2 міліони фунтів стерл.; концесія булаб обовязковою на 99 літ, себто величезні багацтва перейшлиб на власність англійського капіталіста; робітники булиб передані на ласку-неласку експльоататора, без змоги відклику до совітської влади. Такої небувалої капітуляції супроти чужого капіталу не моглаб оправдати найхитрійша большевицька голова.

Але нічого думати, що большевики остаточно зірвали переговори, навпаки, Літвінов заявив, що вони будуть далі ведені. Большекам залежало на жесті, що мовляв, вони так гарно піклуються інтересами Росії та робітництва. Підчас нових переговорів може добудуть якісь політичні користи, передусім визнання совітського уряду, а потім погодяться без протесту підписати старий договір, галасуючи, що „примусили буржуазію до уступок".

Совітсько-японська конференція, котра відбувалася у вересні у Таган-Тшун, розбилась через одмову Японії завернути війська з північного Сахаліна. Японський делегат заявив, що зірвання конференції може викликати рос.-японську війну, на що Йоффе відповів, що Росія зробить відповідні приготування. Без огляду на те, по чийому боці була правда у справі півн. Сахаліна, — сам факт, що совіти воліють вести війну за цю землю, ніж піти на уступки Японії, свідчить про це, що вся совітська політика має на меті „збирати" землі кол. Росії, колись вже на протязі століть „призбирані" царатом...

* * *

Становище Українців супроти внутрішньої і закордонної політики Совітів давно вже не насувало ніяких сумнівів. Сьогодні не має ні одного українського гуртка, який тішився би сяким-таким авторитетом та який мав би якінебудь ілюзії про значіння і користь з істнуючої „самостійности" У. С. С. Р. віруючи, що вона є чимсь иншим, як лише одним методом „збирання земель". Не має такого гуртка і серед нас, Галицьких Українців.

Останні вістки з Харкова і Москви кажуть про димісію одиноко-го Українця в харківському уряді, наркома освіти Гринька та про швидкий упадок Раковського, на котрого місце має бути призначений Зіновєв.

Явна ліквідація фікції української суверенности є лише одним, цілком послідовним, звеном у політиці спілки Троцького й Брусілова.

Але історія ще далеко не сказала свого останнього слова.

Не забудьте на українську захоронку

у Львові, яка учить до шістьсот дітей. — ШЛІТЬ ГРОШІ! на книжочку „Дністра" ч. 128 24. ШЛІТЬ ХАРЧІ: муку, бараболю, яркну до магазину захоронки при вул. Руській 3. 3-?

Народе! Не забудь своїх дітей!

Велика Україна.

Раковський — „націоналістом".

„Агенція Всходня" повідомляє: На засіданні центрального комітету Раковський виступив оборонцем урядового проєкту закону про шкільництво, який має на увазі заведення української мови, як обовязкової мови навчання в початкових школах по селах і містах з українською більшістю, лишаючи для російської людности по більших містах російську школу. Проєкт цей раніше стрінув був великі напади з боку Москви, в результаті, яких був примушений уступити з своєї посади нарком освіти Гринько. На засіданні комітету всі промовці дуже гостро виступали проти проєкту, виказуючи, що він є уступкою в користь нової економічної політики й українського націоналізму, що він виявляє буржуазні тенденції, і т. д. Боротьба проти проєкту приняла характер боротьби проти Раковського, який виступав проти обєднуючих тенденцій Москви. Проєкт відіслано до комісії, до якої вибрано виключно Росіян, ворогів урядового проєкту. Раковського до комісії не вибрано. Цим способом доля законопроєкту вирішена. В звязку з цим Раковський має піти до димісії. Як заступника його висувають Зіновєва, який має перевести ліквідацію української самостійности.

Церковний рух.

Рух за українізацією церкви не дивлячись на ворожість до нього большевиків здобуває все ширші розміри. На підставі даних Всеукраїнської церковної ради мається 2000 українізованих парафій, де служба правиться тільки українською мовою.

На передодні голоду.

Донецька губернія, яка не поправилась ще від торішнього голоду, стоїть знову перед загрозою опинитись в дуже скрутному становищі. „Комуніст" повідомляє, що посуха мала своїм наслідком те, що урожай був дуже незначним. Недосів в губернії — величезний. Зараз в губернії нараховується більш як 300.000 голодних, які вимагають негайної допомоги. Деяким волостям маріупольського повіту загрожує майже повний голод. Український Червоний Хрест годує тільки 14 відсотків голодних виключно дітей. Ара так само свою діяльність значно скоротила.

Адміністративне заслання.

Президія ВЦУВК по доповіді наркомгосту на початку вересня ухвалила постанову про заведення на Україні адміністративного заслання.

Совітські заходи для боротьби з голодом.

Харківський губерніяльний виділ здоровля запропонував всім повітовим виділам здоровля, зважаючи на те, що голоду ще цілком не ліквідовано, збирати сурогати харчових продуктів, що їх можна повернути на харч людям й худобі. Рекомендується збірати відомости про такі сурогати: соняшникову, льняну, конопляну й иншу, макуху, висівки ріжні, жолуді, дикий буряк, кукурузні стеблі, коріння рози і ин. Усім лікарям, особливо районним, запропоновано зясувати селянству потребу заготовляти дані харчові суррогати, що мають величезну вагу в справі урятования голодних від смерти.

(Харк. „Вісти" ч. 203).

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Виборчі гієни при роботі.

По селах Східної Галичини розкинено в останнім часі виборчу відозву якоїсь „Української Селянської Ради", підписаної пятьма невідомими нікому осібняками і виданої у Львові. Подаємо цю відозву в цілій основі і думаємо, що кождий розумний читач зорієнтується відразу, з ким має діло і з якого жерела походить цей новий помисл зловлення українських народних мас на польську виборчу вудку. Не треба додавати, що всі назвиска, які фігурують під цею „відозвою", є мабуть сфінговані.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ!

Находимося у важкім положеню, бо наші проводирі запродали нас вшехполякам і тому кажуть нам не брати участи при виборах.

Наші так звані „патріоти", що удають великих українців запродали наш народ. Ті самі зрадники запропастили Галичину.

По наших трупах переходили від царського чорносотення Денікіна до большевиків, а тепер продали нас зівсім.

Вони хотять, щоби Український народ стратив і ті нужденні права, які мав за Австрії. Ті наші запроданці, зрадники і чорносотенці нищать свідомо народне добро. Вони почали вогнем воювати і по народних інституціях переховують збрую і динаміт, якій від часу до часу вибухає і робить мільонові шкоди.

Український Народе! Чи довго Ти будеш байдужо дивитися на шю пагубну роботу всяких „народних комітетів" і петрушевичівської банди! Чи хочеш Український Народе цілком згинути? Чи милі тобі будуть карні експедиції і контребуції та відшкодовання за понищене добро? Петрушевич разом зі своєю чорносотенною бандою вже досить наполітикувався! Через него Ти Український Народе утратив самостійність, бо коли народ перенимав по Австрії владу, то Петрушевича і його бандитів не було. Вони сиділи тоді у Відни, а приїхали до Галичини тільки на те, щоби запродати Тебе Український Народе в неволю. Тепер ці чорні духи сміють ще видавати проклямації і ширити між народом хрунівство.

Прочь зі зрадниками!

Досить їх премудрої політики! Український Народе! Дня 29 і 30 вересня радила у Львові Українська Селянська Рада, одноголосно постановила слідуюче:

1) Український Народ Галичини не сміє занедбати виборів і допустити до цего, щоби послами повиходили обшарники (поміщики), вшехполяки чи инші вороги народа.

2) В кождім виборчім окрузі треба негайно покласти листи Українських кандидатів до сойму.

3) В день голосування лавою станути до виборчої урни і тим чином недопустити до вибору вшехпольських, чи инших ворожих Українському Народови послів.

4) Колиб в якім виборчим окрузі не було українського кандидата, то Українська Селянська Рада вкаже в пізнійшім повідомленню на яку листу кандидатів треба голосувати.

Український Народе! Хвиля важна, не дай себе збаламутити петрушевичівським запроданцям і бандитам, а роби так як вкаже Тобі Українська Селянська Рада.

Адреса: Львів, Бернардинська площа, готель „Рояль" кімната ч. 5.

За Українську Селянську Раду:
Семен Партика, Федор Волошин, Василь Паращук, Дмитро Кравців, Михайло Горбанівский.

Львів, 1. жовтня 1922 р.

Друкарня А. Гоявічинського, Львів, Коперника 20.

Що посіяли, те збирають.

В Радехові відбулося дня 8. жовтня ц. р. польське передвиборче віче. Скликали його двори і їх сторонники, а явилися численно Мазурі-кольоністи. Двори побивалися за ендецькою кандидатурою, а Мазурі обстоювали гарячо партію людовців. Між обома сторонами прийшло до завзятої сварні, котра довела вкінци до бійки, в якій багато було побитих і ранених. І вийшло таке, що двори розпарцельовували свої землі між Мазурів, щоби мати в них опору проти українського автохтонного народа, а тепер діждалися того, що ті кольоністи підуть завзято проти дворів.

Кари за розгнат І.

Окружна Комісія Виборча ч. 52 в Стрию прислала о. М. Чорнезі, парохови в Студінці таке письмо: Ponieważ Wiel. ksiądz wzbroniłeś się przyjąć urząd przewodniczącego w obwodowej Komisyi Wyb. Nr. 56. w gminie Studzianka, przeto po myśli art. 26. ord. wyb. nakładam na Wiel. księdza grzywnę w kwocie 60.000 M., słownie sześdziesiąt tysięcy marek, o której ściągnięcie równocześnie odnosze się do Starostwa w Kałuszu.

Przewodniczący O. K. N. Nr. 52. *Orski.*

Та сама комісія укарала п. Стефана Чувару в Опірци коло Лавочного таким письмом: Ponieważ W. Pan wzbroniłeś się przyjąć urząd członka w obwodowej komisyi wyborczej Nr. 22 w Oporcu, przeto po myśli art. 26 ord. wyb. i nowell do ord wyborczej nakładam na W. P grzywnę w kwocie 200.000 M. słownie dwieście tysięcy marek, o której ściągnięcie jednocześnie odnoszę się do właściwego starostwa. W wypadku dalszego wzbraniania się, grzywna będzie powtórnie nałożoną. Odwołanie od ninejszego orzeczenia do plenum komisyi Okręgowej niema mocy wstrzymującej.

Подібний документ із Золочівщини: Przewodniczący okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie. L. 1958. Złoczów dnia 29. września 1922. O zeczenie: Ponieważ zastępca członka obwodowej komisji wyborczej w Strzeliskach nowych Nr. 76. Ołeksa Maćków nie chce pełnić swych obowiązków, bez podania przyczyny przeto nakładam na niego grzywnę w kwocie 60.000 M. i pod zagrożeniem dalszej grzywny w kwocie 100.000 M. wzywam go dopełnienia nadal swych obowiązków. Powyższą grzywnę złożyć należy do dni 14 pod rygorem egzekucji do kasy okręgowej komisji wyborczej Nr. 55 w Złoczowie Przeciw powyższemu orzeczeniu przysługuje prawo wniesienia odwołania do dni 8 w okręgowej komisji wyborczej w Złoczowie Nr. 55.

З польських справ.

Польсько-японські переговори.

Варшавський „Курієр Поранни" доносить, що від кількох днів ведуться у Варшаві переговори в справі торговельного договору між Польщею і Японією. З боку Польщі беруть участь в переговорах з рамени міністерства закордочних справ начальник пресового бюра міністр Тарговскі, управитель американського виділу п. Леон Гольдштейд, д-р Бега і п. Островський.

Справа Домбаля.

„Ржечпосполіта" довідується, що апеляційний суд розгляне дня 18. ц. м. справу посла Домбаля. Суд не згодився на прохання оборонців, щоби в друге переслухано свідків. Як відомо, окружний суд присудив посла Домбаля на 6 років тяжкої тюрми.

Польський уряд і вибори.

„Ржечпосполіта" доносить, що начальник польської держави Пілсудскі виїхав оноді на довший обїзд східних повітів. Денник звязує цей виїзд із дводневним перебуванням в тих місцевостях польського міністра Ястржембского, який є кандидатом до сойму з 59 виборчої округи себто Берестя, Лінова, Пружан і Кобриня.

Югославянська місія в Польщі.

ПАТ. доносить, що польський міністр Нарутович виголосив на бенкеті в честь югославянської місії *привітальну* промову.

Виїзд начальника польської держави.

З Варшави доносять, що начальник польської держави Пілсудскі виїде сего місяця з жінкою до Познаня і Рацова.

Совітська Росія.

Ленін про совітську політику.

Кореспондент телеграфічної аґенції Northern News Service в Москві мав тамже довгу розмову з Леніном, підчас якої останній заявив: Европа не дозріла для великої революції. Через те ми повинні приступити до ліквідації всіх европейських питань. Чічерін працює в Варшаві над поліпшенням відносин між совітською Росією і Польщею. Ми не хочемо ніяких ускладнень з Польщею. Про приятельські відносини між нею і нами не може бути й мови, бо приязнь між нами і капіталістичною державою для нас неможлива. Але ми можемо встановити добросусідські відносини. Що торкається справи розброєння, то деякі окраїнні держави проти нього. Нам конче потрібно поліпшити наші відносини з Францією. Росія і Франція являються державами, які підтримують в Европі рівновагу. Мені би було дуже прикро, коли французька місія, що пробуває тепер в Росії, не дала би жадних наслідків.

Припинення совітського вивозу.

Совітський вивоз через Царгород до вияснення справи з Дарданелями припинено.

Московський комбінат.

Заснований з ініціятиви Троцького так званий „Московський комбінат", який являється власником 10 ріжних промислових підприємств з 2000 робітників і 20 маєтків в 3000 десятин по починови свойого правління перетворений в акціонерне товариство. Статут товариства затверджено совітським урядом. Всі акції вартости в 100 міліонів рублів зразку 1922 року, розділені між 16 членами правління, до числа яких належить Троцький і його найближчі співробітники і прихильники, в тому числі заступник народнього комісаря фінансів Альський, редактор „Правди" Сосновський, командарм червоної армії Каменев і його начальник штабу Лебедев.

Французи і большевики.

Ліонська і марсельська торговельні палати висловились за відновленням торговельних відносин з совітською Росією. Марсельська торговельна палата має на увазі взяти на себе ініціятиву скликання загального зібрання торговельних палат, на якому вона запропонує їм колективно призначить представника французьких торговельних палат, який буде жити в Москві.

Дописи з краю.

Лемківщина пов. Коросно.

(Протиукраїнські „дяяяче". — Виборча преся.)

Є в нашому повіті два села, які ведуть перед в хрунівстві повіту: Поляни й Гирова. Душею перших є учитель, „моиж зауфаня" п. Вавчак, а другої війт Стефан Пишник. Оба агітують як вміють проти українства, бунтуючи Лемків проти Українців-інтеліґентів, що можуть мати вплив на народ.

Оба посуваються так далеко в своїй самолюбности, що грозять пресіями тим, хто не піде до голосування. А про місцевого священика, о. Юліяна Боберського, брата відомого українського діяча проф. Івана Боберського, висказується перед Полянчанами: „Ваші єгомосць найгіоше записані в старості, а й ті всі, що будуть тримати з єгомосцьом і будуть ходити до єгомосця читати газети, зле на тім вийдуть". Той п. Вавчак, що ширить роздор між парохіянами і священиком, каже: „Польща не переслідує Русинів, лише Українців, які виступають й проти Польщі й проти Русинів".

Ще радикальнійше поступає в справі виборів і взагалі в своїому урядуванню гирівський війт Стефан Пишник. Коли Гировяни не хотіли голоситися до впису на виборчу листу, радив жандармам, яких нарочно спровадив до села, дати кождому по дві кольби й стягнути з кождого по дві тисячі марок на польське військо. Попамятають Гировяне спис виборчих ліст, бо неначе на польську „пастирку" під Різдво зігнали їх одного разу жандарми о 12. годині в ночі й пігнали до війта до впису на виборчу листу. Здається й в Східній Галичині не практикує держава таких передвиборчих метод.

РІЖНІ ВІСТИ.

Участь Єгипту в конференції Близького Сходу.

„Таймс" доносять з Каіро: Звістка, що Єгипет задумує взяти участь в конференції для справ Близького Сходу потверджується. В пляні нарад конференції находяться також справи, які торкають інтересів Єгипту. Єгипетський народ думає, що Єгипет має право взяти участь в згадній конференції, як незалежна, суверенна держава.

Конференція А. Джорджа з Черчілем.

„Таймс" доносять, що Льойд Джордж після повороту до Льондону відбув конференцію з Черчілем. В конференції взяли участь також Біркенгед і инші визначні політики.

Голоси англійської преси.

В Льондоні кружляють вперті поголоски, що на випадок дальшого істнування урядової коаліції, деякі члени мають намір уступити.

„Дейлі Мейл" доносить, що вибори відбудуться правдоподібно дня 18. листопада. Згаданий часопис доносить дальше, що консервативні міністри радили вже дня 16. ц. м. над тим, чи прилучитися до відозви, яку видасть Льойд Джордж до народу іменем коаліційного блоку, — чи здержатися на разі від цего кроку.

Опозиційні денники осуджують строго промову Льойда Джорджа, і бачуть в ній продовження некорисної акції, яка може заколотити мир і викликати недовіря кемалістів.

„Дейлі Експрес" є погляду, що промова Льойда Джорджа приневолить Поанкаре виступити публично з відповідю.

„Уестмінстр Гез." пише, що промова Льойд Джорджа є промовою політика, котрий закінчив вже свою карієру.

„Таймс" стверджують, що Льойд Джордж не дав ніякої дійсної відповіди на голоси критики, які осуджували його політику. Промова Льойда Джорджа — пишуть „Таймс" — була би хиба тоді на місці, коли би християнський світ наміряв піти хрестоносним походом проти Турків.

Фашисти проти пополярів.

З Риму доносять, що в Турині відбулися збори фашистів, на яких деякі бесідники виступали проти пополярів, а в першу чергу проти секретара Штурца. Бесідники заявили, що коли фашисти увійдуть до уряду, заборонять священикам бути секретарями партії. Поставимо сторожу при церковних дверях — говорив один з бесідників — і не допустимо, щоби Божі доми заміновано в доми тощи.

Комуністичний конґрес.

З Парижа доносять: Комуністичний конґрес, який тут учора отворено, покликав на председателя Марселя Кашена.

Сили комуністів у Франції меншають.

З Парижа доносять: При відкриттю комуністичного конґресу генеральний секретар Фросте відчитав звіт, який зробив на присутних вельми неприємне враження. Із звіту виходить, що протягом останнього року партія втратила 5.000 членів і має тепер всего 78.828 членів.

Погром в Адріянополі?

„Чікаго Трібюн" доносить з Адріянополя, що Греки спровадили 15 ц. м. вечером свою артилерію до Карагач і заявили, що готовляться острілювати Адріянополь, бо Турки зробили в тому місті погром христіян. Потвердження цеї вістки не має.

Справа національних меншостей на Мадярщині.

Будапештенський „Ахт Ур Бл." доносить, що до Будапешту прибув член Ради Союзу Народів Дікензен, щоби розглянути справу національних меншостей на Мадярщині. В тій цілі відвідає він місцевости, де мешкають німецькі, румунські, сербські і словацькі національні меншости.

Справа нім.-чеської границі.

Аг. Вольфа звідомляє з Ратибора, що в найблизчих днях поновить свої праці комісія для усталения німецько чеської границі. Німецьким комісарем буде іменований повноваский міністер і надзвичайний посол Геперт.

Російсько-французькі взаємини.

В інтервю з представником „Пті Журналь" заявив Еріо, що большевики звертали йому увагу на ідентичність інтересів Франції і Росії на Бл. Сході. Крім цього багато з представників совітів, а м. и. і Красін, питалися, чому оба краї не мали би вернути до давнього союза.

Справа болгарської армії.

ПАТ. доносить з Льондону: Конференція амбасадорів рішила вислати до Болгарії письмо, тому що воєнний буджет Болгарії не згідний зі зредукованим станом чинної армії, який істнує згідно з заявами Болгарії.

Ґенерал О. ПИЛЬКЕВИЧ

13. жовтня в Каліші в таборі інтернованих вмер ґенерал О. Пилькевич.

Покійний належав до числа тих наших військових, які мали органічний звязок з українським рухом від давнійших часів. До революції 1917 року Покійний був членом „Товариства українських поступовців". В 1905—6 році він належав до таємної революційної організації, приймав участь в київському повстанні саперів в листопаді 1905 р., в звязку з якою справою був присуджений до увязнення в кріпости. Після революції 1917 року він приймав видну участь в організації української армії, являється членом Українського Ґенерального Військового Комітету, першої організації, яка стала до роботи утворення української армії, займає за часів української влади ряд вищих командних посад. Підчас своєї діяльности ген. Пилькевич зав сіди відзначався яскравим і послідовним переведенням твердого національного курсу.

Смерть ген. Пилькевича сталась в результаті нервового потрясення, викликаного приїздом большевицької місії, яка агітувала серед інтернованих за поворот на Україну.

Вічна память Покійному, який завжди обєднував обовязки військового з обовязками українського патріота й громадянина!

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Економічна кріза в Европі.

Бувший італійський президент міністрів Фр. Нітті, що управляє живу пропаганду в справі ревізії фінансових постанов версайлського трактату, а саме в справі счеркнення репарацій і воєнних довгів, затягнених між державами антанти, оголосив статтю, в якій обговорив упадок Европи і світову кризу та дав огляд грошевих зобовязань держав коаліції.

По його обчисленням Зєдинені Держави півн. Америки є вірителями около 10 міліярдів долярів. Сама Англія винна Америці 4,277 міліонів, довг Франції доходить 3 міліярдів, Італії 1,648 міліонів. Америка, що визначається дуже доброю купецькою калькуляцією, здає собі справу, що вигляди звороту цих довгів є дуже малі, бодай так довго, як довго удержування під оружєм значних армій абсорбуватиме економічні сили держав. Лише Англія спроможна заплатити, зате Франція і Італія не тільки не можуть вивязатися зі своїх зобовязань, але впливають некорисно на економічний розвиток Европи, наслідком чого Америка, не могучи експортувати до Европи, виставлена на більшу страту як через неможливість стягнення довгу.

Друга держава, Англія є вірителем сум, що виносять 1,778 міліярдів фунтів стерлінгів, себто около 7 міліярдів долярів. Франція винна їй 557 міліонів фунтів, тількож винна їй Росія, Італія 476, Бельгія 94 міліонів фунтів. Вірительности Англії у своїх домініях виносять около 3 міліярди долярів, так що загалом беручи сума всіх вірительностей Англії рівняється сумі вірительностей американських. І Англія заінтересована в розоруженню та і повороті Европи до нормального економічного життя, бо инакше годі вимагати від неї сповнення зобовязань супроти Америки, якщо нема виглядів стягнення инших союзницьких довгів.

Стан вірительностей і довгів Франції представляється менше більше так, що квоті довгів 3 міліярдів долярів в Америці і 560 міліонів фунтів в Англії протиставляється квота до 300 тисяч міліонів золотих марок, яких Франція надіяться від Німеччини.

Франція виходить зі становища, що як держава, котра поносила найбільші жертви у світовій війні, повинна користати із счеркнення її заграничних довгів, яких не годна заплатити, але на думку Нітті не бачить того, що сама домагається від Німеччини, котра потерпіла величезні страти кольоніяльні, територіяльні і в кораблях, заплати репарацій значно більших, чим саме ті довги, яких Франція не є в силі заплатити.

Італія винна 21 міліонів лірів в золоті. Італійський уряд не бере поважно справи репарацій. Лихий економічний стан держави є причиною, що не може думати не лише про заплату довгів, але навіть процентів. Італія не бажає нічого більше як повороту мирних економічних відносин, які спинили би велику зарібкову еміграцію Італійців.

Найкраще представляється розмірно справа довгів Бельгії, яка перемінилась в справжню мілітарну державу, завдяки тому, що в нагороду за кривди окупації дано їй право першенства користати з відшкодовань. Полагоджено їх, як відомо, льондонською умовою з англійськими банками при помочи векслів.

Цей огляд фінансових відносин европейських держав Нітті доповняє, вказуючи на цілковитий фінансовий господарський розстрій Росії та нових держав, що повстали на розвалинах австро-угорської монархії. Те, що діється в тих краях, є систематичний розклад капіталу в майні, якого зверхною формою є величезна інфляція паперового гроша. На думку Нітті лише порозуміння обох англо саських держав відносно счеркнення своїх вірительностей при рівночаснім порозумінню Франції, Італії і Бельгії відносно обмеження або счеркнення відшкодування з боку Німеччини можуть злагіднити світову економічну кризу.

Світові збіжеві ринки.

Про уклад цін збіжа на світових ринках рішають в нинішних часах не лише хліборобські мотиви, але в ще більшій мірі відграють тут ролю мотиви політичні. Крім внутрішно-політичних і економічних умов даної країни цим разом події на близькім Сході, чи там міжнародній конфлікт їзза Царгороду відбились замітно на світових торговицях. Із цього вихідного становища треба ставитися до варіяцій цін, бо властиві умови хліборобської продукції, як і статистичні дані світового заосмотрення не виказують ніякої зміни.

На термінових біржах північно-американської Унії після довшої звишки ціни виказують зворот в противному напрямі. Цифри видимих запасів дещо зросли, але звідомлення про осінні трансакції такі розбіжні, що образ фактичних відносин не дасться уявити. Про канадійські жнива нема точних вістей, всеж таки збірка відбулася без атмосферичних перепон. В Аргентині посівна площа збільшилась о яких 10 прц. і експортову надвишку пшениці оцінюють там без перепадного оптимізму на 20 міліонів квартерів.

Інтересні вісти доходять з Індій. Хотяй вислід жнив перевисшує торічну продукцію о 50 прц., ціни в самім краю є значно висші від пересічних цін на світових ринках. Насуваються правдоподібні здогади що цифри про богатство жнива опираються на дуже оптимістичних оцінках. Австралія нарікає на брак дощу, одначе вигляди не заповідаються некорисно.

Про західно европейські краї не чувати нічого нового. Заслує на увагу, що Франція спроваджує з Марокка пшеницю без митової оплати, щоб заморським імпортом не впливати некорисно на курс французького франка.

Від якогось часу можна читати в ріжних заграничних часописах, що жниво в Росії дало вдоволяючий вислід та що Росія могтиме вивозити збіже за границю. Ці донесення треба приймати з найбільшою резервою, бо по обчисленням „Економіческой Жізні" російська посівна площа виносить сього року лише 60 до 70 прц. того, що засівалось перед війною. Коли додати, що сьогорічний стан жнив склясифіковано на 2·9, то дістанемо яких 1,800.000 пудів, так що ледви чи лишиться щось на експорт.

Офіціальний орган обчисляє також, що ціна українського збіжа виходить о 30 прц. дорожше від найвисшої збіжевої ціни в західній Европі і навіть найнизша російська ціна перевисшає 35 до 6 прц. відповідну ціну европейську. Отже тим більше є неможливим числитися з вивозом збіжа із совітської федерації.

Цифри німецького жнива випали також низші, чим раніш надіялись. На берлінській збіжевій торговиці тихо, не робиться майже ніяких збіжевих трансакцій, зате ціни муки ідуть заєдно в гору.

Оживлений рух панує на чехословацьких збіжевих торговицях. Великий попит особливо за ячменем, причім замітний експорт кращих гатунків.

На Угорщині виступає інтензивно внутрішна консумція мукй, якої закуповують більші скількости по високих цінах, тим більше що й достава пшениці до млинів доволі трудна.

На збіжевих торговицях в Польщі знаменний застій. При мінімальній подажі великий попит на тверде зерно. З огляду на постепенний спадок польської марки продуценти здержуються з продажю, викликуючи звижку цін.

Економічна хроніка.

Статистичне вадомакум.

Під таким заголовком видав недавно польський соціялістичний посол д-р Діямант інтересну книжку, що кидає ярке світло на фатальні економічні відносини в Польщі. Виймаємо з неї деякі дані:

Сума заграничних довгів Польщі виносила з кінцем 1921 р. цифри 2.320,000.000,000 мп., сума державних гарантів 577,447 міліонів, З того одержали промислові і об. шарницькі організації 572 міліярдів кооперативи 319 і міста 28 міл. Організації обшарників і фабрикантів одержали гарантій у фунтах стерлінгах по курсі 14 тисяч мп. (сьогодня він виносить майже 50 тисяч).

Як виглядають податки? Безпосередний податок виносить від голови в долярах в Англії 60·6, у Франції 16·2, в Німеччині 11·2, а в Польщі 0·3; податки посередні, мита і монополі — в Англії 26·4, у Франції 9·3, в Німеччині 3·3, в Польщі 0·7. Безпосередні податки в Польщі в 1921 р. виносили: грунтовий 2.712 міліонів, податок промисловий 21.000 міліонів, податки посередні 41.385 міліонів.

В порівнанню цін в січни 1914 р. з цінами в січни 1922 р. ціна пшениці побільшилась 784 разів, жита 708, доляра 735, роботи найвисше у муляра 590 разів (сьогодня ті цифри значно висші), але плата винесла 115 разів менше чим доляр і 194 разів менше чим пшениця.

Як виглядають пенсії урядників? Виносили вони в січни 1919 р. нпр. для III. категорії 2.628 мп. місячно, а в липни 1922 р. квоту 277.393 мп., або 106 разів стільки, в XI. категорії 371 разів стільки, між тим, коли вартість доляра зросла в тім часі 1400 разів (нині майже два рази стільки). Цифри ті говорять самі за себе. Державний скарб роздрапали фабриканти й обшарники, котрі в додатку за пшеницю й инше збіже беруть горендальні ціни. Рівночасно ремісники, як муляр, швець, кравець і тд. в міру зросту дорожнечі перекидають її тягар на плечі урядника, взагалі нещасного інтелігента. Сьогодня муляр бере 8.000 і більше на день, кравець за убрання 50.000 мп., швець за якунебудь дрібну направу 5.000 і вони не нарікають на дорожнечу, навпаки хвалять собі нинішні часи, бо їхня життєва стопа не досягла ніколи тої міри що тепер, коли гарно убираються і нічого собі не відмовляють. А що говорити про різників, великих купців і промисловців, що живуть на скалю американських міліонерів! Освічені інтелігентні кола громадянства серед таких відносин поставлені на сірім кінци, засуджені на мізерне вегетування. Побіч крайної нужди — пише одна польська газета — люксус і розшалілий добробут, якого Польща доси не видала. Невже це шал життя і вжиття, який захоплює народи перед упадком? Найблища будучність це покаже.

Алькогольний промисл.

Відбудова алькогольного промислу в Польщі сконцентрована переважно на Галичину і сумежні волинські области. В короткім часі по части урохомлено, по части доканчується урухомлення около 2500 горалень в самій Галичині. Це страшний удар для країни культурно занедбаної, бо відомо, алькоголь в некультурних країнах ширить більше спустошення чим найбільші елементарні катастрофи, убиває мораль, підприємчивість, активність і відпорність. Очевидці доносять, що вже тепер в деяких сторонах народ пє горівку горнятками без памяти і то не тілько при святочних нагодах, але й в буденнім життю. Чому похід алькоголю спрямовано якраз на Галичину?

Цукор подорожує.

Польське міністерство фінансів запропонувало на раді міністрів підвисшити акцизу на цукор з 200 на 300 марок за 1 кг. Нова акциза буде обовязувати від падолиста ц. р. і причиниться очевидно до ще більшого подорожіння цукру.

Торговельні книги.

Польське міністерство внутрішних справ видало розпорядок, щоб у всіх склепах, навіть найменших, були ведені торговельні книги. Розпорядок має на меті недопустити до надужить при оплаті доходового податку.

Привіз і вивіз в Польщі за перші чотири місяці 1922 р.

По даним міністерства торгу й промисловости наслідки привозу і вивозу в Польщі дають такі цифри в тисячах марок:

	привіз	вивіз
січень	2,68.500·52	90.911·01
лютий	2,311.95·81	38.211·47
березінь	356.877·11	179.166·07
квітень	379.079·10	197.317·89

Співвідношення між привозом і вивозом в січні — 30·9 прц. в лютому — 42·5 прц., в березні — 50·25, в квітні — 52·1 прц.

Спадок цін в Чехах.

Союз хліборобів чеського прядильного промислу ухвалив знижку дорожнечого додатку о 30 проц. з днем 15. ц. м. Робітники згодилися на цю знижку.

Курс грошей.

Львів, дня 17. жовтня 1922.

Доляри американські	10.600—10.630
„ „ (1. і 2-ки	10.500—10.530
Доляри канадійські	10.400—10.440
„ „ (1. і 2-ки	10.300—10.340
Марки німецькі	4·15—4·25
„ „ (сотки)	3·90—4·10
„ „ (дрібні)	3·70—4.00
Леї румунські	59·00—62·00
„ „ (дрібні)	58·00—61·00
Корони чеські	350·00—365·00
„ „ (дрібні)	340·00—360·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—600·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	45·00—50·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·50—0·40
Рублі 5-сотки	1·30—1·60
„ сотки	1·30—1·50
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	1·20—1·30
Гривні	1·60—1·80
Франки французькі	775·00—808·00
Фунти стерлінгів	46.000·00—47.000·00
Франки швайцарські	19.050·00—2.000·00

Золото.

20 кор.	38.500.00—39.500·00
20 франк.	36.700·00—37.700·00
20 марк. нім.	44·500·00—45·500·00
фунти стерлінгів	47.000·00—47.500·00
10 рубл.	47.500·00—48·500·00
Доляри	10.000·00—10.100·00

Срібло.

Корони австр.	775·00—810·00
5 кор. австр.	4.200·00—4.300·00
Фльорени австр.	1.950·00—2.000·00
Рублі	3.380·00—3 375·00
Копійки	16·50—17·00
Доляри американські	7·500·00—8.000·00
„ „ полов. і ¼	7.500·00—7.700·00
Доляри канадійські	7.500·00—7.600·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	820·00—825·00

ТЕЛЄГРАМИ.

Мирова конференція.

Париж (ПАТ.) По всякій правдоподібности мирова конференція почнеться 6. падолиста. Франклін Буйльон предкладав яко місце для мирових переговорів Смирну. Союзні держави противляться виборови цього міста з матеріяльних і моральних причин. Ангора не згодилася, щоби мирова конференція відбувалася в Швайцарії. Правдоподібним тереном мирової конференції буде Франція або Італія.

Димісія Красіна неприйнята.

Льондон (ПАТ.) Райтер доносить, що совітське правительство не прийняло димісії Красіна, спричиненої непризнаниям його торговельної політики.

Вибори в Англії.

Льондон. (ПАТ.) В політичній кризі послідувало на стільки вияснення, що реченець виборів визначено оконечно на половину падолиста. Непримиримі унїоністи здобули в партії перевагу і більшість заявилася за розвязанням парляменту. Тому на зїзді партії послідує розлам. Консерватисти остануть з Чемберленом, а ліве крило утворить нову партію під проводом Черчіля і Л. Джорджа,

Зьява Геріо.

Париж. (ПАТ.) Геріо, який вернув з подорожі по Россії, у розмові з журналістами зазначив конечність навязати взаємини з Росією. На дипльоматичному терені муситься здобути вільний переїзд російських кораблів через Дарданелі. Слід приспішити відбудову економічного життя в Россії і вможливити урохомлення російського промислу і хліборобства, дати можність сплачувати довги. Росія виплатить відшкодування приватним власникам, коли їй допоможеться. Що до голодової катастрофи, то ні описи пересадні.

Положення в Росії на загал добре. Росія думає навіть вивозити збіже. В справі берестейського мира Чічерін і Троцький заявили Геріотови, що в 1919. р. Росія звертала ся до французького правительства, щоби їй післати з Румунії 300 офіцирів-інструкторів. Ленін і члени рос. правительства благали Клємансо, щоби дав Росії поміч для дальшого ведення війни, але наспіла радіотелєграма з вежі Айфля з відповідю, що Франція більше не цікавиться російською армією.

Кампанія проти Геріота.

Париж (ПАТ.) „Еко д' Парі" почало кампанію проти Геріота і питається його, чи теперішне правительство Росії може гарантувати за завтрішне правительство. Така гарантія не є певна. Большевицька влада істнує, щоправда, від 5 лт, але треба сумніватися чи вона сягає поза межі міста. Перед заключенням договору з Росією слід точно розглянути положення.

Відкликання американських військ з Надренії.

Вашінгтон. (ПАТ.) З вірогідного жерела доносять, що в найблизчому часі послідує відкликання американських окупаційних військ із Надренії.

Справа евакуації Тракії.

Париж. (ПАТ.) „Чікаго Трібюн" з Атен: Новий командант грецької армії в Тракії повідомив, що по причині недостаточних французьких залізничих матеріялів, відворот годі буде перевести в означеному реченці.

Після промов Л. Джорджа і Чемберлена.

Ліфилд (ПАТ.) В зязи з промовами виголошеними Льойдом Джорджом і Чемберленом, маються відбути в Льондоні важні наради. Премієр конферував учера з Чемберленом й иншими міністрами. Сьогодні мається відбути конференція консервативних провідників.

Відповідь Франції на проєкт Бредбері.

Париж. (ПАТ.) „Матен" пише, що французьких делегат в репараційній комісії конферував з през. Мільраном у справі відповіди, яку має дати французька делегація на проєкт Бредбері.

Присяга урядового мін. загр. справ.

Атени (ПАТ.) Міністер заграничних справ Політіс зложив присягу.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє ч. (38 9869) „Діла" сконфісковане за передрук статті із „Ere Nouvelle" про галицькі в дносини.

— **Крадіж в суді.** До бюра зарядy вязниці при вул. Баторого вдерлися злодії, розбили касу і забрали скринку із кількома міліонами, після чого втекли.

— **Смерть дезертира.** Поліція арештувала в Перемишлі дезертира Петра Начеса і ескортувала його до військового суду у Ряшеві. По дорозі, за Перемишлем арештований дезертир почав втікати, поліція стріляла за ним кілька раз і поклала його на місци трупом.

— **Крадіж у жидівській божниці.** В Городку ягайл. злодії украли з божниці 4 срібні ліхтарі та инші дорогоцінности, вартости кількох міліонів.

— **Пожежа корабля.** Із Сан-Франціско німецька преса доносить, що на великому океані вибухла пожежа на кораблі „Гонолюлю". Богато пасажирів згинуло, а 300 осіб уратувало життя при помочі ратункових гумових плащів.

— **Позичка домовин.** Наслідком дорожнечі у Берліні, біднійші люде не мають змоги купити трумни на випадок смерти кого з родини. В звязку з тим в Берліні засновано товариство для позички домовин. Це товариство позичає трумну тільки для перенесення покійника на цвинтар, де небіщика закопують, а трумну звертається для товариства, з відповідною заплатою.

— **Вписи до драматичної школи.** Як у нас уже повідомлювалося, у Львові при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка незабаром почне функціонувати драматична школа під проводом Олександра Загарова і Миколи Вороного. Пригадуємо особам в тім заінтересованим, що вписи до тої школи, в терміні від 15-го до 25-го п. м. вже переводиться при канцелярії згаданого Музичного Інститута (ул. Шашкевича 5), почім вписані кандидати на учнів мають скласти короткий іспит. Навчання в школі розпічнеться з 1 им днем падолиста. Програм навчання подано в ч. 36. нашої газети з 15. жовтня с. р. на стр. 8-ій.

— **„Будяк".** Вже вийшло 19—20 ч. політично-сатиричного журналу „Будяк" з богатим актуальним змістом.

— **З нинішним числом** розсилаємо всім пп. передплатникам каталог т ва „Українського Видавництва в Катеринославі". Хто не дістав, зволить звернутися безпосередно на адресу: E. Wyrowyj, Berlin sw. 47, Yorksirasse 84. II. Німеччина. 939 1-1

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині просимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!
Жертви просяться слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 7[II].) на біжучий рахунок „Діла".

НАДІСЛАНЕ.

За надіслане редакція не відповідає.

Купуйте, бо дорожіє!
Сукні, блюзки, пелерини, жакети, жампери і т. п., також вибагливе білля поручає
Маґазин Мінцер і Фріш
вул. Кілінського ч. 1 (проти відеської кавярні). 1—1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Четвер 21. с. м. год. 7·30 вечером: „ЗАКОН" драма на 4. дії В. Винниченка. Перший виступ п. М. Морської.

Субота 21. с. м. год. 7. вечером: третий раз: „БАРОН КІММЕЛЬ" оперетка на 3 дії В. Кольм.

Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 1—?

—о—

Замчайні загальні збори Жіночого Кружка УПТ. ім. Ганни Барвінок у Львові відбудуться в неділю 22. жовтня ц. р. о год. 5 ій по полудни в школі ім. Шевченка при вул. Мохнацького 12. На порядку дня: 1) Відкриття зборів, 2) Відчитання протоколу з послідних зборів, 3) Звіт секретарський і касіерський, 4) Звіт контрольної комісії. 5) Вибір голови, членів старшини і контрольної комісії, 6) Вибір відпоручниць на загальний зїзд УПТ. 7) Внесення і евентуалія. По зборах відчит д-ра Василя Щурата: Ганна Барвінок — дружина Куліша. Проситься о як найчисленнійшу участь. За старшину кружка: *К. Малицька, О. Коренцева.* 905а 2—2

Поз-р Тернополящина! В середу 25. жовтня с. р. о год. 12. в пол. відбудуться в салі Міщанського Брацтва в Тернополі довірочні збори членів трудової партії для вибору управи повітової організації. З кождого села повинні явитися представники, а так само всі інтелігенти.

Подяка. Вп. д-рови Ст. Чикаловови, ада. в Тернополі, складаю щиру подяку за безкорисні його заходи, які уможливили мені виїхати за кордон на студії, і за його волею складаю на „Рідну Школу" 2000 мк. на український університет 2000 і для „Сокола-Батька" 2000 мк. *О. Антків,* студ. агр.

Замісць вінця на домовину бл. п. ОЛЕКСИ ГАЙДУКЕВИЧА члена читальні „Просвіта" і місцеголови Церковного Комітету в Замарстинові складають на наших рахунках: по 5.000 мп.: Видія Читальні, Церковний Комітет; по 1.000 мп.: Польовий, Карась, Демчук, Петрів, Степьків, Мурський, В. К., Матвіїв; по 500 мп.; Легкий, Яськів. Разом 19.000 мп. 1-1

Пєоби „Бандуриста" відбудуться в четвер 19. жовтня. та понеділок 23 жовтня о год. 7-ій вечером в малій салі Муз. Тов. ім Лисенка. Взиваються усіх членів безумовного явитись з огляду на близький річничний концерту на дохід інвалідів (3/XI. с. р.) Рівнож взиває Видія усіх досі не вписаних Товаришів-співаків вписатись негайно в члени хору „Бандурист", Вписуватись у секретаря Т-ва Ф. Мусія. ВИДІЛ. 937 1—1

Вінчання Михайлини Сібілівної з Михайлом Євтушенком б. сотником Запоріжської Бригади відбулося дня 14. X. ц. р. в церкві Успенській у Львові. 935 1—1

Замісць повідомлень про своє вінчання, яке відбулося 23 вересня ц. р. складають на „Рідку Школу" Марія з Хмілевських і Олександер Мельниковичі 5.000 марок п. 936 1—1

Дрібні оголошення.

ШУКАЮ ПОСАДИ адвокатського концепіста. Зголошення в поданнях усівій прошу слати на адресу: С. Навроцький, Мушкатівка п. Борщів. 908 3-3

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, каміння продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 13—20

ПОВИТУХА з шпитальною практикою поручається Вп. Панам на замовлення і під дискрецією. Кривицька, Гофмана ч. 6. 901 3—3

ШАРОВА ФАБРИКА ВОЗІВ і виробів з дерева **Дзюбинський і С-ка** в Трушевичах п. Ніжанковичі глядає спільника з капіталом кількох міліонів в цїли розширення фабрики. 785 8—8

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адмістр. „Діла".

КУПЛЮ около 10—15 моргове господарство з будинками можливо інвентарем бічзько стації. Д. Гошовський дир. суду в Золочеві. 941 1—1

НА ПРОДАЖ в Рави руській — середмісте — двофронтова будівляна парцеля. Повєчення уділить Др. О. Коцюх, канц. д-ра Вяня Золочів. 940 1—1

ДВІ СТУДЕНТКИ шукають станції з уживанням фортепяну при інтелігентній родині. Зголошення до Адміністрації під „Студентки". 933 1—2

СТУДЕНТ філософії, солідний інструктор пошукує лекції на селі недалеко від Львова, може провадити також хор. Зголошення до Адміністрації під „Остап". 934 1—2

ЧЕСЬКУ залізну оцинковану бляху по дешевих цінах продають зараз з власних складів „Устрій", Львів, вул. Личаківська ч. 64., І. п. 938 1—3

СКЛАД ОБУВИ ЕДМУНД ЛЯВБ
Львів, Ягайлонська 15.
поручає обуву найліпшої марки по уміркованих цінах. XXIV. 2 5

„НА ЧУЖИНІ" календар-альманах української еміграції на рік 1923.
6.8 під загальною редакцією ВЯЧЕСЛАВА ПРОКОПОВИЧА. 3—3

Книжка подає відомости про життя політичне, економічне, культурне української еміграції в Польщі, Німеччині, Австрії, Румунії, Угорщині, Болгарії, Сербії, Туреччині, Прибалтійських землях, Франції, Єгипті, північній і південній Америці, а також низку статей загального характеру, присвячених внесенню потреб і завдань еміграції та посмертні згадки. — Книжка має бути оздоблена візерунками, портретами, репродукціями з картин, картами і діяграмами. — Фірми, які забажають подати свої оголошення до календаря, просять надіслати в найкоротшому часі текст оголошення до редакції календаря. — ЦІНИ ОГОЛОШЕНЬ: сторінка 32.000 мп., ½ сторінки 16.000 мп., і ¼ сторінки 8.000 мп. — Уплата за оголошення може бути зроблена по виході книжки, але кожда фірма що дає оголошення мусить зазначити, що по виході в світ календаря вона зобовязується негайно вирівнати свій борг. — Хто дає оголошення до календаря, той даремно одержує книжку.

Адреса календаря: **Warszawa, Al. Róż 6, m. 9. Redakcyja Kalendarza.**

Бляха мідяна 880а 3—3 **Рури мідяні**
Бляха мосяжна **Рури мосяжні**
Бляха оловяна **Рури оловяні**
Ціна анґлійська, як рівнож инші металї все на складі у Львові, у фірмі:
„СПАРТ", Львів, Косцюшка 8. Телєф. 709.

Українські ґаздині! Позір!!! Купуйте всі споживні товари лише у наших інвал'д'в **у Львові при вул. Валовій 31.**

Не жалуйте кілька кроків ходу. — Товар першої якости по конкуренційних цінах. — Памятайте про народний обовязок!

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлї).

67 27-?

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕНИЯ

Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА

Львів, вул. Сикстуська, 17.,

пльомбування і вирівнання зубів **без болю,** штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже **приступній цїні.** Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі.

932 1—10

АДВОКАТ

Д-р Дрогомирецький

930 **В ЗОЛОЧЕВІ** 1—10

повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д. Соболя

1-2 **в СТРИЮ, вул. Гоша ч. 1.**

виконує всякі роботи входячі в круг дїяння дентистики в золоті, платині і кавчуку.

Приєднайте передплату!

СОЮЗ Українських Інвалідів

приймає замовлення на доставу

XXI. **бараболь і капусти.** 5-7

Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

Ново відкрита **Кавярня „ЕЛІТЕ“**

Льва Перльмуттера

ЛЬВІВ, вул. ЛЕҐІОНІВ ч. 27. — (буша XXIV „Бельвю“). 2—3

Поручає добрі і завжди свіжі закуски та канапки. Музика виконує найкращі сольові композиції. — **Не тратьте можности перепочинку!**

„НАРОДНЯ ТОРГОВЛЯ“

У ЛЬВОВІ, РИНОК 36.

платить від щади. вкладок

10 процент.

Мілїонові вкладки — після умови. —

XII. 5-5

Касовий звіт „Самопомочі“

ДОПОМОГОВОЇ ЦЕНТРАЛІ ДЛЯ ЧАСТИН УКРАЇНСЬКОЇ ҐАЛИЦЬКОЇ АРМІЇ,

що перебувають поза межами Рідного Краю, за час від дня 1. до 31. липня 1922. року.

Прихід	Сума Кч.	с.	Розходи	Сума Кч.	с.
Остала готівка з попереднього місяця, на яку зложилися:			I. Допомоги для українських старшин і стрілецтва в Лічницях, Чехословаччина:		
1. Військова Канцелярія Диктатора З. У. Н. Р. у Відні, для грудно хорих 1.000·00 Кч.			1. Лічниця Хомутів . . . . . 654.00 Кч.		
2. Маніфестаційний Комітет через Допомоговий Комітет, у Філядельфії На 9.067 Кч., по зреалізуванню 9.063·00 „			2. „ Прага . . . . . 560·00 „		
3. Допомоговий Комітет через Вп. п. Петра Кирилюка, у Філядельфії На 1.650 Кч., по зреалізованню 1.640·00 „			3. „ Пардубиці . . . . . 422.00 „		
4. Допомоговий Комітет, через Вп. п. Петра Кирилюка у Філядельфії На 100 долярів, по зреалізованню 4.582·00 „			4. „ Йозефів . . . . . 308.00 „		
5. Центральний Допомоговий Комітет в Празі, через Вп. проф. д-ра Степана Смаль Стоцького 20.000·00 „	36.285	—	5. „ Штернберк . . . . . 360.00 „		
			6. „ Мнада Болеслава . . . . 566·00 „		
			7. „ Либерець . . . . . 198·00 „		
			8. „ Літомерищі, Терезин, Карльове Вари, Яхимів, Пісек, Берно, Ружемберк і Часла а . . . . 882·00 „	3.950	—
			II. Допомоги для інтернованих старшин і стрілецтва в таборах:		
			А. Чехословаччина:		
			Український військовий табор в Йозефові:		
			1. Старшини . . . . . 1.954·00 Кч.		
			2. Стрілецтво . . . . . 8.404·0 „		
			Б. Румунія:		
			Табор інтернованих в Орядеа Маре: Старшини і стрілецтво . . . 3.258·00 „	13.616	—
			III. Культурно-просвітний Кружок Українського Військового Табору в Йозефові Ч. Сзоз. — аворот . . .	2.000	—
			IV. Адміністрація „Самопомочі“ . . .	450	—
			Сальдо	16.269	—
36.285	—			36.285	—

Йозефів, дня 31. липня 1922. р.

ЗА УПРАВУ „САМОПОМОЧІ“:

Крушельницький Корнило в. р. голова. *Байгерт Іван в. р.* скарбник. *Груба Михайло в. р.* писар.

Рахунки й діловодство „Самопомочі“ провірено за місяць липень 1922. р. та найдено її грошеву господарку згідньою з місячним касовим замкненням. — Про це повідомляється Вп. Жертводавців, а про стан допомогової акції — звітується Військовій Канцелярії Диктатора З. У. Н. Р. у Відні.

Йозефів, дня 10. серпня 1922. р. *ЕКОНОМІЧНО-АДМІНІСТРАТИВНА КОМІСІЯ.*

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!

Передплачуйте обширний відручник

746 В. КУЧЕРИ: 5—6

„Про сеґінництво і зужитковання свочів“.

— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —

Ціна 2000 мп

Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 17. жовтня 1922. надзвичайну односерієву сальоново-сенсаційну драму, в блискучого життя американської плютократії на 7 великих дій п. з.:

ЧОРНА МОЛЛІ (Outtside the Loo)

Головну ролю креує славна американська красота, артистка головної ролї в американській драмі „Жебрачка зі Стамбулу“ **PRISCILLA DEAN.**

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу

достарчає під ґарантією 362 14-20

„РИЗНИЦЯ“

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

РЕСТАВРАЦІЯ І ПОКІЙ ДО СНІДАНЬ

С. Райха

у ЛЬВОВІ, Ринок ч. 5.

917 2-2

Добірна кухня під зарядом пані Матвієвої поручає горячі страви до год. 11-ої в ночі. — **АБОНАМЕНТ НА ОБІДИ І ВЕЧЕРІ.**

Зв редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів. Ринок ч. 10

Ч. 40 (9.871). Львів, пятниця 20. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів. Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон. Румунія 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Найдешевший магазин одягів мужеських, жіночих і діточих тільки у фірми
ШМОЛА І БІНЕЦЬСА
ЛЬВІВ, вул. Краківська 17. — Філія: вул. Краківська 2. М. 2. 1—5
Замовлення з найсвіжійших краєвих і заграничних матеріялів полагоджується зараз. Містові футра, футра до подорожі і буди на складі.

Ольга відкриває з днем 15. ц. м. спеціяльний склад виробів тринотових і панчіх. — РИНОК 35. (біля Нар. Торговлі).

Львів, 19. жовтня 1922.

Америка і Европа. Проблєма господарського й політичного відродження Европи в великій мірі звязана з тими позиціями, які займе в сій справі Америка.

Після невдачі президента Вільсона на підставі його туманних і неясних концепцій знайти розвязання для тих гострих питань, які стали на порядок денний після закінчення війни на европейському континенті, Америка що до европейських справ займала позиції повного невтручання й нейтралітету. Вона рішила залишити Европу її власній долі, вважаючи за доцільне стати на шлях тіснійшої участи в европейських справах лише після того, коли відносини там наберуть більш сталий, більш нормальний характер.

Ці позиції Америки знаходили своє пояснення в економічних відносинах, які утворились в Америці в наслідок европейської війни і в звязку з нею. Під час европейської війни, ціле господарське життя Европи було цілком порушене в своїм нормальному ході, в Америці йшло воно своїми звичайними шляками. Війна дала власне лише зайвий стімул до інтенсифікації темпу економічного розвитку Америки, розвинувши в ній величезну військову продукцію, яка обслуговувала потреби всіх воюючих держав. Ті лишки капіталів, які утворилися в Америці, власне в Зединених Державах Північної Америки, що визначають напрям економічного життя в Америці, в наслідок ліквідації участи в припинених війною европейських підприємствах, в наслідок нормального ходу процесу нагромадження, який не припинився під час війни, в результаті закриття европейських ринків знайшли собі пристосовування в американських державах. Північно-американські держави за часи війни і після війни вложили дуже великі капітали й збільшили свій уділ в промислових підприємствах держав Північної Америки. Так само значну кількість капіталів було вкладено в сільсько-господарську продукцію, для розвитку якої утворилася сприяюча кон'юнктура в звязку з виходом з світового торговельного обороту Росії і України. Завдяки цим обставинам значно зменшилась господарська заінтересованність Америки в Европі й утворилась база для тих позицій, які являються характерними для Америки на протязі кількох останніх років, починаючи від версайльського миру.

Проте вже в той час, коли Америка формувала свої позиції нейтралітету було ясно, що втримати ся на них довший час вона не зможе. Являється цілком неможливим допустити, щоби капіталістична держава, яка в силу механізму капіталістичного господарства стоїть перед необхідністю постійного поширення ринків, могла поставити ці свої змагання до розширення в певні завдалегідь поставлені межі. Інтерес до Европи у Америки мусів виникнуть, вона в силу іманентних законів капіталістичного розвитку мусіла зійти з своєї позиції нейтралітету.

Факти з останніх місяців свідчать про те, що істнують симптоми того, що позиції невтручання Америки в справи европейського континенту скоро надійде кінець. Коли пригадаємо події останніх місяців, то побачимо, що Генуа для Америки була власне наглядною спробою обмежитись ролею обсерватора в европейських справах. За Генуєю далі йдуть переговори американських капіталістів в справі уділення позички Німеччині, визнання Америкою балтійських держав, заява Америки про заінтересованість її в розвязанні справи Дарданель, нарешті її заміри приняти участь в майбутній конференції держав з приводу німецьких репараційних виплат. З цих зазначених виступів Америки слід особливо відзначити факт визнання нею балтійських держав. Цей виступ носить яскраво політичний характер; пориває він цілком з її попередньою лінією незизнання всіх змін, які стались в колишній Росії після 1917 року, вказує на її нову, активну лінію в цій справі.

Аналізуючи ці поодинокі факти, мусимо прийти до висновку, що свідчать вони про швидке наступлення нового періоду в американській політиці, періоду активної участи в вирішенні справ европейського континенту.

Ця активна участь, активне заінтересування Америки справами Европи являється дуже багатим на наслідки. З одного боку треба мати на увазі, що Америка свою лінію зможе провести й реалізувати, о скільки її економічна сила і значіння в порівнанні з державами Европи являється безсумнівною й безперечною. З другого боку слід пригадать, що Америка не раз зазначала своє негативне відношення до того стану річей, який утворений в Европі Версаєм і договорами з ним звязаними. З цього погляду майбутня лінія Америки, яку вона, слід підкреслить ще раз, має повну *можливість перевести* безумовно піде по лінії ревізії після-воєнного status quo.

Нам доводилось в нашій газеті підкреслювать, що в міжнароднім европейській кон'юнктурі є симптоми, які вказують на зріст в лоні самих европейських держав тенденцій, які ведуть до ревізії Версаю. Наближення часу активної участи в европейських справах Америки цю ревізію наблизить й прискорить.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Галицькі відносини.

Документ.

Ми одержали такий документ:

Pouine.

Do

W. Pana .....

Wczoraj po wiecu w Kamionce strum. został śmiertelnie postrzelony przez ukraińską bojówkę ś. p. prof. Twerdochlib, nasz sympatyk i dzisiaj rano zakończył życie w szpitalu powszechnym we Lwowie. We środę odbędzie się pogrzeb o godz. 3-ciej po połud. z krypty klasztoru Bernardynów.

Musimy zamanifestować wolę ludu i ze wszystkich powiatów sprowadzić delegatów-chłopów ruskich i polskich jak najliczniej na ten pogrzeb. Koszta zostaną pokryte.

Kładziemy W. Panu tę sprawę gorąco na sercu i za jej wykonanie czynimy W. Pana odpowiedzialnym.

Zarząd Okręgowy P. S. L.
Lwów.

Дивна ватага.

Наш кореспондент доносить:

Дня 15. X. 1922 р. о 4 г. попол. переходив через Сераїри і Яцківці (пов. Зборів) відділ добре узброєних людей. Були одягнені в кожухи білі і червоні мали кріси через плечі, бомби і гранати, а при боці шаблюки. На чолі відділу їхало двох їздців з машиновими крісами. Населенню не робили ніяких пакостей. Питали чи читають українські часописи, кидали українські відозви і радили вступати до їхнього війська. Говорили, що вони належать до армії смерти, якої завданням є повалити теперішну владу і знищити панів. Напали на дідича в Яцківцях і побили його шаблями. Відтак перейшли до Жуковець, де стояли постоєм через дві години, а вечером осягнули Ярчівці себто залізничий шлях Львів-Тернопіль. Місцева поліція в панічному страсі здезертирувала, оставивши посторунок на ласку судьби. Ранком з неділі на понеділок ватага дійшла до Плаучи. Ту розправилися з польською поліцією, вбивши коменданта і двох поліц'янтів. Війтови в Плаучи велїли направити м'ст. Відтак в районі Конюх злучилися з другою узброєною групою, яка йшла зі Збаража на Озірну.

Поява узброєних козаків викликала констернацію серед дідичів. Великі власники дібр виїхали з повіта, непевні життя, в місточках велике пригноблення. Вслід за сим появилась по селах польська кавалєрія, допомагати поліції, яка по відході узброєних гостей почала переводити ревізію в селі Мшані та посуджуючи селян о участь в повстанню.

По донесенням людей, які прибули на ярмарок до Зборова, оповідають, що їздці осягнули Поморяни і Краснопущу і заховалися в лісах. Голіця після інциденту в Плаучі є безсильна. Є вісти, що ватага прямує в сторону Стрийщини. З села Нетерпинець цей відділ вислав звязкового для звязку з групою яка оперує в залозецьких лісах.

Кривавi випадки.

Під таким заголовком „Газета Поранна" доносить, що в зборівському повіті появилася узброєна ватага, котра веде боротьбу з поліцією. Підозріла ватага зорганізована на військовий лад, здисциплінована, заосмотрена в мундури і зброю їздить на конях і сіє пострах на Поділлю. Ця ватага знищила кілька фільварків, між иншим Августівку, Яхівці, Плавчу і дійшла аж до Дунаєва. Поліція є безсильна, бо ватага ставить скрізь міцний опір.

Замордування комісанта поліції.

Та сама газета доносить, що висше згадана українська ватага замордувала комісанта поліції в Плавчі Гловейського, а в сутичці поліції з озброєним відділом згинуло двох поліцаїв. В погоню за підозрілим відділом вислано військо. Одного члена тієї ватаги переловлено і слідство виказало, що в склад її входять українські емігранти із Сх. Галичини, які є рішені на все і будуть боротися до останнього.

Ще одна узброєна ватага.

З Бродів доносять, що в залозецьких лісах появився відділ, котрий несе пострах між населенням. Цей відділ посувається в напрямку давного авст. кордону, оминаючи села та міста.

„Газета Поранна" кінчить ті інформації закликом, щоби на „кресы" вислати кавалєрію, бо поліція не може дати ради.

„Газета Цодзенна" домагається щоби варшавські гарнізони перенеслися до Сх. Галичини.

Ближші інформації про узброєні ватаги.

„Слово Польске" потверджує факт, що у зборівському повіті появилися узброєні ватаги і коментує цей випадок так: „Не досить, що наша марка паде, що ціла наша держава хилиться до руїни, але до нас доходять вісти, що у Зборівщині появилися терористичні банди гайдамаків, котрі у білий день розбивають людей. Именно у зборівському повіті гуляє банда добре узброєна, на добрих конях, а складається із 50 осіб. Ця ватага напала на двір дідича Рота і на фільварок Бліхов, а опісля втікла в сторону Бережан. У лісах згинуло 2 поліцаїв, а поліція зажадала помочи війська".

Пр. 356/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів умішених в часописи „Діло" ч. 35. (9.865) з дня 14. жовтня 1922. в артикулі під наголовками: 1) „Галицькі відносини" нотатка під наголовком: „Противиборча відозва в цілости; 2) „Польські (wybory: вибори і Сх. Галичина" від слів: „Ось таку", аж до „не буде!" містить в собі єство ad 1) проступку з §§ 305 і 300 г. к., ad 2) злочину з § 65a г. з., уявив в „рознану в дни 13. жовтня 1922 року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближчім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. п. № 6 ех 1853, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 14. жовтня 1922. (Підпис нечитний.)

Цю новинку використовує „Слово Польске" для виборчої агітації, накликаючи голосувати на кандидатів ендецької партії, яка має у Східній Галичині запевнити мир і пошанування польського уряду.

Ревізії і арештування.

Дня 12. жовтня в Турі Великій пов. Долина поліція перевела ревізію в домі о. М. Дерлиці і його сина студ. Ярослава. Пошукувано за зброєю. Сконфісковано старий, австрійський шелом. В Долині арештовано гімназіяльного ученика Остапа Дерлицю і закованого в кайдани вивезено невідомо куди. Дня 15. жовтня в Долині переведено ревізію в домі Савицького і арештовано дочку Евгенію Савицьку, студ. фільозофії і відставлено до Стрия.

Німецька праса пов відносини у Сх. Галичині.

„Neue Freie Presse" з дня 17. жовтня пише: „Останніми днями мимо наглих судів у Східній Галичині зміцнилася українська акція саботажу. В короткому часі спалено панські двори у 70 селах, із цілим збором збіжжя. Збурено також богато телегр. і телеф. стовпів, зірвано дроти, а дня 8. жовтня висаджено у воздух міст під Журавицею. Поповнено 10 політичних убивств. За виновниками пропав і слід.

Арештованка ученика.

В Угринові к. Сокаля поліція арештувала сина управителя школи, ученика VIII. кл. гімназ. і відставила його до Львова.

Присилайте складни на пресовий фонд на ин. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

З Великої України.

(Згадки й рефлексії.)

II.

З духового життя.

Хоча духове життя України скалічене, хоча школа на Україні находиться в страшному занепаді, все-таки всі прояви культурної творчости мають для нас під цю пору велику вагу, бо вони стають першими каменями під будову Нової України.

Полишаючи на боці справу школи, яка заслуговує окремої уваги, зазначимо деякі моменти умови життя, що позволяють лекше змалювати собі духове обличча сучасного українського громадянства.

Перш за все треба сказати, що в цьому році ніби проминула та вбийча мовчанка, в якій досі конало вільне слово і яка переривалась хіба вигуками офіційних газет, мітінгів та агітаційної літератури. Найвища наукова установа на Україні, Українська Академія Наук у Київі, що від 1919 р. не мала змоги нічого друкувати, правда, тільки в серпні ц. р. почала друкувати науковий журнал (про долю його не знаємо). Але раніще пробило леди недруковане слово. Це слідно було і в праці Академії Наук, в її секціях, і в студентських гуртках вищої школи — б. університеті св. Володимира. Оживилися літературні гуртки, літературні вечорі, прилюдні лекції на наукові й фільософічні теми.

Ми не пишемо літописи того руку, бо на це в нас за мало матеріялу, тільки підмітимо його головні риси. Тяжко нарисувати духове обличча українського громадянства, воно ще надто невиразне. Перебувши страшну руїну, і ріжні експерименти будівників кращого життя, громадянство українське інтензивно переживає переоцінку і своїх духових вартостей, свойого світовідчування, свойого світогляду взагалі, і національно політичного зокрема. Але ні в краснім письменстві, ні в фільософії й науці не маємо там ще речника нових думок, що скерував би розбиті думки в одному напрямку. Є там усильне шукання нового, що нераз похоже на просте шукання моди. Шукання нових форм виразу переходить в карикатуру слова, погоня за новим думанням виглядає на боротьбу з елементарними вимогами льогіки, нове розуміння людської психіки й життя є, здається, ні менше, ні більше, як насильством над людською душею. Я не хочу подавати зразків цього з нових авторів, бо це за далеко нас завело би. Я випишу тільки дослівно оголошення про появу збірки віршів п. н. „Психетози", що було обявлене в Київі в середині літа ц. р.: „Король футуропрерій Гео Шкурупій виставив у вітрині Всесвіту свої Психетози". Цей — за мало сказати інтернаціоналізм — а якийсь „інтерплянетаризм" чи „Космізм", погоня за тріскучим висловом, гремучим словом — є характерною рисою молодого літературного покоління.

Дивно стає, що покоління, яке переживало таку глибоку трагедію життя, не зуміло ще видобути ширих, глибоких тонів. Але велика епоха повинна нам дати скоро нашого Шеллі'я.

В тому всьому рухові видно передовсім негацію старого реалізму, що має свої історичні заслуги. Він уважається минулим, а марудна праця над деталями творів і пильна їх обробка у реалістів лякає нових авторів, що живуть темпом свойого віку і почувають себе скованими всякими твердо усталеними формами.

Таке-ж, хоч не так виразне, невдоволення помічається і в відношенню супроти раціоналізму, хоча весь світогляд надто ще ним пересяклий. Особливо в сфері фільософічних інтересів бачимо цікавий заворот. На території колишньої Росії більш, як деінде, матеріялізм і позитивізм були релігією освіченого загалу. Метафізику висміювали, або трактували як казку, про містику й релігію інтелігентна людина не могла говорити, не наражуючись на глум. Остаточно тепер матеріялізм став мало що не офіціяльною релігією (московське державне видавництво випустило в світ книжечку пн. „Матеріялизм-философия пролетариста"). В Харкові офіційно видається груба книжка „Антирелигиозная пропаганда", а рівночасно в кругах громадянства зацікавлюються проблемами метафізики та оголошуються диспути на релігійні теми.

Яке становище большевицької влади до цих проявів? Коли „Археольогічний Інститут" у Київі оголосив прилюдний диспут на тему „Матеріялізм та ідеалізм", уряд (там і на такі річи треба дозволу) дозволив його, післявши двох своїх референтів, що мали боронити матеріялізму. Коли-ж знову оголошено дискусію п. н. „Релігія і наука", дозволено її тільки тоді, як уряд підшукав своїх референтів, що мали боронити становища: „релігія — опіюм для народу". Як - не - як, а ця духова опіка — характерне явище для культурно - суспільних відносин на Україні. *Д. К.*

У ПЯТНИЦЮ, 3. ЛИСТОПАДА ц. р.
В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ при вул Шашкевича

КОНЦЕРТ

НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
ПРИ УЧАСТИ ХОРУ „БАНДУРИСТ"
й Вп. П: М. МАСЛЮКА, Р. ПЕРФЕЦЬКОГО, М. СВІРСЬКОЇ, С. ФЕДОРЦЕВОЇ, Т. ШУХЕВИЧА. — Вступне слово проф. М. ГАЛУЩИНСЬКОГО. Програма буде XXI. годана пізнійше. 1-3
Початок точно 7·30 вечером.

Українці в Забайкальській Области.

(Із записок б. полоненого.)

Частина Сибіру, Забайкальська область, обнимає простір 13.475 km² і тягнеться від озера Байкалу на схід до границь китайської Маньчжурії, а з полудня граничить з Монголією. Населення Забайкалля виносило перед кількапайцяти роками около 700.000 мешканців, яке особливо підчас світової війни в наслідок напливу зі заходу значно зросло. Крім українських переселенців і Москалів живе там около 150.000 туземців, Бурятів, Тунгузів. Країна ця багата в металі як золото, соібло, мідь, олово, цину і т. и.

Головним містом і осередком Забайкалля є місо Чіта. Після революції в Росії почала і Сибір рухатись. Українське населення організувалось в громади та гуртки. Глухе Забайкалля також не оставало позаду. При кінці 1918 р. істнувало там 14 громад та гуртків головно по місцевостях здовж заліэно-дорожного шляху. Українські організації мали спільний вищий орган „Українську Окружну Раду за Байкалом" з постійним „Виконавчим комітетом" в Чіті. Тут відбувались наради Окружної Ради, взялась перепись українського населення (на жаль не докінчена), видавано українські посвідчення в виді пашпортів. Видача посвідчень мала у 1918 р. головно на меті охоронити Українців, як чужинців, від насильного втягування в червону армію. Взагалі становище українського громадянства Забайкалля в тім часі було: держатись невтралітету, не брати активної участи в большевицьких організаціях. І це становище, як пізнійше виказали події, було зовсім доцільне, бо після упадку влади большевиків (як їх там звали — великовиків) воно заощадило хоч в деякій мірі пролиття невинної крови українського населення, що звичайно буває при переміні влади. Українні, головно залізно-дорожники жили надією, що повернуть на Велику Україну та стануть там хосенними громадянами, але хуртовина, яка відтак почалась майже по цілій Сибірі і на Україні, унеможливила здійснення на-

ІВАН БУНІН.

Пан із Сан-Франціско.

(Докінчення.)

На тім острові, дві тисячі літ тому, жив чоловік, який цілковито запутався у своїх жорстоких і брудних вчинках, котрий чогось то забрав владу над міліонами людей і котрий сам збентежившись од безглуздности тієї влади і з жаху, що хто небудь убє його споза угла, начинив жорстокостей понад усяку міру, — і людскість на віки запамятала його, і ті що, в сукупности своїй, так самож незрозуміло і по суті, так саможе жорстоко, як і він, панують тепер у світі, з усього світу зїаджаються, щоби подивитися на останки того камінного дому, де жив він на одній із найкрутіших круч острова. В той чудесний ранок, усі, що приїхали на Капрі саме з тією метою, ще спали по гостинницях, хоч до підїздів гостинниць уже вели маленьких мишастих осликів під червоними сідлами, на котрих знову мали були нині, збудившись і наївшись, влазити молоді й старі Американці й Американки, Німці й Німкині, і за котрими знову повинні були бігти камянистими стежками, і все до гори, аж до самого вершка Монте Тіберіо, вбогі капрійські баби з ціпками в жилавих руках. Заспокбєні тим, що мертвого старика із Сан-Франціско, що теж збирався їхати з ними, але замість того тільки налякав їх пригадкою про смерть, уже одправили в Неаполь, подорожники спали кріпко, і на острові було ще тихо, крамниці в містечку були ще зачинені. Торгував тільки базар на маленькому майдані — рибою і зеленю, і були на йому одні прості люде, поміж котрими, як завжди, без усякого діла, стояв Льоренцо, високий старик перевізник, безжурний гульвіса і красавець, славний по всій Італії, що нераз служив моделем багато малярям: він приніс і вже продав за безцін два омари, що їх піймав у ночі, і котрі щамотілись в переднику кухаря того самого готеля, де ночувала сімя із Сан-Франціско, та тепер міг спокійно стояти хоч до вечера, з царською звичкою позиряючи навкруги, малюючись своїм лахміттям, глиняною люлькою на довгому комишевому цибусі і червоним вовняним беретом, спущеним на одно вухо. А по проваллях Монте-Соляро, по старинній фенікійській дорозі, вирубаній в скалах, по її камяних ступінях, спускалося од Анакапрі двох вбруських верховинців. У одного під шкуряним плащом була дуда, — великий козячий міх з двома дутками, другий мав щось у роді деревяної сопівки. Йшли вочи — і ціла сторона, радісна, прегарна, сояшна, простягалася під ними і камянисті горби острова, котрий мало не весь лежав у їх ногах, і та казкова синява, в котрій жив він і сяючі раніщні пари над морем до сходу, під сліпучим сонцем, котре вже гаряче гріло, знімаючись все вище й вище, і туманно-блакитні, ще по ранішньому хиткі масиви Італії, її близьких і далеких гір, красоту котрих безсильне виразити людське слово... На пів дороги вони зменшили ходу: над дорогою в гроті скальної стіни Монте-Соляро, вся осяяна сонцем, уся в теплі й блиску його, стояла в білосніжних гіпсових ризах і в царському вінці, злоторжавім од непогод, Матір Божа, смирна й милостива з очима зведеними до неба, до вічних і блаженних осель тричі благословенного Сина Її. Вони обнажили голови, приклали до уст свої сопівки — і полились наївні і покірно-радісні звуки хвали їх сонцю, ранкові, Їй, Непорочній Заступниці всіх страждаючих в цьому злому і прекрасному світі і Родженому од черева Її в печері Вифлиємській, в б дному пастушому захисті, в далекій землі Юдиній...

Тілож мертвого старика із Сан-Франціско вертало до дому, в могилу на береги Нового Світу. Зазнавши багацько принижень, багато людської неуваги, в тиждень промандрувавши із одного портового пакгавзу в другий, воно знову попало накінець на тойже самий знаменитий корабель, на котрім так ще недавно, з такою шанобою веали його живого в Старий Світ. Але тепер вже скривали його од живих,— глибоко спустили в присмоленій домовині в чорний трюм. І знову, знову пішов корабель в свою далеку морську путь. У ночі плив він повз острів Капрі, і сумні були його вогні, що помалу скривалися у темному морі, для того, хто глядів на них з острова. Але там на кораблі, в ясних, сяючих вогнями і мармуром салях, був — як звичайно — людний баль в ту ніч...

Був він і на другу, і на третю ніч — знову серед скаженої хуги, що проносилася над океаном, який гудів як похоронна месса і ходив жалібними од срібної піни горами. Безчисленні вогневі очі корабля були за снігом ледве видні Дияволові, що слідив зі скель Гібральтару, з каменистих воріт двох світів, за кораблем, що одходив у ніч і фугу. Диявол був великий як скеля, але більший од його був корабель, багацькоповерховий, многотрубний, збудований гординею Нового Чоловіка із старим серцем. Хуга билася

дій. Виконавчий Комітет вів переписку в справах організаційних з Головною Радою в Омську, а передовсім зі Секретаріятом Краєвої Ради на Далекому Сході (Зелений Клин) у Владивостоці, як також з Окружною Радою в Харбіні. За ініціятивою Читинського Комітету мав відбутись в 1919 р. зїзд представників усіх організацій Сибіру, але з причини перерви комунікаційних ліній, як також політичних умовин він не відбувся. Були спроби видавання українських часописів в Томську, Харбині і Владивостоці, але після виходу кількох чергових примірників в наслідок закриття видавництва по наказу влади, або матеріяльних недостач, перестали виходити.

На Сибірі в віжних таборах, по місточках та селах була значна скількість полонених Українців з Галичини та Буковини, число яких годі навіть приблизно означити, бо майже ніякої евіденції не велося. Були вправді при деяких українських громадах організовані „Комітети допомоги жертвам війни", але вони, оставались, вдається, тільки на папері, а пізнійше уряд Колчака їх зовсім скасував. Полонені других національностей як Німці, Чехи, Поляки, Мадяри, Румуни мали своїх представників на Сибірі (Червоний Хрест, ріжні місії) куди могли зголошуватись, отримувати в разі потреби матеріяльну допомогу в натурі або грішми, засягати інформацій відносно повороту домів та положення в краю, тільки Українцям не було куди звертатись, ніхто ними не опікувався. А можна було цему зарадити, як не висилкою свого представника то бодай переданням агенд в справах українських полонених в Сибірі якому другому, наприклад німецькому представникови. А тоді значна частина полонених по одержанню точних інформацій про стан в краю дуже поважно призадумалась чи вертати туди, де політичні умовини не дають продиху, чи коротати свій вік емігрантом на чужині, чи радше оставати на Сибірі, де хоч світ дошками забитий, а всеж таки свобіднійше живеться.

А. С. Левицький.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви просяться слати до Краєвого Союзу Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

З Волині та Холмщини.

Нищення церков.

В с. Вепрооозері Томашівського повіту адміністрація замкнула церкву, забрала ключі. Церква потрібує ремонту. Селяне 8 місяців тому назад звернулись до староства о дозвіл поправити власними коштами свою святиню, але відповіди не отримали. Ще як зпів року постоїть церков не ремонтованою, від дощів, снігу почне загнивати, а там видадуть розпорядження „з поводу зніщення забраняє входіщь до церкві". Значить, колиб і відкрили приход, то не буде церкви, скажуть будувати нову...

Прокляматії „людовців".

Партія людовців з Вітосом на чолі випустила на рос. мові прокляматії від імени селян російських, білоруських і українських, щоб всі голосували на їх список. Селяне наші остільки є свідомі, що цілими пачками приносять до редакції газети „Наше Життя" ці прокляматії, питаючися чи то не є провокаційні прокляматії. Ім даються пояснення, що це є агітаційні листки партії людовців, але не „блюку національних меншостей" ч. 16.

Доля луцького „Українського Життя".

Місцева адміністрація ставить місцеву українську газету „Українське Життя" в таке становище, щоб цілком унеможливити її вихід. Після випуску восьмого числа газети з білими плямами на місці статтів, конфіскованих цензурою, адміністрація задержує цензури газети на кілька днів й не дає її можливости вчасно виходити.

Доля репатріянтів.

В м. Рівному знаходяться бараки, де пробувають репатріянти, які висловили охоту вернутись до совітської України. Ними мусіло би опікуватись совітське посольство, але воно лишає їх без жадної допомоги. Вони живуть в холодних бараках з вибитими вікнами, обдерті; на відправку чекають цілими тижнями і місяцями. З наступленням холодів загрожує небезпека пошестей.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Як фабрикується „українські" кандидатури?

На виборчий округ ч. 49 (Самбір Рудки-Судова Вишня і т. д.) сфабриковано „українську" листу. Висуває її сполонжений людовцями „Український Хлопський Комітет Незалежний". Цей комітет висунув отакі кандидатури: Н. Хощінський зі Судовичів (коло Самбора), І. Кравчишин з Чуловичів (коло Комарна), І. Бревяк з Гошан (коло Рудок), І. Гармідер з Калинова (коло Самбора), І. Стець і Петро Стельний з Мачошина.

Історію кандидатури одного з цих нещасних кандидатів можемо подати докладнійше. Отже другий з них — Іван Кравчишин мав 18 моргів поля в Стубниці Його скортіло побільшити свій маєток. Саме парцелював Ланцкороньскі свій фільварок в Чуловичах і Кравчишин купив там 30 моргів поля, згляднo разом зі своїм швагром Францішком Пшишляком 60 моргів за 32 міліони мп.

Комісарж земскі в Самборі поставив йому як умову затвердження купна, що його дівчата мають перейти на латинський обряд (жінка Кравчишина лат. обряду). Кравчишин згодився. В міжчасі вмирає йому жінка. Комісарж земскі зажадав тепер, щоби сам Кравчишин перейшов на латинський обряд. 5. вересня п. комісарж змінив своє домагання, зажадав від Кравчишина, щоби ще як Українець кандидував на посла до сойму польського, а обряд щоби змінив щойно пізнійше. І подав Кравчишину цидулку до підпису. На цидулці було заголошення кандидатури. Кравчишин підписав. Тепер він саме не знає, що діяти. Боїться комісаря земського, який грозить, що на випадок непослуху не затвердить купна землі.

З діяльности окружної виборчої комісії в Стрию.

Після арт. 25. польської орд. виб. лихий стан здоровля повинен бути оправдуючою причиною до непринятя вибору номінації в комісії виборчій. Тимчасом польська республика є безоглядна, навіть на людях хорих робить інтерес, бо на чоловіка хорого, який а дому не виходить, в день більше лежить як ходить, якому лікар заказав навіть говорити, якому сидіти в душнім льокали виборчім без перерви від 9. год. рано до 9. вечером є фізично неможливе, накладає високі кари і в додатку нищить його матеріяльно. „Ad impossibilia nemo tenetus" — сей моральний пріндип в польській республиці не обовязує, як задокументувала стрийська окружна комісія виборча, що укарала хорого о. Івана Паліїва таким окреченням:

L. 278. Stryj dnia 4. października 1922. Do Wielebnego księdza Iwana Palijowa w Równi. Ponieważ Wielebny ksiądz wzbraniałeś się przyjąć urząd przewodniczącego w obwodowej komisyi wyborczej Nr. 45 w gminie Równia, przeto po myśli art. 25. ord. wyb. nakładam na Wielebnego księdza grzywnę w kwocie 60.000 Mk. (słownie sześćdziesiąt tysięcy marek), o której ściągnięcie równocześnie odnoszę się do Starostwa w Kałuszu. Od niniejszego orzeczenia przysługuje Wielebnemu księdzu prawo odwołania się do plenum komisyi, które jednakowoż nie wstrzymuje postępowania egzekucyinego. Przewodniczący O. K. W. Nr. 52. Oraski.

Другий документ:

Starostwo w Kałuszu. Lp. 5/wyb. Kałusz dnia 6|10 1922. Do Zwierzchności gminnej w Berłoberh. Orzeczeniem z dnia 4|10 1922 L. 511 ukarany został Nykoła Ławrów za uchylanie się od przyjęcia godności członka tutejszej komisji wyborczej przez Okręgową komisję wyborczą Nr. 52 w Stryju po myśli art. 26. ord. wyb. i noweli do tejże grzywną pieniężną w kwocie 60.000 mp. tj. sześćdziesiąt tysięcy mk, którą bezzwłocznie ściągnąć i do 5 dni przedłożyć należy. W razie niemożebności doraźnego ściągnięcia gotówki, należy natychmiast przeprowadzić ekzekucję mobilarną II. stopnia tj. fantowość ruchomości lub inwentarz niewątpliwą własność dłużnika stanowiącego i zawiadomić go, że w razie nieuiszczenia gotówki w 8-dniowym terminie przeprowadzona zostanie publiczna licytacja na zajęte ruchomości. Odnośny protokół fantowania należy mi przedłożyć przed licytacją do przejrzenia. W celu wykonania tego polecenia udzielam Zwierzchności gminnej asystencji Policji Państw., po którą w razie potrzeby zgłosić się należy w najbliższym Posterunku Policyjnem. Rada Namiestnictwa i Kierownik Starostwa Madurowicz.

Крім того наложила виборча комісія в Стрию за неприняття обовязку членів виборчої комісії в Труханові пов. Сколе на Федора Сметанку і Дмитра Пірча кару по 60.000 мп., а на Михайла Юркова і Дмитра Туркова по 10.000 мп., всіх з Труханова пов. Сколе.

Виборчий цукор.

В Надвірнянщині повітова виборча комісія приготовила велику скількість цукру, щоб перед самими виборами кинути на села і зломити виборчу абстиненцію українських громадян. На кожде село призначено по 4—5 сотнарів цего цукру, якого тепер ніде за жадні гроші не дістати.

Виборча агітація.

В долинськім повіті звертає на себе увагу війт з Перегінська Михайло Кропивич, відомий з того, що він віддав голос при виборах до повітової ради в Долині на Поляка. Тепер з вдячности для пана старости і пана воєводи, що уратували його перед тюрмою за ріжного рода махерства, агітує за виборами. Йому кумпанії додержують: Михайло Попович, Дмитро Клодніцький і Павло Халус, які днів агітують, щоби комендантови поліції Колинковскому платити данину деревом. Досі своєю агітацією довели до того, що члени місцевої лісової спілки дали тому українському ренегатови около 50 штук дерева мілионової вартости.

Резигнації.

В городецькім повіті зголосили резигнацію з членства виборчих комісій: Іван Павлюк, Антін, Франц і Никола Ґембусь, Іван Горбаль, Михайло Горбаль і Михайло Яринич, всі з Зелева; Стефан Матіяшек з Жорниск, Роман Мокрик і Теодор Рипчинський з Домажира.

Справа Близького Сходу.

Промова Кемаль Паші.

З Ангори доносять, що Мустафа Кемаль Паша виголосив оноді на засіданню Національного зібрання промову, де звязував свій погляд на військові операції французької армії і обговорив справу свободи проливів. Кемаль паша зазначив, що Турки перші жадали цієї свободи. Тому що в Муданії рішено віддати Тракію Туреччині, турецька армія буде держатись осторонь від морських проливів, аж до моменту заключення миру.

Франклін Буйльон про Туреччину.

Франклін Буйльон вернувши з Мудані заявив представникови „Матена", що в Туреччині відносяться всі з одушевленням до французького народу. Я почувався дійсно в приятельській атмосфері, — говорив Франклін Буйльон. Франція повинна нині більше чим

в його снасти й широкогирлі труби, що побіліли од снігу, але він був непохитний, твердий, величавий — і страшний. На самій горішній покрівлі його самітно здіймалися серед сніжних вихрів ті захистні, слабоосвічені покої, де поринулий в чутку й тривожну дрімоту, над цілим кораблем сидів його важкий повідар, схожий на поганського ідола. Він чув тяжкі завивання і скажені виски сірени, придушуваної бурею, але вспокоював себе близькістю того, в кінцевому підсумку для нього самого незрозумілого, що було за його стіною: тої великої, як би опанцированої каюти, що раз-уразнаповнялася таємничим гуком, трепетом і сухим тріском синіх вогнів, що спахували й розривалися навкруги блідолицого телеграфіста, котрий з металічним півобручем на голові, жадно ловив неясні голоси кораблів, які викликували його за сотні верстов од його. В самім низу, в підводному нутрі „Атлантиди", тьмяно блистіли сталлю, хрипіли парою і слезилися кипятком і оливою тисячудові громади котлів і всяких инших машин, тої кухні, роспалюваної знизу пекольними печами, в котрій варився рух корабля, — клекотами страшні у своїому зосередженні сили, що передавалися в самий киль його, в безконечно довгіе й кругле підземелля, в тунель, освячений електрикою як якесь велитенське дуло, де поволі, із незагайністю, яка пригнітала людську душу, обертався в своїому оловяному ложу велитенський вал, наче живе чудовище, що без кінця простягнулося в цьому тунелі. А середина „Атлянтиди", темні та роскішні каюти її, їдальні і балеві зали лили світло й радість, гули гомоном товпи, пахли свіжими квітками, співали струнним оркестром. І знов тяжко вилася і часом конвульсійно стискалася серед тієї товпи, серед блеску вогнів, шовків, діямантів і оголених жіночих пліч тонка і гнучка пара найнятих закоханців: грішно соромязлива, гарненька панночка, зі спущеними віями, з невинною причіскою і рослий молодий чоловік, з чорним гейби приклеєним волоссям, блідий од пудри, в найвитворнійшій обуві, у вузкому з довгими хвалдами фраку, — кравець схожий на здоровенну пявку. І ніхто не знав ні цього, що вже давно надоїло тій парі лукаво лучитися своєю щасливою мукою під безстидно-сумну музику, ні того, що лежить глибоко, глибоко під ними, на самім дні темного трюму, в сусідстві з тьменими й шкварними надрами корабля, який тяжко перемогав морок, океан, хубу...

З російської мови переклав І. З. Дубицький.

коли небудь наблизитися до Туреччини. В звязку з промовою Льойда Джорджа заявив французький делегат, що Франція була одинокою нацією, яка вміла говорити з Туреччиною. Про це не треба ніколи забувати. Франклін Буйльон говорив відтак з признанням про мировий настрій турецьких представників підчас переговорів з французькими делегатами,

Передача Тракії.

З Царгороду доносять, що відділи союзних військ зачали обсаджувати Тракію дня 16. ц. м. Населення прийняло війська союзників з одушевленням. Греки залишають Тракію спокійно. Крім того виїхало шість чужосторонних місій до Адріянополя, Кіркіліce, Лілебургас, Родосто і Черну. До Гебзи виїхали старшини союзних військ разом із старшинами кемалістів, щоби перевести праці делімітації границі.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

Велика Україна.

Процес монархістів.

В блищому часі в Харкові має відбутись великий процес монархічної організації, яка підготовляла замах на життя Раковського. Обвинувачені — переважно чини червоної армії.

Англія і Україна.

„Пті Парісієн" довідується, що Красін провадить переговори в справі англо-української конвенції. Англія має замір утворити банк, який матиме виключний монополь експорту і імпорту на Україні. Осідком банку має бути Льондон, його торговельні бюра в Берліні. Основний капітал має перший рік виносити 10 мілионів фунтів штерлінгів, а на протязі слідуючих двох років має бути збільшений до 100 мілл. Український уряд має право участи в прибутках. Мається на увазі головним чином імпорт машин й фабричних продуктів в замін за експорт нафти, цукру, збіжжа і мінералів. Переговори провадились через представника Англії полковника Гельма і представника совітської України Аусема.

В звязку з неватвердженням совнаркомом договору з Юрквергом, являється непевною також доля й цього договору.

Адмін'стративно заслання.

ВУЦВК ухвалив постанову про адміністративне заслання. Згідно з цією постановою з метою ізоляції осіб, причастних до контрреволюції, як що інституції клопочуться в президії ВУЦВК дозволу на ізоляцію більш як на 2 місяці, в тих випадках, коли можна невараштувати — встановлюється вислання за кордон або у визначені місцевости УССР. в адміністративному порядкові. Вислання поза межі УССР. на територію РСФСР відбувається по згоді з президією ВЦВК. Для розгляду справ про вислання окремих осіб ВУЦВК впорядкував окрему комісію. Спис районів вислання затверджує президія ВУЦВК за пропозицією комісії; термін адміністративного зіслання не може бути більший, як три роки. Особи, що до їх пристосовано адміністацією зіслання, позбавлюються на час зіслання виборчого права активного й пасивного; разом з тим вислані поступають під догляд адміністрації.

Вивозять хліб.

Харківські „Вісти" повідомляють, що совітська влада для підготовки закордонних ринків до постійної закупки в майбутньому українського хліба, визнала можливим уже в біжучому році вивозити до 5. міл. пуд. зерна; в цілях переведення експорту мається на увазі організувати мішане акційне товариство з участю закордонного капіталу.

Недосів.

По совітським офіціяльним даним на Запоріжжі в 1922. році було засіяно всього 53 процент засівної площі минулого року, що давало недосів, порівнюючи з недосівом 1921. року що до ярових в 3 рази, що до озимих у 2 рази більший. На Донеччині в 1922. році було засіяно 70 процент минулого року. На Одещині засіяно 97 процент, на Катеринославщині 57 процент.

Торговля на Вел. Україні.

До Камяниця, Проскурова та инших українських міст наспіло багато харчевих продуктів з Одеси. Одеські купці привозять переважно сіль і овочі, а зате вивозять цукор. Ціни за рос. фунт цукру в Камянци виносять 3 800.000 сов. рублів або 3 800 мп. При закупні на пуди ціна виносить 132,000.000 сов. рублів за пуд.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

З польських справ.

Пілсудскі в Луцьку.

В Луцьку уділяв Пілсудскі авдієнцій. Місто видало обід в його честь. Підчас обіду підношено тости (воєвода, бурмістр і підібрані воєводою представники українського, німецького і чеського населення). Після обіду пійшов Пілсудскі на равт до офіцирського касина, а опісля виїхав до Замостя.

Доробляються...

Вшехпольська варшавська „Газета Поранна" подає спис послів людових і соціялістичних, що на посольстві доробилися маєтку. І так:

Пос. Бриль: у Львові 7 камениць, з яких дві продав, фільварок в Беремовцях, 132 морги на імя жінки, фільварок Загірє під Львовом, друкарня „Правди" в Кракові, л'с в Чучижу, тижневники „Правда" і „Газета Недзельна".

Пос. Ваховіч: 70 моргів поля від гр. Потоцкого.

Пос. Кренжель: село Борова, пов. Пільзно.

Пос. Поточек: 30 моргів поля.

Пос. Скржипек: фільварок Замость коло Бережан.

Пос. Навроцкі: фільварок.

Пос. Вітос: Врубльовіце пов. Тарнів, 300 моргів ліса, 400 моргів поля і млин. Маєток записаний на імя жінки.

Пос. Маргель дістав 18 моргів з державного маєтку.

Пос. Бардель, будучи міністром, заключив контракт з власним сином і з двома шваграми на доставу дерева з державних лісів до тартаку в бохенськім повіті. Той пан заробив на однім контракті 7 мілионів мп.

Пос. Рончковскі вивіз 4 вагони шкіри до Югославії.

Пос. Ковальчук закупив 83 моргів у Грабовскої, властительки Сушок.

Пос. Худи, по фаху учитель, закупив в пов. долинським маєток за 180 мілионів мп.

Пос. Клеменсевіч купив фільварок Сигнечів, пов. Величка.

Пос. Стапіньскі має село Клімківку і копальню нафти в пов. Кросно. Купив в 1921 р. за 350 мілионів мп.

Стільки вшехпольська газета про своїх політичних противників Можна собі уявити, скільки позаробляли на посольстві вшехпольські менери, які мають у всіх урядах хмару урядовців, що належать до вшехпольського табору.

Виїзд польського шарж д' афер до Москви.

Варшавські денники подають що польський шарж д'афер Роберт Кноль виїздить 24. ц. м. до Москви.

Поворот Ашкенази.

„Курієр Поранни" подає, що перший делегат при Союзі Народів д-р Шимон Ашкенази вертає до Польщі 20. ц. м.

Арештовання комуністів в Кельцах.

Польська політична поліція 17 с. м. арештувала кількох визначних комуністів в Кельцах. Арештовано голову виборчого комітету комуністичної партії Ант. Сову і його секретаря Зигмунта Барто. У обох, як подає Аг. Вечорна, найдено компромітуючі документи, з яких виходить, що вони стояли в контакті з Москвою.

Совітська Росія.

Нові процеси с-ерів.

„Голос Россії" повідомляє, що після московського процесу почались процеси с-ерів в провінції. В Семіпалятинську засуджено на розстріл пять чоловік. Сими днями починається процес с-ерів в Баку.

Готуються до амнестії.

Комісарят юстіції розіслав ревтрибуналам секретний обіжник з розпорядженням закінчити до 4. листопада розгляд всіх тих справ, в яких обвинуваченим загрожує кара смерти. Вважають, що це розпорядження стоїть в звязку з амнестією, яку совітський уряд має оголосити в роковини жовтневої революції; совітське судівництво хоче до того терміну кінчити з усіма, поширити на яких амнестію воно не вважає потрібним.

Обсадження Бухари.

Совітська преса містить офіціяльне повідомлення про те, що частини 4. кінної дивізії обсадили м. Бухару, яке було залишене військом Енвера паші, що подалось на полудне.

Бухарінці проти Леніна.

В звязку з поворотом Леніна до активної роботи, знову збільшилась агітація лівих комуністів, на чолі яких стоїть Бухарін, які боять ся, що Ленін піде на значні уступки на користь безпартійних. Бухарінці при виборах до совітів виставляють свої самостійні списки, незалежно від списків прихильників Леніна.

Большевики і Норвегія.

Совітський уряд звернувся до

З театру.

Г. Зудерман: **„Бій метеликів"** комедія на 4. дії, переклад Й. Стадника.

Коли Герман Зудерман виступив на літературню арену як драматург, — викликав в одних надзвичайне захоплення, у других — скептицизм, а то й насмішки. До цих останніх належала велика частина поважної критики, яка не вірила, щоби те, що по мистецьки виконали писані сущільні сторінки побідного вже тоді реалістичного роману — („Frau Sorge" — кінець 80 рр.) — вдалося перенести на театральні дошки. Між иншими і Керр висмівав спроби сполуки реалістичної родинної драми з певною фільозофічною тезою; він глядів на Зудермана, як на техніка штукаря, який робить експеримента, пішовши далі по еволюційній лінії Моліер-Бомарше Дюма молодший, та намагаючися наслідувати Ібзена, котрого зоря далеко не була ще тоді такою ясною, як сьогодні. Адже це було в 90. рр. минулого століття і вплив великого Скандинавця обмежувався тоді на його північну батьківщину та на закордонні сцени, кількість котрих можна було порахувати на пальцях. Середньою Европою він ще не володів; його пєси ставили тоді в Німеччині, як сенсаційну новинку та як на сенсаційних новаторів гляділи на авторів „Чести" і „Ткачів". Десять, пятнадцять літ пізнійше пєси Ібзена (передусім: родинні та суспільні) ввійшли у постійний репертуар усіх поважнійших театрів Середньої Европи (на заході, кажуть, Ібзен і тепер мало відомий); за ним ввійшли побідною ходою Зудерман і Гавптман, сеніори сучасної натуралістичної драми, слідами котрих так сміливо пішли Герман Бар, Артур Шніцлер та врешті найталановитший і найсміливійший — Франк Ведекінд.

Мало сказати, що Зудерман є мистцем сценічної техніки. Його заслуга далеко більша: він сполучив техніку родинної реалістичної драми з ситуаційним елементом французької комедії. Його пєси, як і Ібзена, чисті від монольогів, патосу та всієї тієї ідеалістичної деклямації, яка існує виключно для авдиторії, та не має нічо спільного з реальною дійсністю, котра каже рухати ся й говорити дієвим особам на сцені. Пєси Зудермана не мають багато сценічних ефектів, які, граючи на нервах глядача, викликують фізичну рефлєксію, замісць духової. А проте Зудерман не є позитивістом. Він навіть не є реалістом у тому розумінню, як свідчать про свого автора „Einsame Menschen". Його пєси є здебільша так мов. символізуючими; він лучить родинні та суспільні проблєми з фільософічним символом — у чім знову нагадує безсмертного автора „Дикої качки".

Ми побачили на українській сцені знову одну Зудерманівську пєсу, одну із старійших з поміж величезного літературного дорібку цього драматурга, а проте завжди цікаву, жавжди живу, завжди однаково хвилюючу. „Бій метеликів" („Schmetterlingsschlacht") є реалістичною, родинною драмою, яку автор мабуть завдяки деяким епізодичним ситуаціям, та характеристиці нечисленних дієвих осіб назвав чогось комедією. „Бій метеликів" не є комедією; гумористичні яви є епізодами на тлі поважної акції, а смішні особи є звичайними смертниками, які є наражені на трагічні хиби твердого життя. Суттю „Бою метеликів" є глибокий психольогічний конфлікт, той самий, який став сюжетом до суто драматичних сценічних картин „Пробудження весни" („Frühlingserwachen") Ведекінда. У звязку з трагедією вдови та її діток гостро заторкується і стару суспільну проблєму, — безконтрольну експльоатацію бідних з боку здивачілих невідповідальних скупарів-богачів. А крізь темне тло сірої буденщини вється золота нитка, — в реалістичну акцію вплетений чудовий фільософічний символ: цинік комівояжер, деспот-фабрикант чи злиднями заткана мати, легкодушна вдовичка та непорадний парубок — всі вони заєдно помагають підкреслити чар і красу дівочої мрії, чистого ідеалу, того невловимого метелика, який є змістом життя, поезією чистої, молодої душі.

Не диво отже, що „Бій метеликів" є одним з найкращих оправдань тієї слави і пошани, яка оточує автора „Огнів Іванової Ночі".

Театр „Української Бесіди" з директором п. Й. Стадником та режисером п. О. Загаровим — виконав нелегке завдання вистави „Бою метеликів" як не мога краще. З кож-

норвежського з нотою протесту проти передачі Норвегії островів Ведмежого і Шпіцбергена на Північному океані. Большевики заявляють, що вони не визнають угоди, уложеної в Парижі відносно передачі цих островів Норвегії.

Прожитковий мінімум.

Тарифна комісія ради праці й оборони визначила для совітських служачих першої категорії прожитковий мінімум на жовтень місяць в Петербурзі і Москві в 26 міл. рублів і для провінції в 19 міл. рублів.

Ленінові знову гірше.

Польську пресу повідомляють з Москви, що в стані здоровля Леніна внаслідок перевтоми знову погіршення. Лікарі радять йому цілком припинити всяку умислову роботу.

Троцкий про всесвітню революцію.

На пятому зїзді комуністичної молоді Троцкий виступив з великою промовою, в якій між иншим сказав: „Колиб революція в цілому світі була остаточно переможена або навіть відсунена на довший час, Росія не могла би лишитись совітською. Революція в Европі і Америці підготовлюється систематично крок за кроком. Вона буде затяжною й кровавою. В відповідь на мирні пропозиції совітів Японія хоче забрати від Росії половину Сахаліну. Румунія вимагає офіціяльного визнання за неї тимчасово окупованої Бесарабії. От чому ми не можемо роззброїтися ані сьогодня ані мабуть й завтра. Боротьба, яка чекає нас буде дуже важкою. Вона буде вимагати від нас напруження всіх сил й може бути загалу цілого старшого покоління.

Дописи з краю.

Ланн к. Щирця.

Польонізація української школи.

До місцевої народньої школи ходило 204 українських дітей, 60 римо-католиків і 4 Жидів. Річ природна, що викладова мова була українською. Не подобалось це наказному війтови Мих. Бартошевскому, Полякови, і він разом зі своїми кревняками Петром (заст. війта), Андрієм (секретарем) і Миколою (радним) Бартошевськими ухвалив дня 23. січня 1921 р. завести в школі викладову мову польську. Мимо яркої кривди, яку зроблено цею ухвалою подавляючій українській більшости громади, шкільна влада затвердила цю ухвалу отсим письмом:

Kurator rozporządz. z dnia 17/6 1922 L. 11321|II. O. S. zatwierdza na podstawie art. 2 ustawy z dnia 22. czerwca 1867 r. Dz. u. kr. nr. 13 uchwałę tymczasowego zarządu gminnego w Łanach z dnia 23. stycznia 1921, mocą której postanowiono, że językiem wykładowym w szkole powszech. w Łanach ma być język polski, o czem czynniki miejscowe zawiadamia. — Przewodniczący Rady szkol. powiat. Kościelny. Zarząd szkoły doręczy przyległe pisma stronom interesowanym za rewersami zwrotnymi, które nadeszli tu odwrotną pocztą. Intymat Rady szkol. pow. we Lwowie. L. 3338/22. — We Lwowie dnia 29. czerwca 1922. Do Zarządu szkoły w Łanach.

Зубрець пов. Бучач.

Шкільні містерії.

В чисто українськім селі Зубрди заложив інспектор сего року польську школу, до котрої обовязані ходити буцімто понад 40 1—3 дітей. Дісталось від інспектора і місцевому парохови, за те, що посьмів охрестити дитину в часі світової заверухи коли то в селі Москалів тьма була, і загрозив, що о. Зб. за те буде покараний.

Бережанщина.

Читальняні і передвиборчі збори в Жукові. — Представлення аматорського читальняного кружка з Гинович.

В доповнечню дописи з Бережан в 24. ч. „Діла" про відложення зборів читальні „Просвіти" в Жукові дня 24. вересня ц. р. з тої причини, що озброєний постерунковий, не виказавшись ніяким приказом своєї влади, не хотів опустити льокалю зборів, подаємо отсі дальші вісти:

Відложені збори відбулися за тиждень дня 1. жовтня ц. р. під проводом голови філії „Просвіти" д-ра Бемка та д-ра Західного. І сим разом явився озброєний функціонар державної поліції, але вже виказався писемним документом, що має взяти участь в зборах. Люде зібрались у великім числі, бо попередний виступ постерункового додав ще більшої заохоти. На просвітні теми референував д-р Бемко, а всі присутні слухали його слів з великим заінтересованням. По довершенню вибору нового виділу, обговорювано інтересну, яко знак часу, льокальну справу, іменно, безправного загарбання в минувшім році читальняного дому в Жукові, проти волі тодішнього виділу, на польську школу, мешкання для учительки тоїж школи, а опісля ще й на польську читальню „Towarzystwa szkoły ludowej", коли між тим українська читальня не мала права навіть зборів відбути у власній хаті... Тому поручили збори членів новому виділови заняти ся тою болючою справою та на судовій дорозі допоминатись звороту свого дому.

По скінченню читальняних зборів заявив д-р Белько та д-р Західний, що з черги приступають до передвиборчих зборів і завізвали присутного постерункового, щоб опустив льокаль. Яке-ж було зачудования селян, коли побачили, що жандарм справді повинується візванию і опускає збори... А така наочна наука, по відложених на знак протесту перед тижнем зборах, зробила на нарід не аби яке вражіння!

В справі виборчій промовлив тоді свобідно д-р Західний, а збори вислухали його переконуючої промови з напруженою увагою.

По зборах того самого дня вечером відбулося в Жукові аматорське представлення „Ворожбит". Виступили з ним члени читальняного аматорського кружка з Гинович під умілим проводом п. Козловського.

Видні, інтеліґенція як і селянство, були гарною грою захоплені і зазнали з цього представлення правдивої приємности та веселої розривки.

Варто би, щоби Гиновецька молодіж виступила із своїм „Ворожбитом" і в наших Бережанах. А тим, котрі се гарне представлення приготовили і ним занялись належиться щире признання за просвітну і патріотичну роботу серед селян.

ною дією більшало захоплення численної публики. Вечір завдячує успіх у великій мірі п. Голіцинській, яка дала дійсно мистецьку креацію молоденької, наївної дівчини, тієї незрозумілої навіть для найблизчої рідні жінки-дитини,—з чуткою душею, плачом і сміхом дитини, яка проте з хвилини на хвилину може стати зрілою, благородною, кохаючою жінкою. Пробудження весни... — Талант пані Голіцинської викликує подив тим більший, що так і видно, що вона інстинктом відчула свою ролю й грала її ведена більше чуттям, ніж технікою вистудіованих рухів, міміки і тонів. Кажуть, що гарні актори ніколи, ні в одному моменті, не сміють забувати про те, що вони є на сцені. Я мав враження, що п-ні Голіцинська инколи забуває на сцену й публику —а проте їй не шкодило це і її гра була віртуозною як цілість та в найменших дрібничках. Тимбільше треба дивуватися її талантови.

Пані Стадникова, Собачева і Вірленська творили гарний жіночий ансамбль. Передусім вдатною креацією була Ельза пані Стадникової, котра, н. пр. в IV. дії, мала дуже гарні моменти.

П. Загаров, як комівояжер, п. Бенцаль, як фабрикант, та п. Блавацький, як син цього останнього, — були, скромно кажучи — бездоганні. За мало лише була мабуть підготована попередними пробами III. дія (кінцеві дві яви), так, що за мало був використаний п. Загаровим найкращий у пєсі ситуаційний момент (занадто голосна, та повільна метушня). П. Бенцаль дав моліерівський тип скупаря. Гра п. Блавацького відзначалася мягкістю і рівністю; він усунув цілком з характеристики молодого панича недотяпи комічний елемент, але це не зашкодило креації. П. Крушельницький непотрібно шаржував.

Як сказано — вистава пройшла з великим успіхом. Колиб було ще більше уваги на тії дрібниці, які надають тон пєсі, на сценерію і одяги (очевидно у вузьких межах можливости) та ще й на швидше темпо гри — можнаб привитати управу нашого театру з побідою, якої не посоромилась би кожна велика европейська сцена.

М. Кедрин.

РІЖНІ ВІСТИ.

Французький уряд і репарації.

З Парижа доносять, що Барту, котрий в комісії відшкодовань мав предложити французький плян в справі репарацій, одержав інструкцію, щоби обмежив дискусію до справи предложення середників для переведення фінансової контролі Німеччини. Що торкається виплати відшкодовань і управильнення справи довгів, французький уряд видвигне ту справу щойно на фінансовій конференції в Брісселі.

Осінна сесія нім. парляменту.

З Берліна доносять, що німецький парлямент і пруський сойм розпочали осінну сесію 17. ц. м.

Засідання французької Ради міністрів.

З Парижа доносять, що відбулося там дня 17. ц. м. засідання ради міністрів під проводом Мільрана. На цьому засіданню склав Пуанкаре звіт про заграничне положення.

Сутичка між ардітами і фашістами.

З Парми доносять, що 16. ц. м. дійшло там до сутички між фашістами і т. зв. ардітами дель популь. Перші заатакували ардіти. Під час сутички ранено багато осіб. Спокій привернула щойно поліція, яка приїхала на панцирному авті. Комуністи кинули бомбу, яка ранила 8 фашистів і 5 карабінієрів.

Арештована редакторів „Роте Фане".

„Б. Цтг. ам Мітт." доносить, що в Берліні арештовано 4 членів редакції „Роте Фане", себто 2 Москалів Зіскінда Сальвіна і Воровского та двох Німців д-ра Гальгаймера і Брандлера. Підчас арештування находилися вони в товаристві одного із найвизначнійших комуністичних аґітаторів Сігварта, якого також арештовано.

Гувер дома дбатиме зрорту довгів.

З Парижа доносять, що сенатор Гувер промовляючи в Толєдо заявив, що Злучені Держави муснть домагатися зрорту 11.500 міліонів долярів, які Америка позичила 20 державам. Дотепер ніхто із офіціяльних заграничних особистостей не зажадав анульования цего довгу. Англія натомісць готовиться вже сплатити свої зобовязання.

Справа стабілізації нім. марки.

„Фосс. Цтг." доносить, що на останньому засіданню німецького кабінету обговорювано справу стабілізації паперового гроша.

„Берл. Тгбл." пише, що ходить тут о утворення платничого середника, який відповідав би кождочасній вартости доляра внутр краю. Наради кабінету до тепер ще не закінчені.

Відкликання амер. військ з Надренії.

Аг. Аваса доносить, що на конференції яка відбулася між през. Гердінгом, мін. війни Уоксом і ген. Персівелем, рішено відкликати негайно американські війська з Надренії.

Заворушення в Китаю.

Аг. Райтера доносить, що в Китаю викликано велике заворушення, спрямоване проти центрального уряду. Повстанці взяли наступом місто Путчау, де проголошено революційний уряд. Революційний рух, викликали останки армії Сун Ян Тсена.

Еріо про совіти.

В „Пті Парізієн" розпочав сенатор Еріо друкувати цілу низку статей із своєї подорожі в Росію. Перша стаття поміщена дня 17. ц. м. обмежується на описі подорожі. Еріо підносить, що тактика комуністів у великій мірі злагідніла і можна сказати, що Росія зачинає віддихати.

Еріо в Празі.

„Прагер Тагбл." доносить з Берліна, що сенатор Еріо їдучи з Варшави до Парижа, задержався в Празі, де відбув конференцію в справі участи чехословацького промислу в майбутньому російсько-французькому економічному договорі. Еріо переговорював в першу чергу в справі можливих достав з боку чехословацького промислу до сов. Росії.

Крассін в Берліні.

„Берл. Тагбл." доносить, що на днях приїде до Берліна Крассін. Крассін задержався в Берліні декілька день.

Поразження білоармейців.

Аг. Райтера доносить з Владивостоку, що червоні війська переломили боєву лінію білоармейців. Білоармейці залишили Нікольск і відступили в напрямі заливу Посіот. Японські війська стараються перешкодити походови червоної армії на Владивосток.

Справа вибору президента німецької держави.

Аг. Вольфа доносить, що в Берліні відбулися 16. ц. м. наради провідників коаліційних парляментарних фракцій та німецької і баварської фолькспартай в справі вибору президента держави. В згаданих нарадах взяв участь президент парляменту, який іменем партії підніс застереження що до вибору президента в річницю на 3. грудня ц. р. Представники инших партій прилучилися до цего застереження. Представники соціялістів відмовили своєї згоди на відложення виборів. Одиноким виходом булаб тут хиба зміна конституції, яка передбачувала би теперішне становище державного канцлера не як тимчасове, а постійне. Державний канцлер ствердив, що супроти цеї заяви соціялістів, внесення німецької фолькспартай впало. Дальші наради відложено до середи.

ТЕЛЄГРАМИ.

Поважения на Україні.

Женева. (ПАТ.) Представники комітету д-ра Нансена на Україні звідомляють, що акцію помочі, ведену совітськими властями, мусілося тепер перервати наслідком недостачі засобів. Треба було необхідно замкнути багато істнуючих харчівень. Совітські власти всюди дуже задовжені, а в декотрих округах винні поважні грошеві суми організації Нансена. Секретаріят д-ра Нансена звідомляє, що совітські власти прислали знаменні вісти в справі жнив. На останній конференції делєгатів округів навіщених голодом заявляли публично, що до 2—3 місяців голод шалітиме в значній части провінцій, а населення після вичерпання засобів ждатиме помочі від правительства. Спеціяльно вичислено округи Дону, Царицина, Миколаївська. В декотрих округах мешканці потребуть помочі вже тепер, а в инших по обчисленням 35—40 проц. населення потребуватиме помочі перед Різдвом.

Протест Англії в справі Додеканезоса.

Льондон. (ПАТ.) По інформаціям представника Аваса, англійське правительство запротестувало в італійського правительства проти уневажнення Італією договору в справі Додеканезоса. Англійське правительство стоїть на становищі, що се міжнародня справа і що повинна творити одну з точок майбутньої мирової конференції.

Конференція знатоків.

Париж. (ПАТ.) Французське правительство відповіло в принципі прихильно на англійське предложення скликання до Льондона на 20. ц. м. конференцію знатоків для приготування економічних і фінансовх клявзуль мирового договору з Туреччиною. Що до вибору Льондона яко місця мирової конференції, вказало французське правительство на недогідність такого вибору, передвсім з огляду на останні англійські політичні промови, отверто проти-турецькі. Французське правительство предложить Париж яко найвідповіднійше місце мирової конференції.

Вибори до главьнього парляменту.

Атени. (ПАТ.) Рада міністрів рішила, що вибори до нового парляменту відбудуться в грудні.

Італійський парлямент.

Рим. (ПАТ.) Рада міністрів предкладає отворити парлямент 7. листопада. Крім цього прийнято на вчерашньому засіданні Ради міністрів проєкт декрета про признання дня 4. листопада італійським національним святом.

Конференція морського права.

Брукселя. (ПАТ.) Сьогодні отворено тут 4-ту міжнародню конференцію морського права. Конференцію отворив мін Жаспар.

Поважне положення в Тракії.

Відень. (ПАТ.) „Н. Фр. Пр." доносить з Парижа, що там наспіла вістка про поважне положення в сх. Тракії. Тамошня грецька армія є зівсім некарна, палить музулманські села і нищить плоди. Цивільне населення втікає в переполосі.

Становище Франції в справі репарацій.

Відень. (ПАТ.) „Н. Фр. Пр." з Берліна: „Берл. Тагебл." доносить: Французське правительство схильне вже змінити своє становище в справі репарацій. А маме воно дійшло до переконання, що Німеччина потребує дальшої мораторії. „Дейли Мейл" довідується, що французське правительство з цієї причини не буде мабуть противитися предложенням Бредбері, коли на час мораторії установиться точнійшу контролю німецьких фінансів. Франція готова прийняти скарбові векслі в заміну за репараційні сплати, які їй належаться в найблизших літах. Ці векслі мали би мати гарантію у підписах представників німецької держави, а також у дальшій окупації надренських провінцій.

Посли анґерських Нар. Зборів.

Ангора. (ПАТ.) Посли анґорських Народніх Зборів з округів Тракії в найблизших днях виїдуть із Ангори до Муданії, а відтам морським шляхом до Мудлнії.

— **Арештування комуністів у Берліні.** В Берліні викрито комуністичну організацію і її членів, в числі 100 осіб арештовано. Між арештованими є і редактор газети „Rote Fahne" і двох російських большевиків. Берлінські робітники загрозили страйком, на випадок, як арештованих не випустять на волю. Директор поліції думає вволити волю робітництва.

— **Варшавська преса.** У Варшаві виходить тепер 23 щоденьники; з того 17 польських, 3 жидівські, 2 російські і один французький.

— **Столітня річниця відчитання гієрогліфів.** Тисячі літ немогли люде відкрити тайни читання гієрогліфів і через те пізнати близше єгипетської культури. Єгипетські жреці забрали сю тайну в могилу. Щойно при кінци XVII. стол. створив підвалину до пізнання староєгитської мови єзуїт Керхер, зіставляючи граматику й словар вимираючої церковної мови Коптів, послідньої літоросли староєгипетської мови. Щойно виправа Наполєона до Єгипту дала почин до основнійшої праці. Він поручив ученим розслідити край, який хотів прилучити до Франції. Овочем праці сих учених була книга: „Description de l' Egypte". На жаль друкарня враз з деревляними черенками згоріла і лиш дуже мала скількість примірників сього важного твору залишилось. Два примірники знаходяться в Чехах. Вояки Наполєона укріплювали місто Росету на Дельті. При сих роботах знайшли отесаний чорний камінь з написом в трьох мовах: гієрогліфічній (староєгипетській), демотичній (людовій єгипетській з часів римських) і грецькій. Був се чолобитний декрет духовенства в честь короля Птолємея IV. Епіфана. На разі годі було відчитати гієрогліфи. Щойно по 23 літах, в р. 1822 удалося французькому вченому Шампойонови розвязати загадку. З двох слів у написі: Птолємайос і Клєопатра — вибрав спільні букви, вишукував таких знаків у тексті — і при помочі граматики коптійської мови Керхера відчитав цілий декрет. Попередні досліди Сайфарта, Улємана і Бунзена провалились — а натомісць станули великанські й позитивні твори Лєпсіюса, Розеліні і тисячі инших. Розкопки дали нові написи. Знання гієрогліфів (образового письма), знання староперського клинового письма, до якого ключ знайшов в 1802 німецький учений Гротефенд, та критичний розбір старого завіта — відкривають нам незвісні передше події історичні та змальовують нам тодішню культуру.

— **Крадіж 128 мілюнів.** Мин. четверга в Королівській Гуті в бюрі П. К. К. П. випалено отвір в огнетривалій касі і вкрадено 95,670.000 мп. і 9,393.000 марок німецьких. Слідство виказало, що справниками сього були висші урядовці товариства суспільних обезпечень, якого льокаль сусідує з касою: Віктор Бендарек і Августин Сітко та возьний Кароль Валашек. Арештовані з початку до вини призналися, одначе не хотіли подати своїх спільників, які з вкраденими грішми втікли самоходом через Освєнцім в сторону Кракова.

— **Астрономічна обсерваторія на Ґерляху.** Товариство „Karpatenverein" виготовило проєкт будови астрономічної обсерваторії на верхах Ґерляху.

— **Відкриття в печері.** В Швайцарії, в печері „Драхенльох", на узгірю гори Драхенкопф (4440 стіп надповерхнею моря) в кантоні Ст. Галь найдено останки понад 660-ти медведів печерних (ursus speloeus), які походять з останнього міжледового періоду. Вже давнійше була ся печера тереном цікавих відкрить. Її нутро поділене малими камінними стінами, около 2 стопи висоти, за якими найдено черепи і инші кости. В окремій кривці найдено череп медведя пробитий штучно остро закінченою великою бедровою кісткою. Археольоґи догадуються, що череп шановано як незвичайний трофей, бо поруч було огнище. Кости всіх медведів належать до молодих звірят. Це є ознакою, що чоловік першого періоду камінного не мав щастя в боротьбі з дорослими звірятами.

— **Що про вписи до Драматичної Школи.** В доповнення вчорашнього повідомлення про вписи до Драматичної Школи О. Загарова і М. Воронього подаємо до уваги осіб зайнтересованих, що крім Канцелярії Музичного Інституту ім. М. Лисенка, де вписи переводиться від год. 3-ої до 6-ої по полудні, вписуватись в число кандидатів-учнів можна ще в Книгарні Наукового Товариства ім. Т. Шевченка в днях і годинах коли книгарня відчинена.

— **З театру.** В сьогоднішнім „Законі" В. Винниченка в постановці гол. реж. О. Загарова виступає перший раз по довшій відпустці знана артистка М. Морська.

— **Пополудневі вистави.** Від неділі 22. жовтня починаються в театрі пополудневі вистави, призначені виключно для шкільної молоді. Ціни місць 500 і 300. Як перша вистава йде „Наталка Полтавка" оперета на 3 дії І. Котляревського. Білєти можна замовляти гуртом вже в канцелярії театру в передполудневих урядових годинах.

— Звертаєтся увагу нашої суспільности, щоби сирі скіри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпяк, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 1—30

Курс грошей.

Львів, дня 18. жовтня 1922.

Доляри американські	10.600—10.620
„ „ (1. і 2-ки	10.500—10.550
Доляри канадійські	10.400—10.450
„ „ (1. і 2-ки	10.300—10.350
Марки німецькі	4·10—4·25
„ „ (сотки)	3·80—4·10
„ „ (дрібні)	3·50—3.80
Леї румунські	59·00—62·00
„ „ (дрібні)	58·00—62·00
Корони чеські	335·00—345·00
„ „ (дрібні)	330·00—334·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—6·0·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	45·00—50·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-кн	0·50—0·40
Рублі 5-сотки	1·30—1·50
„ сотки	1·30—1·50
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	1·20—1·30
Гривні	1·00—1·30
Франки французькі	775·00—810·00
Фунти стерлінгів	46.000·00—47.000·00
Франки швайцарські	19.050·00—2.000·00

Золото.

20 кор.	38.500,00—39.500·00
20 франк.	36.700·00—37.700·00
20 марк. нім.	44·500·00—45·500·00
фунти стерлінгів	47.000·00—47.500·00
10 рубл.	48.000·00—49·000·00
Доляри	10.000·00—10.100·00

Срібло.

Корони австр.	775·00—810·00
5 кор. австр.	4.200·00—4.300·00
Фльорени австр.	1.950·00—2.025·00
Рублі	3.300·00—3.375·00
Копійки	16·50—17·00
Доляри американські	7.900·00—8.000·00
„ „ полов. і ¼	7.500·00—7.700·00
Доляри канадійські	7.500·00—7.600·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	820·00—825·00

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (39.) ч. „Діла" сконфісковане за деякі місця вступної статті і за інформації: „Галицькі відносини".

— **Конфіската „Свободи".** Погуляв собі прокураторський оловець по останнім (6-ім) числі „Свободи" з широким жестом і прямо змасакрував його, як рідко. Сконфісковано кілька місць вступної статті „І будь тут мудрий!", цілу статтю „Польські вибори і Сх. Галичина", значну частину з пояснення програми української трудової партії, другу половину статті „Панська злоба і народня мудрість" і статті „Лист з села". Одинокій селянській газеті відбирається змогу істнування, помимо всіх старань Редакції не вразити чуткого п. прокуратора.

— **Конфіската.** Останнє число „Будяка" сконфісковано за кілька ілюстрацій і за половину змісту.

— **Свобода.** Вийшло 6. число „Свободи" із таким змістом: „І будь тут мудрий, Польські вибори і Сх. Галичина, По краю неспокої, На поміч „Просвіті", Польська злоба і народня мудрість", Лист з села, Пояснення програми української трудової партії, Що діється на Вел. Україні, В совітській Росії, По широкім світі, Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний, Дописи з краю, Новинки".

— **Розправа проти Федака** розпічнеться 23. жовтня. Білєти вступу на розправу видаються в президії суду при вул. Баторія в пятницю і суботу цего тижня. Білєти видані раніш є не важні.

— **Велика пожежа** вибухла дня 15. жовтня у фабриці в Лодзі. Згоріла ціла фабрика міліярдової вартости.

ЖЕРТВИ

Голодній Україні.

На вкл. кн. 13.380 „Дністер" заложили від 1. серпня до 31. серпня: Комітет Голодних Тернопіль 800.000, Тов. кр. Дім Дрогобич 674.554, по 250.000: Микола Козоріс-Любачів, Пов. Ком. Тернопіль, Пов. Комітет Снятин, 234.000 о. В. Турула, Америка, 172.000 В. Величковський-Шупарка, 111.300 Гром. Говилів вел. і мал., по 100.000 д-р Филип Евин, Львів, Пов. Комітет Печеніжин, 95.000 о. К. Базилевич від парох. Берлик, 72.637 Пов. Спілка „Торг" Калуш, 72.000 Пов. Просвіта Кременець, 69.000 К. Д. Г. У. з Яблонова, Ковалів, Стократова, 67.000 о. С. Левицький Більче Золоте

59.550 Ур. парох. в Зборові, 52 660 Тов. Енарх. „Поміч" Перемишль, 52.400 Стефан Толків Деренівка, 48.000 о. П. Решетило Озерани, 47.070 Пов. Комітет Збараж, 44 300 о. Конрад Логама-Жабе, 41.200 Гром. через о. Юрика Золочів, 40.000 Н. Шмідт Дора, 39.500 Збірка Мшанець, 36 260 о. П. Патрило Перегінсько. 32.200 Гром. Дуліб, 32 000 Н. Юрій Солотвина, 30.810 Парох. Соколівка, 30.600 Громада-Рибно, 30.000 Громада-Дубровка, 29.000 о. І. Рогожинський-Шешори, 26.567 Ур. Парох. Гряда, 26.000 Дмитро Герич-Кнісело, 26.000 Гром. Гусаків Мост, 25.673 Матуристи акад. гімн., 24.980 І. Ярема Битків збірка, 24.000 о. П. Коблик-Липиця дол., 23.300 о. С. Дурбак-Заставе, 22.000 д-р Іларіон Бонюрків Бучач. 21.700 о. О Гавриш-Ірман 20.400 о. Янків Перемишляни, 17.345 Уряд Парох. Милик, 19.500 Грек. кат. Ур. парох. Заднишівка, 15 960 о. Василь Кулик Зборів, 15.8 0 Гром. Угнів збірка, 15.700 Збірка в церкві Кудрявці, 15 635 М. Клосевич Пійло аб., по 15.000: о. К. Гуляй, Григ. Трухан Лукова, 14.950 Ст. Котовська за ком. Рава Руська, 13 610 Мих. Обрізків-Мишин аб., 13.500 Самбір аб. гром. Мистковичі, 12.920 д-р Хичій Делятин, 12.000 о. М. Чорнега-Студники, 11.341 Хлопяча школа Шевчента Львів, 11.145 о. А. Гулевич Біле, по 11.000: Ст. Котовська Рава Руська, о. І. Чировський Косів, 10.600 о. В. Демянчук Хлопівка аб., 10.500 о. К. Білінський Гуменець, по 10.000: о. Гапова, геометра Матвієвський Соколи, Гр. Дмитрів дох. з вечер. в Нишкові, о. І. Билинкевич Грибовичі збірка, Пов. Комітет Надвірна, 9490 о. П. Ткачук Ласківці збірка, по 9200: Гром. Стрільбичі збірка, М. Витвицький Дубно збірка, 9170 Комітет збірки в Волцневі, 9030 Рейтарівський Сороки, 8760 Гром. Підчинці збірка, по 8000 о. А. Слонський Михалевичі, І. Осінчук Снятин, о. О. Калужинський, Іздебки, II. кур. Укр. Державн. Семінар. Львів, 7740 Мих. Підлужний Бережани, 7430 о. В. Самотулка Камінне, 7300 о. Степан Паук від себе і збірка в Майдані і Синяві, 7200 Е. Малакович Бердів середн., 7176 Аматор. Гурт. Слобідка л-с., по 7000: Чит. Просвіта в Булакові, о. Е. Калинович Буськ, 6750 С. Фіщич в Бородові, 6375 М. Цегельський Камінка стр., по 6200: о. Ст. Кошик Опака, Гром. Підлісє о. Тарановський, 6150 о. А. Пясецький Львів збірка, 5800 Лос. Мончук Бордуляки, 5722 о. Конрад з Махівця збірка, 5700 Марія Матковська Обертин, 5600 Гр. Кот. Ур. Парох. Ляховичі под., 5584 Церква Підмихайлє, 5500 о. М. Бобак Яворів, Косів, 5400 Гром. Волцнева зб. в церкві, 5315 о. І. Шкромляс Кончаки збір., 5400 Церква Різдвяни, 5250 о. А. Дубицький Погук збірка, по 5000: о. Солвич Суровниць, Читальня Просвіти Городилів, Мик. Ворона Клишівка, Гриць Іванець, о. Рейтерозич Сороки, о. П. Мінько Немирів, Чит. Просвіта Воля Якубова, Є. Яве Крукеничі, І. Харламкович Стариска, 4600 Гр. Уряд Парох. в Литвинові, 4500 Є. Ясінчук від Є. Стріжки, Ортивці, 4400 Збірка в церкві Сороки, 4275 Парохіяне Порогів, 4100 о. М. Бандукевич Пізнанка, 4040 о. Н. Лесик Волохівка, по 4000: Андрій Сенів Задвірє, Гром. Тарановка, Василь Тимофійчук. о. М. Родошицький Дашівка, 3906 о. М. Демцьо Тинниця зб., 3740 М. Підлужний Бережани, 3650 Василь Микула Ряшів, 3600 Рідна школа за 5 жертводавців, 3500 Мих. Грабовий Косів, 3160 о. Ал. Волянський Криворівня, 3142 о. А. Радомський, по 3000: о. М. Кузьмак Велика Воля, А. Райнорович Перемишль, о. К. Винницький Розділ, д-р Гірняк Львів, чит. Просвіта в Турках, М. Кузик Стронятин, дохід з діточ. конц., 2800 о. Т. Савула Дмитровичі, 2730 Уряд Парох. Девятники, 2650 М. Януш Білинка мала, 2500 о. П. Олійник Рогатин зб., 2350 Громада Жуличі, по 200: Баландюкк Львів, о. М. Ботачевський, проф. Север Левинський Львів, Волод. і Довя Коновкульські, І. Проколовичева Львів, К. Мандичевський Турівка, І. Вовк Береги, Е. Гайдне Сорока, Кароль Микитюк Коломия, Ур. Парох. в Хомятовцях, А. Скоровець Підволочиска, Попель Львів, І. Мельник Береги, В. А. Шевців Руда, С. Шпундео Підгайці, С. Юрчук Яструбичі, 1700 о. І. Хавчук Стрільнівці, по 1500: Федь Борис Ясениця Руська, Іван Паламар Журавно, Григ. Грабович Львів, М. Залізко Миколаїв Гаїв, В. Осташевський Корчів, 1264 о. В. Ногицький Олешків з акаф., по 1200: Е. Пушкар зб. шк. дітей Сілець, інж. І. Мандзюк Тернопіль, І. Вітик с. Василів, по 1020 І. Полицький Берлоги, о. І. Білик збірка в церкві, по 1000: Школа в Пятничанах, П. Когутівна Пятничани, Феликса Тишинська Стрий, Т. Чеснюк Гирові Дуклі, Евг. Іванчук Мразниця, Ольга Іванчук Мразниця, І. Солочі в Хмельні, о. Ю. Метик Крукець, д-р Саламаха Львів, В. Гречко Махів, А. Грицалівна Львів, П. Качарепа Вигнанка, П. Безпалко Городилів, П. Ганюшин Городилів, Ганна Конаревич Вол. Вол., Вас. Конаревич Володимир Вол., Мих. Кривокульський Мединичі, М. Лешинсіена Броди від Н. Н., Федик Устє зелене, М. Гуцалівна Слобода золота, С. Кордюк Львів, Д. Ващук Глібовичі, Тадей Захіський Стрий, о. І. Білик Арламівська Воля, І. Яворський Баня, В. Полотнюк Станиславів, Бузин Рава Руська, о. Е. Лучаківський Орова, Пазюк Львів, Р. Березовський Білоберезки, о. Сембратович Галич, Петро Сех Загіря чеська, о. М. Дерлиця Тростянець, 700 С. Слуиський Шоломиничі, по 500: Ю. Посацький Калуш, П. Ващук Глібовичі, Н. Н. Львів, А Тарановська Львів, 300 Залеська Львів, по 200: Т. Бялостоцька Сороки, Н. Н. Львів, Н. Н. Львів замість квітів на могилу найдорощої сестри Гені в річницю смерти 5000 мп. Маруся Зубик.

Самбір 1000 Козьол Антін, по 500: д-р Гуркевич Володимир, Хоминський Іван, Кульчицький Онуфер, Ортинський Василь, Білінський Іван, Скалко Петро, Яворський Теодор, Дешевий Яків, Лівчак Іван, Лукавський Іван, Гаєсівна Антонина, Вітів Михайло, 6500 Громада Містковичі.

Грибовичі по 2000: о. Іван Билинкевич, Дещук Пеляг., Садька Катерина, по 1000: Качор Йосифа, Василина Анна, Василина Марія, Василина Андрій.

Вонцнева по 1000: Андрій Воницький, Никола Воницький, Іван Воницький, 500 Никола Галізій, по 200 Зубрицький Федор, Василь Волицький, по 200: Олекса Щур, Іван Кіячик, Никола Хомин, Федь Раврик, Іван Волицький, Петро Волицький, по 160: Гринь Івахів, Петро Клімковський, 180 Гринь Волицький, 140 Василь Щур, по 100: Іван Кофлик, Гнат Кіячик, Михайло Кіячик, Текля Дук, Каська Говкач, Сень Туркало, Іван Верес, Никола Онім, Марина Щур, Никола Зубрицький. Василь Рибак, Василь Щур, Никола Верес, Василь Недзьвецький, Іван Воницький, Руська Верес, Анна Яремка, Павло Кардаш, Сень Яворський, Михайло Галечко, Ілюська Онишкевич, Михайло Василишин, Іван Бойко, Василь Перістий, Михайло Волицький, Михайло Галізій, Прокіп Хомик, Василь Зубрицький, Павло Зубрицький, Петро Цап, Василь Кіячик, Василь Сабодашка, Никола Верес, Сень Зубрицький, Іван Рибак, Іван Верес, Яць Яремко, 60 Василь Верес. 50 Федь Воницький, 20 Михайло Дидишак.

Еп. Боцян Йосиф 55.500 для голод. Членів Акад., на це зложили: о. Вол. Обушкевич з Poulsown, о. Ів. Ортинський з Amb.idge, о. Ол. Ковальський.

Громада Рата: 300 мп. М. Кучера; по 100 А. Міколович, Марія Гузейва, Івась Перетятко, Володимир Павлина.

Громада Девятир: 7.500 жертви зібрані в Церкв.; 50.000 продано збіжа, зібраного в громаді.

Громада Тенетиска: 1.382 Збірка в церкві; 1.000 о. Теодозій Гриник з родиною; по 500 Гнат Равлик с. Івана, Никола Равлик с. Івана, Олекса Мурмило, Антін Дуткевич, Семен Юрчак, Юстин Оленич; 400 Гринь Головка; 350 Андрій Мельник; по 300 Дмитро Оленич, Максим Оленич, Никола Мельник, Еміль Грицина; 266 Мирон Оленич; по 200 Йосиф Цимбалко, Параска Пилипович, Никола Паланиця, Пилип Сень, Дмитро Петришин, Іван Проць, Мих. Оленич, Василь Оленич, Стефан Оленич, Микола Лоза, Теодор Літинський, Мих. Сташко, Яцко Грех, Олекса Іваницький, Івась Костур, Мих. Іваник, Олекса Оленич, Марія Оленич, Дмитро Паланиця; 188 Андрій Гук; 154 Настя Осмак; по 150 Маланка Боднар, Никола Оленич; 140 Дмитро Сень; по 120 Феська Мельник, Олена Головка ж. Романа; по 110 Юрко Оленич, Гринь Коська, Марія Оленич, Яким Панус с. Микити, Василь Сень, Гаська Орихівська; 108 Іван Сень; 106 Федько Равлик; по 100 Стефан Равлик, Іван Оленич, Іван Проць, Михайло Пахолок, Василь Мурмило, Андрух Оленич, Пилип Панас, Гринь паланиця, Михайло Гук, Семко Корпан, Сафат Мурмило, Никола Грех, Дмитро Головка, Фроська Іваник, Олекса Сень, Олена Панюс, Федько Грех, Стефан Корпан, Василь Борис с. Прокопа, Настунка Проц, Іван Олановський, Єва Коколивіч, Іван Паланиця, Анна Грех, Міхал Оленич с. Ілька, Пилип Проц с. Гната, Каська Корпан, Іван Мельник, Василь Оленич, Васька Дилюс, Парашка Паликиця, Стефан Корнах, Іван Вовк, Андрій Борис, Пилип Гук, Настка Борис, Іван Пилипович, Максим Сень, Стефан Пилипович, Дмитро Оленич с. Семена, Н. Н., Федько Гилюс, Андрій Посилюжний, Ілько Гук, Василь Гук, Міхал Головка, Іван Петришин, Анна Василина, Текля Оленич, Ілько Павліна, Василь Паланиця, Дмитро Пилипович, Олекса Оленич, Юлька Обірек, Міхал Обдирка, Корнило Обдирко, Анна Сташко, Іван Головка, Марія Пилипович, Каська Оленич, Юрко Оленич, Михайло Савойко, Василь Паланиця, Прокіп Панюс, Прокіп Скиба, Микита Оленич, Николай Кушпа, Іван Гук с. Семка, Міхал Оленич, Михайло Сень, Кузіневич Марія, Оленич Анна, Лещишин Іван, Лончинський Йосиф, Лопушинський Павло, Кусмина Роман, Смалюха Текля, Смалюха Феська, Ногець Мацей, Хромек Антон, Турчинський Петро, Шалавіга Феська, Чорнобай Марія. Кустур Дмитро, Долотко Василь, Чорнобай Марія. Інші зложили менше як по 100 мп.

Громада Забіре 5.500 о. В. Микулович збірка в церкві 4000, о. Володимир Микулович 500 Петро Швець.

Громада Вільки - Мазовецькі 27000 збірка між парохіянами Вільок мазовецьких, філія т-ва „Просвіта в Раві-руській зібрала п. Ст. Котовська 35000 збірка в Монастирику; по 7000 збірка з Радружа, збірка в Гребеннім; 6300 дальша збірка в Гребеннім; 6015 збірка в церк. в Раві руській; 4000 збірка в Верхраті; 3150 збірка від парох. Щирець; по 3000: Осип Шабакевич в Гребеннім від молодіжі шкільної, о. Гучко з Радружа; 2500 о. Осміловський Лавриків; 1880 о. Евген Ломницький Біла; по 1060: Анна Пелікановна, Анда Леонтович, о. Теодор Зрада, Теодор Гоцій, о. Евген Ломницький Біла, о. Осміловський збірка з Лаврикова; по 200: о. В. Мотківський, О. Лещукова; по 100: Сидор Григорій, Юстина Януш, Февронія Глушек; зб. між службовиками залізничниками в Раві-руській зібрали Кубранович, Васай і Сітник; 3000 Чорний Ефрем по 2000: Басай Антін, Горечий Павло, Куштa; 1015 Процик Ксавер; по 1000: Булик Кузьма, Вітко Петро, Горечий Андрій, Горечий Василь, Горечий Іван, Котович, Лимницький Андрій, Мелеша Іван, Мосяк Микола, Сітник Михайло, Тухович Роман, Бакай Теодор; по 500: Тимчишин, Славонас Андрій; по 300: Сидор Іван, Сітник вел., Горечи Олекса; по 200: Бичко, Сидор Михайло, Сидор — слюсар стаційний.

Живіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Четвер 21. с. м. год. 7·30 вечером: „ЗАКОН" драма на 4. дії В. Винниченка. Перший виступ п. М. Морської.

Субота 21. с. м. год. 7. вечером: третий раз: „БАРОН КІММЕЛЬ" оперетка на 3 дії В. Котлє.

Білети від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 2—?

—о—

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ відбудуться в Тов. „Зорі", дня 21 жовтня с. р. у власній салі при вул. Вірменській ч. 25 Початок о 9. год. вечером. 951 1—2

Рухливі вправи в Соколі Батьку при вул. Руській 20. відбуваються в вечірніх годинах для членів в второк і пятницю від год. 8.—9., для членинь в середу і пятницю від год. 6.—7., для старших учеників в второк і пятницю від год. 7.—8., для молодших учеників в второк і пятницю від год. 4.—5., для молодших учениць в понеділок і середу від год. 4.—5., для ремісничої молоді в четвер і суботу від год. 8.—9., для учительського кружка в понеділок від год. 8.—9. З огляду на близький концерт з руханковими вправами взиваєтьси всіх руховиків приходити на вправи. — *Руханкова Секція „С.-Б."*. 926 2-2

В суботу 21. X. 922. Сала Сокола-Батька" вул. Руська 20. Початок 9. год. вечір. Сокільський вечір з товариськими забавами і танцями при музиці уладжує „Сокіл Батько". Вступ за поіменними запрошеннями при касі. Сальонова музика. Буфет у власному заряді. 942 1—

Жертви зложені робітниками і урядниками копалень „Галина" і „Завіша Чорний" на політичних вязнів: Лемецький Роман 4000, Кульчицький Осип 2000, Ференч Осип 150?, Хомин Василь 1960, Романьский Іван 1800, Шах Іван 2300, Брошко Григорий 2150, Савицький Юрко 1600, Семенюк Панько 2?00, Ключак Іван 1650, Шемеляк Дмитро 1400, Бистрицький Олекса 1400, Кобилецький Микола 1400, Брошко Йосиф 1700, Приставш Юрко 1100, Мазьока Михайло 1400, Іваницкий Волотимир 1000, Хомин Михайло 1000, Івасів Йосиф 910, Крошенко Петро 900, Макух Василь 900, Кульчицький Флоріян 800, Шемеляк Василь 530, Маричак Василь 500, Шемеляк Роман 300, Лучків Данило 100, Макаренко Григорий 1000, Котович Стефан 1000, Мазурек Стефан 500, Пастернак Юрій 100, Романків Александер 200. — Разом 40.100.

На фонд Українських інвалідів переслано до Адміністрації квоту 24.100 мп. Квота зложена як місячна жертва робітників копальні нафти в Бориславі, а то: В. Бокало упр. коп. 5000, А. Шубінський асист. 3000, по 1000 мп. зложили: Грег. Бішко, Мих. Кушнір, Мих. Мелешко, Іван Микетник, Бог. Мушкевич, Ром. Мушкевич, Вол. Мулярський, Вас. Опара, Евст. Ровіньский, Мих. Шевчик, Мик Шевчук, Ів. Мелешко, Ів. Бабецький. По 500 мп. зложили: Ан. Антошків, Ів. Бойко, П. Мальець, Евст. Роп, Дм. Строцик, Мик. Маркевич. 1—

В річницю смерти мого батька Івана Бекет складаю 2000 мп: на фонд українських інвалідів і 3000 мп. на арештованих студентів. — Марина Іжицька. 1—

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Хто знав би що про **Михайла Кренту,** котрий в 1919 р. з Г. А. перейшов Збруч, а десь. 8 серпня ц. р. мав вертати до Галичини через Тернопіль, зволить ласкаво повідомити брата Степана Кренту в Ліщаві гор. п. Бірча. 922 1—2

Дрібні оголошення.

ДЯК молодий безженний умічий провадити хор шукає посади. Дмитро Конрат Львів вул. Коротка 6 947 1—1

ЧЛЕН резакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміст. „Діла".

СКЛАД НОТ Романовича 11. бічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 879 3—4

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого конціпієнта з цивільною практикою. Близші інформації вул. Домбровського ч. 10. партер від 10.—12. і від 3.—4. 916 1—3

ЦЕМЕНТ в бочках зі складу продає „УБУС" Львів, Осолінських ч. 6. XVI 1-10

ДВІ СТУДЕНТКИ шукають станції з уживанням фортепіяну при інтеліґентній родині. Зголошення до Адміністрації під „Студентки". 933 1—2

СТУДЕНТ фільософії, солідний інструктор пошукує лекції на селі недалеко від Львова, може провадити також хор. Зголошення до Адміністрації під „Остап". 934 1—2

НА ПРОДАЖ в Товмачі рустикальна реальність з господарськими будинками, а то: хата, 2 стодоли, 2 шпіхлірі, стайня, пивниця, 6 моргів города, 15 моргів орного поля, 4 морги сіножати і 4 морги ліса першої кляси. Оглядати можна кождого дня у Івана Гарбатого в Товмачі на Коропецьких. 943 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торгівлі).

67 28-?

ЛІКАР

Д-р Микола Равич

ординує в БОЛЕХОВІ

в домі п. Петровичевої, в разі потреби виїздить на села. 903 2-2

АДВОКАТ

Д-р Аба Ґольдштяґ

провадить канцелярію 925 2-?

у Львові при вул. Коперника ч. 1 а.

АДВОКАТ

Д-р Дрогомирецький

В ЗОЛОЧЕВІ 930 2—10

повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

ДЕНТИСТИЧНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д. Соболя

в СТРИЮ, вул. Гоша ч. 1. 2-2

виконує всякі роботи входячі в круг ділання дентистики в золоті, платині і каучуку.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА

Львів, вул. Сикстуська, 17.,

альомбування і вривання зубів **без болю**, штучні зуби в каучуку і золоті по дуже **приступній ціні**. Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 932 2—10

Д-р М. Вахнянин

ординує **тепер**

вул. СЛОВАЦЬКОГО ч. 14. І. пов.

948 від 4—6 попол. 1—2

Подяка.

Неумолима смерть перетяла дня 5-го жовтня ц. р. найдовше життя нашого сина, брата і шваґра, Михайла БЕЗПАЛКА гірничого інжинєра в Биткові. В цім тяжкім горю, яке навістило нашу рідню, не забракло ніжних, щирих сердець, що поспішили нам з відвідою і потіхою. Тому нехай буде нам вільно цею дорогою зложити їм сердечну подяку. В першій мірі складаємо найсердечнійшу подяку п. директорови Глинянському, який відвідував свого товариша-друга в часі його недуги, та широ занявся його похороном у Львові. Дякуємо сердечно Всесв. о. пралатови Кунишкому у Львові за провід в похоронах і Високопр. со. Е. Громницькому, професорови і катехиті і о. сов. Кишакевичеви за ласкаву співучасть. Щиру подяку складаємо хорови „Бандуристів" під проводом п. д-ра Неділки, за пригарні пісні виконані в часі походу з Анатомії на головний залізничий двірець. Рівнож дякуємо щиро Дирекції нафтових терепів у Львові за слова співчуття та вислання делеґації на сей сумний похоронний обряд. Дякуємо сердечно делеґації копальні „Домброва" за ласкаву участь в похороні і слова співчуття. Сердечне „Спасибі" і щира дяка нехай буде від нас п. д-рови Брикови і всім знайомим Покійного, що не жаліли труду і своєю присутністю зволили звеличати сумний похоронний обряд у Львові.

Рівночасно щиро-сердечно дякуємо Всесв. о. Др. Шамбелянови Юрикови, парохови Золочева і о. Лещьовському, парохови Жувич за ласкаве спровадження тліних останків з залізничого двірця в Золочеві до родинної гробниці в Гологилові. Як рівнож ще раз дякуємо Всесв. о. Др. Шамбелянови Юрикови за прекрасну надгробну бесіду. Вкінці дякуємо сердечно Всч. оо. Побігушці і Букови, катехитови в Золочеві за ласкаву співучасть в похороні враз з церковним хором. Дякуємо приятелям, рідним, знакомим, інтеліґенції та громадянству в Золочеві, що так численною участю звеличали похоронний похід в Золочеві. Нехай Господь надгородить Вам всім сторицею за Ваші труди і добрі серця.

946 Родичі, Сестра, Брат і Шваґер.

ПОДЯКА.

Вп. Пан Д-р Ю СІЛЬВЕРМАН, лікар в Микулинцях, довідавшися случайно, що в Ладичині коло Микулинець перебуває на літнім побуті хора донечка українського урядника неприятого до служби, заявив нам не прошений, а сам доброохотно всяку лікарську поміч.

Через місяців пять так в своїй домашній лічниці, а в потребі не зважаючи на найгіршу непогоду і в Ладичині занимався щиро леченням хорої. За так довгу, щиру, безплатну і успішну опіку приймість Вп. П. Докторе найсердечнійшу подяку. Ваша, Вп. П. Докторе так глибока людяність і жертва знайде безперечно належну оцінку в широких кругах суспільности.

949 1-1 Парох о. Мих. Світенький.

ПОДЯКА.

Маємо честь зложити отсею дорогою правдиву подяку Вел. Отцю Пароху Гаврилюкови замолитві відправу в похоронах мого мужа бл. п. Симеона Сапруна, урядника польського Банку краєвого і за ласкаву участь П. Т. товаришів, приятів і знакомих Небищка в тім сумнім похоронім обряді.

Львів, 18/X. 1922.

950 1—1 Марія і Юрій Сапруни.

Надзвичайні Загальні Збори

„Господарської Торговлі"

стоваришення зареєстр. з обмеж. порукою

в УГНОВІ

відбудуться дня 24. жовтня о год. 4-ій по полудни в комнаті „Сільського Господаря".

Денний порядок:

1. Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2. Звіт з діяльности Стоваришення.
3. Справа підвищення уділів.
4. Внески членів.

944 1—1 НАДЗІРНА РАДА.

Приєднайте передплату!

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток

І. ФРІДМАНА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА число 2 і 4.

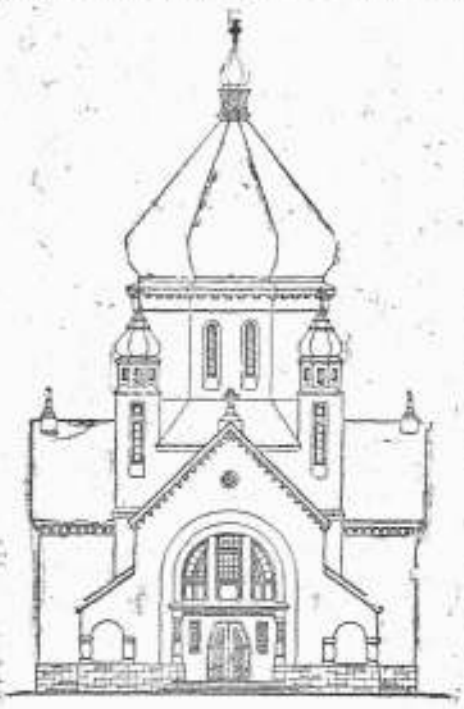
виготовляє гарно і дешево всякі друки XXIV. та печатки. 3—9

СУКНА на покриття футер. — ВОВНИ і КАМҐАРИ на мужеські одяги. — Костюмові матеріяли. **ПЛЮШІ І ВЕЛЮРИ** на жіночі плащі. Цайги, полотно, всипи та инші блаватні і суконні товари поручає по конкуренційних цінах фірма 856 6—6

Й. ЦВЕРДЛІНҐ і А. В. ЕННЕР

ЛЬВІВ, РИНОК 44.

Позір на фірму і число дому!!!

ЦЕРКВИ

XVI.

будинки, млини, доми, фабрики, камяниці і т. д.

11—20

проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: ::

БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ

„УБУС"

(Український Будівельний Союз)

ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

Папери і прибори до писання також паперові **торбинки**

XXIV **М. ФАЛЬК** 3—4

Львів, Казимирівська 21.

Збірник пісень і забав для дітей 897 2—2

в школі і в дома

М. ТЕЛЕЖИНСЬКОГО

можна дістати ще по ціні 500 марок п.

у МУЗИЧНІМ ВИДАВНИЦТВІ „ЛІРА"

СТАНИСЛАВІВ, вул. Ґолуховського 66.

Позір! Читайте!

Аматорські театральні гуртки!

Відбито на машині до писання пєси, що легко надаються до аматорських вистав по місточках та селах:

1. „Мати - Наймичка" — Тогобочного, 4 дії. Ціна 1.500 мп.
2. „Розумний і дурень" — Тобілевича, (Карпенка-Карого) на 5 дій, ціна 1.500 мп.
3. „Нахмарило" — Грінченка, на 3 дії. ціна 1.500 мп.
4. „Не співайте півні — не вменшайте ночі" — Васильченка на 3 дії, ціна 1200 мп.
5. „Як ковбіся та чарка — то мучеться й спарка" — Старицького на 1 дію, ціна 1000 мп. — Ціни без пересилки.

Замовляти на адресу:

В. Завадський Львів, Ринок 43/1.

923 Можна за післяплатою. 2—3

На сезон осінний і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів

Площа Марійська ч. 8.
вул. Казимирівська ч. 25.
вул. Городецька ч. 72.

Даром одержить кождий купуючий капелюшок для ляльки.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

мають дуже богатий вибір наймодніших і найелеґантнійших жіночих, мужеських і дитачих капелюхів.

Першорядний товар! XX 4—21 **Ціни найнищі!**

ЗИМОВІ

НАГОРТКИ

в магазинах мужеської і діточої конфекції

КЕРНЕР

ЛЬВІВ, Трибунальська ч. 6.

7700 мп. за 100 кг.

гарних вибірних борболь враз з доставою до дому. — Замовлять в склепі „Союза Українських Інвалідів", вул. Валова 31. XXI. 1—3

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 17. жовтня 1922. надзвичайну односерієву сальоново-сенсаційну драму, в блискучого життя американської плютократії на 7 великих дій п. н.:

ЧОРНА МОЛЛІ (Outtside the Loo)

Головну ролю кресує славна американська красота, артистка головної ролі в американській драмі „Жебрачка зі Стамбулу" **PRISCILLA DEAN.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 41 (9.872). Львів, субота 21. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 2500 Мк. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехосл. Республіці 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 мк. Зміна адреси 100 мк.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мк.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 20. жовтня 1922.

Оборона Льойда Джорджа. Критика політики Льойда Джорджа в англійській пресі прийняла була такі острі форми, які рідко стрічаються в англійській пресі. Здавалося, Льойд Джордж уступить. Між тим після його промови, яку виголосив в Менчестер 14. с. м., становище його не то не захитане, а навпаки — скріплене. Уніоністи устами Чемберлєна запевнили Льойда Джорджа, що в теперішних умовинах заступити його кимнебудь иншим не можна.

Короткий зміст промови Л. Д. в Менчестер подали ми в ч. 38 нашої газети. Сьогодня маємо змогу познайомити наших читачів зі змістом цеї промови докладнійше.

Англійський премієр на вступі заявив, що англійське правительство у своїй східній політиці змагало не до війни, а навпаки — до збереження миру. Вомо змагало до: 1) Загварантованя свободи проливів для кораблів всіх націй, 2) запобіжения небезпеці перенесення війни до Европи і 3) до недопущення до сього, щоби в Царгороді і в Тракії повторилися жахливі картини, які мали місце в останніх семи літах в Малій Азії. „Протоки, одинокий шлях на Чорне море, представляють собою життєвий інтерес для Англії і для всього людства. Третя доля торговлі цеї частини світа завжди відбувалася на британських кораблях. Брит. правительство не може допустити до закриття проток, бо це було би ревіндацією з найбільшого і найважнійшого здобутку для Англії в її побіді над Туреччиною в світовій війні. Якщо Турків не задержано би в момент їхнього упокоєння побідою, вони були би перейшли протоки і мабуть не затримались би і над Марицею, нічого не стануло би їм на перешкоді зайняти і західну Тракію, а чого доброго — і Салоніки. Це означало би війну, а війна 1914 року до відомої степені зачалася на Балкані. В Царгороді прийшло би до жахливої катастрофи.

Від 1914 року Турки холоднокровно перерізали півтора міліона Вірмен і 600 тисяч Греків. Тому я залишаюся при своїй думці, що наша політика оставала в гармонії з величними інтересами і традиціями Англії і ми маємо основу гордитися, що це нам вдалося".

Переходячи до напастей на себе, продовжав Льойд Джордж, йому говорять, що повинен все переносити по християнськи. Одначе він не належить до тої категорії християн, що дають себе знищити без спротиву. Поки у нього меч в руках і Бог дає йому сили користуватися ним, він не випустить його з рук. Відтак пригадав, що підчас наступу Турків, коли вони наблизилися до невтральної полоси, Французи відійшли, Італійці пішли за Французами і, як що Англійці не були би вдержали своїх позицій під Чанаком, так оба береги проток були би вже в руках Турків. А досвід показав уже, що їх не легко усунути звідтам, коли вже раз там є.

„Мені дорікають — говорив Л. Д. — що поведення Французів противоречило заяві французького правительства з перед кількох тижнів, що Грекам чи Туркам, якщо війдуть в невтральну смугу, муситься поставити оружний спротив. Ми думали, що це дійсно такий намір Французів.

Відповідаючи на напади Аскіта і Грея, Льойд Джордж пригадує, що Туреччина була зовсім подівена на основі умови з ріжними державами, підписаної ще перед тим, заки він обняв становище премієра. Він згідний з цею політикою, тому не хоче критикувати Аскіта і Грея, одначе мусить признати, що ця політика була дуже короткозорою, бо, якщо російська революція вдалася би, в Царгороді і на протоках находилися би большевики.

Він — говорив дальше Л. Д. — не змагає до премієрства. Навпаки, він від трьох літ хотів покинути це становище. Просив Бонара Лоу-а стануги на чолі правительства, одначе цей відмовився. З початком цего року писав до Чемберлєна і пропонував йому зайняти своє становище, бож Чемберлен — лідер партії, яка розпоряджає більшістю голосів в палаті громад. Одначе його товариші після обговорення цього питання були иншої думки. Він ніколи не змагав до сього становища і буде служити вітчині на всяким иншім становищі. Навпаки — він дуже радий був би, як що мав би змогу дивитися з боку, як правлять другі, як пр. другі на його місці устроюють так, щоби Англія відмовилася від репараційних заплат Німеччини, і в той самий момент здобула би нову любов Франції. Йому буде цікаво бачити, як Англія при другім премієрі заплатить Зединеним Державам свій довг і в тойже момент відмовиться від своїх претенсій до других держав, як Англія виставить кращу армію, кращу фльоту і кращу воздушну фльоту, в тойже час усуне безробіття і зменшить податки. Світ ще не вилизався від тяжких ран війни. Лічення буде йти тільки поволі. Найблизшим завданням державної керми в сьогоднішний момент є помиренни народів. Льойд Джордж обіцяє піддержати кождe правительство, яке твердо і без ляку буде змагати до цего завдання, під умовою, що воно не вхопиться за средства шкідливі для країни, ні реакційні, ні резолюційні.

„Я — закінчив свою промову Л. Д. — з гордістю буду памяти, що завдяки піддержці щирих товаришів — судилося мені віддати вітчині зовсім не малі заслуги в темні часи нашої історії!"

Галицькі відносини.

З історії містерій.

Ще про узброєну ватагу.

„Газета Поранна" доносить: Дня 17. жовтня узброєна ватага спалила фільварок Писарівка, а опісля зникла під напором війська і поліції. До тепер ствердженo, що узброєна ватага посувається з місця на місце, а зіткнувшися із поліційною патролею оточує її, роззброює її здирає з поліції мундури і переодягається, перехозуючи всі поліційні документи, щоби ужити їх у відповідну пору.

З дотеперішних рапортів поліційних органів ствердженo, що ця українська в йоскова група, яка спричинила великий переполох має добру зброю та муніцію. Ватага складається з Українців із Сх. Галичини, котрі знають добре галицький терен, добре маневрують, переходять лісами в ночі, оминаючи військо, що їх переслідує. Дня 16. жовтня ця ватага напала на постерунок поліції, висадила у воздух будинок при помочі динаміту, а опісля кинулася на командата постерунку Головіньского. Головіньскі боронився завзято, а вистріливши останній набій упав від куль ватаги. Опісля ватага перейшла до с. Конюхи, пов. Бережани, де замордовано двох поліцаїв. Дня 18. жовтня цей відділ знищив фільварок в Демні і пробував дістатися до Підгаєць.

Підозрілі їздці.

Підгаєцька поліція доносить, що 17. жовтня коло Монастериск переїзджало кількох їздців на сивих конях. Так само поліція із Золочева повідомляє, що дня 18. ранком в селі Сновиці появилося трох підозрілих їздців.

Нова ватага.

Тернопільська команда поліції вислала до Зборівщини 46 жандармів під проводом Куксевіча. Так само із Золочева та Зборова вимашерувала поліція, в виду того, що нова узброєна ватага появилася в Перемишлянщині і дійшла до Краснопуші. Ця ватага зросла до кількости 50 осіб на конях. В Богатківцях пов. Підгайці бачили селяне новий узброєний відділ в кількости 20 осіб, одягнених инакше як тамта, а в Денисові напав якийсь відділ одягнений у мундури Галлерчиків на постерунок поліції. Проти того відділу вислано швадрон кавалерії з Теребовлі, але вже 17 жовтня ця підозріла група напала на фільварок в Горині і на село Писарівку коло Дунаєва. Команда львівського корпусу вислала в околицю Перемишлян полк уланів. В околиці Бережан і Підвисокого появилися нові узброєні ватаги.

Перед рішучою сутичкою під Козовою.

Із Золочева виїхав цілий потяг кавалерії, відмашерувала сотня піхоти, відділ скорострілів, а з Тернополя вислано сотню піхоти. Рівночасно із Бережан вирушив відділ піхоти і кавалерії в напрямку Конюх, звідки зачнеться погоня. Дня 18. жовтня з Козови жадала поліція ще нових військових відділів для допомоги, сподіваючися головної сутички з ватагою в околиці Козови. З Перемишлян розпочав відділ уланів тиралєрку, що має на меті окружити ватагу. Над Серет вислано відділ скорострілів, для замкнення відвороту підозрілим їздцем.

Начальну команду цілої акції, що має на меті ліквідувати заворушення на Поділлю, обняв штаб 12. дивізії піхоти.

Перший запоріжський полк.

Кореспондент „Газети Поранної" доносить, що ця узброєна ватага розкидала між селянами відозви із заголовком: „Народня українська республика, перший запоріжський полк". Відозва зачинається словами: „Гей, хлопці! Хто здорового серця, ходіть з нами на польські фільварки!" (Правдивости факту не заперечуємо, коли взяти на увагу фантастичні події серед фантастичних відносин у нашій країні. Лише остерігаємо вірити у зміст того рода летючок, які можуть служити поганій провокації. У всякому разі не можна робити звязку такої проклямації, як повище згадана, з давно неістнуючими військовими частинами У. Н. Р., комендати котрих сидять під надзором по таборах).

Ватага росте.

Як повідомляє та сама газета, останніми днями ватага зросла до 100 осіб і перебуває в місци, де стикаються три повіти Перемишляни, Бібрка і Рогатин.

Ватага скривається.

„Газета Щоденна" повідомляє що погоня польського війська за узброєною ватагою не вдалася. З нею получилося дві нові оперуючі групи і перейшли до Рогатинщини. Вістка про зловлення одного члена ватаги, неправдива. Арештовано тільки одного селянина Українця, якого тільки підозрівали, що він має з ватагою звязки.

Узброєна ватага має замір перейти Дністер до Долинщини.

Третя ватага.

Та сама газета доносить, що в скалатському повіті прийшло до сутички між поліцією і узброєним відділом, що складається із 100 осіб. Один із ранених членів того відділу признався, що ватага складається з бувших жовнірів галицької української армії і має замір викликати повстання у Східній Галичині.

Карні експедиції.

В звязку з останніми подіями у Сх. Галичині в повіті Турка н. Стрием всі села заняті польським військом. В селі Липа, Чорна і в околиці перебуває піхота, в Турці полк артилерії. Всяка свобода рухів і комунікація припинена.

Арештування.

В звязку з появою тих груп в Тернополі, Підволочиськах і в Скалі арештовано „Петрушевичівську організацію". Арештовано 15 осіб.

Четверта група.

„Газета Щоденна" доносить, що в околиці Бродів появилася четверта група узброєна. Та сама газета поміщує провокуючі інформації про конфіскату документів, які вказують на те, що узброєні ватаги працюють в звязку з Чехословацьким генеральним штабом і що ця акція має на меті перешкодити переведенню виборів у Сх. Галичині.

В Карпатах неспокійно.

„Газета Щоденна" доносить, що втікаючи перед арештованнями, група стрийських Українців дісталася аж в околицю Сянока, де прийшло до сутички із поліцією. Українці дали до поліції 40 стрілів і зникли.

Кріваві боротьби.

Як зачувати, між Нареєвом Дунаєвом прийшло до кріавої боротьби між ватагою і польським військом. Потвердження цеї вістки не має. Наразі вдалось ствердити, що мимо всього ватага скривається дальше в лісах а в ночі напала на

Дунаїв, де замордовано кількох Поляків, після чого виконано напад на фільварок в Конюхові. В селах розкидано українські відозви і забрано панські коні. Ватага має вже 3 скорострільні. Польське населення втікає на захід.

Пята ватага в околиці Галича.

Кореспондент „Газети Поранної" доносить, що в галицькому повіті появилася нова озброєна ватага, яка викликала в Галичі консернацію. Проти тої ватаги вислано з Галича кавалерію.

Польське міністерство справедливости, а випадки у Сх. Галичині.

Варшавська преса доносить, що в звязку із заворушеннями у Сх. Галичині міністр справедливости постановив зміцнити акцію польських судів і в тій ціли вислав до Львова суддю Едварда Льоренца для контролі діяльности наглих судів. Таких самих делегатів висилається і до инших міст Сх. Галичини.

Пожежі.

В Дашаві невідома рука підпалила польський монастир отців Селезіянів. В звязку з тим арештовано трох українських студентів, між ними студ. Галія зі Стрия.

Безглузді фантазії.

Недавно доносила польська преса, що у арештованого учителя Стефанишина з Долинщини найдено 200 скляних рурок наповнених динамітом. Сьогоднішні брукові свистки заперечують самі собі і твердять, що в тих скляних рурках не було динаміту, тільки бактерії носатини, якими гайдамаки думали заражувати польських коней (?!).

Кари за метрики.

Дня 26. вересня зборівське староство наложило кару у висоті 50 тисяч на о. Теодозія Крохмалюка за виповнення метрик в українській мові.

Арештують.

На днях у Липниках пов. Перемишль арештовано студ. Романа Росоновського в підозрінню у підпалах.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

З Великої України.

(Згадки й рефлексії.)

III.

Українська преса в Київі.

Хто не був на Україні або в Росії, той не може уявити собі тамошнього політичного життя. Ми звикли бачити ріжні політичні партії, і праві і ліві, опозиційні, які працюють поруч себе, і поборюють себе й консолідуються. Того всього нема ні на Україні ні в Росії. Там визнається тільки одна пануюча партія, а все инше вписується до категорій „безпартійні" (що не повинні мати свойого політичного ідеалу, а всетаки повинні співчувати пануючій партії), або стає на нелєгальний шлях, якщо виявляє инше політичне обличча.

Відповідно тому складається й становище преси. „Безпартійні" були згори відсунені від політичного життя і до останнього часу не могли мати своєї преси. Особливо незавидне становище української преси. Відколи на Україні притихла боротьба, зредуковано часописи (комуністичні) на українській мові до мінімума, не тільки на провінції, але й в центрі. Візьмім Київ — серце України. Ще до осени минулого року виходили дві часописи „Вісти" й „Більшовик", поки не визнано їх зайвими. В тім часі виходило кілька часописів на українській мові. Аж цього року після жнив знов почали видавати „Більшовика", популярний часопис для народу. Злобні люде казали, що це дарунок українському народові на час збирання продподатку.

Перед моїм відїздом з Київа мав видаватися в Київі, як було оповіщено, якийсь російський безпартійний тижневик на спільній платформі. Вигляділ на українську безпартійну пресу — мало. Бо хто може знати, як далеко стоїть безпартійне українство від „петлюрівщини", „бандитизму" або думки про „самостійність"?

До того подам один приклад, який дух виключности й догматизму панує в думанню серед „партії" за кордоном. Торік (1921) на учительськім зїзді в Київі референт Левитський заявив, що „навіть навчання математики не може бути аполітичне". Здається, це не потребує коментарів.

Одночасно з таким нехтуванням української преси пересунено й політичний центр з Київа в Харків. Тільки завдяки змаганням українського громадянства. Київ являється центром українського культурного життя і метрополією української автономної церкви.

Врешті й Київська Академія Наук одержала в серпні ц. р. змогу друкувати свій журнал — і це по довгих роках перша ластівка, що заповідає, може, зміну на краще.

IV.

Да' м'рки.

Я не думаю розвивати думки про те, як виглядає на ділі проголошена Леніним засада самовизначення народу аж до відокремлення, в пристосуванню до України. Я хочу тільки одним прикладом зілюструвати їх двоїсте відношення супроти російських і українських національних змагань, або — на їх мові українських і російських контрреволюціонерів. Коли в 1920 р. Петлюра з Поляками дійшов до Київа, більшовики, як звичайно в таких випадках, вдарили на тривогу. Знайшовся в потребі царський генерал Брусілов, що був допущений до генерального штабу. Большевики поспішилися спопуляризувати його патріотичний поклик „до русскаго народа", де говорилося, що треба йти боронити „искони русскую землю".

Хто такий Брусілов для большевиків? Розуміється, контрреволюціонер, але такий, що в скрутну хвилю йде боронити незалежности Росії. І він удостоюється належної похвали. Тодіж таки Радек у у книжечці „Білогвардійська Польща і совітська Росія" назвав його ч е с н и м контреволюціонером, тоді як для українських борців, що проливали свою кров за волю України, він не находив инших виразів, як „слуги буржуазного імперіялізму", „бандити" то що.

Ми ні трохи не дивуємося таким двом міркам. Це тільки нам в науку, щоб ми навчились шанувати національну єдність і мали свою волю, яку чужинці стараються вбити в нас, і свою ідеольогію.

Політика Московщини супроти України ніколи не була щира — та й дож такої політики шукати у чужинців, хтоб вони не були? Вони завжди любили двозначність і відгук цього можемо бачити й сьогодня на такому здається, дрібному факті, як отсей: Назву РСФСР прикладають Москалі, залежно від потреби, то до цілої території, включаючи сюди й Україну, то знов говорять про РСФСР і УСРР. Тут мабуть є трохи магії. А може хто вміє краще це пояснити?

Д. К.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередму свою адресу.

Закарпатська Україна.

(Від власного кореспондента.)

Ужгород, в жовтні 1922.

Справа етнографічного розграничення української і словацької території є й буде ще довго отвертою. Сьогоднішна адміністративна одиниця т. зв. „Підкарпатська Русь" не обіймає всіх Українців у Чехословацькій Республиці. Бо до Словаччини належать Українці в частях колишніх жуп (комітатів): ужгородської, земпінської, шариської й абауйської. Там навіть після тенденційної словацької статистики є 135.000 Українців.

В мировому договорі зобовязалася Чехословацька Республика утворити з „карпаторуського населення" на південь від Карпат окрему автономну одиницю. Західна границя тої области була визначена т. зв. генеральним статутом, оголошеним з початком 1920 р., який поставив як границю лінію здовж ріки Ужа.

На таку границю місцеві укра-

МИХАЙЛО РУДНИЦЬКИЙ.

Лист з Льондону.

Практичні апостоли.

Нема мабуть другого народу в Европі, в якому сильнійше були би розвинені поруч себе такі два вроджені нахили суперечні собі, як англійський практичний хист та потреба містики. Побожність Жидів відокремлена від їх щоденної купецької моралі — наче шість метушливих днів від суботнього водостою — не має в собі стільки парадоксальної своєрідности, що англійський дух кольонізаційного імперіялізму переплітаний гаслами запозиченими з цитатів св. Письма.

Одним з найбільше позчаючих місць у Льондоні є площа на кінці Гайд Парку перед Марбль Арч, у неділю. Там промовляють голотіч принагідні та професіональні апостоли ріжнородних релігійних сект, здебільша християнських, накликуючи принагідних слухачів до простих правд християнської науки. Деякі з промовців розяснюють якийнебудь відомий рядок з св. Письма при помочі якоїнебудь ідеї з якоїнебудь наукової царини; инші звязують його з хвилюючими питаннями буденних політичних подій; — ще инші, прийшовши з кількома своїми однодумцями, затягають якусь тужливу псальму, горді та безголосі мов пави. Юрба росте та зменшується, розбивається на гуртки незалежно від таланту промовця, його релігійних вірувань а може й зацікавлення слухачів. Те, що затримує прохожого належить до такої самої низки почувань складеної з вибачности, всезрозуміння і потреби насторожити вуха, як мовчазна повага, з якою кожний, що відстоює собі тут ноги, вислугує найкомічнійших вигуків віруючого базікала. Кожний промовець хоче скинути з наших очей полуду; один плете теревені, инший балакає з оприском як пророк, третій момоче нікому невзамітку мов би молився: ще инший не володіє ні словом ні жестом ні чотирома клепками.

Викладач слова Божого приходить сюди здебільша з деревлянними східцями, які заступають йому проповіднищю і з вивіскою, щоби всі знали до якої церкви належить; на дошці прибиває він часто готову програму своєї проповіди, яка тягнеться з неділі до неділі, без почину та кінця мов її слухачі. Є тут і такі, що не люблять іти навпростець, — а воліють позавгорідно як дипльомати: гидують програмою а находять натхнення в імпровізації необмеженій ніякими законами красномовства ні льогіки. Є инші, які приходять з таблицею та крейдою і за прикладом Спіноци доказують моральні ідеї влекшеною геометричною методою. Ось представник оптимістичної релігії обносить дошку з бадьорим покликом, основаним на наукових принципах:

„Всміхайтесь! всміхайтесь!"

„Всміхатись лекше, ніж бути насупленим!"

„Коли Ви насуплені тоді вживаєте 64 мязів, — коли ж смієтесь лише 13!"

Нагадуються софісти соняшної Гелляди.

Та там громадяне заходили у палкі пересправи: не давали красномовцеві точити балясів, підникали на глум цвенькаючого замороку; тут кожний заволока може свідомо і не при тямі пускати блахмана, картати у вічі тих, що дивляться вивторопнем спокійнесенько а лише инколи подивляться з узбоча на знак, що апостол з глузду зсунувся.

Проблеми полишились ті самі що в наших діточих літах: „чому трава росте?" „звідкіля взялись зорі?" „чому Христос не прийшов ще до нині вдруге, хоча заповів: прийду незабаром?".

За промовцями оподалік пасеться свобідно отара королівських баранів на вічно-зеленій травиці. Перед ними ... так і кортить сказати: також отара баранів годується словом проповідників. Та такий осуд не буде згідний з духом цього святого місця, святого мов пошана чужої віри в Англії.

Декому з нас видається дивним як можна поважно слухати цих обдертих учителів слова Божого. Та стрібуймо зробити це саме, що вони: розяснити почин та мету світа. Побачимо, що наші т. зв. наукові преміси та висновки не йдуть далі від їх правди: правди, що почин та мета світа — незбагнені.

Важко стримати іронічну усмішку, коли бачимо на вулиці манифестацію „Армії спасення" з музикою, хором, ун'формами і промовами ні дрібки розумнійшими ніж недільні вроповіди у глухій сільській закутині; або голодранців, що між розбавленою за столом юрбою носять величезні надписи: „Чи хочете смажитись у пеклі? Памятайте! спасення вашої душі в Бозі!". Наша горда іронічна усмішка вирінає з пересвідчення, що релігія є надто високою потребою людського духа, щоби її звязувати з такими низькими предметами буденщини як вулична орхестра та вулична промова. І ми ще раз помиляємося. Кожний з цих вуличних проповідників йде за прикладом Христа, який учив на кожнім місці та при кожній нагоді.

Численні церкви, розповсюджені в Англії, що вважають своїм завданням проповідувати слово Христове незалежно від якихнебудь догматичних форм та обрядів, є церквами лише в розумінню організації, а не святинями, де зберігаються тайни надто святі, щоби можна про них казати при кожній нагоді та в кожнім місці. Цей їх характер дає змогу кожньому вибирати між індивідуальним, самостійним розясненням життєвих чудес і розясненням догматично церковним. Релігія стає щораз більше світською, — а деякі впевняють: більше життєвою. Св. Письмо стає буденною підручною книжкою, а його ідеї ідеями, які не втратили своєї актуальности, які можна здійснювати замісць у них вірити. І хто не є міліонером, щоби міг їх здійснювати як філянтроп — цей може йти під Марбль Арч — пропонувати.

ginські партії, всі без ріжниці, не погоджуються. На разі одначе мусіли погодитися з таким станом, а всю свою надію складають на автономний сойм.

Тимчасом Словаки працюють над тим, щоби й цю тимчасову лінію пересунути як найдальше на схід. Про відносини на Словаччині не треба й згадувати. Можна їх зясувати коротко тим, що там для 135.000 Українців не має ні одної горожанської школи. І воно краще не буде, коли вони самі не зможуть обороиитися.

Словаки вне́днали у влади ще більше. Дня 21. вересня ц. р. видала праська влада розпорядок ч. 280., яким одним почерком пера прилучено 36 громад, з тих 28 чисто українських, а решта мішаних, до Словаччини.

Розпорядок цей був громом із ясного неба для всіх партій, а з окрема для тих, які стоячи на становищі чеської державности від 3 років обороняють владу перед народом від нападів із мадярського та кацапського боку. Прийшов той розпорядок саме в хвилі, коли правительство вело переговори з державницькими, народницькими партіями („руською хліборобською" й соціял-демократичною) в справі заложення українського дневника, яким бодай в части параліжувалося би вплив 5-ти мадярських дневників на Підкарпатській Україні.

Обидві ці партії зірвали переговори та вислали до президента Республики гострі протести проти цего нового насильства. Так само гостро виступила їхня преса. Орган „руської хліборобської партії" „Руська Нива" в статті „Брат Каїн" називає по імени цей розпорядок та заповідає опозицію так довго, поки розпорядок не буде відкликаний. „Свобода" пригадує чеському народові, що населення Підкарпатської України є тепер безсильне й без заступництва. Але наш нарід великий, він воскресне й пригадає чеським братам цю „братню політику". І „Вперед" жадає негайного відкликання.

Одночасно обі партії оголосили ряд політичних віч в тій справі, у першій мірі в місцевостях, які мали би відпасти, пр. в Перечині (15. ц. м.), Волосянці (14. ц. м.) Вел. Березній та инших. „Руська хліборобська" партія скликає свій краєвий конгрес в тій справі.

На перші протестуючі депеші прийшла неясна депеша з президії міністерства, що міністер для Словаччини заявив, що тим розпорядком не думає прилучувати місцевостей до Словаччини і тим змінювати кордони. Депеша повідомляє одночасно, що міністерство внутрішних справ роспочало перегово ри між міністерством для Словаччини й Цивільною Управою в Ужгороді в справі тимчасових границь.

Партії стоять на своїм: відкликати! Прийшла нова влада. Чи вона відкличе цей розпоряд, годі на разі предвидіти. Чеська преса загалом мовчить або обмежується про цю справу до малих нотаток.

Новий міністер шкільництва.

Міністром шкільництва й народної освіти в новій владі Швегли — назначений чеський соц.-дем. Рудольф Бехине. Назначення це заслугує для нас на більшу увагу з такої причини:

Дня 3. вересня відбувся конгрес соціяльно демократичної партії Підкарпатської України. Відпоручником чеської соц. демократії був між ин. й посол Бехине. Рано відбулися тут збори державних урядників, на яких саме Бехине референ вав про кризу в Чех. Республиці та про значіння її для робітництва та урядництва. Переходячи до Підкарпатської України сказав він дуже чисельно зібраному урядництву: „Коли ми хочемо, щоби ця земля остала на все при нашій Республиці, т о м у с и м о її з р о б и т и П і є м о н т о м у к р а ї н с ь к о г о н а р о д у. А яке величезне значіння має ця земля для Республики, це кождий знає!" Покликався на заяву української соц. дем. партії льондонському інтернаціоналові, що признає Підкарпатську Україну частю Чехословаччини.

Належить сподіватися, що за часів цього міністра наступить (коли цього будуть домагатися тутешні народники) очищення взгієвої стайні в шкільництві з кацапської кирини.

Єпископ Няраді в Пряшеві.

Апостольська столиця назначила єпископом до Пряшева відомого бачванського Украінця, єпископа з Крижеача (в Югославії) д-ра Нярадого. В той спосіб духовенство в пряшівській дієцезії одержує провідника, якого потребу так пекучо відчувається тут.

Розуміється з приводу цього назначення напала з люттю на епископа Нярадого, а дальше на митрополита гр. Шептицького пряшівська кацапська „Русь" й ужгородська „Русская Земля". — Народницька преса приняла вістку про це назначення з радістю.

Календарі.

На днях виходить перший календар товариства „Просвіта". Так само виходить перший календар „Вперед у". Крім того вийдуть календарі: товариства „Унїо", „Земледільський" (мадяронський). Календар кацапський „Лемко" поліція сконфіскувала за розогнювання релігійної боротьби.

Свято 1 го падолиста.

Для гідного відсвяткування 1. падолиста вибрала українська ужгородська еміграція комітет з 7 членів, під головуванням п. Василя Струка. Комітет лаштує 1. падолиста рано поминальне богослуження за поляглих за волю України, а в вечері концерт в міському театрі. На програму зложаться точки мішаного хору театру, мужеського хору з громадян, соля п. Дівничевої і п. Сайка, деклямацій м. ин. М. К. Садовського й промови.

Того самого дня відбудуться збори комітету допомоги українським біженцям.

Збори „Просвіти".

Дня 2. падолиста ц. р. відбудуться чергові річні збори товариства „Просвіта". В програму війдуть крім вибору нового виділу, реферат М. Творидла: „Освіта й народне господарство" і пароха з В. Верецких Лара: „Як оживити читальню", а також зміна статута в напрямі поширення діяльности товариства на цілу Чехословацьку Республику.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Страшний терор в Калущині.

Грошеві кари за резигнації. — Робота охрани і поліції. — Труси і масові арештування. — Тортури при допитах.

Українське громадянство Калущини переживає важкі часи кар, трусів і арештовань.

Пан Орскі, виборчий комісар окружний, сипле карам як з рукава на всіх, хто поважився резигнувати з уряду члена комісії виборчої. В своїм запалі не вагається нарушувати такі польські закони, які, як хто, то в першій мірі він — польський наставник — повинен шанувати. І так накладає кари в висоті понад 20.000 мп. карними орєченнями, з датами попереджаючими день оголошення новелі, себ то день 29. IX. 1922. за резигнації, які мали місце перед тим днем. Кари виносять правильно законне „maximum", то є 200.000 мп. Не вижидаючи правосильности рішення, заряджує примусове стягання кар. Не приймає до відома як причини резигнації того, що резигнуючий не вміє по польськи читати ні писати, хоч сього польська ординація виборча виразно домагається від члена комісії.

Дня 12. жовтня ц. р. почала роботу охрана і поліція. Ранком того дня переведено труси у 30 ох громадян-Українців і стільки їх арештовано. Сидять в тюрмі: Барнш Тимко, Келебай Петро, Павлишин Панько, Павлишин Дмитро, Павлишин Петро, Сандурський Олесь (акад.), Мікула Осип, Кушлик Іван, Сорохтей Володимир (матур.), Фариш Лев, усі зі Загіря, Коник Михайло учит. з Тужилова, Максимяк Павло, Лесковнч Миколя, акад., Тисовський Володимир акад., Ничай Василь, Рубчак Ярослав акад., Смитанський Дмитро акад., Радивил Петро, Поляк Теодор, Сімків Дмитро усі з Калуша, Дякон Ярослав акад. з Кропивника, Микитинський Дмитро з Неговиць, Довбенко Осип, Бережницький Михайло, оба з Хотіня, Сухий Василь з Мостищ, Мельник Василь з Верхні, Гошоаський Гринь, Гошовський Василь стар. і Гошовський Василь молод., усі з Гуменова.

Слідство веде охрана, приноровлюючи середновічні тортури при допитах. Кнеблюють уста, бють, накладають ланцушки, викручують руки і т. д.

Таких експериментів уживали супроти арештованих Гошовських Василя стар. і мол. Гриня, Сімкова Дмитра, Ничая Василя і Сорохтея Володимира. Послідний був так змасакрований, що мусів піддатися оглядинам лікарським, аби виступити зі скаргою проти винуватців безпримірного катування.

Цікаві ми дуже, як зареагує на те пан прокуратор в Станиславові? Відай так само, як на то, що арештовані вже сім днів сидять без судового наказу, хоч таки польська конституція (арт. 97.) виразно постановляє, що хто сидить в арешті 48 годин без наказу судового, стає вільний ipso facto. Але „w Polsce, jak kto chce". Для „благонадежних" є право, инші є „vogelfrei".

Тепер саме явився на калуському бруку „opatrznościowy mąż" під знаком Рідноукраївців, званий широко й далеко о. Ільків з Бабин. Захотілося йому послом стати до варшавського сойму. Сей добродій навіть уладив дня 15. ц. м. віче в своїому селі Бабині. Вправді люде викпили його, а на прощання гукнули йому „ганьба", одначе він як великий муж стану має мідяне чоло і начате діло веде далі. А саме намагається використати факт арештування. Товчеться по ріжних властях, аби пустити на волю таких, що до яких припускає, що підуть йому при виборах на услуги, ст хочби в характері агітаторів. Є надія, що о. Ільків в своїх плянах заведеться. Хочби всевладні і всю інтелігенцію поарештували, то і так загал селянства не схрунить. — *І.*

Знову нова виборча партія.

Чим близше до виборів, тим більші зусилля наших сусідів зломити виборчу абстиненцію українського народу. Фабрикуються все нові виборчі комітети, а навіть окремі партії з демагогічними назвами, які засипують українські села відозвами, що з рафінованим фарисейством апелюють до інтересів хліборобського населення. Подаємо одну таку відозву „головного виборчого комітету української аграрної селянської партії" в Станиславові, яка накликує „піти збитою масою до виборів":

Громадяне!

Минуло чотири роки, як розпала ся Австрія. Вона забрала нам величезні жертви в людях і в нашім майні! По собі лишила нам вона страшну руїну, знищення і нову братовбийчу війну з братним польським народом. Ця домашня війна в нашім краю довела до нового нещастя, забрала нові жертви. Скінчила ся для нас упадком, бо всі наші люде, які уходили за великих патріотів, не мали на оці добра народа, лише свою особисту користь. Набивали свої кармани грішми, бо робили грубі інтереси на нафті, а *бідний чоловік* немав чим в хаті засвітити! Вони заохотили нас до війни з братним нам польським народом, а потім ці наші люде нас обманили. Вивтікали за границю, а нас лишили на леді!

Чотири роки ми не маємо проводу. Не знаємо що робити. Блукаємо ся, ждемо на якесь спасенне. Однак це спасенне від нікого не прийде! Ми самі мусимо взяти ся до діла, мусимо викувати собі кращу долю. Ми самі мусимо взяти ся до загоєння воєнних ран, до повної відбудови наших господарств, до сотворення сильної основи для торговлі і промислу.

Передовсім мусимо подбати про інтереси хліборобського населення, про це, щоби нам селянин міг придбати собі землі, щоби мав нагоду заробити собі у фабриках, щоби не платив високих податків і данин в порівнанню до капіталістів, щоби мав добру школу. Треба нам подумати о ім, щоби охоронити наше гірське і підгірське населення перед голодовою смертю, яка нам тут що року так грізно заглядає в очі.

Треба нам оборонців наших прав!

Треба нам людей, котрі заступали би ся за наші інтереси перед світом, котрі говорили би про наші кривди!

Громадяне! Числім ся з цим станом, який тепер є! Вічно воювати не будемо! Нема в цім ціли! Подаймо руку до згоди братському польському народови!! Ідім рука в руку з польським народом, з яким випала нам доля жити спільно в цім краю!

За місяць відбудуть ся вибори до варшавського Сойму і Сенату. Підім всі збитою масою до виборів! Голосуймо на цих наших народніх кандидатів, котрі вийшли з народу, знають його біду і котрі стануть в обороні нашого зеленого хліборобського прапора!

Не минаймо цеї нагоди, щоби ми по тому самі на себе не нарікали!

Станиславів, в жовтни 1922.

Головний Виборчий Комітет Української Аграрної Селянської Партії.

Виборчий терор.

Дня 9. жовтня ц. р. прибув військовий відділ в силі 50 людей на конях до Ходович пов. Стрий. Село Ходовичі мале, бо числить лише 300 душ, з чого експедиція була вдоволена, бо могла свобідно гуляти. О год. 9. рано розлісся по селі крик, відтак гегання гусей, квакання качок і квик беарог, а крім сего часті вистріли з крісів. Люде втікали з поля до хат і ховали дріб по пивницях. Рівночасно бігала по селі експедиція, стріляла і ловила дріб. Побитий дріб ховала в наплечники, а декотрі таки живі кури і гуси повезли в руках. Попереду сего війська їхав якийсь старшина. Не обійшлося в селі також без бійки. Одного господаря і жінку побито аж до крови за це, що нехотіли дати своїх курей.

Ціла та „вицечка" по 2-годинним попасі рушила в дальшу дорогу до сусіднього села Стриганець. Гуси гегали, качки квакали, а славна кавалерія - висувалася вперед.

Ціль прибуття експедиції була: примусити членів виборчої комісії підписати листи, тому що попереднього дня відіслано листи без підписів і печатки до Стрия. Хотяй двох членів під примусом підписали листи, однак печатки не прибито. Бо таки, що правда, якісь злодії покрали печатки по инших селах, тож і наше село не без злодія; вкрав печатку і пропало. Нема в селі печатки, така біда, що й безрогу годі вивезти на торг, бо ніхто не дасть пашпорту без печатки. А що до арештування, то шось

хтось мав дві легітимації і від жандармерії і від староства, але як хочуть, то арештують, то за заболочені чоботи, то за петлюрівську блюзку, ба навіть за вишивану сорочку. *Гуцул.*

Фіаско польського віча.

На день 16. жовтня ц. р. скликав до Журавна повітовий виборчий комітет польського людового сторонництва ч. 1. з нагоди річного торгу передвиборче віче на год. 1. в полудне. Помимо сильної агітації і афішування — навіть на церкві виліпили афіш — на вічу з наших селян не явився ніхто. Навіть з цікавости не пішов послухати ніхто пп. д-ра Віснєвского, бурмістра з Бережан і д-ра Пожаньского з Варшави, які в довгих кандидатських промовах страшно критикували польський уряд і приобіцювали всякі благо. Заповіджений приїзд Бриля не дописав. На вічу переважно видно було місцевих Поляків, трохи кольоністів-Мазурів і дещо Жидів. Поліцію сконсигновано на той час з кількох постерунків. *Очевидець.*

Із стрийського виборчого пашалику.

L. 84. O.W.K. Stryj dnia 19. 9. 1922. Do Wielebnego Księdza Semena Spitzera w Sołukowie. Ponieważ Jego Wielebność uchylał się od spełnienia obowiązków przewodniczącego w obw. kom. wyb. Nr. 83. w Sołukowie, przeto po myśli art. 26. ord wyb. nakładam na Jego Wielebność grzywnę w kwocie 20.000 Mp., o której wykonanie równocześnie zwracam się do Starostwa w Dolinie. — Zarazem podaję Jego Wielebności do wiadomości, że Okr. Kom. Wyb. uchwałą z dnia 16. b. m. złożyła Jego Wiel. z tego urzędu i godność ta poruczyła Janowi Różewiczowi w Sołukowie, a na zastępcę członka w miejsce Jana Różewicza przeznaczyła Dmytra Czyża. Przew O.K.W. Nr. 52. w Stryju Stanisław Orski m. p.

Резиґнації.

В журавенському виборчому окрузі зрезиґнували з членства виборчих комісій: Журавно: Тимко Демків, Мельнич: Стефан Гретчин і Йосиф Чернювий, Володимирці: о. Володимир Левицький, Лесь Гишпаль, Гаврило Мушеник, Гринь Мисак, Іван Мушеник, Олександер Сітарський, Труханів пов. Сколе: Федір Сметанка, Дмитро Пірус, Мих. Юрків, Дмитро Турків, Смільник ад Лютовиска: о. Іван Полянський, Федь Устіяновський, Олена Гумовська.

Переслідування за резиґнацію.

Окружна виборча комісія в Жовкві наложила грошеву кару 20.000 мп. на Костя Тяглія з Любелі пов. Жовква за те, що вніс резиґнацію з члена виборчої комісії для громади Любеля. Враз з коштами екзекуції стягнено з него 23.000. Внесений відклик до головної виборчої комісії не узгляднено і наложено на него другу грошеву кару 20.000 мп., а що він вже грошей більше не мав, записано у него корову. Рівночасно загрожено йому ще третою карою знову в квоті 20.000 мп.

Невдатний кандидат.

З Левандівки під Львовом доносять нам, що мешкаючий там почтовий підурядник Теодор Литвин маніфестується як кандидат на посла до варшавського сойму. Українське населення Левандівки з вдячности за його охоту бути непрошеним представником у Варшаві, обкидало його минулої неділі на улици гнилими яйцями.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Велика Україна.

Голод.

З офіціяльних даних, оголошених у совітській пресі, виявляється, що кількість голодуючих у Запоріжській губ рахується на 371.000. У Миколаївщині кількість голодуючих творить 60 пр. всього населення. У німецьких кольоніях голодує біля 160.000 людей. На найблизчий час найбільше загрожені губернії Катеринославська, Одеська і Донецька, у котрих вже тепер нараховують голодуючого населення на 600.000 душ; смертність у голодових смугах рав-враз більшає.

Терор.

Останні вісти говорять про збільшення політичного терору на Вкраїні. У відповідь на масові розстріли зловлених повстанців, група українських анархістів-максималістів організувала вбійства комуністів. Про напад на потяг, що йшов з Катеринослава до Харкова та розстріл чотирох членів чрезвичайки, писалося вже раніше. У Київі щоденно щезають видніщі комуністи, головно члени чрезвичайок. Звичайно находять їхні трупи на передмістях. Досіль не викрито винуватців.

Розстріли у Харкові.

„Русспрес" доносить, що харківський революційний трибунал засудив на кару смерти директора української спілки Мілітинського і біржевого посередника Бахмутського.

Новий голод.

„Робочая газета" повідомляє, що Донеччина загрожена новим голодом. Урожай не дописав. Тепер начислено майже 300 тисяч голодуючих. Деяким селянам в околиці Маріуполя грозить голодова смерть. Населення не може обійтися без помочі.

Велике українське віче у Вінніпеґу в Канаді.

В неділю 24. вересня відбулося перше в Канаді українське віче в справі Позички Національної Оборони і се віче зробило гарний початок, складаючи в готівці 934 доляри на бонди Національної Оборони, та деклярючи 2.175 долярів, разом 3.109 долярів.

Віче відбулося в найбільшій галі Вінніпегу, зв. Борд оф Трейд, о 3. годині пополудни при присутности вище 3.000 людей. Віче отворив коротною промовою предсідник д-р М. Мігайчук, витаючи присутних та покликуючи на платформу представників українських організацій.

Вступне слово сказав проф. Ів. Боберський. Зміст його промови такий: Пять місяців тому ми збиралися в тій самій сали, щоби поставити домагання до Канадійського правительства в Отаві; три місяці тому удалася була делеґація від канадійських Українців до тогож самого правительства, щоби пригадати йому про наші домагання, а сего місяця канадійські делеґати в Женеві поставили на зборах Ліги Народів домагання негайного вирішення справи Галичини. Хто свого домагається, той одержує своє. Ми домагаємося того, що нам належиться. Ми мусимо тепер домагатися справедливости. Довголітна неволя зробила нас покірними перед чужими, а сварливими і незгідливими між собою. Однакож тепер нам пора забути свою сварливість та незгідливість. Над Европою тепер червона луна. Йде боротьба народів за волю і справедливість. Настали часи неспокою. Другі народи домагаються своїх прав, пора і нам домагатися. Не час ховатися по кривках. Маємо гордо піднести прапори в гору і рушити вперед згідливі, злучені в одну зорганізовану кольону. Всі за одного, один за всіх. Наш опір мусить бути зорганізований. Нам треба вихіснувати всі наші сили.

Далі згадав п. Боберський про приїзд до Вінніпегу д-ра Назарука, який має поінформувати велику українську громаду в Америці про стан річей у старому краю. Проф. Боберський закінчив свою промову окликом „Ще не вмерла Україна".

На сі слова вся зібрана публика стоячи відспівала національний гимн, після чого вийшов на платформу д-р Осип Назарук, якому молода дівчинка, п-на Ольга Гривнак, піднесла і вручила велику і гарну китицю квітів.

Принявши квіти, д-р Назарук сказав: Приймаю сі цвіти не для себе, а з тим розумінням, що ви передаєте їх через мене на гріб тих героїв, що боролися за волю рідного краю і в боротьбі життя своє поклали. Рівночасно передаю вам привіт від Рідного Краю. Він прислав мене до всего українського народу в Канаді; до робітників з мозолистими руками; до селян, що викорчували міліони акрів землі і зробили її відповідною до управи; до сторників, що при тяжкій праці защадили дещо грошей і взялися до торговлі; до всіх вас, для яких в старім краю не стало місця, вислано мене. Не прислано мене до якихсь панів, тільки до вас, що як сироти пішли у широкий світ шукати кращої долі. Післано мене до вас, бо, як сироти, що перебули богато злиднів, ви мене найкраще порозумієте. Я до вас приїхав і представлю вам по правді, в якім положенню є наш Рідний Край.

Потім д-р Назарук змалював історію визвольних змагань Галицької України, українсько-польську війну, та перехід українсько-галицької армії за Збруч. Він заперечив старим закидам відносно злуки з Денікіном і згадав про жахливі умовини, в яких опинилася тоді наша армія. Потім казав про діяльність Національної Ради і перейшов до становища, в якому тепер находиться Сх. Галичина, за кордоном та в краю.

Великі держави вже кілька разів заявляли, що Галичина до Польщі не належить. Але заяви заявами, а як в краю нема боротьби, то заяви даремні. Отже Край не залишає боротьби. Край твердить перед цілим світом, що стоїть з урядом. В тім є сила уряду і краю. Львів нині не до пізнання. Чим більший польський гнет, тим ліпше наш нарід держиться. Кожна боротьба вимагає грошей. Ті, що безпосередно беруть у ній участь — наражують свої сили, майно, а то й життя. Ті, що живуть спокійно на свободі, повинні бодай грошеву жертву принести.

„Галицький уряд відносився до еміґрації в Злучених Державах з просьбою о позичку. Робітники, з яких складається та еміґрація, зложили більше, чим уряд жадав, — 111.000 долярів. Тепер відноситься галицький уряд з подібною просьбою до канадійських Українців".

Тут згадав д-р Назарук про закиди, які підносяться проти уряду, але підкреслив важкий момент, в якому всі, задоволені й незадоволені повинні дружно стояти у боротьбі за спільні інтереси.

„До боротьби проти українського народу стала ціла польська нація, не тільки дідичі і шляхта, але й польське селянство, яке пішло кольонізувати українську землю. В таку хвилю роздор між нами може бути тільки на користь Польщі. Ми мусимо стануги разом і сказати собі: Що було між нами, те минуло. Всі поневолені народи збирають жертви на свою боротьбу. Повинні се робити і Українці. На поміч Рідному Краєви в боротьбі розписано тепер позичку в Канаді".

Тут д-р Назарук відчитав відозву галицького уряду в справі позички в Канаді.

„Я перший раз в Канаді. Я бачив ваші народні доми, читальні, товариства. Серце радується на вид того, що ви тут збудували. А як дорогий кождому з вас є той дім, який ви збудували, так само дорогий повинен для вас бути дім самостійної, незалежної української держави. До сего дому повинні бути спрямовані всі ваші сили. Вас викинено з краю, як камінь непотрібний, але св. Письмо каже, що сей камінь буде ужитий, як камінь угольний".

Наконець д-р Назарук представив плян публичної контролі над позичкою.

Відтак виступив на платформу д. Демчук і сказав коротку промову у відповідь д-рови Назарукови, як канадійський Українець. За ним сказала коротку промову учителька п-на М. Корецька, як канадійська Українка. Тоді ще раз забрав слово проф. Боберський і виявив спосіб переведення позички. В кождій місцевости має бути заснований з 3 до 7 людей, комітет, який має збирати гроші і відсилати на адресу представництва Галичини в Вінніпегу. Наконець виголосив коротку, але палку промову православний священик о. Божик, вказуючи на те, як Жиди за собою стоять і як в разі потреби не жалують грошей на свої народні цілі.

Після того зачалося складання грошей. Деякі з присутних складали готівку, яку мали при собі, инші підписували зобовязання, що зложуть зазначену суму в протягу 3 місяців. М. Гаврилюк в імени Запомогового Товариства ім. св. о. Николая зложив заяву, що уряд сего товариства постановив дати на Позичку Національної Оборони 1000 долярів, тільки що збори мають сю ухвалу затвердити. Народний Дім і Інститут Просвіти зложили готівкою по 100 долярів, Тов. Бандурист 50 дол., Взаїмна Поміч 25 дол. Решту готівки зложили приватні особи. Подробний виказ буде оголошений пізнійше.

Підчас збірки говорив ще коротко п. В. Свистун з Етелберт, Ман.

Після збірки ухвалено відповідні резолюції і постановлено вислати телеґрами до премієра Кінга в Отава, до Льойда Джорджа в Лондоні і до голови Ліги Народів в Женеві.

Віче, яке під кождим зглядом було одним з найбільше взірцевих, які були в Вінніпегу, скінчилося о 7. годині відспіванням пісні „Не пора" і „Гад сейв ди Кінг".

Збірка при дверях на покриття коштів віча принесла 121 дол. і 6 центів.

* * *

У справі позички Національної Оборони відбулися віча також по менших містах Канади, а саме: Дня 1. жовтня, в неділю віче в Саскатуні. Дня 3. жовтня, у вівторок віче в Ветревілю. Дня 8. жовтня, в неділю віче в Едмонтоні. Дня 10. жовтня, у вівторок віче в Йорктоні.

Справа Близького Сходу.

Насильства Греків.

Паризькі денники з дня 18. п. м. подають вельми занепокоюючі вістки з Тракії. Населення втікає в переполосі, а грецькі війська відступаючи в повному безпорядку граблять і палять. Грецьке населення, а в першу чергу грецькі урядовці одержали приказ, вивезти з краю все, що тільки дасться, головно збіже.

Міжсоюзні місії в Тракії.

З Ліфилду доносять, що на території східної Тракії перебуває 9 міжсоюзних комісій, які мають проводити контролю над евакуацією краю грецькими військами. Згадані комісії мають до розпорядимости 8—9 курінів міжсоюзних військ.

Збігці на границях Болгарії.

Із Софії доносять, що на болгарській границі появилися великі гурти вірменських збігців з Тракії, Царгороду і Малої Азії. Тисячі обдертих і голодних людей просять захисту у болгарської граничної влади. Осінні холоди і дощі, роблять положення вельми важким і трагічним. Болгарський уряд мимо важкого положення внутр. краю рішив дати захист всім збігцям без ріжниці національности, керуючись виключно гуманними кличами.

Смирна — місцем конференції.

З Царгороду доносять, що турецьке національне зібрання, рішило обстоювати домагання, щоби місцем конференції для справ Близького Сходу визначено Смирну.

Конференція в Льондоні.

З Льондону доносять, що італійський уряд приняв предложення англійського уряду, відбути в Льондоні 20. ц. м. конференцію знавців, в справі виготовлення економічних і фінансових клявзуль для мирового договору з Туреччиною. Відповіди Франції в тій справі, ще не одержано. На згаданій конференції будуть обговорені також фінансові і економічні рішення договору в Севр. Обговорюючи справу у вступі Франції в тій конференції „Пті Парізієн" пише, що французький уряд годиться на англійське предложення у східній справі, однак з тим застереженням, щоби намірену конференцію скликано до Парижа.

Америка не візьме участи в конференції для справ Близького Сходу.

„Н. фр. Пр." доносить, що в урядових вашінгтонських колах заперечують вістку про намірену участь американського делегата Кестльоя в конференції для справ Близького Сходу. Зєдинені Держави візьмуть участь в конференції хиба тільки як обсерватор і заголосяться до голосу тільки тоді, колиб вирішували справи, які торкаються безпосередно інтересів Америки.

Турецько-совітська приязнь.

З Москви доносять, що представники турецької влади в Сінопе видали бенкет в честь совітських моряків, які перевезли турецьких представників в підводній лодці із Севастополя до Сінопе. В часі бенкету піднесено заслуги совітської Росії як союзниці Туреччини.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!
Жертва проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Довкола репараційного питання.

Французький контрпроект.

Аг. Аваса доносить, що французький репараційний контрпроект виготовили експерти репараційної комісії разом з експертами мін. фінансів і мін. закордонних справ під проводом Барту. — Проект цей предложено 18. ц. м. Поанкаре.

Засідання репараційної комісії.

Паризькі денники подають, що на останнім засіданню репараційної комісії обговорювано положення, яке викликав новий спадок німецької марки. Обговорювано також останнє предложення англійського делегата Брендбері.

Нова емісія нім. скарбових боніз.

ПАТ. доносить, що в Берліні відбулися 18. ц. м. оконечні наради німецького уряду в справі нової емісії скарбових бонів. Найменші бони будуть відповідати вартости 25, 50 і 75 долярів.

Внесення „Барту—Поанкаре".

„L'Інформасіон" поміщує довшу статтю в справі сподіваного внесення „Барту—Поанкаре" в справах репараційних. Як зачувати, згадану статтю інспірували французькі великі промисловці. В статті поставлено домагання продовжити реченець окупації области Рур. на випадок, колиб Німеччина не хотіла точно придержуватись репараційних зобовязань. Крім того домагається утворення митної границі на лівому березі Рену, як також установления в тій области окремої фінансової адміністрації і окремої валюти. Автор думає осягнути цею дорогою рекомпенсату за репарацію. Згадана стаття викликала в Парижі велике заінтересования.

З польських справ.

Міністр Нарутович про закордонну політику.

На засіданню ради польських міністрів, міністр Нарутович заявив: „Польща стежить пильно за випадками на близькому сході, здаючи собі з того справу, що ті випадки торкаються і нас, бо можуть перекинутися на Европу східну.

Ми принціпіяльно стоїмо на становищі свободи проливів і поділяємо помірковану політику Франції, щоби через удержання одноцільности акції аліянтів забезпечити Европу перед новою пожежою. Муданський договір гарантує мирове закінчення грецько-турецького конфлікту, ліквідацією якого займеться конференція в Скутарі. Становище Польщі причинилося до зльокалізования конфлікту. Вірні своїм зобовязанням союзникам, ми підкреслимо наші мирові тенденції. Хоча небезпека минула, то ми мусимо бути обережні. В Скутарі на конференції правдоподібно вирине справа унормования відносин в Туреччині і в тій справі польський уряд буде кермуватися традиційними симпатіями (?), що вяжуть польський уряд з Турками. Хоча Польща не є чорноморським краєм, то через договір з Румунією ми маємо забезпечений доступ й до пристані в Галаці і Браїлі. Переходжу до конференції в Ревлі: цей зїзд є етапом у розвитку відносин тих держав. На тому зїзді мала вирішитися справа нашої участи в конференції розоруження в Москві. Всі делегати висловили переконання, що треба піддержати кожду ініціятиву, яка стремить до замирения Европи і що участь в конференції треба взяти. Реченець скликання конференції буде залежати від децизії совітської Росії. На ревельському зїзді порушено справу участи Румунії в проєктованій конференції в Москві і справу скликання нової конференції прибалтійських держав в Гельсінгсфорсі.

Міністри порішили поручити своїм делегатам скоординувати свою працю на четвертій конференції міжнароднього бюра праці в Женуї. Внутрішні відносини в Польщі укладаються як найкраще (?).

Арешти комуністів.

У Ченстохові арештовано комуністичний комітет, зложений з 6-ти осіб. В арештованих сконфісковано велику кількість агітаційної літератури, яка поширювалась під фірмою виборчого комітету партії „Союза пролетаріяту міст і сел". Так само відбулися ревізії й арешти серед комуністичних діячів у Вроцлавку й Закрочині, при чому сконфісковано силу агітаційної літератури. Більшість арештованих належить до союза комуністичної молоді.

Третє засідання шлеського сойму.

Дня 18. жовтня розпочалося третє засідання шлеського сойму. Перший промовляв посол Корфанти в справі кредиту і польського шкільництва на Шлеську.

Балтійські держави і Польща.

Латишська преса домагається заключення договору прибалтійських держав із Польщею, в цілі спільної оборони проти агресивности сов. Росії.

Між польськими комуністами.

„Русспресс" доносить, що між організаціями галицьких емігрантів і між польською комуністичною партією на Вел. Україні виникли непорозуміння. Польські комуністи обвинуачують галицьку еміграцію о зраду комунізму і контакт із контрреволюційними російськими емігрантами. Також обвинуачують о деякі грошеві спекуляції грішми, призначеними на комуністичну агітацію у Сх. Галичині. На засіданню комуністів у Камянці подільськім вирішено припинити субсидію на ту пропаганду.

Совітсько-польські відносини.

„Наш Курєр" доносить, що польський уряд має замір вислати до Москви і Харкова ноти з приводу того, що совіти піддержують антипольську агітацію, наперекір рискому договорови.

Польсько-совітський договір.

Дня 16. жовтня до Москви виїхала польська делегація в цілі заключення залїничого договору на вільну комунікацію через Захатя, Микашевичі і Олехновичі. Договір має бути заключений на тих умовах, що попередний.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Совітська Росія.

Терор.

У Новгороді большевики розстріляли три монахині і одного полковника, обвинуачених у монархічній агітації. У Москві розстріляна княжна Анна Трубецкая за шпіонаж в користь Японії.

Ордери податковим екзекуторам.

Совіт народніх комісарів затвердив законопроект нар. комісаріяту харчів про нагороду ордеру червоної зорі для „продработників", які особливо відзначились при зборі харчевого податку.

Арешти Червоно-Хрестинців.

У Москві арештовано співробітників латишського Червоного Хреста. Латишський уряд звернувся до Москви з просьбою звільнити арештованих а тим, що вони будуть передані латишському судови, як що в чімсь провинилися.

Арешт членів лікарського конґресу.

У Петрограді відбувався зїзд хірургів і терапевтів, після котрого арештовано президію та деяких членів зїзду. Причина арештів така: секретар петрогр. комуни від імени Зіновєва запропонував президії зїзду післати привітну телєграму до Леніна в нагоди відкриття зїзду та Ленінового виздоровіння. Президія не тільки не вислала телєграми, але й не подала зїздови до відома внесеної пропозиції.

Балтійський фльот.

„Красная Газ." з початку жовтня ц. р. пише про першу закордонну плавбу балт. фльоту. У звязку з морськими маневрами рішено випробувати відремонтовані корабельні механізми, чи вони годяться для довшої дороги. Рішено загостити до портів Ревеля і Гельсінгфорсу.

Завмирання совітської преси.

У московському центральному пресовому бюро вислухано звіт Бубнова про стан сов. преси. На 1. січня ц. р. істнувало в Росії 803 сов. часописів на 1. серпня лишилося всього 299. Тираж усіх газет в січні рахував 2,661.000, а в серпні 993.000.

Процес 211 хабарників.

Процес 211 осіб, арештованих на московських заліз. стаціях як хабарників, буде розглядатися в спеціяльній сесії совітського народнього суду під головуванням Смірнова.

Процес чекістів.

В московському революційному трибуналі розпочався процес проти чекіста Судника, обжалованого в тому, що за грубі гроші він увільнив.

Смеховеховщина.

Бувший міністер юстіції з часів Керенського Камянтович признав свою льояльність супроти совітської влади. Большевики назначили його членом ради совітської адвокатури. Те саме сталося з Некрасовим, б. міністром „временного" правительства.

Заходи до російсько-французького порозуміння.

Французький посол Ерріо, повернувши з Росії, висловив у французькій пресі такі погляди про майбутні взаємини між Францією і Росією:

Ерріо надзвичайно вдоволений своєю подорожю і надіється, що вона має-ме практичні наслідки. Москалі, що правда, не мають охоти визнати царських довгів в хосен Франції, бо при теперішньому стані російських фінансів вони й не годні платити. В принціпі російські комісарі не від того, щоби на визнати всі передвоєнні довги, але це ще далеко до того, щоб вони брали на себе якісь зобовязання. Приймали Ерріота в Росії з одушевленням, яке не огранеться без дальших реальних наслідків. Найблизший ярмарок в Нижнім Новгороді буде перенесений до Ліону а ярмарок з Ліону до Нижнього Новгороду. На ярмарок в Ліоні приїде Чічерін.

Сучасна Росія — сказав Ерріо — подає нам руку з такою самою щирістю, як за Миколи II., коли між обома народами кладено підвалини під союз, який щойно під важкими ударами страшної внутрішної революції розпався. Франція і Росія можуть бути бігунами мира в Европі. Між Ерріотом і Чічеріном прийшло до важної розмови, що буде основою майбутньої акції на терені заграничної політики і доведе до зближення обох народів.

На думку Ерріота большевики стали непереможними панами Росії. Величезна більшість населення погодилася з їхньою диктатурою а до них приєднуються все нові прихильники. Зрештою слово большевизм не потрібує у Франції викликувати трівоги. Большевизм переживає тепер величезну еволюцію. Большевики лишились досі революційною партією, але Ерріо має враження, що еволюція, яку вони переживають, надає теорії Маркса більш реалістичного розуміння. Ця еволюція поведе до того, що дея-

кі буржуазні держави могти -муть знову навязати взаємини з совітським урядом. Вже тепер більшевики готові дати Французам концесії на 65 до 75 літ.

Ворота Росії — говорив Ерріо — готові отворитися широко перед французькими купцями, промисловцями і банкірами. Франція може, якщо схоче, подібно як і перед війною грати першу ролю в Росії. Большевики будуть раді, коли в найблизшім часі приїде до Москви французька комісія, з якою вони ввійшли би в поважні переговори в справі поладнання довгів. В теперішнім моменті їх платна сила рівна нулі, але досить добрих жнив, щоб цілу справу основно змінити.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Дописи з краю.

Зборівщина.

Невідрадні відносини.

Найпізнійше зі всіх повітів Сх. Галичини пробуджується зборівський, з одного боку через те, що найбільше знищений війною, а друге, що позбавлений проводу. Свідомі селяне, колись перед війною дуже діяльні, нині залякані замовкли. Учительство при своїх найщирійших бажаннях не має спромоги проявити своєї енергії. Священство, наскрізь зматеріялізоване, не причиюється нічим до піднесення рівня свідомости селян. На своїх духовних функціях і рідких датках на народні цілі (з малими виїмками) кінчить свою місію. Остається студентство, згуртоване щойно підчас ферій. Воно намагається працювати та спинює його байдужність і злоба старших громадян, які хочуть його розєднати, що в деякій мірі їм удається. Відвічальні громадяне, матеріяльно дуже добре ситуовані, бережуть свої добра дочасні, певні, що при їхньому матеріяльному добробуті ніяка влада їм не страшна. Через те бачиться різкі симптоми угодовости, якої наслідки видно в цілій повіті.

Селяне, схвильовані напливом вайдів Мазурів, схильні більш чим коли, освідомлятися і організуватися, та деморалізуючий вплив безідейних провідників не дає їм звохоти.

Абсолютним деморалізатором повіту являється сам центр Зборів в особі ріжних на меншу і більшу скалю вироблених махерів. Фінансова інституція Задаткової каси існує як жерело доброго заробітку для кількох одиниць, що своїм незалежним становищем нічим не помагають на ниві народній. Дім каси займає до тепер староство, спершу реквізиційно, тепер за винаймом. Так само огород триморговий. Сад винаймлено чужинцеви замість своєму громадянинови, що дав би був неменшу суму, який чимало натерпівся шикан за своє гідне громадянське становище.

Скликується збори каси без повідомлення членів (тоді, коли пресу нашу конфісковано на почті) а з повідомленням прихвостнів. Розуміється, старе дирекція дістає абсолюторію (мовчанкою) за свою семилітну діяльність, що проявилася в марнуванню народнього добра. Вибирається нову дирекцію, яка в комплеті представляє дуже „ділову компанію", що стоїть в добрій, але сумнівної вартости комітиві з властями.

Не менче запутана справа з домом „Просвіти". Буда — продукт п. Багрія. Віримо в добрі інтенції згаданого, та факт фактом, що рахунки не сходяться. В домі поміщається в одній комнаті „Хлібороб", що попав в застій завдяки непринадній фірмі і деструктивній роботі деяких людців. В другій кімнаті канцелярія адв. д-ра Вашка, що доказує польська напись в горі, а з долу українська. Ся кімната є свідком польських контрактів, заключених між українськими сторонами, навіть священиками, з нагоди продажі ерекціональних піль, і братання меценаса з сусідами при картах. Впрочім тому панови все вибачиться, коли зважиться, що він відважився випити чарку за „niech żyje polska armja". Не менш цікава людина п. Душенчук, що відчиняє в Зборові канцелярію і повідомляє про те села в польській мові. Добру відправу дало село Мшана. Відсилає повідомлення в польській мові з дописком: „Ми знали перед війною Душенчука, адвоката Українця, і тому повіряли всі свої справи, та пана Душенчука — адвоката Поляка не знаємо і тому своїх справ повірювати не будемо". Відповідь гідна ідейного села, та не знати, чи могила направить горбатого. Хочеться вірити в чудеса.

Великі надії покладано до приходу одного вельми заслуженого громадянина, якому одначе „вищі цілі не позволяють до тепер розвинути діяльности.

Такий фактичний стан повіту, де українські інтелігенти не передплачують своїх газет. А проте повіт Зборів—це широке поле до корисної праці. Кождий громадянин, особливо адвокат, який має добру волю взяти провід в громадянському житті Зборівщини і не боїться праці, може певно рефлектувати на не тільки моральну, але ще більше матеріяльну піддержку громадянства. За таким тужить і такого очікує Зборівщина. *Зборівський.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Перед розвязанням англійського парламенту.

„Хвіля" подає від власного кореспондента: „По одержаним відомостям з Льондону, політична непевність остатніх днів зачинає вияснюватися. В політичних кругах уважають, що в найблизшому часі уряд розвяже парлямент, що означало би, що Льойд Джордж порішив підняти боротьбу із своїми противниками. — Приятелі Льойд Джорджа впевняють, що він має найкращі надії на утворення нової партії. Льойд Джордж як провідник тої партії обняв би дальше становище англійського премієра.

В історії англійського політичного життя, котре досі опиралося на системі торисів і вігів булоб річю наскрізь новою організовання партії, що опиралосяб лише на одній людині. До тепер ще невідомо, чи ліве крило уніоністів піде із Льойд Джорджом. Децизія западе в найблизшому часі.

Коли Чемберленові удасться зєднати більшість для Льойд Джорджа, то він побідить. Льойд Джордж заповідає нову промову, котра буде дороговказом нової політики англ. уряду. Льойд Джордж приняв на днях Чемберлена і Черчіля, з якими мав довшу нараду.

Комуністичний конґрес в Парижі.

З Парижа доносять: На засіданню конгресу французької комуністичної партії дня 17. ц. м. промовляв м. и. Мануїльський нар. комісар уряду совітів і член екзекутивного виділу московського інтернаціоналу. Мануїльський осуджував строго діяльність французької комуністичної партії, закидуючи їй брак енергії, що показалось головно у відсутности всякої акції, яка оборонювала би 8-годинний день праці перед нападами з боку французьких рішаючих кол. Дальше домагався бесідник єдности між комуністами ріжних країв, як також більшого довіря. Коли французькі комуністи хочуть бачити вислідя своєї праці, — мусять подбати, щоби в партії панувала залізна дисципліна.

Арештування італійського делєґата.

Пат. доносить, що в Парижі арештовано 18. ц. м. італійського делєґата на комуністичний конґрес. Згаданий делєґат не придержувався приписів, які обовязують при переїзді чужосторонних делєґатів. Арештованого відіслано тогож самого дня назад на французько-італійську границю.

Наради в справі вибору през. нім. держави.

З Берліна доносять, що дня 18. ц. м. о год. 10. перед полуднем зібралися у державного канцлєра представники політичних партій, щоби обговорити справу вибору президента держави. Обговорювано справу відложення виборів на день 1. липня 1923. р. Наради продовжуються.

Виборчий успіх фашистів.

„Джорналє д Італія" доносить, що під час виборів в Ровіго побідила коаліція націонал-фашистів. На 62 громади в тій провінції, в 60-тьох побідили кандидати коаліції.

Конґрес праці в Женеві.

В Женеві розпочав свої наради 4. міжнародній конгрес праці. В конгресі беруть участь делєґати 54 держав. Президентом вибрано вдруге льорда Борнегена. Наради мають тревати 14 днів.

Відкриття комуністичної організації на Мадярщині.

З Будапешту доносять, що поліція відкрила там широко розгалужену комуністичну організацію. Поліція арештувала богато осіб, підозрілих в участи в організації.

ТЕЛЄҐРАМИ.

Визначення границь.

Льондон (ПАТ.) Часописи звідомляють із Царгорода, що комісія для справи визначення демаркаційної лінії невтральної стрефи покінчила свої праці. Договір підписано 17. ц. м.

Загальна мирова конференція.

Париж (ПАТ.) Авас. „Пті Пар.": Французське правительство предложило день 6. падолиста яко реченець зібрання загальної мирової конференції. Туреччина заявилася, щоби конференцію відбути у Фльоренції або в Люґано, колиб відбуття конференції в Смирні показалося неможливим.

Жандармерія для Траккії.

Царгород (ПАТ.) Авас. Згідно з рішенням коаліційної комісії 200 ангорських жандармів вишлеться до Траккії.

Вибір нім. президента відложено.

Берлін (ПАТ.) Справу відложення вибору президента держави порішено. Партія центра зголосила внесення, щоби вибори відложити до 1. липня 1925 р. Тому що соціялістична фракція згодилася на внесення, дійшло також до порозуміння з иншими партіями. Після порозуміння з секретарем поставиться в парляменті внесення, згідно з котрим теперішній президент держави остане на своєму становищі до 1. липня 1925.

Кабінетна криза в Італії.

Відень (ПАТ.) „N. Вр. Тґт." звідомляє за „Джорналє д' Італія", що між ліберальми, котрих заступає Орляндо, та Джолітієм і Мусоліні порозуміння недалеке. Зогляду на це кабінет Де Факти уступить, а кабінет Джолітія і Мусоліні має вигляди успіху.

Саляндра або Орляндо обняли би теку мін. заграничних справ. Джоліті погоджується на жадання фашістів про конечність виборчої реформи і розписання нових виборів і годиться на утворення нового правительства під услівям, що фашісти візьмуть участь у правительстві.

Видалення нім. ком. делєґата з Парижа.

Париж (ПАТ. Вчера поліція видалила комуніста Фр. Дальна, посла до пруського сойму, бо прибув до Парижа без пашпорта.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (40) число „Діла" сконфісковане за деякі місця рубрики „Польські вибори і Сх. Галичина".

— **Похорони Сидора Твердохліба.** В середу 18. ц. м. відбулися похорони Сидора Твердохліба. В похоронах взяло участь кількох польських священників і більший гурт монахів Домініканів і Бернадинів. Безпосередно за караваном йшла жінка покійного з дітьми і брат Мелітон. Серед присутних можна було завважити представників вищої польської адміністративної влади. На цвинтарі промовляли: ред. „Вєку Нов" Броніслав Лясковніцкі, ред. „Курєра льв." д-р Влодзімєрж Ямпольскі і дир. Х. польської ґімназії д-р Яновскі. Похорон проводили сильні відділи польської кінної і пішої поліції.

— **По смерти С. Твердохліба.** Рада польських міністрів прислала для родини С. Твердохліба телєґрафічну кондолєнцію, а польський уряд обіцяв заопікуватися сиротами покійного. За зловлення убийників оголошено нагороду в сумі 2 міліонів марок. В звязку із вбивством Твердохліба і останніми випадками у Сх. Галичині з Варшави до Львова виїхав шеф департаменту міністерства внутр. справ. Він зависиться у Львові аж до закінчення виборів, для звязку із Сх. Галичиною і Варшавою і для контролі передвиборчої акції.

— **З театру.** В суботу йде третій раз весела оперета на 3 дії В. Колля „Барон Кіммель". — В неділю „Паливода" Карпенка-Карого комедія на 4 дії зі співами і танцями. — В понеділок 23. жовтня виїздить театр на одну виставу до Дрогобича. Грана буле драма на 4 дії В. Винниченка „Закон", в постановці гол. реж. О. Загарова при участи пп. Морської, Г. Совачевої, О. Голіцинської і М. Крушельницького в головних ролях. — Початок вистави о год. 7. Від суботи 21. жовтня театральні вистави у Львові будуть починатися точно о год. 7. веч. Кінець вистав не пізнійше год. 10 25.

— **Звертається увагу нашої суспільности,** щоби сирі скіри з куниць, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпяк, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 2—30

French-Line
- Compagnie Generale Transatlantique -
Варшава, Королівська 27. Львів, вул. Городецька 83.
Найбільше корабельне Товариство на світі. — 12 власних кораблів, які обіймають 1,038.450 тон.
Варшава—Гавр—Ню-Йорк
Варшава-Ст. Назар-Куба-Мексика
Найближчі транспорти відходять 31. жовтня до Ню Йорку. — До Куби і Мексика 2 рази в місяць. 957 1-1

ЖІНОЧИЙ ВІСТНИК.

„Щадім, щоб ми могли бути щедрими".

Від довшого ряду літ лунають з нас кличі завзиваючі жіноцтво до організації. І справді організація сил до праці на всіх царинах суспільного життя в часі, коли в народній організм болюче вїдаються окови неволі, є негайна і конечна. Ціле наше єство ворушиться, коли читаємо, що діється по всіх закутинах нашої землі, з жахом і німою, безсильною розпукою глядимо, як нашу молодь ведуть сковану до тюрми, щоби місяцями або й літами мучилась без світла і сонця. В такій хвилині ми готові були би до найбільшої жертви, щоби звільнити наших братів. Але ми безсильні. З розбитою душею вертаємо домів. Поволи, за хатніми заняттями, за щоденними злиднями і журбами, затираються в нашій уяві прикрі образи і ми забуваємо про страхіття неволі. Святий вогонь наших поривів погасає безслідно. Хвилевими поривами не дійдемо до цїли. Нам потрібна негайна плянова організа-ц'я наших сил, мусимо придбати як найбільше рук до праці і фонди до відбудови зруйнованої і поневоленої нашої землі.

В нас „жививо велике, а робітників мало".

В переломовім часі, коли важиться наша доля, ми повинні пізнати шляхи, якими йшли до відродження инші поневолені народи і брати собі примір з методи праці европейського жіноцтва. Коли німецький народ втратив самостійність і був в найбільшім пониженню, великий мислитель Фхте грім ким голосом кидав кличі, які мали зратувати вітчину від загибелі. Він неустрашимо виказував всі слабі сторони тодішнього ладу і взивав народ до моральної обнови. „Як не маємо загинути, мусимо змінити цілий спосіб життя", проголосив він. Цей клич мусить і в нас увійти в кров і кости так інтеліген-ції, як робітничої і селянської верстви, а передусім нашого жіноцтва. В нашім лихолїттю належить призадуматись над реформами в життю родинним і суспільнім, користуючися приміром других народів.

Чехи, це нарід сильний економічно і політично, найкультурнїший і найбогатший з усіх славянських народів, а уважав за вказане ширити у себе ідею господарности і ощадности. Для успішного вкорінювання цеї ідеї заснували Чехи товариство шадників і видають часопис „Střadal" (щадник). Це товариство поборює розтрятність, життя понад стан, вчить, як розумно газдувати у власній хаті, в життю суспільнім і державнім. Воно держить руку на живчику народного життя, відчуває і виказує слабі його сторони і подає способи, якими їх усунути. Клич товариства „щади, щоб ти міг бути щедрим" відбивається голосним відгомоном, приєднує десятки тисяч членів і приносить мілїонові суми на викуп землі з чужих рук, на бідні робітничі діти і т. и. цїли.

У Франції питанням щадности займаються найбільші мужі держави. З захватом говорить один політичний і культурний діяч французький про господарність своїх земляків: „Скарбонка наповняється тим, чого відмовляє собі теперішність для будуччини. Щадність це безперервний ланцух, що сполучує одні покоління з другими. Француз ніколи не видає цілого свого заробітку, цілого зиску, своєї ренти, він бореться заєдно, обезпечує себе і рідню проти всяких небезпек постійним і розумним самовідреченням. Батьки і діти від покоління до покоління складають жертви добровільно, постійно, жертви особисті грошеві і тим способом дійшла Франція до свого багацтва.

„Народу, що поважно розуміє дбання про свою будуччину і що у всіх вчинках, від найславнїйших до найбуденнїйших жертвує завсіди теперішність для будучини, історія не вичеркне споміж живих народів".

У нас, на жаль, досі ніхто не займався ширенням ідеї щадности. Жіноцтво нехай дасть почин, а здвигне тривкі підвалини для величної будівлі вільної вітчини. Як наше жіноцтво повинно переводити в життя, скріплювати та поширювати в громадянстві ідею щадности, господарности і жертвенности, про це поговоримо слідуючим разом.

(Продовження буде.)

Марія Білецька.

Духова провідниця турецького визволення.

Увага цілого світа скупчилась тепер біля турецького народу і його побід на области Малої Азії. Закований севрським договором в пута тяжкої неволі, турецький народ одним могутнім поривом розірвав ці пута розніс в пух цілу армію грецького окупанта і тріюмфальним походом підсунувся до самих проливів і до брам Константинополя. Націоналістичне правительство Ангори з Кемалем Пашею на чолі може надіятися повного довершення своїх плянів.

Коли всі великі і малі, а головно поневолені народи зі щирим подивом глядять на визвольну боротьбу Турків, мало кому відомо, що духовою провідницею отсего національного зриву є визначна Туркиня, піонірка жіночого руху в Туреччині, талановита поетка — Галід Едіб Ганум по імені. Загал нашого жіноцтва прийме певно із зацікавленням декілька подробиць з її життя.

Галід Едіб Ганум вродилася 32 років тому в Константинополі. Походить вона зі знатного турецького роду і за молоду одержала дуже старанне виховання, очевидно по нормі принятій в її батьківщині, де жінку вважається єством нищого степеня, необмеженою власністю мущини. Одначе коли в останніх десятках літ новітні ідеї продерлися в нутро турецької нації і довели вкінці до революційного перевороту, який закінчився введенням на місце давних азійсько-деспотичних форм правління конституційного, демократичного ладу, то цей рух не міг не торкнутися також родинного і суспільного становища турецької жінки, Туркиня виборює собі право на освіту, виїздить навіть на висші студії за кордон, зачинає вдягатися в европейську ношу, скидає серпанок, одним словом: вона ломить залізні окови консервативного звичаю і закона у відношенню до себе.

Одною з піонірок цего визвольного руху була саме Галід Едіб Ганум, Як молода дівчина вона вступила на науку до американського каледжу (College) в Константинополі і тим своїм поступком викликала нечуване обурення серед своїх земляків. Близша і дальша рідня відреклася її, в місті прийшло до розрухів тови і справа стала так голосна, що вкінці вмішався в неї сам султан, який заборонив молодій дівчині дальших студій. та сильна духом Ганум не подалася. Вона потайки виїхала з Константинополя і довший час перебувала в столицях Европи. З початком війни вернула назад до вітчини вже як людина з европейською освітою і світоглядом і зорганізувала жінону санітарну службу в турецькій армії та сама до кінця вій ни була сестрою жалібницею. Її акція зустріла з початках великі перепони зі сторони уряду і консервативних кол громадянства.

Европейська війна закінчилася для Туреччини катастрофою, яку молода патріотка відчула дуже болюче. Коли лиш Кемаль Паша почав організувати в Ангорі розпорошені і розбиті сили нації, Галід Едіб Гануль рішається присвятити всецїло свої сили визвольній боротьбі. Ночю, на човні, крізь окупаційні морські сторожі і серед великих небезпек вона продирається на азійський бік, а звідси до Ангори. Тут гуртує вона біля себе турецьких жінок, а в народі піднімає духа своїми полумінними поезіями, які друкує в ріжних турецьких часописах. Голос турецької поетки доходить до Константинополя. На її зазив ідуть в її сліди тисячі Турків. Всі кращі одиниці народу втікають до Ангори, щоби там запрягти себе в службу батьківщини. Галід Едіб відводить на фронти перші відділи армії і сама з оружєм в руках бється проти Греків. Повернувши до тимчасової столиці націоналістичного уряду, вона кидається до праці над реорганізацією турецького шкільництва і скоро стає на чолі міністерства освіти. Галід Едіб є отже першою жінкою-міністром в Туреччині. Вона добула собі серед свого громадянства такий величезний вплив, що не відповідальне становище віддано їй без вагання. Незвичайної вроди, наділена бистрим умом і дотепом, вона має небуденний талан одушевляти і поривати масу. Вона добула також рішаючий вплив на Кемаля і стала справжньою духовою провідницею визвольної боротьби свого народу. Турецькі і чужоземні часописи присвячують їй довгі статті і називають її загально „жінкою, яка стоїть за Кемалем", Рівночасно з працею над визволенням свого народу від чужинців, Галід Едіб не покидає праці над визволенням турецької жінки. Вона постійно підкреслює, що „як довго не висвободиться Туркиня, так довго не стане вільною Туреччина". Повну еманципацію жінки вона вважає передумовою визволення нації.

На небуденну постать Галід Едіб Ганум і її казочну карієру глядить зі симпатією жіноцтво цілого світу а передусім жінки всіх поневолених народів.

Успіхи малярки Марійки Дольницької в Америці.

В „The Minneapolis Journal" з 9. цвітня б. р. поміщена була слідуюча стаття під заголовком „Ukrainian Girl artist Wins", „Українська дівчина, артистка здобуває славу своїми рисунками та малюнками". — „Рік тому приїхала з Відня молода українська малярка і не уміла ні слова по англійськи, а нині вступила вже на дорогу артистичної карієри і є тепер предметом поважного інтересу артистичних кругів Мінеаполісу, які захоплені якостю її малюнків, рисунків і емалій виставлених тепер в Bradstreet C° 125. Артисткою сею є п-на Марія Софія Дольницька, дочка радника з Відня, яка рік тому приїхала до своєї сестри, а після її перенесення звідси, замешкала в „Settlement House", де їй віддано на робітню дві кімнати.

Коли принесеро праці панни Д. до оцінки до Brandstreet, директор Рубенс заінтересувався розвитком її штуки і зарядив виставу її праць в галерії Brandstreet. Директор Рубенс каже нам, що виставу відвідує численна публика та захоплюється творами сеї дівчини.

Найбільше одушевляється п. Рубенс її працями в емалії. Емалію студіювала вона у Відні в Kunstgewerbeschule. Ці емалії незвичайно оригінальні і скінчені по формі — як каже п. Рубенс, вона потрафила виявити свою артистичну вартість крізь призму емалії, що є оригінальним здобутком в штуці. Її форма ріжниться рішучо від звичайної форми емалії.

Рисунки п ни Д. тішаться признанням задля їх великої сили, певности і точности. Деякі пастелі, включаючи автопортрет артистки є рішучо небуденні. А в її малюнках, що чарують своєю інтересністю, проявляється характеристика і суть старого світа — европейської культури.

Виставка обіймає около 30 пастель і малюнків та 15 емалій. П-ну Д. запрошено прислати свої праці на річну виставу мистецького товариства стейту Minneapolis, яка відбудеться в St. Paul". — Крім вище наведеної замітки був поміщений в згаданім дневнику також портрет нашої молодої артистки.

З життя болгарських жінок.

На підставі матеріялу, поміщеного в послїднім річнику болгарського двотижневника „Женски Глас", що вже від девятнайцяти літ виходить в Софії і є органом „Болгарського Жіночого Союза", можна виробити собі загальний погляд про працю болгарських жіночих товариств. Самі назви болгарських жін. організацій вказують по части на напрям та обсяг їх діяльности. „Просвета", „Развитие", „Самосознание", „Прогрес", „Възпитание", „Труд", „Зора", „Съзнание", „Съгласие", „Добродитель", „Самопожертвование", „Майка" (мати), „Майчина грижа" — ось назви тих культурних, просвітних, економічних та гуманітарних жіночих інституцій, що розкинені по містах і селах Болгарії. Переважне число сих товариств і їх філій обєднується в „Болгарськім жіночім Союзі", основанім 1901 р., що як надклясова і надпартійна феміністична організація, головним завданням має боротьбу за рівні політичні права Болгарки. „Союз" обєднує до 45 організацій і приблизно 10.000 членів, а орган Союза „Женски Глас" має до 5000 передплатниць. „Союз", який входить в склад інтернаціональних жін. організацій, уладжує що року конгрес, на якім відпоручниці з ріжних організацій обмірковують на кількадневних нарадах ріжні актуальні питання. З ініціятиви „Союза" вношено ряд петицій до „Народного Собрания" (парляменту) в справі надання жінкам ріжних громадянських прав, в справі зміни дотеперішнього, кривдячого жінок спадкового закону, в справі посягань теперішного правительства на автономію університетів і т. д. До адвокатської палати та конгресу суддів звертався „Болгарський Жіночий Союз" з домаганням допустити жінок до адвокатського та судейського звання. До антантської воєнної контрольної комісії вношено протести в справі заборони болгарським організаціям заниматися військовими справами в практиці чи теорії, та в справі инших надужить сеї комісії.

Крім статей про чисто жіночі справи містить „Женски Глас" описи болгарських жінок на ріжні загально-національні теми. „Внутрішна хроніка" потує всякі вістки про відчити, збори, робітні, школи, бібліотеки, курси, так що дає перегляд діяльности болгарських жінок. „Зовнішна хроніка" інформує докладно Болгарок про працю міжнародніх жіночих товариств та про участь жінок в політичному життю других держав. Характеристичне те, що Болгарки не мають ще політичних прав, хоч закон з 1921. року обовязує на рівні всіх горожан Болгарії — отже і жінок — до примусової цивільної державної служби. Всі дівчата від 16 літ обовязані

до шестимісячної безплатної праці на користь держави — крім того можуть бути покликувані до такої праці — відповідно до свого образования, сил і здібностей — всі жінки аж до 50-ого року життя — по 10 днів на рік. Інформує нас про се німецька пацифістка Гайман в „Schweizer Frauenblau", на основі статей Шишманова. *Ол. З.*

Жіноцтво й польські вибори.

Олена Гумовська зі Смільника коло Лютовиск, покликана до обводової виборчої Комісії до польського сойму і сенату, прислала заявку, що участи в цій комісії не приймє.

Обіжник

Головного Виділу „Союза Українок" у Львові в справі Загальних Зборів.

Дня 26. падолиста б. р. відбудуться у Львові Загальні Збори „Союза Українок". Тому Головний Виділ „Союза Українок" звертається до всіх Філій і Кружків С. У. та до всіх жіночих організацій в краю з горячим зазивом підготовитися негайно до Загальних Зборів львівської централі. А саме: 1. Прислати найдальше до дня 15. падолиста б. р. короткий звіт з діяльности товариства. В звіті треба подати: огляд діяльности за останній рік, склад Виділу, число членів, майно товариства. 2. Скликати ширші членські сходини і на них вибрати відпоручниці на Загальні Збори до Львова. Делегатки матимуть рішаючий голос при виборі Головного Виділу Центрального Товариства, як також в усіх инших справах.

В Загальних Зборах можуть взяти участь не лиш відпоручниці жіночих організацій і тому Головний Виділ запрошує все українське жіноцтво Галичини прибути громадно на день 26. падолиста до Львова. Приміщення для відпоручниць і гостей запевнене. Звіти і зголошення надсилати на адресу: Марія Струтинська, Львів, вул. Боніфратрів ч. 14.

Програма Загальних Зборів слідуюча:

1) Рано о год. 10. відбудеться в домівці „Союза Українок" (Народний Дім) Конференція Головного Виділу з делегатками. Конференцію попередить організаційний реферат, а її метою буде вислухати домагання жіноцтва в краю до Головного Виділу та обєднати тісними звязками працю всіх жіночих товариств з львівською централею.

2) О год. 2-гій після пол. відбудуться властиві Загальні Збори з таким порядком:

а) Відкриття Зборів.

б) Звіт Головного Виділу, звіт поодиноких секцій і звіт касовий,

в) Звіт Контрольної Комісії і справа уділення абсолюторії уступаючому Виділови,

г) Вибір нового Виділу та Контрольної Комісії,

д) Підвишка членської вкладки,

е) Внесення і запити.

3) Вечером відбудуться Товариські Сходини для учасниць Заг. Зборів.

Львів, 18. жовтня 1922 р.

За Головний Виділ „Союза Українок"
Мілена Рудницька Лисяк, містоволова. *Ірина Лежогубська*, секретарка.

Вісти з Товариства „Союз Українок".

Українки! З огляду на недалекі Загальні Збори вступайте громадно в члени „Союза Українок". Зголошення нових членів приймається кожного четверга від год. 5. до 7. вечером в домівці Товариства.

* * *

Редакційна Секція „Союза Українок" звертається з проханням до всіх жіночих організацій в краю надсилати короткі дописи про діяльність нашого жіноцтва.

* * *

З рамени Кружка ім. Ганни Барвінок відбулися минулої неділі (15. ц. м.) жіночі сходини з двома інтересними рефератами. П-ні д-р Степанів Дашкевичева змалювала тип жінки громадянки на протязі української історії, а п-ні дир. Малицька говорила про завдання сучасної хвилини, торкнулася всіх актуальних питань нинішнього дня і пригадала, яку ролю відіграло жіноцтво инших народів у визвольних рухах. Після рефератів розвинулася дискусія на тему завдань Кружка ім. Ганни Барвінок. Порішено відкрити вечірні курси загальної освіти і фахові для дівчат з реміснических верств.

Живіть наш часопис!

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота 21. с. м. год. 7. вечером: третий раз: „БАРОН КІММЕЛЬ" оперетка на 3 дії В. Коцля.

Неділя 22. ц. м.: „ПАЛИВОДА", комедія зі співами на 4. дії Карпенка-Карого.

Понеділок 23. ц. м. в **Дрогобичі,** салі „Оселі": „ЗАКОН", драма на 4. дії В. Винниченка.

Початок вистав о 7. год. вечером.

Білєти від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 1—?

—o—

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ відбудуться в Тов. „Зоря", дня 21 жовтня ц. р. у власній селі при вул. Вірменській ч. 25 Початок о 9. год. вечером. 951 2—2

Дрібні оголошення.

ІСПИТОВАНИЙ дяк з перемиського Інституту глядає посади сейчас. Голос тенор, літ 29, неженатий знає стонярку, будівництво і господарство. Зголошення Мих. Хомутник, Дзевтир, п. Верхрата. 954 1—2

ВПРАВНИЙ інструктор сейчас потрібний для чотирох учеників V., III., II. гімн. на найлучших условях. Уряд парох в Скалаті старім, п. Скалат. 955 1—3

МАТЕРІЇ жіночі і мужеські, полотна, бархани, фляненлі, хустки, пледи поручає „Мануфактура", Перемишль, Ринок 2. M 4 1—5

ЖЕНЩИНА інтелігентна, совісна, знаюча всяке господарство, пошукує місця до заряду домом у священика. Зголошення до адміністрації „Діла" під „Совістна". 953 1—1

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори вальці, камінна продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 14—20

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

АДВОКАТ на провінції пошукує рутинованого конціпієнта з цивільною практикою. Близші інформації вул. Домбровського ч. 10. партер від 10.—12. і від 3.—4. 916 3—3

УКІНЧЕНА семінаристка пошукує лекції на селі до народних шкіл. Зголошення проситься слати до Адм. „Діла" під „Сирота". 857 2—2

СТУД. ФІЛЬОС. глядає помешкання у Львові за удїлювання лекції. Згодитись з Адм. „Діла" під „Фільософ". 972 2—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлєра, побіч Нар. Торговлі). 67 29-?

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА
Львів, вул. Сикстуська, 17.,
пльомбування і вирівнання зубів **без болю.** штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже **приступній ціні.** Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пашєнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 932 3—10

АДВОКАТ
Д-р Дрогомирецький
В ЗОЛОЧЕВІ 930 3—10
повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

ПОЗІР! Сонія III на городецькім передмістю улаштовує
В СУБОТУ, ДНЯ 21. ц. м.
Вечерниці з танцями
в салі Заторонки, вул. Городецька ч. 95.
938 Початок о 9. год. веч. 1-1

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток
І. ФРІДМАНА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА число 2 і 4.
виготовляє гарно і дешево всякі друкн та печатки. XXIV. 4 9

Протези, ортопедичні апарати, ґорсети проти скривлення хребта виконує 1—6 932
найшвидше і найдешевше
ОРТОПЕДИЧНА ФАБРИКА
::ФИЛИПА ЛІНКА::
ЛЬВІВ. Личаківська 19. сфіцина.

Присилайте передплату!

Черевики для селян!
Шкіряні, сильні, підзольовані, з цвяхами і підковами **по 6.000 мкп. за пару.**
Для крамниць 10% опусту. — Висилається також за післятою. 956 1-3
Кооператива **„РЕҐУЛЯТОР", Львів, вул. Валова 14.**

СОЮЗ Українських ІНВАЛІДІВ
приймає замовлення на доставу
XXI. **бараболі і капусти.** 6-7
Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

НОВОВІДКРИТА
: КАВАРНЯ „ЕЛІТЕ" :
Льва Перльмуттера львів, вул. ЛЕҐІОНІВ ч 27. — (буша „Бельвю").
Подає добрі і завжди свіжі закуски та напитки. Музика виконує найкращі сольові композиції. — **Не тратьте можности переконатися!** XXIV 3—5

7.000 кг. 100 кг.
гарних виборних бараболь вряз з доставою до дому. — Замовляти в склепі „Союза Українських Інвалідів", вул. Валова 31. XXI. 2—3

Знаний маґазин жіночої конфекції поручає найновіщі ПЛАЩІ і КОСТЮМИ у великім виборі
АДОЛЬФ БАРТ
З. М. **ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 10, І п.** 1—1

Взуття, снігівці, кальоші, блюзи.
І. М. **зимові рукавиці** — поручає 2—10
Еміль Габер, Львів,
площа Галицька (проти Гіпотечного Банку).

ПРОСИМО ЗАМОВЛЯТИ
нові видання Української Мистецької Накладні „УМНА". Листівки в красках: М. Лисенко, Т. Шевченко, І. Франко. Види Київа — по 23 мн. Портрет Т. Шевченка в красках 29×35 8·0 мн. Для головних відборців даємо 20% опусту. Замовляти просимо на адресу:
Buch- u. Kunst Verlag „UMNA"
Wien, VIII., Lederergg. 20.
890 2—?

Папери і прибори до писання також паперові **торбинки**
XXIV **М. ФАЛЬК** 4—4
Львів, Казимирівська 21.

Урядово уповноважнене до парцеляції великого маєтку
ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО
„ЗЕМЛЯ"
стов. зар. з обм. порукою
у ЛЬВОВІ, Ринок 43
ч. телєф. 533.
переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і висше 724 після умови. 1—?

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 17. жовтня 1922. надзвичайну односерієву сальоново-сензаційну драму, з блискучого життя американської плютократії на 7 великих дій п. з.:
ЧОРНА МОЛЛІ (Outtside the Loo)
Головну ролю креує славна американська красота, артистка головної ролі в американській драмі „Жебрачка зі Стамбулу" **PRISCILLA DEAN.**

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10

По конфіскаті — наклад другий!

Ч. 42 (9.873). Львів, неділя 22. жовтня 1922. почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в праві 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці і дол., Франції, Годинній, Румунії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3300 п. марок, Швейцарії 5 шв. фр., Чехосл. републіці 30 чес. кор., Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3 000 кр. Зміна адреси 100 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Масові труси й арештування у Львові.

Арештування Начального Редактора „Діла" Федя Федорцева. Арешт Осипа Навроцького і ин. — Масові труси.

Сьогодня в пятницю о год. пів до 4 зранку застукали до помешкання начального редактора „Діла" Федя Федорцева гості. Явився комісар поліції (призвище невідоме) з двома агентами та одним жовнїром з крісом. Агенти негайно розпочали ревізію по всіх столах і шафах, а комісар наказав ред. Ф. Федорцеві одягатися та йти з ним на поліцію. Редактор Ф. Федорців був вже від довшого часу хорий а від трьох днів так погіршало йому, що й у редакції не бував та не міг брати участи у редакційній праці. Цнем ранійше був у него д-р Куровець, який ствердив гострий катар легенів та заборонив вставати з ліжка. Але комісар не хотів і слухати про те, що прийшов арештувати недужу людину, але коли п. Федорців зажадав лікаря, який ствердив-би правдивість його недуги — післав агента до дирекції поліції за інструкціями. Замість „інструкцій" агент повернув ще з двома жандармами. Тоді сам комісар вийшов кудись. За хвилину заїхав перед будинок віз ратункового поготівля з дижурним лікарем, д-ром Целевичем. Лікар ствердив у редактора Ф. Федорцівa 38° горячки та рішуче запротестував, щоби в такому стані забирати недужого до поліційних арештів. Помимо цього комісар, який в між часі повернув ще з двома агентами **загрожував силою**, як що п. Федорців негайно не одягнеться і не піде з ним на поліцію. Супроти такої заяви комісаря — хворий редактор насилу підвівся з ліжка. Його відпровадили до поліційних арештів на вул. Яновича о год. пів до 5. зранку, під конвоєм комісаря, чотирох агентів та трьох жовнярів. Помимо кількаразового домагання арештованого — комісар ані ніхто з агентів не предявив ніякого документу на право перевести арешт і ревізію. Очевидно, що ревізія була цілком безрезультатною.

*

В студентській кухні в Академічнім Домі арештовано над раном студентів Тиктора, Бубу, Фіка, Носика і Яцуру, дві сестри-служебниці і одного служачого. Сестри-служебниці після переслухання на поліції при вул. Яновича випущено на волю. На їхніх очах агенти поліційні тяжко побили студ. Яцуру. Виходячи з поліції, чули крик других студентів. Їх били.

В „Домі Інвалідів" переведено ревізію і арештовано: Українського Семена, Вороновського Михайла, Яцева Ілька, Юрія Гоцького і Гордієнка (старенького емігранта з Великої України).

В „Просвіті" арештовано урядника товариства п. Петрика і відвезено до коменданта поліції Лукомского.

У п. Осипа Навроцького переведено в ночі о год. ½4 над раном ревізію (переводили комісар, 2 агентів і 4 жовнірів). Після двогодинного трусу п. Навроцького арештовано.

На двіори арештовано Богдана Ковальського.

Дальше арештовано сторожа каменици Наук. Т-ва п. Гупайла, студ. Ярослава Івасечка і студ. Полюгу в їх приватних помешканнях. Крім сестер-служебниць на волю випущено п. Гоцького і Богд. Ковальського.

*

Крім у вище згаданих, переведано в ночі і над раном ревізії: двократно в помешканню д-ра Ст. Федака, у судді Володимира Целечa, у директора Союзного Базару п. Чайківського, у п-ства Рожанківських на Собіщині, в забудованнях св. Юра, в будинку Наук. Т-ва ім. Шевченка при вул. Чарнецького ч. 24, і в будинку „Дністра".

Причини ревізій і арештовань невідомі.

Галицькі відносини.

З історії містерій.

Ще про дикі ватаги.

Наш кореспондент доносить, що узброєна ватага, яка перебувала в надиях в Зборівщині та Бережанщині, посувається скорим темпом в напрямку на Тернопіль.

З розмов членів ватаги з селянами виходить, що ватага нічого спільного з большевиками не має, а є самостійною організацією.

Нові інформації.

Як доносить „Газета Поранна" узброєна ватага омінула Бережани у віддаленю 4 км. в напрямку на Мечищів і Литвинів. З Козови вимашерував полк уланів, щоби ватазі відтяти відворот за Збруч. По селах панує велике заворушення, польські дідичі покидають двори. Ватага розкидає нові відозви. Недалеко Підгаєць має прийти до нової сутички між військом і ватагою. В Горожанці ватага напала на постерунок і замордувала команданта поліції. У Гелєнкові спалено і збурено фільварок.

Дня дня 18 жовтня ватага посувалася здовж Золотої Липи через Завалів, Середне в напрямку Монастирисk.

Пята ватага.

„Газета Цодзєнна" доносить, що в Тернопільщині появилася пята ватага, яка нищить фільварки.

Бій під Поморянами.

Та сама газета доносить, що дня 18. прийшло до крівавого бою між військом і ватагою в околиці Поморян. Одна з ватаг перенеслася до Рогатинщини, в числі 100 осіб. Також коло Тростянця пов Бережани появилися нові узброєні відділи.

Нові узброєні відділи в околиці Заложець.

„Газета Цодзєнна" повідомляє, що в околиці Бродів і Заложець веде свою акцію новий узброєний відділ в кількости 70 осіб. Цей відділ вже знищив 5 фільварків. Підчас сутички з військом було кількох убитих, після чого ватага розбилася на 3 малі групи.

Шеф польского штабу на Поділлю.

Дня 13. жовтня виїхав на Поділля шеф штабу 12 дивізії для ведення акції проти узброєних ватаг.

Напади.

В Писарівці коло Дунаєва узброєна ватага напала на польський фільварок Леона Кіці, у якого забрано дорогоцінности і 30 міліонів марок. Члени ватаги роздавали гроші і біжутерію місцевим селянам, після чого скрилися в лісах.

Домагаються допомоги.

Як доносить польська преса, Поляки всіх міст Східної Галичини висилають до польського уряду делегації із такими домаганнями: 1) охорона кордонів; 2) вислання війська до Східної Галичини; 3) зліквідовання узброєних ватаг; 4) покарання виновників останніх подій у Східній Галичині.

Райнлендер у Варшаві.

„Газета Цодзєнна" доносить, що польський уряд завізвав львівського директора поліції Райнлендера до Варшави, в цілі обмірковання акції проти саботажів у Сх. Галичині.

Нова повінь арештовань.

В звязку із появою узброєних ватаг, на Поділлю йде нова повінь арештовань і ревізій серед Українців. Арештується невинних людей, в підозрінню, що вони належать до ватаги, або допомагають їй. В Тернополі арештовано 20 осіб, в Підволочиськах 10, а майже з кождого села арештовано кількох студентів, або селян. Тернопільське воєвідство постановило інтернувати цільних українських дячів за мнимий контакт із повстанчими ватагами. Польська преса висловлює з приводу того свою радість. „Газета Поранна" подає, що узброєним ватагам допомагають українські селяне.

Чортківщина в огні.

Дня 17. ц. м. о 6. год. вечером згоріло дві стирти соломи у п. Волощука в Чорткові, яку він перед кількома днями продав зарядови вязниці. Справників підпалу не зловлено. — Крім цього згоріли в Чортківщині чотири стирти збіжжя в Базарі, власність полковника польських військ. Оцінено їх на 12. міл. мар. п. Дня 11. ц. м. невисліджені до тепер справники, спалили біля Гадиновець будинки трох кольоністів. Спалено також фільварок у Вільхівці і в Свягені. В Косові й Хомківці також підпалили невідомі люде збіже на фільварках, одначе двірські слуги скоро загасили вогонь. — До Базару вислано карну військову експедицію, яка наробила багато шкоди, а тепер її стягнено, а на село наложено контрибуцію пів міліона.

Наради.

Дня 10. жовтня відбулися у Львові тайні наради при участи прокуратора Льоренца, комендант поліції Гошовского і представників окружних поліцій Східної Галичини і делегатів воєвідств. Предметом нарад була справа боротьби із заворушеннями у Сх. Галичині.

Напад на потяг.

Дня 19. жовтня недалеко станції Перзенківці — напав підозрілий узброєний відділ на тягаровий потяг і забрав богато вартісного краму. Слідство поліції не дало висліду.

Як польський премієр уявляє собі на разі відносини в Східній Галичині.

ПАТ. подає: „Підчас вчорашнього разу між представниками дипльоматії і премієром п. Новаком розмова зійшла на останні випадки в Східній Галичині. Прем. Новак сказав мемше більше ось що: В останніх днях дуже болючо відчув я вістку про смерть б. п. Сидора Твердохліба. Здавалося, що злочинні виступи, аранжовані горсткою збаламучених агітаторів, більше не повторяться, міжтим коли стріли на станції в Синіжанці на жаль пригадали, що у Східній Галичині є ще умми чутки на агітацію, що йде з зовні краю.

Мимо сього, що злочини підпалів і нападів повторялися в останніх тиждних досить часто, не видано загальних приписаних розпорядків, бо правительство стояло на становищі, що тут працюють живла з поза українського народу, які зовсім не є проявом його волі і змагань. Поминаю, очевидно, розпорядки поліційні, приноровлювані завжди в околицях, де деякі злочини зачинають виступати епідемічно. Як найбільшою виразумілістю і лагідністю ми хотіли задокументувати, що не вірило в те, що ці злочинні замахи мають що небудь спільного з цілістю українського народу. Ми хотіли на час виборів поліційним українському народови як найбільшу свободу, бо таким чином найлекше при виборах було би виявилося, що всякі поголоски про невиразумілість правительства супроти національних меншостей розповсюднено тенденційно і фальшиво. Ми думали, що таким поведенням найлекше переконаємо навіть неприхильні нам живла про наші добрі наміри. Стріли, віддані до б. п. Твердохліба відбилися болючо так серед живла польского як і руского. Обі сторони розуміють, що злочинне зло коли змагає защіпити в співжитю обох народів анархію і анархією пробити дорогу тим, що нерадим оком дивляться на польсько-руське співжиття. Автономічна устава для Східної Галичини (так і сказано: Східної Галичини, не Малопольські виходней. — Прим. Ред.) є безсумнівну солею в очі антидержавних елементів, які бачучи, що вона буде творити золотий міст порозуміння, хапаються останнього средства скритовбийства, підпалів і мордів.

Як болючий закид читав я в словах „Рідного Краю", який питав властей, яку горожанську свободу дає правительство в обсягу переконань, коли угодові змагання стрічаються на кождім кроці з крівавим терором. Відповісти на цей терор виданням якихось спеціально острих розпорядків — значило би скермувати їх вістря передовсім проти співгорожан Русинів, тобто вдарити в найневинніших.

Не хочемо давати провокувати себе і творити позори, що в хвилі виборів ми поклали залізну руку на Східну Галичину. Без сумніву було би це може на руку ворохобникам. Смерть бл. п. Твердохліба своїм трагізмом без сумніву зверне увагу, по чиїй стороні добра віра і справедливість, а по чиїй ворохобницька агітація і охота зволочувати співжиття народів. Одначе правительству, яке керується толеранцією і вирозумілістю, не забракне сили до енергічного заслонення своїх легальних горожан перед замахами злочинців".

Як мало орієнтується польський премієр у східно-галицьких відносинах, як поверховно підходить він до конфлікту, який назрівав віками, дав він уже доказ в інтерв'ю з представником „Агенції Вечорней" (див. ч. 30 „Діла"). Розмовою з політиками на равті п. Новак тільки підтверджує нашу думку: про східно-галицькі відносини він інформується... з львівської польської преси.

Розуміється, якщо ми мали би яку небудь свободу слова, ми виказали би, як глибоко помиляється п. Новак в оцінці східно галицьких відносин, як він деякими твердженнями, повторюваними за польською львівською пресою, прямо осмішує себе. Та для нас свобода слова не існує Доходить до того, що нам буде можна писати хіба тільки про Азію, Австралію, Африку. Не хотячи давати з гори нашого освітлення справ, які порушив п. Новак, на поталу прокураторського олівця, ограничуємося до передачі думок польського премієра за П. А. Т. Зрештою, для наших читачів коментарі й зайві, бож кождий Галицький Українець прекрасно знає, як воно на ділі виглядає ця „українсько-польська ідилля", яку — на думку п. Новака — закаламучує агітація з зовні, знає ціну благодатям, якими нас досі ущасливлювано, і цим благодатям, якими ще й п. Новак хоче ущасливити нашу країну, знає дійсний підклад угодовства тих кількох осібняків, яких п. Новак іменує виразниками волі українського народу.

Дивна ватага знов прорвалась.

Як в останній хвилі довідуємося від нашого кореспондента, дивна ватага перебившися через перстень військ, які охружили тростянецькі ліси, завернула в східнім напрямі. По дорозі напала на фільварок Черемхів коло Ходорова.

Італійська преса про Східну Галичину.

„Corriere diplomatico consolare" з 30. IX. 1922 друкує поміж богато иншими вістками й замітками про Сх. Галичину таку статтю:

„За вашу і нашу свободу".

Польський президент міністрів Новак поясновав у соймі проект автономії Сх. Галичини, впевняючи, що він зложений „в той спосіб", щоби дати змогу великим адміністраційним єдностям, без нарушення їх звязку з державою, розвій згідний з їх фізичними та етнічними прикметами".

„У полуднево-східній частині Польщі Поляки є перемішані з українською людністю і творять таку безладну масу, що не можна географічно відділити одної національности від другої. А проте історична конечність каже найти такі форми існування, які дали би змогу співжиття (обох національностей)".

„Коли тільки Польща поклала основи свого існування, ми добровільно взялись за розвязку цеї проблеми в дусі національної толеранції".

„Більше ніж 100 літ ми терпіли муки, яким рівних не знає історія. Нині ми свобідні, міцні у власній могутній державі, добровільно і свобідно забезпечуємо „русіньскому" народови його національний розвій у польській державі".

„Тим фактом ми потверджуємо гасло „за нашу і вашу свободу", який був виписаний на прапорах наших предків. Великанський історичний переворот, який повалив могучі держави, що гнобили національности — виказує, що почуття справедливости є рівночасно почуттям політичної мудрости, та що ми сповнюючи акт справедливости, сповнюємо рівночасно акт політичного розуму".

Силкуючись найти норми для вдоволяючого співжиття Поляків і Українців під гаслом „за нашу і вашу свободу" п. Новак не рахується з тим, що людність Східної Галичини *невинно винялє* незломну волю, щоби не жити спільно разом з Поляками, але бажає власної свободи. Тому польський уряд міг би заощадити собі труду, щоби шукати таких норм.

П. Новак не може переконати нас кажучи, що народня маса Сх. Галичини є так перемішана етнографічно, що не можна перевести географічних меж між одною національністю, а другою. Се мало би бути неможливо, а тимчасом Польща зуміла розвязати багато труднійші географічні задачі на Горішнім Шлезьку, в Познанщині, а головно в обох Прусіях, де Польщі у далось перевести свій етнографічний коридор дійсно без трудностей.

Як там не є, але знаменним є факт, що пограничні народи Польщі показують, що не дадуться звести закликом, чисто-ліричним, президента Новака.

* * *

В иншій італійській газеті „Corriere d'Italia" з 8. X. 1922 находимо таку статтю:

Польща й Україна.

„Уважне читання короткої замітки, яка появилася під повищим наголовком в „Корієре д'Італія" з 17. IX. спричинює конечність стверджень історичного, етнографічного, географічного і політичного характеру, які є необхідними для визначення східних кордонів, себто вирішення проблеми справді першої ваги і то не лиш для Польщі, але й для Европи взагалі, особливож для її середущої і східної частини.

Східна Галичина належить до території просторої України, яка становить передній пост Східної Европи та в історії минулого показалась найбільше певною опорою проти російського напору на захід. Доперва після побіди над Україною у XVIII. в. вдалося Москві підбити Польщу і держави Кавказу та заняти Бесарабію і поставити собі, як нову мету — Царгород.

Прикро ствердити, що у боротьбі України з Росією Польща традиційно помагає Росії на шкоду України, якій хоче раз-по-раз відбирати по частині її земель. Тим прикрійше ствердити факт, що ту саму політику Польща веде й тепер. Легкість, з якою заключено ризький договір коштом українських земель та становище Польщі супроти Сх. Галичини потверджують цей факт як найвиразнійше.

Заперечуючи права Сх. Галичини на незалежність, тієї безперечно української землі, та тим самим виступаючи проти утворення українського завязку, здібного до співпраці над консолідацією великої етнічної і політичної єдности України. Польща не свідома того, що приготовляє собі такий стан справи, який вже тревав від поділу Польщі аж по велику всесвітну війну.

Польща забуває, що вона не має спільної границі з Росією, від якої є відділена широким поясом, що починається від Моря Балтійського а сягає аж по Дон і Чорне Море, та що коли би її русофобію брати серіозно, то вона повинна би всіма силами підпомагати й піддержувати незалежність народів, які віддаляють від неї російську

З Великої України.

(Згадки й рефлексії.)

V.

„Київський базар".

Не вважаючи на деяке оживлення культурного життя в Київі в цьому році, все таки мабуть чи не головний центр життя — це „Жидівський (або Галицький) базар". Там щоденно побачите великі юрби людей, що випродують річи, і спекулянтів, що перепродують їх. Населення Київа поділяється, крім політичних категорій „партійних" (большевиків) і „безпартійних", на „спекулянтів" і — голодуючих. Остання категорія, розуміється, дуже велика. Всі ті, що живуть „з платні" і щоденного заробітку, ведуть голодне або півголодне істнування. За останні роки, хто що мав, виносив продавати на базар. Там внайдете й книжки й одіж, постіль, килими подушки, годинники, перстені, взагалі все, що тільки має якунебудь ціну.

Приходжу раз весною ц. р. на засідання одної комісії і каже нам професор київського університету: „Сьогодня жінка винесла останні штани й годинник на базар". Не думайте, що такі факти роблять там особливе враження, це цілком буденне явище.

Через величезне безробіття богато людей, і то здебільшого інтелігентних професій, переходить до категорії дрібних „спекулянтів": займаються продажею книжок, чи чого иншого, а особливо богато зустрінете „пирожниць", що розносять „пиріжки"; їх надто богато і конкуренція надто велика, щоб вони могли вижити з свойого мізерного зарібку.

Життя в Київі робить дивне враження. Те, чого не помічалося попередніми роками, виходить на денне світло, — це нова буржуазія, богата кляса, що розходжує по місті, їде автами й „ізвощиками", відвідує театри. А поруч — бездонна прірва нужди й злиднів, заможені люде, жебраки на кожнім кроці, скарловатілі з голоду діти простягають руки по милостиню, а десь під кущем бузка — на місці спаленого в зимі тину — стогне вмираюча людина. Вулицею йдуть люде, їдуть самоходи, і ніхто не звертає на це уваги: за великі розміри горя і злиднів!

Кожний думає свою думу: голодний про шматок хліба, як його добути, а ситий про наживу. Бо є ще одно явище українського й російського життя не менш грізне, ніж руїна й голод, — це власне погоня за наживою, що і матеріяльно і морально розїдає суспільний організм. Кругом життєвий базар! *Д. К.*

БОГДАН ЛЕПКИЙ

„ДІЛО".

Мені було пять літ, як стало виходити „Діло". Батько мій був тоді в Крегульши на Поділлю, недалеко Збруча.

Залізниці, яка тепер переходить біля Крегульця (з Чорткова до Гусятина), тоді ще не було. Тоді ходили „деліжанси", високі на жовто помальовані вози, в котрих возили не тільки посилки, але й пасажирів. Цей „деліжанс" переїздив попри нашу хату, саме тоді, як ми пили пополудневу „в чесну каву".

Всі зривалися від стола і бігли дивитися, хто їде і чи велику почту везе „деліжанс".

Почтар, проїзджаючи селом трубив. Це була одна з нечисленних розривок тодішнього одноманітного сільського життя.

Але почти в селі не було. Раз на тиждень ходив громадський посланець цілу милю і приносив її.

Від коли стало виходити „Діло" батько посилав піддячого два рази в тиждень (мабуть четвер і суботу), щоб скорше дістати часопись. „Діло" виходило тоді два, чи три рази в тиждень, вже не тямлю, бо з тої пори минуло, чи минає літ 45.

Господи, якже нетерпеливо дожидали цього післання, як бігали від вікна до вікна й зазирали, чи він не йде.

А як прийшов, батько й мати сідали за столом, часто-густо приходив також учитель Вінярський і дяк Гилько Смольний і починалося вичитування „газети" від дошки до дошки.

Ніхто собі нині уявити не може чим тоді було „Діло" для подільського надграничного села.

Воно вязало його з широким світом, подавало звістки з цілого краю, ширило гарними статтями почуття національне, а головна річ, писане було чистою народньою мовою, такою, яку всякий міг зрозуміти.

Це була велика новість. Бо до „Діла" народньої часописі не було. Народовці або не читали жадної газети, або мусіли читати москвофільське „Слово", редаговане що правда досить справно, але писане язичієм і овіяне духом обединення. Мій батько був народовець і „Слова" не передплачував. Але найближший наш сусід, парох Кошобинець, старенький о. Пилип Голінатий, тримав „Слово" і привозив його що суботи, щоб читати що важнійші вісти та вести політичну балачку, здебільшого про білого царя, що мовляв: „він нас не забуде. З весною переступить Збруч".

Блаженні віруючі. Мій батько не вірив.

Як стало виходити „Діло", о. Голінатий перестав привозити своє улюблене „Слово", але й дальше приїздив що суботи, щоб разом з батьком читати нову газету „Діло". Згодом він переконався, що „Діло" краще від „Слова", бо всетаки, що діло, то не слово і став одним з передплатників „Діла".

Така переміна в політичних поглядах збулася в неодній нашій інтелігентній хаті і тільки дуже заголілі святоюрці та смертельно запаморочені твердяки трималися свойого „Слова".

Народня мова, українська ідеольогія і більше демократичний, поступовий дух непомітно ширили свідомість національну. Таку велику службу робило тодішне „Діло".

На йому я навчився читати. Букваря на очи не бачив Зразу питав батька що це за буква, що значить друга, десята, а там і взявся цілі слова складати.

З газетою тоді поводилися куди краще ніж нині. Нею не підпалювали в печі, не обгортали пляшок, лиш складали число до числа. Тому то, коли я вивчився букв і пізнав велику штуку складати їх до купи, батько прочитував зі мною фейлетони „Діла". В першу чергу Дікенса „Святий вечір". Уявіть собі, 45 літ минає, а я мов нині бачу, як сиджу в зимове пополудне біля вікна в нашій їдальні і прочитую тую чудову, фантастичну поему в прозі. Чую, як волосся знімається в гору.

Можливо, що коли я нині маю щастя, чи нещастя бути одним із українських поетів, то завдячую це в значній мірі „Ділови". Незабаром перехав я до Бережан, до свого діда Михайла Глібовицького і став ходити до школи, відразу до другої кляси. І дальше читав „Діло", бо дідо передплачував його.

Я ріс і „Діло" росло. Воно стало видавати літературний додаток, „Бібліотеку найзнаменитших повістей". Якже нетерпеливо чекалося на це число, до якого доданий був окремий аркуш повісти. Зразу не вміло цього аркуша скадати, щоб

небезпеку. Замість того Польща грає тепер супроти тих народів ролю гнобителя і заборця а у кожному разі неприятеля.

Молода польська республика змогла вже переконатися досвідом про неможливість злучити в однострайну єдність державу, у якій живуть чужі народности, які — ніде правди діти — стремлять і стреміти будуть усунутися з під її влади. Примір Росії та Австро-Угорщини, які в історичному перевороті втратили свою політичну єдність і цілість та територію — є занадто свіжий, аби не міг переконати також і Польщу, що стійкість держави є прямо пропорціональною до її народньої єдности. Географічне положення, суцільна і етнографічна єдність, національні змагання українського народу та його відвічна нехіть супроти Польщі — це все вже було очевидним і для французького головного штабу в 1920 р., так, що ген. Вайганд рішив залишити ту країну та завернути над ріку Сян, де є справжня етнографічна границя Польщі.

Також і ми — пише італійська газета — беремо на увагу, що Росія в Карпатах творила дуже велику загрозу для середньої та західньої Европи, але мимо наших симпатій для молодої держави ми переконані, що Польща не буде в силі відперти її і втриматись там, де тепер хоче побільшення і ослаблення своїх кордонів, втягнувши до них населення иншої народности, те населення, яке має власні життєві центри й уважає себе в праві стреміти й собі до власної незалежности.

Правдивий інтерес Польщі бачили дотепер ясно лише ті (між ними є чимало найбільших европейських статистиків) які потвердили, що для добра Европи, доконче треба затримати Польщу лише в її етнографічних границях".

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

З Волині.

Виборча кампанія в сарненському пов.

З нашому повіті, який польською владою одлучений од Волині й приєднаний до польського воєвідства, з польських партій провадять роботу „Визволенє" і П. П. С.; успіху серед селянства вони не мають. Робота П. П. С. обмежується залізничниками, а робота „Визволення" місцевою польською людністю. Енергічну і жваву роботу серед людности провадить Український Виборчий Комітет; їм був улаштований ряд передвиборчих зібрань, шириться виборча література. Місцеве селянство ставиться до роботи українського виборчого комітету з великим співчуттям.

Пильні в війти.

В с. Мізочі дубенського пов. є війт Германюк. Він рішив, що його завданням є переводити виборчу кампанію. Отже 27. вересня, коли в Дубні був призначений повітовий селянський зїзд, він став на перехресті доріг, де ведуть з його гміни до Дубна й змагався поверрути назад всіх селян, що їхали на зїзд, залякуючи тим, що всіх їх посадять у тюрму.

Другий пильний війт в дубенському повіті ,це війт судобетської гміни Нечмірук, який заохочує селян голосувать за польські списки.

Велика Україна.

Аннєкація „самостійности" совітської України.

На засіданню сесії ВЦІКА 15. жовтня делегат Донецького водозбору Кнірінг вніс запитання з приводу встановлення цілком виразних взаїмних відносин між совітською Україною і Р. С. Ф. С. Р. І відповідь на запитання Раковський від імени уряду заявив, що уряд не являється безумовним прихильником повного злиття України з Росією, але признає конечно необхідним чайтіснійший союз між совітськими державами, щоб вирвати з корінням штучно збільшувані націоналістичні тенденції. Совітська Україна зробила Україну майже самостійною державою, але це було зроблено в цілях опанування мас. Тепер після пятирічного істнування треба ити далі шляхом тіснійшого обєднання совітських держав. Після промови Раковського була вибрана особлива комісія з пяти осіб, до складу якої увійшли: Раковський, Фрунзе, секретарь ВЦІКА Іванов, голова професіональних союзів Уваров і секретарь ЦК. комуністичної партії Лебедь. Комісія ця на слідуючому засіданні сесії 17. жовтня запропонувала резолюцію, приняту ВЦІК-ом. В резолюції цій зазначено, що попередню політику уряду з цілим рядом уступок національним тенденціям слід визнати доцільною, але з огляду на нові небезпеки, які стали перед урядом в силу шовіністичних тенденцій, треба конче вступить в переговори з усіма урядами совітських республик з цілю утворення союзу соціялістичних совітських республик з одним союзним центральним виконавчим комітетом, з одним керуючим совітом комісарів на чолі і з єдиною чужоземною політикою. Відповідні зміни в договорах між совітськими республиками повинні бути внесені на загальний зїзд совітів в грудні цього року.

„Самостійність" Фрунзе.

Кореспондент „За свободу" повідомляє:

Темою дня в комуністичних колах являється черговий конфлікт між Москвою і Харковом.

Природа цілого конфлікту стисло економічна. Він викликаний бажанням центру використать урожай України для харчування губерній, а головно робітничих центрів Москви, Іванова-Вознесенська і Петербургу. Конфлікт цей окрім цього ускладнюється систематичним перевозом українських військових частин до Росії і на Сибір й надсилкою на Україну російських частин, які не завжди льояльно ставляться до місцевої людности. Особливо проти цієї політики повстає Фрунзе і ген. Гутор. Фрунзе, як заступник Раковського підчас відсутности останнього, різко відхилив вимогу Москви. Раковський був примушений вернутись до Харкова, щоб не дати конфлікту розгорітися. Не зважаючи на всю зручність Раковського, український совнарком і ЦІК ні яким чином не погоджуються на висилку збіжа до центральної Росії.

Конфлікт перекинувся з центральних установ в провінцію, де „самостійницькі" настрої особливо сильні і за кордон, де українські представництва цілком припинили звязок з совітськими представництвами. В Берліні Аусем оголосив себе цілком самостійним, за що, на вимогу Москви, був заміненний Михайлом Левицьким (представник в Чехословаччині); Крестінський дав зрозуміти Левіцькому, що на випадок „безглуздої сепаратности" українських совітських установ в Берліні він буде примушений цілком від них відгородитись й перестати підтрумувати українських колес перед Німцями.

Подаючи ці відомости, точність й правдивість їх дійсности ми лишаємо на відповідальність газети, з якої ми їх передруковуємо.

Совітська Україна в обороні своїх прав у відношенню до Московщини.

Харківська большевицька газета „Комуніст" (ч. 177) повідомляє:

„Стверджуючи необхідність виконання Центральним Статистичним Управлінням України, загально-федеративних статистичних робіт, президія Всеукраїнського Центрального Виконавчого Комітету визнала, що в майбутньому роботи загально федеративного характеру мусять розпочинатись лиш після попередньої згоди з Центральним Статистичним Управлінням України".

Іван Белей.

(В першу річницю смерти.)

В холодний жовтневий день минулого року (дня 20. жовтня.) тихо й непомітно зійшов з цього світа чоловік, правдивий чоловік, невтомний робітник, тихий і ревний діяч, що на протязі більш як чверть століття з безмежною посвятою і подиву гідною обовязковістю займав одно з провідних місць в українській публіцистиці.

Закриття нашого органу польською поліцією в минулому році, після відомої події на львівському ринку, не дозволило нам хочби кількома словами попрощати бл. п. Івана Белея, цю велику постать, ідейного працьовника й керманича, щирого сина України, що змучений пресажкою працею на склоні свого трудящого життя вже майже безучасно глядів, як в огні і лихолітю збудилася Україна.

Бл. п. Белей родився в містечку Войнилові. Походив з хліборобсько-міщанської родини. До гімназії ходив в Станиславові, де належав до найкращих учнів. В р. 1875 записався Покійний на правничий виділ львівського університету. Тут прийшлося молодому студентови вперше стрінутися з досить гамірним тоді життєм, яке наповнювало й переповнювало вкадемічне товариство „Акад. Кружок". Листи Драгоманова до редакції „Друга", органу товариства, спричинили значну еволюцію серед деяких членів „Акад. Кружка". Група молодших, під проводом Ів. Франка і Мих. Павлика, — із захопленням приняла вказівки і поради Драгоманова. Між ними молодшими був також Іван Белей. На загальних зборах товариства в осени 1875 р. один із старших членів „Акад. Кружка" (мабуть Михайло Омелянович Ле-

сторінки як слід наступали по собі, але скоро поборолося і тую трудність. Я прочитав „Дим" Тургенєва, „Два міста" Дікенса, „Любов убогого молодця", „Фромонт молодший і Ріслєр старший", словом усі додатки до „Діла" і ця лектура лягла основою мойого белєтристичного знання.

Минуло кілька літ. До Бережан приїхав покійний суддя Дамян Савчак, зажив у дружбі з моїм покійним батьком, вони взялися організувати повіт та шукати звязків з організаторами сусідних повітів Ротатинського й Підгаєцького.

Явилася потреба денника і я дуже добре пригадую собі ті розмови й заходи, щоб „Діло" перемінити в денник. Збирали акції, приєднували нових передплатників і якаж була радість, коли появилося перше число „Діла" як денника.

Та забув я ще згадати й про великий смуток. Пригадую собі як помер перший редактор і основник „Діла" Володимир Барвінський. Всі казали, що він запрацювався. В Бережанах відбулися поминки, в церкві стояла мохом обложена могила, маяли синьо-жовті ленти, горіли сині вогні, співав гарний студентський хор, на могилі лежав портрет покійного, а властиво маленька фотографія, обвита чорною крепою і обложена лавровими й дубовими листками.

Потім подбала львівська громада про друк портрету покійного В. Барвінського, першого редактора „Діла" і не було свідомої української хати в Бережанах і в Бережанщині, деб сей портрет не висів.

Про популярність „Діла" як дневника свідчить факт, що його передплачували навіть деякі старші гімназіяльні ученики і мандрувало воно з рук до рук поміж молодіжю. (Коли мене память не заводить одним з таких передплатників був пізніщий суддя Василь Бережанський).

Я був у 4 чи 5 клясі, як до Бережан прийшов д-р Андрій Чайківський. Він був блище знайомий з редакційним комітетом „Діла", дописував до його і „Діло" робилося для Бережан ще блищим і ще дорощим.

Хто його читав, цей був Українець, Україниця без „Діла" — годі було собі тоді уявити.

Там ви знаходили статті на всякі політичні теми, там був огляд нашого суспільного й культурного життя, там кожний читач міг довідатися, які кривди діються нам, там у фейлєтоні були новини нашої і чужої літератури, а врешті „Діло" подавало й особисті вістки, хто з ким одружився, хто вмер, хто здав матуру, яку і де дістав посаду. В часах, коли на провінції не знали телєфонів, а на вид телєграфічної депеші всякий з нас здрігався, коли до залізниці з Бережан було шість миль „колової" дороги — без „Діла" не було життя.

Одна біда, воно друкувалося етимольогією, хоч пропагувало ідею фонетики; ну, але це вже гріх нашого страху перед новостями. Коли я здав матуру і пішов на університет до Відня, „Діло" стало для мене синонімом рідного краю, посередником, котрий вязав мене з рідною землею і з рідними людьми. Я не міг читати його критично, бо мав до нього окремий сентімент, защіплений ще від дитини.

Тому, коли я перейшов з Відня до Львова, перші мої кроки були до „Діла". Там мене принял тодішний редактор Іван Белей і в „Ділі" я став друкувати свої перші твори („Шумка", „На палєті", „В світ за очи" і т. д.).

Кілька літ дописував я до „Діла", розуміється за прости Біг, бо тоді нікому про гонорар і не снилося. Рад був, як дістав газету.

Що лиш як став я давати свої вірші й оповідання також до „Руслана", в „Ділі" зачали дивитися на мене а коса. А всеж таки покійний Ярослав Весоловський нераз звертавсь до мене, щоб я написав йому статтю, а бувало й так, що я писав їх на телєграфічні візвання і друкував під псевдонімом.

Прийшла війна, наїхали Москалі на Галичину, „Діло" перестало виходити. Прийшлося втікати на Угорщину, тинятися по всіляких Гуштах і Шатмар Неметі, більше як два місяці не бачилося своєї часописи. Не потребую казати як сильно відчувалося тую недостачу.

Аж у Відни стали видавати деякі українські часописи нашою та німецькою мовою. Але були це емігрантські органи. Їм бракувало тих живих соків, які тягне преса з рідного грунту.

Судьба нашої журналістики за час польської окупації всім нам відома. Про неї нема що й казати.

Аж отсе дня 1. вересня 1922 р. „Діло" починає наново виходити.

Я прочитав перше число і ніби побачив давного доброго знайо-

вицькій) виступив із промовою в московській мові. На те повстав Іван Белей і запротестував проти московської промови в руській товаристві, відсилаючи бесідника до Москви або Святопа. За це загальні збори ухвалили більшістю голосів виключити Белея з товариства. Цей виступ ясно определював становище Ів. Белея в спорі про мову і народність, який тоді розгорівся серед молодої галицької інтеліґенції, а який покінчився згодом блискучою побідою українства.

„Другъ", орган „Акад. Кружка", хоч редагований по ділєтантськи зеднував на своїх сторінках людей ріжних напрямків. Там пробували своїх сил молоді таланти. Поруч Михайла Вагилевича, Михайла Павлика, Антона Дольницького (псевдонім: Антін Переплис), Івана Франка (псевдонім: Джеджалик), Василя Давидяка і ин. — пробував свого пера й Іван Белей під псевдонімом Роман Розмарин. В р. 1876 помістив він в „Друзі" свої переклади двох оповідань Еркмана-Шатріяна: „Бесідники нашого села" і „Добрі давні часи", а в р. 1877 третє й найкраще оповідання „Виховання Феодала". В тім самім році помістив він теж переклад гарного оповідання Педра Антонія де Аларкона „Труба".

Рік пізнійше з ініціятиви пок. Івана Белея, а при видатній співучасти Івана Франка почалося видавництво „Дрібна бібліотека", друкована фонетикою. З тяжким трудом видавництво встоялося чотири роки (1878—81), випустивши 14 випусків. Тут поруч Франка і Белея найшовся і пок. Евген Олесницький.

З початком 1881 р. Іван Белей на спілку з Франком засновували місячник „Сьвіт", демократично-поступового напрямку. На сторінках „Сьвіта" стрінулися у дружній співпраці Українці обох тодішних Україн (австрійської й російської). Вистане згадати такі імена як: Остап Терлецький, Іван Франко, Олександер Конисський, Василь Кощовський, Борис Грінченко і Іван Белей, який поміщував тут „Святичні очерки", звертаючи вістря свого пера головно проти реакції і її представників — москвофілів.

Та вже тоді Белей був дуже занятий співробітництвом в „Ділі" і не міг як слід вести редакції „Сьвіта". Перетяжений безвинною працею мусів здвигнути „Сьвіт", який припинив своє видавництво в р. 1882, а пірнув з головою в редакції „Діла". В р. 1884 (починаючи від 26. числа) Белей став начальним редактором „Діла" — після уступлення Антона Горбачевського — і на цьому становищі пробув 17 літ. Яка це надзвичайно важка праця, як дуже відповідальна, як вона вимого. Не змінився. Лиш одну точку над „і" згубив. (Перше було „Діло", а тепер прямо „Діло"). Але дух остав той самий, національно-демократичний, широ український і самостійницький.

Мимохіть пригадуються давні часи, мало що не пів сотні літ нашого народного відродження, котрого „Діло" було одним з головних і найкращих висловів. Пів сотні літ — це не дрібниця, це вже навіть у житю часописи спорий шмат часу. Скільки праці, скільки зусиль пішло на видання тих тисячів чисел дрібно здрукованого папіру! Чого нема там на тих безчисленних шпальтах! Скільки радости і національних гордощів, і скільки розчарувань і смутку... Щож! Така вже доля одиниць, гуртів і народів. Життя не сплітається з рож, — бувають у йому і гліг і бурян і хопта. І без похибок воно не обійдеться, бо ніхто з нас не есть непомильний.

І „Діло" теж предстапляє такий букет. Але всеж таки перевагу має в ньому синьо-жовтий цвіт і наша подільська пшениця. Скількість корисного матеріялу — прямо величезна. Вже перший редактор „Діла", Володимир Барвінський написав для нього кілька сот усяких статей, а скільки там праці Белея, Гладиловича, Студинського, Вахнянина, Целевича, Борковського, Франка, Цегельського, Лозинського, Назарука, Весоловського, Панейка і других!

Тяжко знайти визначнійшого Українця в межах колишньої Австрії, котрий не був би постійним, або хоч пригідним співробітником „Діла".

З „Ділом" тісно звязана історія нашого відродження і будучий історик того відродження без „Діла" ніяк не обійдеться. Така тут сила найріжнороднійшого матеріялу.

Тому то кождий з нас витає „Діло" не тільки як старого й доброго знайомого, але також як заслуженого ветерана нашої журналістики і бажаю йому як найбільше читачів і талановитих співробітників до дальшої праці серед нових, важких умов в імя наших давних а все нових кличів: за волю, правду і за добро нашого рідного краю, за цілість і самостійність України!

(З нью-йоркської „Свобода".)

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Кабінетна кріза в Англії.

Димісія англійського кабінету.

Останні телєграми з Льондону звідомляють, що англійський кабінет подався до димісії. Згадана димісія є вислідом конференції консервативних членів кабінету і членів парляменту, яка відбулася 19. ц. м. На тій конференції рішено більшістю голосів, що консервативна партія має підчас виборів боротися за свою незалежність. Рішення винесено мимо опозиції лідера консерватистів Чемберлєна, який накликував піддержувати дальше коаліцію з ліберальми. Негайно після конференції консерватистів, відбулася конференція консервативних і ліберальних членів кабінету, після чого Льойд Джордж скликав повне засідання міністрів, які є членами обох партій. Підчас того король, котрий перебував в місцевости Сендренджем, повернув до Льондону. Після засідання кабінету, Льойд Джордж поїхав до королівської палати і передав королеви димісію кабінету. Король димісію прийняв. Відтак король покликав до себе Бонар Лоуа і довірив йому справу складення нового кабінету.

Становище Бонар Лоуа.

З Ліфилду доносять, що Бонар Лоу виголосив на конференції консерватистів велику промову, де поборював проєкт коалїції консерватистів з ліберальми. Бонар Лоу зазначив у своїй промові, що для вдержання єдности серед консерватистів, треба конечно вдержати незалежність партії. Ця промова викликала велике враження серед учасників конференції. Згадану засаду Бонар Лоуа апробовано 186 голосами, підчас коли 87 голосувало в користь резолюції Чемберлєна, яка передбачувала коаліцію з ліберальми. На днях має появитися відозва з відкликом до виборчої опінії. Консерватисти, які проголосили тепер засаду незалежности своєї партії, виступлять підчас виборів із своєю власною програмою під проводом своїх лідерів, після чого виберуть з поміж себе кандидата на премієра. Бонар Лоу зазначив у своїй промові, що не виключає всетаки можливости співпраці в коаліції з ліберальми. На думку Бонар Лоуа, треба зазначити, що консервативна партія повинна бути незалежною, мимо того, що бажає співпраці з ліберальми.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Справа Близького Сходу.

Грецький пароплав в руках Кемалістів.

З Царгороду доносять, що кемалісти захопили на Чорному Морі грецький пароплав „Оранія", який плив з Галацу до Царгороду.

Позичка для Греції.

Атенські денники доносять, що представники союзних держав предложили Греції позичку у висоті 500 мілїонів франків.

Ліквідація грецьких представництв за кордоном.

З Атен доносять, що грецький уряд відкликав провідника грецької делєгації при Союзі Народів Трейка. Грецька преса подає, що з огляду на ситуацію грецький уряд рішив звести грецькі посольства у Відні, Берліні, Мадриті, Токіо, Копенгазі, Христіянії, Бріссели, Газі, Стокгольмі і Дурацо.

Турецька жандармерія на перейді через Царгород.

Аг. Райтера доносять з Царгороду, що на конференції високих комісарів і союзних генералів рішено одноголосно не допустити до переходу жандармерії кемалістів через Царгород в дорозі до Тракії.

Витрати Англії.

Англійський міністр війни сер Уорнінгтен Івенс заявив, що морська акція звязана з випадками на Близькому Сході коштувала Англію 2 і пів мілїона фунтів стерл.

Справа контролі проливів.

„Таймс" доносять з Вашінгтону, що уряд Зединених Держав виявив згоду, щоби контролю над свободою проливів полишити Союзови Народів.

Довкола репараційного питання.

Ще одно засідання.

„Еко де Парі" доносить, що в Парижі відбулося знова засідання французьких знавців в справі репарацій. Засідання відбулося в кабінеті премієра. З початку видавалося, що Барту предложить в пятницю французький контрпроєкт в справі реформ фінансової валютової системи в Німеччині, навіть під загрозою санкції. Це однак не сталося. Дійшло натомість до порозуміння і рішено, що згадану справу не можна предкладати в повній розтяжности репараційній комісії. Тому цей контрпроєкт не згадає напевно про санкції, але застереже ту справу в міжнародній конференції, де французький уряд виясниті окончено своє становище.

Морґан переведе стабілізацію нім. марки.

„Чікаго Трібюн" доносить, що І. П. Морганови зроблено предложення взяти участь іменем Америки в намиреній комісії для стабілізації німецької марки. В колах репараційної комісії кружляє поголоска, що Морган виявив довірочно охоту взяти участь в згаданій конференції, коли цего забажають всі заінтересовані союзні держави. Морган надіється довести до стабілізації нім. марки у відношенню 750 — один доляр.

Арешт архієпископа Єлевферія.

13. жовтня до собору у Вільні підчас служби Божої, яку правив архієп. Єлевферій, явилось 6 агентів поліції разом з комендантом м. Вільна та представником польського уряду Команом. Після кінца служби Божої поліція пішла за архієп. на помешкання, де його заарештувала й одвезла до Варшави. З Варшави архієп. Єлевферій спроваджений в католицький монастир Камедулів під Краковом.

„Варшавское Ехо" подає інтерв'ю свойого співробітника у митрополита Георгія, котрий у справі арештования зв. Елевферія заявив ось що: „Архиєпископа Єлевферія усунено з його катедри і прогнано з виленської губернії тому, що він не хотів підчинятися розпорядкам митрополита Св. Синоду в Польщі. Арх. Єлевферій і епархіяльна рада жадали безпосереднього звязку із московським патріярхом, без церковного управління в Польщі. Стоячи на своїому становищі, арх. Єлевферій не виконував розпорядків церковного управління в Польщі. Його підозрівають, що він поширював чутки про стремління Синоду і церковного управління в Польщі до унії з католицизмом та до

автокефалії. З огляду на те вище церковне управління Польщі признало необхідним: 1) усунути арх. Єлевферія і видалити з виленської губернії; 2) реорганізувати виленську епархіяльну раду і консисторію в новому складі членів.

В звязку з тим переведено деякі зміни і в складі педагогічного персоналу виленської духовної семінарії.

Начальник виділу громадської безпечности в розмові з представниками Русспреса заявив, що в справі арх. Єлевферія урядова влада являється лише виконавцем пропозиції, з якою звернувся до неї Синод православної церкви в Польщі, яку польський уряд уважає вищою православною владою в Польщі.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

З польських справ.

Торговельний договір польсько-югославянський.

На днях у Варшаві має бути підписаний торговельний польсько-югославянський договір. Югославянські представники, що приїхали для переговорів у тій справі, виїхали до Лодзі і до Вільна.

Підвижка платні для урядників.

Рада польських міністрів на останньому засіданню порішила ухвалити нову 15 процентову підвижку для державних урядників, за місяць жовтень.

Суд і вибори.

П. А. Т. доносить, що в понеділки і четверги у найвищому варшавському суді будуть відбуватися розправи проти виборчих надужить. До тепер вплинуло 30 скарг на ріжні надужиття.

Совітська Росія.

Перемога безпартійних при виборах.

„Голос Россії" повідомляє: В Архангельській, Череповецькій, Вологодській, Вятській і Пермській губерніях при перевиборах в сільські совіти пройшло 70% безпартійних, а в деяких північних повітах вибрано безпартійних більш 90%. По губерніяльних містах підчас виборів були розруси, які викликані замірами членів Р. К. К. насильствами добитись впливу на виборців. Насильства, загрози, пястуки і арешти мали місце в Вологді і Архангельську, де більша частина робітників голосувала за безпартійних і де комуністи не зважаючи на всі свої заходи через силу забрали 45% голосів. Передвибори совітів в цім році притягли до 80% виборців.

Совітська фльота.

Совітські газети друкують розмову з комісарем морських справ Зезом, який заявив, що маневри совітської балтійської фльоти показали, що фльота разом з Кронштадом уявляють серіозну оборону підступів до Петрограду.

„Розпад Живої церкви".

Розпад в московській групі „Живої церкви", який стався сими днями, відбився також і на провінції. Як констатують совітські газети, в ряді ліст групи т. зв. поступового духовенства або роспались, або не стріваши співчуття у населення зівсім припинили своє істнування.

На Дальнему Сході.

Большевиками обсаджені Миколаївськ на Амурі. Бої між большевиками і військами приамурського уряду провадяться на північ од станції Шмаков, де бронепотяг білих обстрілював большевиків. В районі Анучіно білі розбили загін большевиків, що дістався у їхнє запілля.

Робітники і совітська преса.

В „Рабочей газетѣ" (ч. 179) надруковано таку замітку: В „Рабочей газетѣ" було уміщено статтю, в якій говориться про одного робітника з фабрики Жано, якого робітники позбавили платні, дознавшись, що він дописує до „Правди". Редакція констатує, що подібний випадок був не на фабриці Жано, а на другому підприємстві".

Папа римський голодній Росії.

Папа римський наказав видати на справу допомоги голодним в Росії 1,500.000 італійських лір. Крім того він наказав до цієї суми приєднати 1,000.000 лір, одержаних з Бельгії від особи, яка побажала лишитись невідомою, 403.800 лір, надісланих для цієї мети з Мадріду і 109.750 лір з Америки.

До димісії Красіна.

„Times" повідомляють, що Красін подав прохання про димісію. В Льондоні вважають, що прохання Красіна викликано незатвердженням совнаркомом договора з Юркертом. Є відомости, що димісія Красіна не принята.

Чекісти при роботі

В курському ревтрибуналі розглядалась справа ватаги грабіжників, яка складалась з колишніх чекістів й переводила озброєні рабунки під приводом ревізії. Обвинувачені визнали, що в наслідок скороченна штатів в губерніяльнім чека вони ніде не могли улаштуватись, бо їх, як колишніх чекістів, скрізь бойкотували і не тільки не хотіли дати їм посади, але не хотіли навіть з ними говорити.

З делятинських гір.

(Ратуймо нарід з упадку!)

І. Сего літа вибрався я в делятинські гори. Сторона прекрасна, але життя народа показалося дуже сумне. Причини сему ріжні. Вже саме гірське положення і мешкання людности по далеких верхах і дебрах утруднює незвичайно працю для него. В додатку з отворенням заліщиці і всяких підприємств найшло туда богато чужого шумовиня, яке впливає некорисно на місцеве населення. Вкінци лишила і війна свої важкі наслідки, а іменно на молодіжі, котра виростала в тих роках без проводу батьків (що пішли до армії), без школи і церкви, тай на безлічи круглого сиротства, що лишене всякої опіки оста є в горах в стані на пів дикім. Всі ті обставини вимагають тепер великої праці, щоби моральний рівень народу сяк так піднести.

На жаль, деяка праця слідна лиш по Делятин і Дору, а вже вище панує тьма кромішня. Що гірше, не видно навіть признак, щоби заносилося на ліпше.

Школи положені лиш в долах і в однім осередку сіл. Та коли зважиться, що села тягнуться рікою довгими пасмами, а крім того значна часть людности мешкає в подальших верхах, стане ясно, що подальші діти не можуть користати зі шкіл. В деяких місцевостях не має зовсім шкіл. В Тартарові згоріла в часі війни українська школа і ніхто не журиться, щоби її відновити: за те істнує для горстки чужих заробників польська школа, до котрої тягнуть і гуцульських дітей. Тут заходить ще й таке, що до тих дітей не загляне ніколи наш духовник, а лишає їх на поталу польського священика. Річ ясна, що шабльон одної школи повинен бути в горах вже раз змінений. В довших селах повинно станути кілька шкіл у відповідних віддаленнях. А що до верхів? Ми читаємо, що в многих сторонах Скандинавії, де не має збитих сіл, заведено мандрівних учителів, котрі в означених днях переходять з місця на місце, збирають сусідні діти і подають їм науку. І мимо некорисного терену стоїть в тім краю просвіта дуже високо. Пора, щоби шкільні влади застановилися над заведенням сього способу навчання і в наших горах. Крім того українське народне учительство повинно занятися також позашкільною освітою наших сіл, а способів є на це богато.

Поширення праці на загал населення являється тут річю доконечною. Довга війна відбилася дуже відємно на всій людности. Особливо може тривожити стан молодого покоління, яке творить по селах грубий і необузданний елемент. Одною з прояв того загального занепаду є тут велике поширення піянства. Мужики мають в лісах і каменоломах значні заробки, які на жаль пускають марно на горівку. Вправді вийшли острі карні заряджения на шинкарів і пяниць, однак ніхто їх тут не береже. По кождім торзі гостинці заповнені безлічю пяниць та власти дивлять ся на се зовсім рівнодушно. Здавалось би, якби комусь залежало на тім, щоби наш нарід винищувався і вигибав.

З огляду на такі відносини всі свідомійші круги з нашої інтеліґенції й селянства повинні би занятися поважно кращим вихованням гірської людности. Спільними силами далось би богато зробити. Бо в тутешних селах є ще свідомі селяни, котрі вийшли з нашої давної організації і болюють над теперішним станом; богато є військових, що бували в других краях і бачили кращі порядки; стрічаються і деякі українські старшини, що бажали би потрудитися ще для свого народа. Се матеріял, що вийшовши з народа і живучи серед него, може найбільше надаватися до такої праці. Треба їх тільки зібрати і вказати напрям тої роботи.

Також і церква важним є чинником у вихованню кождого народу і могла би й тут дуже богато зробити. Маю на думці священиків і монастирець монахинь в Микуличині. На жаль, їх праця являється дуже недостаточна. Монастирець в Микуличині заложено перед кількананайцяти роками з метою вести захоронку і виховувати діти жіночого пола. Одначе в часі війни закрито захоронку задля браку фондів. З чотирох монахинь займається тепер одна обслугою хорих, коли й часом покличуть, а инші працюють в своїм городі на хліб. Такої праці трохи за мало. Монахині повинні трудитися не лиш для себе, але ще більше для ближніх. А тут тільки поля стоїть облогом!

В сих сторонах є буже богато круглих сиріт, котрими ніхто не займається і тому вони виростають у гірських верхах буквально в дикім стані. І щож можна по них сподіватися? Для них повинні монахині заложити у своїй домівці захист. Дехто вкаже може на брак фондів, але при ширій волі далось би воно зробити. Я чув від Гуцулів жалі: „наш панотець збирає в церкві заєдно гроші і висилає їх на якісь сироти, а чи у нас нема стільки своїх власних сиріт, що пропадають!" І мають рацію! Коли вже збираються жертви, то повиннося подбати передовсім про власні сироти, чи отворенням місцевого захисту, чи висилкою деяких в постороннї захисти. Гуцули заробляють тепер богато гроша і вони складали би на захист обильні жертви, як би бачили наглядно, що се йде на їх діти. Крім того можна одержати запомоги з публичних фондів, котрі нині на всі захисти видаються. А коли в горах брак живности, то могли би монахині переїхати кождої осени по долішних селах, а там не відказав би їм наш добрий нарід своєї помочи. З захистом повинна лучитися і захоронка, розуміється з дуже обмеженими перекусками. Вкінци повинні монахині збирати коло себе всі дівчата, не лиш місцеві, але і сторонські, що приходять сюди на заробки і остають тут без опіки. Вони повинні лучити їх в кружки сестриць, подавати їм всяку науку, утворити з них церковний хор і т. п. Не треба доказувати, як богато причинились би монахині такою працею до релігійно-морального і горожанського піднесеня людности. Колиж би всего того не учинили, то були би евангеличним порожним фіговим деревом і їх дальший побут не приносив би там хісна.

На закінчення ще пару слів про працю духовенства. Певно, що тутешні Гуцули, подібно як і людність в кождій стороні, мають свої хиби, особливо під впливом перебутої війни; але взагалі треба сказати, що се нарід добрий, котрий відноситься з великим пієтизмом до церкви і духовенства. Длятого уважаємо се крайно невідповідним, коли деякий священик ставиться до своїх вірних з гори з таким упередженням, що „Гуцул є драб і злодій, для котрого не варта нічого робити". Ми й чули тут нераз від Гуцулів такі жалі: „наш панотець заєдно нас лиш ганьбить, і ганьбить, в церкві і поза церквою і ніхто не почує від него доброго слова; десь по инших селах можна з духовним отцем поговорити і порадитись, а у нас..." Замітне, що се потверджали з жалем і всі місцеві інтеліґенти. Кождий признасть що таке поведення є дуже невідповідне. Поступаючи по вітцівськи і по приятельськи, можна мати великий вплив на нарід і повести його, куди схоче. Грубістю відверне тільки від себе і від церкви, та не вдіє нічого доброго. Сей настрій у людности зауважили всі літники, що тут були, а також епископ, котрий в сій стороні часто буває, мусів се помітити. Тому гадаю, коли наближується тепер обсадження парохії Микуличина, то було би в інтересі церкви і народа дуже пожаданим, щоби на це важне становище прийшов священик з інтеліґенцією і серцем, котрий став би справдішним пастирем для народа і занявся ним по вітцівськи. Він міг би піддержати в місци завдання монастира, мати благодатний вплив на людність всеї сторони і повести її до кращого життя. Инакше можна побоюватись, що сумний моральний людности буде ще погіршатись і нарід скоро зледащіє та змарнується. — *К.*

РІЖНІ ВІСТИ.

Конґрес праці в Женеві.

З Женеви доносять: На засіданню міжнародньої конференції праці дня 19. ц. м. промовляв член адміністр. ради міжнародиього бюра праці Фонтен, при чому згадав успішну діяльність директора бюра праці Альберта Томаса. Голова конференції виголосив відтак довшу промову, де обгорив завдання теперішних нарад і звернув увагу на важливі питання в области торговлі і промислу, які дадуться полагнати тільки дорогою міжнародніх переговорів.

Чесько-мадярські переговори

ПАТ. доносить, що в Празі

відбуваються з поспіхом чеcько-мадярські переговори. Мадярські політичні кола надіються корисного висліду цих переговорів.

Санація Австрії.

В. Б. К. доносить з Відня, що австрійський уряд передав 19. ц. м. делегатам Союзу Народів вступний проект програми реформ і санацій, який опрацьовано на підставі конвенції підписаної в Женеві. Проект цей буде відтак предложений раді міністрів, а після переговорів з делегацією Союзу Народів буде внесений на денний порядок національного зібрання, як проект уряду.

Залізнична конференція в Парижі.

З Парижа доносять, що на підставі рішень генуенської конференції зібралася там міжнародня залізнича конференція. В конференції беруть участь крім представників всіх европейських держав, також делегати Китаю і Японії. Головою конференції вибрано директора французьких залізниць Манже. Меною конференції є обдумати середники для управильненні попирання комунікації. Крім того окрема комісія знавців розгляне справу утворення постійної конференції залізничих зарядів.

У ПЯТНИЦЮ, 3. ЛИСТОПАДА ц. р.
В САЛІ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ при вул. Шашкевича

КОНЦЕРТ

НА ДОХІД УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ
ПРИ УЧАСТИ ХОРУ „БАНДУРИСТ"
в Вп. П: М. МАСЛЮКА, Р. ПЕРФЕЦЬКОГО, М. СВІРСЬКОЇ, С. ФЕДОРЦЕВОЇ, Т. ШУХЕВИЧА. — Вступне слово проф. М. ГАЛУЩИНСЬКОГО. Програма буде XXI. подана пізнійше. 3-3
Початок точно 7·30 вечером.

ТЕЛЄГРАМИ.

Перед утворенням кабінету Б. Лоув.

Льондон. (ПАТ). Прийняття Бонаром Лоуом місії утворення кабінету настільки услівне, що передше мусить він бути вибраний провідником консервативної партії, щоби могти утворити правительство. Збори консервативної партії в цій справі відбудуться мабуть в понеділок. До того часу не ухвалиться оконечних ніяких рішень у справі утворення кабінету. В деяких політичних кругах думають, що не вважаючи на висліди вчерашньої конференції консерватистів, Чемберлен, Бал фур і Бинкенгед будуть працювати спільно з Бонаром Лоуом у новому кабінеті.

Льондон. (ПАТ). Бюро Райтера довідується з міродатнього жерела, що Бонар Лоу заявив королеви, що не може ще взяти на себе відповідальности щодо цього, що напевно утворить кабінет, бо ще не знає, чи уніоністи обох палат акцептують основи його політики. При цьому добавив, що в неділю або понеділок відбудеться у цій справі пленарне засідання уніоністів.

Політика Англії не зміниться.

Льондон (ПАТ.) „Дейли Кронікл" пише, що зміна кабінету не потягне за собою ніяких змін в обсязі загр. політики. Також супроти Ірляндії останній англійсько-ірляндський договір остане в силі.

Поанкаре і справа нового кабінету в Англії.

Париж. (ПАТ.) Компетентні круги запевнюють, що на сьогоднішнім засіданні палати депутованих Поанкаре не порушуватиме загр. політики, бо вважає, що з відповідною заявою слід підіждати до хвилі утворення нового англійського кабінету.

Мирова конференція.

Париж. (ПАТ.) „Поанкаре одержав від лорда Керзона письмо, яке предкладає відбути мирову конференцію в Льозанні 13. падолиста. Франція годиться на вибір цього міста, колиб одначе Туреччина рішучо цьому противилася, союзники домагалися би мабуть, щоби конференція відбулася в Люгано.

Париж. (ПАТ). „Чікаго Трібюн" подає в телєграмі з Царгорода слідуючі 14 точок, які англорське правительство хоче обговорити на мировій конференції: 1) Дарданелі і Босфор, 2) Царгород, 3) Капітуляція, 4) вимінa нац. меншостей між Грецією і Туреччиною, 5) справа курд. територій в Іраці, 6) повна независимість арабських племен, 7) багдадська залізниця, 8) автономія Македонії з великою пристаню для Сербії й автономія або анексія сх. Тракії з Дедеагачем яко болгарською вільною пристанею, 9) віддача Демотики і Дедеагача, котрий вважатиметься частиною сх. Тракії, 10) справа островів при побережі Анатолії разом із Додеканезосом, 11) контроля публ. туреuьких довгів, 12) репарації, 13) каліфат, 14) зворот кружляків, що їх забрала Англія заки зачалася війна з Туреччиною.

Евакуація Тракії.

Льондон. (ПАТ). Згідно з найновіщими звідомленнями з Царгорода, евакуація Тракії поступає скоро і під кождим оглядом вдоволяюче.

Виїзд Фоша до Румунії.

Букарешт (ПАТ.) Сьогодні чером маршал Фош виїздить симпльонським експресом до Румунії.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

Настрої.

Де глянеш — там усміх погаслий, завмерлий — де підем — там вбита веселість — там гріх. Де станеш, там зойки почуєш жалібні.

І деж мені втіхи джерел пошукати і деж мені черпать і радість і сміх?

Бувають хвилини, коли голос втіхи і усміху гомін лунають так сумно, як зойки сичів.

Коли то так важко сміятись раяти, як важко співати у храмі в святині, веселих весільних пісень.

Така то хвилина прилинула в гості до мене сьогодні і крилами била по моїй душі.

На наших дорогах заблукана осінь сріблить сумовитий серпанок імли.

На стежку широку туман розстелився і хмари закрили простір і обрій.

Як дивно — хоч осінь, хоч холодом віє, в нас громів багато, в нас блискавок, туч. Чим хмари темніші, морози грізніші, чим мраки сумніші, тим туга в нас більша до сонця, весни.

І чим у нас буря міцніше вдаряє, тим душе іскриться погашена ватра, тим попелу меньше і пилу у нас.

Як мило — чим більше у грудях терпіння, тим клич голосніший у нас:

— Не схились!

Як смутками дише із келій тюремних, як туги багато у вязнів в неволі і якже жалібно кайдани дзенять.

І скільки то всюди в нас материй ходить і сумно питає:

— Чи вернеться він?

А осінь блукає, а осінь іде.

Уста молодечі, скріпавлені, збиті, защіплені болем, шепочуть вже слово, що наче присяга, мов клятва дзвенять:

— Не підеш над нами, немов по похилій, безсилій траві!

І листя спадає на наші дороги і пелюстки цвітів зівялих падуть — а в нічку на листя, на нашу дорогу упали краплини червоної крови... червоні краплини...

І сліз вже не видно, над гробом не чути ридання сумного, ні пісні — ніщо.

— Не час нам про квіти поплямлені думать — коли в нас палають великі ліси.

Буваютьже квіти, що мають отрую і їх не жаліє коса, не щадить.

— А що це за шуми, за гом'н в дібровах?

— Це спинений потік рве гать, перепони і плисти бажає у вільний простір.

— Із темного бору у море широке, ген, ген в океан.

— Не вічнож потокам калюжою бути, багном вікувати — дараби важенькі носити чужі.

Пораж йому вільно до сонця сміятись, на хвилях пестити свої кораблі.

— Хижак там сміється із скелі... високо... гострить свої кігті міцні.

— Нічого! В нас менше вже тих, що втікають і тих, що говорять:

— Хай буде тиша. Хай мир і багно.

А всі в нас вже люблять як блискавка сяє, як спалюють громи невільничу скрань.

І тих в нас вже більше, що повінь кохають, грізну хуртовину не сон і не шелест плачучих беріз.

І тих, що сказали:

— Навіщо покора? Покірному шию пригне лиш ярмо.

І тих, що сказали:

— Доволі благання! Усі жебракові плюють лиш в лице!

Як дивно — здається, що осінь у полі, що квіти вже вянуть, що листя спадає — а всюди я чую вже подих весни. *Чмелик.*

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині приємно отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—4

НОВИНКИ.

— Чека почтові розсилаємо з нинішним числом, та просимо П. Т. Передплатників негайно відсилати передплату тому, що маніпуляція чеками тревае тепер доволі довго. — Просимо отже сейчас висилати гроші, щоби не було перерви у висилці часописи. — *Адміністрація.*

— **Конфіската.** Останнє число (41) „Діла" сконфісковано за деякі місця статті про українське віче у Вінніпегу передруковану в америк. преси і за статтю із „Жіночого Вістника" пз. „Щадім, щоби ми могли бути щедрими".

— **Поза Тернопільщина!** Повітова організація трудової партії в Тернополі скликує довірочні збори членів трудової партії Тернопільщини, котрі відбудуться в середу дня 25. жовтня с. р. о год. 12 в пол. в салі „Міщанського Брацтва" при вул. кн. Острожського в Тернополі. Проситься, щоби з кождої громади явилися представники і щоби явилася вся інтеліґенція.

— **До відома Філіям і Комітетам.** „Українське Краєве Товариство охорони дітей і опіки над молодіжю" у Львові повідомляє всі свої нечинні Філії і Комітети, які мають на ціли заснования Філії Товариства на провінції, що по знесенню виїмкового стану в Східній Галичині Філії, котрі внесли подання о дозвіл, можуть уконстотуватися, як що до чотирох тижнів не одержали відповіди на своє подання. Філії і Комітети, яким передше заборонено розпочати діяльність, повинні негайно внести нове подання.

— **Промовця**м, що хотіліб виправити свою дикцію, загорілим аматорам-реситаторам, яким бракує добре виробленої техніки і особливо кандидатам на майбутніх жреців Мельпомени, що перед вступом на сцену бажали би найти поважну професійну підготовку, нагадуємо, що від 1. листопада с. р. при Музичнім Інституті ім. М. Лисенка відчиняє для учнів свої двері перша в Галичині українська драматична школа під проводом Олександра Загарова і Миколи Вороного. Години навчання — пополудневі.

— **Український Національний Хор приїхав в Ню Йорку.** До Ню-Йорку прибув з Европи кораблем „Каронія" Український Національний Хор під проводом Олександра Кошиця. Всіх членів Хору є 43. Дівчата були в народніх строях. На кораблі фотографували їх представники ню-йорських американських газет і кінотеатрів, котрих інформував д. Макс Рабінов, імпресаріо, котрий спровадив У. Н. Хор до Америки. На поклалі привитав У. Н. Хор Комітет Привитання, іменем якого промовляв д. С. Ядловський. Потім промовила від Української Жіночої Громади д. Скубова, а ню-йорські українські дівчата вручили провідникови Хору, д. Кошицеви, і артистам китиці цвітів.

— **Погодет еміґрантів по 300 тисяч.** По славному бою під Білою Горою 1620 р., де Німці вибили до ноги чеську шляхту, багато Чехів виемігрувало з батьківщини, втікаючи від переслідувань австрійського уряду. Теперішний уряд Чехословацької вільної республики завізвав потомків тих еміґрантів до повороту до вітчини. Для їх осідку призначено місто Забрег на Моравії, де має поселитися 300 чеських родин. Багато еміґрантів з Польщі, Німеччини і Росії заголосилося до повороту. Кошти подорожі покриває чеський уряд.

— **Домбаль увільнений.** Варшавський апеляційний суд оголосив засуд на комуністичного посла Домбаля. Попередний засуд на 6 літ вязниці уневажнено і Домбаля засуджено на 3 роки тюрми та на утрату громадянських прав.

— **Пожежа у Львові.** Дня 19. жовтня при вул. Пекарській ч. 51. вибухла пожежа, яку зараз погашено.

— **Самовбивство урядника з нужди.** З Варшави поповнив самовбивство наслідком дорожнечі та нужди польський урядник Лукашек. На столі залишив лист такого змісту: — „Умираю, бо мені так хочеться. що кому до того?"

— **Кордон через спальню.** На Горішному Шлеську переведено німецько-польський кордон так точно, що він переходить часом через середину села, міста, а навіть дому. Над одною річкою переходить кордон через спальню одного мельника, так, що як той мельник положиться до ліжка спати, то його голова лежить в Польщі, а ноги в Німеччині. Німецька преса жартуючи питає, чи Союз Народів не займеться тим мельником.

— **Цінна знахідка на Україні.** Кам'янець-подільська большевицька газета повідомляє: Учений археольог Титаренко знайшов у Подільській губернії кістяк мамута, гетьманську булаву, склад аброї Запорожців, який вважали загинувшим, та архів барської конфедерації.

— **Сучасник Тараса Шевченка.** Кам'янець-подільська большевицька газета „Вісти" (ч. 27) повідомляє: В Камянці проживає бувший почтовий урядовець Мартин Данилович Васьковський, сучасник Тараса Григоровича Шевченка. Васьковському 80 літ. Він бачив Т. Г. Шевченка на початку 1859 року. Тоді Шевченко виїхав на Україну з метою одружитись і поселитись над Дніпром. Васьковський був на службі в м. Шполі, Київської губерні, Звенигородського повіту, і доставляв листи Шевченкови в м. Корсунь, Городище та другі місця. В Шполі жив Лалаш, родом Полта-

вець. Він і ще дві другі особи вели з Шевченком постійну переписку.

— **Відбудова Єрусалиму.** В Лондоні основано жидівське товариство для відбудови Єрусалиму. Це товариство вже відновило водопроводи, побудовані ще королем Соломоном і вітрові млини, що походять із середніх віків. Відреставровано деякі старинні мури та брами, між иншими браму Ефейську, котрою мав виїжджати Ісус Христос тиждень перед своєю смертю. До відбудови уживається тих самих каменоломів, котрих уживав Соломон. Також відновлено дім Пилата, де Христос мав сказати „Ecce homo".

— **Сніги в Альпах.** На днях упали в Альпах сніги на висоту 40 ст. Найбільші сніги упали в околиці гори св. Готарда. Запанувала студінь.

— **Антисемітизм у Варшаві.** На днях вулицями Варшави переходив похоронний кондукт із домовиною варшавського Жида. Польська молодіж кидала в каравану камінням і болотом, викрикаючи цинічні слова на адресу Жидів. Поліція приглядалась випадкові байдуже.

— **З почти.** Польське міністерство почт і телегр. подає до відома, що в днем 1. листопада відновлрно посилку листів з поданою вартістю до Естонії і Румунії та посилку пакунків до Естонії, Канади, Палестини, Англії та Ірляндії.

— **Капелюх за сто тисяч долярів.** До чого доходить жіноча вибагливість, свідчить такий факт: Американська преса доносить, що славна артистка американських опер Цесилія Сорель казала собі ушити капелюх за — 100 тисяч долярів. Цей капелюх зроблений із найдорощих матерій, прикрашений дорогими каміннями та окружений перстенем із діямантів та шмарагдів. Коли ця богата співачка їхала кораблем „Ню Йорк" з Европи до Канади, то не могла заснути ані на хвилину із страху перед злодіями, котрі могли би украсти її дорогий капелюх.

— Звертається увагу нашої суспільности, щоби сирі скіри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпяк, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 3—30

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Крайовий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

В справі оживлення культурно - освітньої праці.

На засіданню Виділу львівської філії „Просвіти" ім. Маркіяна Шашкевича дня 12. ц. м. порушено між иншим справу оживлення культурно - освітньої праці у львівськім повіті. Справа тої праці в повіті представляється не найкраще, а за те складаються причини, яких самій філії усунути не під силу. Праця культурно-освітна і способи переведення її в життя тепер показуються головним чином на такихже в перед війни, а наше громадянство, що пережило сильні потрясення останніх літ, в більшости відноситься до них з апатією, без зацікавлення. Треба найти нові способи підповідні до теперішних умовин нові шляхи, якими треба вести працю, щоби вона могла рахувати на бажаний успіх.

Для цього Виділ львівської філії „Просвіти" постановив скликати на день 29. ц. м. на год. 10 в салі засідань „Просвіти" у Львові, анкету всіх українських Товариств, які працюють в повіті і на повіт, і запросити на цю анкету ті краєві товариства з осідком у Львові, що не мають своїх філій та секцій з окрема на львівський повіт і представників преси та поставити на обговорення питання:

1) Нові шляхи для культурно освітньої праці в повіті, відповідно до сучасних умовин.

2) Обединання праці всіх товариств на культурно освітньому полі.

З огляду на вагу справи всі українські товариства на львівський повіт повинні через своїх представників взяти участь у цій анкеті.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Курс грошей.

Львів, дня 20. жовтня 1922.

Доляри американські	11.200—11.250
„ „ (1. і 2-ки	11.100—11.150
Доляри канадійські	11.000—11.050
„ „ (1. і 2-ки	10.900—10.950
Марки німецькі	3·80 – 3·90
„ „ (сотки)	3·51—3·80
„ „ (дрібні)	3·35—3.50
Леї румунські	63·00—66·00
„ „ (дрібні)	62·00—65·00
Корони чеські	36·00 - 375·00
„ „ (дрібні)	350·00—370·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—6·0·00
„ „ ст. ем.	1.600·00—1.650·00
„ сотки нов. ем.	45·00—50·00
„ 50 кор.	40·00—45·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1, і 2-кн	0·50—0·40
Рублі 5-сотки	1·30—1·60
„ сотки	1·30—1·50
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	15·00—18·00
Карбованці	1·20—1·30
Гривні	1·00—1·80
Франки французські	790·00—830·00
Фунти стерлінгів	48.200·00—49.200·00
Франки швайцарські	1.975·00—2.050·00

Золото.

20 кор.	42.000.00—43.000·00
20 франк.	40.200·00—42.200·00
20 марк. нім.	48·500·00 - 49·500·00
фунти стерлінгів	48.200·00—49.200·00
10 рубл.	52.200·00—53·200·00
Доляри	10.000·00—10.100·00

Срібло.

Корони австр.	800·00 - 835·00
5-кор. австр.	4.200·00—4.300·00
Фльоренн австр.	2.025·00 - 2.100·00
Рублі	3.300·00—3.360·00
Копійки	16·50 17·00
Доляри американські	7·500·00—8.000·00
„ „ полов. і ¼	7.500·00—7.700·00
Доляри канадійські	7.500·00 - 7.600·00
„ „ дрібні	7.000·00—7.100·00
Леї румунські	820·00 - 825·00

ЖЕРТВИ

Вандаліям.

Василь Шевчук книговодчик, Львів 1000, о. Риняве̯ц, Белз 1000, о. Данилюк, Увин 2000, Учительський збір у українській гімназії в Перемишли по 5000: Голійчук, Греголинський; по 3000: Соллогуб, Форостина; по 2000: Гамчикевич, Гонтарський, Демчук, Коростіль, Любович, Поліха; по 1000: Бобеляк, Вахнянин, Клим, Волянський, Годованець, Гоза, Горницький, Дубляниця, Згрійкевич, Заяць, Кліш, Лісикевич, Малиновський, о. Мартинович, Мелянко, о. Несторович, д-р Околот, Пащак, Росткович, Сас, Татух, Федевич, Шехович, і Поповський, Коросць Андрій суддя, Львів 2000 і кличе: о. А. Колянковського з Батятич, д-ра Стронціцького зі Львова і суддю Стебницького з Мостів великих, д-р М. Рожанковський лікар в Калуши 2000, Гриць Корецький Миколаїв н. Дн 1000, Михайло Корецький Миколаїв н. Дн. 1000, Т. Скалений Богородчани 1000, В. Винярський Іванівка 5000, о. Гр. Панчишин Гологори 1000, о. Гриньовський Коломия 2000, о. В. Сухий Болехів 1000, Гординська Мих. Воля старицька 2000, о. Е. Боберський Полюхів вел. 500, о. Володимир Утриско Скварява нова 1000, о. І. Порайко Станиславів 1000, Василь Болюх Львів 5000, д-р А. Говикович Львів 10.000, Степан Ліщота Смереківці 2500, Я. Яремова Махнів 1000, о. Й. Тріска Поляна 1000, Теліховський 500, о. О. Кормош Перемишль 3000, Ст. Кизима Львів 100?, о. А. Тимкевич Рибник 1000, Із. Громницький Львів 2000, Іванна Паар Яворів з нагоди річниці уродин сина Йосифа 5000, Спірідон Матринчук, Мукачево 14.000, Ярослав Кузьмів, Підгірці к. Золочева 500, о. В. Скоробогатий Нижнів 5000, д-р Т. Сонєвицький Ст Самбір 5000, Денисюк Копичинці 1000, Приймак Мих. Дубне 2000, Чит. „Просвіти" Галич 10.000, Петро Капустяник Васильків 1500, М. Балтарович, адвокат Золочів 1000, Ст. Чепелівський Тернопіль 1000.

†

В першу річницю смерти бл. п.

Ніни Пеліхової

відбудеться ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ в Парохіяльній церкві в Радехові в четвер дня 26. жовтня 1922. о год. 9. рано. 964

ПОДЯКА.

Неумолима смерть забрала мені дня 11. вересня 1922 найдорощого мужа Евгена Чолгана старшого управителя скарбової каси в Кутах. Не маючи можности особисто подякувати всім тим, котрі в моїм тяжкім горю висказали своє співчуття, проте сею дорогою складаю щире Спасибіг передовсім Впр. Отцю Деканови Русинови за провід і надгробне слово, як рівнож Впр. о. Гілевичеви і Впр. о. Мандрусякови з Камінок вел. за участь. — Рівнож широ дякую Вп. Дириґентови і Учасникам хору, а вкінці всім, що якимнебудь способом причинилися до звеличення памяти Покійного.

Коломия, 17. жовтня 1922.

959 1—1 Стефанія Чолганова.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

Субота 21. с. м. год. 7. вечером: третий раз: „БАРОН КІММЕЛЬ" оперетка на 3 дії В. Копля.

Неділя 22. ц. м.: „ПАЛИВОДА", комедія зі співами на 4. дії Карпенка-Карого.

Понеділок 23. ц. м. в **Дрогобичі,** сала „Осімії": „ЗАКОН", драма на 4. дії В. Винниченка.

Початок вистав о 7. год. вечером.

Білети від II -і і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 1—?

—o—

Повіт Радехівщина. Довірочні збори в справі виборів до варшавського сойму відбудуться в салі Народного Дому в Радехові о год. пів до 2 з полудня в четвер дня 26. жовтня 1922. р. Референт дир. Пеленський зі Львова. Кождо село вишле делегатів. Запрошення можна дістати перед зборами в Нар. Домі. 1—2

В неділю дня 22. жовтня відбудеться збірка по всіх церквах на „Українську Захоронку". — *Виділ.* 1—1

До відома! Виділ Товариства „Кружок Правників" для скорої ліквідації названого Товариства, розвязаного львівським Воєвідством, взиває до звороту визичені за кавцією як і без неї в товаристві в часі від 1910. р. по червень 1922. р. скрипти та наукові підручники до правничих іспитів. Хто до 15. листопада ц. р. не зверне добровільно, то Виділ візве його на підставі статута т-ва через львівський суд. (С. III.). — Кравців Іван, Львів, Супіньского 21. 965 1—2

Дрібні оголошення.

ЦЕМЕНТ в бочках зі складу продає „УБУС" Львів, Осолінських ч. 6. XVI 2-10

СТУД. ФІЛЬОС. глядає гомешкання у Львові за уділювання лекції. Зголошуватись в Адм. „Діла" під „фільозоф". 927 2—3

ПОШУКУЮ зараз інструктора до двох дітей (II. р. сем. і II. гімн.) Зголошення з условіями на адресу о. Евгена Гавасимовича пароха Ляховичі Зарічні п. Журавно. 962 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).

67 29-?

АДВОКАТ

д-р Володимир Бачинський

перенїс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коссюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці". 967 1—2

АДВОКАТ

Д-р Дрогомирецький

930 **В ЗОЛОЧЕВІ** 3—10

повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

Принимається передплату на 1922 р. на щомісячний журнал — — — — — — — „КНИЖКА"

Вістник українського книжкового руху. Видає Видавництво „БИСТРИЦЯ" Станиславів.

В „КНИЖЦІ" беруть участь: М. Галущинський, М. Гнатюк, В. Дорошенко, Д. Дорошенко, Д. Донцов, О. Залеський, Іваненко, В. Королів-Старий, Др. З. Кулеля, Др. О. Когут, І. Калинович, Ст. Сірополко, М. Обідний, Др. А. Чайковський, П. Франко і ин.

963а **ПЕРЕДПЛАТА** 1—1

	на 3 міс.	на 6 міс.	на рік
Галичина і Польща	500 Мп.	1000 Мп.	2000 Мп.
Буковина	25 леїв	50 леїв	100 леїв
Чехо-Словаччина	15 Кч.	30 Кч.	60 Кч.
Австрія	1000 Ка.	2000 Ка.	4000 Ка.
Німеччина	50 Мп.	100 Мп.	200 Мп
Америка і Канада	—	—	1 дол.
Далекий Схід	—	—	1 дол

Гроші з чужих країв пересилати у місцевій валюті чековим банком у порученім листі на адресу Видавництва.

Всякі посилки, листи, матеріяли і нові видання проситься слати на вище подану адресу з дописком для „Книжки".

В Адміністрації можна набути перший річник „Книжки" в ціні 1000 мп, вже з почтовою оплатою.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТАЦІЇ:

Видавництво „Бистриця", Станиславів, вул. Липова ч. 76

З КІНЦЕМ ЖОВТНЯ Ц. Р. ПОСТУПАЄ В ПРОДАЖ

Великий ілюстрований НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

на 1923 р. видання В-ва „Бистриця".

Поміж дуже цікаву календарську і інформаційну часть містить в літературній части твори знаних у нас письменників і поетів, як М. Черемшини, Гр. Коваленка, О. Олеся, М. Мельника з фотогр. знимками, воєнні пісні, 2 театральні песи і т. д.

953 1—3 **Ціна** вже з почтовою перес. **1000 мп.**

Книгарням і розпродавцям рабат. — Замовлення проситься слати на адресу експедиції календаря:

З. Курилович. Коломия. Міцкевича ч. 8.

УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ ЗИМОВІ по 24.000 МП.

з добрих вовняних матерій і додатків у всіх кольорах. — Рідка оказія! Кождий може переконатися. Величезний вибір зимових пальт, курток, сподень.

Звісне джерело дешевости. Загальний Склад Одеж, Львів, Пасаж Миколяша (побіч кіна „ЛЮКС").

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА

Львів, вул. Сикстуська, 17.,

пльомбування і вирівнання зубів **без болю**, штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже **приступній ціні**. Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пацієнтів з поза нації полагоджується в найкоротшому
932 часі. 4—10

Д-р М. Вахнянин

ординує **тепер**
вул. СЛОВАЦЬКОГО ч. 14. І. пов.
948 від 4—6 попол. 2—2

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ТОВАРИСТВА
„РУСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ" в Обертині
Тов. зар. з обм. пор.

відбудуться дня 29. жовтня 1922 р. о 3. год. по пол. заглядно (на случай неприсутности відповідного числа членів) о 4. г. по пол. в хаті Митайла Томина в Обертині зі слідуючим денним порядком:

1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.
2) Звіт Управи з діяльности за роки 1914—1921.
3) Розділ зиску.
4) Зміна статута.
5) Вибір членів Надзірної Ради.
6) Вибір членів Управи.
Внески і інтерпеляції.

961 1—1 **ДИРЕКЦІЯ.**

Черевики для селян!

Шкіряні, сильні, підзольовані, з цяхами і підковами **по 6.000 мкп. за пару.**
Для крамниць 10% опусту. — Висилається
956 також за післяплатою. 2-3
Кооператива **„РЕҐУЛЯТОР", Львів, вул. Валова 14.**

БЮРО
Адольфа Геллеса

Тернопіль,
вул ВАЛОВА ч. 2.
поручає по конкурентійних цінах

журнали і крої мод

жіночих мужеських і діточих на р. 1923.

Продаж гуртом і детайльно. Висилка до кождої місцевости відворотно і за післяплатою. Для відпродавців корисні условія.
960 1—4

Складайте жертви на РіднуШколу.

7.700 кг. по 100 мп.

гарних вибраних барабол вруз а доставою до дому. — Замовити в склепі „Союза Українських Інвалідів", вул. Валова 31
XXI. 3—3

ГУМОРИСТИЧНИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЄНДАР

„БУДЯК"

продається вже по ціні 800 мп. При більших замовленнях 25 пр. опусту.
955 Замовляти: 1-2
Адміністрація „Будяка", Львів, вул. Гавзнера 5. II. п.

„ЕАСТ" збірні оголошення виконує успішно і дешево **Станиславів**, Асвина 1. **Львів**, Театинська 3.

Балтійсько-Американська Лінія

ОДИНОКА ПРАВИЛЬНА КОМУНІКАЦІЯ БЕЗ ПЕРЕСІДКИ.

ДАНЦІҐ-НОВИЙ ЙОРК - - - - - ДАНЦІҐ-ГАЛІФАКС (Канада)
106 долярів (8 дол. за кожду голову) **(105 долярів)**

Централя: Варшава, вул. Маршалковська ч. 116.

Філія: СТАНИСЛАВІВ, вул. Сапіжинська ч. 10.

5 днів через **Океан Атлянтійський.**

Філія: ЛЬВІВ, вул. Косцюшка ч. 5.

Наші найблищі кораблі відходять з Данціґа:
„Літуанія" — 29. вересня.
„Польонія" — 13. жовтня.
„Естонія" — 27. жовтня.

Кождий Реемігрант і Емігрант, котрий хоче їхати прямо до Америки і Канади, без переїзду чужими краями, без переїздних віз, без митної ревізії аж до порту, хай їде лишень кораблями Б. А. Л.

Реемігранти, в котрих є навіть польсько-американські пашпорти неважні, можуть тепер **вертати** до Америки.

Емігранти до Канади! Не треба ні афідавіту, ні грошей на показ.

Просимо звернутися до наших Контор лично або листовно і Контори уділять Вам **безплатно** найточнійших пояснень.

ЗАМІТКА! Нашим пасажирам переказуємо гроші без доплати від свояків в Америці.

Позір! Читайте!

Аматорські театральні гуртки!

Відбито на машині до писання пєси, що легко надаються до аматорських вистав по м'сточках та селах:

1. „Мати - Найманка" — Тогобочного, 4 дії. Ціна 1.500 мп.
2. „Розумний і дурень" — Тобілевича, (Карпенка-Карого) на 5 дій, ціна 1.500 мп.
3. „Нахмарило" — Грінченка, на 3 дії, ціна 1.500 мп.
4. „Не співайте півні — не вменшайте ночі" — Васильченка на 3 дії, ціна 1200 мп.
5. „Як конбеса та чарка — то мінеться в сварка" — Старицького на 1 дію, ціна 1000 мп. — Ціни без пересилки.

Замовляти на адресу:
В. Завадський Львів, Ринок 43/1.
953 Можна за післяплатою. 3-3

Присилайте передплату!

ІСПИТОВАНИЙ дяк з перемиського інституту глядає посади сейчас. Голос тенор, літ 29, неженатий знає столярку, будівництво і господарство. Зголошення Мих. Хомутник, Девятир, п. Верхрята.
954 2—2

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 17. жовтня 1922. надзвичайну односерієву сальоново-сензаційну драму, з блискучого життя американської плутократії на 7 великих дій п. з.:

ЧОРНА МОЛЛІ (Outside the Loo)

Головну ролю креує славна американська красота, артистка головної ролі в американській драмі „Жебрачка зі Стамбулу" **PRISCILLA DEAN.**

Багато листів з подякою!

НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ

з передвоєнного матеріялу
достарчає під ґарантією 362 15—20

„РИЗНИЦЯ"

ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.

В САМБОРІ

ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ. ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

За редакцію відповідає **Володимир Целевич.** — З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10

Ч. 43 (9.874). Львів, второк 24. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунія 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Арештування оборони Федака!

На кілька годин перед розправою Федака арештовано у Львові його оборонця д-ра Володимира Загайкевича.

Львів, 23. жовтня 1922.

Перед процесом Ст. Федака і тов.

Сьогодня, 23. жовтня, має розпочатися процес Ст. Федака і товаришів. Обжалувані томляться в тюрмі вже понад рік. Акт оскарження виготовлений ще перед пів роком, одначе розправу відтягано. Вкінці назначено її на день 6. вересня, тобто на другий день після отворення „східних торгів". Щойно після назначення дня розправи зорієнтувалися власть імущі, що недотягну пору вибрано на процес: на „східні торги" приїжджали заграничні гості, могли зацікавитися процесом — і відносинами у Східній Галичині. „Занедужав" предсідник трибуналу п. Маєр — і це послужило претекстом до відложення розправи. В другу розправу назначено на день 18. вересня. Саме тоді польський міністр заграничних справ п. Нарутович вислав ноту до держав Антанти з проханням о дозвіл перевести вибори у Східній Галичині під наглядом коаліції. Прохання п. Нарутовіча, як відомо, не принято до відома. Саме тоді у Варшаві препаровано відому „воєвудзку автономію" для трьох воєвідств Малопольські всходней. Не відомо було, який цей останній трік Польщі у відношенню до Східної Галичини викличе ефект за границею і в Східній Галичині. Щоби не робити собі перепон в цім напрямі, треба було відложити процес. І в ночі з 17. на 18. вересня з Варшави наспіла телеграма з дорученням відложити процес. А начальних польської держави, який саме тоді переїжджав через Львів, закликує на дворець поруч. китів польської влади у Львові і шефа прокуратури. Предсідник трибуналу п. Маєр, який 17. вересня був здоров як риба, 18. вересня мусів знову занедужати. Правда, його тяжка недуга тривала коротко: кілька годин після відложення розправи його бачили вже на вулиці як реконвалесцента.

І отсе в третє назначено розправу. Повинна вона сьогодня розпочатися. Зривається питання: чи занедужає п. Маєр в третє, чи може комплет суддів присяжних буде неповний і буде годі вильосувати лаву присяжних, чи може зайде яка инша, непредвиджена нами притока до відложення розправи?

Чують власть імущі, що й годі її дальше відкладати, бож це вже закравало би на компромітацію польського судівництва, і мабуть відчувають одночасно непригожість моменту — з огляду на те, що довкруги діється. Вибори до польського сойму й сенату, які Польща розписала у Східній Галичині на власну руку, до краю схвилювали нещасну країну. Експеримент з виборами впав на терен, підготований арештами, таборами інтернованих і полонених, конскрипцією, даниною.

Все це промовляло своєю стихійною мовою до українського населення. Промовляло в супроводі тисячних маркантних фактів з боку поодиноких органів польської влади на місцях, під акомпаніямент кольонізаційної акції.

В краю кипить.

Преса переповнена вістками про події на терені Східної Галичини. Польська преса і відповідальні польські чинники стараються представити це, мовляв — воно вислід агітації з зовні, мовляв — воно вислід агітації горстки мальконтентів, а більшість населення вдоволена, щаслива своїм положенням. І санацію відносин в краю, які запанували після розписання виборів, переводить польська влада при помочи репресій і тюрми. Не має кінця карним експедиціям. Тюрми переповнені. Польська преса начислює понад 1.600 Українців, які сидять по тюрмах. Це число куди більше. Арештується на право і ліво, без певних даних до арештування, на нерший-ліпший донос.

В тюрмі сидять уже тисячі людей, в краю неспокій ще більш зростає, а польська преса і польські відповідальні чинники все ще говорять про горстку невдоволених і лають зовнішні чинники (Чехів, Махна, большевиків), мовляв — балканізація Східної Галичини — це їхнє діло.

Самозакоханість стоїть Полякам на перешкоді вглянути в дійсне джерело останніх подій в Східній Галичині: в теперішну стадію історичного українсько-польського конфлікту.

Якщо це зробили би, так з жахом мусіли би сконстатувати, що цей конфлікт, старий, історичний конфлікт — ніяк не можна розвязати при помочі репресій і тюрми. Метод, з яким вибралися лічити східно-галицькі відносини, ніде досі не дав бажаних успіхів. Не може дати їх й у Східній Галичині після посіву великої війни, після війни українсько-польської, після досвіду, який здобув і здобуває український народ Галицької Землі в теперішнім своїм примусовім положенню під непроханим патронатом Польщі.

В краю кипить. На тлі останніх подій має розпочатися процес Ст. Федака і товаришів. На них звернена увага усеї української суспільности. Українська суспільність пильно стежить, що з ними діється.

Як прелюдію до процесу — заараніжовано у Львові масові арештування Українців. У батька головного обжалованого д-ра Степана Федака, одного з найчільнійших і найбільш популярних громадян серед української суспільности, на передодні процесу робиться два рази трус. Таким чином обраблюється опінію суддів присяжних. А одночасно підсичується ті думи і настрої серед широких українських народніх мас, якими вони живуть від чотирох л.т...

Галицькі відносини.

До арештування ред. Федя Федорцева.

Арештований вчора в ночі недужий нач. ред. „Діла" Федь Федорців сидить досіль у поліційних арештах на вул. Яховича. Арештованого поміщено в дуже зимній келії, що може відбитись вельми шкідливо на його здоровлю.

Помимо того редактора Федя Федорцева не переводять до шпиталю, та не допускають ніякої санітарної допомоги ззовні.

Для характеристики тюремних відносин цікаво, що „сам" п. Кайдан дозволив дружині арештованого приносити чоловікові окрім обіду й инші харчі, але вартові не пускають її та не хотять знати ніяких наказів свого начальства. Таким робом хвора людина не має змоги й сніданка отримати поза загальним тюремним харчем.

Очевидно, що ані ред. Ф. Федорцеви досіль не предявлено ніякого мотивування його несподіваного арешту, ані не виявлено цісї „тайни" його дружині, якій ще ні разу не дозволено на побачення з арештованим.

Масові арештування.

Тисячу шістьсот Українців в тюрмах!

„Курєр Львовскі" подає з компетентних жерел, що під цю пору в Сх. Галичині арештовано 1600 Українців. До числа тих свіжо арештованих не треба вчисляти Українців, що страдають вже в тюрмах від давна. Загальна кількість увязнених у нашому краю виносить кілька тисяч.

Арештування представника голяндської преси.

Дня 20. жовтня до Львова приїхав кореспондент голяндської преси для інформацій в справі відносин у Сх. Галичині та замешкав в будинках св. Юра. Підчас нічних ревізій поліція арештувала його і замкнула разом із українськими студентами. Арештований називається I. F. Th. Perridon з Роттердаму.

Арештування сторожі будинків св. Юра.

Дня 20. жовтня в ночі львівська поліція арештувала сторожу, що пильнувала будинків храму св. Юра перед нападами напасників. Арештовано 24 студентів та учеників.

Злидні у св. Юра.

Вчера переведено в будинках св. Юра другу ревізію, при чому арештовано Івана Білика ученика дяківської школи.

Ревізії у Львові.

Дня 20. жовтня в ночі переведено ревізію в помешканні директора „Народної Торговлі" Миколи Зачківського. Не найдено нічого.

Нова ревізія в „Соколі Батьку".

Дня 20. с. м. комісарі Конарскі, Чеховскі і „Лабяк" перепроваджували ревізію в домівці С. Б. Шукали зброї, як виразилися маючи дані, що оружє є. Виявилося, що ревізії відбуваються завдяки смерти п. Твердохліба. Перешукуючи пяки з черевиками (дерев'яні підошви) призначеними для Придніпрянців еміґрантів твердили, що се призначені для „войска украінскєго". Не найшовши нічого забрали з собою студ. Стецуру.

Ревізії на провінції.

В Камінці струм. і в цілому повіті поліція переводить основні ревізії у домах всіх свідомійших Українців. Найосновнійші ревізії відбулися в селі Стрептові і Сільцях бенькових.

Арештування в Перемишлі.

З Перемишля пишуть нам, що там арештовано професора Володимира Зубрицького і студента Степана Геру. Переведено ревізії у п. Кліми Фуярович, в Союзі торговельних Спілок та в кількох студентів.

Політичний замах?

Нам пишуть, що в Перемишлі найдено трупа Станислава Палипова, застріленого невідомою рукою. Про убитого панувала з давна загальна думка, що він є на услугах поліції як провокатор і доносчик проти Українців.

З історії містерії.

Ватаги.

Як доносить „Газета Поранна" узброєні ватаги на Поділлю перейшли через Осівці на Будзанів. Щоби облекшити собі утечу, ці відділи розбіглися на малі групи і перекрадаються лісами.

Командант уланів боїться ватаг.

„Газета Поранна" подає: Дня 19. жовтня узброєна ватага напала на фільварок в Черемхові, де спалила стирти і будинки. Коли про цей випадок повідомлено коменданта уланів, що їхали із Станиславова, то командант задержався із своїм відділом у селі Ковалівці до ранку, побоюючись вступати в бій із ватагою в ночі. За той час ватага зникла. Так само швадрон уланів висланий з Бучача не пустився в погоню за ватагою, а тільки обсадив дороги і вичікував дальших подій.

Нові ватаги.

„Газета Щоденна" доносить, в Гусятинщині появилася нова ватага в числі 50 осіб. Сила ватаги що перебуває в Рогатинщині зросла до 140 шаблюк.

В Бучаччині.

Та сама газета подає, що в бучацькому повіті появилася узброєна група, мабуть частина ватаги з Бережанщини. Також в околиці Зарваниці бродить лісами малий узброєний відділ.

В лісах Копичинець.

В лісах біля Копичинець появилася ватага в числі 200 людей. „Газета Поранна" подає, що всі ті ватаги змішують і доповнюють місцеві українські боївки.

Чужі про галицькі відносини.

Совітська преса про ватаги.

„Газета Поранна" подає голоси совітської преси про появу узброє-

них ватаг у Сх. Галичині під заголовком „Стихійний повстанчий рух у Сх. Галичині". Совітська преса твердить, що ті ватаги, це обяв протесту цілого українського народу.

Чеська преса про відносини у Східній Галичині.

Орган чеських соціялістів „Слово" поміщує обширну статтю про відносини у Східній Галичині, у яких краскаx малює важке положення Українців і підкреслює останній прояв активізму серед населення.

Кольонізація.

Відома річ, що у Східній Галичині право до купна спарцельованої землі мають тільки Поляки. Коли в пов. Турка удалося одинокому Українцеві Теодорови Михайлівському взяти участь в парцеляції фільварку Яворa, то вся польська преса, а головно „Газ. Поранна" підняла крик, домагаючися, щоби і той клаптик землі не попав в руки автохтонного українського населення. Так само місцеві Поляки, почали енергічну акцію за тим, щоби земля не попала до рук Українців.

Із недолі Калущини.

Калущина живе тепер під знаком ревізій та арештовань. Окрім 20. Українців арештованих давніще, увязнено Осипа Гинилевича з Верхньої, Петра Чолія і Калиновського. З певних джерел знаємо, що арештованих била поліція в страшний спосіб, чотири рази скручувала руки ланцюгами і знущаннями примушувала до зізнань. Всіх підозрівають о участь в акції „боювек". На похвалу Калущанам треба підкреслити, що в Калуші засновано комітет допомоги увязненим, який несе їм матеріяльну та моральну допомогу, в чому головна заслуга п. Осипа Ткачука та Харамбури.

З Великої України.

Бунт в Катеринославі.

Місцеві газети повідомляють, що в Катеринославі серед мобілізованих виник бунт. Невдатний кінець мобілізації примусив большевиків перевести примусовий набор, в результаті якого кілька сот чоловік було привезено до Катеринослава. Кількох большевики посадили у тюрму, а решту умістили в касарнях сімферопольського піхотного полку. Через кілька днів большевики організували для мобілізованих мітінг, підчас якого мобілізовані побили комуністів, що приїхали на мітінг, обезброїли варту і розбіглися.

Перехід у католицизм.

На Харківщині мав місце перехід де-кількох православних священиків у католицизм.

Припинення руху на полудневих залізницях.

В наслідок загострення паливної кризи з-за припинення здобичі вугля в Донецькому водозборі на ріжних лініях полуднево-західнього заліничого управління спинений заліничий рух. В „Экон. Жиз." заступник народнього комісара шляхів Фомін називає становище на цілому полудні майже катастрофічним і каже, що небезпека загрожує також й харчовим транспортам. Окремі залізниці мають запаси вугля на 1—5 днів, при чому навіть ті незначні запаси були одержані і через те, що всі вугільні транспорти були взяті для покриття потреб залізниць, не рахуючись з початковим призначенням цих транспортів.

Голод.

Голод на Катерославщині зростає. В Нікопольському повіті потребує допомоги 90.000 людей, в Катерославському — 19.000, в Павловському около 30.000. Боротьба з голодом організується головним чином внутрішніми ресурсами.

У виборчому круговороті.

(Лист з Волині.)

Ендеки з пепесівцями, визволенці з пястом, та й всілякі „Zjednoczenia centrum у" враз з „czci godnymi" православними українськими єпископами й шантажистами Оскілками—дружно накинулися на затуркану лихом недолею тиху Волинську сторону... Сила-силенна польських агітаторів вештається по наших „градах і весях". І старе, й мале не має від них спокою...

Видиться — з усієї Польщі та „Małopolski" спроваджено їх до нас. Не бракує поміж ними й елементу просто гидотного. Ось у селі Любохіні на Ковельщині, невідомий нам агітатор (здається, Галичанин) поїть горілкою наших селян.

— Пємо—гуляємо, бо ми є „пясти"!... А скінчаться вибори, не буде що їсти, то підем красти"... Так ото бовкнув у томуж таки селі підпилий пястовець.

Щобиж бути певнійшим (на чудодійну силу самої горілки „опікуни" наші тепер покладаються!) польські списки прикрашуються — оздоблюються пяницями з нашого люду. Й робиться таке „личкування" задебільшого поза згодою самого кандидата на посла. Так наприклад —17. жовтня на предвиборчому вічу у м. Турійську, у Ковельщині, плянований посол від „русінуф" Іван Кондратюк прилюдно признається (правда, „пан посол" був тоді напідпитку!), що він не хоче бути послом, але пани його самі записали. Злі язики плещуть, що польський список — поруч з пяничкою Іваном Кондратюком — має „оздобляти" й „czci godny arcybiskup" Діонисій. А українське православне попівство—особливо вже після звільнення Діонисієм священиків Вержбицького з Горохова й Відибіди з Парибуд — й собі агітує на листу н-р 29.

Попризначувані владою польською ті голови виборчих обводових комісій — просто тобі розпаношилися. Ось нікий Гжегож Гриневич, агент польської дефензиви, після згадки імени всіма на Волині поважаного панотця Дамяна Гершанського (він у свій час був членом Державної Думи, а тепер кандидує до польського сенату) дозволив собі на вічу у м. Мільци ляпнути таке: „ваші попи трясуть широкими рукавами та водять молодиць"... Чуючи таке, селянство наше, що з нагоди свята Покрови у великій кількости прибуло до Свято-Миколаївського монастиря, здавалось злінчує брехуна-негідника. „Це — брехня!... Хіба вже польські ваші ксьондзи тоє коять!... Це образа для нашого архієрея Пантелеймона, котрий завдяки обороні нашої віри невинно карається тут!... Геть брехуна!...

Впорядчик віча ледь-ледь заспокоїв громаду.

А що вже терор поліційний, то чим далі — все більшає та зростає. Ще не було випадку, аби до віча українського не втручалась поліція!.. Ось на пр. у м. Несухоїже, на Ковельщині, поліція з дефензивою забороняє на вічу торкатись польського списка нр. 12. Зновуж у м. Турійськ 17. жовтня поліція пробує розгоняти віче. А в селі Тагачин, теж таки на Ковельщині (в тому селі кимсь убито Поляка мазура, що неправно оселився в будинкові нашої школи) поліція в провокаційний спосіб — розшукуючи убивцю — відстрашує людність од самих виборів.

— „Я вам покажу вибори... Я вам дам український список"...

Одно лише втішне, що селянство наше заховується якось мовчазно з не аби яким стоїцизмом. У відповідь на ці всі страхи-терор можна серед нашого люду почути таке:

— „На собаки—страхи, на коти—вроки... Коб мала жаба хвіст, то витолочилаб траву.

Марко Луцкевич.

До ліквідації „самостійности" сов. України.

Згідно останній постанові всеукраїнського ЦІК в справі утворення союзу совітських соціялістичних республик подробиці програмового союзу такі: 1) Максімальний звязок всіх союзних совітських республик в справах закордонної політики. Український комісаріят закордонних справ повинен втратити свою самостійність. Будуть знищені також окремі представництва всіх республик за кордоном. Всі дипльоматичні зносини будуть переводитися Москвою, якій будуть підпорядковані всі совітські представництва за кордоном. 2) Союз буде провадити одну політику й буде мати одну спільну військову організацію. Всі окремі українські і кавказькі частини будуть знищені разом з своїми штабами. 3) Завданням союзу являється обєднання господарської і фінансової політики окремих республик з єдиним центральним господарським і фінансовим органом в Москві, яка буде давати обовязкові для всіх союзних республик директиви. 4) Для всіх окремих республик будуть встановлені гарантії самостійности в обсягу господарсько-адміністративного самопорядкування, окремим республикам буде передано на правах автономії регульовання питаннів внутрішньої політики, поліції, народнього здоровля, просвіти й шляхів. 5) Союз буде збудований на основі повної рівноправности окремих совітських республик що до загально союзних органів. 6) Союз забезпечує національно-культурний розвиток всім республикам. На чолі союзу, яко вищий його орган, повинен бути центральний виконавчий комітет, в склад якого на правах пропорціональности висилають своїх представників чотирі самостійних совітських республик: Росія, Україна, Білорусь і кавказька федерація. Ці чотирі республики являються головними основателями союзу. Союзний центральний комітет призначає загальний союзний совіт комісарів з місцем осідку в Москві, який і керує всіма республиками, що належать до союзу. Союз не обмежений вступленням до нього чотирьох згаданих республик; межі його можуть бути поширені шляхом приєднання до нього нових республик й насамперед республики Далекого Сходу.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Кари за резигнації.

За резигнацію з членства виборчої комісії наложено кару по 200.000 мп. на отсих громадян села Станькови пов. Калуш: о. В. Дудикевича, Т. Сімкова, В. Бохенського, Дм. Кувева і Ол. Попадюка.

Заява.

Відносно до донесення в „Громадському Голосі" ч. 2 з дня 14. жовтня ц. р. п. з. „З Бродів доносять", будьто би я кандидував на польського посла зі свойого рамени, стверджую отсим, що повисше донесення не є згідне з правдою, і я взагалі на польського посла не кандидую. *Йосиф Чорний.*

Фабрикація партій.

До цілого комплету партій, ad hoc сфабрикованих людьми, що для власної наживи виломилися з карних рядів нашого народу, долучилася іще одна. До нашої редакції попала відозва „Окружного виборчого комітету українських хліборобів".

У відозві, як звичайно обіцюється виборцям золоті гори, оборону селян від визиску і т.д. Як кандидатів на послів до сойму поставлено: 1) священик Микола Ільків з Калущини, Олекса Ориняк з Орави, Федь Жовнір з Підгородець, Василь Ющишин з Свідник, Юско Копитчак з Турочки і Микола Тисяк з Долини. За комітет підписано Н. Петровича Турчинського і Лозинського.

На перше місце між кандидатами на послів до сойму висунено священика Миколу Ількова, відомого в Калущині пуліля і посіпаку дідича графа Розвадовского з Долготова.

Цей „священик", скомпромітований своїми явними коншахтами з поліцією і з старостою, тісною дружбою із ворогами нашого народу, тепер за піддержкою свойого опікука графа Розвадовского (рідного брата генерала шефа польського штабу) ставить свою кандидатуру на оборонця прав українського народу. Само імя Миколи Ількова, висунене на перше місце між кандидатами, говорить недвозначно і про инших кандидатів з його чесної компанії.

Новий „апостол братання".

Дня 15. ц. м. відбулося в Бабині, повіт Калуш цікаве віче. Скликав його о. Н. Ільків, бувший завідатель, тепер без посади, бо від року суспендований митрополичою Консисторією. Багато про цю людину можна би довідатися в консисторії, з котрою він бореться, маючи за собою підпору зі сторони „власть імущих". Під політичним оглядом невиразної кондуїти: був „твердим", відтак зістав Українцем, тепер стоїть під прапором Твердохліба.

По службі Божій задержав людей під церквою і отворив віче. Людей було досить, бо був це храмовий день Покрови, тож були і чужі. Мали бути вибито якісь делегати, але не приїхали. Отже промовляв сам о. Ільків. Зміст цеї скандальної промови такий: По згадці про наше воєнне лихоліття перейшов до сучасного положення. Уряд Петрушевича зрівнав рівно з болотом, мовляв, він нас компромітує за границею, ми навіть не повинні до него признаватися. Зганив стіхійний відрух в краю, що обявився паленням стирт і фільварків, бо через це настане голод. Найдужше накинувся на політику всіх українських партій, що оголосили абстіненцію від виборів і вказуючи на примір Жидів (тут переїхався демагогічно по Жидах), котрі покинули свою невтральність і ідуть до виборчої урни. Так треба і нам робити. Там у Варшаві буде куватися наша доля, може там кайдани куватимуть на нас, тож конечно треба вислати туди своїх людей, котрі там стояли би на сторожі наших прав. При сій нагоді не обійшлося без самохвальби, кілько він сам уже доброго зробив, а кілько ще може зробити своїми знакомствами і впливами, себто: бери Петре на розум і вибирай мене на посла! Цього він виразно не заявив, але загально голосить fama в околиці, що він серіозно кандидує.

Після його промови ніхто не зголошувався до слова, бо інтелігента ніякого не було, мужик „хитрий малорос" своє знає, та мовчить! Але таки не видержав один поважний селянин п. Г. і виступив з такими короткими, але влучними словами: „Ганьба тим, що калять

ганьба тим, що руйнують, але і ганьба тим, що народ намовляють до злого, ганьба тим, що килають своє, а за чуже хапаються!" Ся аллюзія була всім зрозумілою, зате о. Ільків змішався, почервонів і для затерття враження став співати: „Ще не вмерла". Деякі дівчата за ним і нарід розійшовся.

Гість.

Віча.

В Добротворі пов. Камінка стр. відбулося дня 8. жовтня передвиборче віче, скликане з рамени „chrześcijańskiego związku jedności narodowej". Віче відбулося під костелом. Кандидатом на посла поставлено мазура-кольоніста з Павлова пов. Радехів влосцяніна Капусціньского. А що посольський кандидат оказався слабий в язиці, промовив за нього суддя з Камінки стр. д-р Зигмунт. Перші таки слова бесідника поділяли так на місцевих людовців в особах місцевого учителя польської школи і його брата, що викликали „вуд" над Бугом (Добротвір лежить над Бугом). Пламенний шовініст учитель заохотивши брата кинулися з вродженою їм рицарською вервою на своїх противників в особах судді і влосцяніна Капусціньского. На святім місці закипіла люта боротьба. Слабий в язиці, а мощний як показалося в кулаці, влосцяніп щільно почав обкладати добротворських людовців своїми мозолистими кулаками. Для вшанованння святого місця вмішалася в „виборче діло" знана з відваги добротворська паньствова поліція і закукурічених людовців випросила парадно з віча. Учасники віча зараз розійшлися до дому.

Кабінетна кріза в Англії.

Проти Льойда Джорджа.

З Льондону доносять, що перед будинком клюбу Керльтена зібралася 21. ц. м. велика товпа, яка демонструвала проти Льойда Джорджа. Чути було окрики: геть з Льойдом Джорджом, не хочемо авантюр! Коли появився Чемберлен, привитала його товпа окликами: зрадник. Поліція розігнала демонстрантів. Політичні кола осуджують строго цю демонстрацію.

Успіх консерватистів.

Льондонські часописі доносять, що при доповняючих виборах до англійського парляменту в Ньюпорт Мемет, кандидат консерватистів Річердс одержав 13.530 голосів, кандидат робітників 11.425, кандидат лібералів 8.211. На думку політичних кол, на побіду консерватистів вплинула також обставина скріплення опозиції проти коаліції.

Список членів нового кабінету.

З Ліфилду доносять: В політичних англійських колах думають, що новий англійський премієр предложить королеви вже в понеділок 23. ц. м. список членів кабінету. Як зачувати, льорд Керзон і льорд Дерби будуть співділати з Бонар Лоу. Теку міністра закордонних справ обійме правдоподібно Керзон.

Розвязання англійського парляменту.

„Івнінг Стенд." поміщує поляу Бонара Лоу, який в скорому часі заповідає вибори до парляменту. Бонар Лоу має в понеділок предложити королеви розвязання парляменту.

Відложення виборів?

Паризький „Тан" потверджує вістку про переложення виборів в Англії на початок 1923 р.

Бонар Лоу провідчиком консерватистів.

„Таймс" подають, що консервативна партія вибере правдоподібно своїм провідником Бонар Лоуа.

Голоси опозиційної преси.

„Дейлі Експрес" обговорюючи у вступній статті димісію Льойда Джорджа пише: Ціла Англія відітхне після цеї димісії і ту полекшу запримітить ціла Европа. Керму обіймає уряд консервативний. Мусить він привернути як зовнішний так і внутрішний мир, а в першу чергу мусить довести до миру з Туреччиною і відкликати англійські війська із Сходу.

„Дейли Нюз" пише, що упадок кабінету треба привитати з полекшою. Коаліція закінчила своє животіння і з нею закінчився період ганьби, що нищив Англію. Який не був би новий уряд, то все таки буде він кращий від дотеперішнього. Колиб Льойд Джордж вмів поступати сміло, то повинен уступитись цілком з політичної арени. Денник висказує переконання, що ніякий уряд від часу Стюартів не був більш непопулярний, як уряд Льойда Джорджа.

Совітська Росія.

Голод в Росії.

Як повідомляє нансеновський комітет, совітська влада визнала, що в Росії величезна територія лишилася незасіяною, що селянам дуже багато землі лишено на прозволяще. Навіть ті селяне, які мали спроможність обробити свої поля, повинні були продати частину свойого реманенту. В захопленому торік голодом районі ще й тепер є півтора міліона людей цілком зруйнованих, які будуть потребувати харчування до нового урожаю. Совітська влада визначає число потребуючих допомоги, які уже голодували торік, в 10 процент всього населення а в торішньому голодному районі що найменше 3,3 міл. людей. Совітська влада визнає, що державних ресурсів не досить для розвязання цієї проблеми.

Большевицька місія в Парижі.

Дня 12. жовтня Поанкаре по телеграфу повідомив Чічеріна, що французький уряд прохає подати список членів делегації російського Червоного Хреста, який буде доволений приїзд до Парижа в цілях репатріяції Росіян, які перебувають у Франції. Це являється початком допущення совітської місії у Франції.

Шкільна справа.

Народній комісар Луначарський заявив, що російській школі суджено пережити дуже важкі часи. З за браку засобів значна частина шкіл уже зачинена. Є замір притягти промислові трести до удержання окремих шкіл, як це зроблено уже з окремими військовими частинами. Безплатна наука в школах, яку малось запровадить, в наслідок поганого стану фінансів держави, є не можлива до переведення. Удержання професорів в цьому шкільному році забезпечено, але університетські будинки знаходяться в дуже зруйнованому стані з-за того, що ремонту їх вже дуже давно не переводилося.

Робітники і церква.

„Рабочая Москва" повідомляє, що робітники московського заводу Ріхард Сімон відмовились вийти на роботу на свято Чесного Хреста, не зважаючи на загрози з боку большевицької адміністрації.

Троцький про Герріо.

На зїзді робітників текстильної промисловости Троцький говорив між иншим про приїзд Герріо так: Як раз пять хвилин тому назад, перед тим, як їхати сюди, я розмовляв з Французом, з буржуазним радикалом Герріо. Це колишній й певне майбутній міністр, а може й президент республики. Балакав я з ним про політику, про можливість економічного зближення і т. д., а під вікнами візьми й пройди якась наша військова частина з піснею: „За владу совітську". Я запевняю Вас, що на мойого співбесідника ці згуки зробили більше враження, ніж всі мої доводи. От через що я вас прошу товариші, про предложення вашої ласкавої уваги до червоної армії і фльоти.

Дописи з краю.

Хлібовичі самужські пов. Перемишлянщ.

Переміна української школи на польську.

В селі є дві школи: одна з викладовою мовою українською, друга з польською. Віддалення одної від другої всего один кільометер. Та мимо цего місцева рада шкільна, основана Поляками, на засіданню в місяци серпни ц. р. за старанням управителя школи Бірна, ухвалила замінити і в другій школі українську мову викладову на польську. І хотяй ця ухвала ще не затверджена, управитель школи вже впровадив навчання в польській мові. Завдяки тому в селі, де є більшість Українців, буде аж дві польські школи, а української жадної. Українська людність крайно огірчена тим безправством.

РІЖНІ ВІСТИ.

Американська конференція в Берліні.

„Берл. Цтг. ам Мітт." доносить що 20. ц. м. розпочалася в Берліні американська дипльоматична конференція, яку скликав американський амбасадор в Берліні Гонтен. Темою нарад будуть актуальні питання середущої і східної Европи. Участь в нарадах візьмуть амбасадори Зединених Держав середущої і Східної Европи.

Справа „Східної" конференції.

У відповіди на ноту Керзона, в справі організації мирової конференції з Туреччиною, підчеркнув Позикаре конечність скорого скликання цеї конференції і з огляду на англійську крізу згодився пересунути реченець на 13. листопада та на вибір Льозанни як місця нарад.

Події на Далекім Сході.

З Токіо доносять, що червоні війська зайняли Ніколаєвськ і йдуть на Владивосток. Командант білоармейців ген. Дідріх втік на японський корабель.

Камуністи проти комуністів.

„Н. В. Жури." доносить з Парижа: В часі нарад комуністичного конгресу дня 18 ц. м. не дійшло до єдности поглядів. Жіль Блян, один із найстарших комуністичних діячів просив дозволу заявити, що Москва є на блудній дорозі. Московська екзекутива не знає російського мужика. Як доносять під вечір виключено з нарад 48 членів конгресу.

Договір Штінес-Ліберсак.

До „Журналя" доносять з Берліна, що договір між Штінесом і Ліберсаком оконечно усталено в усіх подробицях. Останні труднощі у справі декотрих достав оконечно усунено.

Конференція Росії з балтійськими державами.

З Гельсінгфорсу доносять: В тутешніх політичних кругах переконані, що конференція між Росією і балтійськими державами у справі розоруження відбудеться щойно після мирової конференції в справі Бл. Сходу.

Під розвагу української суспільности.

В ч. 16. (9847) „Діла" появилася стаття від „Союза Українських Інвалідів" під заголовком „Пекуча справа". Стаття закликає всіх вступати в члени згаданого Союза. Як український громадянин позволю собі висказати в тій справі свою думку. Знаю, що положення наших борців справді незавидне. Своєї держави покищо не маємо, а суспільність обтяжена жертвами на инші цілі, так що не один огірчений говорить: „давай і давай і нема кінця"... Правда, що нарід наш хвилево прибитий, свідома верства звичайно дуже убога, тяжко нам жертвувати на все потрібне, але сто разів тяжше нашим інвалідам простягати до суспільности руку по милостиню. Сеж і не личить їх лицарській і нашій народній гідности.

Тому иншим робом а не милостинею задумав помогти інвалідам з визвольної війни. „Комітет Опіки над Українськими Інвалідами" знаючи, що стале забезпечення тих заслужених людей можна оперти лиш на якійсь економічній інституції, якої доходами можна би обділювати потребуючих, заснував кооперативу з обм. двократною порукою під назвою „Союз Українських Інвалідів".

Після статута може належати до цеї кооперативи кождий Українець від 18. р. життя, зложивши принайменше один уділ (1000 Мп.) і 100 Мп. вписового. Кождий признає, що уділ як на нинішні обставини дуже маленький і власне з огляду на це, повинна кожда свідома одиниця стати членом згаданої кооперативи. Сеж не буде жертва бо від зложених уділів буде виплачувана дивіденда, так, як це вводить у всіх кооперативах. Значить для удільників потрійна користь: капітал не пропадає, допомагається тим, котрі в горячий момент допомагели нам і зискується дивіденду від вплачених уділів. Але найбільша моральна сатисфакція. На жаль, з чотирьох мілионів Українців Східної Галичини доси приступило в члени кооперативи „Союза Українських Інвалідів" аж 457 членів. Що може зробити кооператива з так малим капіталом? Припустім, що за рік число членів зросте хоч би навіть 100 разів, але чи вартість тисячу марок за рік буде та сама хоч би нині? Скорше зменшиться до нинішних 10 марок.

Чи тоді, за рік при збільшенню числа членів зможе кооператива як слід розвиватися?

Длятого ми повинні як найскорше вступати масово в члени згаданої кооперативи, щоби кооператива могла чим скорше зібрати відповідний початковий капітал і провадити осеню працю. Не жалуймо 100 марок, бо це й так мала квота.

Десять мілионів прокурюють наші громадяне денно. Отже десять мілионів денно пускаємо з димом спомагаючи чужі каси, а тисячу марок жалуємо для розвитку інституції, що дасть кусник хліба, тим, що не жалували для нас свого молодечого життя. І тому я кличу до всіх Українських Громадян: „Здержатися два дні від курення, а заощаджений в той спосіб гріш післати на уділ до кооперативи „Союза Українських Інвалідів" у Львові Руська ч. 3. II. пов. Зробім раз ту малу жертву і сповнім свій національний обовязок супроти наших борців.

Вірю, що в недовгім часі можна буде оголосити світлий успіх

того клича. Це буде свідоцтвом, що народ наш доріс до оцінки прислуги, яку вчинили нам Українські Інваліди.

Ярослав Теодорович.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

ТЕЛЄГРАМИ.

Французьке меморандум.

Париж. (ПАТ.) Барту зложив у комісії відшкодувань французьке меморандум, яке зазначує, що в противенстві до проєктів Бредбері, французька делєгація не бачить інтересу в цьому, щоби випереджувати й викликати жадання мораторії для Німеччини на рр. 1923, 1924. Мораторію цю годі зрештою було признати без гарантії. Французька делєгація робить такі предложення: 1. Гарантійний комітет могтиме німецьке правительство наклонити до переведення деяких тісно означених варяджень, або заборонити йому переведення инших. 2. Комітет перенесеться до Берліна. 3. Безпроволочно приміниться зарядження в справі контролі доходів і видатків та перешкодження відпливу німецьких капіталів за границю. 4. Комітет контролі матиме право й обовязок безперервно запізнаватися з подробицями фінансової адміністрації Німеччини. Комітет матиме право заборонити неконечні видатки. Колиб німецьке правительство не приміпилося до поручень контрольного тіла, то факт ухилення подасться безпроволочно до відома великих держав. 5. Повички німецької держави можна видавати за дозволом контрольного тіла. Коли буджетові реформи матимуть успіх і привернеться платничу рівновагу, тоді можна буде приступити до валютових реформ.

В звязи з цим франц. делєгація предкладає: 1. Безпроволочно на новищих услівях піддати під контролю вірителів Німеччини публичні німецькі фінанси, 2. поробити зарядження для привернення буджетової рівноваги, 3. заборонити скарбови есконтування за посередництвом держ. банку якінебудь бони і піддати всякі емісії скарбових облігацій міжсоюзній контролі, 4. Держ. Банк піддати міжсоюзній контролі, 5. скріпити засоби, які перешкоджують відпливам капіталу і нагромадженню їх у загр. девізах, 6. почати безпроволочно емісію скарбових облігацій в золоті, 7. німецьке правительство буде дальше виплачувати в золоті або з загр. девізах щонайменше 25 пр. впливів експорту. Колиб комісія переконалася, що німецьке правительство не виповнює зобовязань, то комітет обійме в посідання суми зложені на рахунок правительства і доходи з мита.

Пляновий замах на Вірта.

Берлін (ПАТ.) „Ун. Тел.") довідується, що канцлєр Вірт останніми часами одержував дуже багато листів із погрозами. Останніми днями назбиралося стільки цих листів, що поліція зайнялася розслідженням цього матеріялу. Сконстантовано, що дійсно приготовлювано замах на Вірта. Запроваджено поліційну контролю листів підозрілих осіб. Перехоплено лист одного молодця, назвищем Шульц. З листа цього виявилося, що він піднімається вбити Вірта. Наслідком цього скріплено особисту охорону канцлєра, а також сторожу райхстага.

Берлін (ПАТ.) У звязи з викриттям пляну заговору на канцлєра Вірта, до Берліна покликано генерального державного прокуратора.

Кабінетна криза в Англії.

Льондон (ПАТ.) З урядових кругів звідомляють: Консервативна партія думає, що народній інтерес вимагає скликання нового парляменту. Коли конференція партії уніоністів, що має зібратися в понеділок, вибере Бонара Лоуа своїм предсідником, то події мабуть слідуватимуть скоро. Тоді Бонар Лоу могтиме безпроволочно обсадити найважнійші становища в кабінеті і яко премієр-міністер порадити розвязати парлямент. У цьому останньому випадку проклямацію в справі скликання нового парляменту видано би 30. жовтня. Кандидатів визначилося би 8. падолиста а вибори відбулися би 18. падолиста.

Льондон (ПАТ.) Лорд Керзон задержить мабуть теку загр. справ., а лорд Дерби обійме, здається, теку кольоній або війни.

Берлін (ПАТ.) „Юнайтед Телегреф" довідується, що стан здоровля Бонара Лоуа такий лихий, що лікарі радять йому, щоби усунувся від політичного життя. В кождому разі Бонар Лоу свою згоду на урядования робить залежною від рішення лікарів.

Льондон (ПАТ.) Тел. Комп. В найблизшому тижні ліберальні члени палати громад відбудуть конференції, на котрих мають запасти важні ухвали. На першому місці нарад є питання відношення лібералів до групи Асквіта. Ліве крило прилучиться мабуть до Асквіта, а більшість получиться з лівим крилом уніоністів під проводом Льорда Джорджа.

Льондон. (ПАТ.) Як звідомляє „Пел Мел енд Глоуб" загально думають, що рішення лорда Керзона і лорда Дербн відносно вступлення до кабінету матиме вплив на инших міністрів, котрих становище було досі нерішене.

Відень. (ПАТ.) „Мітєцтг" звідомляє з Льондона, що коли Керзон остане на становищі мін. загр. справ, не стрінеться з більшими трудноцами, бо Керзон не погоджувався з східною політикою Льойда Джорджа. Острі противенства між ними обома в останньому кабінеті лише з трудом укривано. Слід також сподіватися, що тепер привернеться одноцілий фронт між Льондоном і Парижем.

Льондон. (ПАТ.) По донесенням часописів іменування лорда Керзона держ. підсекретарем загр. справ, а Болдуіна канцлєром скарбу слід уважати певним.

Конференція в справі розоружань.

Рига. (ПАТ.) З Москви звідомляють, що цими днями совітське правительство дасть балтійським державам відповідь відносно речення скликання конференції в справі розоружень. Тому що 7. падолиста мається відбути конгрес III. інтернаціонала, на котрому обговорюватимуть справи загр. політики, скликання конференції сподіються в половині падолиста. Совітське правительство опрацьовує мабуть свої предложення, з котрих одно торкатиметься справи зменшення територіяльної армії і питання утворення невтральної стрефи.

А. Джордж переговорює.

Льондон. (ПАТ.) Вольф. Учера відбув Льойд Джордж на Даунінг Стріт ряд конференцій з членами консервативної партії. При відїзді до Лідс заявив він, що тепер він свобідна людина, але меч держить у руці

Ленін за навязанням зносин із Францією.

Рига (ПАТ.) Московські часописи містять заяву Леніна, котрий вказує на конечність усталення ліпших взаємин між Росією і Францією, бо обі ці держави причинилися до вдержання рівноваги в Европі.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (42.) число „Діла" сконфісковане за фейлєтон „З дороги життя".

— **Осторога перед провокаторами.** В околиці Збоїск пов. Львів крутиться між українським і німецьким населенням конфідент поліції Василь Кончук, який служив за звичайного наймита в німецькій кольонії коло Збоїск. Цей провокатор знаний є в околиці під назвиском „Василько". Він має документи виставлені повітовою жандармерією в Сокалі і постерунку поліції в Корчині пов. Сокаль. Остерігається наше громадянство перед цим конфідентом поліції, який зараз перенісся в околиці Сокаля, де працює з успіхом і вже всадив кількох Українців невинно до тюрми.

— **Ще про похорони Твердохліба.** Нам подають: На похороні Твердохліба промовляв від імени українського селянства селянин Поляк з Мацошина. За участю в похоронах агітував Федько Курилас зі Ширця і селянин Василь Маковський з присілка Видерки коло Лисневич. Оба давали охотним гроші на подорож і повертали всі видатки. Одначе не найшли охочих.

— **Спростування.** У вчерашньому числі „Діла" подано помилково новинку про арештування сторожа будинку Наук. Тов-а ім. Шевченка Гупала. Сьогодні довідуємося, що ця вістка не відповідає дійсности. В будинках Наук. Тов-а ім. Шевченка в домі д-ра Шухевича і в домі д-ра Кордасевича переведено „тільки" ревізію.

— **Спростування.** В звязку з поширюваними чутками, д-р Василь Білецький просить нас помістити заяву, що він не обійме посади директора польської лічниці в Снятині і що всі чутки про його старання в тій справі не відповідають дійсности.

Курс грошей.

Львів, дня 20. жовтня 1922.

Доляри американські	12.700—12.800
„ „ (1. і 2-ки	12.500—12.600
Доляри канадійські	12.000—12.200
„ „ (1. і 2-ки	11.800—11.900
Марки німецькі	3·00 - 3·10
„ „ (сотки)	2·80—2·90
„ „ (дрібні)	2·60—2·70
Дві румунські	80·00—84·00
„ „ (дрібні)	62·00—65·00
Корони чеські	410·00 - 415·00
„ „ (дрібні)	400·00—410·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—600·00
„ „ ст. ем.	1.500·00—1.600·00
„ сотки нов. ем.	50·00—60·00
„ 50 кор.	35·00—40·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·25—1·30
„ сотки	1·25—1·30
„ 25-ки	1·20—1·25
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	10·00—15·00
Карбованці	1·00—1·50
Гривні	1·50—2·00
Франки французькі	1400·00—1450·00
Фунти стерлінгів	53.000·00—53.500·00
Франки швайцарські	2.800·00—2.900·00

Золото.

20 кор.	50.000.00—51.000·00
20 франк.	49.000·00—50.000·00
20 марк. нім.	58·000·00 - 59·000·00
фунта стерлінгів	54.000·00—54.500·00
10 рубл.	62.000·00—63·000·00
Доляри	12.400·00—12.600·00

Срібло.

Корони австр.	960·00 - 970·00
5 кор. австр.	4.800·00—4.900·00
Фльорени австр.	2.600·00 - 2.750·00
Рублі	4.080·00—4.100·00
Копійки	20·00 - 25·50
Доляри американські	10.000·00—10.500·00
„ „ полов. і ¼	9.800·00—9.900·00
Доляри канадійські	9.000·00—9.300·00
„ „ дрібні	8.500·00—8.700·00
Леї румунські	950·00—970·00

ЖЕРТВИ

Вандалізм.

Петричкович Теодор Львів 500, А. В. Львів 1000, Народний Базар Перім. 10.000, Іван Калитяк Львів 1000, о. Лада Мих. Долина 1.000, Іван Ольховий Рибник 900, Дм. Васильовський Рибник 1800. Микола Михайлів Рибник 1800, Володимир Лельо Винники 1000, о. Музика Ат. Винники 500, Бонкова Зимна Вода 500, Іван Левицький ревізент скарбовий Львів 1000 мп.

Голодній Україні.

Гром. Микуличин по 5000: о. Олександер Луців парох, Єроним Білинський, Іван Кнеймок, Микола Гундяк, Стефанюк Дмитро, Стефанюк Андрій, Мироняк Федір. 4265 Українська школа збірка, 3000 Дожук Павло, по 2000 Стефанюк Юра, Вердюк Ілько, Ромашевський Петро, Стефурак Гриць. Бойко Дмитро, Мироняк Дмитро. 1500 Стефанюк Дмитро.

Громада Немирів 3000 Лев Калинич, по 2000: Каліцинський Василь, Яртимець Іван, по 1000: Осьмак Теодор, Осьмак Петро, Стецяк Семко, Яртимець Ілько, Токарчак Теодор, Сприса Теодор, Голіян Михайло, Голіян Андрій, Свелеба Іван, Божик Василь, Дяків Василь 600 Скороденський Михайло, по 500: Смокрівський Теодор, Осьмак Теодор, Карчак Петро, Костевич Андрій, Підбірний Михайло, Калішінський Гринь, Яртимець Іван, Калішинський Николай, Писарівський Михайло, Трусевич Андрій, Скороденський Андрій, Підбірний Михайло, Голіян Дмитро, Герун Василь, Андрій Березяк, по 300 Мартин Василь, Поташник Стефан, Палиничак Петро, Осьмак Михайло, по 200: Каліцінський Дмитро, Головацький Іван, Поташник Гринь, Котович Стефан, Писарівський Теодор, Харкевич Василь, Воротний Іван, по 120: Харкевич Іван, Обарянок Семко, 150 Каліцінський Іван, по 100: Каліцінський Василь, Смокорівський Петро, Серкес Петро, Трусевич Василь, Крілик Теодор, Кулинич Іван, Паланичка Антош, Жуковський Іван, Карчак Іван, Янусевич Каська.

Громада Рава Руська 4000 Білінський Олекса. по 3000 Підгорецький інж. відбудови, Цюропайлович Іван, по 2500 Котовські Стефан і Ольга. Лещукова Ольга, о. Лещук Осип, по 1000 Гуляківна Катря, Білінський Фльоріян, Божик Михайло, Фліс Едвард, Фідик Іван, Малиновський Володимир, Панькевич Теодор, Зозуляк Мих., Левко Семен, по 2000 Білозор Василь, Бандель, Кубринович Атанас, Маркович Петро, о. Патківський Василь, о. Козій Конст., 1440 Басаїва Єлена, 600 Рудий, по 500 Флісівна Марія, Трутяк Василь, Завуляківна, Стефан Карпа, 300 Баран Михайло.

Громада Мости малі по 1000 Дмитер Гумен, Дмитро Борис. по 500 Микола Заяць, Микола Волощакевич, Василь Заяць, Михайло Пахолок, по 300 Степан Матвіїшин, Андрій Назарчук, Каська Лопатинська, Олекса Заяць, 800 Дмитро Доліновський, 280 Бродовський Іван, по 200 Теодор Бродовський, Андрій Василина, Іван Заяць, Марунька Мороз, Марія Тина, Степан Василина, Микола Левко, Роман Демко, 150 Олекса Пахолок, 120 Іван Сленич, по 100 Михайло Романський, Григорій Романський, Васько Байла, Каська Василина, Дмитро Демко, Олександер Гута, Стефан Змудзінський, Федько Змудзінський, Андрух Пахолок. Андрух Івашко, Каська Гута, Стефан Гута, Матрона Матвіїшин, Маланка Матвіїшин, Олекса Воробець, Каська Гумен, Михайло Баран, Семко Заяць, Каська Мороз, Дмитро Гімна, Василь Пахолок.

Громада Смолин о. Є. Гриневецький 5000, Збірка в церкві 4600.

Громада Махнів по 100 о, Ан. Яців, Дмитрушко Микола, Прессер Мордко, Вітишин Степан, Обшар дворський, Вітишин Параня, Лещишин Василь. Инші зложили менше як по 100 мп.

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10

Ч. 44 (9.875). Львів, середа 25. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Найдешевший магазин одягів мужеських, **міночих і діточих** тільки у фірми
ШМОЛА і БІКЕЛЕСА
ЛЬВІВ, вул. Краківська 17. — Філія: вул. М. 2. Кракінська 2. 2—5
Замовлення з найкращих краєвих і заграничних матеріялів полагоджується зараз. Містові футра, футра до подорожі і буди на складі.

Львів, 24. жовтня 1922.

Видержати! В часописній термінольогії останніх днів утерлася фраза в роді „Галичина на вулкані". Не входючи в те, на скільки така фраза оправдана, важко назвати атмосферу, в якій живемо — нормальною. Бо уявім собі тільки, що по периферіях краю вганяються уоружені від стіп до голови ватаги, а за ними черепашиним кроком посуваються відділи польського війська і поліції, які, до речі кажучи, ніяк чогось не можуть допняти хочби одного уоруженого їздця, але зате мають нагоду „вагоново" виарештовувати безборонне українське населення, яким заповнені усі польські тюрми... Продовж і вшир Східної Галичини проходить луна пожарів, в яких гине дорібок східно-галицьких обшарників. Польська поліція не приловила ще ні одного палія, але „боюфкі" підмовують за те українські культурно-освітні інституції у Львові і на провінції. Від кулі невідомого заговірника гине редактор „Рідного Краю" Сидір Твердохліб, а в слід за тим йдуть арештування, яких жертвою паде в першу чергу редакція „Діла" віддаючи двох своїх видних членів в тюремні мури. Донос і провокація доходять до оргій. Східно-галицький Українець входить до власної хати без певности, що там не перевернено всього горі корінем та що „гості" з поліції не ждуть там на нього. З поза тюремних мурів, з поліційних станиць виринають „на світ" страхітні вісти про нелюдські побої та середньовічні тортури, яких вживається до соток арештованої молоді, щоби вимусити на ній зізнання... Про те, що діється по селах, якими перейшли уоружені ватаги, нема що й говорити. Кінець кінців з дня на день вдомашнюється стан безперервної кризи, головокружного ферменту, в якому затирається розуміння добра і зла, закону і насильства, вини і кари. Мається враження повороту тих страшних днів і ночей, які зацарили над Східною Галичиною після розгрому Української Галицької Армії військами Галлєра в 1919 р.

Але серед того кипучого моря ненависти, злоби і пімсти над безборонним, для яких немає зразка в анналах історії, стоїть український Народ як непохитна скала, свідома своєї сили і відпорности. З уст до уст проходить клич: „Видержати"!

„Видержати аж до побідного кінця!" Бо глянемо тільки кругом себе! За нами тисячоліття історичного життя. Тисячоліття безупинної боротьби за право вільного віддиху, за право людини і Нації. За нами тисячолітня культура оперта на кращих зразках класичної Гелляди, Візантії і Заходу, за нами самобутня культура народу, яка єднає наші дні зі сумерками доісторичної, дохристіянської епохи. Ми пережили той світлий момент „Слушного часу", коли велитенський, сорокмільйоновий народ на усіх своїх землях зірвався до нового сонячного лету, ми були акторами і статистами великої Містерії, якої перший акт почався дня 1. листопада 1918 р. „Чотирокутник смерти", польські тюрми, екзекуції і карні експедиції це тільки прикрі епізоди тої величної містерії, якої кінцевий акт щойно перед нами. І чого то уже не пробували вороги, чого не затівали? Коли завела сила, пробували підступу, коли заводив підступ хапалися насильства, а все на дармо. Гранітна скеля осталася, хоч тут і там пощерблено її грани І вона остоїться непохитно далі.

Хто має чутке ухо, хай прислухається до тієї мовчанки, якою окутане східно-галицьке село. Те злиденне, до тла виснажене село, яке протягом останніх трьох літ перенесло на собі тільки експериментів! Пригадаймо собі тільки, що було з конскрипцією та даниною, а що тепер діється в звязку з виборами, „саботажем" та „ватагами". А хибаж можна думати, що тим експериментам край? Мов з рога обильности посипляться на нас нові, одні других кращі. А кождий з них матиме на меті зломання нашої відпорности, одурення нашої чуйности, розбиття наших сил на молекули. Але як все так і всюди легче плян придумати, а ніж його успішно перевести. А наші сусіди тільки те й роблять, що придумують усе нові пляни на „знїщене Русі". Як досі, ні один з них їм ще не вдався; в результаті вони опинилися в глухій вулиці, з якої не бачуть виходу. А вихід є і то дуже простий. Здобутися раз на чесність зі собою, на крихітку хочби хлопського розуму, який каже, що „силуваним конем не поїдеш!"

Галицькі відносини.

Похід проти „Діла".

Після арештування начального редактора Ф. Федорціва, львівська поліція очевидно поставила собі своїм завданням припинити видання „Діла" і залишити для Українців одинокий орган „Рідний Край".

В тій цілі дня 22. жовтня в помешканні редактора Михайла Струтинського переведено ревізію, після чого Струтинського арештовано і відставлено до вязниці при вул. Яковича. В цей спосіб нашу редакцію позбавлено двох, головних робітників пера.

Ревізії і арештування.

Дальші арештування.

На днях арештовано у Львові співробітника „Землі і Волі" Андрія Головку, ученика Ярослава Назара і студ. Зиновія Залуського.

В Перемишлі увязнено д-ра Теофіля Кормоша, о. Омеляна Кормоша, адв. Черлюнчакевича о. Богачевського, о. Мацюрака, студ. Зибликевича, Фуяревича, обидві сестри п. Кульчицькі. Окрім того підчас забави у „Просвіті" поліція впала до салі й арештувала около 80 осіб.

В Станиславові арештовано студ. Семянчука, Бориса, двох Лаших, Васильковського, Панчака, учителя Команицького, редактора Чепигу, проф. Заславського і ин.

Ревізії й арештування у Львові і на провінції.

Дня 22. жовтня переведено ревізію в помешканні д-ра Григорія Нички і Теодозія Ковальського у Львові.

В Сокалі арештовано учеників-пластунів, між якими ученика Заняка вивезено до Львова. Також арештовано студ. Трічку і д-ра Кіцулу, цего останнього арештовано в суді підчас розправи, в якій він виступав як оборонець.

В Раві руській арештовано українського учителя Еміліяна Плюлькевича в підозрінню о участь в підпалах. В поїзді під Станиславовом арештовано студ. Ярослава Салявича, за те тільки, що говорив по українськи.

З Бережан. Дня 20. ц. м. переведено нічні труси в Бережанах у б. посла Т. Старуха, д-ра М. Західного дома і в канцелярії. на „Українській Бесіді", у д-ра Бемка, Замощака, Сендецьких, Гураля і Клепора. У д-ра Західного питали жінку, де муж переховує зброю. Дня 21. ц. м. вертаючого з Козови (з розправи о. Петрицького) адв. д-ра Західного придержано на стації в Бережанах і відпроваджено до комісаріяту поліції, де переведено основно особисту ревізію і звільнено.

В Дрогобичи арештовано балетову трупу українських національних танців Авраменка, а імснно: Василя Авраменка, Андрія Давиденка, Теодора Мацяка, Ол. Благодіра, Зоню Пенстаківну і Анну Трестаківну. Арештованих поліція мала замір вислати до Гусятина, але за інтервенцією деяких осіб цей замір змінено. Дня 22. жовтня переведено ревізію на Ялівщи в помешканні арт. малярів Павла Ковжуна, Р. Лісовського і архітекта В Сіцінського. Сконфісковано фотогр. карти П. Ковжуна. Причини ревізій невідомі.

З Любачівщини.

Від деякого часу тішиться Любачів і околиця постійною гостиною тайних агентів зі Львова. Скрізь масові ревізії. Дня 13. ц. м. переведено ревізії в м. Олешичах у о. Макара, учит. Глови, студ. Гриця Козія і инших. Не знайдено однак нічого. Це само повторилося 14. ц. м. в Чесанові в „Торговельній Спілці" і в „Народнім Домі". Тогож дня переведено ревізію у студ. Василя Кузика в Новім Селі, а переводив її агент Маньковскі, любачівський „obywatel" в асисті жандармів підчас неприсутности інтересованого.

До найцікавійших епізодів треба зачислити ревізії і арештування студ. Гриця Шиманського з Люблинця. Дня 14. ц. м. переведено в него ревізію, арештовано і відставлено на постерунок поліції в Чесанові. Підчас переслухання випитував його львівський „wywiadowca" про „саботаж" в Люблинці (перед кількома тижнями згоріла там дворська стодола). Кульмінаційною точкою переслухання була інтересна „обіцянка" агента: „za wydanie każdego członka bojówki ukraińskiej dostanie pan po 100.000 mp., a za wskazanie „sabotażnika" 3 (trzy) morgi pola w pow. Cieszanów lub Bóbrka. Oprócz tego wyślemy pana na swój koszt na studja za granicę" Очевидно цю провокуючу „пропозицію" відкинув арештований з обуренням. Після списання протоколу випущено його на волю, але не на довго. Дня 17. ц. м. арештовано його в другу і пізною ночю відставлено до пов. команди поліції в Любачеві. По причині браку місця на нічліг (так заявив агент) відпущено його о год. 11. в ночі з порученням зголоситись на другий день рано в згаданім бюрі. Після приказу зголосився студ. Шиманський у цего самого агетта. І знов „переслухання" в роді попередної „пропозиції". Остаточно переслуханням конець і звільнений Шиманський удається на двірець, щоб звідси фіякром відїхати домів. Але знов цікава історія. Коли звільнений сидів вже на возі готовий в дорогу, приходить жандарм, ще раз арештує і відпроваджує його на поліцію перед цего самого агента. Тут переводять ще раз основну особисту ревізію. В межичасі арештований стрічався з місцевими товаришами. Припускали мабуть, що передано йому які письма або „instrukcje". Очевидно все без яких-небудь результатів. Щойно тоді відпущено його до дому. Але ще не конець. Того дня вибрався Шиманський разом з двома иншими товаришами до Львова. В Раві руській арештовано його ще раз і відставлено до Любачева, а 19. ц. м. перевезено до львівської тюрми при вул. Баторія.

Дня 18. ц. м. арештовано в Любачеві уч. гімн. Андрія Заліска і відставлено до Львова та переведено ревізію в домі студ. Дуди. Дня 19. ц. м. переведено основну ревізію у студ. Юрка Лашкевича в Любачеві, під цю пору неприсутного. Шукано за чимсь в скринях, по бочках на збіжа, в стодолі, а навіть в трісках. Не знайдено нічого. Кромі цего арештовано студ Дуду і відставлено до тюрми у Львові. Треба зазначити, що в його домі лежить хора жінка з півторатижневою дитиною і сестра його жінки. Поза тим вдома немає нікого. Шукали також за студ. Ярославом Мончаловським, який виїхав ще перед тим до своїків.

На околицю спадають також всі благодати, яку приносить карна експедиція, що переходить від села до села вже від 12. вересня під такт крику курий і гегання гусий.

26. ревізія в сирітськім захисті С. С. Василіянок.

В пятницю дня 20. ц. м. о год. 3·30 досвіта прийшло до монастиря СС. Василіянок при вул. Потоцького 95. кількайнайцятьох поліцаїв з агентами, які перевели ревізію в цілім домі (отвираючи собі витрихами двері!), не придержуючись при тім найпримітивнійших правил чемности, яка належиться женщинам-монахиням. Поліцаї впали відразу до сутерин, і на поверхи, самовільно до спальні дівчат і з крісами на остро до каплиці де було виставлення Найсв. Тайн і де молилися монахині. Один жовнір поліції позичив собі з каплиці свічки. Як за попередних ревізій так і тепер питали за мужчинами і за вартовими, та перешукавши цілий будинок, відійшли з нічим.

З історії містерії.

Де ватаги?

„Газета Ходзєнна" доносить, що узброєні ватаги перебувають в бучацькому пов'ті, коло Бабулинець.

„Хвіля" інформує, що в околиці Цеброва пов. Тернопіль напав на залізничий потяг і спинив його під Озірною. Туди вислано сотню війська із XII. дивізії піхоти.

Таксамо недалеко Мостищ і Медики невідомий відділ обстрілював залізничий потяг о 1. год. в ночи. Погоня поліції не дала успіху.

Практика львівської поліції.

У поліційній вязниці при вул. Яховича надкомісар Боднар тяжко знущається над арештованими: студента Воробйовського цей надкомісар бив по лиці і тягав за волосся. Чи не новий доказ вищої культури?

Одна цікава до кватиці галицьких відносин.

В числі з 19. с. м. „Діла" писалося про заборону улаштовування викладів ім Петра Могили. До цього треба додати ще один випадок, який недавно тому зайшов і вимовно ілюструє положення наших товариств під польською владою.

Після загальних зборів цього Товариства дня 12. ц. м. вертав його секретар д-р Любомирович до дому при вул. св. Софії з книжкою протоколів. На вулиці Зибликевича приступив до нього поліційний агент, який слідив його таки вже від Народного Дому і спитав, що він несе під пахою. Довідавшись, що се книга протоколів засідань Т-ва ім. Петра Могили, забрав д-ра Любомировича разом з книжкою на інспекцію поліції на Стрийськім, де передержано його 4 години. Аж по тім часі прийшов якийсь агент, що вмів по українськи читати і сконстатував, що несена д-ром Любомировичем книжка дійсно протоколи засідань Т-ва. Тоді аж звільнили д-ра Любомировича, але протоколи задержали. Коли на другий день вважадав д-р Любомирович на стрийській інспекції звороту протоколів, відіслано його до команди поліції при вул. Казимирівській. Тут був д-р Любомирович иких 4 рази в тій справі, але щож — або не можна застати референта, або він не має часу.

Заходить тут подібність як з вибухом в „Просвіті", який був притокою до перешукання всіх „гайдамацьких закамарків". Поліція хотіла мати протоколи Т-ва ім. Петра Могили, а не лицювало може її представникови на зборах забирати протоколів, тому він приказав своєму товаришеви слідити за секретарем товариства і в цей спосіб забрати від нього протоколи засідань. Але мабуть на ніщо вони не придадуться.

Чужі про галицькі відносини.

Німецька преса про відносини у Східній Галичині.

„Neues Wiener Tagblatt" під заголовком „Західні настрої у Сх. Галичині" пише: „Від деякого часу у Східній Галичині панують западні настрої. Дотепер спалено 91 польських фільварків. Дідичі інформують польський уряд, що фільварки палять Українці. З приводу того арештовано багато українських студентів та селян, на села вислано військові карні експедиції. В Стрию арештовано 52 Українців і деяких поставлено перед наглими судами. У львівському воєвідстві заведено воєнний стан. В ночі 15. жовтня замордовано редактора „Рідного Краю" Твердохліба, за те, що зломив антипольський одношільний фронт і кандидував до польського сойму.

„Neue Freie Presse" під заголовком „Вісти про повстання у Сх. Галичині" пише: „Польська преса доносить про нові акти українського саботажу. В кількох місцях Українці напали на потяги, знищили мости. На станції Сапіжанка застрілено редактора „Рідного Краю", Твердохліба. В Коломиї упав жертвою терористичних метод поет Карашкевич. В Стию арештовано 60 осіб, між ними д-ра Бачинського. Викрито тайну організацію, що готовила повстання на 1. листопада (?)

Масові арештування в Коломиї.

Дня 21. жовтня в Коломиї арештовано 24 Українців, а крім того і з сіл Коломийщини увязнено 50 осіб. Між арештованими находяться: д-р Іван Ганкевич, д-р Гриць Ганкевич, Лесь Ковбус, Роман Шипайло, двох братів Ривюків, д-р Кузьмич, Ольга Стефанович, Прокопивичівна, д-р Руданський, Білоскурський, Грегорчук, Дудик, Ольга Витвицька, Ярослава Витвицька, Мик. Арсенич та 8 гімназіяльних учеників.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вул. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Кінець комедії.

Вистава під назвою Українська Соціялістична Совітська Республика кінчилась. Актори за наказом даним з гори, з висот московського комуністичного Олімпу, спішно закінчують виконання своїх плянів й приділяються до иншої роботи.

Таке враження й тільки таке лишається, коли ми знайомимось з останніми постановами висчої установи совітської України, всеукраїнського зїзду совітів, сесія якого що йно закінчилась тепер у Харкові. Зїзд став на грунт утворення такого „союзу" всіх совітських республик. На чолі „союзу" має стояти єдиний совіт комісарів і єдиний зїзд совітів з осідком в Москві. Окремий український совнарком ништиться, ліквідується так само окремий український зїзд совітів, окремі українські закордонні представництва, окремі українські військові частини зі своїми штабами, о скільки такі істнували. Встановлюється повна єдність фінансової і господарської політики. Україні, яко такій, дається... „самостійність" в обсягу господарсько адміністративного самопорядкування і права автономії в певній дуже обмеженій области питань.

Коротко передати зміст всіх цих постанов можна одним виразом: повна ліквідація, повне знищення навіть тих чисто зовнішних прикмет власної державности, які до сього часу ще заховала совітська Україна. Бо годі вірити і годі надіятись на ті обіцянки забезпечення автономії і свободи національно-культурного розвитку, які обіцює постанова всеукраїнського зїзду совітів. Вже цей самий зїзд в своїй постанові з приводу законопроекту про українську школу заявив о стільки виразне становище, що не можна мати ніяких сумнівів, як будуть виглядати оті большевицькі гарантії національно-культурного розвитку. Бо коли зїзд визнає націоналістичним обовязковість заведення української школи в місцевостях з українською більшостю, то являється це вже першим прикладом того напряму, в якому далі буде розвиватись практика російського комунізму що до України.

Ті позиції, які зайняли зараз большевики до української державности, та ліквідація її останніх решток, яку вони переводять, не може в жадний спосіб справляти вражіння несподіванки. Це є продовження тої історичної лінії, яку займала й переводила Москва до України на протязі століть. Большевики в даному разі являються лише спадкоємцями давніх російських традицій, давньої утвореної віками російської політики.

Являється кольосальною помилкою трактувати російський большевизм яко явище, яке виникло тільки на грунті своєрідної перерібки інтернаціональних гасел соціялізму, яке не стоїть в звязку і не має органічного поєднання з усім минулим російської культури. Російський большевизм має ряд характерних ознак, які тісно вяжуть його з попередньою російською культурою і власне відношення російського большевизму до національної справи, зокрема української справи, завжди носило характер захована попередніх російських традицій. Гасло „право нації на самоозначення" завжди було для большевиків лише паперовим гаслом. Уступки, які робили вони українському національному рухови, завжди переводились під безпосереднім примусом розбурханої української національної стихії. Утворення ними Української Соціялістичної Республики було результатом лише того, що український народ в своїй визвольній боротьбі утворив власну державність. Була ця фірма лиш порожньою вивіскою, яка мала внести розєднання в українські національні ряди.

Тепер гра кінчена, комедію відіграно й знову виступає на сцену стара, давно знайома, єдина неподільна Росія.

Ми можемо лише привитати кінець цієї гри. Нічого позитивного не вносила Українська Соціялістична Республика в розвиток українського національно-державного руху. Була вона лише порожною фірмою, позбавленою українського національного змісту. І о скільки вона істнувала, була вона скорійше шкідливою, вносячи певне розєднання в українські національні ряди, створюючи грунт для безпідставних й порожніх ілюзій. Зараз ряди перешиковано й старі знайомі виступають в старих ролях з старим завданням централізації і русифікації. Цій ясности можна тільки радіти

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівкою. — *Адміністрація.* 1—6

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Потурченко-Потурчишин

(З хроніки сучасного життя.)

I.

Дійсно — „гора з горою не сходиться"... Стрінувся з ним ще раз... Початок його повстання виникає з довгої низки тих сумних днів, коли Велике Місто тратило свої горді надії і починало вірити в те, що „в о н и" обіцяли у своїх відозвах і що несли „на вістрях своїх багнетів"...

Тоді більшість мешканців залишили свої мешкання і перенеслися в льохи, де мовчки прислухалися до раптових гарматних вибухів і тривожно чекали свого кінця, чи початку. І коли нарешті одного сірого ранку в морозяному повітрі затремтіли звуки „Інтернаціоналу", всім стало ясно, що сподіване здійснилося. Натягали на себе всяке лахміття й обережно виходили за ворота. Здивовано дивилися на великі криваві плями на білім снігу, що грубою верствою вкривав хідники, і в їх очах застигав той дивний вираз, який згодом став особливою ознакою кожного мешканця Великого Міста...

Не бажаючи приймати участи в загальному машкараді, я одягся в своє звичайне пальто, натягнув капелюха мало-що не на самі очі і і так подався в бік безупинного „Інтернаціоналу". Вулиці наче вимерли, тільки де не де визирали з воріт бліді лиця мешканців, які, побачивши мене, цікаво питалися:

— Вже прийшли?...

— Очевидно... — казав я не зупиняючись.

На одній більшій вулиці крутилися якісь люде — в шинелях, шапках і з карабінами.

— Вони... — подумав я і став іти скорше.

— Стой! — крикнув хтось поза плечима.

Я став. До мене стомленою ходою наближалося трьох у сірому. Один з них, що майже хлопчина, але судячи по тому, як він незалежно тримався, очевидно був не звичайний собі.

— Хто ти такой: — спитався він мене каліченою московською мовою,

— Гм... звичайний собі ... — сказав я ніяково. — Чоловік, та й годі...

Хлопчина в сірому важно зморщив чоло і став мене оглядати і в той час, як він з уданою суворістю зупинився на медалику нашого артистичного товариства, яким був зашпилений шалік, я всміхнувся:

— Ви, товаришу, певне артіст?...

Він почервонів, спробував було ще більш поморщити чоло, але я помітив, що моє запитання вивело його з рівноваги.

— Документи! — сказав він, здіймаючи для чогось з плечей карабіна.

Я вийняв з кешені картку „Професіонального Союза Работниковъ сцены", якою забезпечився ще тиждень перед тим і подав йому.

Він узяв картку, уважно перечитав усе, що тільки там було написане і, мовчки, повернув її мені.

— Ну, що? — спитався я.

Він усе ще мовчав і щось думав.

— Я можу йти? — спитався я вдруге.

Він раптом схопився:

— Ну, кудиж ви підете з таким документом?!.. Тож ваш союз є не що инше, як звичайне товариство прислужників буржуазії!... З таким документом вас перший червоноармієць не пропустить!... Ви вже, ліпше, ідіть зі мною!...

— Куди?...

— Хіба вам у такому становищі не все одно, куди йти? — сказав він до мене. — Щастя ваше, що стрінулися зі мною, а не з кимсь иншим!...

— Перепрошую! — озвався я. — З ким маю честь?...

— О, так би ви давно! — промовив він задоволено. — Я голова Агітпросвіта Тимчасової Революційної Ради, пролєтарський поет і артист Потурченко! Певне, чули?...

Признатися по правді, це прізвище було мені цілком незнайоме, одначе я зробив як найприємнійший вираз лиця і „здивовано запитався":

— Так це ви?!

— Так! Той самий!... Мені доручено відродити пригнічене буржуазною культурою пролєтарське мистецтво і тепер я весь віддався цій ідеї...

— Що-ж ви думаєте робити?

— Наразі маю прибрати місто, а потім... — почав був говорити, але раптом кинувся поза мене і закричав: — Що-ж ви робите с... с... так довго?! Скорше!...

— Скарєє нікак нільзя! — почулася чиясь байдужа відповідь. Я повернувся і побачив двох у сірому, які вони, напружуючи всі свої сили, намагалися перетягти через всю вулицю від одного будинка до другого величезного червоного плаката з білим написом — „Мы на горе всем буржуям, мировый пожар раздуем!"

Розправа проти Степана Федака і товаришів.

Перший день розправи.

Вулиця Баторія й судовий будинок уявляють собою такий самий вигляд, як це було вже двічі тоді, коли була заповідженою розправа С. Федака і тов., та як виглядають при кожній такій „урочистій“ нагоді. Сила кінної і пішої поліції, та строга перевірка вступних білєтів до салі розправ й особистих документів.

Коли представників преси й сторонню публіку впущено до салі розправ — трибунал, лавки обвинувачених, присяжних суддів та оборонців були вже повні. З сторонньої публики є дуже мало осіб, бо окрім найближчій родині обвинувачених, не видано майже нікому вступного білєту. А проте авдиторія повна, бо три перші лавки за місцями часописних кореспондентів заняли оборонці, які не вмістилися у бокових лавках, призначених для оборони.

Як характеристичний нюанс можна зазначити факт, що відпоручникови редакції „Діло“ призначено стілець у переході поміж лавками кореспондентів, — без пульта, так, що годі писати щонебудь.

Склад Трибуналу:

Радн. Маєр, праворуч радн. Гелінгер, ліворуч радн. Нарольскі, протоколянт Релінгер, з боку прокурор Гіртлєр.

Лавка обвинувачених:

1) Ст. Федак на передовому кріслі окремо: за ним у 1. лавці 2) Штик, 3) Палів, 4) Коберський, 5) Кучабський, 6) Матчак, 7) Гнатевич; у 2. лавці: 8) Яремійчук, 9) Голубович, 10) Тофан, 11) Горобійовський, 12) Білецький, 13) Зиблікевич.

Усі обвинувачені гарно одягнені. Їхні обличчя бліді й помарнілі від довгої цілорічної вязниці, але вони цілком не виглядають як страшні злочинці, яких акт обвинувачення хоче присудити на кару смерти. Гурт молодих, гарних мущин, з розумними інтелігентними обличами, з спокійними, розважними рухами й цілою такою же спокійною, простою, інтелігентною поведінкою. Вони роблять враження, що за ними немає ніякої вини, а тим паче такої, яка би казала їм сидіти на лавці обжалованих у салі прибраній величним образом білого орла на червоному полі.

За лавками обвинувачених сидять у лавці шість тюремних доворців.

В лаві оборонців

сидять по черзі адвокати: д р Бачинський, д р Глушкевич, д-р Старосольський, Присташ, д-р Макс Левицький, д-р Евин, д-р Давидяк, д-р Ганкевич, д-р Ер. Олесницький, д-р Волошин, д-р Бандель, д-р Янкевич.

На салі між публикою у характері оборонців заняли місця адвокати: д р Степан Федак, д-р Герасимів, д р Західний, д-р Срібний, д-р Бонюрків, д р Савчак, д-р Саноцький, д-р Щуровський, д-р Голубовський, др. Охримович, д-р Крижановський, д-р Лунів, д-р Терлецький, д-р Добрянський, д-р Гвоздецький, д р Рибак, д р Туркевич.

Всіх оборонців заголосилося 80; їх список ми вже подавали давніше.

Присяжні судді:

1) д-р Давид Гулес, адвокат, 2) Адольф Чоп, купець, 3) д-р Макс Зальцберг, адвокат, 4) Людвік Браун, ур. банку, 5) Іван Балух, пекар, 6) Пилип Фельпель, власт. реальн., 7) Пилип Кох, власт. каварні, 8) Маєр Фріш, купець, 9) Ришард Відервальд, інж., 10) Артур Бартош, купець, 11) Марцін Дудзіньскі, урядник і Владислав Лєрскі; ур., заступники: Мендральскі інж., д р Боровєц, адвокат.

Перед початком розправи встає оборонець д-р Шухевич.

Обор. д-р Шухевич звертає увагу, що оборона просила була допустити на розправу стенографів Стенографови дали білєти вступу, але на передодні розпрази арештовано одного з них. Дає внесок на побільшення кількости стенографів та на передання їм відповідного вигідного місця у салі.

Предс. Маєр: стенографів допущено на розправу та назначено їм раніше місця, які вони повинні занятн.

Обор. д-р Евин зголошує внесок, щоби усунути з поміж присяжних суддів тих, які не володіють як слід українською мовою, бо це знання необхідне для правильного виконування обовязків присяжних суддів.

Предс. Маєр твердить, що всі присяжні судді розуміють по українськи.

Обор. д-р Евин: домагається на підставі відповідного закону дотримання прав української мови, та зголошує домагання переводити розправу в українській мові, тому, що всі обвинувачені й усі оборонці є Українцями.

Обв. Федак — складає заяву, що відповідатиме тільки на запити зроблені в українській мові.

Предс. Маєр: трибунал розуміє українську мову так, як обвинувачені розуміють по польськи. Але він (Маєр) не говорть добре по українськи, а впрочім трибунал не є обовязаний ставити обвинуваченим запити по українськи.

Обор. д-р Евин ще раз підкреслює, що він домагався од імени підсудних та оборони вести цілу розправу по українськи а не лише звертатися до підсудних на українській мові. Як що трибунал одмовляє цьому законному бажанню підсудних і оборони, хай це буде окрема постанова трибуналу.

Після тої заяви трибунал відходить на нараду.

За яких 20 хвилин члени трибуналу вертають з наради.

Предс. Маєр оголошує рішення трибуналу переводити розправу на польській мові, а в разі потреби користуватися посередництвом перекладчика.

Др Шухевич: просить занротоколувати попередні слова предс. Маєра, що він не знає української мови.

Предс. Маєр справляє оборонця „добре („biegle“) не знає“.

Предс. Маєр звертається до обв. Ст. Федака, питаючи його за гевіїа, але обор. Глушкевич просить раніше слово.

Оборонець д-р Глушкевич: Високий Трибуналє! На запит пана предсідателя, хто боронить першого, отже, як треба думати, і головного обжалованого Стефана Федака, я мав честь заявити, що цього обжалованого боронити будуть адвокат д р Загайкевич з Перемишля. Я заявив це тому, що мало що не рік тому назад, оба ми обняли і зголосили в суді оборону цього обжалованого. Заявляючи це, я був певний, що д-р Загайкевич, який 4 дні тому приїхав з Перемишля до Львова, лише спізнився на кілька хвилин до розправи і швидко прийде. Одначе в цей момент довідуюся, що пана адвоката д-ра Загайкевича безпосередньо перед розправою арештувала львівська поліція з невідомих причин, забравши всі акти справи Федака (і тільки ті акти!). Стверджую, що д-р Загайкевич чотири дні пробув у Львові і весь той час, день і ніч, провів в товаристві товаришів по обороні, з котрими відбував майже без перерви конференції, приготовляючися до отсеї розправи. Супроти цього задержання д-ра Загайкевича органами поліції не можна пояснювати собі инакше, як спробою відомих чинників стероризувати оборону в справі Федака і тов., а що найменше й у кожному разі вкоротити права оборони першого і головного обжалованого. Що така поведінка відомих чинників в українських політичних процесах прибрала явний характер системи, доказує факт, що не так давно в тій сали, в часі рівнож українського політичного процесу, в найважнійший мент розправи арештовано головного оборонця, меценаса д-ра Льва Ганкевича, якого кинено в тюрму на більш чим два місяці а потім без обжалування і без слідства, ба навіть без подання причин арештування, випущено на волю. Справа та стала дуже голосною і викликала справедливе обурення нашої суспільности. Закладаючи рішучий протест проти такої нечуваної в світі поведінки, вношу вжити негайно всіх заходів до скасування поліційного арешту меценаса Загайкевича, а коли би це з яких небудь причин не могло бути зараз, розпорядити його справадження на розправу з актами, хоч би під сторожею, щоби він міг сповнити свій високий обовязок і своє ненарушиме право оборони обв. Федака.

Оборонець звертається до прокуратора Гіртлєра, щоби він видав відповідне розпорядження.

Прокуратор д-р Гіртлєр підводиться до половини з місця та півголосно каже, що не може висловитися за ані проти внеску оборони.

Предс. Маєр: Трибунал прийме відповідне рішення пізнійше.

Обор. Глушкевич: Просимо зараз, тому, що не буде дуже важна справа.

Трибунал ідє вдруге на нараду. За пять хвилин являються члени трибуналу.

Предс. Маєр оголошує перерву на 10 хвилин та каже вивести обвинувачених до їх кімнати.

—о—

(Після перерви). Предс. Маєр оголошує рішення трибуналу що до внеску оборони про звільнення арештованого оборонця д ра Загайкевича. Трибунал одмовив домаганню оборони, мотивуючи це тим, що підсудні мають більшу кількість оборонців, так, що одним із них менше не буде великої шкоди обвинуваченим; що-ж торкається звільнення д-ра Загайкевича з під арешту — то це не лежить у межах прав трибуналу.

Після цього предс. Маєр звертається до обвинувачених запитуючи їх про реалія: рік і місце уродження, релігію, стан, заняття, студія, чи служили у війську і військовий ступінь, імя і заняття батьків. Свої запити робить предс. Маєр ломаною українською мовою.

— Як-же так, нільзя?! — незаспокоювався Потурченко. — Щоб чені в одну мить!...

— Нікак кінця... — була та сама відповідь.

Потурченко сердито сплюнув, згадав їх маму і, не дивлячись на жене, сказав:

Ну, ходім!

— А може-б колись иншим разом? — попробував було відмовитися, але він рішучо запротестував:

— Ні в якому разі!... Ви мусите робити те, що кажуть вам!... Не думайте, що це тільки з вами так. От, не дали, як завтра я оголошу наказ про мобілізацію всіх мистецьких сил, а тоді...

Зупинився. Приплющив трохи очі і з притиском додав:

— Тоді, ми їм покажемо, що таке мистецтво!...

Дальші суперечки були зайві і я пішов разом з ним. Йдучи вулицями, він раз у раз зупиняв зустрічних червоноармійців і питався якої вони частини і чи мають літературу. Дехто з них щось відповідав, инші тільки кліпали очима і тільки вже тоді, коли ми відходили від них на декілька кроків, слідом за нами лунало дивовижне:

— Пашол ти в кінематограф!...

— Що вони говорять? — спитався я Потурченка.

— Лаються так! — відповів він з якимсь незрозумілим захопленням. — Насилу навчив їх цього...

— Ви?!...

— А то-ж хто? — блиснув очима.

— Для чого?...

— Ха ха-ха!... — засміявся він. — Буржук ви і більше нічого!.. Хіба-ж ви не знаєте того, що пролєтар не може так, щоб не лаятися?... А коли він лається, то душу й серце вкладає в свою лайку!... А так, як більшість з них лається дуже гидко і неоригінально, то я зробив деякий експеримент з тим усім і так уложив цілий лєксікон нових слів для пролєтарської лайки... Я взагалі, знаєте, експериментатор... З боку психольогії треба це розуміти...

Так ми прийшли до бувшого помешкання відомої чорносотенної газети „Непереможний Орел“, де тепер містився „Агітпросвіт“ Тимчасової Революційної Ради. При вході в помешкання стояв сірий велетень з карабіном в руках, який нехотячи поступився трохи на бік і пропустив нас в середину. Скрізь і всюди, по всіх коритарях та кімнатах валялася сила силенна ріжних книжок, якими також палав комінник в „загальній робітні“, де крутилася ціла ватага молодих хлопців і декілька дівчат, явно семітського походження.

Потурченко влетів серед них як бомба і, недаючи нікому сказати слова, заголосував:

— Сором! Ганьба! Місто без плякатів, військо без літератури, робітники без агітації, селяне без інформації, а ви тут байдики бєте!...

— Товаріщ Патурченко!... Товаріщ Патурченко!... Не забівайте, що я толькі раді іскусства здєсь і что я вообще удівляюсь, как ві можете?.. — кричала якась повногруда, опецкувата, стрижена панна.

Він наче не чув нічого. Не перестаючи сипати словами, повернувся до мене і похапцем кинув:

— Знайоміться! Яж тимчасом...

Не скінчив і кинувся в двері. Через хвилину його голос залунав десь уже за стіною і в „загальній робітні“ знову загомоніли.

Стрижена панна заговорила перша:

— Ах, какой он інєртіческій!

— Да!... Но толькі... — почулося звідусіль.

Вонаж тим часом уже говорила до мене:

— Єво нужно панімать!... Ві єво товаріщ?...

— Так і не так! — пробував було відповісти їй і сам не знав що казати. — Ми знаємося, яко артисти і

— Ах, какой он розкошний!... Када би ві знали как он дівно іграет Магбета!...

Підішов ще якийсь високий, худий, з голеним лицем добродій. Витягнувши довгу, кінська нога, кістляву руку, промовив: — Імею честь! Предсєдатєль Слободского „Пролєткульта“, народній поет Лішюхін!

Я подав йому свою руку і мені стало наче соромно за неї, що була такою малою й незначною в порівнанню з його рукою.

— Ви знайомі з ним? — промовив він, кивнувши головою на стіну, за якою лунав голос Потурченка: — „На якого чорта здалися нам ті буржуазні тулуби, що з нього оправлені в лякеровану шкіру, зверху завязані волоссям! Ми і без них справилися!“

Очевидно сперечався з кимсь. Не знаючи його цілком, я дильоматично кинув:

— Знайомі трохи...

(Продовження буде.)

Розправа проти Степана Федака і товариш'в.

Перший день розправи.

Вулиця Баторія й судовий будинок уявляють собою такий самий вигляд, як це було вже двічі тоді, коли була заповідженою розправа С. Федака і тов., та як виглядають при кожній такій „урочистій" нагоді. Сила кінної і пішої поліції, та строга перевірка вступних білєтів до салі розправ й особистих документів.

Коли представників преси й сторонню публику впущено до салі розправ — трибунал, лавки обвинуваченых, присяжних суддів та оборонців були вже повні. З сторонньої публики є дуже мало осіб, бо окрім найблизчій родині обвинуваченых, не видано майже нікому вступного білєту. А проте авдиторія повна, бо три перші лавки за місцями часописних кореспондентів заняли оборонці, які не вмістилися у бокових лавках, призначених для оборони.

Як характеристичний нюанс можна зазначити факт, що відпоручникови редакції „Діло" призначено стілець у переході поміж лавками кореспондентів, — без пульта, так, що годі писати щонебудь.

Склад Трибуналу:

Радн. Маєр, праворуч радн. Гелінгер, ліворуч радн. Нарольскі, протоколянт Релінгер, з боку прокурор Гіртлєр.

Лавка обвинуваченых:

1) Ст. Федак на передовому кріслі окремо; за ним у 1. лавці 2) Штик, 3) Палів, 4) Коберський, 5) Кучабський, 6) Матчак, 7) Гнатевич; у 2. лавці: 8) Яремійчук, 9) Голубович, 10) Тофан, 11) Горобійовський, 12) Білецький, 13) Зиблікевич.

Усі обвинувачені гарно одягнені. Їхні обличчя бліді й помарнілі від довгої цілорічної вязниці, але вони цілком не виглядають як страшні злочинці, яких акт обвинувачення хоче присудити на кару смерти. Гурт молодих, гарних мущин, з розумними інтелігентними обличами, з спокійними, розважними руками й цілою такою же спокійною, простою, інтелігентною поведінкою. Вони роблять враження, що за ними немає ніякої вини, а тим паче такої, яка би казала їм сидіти на лавці обжалованих у салі прибраній великим образом білого орла на червоному полі.

За лавками обвинуваченых сидять у лавці шість тюремних доворців.

В лаві оборонців

сидять по черзі адвокати: д р Бачинський, д р Глушкевич, д-р Старосольський, Присташ, д-р Макс Левицький, д-р Евин, д-р Давидяк, д-р Ганкевич, д-р Ер. Олесницький, д-р Волошин, д-р Бандель, д-р Янкевич.

На салі між публикою у характері оборонців заняли місця адвокати: д р Степан Федак, д-р Гарасимів, д р Західний, д-р Срібний, д-р Бонорків. д р Савчак, д-р Саноцький, д-р Щуровський, д-р Голубовський, др. Охримович, д-р Крижановський, д-р Лунів, д-р Терлецький, д-р Добрянський, д-р Гвоздецький, д р Рибак, д р Туркевич.

Всіх оборонців зголосилося 80; їх список ми вже подавали давнійше.

Присяжні судді:

1) д-р Давид Гулес, адвокат, 2) Адольф Чоп, купець, 3) д-р Макс Зальцберг, адвокат, 4) Людвік Браун, ур. банку, 5) Іван Балух, пекар, 6) Пилип Фельпель, власт. реальн., 7) Пилип Кох, власт. каварні, 8) Маєр Фріш, купець, 9) Ришард Відервальд, інж., 10) Артур Бартош, купець, 11) Мартін Дудзіньскі, урядник і Владислав Лєрскі; ур., заступники: Мендральскі інж., д р Боровєц, адвокат.

Перед початком розправи встає оборонець д-р Шухевич.

Обор. д-р Шухевич звертає увагу, що оборона просила була допустити на розправу стенографів Стенографови дали білєти вступу, але на передодні розправи арештовано одного з них. Дає внесок на побільшення кількости стенографів та на передання їм відповідного вигідного місця у салі.

Предс. Маєр: стенографів допущено на розправу та назначено їм ранійше місця, які вони повинні заняти.

Обор. д-р Евин зголошує внесок, щоби усунути з поміж присяжних суддів тих, які не володіють як слід українською мовою, бо це знання необхідне для правильного виконування обовязків присяжних суддів.

Предс. Маєр твердить, що всі присяжні судді розуміють по українськи.

Обор. д-р Евин: домагається на підставі відповідного закону дотримання прав української мови, та зголошує домагання переводити розправу в українській мові, тому, що всі обвинувачені й усі оборонці є Українцями.

Обв. Федак — складає заяву, що відповідатиме тільки на запити зроблені в українській мові.

Предс. Маєр: трибунал розуміє українську мову так, як обвинувачені розуміють по польськи. Але він (Маєр) не говерть добре по українськи, а впрочім трибунал не є обовязаний ставити обвинуваченим запити по українськи.

Обор. д-р Евин ще раз підкреслює, що він домагався од імени підсудних та оборони вести цілу розправу по українськи а не лише звертатися до підсудних на українській мові. Як що трибунал одмовляє цьому законному бажанню підсудних і оборони, хай це буде окрема постанова трибуналу.

Після тої заяви трибунал відходить на нараду.

За яких 20 хвилин члени трибуналу вертають з наради.

Предс. Маєр оголошує рішення трибуналу переводити розправу на польській мові, а в разі потреби користуватися посередництвом перекладчика.

Д р Шухевич: просить запротоколувати попередні слова предс. Маєра, що він не знає української мови.

Предс. Маєр справляє оборонця „добре („biegle") не знає".

Предс. Маєр звертається до обв. Ст. Федака, питаючи його за резіґа, але обор. Глушкевич просить ранійше слово.

Оборонець д-р Глушкевич: Високий Трибунале! На запит пана предсідателя, хто боронить першого, отже, як треба думати, і головного обжалованого Стефана Федака, я мав честь заявити, що цього обжалованого боронити будуть адвокат д р Загайкевич з Перемишля. Я заявив це тому, що мало що не рік тому назад, оба ми обняли і зголосили в суді оборону цього обжалованого. Заявляючи це, я був певний, що д-р Загайкевич, який 4 дні тому приїхав з Перемишля до Львова, лише спізнився на кілька хвилин до розправи і швидко прийде. Одначе в цей момент довідуюся, що пана адвоката д-ра Загайкевича безпосередньо перед розправою арештувала львівська поліція з невідомих причин, забравши всі акти справи Федака (і тільки ті акти!). Стверджую, що д-р Загайкевич чотири дні пробув у Львові і весь той час, день і ніч, провів в товаристві товаришів по обороні, з котрими відбував майже без перерви конференції, приготовляючися до отсеї розправи. Супроти цього задержання д-ра Загайкевича органами поліції не можна пояснювати собі инакше, як спробою відомих чинників стероризувати оборону в справі Федака і тов., а що найменше й у кожному разі вкоротити права оборони першого і головного обжалованого. Що така поведінка відомих чинників в українських політичних процесах прибрала явний характер системи, доказує факт, що не так давно в тій сали, в часі рівнож українського політичного процесу, в найважнійший мент розправи арештовано головного оборонця, меценаса д-ра Льва Ганкевича, якого кинено в тюрму на більш чим два місяці а потім без обжалування і без слідства, ба навіть без подання причин арештування, випущено на волю. Справа та стала дуже голосною і викликала справедливе обурення нашої суспільности. Закладаючи рішучий протест проти такої нечуваної в світі поведінки, вношу вжити негайно всіх заходів до скасування політійного арешту меценаса Загайкевича, а коли би це з яких небудь причин не могло бути зараз, розпорядити його спровадження на розправу з актами, хоч би під сторожею, щоби він міг сповнити свій високий обовязок і своє ненарушиме право оборони обв. Федака.

Оборонець звертається до прокуратора Гіртлєра, щоби він видав відповідне розпорядження.

Прокуратор д-р Гіртлєр підводиться до половини з місця та півголосно каже, що не може висловитися за ані проти внеску оборони.

Предс. Маєр: Трибунал прийме відповідне рішення пізнійше.

Обор. Глушкевич: Просимо зараз, тому, що це буде дуже важна справа.

Трибунал іде вдруге на нараду. За пять хвилин являються члени трибуналу.

Предс. Маєр оголошує перерву на 10 хвилин та каже вивести обвинуваченых до їх кімнати.

—о—

(Після перерви). Предс. Маєр оголошує рішення трибуналу що до внеску оборони про звільнення арештованого оборонця д ра Загайкевича. Трибунал одмовив домаганню оборони, мотивуючи це тим, що підсудні мають більшу кількість оборонців, так, що одним із них менше не буде великої шкоди обвинуваченим; що-ж торкається звільнення д-ра Загайкевича з під арешту — то це не лежить у межах прав трибуналу.

Після цього предс. Маєр звертається до обвинуваченых запитуючи їх про реалія: рік і місце уродження, релігію, стан, занятти, студія, чи служили у війську і військовий ступінь, імя і заняття батьків. Свої запити робить предс. Маєр ломаною українською мовою.

— Як-же так, нільзя?! — незаспокоювався Потурченко. — Щоб мені в одну мить!...

— Нікак кінця... — була та сама відповідь.

Потурченко сердито сплюнув, згадав їх маму і, не дивлячись на мене, сказав:

Ну, ходім!

— А може-б колись иншим разом? — попробував було відмовитися, але він рішучо запротестував:

— Ні в якому разі!... Ви мусите робити те, що кажуть вам!... Не думайте, що це тільки з вами так. От, не далі, як завтра я оголошу наказ про мобілізацію всіх мистецьких сил, а тоді...

Зупинився. Приплющив трохи очі і з притиском додав:

— Тоді, ми їм покажемо, що таке мистецтво!...

Дальші суперечки були зайві і я пішов разом з ним. Йдучи вулицями, він раз у раз зупиняв зустрічних червоноармійців і питався якої вони частини і чи мають літературу. Дехто з них щось відповідав, инші тільки кліпали очима і тільки вже тоді, коли ми відходили від них на декілька кроків, слідом за нами чулося дивовижне:

— Пашол ти в кінематограф!...

— Що вони говорять? — спитався я Потурченка.

— Лаються так! — відповів він з якимсь незрозумілим захопленням. — Насилу навчив їх цього...

— Ви?!...

— А то-ж хто? — блиснув очима.

— Для чого?...

— Ха ха-ха!... — засміявся він. — Буржук ви і більше нічого!.. Хіба-ж ви не знаєте того, що пролєтар не може так, щоб не лаятися?... А коли він лається, то душу й серце вкладає в свою лайку!... А так, як більшість з них лається дуже гидко і неоригінально, то я зробив деякий експеримент з тим усім і так уложив цілий лексікон нових слів для пролєтарської лайки... Я взагалі, знаєте, експериментатор... З боку психольогії треба це розуміти...

Так ми прийшли до бувшого помешкання відомої чорносотенної газети „Непереможний Орел", де тепер містився „Агітпросвіт" Тимчасової Революційної Ради. При вході в помешкання стояв сірий велетень з карабіном в руках, який нехотячи поступився трохи на бік і пропустив нас в середину. Скрізь і всюди, по всіх коритарях та кімнатах валялася сила силенна ріжних книжок, якими також палав комінник в „загальній робітні", де крутилася ціла ватага молодих хлопців і дівчат, явно семітського походження.

Потурченко влетів серед них як бомба і, недаючи нікому сказати слова, заголосував:

— Сором! Ганьба! Місто без плякатів, військо без літератури, робітники без агітації, селяне без інформації, а ви тут байдики бєте!...

— Товаріщ Патурченко!... Товаріщ Патурченко!... Не забівайте, що я только ради іскусства здесь і что я вообще удівляюсь, как ві можете?.. — кричала якась повногруда, опецькувата, стрижена панна.

Він наче не чув нічого. Не перестаючи сипати словами, повернувся до мене і похапцем кинув:

— Знайоміться! Яж тимчасом...

Не скінчив і кинувся в двері. Через хвилину його голос залунав десь уже за стіною і в „загальній робітні" знову загомоніли.

Стрижена панна заговорила перша:

— Ах, какой он інертіческій!

— Да!... Но только!... — почулося звідусіль.

Вонаж тим часом уже говорила до мене:

— Єво нужно панімать!... Ві єво товаріщ?...

— Так і не так! — пробував було відповісти їй і сам не знав що казати. — Ми знаємося, яко артисти!

— Ах, какой он розкошний!... Кадя би ві знали как он дівно ігрaєт Магбета!...

Підішов ще якийсь високий, худий, з голеним лицем добродій. Витягнувши довгу, кінська нога, кістляву руку, промовив: — Імею честь! Предсєдатель Слободского „Пролєткульта", народній поет Ліюхін!

Я подав йому свою руку і мені стало наче соромно за неї, що була такою малою й незначною в в порівнанню з його рукою.

— Ви знайомі з ним? — промовив він, кивнувши головою на стіну, за якою лунав голос Потурченка: — „На якого чорта здалися нам ті буржуазні тулуби, що з низу оправлені в лякеровану шкіру, зверху завязані волоссям! Ми і без них справилися!"

Очевидно сперечався з кимсь. Не знаючи його цілком, я дильомативно кинув:

— Знайомі трохи...

(Продовження буде.)

На запити предс. Маєра відповідають по черзі: 1. Степан Ярослав дв. ім. Федак, ур. у Львові, 11. травня 1900 р., гр.-кат., вільного стану, активний старшина української армії, студ. військ. Академії; 2. Франц Осип дв. ім. Штик, ур. 8. березня 1901 р. у Львові, гр.-кат. вільного стану, студ. прав; 3. Дмитро Палій, ур. 17. травня 1896 у Перевіщю калуського пов., гр.-кат., вільного стану, студ. прав; 4. Остап Коберський, ур. 24. квітня 1895 у Сяноку, гр.-кат., вільного стану, студ. філ.; 5. Василь Кучабський, ур. 1896 в Пустомитах, гр.-кат., вільного стану, журналіст; 6. Михайло Матчак, ур. 28. лютого 1895 в Якубов. Волі, гр.-кат., вільн. стану, журналіст; 7. Богдан Гнатевич, ур. 4. березня 1894 в Тисьменици, гр.-кат. студент медицини; 8. Петро Яремійчук, ур. 27 липня 1899 р. в Камінці Струмиловій гр.-кат., вільного ст., абс. 4 кл. гімн.; 9. Віктор Леонард Голубович, ур. 23. березня 1901 у Львові, гр.-кат., вільного стану, абсольв. гімн.; 10. Микола Тофан, ур. 26. грудня 1892 р. в Русові пов. Снятин, гр.-кат., вільного стану, студ. фільос.; 11. Остап Горобійовський, ур. 3. вересня 1903 р. у Львові. гр.-кат., вільного стану, матурист: 12. Іван Білецький, ур. 19. січня 1901 р. у Камінці пов. Рава Руська, гр.-кат., вільного стану, механик, абсольвент промосл. школи; 13. Евген Зибликевич, ур. 20. листопада 1895 р. в Самборі, гр.-кат., вільного стану, студ. прав. — Більшість обжалованих заявляє своє старшинство у українських армілх УНР. або Галиць-Армії.

Предс. Маєр звертає увагу обвинуваченим, що їм вільно: всі закиди заперечити, вільно відмовити зізнань, боронитися як лиш обвинуваченим подобається вільно говорити зі своїми оборонцями;

але не вільно: радитися свого оборонця як треба відповідати; признання до вини зменшує кару.

Потім відбувається заприсяження суддів присяжних. Після заприсяження, предс. Маєр читає довгий акт обвинувачення по польськи, а протоколянт Релінгер ломано по українськи.

З огляду на „обємистість" тексту акту обвинувачення не можемо передрукувати цього цікавого документу.

Акт обжалування закидає Степанови Федакови замах на життя начальника держави Йосифа Пілсудского і воєводи Грабовского, при чому воєводу Грабовского тяжко поранено, а виконання замаху не наступило тільки наслідком перешкод.

Дальше обжаловується Франца Йосифа Штика, Дмитра Палієва, Остапа Коберського, Василя Кучабського, Михайла Матчака, Богдана Гнатевича, Петра Яремійчука, Віктора Льва Голубовича, Миколу Тофана, Остапа Горобійовського, Івана Білецького, Евгена Зибликевича, як співвиновників, котрі словом і письмом намагалися допровадити й побільшити небезпеку для польської держави і привести до громадянської війни. Степан Федак і його товариші відповідають за вину скритовбийчого замаху § 134 і 135, та за злочин головної зради § 53 і 58 зприміненням § 34.

Предс. Маєр читає мотиви акту обвинувачення, які творять 66 сторінок друку великого канцелярського листа! Підчас читання того еляборату — поодинокі його місця викликують усміх на лицях обвинуваченых і инших слухачів. Читання мотивів акту обвинувачення тревало від 11-ої до пів 2 год. себто 2 і пів години.

Потім розпочинається читання цього самого по українськи, але на внесок оборони предс. Маєр оголошує перерву на 5 хвилин.

Після перерви протокулянт читає український текст, але такою страшною вимовою, що нічого не розуміти, тим більше, що й писано воно воляпіком судових актів.

Читання українського тексту треває до 3 год.

О 3 год. по пол. предс. Маєр оголошує перерву розправи до слідуючого дня, о 9-тій год. зранку.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Велика Україна.

Безробіття.

Дня 16. жовтня на засіданні Ціку виступив Раковський з докладом про зовнішню й внутрішню політику. Раковський заявив, що число безробітних уже перейшло за сто тисяч й більше всього безробіття відбилося на важкій індустрії. Посівна площа на Україні знизилась навіть в порівнанні з минулим роком, не кажучи вже про площу 1916. року. Становище українського сільського господарства більш, ніж важке.

В вищій школі.

Народній комісар освіти Гринько звільнений. Його заступником призначено Затонського. Ректор київського університету Лобода (студент-комуніст), що повернувся з Харкова, привіз розпорядження про скорочення штат в університету на 25 процент а також цілу низку дуже суворих наказів. В звязку з цим всі декани подалися до димісії. Скорочення штатів київського університету, як здається, є наслідок виконання загального роспорядження Харкова про скорочення штатів всіх державних установ на 25 процент в цілях полекшення державного буджету.

Бунти мобілізованих.

Серед новобранців, які зібрані в більших містах України на захід від Дніпра, виникли розрухи на грунті незадоволення харчами й обмундируванням. Новобранці рішуче повстають проти відсилки до Росії. Розрухи новобранців в Ямполі й Ушиці большевиками втихомирені.

Терор.

Київський трибунал засудив на розстріл штабс-капітана Судзіцького і співробітницю особливого виділу, Біскупську за шпіонаж на користь Франції. Судзіцький прибув до Камянця з Варшави і працював на Україні на протязі кількох місяців. Біскупську розстріляно за те, що вона приняла на переховування документи Судзіцького.

Катастрофальний стан донецького водозбору.

Совітська преса повідомляє: Харківські газети продовжують висловлювать велике незадоволення з приводу катастрофального стану донецького водозбору і металюргічної промисловости. Преса констатує, що навіть мінімальний плян, вироблений для відновлення великої промисловости, збанкрутував. Сім марченів, які працюють на Україні, з за відсутности камяного вугля спинились.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Резигнації.

Громадянин Яків Трач із Суботова пов. Калуш подає до публичного відома, що іменований предсідником місцевої виборчої комісії з тої почести зрезигнував. — Також гром. Йосиф Зачкевич в Колоколині пов. Рогатин оголошує публично свою резигнацію з представника виборчої комісії, хоч польські власти не хотять її прийняти.

З діяльности стрийської виборчої комісії.

Stryj, dnia 10|X. 1922. Wlb. ks. Iwana Tymkowa w Rechiniu. Okręgowa komisja wyborcza na posiedzeniu dnia 10. b. m. rezygnacji Wbnego ks. z urzędu członka obw. kom. wyb. N-ro 65 w Rachiniu nie przyjęła do wiadomości. Wobec uchylenia się i niepełnienia obowiązków powierzonego Mu urzędu, nakładam na Wbnego ks. po myśli art. 26 ord. wyb. grzywnę 60.000 Mp. (sześćdziesiąt tysięcy mk) i wzywam Go do objęcia urzędu z tem, że w razie dalszego oporu i przeciwpaństwowego stanowiska w akcji wybo czej, będą na Niego nałożone dalsze grzywny aż do wysokości 240.000 mp. Jednocześnie odnoszę się do Starostwa w Dolnie o bezzwłoczne ściągnięcie orzeczonej grzywny. Przewodniczący O. K. W. Nr. 52. St. Orski.

З Волині та Холмщини.

Як збагачується польська скарбниця.

У селі Соловє, Ковельського повіту заплатили податок за коня Ганна Гарбар і за овечку — Гриць Васьковець. Згадані господарі — перша коняки, а другий овечки зовсім не мають і здавна не мали. Селян села Уховецьк — Федора Турчина та Гната Бордюка адміністративно вкарано штрапом: Першого 200.000 м. п., другого 50.000 м. п. Їхні заяви, — що оповіщення про потребу вести кони для перепису було на мові польській, якої вони не розуміють — не врятувало від кари.

Заборона діяльности перед виборами.

Народній учитель у Володимирі вол. отримав від інспекторату таке письмо:

Inspektor szkolny we Włodzimierzu.
Nr. 4734/22.
Włodzimierz, dnia 30. września 1922.
Do pana Wasyla Komarewicza, nauczyciela szkoły powszechnej w Mikuliczach gm. Chotiaczów.

Wobec wytoczonej Panu przez Sąd okręgowy sprawy karnej z art. 129 i 154. k. k. niniejszem zawieszam go do dalszej decyzji kuratorjum O. S. W. w pełnieniu dotychczasowych obowiązków służbowych.

Jednocześnie wstrzymuję Panu pobory do połowy.

W. z. Inspektor szkolny
W. Rybczyński.

§. 129. російського к. к. предбачає підбурювання одної части населення проти другої, чого ніби п. Комаревич мав допуститися, випускаючи 1-шу передвиборчу відозву, як голова повіт. виб. комітету. Відозву найспокійніше читають люде в місті і по селах, навіть і представник влади, п. Комаревич не знає нічого про це, що прокураторія, але так зацікавилась цією справою, бо ніякого судового повідомлення, ні акту обжалования не дістав, а пан inspektor szkolny вже найшов все потрібне, щоби „zawiesić" і „wstrzymać pobory".

Видко у п. інспектора крім обовязків шкільних, є ще й обовязки ...инші.

Священник-маєрист.

В с. Седлисках Замостського повіту молодий священик А. Сагайдаковський захотів проміняти церкву на соймову трибуну і виставив себе кандидатом до Сойму.

Користаючи з прихильного відношення адміністрації, стремить цей слуга Христа розбити єдність Українців, аби одняти голоси від ч. 16, а тим самим позбавити православне населення мати свойого представника в Соймі.

Варто підкреслити цей факт, що священик Сагайдаковський обманним способом зібрав підписи серед населення, говорячи, що це збірається для голосування на д. І. Скрипу, який має широку популярність в усіх повітах Холмщини.

Виборчий рух.

Центральний Український Виборчий Комітет призначає на день 29-го жовтня зїзд мужів довіря зі всіх обводових українських комітетів Холмського і Красноставського повітів. Зїзд відбудеться в Хольмі.

ПРЕСА.

Патентований спосіб.

Під свіжим вражінням нового вибуху істерії з боку наших сусідів, яка проявляється в першу чергу в масових арештуваннях, побоях і терорі над українським населенням Східної Галичини, слід би пригадати собі „золоті слова" краківської „Нової Реформи", ч. 343. з дня 1. вересня 1919. р. в якій читаємо:

„Власним (sic!) польським оружям виковуємо собі польську границю на сході. Шибеница, попереджена справедливим судом, мусить одначе зробити своє, хочби прийшлося повиснути на ній тисячам. Хто би наладження польських взаємин хотів почати від чого иншого, або хто би наладжуючи їх полишив рівночасно в спокою усіх тих вилуплювачів очей (?) обрізувачів жіночих грудей (!) дерунів зі шкіри (!!) різунів безборонних ранених (!!!) і т. п., той з місця прислужив би ся як найгірше мирному наладнанню польсько-українських взаємин".

Нині маємо нагоду переконатися, що той оригінальний спосіб наладнання польсько-українських взаємин находить примінення з чим раз більшою послідовністю...

Коли вже бесіда про „N. Reform y", слід би пригадати під нинішну пору слова, які появилися на її столпах з приводу брошури проф. Станіслава Сроковского п. з. „Wytyczne zasady dla projektu autonomii narodowościowej i terytoryalnej kresowych ziem południowo-wschodnich". Сказано там ось що:

„1) Українські землі замешкує людність руська, жидівська і польська в той спосіб, що руська людність майже всюди творить більшість мешканців,

„2) Україна належить до земель досить густо заселених, а тому слід за цим до тих, котрі без виїмкових законів, а принайменше фаворизуючих чужу кольонізацію не так легко дадуться із зовні кольонізувати, а особливо з метою витворити там иншої від нинішної етнографічної фізіономії. Місцева людність терпить згляднии голод землі".

В иншім місци читаємо:

„Найпростійшим полагодженням справи було би зректися Руси. Однак нині це вже не можливе, а врешті й непотрібне, т. зв. Західня Русь мусить лишитися при Польщі, причім конечним є „dzierżenie w krzepkiej dłoni Rusi".

І справді бачимо, що всупереч усім мировим трактатам та рішенням всяких міжнародних організацій, які недвозначно окреслюють становище Східної Галичини, ця кріпка долоня затискається чим раз сильнійше, так, що недалекий момент, коли вона від цього затиснення готова — зімліти.

Кабінетна криза в Англії.

Політичний напрямок нового кабінету.

Аг. Аваса доносить з Льондону: Англійські міродатні кола думають, що кабінет Бонара Лоуа буде старатись задержати основний напрямок діланнія кабінету Льойда Джорджа. Новий кабінет прямуючи до тіснішого порозуміння із союзниками, буде рівночасно старатись вести як найбільш ощадну внутрішну політику. Після конференції з Керзоном і лордом Дерби, відбув Бонар Лоу нараду з Юнджером. Розмова торкалась справ співпраці в кабінеті Бонара Лоуа.

Льойд Джордж в Лідс.

Льондонські деники донбсять, що Льойд Джордж виїхав до Лідс. По дорозі влаштовано йому в декількох місцевостях горяче прийняття. Промовляючи в одній місцевости, Льойд Джордж сказав: Ториси введені в блуд, провалили свойого власного провідника (Чемберлена).

Промова лорда Дерби.

З Льондону доносять: Льорд Дерби в промові виголошеній в Менчестер заявив, що співпраця з уніоністами не є виключена, противиться однак їх коаліції. Коаліцію зірвано, — говорив бесідник, — але співпрацювати можна дальше. Льорд Дерби перестерігає консерватистів перед надмірно суворою і несправедливою ошінкою лібералів, котрі брали участь в коаліційнім уряді і зложив чолобитню Льойдови Джорджови як свойому особистому другови і державному мужови. Льойд Джордж заявив, що ніколи не старався о теку міністра, однак прийняв би її, колиб йому це предложено.

„Сідней Таймс" про новий кабінет.

„Сідней Таймс" пишуть, що населення Австралії вичікує негайного повороту до влади кабінету, утвореного одним поодиноким сторонництвом. Денник додає, що народ виснажений коаліційним кабінетом, бажає нового кабінету більш солідарного і рішучого.

Льойд Джордж кандидатом лібералів.

„Н. Фр. Пр." доносить з Льондону, що Льойд Джордж закинув вже намір утворити нову центрову партію і буде при виборах кандидувати як ліберал. На зібранню національної Ради лібералів, вибрано Льойда Джорджа головою, а Черчіля заступником голови партії.

Англійські робітники проти коаліції.

Голова робітничої партії Геджес заявив в одній з промов, що колиб парляментарна коаліція мала відродитися і заатакувати партію робітників тоді та остання буде боротись до кінця.

З ірляндського пуху.

З Дебліна доносять, що війська уряду відкрили в Дебліні тайну фабрику бомб. Заряджено ряд арештовань.

Л. Джордж про ірляндсько-англійський договір.

З Льондону доносять: Льойд Джордж вислав до премієра ірляндського правительства Кострейва телеграму з запевненням, що не робить нічого, що могло би нарушити заключений недавно англійсько-ірляндський договір. Договір цей, як треба надіятися буде затверджено в приписаному реченцеві. Кострейв відповів телеграмою, що годиться з цим поглядом і сподіється, що договір принесе бажаний успіх.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вхл. ки. 40.000.

З польських справ.

Польська господарка.

Посол Ромуальд Василєвский оголосив в Познані удокументовані revelяції про корупції і рабункову господарку в уряді кольонізаційнім, що був до недавна у вшехпольських руках і повстав з перенятої польською державою пруської комісії кольонізаційної. Цей уряд мав великий голос при уділюванню т. зв. перевласнення, без якого ніхто в Познанщині не може статися правним власником міської чи земської реальности. Від довгого часу ходили вісти про величезні надужиття, яких допускалися в тім уряді. Справою мусів занятися вкінци сойм, що вислав на місце вшехпольської панами слідчу комісію. Те, що вона викрила, переходить все, що собі тихцем оповідали. Страти державного скарбу виносять по поверховним обчисленням суму вісьмох мілиярдів марок.

Переслухувані свідки зізнали на письмі, що за одержання т. зв. перевласнення давали хабарі урядникам. Хабарі були всілякі. Одні урядники вдоволялися парою курят або солониною, копою яєць, шинкою і маслом, а додатком кількох тисяч марок. Инші домагалися готівки від 10.000 до двох міліонів марок. Одному з клієнтів казав такий урядник підписати вексель. Спершу йому відмовлено перевласнення, значить згоди уряду на перенесення власности. Коли вексель підписав, знесено попереднє рішення і видано перевласнення.

Зрештою урядники йшли за приміром свого директора, д-ра Карасевича. Він продавав і купував цілі маєтки, так, що міліонові заробки при тих трансакціях ішли до його кишені, фальшував дати, позиції в книгах і т. п. Він заложив собі в Тухолі кольонізаційну спідку, до управи якої війшов його зять д-р Пріс і тій спілці признав на власність державні грунти простору 35 моргів. Мешкання його в будинку кольонізаційного уряду складалося з 16 умебльованих кімнат, за які платив 2.000 Мп. річно

Совітська Росія.

Нові совітські гроші.

Нові совітські паперові гроші будуть мати назву „банкових білетів". Вартість їх буде в 1, 2, 3, 5, 10, 25, 50 червонців, які будуть рівнятись 10-рублям довоєнного зразку. Білети будуть обовязкові в усіх виплатах по курсу, що рівняється їх номінальній вартости.

Відпустка Красіна.

Народній комісар Красін одержав трьохмісячну відпустку й виїхав за кордон.

Вибори до совітів.

Всі чергові вибори в совіти переводяться під великим натиском комуністів. В совіти селянських депутатів попало багато некомуністів, але в вищі совітські установи проходять майже виключно комуністи в кількости до 90% всіх депутатів. В Петербурзі, наприклад, на протязі перших трьох днів вибрано 412 комуністів і 32 безпартійних.

Франція і большевики.

„Руль" з певного джерела повідомляє, що відомости про зміну відношення Франції до совітського уряду не відповідають дійсности. Французький уряд стоїть на тому погляді, що визнання совітської влади може статися тільки після задовольняючого розвязання питання про борги Росії. Поанкаре про те не один раз заявляв, що приватні особи можуть безперепонно на свій риск і страх вступать в ділові зносини з Росією. Густав Ерве називає поїздку Герріо до Москви скандальним виборчим маневром, єдина ціль якого полягає в йому, щоб притягти комуністів до бльоку з радикалами. „Аксіон Франсе" так само заявляє, що пропаганда Герріо на користь совітської Росії мотивується міркуваннями виборчого характеру. Газета шкодує, що „Пті Парізієн" подає півторамілионовій масі своїх читачів невірні відомости Герріо про становище в Росії. Тардіє іронізує в „Еко Національ" над „відкриттям Росії", яке сталось після поїздки Герріо.

Важкий стан червоної армії.

Петербурська совітська преса скаржиться на важкий продовольчий стан червоної армії. В петербурському совіті було зазначено, що червона армія, не зважаючи на зменшення її чисельности, відчуває великі харчові трудноші. Державні запаси харчів вичерпані, а новий апарат постачання армії працює дуже але. Харчі, які видаються червоноармійцям, поганої якости. Особливо важке становище прикордонних частин, серед яких ширяться цинга. Харчування в шпиталях складається більшістю з гороху й оселедців. З огляду на таке становище петербурський совіт постановив негайно скликати нараду всіх командирів військ.

Нафтові концесії.

По повідомленню з Вашингтону „Інтернаціональ бареталь корпорейшен" роспочале заходи для одержання згоди державного департаменту на завязання з совітською Росією контракту про експльоатацію нафтових джерел в Бакінському районі, яких до сього часу не розроблялось. Впливові нафтопромислові компанії особливо „Стандард Ойль", „Рояль детч" і Нобель мають на увазі протестувать проти цього контракту.

Совітські квадрільони.

Комісаріят фінансів вніс в совнарком для затвердження проект совітського бюджету на останні три місяці 1922 року. Бюджет обчислено в 1 квадрільон 500 трільонів рублів.

Совітські війська під Владивостоком.

З Москви звідомляють, що совітські війська дійшли до Владивостока.

Поборювання бандитизму в Росії.

В цілі поборювання бандитизму в совітській Росії признав ВЦІК головному політичному урядови, себто давній чрезвичайці, право розстрілювати без суду грабіжників, приловлених на місці злочину.

Німеччина.

Заговір на нім. канцлера.

„Арб. Цтг." доносить, що берлінська поліція впала на слід цілого ряду політичних заговорів, які стреміли довести до насильного перевороту в Німеччині. На слід заговорів навів поліцію один молодий чоловік, який стояв близько вбивців Ратенава і якого намовлено вбити канцлера. Викиди совісти стали поночою, що згаданий молодець зрадив всю тайну поліції і навів її на сліди ряду тайних протидержавних організацій. Доношика арештовано. Поліція ствердила дійсність заподаних інформацій.

Генеральний прокуратор в Берліні.

ПАТ. доносить, що до Берліна прибув генеральний державний прокуратор Ебермаєр, котрий веде слідство в справі замаху на канцлера Вірта. Переслухав він арештованого молодого чоловіка, котрий підтвердив свої попередні зізнання себто, що намовлено його виконати замах на канцлера. Генеральний прокуратор заборонив давати які небудь інформації денникам в тій справі.

Вражіння в Німеччині.

З Берліна доносять, що вістка про намірений атентат на канцлера Вірта викликала в цілій Німеччині величезне порушення. „Берлінер Тгбл." доносить, що доходження навели поліцію на слід нового політичного заговору в Берліні. Першою жертвою цего заговору мав впасти канцлер Вірт. „Юнайтед Телегреф" доносить, що канцлер одержав в останньому часі богато листів з погрозами так, що поліція зарядила строгу контролю і цензуру всіх листів. Тою дорогою дістала поліція в руки лист писаний молодим чоловіком з Липська ім. Шульце, де цей останній повідомляє свого знайомого, що має намір вбити д-ра Вірта. Заряджено строге слідство в тій справі.

Охорона канцлера.

На засіданню німецького сойму дня 2[illegible]. ц. м. прийнято в першім і другім читанню закон в справі вибору президента держави. Третє читання відбудеться у вівторок. Закон буде напевно прийнятий. Президент парляменту Лебе заявив, що видано зарядження, які зміряють до охорони будинку парляменту з огляду на особу канцлера Вірта, котрого життя є загрожене. Канцлер д-р Вірт заявив, що замах на нього був дійсно уплянований, але в час відкритий. Не має сумніву, що положення є вельми серіозне.

Англійський амбасадор у канцлера.

З Берліна доносять, що канцлер Вірт відбув конференцію з англійським амбасадором Д'Еберконом.

Після пляновання замаху на вбийників Ратенава.

„Нає Берл. Цтг." звідомляє з Лайпціга, що кількість аршеніка, домішаного до цукорків, присланих Вінтерови і Варнекови, була така велика, що спричинила би смерть усіх цих, котрі одержали посилку. Прокуратор у Лайпцігу визначив пів міліона марок нагороди за вишукання згл. приловлення надавця цукорків.

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Евген Давидяк

веде канцелярію 1—4

у ЛЬВОВІ, вул. ВІРМЕНСЬКА 19.

З делятинських гір.

(Ратуймо нарід з упадку.)

II. В попередній статті подав я загальний образ Делятинщини, а тут хочу вказати на деякі способи, які, на мою гадку, могли би послужити до культурного піднесення сеї сторони.

Найперше повинно взятись до більшого поширення просвітної праці в народі наше учительство. Се належить вже до його звання. На жаль, праця учителів обмежалась у нас від довгих літ лиш на обовязкові шкільні години і мало виходила поза мури школи. Сему вина була пануюча система, введена чужою і неприязною нам адміністрацією краю, котра дивилася завсе неприхильно на всяку роботу в ширшім народі, побоюючись, щоби з просвітою не піднеслося національне і політичне освідомлення наших селян. Наслідки були

такі, що дорастаюча молодь, опустивши школу і вступаючи в життя і світ, була полишена на дальше без всякого проводу, а через те забувала нераз читати або й сходила на манівці. По сій причині давалися у нас чути жалі, що школа не приносить богато хісна, що учать лиш мертвих букв, а не дає горожанського виховання. Очевидно, така система була противна основним принціпам педагогії і культури, — се була лиш злуда просвіти, а на ділі прямувала до отемнення народа.

Однак хоч як некорисні є для нас нині політичні відносини, хоч як дрібне лишилось тепер число наших українських учителів і учительок, то ми бажали би, щоби і та горстка рідних трудженників поширила свою діяльність, а то в першій мірі на молодь, яка вже вийшла зі школи. Се повинні зробити вже з людських зглядів, щоби забезпечити на будуче правильне суспільне життя. Най буде ся пр ця, щоби не визивала гніву польських властий, чисто гуманітарна і культурна. І вона вистане. Бо коли вщіпиться в молодь здорові моральні і горожанські засади, то найде вона опісля вже сама дальшу дорогу.

Для тої цілі повинні учителі і учительки удержувати з бувшою шкільною молодю дальшу звязь, збирати їх в певні дні тижня на пополудневу лекцію і доповнювати в ній відомости з ріжних областий науки, з господарства і горожанських установ, давати поради що до дальшого заняття (прим. звертання їх до промислових шкіл і ремесла) і под. Ведення сих лекцій повинно бути приятельське, яке притягало би мол дь. Разом з тим повинна основатись при кождій школі окрема бібліотека, котра виножичала би молоді всякі книжочки до читання. Отворення бібліотеки є тепер конечне хоч би з огляду на те, що книжки стали нині дорогі і закупно їх для загалу дітий неможливе. Коли сего не зробиться, то можна побоюватись, що богато шкільних дітий, не маючи книжки в руках, повертати ме по часі в анальфабети. Така робота серед молоді може заохотити і тих, що в часі війни не користали зі школи, до доповнення науки. Тут зверну увагу, що коли найшлося би в якій місцевости кільканайцять неписьменної старшої молоді, що схотіла би через пару місяців сходитися в певні дні тиждня на науку, то шкільна власть може назначити за сей труд осібну нагороду.

Подібну працю повинні знов учительки розвивати між дорастаючими дівчатами і молодшими жінками. Як досвід учить, горнеться жиночий пол до такої роботи раднійше від мущин. І коли би ми внесли культурне виховання між жінки, то потягнули би вони за собою упертих мужів, дали би новий напрям своїм дітям і створили би у нас зовсім иншу суспільність.

Однак ми не можемо ограничатися на працю в школі, а мусимо нести просвіту у всі верстви народа. Тут не вистане вже ні школа, ні церква, бо через війну настало в горах не мале покоління, що не привикло ні до школи, ні до церкви і від них сторонить. Супроти того мусять духовні і світські педагоги придумати инші способи, щоби те покоління притягнути до себе і почати над ним виховавчу працю. На мою гадку треба для сеї цілі заснувати або відновити по всіх селах читальні „Просвіти", січові або сокільські кружки і т. д. Кождої неділі і свята збирались би хлопці і дівчата на сокільські вправи, уладжували би деколи прилюдні пописи, та виступали би корпоративно при церковних та національних торжествах; крім того давались би для молоді під проводом старших збірні забави. Такі річи подобались би молоді, стягали би навіть дикшу її часть і причинювались до її оглади. При читальнях треба заложити хор для церковних і світських пісень, сценічні вистави, а дальше завести читання цікавих книжок і газет, розговори про громадські і господарські справи і пр. Конечним було би тут і заложення громадської бібліотеки, з котрої користали би всі члени громади. А вже особливо притягаючим середником вважав би я вандрівний скіоптикон, а ще більше кіно з образами біблійними, історичними і уморальнюючими.*) Тими річами можна би стягати людий навіть з подальших верхів і виховувати їх. Сей труд був би значний, але він був би для філянтропів незвичайно милий і вдячний, котрий приніс би для народа і церкви багато хісна.

З отворенням читалень і гімнастичних кружків не повинно би ні трохи зволікатись. Воно і так дивно, що після воєнного занепаду сіл не зроблено того досі. Колиж би сільським людям йшло се нескладно, повинна би делятинська філія „Просвіти" обявити більше життя і помочи в переведенню сего діла. Річ повинни по селах вести всі місцеві інтелігенти (священики, учителі, урядники) і свідомійші селяни. Від часу до часу повинен звиджувати читальні делегат філії і давати потрібні ради і вказівки. Вкінци могли би причинитись до праці і численні українські літники (професори, лікарі, адвокати), що сюди приїздять, своїми популярними викладами. Все те причинялось би багато до культурного піднесення сеї сторони.

Може бути, що місцеві люди, знаючи близше відносини, подадуть ще деякі способи. Най піднесуть їх і переведуть в діло. Най би в сій країні, красній своєю природою, настало також краще життя народа.

К.

*) Скіоптикон і кіно могли би виплатитися, коли би на представлення назначено невеликий платний вступ.

Дописи з краю.

Комарно.

Непатріотичне поступованнн.

Істнує в нашому місті всенародна 7-клясова „Рідна Школа" та гімназійні курси, що мають вже чотири кляси. Удержується їх з оплат шкільної дітвори та добровільних жертв громадянства (дуже, що правда, — скупеньких!). Та всеж таки, як би воно і не легко було удержувати під сучасну пору наші приватні школи, у нас вже третій рік вони ведуться, хоч перепон є надто багато, і то на кождому кроці. І шкільна не наша влада криво і ворожо ставиться до школи, і плата учительству з вини громадянства є аж за мінімальна, і дістають вони її аж по двох місяцях праці, і міщанство надто вже холодно ставиться до школи, — особливо тоді, коли треба давати якусь ленту або складати оплати на науку. Та всі ті перешкоди поволи усуваються. Учительство по більшій части задовольняється самою тільки тяжкою працею, якій присвічує надія на удержання плати, міщанство думає все таки колись відчинити своє жертволюбиве серце, ну і кишеню, — і все, хоч гірко, та йшло би вперед.

Та на місце відсунених перешкод, приходять нові колоди. А кидають їх не вороги, а таки свої власні громадяне, „старі, з іменем патріота". Справа представляється ось як:

Бракує школам приміщенне, бо і кляси і відділи все збільшуються. Очевидно, „в комірне" до чужих не підемо. Треба йти до своїх. Кружок УПТ. відніся до дирекції Задаткового Т-ва з проханням відступити школі ще одну комнату. (Там вже поміщається чотири кляси). Надзірна рада і дирекція Т-ва годяться, та ба! В цьому домі живе адвокат д-р Іван Кос. Заняв він це помешкання в 1919 р. зобовязуючись перед найповажнійшими громадянами (п. Григ. Тершаківцем і Олек. Пеленським), членами надзираючої ради, що кождої хвилі, як тільки буде потрібно приміщення школі, він перейде до свойого помешкання, (У нього є власне мешкання і господарство, тільки трохи дальше від центра міста; тепер винаймлене умовно другому). На ніщо здалася згода дирекції, на ніщо зобовязання п. меценаса, — школа остає без приміщення, а вчити дітвору в дотеперішньому місци не можна, про що повинен знати і п. меценас. (Він це й лікар в додатку!) Справа проста. Д-р Кос мешкання не відступає, не згоджується дати ні одної комнати (а має їх щось пять), розсівся вигідно і байдужна йому загальна, дуже пекуча справа. Першу делегацію, членів учит. збору, вислану Кружком УПТ., щоб пертрактувала відступлення хоч одної комнати, найпростійше зігнорував, а другій делегації, тим самим найповажнійшим громадянам (Тершаківцеви і Пеленському) дав доволі цинічну раду: заняти для школи його мешкання, (до речі, брудне і з насікомими), положене за містом. Кружок УПТ., управа обох шкіл та громадянство в клопоті. Ніхто не може переконати п. меценаса і його жінки, що народня, загальна справа вище особистої, що добро рідної школи дороще грубо егоістичних інтересів. Без сумніву, треба вірити, що під зиму переноситись не хочеться особливо тоді, як хтось сидить вже у вигідному, майже безплатному мешканню. Але що в такому випадкови зі школою? Невже замкнути її, бо сама собою не уявляє вона для декого реальної вартости? Здається покищо, ще ні, бо послідний голос має громадянство, а воно його ще не сказало. Як що зайде потреба, то його не спинить ні „поважне імя", ні дотеперішній респект. Бо загальне добро вище особистого. Шкода буде, як опамятання прийде пізно!

Комар.

РІЖНІ ВІСТИ.

Домагання фашистів.

З Риму доносять, що Муссоліні провідник італійських фашистів в розмові із співробітниками англійських газет заявив, що фашисти візьмуть участь в уряді тільки тоді, коли одержуть теки міністрів: закордонних справ, війни, внутрішних справ, маринарки і праці.

Східна конференція.

З Парижа доносять, що дійшло вже до порозуміння між Льондоном, Парижем і Римом в справі скликання східної конференції до Льозанни, на день 13. листопада ц. р. Справа проливів буде обговорювана осібно. У тій части конференції взяли би участь: Франція, Англія, Італія, Японія, Румунія, Югославія, Греція і Туреччина. Крім того буде запрошена Росія, Грузія і Україна.

Кабінетна криза в Фінляндії.

З Гельсінгфорса звідомляють, що президент фінляндської республики поручив провідникови аграрної партії і през. парляменту Каліо місію утворення нового кабінету. Сподіються, що переговори Каліо з провідниками сторонництв матимуть успіх. Теку мін. загр. справ має обняти проф. Бріх.

Вибір президента югославянських Нар. Зборів.

„Тгспост" з Білгорода: Після трудних переговорів заключили демократи компроміс з радикалами в справі вибору президента Нар. Зборів. Демократи визначують двох кандидатів на становище президента й оставляють своїм членам свободу голосування. Після вечірного голосування в скупштині, на 225 голосуючих одержав демократ д-р Ело Люкеніч 144 голоси, д-р Рібар 88, хліборобський провідник Ласіч 11, решта карток білі. Д-р Люкеніч прийняв вибір і скликав засідання для вибору решти членів президії.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередму свою адресу.

ТЕЛЄГРАМИ.

Вибір Б. Лоуа заповнений.

Льондон. (ПАТ.) Райтер. По донесенням часописів, певним є, що Бонар Лоу на сьогоднішньому зібранні консерватистів буде вибраний одноголосно предсідником партії. Безпроволочно після вибору явиться Бонар Лоу у короля й одержить номінацію на президента міністрів.

Програма Б. Лоуа.

Льондон. (ПАТ.) ТКБ. Програма Бонара Лоуа обіймає: повна неінтервенція в справах континенту, приязнь і антанта з Францією яко основа майбутньої континентальної політики Англії, обмеженення загр. підпринять, головно на Сході, ощадности в міністерствах, парляментарна контроля видатків, зниження деяких податків.

Східна конференція.

Льондон. (ПАТ.) По донесенням „Обсервера" Лорд Керзон звернувся до Поанкаре з нотою, а предкладає відложити усталений окончено на 13. падолиста реченець мирової конференції в східній справі. Покликується на це, що повисша дата сходиться з датою отворення періоду виборів до англійського парляменту.

Зед. Держави заопікуються збігцями.

Парияж. (ПАТ.) По донесенням „Чікаго Тр." провідники американського Червоного Хреста д-р Гейгіл і контрадмірал Мек Говен, які тепер є в Парижі, одержали з Вашінгтону звідомлення, що Зєдин. Держави заопікуються долею 800.000 грецьких збігців з М. Азії і Тракії.

За розвязання англійського парляменту.

Льондон. (ПАТ.) Член палати громад і секр. народнього синдикату залізничників Томас промавляючи на зборах залізничників у Керлісль, домагався безпровочного розвязання парляменту і критикував обітниці, пороблені Л. Джорджем підчас виборів в 1918 р. Обітниці ці виявилися все даремними. Томас підчеркнув обовязок привернення довіря, опертого на взаєминах із заграницею, котрі останніми часами захитались.

Катастрофальне положення в Сов. Росії.

Женева. (ПАТ.) Комітет Нансена звідомляє: Сов. власти признають отверто, що величезні простори землі стоять облогом, населення кинуло багато сіл. Більше як півтора міл. людей знищених до тла. Головне завдання тепер знову поселити людей у цих покинутих околицях і запевнити їм засоби до життя до найблизчих жнив. Сов. власти заявляють, що найменше 10 проц. всего населення Росії впало жертвою голодової катастрофи. Загально думають, що державні доходи зовсім не вистарчуть для зарадження катастрофі.

МАЛИЙФЕ ЙЛСТОН.

З дороги життя.

На не політичні теми.

Прокураторія дбаючи про розвиток мойого поетичного хисту, страшно не любить, щоби я торкався політичних тем і своїми конфіскатами справляє мене на путь чистого мистецтва. Цензура є тої думки, що я повинен махнути рукою на політику і злетіти у сфери ідеалу, понад наші, партії у сферу чистої краси.

І я хотів послухати ради моїх учителів і писати щось про поезію, про мистецтво, про красу. Але зараз після першого помаху крил, я переконався, що в тих надземних сферах тепер холодно-мертво і глухо і в тому царстві живуть тільки тіни минулого, а щось сучасного, сьогоднішнього там і не шукай...

— Мистецтво і краса гине — плакав Обюртен і він мав рацію.

Слухаючи рад прокураторії, я взяв до рук кілька збірок футуристичних поезій, але по прочитанню їх, мені стало так млосно і не смачно, начеб мені довелося зїсти обід в дешевій студентській кухні. І в моїй душі збудився жаль за тією давньою поезією, простою, щирою, без кривлянь, екстравагантности, за поезією, що плила безпосередньо з глибин душі. Такою поезією я поїв душу молодечу цілі роки — а сьогодні жерело її висохло, змарніло, війна, культура, чи може арешти вбили красу і поезію.

Сьогодні панує доляр, багнет— але не краса — а про багнети і про доляр годі писати сонети. Мені більше подобаються минулі віки, хоч за це назвуть мене ворогом поступу і романтиком. Бо прошу тільки подумати: як багато поезії крила в собі визвольна боротьба Болгар, Греків, Сербів або Ірландців! І коли Болгари, чи Греки, чи Серби нарешті добули волю і свободу, то вони кілька літ молилися в храмах, били у радісні дзвони, обнімали брат брата і знаючи тягар неволі, шанували свободу инших народів. Як багато тут тем для поетів, мистців, як багато краси в добі пробудження і визволення тих народів. А сьогодні десь на краю світа є нарід, що вчора сам скинув ярмо, а вже инших заковує в кайдани, гонить в тюрму, з якої сам вийшов і продовжає всі злочини своїх гнобителів. І на чім же тут спинити свій зір поетові? Або скільки то було краси і чару в життю давнього козацтва, скільки поетичного настрою в тій хвилині, коли Богдан Хмельницький виїздив тріумфально до Київа. Цей епізод нашої історії послужив сюжетом для відомої картини Івасюка темою для козацьких дум, поезій та драм. А в сучасній боротьбі ви не найдете одної події, котру можна би змалювати на картині, або оспівати в думах. Культура знищила красу, романтику і наш Симон Петлюра виїздив до Київа не серед поетичної обстановки так як Хмельницький, не на сивому коні, а на автомобілі, не в довгій козацькій матні, а у російському френчі, словом серед такої прози, та цивілізованої буденщини, що навіть футуристи, як Ковжун хоч він малює комини, фабрики, не відважиться малювати автомобіля, френча і т. д.

Або виїзд Пілсудського на Україну? Деж тут тема для думи, чи поеми? Ніяка!! Хіба Семенко заспіває:

„..Ой бензинить ся вулиця автомо[більна
Бо йде на Вкраїну Польща славна[сильна...
А в автомобілі пан Пілсудскі...

Далі риму не найду...

Ні, це не поезія! Це не дума! Це проза! Або візьміть другий приклад: Поет минулих віків міг славити подвиги жінок, як Жанна де Орк. Емілія Плятер і т. д.

В сучасній війні було також між „обороньцами" Львова кілька жінок, але мабуть найнаївнійший 20-літний поет не зможе оспівати їх геройств, бо ті жінки, це були звичайні кондукторки від трамваїв, жінки поліцаїв і инші типи, що ішли поза Львів на села, заповнити голодний жолудок! Ні, тут нема теми для поем!

Або третій приклад упадку краси: Середновічні малярі зображували пустельників у деревляних постолах, хрестоносців у високих чоботях, з острогами а лицарів у сталевих панцирах. Це була краса!

А сьогоднішного обивателя чи молодого фацета дуже ніяково рисувати на картині у наймоднійших черевиках без обцасів, з довгими шпіцами, у фраку і циліндрі!

Або четвертий доказ: у Львові поет Микола Вороний і директор Загаров заснували драматичну школу, щоби плекати мистецтво і красу — і до сьогоднішного дня майже ніхто не вписався! Вчера стрінув я одну львівську красуню; вона дуже мила, але кокетлива, і її муж твердить, що коли вона навіть помре, а на її похорони прийдуть гарні хлопці, то вона і по смерти буде кокетливо моргати до них. І ось ця добродійка каже, що вона до драматичної школи вже вписалася але виступить, бо досі ніхто з інтелігенції не вписаний. А чи це не доказ, що любов до поезії і краси в сьогоднішну добу остигає, і що публика любить черевики без обцасів; брукову польську пресу, звіти із засідань Союза Народів, рапорти „Газети Поранної" про повстанчі ватаги Махна і курс валюти на чорній біржі.

Ні, шановна прокураторіє, я таки мимо найліпшої волі не можу удержатись на висотах понад політичних сфер, я не бачу краси ні мистецтва, ні поезії, я бачу прозу, політику і арешти. Тому я другий раз напишу фейлетон про політику і про тих, що сидять у криміналі.

Чмелик.

НОВИНКИ.

— **Конфіската.** Останнє (43) число „Діла" сконфісковане за вступну статтю і за частину дописі з Волині.

— **Катастрофа на мості.** З Чернівець доносять, що між стаціями Вариниця—Непоколупці підчас переїзду особового потягу завалився залізничий міст і потяг потерпів значні шкоди.

— **Жиди-атеїсти.** Совітська преса доносить, що в Мінську жидівська молодіж зібралася перед синагогою й урядила проти-релігійну демонстрацію.

— **Шевський страйк у Варшаві.** У Варшаві застрайкували всі шевські помічники, домагаючися 34 пр. підвижки.

— **Містифікація.** Вчора подали ми за „Gazetою Poranną", будьтоби Українцеви Теодорови Михайлівському удалося взяти участь з парцеляції фільварку Явора. Тимчасом — на жаль — показується, що це не правда, бо фільварок цей набув Поляк на парцеляцію між польських хлопів.

— **З театру.** Тому, що театр запрошено на 3 вистави до Борислава, слідуюча вистава у Львові в суботу 28. ц. м. — Театр відіграв другий раз комедію Зудермана „Бій метеликів", яка на першій виставі здобула собі певний успіх. В неділю 29. ц. м. о год. 3 тій пополудни вистава для шкільної молодіжи „Паливода" комедія зі співами і танцями на 4 дії Карпенка Карого, вечером о год. 7-мій оперетка „Циганська любов". Білети продає „Народна Торговля", в суботу від 4 тої а в неділю від 10—12 і 2 год. поп. каса театру.

— **Звертається** увагу нашої суспільности, щоби сирі скіри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпяк, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 4—30

Курс грошей.

Львів, дня 25. жовтня 1922.

Доляри американські	11.950—12.050
„ „ (1. і 2-ки	11.800—15.950
Доляри канадійські	11.700—11.800
„ „ (1. і 2-ки	11.600—11.750
Марки німецькі	3·20—3·30
„ „ (сотки)	3·00—3·20
„ „ (дрібні)	2·75—3·00
Леї румунські	63·00—66·00
„ „ (дрібні)	62·00—65·00
Корони чеські	376·00—395·00
„ „ (дрібні)	370·00—390·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—600·00
„ „ ст. ем.	1.500·00—1.600·00
„ сотки нов. ем.	50·00—60·00
„ 50 кор.	35·00—40·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·30—1·60
„ сотки	1·30—1·60
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ 250-ки	10·00—15·00
Карбованці	1·00—1·50
Гривні	1·50—2·00
Франки французькі	800·00—840·00
Фунти стерлінгів	48.000·00—49.000·00
Франки швайцарські	2.000·00—2.100·00

Золото.

20 кор.	45.000·00—46.000·00
20 франк.	43.000·00—44.500·00
20 марк. нім.	50.000·00—51.500·00
Фунти стерлінгів	54.000·00—54.500·00
10 рубл.	54.000·00—55.500·00
Доляри	12.400·00—12.600·00

Срібло.

Корони австр.	820·00—840·00
5 кор. австр.	4.800·00—4.900·00
Фльорени австр.	2.025·00—2.120·00
Рублі	3.250·00—3.325·00
Копійки	20·00—2·50
Доляри американські	10.000·00—10.500·00
„ „ полов. і ¼	9.800·00—9.900·00
Доляри канадійські	9.000·00—9.300·00
„ „ дрібні	8.500·00—8.700·00
Леї румунські	960·00—970·00

† Посмертні згадки.

Володимир Рудович, б. старшина української армії помер 29. падолиста 1918 р. в Стрию. Перенесення тіла покійника відбудеться 25. жовтня с. р. о 3. год. попол. з Преображенської церкви на Личаківське кладовище.

Володимир Галіковський, професор торговельної школи Т ва „Просвіта" у Львові помер 22. жовтня ц. р., проживши літ 43. Похорон відбудетьсяівторок о 2. год. пополудни з дому при вул. Коперніка ч. 1.

В Покійнім стратило громадянство щирого робітника і талановитого фахівця-бухгальтера.

Перед світовою війною був занятий Покійний як ревізор в Кр. Союзі ревізійнім, а занесений военною хуртовиною на Велику Україну, обняв в 1918 р. посаду інструктора в „Дніпро-Союзі" в Київі. По берестейськім договорі був іменований українським урядом головою комісії ліквідаційної — майна перенятого від Німців. На тому становищі застають Його в половині 1919 р. польські війська і висилають до таборів інтернованих в Вадовичах, де Він набавився тяжкої грудної недуги, в наслідок котрої тепер помер. В. Й. П.

Маланія Скоростогата, донька Володимира, пароха Добрян, померла 22. X. ц. р. Похорон відбудеться дня 24. X., вівторок, о год. 11. передпол. з Анатомії при ул. Пекарській 52. В. І. П. 978 1—1

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В Бориславі. Початок 7·30.

У вівторок, 24. ц. м. „БАРОН КІММЕЛЬ" — оперетка.

В середу 25. ц. м. „ТАРТЮФ".

В четвер 25. ц. м. „МІРАНДОЛІНА".

У Львові. Початок точно о 7. год. Кінець о 10. вечер.

В суботу 28. ц. м. другий раз: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" — комедія Зудермана.

В неділю 29. ц. м. для шкільної молодіжи по полудни о год. 3-ій „ПАЛИВОДА" — комедія — вечером о год. 7. „ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ" оперета. — Білети в „Народній Торговлі" а в день вистави від 4. год. при касі театру.

Білети від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 1—2

—o—

До в'дома! Виділ Товариства „Кружок Правників" для скорої ліквідації названого Товариства, розв'язаного львівським Воєвідством, взиває до звороту визичені за кавцією як і без неї в товаристві в часі від 1910. р. по червень 1922. р. скрипти та наукові підручники до правничих іспитів. Хто до 15. листопада ц. р. *не зверне добровільно*, то Виділ візве його на підставі статута т-ва через львівський суд. (С. III.). — Кравців Іван, Львів, Супіньского 21. 965 2—3

Позір Радехівщина. Довірочні збори в справі виборів до варшавського сойму відбудуться в салі Народного Дому в Радехові о год. пів до 2 з полудня в четвер дня 26. жовтня 1922. р. Референт дир. Пеленський зі Львова. Кожде село вишле делегатів. Запрошення можна дістати перед зборами в Нар. Домі. 2—2

Взивається п. Андрія Лучинського родом з Чижикова к. Львова до негайного поладнання грошевої справи в „Дністрі". — Ручитель. 1 3

На Р дну Шицлу зложили в Мп.: Вп. п. пооф. Балат, Сокаль з нагоди вінчання п. М. Машіяничівної з п. інж. Л. Сенюком 10.000, д-р Салсгуб, Львів, зб. на весілля с. Гуменюкової 8.500 за що щиру подяку складає — Гол. Управи УПТ. IX.

Чергові Загальні Збори Шкільного Пруння УПТ. ім Т. Шевченка на стрийській дільниці у Львові відбудуться в неділю дня 29. с. м. о год. 5-ій по полудни в школі при вул. Мохнацького ч. 12. з порядком дневним: 1) Відчитання протоколу попереднього Загального Збору. 2) Звіт з діяльности Старшини за минулий рік. 3) Звіт касовий. 4) Звіт провірної комісії. 5) Вибір нової Старшини і провірної комісії. 6) Вибір відпоручників на загальний Зїзд У. П. Т. 7) Евентуалія. — За Старшину: Іван Ігнат, голова. А. Медвецький, секретар. 976 1—2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знає щонебудь про **Йосифа Лособина** зі Сопошина пов. Жовква, котрий перебуває в Канаді, і посилений раз писав в 1915 р. з Brantfort Ont. Canada George Str. Nr. 176, буде ласкавий подати яку небудь вістку про него до Марині Лособик в Сопошині ч. д. 55. почта Жовква. 975

Дрібні оголошення.

ЧЕСЬКУ залізну поцинковану бляху по дешевих цінах продасть зараз з власних складів „Устрій", Львів, вул. Личаківська ч. 64., І. п. 938 2—3

ВПРАВНИЙ інструктор сейчас потрібний для чотирох учеників V., III., II. гімн. на найлучших услівях. Уряд парох. в Скалаті старім, п. Скалат. 950 2—3

МАТЕРІЇ жіночі і мужеські, полотна, бархани, флянелі, хустки, пледи поручає „Мануфактура", Перемишль, Ринок 2. М 4 2—2

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент машини, мотори вальці, камінник продає „УБУС" Львів, Осссолінських 6. XVI 15—25

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтеліґентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ПОШУКУЮ зараз інструктора до двох дітей (II. р. сем. і II. гімн.) Зголошення з услівями на адресу о. Евгена Герасимовича пароха Ляховичі Зарічні п. Журавно. 962 2—3

ЛЕКЦІЮ на провінції обійме зараз студент прав. — Адреса: Адміністрація „Діла" під „Солідний". 979 1—1

МОЛОДЕЦЬ л. 35, фаховець, оженився з дівчиною або вдовою в віці 26—32 лит найрадше з кравчинею з околиць Львова або з більшого провінціонального місточка. Ласкаві нежонаті зголошення проситься слати до Адміністрації „Діла" найдальше до 30. ц. м. під „Золотя липа". Річ трактується серіозно а дискрецію ручиться словом чести. 969 1—2

УЧИТЕЛЬ народний без посади, приймає лекцію з нар., вид. шкіл і учит. сем. або яке инше відповідне заняття. Платня після умови. Зголошення проситься слати на адресу: Юліян Галат, Костільники п. Потік золотий к. Бучача. 870 1—1

РУСАЛКА гарний малий календарчик на 1923 р. появиться на днях з печатні в двох краскаx. Ціна за 10 прим. 3000 кр. — „ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ?". Ціна з пересилкою 1250 мк.— Замовлення приймає: А. ОКПИШІ, Львів, Кадецька 4. 971 1—3

САМІТНА учителька прийме чесну особу до домашньої роботи. — Когутівка, Пятничани п. Сроколівка к. Бібрки. Особисті зголошення 1/XI. Львів, Собіщина 4, II. пов. 977 1—3

Вже вийшла з друку
О. Барвінського Виїмки з української народної літератури ч. III.

(Б. Виїмки з народного письменства XIX. в. від смерти Шевченка.)
в ціні 3000 мп. — з пересилкою 3200 мп.

Набувати можна в КНИГАРНІ НАУК. Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА, Львів, Ринок 10. 972 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.
За оголошення Редакція не відповідає.

---

967 2-? АДВОКАТ
Д-р Володимир Бачинський
переніс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коперника ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).
67 30-2

АДВОКАТ
Д-р Аба Гольдштяґ
провадить канцелярію 925 3-?
у Львові при вул. Коперника ч. 1 п.

АДВОКАТ
Д-р Драгомирецький
930 **В ЗОЛОЧЕВІ** 5—30
повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

До членів
Товариства „Хлопський Союз" і „Повітової Спілки Торговельної в Калуші.

Управа обох вище названих товариств просять отсим своїх членів щоби найдальше до 15. листопада 1922 р. доповнили свої уділи до висоти 1000 мп., як не ухвалили Загальні Збори, бо в противнім случаю стратять право членів і Управи будуть змушені їх вичеркнути.

Управа „Хлопського Союза" і „Повіт. Спілки Торг.".
974 1—2

ПЕРШІ
ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ
„Українського Краєвого Товариства опіки над інвалідами" у Львові

затвердженого рескр. Воєводства дня 14. вересня ц. р. ч. 18812/22 1/3

відбудуться дня 8. падолиста ц. р. о год. 5-ій попол. у великій салі Т-ва „Беседа" (Народний Дім) вул. Рутовського 32. зі слідуючим денним порядком:

1) Вибір Головної Ради.
2) Вибір Ревізійної Комісії.
3) Звіт з дотеперішної діяльности.
4) Внесення і запити.

Українське Краєве Товариство опіки над інвалідами. XXI 1-1

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток
І. ФРІДМАНА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИНСТУСЬКА число 2 і 4.
виготовляє гарно і дешево всякі друки та печатки. XXIV. 5—9

БІБЛІОТЕКА МЕРІЯМА

ПЕРЕКЛАДИ НАЙКРАЩИХ ПИСЬМЕННИКІВ.

— Вже появився новий випуск: —
Сельма Лаґерлеф: **ЛЕҐЕНДИ.**
До набуття у всіх книгарнях. Ціна 400 мп. Головний склад:
973 **Львів, Содова 4.** 1—1

Ширіть наш часопис!

Закордонне Представництво Т-ва **„Українське Видавництво в Катеринославі"**

має на продаж невелику кількість:

А. Кащенко. **Зруйноване гніздо.** Повість з часів скасування Січи. Ціна 200 мар. нім.

А. Кащенко. **На руїнах Січи.** Історичне оповідання. 40 м. н.

Д. Мордовець. **Гетьман Петро Сагайдачний.** Істор. пов. 360 м. н.

О. Рогова. **Тиміш Хмельниченко.** Історична повість. 240 м. н.

А. Кащенко: **Мандрівка на Дніпрові пороги.** Оповідання. 50 м. н.

С. Русова. **Серед рідної природи.** Оповідання. З малюнками Ю. Русова. 200 м. н.

А. Животко. **Промінь.** Збірник для праці з дітьми в дошкільних закладах та родинах. 200 м. н.

Нові шкільні підручники:

„Ярина" Український Буквар, склав А. Воронець, IV. перероблене видання з усіма новими малюнками Ю. Магалевського, з додатком: „Як учити з букваря Ярина. 160 м. н.

„Ярина" Українська граматика з читанкою, склав А. Воронець. з 52 малюнками Ю. Магалевського, з додатком: „Як учити з букваря Ярина", та „Як вести розмови з малюнків". 300 м. н.

А. Воронець. **Перша читанка,** з малюнками Ю. Магалевського. 140 м. н.

М. О. Коналевський. **Історія Греції та Риму,** для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами. 300 м. н.

В. Боришкевич. **Арітметика десяткових чисел та відсотків.** Для трудової школи та самонауки. (Друк.)

М. Левицький. **Граматика української мови.** (Друк.)

Незабаром буде:

А. Кащенко. **Оповідання про славне військо запорожське низове.** Велика ілюстрована історія Запоріжжя.

С. Русова. **Єдина діяльна (трудова) школа**

А. Кащенко. **Над козацьким порогом.** Істор. оповідання.

Продаж по всіх лучших книгарнях.

Повний каталюг даром. Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більші замовлення — значна знижка. Гроші (невеликі суми) можна прислати листом, а краще переказами на *Kanto E. Wyrowyj, Dresdner Bank, Berlin*, чи Земельний Банк Гіпотечний, Львів, або просто на адресу:

EUG. WYROWYJ,
Berlin SW 47, Yorkstr. 84. II.

Доставка книг на Україну й з України. **Доручення в справі друкування та постачання книжок на всіх мовах для всіх країв.** 915 2-3

СОЮЗ Українських Інвалідів
приймає замовлення на достави
XXI. **бараболь і капусти.** 7 7
Замовляти в склепі Союза Українських Інвалідів при вул. **Валовій ч. 31.**

П. Т. ГРОМАДЯНЕ!
Передплачуйте обширнійший підручник — —
746 В. КУЧЕРИ: 6—6
„Про садівництво і зужитковання овочів".
— — 2 томи, около 400 стор., ілюстр. — —
Ціна 2000 мп.
Адреса: В. КУЧЕРА, ЗАЛІЩИКИ.

Протези, ортопедичні апарати, ґорсети проти скривлення хребта виконує 952 2—6
найкраще і найдешевше
ОРТОПЕДИЧНА ФАБРИКА
:: ФИЛИПА ЛІНКА ::
ЛЬВІВ, Личаківська 19. офіцина.

Черевики для селян!
Шкіряні, сильні, підошовані, з цвяхами і підковами **по 6.000 мкп. за пару.**
Для крамниць 10% опусту. — Висилається також за післяплатою. 956 3-3
Кооператив **„РЕҐУЛЯТОР", Львів, вул. Балова 14.**

На сезон осінний і зимовий!
СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ
Рудольфа Найвельта
Львів Площа Марійська ч. 8. вул. Казимирівська ч. 25. вул. Городецька ч. 72.

Даром одержить кождий купуючий капелюшок для ляльки.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

мають дуже богатий вибір найновійших і найелєґантнійших жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 5—21 **Ціни найнищі!**

Приймається передплату на 1922 р. на щомісячний журнал — — — — — — — — „КНИЖКА"

Вістник українського книжкового руху. Видає Видавництво „БИСТРИЦЯ" Станиславів. В „КНИЖЦІ" беруть участь: М. Галущинський, М. Гнатюк, В. Дорошенко, Д. Дорошенко, Д. Донцов, О. Залеський, Іогенко, В. Королів-Старий, Пр. З. Кузеля, Др. О. Когут, І. Калинович, Ст. Сірополко, М. Обідний, Др. А. Чайковський, П. Франко і ин.

963а **ПЕРЕДПЛАТА:** 2—3

	на 3 міс.	на 6 міс.	на рік
Галичина і Польща	500 Мп.	1000 Мп.	2000 Мп.
Буковина	25 лей	50 лей	100 лей
Чехо-Словаччина	15 Кч.	30 Кч.	60 Кч.
Австрія	1000 Ка.	2000 Ка.	4000 Ка.
Німеччина	50 Мн.	100 Мн.	200 Мн.
Америка і Канада	—	—	1 дол.
Далекий Схід	—	—	1 дол.

Гроші з чужих країв пересилати у місцевій валюті чековим банком у порученім листі на адресу Видавництва.

Всякі посилки, листи, матеріяли і нові видання проситься слати на вище подану адресу з дописком для „Книжки".

В Адміністрації можна набути перший річник „Книжки" в ціні 1000 мп., вже в почтовою оплатою.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТАЦІЇ:
Видавництво „Бистриця", Станиславів, вул. Липова ч. 76.

Взуття, снігівці, кальоші, білизна,
1 М. **зимові рукавиці** — поручає 3—10
Еміль Ґабер, Львів,
площа Галицька (проти Гіпотечного Банку).

Складайте жертви на РіднуШколу.

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 24. жовтня 1922. прегарну драму на 6 великих дій на підставі сенсаційного роману Норберта Жака п. з.:
„Д-р МАБУСЕ"
В головній ролі славний артист Рудольф Клайн ROGGIE, першорядна сила на горизонті кінематографічної штуки.

УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ ЗИМОВІ по 24.000 мп.
з добрих вовняних матерій в додатків у всіх кольорах. — Рідка оказія! Кождий може переконатися. Величезний вибір зимових пальт, курток, сподень.
Звісне джерело дешевизни.
Загальний Склад Одежі,
Львів, Пасаж Миколяша (побіч кіна „ЛЮКС").

За редакцію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

ч. 45 (9.876). Львів, четвер 26. жовтня 1922 почтову належність сплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. шад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехославаччині 30 ч. корон. Румунії 50 лей. Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 25. жовтня 1922.

Судні дні. Переживаємо знову новий період трусів, арештів, вязниць. Що дня заселюються все повнійше тюремні мури. Що дня від громадської роботи відриваються нові десятки і сотні людей, яких єдина вина полягає в тому, що є вони карні члени свойого народу. Утворюється ситуація, яка нагадує цілком і вповні страхіття 1918/19 року.

Енергія агентів польської влади не вгавас. Підюджувана шовіністичною польською пресою й шовіністичним польським громадянством польська влада все далі йде по шляху репресій, утисків й нагінок. Все нові засоби висуваються, все нові заходи вигадується для того, щоб знищити „гайдамаків", пишивши в краю одних саме порядних „русінуф". І ми знаємо, що ще не прийшов кінець цьому теперішньому походові проти всього того, що носить імя українське. Судні дні продовжуються. Нашій суспільности суджено ще принести нові жертви, зазнати нових втрат.

Утворено в краю обставини, які являються фактичним здійсненням виїмкового стану. І цей виїмковий стан зараз здобувається моментами навіть на наші обставини рідкими і незвичайними. Воєвода Грабовскі, як подає „Газета Поранна", видає спеціяльний наказ в приводу агітації за бойкот виборів, який унеможливлює загалом всяку агітацію. Щоб більш яскраво підкреслити ту передвиборчу „свободу", якою ми зараз користуємось, ген. Сосновскі на зїзді галерчиків у Катовицях, як доносить „Газета цодзєнна", дає урочисті обітниці надіслати до Сх. Галичини нові військові сили. В атмосфері арештів й вязниць, переповнивши весь край військом, Поляки хотять перевести свої вибори для того, щоб на другий день фактичний виїмковий стан перемінити на юридичний. Польська своєволя досягла свойого maximum-а. Чаша тих страждань, які доведеться нам пережити, наповниться до краю.

Але не маємо жадного сумніву, що наша суспільність й наш народ перебудуть теперішні судні дні, заховуючи повний спокій й повну розвагу. Маємо повну віру, що нікого теперішні проби не примусять вийти з своїх позицій, залишити народню роботу. Ми певні, що ще міцнійше й тіснійше зєднаються ряди національних працьовників і на нівець повернуть всі спроби ворога перепинити нашу роботу.

На довгому шляху нашої державно-національної визвольної боротьби не у перше доводиться нашому народові переживати важкі моменти. Але національна енергія й свідомість, посвята й офірність вже не один раз на протязі нашої історії нищила й руйнувала всі вороже заходи й проєкти. Так було ранійше, так буде тепер.

Ніщо і ніхто не в силі спинити народнього руху, який стремить до здобуття нашією її прав. Як не великі польські тюрми, чотирьох міліонів Українців в Східній Галичині не замкнути в тюремні мури. Видержка і свідомість нашого народу в ці дні знайде для себе велику моральну піддержку в розумінні того факту, що наша боротьба є часткою, епізодом в загальній визвольній боротьбі нашої сорока міліонової нації, яка невпинно й енергійно провадиться на всіх просторах, заселених нашим народом. Вже в цей останній час являємось ми свідками могутнього національного піднесення, яке охопило навіть найдальші й найтемнійші наші закутини, українські землі Холмщини, Волині і Підляшша. А визвольна боротьба по той бік Збруча, змінюючи форми і засоби, знаходячи все нові й нові джерела для виявлення національної енергії й гніву, йде весь час невпинним темпом, неспинюванним потоком. Чи вжеж при таких обставинах можна мати хоч на хвилину сумніви, що наш рух зможуть придушити тими нікчемними засобами, до яких беруться теперішні панове становища зараз. Бо як инакше можна назвати заходи здавити рух шляхом терору, коли всі їхні проєкти встановити свій лад в краю являються безрадними перед ватагою в кілька десятків чоловік. Бо як инакше можна поставитись до теперішнього їх походу проти нас, коли рівночасно вони свою фінансову господарку потрапили налагодить лише в той спосіб, що польська марка все більше зрівнюється з совітським рублем. Тільки низькою степенью їх державного розвитку, тільки тим, що вони підходять до державних справ з маштабом, виробленим на господарюванні в своїому фільварку й можна пояснити те, що вони являються о стільки наївними, що хотять шляхом репресій, шляхом терору досягти якихсь результатів. Багато пережив наш народ в минулому, переживе й теперішне лихоліття. Й ті обовязки, які спадають на нас в теперішні дні, будуть виконані нашою суспільністю. Скупченою енергію й спільними зусиллями буде продовжена й збільшена національна робота й будуть заступлені ті, що, вибувши з рядів, опинилися в польських тюрмах. Шляхом одпірности, шляхом організації допомоги нашим вязням наша суспільність докаже свою солідарність з тими, хто позбавлений волі чужими руками.

Бо знаємо ми, що теперішні заходи теперішніх панів становища найкраще виявляють їх безсилість, їхне розуміння того, що справа їхня безнадійно програна. Бо знаємо ми, що день нашого воскресення вже недалекий.

---

* Пр. 359/22. В імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 38. (9.867) з дня 15. жовтня 1922. під заголовками: 1) „Галицькі відносини. Початка перша. 2) „Польські вибори і Сх. Галичина" в уступі від слів „не позволяють" до „виборчої комісії" містить в собі єство проступку з § 305 зак. кар. узнав доказану в дни 14. жовтня 1922. року конфіскату за оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думці § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найближшім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 ц. п. д. № 6 ex 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 17. жовтня 1922. (Підпис нечитний.)

Галицькі відносини.

Похід проти „Діла".

Дня 27. жовтня львівська поліція перевела трус в помешканні співробітника „Діла" Романа Голіяна, після чого його арештовано. Арештування переведено без писемного наказу. Є це третій співробітник „Діла", арештований на протязі останнього тижня. Редактори: Федь Федорців і М. Стоутинський сидять досіль в поліційних арештах на вул. Яковича. Нікого не допущено до них.

Ревізії і арештування.

Арештування у Львові.

Тогож самого дня арештовано у Львові студ. Романа Зубика. Дня 20. жовтня увязнено адміністратора гр. кат. духовної семінарії у Львові Петра Вишневського. Дня 22. жовтня переведено ревізію в помешканні голови філії „Просвіти" д-ра Івана Волошина після чого його увязнено. Від 20. жовтня що ночі поліція переводить ревізії в будинках св. Юра. Поліції допомагає польське студентство. В будинку Педагог. т-ва при вул. Хшановських що ночі поліція переводить трус. Ті ревізії вічно непокоять 10—12 літних дітей, що мешкають в тому домі. Підчас ревізії поліції допомагає польське студентство. Немає дня, щоби до того дому не заглядали непрошені гості.

Арештування у Винниках.

У Винниках під Львовом арештовано Ярослава Левицького, Андрія Бялого, Зенона і Богдана Зеленого, Теофіля і Ярослава Йонів, Степана Копача, Романа Титлу, Василя Дмитерка. Всіх відставлено до Львова.

Чешанів.

В Чешанові арештовано Евстахію Пашківну і відставлено до Львова.

Арешти в Самборі.

У пятницю переведено у студ. Сандовича трус та, нічого не найшовши, арештовано. Ревізію й арешт переведено по наказу львівської поліції, одначе мотивів не подано. Арештованого перевезли до Львова.

Арешти у повіті Бібрка.

В с. Кошурові пов. Бібрка арештовано Івана Сисака, Данила Олексового, Ваврика Опелю і відставлено до Львова. Також в с. Підгородищах увязнено кількох селян. В Бертишові пов. Бібрка арештовано селянина Чмира, Магоня і Мацюка.

Сколе.

Дня 22. жовтня цілу ніч поліція терроризувала населення в Синевідську пов. Сколе. Поліції допомагало військо. В домі о. Левинського і М. Марковського, П. Винника, Осипа Головінського, Омеляна Заревича і Мицика ревізія відбулася найосновнійше, після чого декого з них арештовано.

Ревізії в Жидачівщині.

В с. Турадах пов. Жидачів переведено ніч до 12 в ночі з 21. на 22. ревізію у Якова Маркевича. Ревізію переводили три жандарми з Жидачова та десять жовнірів. Трусили все, включно до образів на стіні. В господаря питали про його відношення до місцевої читальні. Нікого не арештовано.

Масові арештування в Коломиї.

В Коломийщині арештовано 70 осіб, а іменно: д-р Ів. Ганкевич, студ. Бабюк, проф. Роман Шипайло, Олекса Ковбуз, Олена Витвицька, Ярослав Витвицький, Василь Витвицький, Головацький, Арсенич і д-р Кузьмич, Кирилович Зенон Навальковський упр. шк., Ривюк, студ. унів. брат Йосиф, Гомик Михайло, Дудик залізничник, Бехметюк, уч. VII. кл., Побігущий Лев, уч. VIII. кл., Лапчук, уч. VIII. кл., Григоращук Густав студ. унів., Скрипнюк Іван, Бугаєць студ. унів., Навчук Теофіль, Маковійчук Михайло студ. унів., д-р Руденський Ярослав, Ривюк студ. унів., Гомик Володимир, Стефанівна Ольга учителька, Візерканюк власт. реаль., Побігущий уч. VI. кл., Кобат Ярослав уч. VII. кл., Стефанів уч. VII. кл., Чубатий Вслод. студ. вет. Диденъ студ. унів., Білоскурський студ. унів., Маковійчук Володимир студ. унів., Добрянський, Лев проф. гімн. і инші.

Крім того відбулися на вчера у многих громадян ревізії, як пр. у п. Опалка нотара, Трача радника суду, К. Гіссовського катих. і инших.

В Раківчику пов. Коломия арештовано: Микитюка Дмитра, Микитюка Василя, Бабинюка Василя, Вишиванюка Дмитра, Федасюка Дмитра. В Слобідці лісній арештовано: Костева Михайла і Поповича. В Іспасі арештовано Гоянюка Семена, Юрченка Василя, Петрука Михайла, Петрука Дмитра, Семчишина Юру, Гелету учителя, Гелетову жену учителя, Гелету брата учит., Тимофієва Дмитра і 2 Гоянюків. В Пядиках арештовано Зельського Казимира, Романюка, Гнатюка Івана, Новака Миколу, Германюка. В Залучу н. Пр. арештовано 4 особи. В Дятьківцях арештовано 8 осіб. В Дебославцях арештовано 8 осіб, між ними Томенка Стефана, студ. унів. В Камінках малих 12 осіб, між ними Скрибайла студ. унів. В Шепарівцях арештовано кільканайцять осіб. З Гвоздеччини привезено сьогодня 15 осіб, між ними: Драгана Івана учителя в Балинцях, Пйотровського кушніра в Кулачківцях, Слободяна бувшого війта в Кулачківцях, Угринчука матуриста в Трофанівці.

В Росохачи арештовано 1) Микитчука учителя, 2) Біленчука, 3) Лобойдюка.

Арештованим вже другу добу не дають нічого їсти.

Скнилів.

На сирітському фільварку фондації бл. п. о. Фолиса у Скнилові переведено ревізію без висліду. Перешукано всі будинки, стирти і стодоли.

В инших містах.

В инших містах арештовано студ. Марію Тарнавську, Володимира Балтаровича, Гната Шеманюка, Юрка Грипалу й Івана Шурабуру.

У Львові.

На вулиці у Львові арештовано гімназіяльних учеників Василя Мухаїра із Завадки пов. Калуш і Ярослава Петрика.

Арештування в Щиреччині.

В ніч на 22. ц. м. численні ревізії й арештування. В самім Щирці арештовано вечером адв. д ра Богдана Савчака і директора Задаткової Каси Могильницького, коли висіли з львівського потягу, дальше лікаря д-ра Трешневського, канд. адвок. Жука, ст. прав Стеф. Книша і ученика сем. Стецева, а в околиці о. Костя Білинського в Гумінци, Мих. Хомина в Сердиці і Гр Книша та Ів. Сеха в Острові. В Ланах арештовано студ. мед. Дм. Стасіва, але незабаром пущено на волю. О. Баричкови в Щирці приказано ніде не виходити. Ревізії, які переводить жандармер'я з чужих станиць, тревають дальше.

К марно.

В Комарному увязнено О. Антинкевича, п. Тершаків, Утриска і кількох міщан.

Перемишль.

В Перемишлі арештовано другий раз Кліму Фуяревич і Емануїла Проскурницького.

Стрийщина.

Увязнено редактора Чепігу, Заславського, Лятишевського, Феношика, студ. Семянчука, Литвина, Бориса, Копанецького, Гірняка, Назаркевича, Величковського, Веретюка і Панчака.

Спис арештованих в Стрию.

Як відомо в Стрию арештовано 67 Українців. Між ними є: Грубський, Кащій, Сенишин, Лисейко, Подільник, Корчинський, Андріїв, Олійник, Дружинець, Бойдуник Василь, Бойдуник Михайло, Бойдуник Осип, Бойдуник Іван, Войцехович, Бураковський, Заплатинський, Ващишин Василь, Яцкевич, д р Бачинський, Баган, Лотоцький, Мельник, Ніжанковський, Ващишин Олекса, Василишин, Пеленський Дамян, Петрина, Атаманчук, Стефанишин, Гошовський, Андрейків, Ваків, Микитка, Гнатів, Кульчицький, Степанів, Брик, Ріпак, Телішин, Сидорик, Монцібович, Вацовський, Козак Едвард, Кос, Стецїв, Сухар, Шумський, Базіа, Кушнір, Федів, Дирель Каролінa та инші.

Карні експедиції.

В Долинщині.

Карна експедиція, яка переходила з передмістя Долини Одиниця до міста, дорогою погуляла як слід. У господаря Бойдуника, в якого ранійше арештовано чотирьох синів, забрано підводу та присилувано хвору доньку хазяїв їхати з підводою. Матір ударено прикладом кріса. У контрольора Грицая забрано збіжжя й усе, що під руки попало. Коли він слідуючого дня звернувся з скаргою до староства — звернено йому лише малу частину забраного майна. У госп. Ковальського забрано ліжко і инше хатнє добро. Староста Строньскі заявляє на всі реклямації й жалоби переслідуваного населення, що ця справа його не торкається. Вигідно!

Легітимації.

Як відомо — особисті легітимації видаються всюди в Галичині важністю на один рік. Але в Долинянщині заведено новий порядок. Українцям видається легітимації на один місяць, а за продовження стягається плату 700 мк.

В Синевідську.

До Синевідська спроваджено кавалерію та піхоту, яка відбуває вправи на цвинтарі і безчестить це місце. Військо заняло будинок „Просвіти" і зовсім знищило його. Жовніри здерли із стін герб України, образ Шевченка та Шептицького. Це саме сталося в народній школі. Військо грозить, що 5. листопада зробить погром Українців.

З історії містерії.

Узброєні загони.

Як нас інформують, узброєні загони розсіялися малими групами по підгаєцькому повіті і в Чортківщині, звідки посуваються в напрямі Збруча.

„Газета Цодзенна" доносить, що в околиці Тросгяниця зловлено одного члена ватаги.

Аероплани.

Тому, що кавалерії не удалося розбити ані зловити узброєних загонів, польське командування вислало над подільські повіти ескадру аероплянів, яких ціллю є вислідити місце операцій містичних ватаг.

„Хвіля" доносить, що кількох членів загону переловлено і вислано до Тернополя. Один узброєний загін вже перейшов за Збруч в околиці Ланівця.

Инша ватага напала на відділ польської поліції, розброїла і побила тяжко одного комісара львівської поліції, забравши в нього коня та чоботи. Комісар босий і побитий ледви спас своє життя утечою.

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Потурченко-Потурчишин

(З хроніки сучасного життя.)

(Продовження.)

— Ах, так ви тільки знайомі! — скрикув Лінюхін. — Коли так, то не раджу вам звязуватися з ним! Він досить часто бував у нашому робітничому клюбі і все говорив про своє комуністичне переконання й віру в пролетарське мистецтво, але ніколи й ні разу не виявив його в дійсности. Все бігає, все клопочеться, все кричить, а діла ні на гріш. Та й те, що він кричить, є не що инше, як механічне повторювання заучених на митінгах ріжних слів і фраз, а ніколи — висловом свідомого переконання врілого розуму. Бачили би ви, як він захоплюється першими випадковими робітничими зборами!... Галасує, кричить, хвилюється як навіжений, а все через те, що уявляє себе одним з перших пролетарських мистців...

— Гм... це дуже цікаво... промовив я в тон його розмови.

— Ви думаєте? — хитро скосив на мене ліве око народній поет. — Запевняю вас, що коли в звичайному щукові починає говорити зненависть до інтелігенції, то в цьому нічого цікавого. Інтеліґенцію лає... заздрить... ненавидить... боїться... сам себе мучить цим...

— А ви як дивитеся на інтеліґенцію? — спитався я.

Він всміхнувся.

— А що вони мені?... Заздрити їй не має чого, а ненавидіти тим більше... Я знаю своє діло і цього з мене досить...

— Ви, здається, голова Слобідського „Пролєткультура" і народний поет?...

— То він мене назвав так, а ніяким поетом я не був з роду. Побачив у мене зшиток наших фабричних пісень і враз заходився: „Ви поет, ви поет!"...

— А ті пісні ви самі складали?

— Де там! Всі їх складали, а я тільки записав, бо я взагалі все записую... В мене вся революція записана...

— Ну, так ви всеж таки пишете щось?

— Пишу, але тільки для себе!...

В той час у кімнату вбіг Потурченко. Звертаючись до мене, промовив:

— Ну, от, ви порадьте мені, що маю робити? Хочу оголосити мобілізацію всіх мистецьких сил і не знаю, як здійснити цю ідею! Кажу співробітникам, щоб склали про це наказ, а вони не вміють, чи не хочуть, чи, нарешті, чорт їх зна!...

— Не знаю і я, як це робиться! — сказав я. — Тож тут легко можна помилитися, а то й просто зробити щось таке, що взагалі...

— Що таке?! — скопився він. — Ви хочете сказати, що цим я можу скомпромітувати себе?... Не бійтеся! Як експеримент, так експеримент!...

— Робіть, як велить вам обовязок ваш! — сказав я.

— Плювать мені на обовязки, коли я маю свою ідею! — скрикнув він. — Я стремлю до правди так, як її уявляю собі і вагатися тут не приходиться!...

— Одначе, ви вагаєтеся, коли запитуєте мене, що маєте робити!

— Не запитую, а інформую щоб знали, що ви вже мобілізовані! Зараз накажу видати вам тимчасове посвідчення, а завтра довідаєтеся про все з мого наказу! — сказав він гостро і повернувшись на закаблуках, вилетів з кімнати.

Як через хвилину, його голос лунав уже десь на коритарі: — „... знизу оправлені в лякеровану шкіру, а аверху завязані волоссям"...

Я стомлено присів на кінчик якоїсь поломаної софи і став чекати „тимчасового посвідчення". Поруч мене сиділа грудаста опецькувата панна, яка зараз же заговорила до мене:

— Ві не удівляйтєся єму!... Он вседа так ужасно занят!...

— Так, це видно з його роботи! — несподівано вмішався в розмову Лінюхін, що все ще крутився по кімнаті.

— Ну, ві так не говоріте! Развє ві не знаєте какой он інєргічєскій?... Єво нужно понімать, товаріщ!...

Лінюхін тільки рукою махнув:

— Ет!...

Нагнувся до мене і прошептав:

— Ходім, ліпше, бо того посвідчення ви все одно не дочекаєтеся, та й для чого воно здалося вам?...

— Алеж він мені казав, що на вулиці... — почав було пояснювати йому своє становище, але він смикнув мене за рукав.

— Тихо... — прошептав. — Ходім!...

На дворі падав великий сніг і темніло. В білій мрі чулися раптові викрики і часті карабінові стріли. Замерзлі вікна в будинках дивилися на вулиці наче більма сліпців і від того все місто здавалося великим сліпцем, що стояв на роздорожжу і слухав незрозумілого гомону дикої хуртовини...

З Волині.

„Акта православних" уневажнена.

Як інформують з Біли, заголошена там листа православних з якимсь д. Кліманом (католиком) на чолі, а яка мала на ціли розбиття українського блюку і шкоду українській листі ч. 16 в більській окружній комісії уневажнена через недотримання формальних приписів уповноважненим цеї листи. Дарма ва спис так старався о. Левицький з Володави!

Виборча кампанія.

На Холмщині за останній час відбулись віча: 8. жовтня в с. Потуржині томашівського пов., 9 жовтня в с. Желятині томашівського пов., 27. вересня в с. Городиславовичах томашівського пов. Скрізь на вічах виступали представники Українського Виборчого Комітету, які мали за собою повне співчуття всього населення. Спроби виступів на деяких з цих віч представників польських партій кінчилися повною невдачою.

„W imieniu prawa!"

Забезпечивши себе папірцем такого змісту: Starostwo Kowelskie L. 5287/I Kowel, dnia 16/X, 1922 r. Do Pana Marka Łuckiewicza. N niejszym potwierdza się zgłoszenie przez Pana wieców przedwyborczych, organizowanych przez Pana, a mianowicie:

1) W dniu 17. X. r. b. godz. 12½ w miasteczku Turzysku na placu jarmarcznym,

2) W dniu 18. X. r. b. o godz. 12 w Maciejowie na placu jarmarcznym...

Odpowiedzialną osobą na przebieg wieców zostaje Pan osobiście. W. Z. Starosta Kowelski (підпис нечиткий). — Рівно о 12 год., 18. жовтня розпочав я віче в м. Матіївці. По десяти хвилинах зявляється декілько підозрілих особияків на чолі з поліціянтами, й питають — хто дозволив віче. Відповідаючи, що на влаштування віча не треба дозволу, я всеж таки голосно відчитую вище наведений папірець. На це чую наказ поліцаїв, щоби злів я мовниці-воза.

„W imieniu prawa proszę za mną", — гримнув один з поліцаїв.

— „Ми не позволимо арештувати! Маємо право збиратись!"... Так загуло в громаді.

Тоді один з поліцаїв вихвачує браунінг, погрожуючи стріляти. Людність ще більше обурюється й тісним колом обступає мене з поліціянтами. Щоби не допусти до пролиття крови, умовляю громаду випустити мене й мандрую до поліції. Боївка польська дорогою дозволяє лаятись.

На поліції боївка свідчить, що підбурював я людність проти Польщі. Оправдуватися було годі, бо моїх свідків поліція не забажала переслухати. Почалося списування протоколу, я ж — відмовившися спростовувати ті брехливі свідчення — йду знов на пляц ярмарковий і продовжую перерване віче.

Скаржитися вищій польській владі на таке „дотримування права" вважаю недоцільним. Одначе не можна не зазначити, що коли такі випадки бувають (а воно — зявище систематичне й по всій Волині) вважати вибори до Сейму й Сенату правосильними ніяк не можна... А твориться тут таке тільки „w imieniu prawa"...

Марко Луцкевич.

Велика Україна.

Доля С. Єфремова.

Як нас інформують, С. Єфремов має бути висланий не за кордон, а в Москву або в Сибір. На запитання С. Єфремова за що його висилають, йому була дана цинічна відповідь: „ми вам не можемо предявити жадного конкретного обвинувачення; нам прямо набридло весь час слідкувать за вами".

Ліквідація українства.

Особа, що сими днями прибула з Київа, оповідає, що винищення українства останніми часами набрало дуже систематичного й широкого характеру. Характерною ознакою нового курсу являється той факт, що в офіціяльному журналі українського наркомпросу статті авторів Українців друкуються російською мовою.

На металюргічних заводах.

Катеринославський завод за відсутністю палива стояв першу половину вересня. Маріюпольський завод, витративши в початкові вересня запаси палива, спинив мартенівську піч й прокатні виділи. Спинена мартенівська піч також на макіївському заводі. На заводі „Дюмо" закінчується поправка прокатного виділу.

Голод на Херсонщині.

До Кишиньова прибув з Тирасполя д-р Адлер, який зробив

доклад про становище на Херсонщині. В докладі між иншим зазначається: „Говорити про ліквідацію голоду безумовно являється передчасним, бо голод в багатьох місцях більший від торішнього. Найбільш постраждали від голоду одеський і миколаївський район. Особливо важке становище в тираспольському повіті, де по офіціяльним даним, недобір урожаю виносить понад три мільони пудів. Смертність кольосальна. Найстрашніше ще попереду. Санітарна частина вважає, що смертність ще вросте в десять разів. Для ілюстрації можу вказать на місц. Гросулово з населенням в 1700 чоловік, де щотижнева смертність виносить 25—30 чоловік. Люде страждають не тільки від голоду, але також від повної відсутности одежи, взуття, білля і мила. Більш усього страждають дитячі доми і притулки. Наближається зима й до всіх нещасть ще приєднається холод".

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

Кабінетна кріза в Англії.

Можливий склад кабінету.

Премієр — Бонар Лоу, міністр закордонних справ — Керзон; мін. військових справ і кольоній — Дербі, мін. фінансів — Бальдвін; морський мін. — Еберей; торгу й промислу — Грін; земельних спр. — Бусквін; льонд. канцлер — Фінлей або Карсон.

Анґл. кріза й сов. Росія.

Як англійський так і совітські газети міркують, що упадок Льойда Джорджа загострює англійсько-совітські відносини.

Прихильники Льойда Джорджа.

Чемберлен, Бальфур і Біркенгед заявили, принципово, що не відмовляються од участи в новому кабінеті, але на випадок приняття портефелів будуть продовжувати політику Льойда Джорджа.

Льойд Джордж.

Льойд Джордж є вибраний нар. радою партії лібералів головою партії; містоголовою вибраний Черчіль.

Черчіль і комуністи.

Черчіль заповів, що звернеться з закликом до лібералів і консерватистів, щоби взаємно підпомагати себе у боротьбі проти комуністів.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

З польських справ.

Заперечення таємної умови.

Латишський посол у Ковні заперечив відомостям, які прийшли з Варшави, наче би між Латвією та Польщею заключено термінову умову, звернену проти Литви.

Зміна закордонних послів.

Теперішний польський посол у Фінляндії Сокольніцкі виїхав з Гельсінґфорсу й більше туди не вернеться. Його місце займе п. Філіпович, бувший польський посол у Сов. Росії.

„Єдиний фронт".

Польські праві партії заключили виборчий компроміс відносно українських східних місцевостей. На цій підставі міста Луцьк і Рівно мають голосувати на листу ч. 8. (ендецьку, т. зв. Центр), а Володимир, Ковель і Новгородок на листу ч. 12. („Хєнн").

Ґен. Сікорські.

Ген. Сікорські вернувся до Варшави після ціломісячного побуту у Парижі, де провадив наради з франц. ген. штабом на підставі попередніх обосторонніх умов.

Найвищий адміністратиний трибунал.

У Варшаві відбулося урочисте відкриття найвищого адміністр. трибуналу у салях палати міністерства судових справ.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Розправа проти Степана Федака і товаришів

II. день розправи.

Другий день розправи проти Степана Федака і Товаришів почався з відчитання „українського" тексту акту обжалования, що потрівало від год. 9 30 до 11 години пер. пол. при загальній апатії членів трибуналу і публики. Спосіб, в який прочитано той ніби український текст акту, викликав у кожного, кому дорога українська мова, а мельодійність її звукових гармоній відома, над всякий вираз прикре вражіння. По зарядженню 20-хвилевої павзи саля, яка до тепер світила пустками, виповнюється. Предсідатель оголошує, що до оборони зголосився ще д-р Фільц, адвокат з Яворова. Відтак по прочитанню параграфів, які найдуть примінення в процесі, уділює голосу

головному обжалованому Степанови Федаковичи.

З лави обжалованих підіймається молодий Федак і спокійним, місцями тільки дрожучим від зворушення голосом, починає свої зізнання.

Перш за все перепрошує трибунал, що мова може тут і там рвати, але він просидів цілий рік в самітній тюремній келії і подекуди... забув говорити.

Зложивши зізнання що до своїх генералій обжалований заявляє, що суд, який уявся його судити не має на це законного уповноваження. Сам він не є і не почуває себе горожанином польської держави, вчинок, який закидує йому акт обжалування був доконаний не на території Польщі і тому він протестує проти такого суду, який з природи річи не може бути обєктивним. Але він в парі з тим свідомий того, що сила іде перед правом і в нього немає змоги не піддатися актови, який в приміненню до нього, є тільки актом насильства. Судити його міг би тільки український суд, або інстанція трета, не заінтересована в подіях, які мають місце на терені Східної Галичини від трьох літ. До вини не почувається. Перед українським Народом, який є для нього найвищим і єдиним компетентним трибуналом, стає він з чистою совістю і отвертим чолом. І радше стає він тут не як обжалуваний, але як обжаловуючий з протестом проти того страшного режіму, який памятного дня 25. вересня 1921 р. пхнув йому до рук убийче оружє. Виконуючи того дня політичний атентат, обжалований звертав його не проти Пілсудского, що закидує йому акт обжалування, а проти львівського „воєводи" Грабовского, як відповідального репрезентанта польської окупаційної влади. Атентат виконав обжалований сам без чужої співучасти чи намови точно після слів польського поета Міцкевича, який казав, що „Gwałt niech się gwałtem odpiera". Вчинок його був тільки

криком розпуки

народу гнобленого народом, який ще кілька літ тому стогнав в чужому ярмі. Зробив це в хвилю, коли наші уста закнебльовані, всяка спроможність парляментарної боротьби виключена, в хвилю коли одиноким засобом боротьби міг бути тільки політичний атентат.

Кождий признає, що я не є злочинцем з уродження — говорив обжалований. Вихований в релігійному, але в парі з тим гаряче патріотичному дусі, син українського громадянина, який усі ясні і чорні моменти життя Народу переживав усіми фібрами душі, живучи в домі, в якому підчас польської окупації не переводилися ревізії і арештування, не міг не бачити і не боліти над тим, що діялось довкола нього. А діялися річи, від яких кров стинається в жилах. Тут оповідає обжалований перебіг свого життя і студій та свої воєнні переживання.

Революція в Австрії заскочила його студентом військової академії у Відні. Самозрозуміло, що обжалований найшовся в перших рядах борців за незалежність українського народу. Польсько українська війна зі своїми страшними перипетіями зломило в нього віру в шляхотність противника, в яку до тепер вірив. Він побачив на власні очі, що вирубляли відділи т. зв. „галєрської армії", яка підступним способом кинулась на український фронт. Страшні знущання над населенням позафронтової области, убийство о. Ніжанковського в Стрию, о. Підлященького з дружиною в Монастириськах, держ. секретаря Мартинця і т. д., були тими страшними моментами, яких він не забуде до смерти. Обжалований брав діяльну участь в усіх рухах української армії а коли усі її засоби вичерпалися і почався відступ, обжалований бачив як цвітом українського народу заповнилися польські тюрми і „Табори смерти", які названо „таборами інтернованих". Обжалований належав до тої групи українських старшин, які по галицькій невдачі думали ратувати ситуацію бодай від сторони большевиків. З стоко ненавидів. Навіть тоді, коли вся інтеліґенція здавалася йому не більше як „тулубами", то вже у відношенню до тих, що служать мистецтву, він робився не зовсім певним себе, через що саме вирішив тримати себе „цілком по большевицькому" і таким чином збутися не бажаних йому дискусій, які могли виникнути після його відчиту.

Перейшовши через цілу залю, повільно вийшов на естраду, де вже був приготовлений стіл і стільці. Спершу всього він шпурнув на стіл шапку, потім якісь папери і, нарешті, — револьвера. Не дивлячись на те, що зима ще й не думала втікати і морози саме зростали його голова була виголена аж блищала, що також у той час було „модним", бо цим самим „представники лівих напрямків у мистецтві" хотіли ствердити горду заяву одного „модного" поета про себе і своїх сучасників, що просто „в мозок бє"... А тому кождий, хто тільки почував себе „лівим", з патосом декламував після оригіналу —

„Да скивы — мы. Да, азіяты — мы.
Съ раскосыми и жадными очами!"

(Продовження буде.)

Лінюхін весь час ішов мовчки і тільки вже тоді, коли я сказав йому, що можу йти сам, він зупинився і сказав:

— Пропаде наша революція, як булька на воді, коли нею будуть керувати такі хлопчики!...

— Не турбуйтеся! — сказав я. — Якось то воно буде! Адже-ж не святі горшки ліплять!...

— Горшки одне діло, а революція — друге! Мені, як робітникові, сумно! — гірко промовив він, простягаючи до мене свою залізну руку.

Я хотів було сказати йому щось утішне, але ні одно слово не вивязалося з цілої зграї тих думок, що так настирливо бурили мозок.

— Ну, от вам і тимчасове посвідчення! — несподівано засміявся він, кланяючись. — Бувайте здорові!

— Бувайте!...

Він тільки зітхнув і насунувши на вуха сіру шапку, повернувся і скоро зник у млі пустельної вулиці. Я ще з хвилину подивився в його слід і пішов до своєї холодної кімнати, надіючись на те, що господарка помешкання знайде щось повечеряти і для мене.

II.

Через тиждень після моєї зустрічі з Потурченком, в просторій салі дому купецького зібрання, де тепер містився міський „Пролєткульт", не було де голці впасти. Ціла заля була повнісенька старими й молодими „работниками искусств", серед яких можна було помітити навіть і тих, що вже по три роки не зявлялися на вулиці. Тепер наказ Потурченка про мобілізацію і його погрози „примусових робіт для буржуазії", заставили їх залишити свою працю і прийти сюди для того, щоб зарегіструватися в мобілізаційному відділі і одержати по своїй спеціяльности відповідну працю. Перед „регістрацією" мала відбутися якась нарада, на якій сам Потурченко мав дати якийсь відчит про „Новітні завдання сучасного мистецтва". Не дивлячись на те, що призначений час відкриття цеї наради минув давним давно, Потурченко ще не зявлявся і дехто з молодших голосно починав висловлювати своє незадовольнення. Старші сиділи тихо і прислухаючись до розмови молодших, тільки всміхалися. В передніх радах перед самою естрадою засіла ціла ватага якихсь безвиразних мущин і женщин, котрі провадили між собою горячі суперечки про якісь пісенники при чому голосно лаялися й реготалися. Серед них я побачив знайомого мені „народного поета" Лінюхіна. Він розмовляв щось з якоюсь молоденькою робітницею і майже за кожним її словом говорив одне й те саме:

— Дурна ти!..

Молоденька робітниця червоніла, шарпалася й показувала йому якийсь зшиток з червоним написом „Маруся отравилась"...

Я так зацікавився молоденькою робітницею і її зшитком, що вже хотів було підійти до неї і познайомитися, коли тут в залі збудився якийсь рух. Я глянув на двері і побачив самого Потурченка в оточенню своїх ближчих співробітників, серед яких була грудаста опецкувата панна. Одягнутий по останній комісарській моді — в шкіряні штани й такуж куртку, лякеровані чоботи з острогами і шапочку-мазепинку він виглядав досить пристойно. Як би ще так у нього не було такого самовпевненого й самозадовольненого вигляду, то він міг би навіть сподобатися — як що не всім, так бодай хоч якійсь частині. Але, як було видно з його поведінки, він про це менше всього думав і вся його увага була скерована виключно на самого себе, щоб як найважніще й найсеріозніще заявити себе перед лицем тих, перед ким у глибині своєї душі часто дріжав і молився, кому так завидував і кого так жор-

штабом головного отамана Петлюри був він на Україні, де у Виннищі прислухався до промови Пілсудского, в якій він заявляв свою охоту боротися „za naszą i waszą wolność".

Вкінці одержавши відпустку, опинився обжалований у Львові, відкіля мав їхати з припоручення ген. штабу УНР. на військові студія за кордон, але польський уряд не дав йому віза.

Не могучи вписатися на університет, де від кождого Українця вимагалося понижуючих їх національну гідність заяв, обжалований почав вчитися мов, шлюсарства та шоферства.

І тут починається його мука переживання ударів, які кінець кінців довели його до вчинку. Він побачив, що з утраквістичного університету у Львові, де за австрійських часів було 8 українських катедр і 5 доцентур, викинуто українських професорів і студентів на брук.

Польська преса поділилася на два табори. Коли одні часописи піднялися ролі поліційних агентів, якіб хотіли вивішати бодай три четверти українського населення, то другі з цинізмом заявляли, що Українців взагалі нема і бути не може. Також непримиримо становище до українства заняло усе польське громадянство без виїмків.

Табори смерти, які офіціяльно звалися таборами інтернованих, це ганьба польської культури.

Председатель перепиняє обжалованого і упоминає, щоб не вживав образливих виразів по адресі польської держави і народу.

Д-р Глушкевич просить о вислухання обжалованого, який в питомий собі спосіб характеризує мотиви, які склонили його до атентату.

Прокуратор жадає запротоколовання слів обжалованого, який мав сказати: „ганьба польському урядови", заявляє, що з цього зробить ужиток.

Обор. д-р Ганкевич заявляє, що обжалований говорить українською мовою, якої більшість присяжних і трибунал не розуміє, через що приходить до непорозумінь. Обжалований в ніякому випадку „nie miotał obelgi" на польський уряд, але виступив проти страшного реж'му, який панує в окупованій Поляками Східній Галичині. Оборонець хоче навести аналогічний факт, коли то 40 літ тому в Петрограді ставав перед російським трибуналом обжалований Поляк, але в цьому місці председатель відбирає йому голос.

Обжалований С. Федак хоче навести слова з варшавського „Роботніка" з 16. вересня 1919 р. з приводу страшних відносин в польських „таборах смерти", де на 6.000 полонених що дня виношено 50 — 100 трупів, про недопущення контролі Червоного Хреста до табору і т. д., але председник забороняє йому далі про це говорити. Обжалований каже, що це, що він бачив, або чув, було тільки скромною частинкою гегенни, яку переживав і переживає Український Народ під польською окупацією. Але цвіт українського народу гинув не тільки по тюрмах і таборах, де був зданий на ласку озвірілих сторожів, яких би можна виправдати браком культури і інтелігенції. Обжалований хоче навести два кляснчні випадки варварства з боку ніби інтелігентних кругів польського народу. В першому випадку впав жертвою звірських побоїв і знущань польського старшини Вилежинського український поет і теоретик мистецтва Микола Голубець. в другому зал. інжинір Малішевський, якого змасакрували до беатями його станові товариші. А в обох випадках жертвами озвіріння були Українці, яких культурне і гуманне поведення супроти Поляків підчас української влади було ноторичне.

Председатель: Протестує проти дальшого вичислювання тих фактів.

Обор. д-р Глушкевич стверджує, що факти, про які говорить фрагментарично обвинуваний, страшні, але правдиві. Ми можемо і мусимо обурюватися на них, але спротивитися їх наведенню не смімо.

Обв.: переходить далі страшну історію знущань і екзекуцій над арештованими Гуцулами, про погроми „подгалянскіх стшельцуф" над українським населенням, погроми, які відбилися відгомоном в боєвих звідомленнях самих таки польських старшин.

Обв. говорить про лінч над о. д ром Юриком, якого не міг засудити навіть польський суд, згадує процес д-ра Петрушевича, о. Глібовицького, д-ра Ваня і других, де на доноси і нагінку польської преси мучено в тюрмах невинних людей, щоби їх відтак увільняти від вини і кари. Обв. підчеркує діяльність польських народових організацій, яким повинуються польські адміністративні власти і наводить на це приміри. З українського населення тягнеться податки, данини, контрибуції, реквізиції, заганяється його до жебрацького кия, а за те дається йому тільки тюрму. Колонізацію, про яку не снилося навіть Німцям, яких Поляки охрестили варварами, польська окупаційна влада не почуваючи себе певно на території Східної Галичини, віддає експльоатацію її скарбів спекулянтам і паскарям, які ведуть рабункову господарку і до решти вінищують нашу нещасну країну.

Наше дерево іде за границю — говорив обжалований — але українське населення зимує в землянках.

Прокуратор протестує проти того, щоби обжалований критикував адміністрацію, при чому твердить, що промова обжалованого не є обороною, але політичною маніфестацією.

Обор. д-р Глушкевич: Світлий трибунале! Ви високоповажані Панове присяглі! З уст обжалованого почув я тут слова, від яких міні лице поблідло, я довідався те, чого до тепер не знав. А саме що коли польські карні експедиції катували наших Гуцулів, то казали їм власну кров ловити в капелюхи і пити на „zdrowie Ukrainy!".

Председатель: Цього ще не ствердженo!

Обор.: Але це буде стверджено! На кождий факт ми поставимо тут свідків!

Обор. висказує останні слова з притиском, супроти чого трибунал вважає себе обидженим і виходить на нараду, підчас якої на денникарських лавках закипіло від „святого обурення".

По нараді оголосив председатель, що трибунал засудив д-ра М. Глушкевича на 40.000 мп. гривни за переступлення з 236. статі карного закона, та рівночасно упоминає обжалованого. Вслід за председателем забирають голос оборонці, яким председатель перебиває.

Обор. М. Левицький протестує проти вязання рук обороні.

Др Шухевич твердить, що судова саля є святинею, якої святости не сміє ніхто нарушувати так сторона обвинувачена як і обвинувачуюча. Тому оборонець апелює до председателя, щоб він зволив трактувати обі сторони рівноправно. Крім того нікому поза трибуналом, лавою присяглих і оборонцями не вільно вмішуватися до розправи. А оборона чула, що публика викрикувала: „кат Косачовскі" і т. п.

Председатель: Я не чув.

Обор. д-р Ганкевич протестує проти того, щоби председатель називав подавані обвинуваченим факти „жекомими". Це є справжні факти, які будуть доказані. Після тих заяв оборони і уваг прокуратора обвинувачений продовжує далі свої виводи.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Заява.

Повітовий Секретаріят Української Радикальної Партії в Косові свідчить отсим, що всі вістки польської преси як і поголоски приватних осіб про непатріотичне поведення тов. Петра Шекерика-Доникового (його знакомства, кандидування, то що) є цілком неправдиві а його громадянське поведення є зовсім коректне.

За повіт. Секр. УРП. в Косові:
Михайло Вахнюк.

Резигнації.

У с. Бартатів пов. Городок-Ягайлонський дістали призначення на членів виб. комісії такі господарі: Іван Бедрило (син Олекси) та Іван Кушнір. Названі внесли резигнацію на руки окружної виборчої комісії у Самборі.

Проти противиборчої агітації.

Львівський воєвода оголосив такий розпорядок:

Послідними часами появились часті випадки агітації проти участи у виборах до сойму і сенату.

Агітатори послугуються при тім подаванням неправдивих або перекручених, а навіть фальшивих відомостей, які поширяють устно і на вічах або в часописах і друках спрямованих до поодиноких одиниць, або загалу населення в тій цілі, щоби ці одиниці зглядно населення відтягнути від виконання забезпеченого конституцією права виборчого.

З огляду на то, воєвідство як власть покликана сторожити над безпекою і прилюдним порядком на своїй области як також до забезпечення свободи виборів, видає на основі §. 7. розпорядку з 20. квітня 1854. В. з д. ч. ч. 96. загальний заказ агітування проти участи в розписаних виборах до сойму і сенату, доконуваного в якийбудь спосіб як устно, образово, часописам, або при помочи поширюваних друків і відозв супроти одиниць і загалу населення.

Винні неперестерігання, зглядно переступу цего доказу будуть по думці §. 11. розпорядку з 20. квітня 1854. В з д. ч. 96. карані староством (у Львові, дирекцією поліції) арештом — 6 годин до 14 днів, а одначе це не буде пересуджувати можливого карання винних в дорозі судово-карній.

Заказ цей обовязує в повітах: Бібрка, Березів, Чесанів, Добромиль, Дрогобич, Городок Ягайлонський, Ярослав, Яворів, Кросно, Ліско, Львів, Мостиска, Рава руська, Рудки.

Львів, дня 22. жовтня 1922.

Воєвода:
Грабовскі в. р.

Як фабрикують кандидатів.

Пишуть нам з Коломийщини: Поляки добирають всіх способів, щоби присилувати український народ до виборів. На днях одержав дир. Йосиф Чайківський в Коломиї повідомлення від окружної виборчої комісії в Станиславові, що посольська ліста ч. 30, поставлена „українською міщанською партією" відкинена, бо кандидати не зложили заяв, що мандати приймуть. Одержавши це повідомлення директор Чайківський не міг з дива вийти, що це значить, бо займається лише своєю школою, а не виборами. Але незабаром справа вияснилася. По засягненню інформацій в Станиславові виквилося, що якийсь індивід (чи ціла група таких індивідів) в імени учительського збору української гімназії сфабрикував посольську листу ч. 30, підписавши під нею імена майже всіх учителів українського збору, а як кандидатів на послів подаючи самих найповажнійших громадян Українців, от як д-ра Окуневського, д-ра Ганкевича, д-ра Коритовського Тараса з Яблонова, през. Червінського, д-ра Макуха, о. дек. Русина і др. Такими то дорогами йдеться до ціли. Це, очевидно, зроблено на те, щоби серед українських мас збудити недовіря до своїх провідників.

А що ті брехні мало помагають, приступлено до острійших способів. Є в Коломиї вулиця, що називається „Aleja Wolności", і цею „Алеєю вольности" ведуть тепер сотки селян і інтеліґентів до вязниці, бо там находиться будинок, в якім міститься жандармерія і слідча вязниця. Йдуть тою алеєю селяне, академіки, гімназійні ученики, професори та инші українські громадяне. Чому, хто се знає? По ночах труси, арештування — це по рецепті „wolni z wolnymi, równi z równymi".

Посольські кандидати на Гуцульщині.

Від давна вже ходила в Гуцульщині чутка, що до виборів стане окремий комітет аі своєю листою. Аж тепер дістали постерунки польської поліції секретний виказ осіб, що стоять на листі, як посольські кандидати. Вони поінформували потайно председників виборчих комісій, щоби скликали збори й заохотили людей до вибору таких кандидатів польського уряду:

1. Лаврук Павло, господар, Іспас (Коломия); 2. Дутчак Іван, комісар громади Жабє (Косів); 3. Уршеджук Дмитро, заступник комісара в Жабю (Косів); 4. Букатович Василь, учитель, Сороки (Коломия); 5. Ткачук Павло, начальник громади, Пядики (Коломия); 6. Свидуляк Іван, господар, Карлів (Снятин); 7. Радуляк Іван, начальник громади, Глушків. (Городенка); 8. Вахнюк, Русів, (Снятин) і 9. Трач Ілько, нач. громади, Соколів (Станиславів).

У цій листі є кілька недокладностей (Ткачук Павло чи Іван у Пядиках? Вахнюк Петро чи Ілаш у Русові?), що походять з недокладного перепису польської листи. Найцікавійше одначе, чи всі поміщені на листі згодилися на таке „покаяніе" їх імен, чи все це — польська провокація?

Гордий Гуцул.

Передвиборче вічо.

Дня 15. жовтня ц. р. пережив Підбуж пов. Дрогобич неабияку сензацію. Того дня приїхало з Бориславa двох панів агітаторів із ППС. і уладили передвиборче вічe для робітників на тартаку бар. Лібіга, взиваючи голосувати при виборах на листу ч. 2. (ППС.) „Соціялісти — мовляв — не знають національної ріжниці, отже робітники Polacy і Rusini повинні, як один муж явитися до виборчої урни. В тім дусі поставив бесідник резолюцію і запитався, хто є за тим? Ані одна рука не піднялася. (Робітники на тартаку майже всі Українці). „А хто є проти того?" питає бесідник. Тоді виступив д-р Чайковський і коротко, та ясно сказав, що українські робітники мають солідаризуватись з постановою УСДП. і у виборах участи не брати, тим більше, що правнодержавне становище Східної Галичини до тепер ще не вирішене. На це надбіг управитель школи, ославлений пан Graff і почав також говорити. На вступі зацитував вірш В. Поля: „A czy znasz ty bracie młody", і продеклямував аж до Litwinów i Rusinów. Дальше пописувався п. Графф знанням історії, і пояснював, як то колись козацькі банди з Татарами нападали на цей край, а Польща його обороняла. Вершком мудрости пана Граффа треба признати його заяву приятельства для Підбужців, що хотяй вони й не посилають дітей до школи, то він з великої приязни до них на кару їх не подає. Переїхавшися ще по своїому противникові, наказному комісареви Огоневському, що через його недбалість нема порядку, дороги в злім стані, містки порозвалювані, закінчив п. Графф свою „знамениту" бесіду, що аж на другий день сильно захрип...

Витяги з офіціального акту обвинуваченя проти Степана Федака і товаришів та мотивів до акту обвинуваченя.

ВІД РЕДАКЦІЇ: (Як ми вже вчера зазначили, текст акту обвинуваччення і офіціяльних його мотивів обіймає більше шостидесяти сторінок друку великого канцелярійного листа і тому передрукувати його в цілости немає ніякої можливости. Ми подали вчора у короткому змісті саму суть з акту обвинуваченя, а тепер друкуємо деякі цікавійші місця з „мотивів" акту, який сам собою уявляє надзвичайно цікавий документ історичної ваги. З огляду на те, що український офіціяльний текст, читаний на розправі, є писаний просто жахливим незрозумілим волапіком подаємо власний буквальний переклад польського тексту).

Опис атентату.

„Дня 25. вересня 1921 р. у Львові відбулося відкриття Східних Торгів. Повне зрозуміння ваги Східних Торгів для річипосполитої, для її східних „кресів" для Малопольщі, а головно для Львова, наказало польській суспільности, а особливо Львовянам, день відкриття Східних Торгів святкувати урочисто.

Святочно украшено місто і населення юрбою вийшло на вулиці, достойно та прихильно витаючи гостей, що прийшли на урочистість, а також начальника держави Йосифа Пілсудского, численних соймових послів з маршалком на чолі, репрезентантів центральної влади, представників чужих а заприязнених народів, безчисленну кількість гостей із торговельного та промислового світу, що прибули з найдальших закутин Польщі.

Начальник держави приїхав о год. 10. ранком на головну станцію, з відки привитаний товпою публики пішов до катедрального костела, де відбулася урочиста Служба Божа, в присутности численних гостей.

Після богослуженя о 12 год. начальник відїхав на Східні Торги, де відбувалася урочистість їх відкриття. Особі начальника держави товаришив усюди львівський воєвода Казимир Грабовскі, численна військова дружина, репрезентанти влади і товпа приязного народу, що тиснувся до його найблизшого оточення. Воєвода Грабовскі від часу утворення воєвідства перший раз репрезентував урочисто гідність свого уряду на зверх.

Патріотичне львівське міщанство узнало за відповідне вибрати той день для урочистого відкриття гербу міста т. є. польського орла на ратушевій вежі, щоби тим способом заступити герб поміщений ще за австрійських часів. Урочистість відслонення орла відбулася о 5. год. пополудні, після чого в салі ратуша відбувся урочистий обід для начальника держави і достойних гостей.

Після обіду начальник держави мав відїхати до театру на урочисту виставу. Публика зібралася під ратушем, щоби ще раз побачити начальника держави і поправщати його перед відїздом, що мав наступити о год. 11. в ночі.

Обід спізнився, а знетерпеливлена товпа тиснулася щораз дальше до ратуша і до автомобілів, що стояли коло ратуша. Нарешті о год. 9. загуркотіли автомобільні машини з чого товпа зрозуміла, що начальник держави вже виходить і незабаром відїде до театру. Товпа почала напирати і мимо заборон поліції наближатися до автомобіля. За хвилину у брамах ратуша появився начальник держави в товаристві воєводи Грабовского, після чого начальник держави перший засів в автомобілі по правому боці, а воєвода ліворуч. Заки автомобіль рушив з місця, упав стріл один, за хвилину знов два стріли безпосередно по собі, а вкінці четвертий. Стріли упали із заду автомобіля. Кулі влучили в задні вікна і трома отворами вибитими у склі, влетіли в середину, поцілявши воєводу Грабовского, котрий усунувся в глибину автомобіля. Начальник держави вийшов ціло. Воєвода Грабовскі дістав дві пострілові рани кулею. Одна куля перейшла через мягкі части правого рамени не нарушивши костей, друга через хребет лівої руки. Обидві кулі перейшли наскрізь, а згідно з ореченнями лікарів спричинили тяжке ушкодженя тіла і нарушення здоровля, що вчинило воєводу неспосібним до праці на 30 днів.

Описуючи враженя атентату, воєвода, як переслуханий свідок подав, що 10 мінут перед 10 год., коли він вийшов з начальником держави з ратуша, приступили до автомобіля, до якого начальник засів перший, а воєвода за ним. В хвилині, коли вони тільки сіли, почув стріл, а опісля наче удар в правому боці. Воєвода відозвався до начальника: „Мене трафило в плечі", — а зараз упав стріл другий і третій. Тоді воєвода побачив, що його ліва рука закрівавлена. Після того воєвода стратив притомність і усунувся в глибину автомобіля. В тій хвилині до автомобіля прибігли військові і занялися особою раненого воєводи і начальника держави. За хвилину автомобіль відїхав".

Свідок Якуб Скверес (поліцай) описує цей випадок так: Від 4. год. пополудні він повнив службу і стояв у кордоні коло ратуша, на місци, де стоїть камяний лев. Біля нього стояв поліцай Пенцак і Шмідт. „В хвилині, як упав перший стріл, Скверес оглянувся і побачив виновника замаху за собою, з витягненою рукою і револьвером в напрямку автомобіля. Скверес хотів його вхопити за руку, в котрій він тримав револьвер, але він підняв руку в гору, супроти чого Скверес вхопив його за гортанку і кинув на землю. В хвилині упадку, виконавець замаху стрілив четвертий раз, правдоподібно до себе. Товпа слушно зрозуміла цей випадок як замах на особу начальника, нічого дивного, що в першому розяреннню товпа кинулася із заміром виконати самосуд. Завдяки сильнійшій поставі й енергії поліції удалося охоронити зловленого від тяжких побоїв.

На поліції стверджено, що замах виконав Степан Федак.

Скверес запримітив його в місци випадку ще в хвилині, коли обняв службу, а увагу звертав Федак на себе тим, що через товпу перепихався безупинно на перед в тій ціли, щоби бути на фронті. Деякий час перед замахом Федакові удалося дотиснутися в перший ряд публики, а коли поліція його відсунула, Федак станув у третому ряді, а відки виконав замах. Перед ратушем було ясно, бо ринок як і ціле місто, був освітлений повним світлом, впрочім перед виходом начальника держави із ратуша, освітлено автомобіль електричною лямпою, так, що через шибу задної стіни автомобіля можна було виразно бачити особи, які там сиділи і можна було навіть легко розпізнати їх риси обличчя.

Старший постерунковий поліції Адольф Шмідт твердить, що бачив, як Федак падаючи стрілив четвертий раз, маючи револьвер звернений до себе.

Осуд генерала Розвадовского

„Генерал Розвадовскі оглядав автомобіль і сліди куль у шибі і висловив думку, що виновник стріляв спокійно, добре і правдоподібно швидко, бо при вільному темпі стріляння, він не був би всилі вмістити куль в одному місці.

Перші зізнання Стефана Федака після арештованя на поліції.

„Обвинуваченый Степан Федак переслуханий комісарем поліції Кайданом в ночі 25. вересня 1921 р. зараз після замаху признався, що від довшого часу носився із замісром замордування львівського воєводи. Цей замір він порішив виконати 25. вересня, уважаючи той день за найвідповіднійший. Виконати замір він постановив в хвилині заведення воєвідств у Східній Галичині, але виконання відложив до дня відкриття Східних Торгів, себто до дня приїзду начальника держави, бажаючи тим заманіфестувати, що Українці на кождому кроці є покривджені розпорядками воєводи. Згадав, що того дня ходив до церкви сповідатися, після чого пішов на залізничу стацію, де мав виконати замах, знаючи, що воєвода буде присутний на привитанню начальника держави.

Ті зізнання, хоча зізнані безпосередно після замаху, в стані душевної депресії та фізичного терпіння, спричиненого атакою публики, то мають визначну вартість з огляду на те, що були першим виразом оборони і відповідальности, яку здається обвинуваченый хотів приняти на себе з цілим спокоєм. Після лікарської помочі, Федака перевезено до поліційних арештів, де його переслухано основнійше і тоді він почав зізнавати обширно.

В подробицях Федак подав, що прочитавши в газетах про приїзд начальника держави до Львова на отворення Східних Торгів, постановив виконати замах на особі воєводи в присутности начальника держави, щоби тим викликати у соймі враженя та спричинити зміну польської політики у відношенні до Українців.

Револьвер мав готовий вже 24. вересня вечером.

Яко причину злочину подав поділ Сх. Галичини на воєвідства й анектованя тим чином Сх. Галичини на користь Польщі, що є причиною головного невдоволення серед Українців.

Дня 25. вересня вечером після замаху мав виїхати до Берліна на студії і до тої подорожі мав приготований пашпорт, а навіть залізничий білет до нічного краківського потягу. Боротьба за права народу казала йому офірувати себе і виконати замах".

Атентат мав виконати на залізничій стації, опісля на площі св. Юра, а відтак на Східних Торгах, але в жадному випадку не міг виконати заміру, побоюючись, щоби не ранити кого иншого. Аж вечером біля ратуша, ставши близько в хвилину, коли воєвода з начальником держави сів до автомобіля, стрілив із заду, зміривши в лівий бік автомобіля, т. є там, де сидів воєвода. Перший стріл вцілив воєводу, бо той рушився і схилився, після чого Федак стрілив другий, третий раз і хотів стрілити четвертий раз, але його зловлено. Тоді почуваючи себе в небезпеці, хотів застрілити сам себе четвертим стрілом. Куля зранила його грудну клітку. Безпосередно перед доконанням замаху Федак виняв з портфелю свою фотографію та легітимацію, вложивши їх до кишені пальта, щоби після замаху викинути, або знищити в тій ціли, щоби на випадок самовбийства чи замордованя його, не ствердити ідентичности його особи. При ревізії особи Федака, при ньому найдено штилет привязаний до лівої ноги під коліном і магазин револьверових набоїв. Федак признається, що тим штилетом мав замір відобрати собі життя, „коли його арештують".

Минуле Степана Федака.

„Світова війна застала Федака в 5. кл. гімназіяльній, котру скінчив 1915. році в приватній гімназії ім. Мішкевича у Львові. По скінченню 5 кл. гімназіяльної, яко 15. літний юнак виїхав до Відня із замісром вступити до українських січових стрільців, де і служив до 1917. р здаючи в межичасі приватні іспити і в 6. і 7. кляси. Опісля записався до військової академії у Відні, в якій учився до вибуху революції, т. є. до 1. листопада 1918. р. До Галичини приїхав через Мадярщину дня 24. листопада і тут його приділено до 7. львівської бригади У. С. С. як адютанта бригади в ранзі підпоручника. Безпосередної участи на фронті у боротьбі не брав, ще не було згідне із становищем його адютантури а 1920. року як член гвардії головного отамана Петлюри, брав участь у боротьбі підчас відвороту Поляків з Києва. Дня 27. грудня 1920. р. його звільнено від обовязків і він повернув до Львова, де перебував аж до дня його уявленя.

Із подробиць виходить, що Федак підчас судового слідства керувався повного розвагою і воло дів точною памятю. Не без впливу на його постанову були відносини, що панують на львівському університеті, де українська молодіж не мала доступу, а поведінка польської молоді і професорів стреміла до вилімінування Українців від участи в науці. Найсильнійше враженя на Федакові зробив акт введення воєвідств у Східній Галичині, бо ця обставина була доказом, що дотеперішна військова окупація Східної Галичини уступила місце фактичній інкорпорації того краю до Польщі. На тлі тих обставин виріс замір виконаня замаху, котрий прибрав конкретних форм під враженням замкнення акад. тов-а „Академічна Громада" дня 23. вересня.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

РІЖНІ ВІСТИ.

Східна конференція.

Бюро Райтера повідомляє з Константинополя: Кемалісти постановили виступити на Східній мировій конференції з пропозицією, що Туреччина є готовою зрезигнувати з домагання відшкодовань від Греції під умовою, що Греція перейме на себе весь внутрішний турецький борг.

Фінансова криза Берліна.

Берлінський магістрат постановив випустити в обіг два міліярди мійських грошей. На один міліярд випустять 1000-маркові гроші, на 750 міліонів — 500 маркові, на 250 міліонів — 100 маркові банкноти.

Спадок німецької марки.

Канцлер Вірт відбув вчора довгу конференцію з лідерами партій у справі катастральної знижки курсу нім. марки. Очікують суворих розпоряджень проти валютових спекулянтів.

По ради планованого атентату на канцлера Вірта.

Півофіціяльний „Lokal Anzeiger" повідомляє, що в звязку з дотеперішнім слідством що-до планованого атентату на канцлера Вірта, треба сподіватися кільна арештів, які викличуть сензацію.

Непрошені гості.

У відповідь на повідомлення большевиків про майбутне навіданя Риги совітською фльотою, латвійський уряд повідомив, що з огляду на вибори це одвідання не бажане.

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Важке положення наших фінансових інституцій.

Доки гроші є і будуть середником обміну і хочби лихим мірилом вартости, доти фінансові інституції є і будуть найвірнійшими показчиками економічної справности і сили даної суспільности. А економічна справність і сила є головною підоймою і основою культури та політичної сили. Розуміють це свідомі і в економічних справах вишколені народи. І тому економічні — в тім і фінансові — справи є для них основою ріжних міжнародніх договорів і конгресів, як в Льондоні, Парижи, Генуї, Газі і т. д.

В останніх часах говориться і пишеться у нас багато про потребу кооперативної організації. Та при тім — на жаль — рішучо за мало звертається увагу на потребу повоєнної відбудови наших кредитових кооператив. Тимчасом кредит є основою цілого суспільно економічного життя. При сучасній системі світового господарства кредитові інституції є найважнійшими середниками суспільно-економічної динаміки, бо є вони — а бодай повинні бути — головними резервуарами, з яких черпається грошевий капітал, потрібний в хліборобстві, промислі, торговли і у всіх родах господарства.

В бюрах наших фінансових інституцій можна бачити, скілько то наших найбільше підприємчивих людей приходить шукати кредиту на відбудову, на купно землі, головно при парцеляціях, на закупно потрібного в господарстві живого або мертвого інвентаря, до торговельного або промислового обороту (пр. млини, молочарство), для кооператив і т. д. Мало хто може знайти потрібний кредит у приватних осіб, бо приватні особи не можуть фахово і безпечно займатися веденням кредитових підприємств і належитим обезпечуванням кредитових грошей при помочи скриптів, векслів, протестів, інтабуляцій, екзекуцій, веденням відповідних книг і т. д. А знов торговельні і промислові кооперативи не надаються до мобілізования щадничих вкладок, бо вони льокуючи грошевий капітал в товарі або в промислові інвестиції, не є в силі в кождій хвилі звертати вкладникам готівки так, як кредитові інституції. А на самих уділах — без кредитів — не розбудується ніяка значнійша кооператива. Тимчасом потрібний кредит можна черпати головно лише за посередництвом банків і кредитових інституцій, бо лише вони в грошевих оборотах є в можности дати своїм вкладникам і кредиторам можливо найпевнійші забезпечення і кождочасний зворот їхніх капіталів.

Вже вище сказано, що фінансові інституції є показчиком економічної сили даної суспільности. Та при теперішних відносинах цей показчик став для нас фатальним. Спричинені війною лихі валютові відносини страшно зруйнували наші економічні інституції — головно кредитові. Товаром, яким „торгували" і „торгують" кредитові інституції, були і є гроші. Та инша річ — вартість чи там курс грошей. Тай величезна ріжниця між передвоєнними а теперішними грішми. Засадничими грішми перед війною були золоті гроші — як найвірнійша міра вартости, а паперові гроші перед війною були лише асигнатами на золоті гроші. Та від початку війни паперові гроші перестали бути асигнатами на золото. При тім друковано щораз більше паперових грошей (т. зв. „інфляція") і примусово віддавано їх в оборот, хоч покриття в золоті на них було щораз менше. Роблено се так, як колиб хтось раз в раз переливав ту саму скількість вина з меншої бочки до щораз більшої і завсіди доповняв більшу бочку водою. Через те паперові гроші тратили щораз більше на вартости (силі купна), а відтак замінено їх новими паперовими грішми (без покриття в золоті).

Кредитові інституції розпозичили перед війною гроші при повній вартости, себто вартости золота. Тимчасом вибухла війна і держава запровадила мораторію, значить вірителі не могли стягати від довжників своїх вірительностей. Та мораторія погасла доперва з кінцем марта 1922. Тимчасом остали в обороті лише нові паперові гроші, які тепер мають вартість незначної частки передвоєнних грошей (1 передвоєнна корона=2.200 мп.) Ще перед погасненням мораторії через тзв. маркову реляцію (70 мп =100 кор.) надано довжникам таке право, що за довг 100 передвоєнних корон мали платити 70 мп., хоч при теперішнім курсі виходить за 100 передвоєнних корон=220.000 мп.

І ось в тих зарядженнях лежить головна причина руйнації кредитових інституцій. Кождий легко зрозуміє, що при таких відносинах управи не могли охоронити своїх кредитових інституцій перед руйнацією, бо паперові гроші перестали бути асигнатами на золото, бо через мораторію не могли каси завчасу стягнути від довжників своїх передвоєнних вірительностей, а відтак у нових паперових грошах одержують лише незначні частини тих вартостей, які перед війною були дали на позички.

О скілько подібна руйнація постигла би мільонерів і їхні фінансові інституції, то може не було би в тім надзвичайного лиха. Але така руйнація кредитових кооператив такої бідної суспільности як наша — головно при даних відносинах — є страшною!

При даних відносинах польські фінансові інституції відчувають все те далеко лекше, бо вони дістають обильні кредити з великих державних фінансових інститутів, які уможливили зріст і розвиток ріжних польських кредитових кас і банків. Українські фінансові інституції таких кредитів не дістають і вони з браку капіталів ледви животіють. Занадто малий оборотовий капітал позволяє їм заспокоювати ледви дрібну частину кредитових потреб своїх членів, що очевидно виходить на школу для нашої загальної справи, бо відтягає членів від українських кредитових інституцій і пхає їх в руки лихварів або чужих інституцій. Старання о значнійший банковий кредит розбивається звичайно о те, що основний (гваранційний) фонд є за малий. Підвисшення уділів може в тім напрямі дещо помочи, але не на далеку мету.

Застій наших фінансових інституцій, головно на провінції, вимагає великої дбайливости з боку широких кол українського громадянства.

Економічна хроніка.

Продаж української соли.

Продаж соли може бути гуртова або дрібна. До гуртової продажі треба мати право набувати сіль вагоново просто із саліни і продавати її гуртом, в дрібній продажі соли побирається її в гуртівні і продається її безпосередно консументам. На гуртову продаж соли треба мати дозвіл міністерства скарбу. Подання о такий дозвіл робиться через окружну і краєву дирекцію скарбу, причім оцінює їх староство, посвідчуючи, що кооператива, яка старається о гуртівню, обслугує дійсно багато консументів. Коли в старостві такої посвідки не дадуть, нема що надіятись на дозвіл від вищої влади. Колиж в старостві піде гладко, треба поборювати немалі трудности в дирекції скарбу у Львові. Там звичайно не позволяють українським кооперативам на гуртову продаж соли, бо в кождім галицькім місті і місточку вже з гори дали такий дозвіл гуртівні рільничих „кулок", хоч „кулка" у Східній Галичині, де 80 пр. українського населення, не єдинюють більшої скількости консументів. На дрібну продаж соли треба дозволу окружної дирекції скарбу. Одержання концесії залежить між иншим від зложення датку на „скарб народови" в квоті 30 корон в сріблі або золоті, або показання набутої польської „народової" позички. Саліна в Калуши рахує кулкам за 1 кг. соли по 100 мп. до стації призначення. Кулка беруть за сіль просто з вагона по 140 мп., так заробляють відразу на ній 40 пр. Коли українська кооператива хоче взяти сіль просто із саліни в Калуши, мусить іти по асигнату до місцевого кулка. За виставлення асигнати бере кулко 4 мп. від 1 кг. соли. Проти такої очевидної грабіжі на українськім консументі боротьба безуспішна, бо окружні дирекції дають концесію на дрібну продаж соли тільки під умовою, що сіль буде побиратися в кулку. Такою дорогою іде сіль української землі до українського консумента.

Золота позичка в Польщі і зміна валюти.

Вводячи марку як грошеву одиницю, польський уряд прирік, що відношення марки до золота буде вирішене установчим соймом. Тимчасом цей сойм відійшов на вічний спочинок, а вартість марки досі не вирішена й ніколи вирішена не буде. Зате мається завести нову польську валюту, „польські злоти", якого вартість прорівнюється 1/3100 кг. золота 900 проби. Підготовчим кроком до знесення марки, а заведення „злотего" є випуск 8%-ої державної золотої позички. Реченець платности пять років. Відсотки (8%) обіцюється сплачувати в американських долярах, чи швайцарських франках, або в польських марках по курсі, який означить польський міністер скарбу. Першу емісію цеї позички вже розписано з днем 26. жовтня ц. р. на суму 15 мілярдів польських марок, 15 мілліонів золотих облігаціями по 10.000 марок і 10 золотих та по 50.000 марок і 50 золотих. При тім польський уряд мав на меті привчаїти публику до нової валюти, щоби пізнійше оголосити марку або зовсім безвартісною, або заплатити, що „ласка панська" вволить, як то вже раз було з примусовою виміною австрійської корони, яка тоді мала ще вартість.

Урожай бурaків на Україні.

Зїзд представників цукрової промисловости правобережної України в Київі установив, що урожай цукрових бураків виносить сього року около 5,300.000 берківців або 57 берк. з десятини. Перші цукроварні розпочали роботу дня 5. жовтня. Припускають, що в теперішню кампанію на правобережній Україні буде робити всего 67 фабрик.

Український ринок.

Як доносить „Економ. Жізнь", на лівобережній Україні замічається значна підвишка ціи збіжа. Одначе на території одного і того самого повіту ціни жита сильно ріжняться. Пояснюється це віддалю залізнодорожних ліній і взагалі лихою комунікацією. Причиною подорожіння збіжа є також слаба подаж, тому що хлібороби не хотять взагалі продавати. Сильно зародили соняшники, одначе ціни не спадають. Замітна велика подаж яєць, що пояснюється відсутністю гуртових замовлень.

Еміграція з Польщі.

По даним польського еміграційного уряду за час від 1. січня до 1. червня ц. р. видано 23.724 віз на виїзд з Польщі. З того числа 11.886 осіб дістало віза на виїзд морською дорогою, а потім більшість виїхала до Франції. До Зєднинених Держав Північної Америки виїхало 6.410 осіб. За перший піврік до Зєднинених Держав приїхало взагалі 47.697 осіб; в часі до 1. жовтня ще 22.692. Між емігрантами до Америки було: 1.960 Поляків, инші були Українці, Москалі і Жиди.

Уклад ціи в ріжних краях.

Незвичайні колибання ціи протягом останніх двох місяців вказують на деяку стабілізацію ціи у більшости держав, з виїмком Німеччини, Австрії і Польщі, де ціни постійно і скоро зростають із спеціяльних причин. Останні цифри відносно коштів удержання в цих краях, в порівнанню з цифрами першого чверть року, виказують колибання, що не переступають 5 проц. Теперішний рівень ціи, в порівнанню з першим чверть роком, обнизився не так відносно загальних коштів удержання, як радше детальних харчевих артикулів. В деяких державах, як на прим. в північній Америці рівень ціи не змінився. Однак в більшости країв рівень ціи понизився значно. Гуртові ціни від початку сього року остались без змін в Англії, Швеції, Канаді та Індіях. Зросли ціни у Франції і Голяндії. Цифри відносно Зєдинених Держав особливо замітні, бо рівень ціи виказує звишкову тенденцію, хотяй загальний рівень, в порівнанню з передвоєнним станом, є низший, чим у більшости инших країв. Це явище викликане зростом цін вугля, коксу та сирівців.

Курс грошей.

Львів, дня 25. жовтня 1922.

Доляри американські	12.500—12.550
„ „ (1. і 2-ки	12.350—12.425
Доляри канадійські	12.250—12.300
„ „ (1. і 2-ки	12.100—12.200
Марки німецькі	3·30—3·40
„ „ (сотки)	3·00—3·20
„ „ (дрібні)	2·75—3·00
Леї румунські	65·00—68·00
„ „ (дрібні)	61·00—63·00
Корони чеські	380·00—405·00
„ „ (дрібні)	38·00—40·00
Австрійські тис. нов. ем.	500·00—600·00
„ „ ст. ем.	1.500·00—1.600·00
„ сотки нов. ем.	50·00—60·00
„ 50 кор.	35·00—40·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·30—1·60
„ сотки	1·30—1·60
„ 25-ки	1·10—1·30
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ 250-ки	10·00—15·00
Карбованці	1·00—1·50
Гривні	1·50—2·00
Франки французські	820·00—860·00
Фунти стерлінгів	49.500·00—50.500·00
Франки швайцарські	2.025·00—2.125·00

Золото.

20 кор.	48.000·00—49.000·00
20 франк.	46.000·00—47.700·00
20 марк. нім.	54·500·00—55·500·00
фунти стерлінгів	54.000·00—54.500·00
10 рубл.	58.000·00—59·500·00
Доляри	12.400·00—12.600·00

Срібло.

Корони австр.	810·00—850·00
5 кор. австр.	4.800·00—4.900·00
Фльорени австр.	2.055·00—2.140·00
Рублі	3.275·00—3.375·00
Копійки	20·00—20·50
Доляри американські	10.000·00—10.500·00
„ „ полов. і 1/4	9.800·00—9.900·00
Доляри канадійські	9.000·00—9.300·00
„ „ дрібні	8.500·00—8.700·00
Леї румунські	960·00—970·00

АДВОКАТ І ОБОРОНЕЦЬ В КАРНИХ СПРАВАХ

Д-р Евген Давидяк

веде канцелярію 1—4

у ЛЬВОВІ, вул. ВІРМЕНСЬКА 19.

ТЕЛЄГРАМИ.

Перед розвязанням англійського парламенту.

Ліфилд. (ПАТ.) Польрадіо. Теперішній парлямент буде розвязаний, як догадуються, в четвер. День 15. падолиста вважають правдоподібним днем голосування, при чому новий парлямент зібрався би 20. падолиста.

Льондон. (ПАТ.) Король прийняв на послуханню Бонар Лоуа і радив йому розвязати парлямент.

Б. Лоу провідником консерватистів.

Ліфилд. (ПАТ.) На вчерашньому зібранні консерватистів вибрано Бонара Лоуа провідником сторонництва на предложення лорда Керзона, поперте Болдуіном. Предложення не прийнято одноголосно. На подяку Бонара Лоуа за вибір відповіли присутні одушевленими оплесками.

Рыбоча кампанія Л. Джорджа.

Ліфилд. (ПАТ.) Польрадіо. Л. Джордж візьме енергічну участь у виборчій кампанії. Для цієї цілі організує він мітінги в Льондоні і на провінції цього і слідуючого тижня.

Кемалісти домагаються евакуації Галліпі.

Париж. (ПАТ.) Запевняють, що правительство кемалістів інтервенювало у високих міжсоюзних комісарів в Царгороді, домагаючися евакуації півострова Галліполі Греками і заступлення тамошньої грецької адміністрації турецькою адміністрацією.

А. Джордж у короля.

Ліфилд. (ПАТ.) Польрадіо. Л. Джордж зложив учера королеви офіціяльні прощальні відвідини.

Червона армія на передмістях Владивостока.

Рига. (ПАТ.) Червона армія дійшла до передмість Владивостока. Японське військо перешкодило червоній армії війти до міста.

Промова нового премієра.

Ліфилд. (ПАТ.) Новий премієр з кінцем цього тижня явиться у своєму виборчому округі в Глеагові, де виголосить промову, яка міститиме програму нового кабінету. Покищо, заявив новий премієр, нове правительство сповнить обовязки наложені англійсько-ірляндським договором. Навіть ці, що не погоджувалися з ірлядською політикою останнього коаліційного правительства, мусять признати, що муситься ратифікувати ірляндську конституцію. Про членів попереднього кабінету висловився Бонар Лоу з найбільшим пошанівком. Л. Джорджа не буде ніколи поборювати злобним і нельояльним способом. Противно приємно згадуватиме часи, коли працювали разом в періоді великого трюмфу історії краю і не може не признати заслуг Л. Джорджа для батьківщини.

Не забудьте на українську захоронку у Львові, яка учить до шістьсот дітей. — ШЛІТЬ ГРОШІ на книжочку „Дністра" ч. 128 24. ШЛІТЬ ХАРЧІ: муку, бараболю, чрину до магазину захоронки при вул. Руській 3. 4-?

Народе! Не забудь своїх дітей!

Поклик!

Се вже третя відозва! Число політичних вязнів росте у тисячі, видаток на їх прохарчування є десятки тисяч денно, а жертви на се, колиб їх розділити на усіх нас, напливають ледви по чверть марки польської. Подаю се до відомости нашого загалу і повідомляю, що жертви слати до Союза Кредитового з дописко̀ю „для вязнів". Словнім усі християнський і народний обовязок. Вязні мусять від нас дістати бодай скромний харч і лікарську поміч та оборону.

о. Л. Куницький.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (44) число „Діла" сконфісковано за вступну статтю, за фейлетон „З дороги життя" і за рубрику „З преси".

— **З останньої хвилі.** Арештування серед Наддніпрянців. Дня 23. жовтня у Львові арештовано редактора „Соціялістичної Думки" члена центрального комітету У. С. Д. Р П. Переведено ревізії у Деркача.

— **Продовження вписів.** Нас просять повідомити, що вписи до Драматичної Школи О. Загарова і М. Воронго, що мали закінчитися 25. ц. м., нині продовжено до 30. жовтня. Пригадуємо, що вписи приймається: 1) в канцелярії Музичного Інститута ім. М. Лисенка (Шашкевича 5) від 3 ої до 6-ої пополудни і 2) в книгарні Науков. Т-ва (Ринок 10) цілий день.

— **Доповнення.** У вчерашньому списі оборонців у розправі Федака помилково опущено д ра Степана Шухевича, котрий боронить Осипа Штика.

— **Важне для Збаражщини.** Заходом Повітової організації української народньої трудової партії в Збаражі відбудеться в понеділок дня 30. жовтня 1922 о год. 12 в пол. в салі жидівського кагалу в ринку в Збаражі українське всенародне віче з таким денним порядком: 1) наше сучасне політичне положення, 2) економічні справи і 3) внески учасників. На вічу буде референтувати д р Степан Баран, адвокат з Тернополя. Селяне і інтелігенція Збаражщини, що так довго не бачили свого віча, повинні на вічу в Збаражі явитися як найчисленнійше.

— **„Громадський Голос".** Вийшло 3. число „Громадського Голосу", органу радикальної партії. Зміст: Історичний день, Не розбивати селянських сил, В імя земленьки святої, Справа Сх. Галичини, Звіт діяльности „Просвіти" в Товмачі, Дописі, Вибори на Волині, Зі світа, Всячина.

— **Конґрес фашістів** відбудеться в Неаполі. З приводу того армія фашістів удаштовує величаві маніфестації по всіх італійських містах.

— **Бандитський напад.** В Попелях коло Бориславя напало кількох бандитів на дім Міни Гросман і поранивши тяжко господиню, ограбили 50.000 мп., багато дорогих річей. В звязку з тим арештовано Герляха і Павелка, як підозрілих в участи в нападі.

— **Берлінська поліція** викрила зловживання у берлінському Т-ві бездротного телєграфу. Багато осіб арештовано за продажу деяких секретних патентів за кордон.

— **Заслуговує** увагу нашої суспільности, щоби сирі скіри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпяк, Львів вул. Куркова ч. 11а. 915 5-10

Вже вийшов КАЛЄНДАР „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"
Ціна до 1. XI. 1500 мп.
з пересилкою 1600 мп.
Львів, вул. Марка 20, I. п.

До

всіх українських видавництв, бібліотек, українських громадян та молоді.

Вже від 1919 року відбуваються в таборах у Німецькому Яблінному, Ліберці та Йозефові гімназійні, реальні та семинарійні курси, які до сьогодні видали сотки студіючої академічної молоді й готових кандидатів учительського звання.

З огляду на великий наплив молоді до названих курсів, рішив учительський гурток у таборі в Йозефові основати правильну гімназію й учительську семинарію. До цього потрібно в першій мірі відповідної скількости научних шкільних книжок, атласів, та літературних творів українського письменства.

Тому звертаємося до наших жертволюбивих інституцій, приватних людей і академічної молоді до помогти нам у цьому ділі й надсилати як найскорше згадані підручники та твори на адресу: Ucytelskyj Hurtok. Ukrainskyj tábor, Josefov Cslov Rep.

Учительський Гурток.

ЖЕРТВИ

Українські інваліди.

Зложили в марках польських: о. Гнат Слободян Підмонастириска, Старжинська Заліщики по 1000, чит. „Просвіти" в Полтві пов. Перемишляни 15.000, Ю. Чумова зі збірки у Львові 13.700, Мишуга, Америка в долярах 56.338, рад. Мар. Онишкевич Львів 1000, Залуська зі збірки у Львові 14.625, Козакова-Лукавецька зі збірки у Львові 34.000, Головинський Львів 1000, Колтунюкова зі збірки у Львові 38.700, Лотоцька зі збірки у Львові 10.500, о. Раковський збірка в церкві Жидачів 22.300, збірка на вечерницях в Глинянах 7.000, Кирило Гарапа Львів 500, о. Теофіль Чайковський зі збірки Кропильники 3000, Евген Тимчишин 605, Альфред Бізанц Львів 2.000, проф. Погорецький Львів, Стефан Бріль Тудорів по 1000.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Раві Руській.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В Бориславі. Початок 7:30.

В середу 25. ц. м. „ТАРТЮФ".

В четвер 26. ц. м. „МІРАНДОЛІНА".

У Львові. Початок точно о 7. год. Кінець о 10. вечер

В суботу 28. ц. м. другий раз: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" комедія Зудермана.

В неділю 29. ц. м. для шкільної молодіжи по полудни о год. 3-ій „ПАЛИВОДА" — комедія з речитом о год. 7. „ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ" оперета. — Білети в „Народній Торговлі" а в день вистави від 4. год. при касі театру.

Білети від 11—1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 1-?

—о—

Вибирається п. Андрія Лучинського родом з Чижикова к. Львова до негайного полагодження грошевої справи в „Дністрі". — Ручителі.

Замість вінця на могилу бл. п. директора Олекси Гайдукевича зложило учительство дівочої школи ім. Шевченка у Львові 6500 мк. на Рідну Школу. IX. 1-1

Звичайні Загальні Збори Кружка Українського Педагогічного Т-вариства в Коломиї відбулися дня 1. ж. в. 1922. Вибрано слідуючу Старшину: Дмитро Николишин голова, Василь Терешнюк містоголова, Д р Василь Стасюк касієр, Олекса Кобза господар, Маркіян Недільський секретар, Омелян Цісик і Іван Михалевський виділові. — За Старшину: Д. Николишин, голова, М. Недільський секретар. 986 1-1

Дрібні оголошення.

ЦЕМЕНТ в бочках зі складу продає „УБУС" Львів, Осолінських ч. 6. XVI 3-10

САМІТНА учителька прийме чесну особу до домашньої роботи. — Когутівна, Пятничани п. Соколівка к. Бібрки. Особисті зголошення 1/XI. Львів, Собіщина 4., II. пов. 977 2—3

МОЛОДЕЦЬ л. 35. фаховець, оженився з дівчиною або вдовою в віці 26—32 літ найрадше з кравчинею з околиць Львова або з більшого провінціонального місточка. Ласкаві неанонімні зголошення проситься слати до Адміністрації „Діла" найдальше до 30. ц. м. під „Золотя липа". Річ трактується серіозно а дискретно ручиться словом чести. 969 2—2

ЧЛЕН редакції „Діла" просить в української інтелігентної родини одну кімнату. — Адміністр. „Діла".

ПОШУКУЮ зараз інструктора до двох дітей (II. р. сем. і II. гімн.) Зголошення з услівями на адресу о. Евгена Герасимовича пароха Ляховичі Зарічні п. Журавно. 962 3-3

СТУД. прав глядає лекції у Львові або на провінції. Ласкаві зголошення прошу слати до Адмін. „Діла" під „права". 981 1—2

НЕ ТРЕБА возити збіжжа до млинів, коли кождий може набути у фірми „ОБОРОТ", Станиславів, вул. Собіского 28. віденський млинок за 50.000 мп. Спішіться із закупном, бо запас вже вичерпується. 982 1-1

ОЖЕНИТЬСЯ з гарною панночкою до 28-ох р. найкраще кравчинею, з відповідним посагом кавалєр молодий, матеріально добре забезпечений, майстер кравецький. Ласкаві зголошення з фотографією прислати: Poste restante „Кравець" в Ярославі. 988 1—1

ЗАРАЗ потрібний інструктор до учеників VI., III. кл. гімн. і до двох учениць, підготовання матури і II. рік семинарії. — Листи слати на адресу: А. Доберяк, Оліїв, п. в місці. 987 1—1

ПОМІЧНИК торговельний з ділу корінно-свідомкового і кількалітною практикою книговодчика пошукує заняття. Може взятися органзацією кооператив і такі вести. Зголошення слати на руки оказателя одномарківки ч. 169630 п. Яворів біля Львова. 985 1—2

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).

67 31-?

АДВОКАТ

Д-р Дрогомирецький

930 **В ЗОЛОЧЕВІ** 6—10

повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА

Львів, вул. Сикстуська, 17.,

пльомбування і вирівнання зубів **без болю,** штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже **приступній ціні.** Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пацієнтів в пров ації полагоджується в найкоротшому 932 часі. 5—10

АДВОКАТ

І оборонець в карних справах

Д-р ВОЛОДИМИР ҐЕРЕТА

отворив адвокатську канцелярію

980 **в ЗОЛОЧЕВІ** 1—7

при вул. Потоцького 3., II. п. (біля суду).

Позір Делятинщина!!

В понеділок, дня 30. жовтня 1922 р. о год. 1. по полудни, відбудуться в салі „Української Каси" в ДЕЛЯТИНІ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

філії „Просвіти"

зі слідуючим денним порядком:

1. Отворення Зборів і вибір президії.
2. Звіт з діяльности філії.
3. Вписи нових членів.
4. Вибір голови і виділу філії.
5. Внесення.

Всі читальні мають вислати бодай по одному відпорученкови.

По Зборах відбудеться

просвітно-економічна нарада.

За Виділ Філії:

Михайло Біник голова **Олекса Коляновський** заст. голови.

ГУМОРИСТИЧНИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЄНДАР

„БУДЯК"

продається вже по ціні 800 мп. При більших замовленнях 25 пр. опусту.

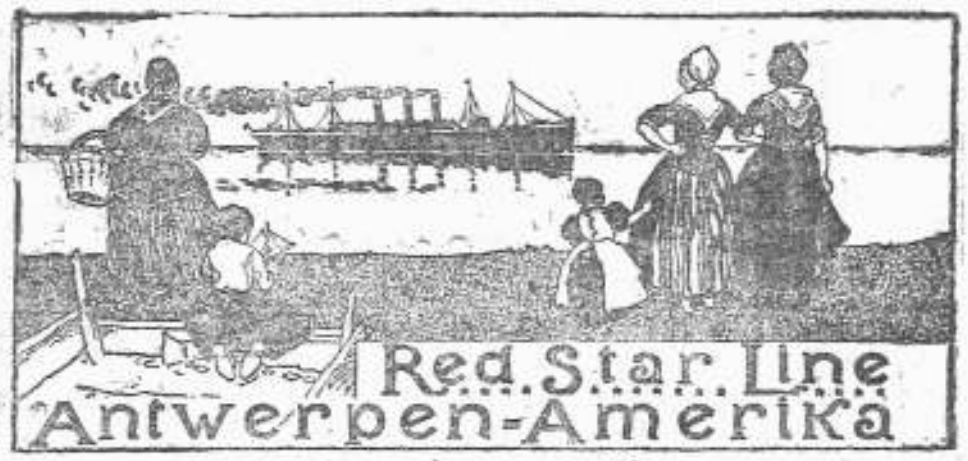
985 Замовляти: 2-2

Адміністрація „Будяка", Львів, вул. Ґазнера 5. I п.

RED STAR LINE

ЛІНІЯ ЧЕРВОНОЇ ЗВІЗДИ.

АНТВЕРПІЯ - НЮ ЙОРК КАНАДА

ГАМБУРҐ І НЮ ЙОРК

American Line:

Гамбурґ-Ню-Йорк

БЮРА:

ЛЬВІВ, Сикстуська 29.

Тернопіль, Міцкевича 31.

ЦЕНТРАЛЯ:

Варшава, Маршалківська 137.

(Звертатися до львівського відділу.)

ШЕРБУРҐ — НЮ ЙОРК

Важне для еміґрантів! Пасажирі з Польщі і Росії, котрі хотять вкоротці виїхати до Америки і мають вже пашпорти, а не вислали своїх аффідавітів до американського Конзуля, повинні сейчас зголоситися до нашого бюра **„RED STAR LINE“, Львів, Сикстуська 29**, котре вишле безплатно формуляр до американського Конзуляту в цілі одержання чергового числа на візу. **Реемігранти афф давітів не потребують!** В цілі осягнення потрібних інформацій на одержання американської візи, повинні безпроволочно зголошуватися до наших бюр.

Увага! Блищих найконечнійших подробиць відносно виїзду до Америки і Канади уділяємо безплатно. По інформації найліпше зголошуватися до наших бюр особисто. — — — — — — — — — — — — — — — — — — XX 1—1

Небувала оказія! **Небувала оказія!**

ЧОРНЕ СУКНО

з чистої вовни, 140 цм. широке. Надається на покриття футра, одяги, — За 3 метри 18 000 мп. Висилає за післяплатою **фабричний склад сукна**

✖ СИМЕОН ІВАНКІВ ✖

Стрий, вул. Трибунальська ч. 8. Без жадного ризика. Як сукно не подобається, до 7 днів звертаю гроші. — Ціни важні до 15. листопада 1922.
983 Цінників і прібок не висилаю. 1—4

ЦЕРКВИ

XVI.

будинки, млини, доми, фабрики,

12—20 **камяниці і т. д.**

проектує і будує — а також :: :: достарчає увесь потрібний :: ::

БУДІВЕЛЬНИЙ МАТЕРІЯЛ

„УБУС“

(Український Будівельний Союз)

ЛЬВІВ, вул. Осолінських ч. 6.

До членів

Товариства „Хлопський Союз“ і „Повітової Спілки Торговельної в Калуші.

Управи обох вище названих стоваришень просять отсим своїх членів щоби найдальше до 15. листопада 1922 р. доповнили свої уділи до висоти 1000 мп., як не ухвалили Загальні Збори, бо в противнім случаю стратять права членів і Управи будуть змушені їх вичеркнути.

Управа „Хлопського Союза“ і „Повіт. Спілки Торг.“.

974 2—2

Приєднайте передплату!

Складайте жертви на РіднуШколу.

БЮРО

Адольфа Ґеллеса

Тернопіль, вул ВАЛОВА ч 2.

поручає по конкуренційних цінах

журналі і крої мод

жіночих мужеських і дїточих на р. 1923.

Продаж гуртом і детайльно. Висилка до кождої місцевости відворотно і за післяплатою. Для відпродавців корисні условія.
960 2—4

З КІНЦЕМ ЖОВТНЯ Ц. Р. ПОСТУПАЄ В ПРОДАЖ

Великий ілюстрований НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

на 1923 р. видання В-ва „Бистриця“.

Попри дуже цікаву календарську і інформаційну часть містить в літературній части твори знаних у нас письменників і поетів, як М. Черемшини, Гр. Коваленка, О. Олеся, М. Мельника з фотогр. знимками, воєнні пісні, 2 театральні пєси і т. д.

953 2—3 **Ціна** вже з почтовою тереc. **1000 мп.**

Книгарням і розпродавцям рабат. — Замовлення проситься слати на адресу експедиції календаря:

З. Курилович, Коломия, Міцкевича ч. 8.

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 24. жовтня 1922. прегарну драму на 6 великих дій на підставі сенсаційного роману Норберта Жака п. з.:

„Д-р МАБУСЕ“

В головній ролі славний артист Рудольф Кляйн ROGGIE, першорядна сила на горизонті кінематографічної штуки.

ФУТРА РАҐЛЯНОВІ ФУТРА МІСТОВІ ФУТЕРКА КОРОТКІ

ДОБІРНИЙ ТОВАР! НИЗЬКІ ЦІНИ!

в Магазинах мужеської і дитячої конфенції

ЙОСИФА КЕРНЕРА

Львів, Трибунальська ч. 6.

СКЛАД ОБУВИ ЕДМУНД ЛЯВБ

Львів, Ягайлонська 15.

поручає обуву найліпшої марки по умірнованих цінах.

XXIV. 3 5

УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ ЗИМОВІ по 24.000 мп.

з добрих вовняних матерій і додатків у всіх кольорах. — Рідка оказія! Кождий може переконатися. Величезний вибір зимових пальт, курток, сподень.

Звіске джерело дешевости.

Загальний Склад Одеж,

Львів, Пасаж Миколяша (побіч кіна „ЛЮКС“).

Зв редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло“ Львів, Ринок ч. 10

Ч. 46 (9.877). Львів, неділя 29. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. ощад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 кр. Зміна адреси 10.0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Львів, 26. жовтня 1922.

Перед банкроцтвом. Система сильної руки, твердої влади, якої так хотіла польська львівська брукова преса, переводиться тепер у Східній Галичині у всій своїй глибині і ширині на наших очах. Збільшується кількість війська, надсилаються карні експедиції, переводяться масові ревізії, заповнюються все новими сотками і тисячами людей тюремні мури. Польські львівські публіцисти, які стоять на тому степені розуміння державних завдань, що тверду владу ототожнюють з силою розмаху поліцейського пястука, мають повне задоволення: аджеж здійснюється так бажана для них система сильної руки, аджеж у „всходней Малопольсце" закріплюється польська влада.

Але держави творяться, розвиваються й гинуть не на підставі вказівок і рецептів брукових газетярів. Є загальні закони, є загальні методи державного будівництва, державного порядкування, державної господарки, вироблені довгими віками історичного розвитку, з якими мусить числитися, до яких мусить пристосовуватись кожна держава, коли вона хоче втриматись на поверхні політичного життя. І горе тій державі, тому народови, який своє державне будівництво в самозакоханому засліпленні провадить не рахуючись з отими загальними законами і методами.

Елементарним твердженням являється та теза, що твердість кожної влади, міць кожної держави визначається її фінансовим станом. Та влада міцна, та держава сильна, яка має добрі фінанси Державний буджет являється найкращим дзеркалом того, як розвивається, йде вперед й занепадає дана держава.

Щож уявляє твердість і міць польської влади з цього погляду? Яке фінансове становище Польщі тепер, коли нас змагаються переконати в польській силі аргументами від поліцейського пястука.

Являється характеристичним, що теперішній польський похід для здобуття „всходней Малопольскі", якраз зійшовся з небувалим і незнаним досі погіршенням стану польських фінансів. Процес погіршення стану фінансової господарки набрав загрожуючих розмірів. Утворилась ситуація, коли всім стає видно, що польська держава стоїть на краю провалля, на передодні фінансового банкротства.

Методи фінансової господарки, яких Польща трималась після відновлення своєї державности дають свої прикрі неминучі наслідки. Польська марка на ціріхській біржі упала до 0·045; цього нотування ще не було ніколи. Два місяці тому польська марка нотувалась 0·08, а яких півроку тому стояла на рівневі 0·12. Кількість випущених паперових банкнотів на 30. вересня досягла величезної цифри в 463,706,046.727·50 паперових марок. Рік тому назад паперових грошей було в обороті 153 міліярди, отже на цілу третину менше. 6. жовтня увійшов в силу соймовий закон про покриття сьогорічного буджетного дефіциту в сумі 370 міліярдів. В звязку з шаленим зростом кількости паперових грошей дорожнеча в Польщі досягла неможливих розмірів. Зріст коштів утримання в Польщі в липні цього року, коли приняти вартість коштів утримання в липні 1914 року за сто, зріс в 101.457 разів; ще рік тому назад, у липні 1921 року, це число виносило лише 45.654.

Ці факти являються лише частковою ілюстрацією до того стану, в якому пробуває фінансова господарка Польщі. Коли держава весь час має негативний торговельний білянс, коли вона провадить великодержавну імперіялістичну політику, коли в ній цілком не наладнаний податковий апарат, в цих умовах при відсутности закордонного кредиту, вона природно стає на шлях ведення свойого фінансового господарства за допомогою друкарського станку. А цей спосіб господарювання не може дати тих наслідків, яких ми являємось свідками. Так було по инших державах, які ставали на цей шлях, так є в Польщі.

Агенти польської влади системою терору змагаються нас запевнити в тому, що польська влада стоїть міцно, що вона затверджується, закріплюється. Отсі обективні цифри говорять дещо инше. Чому маємо вірити?

У львівських Бригідках.

До вязниці у „Бригідках" у Львові спроваджено в ночі з 23. на 24. нових вязнів: Василя Бобинського, Володимира Болтаровича, Антона Івановича, Івана Мойсеновича, Михайла Скварка, Костя Баксвича, Панаса Феденка, Рудольфа Мартинюка, Льва Глинку, Ілию Горачука, Івана Цьмоця, Володислава Мадая, Волод. Чипіля і Яворського.

Дочка ґенерала Тарнавського у Бригідках.

На днях арештовано дочку ген. Тарнавського Люду і спроваджено до Бригідок.

Масові ревізії й арештування на провінції.

Бібрка.

Нині арештовано в Бібрці під замітом приналежности до таємних антидержавних організацій і саботажів отсих наших громадян: Івана Волошина, управителя повіт. і кооперативи в Бібрці; Антона Тягнибока, урядовця повіт. Спілки; Михайла Керницького, робітника; Івана Коцюмбаса, столяра; Михайла Палажія, господаря в Ланах; Іллю Бобечка, семинариста; Андрія Козакевича, семинариста. Арештованих переслухала місцева поліція і по полудни відставила до арештів у Львові. Блищих інформацій про причини арештування нам не подано, а з інтервенцією відіслано до державної прокураторії у Львові, яка провадить доходження.

Бережани.

В неділю дня 22. ц. м. в ночі арештувано в Бережанах: д-ра Володимира Бемка, канд. адвокатури, д-ра Франца Бабяка, канд. адвок., Гринька Бобяка, урядника Т-ва „Надія", Володимира і Богдана Бородайків, студ. прав, Осипа Замощака, соліситатора канцелярії д-ра Західного, Івана Мізура, бувшого старшину У. Г. А., Маланюка, ученика 8. кл. гімн., Гураля, емер. залізничника, Заворотюка, урядника магістрату, Чуловського, студента, Івана Олійника, управителя школи з Рекшина і ще двох академиків з Сілка, яких назвиск інформатор не подав. Всіх приміщено в арештах магістрату. Поліція перевела другу ревізію у д-ра Західного і розпитувала за неприсутним д-ром Західним.

В понеділок на сесії наказних комісарів заявив староста, що вибори мусять бути переведені, що інтеліґенцію виарештується, а селянство піде до голосування. Комісіям виборчим буде придане військо.

Де Бережан стягнено постеруни ки зі страху перед „ними", а в місті роїться від війська.

Лінч.

В с. Ланах пов. Бібрка арештувано Михайла Панажія.

Любачів.

Арештування в Любачівщині не устають, а навпаки — прибирають що раз ширші розміри. В днях 19. X. до 21. X. арештовано студ. Василя Кузика з Нового Села, студ. Гриця Ковія, Михайла Ценкого і 2-ох братів Кузиків з Олешич, студ. Шведзіцького з Старого Села, студ. Андрухова з Улазова, учен. гімн. Івана Кравса і залізничного робітника Чапляка з Любачева, а також Куванського Михайла, шевця з Люблинця Нового. Арештування попередили строгі ревізії, які не дали ніяких успіхів. Всіх арештованих перевезено до Львова і приміщено в тюрмі при вул. Сапіги. — Дня 23. X. арештовано п. Евстахію Пашківну з Волі коло Чесанова. По переведенню строгої ревізії, її відвезено під ескортою до Львова. — Кромі цего арештувано у Львові 20. X. студ. Богдана Кульчицького і Гриця Соханя також з Любачівщини. До тепер арештувано з Любачівщини 16 осіб, а причини цих „подвигів" не відомі. Тюремні власти з вул. Сапіги не допускають для цих арештованих ніяких харчів, бо мовляв „Rusni niech głoduja".

Лисиничі.

В Лисиничах пов. Львів, військова карна експедиція перевела ревізію майже у всіх селян. Для пострашу військо стріляло з крісів до населення. Пошукувано зброї та українських відозв проти виборів.

Михнівці.

В Михнівцях пов. Турка арештовано дня 17. жовтня начальника громади Івана Грицика і секретаря Василя Смалія. Арештовано за резигнацію в участи у виборчій комісії.

Оброшин.

Місцева поліція арештувала в ночі з 24. на 25. одного з найсвідомійших селян Петра Тимчищина та відставила до арешту в Городку Яг. Причина арештування невідома.

Рава Руська.

Дня 23. жовтня в Раві Руській переведено в ночі масові ревізії, а іменно: в будинках Т-ва „Віра" і Горожанського Комітету. Забрано касові книги та инші акти. В дом директора Білозора арештувано студ. Корнила Білозора. Також у вязнено абсольвента прав. Волод

Галицькі відносини.

Похід проти „Діла".

Дня 24. жовтня в ночі в'дбувалася ревізія в помешканні співробітника „Діла" Миколи Голубця. Ревізія не дала жадного висліду.

Нач. Радактор „Діла" Ф. Федорців у поліційних арештах.

Нач. Ред. Федь Федорців сидить вже шостий день у поліційних арештах при вул. Яховича, помимо законів, які кажуть, що арештовані повинні бути до 48 годин передані слідчому судові. Але як можна передавати які небудь акти арештованого слідчому судді, коли ще у вівторок себто в чотири дні від часу арештування — не був ще ні разу переслуханий і не відомо, чи й сьогодні переслухано його.

Ред. Федь Федорців сидить у зимній келії, не вважаючи на те, що був арештований хворим і що стан його здоровля дуже погіршав.

Така сама доля стрінула сотні арештованих Українців, якими переповнено львівські поліційні арешти.

Ревізії і арештування у Львові.

Вечером 24-го ц. м., переведено ревізію у гімназ. ученика Ярослава Ваньо й арештовано без предявлення ніякого писаного наказу. Арештуваного як приналежного до Буська, перевезено до Тернополя.

Днем раніше арештовано в Буську сестру арештованого, Марію Ваньо.

Дня 24. жовтня в ноч. поліція перевела ревізію в помешканні д-ра Дмитра Донцова.

Пр. 362/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст артикулів уміщених в часописи „Діло" ч. 37. (9 868) з дня 17. жовтня 1922. під заголовками: 1) „Муданський досвід" в уступах від слів: користаючи з безладдя... до кінця артикулу. 2) „Наглий суд в Стрию" в уступах: а) межи словами: «фектами... і Раннім ранком, б) між словами: шумовиння і Panem et circenses. в) між словами: терпіння і Незорентовано, г) між словами: характері і Предсідник, д) між словами: страшні річи і Скоро тільки. 3) „Польські вибори і Сх. Галичина" в уступі від слів: Промовив пан староста... до 24 годин. містить в собі єство ад 1) злочину з § 65 а) зак. кар. ад 2) а) в) е) і 3) проступку з § 300. зак. кар. ад 2)—б) проступку з арт. V. уст. з 17/I 1852 Ч. 86/3 Дзпп. узнав доказану в дні 16. жовтня 1922 року конфіскату з оправдану і зарядив знищення цілого накладу і видав по думі § 493. п. к., заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно в найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ех 1863, а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 17. жовтня 1922. (Підпис нечиткий.)

Котовського, інжиніра Білінського Офіцияла Чубея конфіновано. В селі Гребенові арештувано студ. Степана Федюка. В Угнові увязнено інжиніра Дорожинського, студ. Микуловича і студ. Романовича. В повіті зорганізувалася польська боївка, яка провокує і терроризує населення. Всіх держать у вязниці в Раві Руській. В Жовкві арештувано 18 осіб, б. старшин УГА.

Рогатинщина.

На протязі останніх 4 ох днів, з неділі почавши, переведено в Рогатині ревізії у слідуючих осіб та установах: дир Білінського, гімназії, Бурсі, Кузика Стефана, Угрина, УПТ., канц. д-ра Гладкого, о. Т. Кудрика, о. А. Мельника, Петра Березяка, Волод Дудкевича, інж. Грицая Романа, Григорія Павлова, Спілці госп. д. торговельній, Народній Торговлі, учительки Сосенко, Петриканина Пилипа, учителя Бандрівського Грицая, Кривоуса Василя, Бойкевича Діоніз.; у господарів: Тихого Дмитра і Данилюка Данила; у міщан: Червінської Марії, Кавкової, вдови Павловичевої вдови, Замощака, Артимовича Мих., Велитовича Василя, Пирога Василя — голови Січи, Захара Іванушка, Мих. Шмігеля і Кужиля Мих. учит. „Дім".

По селах Рогатинщини мали ревізію з боку жандармерії: в селі Вербилівці: о. Городецький, о. Демчук і дяк, в селі Потік: о. Теліщук, Процайло Василь, в селі Пукові: Соломка, у селі Заланові: о. Залужний Лев.

Арештувано в Рогатині двох гімн. учителів: Миколу Угрина і Мих Кузіля та Ст. Кузика, канд. адвокат.

Самбірщина.

В ночі з 23. на 24. жовтня арештувано: зі Старого Самбора: о. декана Бенціна Андрея, п. д-ра Микиту Івана, п. д-ра Федака Івана, п. Сенькуся Григорія, п. Білобрама Йосифа, п. Капустія Ярослава, п. Капустія М., п. Шемердяка В., Сенету Михайла. З Тершова пов. Ст. Самбір: о. Шпиталя Івана, з Бусовиск пов. Ст. Самбір: п. Чижа Евгена і п. Мицака В., зі Старої Ропи пов. Ст. Самбір: п. Шавалу М., з Лужка горішнього пов. Ст. Самбір: п. Кізиму Александра, з Тисовиці пов. Ст. Самбір: п. Книжинського Ю. Арештованих уміщено в Старосамбірських арештах. Куди вивезуть — не знати. При арештуванню переводжено строгу ревізію. Нагінка шаліє далі.

Станиславів.

В Станиславові арештувано редактора „Українського Життя" Івана Ставничого і видавця Козловського.

Ямниця.

В Ямниці пов. Станиславові увязнено 20 українських селян і закованих в кайдани відставлено до Станисавова.

Тернопіль.

Наш кореспондент з Тернополя доносить: Повінь ревізій і арештувань, що їх на передодні польських виборів зарядила польська поліція, не минула і Тернополя, столиці польського воєводи п. Ольпіньского. Дня 21. і 22. ц. м. приїхало до Тернополя сімсот поліцаїв, головно з Варшави і понад півтора сотні тайних агентів, здебільша бувших російських сищиків. Для звеличання хвилі прибула також і артилєрія. Таємничі військові відділи, що вже близько два тижні вештаються по цілому Поділлю, буквально „беручи на бас" цілу польську армію у Східній Галичині та цілу хмару польської державної поліції, не дають спати місцевій Польонії. Вістка, подана якоюсь польською буковою газеткою зі Львова що таємнича „банда" машерує на Тернопіль, нагнала тут немало страху всім власть імущим. Тернопіль поставлено на воєнну стопу. Місто окружено сильним військовим кордоном, по вулицях день і ніч хмари поліцаїв, узброєних від стіп до голови. До деяких громад вислано військо. Фактично заведено воєнний стан. Контролюють кождого приїзжого до Тернополя. На села стараються кинути терор і приготовити грунт до виборів в дні 5. падолиста, від котрих українське населення відчахується руками і ногами.

По відповідному підготуванню вирушили в понеділок 23. с. м. по пятій годині вечером відділи поліції і агентів під проводом комісарів на ревізії до виднійших українських громадян і до Української Бесіди в домівці Народньої Торговлі, де містяться українські інституції, викинені насильно польським військом ще перед трьома роками з власних домівок. Рівночасно розпочали ревізії у адвоката д-ра Степана Барана і в помешканню Української Бесіди. Ревізія у д ра Барана — дуже основна, бо агенти переглядали подрібно всі канцелярійні акти, кодекси, перевертали всі предмети, тревала від три на шесту до три на девяту вечером та скінчилася особистою ревізією, забранням кількох невинних записок, між иншими відпису статута товариства українських правників, якого секція як раз мала оснуватися в Тернополі і відведенням д ра Степана Барана на поліцийну інспекцію, де по короткому переслуханню звільнив його комісар повітової поліції п. Попель.

В тому самому часі друга валка поліції війшла до домівки Народньої Торговлі. З огляду на можливість замахів з боку польських боївок зарядила дирекція сталий дижур на брамі кождого вечера, приказуючи, щоби персонал складів Народньої Торговлі держав варту аж до 9 год. вечером. Поліція розпочала своє урядування арештуванням двох дижурних на брамі, торговельного помічника п. Йосифа Клодзінського і торговельного практиканта, яких відведено до поліційних арештів, де сидять досі. Війшовши опісля на другий поверх до льокалю Української Бесіди, а було це о 6. год. вечером, коли багато членів приходить на читання часописів — на російський лад крикнули „ręce do góry" і розпочали ревізію льокалю. По ревізії веліла поліція піти всім на поліційну інспекцію до магістрату. Уставилися кольони. По попереду машерували в двійках під багнетами пані і панночки, що прийшли на пробу Бояна, за ними повагом сунули в двійках старші мущини та університетські студенти. На поліції списувано довго протоколи, почім випущено на волю всі пані і старших громадян-мущин, відсилаючи всю молодь до поліційних арештів.

Того самого вечера відбулася основна ревізія в помешканню адвоката д-ра Івана Калина, звідки не зобрано нічого. Поліція працювала тяжко цілу ніч. В ночі відбулися ревізії у начальника складу Народньої Торговлі п. Миколи Турина (йому забрано дві цензуровані книжки „Соборної України" і квіт на дар „Просвіті"), у д ра Володимира Витошинського, у адвоката п. Мироновича і у канд. адв. п. Володимира Гамаля. Рівночасно арештовано масу студентів, між иншими Єроніма Грицину, Володимира Ничку, Богдана Заплітного, Петра Вашика, Тадея Кучерішку, Корлубу, Кордибана, Ліпінського, Онуферка, Сорочана, Тимчишина і багато инших, яких назвиск досі (полудне 24. с. м.) ми ще не могли ствердити. Число всіх Українців арештованих в Тернополі в ночі з 23 на 24 с. м. виносить 42 (сорок два) і всі вони сидять у поліційних арештах. Остре поліційне поготівля і численні поліційні патрулі по вулицях міста вказують наглядно, під яким жиємо режімом. Пригноблення у нас не має. Кождий з нас певний, що перетриваємо і цю нову хуртовину, що її нам несуть наші сусіди!

Коли це пишемо, ревізії і арешти тревають дальше. По селах бушують сотні польських тайних агентів і провокаторів та військові відділи. Се прелюдія до польських виборів!

Хлібовичі вел.

В Хлібовичах арештовано Петра Климкова і студ Бобовника.

Щирець.

В Щирці переведено ревізію майже у всіх домах, при чому арештовано 40 осіб, між ними д-ра Савчака, — Жука, — Юрчака, Могильницького, Книша та инших чільних українських діячів. Арештованих перевезено до Львова.

Голодівка в коломийській вязниці.

Дня 18. жовтня в коломийській вязниці розпочало 7 українських студентів голодівку на знак протесту проти їх безправного увязнення. Вже минуло півтора місяця, як комісар Ясєвіч в Городенці арештував їх, а досі вони сидять без розправи. Між арештованими є Юрко Мелимука, Петро Демчук, Михайло Петруняк, Василь Бойчук, Дмитерко і Степан Савочка. Підчас самого арештування п. комісар наказав поліції роздягати студентів до нага за те, що один студент мав вишиване сорочку, його обвинувачують в агітації на користь Василя Вишиваного. Протокол списувано в той спосіб, що жандарми прикладали студентам багнет до грудей і примушували до зізнань. Коли жандарми переводили студентів до суду, то арештовані через цілу дорогу мусіли держати руки в гору, а для страху населення їх опісля скованих проваджено всіми вулицями Коломиї. Населення приняло цей факт, як новий доказ насильства над нашим народом. Всіх студентів держать без засуду у вязницях досі і тепер вони почали голодівку. Панує загальне переконання, що їх арештовано тому, щоби не брали участи у проти-виборчій агітації. В тій же самій тюрмі сидить кількасот Гуцулів „за саботаж". Їх долею не цікавиться ані суд, ані родина, ані коломийські українські інституції, ані місцеві оборонці. Тюремна сторожа бє студентів та селян, примушує приймати їду. Можеб хто з коломийських оборонців вглянув в ту справу, та поміг нещасним вязням вийти на волю і побачити денне світло?

Вязень.

Терор в Городенщині.

В Городенці від якого місяця, особливо від того часу, як арештовано було студентів Мелимуку, Демчука і Савочку в звязку з вияснюючою інспекцією, де по короткому переслуханню звільнив його комісар повітової поліції п. Попель.

В тому самому часі друга валка поліції війшла до домівки Народньої Торговлі. З огляду на можливість замахів з боку польських боївок зарядила дирекція сталий дижур на брамі кождого вечера, приказуючи, щоби персонал складів Народньої Торговлі держав варту аж до 9 год. вечером. Поліція розпочала своє урядування арештуванням двох дижурних на брамі, торговельного помічника п. Йосифа Клодзінського і торговельного практиканта, яких відведено до поліційних арештів, де сидять досі. Війшовши опісля на другий поверх до льокалю Української Бесіди, а було це о 6. год. вечером, коли багато членів приходить на читання часописів — на російський лад крикнули „ręce do góry" і розпочали ревізію льокалю. По ревізії веліла поліція піти всім на поліційну інспекцію до магістрату. Уставилися кольони. По попереду машерували в двійках під багнетами пані і панночки, що прийшли на пробу Бояна, за ними повагом сунули в двійках старші мущини та університетські студенти. На поліції списувано довго протоколи, почім випущено на волю всі пані і старших громадян-мущин, відсилаючи всю молодь до поліційних арештів.

Того самого вечера відбулася основна ревізія в помешканню адвоката д-ра Івана Калина, звідки не зобрано нічого. Поліція працювала тяжко цілу ніч. В ночі відбулися ревізії у начальника складу Народньої Торговлі п. Миколи Турина (йому забрано дві цензуровані книжки „Соборної України" і квіт на дар „Просвіті"), у д ра Володимира Витошинського, у адвоката п. Мироновича і у канд. адв. п. Володимира Гамаля. Рівночасно арештовано масу студентів, між иншими Єроніма Грицину, Володимира Ничку, Богдана Заплітного, Петра Вашика, Тадея Кучерішку, Корлубу, Кордибана, Ліпінського, Онуферка, Сорочана, Тимчишина і багато инших, яких назвиск досі (полудне 24. с. м.) ми ще не могли ствердити. Число всіх Українців арештованих в Тернополі в ночі з 23 на 24 с. м. виносить 42 (сорок два) і всі вони сидять у поліційних арештах. Остре поліційне поготівля і численні поліційні патрулі по вулицях міста вказують наглядно, під яким жиємо режімом. Пригноблення у нас не має. Кождий з нас певний, що перетриваємо і цю нову хуртовину, що її нам несуть наші сусіди!

Коли це пишемо, ревізії і арешти тревають дальше. По селах бушують сотні польських тайних агентів і провокаторів та військові відділи. Се прелюдія до польських виборів!

Хлібовичі вел.

В Хлібовичах арештовано Петра Климкова і студ Бобовника.

Щирець.

В Щирці переведено ревізію майже у всіх домах, при чому арештовано 40 осіб, між ними д-ра Савчака, — Жука, — Юрчака, Могильницького, Книша та инших чільних українських діячів. Арештованих перевезено до Львова.

Голодівка в коломийській вязниці.

Дня 18. жовтня в коломийській вязниці розпочало 7 українських студентів голодівку на знак протесту проти їх безправного увязнення. Вже минуло півтора місяця, як комісар Ясєвіч в Городенці арештував їх, а досі вони сидять без розправи. Між арештованими є Юрко Мелимука, Петро Демчук, Михайло Петруняк, Василь Бойчук, Дмитерко і Степан Савочка. Підчас самого арештування п. комісар наказав поліції роздягати студентів до нага за те, що один студент мав вишиване сорочку, його обвинувачують в агітації на користь Василя Вишиваного. Протокол списувано в той спосіб, що жандарми прикладали студентам багнет до грудей і примушували до зізнань. Коли жандарми переводили студентів до суду, то арештовані через цілу дорогу мусіли держати руки в гору, а для страху населення їх опісля скованих проваджено всіми вулицями Коломиї. Населення приняло цей факт, як новий доказ насильства над нашим народом. Всіх студентів держать без засуду у вязницях досі і тепер вони почали голодівку. Панує загальне переконання, що їх арештовано тому, щоби не брали участи у проти-виборчій агітації. В тій же самій тюрмі сидить кількасот Гуцулів „за саботаж". Їх долею не цікавиться ані суд, ані родина, ані коломийські українські інституції, ані місцеві оборонці. Тюремна сторожа бє студентів та селян, примушує приймати їду. Можеб хто з коломийських оборонців вглянув в ту справу, та поміг нещасним вязням вийти на волю і побачити денне світло?

Вязень.

Терор в Городенщині.

В Городенці від якого місяця, особливо від того часу, як арештовано було студентів Мелимуку, Демчука і Савочку в звязку з вияснюючою інспекцією, де по короткому переслуханню звільнив його комісар повітової поліції п. Попель.

В тому самому часі друга валка поліції війшла до домівки Народньої Торговлі. З огляду на можливість замахів з боку польських боївок зарядила дирекція сталий дижур на брамі кождого вечера, приказуючи, щоби персонал складів Народньої Торговлі держав варту аж до 9 год. вечером. Поліція розпочала своє урядування арештуванням двох дижурних на брамі, торговельного помічника п. Йосифа Клодзінського і торговельного практиканта, яких відведено до поліційних арештів, де сидять досі. Війшовши опісля на другий поверх до льокалю Української Бесіди, а було це о 6. год. вечером, коли багато членів приходить на читання часописів — на російський лад крикнули „ręce do góry" і розпочали ревізію льокалю. По ревізії веліла поліція піти всім на поліційну інспекцію до магістрату. Уставилися кольони. По попереду машерували в двійках під багнетами пані і панночки, що прийшли на пробу Бояна, за ними повагом сунули в двійках старші мущини та університетські студенти. На поліції списувано довго протоколи, почім випущено на волю всі пані і старших громадян-мущин, відсилаючи всю молодь до поліційних арештів.

Того самого вечера відбулася основна ревізія в помешканню адвоката д-ра Івана Калина, звідки не зобрано нічого. Поліція працювала тяжко цілу ніч. В ночі відбулися ревізії у начальника складу Народньої Торговлі п. Миколи Турина (йому забрано дві цензуровані книжки „Соборної України" і квіт на дар „Просвіті"), у д ра Володимира Витошинського, у адвоката п. Мироновича і у канд. адв. п. Володимира Гамаля. Рівночасно арештовано масу студентів, між иншими Єроніма Грицину, Володимира Ничку, Богдана Заплітного, Петра Вашика, Тадея Кучерішку, Корлубу, Кордибана, Ліпінського, Онуферка, Сорочана, Тимчишина і багато инших, яких назвиск досі (полудне 24. с. м.) ми ще не могли ствердити. Число всіх Українців арештованих в Тернополі в ночі з 23 на 24 с. м. виносить 42 (сорок два) і всі вони сидять у поліційних арештах. Остре поліційне поготівля і численні поліційні патрулі по вулицях міста вказують наглядно, під яким жиємо режімом. Пригноблення у нас не має. Кождий з нас певний, що перетриваємо і цю нову хуртовину, що її нам несуть наші сусіди!

Коли це пишемо, ревізії і арешти тревають дальше. По селах бушують сотні польських тайних агентів і провокаторів та військові відділи. Се прелюдія до польських виборів!

Хлібовичі вел.

В Хлібовичах арештовано Петра Климкова і студ Бобовника.

Щирець.

В Щирці переведено ревізію майже у всіх домах, при чому арештовано 40 осіб, між ними д-ра Савчака, — Жука, — Юрчака, Могильницького, Книша та инших чільних українських діячів. Арештованих перевезено до Львова.

Голодівка в коломийській вязниці.

Дня 18. жовтня в коломийській вязниці розпочало 7 українських студентів голодівку на знак протесту проти їх безправного увязнення. Вже минуло півтора місяця, як комісар Ясєвіч в Городенці арештував їх, а досі вони сидять без розправи. Між арештованими є Юрко Мелимука, Петро Демчук, Михайло Петруняк, Василь Бойчук, Дмитерко і Степан Савочка. Підчас самого арештування п. комісар наказав поліції роздягати студентів до нага за те, що один студент мав вишиване сорочку, його обвинувачують в агітації на користь Василя Вишиваного. Протокол списувано в той спосіб, що жандарми прикладали студентам багнет до грудей і примушували до зізнань. Коли жандарми переводили студентів до суду, то арештовані через цілу дорогу мусіли держати руки в гору, а для страху населення їх опісля скованих проваджено всіми вулицями Коломиї. Населення приняло цей факт, як новий доказ насильства над нашим народом. Всіх студентів держать без засуду у вязницях досі і тепер вони почали голодівку. Панує загальне переконання, що їх арештовано тому, щоби не брали участи у проти-виборчій агітації. В тій же самій тюрмі сидить кількасот Гуцулів „за саботаж". Їх долею не цікавиться ані суд, ані родина, ані коломийські українські інституції, ані місцеві оборонці. Тюремна сторожа бє студентів та селян, примушує приймати їду. Можеб хто з коломийських оборонців вглянув в ту справу, та поміг нещасним вязням вийти на волю і побачити денне світло?

Вязень.

Терор в Городенщині.

В Городенці від якого місяця, особливо від того часу, як арештовано було студентів Мелимуку, Демчука і Савочку в звязку з вияснюю-

---

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Потурченко-Потурчишин

(З хроніки сучасного життя.)

(Продовження.)

А як в доказ того, що це зовсім не є ніякою видумкою, старанно голили собі голови і знаходили в цьому особливу, тільки їм однім зрозумілу, приємність... Ця сама приємність світилася з безвиразного й грубоватого лиця Потурченка, коли він повернувся лицем до салі, збираючись почати читання свого відчиту. Я вже побоювався за те, що через цей відчит будемо змушені пересидіти тут до другого дня, бо в 10 год. веч по „пролєтарському часу" ніякий рух по місту без спеціяльного на те дозволу комманданта залоги не є можливий, а тим часом уже й „буржуазний" час налічував пів до восьмої, не дивлячись на те, що відставав від „пролєтарського" майже на дві загально людських години. Однак моє побоювання було цілком безпідставне, бо не встиг я ще й подумати про це добре, як Потурченко схопився на ноги, розмахнув руками, як би хотів злетіти в гору і зачав викрикувати:

„Товариші мистці! Революція сказала нам, що нема пророків, нема апостолів, нема вчителів та наставників, а є лише одні специ. Художники, письменники, артисти й музиканти також специ, тільки з тією ріжницею, що вони не зорганізовані так, як зорганізовані друкарі, шевці, кравці і инші професіонали. З цього широко користала буржуазія, вживаючи їх в своїх особистих цілях, яко сліпу зброю. В соціялістичній державі цього не повинно бути, а тому всі мистецькі специ так, чи инакше мусять бути одною великою організацією, яка провадила-б свою працю виключно для користи пролєтаріяту, чим спріяла-б зміцненню й самої пролєтарської влади. Але так, як така організація легко може стати контрреволюційною, ми, що стоїмо на сторожі інтересів пролєтаріяту, вирішили зробити це зовсім инакше, а саме: ми проголошуємо мобілізацію всіх мистецьких сил і роспреділюємо їх по спеціяльности на декілька частин, які мають бути впорядковані по всіх правилах військової дисципліни, як усяка військова частина. На разі будуть створені лише сотні — художня літературна, артистична, музична й газетярська, які будуть мати своїх сотників і підлягатимуть комісарові Відділу мистецтв при Тимчасовій Революційній Раді, себ-то — мені. Тоді справа виглядатиме дуже просто! Треба нам, наприклад, плякатів, даємо наказ художній сотні і плакати готові. Літературні роботи виконує сотня літературна. Артистична сотня дає свої вистави по робітничих районах і сприяє при агітації серед війська. Музична сотня впорядковує концерти для робітників і поширює музичні знання між народом. Газетярська сотня обслуговує потреби преси. Правда, все це нагадує собою експеримент, але цей експеримент цікавий і необхідний. Пролєтарська держава не може опіратися на форми старої культури в цілому, а тому зрозуміло, що експеримент необхідний. Тому кожний мобілізований, помимо своїх безпосередніх обовязків що до держави, мусить виявити себе в колєктивній творчости самої маси, в основу якої кладеться примітив. Тут можуть відограти значну ролю „Майстерні поезій", бо поезія також ремесло. „Театральні студії" працюють спільно з глядачами над створенням нових форм театрального мистецтва. Отже — експеримент і примітив! Експеримент значиться тому експеримент, що примітив, а примітив тому примітив, що експеримент. Це, здається, зрозуміле всім, а як кому це не є зрозуміле і він хоче й на далі зостатися при своєму, тоді ми його звільняємо від своєї мобілізації і він буде мобілізований Відділом громадських робіт, яко звичайний буржуй і буде посланий на примусові роботи. Ніякі розмови, товариші, тут не дадуть нічого иншого, крім того, що ви чуєте від мене".

Зробив коротеньку павзу, цікаво озирнувся навколо себе і додав:

— Можете, товариші, регіструватися і йти поки що до дому!...

Після того наклав шапку, забрав папери, сховав револьвера і пішов зі сцени. Через хвилину він зявився на салі між пролєтарськими письменниками. Лінюхін горяче щось йому доказував, а він тупо оглядав стелю „буржуазної" салі і тільки всміхався:

— Тулуб завязаний зверху волоссям... — пролунало нарешті на всю салю, у відповідь на що, не менш звучно, озвався другий голос:

— Дурень!...

Очі всіх звернулися в бік Потурченка і Лінюхіна. Обидва нагадували роздратованих півнів, готових в кожну хвилину кинутися один на другого.

— Хто дурень?!... — прохрипів нарешті Потурченко.

— Ти!... — луною озвалося з

ванням ними селянам нашого становища в справі виборів до польського сойму, життя зовсім завмерло. На цих арештах, про які вже раніш було писано в „Ділі", не скінчилося і до них прилучилося ще й арештування д-рів Касіяна і Матейкова (оба канд. адвок.), яких, що правда, зараз до другого дня після переслухання випущено на волю через те, що за ними не найдено ніякої провини. Дня 21. ц. м. арештовано студета Перейму також в звязку з виборами і держать його в „одиночном заключеній", як якого великого злочинця, не дозволяючи ні його рідні, ні знакомим навіть близько підійти до нього і поговорити з ним.

Не забув наш „radca województwa i kierownik starostwa" п. Агопсовіч спровадити й польське військо до Городенки, яке ще дня 14. с. м. прибуло сюди. Його розміщено, розуміється, не деінде, як в помешканнях „Народнього Дому", в якому занято салю для театральних вистав, „Української Бесіди" і „Міщанської Родини", а крім цього ще одну комнату в українській гімназії. Як велика шкода від цього для українського громадянства Городенки, кождий зрозуміє, коли зазначу, що тепер нема вже де ставити театральних вистав, від яких завсіди буа доволі значний дохід, інтеліґенції нема де зійтись, щоб прочитати газету, а в гімназії не може правильно відбуватись наука. Ще за довго перед спровадженням війська до Городенки розліплено було старостом обяву про наглі суди, заборонено ходити по вулицях міста по 8 год. вечером і видано наказ громаді виставляти в місті кожної ночі варту, подумайте, аж з 80 людей. Кого ті люде мають сторожити, не можна збагнути, бо в місті зовсім спокійно. Такими благами обсипує нас „brainia" польська влада в лиці п. старости. На жаль найшлися і між нашими людьми деякі темні індівіди, які помагають польській владі розпинати нашого брата. Так найшовся оден селянин з поблизького с. Серафинець, який зробив донос на д-ра Матейкова і через те він був арештований. Не бракує чорних духів і зпоміж нашої інтеліґенції, які на словах видають себе за великих „патріотів" і підслухують, де що говориться і що робиться між нашою інтеліґенцією, а відтак те все подають до відома польської поліції.

Карні експедиції.

В Шепарівцях, пов. Коломия, перебуває військова карна експедиція, котра конфіскує у селян збіжжа та худобу. Коли делеґація просила забрати із села військо, то староста Пйонтек заявив: „Візьміть участь у виборах, то заберемо військо". В той спосіб староста хоче Українців примусити взяти участь у виборах.

В с. Ратівчики розквартировано 120 уланів, які живуть там на кошт селян. Мимо того Українці не хотять брати участи у виборах.

Поранено польського жовніра.

Дня 6. жовтня ц. р. в Турці невідомі особи стріляли з крісів до польського жовніра з карної експедиції, що стояв на сторожі біля лічниці і тяжко поранили його в руку. В звязку з тим арештовано студ. Волод. Семця (його тяжко побито), Йосифа Шпаковського, Михайла Стахнева і инших б. підстаршин У. Г. А.

Поширення наглих судів.

Львівське воєвідство оголошує таке оповіщення:

Розпорядком з дня 14. жовтня 1922 р. (В. З. ч. 89 п. 820) виданім на основі § 430 закона про поступовання карне по думці закона з дня 26. вересня 1922 р. В. з. ч. 84 поз. 750, міністр внутрішних справ в порозумінню з міністром справедливости піддав в окрузі львівського апеляційного суду поступованню перед наглими судами крім каригідних вчинків підданих вже тому поступованню розпорядком міністра внутрішних справ з дня 14. мая 1919 („Монітор Польскі" ч. 107) оголошених оповіщенням б. генерального правительственного делеґата з 15. мая 1919. ч. 7856, а именно злочину морду, грабіжі, підпалу і злочину прилюдного насильства з § 85. к. з. поповненим злобним ушкодженням чужої власности, також слідуючі злочини:

1) Розбійниче убийство з § 141. з. к.

2) Злочин прилюдного насильства з § 87. к. з. поповнений злобним ділянням або опущенням серед обставин незвичайно небезпечних, о скільки ділання або занехання відноситься до уладжень або руху зал зничого.

3) Злочин прилюдного насильства з § 89. к. з., виконаний злобним ушкодженням державних телеґрафів або ставленням в них перепон.

4) Злочин з § 4. закона з дня 27. мая 1885 р. про уживання вибухових середників (ч. 134 В. з. д.), якого допускається той, хто з розмислом уживає вибухових матерій як середників розвалюючих для виставлення тим способом майна, здоровля або життя инших на небезпеку.

5) Злочин з § 5. того закона, якого допускається той, хто змовляється в ціли поповнення згаданого чину в 4. точці цего оголошення або створить союз в ціли безупинного поповнювання того рода чинів, хочби точно ще неозначених і хотяй би ніякий вчинок, який веде до дійсного поповнення злочину, означеного в 4. точці не був виконаний.

6) Злочин з § 6. цего закона, якого допускається той, хто розвалюючі середники або їх скадові части або прилади до їх приміновання виробляє, набуває, замовляє або посідає в намірі, щоби через ужиття тих середників (точка 4 цего оголошення) виставити на небезпеку майно, здоровля або життя инших, або щоби улегшити комусь виконання того злочину, а також той, хто розвалюючі средства кому иншому відступає, знаючи, що вони є призначені до виконання цього злочину.

7) Злочин з § 8. цего закона, якого допускається той, хто прилюдно або в присутности більше людей або в друках або в розповсюднених малюнках або письмах взиває до виконання одного з каригідних чинів очеркнених в точках 4. і 5. цего оголошення або до участи в тих, чини ті вихвалює або намагається усправедливити або хто взагалі подає способи поповнювання повисших переступств.

Отже не тільки той стане виннім злочину морду, грабіжі, підпалу і злочину прилюдного насильства з § 85 з. к. через злобне у шкодження чужого майна, але і той-хто по відповіднім оголошенню розпорядку з 14. жовтня 1922 р. (В. з ч. 89. поз. 820) в спосіб передвиджений в § 431. закона о поступовання карне станеться виннім одного з каригідних чинів висказаних в точках від 1. до 7. ставлений буде перед наглий суд, до якого поступовання мають примінення приписи розділу 25. закона про карне поступовання і підпаде карі смерти.

Остерігається при тім, що не тільки безпосередний виновник стається виннім злочину, але кождий, хто через приказ, пораду, навчання, похвалу злочин улаштував, з розмислом його викликав, виконання того вмисною доставою середників, усуванням перепон або иншим якимнебудь способом попирав, до цього був помічним, до повнійшого сповнення цего прикладався, як також той, хто вперед тільки порозумівся з виновником щодо уділення йому помочі і попертя по довершенім ділі або щодо участи в зиску і користи (§ 5. закона карного).

Винні намірених повищих злочинів будуть ставлені також перед наглий суд.

Остерігається отже всіх перед поповнюванням повищих злочинів під загрозою ставлення винних перед наглий суд і укарання смертію.

Львів, дня 23. жовтня 1922.

Воєвода:
Грабовскі в. р.

З Волині.

Передвиборчий окружний зїзд.

По влаштуванню низки віч у містечках і селах Ковельської виборчої округи, — в неділю 22. жовтня відбувся велелюдний зїзд представників наших українських громад. На зборах однодушно висловлено обурення з приводу того, що єпископ Кремінецький Діонісій кандидує до сенату по польському списку. Зазначено, що весь український люд Волині віддасть голоси тільки за список „блоку національних меншостей Nr. 16". Констатуючи — систематичні випадки призначування за учителів до українських шкіл звичайнісеньких польських жандармів (це має місце в селі Шайно на Ковельщині), а також і номінацію бурмістрами наших міст на Волині поліцянтів (бувший бурмістр міста *Любомль* до обняття тієї посади повнив обовязки поліцая у тому ж таки Любомлі; на останку ж той голова міста опинився в бандитах!), — ствердженo, що єдиний засіб оборонити себе від подібного глуму-насильства є голосування за список Nr. 16. Збори закінчилися виставою — двох дій (третьої і четвертої) з „Невольника". Слід зазначити, що коли на жадання публичности хор місцевої „Просвіти" виконував „За Україну" та „Заповіт", — нашого дірігента просвітянського хору, п. Бартка на салі не було. При чім, треба знати, що той самий п. Бартко, на польському святі 3. мая вельми охоче співав „Jeszcze Polska" та иних патріотичних пісень.

Розходячись по домівкам люде проміж себе гомонять: „Прапрадіди наші колись терпіли неволю фізичну, а ми тепер є невільниками духовно: навіть рідної школи не дозволяють нам.

Марко Луцкевич.

грудей Лінюхіна. — Ти дурень, бо який з мене може бути сотник літературної сотні?..

В салі залунав регіт. Потурченко сціпив зуби і кинувся до виходу. Проходячи поуз мене, здивовано зупинився на хвилину, але нахмурився і пішов далі.

— Тулуби, завязані зверху волоссям... — почулося в дверях

В салі зробилося весело. Реґістрації провадити не було кому і всі стали розходитися по домах.

При виході стрінувся з Лінюхіним.

— Чули, як я його?... — спитався мене.

— Чув! За що ж це ви його так?...

— Бачите, він тут всякі призначення робить... Хотів мене зробити літературним сотником, а я й спротивився, бо де ж то видано, щоб я кидав фабрику для чорт зна чого!...

— А хто ота панна, що сиділа коло вас із зшитком в руках? — спитався я.

— То одна швачка... Вона також пише і хотіла просити Потурченка, щоб він видрукував її книжку...

— Яку книжку?

— Ет, чорт зна що!... — махнув він рукою. — „Маруся отравилась" називається...

— Ну і що-ж?

— Нічого! Сказав їй, щоб ліпше й не показувався з тим на люде...

— Так вона з Потурченком не говорила?

— А на якого чорта говорити з ним!... Мені дивно, як тільки його може хтось слухати?!...

Оглянувся навколо себе і засміявся:

— Скільки тут було і ніхто не насмілився сказати йому те, що він дурень!... Чекали, заки я скажу...

— Ну, щож! — сказав я. — Ви робітник і могли це сказати, а ми...

— А ви! — перебив він мене. — Що ви всі теля в Бога зїли, чи що?! Плюйте ви на це все і більш нічого!...

— Плюнути завжди можна, але треба лічитися і з обставинами! Адже-ж тепер все місто реґіструється!...

— На село їдьте, або що! — сказав він. — Хіба для вас місця не знайдеться там, що мусите сидіти тут?!...

Зняв шапку, вклонився і вийшов на вулицю.

Я вийшов слідом за ним і тихо поплентався до дому. Після того вечора, я спакував свої річи і виїхав з міста, щоб уже більше не вертатися до нього, бодай на той час, заки там буде сидіти Потурченко. — Не знаю й сам, яке саме враження справив він на мене, але чогось не хотілося стрівати з ним більше...

III.

Літне сонце яскраво освітлювало мою понуру кімнату в сутеренах, а я все ще лежав у ліжку і байдуже палив цигарку. Сумні думки про майбутнє не давали мені спокою ще від тоді, коли я залишив Велике Місто й опинився на другім боці, але ще ніколи не були вони такими настирливими, як то стали останніми часами. Не могло їх розбити навіть вередливе життя Княжого Міста, яке вже третий рік жартувало зі мною, як само хотіло. Досить було того, щоб до моїх рук попав з „того боку" лист рудої бібули з написом „Вісти", як притишені на якийсь час думи про покинутих мною, настирливо обсідали мене і так відбірали всяку охоту й бажання щось робити... Отже, лежав собі, палив цигарку і думав про те, як ще довго може протягтися таке безвиразне становище.

— Кепсько бути вигнанцем...— стосотий раз думав я про себе.

Коли тут у коритарі почувся якийсь гомін, а слідом за тим хтось голосно постукав у мої двері.

— Хто там? — спитався я, не встаючи з ліжка.

— Чи тут мешкає пан Польовий? — почувся грубий незнайомий голос.

Я встав, відщібнув защіпку, вернувся знову на ліжко і сказав:

— Прошу!

Двері шумно відчинилися і в кімнату вскочив... Як би так ясно не світило вранішнє сонце, або щоб я не допалював уже пятої цигарки, то скорше міг би подумати, що то був привид, ніж він... Але я не був сплячим і цілком добре бачив перед собою Потурченка. Правда, він не був таким, як я його стрінув перший раз не мав нічого спільного з тим виглядом, який у нього був підчас незабутньої „наради", але, проте, це був він. Одягнутий в чорну піджачну пару, в сорочці à la Байрон, з цілою копицею безладно сплутаного чорного волосся на голові — нагадував не то поета з доби романтизму, не то звичайного цигана з Бесарабії. Під лівою рукою тримав величезну паперову теку й капелюха, а правою витирав спітніле чоло.

(Продовження буде.)

Східна конференція.

Східна конференц'я і Сов. Росія.

Італія запропонувала закликати на східну конференцію представників Сов. Росії, а саме підчас нарад над справою проливів. Як що цей внесок буде принятий, тоді совітські представники будуть допущені на конференцію з застереженням, що це не значить, що визнається de iure Сов. Росію.

Туреччина і місце конференції.

Туреччина противиться виборови Лозанни на місце конференції, зазначуючи, що це є надто близько до осідку Союза Народів. З свого боку пропонують якесь місто в Середній або Південній Італії. Гласгові, які мабуть відбудуться у найблищу суботу.

Перспектива Льойда Джорджа.

„Дейлі Нюз" повідомляє, що приятелі Льойда Джорджа сподіються, що Льойд Джордж матиме у новому парляменті стільки сторонників, що коли захоче, то зможе повалити уряд Бонар Лоуа.

Англія і речинець конференції.

Бюро Райтера стверджує, що неправдивою є вістка, наче би англійський уряд запропонував одкласти речинець східної конференції, визначеної на день 16. листопада у Льозанні. Англійський уряд не ставитиме такої пропозиції, як що не трапляться якісь непредбачені важливі випадки.

Італія і східна конференція.

Італійський посол в Парижі Сфорца подав до відома у франц. мін. закордонних справ погляд італійського уряду на справу східної конференції. М. и. справами Сфорца запропонував, щоби кожна з

Кампанія Льойда Джорджа.

Льойд Джордж відкрив 25. ц. м. свою виборчу кампанію на зборах національних ліберадів. Ще цього тижня вийде, мабуть, маніфест дотеперішнього премієра, звернений до цілого англійського народу.

РІЖНІ ВІСТИ.

Німецький парлямент.

Сесію німецького парляменту перервано до 7. листопада.

Побіда Туреччини.

Аг. Гаваса: Евакуація Тракії відбувається дальше цілком нормально. Грецькі війська майже зовсім покинули Тракію; перетранспортування матеріялів кінчається. Турецька адміністрація перейняла вже частинно урядування.

Далекий Схід.

З Токіо повідомляють, що евакуація японськими військами Владивостока, стрічає труднощі, бо у місті панують розрухи.

Болгарія.

У Софії розпочався конгрес соц.-демокр. партії, в звязку 20-літньою річницею оснування партії. На конгресі є представники: чеської соціял демократії Немец та німецької соц.-демокр. партії Отто Вальд.

Американські війська в Надренії.

Б. Райтера звідомляє: Американський уряд не приняв ніякої постанови про заверпення американських військ з Надренії. Гадають, що ця справа буде рішена ще в жовтні місяці.

Чехо-Словаччина.

У Празі 24-го ц. м., відбулося открите осінної сесії парляменту. Новий кабінет на чолі з премієром Свеглею представився парляментові. Свегля склав заяву уряду. Потім взяв слово мін. закордонних справ Бенеш, який у довгій промові говорив про ролю Чехо Словаччини у санації фінансів Австрії. Міністр фінансів д. Рафін предложив фінансову програму.

З останньої хвилі.

З розправи проти Федака і товаришів.

По зізнаннях пор. Степана Федака який до останнього моменту удержався непохитно на раз занятому становищі, яке здобуло йому пошану і до певної міри симпатію навіть у трибуналі і лави присяглих суддів, почалося в четвертому дні розправи переслухання другого з черги обвинувчена. Франца Штика. Хаотичність ревеляцій того обжалованого який кількакратно підчас слідства змінював зізнання а відтак уже підчас розправи не находив відповіди на ряд питань з боку трибуналу, прокуратора і оборони, було разячим дісонасом на тлі спокійних і упевнених зізнань других обжалованих. Вслід за Штиком переслухано голову Краєвої Студенської Ради Дмитра Палієва, якого зізнання розбили містерну конструкцію акту обжалования, яка утворювала штучну звязь поміж студенською організацією "Кум„ і військовою конспірацією "Воля„ Після Дмитра Палієва зізнавав Остап Кобєрський. З хвилею, коли устане друкарський страйк подамо вичерпуюче звідомлення про дотеперішний хід розправи.

Сьогодняшне число, складене на 8 сторінок тим дні тому, виходить в наслідок друкарського страйку у зменшеному на половину розмірі з пропущенням з технічних оглядів цілих 4 х сторінок м. и. точного звіту з двох днів розправи Ст. Федака. На далі будемо помішувати лише найбільше актуальний матеріял наших злиденних днів.

Найновійші арештування.

Львів.

У Львові арештовано Романа Купчинського, Зеновія Пеленського, Івана Лизуна, Гриця Штохмала, Михайла Яцкова з Колодієва пов. Станиславів та 25 студентів з дешевої Харчівні, студ. Миколу Моха, полк. Добротворського.

Страшні поголоски.

По місті розійшлися чутки, що арештований студент Яцура, якого при слідстві тяжко побито, помер наслідком побоїв. Поліційна канцелярія в тій справі відмовляє всяких пояснень. Ходять чутки, що оден транспорт арештованих відставлено в табор інтернованих в Домбю. Чутки не справджені.

Глиняни.

В Глинянах повіт Перемишляни арештовано д-ра. Михайла Рибака, дир. М. Хамулу, Степана Тичока, Івана Скибінського, Василя Дичока, В. Фарміба, О. Гавришкевича, Дорка Тимяка.

Ярослав.

В Ярославі арештовано Василя Вербенця, М. Геруся, Івана Майбу. Осипа Волошина, Осипа Воробля, Юрка Кметика, Тадея Скотинського, Івана Ліскевича, Осипа Ліщинського і Івана Степанка.

Жовква

Антін Орловский, Андр. Корпова, Льонгін Антонович, Антін Гумех всі студенти! Іван Павник, канд. адв.

Сілець.

Арештовані: о. Евстахіх Качмарський, парох в Славську. Трус тревав від год. 7 до 12 в ночи. Арештованого відвезено до Стрия.

В Хащовані арештовано шість селян.

Повіт Бібрка.

В селі Бертешів арештовано: Василя Чмира, Мацькова Миколу, Якима Магоня,

Девятники:

Мелимуку Михайла, Крочика Михайла, і Борачка.

Ятсія:

Мелимуку Прока, Василя Бурчина, Петря, Павліка.

НОВИНКИ.

— **Конфіскати.** Останнє (45). Число „Діла" сконфісковане за цілу вступну статтю а що найважнійше — за звіт із розправи проти Федака. Конфіската промов оборонців і обвинуваченних на прилюдній розправі, не практикується в жадній державі.

— **Останнє (7) число „Свободи")** впало знову жертвою конфіскати. Зміст його такий: В гурті сила. — Народня преса. — Горі іміем серця! — Перед польськими виборами. — В краю неспокій. — Селянин та інтелігент. Процес Степана Федака. — Велика Україна. — Лист з села. — Куди йдуть наші гроші? — Дописи з краю. — Гетьман Петро Конашевич Сагайдачний. — Що читати. — Новинки.

— **Слово.** Вийшло 4. число „Слова" із таким змістом: Кудою йти?, Нарід собі, Українські гетьмани у Львові, Виховання ремісничої молоді, З тухольського табору смерти, Не пора нам балювати, Як в казці, Міщанська організація, Новинки, Всячина.

— **Фальшиві гроші.** Появилися в обігу фальшиві польські банкноти по 5.000 мп. Ті банкноти не мають водних знаків, папір їх дещо білійший, а написі уставлені не рівно.

— **Де народна честь?** Урядник Сільського Господаря Степан Ванчицький заніс скаргу авізаційну проти субчинщівника Українця канд. адв. Володимира Гамаля у суд, Секція І. до С. К. 1833 ex 22, в мові польській через відомого україножера адвоката Боровца. Ось вам український патріот і службовик української інституції! Щож казати про темного мужика, що иноді хрунить, коли тут інтелігентна людина на незалежнім становищі те саме робить.

— **Календар „Дніпро".** Як нас інформують в скорім часі появиться календар альманах „Дніпро" на рік 1923, накладом Українського Товариства допомоги емігрантам з В. України у Львові, під редакцією проф. Леоніда Білецького і Віктора Завадського. Літературний зміст: „Соборність і державність" — Редакція, „Край мій!" — Микола Вороний, „Як обирали Директорію УНР." — Ростислав Лащенко, „Хам і Кат" (баляда) — Микола Вороний, „Пророк відродження України" — Віктор Завадський, „Чорна Мара" і „Перестиглий овоч" — Іван Липа, „Українська Драма" — Леонід Білецький, „Жмінка вражінь з Англії" — Ярослав Олесницький, „Криза російської інтелігенції" — Валентин Садовський. „Від чого люде лихі" — Володимир Самійленко. „Рисунки олівцем і Ведуть на растрел" — Володимир Кузьмович, „Гуцули і гуцульське мистецтво" — Володимир Гнатюк, „Третя Росія" — Дмитро Донцов, „Причини повстання перших перекладів письма Святого на українську мову" — проф. Огієнко, „Шестикрилець" — Катря Гринивичева, „Тіням незабутніх" — Володимир Дорошенко, „Спомини" — Аполінарій Маршинський. Окладинка роботи артиста-маляра Петра Холодного. Ціна календаря 2000 мп. Адреса адміністрації: Львів, Ринок 43. І. п. Замовлення вже приймається.

— **Еміграція до Америки.** Американський конзулят у Варшаві зачав уже видавати візові нумери на контингент з року 1923/24 для всіх емігрантів з Польщі без ріжниці категорії і без огляду на те, до кого їдуть, навіть для тих, що їдуть до деклярантів найсвіжійшої дати, себто тих, що в останнім часі розпочали старання задля одержання американського горожанства. Минулого тижня зачали вже розсилати нумери для перших кляс категорій з датою на місяць липень 1923. В сім тижни американський конзулят зачав видавати візові нумери для братів і сестер, що їдуть до деклярантів найсвіжійшого часу. Нумери датовані на місяць серпень 1923. Опісля розішлеться нумери для дальших категорій. Для всіх тих еміграптів висилається також друковані формулярі, які мають бути виповнені і звернені.

ОПОВІСТКИ.

Народній театр Тов. „Українська Бесіда" у Львові, (Шашкевича 5.).

В Бориславі. Початок 7·30.

В четвер 26. ц. м. „МІРАНДОЛІНА".

У Львові. Початок точно о 7. год. Кінець о 10. вечер

В суботу 28. ц. м. другий раз: „БІЙ МЕТЕЛИКІВ" комедія Зудермана.

В неділю 29. ц. м. для шкільної молодіжи по полудни о год. 3-ій „ПАЛИВОДА" — комедія — вечером о год. 7. „ЦИГАНСЬКА ЛЮБОВ" оперета. — Білети в „Народній Торговлі" а в день вистави від 4. год. при касі театру.

Білети від 11 1 і 4—7 в „Народній Торговлі" — а в день вистави від 5. год. в касі театру. XXV. 1—?

—о—

Взиває ться п. Андрія Лучинського родом з Чижикова к. Львова до негайного полагодження грошевої справи в „Дністрі". — Ручателі.

Богданна Демянчук, ученица проф. Зофії Лопатинської Рогосської, а жила іспит з музики в державнім інституті.

Філія Українського Красного Товариства Охорони дітей і опіки над молодіжю складає отсим щиру подяку о. Директорови Андр. Корнелі за новий матеріял на два убранька і черевики для найбіднійшої дітвори, також п. Дарії Старосольській і Асі Левицькій за більшу кількість перенешеного одіння. В готівці зложили: Дир. Гладишовський 1000 мп., Василь Дувало 10.000 мп., Дир. Кузик 15.000 мп., Ярослав Литвинович 10.000 мп., о. Єронім Моравський з Орова 1000 мп., Пан Павлюків 10.000 мп. — За секцію Пор. Мат.: Білякова, Гошковичева. 990

До відома! З незалежних від філії „Просвіти" ім. М. Шашкевича у Львові причин заповіджена на день 29. ц. м. анкета відкладається аж до поновного оголошення.

До природників і лісників! Відновлена при Науковім Т-ві Шевченка фізіографічна комісія збирає природописний відділ в Музею Т-ва, збирає і публикує матеріяли, розвідки, та описи природи України. Бажаючи дати нашій молоді цикль природописних популярних книжочок, якіб підховали нові переріджені кадри наукових природописців та любителів природи, — фізіографічна комісія прохає о надсилання рукописів на такі теми: Як збирати і консервувати ростини, хрущі, мотилі, мінерали, окаменілі звірята і т. п. Книжочки мали-б бути 2—3 аркуші друку з ілюстраціями. Автори будуть гоноровані після умови. Всяких інформацій що до цих видань, зглядно других тем намічених через самих авторів уділяє — Ю. Полянський, Львів, вул Чарнецького ч. 24. Музей. — Фізіографічна Комісія при Наук. Т-ва Шевченка у Львові. 1—1

Зізд Товаришів-матуристів анад. гімн. з року 1887. відложений на перший день латинського Різдва с. р. — К. Студинський, Ярослав Вітошинський. 100 1—1

Друкарський страйк.

Наслідком друкарського страйку у Львові, сьогодня число „Діла" виходить з опізненнєм. Страйк не закінчений, але наша редакція буде старатися в міру можливости видавати часопис хочби не періодично і в зменшеному форматі, аж до повної ліквідації страйку,

За редакцію відповідає Володимир Целевич.

З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 1)

Ч. 47 (9.878). Львів, второк 31. жовтня 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щодень рано

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не вертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 2500 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 10.0 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА
100 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Так було, так буде!

Львів, 30. жовтня 1922.

„Нема нічого нового під сонцем" — цей вираз стародавньої мудрости особливо часто пригадується тепер в ці останні кошмарні дні, коли смутком й жахом сповнило цілу українську Східну Галичину.

„Нема нічого нового під сонцем" — не в перше в історії пристосовується терор, як засіб для керування країною. І хто знає історію, знає, які результати, які наслідки він дав.

За нових часів класичним прикладом закріпити своє панування шляхом терору являється епоха терору під час великої французької революції. По найменшому підозрінню заповнялись тоді тюрми тисячами вязнів. Дикі знущання, моральні й фізичні муки переносити засуджені по тюрмах. Невпинно працювала гільотина й широкою рікою лилася кров. Шляхом насильства й гвалту, шляхом крови хотіла закріпити своє панування та країна партія, що стояла в ті божевільні роки на чолі французького революційного уряду.

Але надійшла пора, й на гільотину піднялися найголовніші ідеольоги терору. Ті, що підняли меч, від меча й згинули. А життя відкинуло геть всі ті скрайні гасла, всі утопічні проекти, які ідеольоги терору хотіли закріпить й здійснить шляхом насильства і гвалту.

Так було, так буде!

Польському народові в своїй боротьбі за державність не раз доводилось переживати періоди терору, на вівтар національного визволення приносити життя, долю й щастя своїх кращих синів. Жалібну сторінку в польській історії складає період після придушення повстання 1863 р. ку. Царський уряд і його агенти кривавo святкували свято перемоги на просторах Польщі. Арешти, вигнання, тюрми, Сибір, шибениці, розстріли — через все це тоді довелось пройти польському народові. А для російської „патріотичної" преси тих часів всіх тих диких знущань було не досить: вона підбурювала до дальших катувань, дальшої помсти, в сліпому захопленні вона повторювала „роспни його", вона поводила себе так, як поводиться зараз польська львівська преса.

Але надійшла пора й на крови мучеників і на костях жертв здвигнувся будинок польської державности. А царат упав і його агенти, безпритульні, позбавлені батьківщини, розкидані по усьому світі.

Так було, так буде!

Смутком й сумом сповита українська Східна Галичина в ці кошмарні дні. Але наш народ й наша суспільність перенесе їх, ні на одну йоту не одступаючи від своїх позицій, ні на одну хвилину не спиняючи своєї роботи. Бо ми знаємо:

Так було, так буде!

Галицькі відносини.

Депутація у представника варшавського уряду.

В сих днях прибув з Варшави до Львова шеф департаменту польського міністерства внутрішних справ і директор бюра публичного безпеченьства п. Урбанович. Користуючи з сеї нагоди, удалася до него на домагання ширших кругів нашого громадянства депутація, в якої склад увійшли адвокати: Др. Володимир Бачинський, др. Лев Бачинський і др. В. Охримович, щоби звернути його увагу на нечуване терорізованя українського населення а на більше інтелігенції масовими безпідставними ревізіями і арештами в передодні виборів та домагатися припиненя сего урядового террору.

П. Урбанович приняв депутацію в палаті намісництва минулої пятниці 27. с. м. і мав з нею довшу розмову, яка тривала більше ніж годину. Речник депутації др. Володимир Бачинський ствердив, що органи державної поліції і инших польських адміністративних властий арештують тисячі невинних людей не мавши до сего ніяких правних підстав, ані ніяких познак вини (пошляхів), при чому не зберігають законних приписів і часто поводяться дуже брутально.

Таке поступованя має очевидно на цілі урядовим терором приневолити українське населення до участи в виборах, однак сеї цілі не осягне, бо українське населення участи в виборах безумовно не возьме. Натомість коли в сій поведінці польських поліційних і адміністраційних органів на терені Східної Галочини вже в найблищих днях не наступить зміна на ліпше і рішуча поправа,, то в такім разі може се мати такі наслідки, які ані польська ані українська сторона не можуть собі бажати а в усякому разі через таке поведення поглибиться і так вже велику прірву між польським і українським населенням, так що взаїмне співжитя обох сих народів на довгі часи стане неможливим. З уваги на се домагався др. Володимир Бачинський, щоби п. Урбанович, як директор бюра публичного безпеченства, вглянув в сю справу і починив заходи для припиненя урядового терору; на конець просив др. В. Бачинський о таку відповідь, яка моглаби заспокоїти українське громадянство.

В розмові, яка відтак вивязалася, всі учасники депутації зазначували, що не ходить тут о якісь виїмкові злучаї промахів але о правильне і систематичне нарушуваня обовязуючих законних постанов урядовими органами, та ілюстрували се трьома фактами, а др. Вол. Бачинський підніс, що ся метода противиться взяві польського премієра Новака, котрий недавно в своїй публичній промові висловив погляд, що в Східній Галичині муситься виступити против виновників підпалів, убийств і саботажів але полишиться в сякому спокійне українське населенє.

П. Урбанович і в розмові і в своїй офіціяльній енунціації старався переконати депутацію, що центральний польський уряд має намір забезпечити українській людности горожанські права та культурний і економічний розвиток, однак мусить як найостріще виступити проти всяких злочинних актів. О скільки ходить о поодинокі факти против законного поведеня урядових органів, то п. Урбанович заявив готовість провірити їх і потягнути виновників до одвічальности, одначе поза сим не дав такої відповіди, яка моглаби подати хочби малу надію, що пануючий тепер у Східній Галичині урядовий терор буде припинений.

Масові ревізії і арештування.

ідуть по всій Східній Галичині дальше. Редакція отримує з усіх сторін вістки, які, за недостачею місця містимо частинно. З огляду на велику силу матеріялу важко систематизувати його, що зробимо в найближчому часі. Просимо далі надсилати повідомлення про всі труси, арештування і инші випадки террору.

Тернопіль.

Під цю пору в Тернополі дня 26 жовтня було коло 1200 арештованих Українців. Все прибувають нові. М. ін. арештованими: є др. Осип Білинский, Евген Лопатинський, матурист з Протового. В Озірній арештовано проф. П. Мороза.

Богородчанщина.

23 і 24 ц. м. Поліція перевела масові труси.

м. Богородчани.

Ревізії переведено у: Скаленого, вчителя; Омеляна Гординського, канд. адв; Адріена Шумила, канд. нотар.; З. Підлуського, студ.; І. Семенієва, студ.; І. Федика, Осипа Ернеста, Михайла Мартинця, М. Кочводана.

Старі Богородчани: у Косевича М. Бесараба, канд. нот.; Василя Стельмаха, Юрка Гарбуза, Проця і Костя.

с. Махівці: у о. П. Городецького, М Гавришка, Мих. Костюка і Дмитра Бесараба.

Похівці: У Ст. Твердохліба, Ів. Гушула, В. Костюка.

с. Гороходина: в Оношука, учителя; Н. Борщева.

с. Саджава: в Гарасима, учителя;

с. Глибоке: в Михайла Гординського, студ.

с Хмелівці: в Мих. Шешора.

Ревірії не дали ніде позитичних наслідків.

Радехівщина.

З 23 на 24 переведено в м. Радехові масові ревізії й арешти

Арештовано: Студентів Мих. Дибайла, Осипа Прийму, Вол. Яремку, Михайла Шайногу, Вол. Дибайла, Петра Яремка. Переведена ревізія у дра Пеліха.

В с. Середопільцях арештовано студентів Апонюка і Нестора, в с. Кустині учителів: Федину і Макітру.

В с. Лопатині: арештовано Смаля канд. адв. студентів Хавалку з братом з Хмільна директора Сагана з Туря.

В с. Павлові переведена ревізія в о. М. Поповича. Після ревізії арештовано зятя о. Поповича, М. Сохоцького, якого по переслуханню випущено. Тамже переведено ревізію у місцевого склепаря Шульби, у якого відібрано концесію на склеп. Труси і арештования продовжуються.

Снятинщина.

Вс. Волосківцях з 20 на 21 переведена ревізія у Василя Равлюка, у студентів Олекси Запариюка і Павловського, студентів Василя Рурика та Івана Довганика не застали дома.

В м. Снятині трусили у: студ. Барана і Радомської. З инших сел повіту де переведено труси ще нема докладних відомостей.

Турка.

23. ц. м. переведено ревізії у: др. Кондрата, в о. І Федевича, у Судді П Зубрицького, податк. поборця Т. Ладинського, учителів: П. Шеремета О. Петриківної, Г. Щипка і О. Угриска.

В Яблонці — Нижній в о. О. Мартиновича,

В Тарнаві — Нижній в о. В. Венгриновича.

В с. Яворові переведено ревізію в учителя І. Пупка.

В с. Ісиях: в о. Криса.

В с. Соколиках: у Влодичина. Поліція зборонила соборчик, який мав відбутися 24. X. в о. Мартиновича.

Борислав.

Арештовано: І. Ковальського, студ. В. Скібінського.

Тустановичі.

Арештовано: Гаврилюка, Драгана і Ваврика. студентів та приднїпряня Іваненка.

В селі Губичах арештовано Капустенка та братів Байраків.

В с. Бані Котівській арештовано І. Бачинського, ученика VI. гімн.

Рогатинщанна.

В Княгиничах арештаванно студ. Івана Порщитка і Івана Теленка.

Скільщина.

24. ц. м. в с. Труханові переведено ревізії у Федора Сметанки-Василя Герщика і Дмитра Піруся.

Станиславівщина.

В с. Ясиници перевидено ревізії в учителів Лиска Котомая, Зенона Гіуняка, Олекси Михайловича, Антона Герушинського, Манька Гелусевича, Михайла Кічана, Федя Мицька, Дмитра Легіна, Насті Дорочук, господині і господаря Юрка Шпільчака.

Збаражина.

В Новім Селі арештовано Івано Звочуха

в Терпилівці Тихого — студедтів.

Бережани.

В м. Бережанах арештовано ду. Бемка, канд. адв. Переведено його до Тернополя.

Старий Скнлят.

Арештовано пароха о. Плекіду.

Перемишлани.

В Глинянах арештовано лікаря Прийму, пароха о. Садовського канд. прав Бухланука.

В Уткович а: арештовано о. Панасюка.

в Соловій арештовано управителя школи Маланчука.

Янів.

Дня 27. ц. м. арештовано в Янові к. Львова двох студентами Северина Пузака і Бабюка, Причини невідомі.

Причина арештувань.

Нас інформують: На вічу людовців у Цирці посол Бриль сказав до судді Гуменного: „Українців арешується тому, бо співробітники „Рідного Краю" запевняють, що Україні, організують повстання на 1. листопада. Листи осіб призначених до арештувань представляє „Рідний Край".

Розправа проти Степана Федака і товаришів.

Четвертий день розправи проти Федана ітоваришів.

На початку розправи обвинуваченний Василь Кучабський виголосив заяву, що Польський суд не має копетенції судити його. як горожанина української республики. Після того на запити председника відповідає спокійно та рішуче, часто у формі жарту. Признається, що на студенському зїзді мав реферат, до „Кума" належав, але про „Волю" довідав ся аж в тюрмі. Про замах на воєводу і начальника держави довідався аж з газет, а підчас замаху був у товарша Миколи Голубця. Участи в тягненю жеребів перед замахом не брав. Уважав повстання у Сх. Галичині 1921 р. неможливим. До вини не почувається і тому вернувся з села до Львова, а колиб почувався до вини, то бувби втік на Чехословачину Приїхавши до Львова думав навіть зайти до Кайдана на розмову, несподіючись арештування, Всякі балачки про повстания, це абсурд. Співробітником газети „Наш Шлях" не був, бо уважав, що той орган не є серіозним часописом, а так собі журнальчиком, що пахне гімназистами.

Тут прокуратор Гітлєр питає, чи обвинуваченний стремів до боротьби за українську державу, на що Кучабський дає відповідь „Я боротьби жавжди бажав!. Прокуратор питає чи обвинуваченний пропагував боротьбу, а Кучабський відповідає: Боротьби не треба пропагувати, бо боротьби бажає весь український нарід.

Оборонець др. Ганкевич.

Чи якби дійсно 25 вересня мало вибухнути повстання, то ви бу либ спокійно сиділи в товариша чи чекали з крісом в руці?.

Кучабський: Я стоявби з крісом.

— Оборонець др Глушкевич — Чи ви бажали боротьби?

Кучабський — Того бажає весь нарід перед і за збручем.

Оборонець — Чи то злочин?

Кучабський. — Ні!

Дальше переслухано Матчака, сотника У. С. С. і С.С. По зложеню заяви і протесту проти не компетенції польського суду. Матчак признається також, що до „Кума" не належав, про „Волю" не знає нічого, Федака знає від 1920 р. — Коли то Федак був у штабі Петлюрй в Станиславові. На студенському Зїзді мав реферат, до повстання не накликав. Всі зізнання Штика про „Волю" це плід його фантазії

Председник. — Ви належали до Нач. Колегії під псевдонюм „Зазуля"

Обв. Про Нач. Колегію не знаю нічого, а що до „Зазулі" то Штик і поліційні комісарі вчинили це, що не вдалося, мягам, імено змінити мене в зазулю. Про атентат Матчак довідався на вечері „Будяка" в „Републиці". Твердить що агітацію за повстанням у Східній Галичині провадили польські провокатори, а „Український Вістник" остерігав населення перед ними.

Председник: — В резолюціях зїзду говориться про збройну бородьбу.

Матчак: — Кождий поневолений нарід дохотить до моменту, коли повстання є конечне, але 19921 р. був за вчасний.

Дальше прочитано листи Матчака до Штика в яких говориться, що автомобіль яким мав втікати Федак після замаху походив із штабу Тютюника і що на випадок повстання цей штаб мав допомагати.

Матчак твердить, що ті відомости він подавав на основі зізнань Штика. а штаб Тютюника навіть автомобіля ані зброї немав. В другому листі до Штика Матчак упереджує його, що поліція і преса хоче атентатови надати большевицький характер і що міністер Скірмунт не допускає до судової розправи, щоби не компромітувати Польщі.

Обор. др. Ганкевич. Чи одинокою дорогою до здобуття держави уважається повстання?

Обв. Повстання, це лиш завершення розвитку народу, це третий конечний етап боротьби.

В місци вивязується довша дискусія, а з поміж суддів присяжних паде запит: „Вам відомо, що в Галичині є партія Русинів, що не признає Українського народу.

Прок. Гіртлєр. Вже нема такої партії.

Тут судді твердять, що радянська Украіна зреклася Галичини в Ризі, на що Матчак відповідає що большевицький окупант не має права говорити в імени Великої України, так, як Польща в імени Галичини. Риський мир, це поділ України так як мир в Андрусові.

Дальше Матчак подає характеристику Штика. Штик, це запальчивий але незрівноважений Неофіт, котрий мішався до всього, щоб зєднати собі довіря Українців, хоч його мати Полька.

Бажаючи поповнити геройство і звернути на себе увагу, Штик при слідстві представив себе як головного організатора замаху, щоби взяти відповідальність на себе за усіх Оборонець др. Євин питає: що говорив Йоффе в Ризі в справі Галичини.

Обв. Йоффе жадав плебісциту, а Польська делегація признала, що справу Галичини вирішать міжнародні чинники, бо це справа міжнародня, Збруч не є Польським кордоном.

На закінчення вивязалася довша дискусія над Українським Університетом та шкільництвом, при чому прокуратор Гіртлєр нагадував російську окупацію, а председник навіть жартував що Українці і тепер женяться з Польками, на що Матчак відповів: „Серце не Слуга".

На салі веселість. В справі Українського університету стверджино, що цей університет признаний всіми державами окрім Польщі і Франції. Українці мусіли організувати тайний університет, бо на всі проби і домагання Українців, щоби їх допустити до держ авного університету ректор Мах відповідав „жеби домагацься університету, тшеба било виграць войне. Ви войне пшеграли, мусіце биць покарані.

Відповіди Матчака і Кучабського повні переконуючої аргументації льогічної стислости і повні високо інтелігентної свідомости ваги кождого слова, будили подив і пошану навіть серед суддів і прокураторії.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Городенна.

Зорганізоване громадянство Городенщини почало енергічну „передвиборчу" акцію в повіті. Дня 10. ц. м. відбулися перші віча в 10. селах. Всюди з найбільшим обуренням висказувалось наше селянство і протестувало проти спроб польського уряду накинути нам ярмо і затягнути на шию власними руками. Всюди з одушевленням прийнято резолюції в дусі ухвали міжпартийної Ради з дати 27/8. у Львові, а то — здержатись зовсім від якоїб-то не було участи в польських виборах до сойму і сенату, звертаючись рівночасно до держав антанти з протестом проти зарядженних на території Сх. Галичини виборів та проти проєкту „воєв. автономії". На віču в с. Вербівцах арештував жандарм, при підшептах старостинського агента війта Халамейка, студ прав П. Демчука, що референтував політичне становище Сх. Галичини. Зроблено йому закид „agitacji antypaństwowej", бо посмів говорити, що Сх. Галичина ніяким правним актом не прилучена до Польщі, що її сувереном зверхником є Антанта, що тим самим відмовив Польщі права заряджувати вибори до сойму на не своїй землі. Арештованого привезено на поліцію в Городенці, де вжив його зараз на переслухання повітовий комендант жандармерії Ясевіч. Він казав роздягнути до нага „przyłapaneg o zbr dniarza" і при брутальних поштуркуваннях та погрозах на тему зліквідування на смерть", з приложеним до груди револьвером, хотів вимогти на арештованому фальшиві зізнання. При тім лайка з безкрайним цинізмом лилась потоком, прикрашувана епітетами як hajdamako, ruska świnio, chamie і т. д. і т. д. Після такого вступу прийшов на переслухання і комісар староства п. Лаба. До арешту вели містом три жандарми з наіженими крісами, приказавши йому заложити руки за шию, а один з них вимахував ланцюшками поперед ніс, ударяючи в саме лице. Третього дня, не доказавши арештованому ніякої провини вивезли його скованого до Коломиї.

Відома річ, що такі способи террору не лякають вол народу, а навпаки будять в ньому тим більше завзяття і витревалість. Тому це нам не страшне. Разить тільки та тяжка іронія в прибраній для сата масці „demokratyczna rzeczpospolita", коли в ній практикується з неменшою безоглядністю, як колись в Росії дикий метод царських „вешателей". Громадянин.

Заборона пе. ередвиборчого віча у Львові.

Львівська поліція заборонила передвиборче віче, котре скликувала українська трудова партія на день 29. Жовтня.

ЗАЯВА

Заяви.

I.

Заявляю публично, що я не кандидую до варшавського сойму, а мою кандидатуру виставило P. S. L. в Турі проти моєї волі. Рівночасно висилаю поручене письмо до комісії виборчої Ч. 52. в Стрию з заявою, що вимагаю счеркненя мого імени з листи кандидатів.

Яків Кречковський
хлібороб, в Ільнику п Турка н. С.

II.

Отсим заявляю інтересованим, що я як карний член суспільности врікся з мойого призначення як члена виборчої комісії і ніколи навіть не думав як такий виступати.

Бонишин в жовтни 1922.

Степан Юркевич
абсольв. прав.

III.

Довідавшися з достовірного жерела, що п. д-р Маховский, лікар в Богородчанах, кандидат на посла до польського сойму, дня 15. жовтня ц. р. на передвиборчім вічу в Марковій, суд. пов. Солотвина, в своїй промові висловився про порозуміння з нами в справі виборів, а також на инших передвиборчих зборах виголошує такі самі брехні, правдоподібно задля позискання більшого довіря між людьми, — заявляємо, що з п. д-ром Маховским ми ніколи нічого спільного не мали і не маємо, та що п. д-р Маховский, покликуючися на наші особи в агітаційних цілях, послугується брехливими видумками.

Д-р Олександер Чорненко. Микола Кречківський.

IV.

В ч. 45. „Діла" з дня 26. X. 1922. р. в статі „Посольські кандидати на Гуцульщині", поміщено між майбутними кандидатами і моє імя.

Заявляю публично, що я яко карний член своєї нації, ніколи не кандидував і не думаю кандидувати до варшавського сойму, не дав я згоди на поміщення мого назвиска між кандидатами, ані не підписував ніякої деклярації, котра мусить бути долучена після вимог польськ го закона до листи зголошених кандидатів. На мою гадку листа ця, се провокація, так як і листа ч. 30, на котрій поміщені самі чільні наші громадяне з Коломиї і околиці.

О скілько знаю, то і инші поміщені кандидати, як п. п. Ткачук, Сандуляк, Радуляк і Вахнюк, рівнож не кандидують, а поміщено їх як виднійших наших громадян для збаламучення публичної опінії.

Сороки, дня 26. 10. 1922.

Василь Букатович
упр. нар. школи.

НОВИНКИ.

Напад польської поліції на Український театр.

Дня 28. Жовтня львівська поліція окружила Український Театр „Бесіди„ і виарештувала 25 учасників вистави, особливо чоловіків. Арештованих відставлено до вязниці при вул. Яховича.

— **До ВП. читачів і Кореспондентів.** З огляду на друкарський страйк видаємо „Діло" у дуже зменшеному розмірові та без гарантії періодичної появи. Поміщуємо лише найбільше актуальний матеріял. З цієї самої причини перериваємо друкування фейлєтону: оповідання: „Потурченко - Потурчишин" К. Поліщука, та Літературного, Жночого й Терлецького Вістників. Надіслані статті і дописи залишаються в розпорядженню Редакції до часу, коли з технічного боку жожна буде використати їх. Так само дамо лише згодом докладний звіт з розправи проти Ст. Федака і Тов.

— **Комітет опіки над інвалідами.** В дня 11. Жовтня відбулися в Богородчанах сходини місцевої громади української, на яких вибрано „тимчасовий повітовий комітет опіки над інвалідами, в якого склад ввійшли о. А Рудницький, пні. Є Кордасевичева рієсит. Петро Жуківський канд. ада. Адрія Шумило і студ. Захар Підлуський. Комітет поклав собі завданням збірку жертв на допомогу інвалідам визвольної війни і приєднування членів для Кооперативи Інвалідів у Львові.

— **Хотять погромів.** В Богородчанах відбулося дня 22. Жовтня ц. р. Польська людова передвиборче віче. Прибули кандидати до сойму і сенату є то мп. Добруцкі, Гаммерлінг, Островські, Марковські і д-р. Маховскі. Замітне, що один з кандидатів уважав відповідним взивати українське вправді неприсутне на вічу селянство до погромової розправи з українською інтелігенцію, котра нібито веде селянство на згубу і ділає проти інтересів селянства Чи панове людовці шукають у нас Шелів? Мабудь на дармо!

— **Календар „Просвіти" на 1923. р.** Вже вийшов і продається великий Ілюстрований Народній Календар „Просвіти" на 1923. рік, формату великої ч 8 в 21 аркушах друку, з 112 ілюстраціями, з дуже цікавими тай актуальними літературно научно суспільним збірником п. наголовком: „В полоні". З браку місця не можна подати докладніще оцінки сего як на теперішні часи дуже гарного традиційного видання Тов-а Просвіти у Львові. Ціна 2500 мп, При замовленнях більше ніж10 примірників, достають замовляючі за готівку 20% на рахунок 15% опусту.

За редзцкію відповідає Володимир Целевич. З друкарні Спілки „Діло" Львів, Ринок ч. 10.

Ч. 48 (9.879). Львів, середа 1. листопада 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143 322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 3900 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3.000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.

ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 150 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

1-го листопада!

Великі роковини. 1. листопада 1918 року український народ в Східній Галичині, використовуючи своє право самоозначення, проголосив заснування української держави, голосно й виразно заявив свою волю жити самостійним державним життям.

Сьогодня минає чотири роки з тої памятної великої хвилі. Минає чотирі роки тяжкої боротьби, тяжких зусиль, великих жертв, принесених во ім'я здійснення національно-державного ідеалу. Минає чотирі роки великої посвяти і офірности народніх мас, нечуваних страждань й самовіданности во ім'я світлої мети, яку ясно поставив й зазначив собі народ. Минає чотирі роки боротьби, але остаточна ціль її ще досі не осягнена, й в великі четверті роковини на нашій землі панує чужа влада. Ще не перейдена нами межа тих страждань і зусиль, яка уділена нам долею для здійснення нашого ідеалу.

Але, хоч важкі і темні хмари облягли зараз наш обрій, з повним спокоєм і повною певностю сміло й бадьоро можемо ми дивитися в будуччину. Цей спокій й певність, цю бадьорість й сміліть дає нам досвід нашої боротьби на протязі цих чотирьох років. Наш народ виявив вповні свою енергію й упертість, свою непохитну волю до збудования власної держави і довів її тисячами жертв, ціною життя сотків й тисяч своїх кращих синів. Ті, що волею народу поставлені на чілі нації, своєю діяльностю й роботою довели, що державно-творчі змагання нашого народу стоять на висоті сучасних европейських вимог до державного будівництва, що несуть вони добробут краєві, мир, спокій й рівноправність всім національностям, що живуть на нашій землі. Досвід розвитку українського руху на Великій Україні дав непохитні докази того, що гуртуються й зростають там народні сили, які в слушний час принесуть нам могутню братню підтримку.

Минуло чотири роки й наша боротьба ще продовжується. Але ми знаємо, ми певні, що вона буде скінчена, буде осягнена висока ціль наших змагань й живою дійсностю стане наш державний ідеал.

Настане час й велику річницю проголошення нашої державности ми будемо святкувати не так, як примушені святкувати тепер. В сімї вольній, новій вільні господарі на своїй землі ми зможемо достойно ушанувати память тих, чиї творчі змагання, чия кров й життя стали підпорою нашої самостійної держави. Підсумок наших змагань, результати нашої боротьби ми зможемо підвести отверто, урочисто й прилюдно. Й історія нашої боротьби стане для наших майбутніх поколінь стімулом для дальших досягнень нашої самостійної держави на шляху вселюдської культури і поступу.

Український конґрес д-ови. Петрушевичеви.

Український національний конґрес, який відбувся в днях 26. і 27. жовтня н. р. у Філядельфії в Зединених Державах північної Америки, вислав президентови Української Національної Ради у Відні, д рови Петрушевичеви привітну телеґраму, яка кінчиться словами: „Борітеся Ми поможемо"!

Галицькі відносини.

Арештування у Львові.

Дня 26 жовтня польська поліція арештувала Самосія Ілию, Бурдину (закордонця), Ничку Володимира і Цигилика Івана. Останний з них Цигилик Іван пятнайцятілтний хлопчина щойно вступив на науку слюсарства.

Поліція арештувала директора Т-ва „Взаімна Поміч учительська" А. Зеленого і його брата техніка.

На днях арештувано у Львові полк. С. С. Андрія Мельника.

Надвірнянщина.

В Надвірній арештовано між иншими: др. Луцівя, Л. Грегораша, М. Гринішака, перзонал канцеляр. др. Саноцького, який поїхав на розправу Федька, дальше студ. М. Демянчука, Р. Кальбу з жінкою, П. Гавриляка, учит Л. Чесника, Л. Срібного, Кравчука, І. Розумовича, Полтайка і ин. Також, по селах масові арештування. До міста прийшла артилерія і кавалерія. Військо заняло одинокий льокаль філ. „Просвіти" де містяться всі. тов. курси прив. гімназії. Нічого не помогла інтервенція о. пар. Луцика, др. Николайчука та о. Павлика. Дальше арештовано: Романа Камубу, Мих. Деменчука, Шлюсарчука, Білинського з Микуличина і 5 селян в Делятинщини і Надвірної.

Борщівщина.

В. Глубічку тов. Борщів арештовано б. старшину. Г. А. Миколу Глібовицького, В. Гафтковича, М. Томковида, (котрий перед тижнем вернув з Тухолі) Павла Кашубу Ярослава Дроздовського і дяка із Шершеновець. Арештованих відвезено до Борщова.

Косівщина.

Арештовано др. Рондяка, о. Герасимовича, Григорцева, Мих. Коника, Остапа Коника та инших.

Кобиловолоки.

Дня 25 с. м. відбулися в с. Кобиловоках в пов. теребовельскім ревізиї у. о. пароха Івана Чартмориньского, упр. школи Павла Ковальского, учителів Івана Гречили, Дмитра Барабаша, у рільників Йосифа Тригука, Василя Ямного, Андрея Бакуна, і у кількох студентів. Нічого нелеґального не найдено.

Арештовано і вивезено до арештів в Теребовли студентів: Шкоибалу Василя, Шкварка Василя, Евгена Ковальського і учителя Барабаша Дмитра. Нагінка тревае дальше в цілій Теребовильщині.

Бродки пов. Львів. Арештовано: Коверка, селянина Цимбалу і Дуфанця. Переведено ревізії в домах арештованіх в учительки Мурської, у дяка М. Волощакевича, начальника ром. Н. Косендяка і инших.

Радехівщина. В с. Хмільній арештовано студ. Константина і Олексу Хавалку. Поліція так налякала хвору сестру арештованих, що вона померла. Окрім того в Радехівщині арештовано Дибойла, Шайногу, Яремка, учит. Федину і Макітру з Кустина. Переведено ревізії в домі О. Пеліха і конфісковано його.

Бібрка. Дня 25. жовтня приїхали до Львова з Гриньова пов. Бібрка двох сільських хлопців Михайло Орач і Семен Климків, щоби шукати собі праці. На стації поліцаї зажадали від них легітимації і били в лице за те що хлопці не вміли говорити по польськи і за те, що мали вишивані сорочки.

Угнівщина. Арештовано Льва Дорожинського, студ. Євгена Микуловича, Гоція, Ів. Скрипчука, В. Петришина, і Хитреня, Переведено ревізії у студ. Сеня Клима, арештовано Гр. Гумовського, учит. Мусія з Карови.

Горить. В Новосілках коло Угнова згоріла стирта сіна власности дідича Зелібмана.

Турка. В четвер минулого тижня арештовано в Турці о. І. Федевича, кат. з Турки, о. О. Мартиновича, пароха Ябліна п. Великановича Д. учителя з Ільника, о. Мороза з Борині, п. Заліщука з Турки, і много священників з повіту.

Делятинщина. З Микуличинах доносять, що по всіх гірських селах польська поліція арештує людей, інтелігентів і Гуцулів. Нарід читав відозву Петрушевича розуміє справу і відноситься довиборчого терору спокійно.

Коломия. Переведено ревізію в домі В. Олійника, Степчишина, Гр. Луціва, Романюка Білика, Тріски, і о. М. Коритка. Декого арештовано.

Повіт Лісно Арештовано о. Михаславського і з Лютовиск о. Ів. Полянського і з Смільник, Ів. Панаса, дра. Вол. Шараневича, Ол. Свистуна, Гар. Чубатого, Вас. Лопачика Вол. Кобільника та инших.

Рогатинщина. Дня 26. жовтня відбулися ревізії в селі Бовшові рогатинського повіту у студ. Івана Цимбалістого, п. Ярослава Цимбалістого і Івана Коростіля. При ревізії нічого не найдено.

Тернопіль. Число арештованих в Тернопіль щині доходить 27. X. с. р. до 1.500. людей так, що в норах магістрацьких і в поміщеннях народньої школи і школи виділозої ім. Ядвиги приміщено від 50 — 100. людий. Арештовані не мають змоги навіть голови склонити не говорячи вже про який небудь відпочинок, бо всі поміщення є так забиті, що арештовані мусять проводити дні на сидячи і стоячи. Відомі нам імена арештованих є: о. Григорій Плацида зі Старого Скалата, Др. Бемко Володимир, Драганчук Іван, нот. канд. , Др. Баранек з Заліщик, Антін Кунько господар з Чернелева, Евген Садовський, Іван Синиця, Іван Бриляк, Іван Зварич, Степан Замора, Петро Сидга, Мітренга Матвій, Кметик Осип, Романишин Ілля, Коненко Петро, Мартинюк Франко, Хаджаївна Ольга, Липка Осип, Замощак Осип, Бородайко Богдан Бородайко Володимир, Гладиш Ярослав, Чуловський Микола, Гладиш Антін' Гураль Василь, Маланюк Лев, Буник Василь, Гривнак Василь, Янович Юлїян, Липка А. Зазуляк Юрій, Евген Олійник, Кушнір Сильвестер, Кордибан Василь, Ничка Володимир, Заплітаий Богдан, Вацик Петро' Ліпинський, Грицина Єронім, Кордуба Степан, Кордуба Михайло, Ременюк Мих.

Карна експедиц І.

До села Вербиловець пов. Рогатинщина прийшло дня 14 жовтня ц. у. військо. У місцевого пароха о. Ст. Гороцецького заквартировано 32 вояків, а старенького пароха уміщено в одній кімнаті, Дня 16. жовтня ц. рі капітан квартерующого відділу приказав місцевим селянам згортати болово на публичнім гостинці. Селячи через слоту не викопали бараболь, що пропадають, гинють, але під погрозами покинули в погідний пільні роботи аби догодити самоволі п. капітана.

Коломийщина.

Дня 16. жовтня в ночі хтось перервав в селі Раківчику телеґрафічні дроти. На другий день приїхав з Коломиї повітовий комендант поліції Урбановський з комісарем поліції з тайним агентом і 10 полі, ціянтами і перепровадили при помочі місцевої поліції дуже строгу основну ревізію у Федасюка Дм.і Кинцицького Мик., Вишиванюка Вас., Вишиванюка Мик., Бабинюка Вас., і Мижитюк Дм., Шукали за крісами ножицями до перетинання дротів, та противиборчими відозвами Петрушевича. Безуспішні ревізії тревали по кілька годин. У Вишиванюка забрали чисто приватну кореспонденцію. З календри "Черв. Калини" відозви „Укр. аґрариої партії" „Рідний край" і „ХлоУську Здраву". Дня 21 арештовано Микитюка Дм. Вишиванюка Дм. Микитюка Вас. Федасюка Дм. Косюка Мих, і Івана і відставили до коломийської тюрми. Така сама нагінка відбулася в цілім повіті. Рівночасно до села прибула карна експедиція.

Невже це правда?

Нам доносять, що з днем 1. падолиста ц. р. службу безпеченства у Львові місто поліції обіймає „miejska straż obywatelska".

В звязку з тим університет і політехніка у Львові на час від 1-15 падолиста будуть закриті.

Голодівка в поліційних арештах „Брейдки".

В понеділок 30 жовтня Українці, арештовані підчас масових ревізій і арештувань останніх днів, розпочали голодівку, на знак протесту проти придержування їх у поліційних арештах серед жахливих умовин, зимних келіях, при страшних ха-

чах, не повідомивши причини арештування та залишаючи без перволухання на протязі довгих днів від часу арештування.

Голодівку розпочав спершу II. поверх арештів. Сьогодні, у вівторок має приступити до голодівки I. поверх.

У „Бригідках" келії битком набиті. Кількість арештованих докладно не стверджена, але йде на сотні.

Серед арештованих богато недолітків, та гімназійних учеників,

Кличемо все українське громадянство допомогати комітетові політичних вязнів!

Громадяне! Українці!

На наш народ прийшли важкі хвилини. Всі арешти і вязниці Східної Галичини, переповнені синами українського народа. Заслужені діячі і робітники на народньому полі, селяне, міщане інтелігенти, світські і священники, старі ветерани і молоді студенти, знайшлися у вязничних мурах.

Вони живуть у сумних відносинах, у невигодах й недостатку, у холоді і голоді...

Закон дозволяє тим вязням, що знаходяться у слідстві, користуватися помочею з поза вязниці, діставати харчі, одяг, постіль і все потрібне з дому. Памятаймо про ці права вязнів, забезпечені законом! І тут паде на кожду родину, свояків і знайомих арештованого обовязок подбати, щоби важку долю його злагіднити в можливий і законом дозволений спосіб!

Але лишається велике число таких, які знайшлися в чужих містах, відірвані від родини, без ніяких знайомих, такі про яких рідня не може й дізнатись де вони знаходятся. Такими, нальбільше нещасливими, повинен занятись загал громадянства і поспішити їм з енергічною і обильною помочею. „Увязненого відвідати!" цей самаританьский приказ повинен кождому бути вказівкою, що він має робити у теперішний час. По всіх містах і місточках, де знаходятся арештовані, повинні знайтися гуртки громадян, що пожертвують себе тій справі і будуть збирати харчі і фонди на цю ціль і взагалі розведуть опіку над нашими братами, що перебувають у вязницях.

Всі ті, що мають власні хлібобобські продукти, особливо наше патріотичне селянство, повинно взяти на себе добровільний обовязок доставити для тих, що опікуються вязнями, всяку поживу (бульбу, крупи, і ин.)

Найбільше число вязнів з усіх повітів в краю знаходиться у Львові. Число їх вже сьогодні є кількасот. До Львова відносятся за підмогами комітети опіки над вязнями з провінції. На цю ціль мусить мати столиця краю до розпорядження великі фонди. Тому цілий край повинен і мусить поспішити з помічю посилаючи до Львова жертви для жертв нашого лихоліття.

Жертви присилати на адресу: Кредитове тов. „Дністер", Львів, вул. Руська шад. книж. ч. 14.000 (чеки почтової щадниці можна дістати у всіх почтових урядах).

Юліян Романчук

Др. Володимир Бачинський, др. Лев Бачинський, о. Леонтій Куницький, др. Іван Куровець.

Польські вибори і Сх. Галичина.

Піп Павло Лаврук з Іспаса при виборчій агітації.

Дня 26. жовтня ц. р. явилося трьох агітаторів в Коломиї в Товмачи і роздавали вже о год. 7. рано людям зі сіл брошури а то: „Проч з виборами" і „Чого хоче Народня Партія" „Визволення". В першій брошурі таке: 1) Не слухати і не йти мов які прихвостні за дурною і шкідливою паламарською та рабською політикою трудовиків і їх спільників, 2) скликувати в кождім селі віча і політичні наради, 3) лавою станути до виборчої урни". Саме закінчення брошури: „Голосуймо і вибираймо своїх українських послів, а як таких нема, то вибираймо собі і польських кандидатів, але таких, що стоять за українським народом, що знають наші болі і наші потреби. Йдім разом з польською демократією, селянством і робітництвом до спільної побіди в імя справедливости, рівности і братерства". В другій брошурі закликається голосувати на число окружної соймової листи в Станиславові ч: 3.

Агітатори розліпили по цілім місті афіші „Радикального Голосу" в вазивом передплачувати і ширити сей часопис.

В полудне явився один з них, а походження з Волині, у д-ра Макуха в справі оснування радикальної партії в Товмачи і виборчої агітації за листою ч. 3.

На запит хто він є, заявив невиваний агітатор, малого росту, що він є агітатор з Коломиї, а прислав його до Товмача Павло Лаврук агітувати за окружною соймовою листою ч. 3. П. С. Л. Визволене і лєвіца людова: 1) Др. Станислав Вінценц літ 33, літерат в Слободі рунгурській, 2) Василь Пігуляк літ 52, рільник з Іспаса пов. Коломия, 3) Михайло Козак літ 33, рільник і державний комісар в Пістині, 4) Дмитро Григорчук літ 52, рільник і державний комісар в Білоберезці, пов. Косів, 5) Василь Якібюк літ 56, господар в Криворівні.

На запит д-ра Макуха, чому він як раз явився у него, що є головою Української Радикальної Партії, котра вже заняла становище згідно з цілим українським до виборів політичним представництвом, не міг сей агітатор дати ніякої відповіди. „За чиї гроші агітуєте?" — запитав др. Макух? — За Лаврукові. Др. Макух звернув йому увагу, що Лаврук є дуже скупий і на такі річи не давби навіть марки. Агітатор не умів дати на це ніякої відповіди.

„Будьте ласкаві подати своє імя і назвиско, щоби я міг покликатися на вас, що вас прислав Лаврук агітувати за виборами, бо Лаврук пише заяви в „Ділі", що він участи в виборах не бере, а тимчасом самі признаєте, що Вас він висилає на агітацію за виборами. На се не подав агітатор свого імени і назвиска і звинявчися, що трафив на невластиву адресу відійшов.

Подаємо до публичного відома, щоби вже раз представити п. Павла Лаврука нашому громадянству в властивім і правдивім світлі.

Ся подія показує ясно, за чиї гроші видається „Радикальн. Голос" в Коломиї і за чиї гроші п. Лаврук висилає на агітацію своїх агітаторів за окружною соймовою листою ч. 3. в Станиславові.

Др. Іван Макух.

Фабрикована акція.

Щоби виказатися перед своїми хлібодавцями якоюсь роботою, платні за польські гроші наймити і виборчі наганячі видрукували в останнім часі в українській мові масу відозв, якими заліпили мури львівських вулиць і засипали українські села.

Пошившись в назву „Український незалежний хлопський комітет", кличуть до „братів селян", „громадян і громадянок", „мущин і женщин" на ріжні лади і тони, щоби взяли участь у виборах до варшавського сойму та голосували на їхню листу. Шайка очайдушних виборчих гієн, що з тілом і душею запродалися ворогам українського народу, у своїх громогласних відозвах ідуть походом на українську трудову організацію і полюючи на неосвідомленість народніх мас, обіцюють їм вибороти в польськім соймі ріжні грушки на вербі, як територіяльну автономію для всіх українських земель, український університет у Львові, повну рівноправність української мови, свободу зборів, преси і слова, воєнче відшкодування, забезбечення воєнних інвалідів, вдовиць і сиріт, амнестію за всі політичні переступства і т. п. В своїх щедрих обіцянках посуваються так далеко, що виповідають війну панам, обшарникам і фабрикантам, а навіть — сміх слухати — „чужосторонній" кольонізації і захоплюванню „чужинцями" нашої землі...

Рівночасно ті самі запроданці, що лише дихають з ласки тихже „чужинців", тих панів, обшарників і фабрикантів, кидають болото на всю справжню українську організацію і показують своє шило з мішка хочби осьяким уступом:

„Багато народів скористало - доброї нагоди, лише галицький хлоп, опинившися на роздорожу став довго чіхати себе в потилицю і міркувати та чекати, що з ним зроблять його пани і доктори. Сталося це очевидно тому, що Милосерний Бог не запримітив, що галицький хлоп через цілі віки виховувався в невідрадних обставинах і оневоленню, а коли дістав конституцію, то не робив так, як йому казав здоровий хлопський розум, але слухав ріжних панів зі Львова. Для того то хлоп, тоді, коли цілий світ робив революцію, послухав також львівського приказу і через свою темноту кинувся в шалений кровавий танець з Поляками. Наш хлоп глибоко переконаний в тім, що ті пани живуть духом і бажанням хлопа, дбають лише о його інтерес та ніколи його не проудадуть".

І дальше відозва їде на українську державну організацію та її уряд, на українське військо та його визвольну війну з Польщею і після довгих теревень та тему „фамілійної політики" і якогось комуністичного (?) раю, накликує не слухати тих, „які нас до тепер водили за ніс", але „українського незалежного хлопського комітету".

Ніхто не сумнівається, що освідомлені маси українського народу оцінать як слід всю ту фабриковану акцію наших „опікунів" і не дадуться їхніми відозвами захитати в своїм твердім становищі. Рев виборчих гієн останеться, — як належить надіятись, — „голосом в пустині".

До l. 497. pr. — Предсідник окружної виборчої комісії Ч. 55.

Не кандидує.

Гром. Олекса Ориняк в Ориві пов. Стрий шо дня до публичного відома, що не кандидує на посла до варшавського сойму.

Снятинщина.

У нас виборами громадянство не інтересується, тільки громадські писарі примушені споряджувати виборчі листи, за які казали собі громадам солено платити, До виборчих ліст ніхто не заглядає виготовлені вони на щвидку руку, ще „докладнійше" від торічної конскрипції. Польські кандидати дідич Чайковскі людовець п. Марковскі агітують між своїми. Українців жаден не зачіпає. Дідичі, як Добик з Трійці проголосили, що тілько той може в лісі мати заробок, хто буде голосувати. В послідних днях між біднотою пущено поголовску, що той хто піде до голосування, одержить від дідича один морг присівку.

Дня 13. жовтня с. р. зїхав до Снятина делегат станиславіеського воєводи, щоби особисто пошукати між Українцями „кандидата" на посла. Усмотреного кандидата старостово „запрошувало" звичайном „везванем". Візваний не знаючи, о що ходить затрівожений спішив до старости, де делегат воєвідства зводив негайно бесіду на вибори і приладив посольский мандат. Дістявши відразу відмову, делегат не здражувався, тільки старався обіцянками наклонити до кандидования. „Дістанете все чого забажаєте, боятися не маєте чого ми Вам дамо сторожу". Колиж намови не ділали делегат в подразнению сказав: правда, горять двори, але що тоді буде, як за кождий двір піде з димом кілька сіл,

З діяльности стрийської виборчої Комісії.

О. Василя Дубу, пароха в Лещівсях, указала окружна виборча Комісія в Стрию грівною 60.000 Мп., зате, що, не приняв членства місцевій виборчої Комісії,

Уряд громадський в Труханові пов. Сколє постягав силою кари наложені окружною виборчою Комісією в Стрию, з Федора Зжетанки і Дмитра Піруса по 60·000 Мп. з Михайла Юркова і Дмитра Туркова по 10.000 Мп. за то що, нехотіли бути членами виборчої комісії в Труханові.

Заборона довірочних зборів.

Starostwo w Radziechowie. Do liczby 564/pr. Radzichów, dnia, 26/10 1922. Wieleb. Ks. Dr. Pelichowi Włodzimierzowi w Radzichowie

do wiadomość. Wobec tego, iż zwołany przez W nego Księdza Dra, na dzień 26 bm. wiec wsprawie wyborów do Sejmu ma na celu agitację preciw wzięciu udziału w rospisanych wyborach, zakazuję odbycia tego wiecu

Starosta.

підпис нечиткий.

Турчанщина.

Проготування до виборів в повнім розмірі. В цілім повіті переводятся ревізії у всіх визначійших громадян. Поліція забирає дубельтівки ножі і тп. Кільканайцять українців арештовано. Арештованим непозволено взяти теплої одежі ні поживи, хотяй в горах вже сніги і мороз. Поліція говорить отверто, що „jeszcze nie jeden pójdzie przed wyborami". Заповідає також що дня 5 падолиста силою будуть гнати до видорів. Карпатська граница обсаджена військом.

На село людей дурити.

Не відрмий нікому та скриваючись перед божим миром „Головний виборчий комітет української народної селянської партії" в Станиславові видав знову невиличку відозву до селян, де благає їх, щоб взяли масову участь у виборах.

Рівночасно „українська селянська радикальна партія" на Покутю намагається побільшити свій невеличкий гурток новими членами і розкидає заяви приступления до цеї партії, мабуть не знає того, що минули вже часи, коли можна було на селі людей дурити.

Передвиборчий рух в Добромильщині,

майже ніякий. Ніхто виборами не інтересується, ніхто і голосувати не хоче, бо так рішили усі українські партії. Купка Поляків, які зайшли до Добромильщини, гризеться і бється всюди і на вулицях і до кнайпах та лає один другого. Перед виборчі афіші розліплює кожда партія а друга партія їх сейчас здирає і нищить. То саме діється і з виборчими листами. Польський ксьондз Волянін з Добромиля кандидує разом з Лютославским в Самбірщині. В Добромильщині товкся інжінєр Павловскі, який має в Добромилі віллю, а урядує у Львові, як людовец, доки йому не потовкли противники палицями „карбункулів" на карку і він тепер з обвиненою головою сидить в дома. Відомий кандидат Добромильщини Нездропа викрикав по передвиборчих дебрах аж десь хлопці його так збили, що всім їм заприсягнув, що не буде вже кандидувати і не буде агітувати. Недавно розліпив був хтось відозви Петрушевича на мурах в Добромилі та польські жандарми ці відозви скоро поздирали. Перед кількома днями в ночі навіз хтось масу большевицьких відозв до Добромиля; відозви ці порозкидані були по вулицях а одному жидови кинено кілька

кілевий пакунок цих відозв через квартирку у вікні до кімнати. Бідний жид страшно злякався, бо думав, що це бомба і наробив такого крику, що збудив цілу вулицю.

Кандидати.

На окружній виборчій листі ч. 29 „аграрної української хлопської партії" фігурують такі кандидати: 1) Іван Дутчак начальник громади в Жабю. 2) Еміліян Залуцький промисловець в Коломиї. 3) Семань Мельник господар в Блюдниках пов. Станиславів. 4) Дмитро Ушеджук господар в Жабю. 5) Михайло Паліка господар в Ладаким шляхоцькім пов. Товмач. 6) Антін Бахманюк начальник гр. в Росохачи пов. Коломия. 7) Володимир Парфанович начальник громади в Микуличині пов. Надвірна. 8) Антін Гавера промисловець в Коломиї.

На листі ч. 29 фігурує одинокий кандидат Олександер Ворощук, літ 55, війт в Палагичах пов. Товмач.

Кандидатом на посла з Надвірнянщини є наказний війт з Микуличина, Володимир Парфанович.

Підготування грунту до виборів.

До печеніжинського повіта надано дві сотні війська. Одна сотня заквартирувалася в Печеніжині в Народнім Домі, друга в селі Березові нижнім. На приказ старости селяне мусять прохарчовувати військо і давати йому гроші.

Чортківщина.

В повіті спокій. Народ гідно приготований до повного бойкоту польских виборів, лиш провокатори голосять про якісь банди, за котрими слідить кілька компаній війська пішого і кінноти, та ціла армія поліцаїв і агентів.

В чортківській тюрмі сидить двох академіків Іван Пахолків і Михайло Галянт вже третій місяць, за приналежність до „тайного тов. Академічна Громада".

Дня 18 ц.м. арештовано на станції „Нижнів" вертаючого з Америки горожанина Спол. Держав Івана Бека, та семинаристів Гриця Тимчишина і Лісовського Івана за се, що в потязі розмовляли і співали по українськи і доперва випустили їх, коли п. Бек загрозив, що відноситься до свого Конзуляту.

Дня 24. ц. м. арештовано не знати з якої причини ст. прав. Онуфрія Сородея і його 3-х брат в Павла і Василя, (молоді хлопці) Тимка Запотічного і Олексу Коса всіх селян з Білої, здаєсь також за агітацію виборчу на доказ їх „свободи" в конституційній державі. Крім того арештовано двох професорів гім. Черевка і Орловського і двох учеників гім. VII. кл. Байлюка і Дроздовського.

Богородчани.

Дня 21. жовтня ц. р. відбувся в Богородчанах в салі філії „Просвіти" збір делегатів громад богородчанського повіту, в програму нарад якого ввійшли реферати про становище українського населення в часі виборів до сойму і сенату в Варшаві та реферат про земельне питання.

Після рефератів референтів збір ухвалив резолюції одобрюючі до теперішну політичну лінію українських головних партійних управ і членів Укр. Національної Ради у Львові, що до вирішення правно-державного становища Східної Галичини та до становища, яке має занять український нарід Східної Галичини в часі виборів до варшавського сойму і сенату. Заразом збір запротестував проти кривдячої український нарід кольонізаційної політики польської влади у Східній Галичині.

Вибори на Волині.

Л у ц ь к. В Острозі заарештовано український виборчий комітет Равлюка Іванова в Луцьку провадиться слідство проти центрального українського виборчого комітету, сконфісковано часопис український „Життя" ч. 15. в котрім нема ніяких артикулів тільки спис партій діяльність передвиборча цілком стеторизована. Тростенци збирають відомости окремих дячів в Володимири ведеться слідство проти українського комітету Комаревича — Український Виборчий Комітет".

Розправа проти Степана Федака і товаришів.

VII. день розправи.

Семий день розправи почався о год. 9·30 мін., запитами оборони до обж. М а т ч а к а. Обор. Ганкевич поставив обв. Матчакови цілий ряд питань на тему: що таке „Український Студентський Союз", „Боєва" а тепер. „Центральна Управа"; хто був її головою підчас атентату і арештувань в звязку з атентатом, чому обв. Матчака не вибрано до „Кума", чи обв. робив заходи, щоби виїхати до Липська для студіювання книжної справи як була зорганізована „Академічна Поміч" і т. п.

Додатково обор. Др. Шухевич запитував обв. відносно плянy Львова, поділеного на 22 райони, який найдено у обв. Штика. На усі питання відповів обв. Матчак річевими виводами про дотичні організації, що з огляду на їх популярність серед українського громадянства не вважаємо відповідним повторювати. Що до плану найденого у обв. Штика, то обв. Матчак ствердив, що був це поділ міста Львова на райони в цілі улегчення збірковой акції на українську академічну молодіж і український університет.

Сам обв. в хвилю арештування находився в процесі ліквідування своїх академічних обовязків, які звязовувалися в проводі „Академічної Помочі" і участи в університетській Комісії.

В слід за обв. Матчаком зізнає обв. Б о г д а н Г н а т е в и ч, який в першу чергу складає заяву про некомпетенцію трибуналу а відтак по зложенню генералій обосновує своє „алібі" в момент виконання атентату на Грабовського.

Обв. Федака пізнав в армії Петлюри. До мая 1921 р. перебував на лісових роботах в Добрах фірми „Титан", після чого переїхав до Львова, де був занятий в Укр. Горожанському Комітеті. На липневому зїзді був хвилево. На „Кума" не голосував. Про „Волю" знає тільки те, що довідався з акту обв. Псевдоніму „Ластівка" не чував ніколи в житю. 29. VIII. 1921. виїхав до Праги до брата та до Відня, де на університеті мав свої документи. Крім цього полагодив справи видавництва „Червона Калина". До Львова вернув 29. IX. 1921. кілька днів по атентаті, про який довідався у Відні. Ніяким курієром між Львовом і закордоном не був. Штика знав тільки з виду, в кождому разі той не міг мати вибраження про його приватні справи. Усе, що Штик зізнав про обв. це фантезії.

Слідують запити лави присяглих і оборони, з відповідей на які усталюється факт, що обв. Гнатевич мав повну свободу рухів і в кождому випадку міг виїхати за границю, що зізнання Штика про нього датуються в часу по його арештуванню, та, що обвинуваченого, помимо його домагань відразу не сконфронтовано зі Штиком.

О в. сидів вправді з иншими товаришами. На салю вопроваджують с е м о г о з ряду обвинуваченого П е т р а Я р е м і й ч у к а. Уже з першого погляду на цю дрібну постать і до зелености бліде обличе обвинуваченого видно скільки довелось тій молодій людині, тій дитині перетерпіть в тюремних мурах. В тих страшних мурах, в які попав обвинуваченій Яремійчук в п е р в е.

Із зізнань його довідуємось, що він як абсольвент VI. кляси філії академічної гімназії у Львові вступив до Укр. Січових Стр., де пробував до 1918 р. Дня 12 листопада 1918 р. в польсько-українських боях попав в п о л ь с ь к и й п о л о н. Тогож року був поставлений перед польський п о л е в и й с у д, який засудив його на 10 л і т т ю р м и за шпіонажу. Два роки просидів обв. Віснічу, поки його не амнестіоновано. В цвітні 1921 р. приїхав до Львова, де вчився до матури а рівночасно працював в кіні, „Мариєнка" як білєтер. Дня 3 жовтня 1921 р. його арештовано зовсім припадково в помешканню Р. Зеленого. На поліції комісар Кайдан б и в й о г о п о л и ц і і примушував до потвердження сугерованих йому. Підчас зізнань висловився оден поліціянт до другого в такі слова що: "O i l e s i ę n i e p r z y z n a w a l g o p a n w m o r d ę", супроти чого обвинуваченій зломаний духово потвердив то, що йому сугеровано. В доказ правди своїх слів обвинуваченій домагався конфронтації з ком. Кайданом. Протокол списано з ним у формі, проти якої обвинуваченій протестував але безуспішно. Тов. Білецького подав на с в і д к а для ствердження свого „алібі", але поліція використала це зізнання для арештування Білецького.

По запитах оборони і лави присяглих впроваджено на салю обв. В і к т о р а Г о л у б о в и ч а.

Год. 1·30 поп. зізнає обв. Голубович.

РІЖНІ ВІСТИ.

Італійські фашісти оголосили в Пізі мобілізацію і приготовляють похід на Рим. Військова влада в Римі приготовилась до оборони й уставила на вулицях машинові кріси. — Заноситься на утворення кабінету Саляндри при співуч. фашістів.

Совітський уряд з організував повітряну фльоту під командою німецьких офіцирів, що брали участь в світовій війні. Головним командантом є Веллінг.

Французька преса подає, що Банар Лу не є за признаннім Німеччині абсолютної мораторії і не думає, що добробут Анг залежить від скорого привернення німецьких економічних відносин до передвоєнної норми. Як що датиб Німеччині вільну волю, на його думку не провадилаб ніякого зусилля в напрямі тиконання зобовязань, принятих ярактатом.

Президент італійського кабінету Фашта предложив королеви димісію цілого кабінету. Король покликав на нараду провідників італійських партій.

Похід фашистів на Рим відбувається дальше. В Кремоні прийшло вже до кривавої стрічі з поліцією, причім упали стріли по обох боках. Фашісти оголосили проклямацію, що не прямують до повалення монархії, тільки до встановлення виключно фашістичного уряду.

В Мілянї, Фльоренції та иншим містах прийшло до грізних заворушень.

Фашта пробував без успіху полагднати крізу реконструкцією кабінету. Фашісти хотять самі захопити владу, а иншим партіям дяти лише кілька тек. За вороже становище супроти них фашісти закрили газети „Corriere della Sera" і „Justicia".

З огляду на те, що Саляндра відмовився скласти кабінет, король повірив цю місію Муссолінію, провідникови фашістів.

Польський уряд вислав ноту до уряду радянської України з протестом проти антипольської агітації у Сх. Галичині.

Дописи з краю.

Гаї коло Львова.

Наше село було колись одним з найкращих в повіті. Одначе в останніх роках відносини змінилися на гірше. Зникла національна свідомість, та нема охоти до праці. Є у нас і гурток інтелігенції, та не виявляє він ні активности, ні енергії. Найсумнійше се, що між селянами і сим гуртком нема згоди, а навіть істнує певного рода антагонізм. Особисті амбіції, інтриги та вічні суперечки, се провідний мотив тутешнього життя. Вину сего поносить в першу чергу інтеліґенція, бо передовсім вона повинна дати примір самопосвяти і пожертвования для народної справи. Те саме помічається і між селянами. Кождий хоче бути мудрійшим від другого. Всі дуже много говорять, а не роблять нічого. Часом дає читальня „Просвіти" аматорські вистави, та користи з них небагато. Пр. раз мав місце такий случай: При обчисленню доходу показалася надвишка кілька тисяч м. п. Повстала суперечка. Хтось піддав геніяльну думку пропити сю надвишку. І пропили. Се нечуваний сором. Невжеж гаївські громаляне не чули, що у нас є „Рідна Школа" та що сотки наших дітей з блідими від голоду личками учаться по приватних школах, що сотки тисяч таких-же дітей умирає з голоду на Великій Україні?

Я міг би навести ще більше болючі факти, одначе думаю, що сих кілька слів вистарчить для опамятання нашим громадянам. Громаляне! Чи наше село має утонути в багні безглуздих суперечок, інтриг та низького самолюбства? Чи у нас не знайдеться на стілько сили, щоб раз виліяти з того болота? Киньмож об землю рабські привички! Подаймо-ж один другому руки і дружно разом до діла! Ще час!

НОВИНКИ.

— Стрийська складчина ювілейний. Сьогодні видаємо „Діло" ще у зменшеному розмірі; від завтрішнього дня „Діло" виходитиме на 8 сторінок.

— З дотеперішнього жовтня. У Львові появилися два Буковинці: 1) І в а с е н к о, псевдонім Іванович, учитель, 2) Р о з в а д о в с ь к и й, псевдонім Ілюк, вони стоять на службі дефензиви.

— Безправна польщизна української школи на Надсяню. В. с Боневичі, пов. Добромиль польська учителька самовільно перемінила українську народню школу на польську. Депутації Українців з Боневич скаржилися повітовий інспектор, що учителька не мала права переміновати школи, але саму учительку похвалив за її патріотичний подвиг. І так в чисто українськім селі одна чужинка полька зносить українську школу і творить польську. Чи це можливе в правовій державі?

— Львівський театр. В середу 1. XI. четвертий раз весела оперетка „Барон Кіммель". В суботу 4. XI. премієра цеся Оскара Уайльда „Ідеальний муж" в постановці О. Загарова. Участь беруть в головних ролях: Бандалева, Голіцінська, Загаров, Крушельницький, Морська, Стадникова і др. — Початок вистав точно 7 г. вечер.

Вже вийшла з друку
О. Барвінського Вибірки з української народної літератури ч. III.
(Б. Вибірки з народного письменства XIX. в. від смерти Шевченка.)
в ціні 3000 мп. — з пересилкою 3200 мп.
Набувати можна в КНИГАРНІ НАУК. Т-ВА ім. ШЕВЧЕНКА, Львів, Ринок 10. 972 2–2

Дрібні оголошення.

САМІТНА учителька приймe чесну особу до домашньої роботи. — Когутівна, Пятничани п. Соколівка к. Бібрки. Особисті зголошення 1/XI. Львів, Собінщина 4., II. пов. 977 3—3

СТУД. прав глядає лекції у Львові або на провінції. Ласкаві зголошення прошу слати до Адмін. „Діла" під „права". 981 2—2

ПОМІЧНИК торговельний з ділу корінно-сніданкового і кількалітною практикою книговодчика пошукує заняття. Може заняти ся організацією кооператив і такі вести. Зголошення слати на руки оказателя одномарківки ч. 169630 п. Яворів біля Львова. 985 2—2

ВПРАВНИЙ інструктор сейчас потрібний для чотирох учеників V., III., II. гімн. на найлучших услівях. Уряд парох. в Скалаті старім, п. Скалат. 955 3—3

МАТЕРІЇ жіночі і мужеські, полотна, бархани, фланелі, хустки, нуеди поручає „Мануфактура", Перемишль, Ринок 2. M 4 3—5

ВАПНО, цеглу, дахівку, бляху, цемент, машини, мотори, вальці, взаємна продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6. XVI 16—20

РУСАЛКА гарний малий календарчик на 1923 р. появиться на днях з печатні в двох краскаx. Ціна за 10 прим. 3000 мп — „ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ ?". Ціна з пересилкою 1250 мп. — Замовлення приймає: А. ОКПИЩ. Львів. Кадецька 4. 971 2—5

КАМЕНИЦЯ з поверхова, вільне мешкання (покій з кухнею) в околиці середмістя при трамваю з приводу виїзду продасть „Фортуна", Львів, вул. Фоідрієвих ч. 8. 993 1—2

БАНДАЖИСТ Полячек Самбір ілюстровані цінники даром. 994 1—30

ДОБРЕ ЗАПЛАТИТЬ і дасть вуголь банковець-кавалер за покій з окремим входом, евентуально з харчем. Зголошення до 30. жовтня для „Банковця" до Адміністрації. 995 1—3

СКЛАД НОТ Романовича 11. Вічна площі Академічної. Висилка на провінцію. 991 1—2

ПОТРІБНА панна до шиття на цілий день, без харчу. Зголошення Тарновського 85. партер. 996 1—1

РЕЄСТРОВАНА торг.-пром. спілка А. Окопш і Ска у Львові приймe до обороту капітал 2—3 мільони мк. за умовлений процент і уділ в зиску. Зголошення і інформації в бюрі вул. Осолінських 15. II. пов. год. 9—1 і 4—6. 1001 1-2

ЛІКАР-УКРАЇНЕЦЬ просить громадян о подання місцевости, де заходить дійсна потреба лікаря і де можна найняти мешкання зложене з трех покоїв з кухнею. О відповідь просить до редакції „Діла" від „лікар". 1002 1—3

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

967 3—? АДВОКАТ
Д-р Володимир Бачинський
переніс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коссюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Адвокат і оборонець в карних справах
Д-р Степан Баран
веде адвокатську канцелярію
В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.
(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі).
67 32-?

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ
Д-ра ШИМОНА РАППАПОРТА
Львів, вул. Сикстуська, 17.,
пльомбування і вирівнання зубів **без болю**, штучні зуби в каучуку і золоті по дуже **приступній ціні**. Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому часі. 932 6—10

Багато листів з подякою!
НАЙЛІПШІ ДЗВОНИ
з передвоєнного матеріялу
достарчає під ґарантією 362 16—20
„РИЗНИЦЯ"
ТОВАРИСТВО ЗАР. З ОБМ. ПОР.
В САМБОРІ
ДЗВОНИ ДОСТАРЧАЄ В ПРОТЯГУ 1 МІСЯЦЯ.
ВСІ ІНФОРМАЦІЇ ДАЄ ВІДВОРОТНОЮ ПОЧТОЮ.

АДВОКАТ
Д-р Аба Ґольдштяґ
провадить канцелярію 925 4-?
у Львові при вул. Коссюшка ч. 1 в.

АДВОКАТ
Д-р Дрогомирецький
930 **В ЗОЛОЧЕВІ** 7—10
повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

Урядове уповноважнення до парцеляції одиноке українське
ПАРЦЕЛЯЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО „ЗЕМЛЯ"
стов. вап. з обм. порукою
у ЛЬВОВІ, Ринок 43,
ч. телеф. 532.
переводить парцеляції і приймає вкладки до обороту на 10% і вище 724 після умови. 1—?

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток
І. ФРІДМАНА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА число 2 і 4.
виготовляє гарно і дешево всякі друки XXIV. та печатки. 6—9

ПРОСИТЬСЯ НЕ ПЕРЕОЧИТИ!
„СЛУЖБОВИКА"
чергове число за **жовтень** 1922 р. змістом **незвичайно інтересне** для кождого Українця-урядовця і не-урядовця 1—1
998
появиться вже в цих днях.
Можна дістати в наших книгарнях і в „Союзнім Базарі" у Львові та в адміністрації „Службовика", Львів, вул. Оссолінських ч. 15., II. п.
Купуйте! Читайте! Поширюйте!

Вечірні курси
французької мови
Валентина Завадська уряджує з днем 1 листопада 1922 р. Вписи приймається в канцелярії Дівочої Вид'лової Школи вул. Мохнацького 12. щодня від 4-ої до 5-ої 999 год. вечером до 1. листопада. 1-2

Приєднайте передплату!

В понеділок, дня 30. жовтня 1922 р. о год. 12. в пол. відбудеться в **ЯВОРОВІ** в сали „Народного Дому"
ВСЕНАРОДНЕ ПОВІТОВЕ ВІЧЕ
з отсею програмою:
1. Створення віча і вибір президії.
2. Реферат про наше сучасне політичне положення і наше становище супроти виборів до польського сойму і сенату.
3 огляду на вагу справи проситься о численну участь.
За Комітет:
Загаєвич І., Мусякевич А., Д-р Фільц М., 1—1 О. Яремко.

На сезон осінний і зимовий!
СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ
Рудольфа Найвельта
Львів Площа Маєйська ч. 8. вул. Казимирівська ч. 25. вул. Городецька ч. 72
Дарма одержить модний капелюх для кождого.
Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.
мають дуже богатий вибір найновійших і найелєгантнійших жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.
Першорядний товар! XX 6—21 **Ціни найнищі!**

КІНОТЕАТРИ
КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА
висвітлюють від вторка 24. жовтня 1922. прегарну драму на 6 великих дій на підставі сенсаційного роману Норберта Жака п. з.:
„Д-р МАУСЕ"
В головній ролі славний артист Рудольф Клайн ROGGIE, першорядна сила на горизонті кінематографічній штуки.

Небувала оказія! **Небувала оказія!**
ЧОРНЕ СУКНО
з чистої вовни, 140 цм. широке. Надається на покриття футра, одяги. — За 3 метри 18.000 мк. Висилає на післяплатою **фабричний склад сукна**
СИМЕОН ІВАНКІВ
Стрий, вул. Трибунальська ч. 8. Без жадного ризика. Як сукно не подобається, до 7 днів звертаю гроші. — Ціни важні до 15. листопада 1922. 983 Цінників і прібок не висилаю. 2—4

За редакцію відповідає Володимир Цьолевич.
З друкарні Спілки „Діло" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 49 (9.880). Львів, четвер 2. листопада 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL.

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов. Конто почт. шад. 143 322. Адреса тел.: „Діло—Львів". Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол. Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА Місячно в краю 3900 Мп. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 дірів, Німеччині 3 00 м. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехії, Австрії 30 чес. коп., Румунії 50 лей, Болгарії 50 лева, Австрії 3 000 кр. Зміна адреси 10 кр.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації. ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 150 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРІВ.

Найдешевший магазин одягів мужеських, жіночих і діточих тільки у фірми

ШМОРА і БІКЕРСА

Львів, вул. Краківська 17. — Філія: вул. М. 2. Краківська 2. 3—5

Замовлення з найсвіжійших краєвих і заграничних матеріялів полагоджується зараз. Містові футра, футра до подорожі і бунди на склади.

Львів, 1. листопада 1922.

Держави антанти і справа Східної Галичини.

Вчорашні львівські газети вийшли звеликими наголовками „Sprawa Małopolski wschodniej nie istnieje już", „Mocarstwa uznają nasze prawa do Wschodniej Małopolski". Під цими рекламними наголовками уміщено відомости, подані з Варшави про те, що ніби то держави антанти — Франція, Англія і Італія — поставились прихильно до переведення польських виборів на території Східньої Галичини і висловили свое задоволення з приводу польського проєкту автономії.

Не маємо покищо інформацій відносно того, о скільки ці всі відомости відповідають дійсности. Не можемо отже до них не ставитись з дуже великими застереженнями. Коли взяти довгу історію східньогалицької проблеми, то пригадаємо, що полагодження справи Східньої Галичини, повне і остаточне, не раз уже переводилось на сторінках польських газет, не раз уже польська преса з приводу того писала урочисті статті, але пізнійше всі ті інформації виявлялись висмаченими з пальця, позбавленими всяких підстав. Що особливо примушує запідозрівати відповідність всіх цих польських інформацій дійсности, це момент, в який вони зявляються. Дуже характеристично, що такі відомости зявляються так вдачно в саму потрібну для Поляків хвилю — коли їм треба підбальорити себе перед наступаючими виборами. Це зведнання оптимістичних для Поляків відомостей з днем виборів о стільки характеристичне, що воно позволяло би зовсім залишити їх до порядку денного, як переходимо ми мимо богатьох сензацій, які утворює польська преса.

Але, коли ми все таки маємо на уваді спинитись над цими польськими інформаціями, то робимо це через те, що являються вони дуже симптоматичними з того боку, що вказують, в і д ч о г о може прийти в захоплення польська преса. Вони з очевидністю виявляють, як непевне й нетвердо почувають себе Поляки в Східній Галичині, коли приймаючи безкритично цілком незадовольняючі відомости, будують на підставі їх воздушні замки, роблять завідомо недопустимі висновки: так потопаючий, бажаючи заховати життя, хапається за все, навіть за соломинку.

Справді, який матеріял до оптимізму дають оті польські інформації, на підставі яких польська преса вирішує, що справа „Wschodniej Małopolski" вже не істнує. Суть відомостей зводиться до того, що польський уряд звернувся до держав антанти з вербальною нотою, в якій він просить подати опінію відповідних урядів з приводу автономії Східної Галичини і розписаних в ній виборів. Текст польської вербальної ноти не подається. В наслідок цієї ноти невідомого змісту Франція в відповіді не польському урядови, а лише в відповіді на запитання англійського міністерства закордонних справ мала заявити, що вона не має жадних застережень проти способу, в який Польща хоче полагодити східно галицьку справу. В Англії на запитання секретаря польського посольства в цій справі дав дуже неясну й двозначну відповідь один з підсекретарів стану, який вказав, що Англія, хоч й не протестує проти виборів й в основі згоджується з проєктом автономії, проте проти останнього має свої застереження, від вислову яких на разі стримується. Так само дуже загальну і неясну відповідь мав дати італійський міністр закордонних справ. Це і все. І цього було досить для польської преси для того, щоби вона прийшла в стан захоплення, для того, щоб вона почала святкувати перемогу.

Само собою, коли підходити до цих відомостей польської преси, навіть в тому разі, коли вони би відповідали дійсности не з маштабом брукового газетяря, то матеріялу для оптимізму не лишиться жадного.

На чому грунтуються наші позиції в справі Східньої Галичини? Вони мають за собою перш за все певну низку правних аргументів, а з другого боку грунтуються на певному розумінню міжнародньої конюнктури.

З правних аргументів, які являються підкладом наших позицій, зазначимо постанову Найвищої Ради мирової конференції від 25. червня 1919 року про окупаційний характер польської влади в Східній Галичині, 91. артикул Сен-Жерменського договору про належність верховних прав на Східну Галичину державам Антанти, 87. артикул Версайльського трактату про право держав антанти встановлювати східні кордони Польщі і цілий ряд постанов Союзу Народів в цій справі — постанови від 23. лютого 1921 року, від 27. вересня 1921 року і 22. вересня 1922 року.

Чи ці високо офіціяльні колективні акти всіх держав антанти одмінено і знищено тепер? Чи загалом можуть бути симптомом можливости такої одміни загальні висловлювання і загальні міркування окремих представників держав антанти?

Через що-ж тоді так торжествує й захоплюється польська преса?

З другого боку наші позиції находять своє обгрунтування в розгляді й певній оцінці міжнародньої конюнктури. Ми уважаємо, що після великої війни міжнародні відносини ще не набули характеру певности й остаточної сталости; в звязку з цим не мають характеру певности й сталости кордони окремих держав. Европа ще й досі знаходиться в критичному, а не в органичному періоді. Вона буде перебувать в цьому стані, поки не буде розвязана справа Росії і Великої України, поки не будуть унормовані відносини з Німеччиною, поки не буде остаточно урегульована справа Близького Сходу, поки загалом ціла Европа не прийде в стан господарчої рівноваги. О скільки цей стан не наступив, о стільки не визначилось остаточно міжнародне становище Польщі й стоїть й буде стоять на порядкові денному східньо-галицька справа.

Складність цієї ситуації розуміє навіть більш серіозна польська преса й не далі, як кілька днів тому назад варшавський „Kurjer Poranny" умістив дуже песимістичну статтю з приводу становища східно галицької справи. Але що до того всього львівському польському брукові й його пресі? Повна безкритичности, перейнята великим польським заборчим патріотизмом, але в дуже малій степені обдарована політичним розумом, ця преса готова святкувать перемогу напідставі найбільш безгрунтовних, самих фантастичних інформацій в східно-галицькій справі.

Хай же святкують польські газетярі й польське шовіністичне громадянство свої фантастичні перемоги! Ми намічаємо французьке прислівя: „Найкраще сміється той, хто сміється останній".

Платіть партійний податок!!! Пересилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий" у Львові, Ринок 10., вкл. кн. ч. 5.000, Жертводавці поміще 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Найбільші завдання англійської політики.

(Голос офіціяльної англійської преси.)

У такій зорганізованій державі як Англія зміна кабінету не є ніколи однодневною подією. Англійська преса не вдоволяється характеристикою нових членів уряду та висловом сподівань, що нові керманичі поведуть державу якнайкращим шляхом. Поручччистополітичних передових статей в яких згадується про заслуги та недостачі попереднього кабінету, великі англійські часописи присвячують статті на загальну тему: становища Англії у міжнародній світовій політиці.

Несподівана димісія одного з найпопулярнійших міністрів світа на протязі цілих десятків літ — дає привід до міркувань про вийменкову ролю Англії у полях світа. Коли такі міркування є навіяні містизмом то проте до них мають більше право такі народи як англійський ніж деякі славянські або навіть німецький. За народом англійським промовляють факти — за цими другими — хіба ідеї. Може й нагода до таких широких теорій не є але вибрана. Англія може почванитись, що на протязі найважших довгих літ війни та т. зв. мирових переговорів, коли розталались царські престоли та держави а державні кабінети зміялись як у калейдоскопі — Англія вміла передати провід своєї політики в руки людини, яка полишилась на своєму становищі незалежно від зовнішних та внутрішних змін.

Може це є, признається автор „Times-a", лише фантастична мрія, може лише темрявий висновок з теольогічних або фільософічних абстракцій: що Британська імперія має сповнити якесь призначення між виринаючими стихіями цього світа. А проте довге, хоча може й несвідоме зусилля Британської імперії в одному напрямку між хвилюваннями метушливого світа істнує. Оцей напрямок притьмарився в останніх роках. Намагання та мету Великої Британії розяснювали дуже невірно. І сама вона не мала змоги відограти відповідної ролі у раді всіх народів. Британський престіж, який стояв незвичайно високо ще безпосередньо по війні тратив свою силу. Англія втратила свій непереможний вплив у міжнародній світовій політиці і тому вона мусить здобути його на нозо. Англія мусить зректися намагань, щоби досягти ці невиразні та недосяжні мрії, які на протязі останніх літ ставали завданням її політики.

Закордонна англійська політика мусить рахуватись безпосередньо із станом дійсности а перш усього із становищем витвореним війною та перемогою Союзників.

Обовязком найблищого уряду буде зберегти те, що ще полишилось з цієї перемоги Союзників і зробити з цього основу своєї політичної програми. Висліди війни треба перекласти на мову елементарних, простих фактів, на які треба глядіти із вірної перспективи. Першим фактом є те, що серце Британської імперії а з ним увесь її організм є поважно загрожений подіями на европейськім суходолі. Джерело сучасної цивілізації — Европа є затроєне останньою війною; боротьба за майбутність Европи велась і буде вестись на суходолі. Англія брала в цій боротьбі велику участь і не може нині відокремитись від її наслідків. Англія виграла війну з Францією і мусить разом з нею виграти ще мир. Одною з найважших проблєм міжнародньої англійської політики це становище Англії до Франції. Одним з найбільше шкідливих наслідків останньої англійської політики є загальний погляд в Англії і на европейськім суходолі, що пруся т. зв. Союзників була без успіху. Цей погляд був причиною загальної анеохоти а навіть зневіри. Економічні та політичні справи в Европі наближуються до стадії повного безладдя, яким незабаром може ніхто не в силі буде володіти, коли цей автоматичний процес розкладу не буде енергічно припинений. Німеччина а з нею инші су-

Пр. 382/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний кавний яко Трибунал пресовий у Львові ніщив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Діло" число 45|9676 з дня 26. X. 1922 в артикулі під заголовками 1) „Судні дні в цілости" 2) „Розправа проти Степана Федака і товаришів" в уступах а) між словами „отвертом чолом" до „Відховуючи" б) між словами „криком розпуки" до „кордові празнує" в) між словами „виступа" до „оборонець" г) між словами „частинкою" до „Але увіт" д) між словами „примірі" до „Наше дерево" містить в собі єство злочину з § 65 а) п. к. узнав доконаним в дни 25 жовтня 1922 конфіскату за оправдану і заряднв знищення цілого накладу і видав по думці § 493 п. к. наказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відвічальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно найблищім числі і то на першій стороні. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1862 Д. п. д. № 6 ex1863 а іменно засудження за переступство на гривну до 400 Мп. — Львів, дня 25 жовтня 1922.

(Підпис нечитний.)

сідні держави находяться в стадії преповажної економічної кризи наслідки якої переходять поза межі европейських країн, Ні Англія ні сама Франція не в силі зарадити лихові.

Єдиний вихід із важкого становища можна би лише найти у взаїмнім порозумінню цих двох держав.

Якщо Европа має бути відбудована як одноцільний політичний та економічний організм то ця відбудова можлива лише завдяки спільним зусиллям Англії та Франції. Гріхом англійської дипльоматії було те, що вона витворила вражіння буцім то вона може вести свою політику в Европі незалежно від інтересів Франції а у Франції витворила вражіння, що її інтереси є навіть супереч із французькими. Опозиція Німеччини до мирового договору була наслідком цього переконання.

Потреба зміцнення ослаблених взаємин Англії з Францією виявляється з цілою силою у звязку з питаннями Близького Сходу. Незалежно від факту: хто і які помилки зробив у цьому питанню — треба встановиги ясно, що інтереси Франції та Англії в Магометанськім Сході є тотожні. Установленням цієї лінії мусить зайнятись новий уряд. Оцей уряд мусить піти одночасно по лінії дотеперішньої англійської політики між східними народами, яка могла похвалитись якнайкращими наслідками. Широкі абстрактні пляни та незрозуміння психольогії народів були найбільшими ворогами англійської політики, яка в останніх роках стільки разів мусіла зміняти лінію поведінки замісць полишитись вірною старим рішучим методам.

Стільки англійська офіціяльна преса. Як погляне на ці важкі завдання новий кабінет? *М. Р.*

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. кн. 40.000.

Галицькі відносини.

Переслідування Тимотея Старуха.

Від деякого часу бережанська поліція слідкує за б. послом Тимотеєм Старухом, не зважаючи на те, що він тяжко хорий. Дня 20. жовтня в його домі переведено ревізію і вислано жандармерію пошукувати за Т. Старухом, побоюючись, що він організує повстання. Тимотея Старуха найдено майже непритомного наслідком недуги і вибуху крови, який повторився вже третій раз. Не зважаючи на тяжкий стан його здоровля, жандарми не лишають його в спокою.

Масові арештування.

Львів.

В суботу 18. ц. м. органи польської державної поліції перевели ревізію в каменици „Краєвого Товариства Кредитового у Львові при ул. Домініканській 11., в бюрах того товариства, дальше в бюрах „Краєвого Союза Ревізійного" і „Достави", в адвокатській канцелярії д-ра Надраги і д-ра В. Охримовича, наконець в приватних помешканнях українських льокаторів — всюди безцеремонно та без предявлення уповажнення до ревізії. При сій нагоді арештовано кількох посторонніх інтересентів, які в тім часі припадково були там присутні для полагодження своїх орудок, між ними також п. Андрія Охримовича, сина відомого адвоката — та розпитувано „gdzie obecnie przebywa p. Alighieri Dante".(?!)

Чортківщина.

У чортківськім повіті арештовані: 1) Іван Лоточинський, Борщів, 2) Онуфрій Соробей, студ. прав, Біла. 3) Василь Соробей, господар в Білій, 4) Павло Соробей, госп. в Білій, 5) Олекса Кос госп. в Білій, 6) Стефанія Бачинська, мундантка адвокат. Борщів, 7) Іван Добровольський, госп. в Іванкові, 8) Дмитро Поможибіда, господар в Іванкові, 9) Ілия Гайдамаха, Скала, 10) Роман Марковський, студ. в Звинячи, 11) Теодор Сеница, Борщів, 12) Стефан Фіголь, студ. в Звинячи, 13) Антін Заячківський, Білобожница, 14) Василь Козар. Білобожница, 15) Іван Антонів, Білобожница, 16) Володимир Маланчук, коопер. в Базарі, 17) Володимир Чубатий, коопер. в Базарі, 18) Володимир Милевич, Калинівщина, 19) Володимир Черевко, проф. гімн. в Чорткові, 20) М. Орловський, проф. гімн. в Чорткові, 21) Яків Зазуляк, прив. урядн. в Чорткові, 22) Іван Кривий, 23) Єронім Байлюк, 24) Ярослав Дроздовський, уч. гімн. в Чорткові, 25) Тимко Запотічний, госп. в Білій, 26) Володимир Панкевич, студ. пр. в Сусулівці, 27) Михайло Басюк, студ., 28) Івасів Іван, студ., 29) Осип Яхницький, студ., Старий Чортків, 30) Н. Яхницький, Старий Чортків. 31) Гіяк М., підуряд. Дирекції Скарбу в Чорткові, 32) Буйняк, студ. в Чорткові, 33) Іван Крушельницький, студ. Вигничка, 34) Іван Татаринюк, студ. в Чорткові, 35) Микола Мазур, госп. в Угриню, 36) Яків Шгира в Росохачи, 37) Микола Стрільбицький, студ. в Росохачи, 38) Петро Яцінчук, госп. в Білобожници, 39) учитель в Росохачи, 40) Марак Зенон, студ. Вигнанка.

Самбір.

Арештовані 24 го ц. м. в ночи Д-р Галущанський, Рабій з двома синами, Голинський заряд под. Гонішин, Сандович, Винницький Стефан, Баранецький Ярослав студ., Баранецький Богдан, Мельник, проф. гімн., Чайківська Софія студ., Булинська, вдова, Будзиновський Тадей, Козьол залізничник, Пласкач з Бережниці, Татомир студ., Білинський Іван студ.

Бучач.

Дня 27. X. арештовано і відставлено до табору інтернованих: О. Сіяка, управителя торг. Спілки, професора гімн. В. Винара, М. Островську, Олексу Кузьова, ст. пр. д-ра Осипа Когута, канд. адвок. Вас. Винницького, уч. VII. кл. Вас. Косарчина, Тимкевича, М. Бобика. ст. пр. Мих. Гузара, ст. пр. О. Конопада з Переволоки, Кл. Рогозинського купця, д ра І. Бощюркова адвоката, Ів. Боднарука ученика VII. кл., Евг. Коляновського ст. пр., Л. Кундибалюка господаря. Рівночасно відбуваються масові арештування в повіті.

Ямниця.

В Ямниці пов. Станиславів арештовано студента Олексу Катамая б. українського старшину СС. і Я. Геруминського, О. Михайловича, Гриняка, Д. Легіня, М. Тічака і Анастазію Долчуківну.

З Підгаєччини.

Арештовано кандидатів адвокатури д-ра Олександра Маркевича, д-ра Евгена Ловицького, агента „Дністра" Ласовського, управительку „Труда" Нискоклонову, службовика „Госп. Спілки" Содомору, панни Содоморівні і Навроцькі; д-ра Маркевича і д-ра Ловицького випущено на волю, але конфіновано їх з тим, що мають двічи на день зголошуватися на поліції. Всіх прочих вивезено в невідомім напрямі. Переведено ревізії у о декана І. Токара в Підгайцях, в чит. „Просвіти", в „Труді", в „Торг. Спілці". В пятницю 27. ц. м. вивезено з Підгасць в невідомім напрямі академіків Василя Головінського і Олексу Яворського.

Зі Скалятщини.

Ревізії переведено в Орихівци у о. Куницького, в Іванівці в селян Василя Крули і Михайла Заяця, в Рожисках у о. Зазуляка. Арештовано Юрка Зазуляка, абсольвента техніки і Евгена Олійника Придніпрянця.

Ставчани.

В Ставчанах арештовано Маріяна Божейка, Степана Фіхташа і Юзьківа.

Миколаєщина.

По дорозі до Львова арештовано Івана Шаха і відставлено до Львова.

Косівщина.

В Косівщині арештовано учителя із Старих Кут Цалинюка, д ра Рондюка із Косова, учит. П. Побігущого і суддю Левицького. В Кобаках арештовано студ. Савюка і сина Василя Букамчука. До повіту спроваджено військо. Жандарми так забавляються коштом селян, що один з них упав пяний до Черемоша і втопився. Розуміється, що представники влади підозрівають, що того жандарма втопила українська боївка.

Яблонів.

В Яблонові і в околиці переведено ревізії в домах студ. Степана Миколина, Арсенича, нотаря Романа Заячківського, д-ра Тита Заячківського, Льва Винницького, Тараса Коритовського, Івана Демянчука, Онуфрія Мельника, Івана Мельника, та инш. До місточка прибула кавалєрія, щоби силою гнати до виборів Українців, котрі не хотять голосувати.

Пов. Борщів.

В селі Залісю переведено ревізію в домі студ. Волод. Глушкевича, після чого його арештовано.

Лони під Голіградами.

В селі Лони переведено ревізію в домі о. Івана Нагурського, після чого його арештовано. Також арештовано студ. Степана Божика, на донос коменданта постерунку Франца Кобилинського, котрий підчас виборів хоче вирешетувати людей, що не хотять у виборах брати участи.

Любачівщина.

В Любачівському повіті арештовано Миколу Козоріза, студ. Полю Карванську, Василя Лешківця, (ученик 3. кл. гімн.) Степана Процика (уч. 5 кл. гімн.), Юрка і Миколу Ружилу, Олексу Оріка і 15 літнього хлопчину Соханя, Евгена Марчака, учителя з Гірча, Теодора

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Потурченко-Потурчишин

(З хроніки сучасного життя.)

(Продовження.)

— Перепрошаю! — сказав я. — Як що не помиляюся, то ви Потурченко?...

— Хе-хе-хе!... — засміявся він. — Той самий, тільки не Потурченко, а Потурчишин!...

— Чого-ж то так?

— А так! — скрунув головою. — То там я був Потурченко, бо там все на „ко", або на „ук", а тут я завжди був Потурчишин...

— Так ви вже тут були? — здивувався я.

— Навіть родився тут! Я сам в Бойківщини...

— Ось як?!...

— А ви думали, що як? — перепитав мене.

— Я ніяк не думав! — сказав я. — Мені здавалося, що ви із Жидів походите...

— Ні! — зітхнув він. — Із Жидами я не маю нічого спільного... Батько мій був москвофілом і коли в чотирнадцятому році прийшли Москалі, він вивіз мене до Києва, а сам помер... Зоставшись сам, я не дуже тужив за ним, бо трапилося так, що мене зодягали, годували і вчили...

— І так ви стали Українцем?...

— Та, де! — засміявся. — Українцем зробився я тоді, як стала революція...

— Одначе, ви робили вражіння... — почав було я говорити, але він мене перебив:

— Дайте, ліпше, закурити! Знаєте, я так витратився в цьому проклятому Княжому Місті, що ну його до сто чортів!...

— А, так, дорожнеча тут шалена! — сказав я, подаючи йому цигарку.

— Знаєте, я взяв у своєї матері сто тисяч і за дві неділі все пропив...

— Буває...

Він закурив цигарку, схопився й заходив по кімнаті. Ходив широкими кроками, на скільки це дозволяли його короткі ноги і раз за разом приглажував на голові збурене волосся, яке ніяк не хотіло лежати рівно і пнулося на всі боки наче сухе сіно. Нарешті докурив цигарку і повернувся до мене:

— Ви, здається сказали, що я робив — вражіння?...

Я мовчки хитнув головою.

— Ну, так, от треба вам знати, що ви мене в дійсному вигляді ніколи ще не бачили! Ви бачили мене, наприклад, в ролі Макбета?...

— Ні! — сказав я.

— А поезії мої читали?

— Тако-ж ні...

— Ну, так про яке ж тоді вражіння можна говорити?! — скрикнув він майже з обуренням. — От, як би ви побачили мене на сцені, або почитали мої поезії, а то...

— Ну, знаєте, — озвався я, — коли ви з таким палом віддавалися справі мобілізації мистецьких „спеців", то вже на певне то не була дурниця.

— А я вам кажу, що дурниця! — заперечив він рішучо. — Як би не дурниця, то не бійтеся, я не зоставив би пролетаріяту і не пішов би до буржуазії!..

— Одначе, що ви тут думаєте робити? — спитався я його, бажаючи перемінити тему нашої розмови.

Він тільки кашельнув і знову заходив по хаті. Ходячи, приглажував непокірну чуприну і напружено думав щось.

— Знаєте що? — промовив нарешті, неперестаючи ходити. — Я до вас з дуже важною справою.

— Прошу!

— Я організую тут свій театр під назвою „Молода Сцена" і спеціяльну „Експерімінтальну студію"... Грошей я не маю, але вони можуть бути, як що „Молода Сцена" матиме за собою когось з іменням, чи щоб то... Я вже звертався до місцевих народніх установ за допомогою, але мені сказали, шоб я вказав їм когось такого, що міг би поручитися за серіозність моєї справи... Пішов я по місцевих корифеях літератури й мистецтва, але кождий з них віднісся до цього з таким недовірям, що хоч назад вертайся...

— А ви вериться... — сказав я просто.

Він здивовано витріщився на мене і враз спалахнув:

— Ви, товаришу, не жартуйте! Я звертаюся до вас, яко до молодого артиста, що виріс там, а не тут і знає в чому полягає суть усіх стремлінь сучасної творчости, а ви смішки строїте... Ви знаєте, що коли я довідався, що ви тут, то наче другий раз на світ народився!...

— Добре, товаришу! Я зовсім не жартую, а тільки я не знаю, чим можу бути для вас корисним?... Грошей я не маю, імення моє саме звичайне і мені стає просто дивно, як вам могло прийти в голову надіятися на мою допомогу?...

— Я вже над цим думав! — сказав він з притиском. — Ви тут

Кульчицького уч. з Молодова, Миколу Беня з Бруєна, Миколу Бумбару і Андрія Ня з Горайця, Пекаря з Дахнова, 5 селян з Дикова. Арештованих відставлено до Львова.

Немирів.

До Немирова приїхали автомобілем „фаховці" зі Львова, перетрусили читальню і приватні помешкання, тай арештували гімназійного учителя Володимира Кипріяна, академиків Ярослава Кирчева, Василя Яртимця, Івана Кипріяна і нотар. соліцітатора Володимира Нарожняка. Шукали за відозвами таємних організацій і звичайно, нічого не найшли. Ходять чутки, що тим способом поліція хоче Українцям „uciąć rękę" при виборах, щоби не було кому освідомлювати селян та агітувати проти виборів.

Озірна.

Арештовано проф. Петра Мороза і студ. Ол. Левицького.

Приїзні з Дрогобича і Рудок.

Ор: Скобельський пар. з Воютич Петрик з Бабини Левицький з Ваневич, Погорецький з Білини, Бобовника сина місцевого пароха. Всіх відставлено до Львова. Арештування в повні відбуваються дальше.

Підбуж.

Дня 24. жовтня в Підбужі арештовано д-ра Богдана Чайківського, Степана Пасіку, Богдана та та Остала Яхніва.

Перемишлянщина.

В Дунаєві повіту перемишлен, ського арештовано Найду Степана Фенчинського Миколу і Німировського Петра. В Чемеринцях арештовано Ярослава Королюка.

Печеніжин.

В цілім печеніжинськім повіті переведено ряд ревізій у всіх свідомих Українців.

В с. Березові нижнім переведено дня 25. 10. 1922. ревізію у Івана Стромецького і студ. Василя Геника. Дня 26 10. арештовано студ. Дмитра Негрича з с. Березова середнього і мимо тяжкої грудної недуги відставлено його до арешту до Коломиї.

Ярослав.

В Ярославі арештовано Василя Вербенця учителя, Методія Гебуса прив. урядника, Івана Майбу дяка, Михайла Волошина бувшого сотника У. Г. А., Воробля Осипа прив. урядника, Івана Ліськевича комісаря стор. скарб. Дня 24. X. вечером арештовано (вже другий раз) на дворі студ. унів. Тадея Скотницького.

На провінції арештовано господаря Юрка Кметика з Ришкової Волі, о. Ліщинського пароха в Мякиші Новім, Степанка Івана, Зорена Василя з Мякиша нового. Всіх арештованих відставлено до Перемишля.

З історії містерії.

Махно—Петрушевич—Скоропадський — і хто ще?

Коли появилися перші узброєні загони у Сх. Галичині, то польська преса приписувала за них вину Махнови та Петрушевичеви, котрі в той спосіб хотять викликати повстання. В останньому числі „Курєра Львовского" читаємо: „Мимо сильної акції органів безпеки і війська в цілі знищення узброєних банд, діяльність українських ватаг росте і охоплює навіть воєвідство львівське, волинське та ковельське. Дня 22. жовтня зі сходу прийшли нові ватаги у кількости 120 осіб. Не може бути мови про антидержавну акцію, яку можнаб назвати повстанням, як це інформує німецька преса та Україні. Згідно з донесеннями командата державної поліції, в тому напрямку діяс б. гетьман Скоропадський.

Ватаги появилися в борщівському повіті, де ограблено двір в Бабинцях. Так само в Сокальщині оперує відділ, котрий в одному місці мав сутичку із поліцією. Підчас того одного члена ватаги убито.

Неподалеко Заліщик прийшло до боротьби між військом і українськими ватагами, при чому взято в полон Степана Мельника сина залізничого будника. Мельник признався, що є членом „Курія смерти" (?), котрий має на меті не допустити до виборів у Східній Галичині.

Українська школа гине

Говорячи про народне шкільництво під управою польської шкільної влади мусіли ми ужити слів „Українська школа гине!". Воно далеко вірніще віддає теперішний невиносимий стан, як передвоєнні слова: „Наша школа в ярмі". У тісному звязку з питанням школи стоїть справа народнього учительства і кандидатів(ок) цього стану. Під цим оглядом образ не тільки невідрадний, але він при своїй невідрадности не менше повний прикрих наслідків, як і невиносимий стан українського шкільництва. Після ріжних переходів через усунення, регабілітації, перенесення тощо дійшло до сього, що відсоток українського учительства у всіх повітах Східної Галичини дуже зменшився в порівнанню до передвоєнного стану. На місце українських учителів(ок) увійшли польські учительські сили. Їхній наступ на українське село оправдує шкільна влада істнованням польських шкіл. Велику кількість українського учительства перекинено на Мазури і до Королівства. Нових учительських сил української народности зовсім не приймають до служби в Східній Галичині, бо мовляв, тут не має місця.

На кільканайцять тисяч учительсва Східної Галичини ледви неповних дві тисячі української народности.

І хоч з українських семінарів семінарів виходить щорічно певна кількість учительських сил, їх непринимання на посади піддержує залив українського села чужим елементом. Перед нами велике завдання, щоби не дати пропадати нашим дітям в чужій школі, а також не дати нидіти українським дітям без шкільної науки, мусять польські школи опустіти від українських дітей. Польська школа не може розвиватися коштом української дитини. На їх місце мусимо приступати до основування власних шкіл, приватної науки тощо.

В українському селі не мають що робити польські учителі й учительки. Вони мусять самі побачити, що там нема для них місця. Вони не істнують для нас і для наших дітей. В українському селі є тільки місце для українського учителя і української учительки.

Рух за українською школою нехай охопить відразу увесь край. Думаємо, що коли до відома кождого свідомого Українця дійде, як пропадає, як гине українська школа, він не полишиться байдужим до справи власної освіти і освіти власних дітей.

Видані на днях дві брошури про „Українські приватні школи в Галичині" і про те, що „Українська школа гине!" отворять і незрячим очи на велику пропасть, яка загрожує нашому народньому життю. Сліди заінтересування справою вже видно. В пресі що раз частійше в дописях згадується про переміни викладової мови й другі благодати й щедроти на полі шкільництва. Але це тільки частина роботи. Дальша обіймативе рух проти польської школи в українському селі і за українською школою та українським учительсьтвом.

Постава цілого краю, цілого народу від найстарших до найменшої дитини, поставі в повній свідомости, про які розходиться тут скарби, вплине рішучо на зміну невиносимих відносин!

Велика Україна.

Продподаток.

На Україні в цьому році мають зібрати продподатку в середньому по 95 фунтів з десятини. За серпень і вересень було зібрано продподатку 4,3508.000 пуд. В Миколаївській губ зібрано весь податок цілком, в Катеринославщині 66 п. Дуже погано стоїть справа з перевозом зібраного хліба з-за браку вагонів. Таксамо являється катастрофічним фінансове становище тих совітських установ, що збирають продподаток: в серпні вони дістали лише 39 прц. тих сум, які мали дістати згідно з кошторисом.

Новий адміністративний поділ України.

На останньому з'їзді совітів переведено новий адміністративний поділ України. Зменшено число волостей, повітів й губерній. Скасовано три новоутворених губерній Кремінчуцьку, Миколаївську і Запоріжську. Замість 2000 волостей має бути 600, замість 102 повітів — 45—50.

Занепад сільського господарства на Україні.

По офіціяльним даним центрального статистичного управлення занепад сільського господарства на Україні досяг кольосальних розмірів. Посівна площа зменшилась так: Миколаївщина — 48 прц., Донеччина 42 прц., Катеринославщина — 32 прц., Одещина — 29 прц., Кременчуччина — 13 прц., Чернігівщина — 6 прц., Київщина 2 прц., Волинь 1 прц., Харківщина без змін, Полтавщина 3 прц. і Поділля 5 прц. Менш цінні культури витісняють цінніїші; можна зазначити збільшення культури ячменю й проса, при значнім зменшенню культури пшениці. Урожай на Україні після покриття потреб самого селянства й продподатку становить 49 міл. пуд.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

до деякої міри відомий, а я тільки-що зявився. Наразі справа стоїть за тому, щоби дістати якусь запомогу, чи просто позичку. Я вже виготував подання до таких інституцій, як „Народня Розмова" і „Народній промисл", але треба комусь підписатися за поручителя. Як що ви це зробите, то істнування „Молодої Сцени" стає безперечним фактом!..

— Це все дуже добре, але-ж ви самі сказали мені, що я вас не знаю, яко артиста, — озвався я. — Дайте мені раніш хоч збірку поезій своїх...

Він розкрив рота й на хвилину онімів так. Потім раптово почувався в потилиці і сумно промовив:

— Знаєте, в мене був один примірник у холяві ще з Великого міста, але коли переходив ту прокляту річку, що відмежовує „той бік" від „цього боку", то загубив...

— Ну, як-же так! — сказав я, вдаючи глибоко враженого. — Тут так мало знають про „той бік", а ви так неуважно...

Він розвів руками:

Сталося так...

Раптом схопився:

— Та це дурниця! Знаєте що? Ви прийдіть до нас у студію і побачите самі!

— Так ви вже навіть і працюєте?

— А як-же! Тридцять пять студійців і все молоді люде. Хлопці, як леви, дівчата наче сарни...

— Над чим же ви працюєте?

— Наразі готуємо до постановки три річі — „Роспука Душі"— Волового, — „Білий сміх" — Чорного і моя перерібка „Дністрової Русалки" — Шашкевича...

— Цікаво!... Тільки, от, не знаю, що то за автори такі — Воловий та Чорний?...

— Це студійці... Вони написали і вони-ж ставлять, а я лише загально керую їх працею.

— Так це навіть дуже цікаво! — сказав я з робленим захопленням. — Дивуюся, як про це досі ніхто ні слова, в той час, як про „Народній Театр" галасують малі й великі!...

— Я сподіваюся, що коли ви будете з нами, то цього не буде! — упевнено промовив він. — Я зараз-же повідомлю своїх студійців, що ви згодилися прийняти участь в праці студії, а вони в одну мить роздзвонять це по всьому місту...

— Бійтесь Бога! — спинив я його. — Я зовсім цього не хочу і коли зайду до вас, то тільки для того, щоб побачити самому...

— А хіба-ж це не все одно?! — заперечив він. — Зайдете раз, зайдете другий і вже цим самим означиться ваша участь... Хіба-ж не так?...

— Ні, я трохи иншої думки! У всякім разі ви зоставте адресу і я зайду до вас!...

— Так би давно! — сказав він, розгортаючи свою теку. — Бачите скільки тут намічено!... Бачите!...

Виймав і показував якісь заложені зшитки, клаптики списаного паперу, газетні вирізки, фотографії і все те швиденько пакував назад у теку. Нарешті знайшов кусник чистого паперу, кинувся з ним до стола і став щось черкати. Через хвилину повернувся до мене.

— Ото вам адреса! — сказав.

Озирнувся по кімнаті, пригладив ще раз волося і схопився за теку:

— Мушу йти! Не маю часу! До побачення!...

Сказав і побіг до дверей. Але в дверях затримався, лапнуася по кешенях і таким стурбованим голосом промовив:

— Ог, знаєте, скандал! Забув гроші й нема за що цигарок купити! Може ви мені позичите дещо!

— На превеликий жаль, сиджу сам без грошей.

— Школа! — простягнув він розчаровано. — А в мене стільки справ, що ніколи йти до дому...

Помало наклав капелюха і не поспішаючись, вийшов із кімнати.

— От так пригода! — думав я про себе, встаючи з ліжка. — І звідки він такий узявся? Дійсно, в нього щось таке є!...

IV.

Сонце було вже з полудня коли я вибрався з дому і пішов просто до будинку „Народньої Хати", де мала знаходитися студія.

Ще на першому поверсі я почув десь у горі піднесений гомін людських голосів, з якого раз-у-раз вирівалося „до порядку", що в той же час заглушувалося дзвінким жіночим сміхом.

— Значиться, там... — подумав я про себе, підіймаючись на другий поверх.

Тільки-що вийшов, як проти мене вибіг з лівих дверей якийсь хлопчина.

— Ви, може, в студію? — звернув ся він до мене.

— Так! — сказав я йому. — Мене просив Потурченко, чи то пак — Потурчишин...

— Ви, може, Польовий? — зазирнув мені в очі хлопчина.

(Продовження буде.)

Розправа проти Степана Федака і тов.

ВІД РЕДАКЦІЇ: В 45. ч. „Діла" з 26. жовтня ц. р. був поданий звіт початку другого дня розправи, а саме частину промови Степана Федака. З огляду на страйк складачів ми були примушені пропустити зложену вже решту звіту з найцікавійшого досіль другого дня розправи та коротко реферувати слідуючі дні. На иншому місці цього числа друкуємо звіт з осьмого дня розправи, а тут подаємо **другу частину промови головного обвинуваченого** та запити председателя й заяви оборонців у звязку з обороною Ст. Федака.

Другий день розправи.

(Продовження промови обв. С. Федака.)

Обв. С. Федяк: Українське населення є примушене поносити всі економічні тягарі, вимінювати корони на польські марки по низшому курсі. Вкінці свобідні й примусові позички стягано з українських горожан і українських товариств. Назначувано окремі данини на військо, польську армію, на польський скарб. Взагалі істнувала маса ріжних податків і тягарів, але крім тих ніби законних тягарів, бо вони установлені польськими законами, хоч в тих законах все було сказано, що ті податки обовязують тільки на території польських країв, податків було ще маса иншіх. Військові контрибуції були накладані масами на села. Впрочім наведу тут голос варшавського часопису. „Газета Варшавска" пише, що карні польські експедиції багнетами й побоями стягають не лишень контрибуції з українських земель, але й забирають з хат, що ім попадає під руки. На декотрі села наложено такі збіжеві контрибуції, які не істнують в західній Галичині на цілі повіти. Так писала польська газета з 1920 р. Ті методи не нові, як не нові взагалі ріжні „Проекти на зміщене Русі". Стремлять вони до того, щоби знищити нас економічно і підтяти наше життя. Тисячі українських службовиків викинено з посад і тим кинено їх самих і їхні родини у країну нужду. То були факти страшні без якого небудь поняття права. Не минуло те все й нашого селянства, того коріня нашого добробуту. Проти наших селян видвигали страшну дявольську зброю, якій на імя кольонізація. І то за згодою всіх польських кляс і партій. Підчас дебат у соймі над земельною справою один з послів висказався, що треба як найскорше Сх. Галичину скольонізувати, щоби Польща не боялась плебісцитів на тих землях, або щоби американські і англійські капіталісти не могли Польщі підносити закидів, що вона неправно землю посідає. Так говорив один посол і ваш поет. З того видно, яку ціль мала мати та земельна реформа, яку ухвалено. У нас инакше. Так говорив польський посол Заморскі в соймі у Варшаві. Рівночасно в Парижі польський премієр Падеревскі, роблячи в 1919 р. заходи, щоби Сх. Галичину прилучити до Польщі, як головний аргумент подав то, що Сх. Галичина є страшно знищена і що польська влада цей край відбудує. Як порівнати слова премієра Падеревского і слова польського посла до сойму, то тут здається все хоче доказати стару пословицю, що „В Польсце як кто хце". І не можна того зрозуміти, від початку від вищої влади до останніх писарів староства, все поступає після того, як подобається. Вистарчить взяти який небудь факт, то під одним зглядом руководиться ніби яким небудь правним приписом, а в другім все що українське звичайно заборонене. На українське населення накладається ріжні тягарі, примушення до примусових публичних робіт, заборонено віча без дозволу староства, а навіть були спроби потягання Українців до військової служби. Прошу, щоби не закинув мені хтось що голословно говорю, наведу знова голос з одної інтерпеляції в варшавськім соймі: „Східна Галичина не пустиня, в якій населення зовсім ограблене, населенню ніхто не помагає піднестися з руїни, яку спричинила війна, навпаки, як в військо так і цивільні органи влади його ограбсвують. В рядах адміністраційних урядників поширилася страшенна пошесть коррупції. Старости і їх комісарі безкарно займаються покутною торговлею і контрабандою. Себто таким діланням, за яке звичайно належиться кара аж до кари смерти включно. На нужді населення роблять адміністраційні урядники великі маєтки". Так говорив в варшавськім соймі посол.

Вони здається уважають Українців за свого роду дичину і як тільки хтось скаржиться до уряду, то вони уряджують собі на них полювання. Се безпечно і без великих трудів і за се найскорше можна дістати похвалу. Поліційні органи безправно забирають по селах підводи даром до невійськових цілей і були такі випадки, де забрані підводи з населення віддавано цивільним людям і сказано звичайно за те платити.

Обор. др Ганкевич: Високий Трибуналє! В тій хвилі випали слова з уст Високоповажаного Пана Предсідника під адресою обвиненого, що він досі говорив тільки про „ржекоме надужиця". Я супроти того вношу, щоби Високий Трибунал був ласкав сконстатувати, що все, що досі говорив обвинуваченій Федак не є „ржекоме надужиця", але є сконстатовані факти. А ці жерела це є урядові жерела і не можуть улягати ніякому сумнівови. І тому прошу, щоби Високий Трибунал був ласкав ствердити що то не є „ржекоме надужиця", але є тільки маленька частинка з тих пресумних дуже сумних подій, які відограпися у нашому краю.

Федак: Я ще раз хочу заявити, що може панів дещо з того що я говорю обрушує, але я на самім початку заявив, що панове є польськими патріотами і не дивно мені, як дехто з панів ображується. Ще при кінци слідства просив я, щоби з огляду на те, що я з початку слідства був сильно поражений, що я мав уста зовсім протяті і що ледви міг артикулювати звуки, щоби мені позволив переглянути акти і щоби я доповнив мотиви свого вчинку, котрі я в слідстві подав. Пан суддя сказав мені на це, що я можу усі мотиви, котрі спричинили мій вчинок подати на розправі, і я власне прошу тут вислухати факти, які на мене вплинули. Є це річи тільки такі, котрі я епізодично вихоплюю. Було їх далеко більше, але я тільки деякі зясовую, щоби панове судді, могли зрозуміти, що в мені діялось і як я судив о тих річах. Хочу згадати іще дещо. Як поступалось з українською школою. Українське шкільництво, українських учителів придушено на протязі 4 літ. Вистарчить порівнати стан української народньої школи зі станом польських шкіл, а вийде дуже сумний образ. На 160 клясових шкіл є тільки одна українська у Львові і то в найгіршім будинку. Той будинок є так негігієнічний, що коли підчас війни будинок польської школи був занятий, на якийсь час військом і діти з польської школи мусили міститися в будинку української школи то в міській Раді підносилися голоси що це поміщення є не відповідне для молодіжи зі зглядів гігієнічних. А українська школа там є і ніхто на це не зверне уваги.

Обор. Старосольський: Тут може бути відчитаний документ. Потім всім ви Панове щойно скажете, чи твердження є правдиві, чи ні. І так само в тім моменті, коли обв. покликується на стан, скажім шкільництва, не наводячи навіть дат, бо я не чув від нього, щоби не було шкільництво в 1922 р. в часі по доконанню ним атентату. Я гадаю, що п. Председатель не має права в тім моменті твердити, що обжалований подає факти, які відносяться до часу перед атентатом, що вони не склалися на цей цікавий комплєт страшних подій, які ділали на обвинуваченого, які ставали невідлучні від самого вчинку, мотиви цего вчинку. Очевидно п. Прокуратор має право казати, що ті дати неправдиві, що стан шкільництва є тепер злий, але він був ідеальний в 1920 р., це є право Прокуратора. Але право обжалованого є твердити без ніякої психольогічної депресії, чим небудь викликаної. Така депресія мусить бути тут ухилена від него. Він має право, він мусить казати те, що йому здається, що на нього впливало. Може він помиляється, може те все неправда, цеж щойно розправа покаже. Але розправа, щоби обєктивно могла сказати, також і обвинуваченій мусить мати право говорити те, що він вірив те, що бодай субєктивно, я гадаю, і обєктивно становило мотиви його вчинку.

Обв. Федак: Се що я говорив про українське шкільництво в роках давніщих, тепер зовсім не змінилося. Противно. Власно в теперішних часах українські школи перемінюється на польські. До того часу це сталось майже з 600 школами. Але що це шкільництво представлялося давніще погано, то найкраще про це висказався польський соціялістичний посол Дашиньскі на зїзді соціялістичнім в Берні Моравськім ще за Австрії. Він говорив, що 3 і пів міліона в Сх. Галичині удержують цілу польську культуру в тім краю, бо Поляки мають два університети на цілу Галичину, а Українці ні одного. Поляки мають 35 гімназій, Українці 5. То було ще за Австрії, де було панования Поляків, котрі тут сьогодня панують. Українцям зачинено вступ до вищої школи. Перед війною знова університет був утраквістичний.

Будинок Сойму віддано під університет, але рівночасно більшу часть убікацій ужито на поміщення для професорів. При тому всему ще впроваджено нову назву „Малопольска". Не знаю чому це так. Бо навіть в польській історії є назва: воєвудство руське, земя руська, земя чреанська, які мали вказувати на те, що цей край дійсно мало польський. Тут здається руководились старим російським приписом, яким названо Україну „Малороссією". І так куди я не глянув, на що не подивився, всюди я бачив страшне положения нашого населення. В році 1848, коли ген. Гаммерстейн бомбардував Львів, писав львівський кореспондент до видаваного в Парижі часопису „Демократа Польскі" тими словами: „В цалей Галіції запановал повшехни стан розбоїов". Так писав польський кореспондент. Та характеристика є під теперішню хвилю для Українців так досадна, що я до неї не потрібую нічого додавати. Українському селянинови відбирається одинокий вартат його праці, землю. Та забороняється йому організуватися в просвітній організації. Забороняється провадження курсів для анальфабетів. Взагалі цей селянин виносить страшні тягарі, але стрічає тільки погорду у всіх урядових чинників. Українським робітникам забороняється організуватися у професійні організації, забороняється їх пресу, але найгірше гнобиться українську інтеліґенцію. Масами службовиків було повидалюваних. Опісля жадано від них присяги на вірність польської держави. Українські приватні економічні товариства спинювано на кождім кроці щоби вони не могли обивляти в чім иншім свою діяльність і заняти ту верству інтеліґенції. Взагалі здавалося, що польське правительство стремить тільки до того, щоби український народ спровадити до тої етнографічної маси і використовувати її так, як за панщизняних часів. По польськім повстанню 1863 р. писав польський історик в той спосіб, про російське правительство.

Я мав би вертати в тій хвилі, коли тут панує боротьба. Але я вмовляв в себе, що тут все вспокоїться, що покінчивши технічні студії, вернув в рідні сторони мого народу. Я все таки робив приготовання до відїзду. Мій паспорт був висланий до німецького конзуляту і мав незадовго прийти. Я говорив всім товаришам, що відїзджаю до Берліна на техніку. Дня 23. вересня 1921. р. раптом зайшов я до Товариства „Академічної Громади", то було в пятницю. Я здивувався. При вході мене легітимують. Я бачу знакомі лиця польських агентів. Що тут діється? Шукають за тайним Українським Університетом І хто? Польська поліція паньствова. Тих Поляків, які тому 4 роки вирвалися з царської неволі. Я знаю, що в культурних державах Заходу професори університету вважають своїм обовязком спішити між простий народ, між робітників, селян, міщан, з світлом науки. Я знаю, що вони провадять вечірні курси на Університеті, що маючі кляси тих країв дають великі датки на будування таких шкіл. Здобутки науки і штуки є такі цінности, яких не важиться нарушити ніхто, навіть найстрашнійший наїздник, не поважиться перервати культурно просвітну працю цього народу, над яким заволодів. Знаю це навіть з часів світової війни, бо навіть така строга окупаційна влада, як німецька не лиш, що не спинювала розвою польської школи, у Королівстві Польськім, але навіть подала помічну руку до основання польського Університету у Варшаві.

А вже чейже дуже великою толєранцією руководився український Уряд з часів Центральної Ради у Київі, де Полякам Київа, які творять ледви 3 процент тамошнього населення, не лиш що дозволено на відчинення університетських курсів, але їх спомагав фінансово. А що тут діється?

Мав я на памяти, що це якраз дотичить тих найбідніщих синів того простого народу, котрий власними силами сгремить до науки. Ніхто не обізвався, ані один голос. Здавалобся, що ми перенеслися в пустиню Африки, де культура не має ніякого значіння. Це були якраз річи, котрі долили останню каплю до мого вчинку. Часописи принесли звістку, що дня 25. IX. 1921 р. у Львові відбудеться велике торжество, будуть відчинені „Таргі Всходнє", на яких мається доказати, що Польща несе культуру на Схід. Мається відбути відслонення польського орла на старій вежі города князя Льва. На тії торжества приїзджає Начальник польської держави, приїзджають представники польського правительства, польського сойму, заграничні місії, купці. Здавалося, що все діється так, як би воно дійсно діялося у всіх культурних державах, як би тут не було 4 мілїонового народу, котрий є позбавлений всіх своїх прав, так як би ніхто не знав о тім, що тут діється. Я застановлявся над тим, як тут поступити, що зробити, щоби мене почули не тільки ті, котрі тут сидять, і котрі нас гноблять.

але і ті инші, котрі инакше дивляться на ту справу. Говорити не можна, бо все одно уста замкнуть. Зрештою з ким говорити. На протягу 600 літ Польща не додержала ані одної угоди з Українцями. Не хочу повторяти цілої історії, але знаю, що перше заняття Галичини, котре відбулось за панування Казимира Великого 1340 р. — тоді то польський король Казимир Великий заприсягнув галицьким боярам, що заховає всі права, обичаї народу. Але вже по кількох місяцях, та умова сталась невигідною і польський король звернувся до Папи римського о диспензу від цьої присяги і розуміється її одержав. Так зачалась історії в Галичині.

О год. 8-й вийшов я з дому, дома сказав я, що йду до сповіди, З двірця пішов на „Таргі Всходнє". Всюди стежив я за відповідною нагодою. Цілий день страшні сумніви підносились в мені. Дома ждав мій батько. Я мав виїздити вечером. Я знав о тім, що там десь чекають на мене. Для мене це перспектива дуже приємна, я міг виїхати, вчитися, але знова ставали мені перед очима мої товариші, котрим не можна було вчитися. Вечером, коли я стояв під ратушем, я пробував дістатися в перші ряди, щоби поступити після свого наміру. По год. 8-й зчинився рух. Авта зачали туркотіти, тоді мене випхано в останні ряди. Я бачив, як достойники всідали в авта. Я вагався, чи я можу поступити так. Чи це не є божезільний вчинок. Але в тій хвилі донеслись до мого уха звуки Марселєзи. Музика грала. Чи то не для мене грали? Чи я не міг заспівати собі словами цеї пісні?

Я в тій хвилі побачив всіх моїх товаришів, всі переживання мої, ціле моє теперішне життя, я вже не дивився на те, що я роблю. Я не бачив нічого, я бачив тільки перед собою того воєводу, якого я вважав за причину мого вчинку. І так наступив мій чин. Акт обжалования представляє мій вчинок, в той спосіб, що я не можу його абсолютно пізнати. Мені кажеться заколотити співжиття народів. А якеж це співжиття?

Вже на протязі тих трох днів, які остали до неділі, я щераз здавав собі з того справу, що мушу щось вробити. А тут якраз трапилась така пагода, де приїзджають до Львова люде, котрі не є заінтересовані в тих боротьбах і котрі могливб мене зрозуміти. Ще раз мушу зазначити, що акт обжалування кончє хоче в мене вперти, що я хотів спричинити небезпеку для начальника держави, п. Йосифа Пілсудского. Мушу заявити, що п. Йосиф Пілсудский для мене представляє не начальника держави, він представляє для мене символ визвольної боротьби польського народу і як такого я мушу шанувати. Кождий чоловік мусить його шанувати. А воєвода Грабовский, котрий тут провадить якраз цілу адміністрацію, є відвічальним за ті вчинки, які тут панують. Він є регентом окупаційної влади і проти такого я звертався. Акт обжалования не тільки закидає мені, але ще потягає цілий закид шовіністичних видумок, опертих на зізнаннях. Ті зізнания є так недорічні, що хто їх тільки перечитає, то мусить прийти до переконання, що вони є невірні. Але я не буду виказувати тих нонсенсів, я оставлю це оборонцям. Зверну тільки увагу на деякі факти, про котрі акт обжалования твердить, що я їх потвердив. Після зізнань Штика я мав на три дні перед відіздом куплений білет до Варшави. Я купив його на припоручення батька.

Предс.: My już przesłaliśmy na dzisiaj. Do szczegółów przyjdziemy jutro o 9-tej rano.

Третій день розправи.

Розправа починається о год. 9. 30 м.

Першим забирає голос обор. др М. Глушкевич: Світлий Трибунале! В тій хвилі довідався я, що вже другий з ряду оборонець д-р Савчак Богдан зістав арештований. Смію запитати, чи це виарештовування одного члена оборони за другим робить вражіння певної системи?

Прадсідник заявляє, що судівництво не має нічого спільного з поліцією, яка доконує арештовань.

Прокуратор заявляє, що увага п. оборонця обиджує польське судівництво, як небудь воно зроблено дуже зручно і інтелігентно, тому просить запротоколувати, що оборона імпутує судови систему проти безпеченства волі оборони.

Предсідник дає голос обв. С. Федакови, який говорить:

Хочу звернути увагу на деякі місця акту обжалования, які закидують мені ложні зізнання. Перші мої зізнання були складані в стані горячки, яка наступила в наслідок побитя поліцією на місці вчинку. Акт обжалования закидує мені крім того цілий ряд злочинів, засягнених з фантастичних зізнань Штика. Кажеться прим., що я вже на три дні перед атентатом мав білет куплений до Варшави. Тимчасом я купив його щойно в суботу і тільки до Кракова. Таксамо мій паспорт не мав німецького віза, як це твердить акт обжалования. Щож до авта, яким я мав ніби тікати, то я старався о авто в пятницю і в суботу для того, щоби здати іспит з шоферства, якого я довший час вчився.

Предс.: Чи Паліїв і Чиж був підчас атентату.

Федак: Ні. Протягом цілого слідства хотіли в мене вперти, що коло мене стояв якийсь „технік" в білій шапці і „майор" польського війська і що це були мої спільники — Чиж і Матчак.

Предс.: Так зізнав Штик.

Федак: Зізнания Штика такі фантастичні, що я не бачу потреби реагувати на них.

Предс.: Ви-ж казали вчора, що ваш плян атентату був самостійний. Чи на якомусь засіданню була мова про атентат, чи ні? Чи ви радилися з ким?

Федак: Я був членом тайної військової організації; на засіданню моєї пятки я ставив питання, чи тепер не прийшов час на якусь живішу акцію в роді атентатів. Мені сказали, що це ще за вчасно. Впрочім тоді по селах крутилося безліч польських провокаторів, які мали завданням спровокувати якісь рухи, щоби відтак определити до як „більщевизм".

Предс.: Чи ви питали своїх товаришів про їх думку що по атентату?

Обв. Федак: Я говорив загально про якусь акцію, а не про атентат індивідуально.

Предс.: Назиска осіб, з якими ви говорили про атентат, ви мені не подаєте? А чи то були старші особи?

Федак: Були поміж ними і старші.

Предс.: Чи інкримінованого дня Ви бачилися зі Штиком?

Федак: Ні Зізнання Штика є неправдиві, фантастичні.

Предс. Чи ви пробували револьвер.

Федак: Так.

Предс: Відки ви його взяли.

Федак: То був мій револьвер з армії.

Предс.: Штик зізнав, що ви той револьвер одержали від полковника Секрета в суботу.

Федак: То неправда.

Предс.: Чи ви належали до Кума?

Федак: Я до Кума не належав. В студентському життю участи не брав. Займався більше спортом. Кум був органом української студентської молоді і вважався найвищим студентським органом.

Предс.: Яке відношення було „Кума" до „Волі?"

Федак: Ніяке. „Воля" повстала 1920 р. підчас наступу большевиків. Ціль була — звернутися проти большевиків, коли вони заняли Східну Галичину. Коли большевиків відперто, цілі організації звернулися проти теперішного окупанта.

Обор. др Ганкевич просить відчитати з протоколу уст., що сказано про „Кума" і про „Волю".

Предс. індагує обвинуваченого далі щодо організаційної системи та наконечної мети „Волі".

Обвин. стверджує, що „Воля" мала бути завязком української армії на випадок, колиб „антанта" визнала незалежність Східної Галичини, а польські військові організації заініціювали би імпрезу в роді „повстання", або „бунту" ген. Желіговского. Про останнє мала „Воля" як найточнійші звідомлення.

Предс. старається ствердити, що між зізнаннями обвинуваченого перед поліційним урядом і зізнаннями, зложеними перед слідчим суддею Ангельским заходить наглядна ріжниця щодо подробиць.

Обвин. Федак заявляє, що так перед поліцією, як і перед судом складав однозвучні зізнання, але система їх протоколування основно ріжниться. Коли на поліції старалися в обвинуваченого вмовити багато фантастичних видумок і після того фантастичного заложення списували протоколи, то в суді протоколовано тільки те, що обвинувачений свідомо і спокійно зізнавав.

Предс. Чому ви, будучи членом „Волі" виконали атентат без приказу „Нач. Колегії"?

Обв. Федак: Я був в такому настрою, що колиб Нач. Колегія мені це навіть заборонила, я всетаки виконав би атентат.

Предсідатель і протоколянт прочитують з актів матеріяли, які стоять у звязку з організацією „Воля".

Д-р Ганкевич просить о відчитання того місця, де п. поручник Федак зізнає, що в поліції випирали в нього, що підчас атентату були біля нього Чиж і Матчак.

Обор. д-р Евин протестує проти того, щоби протокол списувано в польській мові, що суперечить законови. Протокол мусить бути найвірнійшою відбиткою зізнань обвинуваченых, аж до нюансів, які рішать про становище трибуналу і суддів присяглих. Жадає зарядження трибуналу, щоб протокол від початку аж до кінця розправи був списуваний в українській мові.

Трибунал удається на нараду. Повернувши з наради предсідник заявляє, що трибунал відмовляє сторонам права інгеренції що до способу ведення розправи і над внесенням оборони переходить до денного порядку.

Обор. д-р Евин відчитуючи дотичні закони австрійського кодексу просить о 5 мінутову павзу в цілі нарадження оборони що до становища в справі ухвали трибуналу.

Заява оборони: В імени цілої оборони заявляє д-р Евин, що оборона рішила звернутись з жалобою до апеляційного суду на поступования трибуналу. В слід за тим відбувається індагація суддів присяжних, прокуратора і оборони. На всі питання відповідає обв. Федак спокійно і річево. Подрібне звідомлення його зізнань подамо в завтрішному числі.

О год. 2. з пол. відложено розправу до 9. год. ранку слідуючого дня.

Увага:

Подане повище звідомлення, закінчене першою половиною третього дня розправи проти Степана Федака і товаришів, було зложене перед вибухом двукарського страйку а тепер без зміни оголошене.

Побіжні звідомлення з четвертого, пятого, шостого і семого дня розправи подали ми в числах „Діла" які вийшли підчас страйку.

Нині подаємо також побіжне звідомлення з кінця семого і більшої половини осмого дня розправи з тим, що з завтрішнам днем пічнемо друкувати вичерпуючі звідомлення на основі стенограмів від 3. дня починаючи, паралельно із тимчасовими звідомленнями з останнього дня.

Докінчення VII. дня розправи.

В продовженню семого дня розправи переслухано обв. Віктора Голубовича, Миколу Тофана і Остапа Горобійовського. Останній з них докинув ще один причинок до поліційних польських метод, опертих на суґґерованню зізнань і провокації.

VIII. день розправи.
Львів 31. X. 1922.

Початок розправи год. 9 40 м. Обор. д-р Банділь запитує обв. Горобійовського, що спровадило його на те, що провокатор, який виманив від нього зізнання на поліції міг бути „українським адвокатом".

Обв. Горобійовський оповідає про підступ провокатора, який поводився з ним „по товариськи" і говориа доброю українською мовою. Обв. Тофана не знав і не бачив ніколи. З черги зізнає обв. Іван Білецький, абсольвент промислової школи. В 1920 р. служив при армії УНР. як шофер. Підчас відвороту звільнено його з війська. Батько машиніст при центральному огріванню. Вернувши до Львова захворів на тиф і пролежав до марта 1921 р. Відтак працював як механік в ортопедичному заведенню. До ніякого українського товариства не належав. Горбійовського ні Тофана не знає. Яремійчука знав. Про атентат і організацію довідався щойно на поліції. Арештований 21. жовтня 1921 р. о 6. год. рано після переведення ревізії. Переслухано його 26. жовтня. На поліції не вимушувано на обвинуваченім зізнань.

Предсідатель наводить „зізнання" Яремійчука і Горобійовського про обвинуваченого, який усім даним рішуче перечить. До студентських організацій не мав доступу.

Прис. суддя д-р Боровець: Чи вам тепер ніхто не грозив?

Обв. Білецький: Ні.

Обор. д-р М. Волошин: Коли вас арештовано вперве?

Обж. Біл.: 26. вересня арештовано нас обох з батьком.

Обор. д-р М. Волошин: Тепер розумію, відки поліція, переслухуючи п. Яремійчука мала вашу точну адресу. Чи ви були коли в дружних зносинах з обв. Яремійчуком?

Обв.: Ні! — Оборона стверджує, що обв. не міг бути приділеним як шофер до ...четара та шойно цілорічна тюрма була вислідом непорозуміння...

На салю входить останній обв. Зибликевич Евген, студент прав зі Самбора. Служив в австрійській армії. В осени 1915 р. попав як хорунжий в полон. В 1917 р. вступив до української армії, де служив аж до 1921 р. Від того часу вчився до правничого іспиту та займався збірковою акцією в користь української академічної молоді в Перемишли. Арештований 14. листопада 1921 р. о год. пів до 8. вечером. При ревізії найдено в нього 40 прим. „Нашого Шляху", який був призначений до переданя на Чехо-Словаччину. Крім цього забрано йому касову книгу О. К. З. В день по арештованню відставлено обв. до Львова, де пять днів опісля його переслухано. Про військову організацію „Воля", не знав нічого поза тим, що довідався з польських часописів. Богдана Гнатевича знав з бачення, з Паліївим ходив до перемиської гімназії. По повороті з армії не стрічався з ними. Федака не знав. Кучабського пізнав у Київі, Матчака знав зі збіркової акції. На липневім зїзді не був. З провокатором Фішбайном пізнався в тюрмі на Яховіча, з ним сидів він кілька днів разом. Цей провокатор імпутував йому безліч поліційних фантазій на тему „повстанчо-військової організації".

Об в. оповідає про свої страшні переживання на поліції, де йому відмовлено не тільки приватних харчів, але й тюремних так, що він протягом 10 днів мав враження, що його засуджено на голодову смерть. Після десяти днів впущено до обв. провокатора Фішбайна, який мав вийти на світ і передати листи обвинуваченого до рідні. Тимчасом провокатор забрав ті листи, щоб їх передати безпосередно поліції. Сам Фішбайн „вийшов на світ" і поїхав на „гостинні виступи" до Перемишля.

Предсідник прочитує листи Зибликевича до рідні і товаришів писані ним на 2. жовтня, які мав пелати адресатам Фішбайн.

З листів виявляється, що ком. Кайдан підсував обвинуваченому якісь „страшно компромітуючі папері", які мав вложити йому до касової книги тов. Околот. Власне в справі тих, „компромітуючих паперів" які, до речі кажучи, існували тільки в фантазії поліції, писав обв. Зибликевич до товаришів остерігаючи Околота, щоб не вертав до краю. Потім виявилося, що „папері" були видумкою а тов. Околот міг спокійно вернути.

Предсідник прочитує дві картки: 1) приказ цивільного комісаря при VI. дивізії дієвоїармії УНР. з 1920 р. і 2) просьбу бувшого команданта обжалованого о цивільне убрання, які заквестіонував акт обжалования.

Предсідник відчитує відтак „відписи" двох останніх карток ярко провокаційного змісту, які мали бути передані Фішбайнови, якого зовуть картки „герольдом". Обв. не пригадує собі рішучо, щоби писав такі картки.

Слідують запити лави присяглих, прокуратора і оборони з яких між иншим виходить, що Фішбайн зїдав порції голодуючого Зибликевича з яким деколи „ласкаво" ділився його власним харчем.

Об. д-р Левицький заявляє, що з наказу поліції арештовано сьогодня стенографа Левицького у якого забрано усі стенограми з розправи, супроти чого оборона просить о звільнення арештованого, евентуально записок, які є конечні для офіціяльного звідомлення про хід розправи.

Предсідник обіцяє інтервеніювати в справі стенограмів, після чого оголошує павзу.

Після павзи почалося доказове поступування переслуханням ген. Розвадовского і урядника Міхала Мазура, покликаних в характері наочних свідків.

Обор. д-р Я. Олесницький в довшій промові, в якій покликувався на закони міжнародного права і підписані Польщею договори, мотивував некомпетенцію трибуналу і в тім напрямі поставив в імени оборони і обвинуваченых відповідне внесення. Промову подамо з стенографічного протоколу. На виводи оборони відповідав прок. Пірглер, після чого послідувала річева репліка оборони з покликанням на 38 статю австрійського карного закону. Почалося переслухання дальших свідків: Яна Шаста, Станислава Владкова та агента Шміта. Год. 2·10 мін. переслухують Шміта.

Оборонці д-р Давидяк і др Ганкевич заголосили рішуче домагання доставити до трибуналу „свідків" Якова Фішбайна, на місце якого явився якийсь Богу духа винен робітник тогож імени та Каращука, який останньо перебував Цопот.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло" у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.* 1—4

Польські вибори і Сх. Галичина.

Вільна від виборчого примусу! Вільно агітувати проти участи у виборах!

До нашої редакції попав отсей цінний документ:

Sąd Apelacyjny we Lwowie, dnia 10. X. 1922. L. cz. O. VI. 270/22. Lwowski Sąd Apelacyjny postanowił po wysłuchaniu Prokuratora w sprawie karnej ks. Eliasza Kływaka o zbrodnię z §. 58. lit. c. i §. 65. a, b, u. k. przy sposobności rozpatrzenia zażalenia obrońcy ks. Eliasza Kływaka na uchwałę Izby Radnej Sądu Okręgowego w Czerikowie z dnia 6. X. 1922 Vr. 1237/22 którą zatwierdzono postanowienie Sędziego śledczego, wdrażającą przeciw żałącemu się śledztwo wstępne o zbrodnię z §. 58. c. i §. 65 a, b, u. k. z aresztem śledczym na zasadzie przepisu §. 114 ust. III. p. k. i §. 109. ust. II. p. k. zastanowić śledztwo wstępne o zbrodnię z §. 58 c, i §. 65 a, b, u. k. i zarządzić wypuszczenie obwinionego na wolność, albowiem w słowach inkryminowanych: wy durni chłopy, barany i t. d. chociażby one rzeczywiście były użyte przez żałącego się, brak kryterjum zbrodni zdrady głównej z §. 58. c. u. k. zwłaszcza że już z treści doniesienia wynika, że słowa te wypowiedziane w czasie kazania, jakkolwiek wielce niewłaściwe i nie licujące z godnością kapłana mogą być uważane raczej jako nieodpowiednia krytyka obecnych stosunków, które jak na to zresztą treść doniesienia wskazuje, nie jest tego rodzaju, by można z niej wysnuć zamar mający na celu wprowadzić lub powiększyć niebezpieczeństwo dla Państwa z zewnątrz lub zaburzenie i wojnę domową wewnątrz. Równocześnie zachodzi też brak istoty zbrodni zakłócenia spokojności publicznej z §. 65. u. k., skoro się zważy, że ustawa nie wkłada na obywateli Państwa przymusu wyborczego, dopuszcza swobodę agitacyi w tym kierunku, że każdemu obywatelowi wolno brać udział w wyborach lub nie i że wolno mu temsamem agitować za wstrzymaniem się innych obywateli od udziału w wyborach, podobnie jak wolno agitować za głosowaniem lub też nie głosowaniem na pewną osobę, o ile naturalnie agitacya ta prowadzona jest w granicach nie kolidujących z przepisami ustawy karnej, dotyczącemi zwłaszcza bezpieczeństwa życia, ciała własności i czci osób trzecich (§. 96 i in. u. k.)

Ponieważ zaś jak to zresztą już z treści doniesienia wynika, obwiniony agitując za wstrzymaniem się od wyborów nie popadł w żadną kolizyę z postanowieniami ustawy karnej, o sobliwie temi, których istotę określają §§. 98, 99 u. k, — nie można dopatrzeć się w uczynionym mu zarzucie zbrodni zakłócenia spokojności publicznej z §. 65. u. k. — za czem nie było też uzasadnionej i prawnej podstawy do wdrożenia śledztwa wstępnego. — Czerwiński m. p.

В звязку з оголошеною заборонною всякої противиборчої акції — це оречення президента вищого апеляційного суду у Львові набирає особливого значіння. Для майбутнього історика дивних перипетій нашого краю — порівнання таких двох документів творитиме джерело для цікавих висновків, яких сучасникам зборонено висловлювати.

Як фабрикують кандидатів?

Під таким заголовком львівська „Жизнь" з 16. жовтня подає: В послідний день можности заголошування кандидатур до польського сойму заголосився до члена русско-народної організації в Золочівщині Кондрата Захарчука 74-літнього старця якийсь мужичок, що представився як член тої партії і твердив, що всі галицькі партії візьмуть участь у виборах та предложив Захарчукови бути кандидатом. Обурений селянин Захарчук поїхав з делегатом мужиком до Львова. По дорозі делегат упив Захарчука і зав'з до льокалю польського виборчого комітету, здається, при вул. 3 мая ч. 12 у Львові, де ще угощений по промовах польських проти ендеків і епископів та Павловського і Сидора Твердохліба по „русски" дано К. Захарчукови до підпису слідуюче oświadczenie: Niżej podpisany oświadcza, że zgadza się na umieszczenie jego kandydatury do Sejmu na liście Ukraińskiego Niezależnego Chłopskiego Komitetu w okręgu wyborczym..., ponadto stwierdza, że jest obywatelem Państwa Polskiego i wedle swej najlepszej wiedzy posiada bierne prawo wyborcze". Відвезений на залізничий дворець по дорозі в Золочівщину переконався, що в кишеню в виборчім льокалю всунено йому 100.000 мп., щоби був кандидатом. Протверезившись надіслав Захарчук до редакції заяву, що не кандидував до сойму ані до сенату і не кандидує, а одержані гроші складає у властиві руки, які будуть зужиті на уладження „русских" зборів.

Приготовляють ґрунт до виборів.

На приказ староства в Жовкві виїхав п. Міхалецкі, повітовий комендант жандармерії з Жовкви з ескадроном кавалерії погуляти по повіті. Дня 24. вересня обскочили хату п. Івана Грещака, студента прав з Осової, перевели грунтовну резізію і на кілька годин приарештували „за вроге успособєнє" до польської армії. Того самого дня перевели ряд ревізій в Боянци у о. Баранського, п. Дмитра Сьосюхала, студента прав з Праги, гром. Мик. Сьосюкала. Дмитра Пенцака, Миколи Бойка, Василя Садовського і Івана Щурика. А що була це неділя, зійшлись люди вечером до уряду громадського і кооперативи побалакати про свою біду. Кавалерія обскочила будинок, а жандармерія з детективами виганяла по одному після кишеневої ревізії. В селі наробили досить гаразду, треба було знести кільканайцять кіріів вівса і пару фір сіна. Кромі того вкрали годинник у Дмитра Довбуша і Мих. Подсуткевича безрогу, а не вичисляю вже ревізій за бомбами по горшках і братрурах.

Звідси поїхали у Кипичволю, тут показали вповні свою „валєчность", бо розбили много комор, а у Ів. Яцури вкрали 18 мір полотна, у Коляди 30 мір. Треба знати, що в Купичволи є постерунок і є двох лежухів. Місцеві люде кажуть, що ті жандарми лише помагають злодіям, а вони кажуть, що прийшли лозити злодіїв і знай кому вірити. Жандармерія в Купичволі каже собі орати і кождий господар має дати по фірі гною і то сам вивезти — те все безінтересовно.

З Купичволі переїхав швадрон у Желдець, де перев'в ревізію у п. Теклішина, бувшого австрійського і українського жандарма. За мало було їм ревізії в хаті, постановили зробити і кишеневу, тоді п. Теклішин сказав: позвольте панове — перше вийму гроші з кишені, опісля можете ревідувати. От шкода, бо висмикнулась певна бомба з під руки.

З Желдця поїхали до Мостів великих. Тут був торг, добра нагода „nastraszyć ruskiego chłopa". Але дармя, той хлоп більше мав до діла з крісом, як ті, що ним хотіли тепер страшити. — Обставила кругом місто кавалєрія, а поруч. Кук, жандарми і детективи пішли ревідувати. Мимо протесту закватирувались 11 людя з кіньми у о. декана Михайла Гриняка і зажадали утримання людей і коней через два дні. У винагороду за се, ревізією перекинули ціле хазяйство та вкрали весь дріб і фіру сіна. Дальше робили ревізію у о. Клоса, місцевого катихета, п. Тимхевичівної, місц. учительки, п. Ів. Кухти, професора приватних курсів гімназ., той запротестував проти безправного поступования при ревізії, за що його заарештували. Дальше були у Івана Цюпи, Миколи Балка, Олійника, а Ст. Балка і Ст. Рибіцького побили і приарештували.

Теребовищина.

Оголошено тут таку листу кандидатів „українського незалежного хлопського комітету" на округ Тернопіль ч. 54: 1) Керничний, селянин з Березовиці вел. пов. Тернопіль (його мали убити в Мишкові пов. Борщів). 2) Кульчицький, староста в воєвід. в Тернополі, 3) Попович Густин, Скала пов. Борщів. 4) Малиновський, лісничий Теребовля. 5) Кульчицький Павло, рільник Збриж пов. Борщів. 6) Коронович Еміліян, Мельниця пов. Борщів. 7) Сваричевський Гриць, Трибухівці. 8) Торгарів Олекса, літерат - Москаль, що недавно приняв ad hoc пол. горож. — Тернопіль. 9) Гриник Олекса, Теребовля. 10) Зюбрецький Андрій, Іванків пов. Борщів.

Гусятинщина.

Приготування в повіті із сторони староства до переведення виборів покінчені. Обводові виборчі комісії, зложені понекуди майже з самих Українців, розпочали свою „місію". Виборчі листи вилежені. Біда тільки, що в жаднім селі не інтересується ними ані одна душа. Староство міркує, що удалося йому пострахом кари приборкати деяких упертих членів комісії української народности. На потіху і вдоволення, подано їм раду, що вони „мусять тільки до виборчих комісій належати, а з голосуванням як собі схочуть".

Дня 6. ц. м. устроїло староство в Копичинцях однодневний курс пізнания штуки нового виборчого закона. На курсі тім, кромі „почцівих вуйтув і пісажи гмінних", мусіли обовязково явитися предсідник і по два члени комісії з кождої громади. Хоч того дня подібно як попереднього мали ми тут слоту і болотнисті дороги, з покликаних членів ані одного не бракувало. Дописали особливо учителі Українці, покликані старостом будьто вибрані „громадськими байратами" в члени комісій. Вониж і мусіли, як службовики а тимсамим горожане польської держави повинуватися власти. Їм і заздалегідь сказано, „że zohydzą skutki" на случай не приняття „honorowego" мандату в комісії. За те ані один з тих учителів не почувався до морального обовязку, — як громадянин Українець, — прибути в два дні опісля на передвиборчі повітові збори, які скликала наша організація, на котрі вони і „без примусу" повинні були явитися!

Передвиборча акція із сторони української розпочалася 8. с. м. довірочними повітовими зборами, першими від окупування нашого краю сусідами. Наради відбулися в салі Народного Дому в Копичинцях. Відпоручники з сіл явилися дуже численно. Карта зголошених дійшла до 167 осіб, в тім кілька женщин. Як початково здавалося, що ніхто не прибуде, бо вже через три дни тревала тут слота та неабияк направила польські гостинці, так сумніви скоро уступили, бо вже коло 11 години одна із менших саль Народного Дому наповнилася по береги. Виголошено реферати: 1) Теперішне політичне становище Східної Галичини, 2)Вибори до польського Сойму і Сенату, 3) Воєвідська автономія, 4) Добровільне оподаткування на народні цілі. Ухвалено одноголосно резолюції згідні зі становищем українського міжпартійного з'язду.

Памятайте про пресовий фонд „ДІЛО"!

Жертви проситься слати до Краєвого Союза Кредитового у Львові (Ринок ч. 10.) на біжучий рахунок „Діла".

Тріюмф фашистів.

Наслідки виступу італійських фашистів.

Газети повідомляють, що комуністична партія Італії припинила свою діяльність. Гадають, що комуністичні парляментські делегати зрезигнують з своїх мандатів.

Новий італійський премєр.

Вождь фашистів, Муссоліні, якому король передав місію складення кабінету, виголосив перед кількатисячною товпою в Чівіта Веччія промову, в якій закликав фашистів зберегти спокій та відспівати королівський і національний гимн.

Витання Муссоліні-го.

В день приїзду Муссоліні-го до Риму величезні товпи народу облягали його будинок та квіринал. Зачинено всі крамниці та вивішено трохколірні прапори.

Пекін'ять Муссоліні-го.

Муссоліні, вийшовши з квіринал у з авдієнції у короля, сказав м. и. до зібраної товпи: „Громадяне! за кілька годин будете мати не лише кабінет, але й уряд".

Ще неспокійно.

Фашисти припинили вихід газет „Корієре д'Італія", „Аванті" і „Юстіція". Група фашистів старалася штурмувати будинок „Аванті", але військо перешкодило цьому, стріляючи до товпи. По обох сторонах є ранені. У Генуї фашисти спалили домівку союза залізничників.

Франція і совіти.

Передова статя в „Temps" з 17. м. м. немов би потверджувала чутки про зміну настроїв у впливових французьких колах супроти совітів. Ніхто не скриває у Франції факту, що купці та промисловці хотять увійти у зносини з совітами, але „Temps" зупиняється радше на політичних мотивах зміни поглядів. „Цього року — пише „Temps" — Росія увійшла знову в дипльоматичні зносини з Европою. Згадаймо конференції в Генуї і Газі та Рапальський договір. Потім прийшла перемога Туреччини, яка не обійшлась без допомоги совітів. В-дено з ними переговори про проливи. Врешті — подорож до Росії Геріо (мійського голови міста Ліон і провідника радикально-соціялістичної партії).

Політика кожної европейської держави мусить рахуватись з майбутністю Росії. Досить звернути увагу, з якою люттю пишуть про подорож Геріо німецькі часописи. Вони признають, що французько-російський союз буде гробом для німецьких надій. Виходило би з цього, що Німеччина мала намір здобути для себе Росію як союзника проти Франції". Висновки статі є дуже характеристичні: „Тепер, коли Росія зайняла знову становище в европейській політиці — чи в її інтересі лежить те, щоби порозуміння в справі проливів було підписане без ратифікації з боку Москви? Чи є в її інтересі те, щоби Німеччина ввійшла до Ліги Націй перед нею? Ми ставимо ці питання Росіянам, хоча ми знаємо, яку відповідь можемо на них дати як Французи".

Геріо, який вернувся з Росії до Ліону 17. м. м., друкує свої враження в „Petit Parisien". Він є тої гадки, що Москва скидає із себе дуже енергічно рабство комунізму і вертається до принципів індивідуальної свободи та приватної підприємчивости. Москва як цілість полишилась на його думку — непорушною. Деякі дільниці є знищені від гарматного вогня в часі революції, але більше шкоди зазнало місто від недбайливости. В теперішний мент будинки скрізь направляються та відмальовуються і Москва покрита є руштуваннями. Крамниці одчиняються одна за одною і приватні підприємці починають робити конкуренцію кооперативам та державним установам. Навіть (!) якийсь адвокат зважився прибити свою вивіску на домі. Одною з найкращих ознак, що комунізм паде, є повоєведена плата до музеїв та театрів. Нема в них уже однакової платні для всіх. У театрах віджили ріжниці клес і ціну змінюється згідно з місцями. Пан Еррio повів свої досліди над відродженням індивідуальної свободи та торговлі так далеко, що звернувся навіть до підприємця похоронів. Цей показав йому окремі сосновi домовини для „пролєтарів" і окремі викладені вибагливим суконном для тих, що мають змогу заплатити за них.

Оцей останній аргумент має велику психольогічну силу. Громадянинові лекше стає на серцю, коли знає, що його смерть щось коштує, а не є... за дурно.

РІЖНІ ВІСТИ.

Східна конференція і совіти.

Представник англійського уряду передав сов. урядови у Москві письмене запрошення від імени Англії, Франції і Італії на конференцію в Льозанні, яка трактуватиме про проливи. У ноті сказано, що конференція почнеться дня 13. листопада та що згодом совітський уряд дістане звідомлення про термін нарад над проливами.

Англія і Франція.

Новий англійський міністер фінансів Бальдвін заявив, що англійський уряд буде старатися налагодити кращі взаємини з Францією ніж досіль. Як що Франція і Англія не будуть розумно співпрацювати, то найважнійші проблеми фінансової кризи світа, як: репараційний та міжсоюзницьких боргів, не будуть вирішені.

Туреччина.

З Константинополя повідомляють про можливе швидке заведення одного турецького уряду, замість двох — константинопольського й ангорського. Султан признав Національне Зібрання Ангори.

Німеччина.

До Берліна приїхали члени репараційної комісії. Комісія складе візиту канцлерові. Брегбері заявив представникам преси, що комісія залишиться у Берліні 14 днів. Головним завданням комісії являється справа стабілізації німецької марки.

Австрія.

Делегати Ліги Націй у Відні закінчили наради над проєктом фінансової реформи, виготовленим через австрійський уряд. Переговори йдуть дальше.

Чехословаччина і Югославія.

Король Олександер підписав ратифікаційний акт нового договору поміж Югославією і Чехословаччиною.

Окончатий склад англійського кабінету.

Окончатий склад нового англійського кабінету: през кабінету Бонар Лоу, лорд през. палати маркіз Селсбери, лорд канцлер бар. Кейв, Канц скарбу Станлей Болдуін, мін. вн. справ Бриджмен, між загр. справ Керзон, мін залізн. кн. Девеншир, мін. для Індій бар. Піл. мін. кольоній Дерби, маринарки Еймері тоог. Грім, гигієна Боскевен, хліборобства Сендерс, держ. секр. для Скотії бар. Новер, Ген. прокуратор Доглес Годж, прокуратор Скотії Уілєм Уотсен; держ підсекретарів визначиться пізніше.

Східна Конференція в Льозанні.

Зогляду на це, що Франція, Англія й Італія порозумілися що до місця й дати мирової конференції для сх. справ, Позінкаре повідомив правительство кемалістів, що конференція ця матиме відбути в Льозанні 13. падолиста.

Проти спадку німецької марки.

„Н. Фр. Пр." з Берліна: Німецькеправительство запросило до Берліна ряд визначних фінансових заграничних знатоків, щоби нарадитися в справі заряджень, які мають на цілі протиділяння спадкови німецької марки. Між запрошеними є проф. Кінс. тайний радник Вісеринг з Голяндії, Дженкс з Америки, крім цього англійські і французькі знатоки.

Новий земельний закон.

На останньому засіданню всеросійського центрального виконуючого комітету в Москві розглядано проєкт нового земельного закона. Після того закона, земля становить власність держави. Держава буде її віддавати товариствам та особам, під умовою, що земля буде раціонально управлювана та буде очищена продукція плодів.

Новий уряд Ірляндії.

Льондонські часописі доносять з Дебліна, що ірляндська республіканська партія утворила новий уряд під проводом де Валєри. В склад нового уряду входить між иншими Бергон, що приєднав англійсько-ірляндський договір та пані Ман Скінсі вдова по посаднику в Корку.

Мрії Кор. Константина.

З Атен доносять, що там відкрили контреволюційний заговір, який мав на меті покликання престол здетронізованого короля Константина. Грецький уряд рішив зробити в Римі заходи в тому напрямі, щоби італійський уряд примусив Кор. Константина щоби опустив Італію, бо його присутність там є небезпечна для Греції.

Розвязання Англійського Парляменту.

В Льондоні проголошено королівську проклямацію розвязуючу парлямент. Проклямація означує день 20 листопада як до речиниця нового парляменту.

ТЕЛЄГРАМИ.

Зєд. Держави і сх. Конференція.

Париж (ПАТ.) Амбасадор Зєд. Держав зложив Позінкаре письмо, яке засовує погляди Зєд. Держав про конференцію в сх. справі. Зєд. Держави не візьмуть участи в переговорах тому, що не були в війні з Туреччиною, але вишлють своїх представників у характері обсерваторів тому, що порушуватиметься справи, які інтересують Америку, як пр. справа свободи проток, охорона меншостей, свобода торговлі і т. п.

Згода Анґори на Льозанну.

Царгород (ПАТ.) Польрадіо. Правительство Анґори згодилося на Льозанну, яко місце майбутньої мирової конференції. Турецькі делєгати виїдуть беапроволочно до Льозанни. У відповіді на запрошення звертається правительство Анґори до союзних держав з проханняи видати потрібні зарядження лекшої і скорщої комунікації турецьким делєгатам із правительством Анґори.

НОВИНКИ.

— **ПОЗДОМЛЕННЯ.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвищення цін друкарського складу і паперу приневолює нас підвищити місячну передплату „Діла" на 3900 мп. від 1. листопада с. р. починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 150 марок польських.

— **Від Редакції.** Багато ВШ. читачів звернулось до нас з докорами, вказуючи на велику кількість друкарських помилок у трьох останніх числах „Діла", пропусків та инших „чортиків", які дійсно у деяких місцях цілком перекрутили зміст тексту або зробили його незрозумілим. Прохаючи вибачення, з другого боку зазначуємо, що єдиною причиною таких недоглядів були ненормальні відносини підчас страйку складачів. Звертаємо увагу, що „Діло" було одиноким часописом, який, хоч і в зменшеному обємі, але безперервно виходив підчас страйку, а самі: нефаховими силами хлопчиків-практикантів, з допомогою членів нашої редакції і адміністрації. Чимало повинна оправдати нас обставина, що склад редакції з ласки львівської поліції є зменшений до половини.

— **До ВП.** допису в числі „Ділa" і „Свободи". Ще раз просимо надсилати всі дописи, відомости про ревізії і арешти, виборчі надужитя місцевих влад і т. п. — писані читко і виразно, чорнилом, на 1 сторінці. Рукописів не звертається. Анонімні дописи і спростування ідуть до коша. — Редакція.

— **Нічний совітський потяг у Підволочисках.** Дня 25. жовтня до Підволочиск прибув совітський потяг. На протязі 3 літ не було простого получення між Волочисками і Підволочисками.

— Звертається увагу нашої суспільности, щоби спрі скіри з кун, тхорів, видр, лисів, котів і т. п. продавати лише нашій українській фірмі: Петро Карпяк, Львів вул. Куркова ч. 11а. 945 7—30

Вже вийшов КАЛЄНДАР
„ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"
Ціна до 1. X. 1500 мп.
з пересилкою 1600 мп.
Львів, вул. Марка 20, І. п.

French-Line
- Compagnie Generale Transatlantique -
Варшава, Новолісьна 27.
Львів, вул. Городецька 53
Найбільше корабельне Товариство на світі. — 12 пласт. з пароплав, від обйом коло 1,038.000 тон.
Варшава—Гавр—Нью-Йорк
Варшава-Ст. Назер-Куба-Мексика
В Львові транспорту відсилають Ві. жо-чих до Нью Йорку. — До Куби з 907 Мексіки 2 рази в місяць. 1-2

Курс грошей.

Львів, дня 31. жовтня 1922.

Долари американські		14.750—14.850
„ „	(1. і 2-ки	14.600—14.725
Долари канадійські		14.500—14.650
„ „	(1. і 2-ки	14.350—14.550
Марки німецькі		3.65 - 3.80
„ „	(сотки)	3.25—3.75
„ „	(дрібні)	3.00—3.30
Леї румунські		73.00—76.00
„ „	(дрібні)	72.00 75.00
Корони чеські		470.00—485.00
„ „	(дрібні)	462.00—480.00

Австрійські тис. нов. ем.	500·00—6'0·00
„ „ ст. ем.	1.500·00—1,600·00
„ сотки нов. ем.	50·00—60·00
„ 50 кор.	35·00—40·00
„ 20 кор.	18·00—20·00
„ 10 кор.	9·00—10·00
„ 1. і 2-ки	0·40—0·50
Рублі 5-сотки	1·25—1·50
„ сотки	1·25—1·50
„ 25-ки	1·05—1·20
„ дрібні	0·80—0·95
„ думські 1.000-ки	20·00—25·00
„ „ 250-ки	10·00—15·00
Карбованці	1·00—1·50
Гривні	1·50—2·00
Франки франпуські	920·00—960·00
Фунти стерлінгів	50.000·00—52.000·00
Франки швайцарські	2,000·00—2,100·00

Золото.

20 кор.	52.000·00—54.000·00
20 франк.	50.200·00—52.000·00
20 марк. нім.	56·000·00—58·000·00
фунти стерлінгів	54.000·00—54.500·00
10 рубл.	63.000·00—65·000·00
Доляри	12.400·00—12.600·00

Срібло.

Корони австр.	1000·00—1050·0
5 кор. австр.	4.800·00—4.900·00
Фльорени австр.	2.500·00—2.600·00
Рублі	4.000·00—4.150·00
Копійки	20·00 20·50
Доляри американські	10.000·00—10.500·00
„ полов. і ¼	9.800·00—9.900·00
Долари канадійські	9·000·00—9.300·00
„ дрібні	8.500·00—8.700·00
Леї румунські	960·00—970·00

Посмертні згадки.

о. Констянтин Гаєв вільний, парох Брязи коло Болехова, упокоївся в Деговій коло Рогатина дня 23. X. 1922 р. в 87. р. життя, в 58. священства. В. Й. П.

†

Поминальне Богослуження
за упокій душі бл. п.
Омеляна Огоновського

і прочих померших членів сей родини: Фелікса, Евгенії, Емілії, Льва, Теофілі, Стефанії, Маргарити і Володимира

відбудеться дня 2. падолиста, четвер, п. р. о год. 8. рано в Успенській Церкві у Львові — на котре запрошують свояків і знайомих пожилі діти і внуки.

ОПОВІСТКИ.

Заповіджений на 3. падолиста с. р. концерт на дохід Українських інвалідів відкликаний. — *Комітет.*

Надзвичайні Загальні Збори господарсько-фінансової Спілки „Народний Дім" в Зарічу відбудуться в неділю дня 12. падолиста 1922 о год. 1. зглядно 2. попол. в канцелярії млина зі слідуючим порядком дневним: 1) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів. 2) Звіт з переведеної ревізії Краєвим Союзом ревізійним. 3) Зміна цілого статута. 4) Внесення. *Надзірна Рада.*

Вінчання п. Марійки Мацейовичівної з п. інж. Львом Семиком відбулося у Львові дня 30. IX. п. р. в Успенській церкві. 1006 1—1

Дрібні оголошення.

МАТЕРІЇ жіночі і мужеські, полотна, бархани, фляненді, хустки, пледи поручає „Мануфактура", Перемишль, Ринок 2. M 4 4—5

КАМЕНИЦЯ 3 поверхова, вільне мешкання (покій з кутнею) в околиці середмістя при трамваю з приводу виїзду продасть „Фортуна", Львів, вул. Фредріка ч. 8. 993 2—2

РЕЄСТРОВАНА товар.-пром. спілка А. Окпиш і Ска у Львові прийме до обороту капітал 2—3 мільони мп. за умовленний процент і уділ в зиску. Зголошення і інформації в бюрі вул. Осолинських 15. II. пов. год. 9—1 і 4—6. 1001 2-2

ЦЕМЕНТ в бочках зі складу продає „УБУС" Львів, Осолінських ч. 6. XVI 4-10

ЧЕСЬКУ залізну поцинковану бляху по дешевих цінах продасть зараз з власних складів „Устрій", Львів, вул. Личаківська ч. 64., І. п. 938 4—3

ІНСТРУКТОР, що гре на скрипках (та по можности співає) сейчас потрібний на цілий рік, щоби приготовити до семинарійної матури. Свящ. Антоній Бучко, Ладанці п. Перемишляни. 1004 1—1

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

967 5—? АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський

переніс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коспюшка ч. 1 а біля „Народної Гостинниці".

Адвокат і оборонець в карних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 33-?

ДЕНТИСТИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

Д-ра ШИМОНА РАПАПОРТА

Львів, вул. Сикстуська, 17.,

пльомбованя і виривання зубів **без болю**, штучні зуби в кавчуку і золоті по дуже **приступній цині**. Урядникам і шкільній молоді значний опуст. П. Т. Пацієнтів з провінції полагоджується в найкоротшому 932 часі. 7—10

АДВОКАТ

Д-р Дрогомирецький

930 **в ЗОЛОЧЕВІ** 7—10

повернув до Золочева і веде як перше адвокатську канцелярію.

АДВОКАТ

і оборонець в карних справах

Д-р Володимир Ґерретів

отворив адвокатську канцелярію

980 **в ЗОЛОЧЕВІ** 2—7

при вул. Потоцького 3., II. п. (біля суду).

АДВОКАТ

Д-р Абе Ґольдштайн

провадить канцелярію 925 4-?

у Львові при вул. Коспюшка ч. 1 а.

КОНКУРС

на директора Міщ. ремісничо-промислового Союза кредитового, стов. зар. з обм. пор. у Львові, вул. Руська ч. 3.

Письменні подання разом з описом життя і відписами свідоцтв слати на руки През. Ради Др. Вол. Бачинського у Львові, вул. Коспюшка 1 А. до 15. падолиста 1922 р.

Условія платні після умови. Місце сейчас до обняття. 1005 1—2

Президент Ради: **Д-р Вол. Бачинський** Секретар Ради: **Мих. Галібей.**

ДРУКАРНЯ і фабрика печаток

І. ФРІДМАНА

ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА число 2 і 4.

виготовляє гарно і дешево всякі друки XXIV. та печатки. 7—9

На сезон осінний і зимовий!

СКЛАДИ І. КРАЄВОЇ ФАБРИКИ КАПЕЛЮХІВ

Рудольфа Найвельта

Львів Площа Марійська ч. 8. вул. Казимирівська ч. 25. вул. Городецька ч. 72.

Даром одержить кождий купуючий капелюшок для ляльки.

Стрий: вул. 3. мая 8., Бережани: Ринок.

мають дуже богатий вибір наймодніших і найелєґантніших жіночих, мужеських і дитячих капелюхів.

Першорядний товар! XX 7—21 **Ціни найнищі!**

Приймається передплату на 1922 р. на щомісячний журнал — — — — — — — „КНИЖКА"

Вістник українського книжкового руху. Видає Видавництво „БИСТРИЦЯ" Станиславів.

В „КНИЖЦІ" беруть участь: М. Галущинський, М. Гнатюк, В. Дорошенко, Д. Дорошенко, Д. Донцов, О. Залеський, Іогенко, В. Королів-Старий, Др. З. Кузеля, Др. О. Когут, І. Калинович, Ст. Сірополко, М. Обідний, Дм. А. Чайковський, П. Ф. анко і ин.

963а **ПЕРЕДПЛАТА** 3—3

	на 3 міс.	на 6 міс.	на рік
Галичина і Польща	500 Мп.	1000 Мп.	2000 Мп.
Буковина	25 лей	50 лей	100 лей
Чехо-Словаччина	15 Кч.	30 Кч.	60 Кч.
Австрія	1000 Кн.	2000 Кн.	4000 Кн.
Німеччина	50 Мп.	100 Мп.	200 Мп.
Америка і Канада	—	—	1 дол.
Далекий Схід	—	—	1 дол.

Гроші з чужих країв пересилати у місцевій валюті чековим банком у поручених листі на адресу Видавництва.

Всякі посилки, листи, матеріяли і нові видання проситься слати на вище подану адресу з дописком для „Книжки".

В Адміністрації можна набути перший річник „Книжки" в цині 1000 мп, вимо в почтовою оплатою.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТАЦІЇ:

Видавництво „Бистриця", Станиславів, вул. Липова ч. 76.

Протези, ортопедичні апарати, ґорсети проти скривлення хребта виконує 952 3—6

найшвидше і найдешевше

ОРТОПЕДИЧНА ФАБРИКА

::ФИЛИПА ЛІНКА::

ЛЬВІВ, Личаківська 19. с фінник.

ВЗУТТЯ, снігівці, кальоші, ґіпси

І. М.

Емілії Гебель, Львів

зимові рукавиці — поручає 4—10

площа Галицька (проти Ґіпотечного Банку).

ПРОСИМО ЗАМОВЛЯТИ

нові видання Української Мистецької Накладні „УМНА". Листівки в красках: М. Лисенко, Т. Шевченко, І. Франко. Види Києва — по 23 мп. Портрет Т. Шевченка в красках 29×35 800 мп. Для головних відборців даємо 20% опусту. Замовляти просимо на адресу:

Buch- u. Kunst Verlag „UMNA"

Wien, VIII., Lederergs. 20.

890 3—?

Присилайте передплату!

БЮРО

Адольфа Ґелєса

Тернопіль,

вул **ВАЛОВА ч. 2**

поручає по конкуренційних цінах

журналі і крої мод

жіночих мужеських і дитячих на р. 1923.

Продаж ґуртом і детайлево. Висилка до кождої місцевости відворотно і за післяплатою. Для відвідувців корисні условія. 960 3—4

КІНОТЕАТРИ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 31. жовтня 1922. прегарну драму на 6 великих дій на підставі сенсаційного роману Норберта Жака п. з.:

II. СЕРІЯ. **„Д-р МАБИСЕ"** II. СЕРІЯ.

В головній ролі славний артист Рудольф Клайн RODOLE, першорядна сила на горизонті кінематографічної штуки.

УБРАННЯ МУЖЕСЬКІ ЗИМОВІ по 24.000 мп. з добрих вовняних матерій і додатків у всіх кольорах. — Рідка оказія! Кождий може переконатися. Величезний вибір зимових пальт, курток, сподень. **Звісне дешевло дешевости.** **Загальний Склад Одеж,** Львів, Пасаж Миколяша (побіч кіна „ЛЮКС").

Заредзвкію відповідає Володимир Цілевич

З друкарні Спілки „Ділo" Львів. Ринок ч. 10.

Ч. 50 (9.881). Львів, пятниця 3. листопада 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік XL

ДІЛО

Виходить щоденно рано.

РЕДАКЦІЯ И АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок 10., II. пов.
Конто почт. щад. 143.322.
Адреса тел.: „Діло—Львів".
Нач. Редактор приймає від 10—11 год. передпол.
Рукописів редакція не звертає.

ПЕРЕДПЛАТА
Місячно в краю 3900 Мп.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голляндії, Бельгії 10 фр. фп., Італії 10 лірів, Німеччині 3000 п. марок, Швайцарії 5 шв. фр., Чехосл. звичаєві 30 ч. корон, Румунії 50 лей, Болгарії 50 левів, Австрії 3000 мп. Зміна адреси 100 мп.

В справі оголошень звертатися до Адміністрації.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 150 Мп.

Видає: ВИДАВНИЧА СПІЛКА „ДІЛО". Начальний редактор: ФЕДЬ ФЕДОРЦІВ.

Вже прибули до Львова Цар Микола II., Керенський, Ленін і Троцький „ВАНДА" і „ВАРШАВА"

Львів, 2. листопада 1922.

Моя перемога? 3. листопада призначено на території Сх. Галичини переведення виборів до польського сойму. Є всі дані гадати, що ці вибори відкликані не будуть. Не рахуючись з ясними постановами сен-жерменського договору, не зважаючи на постанови Ліги Націй, які виразно зазначують, що питання про державну приналежність Східної Галичини не є вирішене, польська держава має намір все таки перевести свої вибори.

Ні для кого секретом не являється, що всі події остатніх днів, всі ці масові арештування, ревізії, є не що инше як підготовка виборів, переведення виборчої кампанії; польська влада поставила своєю ціллю перевести вибори і зараз організує це переведення.

Не будемо згадувати наперед й пророкувати відносно того, як складуться обставини в день виборів. Хто дочекає і не буде заарештований до того часу, той побачить. Хочемо ми зазначити, які висновки можуть бути зроблені з аналізи сучасних передвиборчих умов незалежно навіть від результату самих виборів.

Поляки надають таке кольосальне значіння виборам, бо бачать в них своєрідний плебісцит, бо уважають, що населення, обираючи до польського сойму, тим самим висловлюється за свою приналежність до польської держави. Перевівши вибори, вони хотять мати аргумент, яким можна оперувати перед закордоном. Але в цім своїм змаганні Поляки забувають про одно: для того, щоб оперувати переведенням виборів перед закордоном треба, щоб ці вибори були переведені з додержанням певних умов. Ті вибори можуть мати значіння для европейської громадської опінії, для европейських політичних кол, які переведені при умовах гарантій з боку держави особистої безпеки виборців, з додержанням особистої недоторканности, волі преси, зборів, передвиборчої агітації. Чи нагадують наші теперішні умови хоч кільки небудь нормальні умови потрібні для переведення виборів?

Нормальне життя вибито з берегів таємничими військовими загонами, чутки і розмови про які не спиняються весь час. Польська влада і досі не може опанувати становища, переломити настрій громадян, запевнити їх в особистій безпеці.

Про якусь волю виборчої агітації у нас смішно говорити, коли в звязку з виборами панує система поліцейського терору, коли число арештованих рахується тисячами, коли заведений наглий суд, коли в цілях переведення виборів спровадженo військо.

Які нормальні вибори можливі при таких умовах і яку ціну мають ці вибори, коли вони навіть будуть переведені. Хиба можуть мати хоч якесь значіння вибори серед терорізованого і заляканого населення, які переводиться шляхом карних експедицій і поліцейського терору? Адже Східна Галичина не відділена хінським муром від Европи, і те що діється у нас не є і не буде таємницею для закордону.

Поляки хочуть перевести вибори на території Східної Галичини за всяку ціну. Але чи свідчить про їхній успіх про про їхню перемогу та підготовка виборів, яку бачимо зараз, шляхом обернення Східної Галичини в військовий табор?

На це питання можлива лише одна відповідь рішуча і недвозначна.

загрожує дегенерація, ніякі чорні сили не можуть її знищити.

А щож по другому боці? Вільність, рівність, братерство—слова й поняття, що ніколи тої молоді не гріли. Заклик, де горе чується, де тяжко дихається—будь перший там — не промовляє до їхніх молодих сердець. Там людність пересякнута бажанням панування, методами насильства просто садистичною жорстокістю до тих, що хотять і стремлять, як і вони, жити повним життям, дихати повними легенями. Храм науки, що принціпіяльно розкриває свої двері для всіх „алчущих і жаждущих" знання, та молодь замикає перед сотками молодих людей, щоби самій розсістися вигідно там, очевидно, во славу не науки, а дипльома. Не товаришить ця молодь численними рядами жертвенним борцям за ідеали людства, а густо-густо заповнює ряди шпигів, переповнює поліційні закамарки, з запалом захоплюється брудною справою політичного розшуку і доноса — всі ознаки, від яких з огидою відвертається середній порядний чоловік. Як апотеоза морального букету цієї молоді її чоловіконенависництва, всі ми з огидою могли бачити, як цими днями їхня молодь великими товпами ходила по каварнях, святкуючи оргію крайнього юдофобства. Гасили світло і в темноті дико кричали, били палицями ні в чім неповинних людей. А їхні батьки і поліція спокійно та зі смаком до цього дебюту приглядалися. Батьки не червоніли за своїх дітей. Низький моральний рівень причиною тому. А ми можемо бути спокійні! Народ, що має таку молодь, для нас шкідливий, але не страшний.

Присилайте складки на пресовий фонд на кн. ч. 30.000 в Союзі Кредитовім, Львів, — — — Ринок 10. — — —

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередню свою адресу.

Маленькі паралєлі.

Щасливий той, хто прожив свою молодість так, що, досягнувши старости, не червоніється за неї, писав колись Л. Толстой. Пора розквіту духових сил, коли душа, як губка, жадібно всисає в себе найкращі, найсвятіші поривання людства та нестримано стремить до зреалізовання чистих ідеалів! По цілому світі великі мрійники людства поповнювали ряди своїх послідувачів, гарячих проповідників та неофітів заведення раю на землі з молоді. Така атмосфера молодости лишає на віки свої сліди на душах людей, й гріє їх вже в зрілому віці, коли облітають мрійні квіточки, а чоловік стає каменярем сьогоднішнього і близького завтрішнього дня. Так буває у всіх націй, що мають будуччину. Нація, що булаб позбавлена такої ідеалістичної молоді, малаб свідоцтво непереможної дегенерації. Український народ гордий і щасливий зі своєї молоді. Чуло вся вона відчула, а чім спасення цілої нації, запалала святою любовю до дела свободи й визволення, без жалю несе іскупительні жертви на боротьбу з чорними силами, що пажерли во обсли націю, стремлячися зіпхнути її зі шляхів історії на темні манівці погною для чужих. Бій нерівний, але бій побідний. А поруч з тим, відштовхнена нинішніми квазі-жерцями від храма науки, молодь наша не опускає рук, і, подібно до перших христіян, творить собі новий храм науки, звідки, під постійним душенням поліційного чобота, черпає знання, так потрібні для ще кращого служення нації. Знає молодь, що вона єдина в світі, котру за науку чекає тюрма, а мимо того збудований нею храм завжди переповнений на безглузду лютість напасників і на здивования й замилування цілого культурного світу. Нація, що може плекати таку молодь, є нація з великою будучиною. їй не

Галицькі відносини.

Військова диктатура у Сх. Галичині.

„Газета Цодзенна" доносить, що генерал Галлєр дістав від міністерства військових справ обширну повновласть, в цілі заведення „порядку" у Сх. Галичині. Та повновласть має характер військової диктатури, якій будуть підлягати всі органи цивільної влади, воєвідства і всі військові частини на терені Східної Галичини.

Знов на Домбє.

„Газета Цодзенна" доносить з компетентних джерел, що значну частину арештованих „гайдамаків" вивезено зі Львова до табору інтернованих на Домбю. Ця поліційна гієна кінчить цю вістку радісним „Nareszcie!"

Масові арештування.

Львів.

У Львові переведена ревізію в домі залізничого кондуктора Михайла Процінського, після чого його арештовано. Його жінці здержано платню, так що родина арештованого опинилася без всяких засобів до життя.

Миколаїв.

Арештовані: о. Федусевич, д-р Ів. Стефанович, Ольшанський, Заневич (його тяжко побито), Особа і 9 селян невідомих імен.

Городок Ягайл.

В городецькім повіті арештовано: в Любіни велик.: Михайла Девосера упр. гімн. приватних курсів, Олексу Мрака, Григорія Шмагалу, Степана Цигіля, Петра Борецького, Осипа Барана медика. В ночі 25. м. м. прийшла кавалєрія; комендант, поручник особисто побив 73-літн. старця Михайла Шмагалу. Над вечором кавалєрія відійшла, лишився відділ піхоти з двома машин. крісами. Арештовань доконують органи місцевої поліції без предкладання письменних дозволів.

У второк 24. 10. ведено через місто 20 арештованих з сіл повіту. Між ними студента Божейка зі Ставчан, Вигнанського з Мавкович і Сядкового склепаря з Цунева. Рано 25. 10. вивезено їх скованих по двоє до Львова.

В Городку арештовано Стаха Світенка і Хижака, членів читальні і аматорського кружка. В ночі з 29. на 30. жовтня перевели ревізію в українській школі У. П. Т., перекидаючи всі речі й на стриху й у пивниці. Ревізія не найшла нічого. Зранку переводили ревізію у дир. школи Степана Гавришука, після чого арештовано його, але згодом випущено на волю. Розпитували його головно за його участь у передвиборчій акції, чи не агітує проти виборів і т. и. Між иншим цікавило поліцію питання, за які гроші утримується українську школу! Ревізію в школі переведено на донос По-

Пр. 361/22. В Імени Річпосполитої Польської! Суд окружний карний яко Трибунал пресовий у Львові рішив на внесок Прокураторії Державної, що зміст часописи „Діло" число 38/9869 з дня 18. X. 1922 з огляду зачорнених зеленим олівцем уступів артикулів під заголовком: 1) „Галицькі відносини", 2) „Подьські вибори і Сх. Галичина", 3) „Преса" а то на засаді арт. V. у. т. з 17/12 1862 Ч. 8/63 Дж. д. р. і § 65 а) закону карного узнав доконану в дни 17. жовтня 1922 конфіскату за оправдану і заряднв знищення цілого накладу і видав по думці § 493 п. к. заказ дальшого розширювання того друкового письма. Заразом видав наказ відповідальному редакторови тої часописі, щоби се рішення помістив безплатно найближчім числі і то на першій сторонї. Невиконання того наказу потягає за собою наслідки предвиджені в § 21 зак. друк. з 17. грудня 1852 Д. п. д. № 6 ex1863 в іменне засудження за переступство на гривну по 40.0 Мп. — Львів, дня 18 жовтня 1922

(Підпис нечитк.)

ликів, які налякалися мішків з картоплею, які привезено до школи в навечеря.

Ревізію переведено теж у Василя Процишина ст. почтового офіціяла і дир. Української Торговлі і у Ол. Муринця збіркового Рідної Школи, у Ст. Бобка, Антона Фасовського, дир. Української Торговлі та М. Супруна.

В четвер 26. м. м. прийшов зідділ поліції з Варшави і пішов на села повіту. Засада при арештованню ось яка: Один арештований спитав, за що його арештують. Поліція спитала: a pan co? Polak czy Rusin? — Русин — „To wystarczy!"

Борщівщина.

В Борщеві відновлено Раду народову на чолі котрої стоїть тутешний адвокат Поляк Бурдовіч а головними членами є: Гредляшевскі, Синьковскі, Пілєцка, Федоровіч, Шмід. Рада народ. мала засідання і казала перевести арештування а радше вказувала на Українців, котрих мають арештувати. Товчком до арештування був факт, що в Бабинцях ад Кривче спалено фільварок.

В першу чергу переведено слідство і арештування студентів українського університету Ів. Романюка з Михалкова, Івана Романівського, Ів. Лоточинського двох Пашковських, Стефу Бачинську з Борщева, Стефана Голінатого і Ратушняка з Іванова, Танаса Солонинку з Шупарки (учителя), Чорнодолю з Кудринець, Терлецького з Сковятина, Мартюка Стефана зі Скали. Словом арештовано майже з кождого села когось. Між арештованими є богато селян. До тепер до арештів в Борщеві привели около 60 осіб. Арештованих ділять на дві групи: одних вивозять до Чорткова, других до воєвідства в Тернополи.

Декому підкидають большевицьку літературу, яку опісля при ревізії знаходять. Так було у купця Сеницї. Учитель Бонк з Глубічка доніс поліції, що на лані під Борщевом порозкидана большевицька література, яку здається сам порозкидав, щоби надати українському рухови большевицький напрямок, якого причини треба шукати за Збручем. Почтмайстер і листонос Рослінскі переводять на тутешній почті ревізії в пакунках, які приходять до тутешних Українців і після потреби обтяжують немилих їм Українців. Ревізії переведено майже у всеї укр. інтелігенції, але декого після ревізії оставлено; як адвоката Лунева його конципієнта Путька, семінаристку Катю Вишньовську.

Щоби збільшити повагу влади, прийшла до Борщева кавалєрія. Між населенням (українським) сильне поденервування. Між Українцем і Поляком прірва, якої вже ніхто не закриє. Зате в українського мужика дуже піднесений дух, а в арештованих ані сліду упадку духа. Всі йдуть в арешт як на весілля. Ані крихітки пригнобления лише неописана злість.

Комарно.

Комарянищина, як і инші повіти Східної Галичини живе під знаком терору. В ночі з 23. на 24. жовтня ц. р. арештовано без подання причин арештування адв. конц. Осипа Утриска і учит. Петра Стасюка в Комарні, а Гриця Тершаківця в Якимчицях. Тої самої ночі арештовано Гринька Росяка і Гната Лужняка, селян з Татаринова, Михайла Мариняка уч. в Горожанні великій, уч. Луцького в Горожанні малій і о. Давидовича, пароха Поріччя. Другого дня т. є. 25. жовтня переведено нові арештування а саме: о. Якова Косоноцького, учит. Стецькова, Михайла Лаврова, Осипа Лаврова, Василя Лаврова і Каталу Гринька всіх з села Поділці, студ. пр. Яницця Гриця, Муцина Володимира, Яня Петра, всі з Конюшок королівських. Крім сего в селі Конюшки туликоловські арештовано селянина Борика Івана а в селі Голодівці Бабія Петра.

Коломийщина.

Арештування в Коломийщині трівають дальше. Як відомо в ночі з 20. на 21. X. переведено масові арештування в Коломиї та в деяких поблизьких селах. До цего часу арештовано в самій Коломиї поверх 60 осіб без найменшого доказу вини або якогось підозріння. Щодня ведуть з дооколичних сіл арештованих селян що їх число доходить до 150. Дня 24. цего міс. приведено до тюрми двох студентів: Брилинського Леоніда і Француза Василя, яких спроваджено аж з Жабя, де перебували на лекції. Арештовані мучаться в брудних військових гарнізонах і терплять примусову голодівку, бо для політичних вязнів „їди не має". Ними заопікувався „Жіночий Кружок".

Карні експедиції.

Недавно тому згоріло в Шепарівцях пов. Коломия, у лісничого Гаса збіже — відтак хтось перервав за Шепарівцями у кількох місцях дроти. Дня 18. X. прийшло до Шепаровець дві ескадрони польських уланів з 4. кулеметами. В цілому селі зроблено ревізію, а хоча нічого протизаконного не знайдено, почали жовнірі забирати й тягнути з хат що попало. Забрано кільканайцять сотнарів пшениці, жита та картофлі, 4 безроги, 4 борони, богато молока, сира, масла, сметани, а найбільше потерпіли кури. Коні зїли кільканацять фір конюшини, та кільканацять кіп незмолоченого вівса.

Ходорів.

В ночі з дня 23. X. на 24. X. переведено ряд ревізій в Ходорові і арештовано: 1) Копитка Івана, 2) Ілечка Гр., 3) Олеся Саляка, 4) Гушалу Семена і 5) Старовецького Ал. Арештованих відвезено до Львова.

Теребовля.

В Теребовельщині на приказ Організації народ. переводить поліція масові труси та арешти. Арештують в першій мірі інтелігенцію та всіх найсвідомійших селян.

Арештовано та вивезено: 1) управителя школи в Кобиловолоках Барабаша, 2) Павла Димідаса, уч. в Будзанові, 3) Вільчинського учит. в Хмелівці, 4) М. Романищина, з Теребовлі, 5) Ковальського, з Кобиловолок, 6) Стецищина, емер. жандарма з Глещави, 7) Крушельницького Івана, господ. зі Слобідки струс., 8) Шепартиського, господ. зі Слобідки струс. і багато инших.

Оброшин.

Арештовано студ. Степана Фейова.

З Бригідок.

Нечисленні вістки, які доходять з за вязничних мурів, серед котрих мучать сотки наших найкращих інтелігентських сил м. Львова, говорять головно про страшне зимно, яке панує у келіях та про погані харчі. Опалювання келій залежить від гумору якогось пана „офіціяла" Лапая, який каже палити в печах у келіях, де сидять злодії, та лише насміхається з домагань костеніючих від холоду невинно арештованих інтелігентів Українців. Особливо невиносиме становище хворих та багато панночок, які не мають теплого одягу.

Із стрийської тюрми.

В арештах у Стрию сидить: О. Качмарський із Славська, о. Мосора із Сколього, о. Галянт з Корчина, о. Притуляк із Сколього, П. Сокач, О. Чикета з Дубравки, о. Івасик із сином Романом, о. Федусевич з Миколаєва, д-р Стефанович, П. Холодний з Миколаєва; учителі: Котович, Шумський, Перейма, Мандзяк з Добряи, Іван Гавран, Гібайлівна, П. Стахів, Яцкевич. Окрім того д-р Олекса Дереш, Остап і Теодор Купранець, Мих. Рудницький, Роман Безушко з Добрівлян, Гулар, Дмитро Івасик, П. Шутовський, д-р Курбас, Грицюх, Марійка Середницька (полковниця пласту) та инші.

Ревізії в Стрию переведено в українській бурсі і в деяких українських домах.

З історії містерії.

Бої з ватагами під Чорткова.

„Газета Поранна" доносить: В околиці Чорткова прийшло до генерального бою між узброєними ватагами і військом. Військо взяло в полон 11 членів ватаги, а 12 убито. Як доносить ця газета, публична опінія домагається наглих судів над полоненими.

Ватаги під Чорткова.

В ночі на 21. ц. м. появилася коло Чорткова ватага узброєних людей на конях. Вона здержала нічний поїзд товаровий, що йшов з Чорткова, забрала всьо вартісне, й поїзд не доїхавши до першої стації Біла Чортківська, вернувся назад. Опісля за ватагою і слід загинув. — В слід за тим скріплено поліцію, яка почала своє урядування від ревізій та арештувань. Переведено ревізії в Чорткові у п. О. Городиського й п. Скорика, а арештовано Черевка гімн. проф., студента О. Соробея й його чотирох братів з Білої, Маланчука й Кардинала з Базару, Зазуляка й Пивоняка з Чорткова. Дальші арештування приготовляється.

„Бандитизм" в Теребовельщині.

Поляк Krasnodębski зі Застіння зорганізував з дезертирів польського війська банду, котра осіла в лісі 2 км. від Теребовлі, та під оком поліції доконує рабунки в білий день. Так виглядають „українські банди".

Заборона отворення філії „Союза Українок" в Добромилі.

Starostwo w Dobromilu.

L. 12505/22/2. Dobromil 7./10. 1922. Dobromil Stow. „Sojuz Ukrainok" zakaz. Do komitetu założycielskiego stow. „Sojuz Ukrainok" w Dobromilu, (na ręce Olgi Berezowskiej) w Huczku. — Reskryptem z dnia 27. lipca 1922 L. 14826/22/I./3 oznajmiło Województwo, iż na mocy §. 6. lit. a. ustawy z dnia 5. V. 1869 Dz. p. p. austr. Nr. 66. nie zezwala na zawiązanie Stowarzyszenia p. t. „Sojuz Ukrainok" w Dobromilu, ponieważ niema dostatecznej rękojmi, że działalność Stowarzyszenia obracać się będzie w granicach przewidzianych projektem statutu. — O czem Komitet zawiadamiam. Starosta dobromilski Skarzyński. —

КЛИМ ПОЛІЩУК.

Потурченко-Потурчишин

(З хроніки сучасного життя.)

(Продовження.)

Той самий...

— Ну, коли так, то маю честь! — простягнув мені руку. — Волівий.

— Ви, здається, написали якусь пєсу?

— „Роспуку Душі!" — відповів він жваво. — Піде в першу чергу.. От, побачите!...

Пішов попереду мене якимсь темним коритарем і зупинився аж у самому кінці, де неможливо смерділо щурами і кльозетом. Зупинився і черкнув сірничком.

— Ось тут! — сказав.

Я побачив, що стоїмо перед дверми, на яких приліплено кусник паперу з написом:

„Експериментальна студія „Молодої Сцени".

Ми ввійшли в невеличку кімнату, посередині якої стояв довгий стіл, навколо якого, на звичайних лавках сиділо добрий десяток хлопчаків і дві три підстаркуватих, густо нафарбованих женщин. В центрі стола, на окремому стільці сидів Потурчишин і гаряче говорив щось. Побачивши мене, він враз перервав свою промову і, звертаючись до всього товариства, сказав:

— Шановні Товариші! Ви все мені дорікали тим, що в нас нема відомих імен. Так, ось маєте! На мою пропозіцію, сам Польовий згодився прийняти участь у нашій праці. Знайомтеся!

Я склонився і став коло вікна, де було не так душно, але мене схопило декілька рук і потягли до стола. Як я не відмовлявся, мене все ж таки всадовили поруч Потурчишина і він зразу-ж зачав промовляти:

— Увага! Тепер, товариші, ми матимемо гроші і наша праця швидко піде вперед! Пан Польовий дасть нам своє поручительство і наша мета буде осягнена. Ідея нового мистецтва є найдорожчою для доброго серця пана Польового і він...

— Почекайте! — зупинив я його. — Я хотів би побачити щось із вашої праці! Ви сказали, що готуєтеся до постановки нових речей і в новому дусі. Мене властиво, цікавить цей новий дух і я хотів би знати, як ви його саме виявляєте?...

— Новий дух?! Як ми його виявляємо?! — всміхнувся Потурчишин — Та дуже просто!... Це експеримент!...

— Наприклад?...

— Експеримент, тай годі!..

— А все-ж таки, мені цікаво знати, що саме ви називаєте експеріментом?...

— Ну, як би вам сказати?... Гм... це значить на основі примітиву... Та це ви вже самі побачите... Ми сей час...

Кивнув прихильно головою до Волового і сказав:

— А ну, товариші, давайте попробуємо „Дністрову Русалку!"

— Та-ж ми ще й досі не мали „читки!" — промовив якийсь блідий юнак з кінця столу.

— Та ми взагалі ще нічого не робили! — озвалася одна нафарбована жінка, розглядаючи свої нігті. — Цілий місяць сходимося тут та тільки те й робимо, що балакаємо...

— Товаришко! — грізно підвівся Потурчишин — Як що хочете працювати, так працюйте, а розмовам тут не місце!..

— Хіба я неправду кажу, чи що? — пробувала та сперечатися.

Але Потурчишин схопився від стола і закричав:

— Хто прийшов сюди для інтріг, а не для діла, прошу сейчас вийти за двері!...

Блідий юнак почервонів, захвилювався і в нескритою образою в голосі, став говорити:

— Ви, товаришу Потурчишин, дуже великої думки про себе. Так режисувати, як ви режисуєте, я також потраплю, а мій „Білий Сміх" куди ліпший вашої перерібки „Дністрової Русалки!"

— Що ви цим хочете сказати, товаришу Чорний? — повернувся до нього Потурчишин.

— Нічого! — понуро якось відповів той. — Я хотів сказати, що чому-б тоді, замість „Дністрової Русалки", не попробувати „Білого Сміху?"

— З приємністю, товаришу! — несподівано згодився Потурчишин. — Зачинайте!..

Бліднй юнак зблід ще більше й мовчки схилив на груди голову.

— Я не можу так раптово... Ліпше вже ви зачинайте!...

— А, що хіба я не казав?! — викрикнув Потурчишин. — Хіба я не казав, що ви всі тільки балакаєте?.. Ну, тихо мені, бо я зачинаю.

Вийняв з теки засмальцьованого зшитка і прочитав:

„Дністрова Русалка", написав Маркіян Шашкевич, переробив артист-поет Потурченко-Потурчишин.

Озвикнувся напосіли Всі мої чаш, наче вода в рот набрали.

Urząd gminy Huczko, doszło dnia 14./X. 1922. L. 779.

Внесено рекурс до міністерства, та нема майже ніякої надії, щоби воно не рішення змінило, або відступаючи від своєї засади, щоби бодай щонебудь відповіло.

Розвязання читальні „Просвіти" в с. Військо пов. Добромиль властями у Львові.

Староство ще тамтого року розвязало читальню у Війську (охрещеним Поляками „Гуйско"), внесено рекурс до воєвідства, а воно місто накартати староство за безправне завішення, розвязало читальню. Так розвязані всі читальні в пов. Добромиль. Для концертів і вистав творяться Комітети.

Замах на міст.

„Курєр Львовскі" доносить, що під Забужем пов. Сокаль арештовано одного підозрілого осібняка, що підкладав під міст динаміт.

Присилайте жертви на будову памятника ІВАНА ФРАНКА до Краєвого Союза Кредитового Львів, Ринок 10., ч. вкл. ин. 40.000.

З Волині.

Осадництво на Волині.

Кілька днів тому приїздила до Рівного делегація від тих польських жовнірів, котрі служили в армії Галлєра, а тепер знаходяться в Америці, для ознакомлення з умовами осадництва на Волині. В Америці знаходиться 5000 бувших жовнірів армії Галлєра, бажаючих оселитися на Волині, а маючи доляри, надіються запровадити добрі господарства. Осадники ці мали би приїхати на Волинь весною слідуючого року.

Всі при праці.

Загаєцький православний монастир кремянецького повіту агітує між населенням, щоби голосувати за список Ч. 8. (Х. Є. Н-и) і ширить літературу цієї партії.

Виборчі крутійства.

Найкращим мистцем зо всіх повітових старост польських — є чи не „можновладца" в Камець-Каширську на Поліссю.

Коли 20. сього жовтня звився в Камень-Коширську Марко Луцкевич для влаштування на міському ринку предвиборчого віча, що зголошене було телєграфічно ще 17. жовтня, то „мудрий" староста се заборонив. З багатьох мотивів, що спонукали новітнього Соломона до того чину, слід зазначити дві ключки: перше — що реферуючий не міг документально удоводнити, що він є справжнім „обивателем państwa"; по другеж з паспорту польського видно, що він походить з воєвідства Волинського а не Поліського. Тоді віче збирається в закритому помешканні на цвинтарі коло церкви (огорожене місце згідно Дениика Урядов. Розпор. ч. 66. від 18. серпня підходить під поняття — закрите помешкання), але через пів години ті велелюдні збори розганяються поліцією на чолі з „Соломоном" чи то пак старостою: бо цвинтар є публичне місце, по другеж вічем ображається православна церква. (Слід зазначити, що староста є — римокатолик!). Переноситься віче на садибу — город одного Жида, але з відтам староста жене людей, бо місце загороджене не парканом, лише... дротом. Збираються люде в садибі якогось д. Ясінського, але й те місце — дарма, що обгороджене парканом — не відповідає умовам: бо подвіря межує з улицею. На останку припарились люде на багнистому городі вже далеко від улиці. Зявляється туда слиже вся поліція на чолі з комісаром. Пан комісар увесь час, як промовляють Українці, встряває до діла.

Ось забірає слово пепесівець. Назвавши наших кандидатів у посли — буржуями, він намовляє людей голосувати за кандидата з ППС. — „Коли, мовляв, Поляки йшли за Буг, то наша партія була проти цього. Навіть один з наших за свою відважність був скараний тюрмою".

— „А як з Галичиною? Чи й вільнолюбні змагання Сх. Галичини не такі самі симпатії зустрічають з вашої сторони, як то зазнає Волинь?"... Такі чуються запитання.

Та пепесівець про останнє красномовно замовчує. Щож торкається представника влади, який увесь час перебивав українського промовця, добачуючи в промові „антипаньствову" агітацію, — спритного пепесівця ані разу не спинив. Виходить, що польські агітатори в цілях розбиття одностайного нашого фронту можуть обіцяти нам навіть і Соборність Українських Земель!...

У виборчій справі панує тут нечувана ідилія: ен-дек і пепесівець йдуть проти нас спільним фронтом. Той самий староста, що 5. жовтня допустив до влаштування пепесівцями віча з виставленим червоного прапору, „буржуям"-Українцям не дає спромоги й говорити про вибори!

По Поліссю вештається багато польських агітаторів, передягнутих за Поліщуків і умовляють людність за прикладом Галичан бойкотувати вибори. Та мимо сього всі ті підшепти не мають успіху: Поліщук одностайним фронтом стає до виборів, — точнісенько так, як людність Східної Галичини проявляє національну карність, що до необхідности бойкотувати в Галичині вибори до польського сойму.

Поліщук.

Шліть жертви на будову памятника на могилі Леся Мартовича до Пов. Тов-а Кредитового „Віра" в Рави Руській.

Велика Україна.

Голод на Україні.

Офіціяльні совітські дані малюють становище на полудневій Україні так: Запоріжжа мало на початок 1922 року 34 прц. врожаю 1921 р., Миколаївщина і Донеччина по 40 прц., Одещина 57 прц., Катеринославщина 51 прц. Таким чином робить висновок совітський статистик — становище в голодних губерніях дуже тяжке, але неврожай цього року значно менший торішнього.

Голова миколаївського губвиконкому в розмові з співробітником „Вістей" характеризував становище в своїому районі так: В миколаївському і херсонському повітах голод буде дуже тяжким. В Дніпровському повіті становище з голодом покращало на 30—40 прц. Єлисаветський повіт можна викреслити із списка голодних повітів. Найтяжче становище переживає Херсон з повітом. Як що не зробити негайних заходів в справі допомоги населенню Херсона, то через якийсь час він буде вважатися за місто тільки на географічній мапі. Населення почасти розбіжиться, по части вимре. Тепер із 130 тис. населення в Херсоні залишилося 40 тис. душ, 60 прц. будинків порожні, 50 прц. з них о стільки зруйновані, що від відбудови їх доведеться одмовитися. Не зважаючи на допомогу, у місті все ще голодують десятки тисяч люду. В звязку з голодом дуже збільшилась смертність.

Безробіття.

В звязку з заборгованістю загрожує закриття великим заводам в Миколаєві: „Наваль", „Тремсуд", „Тимвод" і иншим. В заводі „Наваль" предбачається звільнення 2 і пів тис. робітників. Настрій серед робітників пригнічений.

Аграрна земельна.

Комісаріят земельних справ розрішив віддавати в короткотермінову аренду землі з державного фонду в розмірах не більше двох разової норми на їдця аренларя, існуючої в даному районі; землі громадським організаціям мають віддаватися без обмеження площі.

Споживча кооперація.

Дописувач харківських „Вістей" з Богуслава на Київщині скаржиться на важке становище кооперації. Про те, що в кооперації нема комуністичного керовництва — каже він — це відомо всім. На чолі кооперації стоять кооператори дуже підозрілого політичного гатунку. В їхніх руках — інструкторський апарат, організаційні звязки, культурно-освітня робота — словом все. Є один комуніст, але він один очевидно безсилий боротись, коли взяти, що 75 прц. відсоток членів правлінь і ревізійних комісій мають непевну „закраску". Є серед них досить членів церковних рад й навіть попи. Партійний комітет вжив де яких заходів до оздоровлення кооперації, але він не має потрібних сил.

Повстанчий рух.

Голова волинського губвиконкому в розмові з співробітником харківських „Вістей" заявив: бандитизму, так розвинутого в губернії в свій час, вже майже нема. Рештки колись великих банд трапляються в волостях прикордонних з Київщиною, але ті банди незначні. Рештки бандитизму успішно ліквідуються.

Большевики в ради синдиків.

С. Пилипенко в 232 числі харківських „Вістей" в статті про буржуазну літературу пише слідуюче: „Виходячи з принципів пролетарської теорії й практик революційної боротьби й доводячи думку до прямолінійних льотічних висновків повинні ми рішити: власне кажучи вся досьогочасна література за виняток хіба праць технічного характеру, що можуть бути пристосовані до виконання будь-якої мети, служити будь якому суспільству та ще праць, що мають історичний інтерес — все не годиться, все вороже новому комуністичному світогляду, все має бути знищене".

— Слухайте! — говорив він далі. — Цієї особи такі: поет, русалка, Україна, Шевченко, Шашкевич, Мазепа, Гонта, дівчата, московські списи з українськими серцями, польські списи з українськими серцями і далека музика. Дія діється в просторах. Стиль постановки примітивний. От, наприклад, відкривається завіса і глядачі бачать таку картину. Праворуч — мла, ліворуч — мла, просто — нічого, а гори — зелене світло, а посередині стою я і граю поета. Стою і деклямую, деклямую і деклямую, а тут раптово з правого боку списи з українськими серцями. Я кричу:— „Шевченко, покажись! — і там, де нічого, зявляється Шевченко. Тоді я знов деклямую, деклямую і деклямую і враз із лівого боку висуваються польські списи з українськими серцями. Я кричу: — „Шашкевич, покажись!" — і поруч Шевченка зявляється Шашкевич. Зелене світло змінюється — червоним і поза Шевченком та Шашкевичем зявляються самі собою — Мазепа і Гонта. Тоді я кричу: „Зявися вся Україно!" — і між Шевченком та Шашкевичем зявляється біла жінка в терновому вінку, а далека музика грає: „Вкраїно Мати". Під звуки музики виходять парубки й дівчата і зачинають співати „Ще не вмерла"... Поет стає на коліна і тихо молиться, а в той час внизу виринає русалка й танцює козачка. Світло робиться блакитним, парубки й дівчата кричать „слава!" і завіса тихо падає... Так, приблизно, мало б виглядати постановка „Дністрової Русалки" з технічного боку, а...

— А деж ми музику дістанемо? — раптом заговорив Чорний. — Адже у нас нема музикантів!

— Почекайте! — зупинив його Потурчишин. — Про це потім, а тепер поділимо ролі. Хто хоче яку ролю, хай відкликається!...

— Перепрошаю! — сказав я.— Я трохи вас не розумію! Що саме має означати ваша „Дністрова Русалка?" кажу — ваша, бо Шашкевичевого в ній нема нічого, та й сам Шашкевич фігурує в ній не більш, як незрозумілим гостем...

Очі всього товариства цікаво звернулися у мій бік. Почулися якісь шепти і притишені оклики:— „От це діло, а то!"...

Потурчишин захвилювався і гаряче відповів:

— Цеж експеримент, товаришу! Самий справжній експеримент! Невже ви не розумієте?!...

— Я розумію, — сказав я, — але мене вражає цілковита відсутність ідеї і, взагалі, змісту... Потім, я собі ніяк не уявляю того, як саме будуть висовуватися оті ворожі списи з українськими серцями?...

— Це робитимуть із за лаштунків спеціально вимуштровані люде... — сказав він з усмішкою — Мене дивує, що ви питаєтеся про такі дурниці... Все це є ніщо в порівнанню з тими... Допоможіть дістати грошей, а тоді й побачите!...

— Ви раніш покажіть, що ви можете зробити! — сказав я просто.

Ах тут схопився вже Чорний:

— Критикувати кожний дурень може, але творити — не всякий! Ми не є ніякі генії, а самі смертельники, але покажемо людям, що не все роблять тільки одні генії! Наприклад, мій „Білий Сміх"...

— Та що там „Білий Сміх!"— призирливо пирхну Воловий. — Я кажу, що моя „Розпука Душі" зробить таке враження, якого ніхто й не сподівається!...

— Враження буде тоді, як будемо працювати! — вмішалася в розмову фарбована жінка. — От, замість того, щоб балакати надаремне, взялиб та поставили „Безталанну", бо, йой, як мені хочеться Варку грати!...

— А я хотілаб Софію грати...— скромно озвалася й фарбована сусідка.

Мені було незручно й ніяково, тим більше, що сам Потурчишин дивився на мене якось з під лоба наче на ворога. Я підсунувся до нього і тихо сказав:

— Знаєте що, товаришу! Це все, звичайно, дуже добре, але рахувати вам при таких умовинах на матеріяльну підтримку громадянства немає рації. На мій погляд, ви повинні раніш показати себе, себ-то дати виставу.

— Виставу, кажете? — цікаво повернувся він до мене. — Та я у Великому Місті з Курбенком за два дні виготовали „Макбета!" Що таке вистава?! Тут справа в тому, щоб студія могла якось працювати!...

— Як знаєте! Я раджу вам, а ви — як собі знаєте!...

— Так ви не хочете з нами працювати? — відкинувся на стільці — А я думав, що ви скажете „слово" зі сцени перед виставою!

— Чому ні! — постарався запевнити його. — Допомогти вам можу, „слово" також скажу, як треба працювати...

— Що ми й робимо!.. — поважно промовив він. — Але чому ви нічого не робите?...

— Звідки вам відомо?

(Продовження буде.)

„Треба як найскорше вибрати в книжкових „багацтв“ контр-революційну літературу, посадити цих мертвих ворогів у підвал так само, як садовимо активних протиздянських злочинців. Припинити ворожу агітацію треба негайно“.

„Отже маємо перевести велику і складну справу і перевірити всі книжкові „багацтва“ і вилучити звідти наших мертвих ворогів — спочатку найяснійших, найгірших, безсумнівних, а далі систематично й пляномірно винищуючи все вороже пролетаріятові та його будівництву“.

Польські вибори і Сх. Галичина.

З Калущини.

Як відомо, в калуському повіті поставив свою кандидатуру до польського сойму „священик“ Ільків. Місцеві Поляки радіють, що на цілу Сх. Галичину удалося хоч одного українського священика приєднати для себе і багато Поляків обіцює голосувати на нього, щоби мати в соймі одинокого репрезентанта українського духовенства. Але в цілому повіті загально відомо, що Ільків за ріжні надужиття позбавлений консисторією священичого чину, а як такий не може репрезентувати ані селянства, ані духовенства. Мимо того Ільків на спілку з графом Розвадовським веде агітацію, щоби тільки догодити своїй хоробливій амбіції, яка жене його від одної компроміташії до другої. Прикро дивитися, як та молода, недосвідчена людина, без політичного світогляду, без яких небудь поглядів і моральних принціпів, поповнює необережні кроки, яких опісля, як зрівноважена, зріла людина пожаліє напевно. Жалко, що селянський син іде на руку і гонить воду на млин графів, щоби тільки в 28 році життя дістати титул посла.

Чи Ількіз забув свої палкі промови у Войнилові на ринку 1918 р. в день свята обєднання України? Ще пора опамятатися, подумати про наслідки, які потягне за собою молодеча неповажність. Розсудлива людина, що одинока з поміж духовенства цілих західних земель України сміє не покоритись волі народу, консисторії, навіть Ватикану (котрий заборонив духовенству кандидувати) повинна над тим подумати, щоб не опинитися поза рамками нації, що Ількову, як дитині села, одного з найкращих позітів нашого краю — не годиться. *Войнилівський.*

Товмаччина.

Село Криботули старі, одно з біднійших сіл товмацького повіта, переживає досить неспокійно вибори. Вибори перепроваджує Василь Гавадзин (син його згинув за волю України) та війт Стефанків Яким. За української влади це були шановані та люблені люде, а тепер скрунили та стараються показати поржонднмі. (*Дістали вже поле з парцеляції!*). Дня 25. вересня враз з добрим своїм приятелем поліцаєм Будзяновским зробили трус в домі лісничого Скоморівського, та арештували його сина Миколу, учителя і скованого відвели на постерунок. Ту списали „протокол“ та скували йому ноги (кажучи, щоби не втік). Питані, за що арештують, відповіли що хтось написав лист до війта, остерігаючи перед виборами і що се певне він. На другий день скованого відвели до суду в Станиславові, а сей по 19 днях випустив його як невинного на волю. Поліцай Будзяновский арештує всіх, хто лише грамотний, або читає газету. Недавно побив хлопця за се, що в хаті читав голосно „Свободу“, а староство покарало хлопчину до того 4-дневним арештом.

Теребовля.

На вибори приїхало військо, та поліція. Зараз на другий день прийшли до жида в Слобідці янівській в ночі 10 жовнірів та забрали йому 30.000 мп.

Селяне до виборів відносяться неприхильно Між Поляками іде завзята боротьба партійна, а найбільші старання роблять ендеки (ч. 8).

До виборчої комісії вибрано з Українців учителя Підгірного та голову всіх українських інституцій Томашевського. Син його служить капітаном в польськім війську та дався в знаки неодному спокійному мешканцеви Теребовлі.

Платіть партійний податок!!! Присилайте на адресу! „Краєвий Союз Кредитовий“ у Львові, Ринок 10., вил. кн. ч. 5.000. Жертводавці повище 500 мп. будуть оголошені поіменно!!

Дописи з краю.

Серафинці пов. Городенка.

(Українська школа в жидівських руках.)

Як опікується повітова рада шкільна в Городенці нашими школами, доказом цего школа в Серафинцях. Це село найбільше і найсвідомійше в цілім повіті. Має два величаві Народні Доми, дві читальні, дві кооперативи, та великий поверховий шкільний будинок, в якім учить десять учительських сил. Населення радо горнеться до школи, та опікується нею. Директором школи іменувала шкільна влада від вересня цего року Жида. Так єсть, пан Мехель Шіферблят є директором української школи в Серафинцях. Жид сіоніст має виховувати українські діти в релігійнім дусі. Це факт небувалий і нечуваний! Це наруга з наших найсвятійших почувань, це кпини з населення! Пан Мехель поводиться з нашими дітьми як з худобою. З піною на устах, з криком та відгрожуванням кидається на наші діти як дикий звір за найменшу провину карає їх, а коли родичі приходять жалуватися, як це було з поважним господарем Михайлом Онуцьким, ганьбить їх та випрошує за двері. Діти, перепоховані таким поведенням пана Мехля, бояться, та сповняють всі послуги. Замітають кляси, виносять болото, носять воду, миють вікна. От до чого Жид педагог уживає наших дітий! Шкільна куратория повинна вглянути в ці невідрадні відносини і зробити в школі порядок.

РІЖНІ ВІСТИ.

Склад італійського кабінету.

Агенція Стефані подає такий склад італійського кабінету: президія, внутр. і загр. справи Мусоліні, війна ген. Діаз, мариварка Таон ді Ревель, скарб Інанді (нац.), промисл Теоф. Роді (нац.), фін. Де Стефані (фаш.), кольонії Федерсоні (нац.), осавоб. области Джураті (фаш.), справедливости Озіліо (фаш.), публ. роботи Карнаці (нац.), почта і тел. Кольона ді Чезаро. (нац.), праця і сусп. опіка Кавацоні (нар.). Підсекретарі: през. ради мін. Ачербо (фащ.), внутр. сп. Фінці, загр. Ашаліні Васальо (дем.), війна Дебоне (фащ.), мариварка Джаро (фащ.), емеритура Де Веккі.

Тріюмфальний похід фашістів.

Фашісти вмаширували до Риму тріюмфально, подібно як до Неаполя, з кавалерією і відділами жінок на чолі. Досі війшло до Риму 32.000 озброєних фашістів. Багато сен. прівідників, побоюючись ексцесів, кинули Рим. Є чутки, що вони виїхали до Австрії.

Представник фашістів у королл.

По донесенням із Риму, король прийняв іще раз парлям. представника фашістів Де Веккія, котрий заразом є командантом армії фашістів. Була дуже щира вимина думок між королем і Де Веккіем Король жалувався, що давне правительство поза його плечами видало декрет про стан облоги.

Бої в Больонії і Вероні.

Зі Швайцарії звідомляють про сутички війська з фашістами в Больонії. Військо схоронилося за барикади. Вкінці таки фашісти приневолили військо кинути казарми, підложивши під будинки огонь. В сутичках згинуло кілька провідників фашістів. У Вероні були також оружні сутички.

Мусоліні і Д' Анунція.

З Медіоляну звідомляють: Мусоліні у листі до Д' Анунція каже м. ин.: Будемо помірковаиим правительством і не будемо надужнвати побіди. Сподіється теж, що Д' Анунціо привитає побідну фашістську молодь. — Відповідь Д' Анунція була холодна. Сказав він, що пише саме книжку для італійської молоді та що дійсно всі чесні елементи повинні зєдинитися, щоби довести до здійснення великих ідеалів італійської батьківщини. Мусолінієму добре звісно, що Д' Анунціо все працював лише в монархічному дусі і яко приклонник короля.

Справа відшкодувань.

Державний канцлер Вірт прийме сьогодня офіціяльно членів комісії відшкодувань. Має з ними усталити форму переговорів. Мабуть відбудеться насамперед ряд поодиноких переговорів, опісля послідують спільні переговори членів комісії відшкодувань і представників інтересованих великодержав, які братимуть участь у переговорах в справі відшкодувань. Председателем буде канцлер Вірт. Німецьке правительство покінчило вже вступні переговори над програмою нарад з комісією відшкодувань.

В справі програми нарад відносно відшкодувань поінформував канцлер Вірт на довірочних зборах знатоків про пляни німецького правительства для переговорів з комісією відшкодувань, а головно в справі пропонованих заряджень, які зміряють до стабілізації німецької марки. Знатоки прийняли предложені їм пляни.

Гр. Сфорца.

Італійський посол в Парижі, б. міністр закорд. справ гр. Сфорца подався до димісії.

Мадяри й Турки.

На пропозицію одного з мійських радників, мійська рада м. Будапешту постановила передати Кемалеви Паші почесну шаблюку, закуплену за публичні збірки.

ВП. Передплатників в Чехо-Словаччині присимо отсим складати передплату за наш часопис в Банку Чеських Легіонів в Празі на конто Видавн. Спілки „Діло“ у Львові, а нас повідомити листівною. — *Адміністрація.* 1—4

В роковини української державности.

Умовини, серед яких живе українське населення Схід. Галичини, не дозволили на урочисте свято проголошення української державности. Скромно і тихо святкував Львів великий день. У церкві св. Юра відбулося богослуження по упавших героях з 1918 р., а вечером на могилах борців зложено вінці. Переповнені вязниці нагадували, що не вільно нам спинитись на дорозі, але продовжувати велике діло визволення батьківщини.

ТЕЛЄГРАМИ.

Листа кандидатів до англійського парляменту.

Лондон. (ПАТ). Провізорична ліста кандидатів до майбутнього парляменту містить тепер 435 уніоністів, 160 народовців-лібералів, 300 незалежних лібералів і 400 членів партії праці.

Мусоліні почав урядування.

Рим. (ПАТ). Мусоліні почав урядування в міністерстві загран. справ. Мав він довшу конференцію з Шанцером в присутности Діяза.

Мусоліні про східну справу.

Рим. (ПАТ). Мусоліні заявив, що вважає привернення мира на Бл. Сході справою першорядної ваги. Тому не домагатиметься відложення льозанської конференції.

Звідомлення Мусоліні про обняття урядування.

Рим. (ПАТ). Стефані, Президент мін. Мусоліні вислав до Пояикаре і Б. Лоуа телєграму зі звідомленням, що яко представник італійського народу обняв відповідальність за правительство. В цей момент обняття влади відчуває потребу переслати щирі поздоровлення шефам правительств цих народів, з котрими Італія припечатала приязнь спільно пролитою кровю. Його бажанням є, щоби приязнь і солідарність потрібні для успішної політичної діяльности, сталися ще тіснійшими. Також до англійського мін. загр. справ вислав Мусоліні привітну телєграму.

Італія, Німеччина і Мадярщина.

Відень. (ПАТ.) „Арб. Цтг.“ з Берліна: „Форвертс“ пригадує, що Мусоліні тому кілька місяців був у Німеччині, де переговорював із Ратенавом і провідниками лівиці і з наш. німецьким пос. Вулле. В Німеччині був також тому три тижні ґенерал фашістів Капелє і переговорював з німецькими офіцирами, а навіть брав разом з ними участь у працях. „Форвертс“ звертає теж увагу на подорож Мусоліні до Будапешту, де конферував з Гартієм. „Форвертс“ вказує на можливість італійсько-мадярського союза і евентуальність нової війни в центральній Европі.

Італія й Югославія.

Медіолян. (ПАТ.) По донесенням „Кор. делля Сера“ італійський амбасадор у Білгороді запевнив югославянське правительство, що новий фактичний стан в Італії не повинен ніяк затрівожувати югославянське правительство.

Телєграма Мусоліні до Зєд. Держав.

Рим. (ПАТ.) Мусоліні вислав на руки секретаря Зєд. Держав Юса телєграму, в котрім висловлює щире поздоровлення і надію, що Зєд. Держави й Італія будуть і дальше дружно працювати на економічному й фінансовому полі.

Анґл.-франц. наради в турецькій справі.

Лондон.(ПАТ.) Лорд Керзон й французький амбасадор Д'Сантклер обговорювали на конференції засоби, які союзники повинні зробити для вдержання супроти Туреччини одностайного фронту.

Розправа проти Степана Федака і тов.

Четвертий день розправи.

Початок о год. 9·30.

Предс.: Читає рішення на зажалення д-ра Евина в справі уживання української мови.

Д-р Глушкевич: Прошу Високого Трибуналу! Сповняючи обовязок об рони, а також деяких оборонців з осібна, висловлених навіть в телеграмі до мене, мушу подати до відома Високого Трибуналу, що з оборонців Степана Федака і товаришів зістали знов арештовані д-р Західний з Бережан, адвокат Фільц з Яворова, адв. Ріпецький зі Сокаля і адв. Рибак з Глиян. То дуже цікаво!

Предс.: Вони заголосились?

Д-р Глушкевич: Так. Д-р Рибак прислав навіть телеграму.

Предс.: Він письменно хіба заголосився, але при розправі не заголосився.

Д-р Глушкевич: Власне, їхав до розправи і зістав арештований.

Предс.: Прошу занотувати грьох: Західний, Фільц і Рибак.

Д-р Шухевич: Товариш Штик, якого я маю честь заступати зізнав в протоколі з 12. X., що арештовані мали псевдоніми Сокіл, Суп, Голуб і т. д. Що до Сокола й Супа, то я лишаю. Але хочу довідатися, що значить псевдонім Смок.

Обв. Федак: Це є домашнє прізвище, яким мене кликали від малих літ і в дома і в школі і військові товариші. Але то можна уважати за псевдонім, так само якби хтось сказав, що Степан є псевдонімом.

Д-р Шухевич: Ви тут казали — це ваш добрий товариш. Що ви можете сказати про него, який то чоловік, бо після того, що він сказав в протоколі можна би думати, що не мав би бути муж довіря поліції. Як ви думаєте, чи шляхотний характер, чи то чесна людина?

Обв. Федак: Так, я вважаю його за такого. Він був моїм товаришем і я знаю його вд давніших часів. Він був діяльний в деяких українських товариствах.

Прок.: Чи ви знаєте, що то з Кобує?

Обв. Федак: Ні.

Прокуратор: Хто був поміщений на тій Чорній Листі, що ми її читали?

Обв. Федак: Поміщувано на ній людей, котрі за гроші працювали в поліції.

Прок.: Чому українська молодіж бойкотувала тих товаришів, що записалися на польський університет?

Обв. Федак: Хочу сказати длячого той бойкот наступив. Длятого, що їм заборонено записуватися, а що вони записалися, то як у всіх таких студентських товариствах була найважнійша солідарність. Вони її зламали. При вписах на львівський університет ректорат жадав від нас посвідчення польського горожанства й доказу, що ми служили в польській армії. А ті, що хотіли вписатися, старалися о ріжні посвідки, що служили в польській армії. Я можу навести примір, що в 1920. р. багато забирало посвідки служби в армії Петлюри. Бо й на підставі тих посвідок принимано на університет. Мушу сказати, що власне був то вплив деморалізуючий, ректорату.

Прок.: Що вам на тім залежало?

Обв. Федак: Такі люде мусіли бути виключені поза нашу молодіж, бо вносили вплив деморалізуючий, як рівнож з тактичних взглядів. Бо коли би ми так хотіли були вступити на університет, власти університетські могли би не принятн ті особи, котрі того не виповнили.

Прок.: Длячого ви їх бойкотували?

Обв. Федак: Тому, що морально упідлювалися.

Прок.: Кілько їх менше більше було?

Обв. Федак: 100 до 150.

Прок.: Але прошу сказати, длячого науку на пражськім університеті не вважали упідлюючою?

Обв. Федак: Ми держалися засади, що львівський університет був утраквістичний, що українських професорів і студентів з него викинено, но і ми жадали від голови університету, щоби привернено стан такий, який був до 1. листопада 1918. р. А що українську молодіж на університеті і професорів не принимано то й ми не могли инакше поступати.

Прок.: Ви знаєте, що много добрих Українців і то добрих, що почувають себе горожанами Польщі і служать в державній службі. Ми знаємо не.

Обв. Федак: Я прошу зачекати на відповідь на то питання. Пізнійше.

Прок.: Вам вільно сейчас говорити, або ні. Пізнійше не треба. Прошу, чи вам відомо з акту, що в листопаді минулого року відбувався зїзд і як акт оскарження каже — були там революції молодіжи. Чи ви знаєте про той зїзд?

Обв. Федак: Тільки з акту оскарження.

Прок.: Ні звідки инде?

Обж. Федак: Ні.

Прок.: Чи вам відомо, що зі сторони молодіжі ведеться робота, щоби вас увільнити?

Обж. Федак: Я того не чув. І думаю, що яка ціль була би увільнювати мене з вязниці, поки я не відповів перед судом за свій вчинок?

Прок.: То може але робили, але робили?

Обв. Федак: Я о тім не знаю.

Прок.: Ну то скоро о тім не знаєте, то взагалі може нічого не будете знати о тім, що діється тепер в справах політичних між українською молодіжю. взагалі в політичних справах не будете нічого знати з теперішних часів?

Обв. Федак: Я діставав часописи, оскільки не були сконфісковані і з того я дещо довідався.

Прок.: А тоті всі подробиці, о котрих ви згадували, котрі ви вираховували по останній день розправи, то звідки?

Обв. Федак: Я не вираховував по останній день розправи, а представив справу так, як вона була перед тим.

Прок.: То може я зле зрозумів. Бо ви казали, тепер, нинька, ще раз нинька і т. д.

Обв. Федак: Те все, що я говорив, відносилось до справи перед атентатом.

Прок: Ну, то ви вирахували процент шкід останніх хвиль, не з перед атентату?

Обв. Федак: То було так в 1920. р. і 1919. р. так було.

Прок.: Та статистика з тамтого часу?

Обв. Федак: То не є статистика, то є більш менш сказано.

Прок.: То треба знати, чи менше більше.

Обв. Федак: Я говорив менше-більше.

Прок. Ми вважали на все. Але се муситься якось так обяснити, щоби не було жадної ошибки. Отже тільки те, що ви вичитали в газетах, то є вам відоме з політичного життя

Обв. Федак: Ні, я це знав з самого життя, але як я хотів собі тепер пригадати, то я просив, щоби мені дали дотичні часописи.

Д-р Старосольський: Я хочу вас запитатися, що до двох питань, які зволив поставити вам ван прокуратор. Наші студенти ходять на університет і в Празі і в Берліні, але чи чули ви, щоби на тих університетах жадали, щоби ученики приняли горожанство, або виказялися посвідкою військової служби.

Обв. Федак: Там того не жадають.

Председник: Не було такого питання вчора.

Д-р Старосольський: Але нині. Чи ви як студент, чи як член, могли мати інгеренцію на инших?

Обв. Федак: В ніякий спосіб.

Д-р Старисольський: А тепер що до другого питання: Воля — це була військова організація. Прошу мені сказати, що ви розумієте, що належить до компетенції військових організацій?

Обв. Федак: Згуртування як найбільше людей здібних до виступлення у відповіднім случаю.

Д-р Старосольський: Отже, це має бути сурогат армії? Але чи армія може рішати все, проти кого буде звернена?

Обв. Федак: Не може, бо як я вже сказав, часто наказуєано, щоби не датися спровокувати якимсь людям.

Д-р Старосольський: Чи є можливе таке погодження двох функцій як розвідчик і командант боєвої частини?

Обж. Федак: Я вже се вчора сказав, що я не міг бути і розвідчиком і командантом якоїсь частини.

Голоситься д-р Лев Бачинський зі Станиславова яко оборонець Коберського і субститут всіх.

Д-р Старосольський: Ви сказали вчора, що ви мали брати участь в праці. Чи ви могли побіч сеї праці вести роботу, а побіч сего провадити роботу університетську?

Обв. Федак: Я заявив вчора, що я університетської праці не провадив.

Д-р Старосольський: Так, — що скажім, — якби вас вибрали до Кума?

Обв. Федак: Мусів би зречися, бо не міг би сему подолати, инакше мусів би я свої обовязки несовісно сповняти.

Д-р Старосольський: Було сказано в протоколі, що з вами мав бути Матчак, Чиж і Палів на ринку в неділю.

Обв. Федак: Ні, комісар мусів в мене вперти, що Палів був тоді на ринку в шапці техніка і мав по мені виконати атентат. З початку говорив, що там були Матчак і Чиж, а в протоколі з 15. говорив про Палів а і Чижа.

Д-р Старосольський: Гнатевича знаєте?

Обв. Федак: Знаю.

Д-р Старосольський: Коли його останній раз бачили?

Обв. Федак: Я бачив його останній раз на весні.

Д-р Старосольський: Хто був у вашій Колегії?

Обв. Федак: За цілий час слідства тільки один раз впало назвиско товариша, з моєї Колегії, котрий не був арештований.

Д-р Старосольський: Прошу це запротоколувати.

Д-р Глушкевич: Прошу вас, ви казали на питання пана прокуратора, що ваша організація військова була звернена проти Польщі і ви казали на те: так, — я вас тепер питаю, чи ваша організація військова могла яко така після своєї власної думки й постанови виступати проти Польщі?

Обв. Федак: Ні.

Д-р Глушкевич: Від кого то залежало, щоби мати право виступати проти Польщі? Чи то було залежне від якогось військового чинника. Ваша військова організація чи була записана від якоїсь иншої організації або инших чинників?

Обв. Федак: Щодо того то я не знаю. Це могла би знати Начкомлегія.

Д-р Глушкевич: Чи ви мали самі рішати, чи тут мусів бути якийсь инший політичний чинник?

Обв. Федак: Ми могли тільки одержати наказ, а рішати певно мусів хтось перший.

Д-р Глушкевич: Я ще одно запитаю: що ви розумієте під тим словом „Польща" чи розумієте національну державу польську, чи може що иншого?

Обв. Федак: Окупаційну власть тут у Сх. Галичині.

Д-р Глушкевич: Отже під виразом Польща, проти котрої по рішенню політичних чинник в мали виступити — то не була національна польська держава?

Обв. Федак: Польська окупаційна влада у Східній Галичині.

Д-р Глушкевич: Прошу це запротоколувати.

Д-р М. Левицький: Ви знаєте Кобєрського?

Обв. Федак: Знаю.

Д-р М. Левицький: Ви тут заявили, що ви були на зїзді в липни минулого року і що третого дня був вибір членів Колегії?

Обв. Федак: Так.

Д-р М. Левицький: Чи Кобєрський був також?

Обв. Федак: Я голосував на нього як на одного з визначних студентів.

Д-р М. Левицький: Чи він зістав вибраний?

Обв. Федак: Я того не знаю.

Д-р Ганкевич: Пане поручнику, в котрім році ви ходили до тої школи Адама Мішкевича?

Обв. Федак: В 1915 р.

Д-р Ганкевич: Чи тому, що вас в ній записав батько, чи тоді була якась взагалі инша гімназія у Львові?

Обв. Федак: Тоді була російська окупація і всі инші гімназії були позамикані.

Д-р Ганкевич: Ви мусіли йти до такої яка була, бо ви хотіли також учитися. Так я то розумію, й так треба розуміти, бо по питанню пана прокуратора остало якесь несимпатичне враження.

Председник: Чи то було на весні?

Обв. Федак: Так:

Вотант Гетінгер: Як довго ви ходили до неї?

Обв. Федак: До кінця року?

Гетінгер: Чи більше як пів року?

Обв. Федак: Так.

Д-р Ганкевич: Прошу вас, чи ви підчас сього сидження в кримінялі діставали якісь вісти зі світа?

Обв. Федак: Ніколи, бо й не можна було.

Д-р Ганкевич: Представте, чи можна було як небудь вам передати щось і як ви сиділи?

Обв. Федак: Я сидів цілий час під особною сторожю. Все що я діставав, переходило через строгу контролю. На прохід ходив я сам. З родиною я бачився в присутности п. судді і сторожі. При вікні стояла цілий час сторожа, котра стежила за мною.

Председник: Чи ви мали все газети? Ви діставали щоденно 5—6 часописів.

Обв. Федак: Не що дня, а два рази на тиждень, а з початку зовсім не діставав.

Д-р Ганкевич: Чи ви не мали якої стичности навіть зі світом тюремним?

Обв. Федак: Зі мною сидів якийсь час агент поліційний більше як місяць.

(Продовження буде.)

Витяги з офіціяльного акту обвинувачення проти Степана Федака і товаришів та мотивів до акту обвинувачення.

Офіціяльна характеристика Степана Федака.

„Степан Федак є добрілим юнаком, вислуженим жовніром, студентом школи генерального штабу, адютант Петлюри, отже людиною укваліфікованою, що дає гаранті розваги та політичної дозрілости. Належить йому признати хвилевий засіб відваги, чого доказом є сам замір його. В першу чергу обвинувачений намагається представити свій вчинок як вираз патріотичного терпіння, надаючи йому характер політичного злочину.

В тих умовах не можна припустити ані на хвилину, щоби Федак вірив, що його маніфестація виявлена смертю воєводи Грабовского, могла викликати наслідки, яких бажав Федак для свойого народу, щоби та офіра могла створити основу для ліпшого співжиття Українців з Поляками, до усунення воєводів, створення українського університету або щось подібного і щоби того роду замах міг взагалі бути успішним засобом боротьби з боку активної української молоді.

Коли було би правдою, що Федак справді звертав зброю проти воєводи Грабовского, то на певно не із заміром поправити долю свойого народу, а в ціли пімсти того стану, який існує на терені Малопольщі, а який не був згідний ані з його надіями, ані бажаннями.

Такі політичні невдачі потрафили у нього викликати стан душі, спосібний до розпучливих кроків, бо як він (Федак) признається, два рази намагався половнити самовбийство, в хвилинах невдач української зброї."

Студентський зїзд.

(Із зізнань Франця Штика).

„Дня 1, 2, і 3. липня 1921. р. у Львові відбувся зїзд української академічної молоді, на котрому обмірковано питання політичного характеру і ухвалено резолюції, судьбою котрих мав занятися окремо вибраний комітет української Молоді (К. У. М.). До того комітету належали:

Паліїв, Кучабський, Коберський, а Федак, Штик і Матчак були кооптовані.

Вони під проводом Чижа, котрий утік, акцептували справу замаху, обміркували, а опісля порішили, що замах виконати має той, на кого упаде жереб.

Реченець тягнення жеребів визначено на день 23. вересня вечером, у кавярні „Республика". В тягненню жеребів брали участь Чиж, Паліїв, Коберський, Кучабський, Матчак і Федак. Федак витягнув картку з написом „Пілсудскі". Отже мусів замах виконати.

К. У. М.

„Дальше слідство, ведене органами державної поліції і судом, довело до висліду, що плянований скритовбивчий замах на начальника держави, то не є інцідент Федака, що вийшов із його фантазії, ані овоч компльоту кількох загорілих шовіністичних умів, особливо членів К. У. М. а, котрі тим шляхом хотіли здійснити невдачі своєї політики і шукати дороги до сповнення національних мрій.

Тут треба розглянути положення молодіжи, заінтересованої в тій справі, а для оцінки може послужити відома історія боротьби 1918. р. та зізнання, що походять з вірогідних жерел, в справі відносин в українській армії підчас її упадку.

Світова війна спинила природний розвиток культурного життя а найгірше вплинула на поступ фахового образування молоді. В кожній области знання можна замітити зменшення фреквенції молоді. Листопад 1918. р. обєднав цю молодіж під прапором боротьби. Солідарність в поглядах що до цїли тої боротьби, її ведення, що до політики, яка стреміла би осягнути намічені цїли вже в перших місяцях істнування армії почала бути ріжна, а навіть розбіжна. Уряд і українська армія вже по кількох місяцях уступили польській армії, а українські відділи згідно з їхньою політикою розбилися на части, репрезентовані ріжними політичними напрямками.

Війна з Польщею, закінчена цїлковитою невдачею, завела сонливі надії тих, хто вірив в успіх української зброї.

Серед тих умов українська молодь, а особливо її частина, розпочинає свою діяльність. Вона покидає всю політику угоди, висловлює обурення старшій суспільности і береться до чину.

Виразом тої ініціятиви є зїзд 250 студентів дня 1, 2, і 3. липня. Запрошення на той зїзд підписали за комітет: Анна Залужна, Іван Кравців, Ірена Макухівна, Роман Зелений, Василь Кучабський, Мих. Матчак, Ярослав Чиж, Коберський, Андрій Ластавецький і Дмитро Паліїв.

Ціль зїзду найвиразнійша в ухвалених резолюціях, такого змісту:

„Зїзд українських студентів у Львові, 1. 2. і 3. липня 1921. р. при участи 250 учасників, ухвалює:

Зїзд українських студентів підкреслює становище українських студентів, що цїллю, до якої повинна стреміти українська суспільність, є Самостійна, Соборна, Українська Держава" а тому уважає питання Східної Галичини, тільки частиною питання про самостійну, соборну державу; 2) зїзд українських студентів у Галичині закликає всі українські партії, котрі стоять на становищі всеукраїнської національної державности, до взаїмного порозуміння і створення Тимчасового, Галицько-українського Уряду з місцем осїдку у Східній Галичині на основі умови про загальний вибір, а не через партійні групи, з поміж найактивнійших, найбільше гідних довіря українських громадян; 3) зїзд закликає українські партії до створення „Тимчасової Галицько-Української Ради", котра у відношенню до „Галицького Українського Уряду" повинна сповняти функції національного парляменту аж до вибору нової „Галицько-української Національної Ради"; 4) Зїзд взиває диктатуру західно-української народної республики підчинитися розпорядкам „Галицько-українського Уряду" і уважати себе тільки вакордонним представництвом того уряду; 5) зїзд взиває „Галицько-український Уряд", щоби зараз після уконституования приступив до енергічної праці над створенням українського державного апарату, в українській Галичині а в міру можливости на Холмщині та Волині і Підляшшу і щоби той апарат обняв в першу чергу справи освітні, фінансові, адміністративні та військові; 6) зїзд взиває „Галицько-український Уряд" до зорганізування преси, котрої цїллю повинно бути національно революційне підготування суспільности на українських територіях, на разі окупованих Польщею; 7) Зїзд взиває „Галицько-український Уряд" змінити українське громадянство, повести його на масові відрухи, з метою розширення доротою факту свободи рухів українського населення на землях окупованих Польщею, уважаючи ті масові відрухи підготовкою до остаточного визволення української землі з під польської окупації; 8) Зїзд рішуче не годиться і протестує проти лучення справи незалежности Східної Галичини, з невтральностю тої країни, тому, що та невтралізація довела би до фактичного розділу Східної Галичини від Великої України і проволік би процес обєднання всіх українських земель в одну соборну державу; (девяту точку резолюції опускаємо). 10) У виконанню пляну будови української держави зїзд накладає на українських студентів обовязок, щоби провадити українську суспільність до масових рухів і пропаганди та остаточного приготования до збройної розправи на користь української держави і той обовязок кладе в рівній мірі на українських студентів в краю і за кордоном; 11) зїзд уважає, що українські студенти у своїй праці повинні стреміти до демократичної, селянської республики і в першу чергу опиратися на українські селянські маси". (Дальші точки відносяться до справи університету і ми опускаємо їх).

„Воля".

„Комітет української молоді" маючи у програмі збройну боротьбу, покликує до життя, чи реконструює і зміцнює товариство „Воля". Це була бойова організація, до якої належали всі студенти і б. офіцири української армії, а з поміж рядовиків армії належали тільки ті, за кого хтось давав запоруку. На чолі „Волі" стояла т. зв. „Начальна Колегія „Начколь", а їй підлягали організації повітові. Обвинувачений Федак признає, що така організація істнувала і вияснює, що найблизшою метою організації було згрупования як найбільшої кількости людей, слідкування за польськими військами, а опісля збройний виступ. Організація творилася системою пяток так, що більше як 5 осіб із ньої не могло знатися. Колегія—то були чисто військові команди, а кожда з них складалася з 5 осіб, з котрих кождий мав окремий референт полагоджуваний на спільних засіданнях. Це були роди військових штабів, котрим підлягали „куріні", „сотні" і „чети".

Федак вступив до тої організації в марті 1920 р. Тоді то він довідався, що на випадок, коли би большевики заняли Сх. Галичину, „Воля" має організувати виступ проти большевиків.

„Наш Шлях" згідно із зізнаннями Федака, був військовою газеткою і органом організації „Воля". Федак був технічним видавцем того часопису...

Окрім технічної праці у видавництві „Наш Шлях" Федак займався друкуванням на цикльостилю инших летучок і письм одержаних в колегії та відозв, що торкалися бойкоту спису населення. Він також писав і розліплював маніфестаційні відозви: „Проч з окупантами і воєвідствами!" На думку Федака Чиж і Паліїв та Матчак були членами висшої колегії. Федак твердить також, що „Воля" мала звязки з армією Петрушевича а Чехословаччині...

В такий самий спосіб представляє організацію „Волі" обвинувачений Штик з тим, що в тій організації він провадив відділ дефензиви, а Федак провадив також відділ офензиви та був комендантом району „Волі" в околиці головної стації і на Лєвандівці.

Львів по розпорядкам „Волі" був поділений на 22 райони, в котрих містилися станиці. Цей поділ впровадив Штик при помочи Федака... Штик стверджує, що замах на начальника держави і воєводи вийшов з військових організацій, при чому був замір викликати збройне повстання безпосередно після замаху і що в тому напрямку чинив приготування Федак, Чиж, Паліїв, Кучабський, Коберський, Матчак і Штик.

Тоді мала до краю вступити армія Петрушевича, котра тепер перебуває в Чехо-Словаччині, а ту армію повідомлено за посередництвом філії „Волі" в Празі. Шефом централі „Волі" був Чиж, першим заступником Кучабський а другим Коберський.

„Воля" мала до диспозиції зброю укриту у Львові.

Штик подає, що члени комітету виступали під псевдонімами: Чиж як „Сокіл", Паліїв як „Суп", Коберський як „Голуб", Кучабський як „Ястріб", Федак як „Смок". Штик як „Вампір".

Крім тих, до „Начколегії" належали: Богдан Гнатевич, як „Ластівка", Матчак як „Зазуля".

Підвалина.

В тім місци не від речі буде згадати, що згідно із зізнаннями, члени організацій складали присягу у відомій та признаній формі:

„Присягаю на честь і совість перед Богом й українським народом, що гідно, совісно і вірно буду сповняти обовязки революційного жовніра, що в міру моїх сил і спосібности буду боротися за незалежність України, так довго, доки на всіх землях мій народ не стане ться повним господарем своєї країни, присягаю, що навіть найліпшому приятелеві, котрий не належить до організації, про ніщо не згадаю, що ані тюрма, ані мука не змусить мене до зради своїх товаришів, за котрих візьму на себе вину перед ворожим судом. Присягаю, що ані голод, ані погрози смерти не приневолять мене занехати боротьбу за волю моєї країни Так мені Боже допоможи".

(Продовження буде.)

З останньої хвилі.

VIII. день розправи проти Ст. Федака і товаришів.

(Доповнення.)

Ген. Розвадовскі зізнає як свідок, за згодою оборони без заприсяження. Підчас атентату був присутний в ратуші. Коли сходив долі сходами почув сухий тріскіт; зразу мав враження, що це лоскіт автомобіля. Коли був в брамі, почув два слідуючі стріли і четвертий приглушений. Рівночасно проти нього ринула товпа з криком. Стшеляйом! Свідок добув оружя і вибіг перед ратуш, де побачив таку картину: виконавець атентату находився вже в руках поліції. Свідок підійшов до п. Пілсудского, який висловився до нього жартуючи, що автомобілеві подушки виратували його з опресії, при чому мав враження, що кулі свиснули йому понад раменами. Коли свідок пішов на поліційну станицю, побачив там на підлозі скріпленого, змасакрованого мущину. На місци огляна свідок револьвер, який мав затяту луску, що виключало його дальший ужиток. Відтак оглядав свідок автомобіль, при чому зі слідів стрілів набрав враження, що виконавець стріляв добре, упевненою рукою. Стріли були блище місця, де сидів п. Пілсудскі. Автомобіль був освітлений зовні.

Дотично воєводи Грабовского малося в першій хвилі враження, що він тяжко ранений.

Предсідник: Чи стріли були звернені до начальника держави?

Ген. Розвадовскі: Не хочу нічого супонувати. Одначе маю особисте враження, що колиб вони були звернені в напрямі воєводи Грабовского, то виконавець міг це зробити тоді, коли воєвода всідав до автомобілю, а не тоді, коли в авті сидів уже начальник Пілсудскі.

Тут слідує запит обор. д-ра Шухевича звернений до свідка, який з огляду на важність моменту, наводимо дослівно:

Обор. Шухевич: Pan Generał zeznał, że światło z latarni padało na Fedaka z lewej strony, wobec czego oświetlało muszkę rewolweru z lewej strony i Fedak wskutek tego oświetlenia mierząc w prawo, strzelał więcej na lewo. Czy dobrze wyrozumiałem?

Розвадовскі: Tak.

Шухевич: Przecież wedle instrukcji do strzelania ma się rzecz zupełnie odwrotnie, (демонструючи на чвертці паперу, виясняє мильний погляд пана генерала.)

Розвадовскі: Tak. Pan ma rację.

Відтак зізнає свідок Міхал Мазур слабо інтелігентний військовий урядник з Берестя Литовського, який був критичного вечора на ринку. Неподалеку нього стояв Федак, який навіть потрактував його жінку папіросою. Поруч Федака стояв якийсь стрункий мущина, але це не був ані легендарний „майор", ані тимбільше „техні к".

Після промови обор. д-ра Ярослава Олесницького, відповіди прокуратора і репліки оборони, зізнавали ще свідки з поміж поліційних функціонарів, які не зізнали нічого нового.

Після того предсідник відложив розправу до четверга рано.

НОВИНКИ.

— **Повідомлення.** Повідомляємо передплатників і покупців нашого органу, що нове підвищення цін друкарського складу і паперу примушує нас підвищити місячну передплату „Діла" на 3900 мп. від 1. листопада т. р. починаючи. Поодинокий примірник газети коштуватиме 150 марок польських.

— **Конфіската.** В вчорашньому числі „Діла" сконфісковано два уступи з вступної статті і кілька місць з промови Федака.

— **Розправа проти Ст. Федака і тов.** Від нинішнього числа починаючи поміщуватимемо звідомлення з розправи против Ст. Федака і тов. на двох місцях. На першому йтиме безперервно стенографічний протокол, на другому в рубриці „З останньої хвилі" найдуться тимчасові короткі звідомлення з останнього дня розправи перед викодом часопису.

— **Хто інформує?** В зв'язку із замітною в 47. числі „Діла" п. з. „Причини арештувань" довідуємося, що суддя Микола Гуменний не був присутний на вічу, а інформації про причину арештувань подав посол Бриль після віча на обіді. Поголоски про українське повстання поширює член редакції „Рідного Краю" Дзіковський.

— **Залізниця дорожіє.** З днем 1. листопада білети їзди залізницею підвищено на 100 процент.

— **Убивство поліціянта.** На львівській станції прийшло до сутички між бандитами і поліцією, підчас якої убито поліцая Ендржейовского. Під замітом убивства арештовано Степана Кравчика.

— **Повішений.** У стрийському парку у Львові найдено повішеного Генрика Люблінера, 22-літного денгистичного помічника.

— **В страха великі очі.** Як дуже перенята польська поліція коломийського повіту повстанчими ватагами, хай послужить цей факт: Недавно тому переїздила польська кавалерія через село Шепарівці, вислана на село як карна експедиція. Кількох жандармів, які позвили в цьому часі в селі службу, коли побачили їздців, дали ногам знати, спасаючи своє життя. Не знали, здається, що це їхні брати прийшли в поміч поборювати „саботаж".

— **Фантазії.** „Курєр Львовскі", пошукуючи за убійником Твердохліба, подає до відома фантастичний здогад, що виконавчем того замаху є Михайло Садовський, артист, емігрант з Вел. України, котрий тепер втік до Чехословаччини.

— **Український театр в Хліборові.** Перед кількома днями гостив в Хліборові український театр Надпиперянців під проводом П. М. Орлаєнців Степняка. Дуже гарно відограними песами, як: „Борці за мрії", „Хмара", „Безталання", „Зимовий вечір" і „У різдвяну ніч зедмів собі місцеву суспільність, чого доказом було, на кождій песі по береги виповнена саля. Всі зрозуміли тяжке життя артистів, котрі щойно вирвались їзза дротів, та не зважаючи на свої злидні щоденні, щиро взялись за працю, щоб тим дати знак свойого життя. Тому суспільність всіх галицьких міст, куди заїжджає цей театр, повинна по можливости

якого слушного оправдання зі свого боку, так як він вже від 3-х місяців, займаючи сталу посаду поза Львовом, помешкання не уживає.

Отже, де є народна честь, коли комната, при загальній недостачі мешкань, є замкнена від 2-х місяців на колодку, а студенти університету, які ще перед феріями його наняли, мешкають у стороженої (в бруді, в товаристві 7 куров), або тиняються по почекальних на залізниці?!

С. Намчицький.

✝ Посмертні згадки.

Евгенія Хавдака, донька о. дек. івана і Михайлини в Хмільні, упокоїлася дня 25 го ц. м. в 22 р. життя, укінчена семінаристка, не діждавшись посади учительки, о котру старалась. Не дано їй і спокою умерти, бо в часі агонії впала до хати поліція з Лопатина, перевела трус і заарештувала двох її братів. В. І. П. 1010 1—1

ЖЕРТВИ

Жертви для вязнів до 24|10 1922 включно. 200.000 К. С. К. Львів, 100.000 Олександер Онисько Львів, 2000 о. Пралат Куницький як жертва від Вп. д-ра Стефана Федака на Службу Божу в день 18|9 1922, 7.000 д-р В. Мурович збірка в домі о. сов. Давидовича, 60.500 з буфету вечерниць „Україна", 100.000 Н. Г. Львів, 1000 проф. Юліян Стефанович Львів, 2000 Теодор і Броніслава Гриції Стрілиска старі, 1000 Василь Дяків Немирів, 1000 о. Віктор Кончило Лукове, 2000 о. Михайло Волинець Загіречко, 5000 о. Тріска Бібрка, 2000 Володимир Дешкевич Львів, 2000 Сп. Г. Т. Самбір, 10.000 Михайло Терлецький Броцлав, 11.321 збірка на весілю у пп. Куликичів Білки Мазовецькі, 1000 „Нар. Дім" Судова Вишня, 1000 чит. „Просвіти" в Яблонові, 1000 Госп. Торг. Сп. Судова Вишня, 1000 Ілия Чиж Самбір, 10.000 Пов. Сп. Торг. Калуш, 5000 Кр. С. Мол. Стрий, 5000 Віра Тисьменицця, 15.000 нотар Олекс. Стрецький Отинія, 1000 Рус. Каса Жовтанці, 50.000 Кружок УПТ. Грінченка Львів, 6375 Члени Кружка УПТ. з Богданівки, 1000 проф. Юліян Стефанович Львів, 150.000 д-р Степан Шухевич (збірка), 1000 Гординська Михайлина Стариська Воля, 1000 о. І. Міньо Городище, 1000 о. Николай Декайло, Струсів, 1000 Михайло Воробець Коршів, 2000 Стеблецький Евстахій, Чортків, 10.000 о. Станислав Даньо Ст. Самбір, 5000 Госп. Торг. Сп. Рогатин, 3000 „Поміч" Теребовля, 500 Коопер. Спож. Сп. Снятин, 1000 Юліян Булат, Львів, 1000 проф. Юліян Стефанович Львів, 3000 пані П. П. Львів, 100.000 Агр. тех. тов. „Праця" Львів, 200.000 Зем. Б. Гіп. Львів, 2000 Броніслав Ставецький Тернопіль, 3.00 Петро Олинець Львів, 10.500 о. Александер Говдь Угнів, 12.00 Шлям, 20.000 о. Петрик Бабин (збірка).

Жертви проситься слати до Кр. С. Кред. з дописком „для вязнів".

ОПОВІСТКИ.

Табор УГА. в Йозефові переслав до Адміністрації „Діло" 5°0.000 мп. як жертву на направу шкід спричинених вандалами в українських інституціях з заявою: „Обурені гуцьким пандалізмом кличемо: Не лишить нас ворог, знищити нас може хіба одна природа".

Заміжць желань з нагоди вінчання Нікона Сохацького з п. Славкою Поповичівною і Богдана Ковальського з п. Стефкою Дурбажівною складають Марта і Павло Дурбак 6000 мп. на політичних вязнів.

З приводу вінчання п. Ніконя Сохацького з п. Славкою Поповичівною складають на фонд увязнених 5.000 мп. Матіеві. 1012 1—1

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіді).

Хто знає щонебудь про **Юрка Семенова** зі Струтина низького почта Ремонтів к. Долини, що служив пол. К. К. Schütz-Regt 31. 2 3 Marsch-komp. в Lasiva-Trebinje, Hercegovina. 1008 1—1

Дрібні оголошення.

СКЛАД НОТ Романов-ча 11. бічна площа Академічної. Висилка на провінцію. 991 2—2

БАНДАЖИСТ Поляк Самбір ілюстровані цінники даром. 994 2—3

ВАПНО, цеглу, дахівку, банку, цемент, машини, мотори пилу, камінь продає „УБУС" Львів, Оссолінських 6 XVI 17—23

РУСАЛКА гарний малий календарик на 1923 р. появиться на днях в кількості в двох виданнях. Ціна за 10 прим. 3.00 мп. — „ЯК ВЕСТИ ЖИТТЯ?". Ціна з пересилкою 1200 мп. — Замовлення приймає: А. ОКПИШ, Львів, Каденька 4. 971 3—5

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

967 6 ? АДВОКАТ

Д-р Володимир Бачинський

переніс адвокатську канцелярію з **Підгаєць до Львова** і веде її при ул. Коперника ч. 1 а біля „Народної Господарки".

Адвокат і оборонець в кримінальних справах

Д-р Степан Баран

веде адвокатську канцелярію

В ТЕРНОПОЛІ, вул. 3. МАЯ ч. 5.

(готель Адлера, побіч Нар. Торговлі). 67 51—?

ТОВАРИСТВО ФРАНЦУЗЬКИХ ПАРОПЛАВІВ

French-Line

- Compagnie Generale Transatlantique -

Варшава, Королівська 27. Львів, вул. Городецька 93

Найбільше корабельне Товариство на світі. — 12 власних кораблів, які обіймають 1.038.450 тон.

Варшава—Гавр—Нью-Йорк
Варшава-Ст. Назар-Куба-Мексика

Найбільші транспорти відходять в 31. жовтня до Нью Йорку. — До Куби 997 Мексика 2 рази в місяць. 1-2

В КІНОТЕАТРІ

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вторка 31. жовтня 1922. прегарну драму на 6 великих дій на підставі сенсаційного роману Норберта Жака п. з.:

II. СЕРІЯ. **„Д-р МАБИСЕ"** II. СЕРІЯ.

В головній ролі славний артист Рудольф Клейн РОЗЕ перенесла сила на горизонті кінематографічного штуки.

З КІНЦЕМ ЖОВТНЯ Ц. Р. ПОСТУПАС В ПРОДАЖ

Великий ілюстрований НАРОДНИЙ КАЛЕНДАР

на 1923 р. видання В-ва „Бистриця".

Поряд дуже цікавої календарської і інформаційної части містить в літературній части творів знаних у нас письменників і поетів, як М. Черемшини, Гр. Коваленка, О. Олеся, М. Мельника з фотогр. знимками, воєнні пісні, 2 театральні песні і т. д.

933 3—3 **Ціна** вже з почтовою пересил. 1000 мп.

Замовлення і розпродавців робить. — Замовлення просимо слати на адр.: Книгарня

З. Журиловки. Коло ост. Кишенькова ч. 8